PHRASEOLOGIA
UTRIUSQUE LINGUE LATINÆ, ET ITALICÆ

AUCTORE

PLACIDO SPATAPHORO

E SOCIETATE JESU:

EDITIO ALTERA

Rebus, & Indice aucta locupletissimo;

OPERA, ET STUDIO

R. D. DOMINICI GALLETTI

SEMINARII MACERATENSIS RECTORIS.

MACERATÆ, Typis Hæredum Pannelli Impress. S. Officii
MDCCXXXI. *Superiorum Permissu.*

Auctorum, cum Veterum, tum Recentiorum Nomina, quorum testimonia adhibentur.

A

Accius
Acron
Actius
Aegesippus
Aeritræus
Aferdianus
Afranius
De Albertis
Alcimus
Aldrovandus
Alex. ab Alex.
Alphenus
Amalt. Prosod.
Ammianus
Anacreon
Andron.
Antiates
Antipater
Antistius
Antonius Cic.
Apicius
Apulejus Flor.
Arbiter
Arnobius
Asconius Ped.
Asinius Poll.
D. Augustinus
Aurel. Victor
Ausonius
Auth. ad Her.

B

Balbus Cic.
Baldè
Bapt. Mantuan.

Barbos.
Bern. Brixian.
Boetius
Bondius
Bosius ex Plau.
Brutus Cic.
Budæus

C

Cæcilius
Cæcina Cic.
Cæsar
Cajus Jurisc.
Callistratus
Calphurnius
Clavus
Camerarius
Canterus Paraph.
Caper Gram.
Capitolinus
Carolus Steph.
Casaubonus
Casimirus
Cassiodorus
Cassius
Cato
Catullus
Q. Catulus
Celsus
Cerda
Cicero
Cinna
Claudianus
Cœlius Cic.
Columella
Corippus
Cornelius Fronto
Cornelius Nep.
Cornutus
Curius
Curtius
Crinitus
Crispinus
Cyprianus

D

Dalecam:
Delrio
Democritus
Diomedes Gram.
Doletus
Dominicus
Donatus

Janus

Janus Duſ.
Innocent.
Interpr. Apoll.
Interpres Muſæi
Interpres Theocr.
Joannes Britann.
Joſeph de Lauren.
Iſidorus
Jul. Capitolinus
Juſtinus Hiſtor.
Juvenalis
Juvencus

L

Laberius
Labienus
Lactantius
Laertius
Lambinus
Lampridius
Lentulus Cic.
Leo Sanctius
Lepidus Cic.
Libri Digeſtor.
Livius
Lucanus
Lucilius
Lucius Cic.
Lucretius

M

Macrobius
Manilius
Manutius Aldus
Manutius Paulus
Marcellus Cic.
Marian. Capella
Martialis
Martianus
Gn. Matius Cic.
Matthiolus
Mecœnas Prom.
Merula
Metellus Cic.
Modeſtin. Juriſc.
Murmellius

N

Nannius
Nevius
Nicol. Camus
Nieremberg Sigal.
Nigidius
Nizzolius

Rob. Costant.
Cel. Rodig.
Ruè
Rutilius

S

Sallustius
Salvianus
Santra
Scaliger Ios.
Scapula
Scevola
Schonsleder
Scipio apud Gell.
Scorsus
Scribonus
Scribonus Largus
Sempron. Asellio
Seneca Philos.
Seneca Trag.
Septimius
Serenus
Servius
Severin.
Sidon. Apoll.
Silius Italicus
Simmacus
Sipontinus
Sisenna
Solinus
Sosipater
Spartianus
Statius
Suetonius
Sulpitius Cic.

T

Tacitus
Teod. Gaza
Terentius
Tertullianus
Theocr.
Thes. lin. lat.
Tibullus
Titinnius
Trajan. Plin.
Trebell.
Trebon. Cic.
Tubero
Turnebus
Turpilius
Tursellinus

V

Val. Flaccus
Val. Max.
Valla
Varro
Vatin. Cic.
Vegetius
Velius
Vellejus
Velserus
Verrius
Virgilius
Vinc. Collessius
Vitruvius
Vives
Ulpianus
Vopiscus
Urbanus VIII.

Mutilæ, contractæque dictiones explicantur.

a. attivi.
abl. ablativo.
acc. accusativo.
ant. antico.
ass. assoluto.
C. come,
dat. dativo.
d.ò depon.deponente.
e. g. exempli gratia.
fut. futuro.
genit. genitivo.
gr. greco.
h. e. hoc est.
i. idest.
impers. impersonale.
infin. infinito.
metaf. metafora.
n. neutro.
partic. participio.
pass. passivo.
p. b. penult. breve.
p. l. penult. lunga.
preter. preterito.
prov. proverbio.
q. d. quasi diceret.
S. D. si dice.
s. p. senza preterito.
s. s. senza supino.
sinc. sincopa.
sub. subjuntivo.
sup. supino.
supp. ò sup. supple.
v. g. verbi gratia.
voc. voce, ò vocabolo.

Reliquas, ut pote vulgatiores, & passim apud grammaticos obvias, volens prætermitto.

ABalieno p. l. as, avi, atum. *Alienare, trasferire in altrui dominio, donando, ò vendendo* 1. 6. *a.* Abalienare agrum, rus, domum, vas aureum *Cic.* Hujusmodi res commissa nemini est, ut agros vectigales Populi Romani abalienaret. *Cic.*

2 *Per disunire, scompagnare, separare* 1. 6. *a.* Mors una me abs te abalienabit. *Plau.* Abalienare aliquem jure civium, pro à jure. *Liv.* *Terre ad uno il diritto, ò privarlo delle ragioni di Cittadino.*

3 *Per alienare, ò inimicare; rendere alieno, ò avverso, & inimico* 1. 6. *a.* Abalienare à se, vel ab alio judices, amicum, animum, aut voluntatem alicujus. Scelere istius abalienati sunt à nobis Reges omnes. *Cic.*

4 *Per disgustare, inimicare* 1. *a.* Qui nos, quos favendo in communi causa retinere potuerunt, invidendo abalienarunt. *Cic.* Abalienatus *part. pass. disgustato.* Sed mirandum in modum est animo abalienato. *Cic.* Abalienati jure civium. *Liv. privati.*

Abarceo. *Proibire. Fest.*

Abarmentor, aris, atus sum. *Sbrancarsi, segregarsi dall'Armento delle Vacche (e si dice del Toro, che fa divorzio) dep. ass. Manus. ne prov. e Teod. Gaza.*

Abbrevio, as, avi, atum. *Abbreviare, accorciare* 1. *a.* Quæ me per diversos Auctores dispersa, Imperator invicte abbreviare jussisti. *Veget.*

Abdicò p. b. as, avi, atum. *Diredare, ò disredare, privar dell'eredità: cacciar di casa, ò dalla famiglia: ripudiare, rifiutare, rinunziare* 1. 5. *a.* Abdicare filium, patrem, generum. *Ter.* Agrippam brevi ob ingenium stolidum, & ferox abdicavit. *Suet.* Recusat nuptias, Generum abdicat. *Appollin.* Abdicare magistratum, vel se Magistratu. v. g. dictatura, consulatu, tutela. *Lasciare, ò rinunziar l'ufficio, &c.* Senatus decrevit, uti abdicato Magistratu Lentulus, itemque cæteri in liberis custodiis haberentur. *Sall.* Itaque tutela me abdicare cogito. *Cic.* Abdicare se libertate. *Privarsi della libertà.* Abdicare legem. *Plin. Annullare, ò abolire una legge.* Abdicare Venerem omnem. *Plin. Rinunziare ogni diletto carnale.*

2 *Per sbandire, proibire*, 1. *a.* Democritus in totum rapum abdicavit in cibis. *Plin. Per negare coll'inf.* Consanguineam esse abdicant. *Pacu.*

Abdico p. l. is, dixi, dictum. *Riprovare, lasciar da parte non dar buon augurio.* 1. *a.* V. G. Aves partem agri abdixerunt. Augures, vel vates abdicunt pugnam, vel iter. *Gl' indovini non approvano questa guerra, &c.* Cumque in quatuor partes vineam divisisset, tresque partes aves abdixissent. *Cic.*

2 *Per sentenziar contro, ò con sentenza giudiciaria togliere, ò riprovare.* 1. 6. *a.* V. G. Prætor abdixit ab illo vindicias, vel possessionem.

 3 Per

3 *Per ricusare*. Quid faciat? Crudele suos abdicere amores. *Ovid.*

Abdo, is, didi, ditum. *Ascondere*, *nascondere*, *celare*, 1. *a.* & *acc. con in*, *ò sub*: *e abl. con in*, *ex*, *sub*, *ò puro*. E. G. Abdere se domum, rus, in silvam, in occultum: vel in silva, in antro &c. *Cic. Ces. Appo i Poeti*, & *Istorici si trova pur coll' abl. puro*: Speluncis abdidit atris. *Virg. In oltre*. Abdere thesaurum sub terram, vel sub terra; cultrum sub veste, vel intra vestem. E conspectu heri sui se servus abdidit. *Lo Schiavo si sottrasse*, *ò dileguossi dagli occhi del Padrone*. Abdere se in literas, vel literis (*dattivo*) vel se totum in literas. *Cic. Internarsi*, *inoltrarsi*, *profondarsi nello studio delle lettere*, *ò scienze*. Si qui ita se literis abdiderunt, ut nihil &c. *Cic.* Me totum in literas abdo. *Id.*

2 *Per togliere*, *portar via* 1. *a.*, *e abl. con ex*. Et procul ardentes hinc precor abde faces. *Tibul.* ex conspectu sui heri si se abdiderunt, luxuriantur. *Plaut.*

3 *Per esiliare*. Satis visum est, de Vistilia statuere, eaque in insulam Seriphem abdita est. *Tacit.* Abditus *part. pass. Occulto*, *nascosto*. Latet abditus agro. *Horat.* Cultrum, quem sub veste abditum habebat, in corde defigit. *Liv.*

Abduco p. l. is, duxi, ductum. *Menar da un luogo*. 1. *a.* & *abl. con à*, *ò ex*. v. g. Majores nostri ab aratro Cincinnatum abduxerunt, ut dictator esset. *Cic.*

2 *Per rimuovere*, *togliere per forza*, *ò senza*. 6. *a.* Abducere servum à Domino, discipulum à Præceptore, uxorem à viro, vel aliquem ex acie, è conspectu, in phylacam, &c. *Cic.* Tum me convivam solum abducebat sibi. *Terent.* Consularibus negotio dato, ut collegam per vim, si aliter non possent, à foro abducerent. *Liv.* Abducere in servitutem: *Far schiavo*. *Ces.* Abducere aliquem ad nequitiam. *far cattivo*. *Ter.*

3 *Per levare*. Visaque confugiens somnos abduxit imago. *Ovid.* *Allontanarsi*. Abducere se ab omni Reip. cura. *Cic. Distogliere dal mantenere la parola*. Abducere aliquem fide. *Cic.* Abducere caput ab ictu. *Virg. schivare*. Abducere armentum, pro abigere. *Ovid. Menar via la greggia*, *rubbar l'armento*. Abducere oculos, animum, cogitationem à re aliqua. *Cic.* Abductus *part. pass. diviso*, *separato*. Abducta marito. *Suet.* Abducta unda montes. *Val. Flac.* Abduxit, pro abduxerit (*fut. ult.*) *Plaut.* abduxti, pro abduxisti. *Id.*

Abedo p. b. is, vel abes, edi p. l. esum. *Consumare*, *divorare*. 1. *a.* Vis locustarum herbidum omne abederat. *Tac. Altri leggono* Ambederat. *Lips. Gronov. e Rickio*.

Abemo, p. b. is, emi p. l. emptum. *Togliere*, *levare*. 1. *a.* Abemito vestem. *Plaut. Ma è verbo antico*.

Abeo, abis, ivi, & ii, abitum p. b. *Partire*, *andare*, *ò andar via*; *n. ass.*

n. ass. & abl. con de, ò ex, ò puro: & accus. con in, ò ad, ò sub. Hæc locutus sublimis abiit. *Liv.* V. G. abiit ille à meo conspectu, abiit urbe in exilium. *Plaut.* Abire ad Navem, ad portum, sub jugum, &c. Abire cubitum p. b. dormitum, exulatum. *(supini attivi) Andare à dormire, ò à letto, in esilio.*

2 *Per abbandonare, lasciare.* Abire magistratu, vel à magistratu, ab emptione, à conditionibus. *Uscir d' ufficio, compiutò il tempo, ò nò. Lasciar di comprare, ritirarsi dal partito, ò da' patti.* Abire ex matrimonio, vel à viro. *Plaut. Far divorzio dalla moglie, ò marito.*

3 *Per passare, scorrere, trascorrere.* V. G. Menses decem abierunt, ex quo &c, *Ter.* Nulla dies abit, quin aliquid scribam. Non sic abibit res ista. non impunè abibis. Abiit timor, spes, fides, pestilentia, nausea, memoria illius. &c. *Cic. Catul.* Sol abiit. *Il sole è tramontato.* Abire in lacrymas. *Struggersi in pianto.* Abi viam tuam, pro, in viam. *Plau.*

4 *Per spendere, consumare.* In quos sumptus abeunt fructus prædiorum. *Cic.* Ne incæpto abiretur. *Id. Per non desistere dall' intrapreso.* Oppidum deleviт, quod nunc in villas abiit. *Plin.* Salicis fructus ante maturitatem in arenam abiit. *Id. Si cangiò in arena. Si trova anche coll' Infinito.* Quia Æquos movere sua sponte arma posse, jam fides abiit. *Liv. Non si crede* Præceps Fabius in vulnus abiit. *Liv. Cadde boccone per la ferita.* Nè in ora hominum pro ludibrio abiret. *Plin. Per non esser schernito, e burlato.* Præsens quod fuerat malum in diem abiit. *Fù differito. Ter.* Quorum vetustate memoria abiit. *Liv. Andò in oblio.* Pretium retro abiit. *Liv. Calò il prezzo.* Spes victis telluris abiit. *Luc. Disperorono di potere &c.* Abeo à sensibus. *Cic. Taccio de' sensi.* E medio abiit. *Ter.* Cato è vita abiit. *Cic. morì.* Abi hinc in malam crucem. *Ter. Vattene in malora.* Ardet abire fuga, dulcesque relinquere terras. *Virg. brama fuggire.* Abiens, abeuntis: *e così* abeundi, & abeundum. Abiturus. v. g. sub jugum abituros *Plin.* *Arrenderſi.* Abiens Magistratu *Cic.* Abeuntia vela. *Ovid.* Abeuntibus annis. *Stat.*

Abequito p. b. as, avi, atum. *Partire, ò fuggire à cavallo. n. ass.* Ut Prætores pavidi ab eo tumultu abequitarent Syracusas. *Liv.*

Aberceo, es, ercui, ercitum, p. b. *Tener lontano, vietare, proibire. 1. 6. a. ò abl. puro.* Uxorem abercet domo, vel limine, seu à limine. *Plau. Ma il Facciolati dice, che l' esempio non si trova.*

Aberro, as, avi, atum. *Uscir di strada, torcere dal diritto sentiero, smarrir la strada, ò via. n. ass. & abl. con a. ò puro.* V. G. Puer inter homines aberravit à patre. *Il fanciullo tra la gente si smarrì da suo padre.* Redeat unde aberravit oratio, vel aberrare ad alia cœpit oratio. *Cic.*

2 *Per traviare dal dovere, uscir de' termini.* Aberrare à regula, à proposito, à scopo, vel proposito, *senza prepoſizione.* Sed te de Æternitate dicentem aberrare proposito facile patiebar. *Cic.* Nullo enim alio modo à miseria quasi aberrare possum. *Id. Non posso in altro modo dimenticarmi &c.* Aberrare conjecturâ, vel à conjecturâ Cic. *Ingannarsi.* Aberrant inter se orationes. *Liv. Discordano.*

Aberrunco. v. Averrunco.

Absfore p. b. *fut. dell' infin. del verbo* absum. *Allontanarsi.* Nihil absfore credunt. *Virg.* S. *D.* Absforem *pro* abessem. Absfuturus, *particip. fut. di* absum.

Abgrego p. b. as, avi, atum. *Segregare, menar fuor della greggia, ò mandra* 6. *a.* Pastor morbidam ovem à cæteris abgregavit. *Fest.*

Abhibeo, hibes, p. b. hibui, hibitum p. b. *Tener lontano, allontanare.* 1. 6. *a.* Procul abhibendus amor est. *Plau. verbo antico.*

Abhorreo, es, horrui, s. s. *Abborrire, aver in odio, esser alieno, ò averso. n. ass. & abl. con ab, ò puro.* V. G. Abhorrere à nuptiis, à dolis, à ludo, &c. vel ab homine. v. g. voluntas ejus à me abhorret. *Cic.*

2 *Per detestare, abborrire, schifare.* 4. *n.* V. G. Abhorrere infamiam, turpes homines, &c. *Liv.* e *Suet.*

3 *Per discordare, dissomigliare; Non esser a proposito, e credibile.* Abhorrent inter se orationes. *Liv.* Cultus, habitusque paululùm à privato abhorrent. *Curt.* Sin planè abhorrebit, & erit absurdus, ut se contineat, aut ad aliud studium transferat, admonebo. *Cic.* Abhorret à fide. *Liv.*

Abhorresco, is, horrui s. s. *Abborrir grandemente, ò temer forte.* 4. *n. Latt.*

Abhortor, aris, atus sum. *Sconfortare, dissuadere* 3 *d. Sipontino.*

Abjecto, as, avi, atum. *Gittare spesso.* 1. 6. *a. Verbo barbaro.*

Abigo p. b. is, egi p. l. actum. *Cacciare, ò scacciare* 1. 6. *a.* V. G. Abigere muscas, aves à, vel ex, vel de frumento: servum, vel pauperem à se, vel ab ædibus: pestem ab aliquo. Abigere boves, equos, &c. ex uno in alium locum, æstivatum, vel hiematum. *Menare il bestiame da una contrada ad un' altra pel tempo della state, ò verno.* Herculem in ea loca boves mira specie abegisse ferunt. *Liv.* Greges ovium longius abiguntur ex Apulia in Samnium æstivatum. *Varr.*

2 *Per rubar bestiame, menarlo via.* 1. *a.* V. G. Fur pecus abegit. Sues furto abacti sunt. *Si dice anche delle cose inanimate. V. G.* Abigere fastidium, lassitudinem. Abigere partum. *Vale disperdere.* Sibi ipsa partum medicamentis abegit. *Cic.* Si te edentem hic à cibo abigat. *Plaut. Se t' impedisca il mangiare.* Uxorem abegi ab janua. *Id. Cacciai via.* Abigam hunc rus. *Ter. Esiliarò costui.*

Abiicio, iicis, p. b. jeci p. l. jectum. *Gittar via, ò da lontano, ò ver-*

ver per dispetto, ed ira; ò buttare, ributtare. 1. *a.* & *acc. con in, ò ad.* V. G. Abiicere arma, clypeum, gladium. *Cic.* Abiicere aliquem ad terram, se humi. *Plin.* vel in herbam, &c. *Cic.* Abiicere amorem ab aliquo, vel consilium aliquod. Abiicere se alicui ad pedes, vel ad pedes alicujus. *Cic.*

2 *Per abbassare, avvilire, sprezzare.* 1. *a.* V. G. Abiicere Senatus auctoritatem: vel se ipsum, suas cogitationes in rem humilem. *Cic. Inginocchiarsi.*

3 *Per disubidire, e trascurare.* Abiicere obedientiam. *Cic.* Me Abiecisse curam Reip. *Id.*

Abito p. b. as, &c. vel Abito, is p. l. abiti s. s. *Andar via. n. ass.* Cave, ne abitas. pro, ne abeas. *Plau. Epid. Così Lambino, ma è antico, & è composto da* beto, is.

Abjudico p. b. as, avi, atum. *Togliere altrui per via di giudizio, ò sentenza.* 1. 3. 6. *a.* V. G. Abjudicare agrum alicujus, vel alicui, vel ab aliquo. Nulla res cujusquam tam avita fuit, quæ non ab eo, imperio istius abjudicaretur. *Cic.*

2 *Per ripudiare, rigettare.* 3. 6. *a.* Abjudicare à se malum, sibi libertatem. &c. Ubi plus mali, quàm boni reperio, id totum abjudico, atque reiicio. *Cic.*

3 *Per negare* 6. *a.* Cognitionem veritatis ab hoc ordine abjudicare nefas est. *Cic.* Abjudicabo me à vita. *Plaut. Mi ucciderò.*

Abjugo p. b. as, avi, atum. *Sciorre dal giogo, disgiogare, discoppiare.* 1. 6. *a.* V. G. Abjugare bovem, equum.

2 *Per ritrarre, distorre.* 1. 6. *a.* Ea res ab stabulis abjugat armenta. *Pacuvio.*

Abjungo, is, junxi, junctum. *Separare, dividere, scompagnare, ò disgiogare.* 1. 6. *a.* V. G. Abjungere juvencum à pari, vel à grege. It tristis arator mærentem abjungens fraterna cæde juvencum. *Virg.* Illum sæpe suis decedens fovit in ulnis, Quàm prius abjunctos sedula lavit equos. *Prop.* Quod se ab hoc refractariolo judiciali dicendi genere abjunxerit. *Cic.* Comæ abjunctæ à reliquis. *Cat. chiome recise, e divise dall'altre del capo.*

Abjuro p. l. as, avi, atum. *Negar con giuramento falso, ò spergiurando, n ass. ò 4. n.* V. G. Testis rogatus abjuravit. Abjurant, si quid creditum est. *Plin. Si dice*: abjurare creditum. pecuniam &c. *Plau.* Abjuratus, *participio passivo.* v g pecunia abjurata. Depositum abjuratum. *Si dice anche di cosa ritenuta ingiustamente. V. G.* Abstractæque boves, abjuratæque rapinæ, Cœlo ostenduntur. *Virg. ò deponente*: v. g. Ille abjuratus, in lacum demersus est. *Egli avendo giurato falsamente, affondò nel lago.*

Ablacto, as, avi, atum. *Spoppare, divezzare.* 1. *a. non è verbo classico. Virg. disse.* Depellere ubere, vel ab ubere. *Varrone.* Disjungere à mamma. Abla-

Ablaqueo, as, avi, atum. *Scalzare, ò discalzare a piedi gli alberi*. 4. *n*. V. G. Ablaqueare vitem. *Colum*. ò *passivo*: vitis ablaqueata, vel ablaqueanda. *Cat*.

Ablego, p. l. as, avi, atum. *Mandare via lontano, tramandare*. 1. *a*. Pueros venatum ablegavit. *Liv*. In proximam Civitatem ablegari eum jussit. *Suet*. Post illos adhibuit, quos ablegarat. *Cic*. Quin & pecus à prato ablegandum. *Varr*.

2 *Per rimuovere, levar via*. 1. 6. *a*. Hæc legatio, vel hoc iter me ablegat à fratris mei adventu, vel à domo patria. *Cic*. Ablegare foras *Plau*.

Abligurio, guris p. l. ivi, & ii, itum. *Consumare in gola, ò ghiottoneria*. 4. *n*. Abligurire bona patria, seù patrimonium. *Ter*.

Abloco p. b. as, avi, atum. *Appigionare, dare a pigione*. 1. 2. *a*. *propriamente significa riaffittare*. Domum, in reliquam partem anni ablocabat. *Suet*. *verbo rarissimo*.

Abludo p. l. is, lusi, lusum. *Dissomigliare, esser dissimile*. *n*. *ass*. & *abl*. *con ab, ò puro*. Hæc imago à te non multùm abludit. *Hor*. Hæc historia nimis abludit vero.

Abluo, is, lui, ablutum, p. l. *Lavare, nettare, purgare*. 1. 3. *a*. Abluere pedes alicui, vel alicujus, item, sordes, maculas animi, &c. abluere se aqua lustrali, &c. *Virg*.

2 Per *bagnare, ò rigare*. 1. *a*. *Plin*. Terra illa pluviis non alluitur. *Colum*. *Si dice* Abluere somnum. *Lavarsi dopo il sogno*. Abluere umbras. *Sgombrare, ò dissipare le tenebre*. *Lucr*. Abluit marinam auditionem fluviali sermone. *Mitigò &c*. *Plaut*.

Abmitto, is, misi, missum. *Mandar via da se, avviar fuori* 1. *a*. *verbo antico*. Abmittere dona. *Plau*.

Abnato p. b. as, avi, atum. *Nuotare (ò natare) in dietro, ritirarsi nuotando*. *n*. *ass*. Orca, vel cetus abnatat litore. *Stat*.

Abneco p. b. as, necui, nectum, vel avi, atum. *Uccidere, far morire*. 1. *a*. Puerumque ritè abnecaret. *Plaut*. *Ma Camer. legge* enecaret.

Abnego p. b. as, avi, atum. *Negare, dinegare, disdire cosa chiesta, ò depositata, ò promessa*. 1. 3. *a*. V. G. Abnegare dona, promissa, deposita, seù credita. Rex tibi conjugium, & dotes abnegat. *Virg*. Si Juppiter abnegat imbrem. *Colum*.

2 *Per rifiutare, ricusare*. 1. *a*. V. G. Abnegant patrem rebelles liberi: vel Deum perfidi homines. *Lattan*. Abnegat producere vitam, excisâ Troja. *Virg*. Comitem abnegat. *Hor*.

Abnocto, as, avi, atum. *Dormire fuori la notte, ò pernottare fuori di casa*. *n*. *ass*. Jovem adulterum inducit, & abnoctantem. *Sen*.

Abnodo p. l. as, avi, atum. *Disnodare, tagliare i nodi, ò nocchi de gli arbori*. 1. *a*. Abnodare ramos amputatos. *Col*. Diligenter amputant, & abnodant, priusquam corroboretur. *Col*.

Abluo,

Abnuo, is, nui, nutum. p. I. *Cennare, 'l far cenno di nò col capo, ò con gli occhi: dir di nò, over negare. n. ass. ò 3. a.* Rogatus abnuit fenex. *Plau. Si dice*: abnuere aliquid alicui. *ò con l'infinito*: Abnuebat Alcon, accepturos esse Saguntinos has pacis leges. *Liv.* Fortunam, quæcumque erit tua, ducam meam; Non recuso, non abnuo. *Cic.* Ut intelligas quid quisque concedat, quid abnuat. *Idem.* Quorum nemo unquam tàm audax fuit, quin abnuerit à se commissum facinus. *Idem. Si trova con l'infin.* Nec abnuitur ita fuisse. *Liv.*

2 *Per ricusare, rifiutare. I. 3. a. v. g.* Abnuere imperium alicujus, curam pecoris, adoptionem, &c. *Liv.* Neque Mario Senatus abnuere de ullo negotio audebit. *Sall. si trova con l'infin.* Abnueram bello Italiam concurrere Teucris *Virg. Impedire. Vietare.* Abnuo tibi de hac re: pro hanc rem *Sal.* Abnuiturus *part. Id.*

Abnueo, es, nui, nutum. *Negare. n. ass. e coll' infin. Ennio. (verbo antico)*.

Abnuto, p. I. as, avi, atum. *Fare spesso cenno di nò, ricusare con ispessi cenni, negare spesso. 3. n.* Abnutemus verum. *Arnob.* Quid mihi abnutas? vel, cur te adirri abnutas? *Plau.*

Aboleo, oles p. b. levi, & olui, olitum p. b. *Cancellare, cassare, annullare, distruggere. I. 3. a. v. g.* Abolere monumenta, imagines, memoriam, legem, testamentum, librum, scripturam, literas, maculam, morem, dolorem, iram, &c. Si consuetudo vicerit, vetus lex sermonis abolebitur. *Quint.* Abolere sibi magistratum. pro, abrogare se magistratu. *Liv. Rinunziar l'ufficio.* Aedes abolitæ vetustate, aut igni. *Tac. Case distrutte dal tempo, ò dal fuoco.*

2 *Per lavare I. a.* Abolere aquis viscera, tabo infecta *Virg.* Aboletum (*supino*) *non si trova usato, ancorche il Passeratio lo metta.*

Abolesco, is, evi, s. s. *Cancellarsi, venir a meno, ridursi a nulla, struggersi. n. ass. ò. 3. n.* Nec tanti abolescet gratia facti. *Virg.* Memoria hujus rei prope jam aboleverat. *Liv.*

2 *Per andar mancando, scemare n. ass.* Res creatæ, vel quæque creata, in dies abolescunt. *Lucr.*

Abominor p. b. aris, atus sum. *Abbominare, detestare, aver in abbominazione. 3. d., e può aver l'infin.* Abominabitur habere hæc universa. *Sen. Fil.* Si mea sors redimenda tua (quod abominor) esset *Ovid.* Hoc regium insigne, aut moderatè perferendum est, aut (quod abominor) in te ruet. *Curt. Si trova pur passivo.* Sævitia eorum abominaretur ab omnibus. *Verrio.*

2 *Per Guardarsi, Tener per cattivo augurio.* Incendio inter epulas nominato, aquam sub mensa profundi abominamur. *Plin.* Quod igitur nos maximè abominaremur. *Liv. Si trova* abominatus, *partic.*

partic. pret. pass. & abominandus, *partic. fut. pass.* Parentibusque abominatus Annibal. *Hor.*

Aborior, eris, p. b., & iris, p. l., ortus sum. *Sconciarsi il parto, nascere avanti il tempo dep. ass.* v. g. Fœtus abortus est *Gell.*

2 *Per disperdere, abortare, fare aborto, sconciarsi.* Si prægnans biberit vinum illud, aborietur. *Var.* Aborta est arbor, vel abortum fecit. *Plin. L'albero mandò le frutta avanti il tempo, e non ancora stagionate. Si adopra metaforicamente per mancare* v. g. Infringi linguam, vocemque aboriri. *Lucr.*

Abortio, is, ivi, itum, & abortior, iris, itus sum. *Disperdere, &c. n., e d. ass.* Propter facilitatem abortiendi. *Plin. Ma Arduin. legge*, Aboriendi.

Aborto, as, avi, atum. *Abortare, sciparsi, &c. n. ass. ò 1. a.* v. g. Abortavit prægnans. *Var.* Abortavit filios geminos. *Firmico.* Haram facere oportet ea altitudine abs terra, nè dum exilire velit (sus) prægnans abortet. *Var.*

Abrado p. l. is, rasi, rasum. *Radere, ò radendo toglier via* 1. 3. *a.* Abradere barbam. *Plin.* abrasa supercilia. *Cic.*

2 *Per tagliare, recidere.* 1. *a.* Abradere ramos aridos acuta dolàbra. *Col.* Abradere fauces. *Lucr.*

3 *Per cavare, ò torre à forza, ò per frode* 3. 6. *a.* Abradere alicui, vel ab aliquo pecuniam. *Cic.* Nihil se ab Cæcina posse abradere. *Cic.*

Abripio, ripis p. b. ripui, reptum. *Rapire, rubare, ò torre per forza.* 1. 6. *a.* v. g. Abripere frumentum ab aratore, maritum à conjuge, filios à, vel è complexu parentum. Qui abripiunt, ut aliis largiantur. *Cic.*

2 *Per tirare a forza, cacciare a forza.* 1. *a.* Abripere aliquem ad quæstionem, in cruciatum, in vincula, naves in terram, &c. Abripere sese foras *Plaut.* aliquem intrò, &c. Tarquinius medium Servium abripit, elatumque è curia in inferiorem partem gradûs deiicit. *Liu.* A terra æstu abripitur, vel abrepta est navis, aut nauta. *Idem.*

3 *Per render dissimile* 6. *a* Ut eum etiamsi natura à parentis similitudine abriperet, consuetudo tamen, ac disciplina patri similem esse cogeret. *Cic.*

Abrodo p. l. is, rosi, rosum. *Rodere intorno, ò rodendo rompere, e troncare.* 1. *a.* v. g. Abrodere ungues. Viperæ mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine. *Plin.*

Abrogo p. b, as, avi, atum. *Annullare, cassare, togliere per sentenza.* 1. 3. *a.* Plebiscitum, quo oneratus magis, quàm honoratus sum, primus antiquo, abrogoque. *Liu.* Abrogare legem, vel legi (*ma di rado*) v. g. antiquæ legi abrogat nova. *Cic. Liu.* Abrogare magistratum alicui, jurisdictionem, &c. *id.*

2 Per

2 *Per levare, ditrarre, togliere*. 3. *a. ò* 3. *n.* Hæc res fidem abrogat orationi. *Plau. Cic.* Nimium fcriptis abrogat ille meis. *Ovid.* Privatus (Scipio) Lepidum Italia abrogavit. *Plin. hoc eſt ejecit*. Nemo nocens fibi ipfe pœnas abrogat. *Sen. Aſſolv.*

Abrumpo, is, rupi p.l. ruptum. *Rompere, ò diramare*. 1. 6. *a.* Abrumpere vincula, ramos, cornua.

2 *Per interrompere, troncare, ſeparare, ſtaccare*. 1. 3. 6. *a. ò abl. puro*. v. g. Abrumpere fomnum, orationem, vitam, filentium, rem inchoatam, otium, fibi, vel alteri. Abrumpere cornua à cætera acie, vel fe ab amico. Fidem per fcelus abrumpere. *Tacit. Mancar di parola*. Atqui illi quamvis fervitio affueti patientiam abrumpunt. *Id. Si ſdegnano*. Abrupturus, *part. Clau. che diſſe*. Non abruptura foporem.

Abfcedo p l. is, ceffi, ceffum. *Partire, ritirarſi. n. aſs. & abl. con ab, ò ex, ò puro*. Abfcedere incœpto, pro ab incœpto. *Liu.* Abfceffit ab illo ira. *Plau* Veneris, & Mercurii ftella nunquam longius à Sole abfcedunt. *Plin.* Nec ante abfceffum eft, quàm &c. *Livio*.

2 *Per impoſtemire, ò far poſtema. n. aſs.* Si quid carnis abfcedit inter febres, difficilè curatur. *Celſo*. Omnia abfcedentia digerit murex combuftus *Celſ.* Abfceffem, pro abfceffiffem (*poet.*) *l' usò Sil. Ital.*

Abfcido p. l. is, cidi p. l. cifum. *Tagliare, mozzare, troncare con ferro*. 1. 3. *a* Abfcidit caput à cervicibus. *Cic. ſecondo il P. Riccioli*. Abfcidit jugulo pectufque, humerumque finiftrum. *Ovid.* Abfcidit tenerum lubrica tefta caput. *Germanico*.

Abfcindo, is, fcidi p. b. fciffum. *Tagliare, ò troncare lacerando, ſtrappare, ſpiccare, ſeparare*. 1. 3. 6. *a. ò abl. puro*. v g. Abfcindere alicui linguam, crines, veftes, tunicam à pectore, caput cervicibus: vel abfcindere epiftolam, &c. Deus abfcidit Oceano terras *Hor.* Hefperium Siculo latus abfcidit, arvaque, & urbes. *Virg.* Nos omnium rerum refpectum, præterquam victoriæ, nobis abfcindamus. *Liu. Deporre*. Tunicamque ejus à pectore abfcidit. *Cic* Abfciffus in duas partes exercitus. *Ceſ.*

Abfcio, is, ivi, itum. *Dimenticarſi, perder le ſpecie*, 1. *a. verbo non uſato*.

Abfcondo, is, condi, vel condidi, conditum, p. b *Aſcondere, naſcondere, celare*. 1. *a. & abl ò acc. con in, ò abl. puro appo i Poeti*. Abfcondere aurum in terra, vel in terram. *Col. Lucr* Quod quò ftudiofius ab ipfis fupprimitur, & abfconditur, eò magis eminet, & apparet. *Cic.* Reliquas radices, quæ in terram abfconduntur, fac abradas. *Colum.* Abfcondidi *l' usò Plauto, e Sil. Ital.* Abfconfus *l' usò Giulio Firmico, da non imitarſi*.

Abfentio, tis, fenfi, fenfum. *Aver diverſo parere, diſcordare n. aſs. & abl. con à. da non uſarſi.*

Absento, as, avi, atum. *Allontanare, mandar lontano. 1. a. & abl. con à, ò puro, l'usa Claudiano.* Veritamque Dearum colloquio patriis procul absentaverit astris. *Claud* Absentemur, & dum illi balneum petunt, nos in turba exeamus. *Tirarsi in disparte. Petr.*

Absilio, silis p. b. silui, sultum. *Saltare in dietro, ritirarsi saltando n. ass. & abl. con à, ò puro.*

2. *Per fuggire, ò lasciar fuggendo. 4. n.* Aves absiliunt nidos tepentes ob metum *Stat.*

Absisto, is, abstiti p. b. abstitum. *Ritirarsi, discostarsi, star lontano. n. ass. & abl. puro, ò con ab, ma di rado.* v. g. Absistere bello, obsidione, incœpto, vel ab incœpto *Liu. Plin.* Totoque absistite luco, *Virg.* Absiste precando. i. precibus. *Virg.* Absistere obsidendo. i. obsidione. *Liu.*

2 *Per cessare, lasciare. n. ass. e coll' infin.* Haud absistebat petere. *Liu.* absiste moveri. *Virg.* Nec prius absistit, quàm septem ingentia victor corpora fundat humi. *Id.* Absistitur (*impersonale.*) Si non absisteretur bello. *Liu.*

Absoleo, soles p. b. olevi, oletum p. l. *Disusare. n. ass. da non usarsi.* Locus absoletus. *Luogo negletto, disabitato, e lordo.*

Absolvo, is, solvi, solutum p. l. *Assolvere, prosciogliere, liberare. 1. 5. a. ò vero 2. 6. a.* v. g. Absolvo te crimine, suspicione furti, *Cic.* vel absolvo te furti, injuriarum, improbitatis, majestatis. *Cic.* (*si sottintende*, crimine) vel de furto, de injuriis, &c. Ille absolvit se à Fannio. *Cic. Ei si liberò dall' accusa di Fannio.*

2 *Per finire, fornire, dar compimento. 1. a.* Absolvere opus, ædificium, viam, bellum, picturam, poema, librum, historiam. *Cic.* Nemo est inventus, qui Veneris eam partem, quam Apelles inchoatam reliquisset, absolveret. *Cic.* In omni natura necesse est absolvi aliquid, aut perfici. *Id.*

3 *Per allestire, sbrigare, spedire. 1. a.* Paucis rem omnem absolvam, vel brevi te absolvam. *Sall.* Absolvere creditorem. *Ter. Soddisfare al creditore pagando.* Ad forum ibo, ut hunc absolvam. *Ter.*

4 *Per sciogliere, ò slegare. 5. 6. a.* Navim cupimus absolvere. *Plau.* Absolvere diem. *Avien. Morire.* Absolvere vinculis, vel à vinculis aliquem. *Tac.*

Absono p. b. as, sonui, sonitum p. b. *Dissonare, ò distonare, discordare. n. ass. ma non è usato.*

Absorbeo, es, sorbui, s. s. *Assorbire, ingbiottire, ingojare, tracannare. 1. a.* Absorbere poculum, lac, pharmacum. Lens optima, quæ maximè aquam absorbet *Plin.* Nè æstus nos consuetudinis absorbeat. *Cic.* Hunc absorbuit æstus quidam insolitæ adolescentibus gloriæ. *Id.* Æstus, Euripus, Charybdis navim absorbuit. *Luc.* Absorpsi (*preter.*) *l' usò Lucano Poeta.* Absorptum (*supino*) *lo mette il Passeratio: ma senza autorità.* Ab-

pello, is, abspuli p. b. abspulsum. Cacciar via, rimuovere. 1. a. Neque adeo spes est, quæ mihi hunc abspellat. Plau. Abpellito eos, qui adversùm eunt. Plau. Abspellere metum alicui. Id.

Abstergeo, es, tersi, tersum. Nettare, mondare, pulire. 1. 3. a Tu bellum abstergeas. Plau. Omnem tibi dolorem abstergebo. Cic. Ti torrò ogni affanno.

2. Per rompere, frangere. 1. a. Collidi inter se naves, abstergerique invicem remi cœperunt. Curt. (i. mutuo concursu frangi) Così il Radero sopra Curtio c. 16. pag. 615. v. Detergeo. Abstersi, pro abstersisti. Catul. Abstersus. part. Liu.

Abstergo, is, tersi, tersum. Purgare, nettare, forbire, asciugare. 1. 3. a. Abstergere vulnus, cruorem, sudorem, lacrymas, maculas, pulverem, fuliginem, &c. Ter.

2 Per levar via, togliere. 1. 3. a. Abstergere ægritudinem, fastidium, molestias, fletum, luctum, metum alicui. Cic.

Absterreo, es, terrui, territnm p. b. Atterrire, sgomentare, spaventare, sbigottire, metter paura, ò vero distornare, rimuovere col timore. 1. 6. a. Absterrere supplicem à se, homines à furtis, à pecuniis capiendis, ab ingressu. Metu absterrentur eàdem noxa. Plin. pro ab eadem. Absterrere sibi, vel alteri, culpam, &c. disse Lucretio Poeta: pro à se, vel ab altero. Absterritus. part. pass. Tuæ purpuræ splendore absterritus. De Albert. in epist. ad Card.

Abstineo, tines p. b. tinui, tentum. Astenere, contenere, tenere à freno, tener lontano. 1. 5. 6. a. Romano bello fortuna Alexandrum Magnum abstinuit. Liu. Abstinere se, vel aliquem cibo, vino, &c. vel abstinere se virgine, nupta, vidua, pueris liberis, vel se à Poetis obscœnis, ab injuria, amicum à nefario scelere, vim uxore, vel ab uxore. Abstinere se, vel manus alieno, vel ab alieno, vel ab alienis pecuniis. Astenersi dalla robba altrui, guardarsi di rubare. Cic. Abstinere manum a se, vel ab alio. Astenersi d'uccider se, ò altri. Cic.

2 Per astenersi. 5. 6. a. può aver l'infin. Abstinere piscibus, vino, furto, Venere, &c. Cels. Abstinuit dux urbe valida. S'astenne il Capitano di combattere, ò assalire la Città. Liu. Non abstinet ille invidere mihi, vel accusare non abstinuit. Plau. Si dice: Homo abstinens pecuniæ, abstinentissimus alieni, vel rebus venereis (ablat.) Abstinere irarum, & rixæ, disse Horat. pro ab ira, & rixa, per ellenismo, cioè alla Greca. Abstinendus procul amor est. Plau. Primo die abstinendus est bos cibo. Colum. Abstentus hæreditate pupillus. Vlpian. Pupillo rattenuto dal prender possesso dell'eredità.

3 Per separare dal commercio, scommunicare. 1. a. Abstinuit Pontifex, vel Præsul Diaconum. Cipriano. Unde, abstentus, Id. Scomunicato. Si adopra anche impersonalmente. Ut ab inermi abstineatur. Liu. Absto

Absto, as, absteti p. b. abstitum p. b. & abstatum. *Star lontano, (ma in piè) n. ass.* Ut pictura poesis erit, quæ, si propius stes, te capiet magis, & quædam, si longiùs abstes. *Horat.*

Abstollo, is, abstuli p. b. ablatum. *Togliere, ò levar via. 1. a.*

Abstino p. b. as, avi, atum. *Mandar via da se. 1. 6. a. ma non è usato.*

Abstorqueo, es, torsi, tortum. *Levar via torcendo, togliere a forza. 1. 6. a. Non è usato.*

Abstraho p. b. is, traxi, tractum. *Tirare, ò trarre per forza, levar per forza, separare, astrarre. 1. 6. a.* Abstrahere aliquem in servitutem, vel servitium: vel ad capitale supplicium. *Cæs. Liv.* Quis igitur eum ab illa abstraxit, nisi ego? *Ter.* Psaltriam una mecum hinc abstraham. *Adelph.* Ab illis nullo me unquam tempore, aut commodum abstraxit, aut voluptas avocavit. *Cic.* Nisi eum cupiditas gloriæ ad bellicas laudes abstraxisset. *Id. Si dice.* abstrahere aliquem ab alio, à studiis, à consuetudine improborum, à sensu mentis, de complexu, vel è sinu parentis, aut patriæ; ad bellum, ad septa religiosa, &c. vel se à corpore. Navem à conspectu omnium æstus in altum abstraxit. *La tempesta trasportò, &c.* Abstraxe pro abstraxisse. *Lucr.*

Abstringo, is, strinxi, strictum. *Sciogliere, snodare. 1. a.* Abstringere nodum. *Liv.*

Abstrudo p. l. is, trusi, trusum. *Ascondere, chiudere, serrar dentro. 1. a. & abl. ò acc. con in.* Abstrudere se in silvam, thesaurum in agro, triticum variis locis (*abl. puro*) *Cic. Plau.* Natura in profundo veritatem pœnitus abstruit, *Democrito appò Ciceron.* Serpens abstrusus terræ (*dativo*) pro, in terra, vel terram, *disse Paterculo. Si usa metaf.*, ut Abstrudere tristitiam.

Abstulo p. b. pro abstollo. *Plau. v.* tulo.

Absum, abes, abfui, s. s. *Esser lontano, ò assente: n. ass. & abl. con ab, ò puro.* Abesse ab urbe, à foro, ab domo, vel urbe, foro, domo, vel ab amicis, à suis, vel à culpa, à vitiis, &c. *Cic.* Quod abes, gratulor, quia non vides ea, quæ nos. *Cic.* Itaque, & domo absum, & foro. *Id.* Ego te abfuisse tandiu à nobis doleo. *Id.* S. D. Abesse propius à morte, h. è. propinquiorem esse morti. *Id.* Abesse bidui, tridui, quatridui. (*si sottintende* itinere, vel spatio.) vel biduum, triduum, tres menses, triennium. *O vero*: abest mille passibus, vel mille passus, vel millia passuum. Parum (vel nihil) abfuit, quin me interficeret. *Cic. Poco, ò nulla mancò, per poco rimase, ch' ei non mi uccidesse.* Abesse non potest, quin ille decipiatur. *Non può esser altrimenti, che colui non sia ingannato.* Tantum abest, ut me diligat, ut, &c. *E sì lontano dall' amarmi, che, &c. Id.*

2 *Per mancare, esser senza. 3. n. ò abl. con à.* Absunt mihi dentes

dentes, libri, pecunia, animus. Unum à prætura tua abest Epidice. *Cic.* Aberat tertia illa laus, qua permoveret, & incitaret animos. *Cic.* Intelliges ferendam esse fortunam, præsertim quæ absit à culpa. *Id.* Abesse alicui, pro deesse. *Lasciar di empire con uno, ò di difenderlo.* Cic. Absit verbo invidia (id est odium.) *Liu. Sia detto con buona pace di chi m' ascolta: non mi si rechi ad arroganza ciò, che dico.* Multùm ab his aberat L. Fusius. *Cic. Era differente.* Abesse à contentionibus. *Id. Esser alieno.* Erat ab oppido millia passuum tria. *Cæs.* pro aberat. Præsens abest. *Non bada, pensa ad altro. proverb.*

Absumo p. l. is, sumpsi, sumptum. *Consumare, logorare, mettere al fine, disfare.* 1. *a.* Absumere tempus dicendo, vinum bibendo, diem ludo. Ignis absumpsit domum, sylvam. Lues, vel morbus Cives. *Si dice*: absumi fame, siti, ferro, febri, veneno, clade, morte, luctu. *Liu. Cic.* Absumpturus *part. Plin.*

Abtorqueo, es, torsi, tortum. *Torcere, rivoltare.* 1. *a.* C. abtorquere proram. *Attio.*

Abundo, as, avi, atum. *Abbondare, esser abbondante.* 5. *n.* Abundat villa porco, agno, caseo, melle. *Cic.* Abundare divitiis, opibus, ingenio, sapientia, consilio, eloquentia. *Ter. Lucilio Poeta l' accoppiò col genitivo, alla greca.* Abundans lactis, pietatis, &c. *Virg. e Claw Neratio l' accoppiò coll' accusativo.* Ut non abundet mandati quantitatem, h. e. non excedat.

2 *Per esser ricco, dovitioso. n. ass.* Si abundare cœpero, te ornabo. *Cic.* Certis mensibus abundat amnis. *Inonda il fiume, &c. Virg.*

Abvolo p. b. as, avi, atum. *Volar via, irsene via con prestezza. n. ass.* Abvolat corporis voluptas. *Cic.*

Abutor p. l. eris p. b. abusus sum. *Abusare, ò abusarsi, servirsi male, usar male. 7. d. & anticam.* 3. *d.* Quamquam in hac causa Judices T. Annii tribunatu, rebus omnibus pro salute Reipub. gestis ad hujus criminis defensionem non abutemur. *Cic.* Abuti auro, tempore, viribus, &c. Abuti operam. *Ter. per Arcaismo.*

2 *Per usare, ò servirsi semplicemente. 7. d.* Nos sagacitate canum ad utilitatem nostram abutimur. *Cic.*

3 *Per consumare, spendere usando, &c. 7. d. & anticam.* 3. *d.* Abuti tempus. *Cic.* rem patriam, seù patrimonium. *Plau.* Abusa sunt, quæ mihi dedisti (*in significato pass.*) *disse Plau. Si è consumato tutto quel, che mi desti.* Abutendus (*passivo*) *l' usò Suet. dicendo*. Abutendum se illi permisit, ac tradidit. *Ei soggettossi alle di lui voglie libidinose*

Accanto, as, avi, atum. *Cantare appresso, ò vicino. n. ass.* Accantare thalamo, vel tumulo alicujus *Stat.* Sumo animum, & magni tumulis accanto Magistri. *Id.*

Accedo

Accedo p. l. is, cessi, cessum. *Accostarsi, avvicinarsi, farsi appresso, n. ass., & acc. con ad, ò in, ò vero 3. n.* Accede ad Urbem, ad Cæsarem, vel in Provinciam, in Senatum: mœnibus, vel ad mœnia. *Liu.* accedere alicui ad aurem. *Cic.* Accedere periculum. *Plau.* societatem alicujus. *Tac.* accedere legiones. *Cic.* pro, ad periculum, &c. Montes ea parte clementer accedi poterant. *Tac.* Accestis scopulos, pro, accessistis ad scopulos. *Virg.*

2. *Per consentire, approvare, accettare. 3. n., ò acc. con ad.* Accedo tibi, vel tuæ sententiæ, vel ad tuam. *Quint. & Vlpian.* ad tuas conditiones, &c. *Ter.*

3. *Per essere simile, ò somigliante. 2. n., ò acc. con ad.* Accedit hæc pictura ad illam Apellis; Ego tuæ virtuti, vel ad tuam virtutem proximè accedo. *Cic.* Quorum potestas ad Deorum immortalium numen accedit. *Cic*

Accedit, ebat, cessit, s. s. *Aggiungersi, ò sopravenire, sopraggiungersi. 3. 5. imper.* Ad malum accedit malum: accedit hoc meis malis *Plau.* Huc accedit, vel eò accedebat, ut, &c. vel quòd, &c. Accessit mihi febris, vel somnus *Cic.* Flumen non accessum, *diffe Ovid.* pro, inaccessum (*nome.*)

Accelero p. b. as, avi, atum. *Andare in fretta, affrettarsi. n. ass.* Si accelerabis, cum consequèris, vel assequèris. *Cic.*

2. *Per affrettare, accelerare. 1. 3. a.* Accelerare gradum, gressus, iter, viam, mortem, magistratum alicui. *Liu. Tac.*

Accendo, is, cendi, censum. *Accendere, infocare, infiammare. 1. a.* Accendere lignum, ignem, lumen, febres. *Cic.*

2. *Per incitar grandemente, attizzare. 1. a.* v. g. Accendere sitim, desiderium, cupiditatem, spem, iram, invidiam, bellum, seù Martem. *Sall. Per accrescer prezzo.* Nubilo occasu pluviosam hyemem denunciat, statimque augent lacernarum pretia; sereno asperam, & reliquarum vestium accendunt. *Plin. Si dice.* Homo accensus ira, odio, amore, libidine, furore, furiis. *Virg.* vel accensus in iram, in rabiem, in arma, vel ad aliquid faciendum. *Liu.*

Accenseo, es, censui, censum. *Registrare, accontare. 1. 3. a.* Accensere aliquem numero sapientum. *Sen.* unde accenseri, *venire in censo, esser numerato. de Lauren.*

Accepso, pro accepero, vel acceperim, *è antico.*

Accepto, as, avi, atum. *Ricevere spesso, ò accettar semplicemente. 1. a.* Acceptare jugum. *Sil. Ital.* Mihi hercle verò, qui res, rationesque heri curo, argentum accepto, expenso. *Plau.*

Accersio, is, ivi, & ij, itum. *Chiamare, ò andar a chiamare. 1. a.* Syllam accersiri jubet. *Sall.*

2. *Per accusare. 2. a.* Eum capitis (vel furti) accersierunt. *Cic.* accersitus, *part. pass.* Ad matrem accersita sum. *Plau.*, *ma il Lamb. legge*, arcessita.

Accer-

Accerso, is, ivi, & ij, itum p. l. *Chiamare, ò andar à chiamare*. 1. *a. & acc. con ad*. Accersere obstetricem, vel medicum ad sese, vel ad alium: militem ad bellum, &c. Accersitus domo huc sum. *Plau.* medicum accersi jussit. *Mandò per il medico*. Ego lavatum, seu cœnatum accersor. *Ter.* Accersere auxilia ex, vel ab aliquo loco, aut ab aliquo Rege. *Chieder soccorso, e ajuto, &c.*

2 *Per procacciare, procurare, cercare*. 1. 3. 6. *a.* Has artes accersivisti ex urbe Athenarum. *Cic.* Accersere sibi malum. *Plau.* ritus ab exteris nationibus. *Cic.* quietem, vel somnum molli strato *Prop. Ma il Vossio pretende debba dirsi*, Arcesso.

3 *Per accusare*. 2. *a.* Accersere aliquem majestatis: vel crimine ambitus, conjurationis, &c. *Cic.* S. D *anche* accersiri. *infin.*

Accido p. l. is, accidi p. l. accisum p. l. *Tagliare intorno. smozzicare, ò rodere intorno*. 1. *a.* Accisi crines, accisæ dapes. *Tac. Virg.*

2 *Per disfare, consumare, distruggere*. 1. *a.* Accidere opes hostium, unde accisæ res, vel opes. *Liu.*

Accido p. b. is, accidi p. b. s. s. *Gittarsi davanti in ginocchioni*. *n. ass. & acc. con ad*, *ò* 3. *n.* Accidere ad pedes alicujus, vel ille ad genua mihi accidit. *Cic. Ter.* Vox ad aures accidit, vel auribus. *Arrivò la voce, &c. Liu.* Accidit aures, *disse Plauto*. Quos accidam, *disse Sallustio, ma sono Arcaismi*.

2 *Per cadere n. ass.* Accidit ad terram trabs ingens. *Enn. Ces.*

Accidit p. b. ebat, accidit. s. s. *Accadere, avvenire, succedere, intravenire, ò occorrere*. 2. *imper., ò imper. ass. e l ut al congiunt., e talvolta coll' infin.* Accidit mihi calamitas. Non ingrati mihi acciderunt aculei tui in me reprehendendo. *Cic.* Ad malum mihi malum accidit. i. accedit. *Plau* nec enim acciderat mihi opus esse. *Cic.*

2 *Per morire*. 3. *imper.* Si quid illi accidat. Si quid filio meo acciderit. Si quid mihi humanitùs accidisset. *Cic.*

Accico, cies, ivi, accitum p. b. *Chiamare à se*. 1. *a.* Ego illum huc acciebo. *Plau. ma è verbo raro*.

Accingo, is, cinxi, cinctum. *Cignere, fornire, guernire, armare*. 5. *a.* Accingere se armis, gladio, &c. *Virg.* ensem lateri. *Stat.*

2 *Per apparecchiarsi, accingersi, mettersi in punto*. 1. *a.*, *& acc. con ad, ò in, ò vero* 3. *a.* Accingere se, vel accingi ad cursum, ad luctam, vel in discrimen, in prælium. *Liu.* Accingere se operi, prædæ, &c. *Virg.* Accingor dicere, pro ad dicendum. *Virg.* Accingitur ille artes magicas. *Virg.* pro ad artes.

Accino p. b. is, cinui, centum. *Cantar insieme, e d' accordo con altri*. *neutr. assol. Verb. barb. senza Autore*.

Accio, is, civi, & ij. accitum p. l. *Chiamare a se, citare, far venire*. 1. *a.* Peregrè accire medicos. *Liu.* Numa in regnum ultrò accitus. *Cic.* Accire auxilia. *Tac.* Nisi virtus voluptatem acciret, nemo illam, &c. *Cic. pro* afferret.

Accipio, cipis p. b. cepi p. l. ceptum. *Ricevere, pigliare, prendere, togliere; ò accettare.* 1. 6. *attiv.*, *ò abl. con ex, ò de, & accus. con in.* Accipere pateram ex manu alicujus: vel ab aliquo beneficium, injuriam, &c. *Plau.* Cic. Accipere aliquem in amicitiam, vel aliquid in bonam, vel malam partem. *Cic.* Accipere aliquid mancipio. *Plau. Comprare con patto di esser sodisfatto dal venditore, se niente mancò.*

2 *Per trattare, accogliere, ò bene, ò male.* 1. *a.* Quomodo eum accepisti? R. comiter, lautè, &c. vel malis verbis, indignis modis, verberibus me accepit. *Plau.*

3 *Per udire, ò ascoltare, ò per intendere, conoscere.* 6. *a.* A majoribus nostris hoc accepimus. *Cic.* Accipite veterem orationem Architæ. *Cic.* Aliter de amore tuo, atque est, accipis. *Ter.* Ut accepi, te in patriam reversurum. *Cic.* Loquimur de iis amicis, quos videmus, aut de quibus memoriam accepimus. *Id.* Ex tuis literis accepi, te convaluisse. *Cic.*

4 *Per produrre, approvare, intraprendere.* 1. *a.* Ventosis follibus auras accipiunt. *Virg.* Nihil satis firmi video, quamobrem accipere hunc mihi expediat metum. *Ter.* Mea causa, causam hanc accipite. *Id.* Accipiam hanc ad me litem. *Plau.* S. D. Accipere Cœlum, *per esser felice.* Quem si modo posse videre, fata semel dederint, Cœlum accepisse videbor. *Ovid.*

Acciſſo, as, avi, atum. *Vaneggiare, fare inezie, ò vero dissimulare, far mostra di schivare cosa, che si desidera.* *n. ass.*, *ò* 1. *a. verbo greco.* Acciſſabat maritum puella, vel acciſſat puella. *Hadr.*

Accito p. l. as, avi, atum. *Chiamare spesso, allettare, invitare.* 1. *a.* *Lucr.*

Acclamo p. l. as, avi, atum. *Acclamare, gridare in favore, ò al contrario, riclamare, gridare in disfavore, n. ass.*, *ò.* 3. *n.* Populus cum risu acclamavit, ita esse. *Cic.* Acclamare alicui. *Applaudere.* Acclamare in aliquem. *Levar le voci contro.* *Pater.*

Acclamito p. b. as, avi, atum. *Gridar spesso in favore, ò contro.* 3. *n.*, *ò n. ass.*, *e l'infin. ma senza Autore.*

Acclaro, vel Adclaro, as, avi, atum: *mostrare.* 1. *a.* *Liu.*

Acclino p. l. as, avi, atum. *Inchinare, chinare.* 1. *a.* Acclinare caput, vel collum ad aliquem, vel ad aliquid. Acclinare se ad causam alicujus. *Condescendere, &c.* *Liv.*

Accludo p. l. is, clusi, clusum. *Chiudere, serrare.* 1. *a Verb. Barb.*

Accolo p. b. is, colui, cultum. *Abitar vicino, ò appresso.* 4. *n.* Accolere mare, montem. Qui Hetruscum mare, quique Tiberim accolunt. *Liu.* Persæ rubrum mare semper accoluere. *Plin.* Accolit propinquus nostris ædibus. *Plau.* *Ma il dativo, ædibus è retto da* propinquus *non dal verbo come vuol* Prisciano. Accolitur. *paſ.* Pl.

Accomodo p. b. as, avi, atum. *Accomodare, adattare, acconciare* 1. 3. *a. & acc. con ad, ò in:* Accomodat ensem lateri, vel ad latus. *Virg.*

Virg. coronam ad caput. *Cic.* exordium vulgare in plures causas. *idem*. Accommodare alicui ædes ad nuptias, vel accommodare alicui de habitatione: pro commodare. *Cic. Prestare, &c.* Peto, ut ei de habitatione accommodes. *Cic.*

Accongero p. b. is, gessi, gestum. *Ammassare, adunare insieme.* 1. 3. *a.* Accongerere dona alicui. *Plau. portar molti doni ad uno.*

Accredo p. b. is, credidi, creditum. *Consentire, dar fede, credere.* 3. *a* Accredo tibi, vel hoc tibi. *Col.* Idque videtur Saserna accredidisse. *Id.* Accreduas, pro accredideris. *Plau. all' antica.*

Accresco, is, crevi, cretum. *Crescere, aumentarsi, avanzarsi. n. ass. ò* 3. *n.* Veteribus negotiis nova accrescunt. *Plin.* Accrevit flumen, labor, dolor. *Cic.* Nihil mihi litibus accrevit. *Sall. Con le liti, ò contese non hò avvanzato nulla.*

Accubo p. b. as, cubui, cubitum p. b. *Giacere, ò sedere appresso, e vicino. n. ass. Si dice:* accubare cum aliquo, vel alicui. *Cic.* Accubui scortum, vel uxorem, *disse Plauto*, pro uxori.

2 *Per sedere a mensa, assettarsi a tavola. n. ass., ò* 3. *n.* Accubare apud aliquem, vel ille mihi accubuit in convivio. *Cic.*

3. *Per stare a canto, esser attaccato.* 3. *n.* Theatrum Tarpejo monti accubat. *Suet.*

Accudo p. l. is, cudi, cusum. *Batter danari, coniar moneta, ò aggiungere alla moneta.* 1. *a.* *Plaut.* Tres minas accudere etiam possum. *Plau.*

Accumbo, is, cubui, cubitum. *Sedere a mensa, assiderſi a tavola presso ad alcuno. n. ass., ò* 3. *n.* Ille summo in loco (vel summus) accubuit, ego in infimo (vel infimus) *Plau. Si dice* accumbo tibi, vel tecum: accumbere epulis, vel in convivio. *Cic.* Vatinium criminatur, quod atratus ad mensam accumbebat. *Cic.* Qui quotidianis epulis accumbunt. *Id.*

2 *Per coricarsi, ò giacere. n. assol.* Cave, nè in via accumbas. *Plauto.*

Accumulo p. b. as, avi, atum. *Accumulare, ammassare, ammontonare.* 1. 5. *a.* Accumulare acervos pecuniæ: aliquem donis, &c. Accumulare honorem alicui, *disse Ovidio*. Accumulare vitem, vel arborem. *Plin. Rincalzar la vite; &c. (il contrario è* ablaqueare.)

Accuro p. l. as, avi, atum. *Far con diligenza, usar diligenza.* 1. *a.* Accuravi omnia, vel pensum meum. *Plau.* Accurare hospites. *Plau: Trattare bene i forastieri.*

2 *Per procurare con diligenza, studiarsi. n. ass., e l' ut al congiun.* Accurare te addecet, ut culpam omnem abs te segreges. *Plau.* Accurare prandium alicui. *Petron. Preparare.*

Accurro, is, accurri, accucurri, accursum *Correre all' incontro, accorrere. n. ass., & acc. con ad, ò in.* Ita nobis dicto audientes sunt, ut, simulatque velimus, accurrant. *Cic.* Accurrisse Ro-

mam dicitur. *Idem*. Paulo ante in conductum accucurrit. *Petr.* Accurritur ab universis. *Tac.* Accurrere alicui, pro ad aliquem. *Stat.*

Accurvo, as. *Torcer vicino*. 1. *a.* *Col.* unde accurvatus *part. idem.*

Accuso, as, avi, atum. *Accusare*. 2. *a.* *Si dice*: Accuso te judici, apud judicem, coram judice, furti, vel de furto, &c. *Cic.* Accuso te capitis. *Cioè di delitto capitale*: vel majestatis. *Cioè di lesa maestà, ò di fellonia*. *Cic.* Accuso te crimine, vel in hac re, v. g. in quæstu, &c. *pro* de quæstu. *Cic.*

2 *Per riprendere, biasimare, incolpare*. 1. *a.* Accusare vitium, vel crimen alicujus. v. g. inertiam, avaritiam. *Cic.*

Accusito p. b. as, avi, atum. *Accusare spesso*. 1. *a.* Nihil est, quod Deorum ullum accusites. *Plau.*

Aceo, es, acui. s. s. *Esser agro, ò acetoso*. *n. ass.* Vinum, quod neque aceat, neque muceat. *Cat.*

Acerbo, as, avi, atum. *Inacerbire* 1. *a* Vel cum se pavidum contra mea jurgia fingit, artificis scelus, & formidine crimen acerbat. *Virg.* Et exiguum stimulando vulnus acerbat. *Claud.*

Acervo, as, avi, atum. *Accumulare, ammassare*. 1. *a.* Plura undique acervabimus. *Plin.*

Acesco, is, acui, s. s. *Inacetire, infortire, farsi agro, ò aceto*. *n. ass.* Sincerum est, nisi vas quodcumque infundis, acescit. *Hor.* In quo agro vinum acescere solet. *Colum.*

Acquiesco, is, evi, etum. *Riposarsi: quietarsi*. *n. ass.*, *ò* 3. *n.* Acquievit in gramine. *Sen.* Unumquidque rogita, ut acquiescam; non vides, me ex cursura anhelitum ducere? *Plau.* Acquiescere in re aliqua, vel in homine. *Compiacersi, dilettarsi, ricrearsi, &c.* Vicissim autem senes in adolescentum charitate acquiescunt. *Cic.* Tecum ut quasi loquerer, in quo uno acquiesco, scribere institui. *Id.* Acquiesco honori, gloriæ, spei: pro in honore, &c. *Suet.*, & *Sen.*

2 *Per acchetarsi, ò acquetarsi, mitigarsi, tranquillarsi*. *n. ass.* S. D. Acquievit dolor, ira, amor. *Cic.* His verò temporibus habemus aliud nihil, in quo acquiescamus. *Cic.* Lectis tuis literis, acquievi aliquantulum. *Id.*

3 *Per consentire, approvare*. 3. *n.* Acquiesco tibi, vel tuæ sententiæ.

4 *Per morire*. *n. ass.* Sic vir fortissimus anno acquievit septuagesimo. *Nepos.*

Acquiro p. b. is, quisivi, quisitum. *Acquistare, conseguire, guadagnare*. 1. 3. *a.* Quis est, qui inimicitias sibi magis acquirat, quàm tu? *Plaut.* Acquirere amicos, divitias, &c. sibi, vel alteri. Ad honorem hunc nihil acquiri potest. *Non si può egli aggiugner nulla a questa onoranza*. *Cic.* Eo ligno odor vino acquiritur. *Con tal legno si procaccia odore al vino*. *Plin.*

Actito p. b. as, avi, atum. *Far sovente, trattare spesso*. 1. *a.* Actitare causas. *Cic.*

Acuo

Acuo, is, acui, acutum. *Affilare*, *arrotare*, *aguzzare*. 1. 3. *a*. Acuere ferrum, dentes, stylum, seu linguam in aliquem, metum, vel curam alicui. Serra acuitur: *Cic*. Acuere falcem. *Col. Hor. Virg*.

2 *Per incitare*, *eccitare*, *stimolare*. 1. *a*., & *acc. con ad*. Acuere iras, furores, vel aliquem dictis acribus, animos, &c. *Virg. Liu*. Ætas ipsa: seu natura acuit ad vitia, &c. *Ter*. Duæ res illum acuebant, otium, & solitudo. *Cic*. Acuere juventutem ad dicendum. *Idem*.

Acumino p. b. as, avi, atum. *Aguzzare*, *appuntare*. 1. *a*. Contextum spinæ à summo capite deductum acuminavit in caudam. *Lattantio*.

A cupingo. v. Pingo.

Adæquo, as, avi, atum. *Agguagliare*, *uguagliare*, *pareggiare*, *spianare*. 1. 3, *a*. & *abl. col cum*. Adæquare cursum equi, altitudinem alicujus, vel aliquem sibi, vel se cum aliquo. Pompejus adæquavit cum virtute fortunam. *Cic*. *Pompeo non fù men fortunato, che valoroso*. Ut Deorum vitam possint adæquare. *Cic*.

Adæro, as, avi, atum. *Stimare a contanti*, *ridurre a prezzo*, *ò a danari*. 1. *a*. Adærentur munera militaria, ut in foro rerum venalium distrahuntur. Ex legibus. *Si stimino i donativi de' soldati a quel prezzo, che ne' publici mercati vender si sogliono*. Subjectas deinde extremitatum partes ad rectum angulum nostra postulatione podismis suis adæramus. *Front*.

Adæstuo, as, avi, atum. *Ondeggiar molto*, *tempestare*: *ò aver gran caldo n. ass*. Adæstuat amnis. *Stat*.

Adaggero p. b. as, avi, atum. *Accumulare*, *ammassare*. 1. *a*. Adaggerare terram, triticum, &c. *Cato*, *Plin*.

Adalligo p. b. as, avi, atum. *Legare à qualche cosa*. 1. 3. *a*. Semen tritum adalligent brachio. *Plin*.

Adambulo p. b. as, avi, atum. *Passeggiar vicino*. *n. ass*., & *acc. con ad*. Adambulabo ad ostium. *Plaut*. Vidi asinum adambulantem cuidam seni debili. *Apul*.

Adamo p. b. as, avi, atum. *Amare affettuosamente*, *caldamente*; *ò invaghirsi*, *innamorarsi*. 1. *a*. Matres liberos suos tamquam adamaverint, amant. *Quint*. Antisthenes patientiam, & duritiam in Socratico sermone adamarat. *Cic*. Si virtutem adamaveris. *Sen*.

Adamplio, as, avi, atum. *Ingrandire*. 1. *a*. Ædiculam vetustate corruptam adampliavit. *Grut*.

Adaperio, aperis p. b. aperui, apertum. *Aprire*, *spalancare*, *ò scoprire*, *discoprire*. 1. *a*. Nubes discussæ adaperuere Cœlum. *Plin*. Adaperire caput. *Sen. Filos*.

2 *Per risolvere*, *rilassare*. 1. *a*. Jus illud interanea distringit, omniaque adaperit. *Plin*. *Quel brodo purga le interiora, e risolve ogni cosa*.

Adapto

Adapro, as, avi, atum. *Adattare, acconciare*. 1. *a. Sipont.*
Adaquo p. b. as, avi, atum. *Abbeverare*. 4. *n.* Adaquare equos, boves, &c. *Svet. Plin.*

2 *Per adacquare, inaffiare*. 4 *n.* Adaquare arbores, herbas. *Plin.*
Adareo, ares p. l. arui s. s. *Seccarsi, inaridire*. *n. ass.* Ubi ea adaruerit. *Cat.*
Adaugeo, es, auxi, auctum. *Aumentare, accrescere*, 3. 5. *a.* Hæc maleficia aliis nefariis cumulant, atque adaugent. *Cic.*
Adaucto, as, avi, atum. *Accrescere, ò aumentar molto*. 3. 5. *a.* Patriam nostram quondam adauctavit pater. *Nonio.*
Adaugesco, is, s. s. *Aumentarsi, accrescersi*: *n. a.* Ortus adaugescit scopulorum sæpè repulsu. *Cic.* Nam neque adaugescit quidquam, nec deperit inde. *Lucr.*
Adbibo p. b. is, bibi, bibitum p. b. *Bere, ò bere oltre misura. n. ass. ò* 4. *n.* Ubi adbibit plus paulo. *Ter.* Quando adbibero, alludiabo. *Plaut.*

2 *Per apprendere*. 1. *a.* Adbibe puro pectore verba, puer. *Hor.*
Adbito. p. l. is, biti, s. s. *Accostarsi*. *n. ass.* Si adbites propiùs, os denatabit tibi mordicus. *Plaut.*
Adblandior, iris, itus sum. *Carezzare, accarezzare*. 2. *à senza Aut.*
Adcido p. b. pro accido, seù cado. *Ennio (verbo antico)* Cæsa adcidisset abiegna ad terram trabs.
Adcorporo p. b. as, avi, atum. *Attaccare, appiccare, congiungere*. 3. *a.* Remora carinis tenaciter adcorporatur. *Solino.*
Adcredo p. l. is, credidi, creditum. *Credere*. *n. ass. Lucr.* Tibi nos adcredere par est. *Hor.* Nec quidquam mihi posthac adcredas. *Plaut.*
Adcresco, is, crevi, cretum. *Accrescere*. 3. *n.* Unde etiam trimetris adcrescere jussit nomen jambis. *Hor.*
Addecet p. b. ebat, decuit. s. s. *Convenire, esser conveniente, ò decevole*. 4. *imp.* Ejus studio servire addecet. *Plaut.* Omnes bonos addecet accurare, ut, &c. *Plau.*
Addenseo, es, densui, densum. *Condensare, costipare, spessare*. 1. *a.* Extremi addensent acies. *Virg. ma è verbo rarissimo.*
Addenso, as, avi, atum. *Inspessare, inspessire, far denso*. 1. *a. Plin.* Aquam, radice ea addita, addensari sub dio, atque lactescere. *Plin.*
Addico p. l. is, dixi, dictum. *Dar potestà, ò facoltà, diritto, giurisdizione, dominio: over assegnare con sentenza publica*. 3. *a.* Prætor (seù Judex) addixit mihi bona ad erfarii mei. *Cicerone*. vel addixit creditori suo debitorem. Addicere bona alicujus in publicum, sive in fiscum. *Cæs. Confiscare, ò incamerarsi i beni, ò la robba d'uno.*

2 *Per metter, ò vendere all'incanto*. 1. 3. *a.* v. g. Addicere prædia, servos, fundum triginta aureis, &c. Vendere, & addicere sententiam. *Cic. Dar la sentenza a chi più offerisce*. Addictam pretio

retio habere fidem . Cic. *Far professione di vender la fede a chi la vuole.*

3 *Per soggettare, dare in potere, dedicare.* 3. *a.* Addicere se alicui homini, virtuti, vitio, vel corpus voluptati, pueritiam intemperantiæ, animum amori. Cic. diem ludis, vel Bacchanalibus &c. Addicere aliquem sacramento, vel ad jusjurandum. *Suet.* Sall. *Obligar uno a giurare, ò a far giuramento.* Addictus jurare in verba magistri. *Hor. Obligatosi, ò fermo di giurare, &c.*

4 *Per destinare, sententiare, condannare.* 3. *a.* Addicere vitam, seu caput alicujus, vel aliquem supplicio, morti, flammis, fetis. Cic. vel in servitutem. *Liu.*

5 *Per approvare, ratificar l' augurio.* *n. ass.*, ò 3. *n.* Aves in Termini templo non addixère. *Liu.* Fabio auspicanti aves non addixerunt. *Idem.*

6 *Per provare, convincere.* *n. ass.*, *e l' infin.* Rebus necessariis (idest rationibus validis) dementem te esse, addicam. *Cic. Ti mostrarò con evidenza, che tu sei matto.*

disco, is, didici, s. s. *Imparare, ò apprender bene, over di più.* 1. 6. *a.* Avemus aliquid addiscere. Cic. Atque velociùs puer addidicerat. *Id.* Solon quotidie aliquid addiscebat. Cic. Addiscere tubas, pro, tubarum cantum. *Stat.*

divino p. 1. as, avi, atum. *Indovinare.* 1. *a.*, ò *n. ass.* Ex facie hominum addivinantem. *Plin.*

do, as, dedi p. b. datum p. b. *Aggiungere.* 3. *a.* Quod jubebis, addabitur. *Plau. Verbo antico.*

do, is, didi, ditum. *Aggiungere, ò accrescere.* 1. 3. *a.*, *& acc. con ad, ò in.* Addere in potu unguentum. *Plin.* Quid ad hanc mansuetudinem addi potest? Cic. In illam orationem addidi quædam. *Id.* Nostris animus additus. *Plau.*

2 *Per dare, ò mettere.* 3. *a.* Addere alicui nomen, cognomen, custodem, comitem. *Liu. Virg.* Diine hunc ardorem mentibus addunt? *Id.* Adde mihi operam. *Plau. Stammi attento.* Colophonem (seu coronidem) addere rei alicui. *Prou. Dar l' ultima mano, ò la perfezione ad una cosa.* Eleganter inservit connexioni. Adde huc populationes agrorum, prædas hominum, &c. *Liu.* Addere se exemplis melioribus. *Claud. imitare.* Quorum majores Punico, atque aliis bellis, multum Reip. addiderant. *Sall.* Additus. *Talvolta significa, noioso, odievole.* v. g. Additus Jovi Argus. *Plau.* Teucris addita Juno. *Virg.*

doceo, doces, p. b. docui, doctum. *Insegnare.* 1. 4. *a.* Solicitis animis onus eximit, addocet artes. *Hor.*

dormisco, is, ivi, itum. *Addormentarsi. neu. ass.* Quoties post cibum addormisceret. *Suet.*

dubito p. b. as, avi, atum. *Dubitare alquanto.* *n. ass.* S. D. addubito

dubito num, vel necne fit ita res. De legatis paululum addubitatum est. *Cic.* Addubitatus, *paff.* v. g. Res addubitata: addubitatum salutis augurium. *Cic. Cosa di cui si dubita*, *&c.*

Adduco p. l. is, duxi, ductum. *Condurre, menar*. 1. *a.*, *&* *acc. con ad*, *ò in*. Adducere reum in judicium, in jus: à foro ad prandium: ex Italia in Galliam. Puero nutricem adduxit. *Ter.* vel mihi ante oculos illum adduxit. *Id.* S. D. Adducere aliquem ad concordiam, ad iracundiam, ad studendum, &c. *Indurre alcuno*, *&c.*

2 *Per ridurre*. 1. *a.* Adducere aliquem in summas angustias. *Cic.* Res in extremum discrimen adducta est. *Cic.*

3 *Per tirare a se*, *ritirare*. 1. *a.* v. g. Adducere nervos, arcum, habenas. *Cic. il contrario è*, remittere. Adducto lacerto torquet hastile. *Virg.*

4 *Per stringere*, *ò ristringere*. v. g. Adducere lorum, laqueum, vinculum. Macies adduxit cutem. *Ovid. La magrezza increspò, aggrinzò la pelle*. Ignea venis omnibus acta sitis miseros adduxerat artus. *Virg.* S. D. Adducere aliquem peccati alicujus. *Accusare*. Si propria lege hujus peccati adducti essent. *Cic.* Sic Adduci benevolentia, commendatione, metu, officio &c. Adducor ut faciam, &c. *Cic.* Adducta frons. *Quint. Fronte increspata*. Adduxe, *pro*, adduxisse. *Plau.* *Per Sincope*. Adduxti pro adduxisti. *Plau.*

Adduit pro addiderit, *ab* addui. *pro* addidi, *è antico*. *Plau.*

Adduplico p. b. as, avi, atum. *Addoppiare*, *raddoppiare*. 1. *a.* Adduplicabit omne furtum. *Plau.*

Adedo p.b. is, vel adedes, adedi p. l. adesum. p. l. *Mangiar tutto*, *consumare*. 1. *a.* Stellio favos adedit. *Virg.* Adesa bona, fortunæ, pecunia. *Cic.*

Adeo, adis, ivi, & ij, itum p. b. *Andare*, *venire*, *accostare*, *abboccarsi*. 4. *n.*, *o n. ass.*, *&* *acc. con ad*, *o in*. Adire Prætorem, vel ad Prætorem in jus. *Cic.* *Si dice*: adire discrimen, seu periculum, vel ad periculum; adire labores, inimicitias, &c. Adire hæreditatem. *Cic. prender possesso dell' eredità*. Adire alicui manum pulchrè, seu lepidè, vel malè, seu pessimè. *Plau. Trattar bene*, *accarezzare alcuno*: *o trattarlo male*, *strapazzarlo*; adire manum alicui, est propriè ad eum accedere, cum eo congredi, & colloqui, cum eo agere. *così 'l Lamb. in Plaut. Cas. sc.* Neque quò. Olim pauperes, quibus nihil erat quod numini offerrent, osculabantur, vel numinis manum, si possent: vel certè suam ipsorum manum; hinc adire manum dictum est, *pro* nihil dare; vel, si est quod dare possint, *significat* fraudare expectationem eorum, qui ab ijs recipere aliquid gestiunt. *così l' Operar. in Plau. Pers. at. 5. sc. 2. dove dice*: manus mihi adita est de Persa, e

ſa, *e ſpiega il teſto così*: tu me decepiſti ſpecie amicitiæ in Perſa *m' hai gabbato nella perſona del Perſiano. Si potria dire far baciamani ſenza ſoſtanza, ò defrodar alcuno delle ſperanze concepute. Si uſa in paſſivo nelle terze perſone*. v. g. Illa pericula adeuntur in præliis. *Cic.* granaria ſcalis adeantur. *Col.* aditis periculis. *Id.* cum ad me aditum eſſet ab ijs. *id.* adita eſt nobis manus lepidè. *Plaut.* Hæc quoque erant pedibus non adeunda meis. *Ovid.* ſacra non adeunda maribus. *Tib. Sacrifiçj dove non poteano intervenirvi gli uomini.*

2 *Per aſſalire, aſſaltare.* 4. *n.* Adire virum, vel hoſtem. *Ter.* Adiens, adeuntis; adeundi, adeundum.

Adequito p.b. as, avi, atum. *Cavalcare vicino, ò intorno n. aſſo.* 3. *n.* Annibal portæ Collinæ adequitabat. *Plin.* Ægrè patiens, quo tam ferociter adequitaſſet. *Liv.* Jam per armatos adequitare cœpit. *Curt.*

Aderro, as, avi, atum. *Andar vagando, ò girando vicino. n. aſs.* Scopulis delphines aderrant. *Stat.*

Adeſurio, eſuris p. b. ivi, & ij, itum. *Aver gran fame. n. aſs.* Adeſurivit magis, & inhiavit acrius. *Plaut.*

Adfero. v. Afferro. Adfigo p. l. v. Affigo.

Adfleo, es, evi, etum. *Piangere. n. aſs. non è uſato.*

Adfore p. b. *v.* Adſum. Adformido. *v.* Affbrmido.

Adfremo p. b. is, fremui, fremitum. *Fremere, e mormorar contra.* 3. *n.* Adfremit his, quaſſatque caput. *Val. Flac.* Adfremere alicui, vel ejus dictis. *Val. Flac.*

Adfrico p. b. *v.* Affrico.

Adfringo, is, fregi, adfractum. *Rompere, ſpezzare a qualche luogo.* 3. *a.* Lupi duris adfringunt poſtibus ungues. *Stat.*

Adgemo p. b. is, gemui, gemitum p. b. *Soſpirare, piangere, lagnarſi del male altrui.* 3. *n.* Adgemere alicui loquenti, ſeu ploranti. *Stat.* vel malis alicujus. *Ovid.*

Adguberno, as, 1. *a. Governare.* Pedibus iter adgubernabat. *Flor.*

Adhabito p. b. as, avi, atum. *Abitar vicino. n. aſs. ſenza Autore.*

Adhæreo, es, hæſi. hæſum. *Accoſtarſi, appoggiarſi, ſtar appoggiato.* 3. *n. ò n. aſs., & acc. con in.* Adhærere lateri alicujus, jumento, baculo, vitio, virtuti, Deo. *Liv.* adhæſit ad turrim. *Ceſ.*

2 *Per attaccarſi, appiccarſi, fermarſi.* 3. *n., ò n. aſs., & abl. con in.* Adhæſit faucibus os piſcis, *vel* ſpina. *Plin.* Tela in viſceribus adhæſerunt. *Cic. Si dice pure.* adhæreo corpus, *pro* corpori, *vel* ad corpus. *Lucr.* Corvus adhæret crateram. *Cic.*

Adhæreſco, is, hæſi, hæſum. *Accoſtarſi, appoggiarſi, ò attaccarſi.* 3. *n. ò n. aſs., & acc. con ad, ò in; ò abl. con in.* Honeſtati adhæreſco. *Cic.* Adhæreſcit ad ſaxum piſcis. *Cic.* Fax in materiam. *id.* Fax in lateribus amphoræ. *Cato.*

Adhalo p. l. as, avi atum. *Spirare, mandar fiato verſo alcuno.* 4. *n.* v. g. Odor, flos, draco adhalat agros, &c. *Plin.* Si pateſcentes adhalaverit. *Idem.*

Adhamo p. l. as, avi, atum. *Pigliare all' hamo, afferrare, pescare*. 1. a. Adhamare pisces, vel honores. *Cic.*

Adhibeo, hibes p. b. hibui, hibitum. *Aggiungere*. 1. *a.*, & *acc. con ad*. Ad panem adhibere aliquid obsonii. *Cic.*

2 *Per usare, mettere, adoperare*. 1. 3. *a.* S. D. Adhibere studium, diligentiam in rebus agendis, vel ad res agendas: *item* dolum, fraudem, sævitiam, vel supplicium in aliquem, severitatem in filio, vincula alicui, equo frenos, vel stimulos. *Cic.* Adhibere quæstionem, seu tormentum. *Cic.*, *e Curt. Adoperar la tortura, dar la fune*: moram. *Pomp. Dimorare*.

3 *Per ammettere, ò chiamare*. 1. 3. *a.* Adhibere aliquem cœnæ, vel epulis; hominem in consilium, patronum ad causas. *Cic.* socios castris. *Virg.*

4 *Per dare, apportare, arrecare, portarsi bene*. 3. *a.* Adhibere odorem rebus, vinum ægrotis, lumen orationi, Deo cultum, honorem, preces. *Cic.* Permagni hominis est sic se adhibere in tanta potestate, ut &c. *Id.* Huc adhibe vultus, & in uno parce duobus. *Ovid. Voltati, Guarda*.

Adhinnio, is, ivi, & ij, itum, *Annitrire, ò anitrire, ò rignare*. 3. *n.*, *ò n. ass.*, & *acc. con ad*. Equus adhinnit equæ, *vel contra*. *Plin.*, *e Ovid.* Adhinniit ille ad orationem ejus, de voluptate differentis. *Fè plauso egli al ragionar de' diletti*. *Plin.*

Adhorresco, is, horrui. s. s. *Spaventarsi molto*. *n. ass.* Ipse Pater flavis Tiberinus adhorruit undis. *Ovid.*

Adhortor, aris, atus sum. *Esortare, rincorare, confortare, animare, incitare, ò ammonire*. 3. *d.*, *ò acc. con ad*, *ò l' ut al congiunt.* Ætas tua, vel locus, tempus te adhortatur. *Cic. Ter.* Ad recuperandam libertatem adhortabor. *Cic.*

Adjaceo, jaces, p. b. jacui, jàcitum. *Giacere vicino*. 3. *n.* Tuscus ager Romano adjacet. *Liu.*

Adigo p. b. is, egi, p. l. actum. *Cacciar con forza, ò forzar, spingere, sospingere*. 1. *a.*, & *acc. con in, ò ad, ò l' ut al congiuntivo*. Adigere clauum in arborem, *vel* aliquem ad insaniam. Ille adigit me, ut, &c. *Plaut.* Sacramento, seu jurejurando, *vel* ad jusjurandum adigere aliquem. *Forzar uno a giurare con precise parole*. *Ces. Liu.* Quis has huc oves adegit? *Plaut.* Pompejus tumulum quemdam occupavit, qui tantum aberat à nostro Castello, ut telum, tormentumve emissum adigi non posset. *Ces.* adaxint *pro* adigant, *vel* adegerint. *Plau è antico*, adigere jusjurandum, vel arbitrum, *pro* ad arbitrum, &c. *Lamb.*

Adiicio, iicis p. b. jeci p. l. jectum. *Lanciar verso alcuno, avventare*. 1. *a.* Adijcere tela ex aliquo loco. *Ces.*

2 *Per aggiungere*. 1. 3. *a.*, *ò acc. con in*. Dictis facta adjecit, *vel* aliquid novi adiicere. *Cic.* Adiicere virus in angues (*prov.*) *Ovid.*

Ovid. Quis scit, an adiiciant hodiernæ crastina luci tempora Dii superi? *Hor.*

3 *Per applicare, porre studio, ò mente.* 3. *a.* & *acc. con ad, ò in.* Tercentum adiiciunt, mens omnibus una sequendi. *Virg.* Adiicere animum ad studium, seu studio literarum; ad consilium alicujus, ad scribendum, ad virginem: vel Sacerdotibus creandis, &c. *Ter. Liu.* Adiicere oculos alicui rei, vel in rem aliquam. *item.* ad fœminam, in adolescentem. *Cic. Plau.*

Adicio, icis p. b. *pro* adiicio. *Usato da i Giureconsulti, e da Poeti* Nil adicit penso Lachesis. *Mart.*

Adimo, imis, p. b. emi p. l. emptum. *Togliere, levare.* 3. *a.* Adimere alicui vitam, fortunas, &c. Adimere aliquem letho. *Hor. liberarlo dalla morte.* Adimere civitatem alicui. *Cic. Torre ad uno la civiltà, ò cittadinanza, privarlo di cittadino.* ademsit, *pro* ademerit. *(fut. ult.) Plaut.*

Adimpleo, es, evi, etum. *Adempire, supplire.* 1. *a. Plin. verbo raro.* Temporum adimplendorum dispensatio. *Tertull.*

Adindo, is, indidi, inditum p. b. *Imporre, aggiungere, metter dentro.* 1. *a. verbo antico.* Subscudes lineas adindito. *Cat.*

Adinvenio, venis p. b. veni p. l. ventum. *Trovare, inventare.* 4. *n.Cic.*

Adipiscor, sceris p. b. adeptus sum. *Acquistare, conseguire, ottenere.* 3. 6. *d.* Adipisci divitias, gloriam, laudem, sapientiam, palmam, honores ab aliquo, &c. *Cic.*

2 *Per arrivare, giungere, raggiungere.* 3. *d.* Adipisci aliquem currendo. *Plau.* adipisci senectutem. *Cic. Plauto l' usò in passivo:* Non ætate, verùm ingenio adipiscitur sapientia. *ma è antico.* Adeptus *partic. depon.* v. g. adeptus conjugium, dignitatem, vetustatem, &c. Adeptus, *part. pass.* Senectutem adeptam accusant homines. *Cic.* Ne palmas inhonestet adeptas. *Ovid.*

Adito p. b. as, avi, atum. *Andare spesso.* 4. *n.*, *ò n. ass Plau.*

Adjubeo, jubes, p. b. jussi, jussum. *Comandar di più, aggiungere nuovo comandamento.* 1. *a.* Quod si jusseris, illud adjubeto, nè quis obseret. *Cat. secondo Lambino.*

Adjudico p. b. as, avi, atum. *Attribuire, assegnare, dar per sentenza.* 3. *a.* Adjudicavit mihi domum Prætor. *Cic.*

2 *Per attribuire in qualunque modo.* Ille adjudicavit mihi salutem imperii Romani. *Cic.* Armis Italis victoriam adjudicat. *Hor.* adjudicaturus *part. fut. Cic.*

Adjugo p. b. as, avi, atum. *Aggiogare, ò accoppiare al giogo i buoi.* 1. *a.* Adjugare vitem. *Col. Stender la vite in sù i pali, ò pertiche.*

Adjungo, is, junxi, junctum. *Aggiungere, accoppiare.* 3. *a.*, *ò acc. con ad.* Juris scientiam eloquentiæ adjunxit. *Cic.* Ut animum ad aliquod studium adjungat. *Ter.* Adjungere aliquem ad amicitiam suam. *Cic. Farsi amico alcuno.* Adjungere fidem alicui. *Id. credere.*

2 *Per congiungere, attaccare, collegare*. S. D. Adjungere sibi aliquem, *vel* se alicui, *vel* se ad probos, &c. *Plau.* Cic.

Adjurgo, as, avi, atum. *Riprendere fortemente*. 1. *a. Plau. secondo il Passerat.*

Adjuro, as, avi, atum. *Giurare con efficacia. n. ass.*, *e l' infin. presente, ò fut.*, 3. 4. *a.* v. g. Adjuro Deum, caput tuum, &c. *vel* per Deum. *Plau. Cat.* Adjuro tibi. *Ovid.* Adjurare aliquid præter jusjurandum. *Liv. Giurar d' avantaggio, o aggiungere al giuramento qualche cosa.*

2 *Per scongiurare, esorcizare*. 1. *a.* Adjurare lemures. *Lattan.* *vel* aliquem. *Plaut.*

Adjuto p. l. as, avi, atum. *Ajutare spesso, ò ajutare semplicemente*. 1. *a.* Adjutare funus. *Ter. ajutare a far il funerale*. Adjuta eis onera. *Ter. pro*, eos quoad onera. (*poetico, e figurato.*) *ajutali a portare il peso.*

Adjutor, aris, atus. *Pass.* 3. *d. Esser ajutato*. Adjutamur enim dubio procul, atque alimur nos. *Lucr.* Illum quæro, qui adjutatur. *Pacuv.* Hæc, obsecro, igitur agite, & me adjutamini. *Afran.*

Adjuvo p. b. as, adjuvi p. l. adjutum p. l. *Ajutare, aitare, dare, ò porgere ajuto, soccorrere*. 1. *a.* S. D. Adjuva me ad hoc faciendum, aut in hac re: *vel* id me adjuva. *item*, adjuvare consilium, mœrorem alicujus. Concoctionem adjuvare. *Plin. ajutare, ò giovare alla digestione*. Adjuvare insaniam alicujus. *Plau. Accrescere la pazzia*. Adjuro *pro* adjuvero. *Sin.*

Adlaboro p. l. as, avi, atum. *Affaticarsi molto. n. ass, ò 3. n. V.* Allaboro. Adlambo. *V.* Allambo.

Adlego, is p. b. *v.* Allego. Adlino, is p. b. *v.* Allino. Adlubesco. *v.* Allubesco.

Admando, as, &c. *Commettere ad alcuno*. 1. 3. *a.* Plau.

Admaturo p. l. as, &c. *Affrettare*. 1. *a* Admaturare defectionem. *Cæs.*

Admetior, iris, mensus sum. *Misurare*. 4. *d.* Admetiri frumentum, vel vinum militi. *Liu. Cat.*

Admigro p. b. as, avi, atum *n. ass.* Ad paupertatem admigrant infamiæ. *Plau.*

Adminiculo p. b. as, &c. *Sostentare, ajutare* 1. *a.* Adminiculare vitem. *Col.* voluntatem alicujus. *Cato*. Adminiculatus, *part. pass.* Tribunitio auxilio adminiculati. *Varr.*

Adminiculor, aris, atus. *Lo stesso*. 3. *d.* Cic. Quæ sit scientia agricolarum, quæ circumcidat, amputet, adminiculetur. *Cic.*

Administro, as, &c. *Amministrare, avere in cura, ò governare, somministrare*. 3. *att.* Reliqua, quæ ad oppugnationem oppidi pertinebant, administrare instituit. *Cæs.* Administrare rem familiarem, Remp. bellum. *Cic.* Administrare pocula alicui. *Cic.* *Servir di coppiere.*

Admi-

Admiror p. l. aris, atus. *Maravigliarsi*, *ammirare*. 3. *d*. *ò coll' infin.* S. D. Admirari aliquem, *vel* de aliquo, *aut* aliquem in re aliqua. *Item*, admirari aliquid, *vel* de re aliqua. *Cic.* Admiror te id fecisse. *Ovid.*

Admisceo, es, miscui, mistum. *Mescolare*, *mischiare*. 1. 3. *a.*, *ò abl. col cum*, *ò acc. con in*. Admiscere aliquid rei alicui, vel cum re aliqua, vel in aliud. *Cic. Plin.* Admiscere se alicui negotio. *Ter. Impacciarsi*, *ò intromettersi in qualche affare*.

Admitto, is, misi, missum. *Ammettere*, *ricevere*, *introdurre*, *accettare*. 1. *a.*, *& acc. con ad*, *ò in*. v. g. Admittere Legatos in castra, *vel* in urbem: aliquem in consilium, *vel* ad consilium, ad colloquium. *Liu.* Salutatum veniebant; admissus est nemo. *Cic.* Admittere equum, vel habenas. *Cic. Virg. Concitare*, *spronare il cavallo*, *dargli la carriera*: *ò dar la briglia*, *allentarla &c.*
 2 *Per commettere*. 1. *a.* Admittere culpam, delictum, &c. *vel* in se culpam. *Liu. Plau.* Fraudem capitalem admisit. *Cic.* Admittunt aves, *pro* addicunt. *Plau. Gli uccelli ratificano*, *ò approvano*. Concilia populi, exercitus vocati, summa rerum, ubi aves non admisissent, dirimerentur. *Liu.* Arietes feros ovibus admisit. *Col. Accostò*. Notarium voco, & die admisso, quæ formaveram, dicto. *Plin. Fatto giorno*. Admitti in animum judicis. *Quint. Esser in grazia*. *Si usa anche assolutamente*. Egredi in littus, & è proximo aspicere, ecquid jam mare admitteret: *se si potesse navigare*. *Plin.* Tibi hanc admittam noxiam unam: non sum irata. *Plau. Ti perdonarò &c.* admisse *pro* admisisse. *Plaut.*

Admodulor p. b. aris, atus. *Cantar insieme*, *accompagnar il canto*. 2. *d.* Padus electriferis admoduletur aquis. *Claud.* Admodulor tibi. *Id.*

Admœnio, is ivi, itum. *Trincerare*, *ò assediare*. 1. *a. Plaut. pro* admunio. Oppidum admœnire volo. *Plau.*

Admolior, iris, itus. *Accostare con forza*, *spingere con difficoltà*. 3, 4. *d.* Admoliri rupem, saxum, &c. *Cur.* Admoliri manus sacro. *seu* rei sacræ. *Plau. Metter le mani*, *ò rubare cose sacre*.

Admoneo, mones p. b. monui, monitum p. b. *Ammonire*, *avvertire*, *avvisare*, *ricordare*. 2. 4. *a.*, *ò abl. con de*. S. D. Admoneo te hujus rei, de hac re, vel hanc rem. *Liu. Cic.* Admonemur multa ab amicis *Plin. Jun. Coll' infin. l' usò Virg.*, *& Hor.* E pastu tandem decedere campis admonuit. *Virg.* Sol acrior ire lavatum admonuit. *Hor. Per stimolare*. Leucagus ut pronus pendens in verbera telo admonuit biugos. *Virg.*

Admordeo, es, admordi, admorsum. *Mordere*, *raschiare*; *ò roder dinanzi*. 1. *a.* Admordere aliquem. *Plau: pro* ab eo corradere aliquid. *Togliere*, *ò rubar qual cosa ad uno*.

Admoveo, moves p. b. movi p. l. motum. *Accostare*, *appressare*,

porre

porre appresso. 1. 3. *a.*, *ò acc. con ad*. Admovere exercitum, *vel* copias, ad urbem. *Liu.* cibum ad os. *Plin.* aurem ad vocem alicujus. *Ter.* Admovere manum operi. *Plin. Metter mano all' opera*. calcar equo, vel stimulos alicui. *Cic. Incitare*, *spronare*. Admòram, *pro* admoveram. *Sincope*.

Admugio, mugis p. l. ivi, itum. *Mugghiare*, *ò mugliare*, *muggire all' incontro*, *rispondere al mugghio*. 3. *n.* Admugit bucula, seu vacca tauro. *Ovid.*

Admurmuro p. b. as, &c. *Applaudere*, *ò approvare con basso mormorio*, *susurrando acconsentire*. *n. ass.* Admurmuravit Senatus, vel populus. *Cic.*

2 *Per mormorar contra*, *riprovar mormorando*. Valdè universi admurmurarunt. *Cic.*

Admutilo p. b. as, &c. *Troncare*, *mozzare*. 1. *a.* Admutilare aliquem usque ad cutem. *Plau. Tosar bene alcuno*, *cavandogli danari*.

Adnascor, eris p. b. natus sum. *Nascere accanto*, *ò vicino*. *dep. ass.* & *abl. con in*, *ò* 2. *dep. V.* Agnascor.

Adnato p. b. as, &c. *Arrivare a nuoto*, *o nuotare ad alcun luogo*. *n. ass.* & *acc. con ad*, *o* 3. *n.* Adnatare ad aliquem, ad ripam, *seu* ripæ. *Plin.*

Adnavigo p. b. Rhodum cum Apelles adnavigasset. *Plin.* v. Annavigo

Adnecto v. Annecto.

Adnicto, as, &c. *Cennare*, *far spesso cenno con gli occhi*. 3. *n.* Alii adnutat, alii adnictat, alium amat, &c. *Neu.*

Adnitor p. l. eris p. b. nisus, & nixus sum. *Forzarsi*, *affaticarsi*. *d. ass.*, *e l' ut al congiunt.*

2 *Per appoggiarsi*. 2. *d.*, *o dep. ass.*, & *acc. con in*. v. g. Adniti hastæ, vel palo. Adniti ad patrocinium alicujus. *Virg. Cic.*

Adno, as, &c. *Arrivare a nuoto*, *o nuotando*. *n. ass.*, & *acc. con ad*, *o* 3. *n.* Paulatim adnabam terræ. *Virg.*

Adnoto p. b. v. Annoto.

Adnubilo p. b. as, &c. *Annuvolarsi*. *n. ass. senza Aut.*

Adnumero. v. Annumero. Adnuto. v. Annuto.

Adnutrio, nutris p. l. ivi, itum. *Nutrire appresso*, *o vicino*, 3. *n.* Singulis arboribus denas adnutriunt vites. *Plin.*

Adobruo, is, obrui, obrutum p. b. *Coprire del tutto*. 1. 5. *a.* Jaciunt semina, & sacculis adobruunt. *Col.*

Adoleo, oles p. b. evi, & olui, ultum. *Ardere per Sacrificio*, *abbruciar su l' altare*. 1. *a.* Adolère verbenas, thura, viscera: vel altaria tædis. *Virg.* Flammæ adolebant cinnama. *Ovid.*

2 *Per offerire*, *sacrificare*. *Odorare*. 3. *a.* Adolere Deo, *vel* aris honores, hostias, &c. *Virg. Ovid.* Unde hic amabo unguenta adolent. *Plaut.*

3 *Per riverire*, *onorare con sacrificj*, *profumare*, *incensare*. 1. *a.*

Flam-

Flammis vel thure adolere Deum, seu Divos. *Virg.* Adolere altaria donis. *Lucr.*

Adolescentior, aris, atus sum *Trescare*, *far ragazzerie*. *d. ass.* Id quidem ut facias censeo: Nam tu quoque adhuc adolescentiaris. *Varr.*

Adolescenturio, scenturis p. b. ivi, itum. *Far ragazzerie*, *o frascherie*, *razare*. *n. ass.* Incipiunt adolescenturire, & nescio quid nugarum facere. *Laberio*. Qui sunt in suprema parte pueritiæ, & adolescenturire incipiunt. *Quint.*

Adolesco, is, olevi, adultum. *Crescere*, *farsi grande*. *n. ass.*, *&* *acc. con ad*, *ò in*, *ò 3. n.* S. D. Adolescit proles, ætas, animal, ratio, virtus, cupiditas, amor, dies, lux, ver, herba, ramus, &c. *Cic.* *Item* adulta nox, ætas, spes, &c. Adolevit infans ad aliquam ætatem, vel in tria cubita. *Plau. Plin.* Adolescit tibi socordia, vel superbia in dies. *Tac.*

2 *Per ardere*, *ò accendersi nel sacrificio*. *n. ass.* Adolescunt ignibus aræ. *Virg.* Adolui, *pro* adolevi, *l' usò Colum. ma pur se ne dubita.*

Adoperio, peris p. b. perui, pertum, *Coprire*. 1. 5. *a.* Æther adopertus nubibus, vel tenebris. *Ovid.* Capite adoperto. *Virg.* Adoperto capite reus ad supplicium rapitur. *Liv.*

Adopinor p. l. aris, atus. *Pensare*, *giudicare* *e* 3. *d.* Parvis de signis adopinamur maxima. *Lucr.*

Adopto, as, &c. *Adottare*, *pigliar per figliuolo*, *eleggere*. 1. 3. 6. *a.*, *&* *acc. con in*. Adoptare sibi aliquem filium, vel pro filio; aut patronum, defensorem, &c. adoptare aliquem ab alio. *Cic.* vel aliquem in familiam, & nomen. *Suet.* Adoptare se alicui ordini. *Plin.* *Ingerirsi*, *intromettersi in qualche adunanza*, *o communità*. Qui se Cæsaris libertis adoptassent. *Plin.* *Si adopra in senso d' innestare*. Fac, ramum ramus adoptet. *Ovid.*

Adordior, iris, orsus. *Cominciare*. 3. *d.* Bellum adorsus est. *Ambros.*

Adorior, iris, p.l. & oreris p. b. ortus. *Assalire*, *assaltare da vicino*, *o di subito*, *e con inganno*. 3. *d.* Piratæ navem adoriebantur. *Cic.* adoriri aliquem in jurgio. *Ter.* gladiis à tergo. *Cic.*

2 *Per tentare*, *sforzarsi*. *d. ass.*, *e l' infin.* Tyrannum interficere adorti erant. *Gell.* Ne convellere adoriamur ea, quæ non possunt commoveri. *Cic.* Adoritur p. l. *L' usò Lucretio Poeta*: *ma è più usato*, adoritur p. b. Adortus, *part. pass.* ab adorio, *attivo usato da Nevio*, *e così* adoriendus, *part. fut. pass.*

Adorno, as, &c. *Ornare*, *adornare*, *abbellire*. 5. *a.* Insigni eum veste, & sella curuli adornavit. *Liv.*

2 *Per apparecchiare*, *metter all' ordine*. 1. *a.*, *o l' infin.* Adornare bellum, naves, nuptias, fugam, &c. *Ter. Cæs.* Tragulam in te iniicere adornat. *Plau.* *Ei si dispone d' ingannarti*, *o farti una trappola*. Equus adornatus venatui: *pro* ad venatum. *Tac.*

Adoro p. l. as, &c. *Adorare*, *riverire*; *& anticam. favellare*, *trattare* 1. *a.* Ingressus scenam populum saltator adorat. *Pantom.* Cytharam à judicibus delatam adoravit. *Suet.* Elephanti regem adorant. *Plin.* Quem statim ut videram, his versibus adoravi. *Stat. Favellai.*

: *Per pregar grandemente*. Volens vos Turnus adoro. *Virg.*

Adpario, paris, p. b. peperi, partum. *Acquistare* 1. *a. Lucretio verbo antico*.

Adpectoro p. b. as. *Accostare al petto*. 1. 3. *a.* Unde adpectoratus. *part. Cat. è antico*.

Adpereo, peris p. b. ivi, & ij, itum p. b. *Perire*, *spasimare per alcuno*. 4. *n.* Adperire aliquem amore. *Plau. verbo antico*.

Adpeto p. b. v. Appeto.

Adploro p. l. as, &c. *Plangere alcuno*. 1. *a. Sen.* v. Apploro.

Adplumbo. v. Applumbo.

Adposco, is, poposci s. s. *Dimandar con istanza*. 1. *a.* Si plus adposcere visus. *Hor.* Talenta dotis adposcent duo. *Ter.*

Adprecor p. b. aris, atus. 3 *d.* Rite Deos prius adprecati. *Hor.*

Adprimo p. b. is, essi, essum. 3. *a. Imprimere*, *premere*. Penicillis fervens adprimitur fasciis. *Plin.*

Adpromitto. v. Promitto. Adpropero. v. Appropero. Adpropinquo. v. Appropinquo.

Adpugno, as, &c. *Oppugnare*. 1. *a.* Piso classem adpugnare frustra tentavit. *Tac.*

Adquiesco, v. Acquiesco.

Adrado p. l. is, rasi, rasum. *Rader vicino*, *raschiare accanto*. 1. *a.* Nè medullam lædas, adradito. *Colum.*

Adremigo, as, avi, atum. *n. hoc est*. remigare ad aliquem locum. Cretes portibus suis adremigarunt. *Flor.*

Adrepo p. l. is, repsi, reptum. *Strisciarsi verso qualche cosa*, *rampicare*, *aggrapparsi*, *accostarsi pian piano*, *insinuarsi*. *n. ass.*, *& acc. con ad*, *o in*. Mus, aut lacerta adrepit ad columbaria. *Varro*. Adrepere ad amicitiam alicujus. *Cic.* in spem hæreditatis. *Hor.* animo alicujus; *pro*, ad animum. *Tac.*

Adrodo p. l. v. Arrodo. Adrogo p. b. v. Arrogo.

Adrumo p. l. as, &c. *Mormorare*, *borbottare*. *n. ass. Festo verbo antico.*

Adruo, is, rui, adrutum p. b. *Rovesciare*, *o rivolgere arando*. 1. *a.* Adruere fimum disiectum. *Col.*

Adscalpo, is, a. *item ac* Scalpo. Adscalpens aurem dexteram. *Apul.*

Adscio Adscisco v. Ascisco. Adscribo v. Ascribo. Adsector v. assector.

Adsello, as, &c. *Scaricare il ventre su la seggiola*, *o pitale*. *Vegetio*. Deinde sale, & melle mixtis, in unum infundes, ut adsellandi augeat voluntatem. *Veget.* Adsel latus, *part. dep. Id. seduto sul pitale*.

Adſentio. v. Aſſentio. Adſequor. v. Aſſequor. Adſero. v. Aſſero. Adſervo. v. Aſſervo. Adſevèro. v. Aſſevèro. Adſicio. v. Aſſicio. Adſideo. v. Aſſideo.

Adſibilo p. b. as, avi, atum. *n. aſs. lo ſteſſo che* Sibilo. Aura crepat, motoque adſibilat aere ventus. *Aus.*

Adſignifico p. b. as, &c. *Significare, denotare, dare a conoſcere. 1. a. e l'infin. Var.*

Adſigno. v. Aſſigno. Adſilio. v. Aſſilio. Adſimulo. v. Aſſimulo.

Adſipio, ſipis p. b. ſipui s. s. *Haver ſapore, ò ſenno. Feſto. è verbo antico.*

Adſiſto. v. Aſſiſto. Adſoleo. v. Aſſoleo. Adſono. v. Aſſono. Adſtipulor. v. Aſtipulor. Adſtituo. v. Aſtituo. Adſtrepo. v. Aſtrepo. Adſtringo. v. Aſtringo. Adſtruo. v. Aſtruo. Adſtupeo. v. Aſtupeo. Adſudo. p. l. v. Aſſudo.

Adſpuo, is, ſpui, ſputum p. l. *Sputar verſo, ò contra alcuno. 1. a. Plin.* Si dormiens ſpectetur infans, à nutrice terna adſpui. *Plin.*

Adſtituo, is, ſtitui, tutum. *1. a. & acc. con ad. Appreſſare, porre appreſſo.* Faciemus reum, ad lectum ejus adſtituemus. *l'Autore ad Her., e Plauto.*

Adſum, ades, adfui, & affui s. s. *Eſſer preſente, ò vicino; aſſiſtere, comparire. 3. n. ò n. aſs. & abl. con in, ò acc. con ad.* Bellua ad id, quod adeſt, ſe accommodat. *Cic. S.* Di Adeſſe. ſpectaculo, pugnæ, ſacro. *Cic.* Adeſſe alicubi. v. g. domi, in agro, in bello. *Ter.* Adeſſe ad judicium. *Cic. Comparire in giudizio.* Adeſſe judici in conſilio. *Cic. Eſſer aſſeſſore del giudice.* Ubi ſummus Imperator non adeſt ad exercitum. *Plau. Quando l'Imperatore non interviene.* Adeſſe animo, vel animis. *Cic.* v. g. adeſte animis. *Stare attento, ò ſtar forte, haver coraggio.* Nullis adeſt vis ad reſiſtendum. *Vell.*

2 *Per giungere, arrivare, aſpettare, fermarſi. n. aſs.* Jamque aderat promiſſa dies. *Virg.* Iſtic adeſto. *Plau.* Adeſſe ad tempus, *vel* tempori, *ſeu* in tempore. *Cic. Venire, ò trovarſi a tempo.*

3 *Per accoſtarſi, avvicinarſi. n. aſs. & acc. con ad.* Huc ades, *vel* adeſdum. *Ter.* Adeſſe ad focum, ad aras *Plin.*

4 *Per favorire, ajutare, ſperimentare. 3. n.* Adeſſe amico, *vel* cauſæ, opinioni alicujus, &c. *Cic. Plin. Iun.* Jam nunc times, quaſi numquam adfueris. *Ter.* Adfore, *vel* affore; & adfuturus, *vel* affuturus. *infin. e partic.*

Adtermino, as, are. *a Definire, circoſcrivere co' termini.* Deos filo adterminatis humano. *Arnob.*

Adtexo. v. Attexo. Adtondeo. v. Attondeo.

Advecto, as, &c. *Portare ſpeſſo. 1. a.* Advectavit copiam rei frumentariæ. *Tac.*

Adveho p. b. is, vexi, vectum. *Portare, condurre, a carico: portar per acqua, ò sopra giumenti, ò in carro* 1. *a.* Advehere aliquem equo, navi, vehiculo. *Cic.* Advehit imbres Auster. *Sen. Trag.* unda rates. *Ovid.* Advehere magnum frumenti numerum. *Cic. portar gran quantità, ò molti rubbij di grano.* Advehi oras, *pro*, ad oras *Virg.* Advehi aliquem, *pro*, ad aliquem. *Tac.* Advexe *pro* advexisse. *Plau.* advexti *pro* advexisti. *Id.*

Advelo p. l. as, &c. *Velare, coprire con velo, ò con altro.* 1. *a.* Advelat tempora lauro. *Virg.*

Adveneror p. b. aris, atus. *Riverire grandemente, adorare, onorare.* 3. *d.* Adveneror Minervam, & Venerem. *Varr.*

Advenio, venis, p. b. veni p. l. ventum. *Venire, arrivare. n. ass.* Si fortè huc advenerit. *Ter.* Id te oratum advenio. *Plau.*

Advenit p. b. ebat, venit s. s. *Accadere, avvenire.* 1. *imp.* Quicquid advenerit, ferendum modicè. *Cic. Ciò che avverrà, dee sopportarsi con patienza.*

Advento, as, &c. *Venire, ò avvicinarsi, approssimarsi. n. ass. ò* 3. *n.* Adventare ad Italiam, *vel* ad aliquem. *Cic.* Italiæ, *vel* alicui. *Stat. e Tac.* Adventabat accipiendo regno (*datiuo*) *pro*, ad accipiendum. *Tac.*

Adverbero p. b. as, &c. *Battere.* 1. *a.* Adverberat unguibus armos. *Stat.*

Advereor, eris. p. l. veritus sum. *Dubitare alquanto, star alquanto dubbioso, ed in forse.* *d. ass.* Advereor, cum te esse Alcmæonis fratrem, factus dedicat. *Attio.*

Adverso, as, &c. *Volgere, rivolgere* 1. *a.* Animo adversavi sedulò. i. versavi. *Plau. è antico.*

Adversor, aris, atus. *Esser contrario, opporsi, contraporsi, contrastare, resistere.* 2. *d.* Adversor tibi, *vel* tuæ libidini. *Cic.* adversari contra aliquem, *vel* adversus sententiam alicujus. *Plau.* Adversari aliquid. *Tacito: Da non imitarsi.* Adversans *pars.* Etiam adversantem, & repugnantem capere potest. *Cic.*

Adverto, is, verti, versum. *Volgere ad alcuna parte.* 1. *a. & acc. con ad, ò in.* V. G. Advertere se, oculos, mentem aliquò. *Ter.* navem, agmen ad litus, in meridiem, &c. pedem ripæ, *pro* ad ripam. *Virg.* advertere vinetum, *vel* urbem Orienti, Occasui, &c. *pro* ad Orientem &c. *Colum.*

2 *Per auuertire, badare, ò star attento, por mente, considerare.* 3. *a. e può hauer l'infin.* Non adverti primò. *Ter.* De librariis diligenter adverte. *Cic.* S. D. Advertere animum rei alicui, *vel* ad rem aliquam: *ouero*, animo advertere aliquid. Advertere aures, *aut* animos monitis alicujus *Ouid.* aurem fabulis. *Mart.* aures ad vocem. *Ovid.* Advertere in aliquem, *pro*, animadvertere. *Tac. castigare, alcuno.*

Advespe-

Advesperascit, ebat; avit s. s. *Annottarsi, farsi sera, ò notte, imbrunir l'aere*. 1. *imp.* Cum jam advesperasceret, discessimus. *Cic.* Cum jam advesperavisset. *Plin.*

Advigilo p. b. as, &c. *Vegghiare, ò vegliare diligentemente. n. ass. ò* 3. *n.* Advigilet Vestalis ad custodiam ignis. *Cic.* Mater advigilat puero suo: *vel* uxor marito ægrotanti. *Tib. La madre veglia sopra il figliuolo.* Advigilare somno regis *Stat.*

2 *Per stare attento, por diligenza.* Si advigilaveris pro rei dignitate, *vel* uti decet. *Cic.* Advigilare sibi *Manil.*

Advivo p. l. is, vixi, victum. *Viuere tuttauia, proseguir a viuere.* 1. *n. Plin.* Advivente eo *Gruter.*

Adulor p. l. aris, atus. *Adulare, lodar altri indegnamente, piaggiare, parlare a piacimento.* 3. *d. e taluolta.* 2. *d.* S. D. Adulari aliquem, *vel* ejus fortunam, sapientiam, &c. *Cic.* adulari alicui. *Quintil.*

2 *Per lusingare, far lusinghe, e vezzi, accarezzare.* 3. *d.* & *è proprio de' cani, quando fan festa.* Canes furem adulantur. *Colum.*

Adulo p. l. as, &c. *Lusingare, ò adulare.* 1. *a.* Canes gannitu vocis adulant. *Lucr. è antico.* Cic. *usò il passiuo di questo verbo.* Cavendum est, nè adulari nos sinamus ab assentatoribus. *Valer. Mass. usò*, adulandus: & jam Tribunus militum adulandus erat.

2 *Per lambire, leccare, succhiare.* 1. *a.* Nostrum adulat sanguinem. *Accio. è antico.*

Adultero p. b. as, &c. *Adulterare, commettere, ò fare adulterio. n. ass. Gellio. o* 1. *a.* Adulterare matronas, *vel* novercam (*unde* mulier adulterata.) *Suet.* Adulteratur columba milvio. *pro* à milvio. *Hor.* Adulterare tabulas *Cic.*

2 *Per corrompere, falsificare, falsare, sofisticare, imbastardire.* 1. *a.* S. D. Adulterare judicium, tabulas, jus pecunià: *vel* naturam rei alicujus. *Cic.* rationes domini. *Vlp.* merces, monetam, aromata, &c. (*unde* gummi adulteratum.) *Plin.* faciem fuco, *seu* arte. *Ouid imbellettarsi.*

Adulteror, aris atus. *Adulterare, commetter adulterio, assomigliare.* 2. *d. ò ass.* Piper longum facillimè adulteratur Alexandrino Sinapi. *Plin.* Adulterari turpe est *Cic.*

Adumbro, as, &c. *Adombrare, ombreggiare, aduggiare, asconder sotto l'ombra.* 1. 5. *a.* Adumbrare campum frondibus, vineas tegetibus. *Col.*

2 *Per disegnare, abbozzare, delineare.* 1. *a.* Pictor, *vel* alius adumbrat canem, arborem, &c. penicillo, *vel* calamo.

3 *Per imitare, contrafare.* 1. *a.* Morem alicujus adumbrare. *Curt.* Lætitia adumbrata. *Tac. Allegrezza finta, e simulata.*

Adunco, as, &c. *Torcere, ripiegare.* 1. *a. Passerat. senza Aut.*

Aduno p. I. as, &c. *Adunàre, ragunare*. 1. *a*. *Plin.* Cum adunata omniũ sociorũ classis esset. *Iust.* Adunare divisa membra. *Pallad.*

Advoco p. b. as, &c. *Chiamare a se per ajuto, ò patrocinio, per consiglio, ò testimonio* 1. *a. e acc. con ad, ò in.* S. D. Advocare aliquem ad consultandum, *sive* in consilium : *vel* animum ad se ipsum, advocare concionem, *vel* socios in cœtum. Advocari alicui, *aut* causæ alicujus. *Venire à difendere, ò soccorrere alcuno.* Ideoque interim veniam (nè à forensibus verbis recedam) advocandi peto. *Plin.*

Advecito p. b. as, &c. *Chiamare spesso*. 1. *a*. *Lucill. e Festo.*

Aduolo p. b. as, &c. *Volare, ò andar di volo ad alcun luogo, ò persona. n. ass. & acc. con in, ò ad.* Ex arce in campum, *vel* ad navem advolavit. *Plin.*

2 *Per andar veloce, venirne ratto*. Ille ad me Tarento advolavit. *Cic.* Advolat rostra : *pro* ad rostra. *Cic.* advolat urbem nuntius : *pro*, in urbem. *Claud.* advolat Æneæ fama : *pro* ad Æneam. *Virg.*

Advolvo, is, volvi, volutum p. I. *Volgere verso qualche luogo, ò accostar volgendo*. 1. 3. *a. ò acc. con ad, ò in.* Advolvere lapidem, *vel* trabes ad ignem, *aut* in flumen. *Plin.* robora focis. *Virg.* Advolvi genibus alicujus (*unde* advolutus genibus.) *Inginocchiarsi davanti.* Illa pedes advoluta. *Apul. inginocchiata, ò prostrata &c.* Clamor advolvitur astris. *Stat. pro*, ad astra.

Adurgeo, es, ursi s. s. *Premere fortemente*. 1. *a*. In locum prioris quotidie digito adurgendus est. *Cels.* Remis adurgere. *Hor.*

Aduro p. L. is, ussi, ustum. *Abbruciare, ardere* 1. *a*. Adurere barbam, & capillum. *Cic.* adurit me frigus. *Virg.* adurit Venus. *Hor.* arbor, *vel* loca nivibus adusta. *Plin.* adustus color. *Liu. Colore abbronzato dal Sole.*

Aedifico p. b. as, &c. *Edificare, fabricare*. 1. *a*. S. D. Aedificare domum, navem, classem. *Cic. Plau.* Aedificare hortos, *vel* prædia. *Cic. Far edifici negli horti, ò poderi*. Aedificare Remp. *Cic. Fondar con leggi, e buoni costumi la Rep.*

Aeditimor, *seu* Aeditumor. p. b. aris, atus. *Custodire, guardare il tempio, esser sagrestano*. *d. ass.* Qui postquam tibi appareo, atque æditumor in templo tuo *Gell.*

Aegresco, is, ægrui s. s. *Attristarsi, ò infermarsi, ammalarsi*. *n. ass.* S. D. Aegrescit animus. *Virg. vel* corpus, homo, *Plin.* Aegrescere rebus lætis alterius *Stat.*

Aegroto p. I. as, &c. *Esser ammalato, star infermo*. *n. ass.* Aegrotat animus ex avaritia, *vel* gloriæ cupiditate. *Cic.* Aegrotant in te artes antiquæ, *vel* boni mores *Plau. I buoni costumi, e le virtù in te si van corrompendo, e guastando*. Aegrotant fructus, *Plin. Le frutta son magagnate*. Aegrotat fama vacillans. *Lucr.*

Lucr. La fama dubbia, & incerta hà poca forza, over poco è creduta.

Aemulor p. b. aris, atus. *Imitar con gara, ò a concorrenza.* 3. *d.* S. D. Aemulari aliquem, *vel* ejus virtutes. *Cic.* Omnes ejus urbis instituta laudare facilius possumus, quàm æmulari. *Id.*

2 *Per fare a gara, gareggiare, contendere d. ass. ò abl. col cum.* Pueri in ludis literariis interdum, positis invicem quæstiunculis, æmulantur. *Quint.* Periculum mihi non est ab illo, nè mecum æmuletur. *Liu.*

3. *Per invidiare, aver invidia con gara d'avanzare.* 2. 3. *d.* Aemulari veteribus Poetis, *vel* eorum carminibus, &c. *Cic. Quint.* Aemulandus. i. imitandus, *partic. pass. Plin. Iun.* Aemulatus. i. secutus, Studium philosophiæ, & placita Stoicorum æmulatus. *Tacit.*

Aequi, bonique facio. 1. *a. Pigliare in buona parte.* Quod polliceris, æqui bonique facio. *Apul.*

2 *Per non curarsi.* Cæterum si vos nec cura Civitatis, nec exemplum, nec periculum movet, nè serpat latiùs contagio, ejus mali, nos æqui, bonique facimus. *Liu. E senza la copula* Aequi, boni facit. *Cic.*

Aequi, bonique dicere. 1. *a. Parlar a dovere.* Si tu aliquam partem æqui, bonique dixeris, ut est ille bonus vir, tria non commutabitis verba inter vos. *Ter.*

Aequiparo p. b. as, &c. *Agguagliare, appareggiare, pareggiare, equiparare.* 1. *a.* Magistrum voce, *vel* arte æquiparas. *Virg.*

2 *Per comparare, paragonare.* 3. *a.* ò *acc. con ad.* Aquiparare populum mari æstuanti. *Liu.* Aequiparat ille suas virtutes ad tuas. *Plau.* Jovis, solisque equis æquiparari dictatorem, in religionem etiam trahebant. *Liu.*

Aequipolleo, es, s. p. *Aver valore, ò forza eguale. n. ass. Sipontino.*

Aequivaleo, vales p. b. valui, valitum. *Poter parimente, aver pari forze.* 3. *n.* Nulla (volucris) potest modulis æquivalere tuis *Ovid.*

Aequo, as, &c. *Spianare, far piano, render eguale.* 1. *a.* Aequare planitiem agri: *vel* planities æquata. *Cic.* Aequare solo urbes, domos, turres; *Liu. Spianare, desolar Città, &c.*

2 *Per pareggiare, eguagliare, far pari.* 1. 3. *a. ò abl. col cum.* Aequare se cum aliquo, *aut* alicui: *vel* aliquid cum re aliqua, *seu* rei alicui. *Cic.* æquare aliquem cursu, &c. *Liu.* Aequare labores lacrymis. *pro* lacrymas laboribus (*per* hypallagen.) *Virg. Pianger quanto meritano i travagli, ò mali sofferti.* Aequare amorem alicujus. *Virg. Corrispondere nell'amore.* Aequare odium alicujus. *Tirarsi addosso, ò farsi odiare con tutto l'odio d'uno.* Operumque laborem partibus æquabat justis. *Virg. Divideva egualmente.* Felix, si protinus illum æquasset nocti ludum. *Virg.*

Virg. Buon per lui', 'se avesse continuato. &c. Vidit, & æquatis classem procedere velis. *Virg. Stese egualmente le vele.* Aequare solo dictaturam. *Liv. Annullare.*

Aero, as. &c. *Coprire, od ornare di rame, ò bronzo. 1. a. unde* fores æratæ. *Virg.* Lecti ærati. *Cic.*

Aerusco, as &c. *Buscar danari per via di frodi, e furberie: ò cavar qualcosa per lusinghe, ed artificii 1. a. Gell.* C. ærufcare gloriam. *unde* cupiditas ærufcandæ gloriæ. *De Alber.*

Aestimo p. b. as, &c. *Stimare, apprezzare, aver in conto, tener d'assai 1. 2. a.* V. G. Aestimare aliquem ex artificio. *Cic.* S. D. Aestimare aliquid magni, parvi: *vel* magno, parvo (*si sottintende*, pretio) *item* nauci, flocci, assis, nihili, *vel* nihilo: tanti, quanti, &c. *item* carè, *vel* cariùs: æstimare aliquid tribus denariis, viginti aureis, &c. *Cic.*

2 *Per tassare, valutare. 1. 3. a.* Aestimare pretium rei cujuspiam; *vel* annulum, equum, servum. *Cic. Plau.* Aestimare litem. *Cic. Tassare le spese*: æstimata lis est Antonio centum aureis. *Decisa la lite, fù condannato Antonio a pagar cento scudi.* Aestimabo, an debeas cognoscere. *Considererò, se &c. Significa ancora misurare, giudicare.* Vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. *Cic.*

Aestivo p. l. as, &c. *Stateggiare, passare, ò far la state in qualche luogo n. ass.* Aestivare in montibus, *vel* intra castra *Varro.*

Aestuo, as, avi, atum. *Bollire, ardere, aver gran caldo. n. ass.* V. G. Aestuat humor in olla, sanguis in venis. *Virg.* æstuat aer, ignis, fornax. *Prop.* Ille cum æstuaret, umbras secutus est. *Cic.* S. D. Aestuare desiderio alicujus rei, *vel* hominis. æstuare invidia, *vel* ira. *Cic. Sall.* Stabulis minari æstuat. *Clau.* Sed pejus in aurum æstuat. *Id. è anzioso.*

2 *Per ondeggiare, stare in tempesta. n. ass.* Aestuat gurges, *vel* mare ventis, *Virg.* animus cupiditatibus. &c. *Cic.*

3 *Per star sollecito, e ansioso.* Aestuabat ille dubitatione eventus. *Cic. unde* animus æstuans.

Aeterno, as &c. *Eternare, perpetuare, immortalare. 1. a.* Aeternare virtutes, *vel* gesta alicujus, monumentis, *vel* carminibus. *Hor.* Tuas, Auguste, virtutes æternat.

2 *Per eternarsi, durar perpetuamente. n. ass.* Viri docti, literis, laudibus æternant. *Varrone.* Quævis materia, virens adhuc, humido defossa æternat. *Il P. Pontano.*

Affari. v. Affor. Licet verbis iisdem mihi affari te. *Cic.*

Affecto, as, &c. *Affettare, desiderar grandemente. bramare, cercare con anxietà. 1. a. & acc. con ad, ò coll'infin.* Affectare regnum, imperium, laudem. *Ovid. Cic.* Affectare viam, *vel* iter ad honores. *Id. Aspirare a gli onori.* ad exitium alicujus. *Ter. Procurar*

curar la rouina d'alcuno. viam ad aliquem. *Plau. venire*, *ò andar alla volta d'uno*. affectat viam Olympo, *pro*, ad Olympum. *Virg.* Affectare aliquem damnis, *vel* flagitiis. Plau. *arrecar danno*, *ò disonore*, *e vergogna*. Affectat decerpere palmam. *Sil. Ital.*

Affector, aris, atus. *Lo stesso*, 3. *d. Varro*. *è antico*.

Affero p. b. fers, attuli p. b. allatum p. l. *Apportare*, *recare*, *cagionare*. 1. 3. *a. & acc. con in.* S. D. Afferre alicui angorem, morbum, curam, detrimentum, fastidium, calamitatem, perniciem, interitum. *vel* delectationem, medicinam, opem, *aut* suppetias, excusationem, exemplum, &c. An ætatem afferet? *Cic. Addurrà per motivo?* Afferre vim, *aut* vitium puellæ, *seu* virgini. *Plau. Violare*, *ò sforzare una donzella*. Afferre manus bonis, alienis; *vel* sibi, *aut* alicui *Cic. Torre la robba altrui*, *ò uccider se*, *ò altri*. afferre aliquid in medium. *Cic. Mettere in commune*, *ò partecipare a tutti*.

2 *Per avvisare*, *riferire*, *dar novelle*, 1. *a. & acc. con ad*, *e suol aver l'infin.* Id ad me, *vel* ad meas aures nuntius, *vel* rumor attulit. *Cic.* Saguntum expugnari, allatum est. *Liu.* Afferre se, *poetico*, Fatis huc te poscentibus affers. *Virg. vieni*

Afficio, ficis p. b. feci, fectum. *Disporre*, *commuovere*, *far impressione*. *affettionare*, *recare*, *indurre*. 1. 5. *a.* Affici erga aliquem, *vel* in aliquem. *Cic. affezionarsi ad uno*. affici animo. *Id. Esser commosso*, *o disposto*. S. D. Affici lætitia, ægritudine, morbo, &c. *Cic. allegrarsi attristarsi*, *infermarsi*. Afficere aliquem cura, desiderio, dolore, cruciatu, ignominia, incommodo, metu, molestia, ærumnis, injuria, plagis, virgis, verberibus, pœna, exilio, morte. *Cic. Recar ad uno sollecitudine*, *&c.* Afficere aliquem honore, laude, lætitia, delectatione, voluptate, muneribus, præmio, beneficiis, lucris, bonis nuntiis, gloria immortali, &c. *Cic. Recar onore*, *&c.* Homo, *vel* animus affectus virtutibus, *vel* vitiis. *Cic. Vuomo virtuoso*, *o vizioso*. Corpus afficiunt fames, & sitis. *Liu. la fame*, *e la sete macerano il corpo*. Corpus affectum. *Liu. e Cels. Corpo debole*, *e mal sano*. Affecta ætas, vires, æstas, hiems, bellum, &c. *Liu. Età invecchiata*, *o decrepita*. *State*, *o verno quasi finito*, *e cadente*.

Affigo p. l. is fixi, fixum. *Ficcare*, *conficcare*, *o attaccare*, *appiccare*. 1. 3. *a. & acc. con ad*, *ò abl. con in.* V. G. Affigere aliquem cruci. *Liu. vel* in crucem. *Plau.* aliquem lecto. *Hor.* arma parieti. *Plin.* cuspidem ad terram, *aut* humi. *Liu.* oppidum affixum in saxis, *seu* montibus. *Cic.* Affigere aliquid animo. *v. g.* literas, *aut* pietatem. *Cic. Imprimere bene*, *&c.* Publicæ triremi aliquem affigere. *Mettere*, *ò mandare uno in galera*. Affigere oscula dextræ. *Clau. baciar la mano*.

Affigu-

Affiguro p. I. as, &c. *Formare bene*. 1. *a*. (Voces) Disciplinosus, victoriosus Cato ita affiguravit. *Gell.*

Affingo, is, finxi, fictum. *Fingere, inventar falsità, piantar carote*. 1. 3. *a*. Affingere aliquid opinione. *Cic. Imaginarsi, o apprendere una cosa per un'altra*. Affingere crimen alicui: *vel* aliquid inter narrandum. *Cic.* ille orationem sapientis affinxit stulto. *Id. Egli acconciò ad uno sciocco il parlare da savio*.

2 *Per contrafare, esprimere imitando*. 1. *a*. Affingere mores, *vel* gestus hominum. *Cic.*

3 *Per aggiungere*. 3. *a*. V. G. Figulus affingit ansas hydriæ; Multa error affinxit meæ causæ. *Cic.*

Affirmo, as, &c. *Affermare, o confermare, assicurare, accertare*. 1. 3. *a*. *e coll'infin* Affirmare aliquid temerè de aliquo. affirmare opinionem, *vel* sententiam rationibus. *Cic.* Affirmare se animo. *Catul. Confortarsi, e prender animo*. Affirmare spem alicui. *Liv. Assicurare, e confermar la speranza*.

Affleo, es, flevi, fletum p. I. *Piangere dopo aver detto qualchecosa*. *n. ass.* Mulier cùm hæc memorasset, afflevit. *Plau.*

Affligo p. I. is, flixi, flictum. *Buttare a terra, ruinare, abbattere, atterrare*. 1. *a*. V. G. Affligere statuam, monumentum, hominem ad terram, navem ad scopulos. *Cic. Plau.*

2 *Per affliggere, tribolare, tormentare*. 1. 5. *a*. S. D. Affligere se, *vel* aliquem luctu, mœrore, frigoribus: *vel* animum metu, corpus morbis. *Cic*: Afflictus *part*. C. afflicti mores. *Macrob*. 1. profligati, *ac* perditi. *Costumi corrotti, e viziosi*.

Afflicto, as, &c. *Agitare, o sbattere quà, e là*. 1. *a*. Tempestas naves afflictavit. *vel* navis in vado afflictabatur. *Cæs.*

2 *Per cruciare, tormentare, affliggere estremamente*. Afflictare se, *vel* corpus suppliciis voluntariis. *Cic.* afflictari morbo. *Liv.* amore. *Lucr.*

Afflictor, aris, atus. *Affannarsi, affliggersi, accorarsi*. *d. ass. & abl. con de*. Afflictari de re aliqua graviter, *vel* acerbissimè. *Cic.*

Afflo, as, &c. *Soffiare, spirare verso alcuno*. 1. 3. *a*. Flores odorem afflant. *vel* odor afflatur è floribus. *Cic.* afflare tibiam. *Ovid.* Afflare leniter alicui, *vel* auram alicui. *Soffiare à prò d'alcuno: e per metaf. favorirlo*. Afflare venenum, *vel* pestem. *appestare col fiato*. Afflari divino Spiritu, *vel* Dei numine *Cic. Virg. Essere inspirato da Dio*. Afflari fulmine, *vel* odoribus. *Id. Esser fulminato, o profumato*. Rumoris nescio quid afflaverat, frequentiam non affuisse. *Cic. Si era sparsa non so che diceria, che &c.*

Affluo, is, fluxi, fluxum. *Correre, o scorrere verso alcun luogo*. *n. ass. & acc. con ad*. Affluebant ad ejus viri famam barbari. *Liu.* nihil ex iis locis rumoris affluxit. Voluptas cum suavitate ad sensum affluit, *Cic.*

2 *Per abbondare, aver dovizia*. 5. *n*. S. D. Affluere frumento, divitiis, voluptatibus, deliciis, &c. Homo omni lepòre, ac venustate affluens. *Cic. Plau.*

Affodio, fodis p. b. fodi p. l. fossum. *Cavar vicino, ò zappando aggiungere*. 4. *n*. *ò* 3. *a*. Furto vicini cœspitem nostro solo affodimus. *Plin.*

Affor, aris, atus. *Parlare a qualcuno*. 3. *d*. Affari Deum, *vel* Superos. *Virg. &* *Accig*. *Pregare, ò ringratiare Iddio, &c.* affamini (*indic.*, *ò imperat. pres.*) *Arnob.* Affor *prima persona*, *non è usato*.

Affore p. b. *fut. dell'infin. di* adsum: *Si come* afforem, *pro* adessem. *presente dell'Ottativo, ò Desiderativo*. Non mehercule suspicatus sum illa affore. *Cic.*

Afformido p. l. as, &c. *Temere, ò temer molto*. 1. *a*. Magis afformido, ne is pereat. *Plau.*

Afformo, as &c. *Formare* 1. *a*. Apelles priùs nudum corpus afformabat. *Nannio ne' Miscellanei*.

Affrango, is, fregi, fractũ. *Rompere vicino*. 3. *a*. Hyemes affrangere bustis. *Stat.*

Affremo p. b. is, fremui, fremitum. *Fremere n. aff. senza aut.*

Affrico p. b. as, fricui, frictum, *vel* avi, atum. *Fregare a qualche cosa*. 3. *a*. Affricare sese herbæ, arbori, &c. *Plin.* Colum Qui cum malis unà vivunt, affricant sibi eorum malitiam. *P. La Cerda ex Philone*. *Chi usa co' cattivi, s'attacca i loro vizj*.

Affrio, as &c. *Stritolare, sminuzzare*. 1. *a*. Alius aliud affriat, aut aspergit. *Varr.*

Affulgeo es, fulsi, s. s. *Risplendere di rincontro*. *n. ass. ò* 3. *a*. Nitenti affulsit vultu ridens Venus. *Sil.* Huic cellæ raro Sol affulget. S. D. Affulsit mihi spes, *vel* fortuna. *Liu. Mi è nata, ò sorta speranza*: *overo la sorte mi hà favorito*. Lux affulsit. (*prov.*) *è spuntato ormai qualche raggio di luce*: *cioè qualche speranza di miglioramento*. Lux civitati affulsisse visa est. *Liu.*

Affundo, is, fudi p. l. fusum. *Versare, spargere, ò infondere*. 3. *a*. V. G. Affundere aquam, *aut* vinum farinæ. *Plin.* frigida in aqua affunditur venenum. *Tac. S'infonde il veleno, &c.*

2 *Per allagare, spandersi in alcun luogo*. Mare, *aut* flumen affusum oppido, *vel* campis. *Plin.* affusus tumulo. *Ovid. Prostrato a canto al sepolcro*.

Aggemo p. b. is, gemui, gemitum. *Piangere, ò gemere al male di alcuno*: *ò piangere appresso*. 3. *n*. Aggemunt comites loquenti. *Stat.* aggemit carina nostris malis. *Ovid.*

Aggero p. b. as, avi, atum. *ammassare, accumulare*. 1. *a*. Aggerare terram, *vel* arbores. *Colum. Rincalzare alberi, cioè coprire* di

di terra il pedale. aggerare iras. *Virg. accrescere, ò inasprire gli sdegni.*

Aggero p. b. is, gessi, gestum. *Ammontonare, ammucchiare, ò portare a canto*. 1. 3. *a. o acc. con ad.* Aggerere humum, *vel* arenam tumulo. *Virg.* aquam, *aut* triticum alicui, *vel* ad aliquem. *Plau.* oscula puero, *seu* filio. *Id. Dar più baci al figliuolo*. Aggerendus, *vel* Aggerundus. *partic.* Siquidem mihi ultrò his aggerunda est aqua. *Plaut.* Te aggerunda aqua curvum faciam probè. *Id.* aggerere falsa. *Tac. hoc est* falsa falsis cumulare.

Agglomero p. b. as, &c. *Aggomitolare, aggomicciolare*. 1. *a.* v. g. agglomerare filum, *seu* stamen.

2 *Per aggiungere, congiungere, addensare*. 1. 3. *a.* Agglomerant se densi cuneis coactis. *Virg.* agglomerant lateri: *pro* agglomerantur, *vel* se agglomerant. *Id. per Enallage*.

Agglutino p. b. as, &c. *Incollare, ò congiungere*. 1. *a.* Agglutinare chartam, aurum, vitri fragmenta. *Plin.*

2 *Per aggiugnere, accumulare*. 1. a. Mala mihi ad malum plurima se agglutinant. *Plau.*

Aggravesco, is, s. p. *Aggravarsi, farsi più grave*. *n. ass.* Aggravescit morbus, *aut* vulnus. *Ter.* Cic.

Aggravo p. b. as, &c. *Aggravare, caricar molto*. 1. 5. *a.* Odor lilii aggravat caput. *Plin.* Respublica aggravata bello, *vel* inopia. *Liu.* aggravare ictus. *Plin. rinforzare i colpi.*

Aggredio, aggredis. p. b. gressi, gressum *pro* Aggredior. *Plau. è ant. che però si trova passivo appresso* Cic., *che disse*: Ut fictis à te aggrederer donis.

Aggredior, eris p. b. gressus. *Assalire, assaltare: ò accostarsi, andare a trovare, abboccarsi*. 3. *d. ò acc. con ad.* Aggredi hostes, urbem, hominem, *vel* ad hominem. Quin ad hunc aggredimur? *Plau. Perche non gli diamo l'assalto, ò non lo tentiamo?* Aggredi aliquem dictis. *Virg. Farsi a dire, ò prendere a parlare con uno*. aggredi aliquem pecunia, *vel* donis. *Cic. Tentar uno con denari*. aggredi aliquem de re aliqua. *Plau. Merc.*

2 *Per cominciare, imprendere, intraprendere, tentare*. 3. *d. ò acc. con ad, ò l infin.* Aggredi bellum, causam, studia, dolum, facinus, opus, *vel* ad opus. *Cic.* S. D. Aggredior ad dicendum, *vel* dicere. *Cic.* naturam loci vincere aggreditur *Sall. Tenta egli di superare, &c.* Aggrediri, *pro* aggredi. *Plau. Trucul.* & aggrediris, *vel* aggredire. *Id. Asin. Ma sono arcaismi* Aggressus, & aggrediendus, *vel* aggrediundus, *partic. pass Plau.*

Aggrego p. b. as, &c. *Congregare, ragunare, ò aggiungere*. 1. 3. *a. ò acc. con ad, ò in.* Quos ei comites fortuna aggregaverat. *Vellejo*. Aggregare se ad amicitiam alicujus. *Ces.* aliquem in amicorum numerum. *Cic.*

Agi-

Aginor, p. l. aris; atus sum. *negoziare, ò trafficar cose vili d asi. Passer. unde* aginatores dicuntur, qui parvo lucro moventur. *Festo.*

Agito p. b. as, &c. *Agitare, muovere spesso, dimenare, ò commuovere, turbare.* 1. *a.* S. D. Agitare caput, alas, tædas, faces, mare, undas, plebem seditionibus, Rempublicam, feras, &c. *Cic.* agitare choros. *Virg. danzare.*

2 *Per esercitare, celebrare, ò ruminare, trattare.* Agitare festos dies. *Virg.* Dionysia convivia. *Ter.* diem, noctem, vitam. *Sall. Passare il dì, &c.* Agitare aliquid animo, *vel* cum animo; mente, *vel* in mente, *aut* in corde, *aut* secum. *Cic. Sall. Plau Pensare seco stesso alcuna cosa.* Rem aliquam sermonibus. *Liu.* In concionibus. *Cic. Esaminare.*

3 *Per governare, amministrare, esercitare.* Agitare imperium, *vel* Rempublicam. *Sall.* Justitiam. *Plin.*

4 *Per tormentare, conturbare.* Agitabatur magis, magisque in dies ferox animus inopià rei familiaris, & conscientià scelerum. *Sall. Si affligeva.* Furiæ agitant improbos, *vel* furiis agitantur improbi. *Cic.* Atra bilis agitat hominem. *Plau.* Agitare equum calcaribus. *Id. Spronare il cavallo. Valer. Flacco l'accoppiò coll'infin.* agitant expellere cunctos urbe. *Trattano, ò consultano di cacciarli tutti dalla Città.* Veluti servitute erepta, gaudium, & lætitiam agitabant. *Sall. Mostravano, davano à divedere.*

Agnascor, eris p. b. agnatus. *Nascere dopo il testamento.* 2. *d.* Cui filius agnatus est, ejus rumpitur testamentum. *Cic.*

2 *Per nascere a canto, ò di superfluo.* Agnascitur homini sextus digitus, fungus arbori. *Plin.*

Agnosco, is, agnovi p. l. agnitum p. b. *Riconoscere* 1. *a.* Agnoscere filium, *vel* amicum amissum. *Virg.*

2 *Per ammettere, accettare, confessare.* Agnoscere crimen suum, debitum, *sive* æs alienum. *Cic.* agnosse *pro* agnovisse. *Ouid.*

Ago, is, egi, actum. *Fare, operare, ò trattare.* 1. *a.* V. G agere excubias, *seu* vigilias. *Cic.* prædam. *Liu.* bellum. *Ouid.* triumphum ex, *vel* de aliquo. *Cic.* cuniculos ad urbem, *aut* in ærarium. *Id. Far le mine &c.* Quibus fortiter resistentibus vineas, turresque egit. *Cic. Appressò.* S. D. agere apud aliquem, *vel* cum aliquo rem quampiam, *vel* de re quapiam. *Cic. Cef.* agere causam alicujus. *Ter.* Agere pœnitentiam. *Plin. jun.* e *Tac. pentirsi.*

2 *Per accusare, far reo, incolpare.* 2. *a.* Agere aliquem furti, *sive* injuriarum, *vel* crimine aliquo. *Cic.* Agere reum. *Id.* Agere cum aliquo tabellis obsignatis. *Cic. convincere, ò confutare alcuno con le lettere da lui scritte; ò con la dottrina dettata da lui medesimo ne' suoi scritti.*

3 *Per cacciare, ò menare, ò passare*. 1. *a.* Agere capras, oves, equos. *Sall.* agere feras. *Virg.* *andar cacciando.* agit radices arbor, *vel* gloria. *Cic.L'albero mette giù, ò gitta le radici*. agere animā. *Id agonizare,boccheggiare.*in Crucē *Cic.crocefigere.*agere ætatem,vitam, decimum ætatis annum, æstatem rure, hiemem domi, &c. *Cic.* Agere, *vel* agitare in silvis, in tuguriis. *Sall.* *abitare, ò vivere, &c.* Quo te agis ℞. in Virginis, *vel* D. Petri, &c. (*sup* ædem.) *Plau. doue ne vai? ò doue ti porti?* ℞. *alla Chiesa della Madonna, ò a S. Pietro, &c.*

4 *Per incitare, spingere.* 1. *a. & acc. con ad. ò in, ò coll'infin.* Agere aliquem ad rabiem, *vel* ad omne scelus. *Liu.* agere præcipitem. *Plau.* agunt illum intemperiæ, *seu* furiæ: *vel* agitur furiis. *Id.* Nos fata Deum vestras exquirere terras imperiis egère suis. *Virg.*

5 *Per esprimere, rappresentare, recitare*.1. *a.* Agere personam judicis, *vel* patris, partes philosophi: agere Regem, Senatorem, bonum civem, agere comœdiam, fabulam, &c. *Cic.*

6 *Per procurare, sforzarsi*. 1. *a. con l'ut, ó ne al congiunt.* Tu id agis, ut vir bonus esse videaris. *Cic.* Omnia ipsi de industria agebant, nè id fieret. *Liu.* Agere gratias, *seu* grates alicui de re, *vel* pro re aliqua. *Cic. Cef. Rendere grazie, ringraziare.* agere nugas. *Plau. Cianciare, dir ciance.* agere diem festum, natalem, &c.*Celebrare una festa, &c.* Id quidem ago, & tacitus, Lycida, mecum ipse voluto. *Virg.* *Considero.* Actum, ajunt, nè agas, *Ter.* Ipse ter adducta circum caput egit habena. *Virg. Girò intorno.* Alphèum fama est huc Elidis amnem occultas egisse vias. *Virg si dice si facesse strada.* Non necesse habeo omnia pro meo jure agere. *Ter.Non hò bisogno di pretendere &c.*

Agricolor, aris, *dep. Coltivar la Campagna.* Qui agricolantur id sibi fructuosum esse existimant. *Salu* Agricolandi peritissimus. *Cap.*

Ajo, ais s. p. *Dire, affermare, confessare.* 4. *n, e suol aver l'infin.* Hic ait, ille negat. *Cic.* Ain tu, id ita accidisse? *Ter.* i. aisne, &c. *Col verbo sostantivo può aver due nominatiui appo i poeti.* v. g. Phaselus,ait,fuisse celerrimus.*Catul* Vel tu mihi ajas,vel neges.*Plau.*

Albeo, es, albui. s. s. *Esser bianco, biancheggiare. n. ass.* Albente Cœlo. *Cef. in sù l'alba del dì.*

Albesco, is, albui, s. s. *Farsi, ò diuentar bianco. n. ass.* Albescit lux. *Virg. Inalba il dì.*

Albico p. b. as, &c. *Esser bianchiccio, o biancheggiare. n. ass.* Mutat colorem, & ex nigra albicare incipit. *Plin.* Prata canis albicant pruinis. *Hor.* Albicatur *pass. pro* albescit. *Var. e Lucr. è antico.*

Albicasso, is, *vel* Albicasco is,s. p. *Impallidirsi. n. ass.* Albicassit Phœbus *Nonio, è antico*

Alesco, is, alui, s. s. *Crescere. n. ass.* Quæ nata sunt, in fundo alescunt. *Varr. è antico.* Al-

Algeo, es, alsi, s. s. *Auere, ò patir freddo grande, assiderare, agghiadare, abbriuidare, n. ass.* Erudiunt juventutem venando, currendo, , esuriendo, sitiendo, algendo, aestuando. *Cic.* Probitas laudatur, & alget. *Iuven non si prezza. Il Passeratio mette* alxi *pret.* & alsum. *sup. ma non allega autor veruno.*
Algesco, is, scere. p. b. *Cominciare ad esser freddo.* Ipse Deus rabiem flammarum algescere cogit. *Prudent.*.
Alieno p. l. as, &c. *Alienare, ò vendere.* 1. *a.* Alienare vectigalia. *Cic* servum. *Plau.*
 2 Per *disgiungere, disunire, ò alterare.* 6. *a.* S. D. Alienare à se aliquem, *aut* ejus voluntatem; *vel* se ab aliquo. *Cic.* alienare aliquem à mente. *vel* à se ipso. *Torre, ò levar di senno alcuno. Plin.* Ita nos Pater alienavit. *Ter. Ci cacciò via* . *unde* alienatus mente, *vel* sensu. *Liu. Vomo forsennato, ò fuor di sentimento.* alienatus ad libidinem animus. *Liu. animo stornato, e rimosso dalla virtù al vitio.* animal omne alienatur ab interitu. *Cic. Ogni animale abborisce, e schifa la morte. Id.* Sulphureus fulminis odor saepius haustus, alienat. *Sen.* (*sup.* hominem) i. dementat. *fà sbalordire*. Oppida alienata *Nep: Ribellati.*
Allabor p. l. eris p. b lapsus. *Scorrere, ò cader vicino. d. ass.* & *acc. con ad, ò 2. d.* Allabitur humor ad radices. *Cic.* Cumarum allabitur oris. *Virg. approda &c.* allabi genibus alicujus. *Sen. Trag. Prostrarsi a uno in atto supplichevole.* anguis ex occulto ad puerum est allapsus. *Liu. Vna biscia di nascosto s'appressò al fanciullo.*
Allaboro p. l. as, &c. *Affaticarsi molto. n. ass.* Allaborandum est tibi, ut id efficias. *Hor.*
 2 *Per trauagliare sopra qualche cosa, straccarsi per eseguire.* 3. *n.* Operi faciundo, *vel* agrorum cultui foeminae quoque impigrè allaborarunt. *Liu.* Simplici myrto nihil allabores. *Hor.*
Allaevo, as, &c. *Pianare, polire, lisciare.* 1. *a.* Ea plaga uno vestigio allaevatur. *Colum.*
Allambo, is, lambi, s. s. *Leccare, ò toccar leggiermente.* 1. *a.* Flammae allambebant crines. *Quint.* Festinant famuli quamprimum allambere lymphis *Auson.* Allambunt ora cerastae. *Prudent.*
Allatro p. b. as, &c. *Abbajar ad alcuno* 1. *a.* S. D. Canis allatrat hospitem, *vel* hospes à cane allatratur.
 2 *Per dir male, sparlare, mormorar contro.* 1. *a.* S. D. Allatrare aliquem, *vel* ejus magnitudinem, &c. *Liu.* allatrat victorem invidia ore nigro. *Sil. Ital.* Crebri fluctus scopulos illos allatrant. *Plin. Molte onde rompono in que' scogli.*
Allaudo, as, &c. *Lodare, ò lodar molto.* 1. *a.* Ingenium allaudat meum. *Plau. è poetico.*
Allecto, as, &c. *Allettar con lusinghe, inescare, attrar con carezze*

xenze. 1. *a*. *& acc. con ad*. Sibiloque allectari, quo libentius bibant. *Colum*. Non modò non retardat, verùm etiam invitat, atque allectat. *Cic*.

Allego p. l. as, &c. *Mandare, ò spedire per alcuno affare privato*. 3. *a*. *ò acc. con ad*. S. D. Allegare ad aliquem, *vel* alicui amicum, &c. *Cic*. allegare preces Deo. *Apul*. *porger prieghi à Dio*.

2 *Per allegare, addurre, citare*. 1. *a*. Multa pro se allegavit, *vel* multos auctores. *Plin*. Allegare se ex servitute. *Vlp*. *Liberarsi di schiavitudine*.

Allego p. b. is, legi p. l. lectum. *Aggiungere alcuno ad una compagnia*. 1. *a*. *& acc. con in, o inter, ò abl. con de* V. G. Allegere aliquem in decurias, in Senatum, *vel* inter Senatores. *vel* allegere milites, Senatores, judices. *Suet*. *Liu*. Quia de plebe allegebantur. *Plin*.

Allevio, as, &c. *Alleggerire, sminuire, disgravare*. 1. *a*. *Cic*.

Allevo, p. b. as, &c. *Levare in alto, sollevare, alzare*. 1. *a*. Allevare hominem lapsum; *vel* supercilium. *Quint*. caput ex rogo. *Sen*. allevant nos fluctus. *Id*.

2 *Per alleggerire, mitigare, raddolcire*. S. D. Allevare onus, dolorem, ærumnam. *Cic*. afflictum. *Quint*. Allevor, quùm loquor tecum. *Cic*.

Allicefacio, facis p. b. feci, factum. *Allettare*. 1. *a*. Omnibus blanditiis tantum nõ ad societatẽ imperii allicefactos occidit. *Suet*.

Allicio, licis p. b. lexi, lectum. *Allettare, adescare, lusingare, attrarre*. 1. *a*. *& acc. con ad*. Virtus allicit homines ad diligendum, *vel* ad sese. *Cic*. ille hominum studia, *seu* benevolentiam ad suas utilitates alliciebat. *Id*. S. D. Allici beneficiis in amorem, *sive* ad benevolentiam: *vel* benevolentia beneficiis allicitur. *Cic*. allicere somnum. *Ovid*. voluntates alienas; i. alienatas. *Cic*. Allicui, *pro* allexi, *pret*. *l'usò Pisone Istorico: da non seguirsi*.

Allido p. l. is, lisi, lisum. *Percuotere insieme, urtar contro, sbattere in alcuna parte*. 1. 3. *a*: *ò acc. con ad*. Allidere caput, *vel* infantem parieti, *sive* ad parietem. *Lucr*. Navis ad scopulos est allisa. *Cæs*. Allidi in re aliqua. v. g. in fortunis, dignitate, fama, &c. *Cic*. *Essere offeso, ò danneggiato nella robba, &c.*

Alligo p. b. as, &c *Legare à qualche cosa, ò insieme, overo legar semplicemente, abbendare*. 1. 3. *a*. *e acc. con ad, ò in*. V. G. Alligare vitem palo, *vel* ad palum. *Colum*. alligare vulnera. *Cic*. alligavit Archimedes in sphœram motus planetarum. *Id*. adolescens scorto, *vel* ad scortum alligatus vivit. *Ter*.

2 *Per obligare, stringere, legare stretto*. 1. 5. *a*. S. D. Lex omnes alligat. *Cic*. *vel* alligor lege, fœdere, stipulatione, nuptiis, votis, præceptis, beneficiis. *Cic*. alligare se ad præcepta, ad

pœ-

pœnam, &c. *Quint.* impediri, & alligari in re aliqua. *Cic.* *Essere impacciato in qualche faccenda.*

3 *Per allacciare, soggettare, render colpeuole, ò reo.* 2. 5. *a.* Hic se scelere alligat. *Cic.* alligat se furti. *Ter.* alligat eum furto. *Plau.* *L'accusa, ò convince di ladroneccio.*

Allino p. b. is, allini p. l. allivi, allevi, p. l. allitum p. b. *Vngere, ouer ongere sottilmente.* 1. *a.* V. G. allinere oculos, frontem oleo, &c. *Plin.* incomptis versibus, transverso calamo, atrum allinere signum. *Hor.* *Dar di penna, ò fare un fregio à tutti i versi sgarbati, e schicherati.* allinere vitia sua alteri. *Sen. Filos.* *Attaccare, ò appiccare a uno, i suoi vizi, ò difetti.*

Allivesco, is, s. p. *Farsi liuido n. ass.* Passeratio. v. Livesco.

Alloquor p. b. eris, p. b. locutus *vel* loquutus. *Parlare ad altri, ò con altri.* 3. *d.* S. D. Alloqui aliquem. *Cic.* e *Plau.* *vel* cum aliquo. *Curt.* alloqui Deum, *vel* Superos. *Plau* e *Virg.* *Pregare, ò porger voti.* Ire allocutum afflictos. *Var.* *Ire a consolare &c.*

Allubesco, is, lubui s. s. *Cominciar à piacere: ò dar gusto, e diletto.* 3. *n.* Nitida fæmina jam mihi allubescit. *Plau.*

Alluceo, luces p. l. luxi s. s. *Rilucere, risplendere.* 3. *n.* Allucet mihi lucrifica fortunæ facula. *Plau.* *Mi si appresenta una bella occasione di guadagno.* alluxit nobis: *Suet.* *A noi si è fatto dì.*

Allucinor p. b. aris, atus. *Abbagliare, over ingannarsi, prender errore. d. ass.* *Colum.* Cic. Hæc Epicurus oscitans allucinatur. *Cic.* *In queste cose sbaglia, e piglia errore Epicuro.* mà *l'hæc* (ò quæ) *è accus. commune.*

Alludio, as, &c. *Scherzare, far vezzi, carezzare. n. ass.* Quando adbibero, alludiabo. *Plau.*

Alludo p. l. is, lusi, lusum. *Trastullar con alcuno, far festa, carezze, moine.* 3. *n.* *ò acc. con ad.* V. G. Paruulus nutrici alludit, *vel* ad nutricem *Ter.* canis hero, delphin natantibus. *Plin.*

2 *Per alludere, accennar qualche fatto, storia. n. ass* S. D. Alludere ad historiam, ad fabulam, ad aliquem. *Cic.*

3 *Per favorire, accarezzare.* 3. *n.* Alludit tibi hujus vitæ prosperitas. *Sen. Filos.* *ti fauorisce.*

Alluo, is, lui, s. s. *Bagnar da lato, ò vicino, scorrer da presso: ò lavare.* 1. *a.* V. G. Panormum Oretus alluit: terras alluunt maria. *Cic.* alluit unda pedem. *Catul.*

Alo, is, alui, alitum, & altum. *Nutrire, ò nodrire, nutricare, allevare, sostentare.* 1. 5. *a.* V. G. Alere puerum, familiam, pauperes, canes, capillum, barbam. *Plin.* exercitum suis fructibus. *Cic.* cibus alit corpora. *Lucr.*

2 *Per fomentare, mantenere, conseruare.* S. D. Alere bellum, controversiam, morbum, audaciam, flammas, incendium, vitium, odium, amorem, gloriam, spem, *vel* ali spe, memoria,

ria,

ria, cogitatione, &c. *Cic. Cef. Ouid.* Honor alit artes (*prou.*) *La virtù (ò l'arte) cresce coll'onore, e col pregio*. altus *partic pret. è più usato, che* alitus. *così* Cic. Urbs, in qua nata, & alta est eloquentia. *Cic.* Annibale alito, atque educato inter arma *Liu.*

Altercor, aris, atus. *Contendere di parole, contrastare. d. ass. & abl. col cum, ò acc. con inter, & appo i poeti. 2. d.* Altercantur inter se mulieres. *vel* cum suis viris. *Liu.*

Alterco, as, &c. *Litigare &c.* Scio, cum patre altercasti dudum. *Ter.*

Alterno, as, &c. *Alternare, scambiare, auuicendare, fare à vicenda, ora l'uno, ora l'altro. 1. a. ò. n. ass.* V. G. Alternat fructum olea: *vel* alternat fructus, *seu* fertilitas olearum. *Plin.* alternat sententiis, *seu* dictis, hic testis. *Budeo. Egli è vario, & incostante ne' suoi detti.* Alternant cibum hirundines. *Plin. Le rondinelle dan l'imbeccata à pulcini à vicenda.* Hæc alternanti potior sententia visa est. *Virg. A chi pensava or una cosa, ora un' altra.* Alternant spesque, timorque fidem. *Ovid. Or spera, or teme.*

Altero p. b. as, &c. *Alterare, cangiare, variare. 1. a.* Alterat undas ventus: mulier faciem coloribus. *Ovid.*

Alumno, as, &c. *Allevare, nutrire. 1. a. Apul. che usa pure* alumnatus, & alumnandus.

Amando, as, &c. *Mandar via altrove, rimuovere, allontanare. 1. a.* Amandaverat hunc sic, ut esset in agro. *Cic.*

Amarefacio, facis p. b. feci, factum. *Amareggiare, far amaro. 1. a. Plau.*

Amaresco, is, s. p. *Inamarire, divenir amaro. n. ass.* Amigdalus, si rodatur, amarescit. *Palladio.*

Ambededo, p. b. *vel* Ambadedo, is, èdi, èsum. *Consumare affatto. 1. a.* Dicit capram suæ uxoris dotem ambadedisse. *Plau.* Ut una illæc capra uxoris simiæ dotem ambadederit. *Id.*

Ambedo p. b. edis, *vel* ambes, edi. p. l. esum. *Rodere, ò mangiar tutto intorno, over consumare. 1. a.* Ille uxoris dotem ambedit. *Plau.* robur ambesum flammis. *Virg. Si truova* ambest, *3. pers.* & ambens. *particip. pres. pro* àmbedit, & àmbedens. *Lucr., Festo.* Ambesse *pro* ambedere.

Ambigo p. b. is, s. p. *Dubitare, star in dubbio, in forse, intra, ò frà due, star sospeso n. ass. e l'infin.* Haud ambigebant, Alexandrum Asiæ Regnum esse occupaturum. *Curt.* nihil ambigo, quin id assequaris. *vel* ambigo de hac re. *Cic.*

2 *Per contendere, litigare. n. ass. & abl. con de. o 1. a.* S.D. ambigo tecum de hac re v. g. de finibus. *Ter. vel* hanc rem. v. g. hoc jus ex contrariis scriptis ambigo. *Cic.* hoc inter nos ambigitur. causæ ambiguntur propter scriptum. *Id.* hoc non ambigi potest. *Id. Questo non può cadere in dubbio, e in controversia.*

3 *Per aggirare, andare attorno. 1. a. mà di rado.* Ambigens patriam, *seu* muros: *pro* ambiens. *Tac.* Ambègi *pret. Si legge nel dittionariolo puerorum, ma senza autore.* Am-

Ambio, is, ivi, & ii, ambitum, p. l. *Girare*, *andar attorno*, *circondare*, *cingere intorno*. 4. *n.* V. G. ambit terram aquis Oceanus. *Ouid.* ambit ille auro caput: *vel* aurum ambit tempora. *Virg.* ambire littora natatu, *vel* natando. *Stat.*

2 *Per ambire*, *bramare onori*, *ò altro*. 1. *a.* *e l'infin.* S. D. ambire magistratum, palmam, honores. *Plau.* *Cic.* ambisset laudare hunc diem Philetas. *Stat.*

3 *Per far pratiche*, *pigliare*, *e porger mano*, *pregare con ossequii* 1. *a.* Petamus honores, ambiamus. *Cic.* Populus eos interdum ornat, à quibus est maximè ambitus *Id.* Ambiet, *fut.* *disse Sen. in Oedipo*: Oceanus clausum dum fluctibus ambiet orbem. Ambiens, entis, *part. pres.* *Plau.* ambitus p. l. & ambiendus, *part. pass. pret. & fut. Ouid.*

Ambiturio, bituris p. b. s. p. *Aver voglia di girare*. *n.* *ass.* *ò* 4. *n.* C. Si arationes ambituris, *Plaut.* *se hai voglia di lavorare*.

Ambulo, as, &c. *Caminare*, *passeggiare*, *ò spasseggiare*, *andare*. *n.* *ass.* *ò* 4. *n.* V. G. Ambulat ille in litore, in sole, *vel* toto foro, *seu* foro transverso, per vias tutas, &c. *Cic.* *Ouid.* *vel* passus quingentos, *seu* duo millia passuum. *Cic.* Si bina stadia ambulentur. *Plin.* S. D. ambulat fluvius, ambulant naves. *Plin.* *vel* ille ambulavit maria navibus, *seu* classe. *Cic.* ambula in jus. *Plau.* *Ter.* *Vieni dal Giudice*, *andiam dal Pretore*, *ò dal Podestà*.

Amburo p. l. is, ussi, ustum. *Bruciar d'intorno*, *da ogni banda*. 1. *a.* *Cic.* Quaque tangit, omne amburit. *Plau.*

Amburvo, as, &c. *Capitombolare*, *far capitomboli*. *n.* *ass.* *Lucill.* *e Calep. alla voce*, Urbus, *ò* Urvum. v. Reciproco.

Ambustulo p. b. as, &c. *Abbruciare all intorno*. 1. *a.* *Plau.*

Amento, as, &c. *Por la correggia à un dardo*, *ò lancia per auuentarla*. 1. *a.* Jaculum amentavit habenà. *Lucano.* Pastosque bitumine torque Amentante noto Pœnorum aplustribus ignes. *Sil.*

Amicio, icis p. b. mixi, mictum. *Vestire*, *coprir di sopra*. 5. *a.* *Si truova*, amicui, *pret.* Quæ te toga pretexta amicuit. *Bruto in laudat. App. Claud.*

Amico p. l. as, &c. *Fare amico*, *conciliare*. 1. *a.* Solita prece numen amicat. *Stat.*

Amitto, is, misi, missum. *Licenziare*, *lasciar andare*, *ò tralasciare*. 1. 6. *a.* V. G. amisit à se filium. *Ter.* captiuum amisit. *Plau.* S. D. amittere occasionem, furem, *vel* prædam de manibus. *Cic.* *Lasciarsi uscir fuor delle mani*, *ò scappare*, *&c.* Rem istam inquisitam, certum est, non amittere. *Plau.* *Io son fermo di non tralasciar cotesto fatto senza esame*.

2 *Per perdere*, *ò smarrire*. 1. *a.* Eum è conspectu amisi meo. *Ter.* amittere bona, oculos memoriam, libertatem, valetudinem,

dinem, &c. Cic. Cef. amittere animam. Plau. vitam. Cic. *morire*. amittere sibi vitam. Plau. *Uccidersi*. Amisti, *pro* amisisti (*Sincope*) Plau.

Amo, as &c. *Amare, voler bene ad alcuno*. 1. *a*. S. D. amare aliquem medullitùs, ex animo. Cic. *amar di cuore*. *vel* perditè, efflictim. Plau. *amar passionatamente, spasimar per alcuno*. Mutuis animis amant, *vel* inter se amant. Catul. *Si vogliono bene scambievolmente*. De hac re, *vel* de mancipio multùm te amo. Cic. *Io ti resto in obbligo per questo dono*, &c. Pinus ingens, albaque populus umbram hospitalem consociare amant. Hor. *sogliono*. Aurum perrumpere amat saxa. Id. *suole*. Amare se ipsum. Cic. *Piacere à sè stesso*.

2 *Per essere innamorato, ò invaghito*. *n. ass.* Qui amat, miser est, *seu* sollicitus. Ovid. Meum gnatum rumor est amare. Ter. Amare extrema linea. Ter. *mirar solamente l'oggetto amato senza goderlo, ò possederlo, ch'è la metà dell'amore*.

3 *Per gustare, godere*. *n. ass. e l'infin.* ò 1. *a*. Amant jacère inter pulvillos sericos. Hor. Quercus amat montes. Ovid.

4 *Per pregare*. 1. *a*. Amabo te, ut illuc transeas. Ter. *Ti prego*. Scin' quid te amabo, ut facias? Plaut.

Amasco, is, s. p. *Cominciar ad amare*. *n. ass.*

Amœno, as. &c. *Allegrare, addolcire, amenizare*. 1. *a*. Apul. *che disse*: tetrica sunt amœnanda jocularibus.

Amolior, iris, molitus p. l. *Rimuovere, sospingere con forza, ò ritirare*. 3. *d*. ò *abl. con ex*, ò *puro*. V. G. amoliri periculum, *vel* aliquid è medio. Plin. hinc istuc amolimini. Plau. Vos hinc amolimini, *vel* hinc è conspectu, *vel* hinc stabulis. Ter. Pacuu. *Ritiratevi quinci*, &c postquam illum ab oculis mortalium amolita natura est. Curt. i. ab hominum conspectu mors abstulit.

Amoveo, moves p. b. movi p. l. mòtum. *Rimuovere, allontanare, cacciare, levare*. 1. 6. *a*. ò *abl. con ex*. V. G. amovère saxum ex loco, aliquem è foribus. Plau. à quæstura, à procuratione, &c. Cic. S. D. amovère ab aliquo suspicionem, opinionem, metum, molestiam, Ter. Cic. somnum ex pectore. Plau. segnitiem à se. Id. Hinc amovemini intrò vos. Id. *Ritiratevi dentro*. Amoto ludo quæramus seria. Hor. *Lasciamo da parte le burle*. Amoveri in insulam. Tac. *Essere confinato*, &c.

Amplector, eris p. b. plexus. *Abbracciare, ò stringere, ò comprendere* 3. 4. *d*. V. G. amplecti genua alicui, *vel* alicujus. Plau. amplecti artem aliquam, jus civile&c. Cic. amplecti aliquem *vel* amore amplecti aliquẽ, *aut* ejus virtutẽ. Id. *amar grandemente alcuno*&c. Vellem id pluribus verbis, *seu* versibus amplecti. Cic. Virg. *Vorrei comprender ciò con più parole, ò versi*, Non finam me amplectier. *pass*. Lucill.

2 Per

2 *Per conoscere bene*, *intendere*. 3. *d.* Amplecti doctrinam aliquam, *vel* mentem alicujus. &c. *Cic.* Amplector talem animum. *ed Approvo*. Amplectitote crura fustibus. *Plau.*

Amplecto, is, plexi, plexum. *Lo stesso.* 1. *a. Plau e Lucill onde* amplexus *partic pass. usato da Plauto. e Petron. Arb. che disse.* Anima nostro amplexa in pectore.

Amplexor, aris, atus. *Abbracciare*, *ò abbracciare spesso*, *ò vero amare*. 3. *d* Amplexari otium, voluptatem, virtutem, &c. Cic.

Amplexo, as, &c. *lo stesso*. 1 *a. Accio. e Plauto. è antico.*

Amplifico p. b. as, &c. *Amplificare*, *ingrandire*, *accrescere*, *distendere*. 1. 5. *a.* Amplificare ædem, urbem. *Liu.* gloriam alicujus, auctoritatem, dignitatem, Rempublicam, rem familiarem, pretium, dolorem, &c. *Cic.* virtutem laudibus amplificare. *Id.* vir amplificatus honore, & gloria. *Id.*

Amplio, as, &c. *Ampliare*, *aumentare*, *accrescere*. 1 *a.* Ampliare plagam. *Cels* rem *Hor* templum. *Suet.* servitia, i. numerum servorum. *Tac.* Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus. *Marz. Allunga l'età prolunga la vita*. ampliare reum. Cic. *Differire*, *ò prorogare la sentenza al reo*

Amplo, as, &c *Amplificare.* Qui causam humilem dictis amplant. *Pacu.*

Amptruo, *vel* Antruo, as. *Aggirarsi ballando*, *danzare in tondo*, *riddare n. ass.* (*ed è proprio di chi guida la ridda.*) *Lucill.* v. Redamptruo.

Ampullor, aris, atus. *Gonfiare*, *insuperbire*. *d. ass.* An tragica desævit, & ampullatur in arte? *Hor.*

Amputo p. b. as, &c. *Potare*, *tagliare a tondo*, *mozzar via*, *recidere*. 1. *a.* V. G. amputare ramos, superflua. *Cic.* narrationes, longa colloquia. *Sen.* quicquid est pestiferum in Reip. corpore. *Cic.* Quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat. *Id.* amputaturus. *Curt.*

Ancillor, aris, atus. *Servire*, *far ufficio di fantesca*, *ò massara*, *fanteggiare*. 2. *d.* Dotibus deliniti (viri) etiam uxoribus ancillantur. *Non.*

Anculo p. b. as. &c. *Ministrare*. *o servire n. ass*, *ò* 3. *n. Festo. È antico.*

Andruo, as. &c. i. recurro. v. Amptruo.

Ango, is, anxi, s. s. *Affogare*, *strangolare*. 1. *a.* Ingentibus angitur undis. *Luc.* ae faucibus angit obesis. *Virg.*

2 *Per tormentare*, *affliggere*, *affannare*, *angosciare* : (*e dicesi dell'animo*, *come del corpo*.) 1. *a.* Angit se animi. *Plau.* multa me angunt. *Liu.* Robustus angit imbecillum. *Col.*

Angor, eris. p. b. s. s. *Affannarsi*, *rammaricarsi* : *ò essere afflitto*, *e tormentato*. 7. *d. ò* 1. *pass.* Dum angerentur Romani. *Cic.* S. D. angor animo, *vel* animi. *Plau.* angi desiderio, dolore, expectatione, curis, incommodis. *Cic.* angi ad impensas, *velde* im-

impensis. *Liu. Cic. affliggersi per le spese.* de amicô angor, & cruciot. *Cic.*

Angusto , as , &c. *Stringere , restringere . 1. a.* Angustare iter cadaveribus , *vel* acervis corporum . *Catull.* Angustare vocis meatum . *Macrob.* gaudia sua bonis dumtaxat fluxis . *Sen.* Qua maris angustat fauces saxosa Canystos . *Luc.*

Anhelo p. l. as , &c. *Anelare , ansare , fiatar con difficoltà . n. ass.* Ubi sudare, atque anhelare desierint. *Col.*

2 *Per aspirare con ogni sforzo . 1. a.* Anhelare scelus , *vel* crudelitatem ex pectore . *Cic.* anhelare frigus , *vel* ignem de pectore . *Id. Mandar fuori , esalare . &c.* Phœbus anhelat carmina , *seu* versus de gurgite Castalio . *Claud.* i. emittit de fonte Castalio poesim. Anhelatus , *part. pass. v. g.* verba inflata , & anhelata gravius . *Cic. Parole dette con forza di fiato .* Isset anhelatos non præmeditatus in ignes. *Ovid: avrebbe sbuffato fuoco .*

Animadverto , is , verti , versum . *Considerare , por mente , avvertire , accorgersi . 1. a. ò l'infin. dopo se .* Animadversi sunt globi in aere. *Cic.*

2 *Per attendere. stare attento, rimirare.* V. G. cum silentio animadverte : *vel* Animum Philippe adverte , sis . *Plau.* Animadvertere hominem subalbidum . *Id.*

3 *Per castigare , punire con giustizia , e legittima auttorità à differenza di* Punio , *che significa castigare in qualsivoglia maniera . 1. a. coll'inanimato : ò acc. con in animato .* V. G. animadvertere facinus, peccatum. *Cic.* animadvertenda est ea injuria ab illo. *Ter. Ilà da punirsi in persona sua quel torto : egli hà da pagarne il fio.* S. D. animadvertere in reum, *vel* in filiū, in servum, verberibus, supplicio , gladio . *Cic. Sall. In passivo si mette impersonalmente . v. g.* animadvertitur , *vel* animadversum est in eum . *Si adopra anche assolutamente .* Consul animadvertere proximum lictorem jussit . *Liu.* Quum lictor animadverti ex more jussisset . *Suet.*

Animo p. b. as , &c. *Inanimire , dar animo , rincorare , incitare à 1. a. & acc. con ad.* Animare ad carmina *Claud.* animare tubas. *Id. sonare* Animare ad prælia taxos , milites . *Id.*

2 *Per animare , render animato , dar vita . 1. a.* V. G. animare ova . *Colum.* saxa cantu . *Claud.* pilos equinos in angues. *Ovid.* Quidquid est hoc, omnia animat, format, alit, auget. *Cic.*

Annascor , &c. *Nascer a canto . Gellio* v. Adnascor .

Annavigo p. b. as, &c. *Navigare a qualche luogo. n. ass. Plin.* v. Adnavigo.

Annecto , is , nexi , & nexui , nexum . *Attaccare , ò legare a qualche cosa , over congiungere . 3. a. ò acc. con ad.* Stomachus annectitur pectori , *vel* ad pectus . *Cic.* cor annexum in lana . *Plin.* Insula annexa continenti . *Plin.*

Annitor p. l. eris , p. b. nixus , & nisus *Appoggiarsi , d. ass. & acc. con ad.* Natura semper ad aliquid tanquam adminiculum, annititur , *Cic.*

2 Per

2 *Per isforzarsi, fare sforzo. d. ass. e l'ut al congiunt. ò l'infin. dopo se.* V. G. annitar, ut lucrum vobis perenne semper suppetat. *Plau.* Patres annixi sunt interficere intercessores legis. *Liu.* Hispaniam Quæstor pro Prætore missus est, annitente. Crasso. *Sall.* Annixurus, & annisurus, *partic. fut. Liu.*

Anno, v. Adno. Anno, as, *da* annus. *durare. è antico.* Ad Annã Perennã sacrificatũ, itur, ut annare, perannareque liceat. *Macrob.*

Annoto p. b. as. &c. *Notare, segnare, scrivere da parte per memoria.* 1. *a. Colum. e Plin. per disegnare.* 1. *a.* Ex noxiis laniandos annotavit. *Tac.* Atque annotaret, quid, & quantum, & cui dedisset. *Colum.* Hæc annotanda esse existimavimus. *Gell.*

2 *Per intitolare.* Ausus est libros suos nefarios, ac Dei hostes annotare. *Latt.*

Annueo, es, annui, & annuvi, annutum, *pro* Annuo, is. Certare annueo *Enn.* Annuit sese mecum decernere bello. *Id. E' antico.*

Annumero, p. b. as, &c. *Annoverare, mettere à conto, ò al numero aggiungere.* 1. 3. *a.* His libris annumerandi sunt sex illi de Republica. *Cic.* Annumerare alicui argentum, *seu* pecuniam. *Cic. contare.* In grege aliquorum annumerari *Id.*

Annuntio, *sive* Annuncio, as, &c. *Annunziare, rapportare, da novella.* 1. 3. *a.* Annuntiare alicui salutem. *Cic. Salutare alcuno da parte altrui.* E longinquo multa annuntiare. *Plin.*

Annuo, is nui, s. s. *Accennare, far cenno di sì col capo, ò acconsentire. n. ass. e l'infin. dopo. ò* 3. *a.* V. G. dux annuit moveri castra. annuebat ille, an gladium distringeret. *Tac. Domandava egli co' cenni, se dovesse trar fuori la spada.* S. D. annuere aliquem, *sive* aliquid alicui. *Cic.* annuere nutum. *Liu. Far cenno di sì.* Hanc mihi militiam annue *Val. Flac. e Hor.*

2 *Per promettere, ò concedere, ò affermare.* 3. *a.* Quibus Cæli annuis arcem. *Virg.* Si mars victoriam annuerit: *vel (per Enallagen)* victoria Marté. *Id.* annuo, me venturũ, *vel* me visitasse. *Plau.*

3 *Per favorire, secondare. prosperare. n. ass. ò* 3. *n.* Annuit, & nutu totum tremefecit Olympum *Virg.* Si Deus annuerit. *Plin.* Si annuat cœptis Deus. *Virg vel* Deo annuente. Annuere postulatis alicujus. *Condescendere, &c. Ces.*

Annuto p. l. as, &c. *Accennare spesso di sì. n. ass. ò* 3. *n. mà senza Aut.*

Annutrio. v. Adnutrio.

Anquiro p. l. is, sivi, situm. *Informarsi, fare inquisizione, prender informazione. n. ass. & abl. con de.* V. G. anquirere de aliquo crimine. *Liu.* S. D. anquirere capitis, *seu* capite, *vel* pecunià, de homine aliquo. *Liu. Accusar alcuno di delitto capitale.*

2 *Per cercar con diligenza.* 1. *a.* Qui, & se diligit, & alterum anquirit. *Cic.* anquirens. *partic.* C. anquirentibus nobis. *Id.*

Antecapio, capis, p. b. cepi, p. l. captum. *Prevenire, anticipare.*

pare . 1. *a.* Antecapere tempus, locum, vel famem, & sitim epulis. *Sall.* *Ovviare alla fame, prima che venga.* Pontem Mosæ anteceperat. *Tac.* Consul optimum factu ratus, noctem, quæ instabat antecapere. &c. *Sall.* *Si truova* anteceptus *pro* antecaptus. *Cic.*

Antecedo p.l.is, cessi, cessum. *Precedere, andar innanzi, passar avanti, avanzare.* 3. 4. *n.* Antecedo tibi, *vel* te ætate, virtute, gloria ingenii. *Cic.* longè, *vel* multò, virtutem tuam. *Plau.* multi dies antecessère tuo adventui. *Ter.* Aurum antecedit argentum pretio. *Plin.* Biduo me Antonius antecessit: *Dec. Brut.*

Antecello, is, cellui, s. s. *Avanzare, superare.* 3. 4. *n.* *mà più spesso della terza.* Eloquentià cæteros antecellis. *Cic.* *Si truova pure passivo nelle terze persone.* Qui omnibus his rebus (*ablat.*) antecelluntur. *L'Autor ad Heren.*

Antecurro, is, curri, cursum. *precorrere, correre avanti* 4. *n.* Stella Solem antecurrens. *Vitruv.*

Antedico p. l. is, dixi, dictum. *Predire, dire innanzi.* 1. 3. *a.* Augurum est antedicere, ea, quæ vitari possunt. *Cic.* Hæc qui antedicunt, quam rationem sequantur vides. *Id.*

Anteeo p. b. anteis, anteivi, itum. *Andare innanzi, ò avanzare.* 3. 4. *n.* Barbarum districto gladio jubebat anteire. *Cic.* Cœteros virtute anteeunt. *Id.* Sed omnes, qui in Magistratu erant, authoritate anteibat. *Nep.*

Antefero p. b. antefers, antetuli, antelatum. *Antiporre, preferire, stimare più.* 3. *a.* Quum vel iniquissimam pacem bello justissimo anteferrem. *Cic.* Vero pretium, *aut* gratiam anteferebat. *Sall.* *Trascurava egli la giustizia per denari, ò favore.* Erat ipse cæteris omnibus antelatus. *Cic.* Quod est dies allatura, id nos consilio anteferre debemus. *Id.* *Dobbiam noi antivedere con la prudenza ciò, che è per avvenire col tempo*, Anteferendus. *part.* *Ovid.*

Antefigo, is, xi, xum. *Prefigere.* *n.* *ass.* Antefixa latitudo foraminis. *Vitruv.* Ad victorias, quæ in antefixis erant, hæsit. *Liv.* *Se bene Fest.* *Pomp.* *fà* antefixa *sostantivo.*

Antegredior, eris, p. b. gressus. *Andare avanti.* 3. *a.* Lucifer Solem antegreditur. *Cic.*

Antehabeo, habes, p. b. bui, bitum. *Antiporre.* 3. *a.* Ne divulgata veris antehabeant. *Tac.*

Antemitto, is, 1. *a.* Flumē transituri cœteros minimos antemittit. *Solin.*

Anteoccupo p. b. as, &c. *Preoccupare, occupar prima.* 1. *a.* Ut anteoccupet quod putat opponi. *Cic.*

Antepono, p. l. is, posui, positum. *Metter davanti.* 3. *a.* Bonum anteponam prandium pransoribus. *Plau.*

2 *Per antiporre, preporre, preferire.* 3. *a.* Amicitiam omnibus rebus anteponit. *Cic.* *Si può usar diviso, & allora è della* 1. *a.* V. G. Q. Fab. non ponebat rumores ante salutem. *Ennius.* Neu

ver-

verba hominis inimici ante facta sua ponerent Senatores. *Sall.*

Antesto, as, steti, p. b. statum. p. l. *Star innanzi*, *star di sopra*, *sopravanzare*. 3. 4. *n.* Herculis antestare autem si facta putabis. *Lucr.* Cognitum fuit quanto antistaret eloquentia innocentiæ. *Nep.*

Antestor, aris, atus. *Pigliar*, *ò chiamar in testimonio* : *ouer attestare*, *testificare*. *d.* a/s. ò 3. *d.* V. G. Licet antestari. *Hor.* te antestabor. *Plau.* Te, Magne, tamen antestaretur. *Cic.*

Antevenio, venis, p. b. veni p. l. ventum. *Venire innanzi*, *prevenire* : *ouer ovviare*, *opporsi*. 3. 4. *n.* *ma più usato coll'acc.* V. G. antevenire hostem. *Plau.* consilia, & insidias hostium. *Sall.*

2 *Per auanzare*, *oltrepassare*. 3. 4. *n.* exercitum Metelli antevenit. *Sall.* Homines novi per virtutem nobilitatem anteveneru nt. *Id.* amor rebus omnibus antèvenit. *Plau.*

3 *Per incontrarsi*, *abbattersi*, *abboccarsi*. 3. *n.* Tempori, huic hodie anteveni. *Plau.*

Anteverto, is, verti, versum. *Passar auanti*, *precedere*, *trapassar chi camina* : *ò preuenire*, *anticipare*. 3. 4. *n.* V. G. antevertere alicui currenti. *Ter.* S. D. antevertere consiliis alicujus. *Cic.* damnationem veneno antevertit. *Tac.*

2 *Per antiporre*, *preferire*. 3. *a.* Rebus aliis antevertam mandata tua. *Plau.*

Antevolo p. b as, &c. *Volare avanti.* 4. *n.* Turnus ut antevolans tardum præcesserat agmen. *Virg.* Fama antevolat currum. *Stat.*

Antideo, tidis, p. b. *pro* anteeo. *Plau* *è antico.*

Anticipo p. b. as, &c. *Anticipare*, *preoccupare*. 1. *a.* Anticipare molestiam. *Cic.* mortem. *Suet.* *Prendersi affanno avanti*, &c. Plinio *l'usò intransitivo* : Venti anticipantes uno die.

Antiquo p. l. as, &c. *Rifiutare una legge*, *non accettarla*, *annullarla*. 1. *a.* V. G. antiquare rogationem, *vel* legem ferendam. *Cic.*

Antisto, as, steti p. b. statum p. l. *sopravanzare*. 3. *n.* *verbo antico*. Brassica omnibus oleribus antistat. *Cato*. V. Antesto.

Antlo, as. &c. *Trar fuori*, *cavare*. 1. *a.* & *abl. con ex.* Florem antlabant Liberi (*seu* vini) ex carchesiis. *Liu. Andron.* *è antico*. *Altri leggono* Anclabant.

Anxio, as, are, 1. *a.* Tristitia animi, languore corporis, damnisque cæteris anxiatum iri prædicunt. *Apul.*

Apage p. b. (*Imperativo greco*) *vel* apage sis. *Leva via*, *togli via*. 1. *a.* V. G. apage istam caniculam, *vel* puerum à me. *Plau.* apage te hinc, *vel* à me, *vel* à dorso meo. *Id* apage te cum illo. *Cic.* *si usa pure assolutamente*. v. g. apage, non placet, &c. *Plau.* (*pro* absit à me) *non sia mai* : *ciò non mi aggrada*.

Apello, is, apuli, apulsum. *Rimuovere*. 3. *a.* *è antico*. V. Aspello, Aperio,

Aperio, peris. p. b. perui, pertum. *Aprire, disserrare, dischiudere, ó dissugellare*. 1. 3. *a*. S. D. Aperire ostium, fores. *Ter*. ærarium, epistolam, *seu* literas, testamentum. *Cic*. ludum docendi. *Suet. aprire, ò mettere scuola*. aperire viam ferro. *Sall. Farsi la strada colla spada*. viam incendio. *Liu. Dare adito al fuoco*. iter alicui in aliquam regionem. *Id*.

2 Per *dichiarare, spiegare, sciorre, scoprire*. 1. 3. *a*. V. G. aperire dubia, involuta, ænigmata. *Cic. e Plau*. aperire se. *Ter*. sententiam suam, consilia, animum alicui. *Cic*. caput, pectus, &c. *Id*. conjurationem, fontes seditionis. *Id*. locum suspicioni, *aut* crimini. *Id. Dar occasione di sospetto, ò di accusa*. Rem familiarem aperit benignitas. *Id. La liberalità partecipa, ò fà parte ad altri della robba*. Juniores solent majoribus caput aperire. *Macrob. Scoprirsi. Si truova coll'infin*. Aperuit is, non fortem esse se amicum. *Cic. Ei diede à conoscere, che &c*. Aperit ramum, , qui veste latebat. *Virg. Mostra, fà vedere &c*. Aperiens. *partic*. *Cic*. aperto pectore scribere, *vel* dicere aliquid *Plin. Iun. scrivere, ò dire apertamente, e con sincerità una cosa*. aperiendus. *Cic*.

Aperto, as, &c. *Aprire, ò scoprire spesso*. 1. *a*. Quæso cur apertas brachium. *Plaut*.

Apiscor, eris, p. b. aptus. *Acquistare, ò ritrovare*. 3. *d*. Nec ratione quam quivis possit apisci. *Lucr. Tac. Cic*. Aptus sum hæreditatem: *vel* conor apisci hominem. *Plau*. Animus prægestit apisci. *Catul*.

Apolactizo, *vel* Apolactisso, as, &c. *Cacciar via co' calci, ò disprezzare*. *Plau. verbo greco*. Apolactizo inimicos omnes. *Plau*.

Apologo, as. &c. 1. *a*. *Rigettare, Ripudiare*. Ipse illum invicem apologavit. *Seneca*.

Appareo, pares p. l. parui, paritum. *Apparire, ò comparire, vedersi, scorgersi, esser manifesto*. 3. *n*. ò *n*. *ass*. è *l'infin*. Apparuit nobis serenus dies. *Tib*. nec caput, nec pes sermonis apparet. *Plau*. Apparet, hunc servum esse domini pauperis. *Ter*. Apparebat, literas non esse ipsius *Cic*. S. D. apparere in loco aliquo. *Id*. ad locum aliquem v. g. ad solium. *Virg. Appresentarsi, &c*. apparet ad agricolas, *pro* agricolis. *Var*. ex quo facilè apparet. *Cic*. ut ipso nomine apparet. *Plin*. nè vestigium quidem eloquentiæ apparet in eo. *Cic*. apparere Consuli, Prætori, Regi, &c. *Liu. Seruir di ministro, d'ufficiale, sergente, ò birro al Console, &c*. Hæ Jovis ad solium, sævique ad limina regis apparent. *Virg*.

Apparesco, is, rui, s. s. *n*. *ass. lo stesso*. Apparescere in foribus. *Ennod*.

Apparo, p. b. as, &c. *Apparecchiare, apprestare, ò preparare, procurare, disporre*, 1. 3. *a*. &c. *acc. con ad, o l'infin. dopo*. Apparа-

parare convivium, cœnam, bellum, ludos, nuptias, rem divinam, crimina in aliquem. *Ter.* *Plau.* *Cic.* crimina insonti. *Sen. Trag.* animum auditoris, *vel* judicis ad audiendum. *Cic.* frustra eum eripere apparas. *Plau.* Facilius apparabitis quæ necessitas postulat. *Cic.*

Appello, as, &c. *Nominare*, *chiamare*, *appellare*. 1. *a.* Ingenti omnium clamore, atque assensu appellatus est Imperator. *Liu.* *Fù dichiarato*, *ò intitolato Imperatore*, *&c.*

2 *Per chiamare in testimonio*, *ò per ajuto.* Vos appello fortissimi viri, *vel* appello Deum. *Cic.*

3 *Per parlare ad uno*, *ò dire*, *pronunziare*. S. D. blandè, *seu* comiter aliquem appellare, *vel* (*contra*) asperiùs, *aut* superbiùs. *Cic.* Volò te de re mea appellare. *Plau.* crebris me literis appellâ. *Cic.* *scrivimi spesso.* Leniter, *aut* suaviter appellare literas. *Id.* *Pronunziar dolcemente le lettere.* *Livio l'accoppiò coll' infin.* Servà suà natam esse appellat.

4 *Per dimandare*, *ò richiedere il debito.* *V. G.* appellare aliquem de pecunia: *Cic.* confecto vix mense, me creditor appellat. *Id.* Appellare Virginem. *Vlpian.* *Richiedere una Donzella sollecitarla*

5 *Per citare in giudizio*, *accusare*: 1. *a.* *& abl. con de*. *V. G.* appellare aliquem de proditione. *Liu.* Fides tantùm Auctores appellet. *Plin.* *Se ne stia per gli Autori*, *mi rimetto all'autorità loro.* *Vulgò* fides sit penes Auctores. Me ut sponsorem appellat. *Cic.*

6 *Per appellare da un giudice*, *a un altro*. *S. D.* appello Principem, *vel* ad Principem. *Cic.* Majorem judicem appellat. *Vlp.*

Appellito p. b. as, &c. *Chiamare spesso*. 1. *a.* Hoccine est quod appellitabatis Dæmonium. *Apul.*

Appello, is, appuli p. b. appulsum. *Spingere*, *condurre*, *trasportare*, *accostare*. 1. *a.* V. G. ventus navem appulit ad portum: *vel* navis appulsa est ventis. his me Deus appulit oris. *Virg. pro*, ad has oras. haud auspicatò hùc me appuli. *Ter.* *In mal punto son quà arrivato.* Mea me crimina, fraudes, nummi ad mortem; *sive* ad crucem appulerunt. *Plau.* appellere ad aquam boves. &c. *Var.* *Menare all'acqua*, *ò a bere*, *&c.* S. D. Æneas classem, *seu* navem ad, *vel* in Italiam; *sive* ad portum appulit. *Cic.* *vel* classe, *aut* nave appulsus est ad Italiam: *vel* classis, *seu* navis Æneæ Carthaginem, *vel* ad Italiam appulsa est. *Id.* *Enea prese porto*, *&c.*

2. *Per approdare*, *arrivare*, *accostarsi*. *n.* *ass.* Alexander, Epiri Rex, classe in Italiam appulit. *Liu.* quum is ad litus appulisset. *Id.* Visus est in somnis pastor ad me appellere. *Cic.*

3 *Per applicare*, *appigliarsi*. 1. *a.* *& acc. con ad.* S. D. Appellere animum ad scribendum, ad uxorem, &c. *Ter.* mentem ad philosophiam. *Cic.*

Appendo, is, pendi, pensum. *Appendere, appiccare, ò pesare*. 1. *a.* Appendere uvam ad tigna, *vel* ad Solem. *Plin.* appendere aurum, argentum, pecuniam, *Cic. Liu.* Ut jam appendatur pecunia, non numeretur. *Cic.*

Appeto p. b. is, ivi, & ij, itum p. l. *Appetire, desiderare*. 1. *a.* Appetere laudem, regnum, voluptatem. *vel* sibi appetere gloriam, &c. *Cic.* appetere jus Civile ad Pontificium. *Id.*

2 *Per assalire, avventarsi, scagliarsi*. 1. *a.* S. D. appetere aliquem gladio, *seu* ferro. *Cic.* faciem, *aut* oculos alicujus manu, unguibus, telis, lapidibus. *Id.* insidiis vitam alicujus. *Id. Insidiar la vita, ò machinar la morte a uno*. Vir ignominiis omnibus appetitus. *Id. Huomo infame, e svergognato*. appetere dexteram osculis. *Plin. Baciar la mano*. Solem manibus frustra conamur appetere. *Cic. In darno ci sforziamo di prendere il Sole*.

3 *Per avvicinarsi, ò soprastare*. *n. ass.* ò 3. *n.* Appetit meridies, vesper, nox, ver, æstas, comitiorum tempus, &c. *Plin.* e *Liu.* propinqua partitudo mulieri appetit. *Plau.* S. D. Homo appetens (*nome*) gloriæ, alieni, &c. mare terram appetens (*partic.*) Cic.

Appetisso, is, *pro* Appeto. 1. *a. è antico* Cur appetissis diffidia? *Næv.*

Appingo, is pegi p. l. pactum. *Aggiungere*. 1. 3. *a.* Epistolam superiorem redde nobis, & appinge aliquid novi. *Cic.*

Appingo, is, pinxi, pictum. *Dipingere appresso*. 3. *a.* Appinxit delphinum sylvis. *Hor.*

Appiscor, aris, atus sum. 3. d. *Pescare, trarre, guadagnare*. Magnam inde appiscatus est infamiam. *Lucil.*

Applaudo, is, plausi, plausum. *Applaudere, far plauso: ò ver battere, con mani, ò piedi* 3. *n.* Applaudo tibi. *Cic.* applaudo terræ pedibus. *Apul.* Quibus viris maxime applaudatur. *Cic.* Applausus, *Partic. pass.* applauso corpore palmis. *Ovid.* Cervicis applausæ sonitu. *Sil Ital.*

Applico p. b. as, avi, atum, & plicui, plicitum. p.b. *Applicare, accostare, appoggiare, metter l'animo*. 1. 3 *a. ò acc. con ad, ò in.* V. G. applicare naves litori. *Virg.* ad, *sive* in litus. *Cæs. Liu. Prender terra*. aures vocibus. *Hor. dar orecchio*. Se ad arborem, *vel* ad aliquem. *Cæs. Cic.* se ad amicitiam alterius, *vel* ad Philosophiam, ad Eloquentiam. *Cic.* animum ad frugem. *Plau. Risolversi di viver bene*. adolescens sub improbo magistro animum ægrotum ad deteriorem partem applicat. *Id. Un giovane per lo cattivo esempio s'appiglia al peggio*. Applicare aliquem alicui rei *h. e* præficere. *Pomp.*

Applodo p. l. is, plosi, plosum. p. l. *Sbattere*. 1. *a. per applaudere*. 3. *n.* Applodere ovum ad terram *Sparz.* Applodere fulgetris. *Plin.*

Apploro p. l. as, &c. *Piangere appresso alcuno*. 3. *n.* Querebar apploraus tibi, *Hor.* Appluit

Applult, ebat, pluit s. 3. *Piovere vicino*. 1. *Imp* Ubicumque pisces in eadem aqua assidui, nisi appluat, exanimantur. *Plin.*
Applumbo, as, &c. *Impiombare saldar col piombo*. 1. *a. Vlp. Lib.* 23 *ff. de rei Vindic. Altri leggono* Adplumbo.
Appono p. l. is, posui, positum. *Metter appresso, porre a canto, o aggiungere*. 1. 3. *a. & acc. con ad, o abl. con in.* Apponere manus ad os, reticulum ad nares. *Cic.* ollam ad ignem. *Plau.* notam alicui rei. *Cic.* cibos in vasis fictilibus. *Id.* urbs apposita litori. *Plin.* de meo nihil apposui tuis preceptis. *Plau.* apponere custodem alicui, moderatorem, magistrum. *Cic.*
2. *Per porre, o mettere avanti a uno*. 1. 3. *a.* S. D. Apponere alicui mensam, cœnam, fercula, pocula, *vel* cibos, *aut* patellas in epulis. *Plau. Plin.* apponere aliquid lucro: *Hor. Registrare nell'introito, mettere a conto di guadagno*. Postulat, id sibi gratiæ apponi. *Ter. Pretende, che gli si ascriva a favore*: apponere accusatorem alicui: *vel* licitatorem rei venali. *Cic. Subornar uno ad accusare un altro, o vero mandar uno secretamente, che offerisca prezzo maggiore all incanto*. Apponere onus. *Plau. Deporre*. Apposivi, *pro* apposui (*pret.*) *Plau. è antico*.
Apporrigo p. b. is, porrexi, porrectum. *Porgere, stender vicino*. 1. *a.* Infantemque vident, apporrectumque draconem. *Ovid.*
Apporto, as, &c. *Portare, recare*. 1. 6. *a.* Quidnam apportas? *Ter.* A portu bonum apporto nuntium. *Plau.* apportare ex, *vel* de castris, *aut* ab hostibus victis spolia in urbem. *Var. Cic.* Senectus secum multa apportat vitia. *Cic.*
2. *Per apportare, arrecare, cagionare*. 3. *a.* V. G. apportare alicui damnum, malum, morbos. *Ter.*
Apposco, is, poposci s. s. *Dimandar d'avantaggio*. 1. *a. Ter.* v. Adposco.
Appoto. p. l. as, avi, atum, vel potum. *Bere molto*. *n. aff. Vnde* appotus *part. dep. Plaut. Chi hà bevuto, ò avendo bevuto bene.*
Apprecor. p. b. aris, atus. *Pregare caldamente*. 1. 6. *d.* Rite Deos prius apprecati. *Hor. Altri leggono* adprecati. v. Adprecor.
Apprehendo, is, hendi, hensum. *Prendere, pigliare*. 1. *a.* S. D. apprehendere manum alicujus; & aliquem manu. *Cic.* Insulam. *Cæs. Occupare*.
2. *Per apprendere, imparare*. 6. *a. ò abl. con ex.* Cic. Nisusque apprendere primos. *Sil.* Necesse est istum apprendere, historias. *Cic.*
Apprimo. p. b. is, pressi, pressum. *Premere, stringere*. 1. 3. *a.* Ursi apprimunt pectori fœtus rigentes. *Plin.* apprimere carnem ad ossa. *Id.* Ut tunica corpori apprimeretur. *Id.*
Approbo p. b. as, &c. *Approvare, lodar molto*. 1. *a.* Diis, hominibusque approbantibus. *Cic.*
2. *Per far approvare*, 3. *a.* Tibi officium meum, *vel* vindictam hanc approbabo. *Cic.*

3 *Per provare, confermare*. 1. *a. e l'infin.* Hoc quia perspicuam est, nihil attinet approbari. *Cic.* approbabat, se id fecisse, ut, &c. *Id.* Quo magis pœnitentiam prioris sectæ approbaret. *Suet.* Operam suam in approbanda excusatione offerre. *Tac.*

Approbro.p.b.as.&c.3. *a. Rinfacciare.* Approbrare crimen alicui. *Apul.*

Appromitto, is, misi, missum. *Promettere per altri, confermar la promessa, far la sicurtà*. 3. *a.* Appromitto tibi pecuniam, quam debet Antonius. *Cic.*

Appronop. l. as, &c. *Inginocchiarsi*. 1. *a.* Appronat se in genua. *Apul.*

Appropero p. b. as, &c. *Affrettarsi*. *n. ass.* Approperare ad cogitatum facinus. *Cic.* Appropera, & vale. *Id.*

2. *Per sollecitare, accelerare, affrettare*. 1. *a.* Approperare gradum, opus, mortem. *Plau. Liu. Tac.*

Appropinquo, as, &c. *Avvicinarsi, accostarsi*. 3. *n ò n. ass.* Hostis appropinquat mœnibus, *vel* ad mœnia. *Cic.* Heduos finibus Bellovacorum appropinquare, cognoverant. *Ces.* Ejus rei maturitas neque dum venit, & tamen jam appropinquat. *Cic.*

Aprico. p.l. as. 1. 5. *a. Refocillare, ristorare, render aprico*. Martinianum suscipit fraternitas, tectoque apricat, & cibo. *Paulin.* Ventis frigidioribus altus paries resistat, qui locum possit, defensis ædibus, apricare. *Pallad.*

Apricor p. l. aris, atus. *Stare al Sole*. *d. ass.* apricor (*assolutam.*) *vel* apricor in Sole. *Cic. Var.* Habere clausam (Gallinam) oportet, amplum vestibulum quo prodeat, & ubi apricetur. *Colum.* Alexander offecerat Diogeni apricanti. *Cic.*

Apto, as, &c. *Adattare, accommodare, acconciare, assettare, porre con ordine, ò apparecchiare*. 3. *a. & acc. con ad.* Aptare annulum digito. *Suet.* claves foribus. *Mart.* idonea bello. *Hor.* aptare se pugnæ, *vel* ad pugnam. *Virg.* aptare convivium. *Pompon. Apprestare un banchetto.*

Aquo, as, & Aquor, aris, atus. *Cavar acqua, andar per acqua, ò Inacquare*. *d. ass. Liu.* Cum miles aquatum profectus esset. *Curt.* Sub mœnibus Urbis aquantur. *Virg.*

2. *Per abbeverare*. 3. *d.* v. g. aquari equos. *Sall.* *Se pur non dee dirsi* aquare, *da* Aquo, as. v. Adaquo

Aratro. p. l. as, &c. *Rovesciare, tornar ad arare il seminato*. *n.* Quod nunc vocant artrare, idest aratrare. *Plin.*

Arbitror p. b. aris, atus. *Giudicare, pensare, credere, stimare*. *d. ass. coll'infin. dopò l'. ò 3. d.* Arbitror, id tibi notum esse. *Cic.* arbitror te hominem doctum, *vel* stultum. *Plau.* Fidem alicui. *Id. &* Apul. Partes quas alienas esse arbitrabar. *Cic.*

2 *Per osservar curiosamente, spiare*. 3. *d.* Hinc ego arbitrabor, quid illi agant. *Plau.* Hinc potero, quid agant, arbitrarier. *Id.*

3 *Per arbitrare, giudicare, ò dar la sentenza da arbitro, cioè*

come

come giudice eletto da ambe le parti. d. *ass.* *à* 3. *d*. V. G. arbitrari quæstionem, *vel* litem. *Vlp.*

Arbitro, as, &c. *Lo stesso: l'usa Plauto. è antico*. Probiores arbitrabunt. *In passivo si truova pur usato*: Per eum factum est, quò minus arbitretur. i. fiat arbitrium. *Vlp.* Sumptus funeris arbitrantur pro facultatibus. *Id.* quæstio arbitrata à viris prudentibus. i. dijudicata. *Gell.*

Arboresco, is, s. p. *Arboreggiare, farsi arbore*. n. *ass.* In Arabia malvas septimo mense arborescere. *Plin.*

Arbusto, as, &c. *Piantar alberi per sostegno delle viti*. 4. *n.* Vinitor arbustat agros ulmo, populo, &c. *Plin.*

Arcedo p. I. *pro* Accedo. *Turpilio. è antico*.

Arceo, es, arcui s. s. *Tener lontano, allontanare, discostare, rispingere, scacciare*. 1. 6. *a.* *à* 5. *a.* Arcere vim hostium. *Liu.* hostem à mœnibus. *Cic.* homines à vitiis, *vel* vitia ab hominibus. *Id.* Arcere aliquem sacris, *scomunicar alcuno*. *Ericio Puteano, che disse*: D. Ambrosius Theodosium sacris arcuit.

2 *Per impedire, escludere, difendere*. 1. 5. 6. *a.* Arcere ferro contumeliam. *Liu.* aliquem aditu, *vel* reditu. *Cic.* Solem, *vel* æstum frondibus arcent à nobis arbores. *Plin.* *Ci difendono gli alberi dal Sole, &c.* Frigus arcere vestibus. *Ovid.* *Difendersi co' panni dal freddo*. Classes Aquilonibus arcet: *Disse Hor. per Enallage, pro* Aquilones classibus. *Si truova coll infin.* Quæ (dicta) clamor ad aures arcuit ire meas. *Ovid. Metam.* plagamque sedere cedendo arcebat. *Id. Metam.*

3 *Per istringere, costringere, ò ritenere*. 1. *a.* Arcere manus, *vel* servos vinculis. *Cic.* palmas arcent vincula. *Virg.* alvus arcet, & continet illud, quod recipit. *Cic.* *Il ventre ritiene. &c.*

Arcesso, is, ivi, itum, p. l. *Chiamare di lungi, andar a chiamare, ò a togliere, cercare*. 1. *a.* arcessere tonsorem. *Plau.* Arcessere aliquem ab aratro in Senatum. *Cic.* manes, *seu* lemures ab inferis. *Virg.* victimas, *vel* hostias. *Plau.* Is malam rem sibi arcessit jumento suo (*prou.*) *Ei si procaccia da se il suo male*: Arcessere argumentum, *seu* rem à capite. *Cic.* *Cavar l'argomento insin dall'origine della cosa*. Arcessere mortem bello (*ablat.*) *Valer.* splendorem orationi. *Cic.* *Accrescere lume, e vaghezza al discorso*.

2 *Per accusare, chiamare in giudizio*. 2. *a* *ò abl. puro*. Arcessere aliquem capitis, *vel* crimine aliquo: *vel* in judicium *sive* in periculum capitis. *Cic.*

Architector, aris, atus. *Ordinare, ò dissegnar fabbriche, ò ver fabbricare*. 3. *d.* Situm loci ad suum arbitrium architectari. *Cic.* natura, *seu* calliditas multas architectatur voluptates. *Id.* *La natura truova il modo, e la maniera da prender piaceri, e spassi*. Jovem Olympium architectandum Cossutius suscepisse memoratur. *Vitruv.* *In vece di* ædem jovis architectandam. *Si trova*

in

in significatione passiva. Ædes Martis est architectata ab Hermodoro. *Nepot. cioè fabricata*.

Arcto, as, &c. *Stringere, ò fare più stretto*. 1. *a*. Arctant palmas vincula. *Colum*. arctaiit viam ædes. *Plin*. atria ille arctat imaginibus. *Marz*.

Arcuo, as, &c. *Inarcare, arribiggiare, piegar in modo d'arco*. 1. *a*. *Plin*. Illam, quæ non arcuatur, sepa Græci vocant, alii scolopendram. *Plin*.

Ardeo, es, arsi, arsum; *Ardere, abbruciare, avvampare: ò vero risplendere, sfolgorare*. *n. ass*. Ardet domus, seges, nemus, &c. ardet campus armis, clypeus auro. *Virg*. ardent oculi. *Cic*. cuncta bello ardent. *Id*. ardet mihi animus. *Id*. *Io sono forte sdegnato, e incollerito*. ardere desiderio, studio, cupiditate, ira, iracundia, odio alicujus: *vel* odia ardent in illum. *Cic*. ardere dolore, *vel* podagræ doloribus. *Id*. *Ardere, ò esser acceso di brama di sdegno*, &c. ardes invidia apud omnes. *Liu*. *vel* ros ardet invidia. Cic. *Tu sei da tutti odiato, e mal voluto*. &c.

2. *Per accendere, riardere*. 1. *a*. Ardebat Sirius agros. *Virg*. Indos, *Hor*. Maximo ipse ardeo flagitio. *Plau*. i. commisi summum dedecus, & flagitium: arsurus: *part*. *Tib*.

3. *Per amare ardentemente, essere innamorato*. *n. ass*. & *abl*. *puro, ò con in, ò* 4. *n*. ardere amore alicujus. *Cic*. ardet ille in virgine. *Ovid*. ardebat Bathyllo Anacreon. *Hor*. ardebat puerum Alexin Corydon. *Virg*.

4 Per *braman molto, aver gran voglia*. *n. ass. coll'infin*. Ardet ad ulciscendum animus. *Cæs*. *vel* ardet in arma. *Virg*. *Corre frettoloso, & infiammato all'arme*. ardeo, te videre. *Plin*.

Ardesco, is, s. p. *Divenir ardente, infocarsi*. *n. ass*. Ardescit tuendo, *Virg*. ardescit vulgus in iras. *Ovid*. ardescebat tyrannus voce, vultu, oculis. *Tac*.

Arefacio, facis p. b. feci, factum. *Seccare, diseccare*. 1. *a*. Amurcam arefacito. *Cato*. *Lucrezio divise il verbo trasponendolo*. Principio terram sol excoquit, & facit are.

Areo, es, arui s. s. *Esser secco*. *n. ass*. Aret ager. *Virg*. aret lingua, *vel* guttur siti. *Ovid*. Ut quum exissem ex aqua arerem. *Plaut*.

Aresco, is, arui s. s. *Seccarsi, diseccarsi*. *n. ass*. Nihil lacrymà citius arescit. *Cic*. arescit in gemmas humor ille. *Plin*. *S'indura, ò rapprende in gemme* &c.

Argumentor, aris, atus. *Argomentare, mostrare, e provar con ragioni, disputare, ò congietturare*. *d. ass. e l'infin. ò* 3. *d*. Argumentandum, & accuratè disserendum, putant. *Cic*. Argumentari de crimine aliquo, *vel* de voluntate alicujus. *Id*. ego non argumentabor illa, quæ sunt gravia. *Id*. argumentor, amoris hoc esse signum. *Id*. nonne argumentamur, quò ista pecunia per-

pervenerit? *Id.* Sed quid ego hæc ita argumentor? *Liu.*

Arguo, is, argui, argutum. *Arguire, rintuzzar con argomenti.* 1. *a. à l'infin.* Arguere reum. *Vlp. Convincer uno di qualche fallo.*

2 *Per iscoprire, manifestare, far conoscere.* 1. *a.* Degeneres animos timor arguit. *Virg.* vultu. *vel* ex vultu genus arguitur. *Ouid.*

3 *Per riprendere, accusare.* 1. 2. *a. & abl. con de.* Non modo Æbutium, sed, & se arguit. *Cic.* Id quod tu arguis, falsum est. *Id. Quel che tu mi opponi, ò imputi, &c.* Falsò me, arguis, annulum surripuisse. *Plau.* ille arguitur, patrem occidisse. *Cic.* arguere aliquem, *vel* argui, crimine, *seu* de crimine, *vel* furti, sceleris, rei capitalis, repetundarum. *Cic. Liu. Tac.* Arguunt in eo Regni voluntatem. *Vellej.* arguebat editi censùs *Suet. castigava*: Argutum iri *Fest. esser messo in pericolo.* Arguiturus, *partic. fut. non* arguturus. *Prisciano.*

Arguto p. l. as, &c. *Rinfacciare.* 3. *a.* Illa mihi totis argutat noctibus ignes. *Prop.*

Argutor p. l. aris, atus. *Parlare argutamente, conciettare, cianciare, cicalare. d. aff.* Totum diem ille argutatur, quasi cicada *Neuio.* argutatur lectus inambulando. *Catul Il letto cigola. &c.* argutari pedibus. *Titinnio. Saltar in sù, saltellare.* argutari manibus *vel* digitis. *P. de Alber. Far gesti espressiui, e furbeschi.*

Arieto p. b. as, &c. *Cozzare, urtare. n. aff. & acc. con ad.* Arietare in portam, *vel* in hominem. *Virg. e Silio.* Arietare in re aliqua. *Sen. Filos.*

2 *Per arietare, battere coll'ariete, macchina da guerra, ò abbattere, gittare à terra.* 1. *a.* Arietare muros, *vel* ædes. *Virg. Plau.* antequàm acies inter se arietarent, cor exiluit Imperatori. *Sen. Prima che s'inuestissero le squadre, &c.* Dentes inter se arietati. *Id.* arietare in terram hominem armatum. *Curt. Batterlo à terra.*

3 *Per vacillare, trollare. n. ass. Sen. Filos.*

Ariolor p. b. v. Hariolor.

Armo, as, &c. *Armare, guernir d'armi.* 1. 5. *a.* Armare manus, *vel* se in aliquem, *aut* in perniciem alicujus. *Cic.* armare se religione, eloquentia, &c. *Id.* muros propugnaculis. *Liu.* ferrum, *seu* telum veneno. *Virg: Auuelenar la saetta, &c.* armare naves. *Cæs. Fornir di bastimenti, e di munizione.* Pompejum Senatùs auctoritas, Cæsarem militum armavit fiducia *Vell. Animò, stimolò.*

Aro, as, &c. *Arare, lavorar il terreno.* 4. *n.* Arare olivetum. *Colum. Coltiuar l'uliveto.* arat senectus frontem rugis. *Virg. La vecchiaja fà le rughe alla fronte.* arant ex jugero decem tritici medimna. *Cic. Di ciascun jugero, ò bubulca, ne cauano, ò ricolgono dieci mine, cioè 60. moggi di grano.* arare æquor, *vel* aquas. *Virg.*

Virg. (*è poet.*) *Navigare, solcar il mare*. aras litus, *vel* litora, (*prou.*) *Tu fiemi in vano*. Aratus, & arandus. *Part. pret., e fut. paß. Ovid. e Virg.* tenuis mihi campus aratur. *Ovid.*

Arrepo p. l. v. Adrepo.

Arrepto, as, &c. *Strisciarsi spesso verso qualche cosa*. 4. n. Arreptant Satyri Bacchas. *Plin.* (*Frequentativo di* Arrepo *secondo il Passerazio*)

Arrideo, rides p. l. risi, risum. *Sorridere, ridere a qualcuno: ò vero piacere, dilettare*. 3. n. Arridere ridentibus. *Hor.* id Flavius arrisit. *Gell. à ciò sorrise Flavio*. valde mihi consilium tuum arridet. *Cic.* Hic leniter arridens Scipio. *Id. Si truova* arrideri. *per esser applaudito*. nos deridemur, ipsi arridentur. *Cic. de opt. gen. Orat.*

Arrigo p. b. is, arrexi, arrectum. *Rizzare, dirizzare*. 1. 3. a. arrexit horror comas: *vel* comæ arrectæ sunt horrore. *Virg.* arrigere aures, *vel* oculos. *Plau. Ascoltare, ò mirare attentamente*. Suo mihi sermone arrexit ille aures. *Ter. Ei m' ha destato l'attenzione col suo dire*. arrigere aliquem, *vel* animum alicujus oratione, *vel* dictis ad bellandum, &c. *Sall. e Liu. Rincorare alcuno a combattere*. arrigi in digitos. *Virg. Rizzarsi in punta di piè*. Eos non paullùm Marcus oratione sua arrexerat. *Sall.*

Arripio, ripis p. b. ripui, reptum. *Acchiappare, torre, ò levar per forza, pigliar con violenza, ò con impeto*. 1. a. arripere aliquem medium ex trivio, *vel* de foro, ad, *vel* in carcerem, *aut* in quæstionem: *Cic.* arripere occasionem, *seu* causam ad cædes, ad incendia. *Liu. e Cic.* avidè arripui literas Græcas, *vel* Latinas. *Cic. Io appresi con gran voglia la lingua Greca, &c.* arripere similitudinem alicujus. *Id. Studiarsi d'imitare alcuno*. arripi dolore gravi. *Id. Esser preso, ò assalito, &c.* Arripere tempus, occasionem, &c. *Id. servirsi dell'occasione*: Inter Sejani conscios arreptus. *Suet.* Aliquot criminibus arreptus est. *Id. Fù accusato, convinto*. Arripere maledictum ex trivio. *Cic. Servirsi di maledizioni plebee*. Ecce tibi Ausoniæ tellus hanc arripe velis. *Approdare, prender terra*. *Virg.* Arripere se foras. *Lanciarsi fuori*. *Plaut.*

Arrodo p. l. is, rosi, rosum. *Rodere a canto, consumare*. 1. a. Illa ex vepreculis extracta nitedula Remp. nitebatur arrodere. *Cic. Quel topolino, tratto fuor delle macchie, forzavasi di consumar la Rep.*

Arrogo p. b. as, &c. *Attribuir troppo, arrogare, usurpare*. 3. a. Arrogare pretium rei. *Hor. Accrescere*. Arrogare sibi sapientiam, *vel* artem. *Cic.* omnia armis. *Hor.* Non tantum mihi derogo, tametsi nihil arrogo. *Cic.*

2. *Per soprapporre*. 3. a. v. g. arrogare Dictatorem Consuli, Imperatorem Judici, *seu* Rectori. *Liu.*

3 *Per adottar per figliuolo*. 1. a. Arrogare in filium. *Gell.* Venus hæc volo arroget te. *Plau. Ti preghi*.

Arti-

Articulo p. b. as &c. *Articolare, formare*. 1. *a*. C. articulare verba. *Apul.* nomen aliquod. *Diomed. declinarlo*.

Artro, as, v. Aratro.

Artuo, as, &c. *Smembrare, sbranare*. 1. *a*. Artuatis visceris partibus. *Firmico tagliate à pezzi le viscere*.

Ascendo, is, scendi, scensum. *Ascendere, salire, montare*. *n. ass. & acc. con ad, ó in. à 4. n.* Ascendere equum, *vel* navem. *Liu. Ter. Montare à cavallo, ó in barca*. *vel* in equum, in currum, in concionem, *sive* in rostra. *Liu. Cic. Montar in pulpito, ò in ringhiera*. ascendere gradum dignitatis, *vel* ad honores. *Cic.* Ascensus *part. pass.* Ascensa mœnia, urbs, oppidum, &c. *Prop. mura scalate*.

Ascio, as, &c. *Asciare, purgare*. 1. *a*. Ascià materiam dolare, et calcem in lacu maceratam asciare. *Vitruv. purgare da' sassi*.

Ascisco, is, scivi, scitum. p. I. *Attribuire, usurpare*. 3. *a*. Asciscere sibi sapientiam, laudem, nomen regium, nomen tyranni, sapientis, &c. *Cic. Liu.*

2 *Per chiamare à sè, procacciare, ricettare*. 1. 3. *a*. Asciscere sibi socios. *Cæs.* ritus, *vel* ludos alienos. *Liu.* aliena sacra, *seu* leges, &c. *Cic.* Asciscere aliqnem in Civitatem *Liu. Far Cittadino, dar la civiltà*. ad fœdus. *Cic. Eleggere per la lega*. ascitus Superis. *Ovid. Ricevuto frà i Beati*.

3 *Per approvare, ammettere, appetire*. 1. *a*. Natura ipsa asciscit voluptatem, reprobat dolorem. *Cic.*

Ascribo p. l. is, scripsi, scriptum. *Sottoscrivere, aggiungere, ascrivere, imputare*. 1. 3 *a. & acc. con ad, ò in*. Socium me ascribat tuis laudibus. *Cic.* Tuæ me sententiæ ascribo. *Cic. Mi sottoscrivo al tuo parere*. Eum in amicorum numerum: in *vel* ad amicitiam ascripsit. *Id.* ascribere alicui bonum, *vel* malum rei exitum. *Id. Imputare a uno, &c.* ascribi Divis, *vel* Superis. *Hor. Esser canonizato, ò annoverato frà i Santi*. ascribi civitati, in civitatem, *vel* in civitate. *Cic. Esser ammesso frà i cittadini*. ascribere salutem alicui. *Id. Salutar uno per lettere*. pœnam fœderi. *Id. Impor pena, à chi rompe la triegua*. Neque mihi negligentiam velim ascribas. *Cic. M'imputi*.

Aspecto, as, &c. *Guardar fisso, ò spesso*. 1. *a*. Quid me aspectas stolide? *Plau.* aspectare cælum *Id.* collis aspectans arcem adversam. *Virg. Colle dirimpetto, &c.* Jussa Principis aspectare. *Tac. aver riguardo*. Illum esse patrem, illum aspectari *Lucr. Esser rispettato*.

Aspello, is, aspuli, p. b. aspulsum. *Discacciare, rimuovere*. 6. *a*. Neque adeò spes est, quæ mihi hunc aspellat metum. *Plau.* (mihi, *pro* à me.) Sed longè à læto aspellor nomine Jovis. *Cic Tusc.*

Aspergo, is, spersi, spersum. *Spruzzare, innaffiare, bagnar leggiermente*. 3. 5. *a*. aspergere aquam pectori, *vel* pectus aqua: fa-

les orationi, &c. Cic. parum mihi molestiæ epistola tua aspersit. *Id. Mi recò alquanto di affanno la tua lettera*, aspergere maculis splendorem vitæ, *seu* familiæ suæ: *vel* labem nomini suo. *Id. Macchiar con brutte azioni l'onestà della vita, e la nobiltà del casato*. aquam aspersisti. *Plau. prou.* (*Sì sottintende*, mihi.) *tu m' hai confortato, e fatto rinvenire*. Comitatem gravitati aspergere. Cic. *Accoppiare*. Aspergit sextulam Aebutio. *Cic. Fà erede per la sesta parte*. &c.

Aspernor, aris, atus. *Disprezzare, ò schivare*. 3. 6. *d*. Aspernari aliquem, *vel* aliquid; preces alicujus. *Ter.* *Cic.* aspernatur Deus ab aris suis hominum crudelitatem. *Cic. Iddio abborisce*, &c. omne animal appetit voluptatem, ut bonum; aspernatur dolorem, ut malum. *Id.* Aspernor, *passivo*. *si come*, Aggredior, *è usato talvolta da Cic.* Qui est pauper aspernatur. Fictis à te aggrederer donis. *Da non imitarsi*.

Aspero p. b. as, &c. *Inasprire, Inruvidire*. 1. *a*. asperare iram alicujus. *Tac* asperare sagittas cote. *Id. Appuntare, aguzzare, &c.* asperat fratres discordia. *Stat.* hyems, *vel* Aquilo asperat undas, *Virg. La Tramontana agghiaccia, e rassoda le acque*.

Aspicio, spicis p. b. spexi, spectum. *Vedere, guardare, affissar gli occhi, ò mirar d'improviso: Riverire, considerare*. 1. *a*. *ò acc. con ad, ò in*. Auctoritate anteibat, eumque magis milites, quàm qui præerant, aspiciebant. *Nipot.* Cedent Aesonio duci, si forma velit aspici proles fulminis improbi. *Sen.* Aspicere aliquem, *vel* ad aliquem. *Cic.* ad faciem alicujus. *Plau.* in obliquum, ut Cancri. *Plin.* aspicere lucem. *Cic. Nascere*. aspicere miseros. *Virg. Ajutare, ò soccorrere, &c.*

Aspiro p. l. as, &c. *Spirare, soffiare*. *n. ass. & acc. con ad, ò in*. Aspirant auræ ad naves, *vel* in noctem. *Virg.*

2 *Per favorire, ajutare, esser propizio, ò favorevole*. 3. *n*. Aspirat fortuna labori. *Virg.* aspirat mihi felicitas, *Curt.*

3 *Per aspirare, ò cercar d'arrivare, forzarsi d'acquistare*. *n. ass. & acc, con ad. ò in*. Aspirare ad pecuniam, ad laudem, ad regnum, ad consulatum. *Cic.* *vel* in campum alicujus, in Curiam. *Id.* aspirat equis Achillis: *pro* ad equos. *Virg.*

4 *Per avvicinarsi, penetrare, giugnere*. *n. ass.* Omnes aditus ego interclusi, ut ad me aspirare non posses. *Cic.* nè illuc vipera posset aspirare. *Colum.* aspirare ad Africanum ex laude bellica nemo potest. *Cic. Niuno può pareggiarsi à Scipione pel suo valor militare*.

Asporto, as, &c. *Trasportare, portar da un luogo a un altro*. 1. *a*. Omnia ex fanis asportata sunt in Curiam. *Cic.* Multa de suis rebus secum asportarent. *Cic.*

Assector, aris, atus, *Andar dietro, corteggiare*. 3. *d*. Assectari Prin-

Principem , *vel* quadrigas Principis. *Cic. Sen.* Eumque major natu & cõſularis Serg. Galba affectaretur. *Cic.* Põpejum affectatus eſt. *Suet.*

Aſſentio, tis, ſenſi, ſenſum. *Acconſentire*, *conſentire*, *concordare*, *convenire*, *approvare*. 3. ò 4. *n.* Aſſenſum eſt mihi. *Cic.* teſtes aſſentiunt id, quod dico. *Plau.* Aſſenſus, a, um: & aſſentiendus, *partic. paſſ.* multa ille ſequitur probabilia, nec percepta, neque aſſenſa. *Cic.* aſſentiendum eſt quicquid hic ait. *Plau.*

Aſſentior, iris, p.l. ſenſus. *Conſentire*. 2. 3. 4. *d.* e *l'infin.* Aſſentior tibi hoc, *vel* de hoc, *vel* in hac re. aſſentior omnia, *vel* tibi omnia. *Cic.* mihi, *vel* orationi meæ ad unum omnes aſſenſi ſunt. *Id.* *Tutti d'accordo convennero con eſſo meco*. aſſentior tibi, hoc ita eſſe. *Id.* Ego illud aſſentior Theophraſto. *Cic aderiſco.*

Aſſentor, aris, p.l. atus. *Adulare*, *luſingare*, *andare à verſo*. 2. *d.* Aſſentari alicui: *vel* aſſentari omnia. *Cic.* *mà quell'* omnia, *può dirſi accuſ. comm. cioè adulare, e ſecondare altrui in ogni coſa. Mà altrove dice*. Ne me tibi aſſentari putes. Cic. *in vece di* aſſentiri. Pompejus, iis, qui à Cæſare dimittendos exercitus contendebant, aſſentabatur; iis, qui ab ipſo, adverſabatur. *Vell.*

Aſſequor p. b. eris p. b. ſecutus, & ſequutus. p.l. *Giugnere*, *raggiugnere*, *arrivare*: *ò conſeguire*, *acquiſtare*, *guadagnare*. 3. *d.* Currentem aſſequi non poteram. *Cic.* aſſecutus ſum gradatim honores multos. *Id.* tua ego merita nunquam aſſequar, quamvis &c. *vel*, nè partem quidem ullam tuorum meritorum aſſequar. *Id.* *io non potrò mai adeguare i tuoi meriti*, *cioè ſodisfare a' beneficj*. aſſequi aliquid conjectura. *Id.* *intendere per conghiettura*. verbis, *vel* dictis, *ſpiegar con parole*. cogitationem, *vel* conſilium alterius aſſequi. *Id. penetrare il penſiero, ò diſegno altrui.*

Aſſero p. b. is, aſſevi p. l. aſſitum p. b. *Seminare*, *ò piantar vicino*. 4. *n* *onde* arbor aſſita. *Catul.* Vitis, Cupreſſus. *Cato.*

Aſſero, *vel* Adſero, is, ſerui, ſertum. *Dire*, *affermare*, 1. 3. *a.* Mittit qui Senatui aſſereret &c. *Juſtin.* Per quos noſceret, an vera adſererentur. *Tac.*

2. *Per liberare*, *affrancare*, *far franco*. 1. *a.* *e acc. con in.* Aſſerere ſe. *Liberarſi*. *Liu.* aſserere ſervum in libertatem, *vel* manu eum aſſerere. *Ter.* aſſerere ſe, *vel* alium à mortalitate, *vel* ab injuria oblivionis. *Plin.* *farſi immortale*.

3 *Per prendere*, *uſurpare*, *arrogarſi*. 3. *a.* Aſserere ſibi majeſtatem divinam, nomen ſapientis, *Quintil.* partem hæreditatis. *Suet.* Cic. aſſerere cælo aliquem. *Ovid.* *canonizarlo*. ſe ſtudiis. *Plin. Iun.* *darſi tutto allo ſtudio*. aſserere aliquem in ſervitutem. *Liu.* *fare ſchiavo*, *tenerſi per iſchiavo*, *chi prima era libero.*

Aſservio, is, ivi, itum. p.l. *ſervire* 3: *n* Contentioni vocis aſserviunt. *Cic.*

Aſservo, as, &c. *Serbare*, *conſervare*, *cuſtodire*. 1. *a* Aſservare aliquem domi ſuæ. *Cic.* in carcerem. *Liu.* *Metter* *uno in* *prigione*,

giune , e guardarlo . afservare tabulas , libros , pecuniam. *Cic.* ignem in ferula. *Plin.* carnes sale , *vel* in fale. *Id.* Imperat, hominem ut afservarent. *Cic.*

2 *Per osservare , guardar bene , non perder di vista* . 1. *a.* Afservate captivum , nè aufugiat *Plau.* afservabo hinc , quid rerum gerat. *Id.* Hic tibi afservandus eft. *Ter.*

Afsevero p. l. as. &c. *Affermar costantemente , dire asertivamente , asseverare . n. afs. & abl. con de , ò in , ò l'infin. ò vero* 1. *a.* Ille afseverat de hac re : *vel* fe id efse facturum : *vel* afseverat id firmiffimè. *Cic.* afseverare gravitatem. *Tac. Professar gravità*. Afseveratur in hoc. *Cic. Imp. pass.*

Afficco , as, &c. *Seccare, diseccare* . 1. *a.* Tuæ tibi afficcandæ funt lacrymæ. *Sen. tù devi rasciugarti le lagrime*. i. *consolar tè stesso*. Tum rurfum in fole afficcavit. *Col.*

Afficcefco, is , s. p. *Seccarsi. n. afs.* Dum afficefcant caules. *Col.*

Affideo, fides p. b. fedi p. l. fefsum. *Sedere appresso , ó vicino assistere*. 3. *n., ò n. afs., & acc: con apud , ò abl. con in*: Si cafus lecto te affixit , habes, qui affideat. *Hor.* Affidet matri puella. *Cic.* affidet ille apud carbones, *vel* apud portum. *Plau.* affidebat illi mater in carcere. *Cic.* ille affidet infano. *Hor. Egli è simile a un matto*. affidere literis, *vel* gubernaculis. *Plin. Iun. Esser applicato , e inteso allo studio delle lettere , &c.*

2 *Per asediare*. 3. 4. *n.* Qui mœnibus affidet Urbis . *Virg.* Affidere oppidum , *seu* mœnia : *vel* oppidum affidetur. *Sall.* Qui fciant , te afsedifse ferociffimis Populis. *Plin. Iun.*

Affido p. l. is, fedi, fefsum. *Assedersi p.l., ò assidersi p. b , porsi à sedere. n. afs. & abl. con in.* Affidere in fella, *vel* fuper fellam. *Cic.*

2 Per *porsi à canto , sedersi vicino*. 4. *n.* Hiempfal Adherbalem dextrà afsedit. *Sall.*

Affigno, as, &c. *Assegnare , deputare*. 1. 3. *a.* Affignare agros militibus, *vel* colonis. *Cic.* affignati funt à Prætore apparitores. *Id.*

2 *Per imputare , attribuire*. 3. *a.* Affignare culpam fortunæ, *vel* invidiæ. *Cic.* affignant civitati amentiam unius. *Liv.* affignare occupationibus. *Cic.*

Affilio, filis p.b. filui, filii p.b. filivi, p.l. fultum. *Saltar sù, ò assaltare. n. afs. , & acc. con ad , ò in.* Affilit unda ad litus, aqua ad pedes. *Ouid.* affilire in ferrum , *seu* in gladios hoftium . *Sil.* affiluit mœnibus : *pro* ad mœnia. *Ouid.* affilit ad equam admiffarius. *Col. Lo stallone monta , caualca , ò cuopre , &c* non ftatim affiliendum eft ad id virtutis. *Cic* Primo libenter affilui. *Sen. Acconsentii*.

Affimilo p. b. as, &c. *Assomigliare , ò paragonare*. 1. 3. *a.* Os hiftricis porcum affimilat. *Claud.* affimilare grandia parvis. *Ouid.* Amphitruonem me efse affimilabo. *Plau Io mi farò tutto simile &c.*

Affimulo, p. b. as, *vel* Adfimulo, &c. *Simulare , infingere . mo-*

strar

strar uno per un altro. 1. *a. e l'infin.* assimulat ille tristitiam, dolorem, nuptias. *Ter.* Ulysses furere assimulavit. *Cic.* assimulabo, me esse ebrium. *Plau.* assimulare senem, Regem. *Ouid.* *Rappresentar la persona d'un Vecchio, ò fingersi Vecchio, &c.* Ego, sum is verè, qui assimulor. *Ter.* assimulare literas. *Tac.* *Contrafare i caratteri*. Virtus, *vel* familiaritas assimulata. *Cic.* Has bene ut adsimules nuptias *Ter.*

Assisto, is, astiti, astitum. p.b. *Assistere, stare, ò esser presente: ò fermarsi vicino*. 3. *n.*, *ò n. ass. & acc. con ad.* Assistere lecto, tribunali, &c. *Ouid. Gell.* ad fores. *Cic.* propter aliquem. *Ter.* *cioè à lato d'uno*. assistere alicui. *Patrocinare, difendere alcuno*. Assistebam Varreno. *Plin.* Archippus, cui Eumolpus assistebat, dicit se, &c. *Id.* Assistere equos: *pro* sistere *attiuo*: Astitit Aldus equos. *Stat. lib. 3. Theb.* *Arrestò, ò fermò i caualli (poet. e ardito.)*

Asso, as, &c. *Intavolare, cioè coprir di tavole, ò assi.* 1. *a.* Cum assatum fuerit, super altera coassatio adstruatur. *Vitruv.*

2 *Per cantar senza suono, ò sonare stromenti musici senza canto: v. g. il Piffero solo, ò la Cetera sola, ò vero comporre poemi in lode di un solo Personaggio, ò Santo (che i latini dicono* Assamenta *) n. ass. Varr. secondo Scaligero*. Assant tibicines. *unde* assa tibia, vel cithara, canere assa voce, *cantar senza suono di Stromenti*. *Scaliger. in Varr pag.* 148. *Per arrostire* §. 1. *a.* *Plin. V.* Inasso.

Associo, as, &c. *Accompagnare, ò adattare, congiungere*. 1. 3. *a.* Cornua summis associant malis. *Claud.* Associare passus alicujus. *Stat.* vites ulmis. *Claud.*

Assolet p. b. ebat, solitum est. 1. *imp.* *Esser solito, ò in uso*. Ut assolet. *Cic.* Senatus, ad quos assoleret, referendum censuit. *Cic.* Quæ assolent, signa ad salutem esse, omnia huic esse video. *Ter.*

Asono p. b. as, sonui, sonitum. p.b. *Risonare, rimbombare*. 3. *n.* Plangentibus asonat Echo. *Ouid.*

Asudesco: is. *n. ass* *Diseccarsi*. Ab igne asudescunt. *Varr.*

Asudo, p. l. as, &c. *Sudare n. ass.* Asudat corculum ex metu. *Plau.* Asudassit, *pro* asudaverit. *Id. è antico*.

Asuefacio, facis p. b. feci, factum. *Assuefare, auuezzare, adusare*. 3. *a.*, *ò acc. con ad*, *ò l'infin.* Asuefacere se cursui, *vel* ad cursum. *Cic. Liu.* Filium majoribus parère asuefecit pater. *Cic.* Orbus iis rebus, quibus, & natura me, & voluntas, & consuetudo assuefecerat *Id.* Domus Assuefacta sermone. *Id.*

Assuefio p. l. efis, factus. *Essere auuezzato*. 3. 6 *n.* Asuefactus frigori, *vel* frigore. *Cic.* cum barbaris. *Cæs.*

Asuesco, is, suevi, suetum. *Assuefarsi, accostumarsi*. 3. *n.*, *e l'inf.* Asuescere à teneris militiæ, virtuti, &c. *Cic.* in hoc asuescat. *Quint.* tua cernere facta asuescat. *Virg.* asuesce vocari votis. *Id.* solo patrio (*dat.*) longo tempore asuescitur, *Liu.* Ut fre-

fremitu assuescere t voce vincere. *Cic. Si adopra anche assolut:* Ego servo, & servabo (sic enim assuevi) Platonis verecundiam. *Cic.* Assuescere Reip. *Suet. farsi prattico de' publici affari*. Assuetus, *part. pass. assuefatto*, *auuezzo*. Assuetus labore assiduo. *Cic.* assuetus mendaciis (*dativo.*) *Id.* ad sceptra. *Sen. Trag.* in jura. *Liu.* Gallici tumultus (*genit.*) *Id.* Assuescere alicui, is dicitur, qui libidinis cum aliquo consuetudinem habet. v. g. Bagoas singulari specie spado, cui, & Darius fuerat assuetus, & mox Alexander assuevit. *Curt. Si troua ancora attiuamente.* Ne pueri, ne tanta animis assuescite bella. *Virg. Si dice ancora* assuescendus. Militi, ac remigi navalibus assuescendo (*cioè* assuefaciendo) certaminibus, præfectus est Marcus Agrippa. *Vell.*

Assulto, as, &c. *Assaltare*, *ò lanciarsi contro*. 3. 4. *n.* Assultavit homini. *Sil. Ital. vel* hominem. *Stat.* Portarumq. moras assultat. *Id.* Vallo assultare. *Sil.*

Assum, ades. *onde* assui, assit, & assiet. *Plaut.* V. Adsum.

Assumo p. l. is, sumpsi, sumptum. *Prendere.* 1. 3. *a.* Assumere onus aliquod, *vel* artem. *Cic.* aliquos in consilium. *Plin. Iun.* in societatem. *Liu.* sacra, *vel* ritus de, *vel* ex Italia. *Cic.* aliquem sibi assumere in exemplum. *Quint. Prendersi ad imitare alcuno.*

2 *Per attribuire*, *arrogare*. 3. *a.* Si id mihi assumo, videor &c. *Cic.* assumere sibi laudem, victoriam, auctoritatem. *Id. vel* aliquid laudi suæ, auctoritati, *vel* sibi. *Id.*

Assuo, is, sui, sutum p. l. *Cucire una cosa all'altra*. 1. 3. *a.* Unus, & alter assuitur pannus. *Hor.* Assuere fabellas historiæ. *P. de Alb. unire*, *&c.*

Assurgo, is, rexi, rectum. *Leuarsi sù*, *drizzarsi*, *ò dirizzarsi in piedi per onorar qualcuno*. *n. ass. & acc. con in. ò* 3. *n.* collis molliter assurgit. *Col.* assurgit orator. *Quint. Dice*, *ò arringa altamente*. assurgit in septem ulnas columna. *Virg.* planta in arborem. *Plin.* assurgere ex morbo. *Liu. Riauersi*. quisque tibi in Curiam venienti, assurrexit. *Cic.* ab universis assurrectum est Senatoribus. *Suet.* assurgunt iræ, fluctus, animi, &c. *Virg. Crescono gli sdegni*, *&c.*

Asterno, is, stravi, stratum. *Giacere à canto*, 3. *a.* Asternere se, *vel* asterni sepulcro alicujus. *Ouid.*

Astipulor p. b. aris, p. l. atus. *Consentire*, *accordarsi*. 2. *d.* Tribuni plebis astipulantur irato Consuli. *Liu.*

Astituo, is, stitui, stitutum. p. l *Collocare à canto*. 1. *a.* Astituere reum ad tribunal. *Cic.* astituere ollas. *Plau. Metter le pentole*, *ò pignatte al fuoco*. Juben' astitui aulas (ollas) patinas etiui? *Id.*

Asto, as, astiti, astitum, p. b. & astatum. p. l *Star fermo in piedi*, *ò esser presente*, *star vicino*. *n. ass & acc. con ad. ò* 3. *n.* Ego miser vix asto præ formidine. *Plau.* finis vitæ mortalibus astat. *Lucr.*

Lucr. aſtare in templo, ad tumulum alicujus. *Cic.* aſtare menſæ domini. *Mart.* aſtare in genua. *Plau.* aſtans ſomniat. (*prou.*) *Id.*

Aſtragalizo, as, &c. *Giuocare a dadi. verbo greco. n. aſſ.* Plin.

Aſtrepo p. b. is, ſtrepui, ſtrepitum. p. b. *Fare ſtrepito, ò ſtrepitar vicino, ouero ſtordire a voci. 4. n. per applaudere. 3. n.* Sub Platano, quam garrulus aſtrepit humor. *Calphur.* irritis precibus aures Principis illi aſtrepebant. *Plin. Iun.* aſtrepuit illi vulgus. *Tac. Il volgo gli fè applauſo.*

Aſtringo, is, ſtrinxi, ſtrictum. *Stringere, legare. 1. 3. 5. a.* aſtringere vincula, *vel* aliquem vinculis; vel manus alicui. *Plau* aliquem ad columnam. *Cic.* ſe ad ſervitutem alicujus. *Quint.* aſtringere alvum, *ſeu* ventrem. *Celſ.* frontem. *Sen. Filoſ*: *Aggrinzar la fronte.* ſe, *vel* alium votis, *aut* legibus. *Cic.* in vota, *aut* in ſacra jura. *Ouid.* aſtringi neceſſitate. *Eſſer aſtretto, ò forzato dal biſogno.*

2 *Per promettere, obbligare. 3. a.* Aſtringo tibi fidem meam. *Ter.* Aſtringere fidem. *Cic.*

3 *Per commetter delitto, farſi reo. 2. 5. a.* Aſtringere ſe furti. (*ſupp.* crimine.) *Plau.* ſe ſcelere. *Cic.*

Aſtruo, is, ſtruxi, ſtructum, *Fabbricare appreſſo, ò ſopraggiungere, 3. a.* Veteri recens ædificium aſtruere. *Col.* aliquid aſtruere dignitati alicujus. *Plin. Iun.* laudem alicui. *Id.* Gentis ejuſdem leviſſimos falſis criminibus aſtruxit. *Cur. indettò. &c.*

2 *Per affermare, confermare. 1. a. e l'inſin.* Rerum periti aſtruunt, id rarò contingere. *Plin.*

Aſtupeo, ſtupes p. b. ſtupui s. s. *Stupire al vedere, ò udire. n. aſs. ò 3. n.* aſtupuit ruſticus clamanti. *Stat.* Pauper aſtupet divitiis. *Sen.*

Attaceo, taces p. b. tacui, tacitum. p. b. *Tacere affatto. 4. n.* Omnia hæc attacebo. *Cic. Mà non ſi truova il luogo: onde è Verbo ſoſpetto.*

Attamino p. b. as, &c. *Contaminare. 1. a.* Omnibus ante juratis viris, ne quis ullam attaminet. *Iuſt.*

Attempero p. b. as, &c. *adattare. 3. a.* Attemperare gladium jugulo. *Sen. Filoſ.*

Attendo, is, tendi, tentum. *Star attento, aſcoltar con attenzione, dar orecchio, conſiderare, auuertire, ò badare. n. aſs. ò 3 a. n. & abl. con de, ò in.* Diligenter attende, quid ille dicat. *Cic.* non poteſt animus tot de rebus attendere. *Id.* attendere dictis. *vel* alicui. *Plin. Iun.* dicta alicujus, *vel* aliquem. *Cic.* animum ad aliquid. *Id. Por mente.* attendendum eſt, num, &c. homo attentus ad rem familiarem. *Ter.* in re aliqua. *Cic.* *e coll'inſin.* Ne attenderis, petere à me id, quod dedecet. *Azio. vel* ne attendas petere à me id, quod nefas ſit concedi tibi. *Id. non vogli inſtare, ò continuare à chiedere da mè coſa diſdicevole.* attendere aurem, *vel* aures, *Id. ſtar attento, tener gli orecchi*

orecchi tesi, ed applicati. Attendite animos ad ea quæ sequuntur. *Cic.*

2 *Per applicarsi, porre studio, attendere*. 3. *n.* Attendere Iuri, Philosophiæ, &c. *Suet.*

Attento, as, &c. *Tentare, far pruova, attentare*. 1. *a.* Attentare ingenium, vires, facinus aliquod. Attentatum deserere. *Cic.* *Abbandonar l'impresa*. attentare pudicitiam alicujus. *Paul. Iurisc.* *Sollecitare alcuna*. compositæ orationis insidiis fidem alicujus attentare. *Cic.* *Cercar di corromper la fede, e lealtà d'uno con belle parolette*.

2 *Per assaltare, ò cercar di sorprendere*. 1. *a.* Attentare urbem. *Cic.* aliquem precibus, & lacrymis. *Valer. in Argon.* Aliquem bello *Stat.*

Attenuo, as, &c. *Attenuare, assottigliare, diminuire*. 1. *a.* Attenuare gladium, ferrum limâ, vel cote. *Plin.* corpus jejuniis, vigiliis, &c. *Ouid.* arborum frondes, *vel* umbram. *Catul. Sfrondare*. curas, *vel* opes. *Ouid. Sminuir gli affanni, ò consumar le forze, le facoltà*. Legiones præliis attenuatæ. *Cæs. Legioni scemate, ò dimezzate per le battaglie* Insignem attenuat Deus *Hor. umilia*.

Attero p. b. is, trivi, tritum. p. l. *Fregare, stropicciare*. 3. *a.* Atterere gladium coti. *Arrotare*. Anguillæ atterunt se scopulis. *(dat.) Plin.*

2 *Per istritolare, sminuzzare, ò consumare, logorare*. 1. 3. *a.* Atterere herbas pedibus. *Virg.* cibus atteritur in ventre. *Cels.* *Si smaltisce &c.* Atterere opes, *seu* vires alicujus. *Liu.* famam. *Sall.* aures alicui. *Plau. Rompere il capo, annojar di parole*. Vomer attritus, vestis attrita. *Virg.* Regio bellis attrita. *Plin.* attritum patrimonium. *Suet. Si truova*, atterui *(pret.)* *pro* attrivi: Aut operi insuetas atteruisse manus. *Tib. eleg. 4. lib. 1.*

Attestor, aris, atus *Prendere in testimonio, chiamar per testimonio*. 3. *d.* Te attestor, magne Cato. *Cic.* Veteres imam auriculæ partem tangentes, attestabantur. *Plau.*

2 *Per testificare, testimoniare, far fede*. 3. *d. ò l'infin.* Attestatus. *partic. pass. comprovato*. Gratia indignatione quoque Pop. Rom. attestata. *Plin.*

Attexo, is, texui, textum. *Tessere appresso, aggiungere*. 1. *a.* & *acc. con ad. ò* 3. *a.* Ad id, quod erit immortale, partem attexitote mortalem. *Cic.* Pinnæ, loricæque attexuntur. *Cæs.* Ad historiam, *vel* historiæ carmen attexui. *Cic.*

Atticisso, & Atticizo, as, &c. *Parlare in lingua Attica*. *n. ass.* Non atticizat, sed sicilizat. *Plaut.*

Attigo p. b. is, *pro* Attingo. Nè attigas. *Plaut. è antico*.

Attineo, tines p. b. tinui, tentum. *Tenere, ò ritenere*. 1. *a.* Attinere cultrum. *Plau.* dextram alicujus. *Tac.* attineri studiis domi, vinculo servitutis, &c. *Id.* Victorem exercitum attinuit obscurum noctis. *Id. Arrestò l'esercito il bujo, &c.* Nè segnem militem attineret, jussit dux &c. *Tac. per non infingardire*

dire i soldati. &c. Duas illa noctes attinetur domi alienæ. *Id.* *è trattenuta*, &c.

Attinet, ebat, tinuit, s. s. *Appartenere*, *attenersi*, *toccare.* 5. *imp.* Hæc ad nos, *vel* ad nostram rem attinent. *Plau.* quæ ad colendam vitem attinebant. *Cic.* nihil attinet disputare: *vel* quid attinet, nos scire? *Id.*

Attingo, is, attigi, p.b.attactum. *Toccare*, *ò toccar leggiermente.* 1. *a.* Princeps, vel Doctor ille digito se Cælum, putat, attingere. *Cic.* (*prov.*) *Colui si stima un gran chè*, & *aver del divino*. Attingere aliquem cognatione, sanguine, affinitate. *Cic.* *Esser parente d'uno*. Si qua te attingit de me cura. *Id.* *Se hai di mè qualche pensiero*, *se nulla di mè ti cale*. Extremis digitis, *vel* primoribus labris artem, *seu* scientiam aliquam attingere. *Id.* *Avere una lieve tintura d'un arte*, &c. Crassus non plus doctrinæ attigit. *Cic.*

2 *Per trattare*, *ò dire di passo*. 1. *a.* Rem omnem paucis, *vel* strictim, *seu* leviter attingam. *Cic.*

3 *Per esser vicino*, *ò arrivare*. Ea pars Cappadociæ, quæ Ciliciam attingit. *Cic.* Ipse cum primis navibus Britanniam attigit. *Cæs.* vox attigit aures. *Virg.* attingere senectutem, trigesimum ætatis annum, &c: *Col.* *Giungere alla Vecchiaja*, &c.

Attingit, ebat,attigit. p.b. *Appartenere*, *toccare*. 4. 5. *imp.* Nihil hoc attingit (*vel* nihil hæc attingunt,) ad rem. *Plau.* te non attingit res ista. *Cic.* id maximè attingit naturâ humanam. *Id.*

Attollo, is, s. p. *Inalzare*, *sollevare*. 1. 6. *a.* Custodite istum, nè eum quis attollat. *Pacuv.* *lo porti via*. Tolluntur arenæ. *Virg.* Attollere se à gravi casu. *Liu.* in cælum, *vel* ad sidera nomen alicujus. *Plin.* *Magnificare*, *lodar sommamente*. Attollere signa. *Plau.* *Alzare*, *ò sventolar le bandiere*. supercilium. *Insuperbirsi*. Attuli, *fù preterito antico del verbo* Attollo.

Attondeo, es, attondi, attonsum. *Tosare affatto*, *radere*. 1. *a.* Attondère vitem falce. *Virg.* is me attondit auro,doctis,indoctum, dolis. *Plau.* *Ei mi votò la borsa*, *mi cavò con arte i quattrini*.

Attono p. b. as, tonui, tonitum. p.b. *Stupefare*, *rendere attonito*, *e sbalordito*. 1. *a.* attonuit nos larva. *Ovid.* ipsa altitudo attonat summa. *Mecenate nel Prometeo*. *gli alti poggi sono percossi*, *e atterriti da' tuoni*. Attonitus, *partic. pass.* Talibus attonitus visis. *Virg.*

Attraho p. b. is, traxi, tractum. *Tirare*, *ò tirare à sè*, *allettare*. 1. *a.* & *acc. con ad.* *ò in.* Similitudo attrahit ad se amicitiam. *Cic.* Succinum, attritu calefactum, attrahit in se paleas. *Plin.* attrahere, ac reddere animam. *Id.* *Tirare il fiato*, *e mandarlo fuori*.

Attrecto, as, &c. *Maneggiare*, *palpare*, 1. *a.* Attrectare contaminatis manibus. *Cic.*

Attremo p. b. is, tremui, s.s. *Tremare alla voce d'uno*. 3. *n.* Regia tristis attremit oranti. *Stat.*

Attrepido p. b. as &c. *Tremare alquanto, ò caminar tremando, come i Vecchi*. Attrepidate saltem, nam vos approperare haud postulo. *Plau. Pen.*

Attribuo, is, tribui, tributum. p.l. *Attribuire, assegnare*. 3. *a.* Attribuere pecuniam Quæstori. *Cic.* curam pauperum divitibus. *Liu.* culpam alicui. *Cic.* *Incolpar uno*. Huc accedit summus timor, quem mihi natura, pudorque meus attribuit. *Cic.* attribuere orationem alicui rei. *Id.* *Far parlare qualche cosa insensata.* Tertium locum (salici) in æstimatione ruris Cato attribuit. *Plin.* Suus cuique locus attributus. *Cæs.* Attributa sidera singulis nobis. *Plin.* *Ogn'uno è dominato dal suo Pianeta.*

Attumulo p. b. as, &c. *Ammontare, ammonticare à canto.* 1. *a.* Attumulare terram. *Plin. lib.* 19.

Auctionor p. l. aris, atus. *Vendere, ò mettere all'incanto d. aff.* Hominem deterret, nè auctionetur. *Cic.*

Auctito p. b. as, &c. *Accrescere sovente, multiplicare.* 1. *a.* Auctitare pecunias fœnore. *Tac.* Potentias auctitare. *Arnob.*

Aucto, as, &c. *Accrescere grandemente*. 1. *a.* Auctare rem suam bono, atque amplo lucro. *Plau.* Te bona Iuppiter auctet ope. *Catu.*

Auctoro p. l. as, &c. *Obbligare con giuramento alla milizia, ò altro.* 1. 3. *a.* Auctorare milites. *Suet.* Milites auctorati. Remex auctoratus. *Liu.* *Vogatore, ò galeotto. &c.* auctorare se alicui. *Quint.* *Obbligarsi à servire per mercè*. ille noluit, sese auctorari. *Cic.*

Aucupor p. b. aris, atus. *Vccellare, andar à caccia d'Vccelli: ò cercar con diligenza, procacciar con artificio.* 3. *d.* aucupari famam, gratiam alicujus, inanem rumorem, honores, delectationem, voluptatem; *vel* sibi famam, &c. *Plin. Cic.* aucupari prospectum in omnes partes. *Pacuv.* *Far la scoperta da alto per tutto intorno*. aucupari voluptatem auribus in theatro. *Var.* *cercar ricreazione, e diletto all'udito con musica, ò comedie* Vereor nè assentatiuncula quadam aucupari, videar, gratiam tuam. *Cic.*

Aucupo, p. b. as, &c. *Vccellare, ò andar osservando, spiare*. 1. *a.* Circumspice nunquis est, qui nostrum sermonem aucupet. *Plau.* aucupemus ex insidiis, quam rem gerant. *Id* hic aucupat me, quid agam. *Id.* *Questi và osservando i fatti miei*. lepidè aucupavi, atque ex mea sententia. *Id*

Audeo, es, ausus sum. *Osare, ardire, aver ardire, esser audace, presumere. n. ass. e l'infin. ò* 4. *n.* Audere in prælia. *Virg.* Vitigeni latices in aquai fontibus audent misceri. *Lucr.* Nihil jam mutire audeo *Ter.* audere periculum, facinus atrox, majora viribus, ultima. *Tac. Virg.* *Far l'ultimo sforzo*. Aude negare. *Cic.* Non audeo, quin promam omnia, *Plaut.* Ausi, pro ausus sum,

sum, *usò* Azzio, *mà è antico*. Ausus, & ausurus, *part. pret. e fut. di significato attivo*. Ausà, atque ausurà multa nefanda manu Mædea. *Ovid.* Ausus, *partic. pret. pass. mà impersonalmente*. Non à Scipionibus quicquam ausum, patratumque fortiùs. *Paterc.* Audendus, *partic. fut. pass.* Res agenda, audendaque. *Liv.*

Audio, is, ivi, itum. *n. l. Udire, sentire, dar udienza, prestar orecchie, dar orecchio, ascoltare, intendere*. 1. 6. *a ò abl. con ex, ò de., e l'infin. dopo, ò il particip.* Multa audivi à, *vel* ex, *vel* de parente meo. *Cic.* audivi, dicere hoc majores natu. *Id.* audio quendam clamantem. *Ovid Sento gridar uno*. de quo sæpè audistis id, quod, &c. *Cic. di cui più volte avete udito*, &c. auditus est mihi sermo, *pro* à me. *per Ellenismo*. *Cic.* audivi quasi per nebulam, eum id fecisse. *Plau. hò trasentito. che* &c. bene, *vel* male audire à populo, *vel* apud populum. *Cic. Esser lodato, ò biasimato dal popolo: dirsene bene, ò male d'uno*. Est hominis ingenui velle bene audire ab omnibus. *Id.* Qui non sponsæ præcepta furentis audierat. *Virg. non avea ascoltato.* &c.

2 *Per imparare, essere scolare d'uno*. 1. *a.* Platonem audivit Aristoteles. *Cic.* Cleanthes Zenonem audivit. *Id.*

3 *Per ubbidire, ascoltare, fare à senno d'altri*. Si me Cæsar audivisset. *Cic.* audiens est ille dicto patris, *vel* patri. audiens est imperio, *sive* imperii. *Cic. e Plau. Egli è ubbidiente*, &c. Falsum facere tentanti, nè auscultarent, sed potius audirent. *Apul.* Nec audit currus habenas. *Virg.* Audiit, & Genitor Cæli de parte serena, intonuit lævum. *Id Esaudì*. Nec Homerum audio, qui Ganimedem à Diis raptum ait. *Cic. Nè credo ad Omero*. Rexque, Paterque audisti. *Hor. Sei stato salutato Rè* &c. Tu rectè vivis, si curas esse, quod audis. *Hor. Tale, quale si dice, che tù sei*. respondit, dicto audientem fuisse Prætori. *Cic.* Te adhibe in consilium, te audi, tibi obtempera. *Id.*

Audito p. l. as, &c. *Udir sovente*. 1. 6. *a. Festo, e Scalig.*

Ave, *vel* Aveto, & *plur.* Avète *imperat.* & Avère *infin. Iddio ti salvi, ò ti guardi, ò vero addio, buon dì*, &c. *verbo defettivo*. Dicere continuis quinque diebus Ave. *Mar.* Non vis, Afer, avere, Vale. *Id.*

Aveho p. b. is, vexi, vectum. *Portar via, condurre altrove*. 1. 6. *a.* Me invitum à Patria, vel ex Urbe in Græciam avexit pater. *Plau.* Is venit, ut secum avehat. *Ter.*

Avello, is, velli, & vulsi, vulsum. *Sbarbare, ò sbarbicare, diradicare, strappare*. 6. *a. ò abl. con ex.* Avellere poma cruda ex arboribus. *Cic.* rus ab aliquo. *Ter.* Avelli à suis, *vel* de matris complexu. *Cic.* Avellerat. *Curt.*

Aveo, es, s. p. *Desiderare, bramare, n. ass. e l'infin.* Valde aveo scire, quid agas. *Cic.* Aveo Imperator, & avebo. *Mamert. Stò, e starò sano*.

 Aveo,

Averro, is, verri, versum. *toglierl.* 3. *a.* Quos oportuit amissa restituere; hisce etiam reliquias averrerunt. *Licin.*

Averrunco, as, &c. *Tagliar con la ronca i sarmenti, ò rimondar le viti, e gli alberi.* 1. *a.* Cat.

2 *Per discacciare, rimuovere.* 1. 6. *a. ò abl. puro.* Averruncare iras Divorum, calamitates, cladem ab aliquo, *vel* ab ejus capite. *Liu. Cic.*

Averruncasso, is, s. p. *Rimuovere.* 1. 6. *a.* Dii maluerint meliora, atque amentiam averruncassint tuam. *Lucilio. è antico.*

Aversor, aris, p. l. atus. *Volgere il volto in altra parte, ò abbominare, detestare, schifare.* 3. *d.* Aversari aliquem, preces alicujus, honorem, &c. *Liu.* Aversatus, *pro* aversus, *partic. pret. pass.* Vultu aversato eum notavit. *Sesto Aurelio Vittore. Si adopra anche assolutamente.* Hærere homo, aversari, rubere. *Cic.*

Averto, is, verti, versum. *Volgere altrove, divertire, rimuovere, distornare.* 1. 6. *a.* Avertere oculos, aut vultum ab aliis in se *Liu. vel* se ex oculis alicujus. *Virg.* cogitationem à miseriis. *Cic.* se ab amicitia, *vel* ab amore alterius. *Ces. Ritirarsi dall' amicizia, &c.* animum ab aliquo. *Cic. Divertire il pensiero, ò alienarsi da uno.* hostem in fugam. *Liu. far fuggire, &c.* culpam in alterum. *Id. roversciar la colpa in altrui.* scelera nobis avertunt Dei mentem. *Catull. i delitti ci rendono Dio inimico.* avertere sanos sensus alicujus magicis artibus. *Virg. far impazzire alcuno con incantesimi.* avertere iter, flumen, &c. *Liu. dar volta addietro, &c.* pestem, *vel* hostem ab urbe *Virg. Cic.* avertat omen Deus. *Id. Dio te ne guardi, ò campi: tolga Iddio, ò'l Cielo, che ciò intravenga.* ab impudicis dictis, *vel* factis averti volo. *Plau. Io vo' astenermi, ò guardarmi dalle parole sconce, &c.* *In senso neutro.* Flamma avertit, quà proxima cedunt. *Corn. Il Fuoco torce strada. &c.*

2 *Per tor via, rubare, rapire.* 1. 6. *a.* Avertere prædam, pecuniam publicam, hæreditatem, gregem universum, frumentum à Rep. *Cic. Liu.*

Avertor, eris p. b. versus. *Schifare, spregiare, sdegnare.* 3. *d.* Equus avertitur fontes. *Virg.* ille miseros aure surda. *Boet.*

Aufero p. b. fers, abstuli, ablatum. p. l. *Togliere, levare, portar via: rubare, rapire.* 1. 6. *ò* 3. *a. ò abl. con de, ò ex.* Hæc res me transversum abstulit. *Plin.* Auferre pecuniam de Ærario. *vel* ab, *aut* ex aliquo. *Cic. Ter.* nummos alicui, *vel* spem, somnum, caput, vitam. *Cic. Cef. Liu.* amorem ab aliquo, *aut* odium. *Cic.* aliquem ab egestate, à miseria, à solitudine. *Plauto. Liberar uno, &c.*

2 *Per impetrare, ottenere, riportare.* Auferre litem. *Plaut. Vincer la lite.* Auferre paucos dies ab aliquo creditore. *Cic.*

ille-

ttener dila zione . Auferre laudem ex re aliqua . *Id.* Opem ab aliquo , responsum , *vel* id,quod petimus . *Id.* præmium,gloriam , liberalissimum decretum . *Id.* suspendas me potius,quàm tacita hæc auferas . *Plau. Mi lascerò prima impiccare , che palesar queste cose occulte , &c.* aufer, terrere me vultu . *Hor. cessa , ò lascia di spaventarmi col viso brusco .*

3 *Per allettare.* 1. *a.* Auferimur cultu , gemmis , auroque teguntur omnia : pars minima est , ipsa puella sui . *Ovid.* Nè te auferant aliorum consilia . *Cic.* Aufer te domum , abscede hinc,molestus nè sis . *Plaut. ritirati. &c.*

Aufugio , fugis p. b. fugi p. l. fugitum p. b. *Fuggire , scappare. n. ass. & abl. con ex. ò* 1. *a.* Aufugere ex aliquo loco . *Liu.* aufùgit aqua ex urna . *Plau. L'acqua si versò fuori della brocca* .aufugere aspectum alicujus . *Cic.* blanditias . *Prop.*

Augeo , es , auxi , auctum . *Accrescere, ampliare , colmare* . 3. 5. *a.* Augere Remp. *Cic.* terrorem alicui . *Cæs.* animum inimicorum. *Plau.* numerum Divorum . *Virg.* rem in majus . *Liu. Esaggerare.* Augere aliquem divitiis , commodis, scientia . *Cic.* damno . *Ter.* pretia rerum commentis. *Plin.* Aliquem nominibus imperatoriis . *Tac. Onorare* . Æneas regno, Nataque Latini auctus erat *Virg.* Augere aram . *Plaut. Porre nell'Altare la vittima per il Sacrificio*. Quodcumque alias ex se res auget , alitque . *Lucr. Produce.* Convenæ complures arcessitavere : & eorum res auxit . *Cat. pro* aucta est . Ignoscendo Populi Romani magnitudinem auxisse . *Sall. essersi accresciuta* .

Augesco , is , s. p. *Crescer pian piano. n. ass.* Temperatione caloris oriri , & augescere . *Cic.*

Augifico p. b. as , &c. *Accrescere* . 1. *a.* Et tabes numeros augificabit suos . *Ennio . è antico* .

Augmento , as , &c. *Aumentare , accrescere* . 1. *a. Firmico* .

Auguror p. b. aris,atus .p.l. *Augurare , indovinare , pronosticare . d. ass. & abl. con de , ò ex. ò l'infin. ò* 3. 4. *d.* Rectè auguraris de me . *Cic. Fil. vel* augurari ex avis volatu futura , mortem suam, annos belli , &c. *Id.* auguror tibi faustos dies . *Id.* quantùm conjectura , *vel* opinione auguror . *Id. Quanto io posso conghietturare , ò imaginarmi* . auguror, his tua nomina flecti . *Ovid.*quid de illo auguror , lubet dicere . *Cic.*

Auguro p. b. as , &c. *Lo stesso* . 1. 3. *a.* Augurare sibi annos longos . *Valer. Flac.* si quid veri mens augurat, opto . *Virg.* Auguratus *partic. pass. Cic. Indovinato , predetto : over fatto con buon augurio , ò consecrato* . In illo augurato templo , ac loco . *Cic.*

Avoco , p. b. as , &c. *Chiamar altrove , distrarre , ò ritrarre , disviare , distornare , distogliere* . 6. *a.* Avocare aliquem , *vel* animum à studiis , à bello , à religione , à vitiis , *seu* peccatis , &c.

&c. *Cic. Liu.* avocat à rebus gerendis ad otium senectus. *Cic.* avocare se a corpore. *Id. Astrarsi da i sensi*. Consul potest avocare concionem à magistratibus. *Gell. Il Console può impedire, ò distornare il parlamento. &c.* Avocare animum picturis, fabulis, &c. *Sollevare, dilettare*. Parvuli pusiones, quò abstineant ploratibus, equuleos, panes accipiunt, quibus avocare se possint. *Arnob.*

Avolo p. b as, &c. *Volare altrove, dar di volo, partir di subito. n. ass.* hinc avolabo. *Id.* Cor enim potuit subito, nescio quo, avolare. *Id.* Fluit voluptas corporis, & prima quæque avolat. *Id.*

Auresco, is, s. p. *Essere di color d'oro. n. ass.* Ab igne solis aureo aer aurescit. *Varr.*

Aurigo p. l. as, &c. *Menare, ò guidar il carro, ò carretta, ò carrozza. n. ass.* Ipse aurigare, atque etiam spectari voluit. *Suet.*

Aurigor, p.l. aris, atus. *Reggere il carro, &c. d. ass.* Natura aurigatur, non necessitudo. *Varr. La natura guida, &c.*

Auro, as, &c. *Indorare. 1. a. Var.* v. Inauro.

Ausculor, *pro* Osculor. 3. *d. da* Ausculum *pro* Osculum. *Fest. è ant.*

Ausculto, as, &c. *Ascoltare, star attento. n. ass. ò 4. n. e l'infin.* Auscultare ab ostio, *vel* ad fores. *Plau.* ausculta paucis. *Ter.* auscultabo te lubens: *vel* libenter te ausculto loqui. *Plau.* Auditis, non auscultatis, tamquam Pharmacopolam. *Cic.*

2 *Per ubbidire*. 3. *n.* Mihi ausculta. *Cic.* Pamphilum ne adjutem, an auscultem Seni? *Ter.*

Ausim, is, it, & ausint. (*ottativo, e congiunt.*) *pro* audeam, &c. nec, si sciam, dicere ausim. *Liu. Ne ardirei dirlo, &c.*

Auspicor p. b. aris, p.l. atus. *Pigliar l'augurio, guardando gli uccelli. d. ass.* Auspicandi causa Tribunal ingressus. *Tac.* Gracchus cum Pomerium transiret auspicari est oblitus. *Cic.* Ut auspicandi causa omne genus operis ipsis Cal. Ian. instaurent. *Colum. Per cominciare*. 3. *d.* Auspicari militiam. *Suet.* vitam à suppliciis. *Plin.*

Auspico, as, &c. *Far l'auspicio. n. ass. ò 3. 4. n.* Ego auspicavi in hunc diem. *Plau.* lucro faciendo, (*dat.*) auspicavi. *Id.* non isti rei auspicavi, ut fabularer tecum. *Id.* (*metaf.*) *Io non hò preso partito, ò fatto pensiero, di favellar teco*. auspicare avem, *vel* aves. *Id. Osservar gli uccelli*. auspicare auspicium prosperum. *Nevio*. *Far buon auspicio, ò indouinamento*. Auspicatus. (*part. pass.*) *Consecrato per mezzo de gli auspicij, ouer felice*. Locus auspicatus. *Cic.* impetus non auspicatus. *Hor.* Urbs toto orbe auspicatissima. *Giust.* Quis Venerem vidit auspicatiorem? *Catul.*

Authoro p. l. as. &c. v. Auctoro

Autumno, as, &c. *Esser la stagione d'Autunno. n. ass.* Semper quodammodo vernat, vel autumnat Italia. *Plin. Nell'Italia sempre in certo modo vi fà la Primauera, ò l'Autunno*. autumnat Arbor, *Pomey*. Corus autumnat, *Plin.*

Autu-

Autumo, p. b. as, &c. *Stimare, pensare, credere, darsi à credere, giudicare*. 1. *a. à l'infin. dopo*. Insanum te autumo. *Hor.* id te fecisse, autumo. *Plau.* Res plurimas pessimas, cum advenit, affert: quas si autumen omnes, nimis longus sermo sit. *Plau. se le considero tutte. &c.*

2 *Per dire, affermare*. 1. *a.* Si vera autumas. *Plau. Se dici il vero*. tu falsa autumas. *Id.* ob eam rem hæc autumavi, quia &c. mulieres autumantur esse quasi salsa muriatica. *Id. Le donne sono stimate, come i pesci nella salamoja*.

Auxilior, aris, atus. *Ajutare, dare, ò porgere ajuto, soccorrere, sovvenire*, 2. *d.* Si omnes cuperent nihil tibi possent auxiliari. *Ter.* Auxiliari contra aliquem. *Plin.* Auxiliari morbis. *Id. Dar rimedio, guarire*. Auxiliatus, *part. depon.* v. g. ars medicorum auxiliata malis. *Stat. si truova pur in passiuo*. A me auxiliatus est. *Lucill. appresso Prisciano, da non imitarsi*.

Auxilio, as, &c. *Lo stesso*. 3. *n.* Vox ab imis auxiliata. *Vitr. è ant.*

Axim, is, it, *pro* egerim. *Pacuvio*. *Si come* adaxim; *pro* adegerim. *Plauto*. *Mà l'un, e l'altro è antico*. Quæ egi, ago, vel axim, verruncent benè. *Pacuv.*

B

Bacchor, aris, p. l. atus. *Infuriare, far baccano, far da baccante. a. ass., e rallegrarsi più del dovere*. Non ego sanius bacchabor Edonis. *Hor.* Aspectus Cethegi in vestra cæde bacchantis. *Cic.* Tecum similes, junctæque Camænæ, Stella, mihi;, multumque pares bacchamur ad Aras. *Stat. detto de Poeti, quando verseggiano con estro, e furore poetico*. Bacchatur miles per totam urbem. *Virg.* Bacchari in aliquem. *Ter.* Boreas bacchatur ab Arcto. *Ovid.* Bacchatus, *partic. pass. cioè frequentato, e assordato dalle Baccanti*. Virginibus bacchata Lacænis Taygeta. *Virg.* Dindyma bacchata. *Valer. Flac.* :Ab omni parte bacchatur nemus. *Santra appo Scaligero*. ululatibus Ide bacchatur. *Claud.*

Badisso, as. *vel* Badizo, &c. *Andare, caminare. n. ass. verbo greco*. Tolutim badissat equus. *Plau. Và di portante*.

Bajulo, p. b. as, &c. *Portar sù le spalle*. 1. *a.* Non didici bajulare. *Plaut*. Ferri propriè dicimus quæ quis suo corpore bajulat. *Caj. Iur.*

Balbutio, butis p. l. ivi, itum. p. l. *Balbettare, tartagliare, scilinguare, cinguettare, linguettare. n. ass.* Academici balbutire desinant aliquando. *Cic. ò* 4 *n* Balbutire aliquem, *vel* aliquid. *Hor. Nominar balbettando*. Merula æstate canit, hyeme balbutit *Plin.*

Balo, as, &c. *Belare, (voce della pecora ò capretto.) n. ass.* Tactaque fumanti sulphure balet ovis. *Ovid.* Balantumque gregem fluvio mersare salubri. *Virg.*

Balito, p. b. as, &c. *Belare spesso. n. ass.* Oves balitantes. *Plau.*

Bapti-

Baptizo : as . &c. *Battezzare. Tertull.,e per lavare*. Uulnus ex aceto baptizare . *Priscian.*

Bardio , is , ivi , itum .p.l.*Far la voce del* Cervo, *che monta . n. ass.*

Barrio , is, ivi , itum .p.l. *Barrire,(voce del Liofante .) n. ass. Fest.*

Basio , as , &c. *Baciare . 1. a.* Basiare basia. *Catul.* Et bis , terque, quaterque basiavit. *Mart.*

Batuo , is , batui s. s. *Battere . 1. 3. a.* Batuatur tibi os, senex nequissime. *Plau.* Batuere ulcera. *Plin. spremere.* Batuit impudenter; depsit multo impudentiùs. *Cic.*

2 *Per ischermire , ò duellare con fioretti, ò smarre . n. ass. & abl. col cum.* Mirmillonem in ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum confodit . *Suet.* batuens , *part. Id* batutus , & batuendus. *Glossar. e Nev.*

Baubor , aris, atus.p.l. *Abbajare . d. ass.* Et cum deserti baubantur in ædibus omnes. *Lucr.*

Belligero p. b. as , &c. *Guerreggiare , far guerra . n. ass.* Par alicui in belligerando. *Cic.* Belligerare cum genio suo . *Plau. Mortificare il senso.*

Bello , as , &c. *Combattere . n. ass. & abl. col cum , ò de. appo i Poeti . 3. n.* magno bellare parenti. *Stat.* Longe à domo bellare.*Cic.*

Bellor , aris , atus. *Lo stesso . d. ass.* Pictis bellantur Amazones armis. *Virg. è poetico.*

Benedico p. l. is , dixi, dictum. *Dire , ò parlar bene . 3. 4. n.* Benedicere, quod est scienter, & peritè , & ornatè dicere. *Cic.* benedicere,est atticè dicere . *Id.* Cui benedixit unquam ? *Cic.* bene inter vos dicite , & mihi absenti . *Plau.* benedicit Deus hominibus. *Valla . Iddio fà del bene , ò benefica , &c.* Professio benedicendi. *Id. Arte oratoria .* sed bene Messalam sua quisque ad pocula dicat. *Tib.*

Benefacio , facis p. b. feci , factum. *Beneficare , far del bene . 3. n.* Benefacio tibi. *Cic.* erga te . *Plau.* neque si chartæ sileant,quod benefeceris . *Hor.*

Benefit p. b. ebat, factum. *Beneficarsi . 3. imp.* Quod bonis benefit beneficium . *Plaut.*

Benemereo, es , ui , itum . p. b. *beneficare n. ass.* Si bene quid de te merui. *Virg. Dove il* quid *è accusativo commune .*

Benemereor , èris , meritus p. b. *Far beneficio . d. ass.* benemereor de te. Nec quicquam est præstantius, quàm de Republica benemereri. *Cic. V.* Mereor.

Beo , as , &c. *Beatificare , felicitare , consolare . 1. a.* O factum bene, beasti me. *Ter.* Semet beare. *Hor. Prendersi ogni piacere .* Hoc me beat. *Plaut.*

Betizo , as , &c. *Farsi molle , infeminirsi . n. ass. Suet.*

Beto , is , beti s. s. *Andare n. ass.* nisi sic beteris . *Plau.* Mulierem, quod

quod parere ea non poterat, foras betere jussit. *Var.* si illa ad me betet. *Plau.* bètere in pugnam, *vel* ad aliquem. *Pacuv. e Var.* I *suoi composti sono*, Abito, Combito, Imbito, Interbito, Perbito, Præbito, Præterbito, Rebito. *Tutti son verbi antichi*. p. I.

Bibo, is, bibi, bibitum p. b. *Bevere*, *bere*. 4. *n.* Bibere aquam, vinum, lac. *vel* poculum, cyathum, &c. *Plau.* bibunt prata, *sive* horti: *vel* biberunt violæ fontem. *Virg.* bibere more Græco. *Cic* *Avvinazzarsi*. Malum mœrorem metuo, nè mistum bibam. *Plau* *Io forte temo, d' averni à traccannare un gran beveraggio di malinconia*. Fons bibitur mihi, *pro* à me. *Ovid.* Aut bibat, aut abeat. *Cic. prov.* Ex una sæpe bibemus aqua. *Prop. staremo insieme. Si usa anche passivo in terza persona*. Nulla aconita bibuntur fictilibus. *Iuven.* Bibere mandata. *Plau* *scordarsi*. Bibere nomen alicujus. *Bere tanti bicchieri, quante lettere compongono il nome di quello, per cui si beve*: *Costume degl' antichi Romani*. Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam. *Mart.* Nævia sex cyathis, septem Justina bibatur, Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus. *Id.*
 2. *Per attrarre*, *succhiare*, I. *a.* Bibit colores lana. *Plin.* amphora bibit vini fumum. *Hor.* puer bibit maternos mores. *Claud.* bibere oculis amorem. *Virg.* bibere aure preces, *seu* querelas; *vel* suspensis auribus gesta alicujus. *Hor.* *Udire attentamente* mea cutis. *seu* cuticula bibit solem hibernum, *seu* vernum. *Iuven.* *Io mi scaldo al Sole del verno, ò della Primavera*. bibit hasta cruorem. *Virg* ferrum vulnera alta bibit. *(poet.) La spada fè profonde ferite*.

Bilbio, is, ivi, itum p. l. *Gorgogliare* (*proprio della caraffa, quando versa il liquore*.) *n. ass.* Bilbit amphora. *Nev.*

Bipartio, *seu* Bipertio, is, ivi, itum p. l. *partire*, *spartire*, *dividere in due parti*. I. *a.* Atque ibi in proximis villis, ita bipartiti fuerunt, ut Tiberis inter eos, & pons interesset. *Cic.*

Bipartior, *seu* Bipertior, iris, itus. *Lo stesso* 3. *d.* Calendas Majas ver bipartitur. *Col.*

Bito, is. Si illa ad me bitet. *Plaut.* *verrà* v. Beto.

Bitumino, as, &c. *coprire di bitume*. I. *a.* bituminatus. *Plin.*

Blactero p. b. as, &c. *Far la voce del Montone*, *ò del Camelo*. *n. ass.* Blacterat hinc Aries, & pia balat Ovis. *Ovid.*

Blandior, iris, itus. *Accarezzare*, *lusingare*, *adulare*, *dar gusto*. *a. d. & ass.* Blanditur mater puello: sensibus voluptas. *Cic.* Platanus blanditur umbrà. *Ouid.* fortuna fallaci vultu. *Sen. Trag.* blandiri sibi spe inani. *Sen. Filosof.* blandiri vitiis suis. *Andare scusando, e diminuendo i suoi difetti*. calamitatibus suis. *Quint. Non fare gran caso de' suoi travagli*. Alicujus auribus blandiri. *Plin. Grattar l' orecchie*. Blandiebatur captis fortuna. *Tac. Favoriva*. Columbæ blandiuntur inter se. *Plin.* Pomi suavitas blanditur. *Id.* Blandiri avibus cibo. *Plin.*

Blatero p. b. as, &c. Ciarlare, cianciare, parlare à sproposito. n. ass. e l'insin. à 4. n. Blaterasti vicinis omnibus, me filiæ daturum dotem. Plau. Appresso Orazio hà la prima sillaba breve. Audit, cum magno blateras clamore, furisque. Hor. Blaterare stulta. Gell. Onde Apuleio disse. ab his futiliter blaterata verba. Item; Per far la voce del Camelo. n. ass. Fest.

Blatio, is, ivi, itum. p.l. Lo stesso. n. ass., à 4. n. Blatire nugas. Plau. Dir ciance.

Bombilo p.b. as, seu Bombito, p.b.as &c Susurrare, ronzare, fare il suono dell Ape. n. ass. Bombitat ore legens munera mellis apis. Aut. Carm.de Philom.

Boo, as, vel Bovo, as, &c. Mugghiare, ò mugliare (proprio del bue, ò vacca.) ò vero rimbombare. n. ass. clamore bovantes. En. Boat Cœlum fremitu hostium, seu militum. Plau.

Boo, is. Lo stesso n. ass. Clamore, & sonitu resonantes bount. Pacuv.

Bovinor p. l. aris, atus. Villaneggiare, brauare, contro alcuno. d. ass. Festo. è antico.

Brevio, as, &c. Abbreviare, accortare. 1. a. Quint. Et breviare quædam, & exornare, salvo Poetæ sensu, permittitur. Quintil. Ex illa totidem per partes sic breviantur. Manil.

Brutesco, is. n. ass. Divenir bruto, ò stolido. secundùm belvas ineptit, brutescit. Sidon.

2 Per perdere il senso. Animal quia sensu præditum est, etiam membra ejus habent sensum, nec, nisi à corpore avulsa, brutescunt. Lactan.

Bubino p. l. as, &c. Imbrattar col mestruo, ò sangue mestruale. 1. a. Così il Passer. contro Riccioli, e Gius. de Laurent. ingannati dal verso di Lucilio scorrettamente citato. v. Imbubino.

Bubo, is, bubi, bubitum p.b. (insin. bùbere.) Far la voce del Terrabuso, ò Trombone Vccello. Latin. Butio, nis. n. ass. Inque paludiferis Butio bubit aquis. L'Aut. del Poem. de Philom.

Bubulcitor p. b. as, &c. Gridare, come i Bifolchi. n. ass. Nihil amplius quàm bulbucitare, novère. Apul. Quòd apud Plotium Rhetorem bubulcitaret. Varr.

Bubulcito, p. b. aris, atus. Far il mestiere del bifolco. n. ass. Decet me amare, & te bubulcitarier. Plau.

Bubulo, p. b. as, &c. Far la voce del Guffo, ò sia Barbaggiani. Bubulat horrendum ferali carmine Bubo. L'Aut. di Fil.

Buccino p. b. as, &c. Buccinare, sonar il cornetto: ò vero far il suono della zanzara, ronzare. n. ass. quum buccinatum est. Var.

Bulbito p. b. as. v. Imbulbito. v. Bubino.

Bulimo, p. b. as. &c. n. ass. Aver gran fame. Edaces bulimantes. Priscian.

Bullio, is, ivi, itum. p.l. Bollire. n. ass. Spumæ argenti selibra cocta, donec bullire desierit. Cels.

Bul-

Bullo, as &c. *Far bolle, ò ampolle, gallozze, ò sonagli sù l'acqua: ò schiumare. n. ass.* bullat aqua, vinum, urina. *Plin. Cels. Cat.* Ubi bullabit vinum, ignem subducito. *Id*

Burrio, is, &c. *n. ass. Verbo finto per esprimere il susurro delle formiche.* Formicarum nidificia in carioso stipite burriebant. *Apul.*

C

CAcabo p. b. *vel* Caccabo, as, &c. *Far il verso delle Pernici, ò Starne. n. ass.* Cacabat hinc perdix. *Ovid.*

Cacaturio, turis p. b. s. p. *Auer voglia d'andar del corpo. n. ass.* Cænaturit Vacerra, non cacaturit. *Mart.*

Caco, as, &c. *Scaricare il ventre. n. ass.* Ventris onus misero (nec te pudet) excipis auro Bassa, bibis vitro, carius ergo cacas. *Mart. Item; Per imbrattare, sporcare.* 1. *a.* Catul.

Cachinno, as &c. *Sghignazzare, ridere smoderatamente. n. ass.* Sæva sonando crepitu clangente cachinnant. *Azio.* Cachinnat fluctus, *vel* unda. (*poet.*) *Strepita l'onda: & è quando rompe nel lito, ó nell'arena.* Cachinnare exitium alicujus. *Apul. farsi beffe dell altrui sciagura.*

Cachinnor, aris, atus. *Lo stesso d. ass.* Ridere Conviva, cachinnari ipse Apronius. *Cic.*

Cacumino p. b. as, &c. *Appuntare, assottigliare.* 1. *a.* Summasque cacuminat aures. *Ovid.*

Cado, is, cècidi p. b. casum. *Cadère, cascare. n. ass.* càdere de, *vel* ex equo, *aut* ab alto. *Cic. e Plin.* cadunt ex arbore folia, lacrimæ ex oculis. *Ter.* Cadere in vultum, *sive* in pectus. *Ouid. Cader boccone.* cecidit mihi dens. *Plau.* mihi animus, oculi, vultus, verba, *Cic. Io smarrì, mi sgomentai, &c.* ille cecidit animo *aut* animis. *Id. Ei s'avvilì.* cadere causa. *Id. Perder la lite.* cadit Orion, *Virg.* sidera cadētia suadēt somnū. *Id. Le Stelle, che tramōtano.*

2 *Per venir meno, mancare, svanire, calare. n. ass.* Cadit fides, ira, spes, metus, ventus. *Liu. Ouid.* spes ad, *vel* in irritum cecidit, *Liu. Fallì la speranza.* cadit sol, dies, stellæ. *Virg. Ouid. Tramonta il Sole, &c.* Cadente jam Euro. *Liu. venendo meno.*

3 *Per morire.* v. g. plures ceciderunt in prælio. *Cæs.* cecidit ille ante diem. *Virg.* Hic geminas Rex Numa mactat oves: Prima cadit Fauno, leni cadit altera Somno. *Ouid. Vna è sacrificata à Fauno, l'altra al Sonno.*

4 *Per quadrare, affarsi, esser soggetto. n. ass. & acc. con in:* In eum cadit istud probrum. *Cic.* in me non cadit hoc scelus. *Virg.* non cadit in sapientem animi dolor, nec in hominem probum suspicio. *Cic.* non cadit in virum bonum mentiri. *Id.* in rem aptè cadit exponere hic, &c. *Id. Cade in acconcio il dire qui, &c.*

 5 Per

5 *Per capitare, incorrere, soggiacere, terminare*. Cadere in potestatem, *vel* sub imperium, & ditionem alicujus. *Cic.* sub judicium sapientis. *Id.* in disceptationem, in deliberationem. *Id.* cadere in conspectum animus non potest, *vel* aer ob tenuitatem. *Id. L'anima nostra, ò l'aere non può esser veduto cogli occhi, &c.* Verba melius in syllabas longiores cadunt. *Cic. Le parole terminano meglio. &c.* Libera eris, si crebrò cades. *Plaut.*

Cadit, ebat, cecidit s. s. *Accadere, avvenire, succedere*. 3. *imp. e l'ut al congium.* Nihil mihi felicius cadere potuit. *Cic.* gratum id mihi cecidit. *Id.* valde optanti mihi cecidit, ut te viderem. *Id.* omnia honesta, & jucunda ceciderunt mihi à te. *Id. Da te mi son venute le cose onoreuoli, e gradite*. Quid casurum sit incertum est. *Cic. Ciò che sia per succedere, ei non si sà di certo.*

Cæco, as, &c, *Accecare, privar della vista*. 1. *a.* Cæcare animum, *vel* mentem largitione. *Cic.* Ea spes, *seu* largitio cæcat animos. *Id.* Animi acies cæcatur erroribus. *Id.* Denso cæcantur stipite silvæ. *Avien. sono oscurate. &c.*

Cæculto, as, &c. *Veder poco, haver la vista grossa*. *n. ass.* cæcultant mihi oculi. *Plau. Per imitare i ciechi l'usò Festo.*

2 *Per occupare i pensieri*. Inter multas, magnasque res, quæ nunc secundæ, nunc adversæ cæcultabant cogitationes hominum. *Liv. Alcuni però leggono* occupabant.

Cæcutio, cutis p. l. ivi; itum p. l. *Esser losco, di corta vista, ò abbagliato*. *n. ass.* cæcutiunt mihi oculi. *Varr.*

Cædo, is cecidi p. l. cæsum. *Battere, percuotere*. 1. *a.* cædere januam saxis. *Cic.* aliquem pugnis, loris. *Plau.* Cædi testibus. *Cic. Esser oppresso, convinto dalla moltitudine de testimonii.*

2 *Per tagliare, recidere*. Cædere arbores, vites, lapides, montes. *Ovid. Cic. Plin.* exercitum. *Cic. Tagliarlo a pezzi.*

3 *Per ferire, ò uccidere, ammazzare, sacrificare*. Cædere aliquem ferro. *Ovid.* victimas, hostias. *Cic.*

4 *Per parlamentare, parlare, or l'uno, or l'altro.* Verùm interea dum sermones cædimus, illæ sunt relictæ. *Ter.* Lanæ opus omne perit, squalor, tineæ omnia cædunt. *Lucill. Le tignuole rodono, &c.*

Cælo, as, &c. *Scolpire, intagliare, cesellare*. 1. *a.* Cælare aliquid argento, *vel* in argento *Cic. Virg. vel* cælare argentum, *seu* vas argenteum. *Cic. Plin.* Cælare opus ingenii. *Hor. comporre, e lavorare un opera, ò poema artificioso*. Delphin cælatus stellis. *Ovid. Per nascondere*. v Celo. *senza diston.*

Cæspito p. b. as, &c *Incespare, inciampare*. *n. ass. Sipontino. Verbo. barb.*

Calceo, as, & Calcio, as &c. *Calzare, ò ferrar cavalli, muli, &c.* 1. 5. *a* calceare soccos, *seu* cothurnos. *Plin. vel* calciare soccis, & cothurnis aliquem. *Id.* calceare mulas. *Suet.*

Calcitro p. b. as, &c. *Calcitrare, calceggiare, tirare, ò trar de calci,*

calci, dar de calci. n. ass. Mulas non calcitrare, cum vinum biberint. *Plin.*

Calco, as, &c. *Calcare, pigiare, premer col piè.* 1. *a.* Calcare solum, flores, vuas, viam lethi. *Plin. Cat. Hor.* Calcare æquor. *Ouid. Nauigare.* sidera. *Enn. Entrare, ò abitare in Cielo.*

2 *Per dispreggiare, dileggiare, por sotto a' piedi.* Calcare, *vel* pedibus calcare honores. *Claud.* amorem, fastum, voluptates, divitias. *Ouid.* tuam ipsius terram calca. (*prou.*) *Stà frà tuoi panni: non t'impacciar ne' fatti altrui.*

Calculo, p. b. as, &c. *Far il calcolo, ò conto.* 1. *a.* Nam calculanda est primitus, tum subnotanda est summula. *Prudent.*

Calefacio, facis p. b. feci, factum. *Scaldare, riscaldare.* 1. *a.* Auditorum animos calefecit Orator. *Cic.*

2 *Per conturbar con ingiurie.* Memmius Gabinium luculenter calefecit. *Cic.*

Calefacto, & Calfacto, as. &c. *Scaldare spesso.* 1. *a.* Calefactabere virgis. *Plau.* Calfactat ahenum. *Hor.*

Calefio p. l. fis p. b. factus. *Essere scaldato, ò scaldarsi. n. ass. ò 6. n.* Balneum calefieri jubebo. *Cic.*

Caleo, es, calui, calitum. p. b. *Esser caldo. n. ass.* Os tibi calet. *Plaut.* auditorum, *vel* judicum animi calent. *Quintil.* dum calet, hoc agatur *Plau. mentre il ferro è caldo, &c.* postquàm satis calere res Rubrio visa est. *Cic. quando à Rubrio parve, esser loro scaldati dal vino.* calère fœmina. *Hor. accendersi d'amore.* caletur maximè (*imperf. pass.*) *Plau. fà gran caldo.* Bellator nulli caluit Deus. *Stat. nissuno fè caso, ne si curò di Marte.*

2 *Per desiderar grandemente, ò esser acceso. n. ass. è l'infin.* Ille tubas audire calet. *Stat.* calere studio scribendi, cupidine laudis, amore alicujus. *Hor. Ouid.* caliturus. *Ouid.*

Calesco, is, calui. s. s. *Scaldarsi, diuenir caldo. n. ass.* Succus calescit in eo, in sole modicè. *Plin.* Accede ad ignem hunc, jam calesces plus satis. *Ter.*

Calfacio, is, p. b. feci, factum. 1. *a Riscaldare.* Chrysocomæ radix calfacit, & stringit. *Plin.* Calfacit igne focum. *Ovid.* nondum calfacti Velitis hasta. *Id.*

2 *Per agitare, eccitare à sdegno.* Calface hominem. *Cic.*

Caligo p. l. as, &c. *offuscarsi, oscurarsi. n. ass.* Caligat humanum genus ad res religionis. *Plin.* caligare in Sole. *Quint.* (*prou.*) Caligant oculi ex somno. *Cels.* caligans lucus. *Virg.*

Calleo, es, callui, s. s. *Esser calloso, fare il callo. n. ass.* Callent costæ plagis, *seu* verberibus. *Plau.* callet jam animus, diu in ærumnis exercitatus. *Cic.*

2 *Per esser prattico, e instrutto, saper bene.* 4. *n., ò n. ass., e l'infin.* Omnes homines ad suum quæstum callent. *Plau. Ogni*

uomo

uomo è accorto, e sperto ne' suoi interessi. Callet pati pauperiem. *Hor.* Callère jura, linguam Latinam, *vel* Græcam. *Cic.* Pulchrè calleo illius sensum. *Ter.* callere sonum carminis, digitis, aure. *Hor.* homo callens (*nome*) vaticinandi. *Plin.* utriusque linguæ. *Gell.*

Calo, as, &c. *Chiamare.* 1. *a. Gell. Verbo greco da cui* Calendæ.

Callesco, is, & (*anticam.*) Callisco, callui, s. s. *Fare il callo, indurirsi. n. ass.* Aures nobis calliscunt ad injurias. *Cat.*

Calvesio, calvesis p. b. factus. *Farsi calvo. n. ass.* Nè decrescente Lunà tondens calvesiam. *Varr.*

Calveo, es, calvi s. s. *Esser calvo. n. ass.* Quædam animalium naturaliter calvent. *Plin.*

Calvesco, is, s. p. *Incalvare, divenir calvo. n. ass.* Arbor calvescit propter mures. *Col. Perde le foglie. &c.*

Calumnior, aris, atus. *Calunniare, accusar falsamente, biasimare à torto* 3. *d.* Quod antea te calumniatus sum. *Cic.* Me, si diutius calumniarentur, redire jussistis. *Id. Staver. appresso Prisc. l'usò passiv.*, quibus analogia calumniatur. *Prisc. lib.* 8.

Calvo, as, &c. *Far calvo.* 1. *a. Passer. senza Autore.*

Calvo, is, calvi, s. s. *Ingannare.* 1. *a.* Ille calvi ratus est. *Sall. Stimò esser ingannato.* mea benignitas in te calvitur. *Ter.* Sentio, pater, te vocis calvi similitudine. *Pacuv.*

Calvor, eris p. b. s. p. *Ingannare.* 3. *d.* Sopor calvitur manus. *Plau.* ego memet calvor. *Attio.* me calvitur suspicio. *Pacuv.*

Cambio, is, campsi, camptum, (*infin.* cambire.) *Cambiare.* 1. *a.* Tu an habeas ad agrum colendum, an ipse mutuarias operas cum vicinis tuis cambias, neque scio, neque laboro. *Apul. Il Dizion. Puteor. mette*, cambivi, cambitum, *coll'autorità di Prisciano. Ma Siculo Flacco usa*, Cambio, as, &c.

Camero p. b. as, &c. *Fare a volta, ò in volta.* 1. *a. onde* camerata vehicula. *Vlp. carrozze col Cielo.* Publicum omnium (avium) est, tabulata ramorum sustinendo nido providè eligere, camerare ab imbri, aut fronde protegere densa. *Plin.*

Camino p. l. as, &c. *Fare una fornace, ò in forma di fornace.* 1. *a.* Acervi, confertis taleis recentibus, luto caminantur. *Plin.*

Campso, as, &c. *Declinare, scansare.* 1. *a. Enn.*

Cancello, as, &c. *Cancellare, cioè circondar di cancelli, far cancellato.* 1. *a. Col.* cancellare brachia. *Plin. Incrociar le braccia.* 2 *Per cassare, annullare*, cancellare testamentū *L.* 22. *Cod. de solut.*

Cancero, as, &c. *Imputridirsi. n. ass.* Si intrinsecus canceraverit auris. *Plin.*

Candefacio, facis p. b. feci, factum. *Imbiancare.* 1. *a.* Una opera, ebur atramento candefacere postules. *Plaut. ò vero, arroventare, far rovente, infocare.* Ubi inter lapides candefactos funditur. *Plaut.*

Can-

Candeo, es, candui, s. s. *Esser bianco*. *n. ass*. Candida de nigris & de candentibus atra. *Ovid. ò vero esser infocato, e rovente*. Candente carbone sibi adurebat capillum. *Cic. Si riferisce ancora à quelle cose, che si liquefanno*. Candens sevum vulneri per ardentem tædam instillato. *Col* sues mactantur, aqua candente glabrantur. *Id*

Candesco, is, candui, s. s. *Infocarsi, arroventarsi*. *n. ass*. Currusque suos candescere sentit. *Ovid ouero imbiancarsi, farsi bianco*. Liceatque caput candescere canis. *Tibul*

Candico p. b. as, &c. *Biancheggiare, biancicare, essere un pò bianco. n ass*. Candicant orbiculi lapillorum. *Solin*. Candicans è rufo. *Plin*.

Candido, p. b. as, &c. *Imbiancare, far bianco*. *1. a*. Laverunt vestimentum suum, & candidaverunt ipsum in sangui ne Agni. *Tertul. ò vero esser bianco*. Medietas circumitur limite candidante. *Solin*.

Candifico, p. b. as, &c. *Lo stesso*. *1. a*. Poliens sese, & succis herbarum candificans cutem. *Nevio*.

Caneo, es, canui, s. s. *Esser canuto*. *n. ass. ò esser bianco*. Canent herbæ pruinà. *Virg*.

Canesco, is, canui, s. s. *Incanutire, diuenir canuto*. *n. ass. ò invecchiare*. canescit arbor. *Cic*. Orationem canescentem, habentemque suam quandam maturitatem, & senectutem. *Cic*.

Cano, is, p. l. nui, s. s. *l'istesso*. *n. ass*. Quid si jam canis ætas mea caneret annis. *Proper*.

Cano, is p. b. cecini p. b. cantum. *Cantare, ò celebrare, lodare, ò scriuere in verso*. *1. a*. Canere aliquem, *vel* ejus laudes ad citharam. *Virg. Cic*. Canuntur hæc apud Homerum. *Cic*. Canere bella. *Ovid*. Canere sibi, & Musis. *Cic. Scriver, ò dire cose alte, e intese solo da' dotti*. Eandem cantilenam canere. *Ter. Cantar l'istessa canzone : dir sempre l'istesse cose*.

2 *Per sonare*. *§. n*. Canere tubis, tibiis, fidibus. *Cic. vel* tubæ, *seu* signa canunt. *Plau*. Canere receptui. *Liv. Sonar la ritirata*. Alter incitatior fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. *Cic. Dà all'armi*.

3 *Per profetizare, predire*. *1. a. e l'infin*. Canere obscura, acerba, fata, &c. *Hor. Virg*. Gallos in limine adesse canebat. *Virg*. Canere intus *per metaphoram*. *Badare all'interesse privato, & al suo utile*. Hoc carmen hic Tribunus Pleb. non vobis, sed sibi intus canit. *Cic*.

Cantillo, as, &c. *Canticchiare, cantar con voce sommessa : ò far la voce della gazza sparuiera*. (*Lat*. Lanius.) *n. ass*. Clamore ludunt, strepitu cantillant. *Apul*.

Cantito p. b. as, &c. *Cantar sovente*. *n. ass. ò 1. a*. cantitare cum aliquo. *Ter*. cantitare carmina. *Cic*.

Canto, as, &c. *Cantare*, *ò celebrare*. 1. 3. *a.* cantare ad limen alicujus. *Ovid. vel* cantare aliquem, *aut* Superos. *Cic.* amores, laudes alicujus, &c. *Ovid.* sæpe cantare aliquid alicui: *vel* cantare alicui ut, &c. *Plau. Ammonire alcuno, & inculcargli una cosa, &c.* Surdo cantas, *vel* canis. *Prop. Tu canti a' sordi, ci perdi le parole Per raccontar favole.* Incipe Calliope; licet hìc considere: non est cantandum, res vera agitur. *Iuv.*

2 *Per sonare.* 5. *n.* cantare alicui fidibus, &c. *Plau. Far una sonata d'arpa, ò di lira.* Cantatus. *partic. paß.* Totam cantata per urbem. *Stat.*

3 *Per incantare, affatturare.* 1. *a.* Cantando rumpitur anguis. *Virg. Mentre ch'è incantato, &c.* herbæ cantatæ, carmen cantatum, &c. *Ovid.*

Canturio, turis p. b. s. p. *Canticchiare, ò cantacchiare. n. aß.* Dagnades sunt avium genus, quas Ægiptii inter potandum cum coronis devincire soliti sunt, quas vellicando, morsicandoque, & canturiendo assiduè non patiuntur dormire potantes. *Festo.*

Canturillo, as, &c. *Canterellare. n. aß. senza Autore. è antico.*

Capero, as, &c. *Increspare, far le rughe.* 1. *a.* Caperare frontem: *onde* frons caperata. *Var.* caperatum supercilium. *Apul.* caperata vela. *Id. Vele rallentate, e languide.*

2 *Per increspar si, raggrinzarsi.* 3. *n.* Frons illi caperat. severitudine. *Plaut. Gli si aggrinza la fronte. &c.*

Capesso, is, ivi, itum. p.l. *Prendere, pigliare, intraprendere, esercitare, eseguire.* 1. *a.* Capessere cibum dentibus. *Cic.* bellum, arma, fugam. *Liu.* jussa, *seu* mandata alicujus. *Virg.* capessere sibi imperia alicujus. *Plau. eseguire gl'ordini, &c* spem, opem, consilium, cursum ad aliquem. *Id.* Remp., pericula, insulam aliquam. *Cic.* se in altum, *vel* se domum. *Plau. Ingolfarsi, ò ritirarsi à casa.* horsum illi se capessunt. *Id. coloro vengono à questa volta.* capessere se præcipitem ad malos mores. *Id. precipitarsi, ò correre à briglia sciolta ne' vizi.* Capessiturus. *Tac. che disse:* à juvene partem curarum capessituro. Capessere rectà. *Hor. caminare.*

Capillo, as, &c. *Mettere i capelli. n. aß.* Pòlytrix in viridi capillatur. *Plin. il Capelvenere mette i capelli, ò si fà capelluto. &c.*

Capio, is, cepi, captum. *Pigliare, prendere, ricevere.* 1. 6. *a. ò abl. con ex., ò de, & acc. con in.* Capere arma, bellum, augurium, consilium sibi, cibum, somnum, portum, coniecturam ex re aliqua, fructum, gaudium, voluptatem, laborem, incommodum, satietatem cibi, initium à re aliqua, pœnam de aliquo, prædam de prædonibus, fustem in manum, coronam in caput. *Cic. Liu. Plau.* capere versoriam. *Plau. Voltare, ò dar volta in dietro. (propriò della nave.)* capsit occasionem

sionem. *Plau. pro* ceperit. Captus sum delectatione, amœnitate loci, dulcedine, specie, amore, &c. *Cic. Ouid. Io fui preso, & invaghito. &c. vel* cepit me tædium, voluptas, terror, dementia. *Liu. Virg.* Oblivia nostri te cæperunt. *Ovid.* Propinquorum cæpit oblivionem. *Plin. Si scordò, &c.* Alter ab undecimo jam me tùm cæperat annus. *Virg. Mi ero inoltrato.* Non si capiundos mihi sciam inimicos homines omnes. *Plau. Se dovessi farmi inimici, &c.* Quùm illum generum cæpimus. *Ter. Sciegliemmo.* &c. Rationem cæpi, ut & amanti obsequerer, & patrem non offenderem. *Plaut. Ritrovai il modo, di &c.* Rex Legatos misit ad capiendam fidem ab Imperatoribus Rom. *Liu. Apigliar la parola.* Nec natum in flamma vidisset, in arbore natas, cæpisset genitor si Phaetonta Merops. *Ovid. Se avesse raffrenato.* Omnes mihi labores, quos cæpi, fuere leves *Ter. Tutte le fatiche sofferte. &c.* Tu si me impudicitiæ captas, non potes capere. *Plaut. Non mi puoi convincere.*

2 *Per allettare, ò ingannare.* 1. *a.* Capitur ille spe inani. *Virg.* muneribus. *Tib.* Capit te argenti splendor. *Hor.* Blandis adolescens verbis est captus. *Cic.* Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira. *Lucr.*

3 *Per capire.* 1. *a. ma senza preter; nè supin.* Vix est locus, qui tantos acervos pecuniæ capiat. *Cic.* Tanta gloria vix Cælo capi posse videtur. *Id.* Triclinium fuit capax quindecim convivarum (*nè si direbbe* cepit convivas.) *Plin. benche pur in questo significato par che usi il pret. Q. Curtio nel lib.* 3. §. 32. *dove dice*: Alexander orientem fortunam moderatè, & prudenter tulit: ad ultimum magnitudinem ejus non cepit. i. capere, *seu* moderari non potuit.

4 *Per intendere, ò comprendere.* Divina consilia nulla mens, aut cogitatio capere potest. *Cic.* Captus. *Privo, ò manchevole.* Captus mente, oculis, auribus. *Cic.*

Capistro, as, &c. *Incapestrare, incavezzare.* 1. *a.* Fiscellis capistrari boves oportet. *Plin.*

Caprifico, p. l. as, &c. *Dimesticare i fichi salvatici, ò far maturare i fichi immaturi.* 1. *a.* Fici caprificantur. *Plin.* Nunc caprificandæ sunt arbores fici. *Pallad.*

Capso, is, it, *pro* Cepero, is, it, *fut. ult. Plau. è antico.*

Capto, as, &c. *Cercar di prendere, procurar d'acquistare.* 1. *a.* Captare feras, aves, pisces. *Virg. Ovid.* benevolentiam, gratiam, gloriam, plausum, auram popularem, voluptates, occasionem. *Cic.* Mores novos. *Plau.* Odorem naribus. *Virg. fiutare.* aliquid aure cupidà, *vel* voces auribus. *Catul. Curt. Cercar di udire, orecchiare.* Quid me consilii captandum censes? *Plau.* Si me impudicitiæ captas, non potes capere. *Id. Se tu tenti convin-*

vincermi, ò sorprendermi in ful fatto impuro, non l'otterrai.

2 *Per cercare, ò procurar d'ingannare.* 1. *a.* Quà vià me captas, eàdem capièris. *Ter.* Captare aliquem, testamenta, hæreditates. *Gioven. Truffare con lusinghe le eredità, &c.* Captare aliquid ominibus *Suet. Indagare per via di augurj.* Et vitare simul, simul & captare petentem. *Lucan. Gladiatore esperto nello schivare, e dare il colpo.*

Captito, as, &c. *diminutivo da* Capto. Omina vulgò loquentium captitasse. *Apul.*

Capulo p. b. as, &c. *Votare vasi d'Olio, cavare da' vasi.* 1. *a.* Ligna cædat in torculario, oleum frequenter capulet. *Cat.*

2 *Per ferire, col manico della spada.* Qui ubi ex alto hucusque penetravit, per ea foramina, ictu capulantium interfectus extrahitur. *Pomp. Mela. lib. 2 cap. 5.*

Carbonesco, is, *n. ass. Divenir carbone.* Donec materia carbonescat. *Aurel.*

Carbunculo p. b. as, *vel* Carbunculor, aris. *Essere infiammato, ò infiammarsi come carbone acceso. n. ass. Plin.* Carbunculant vites interdum sub Canicula. *Plin.* (*Al. legg.* carbunculantur) *Incarbonchiano le viti, &c. Per patire di carboncelli. d. ass. onde* Carbunculatus. *part. dep. Plin. chi patisce di carboncelli.*

Careo, es, carui, càritum. p.b. *Esser privo, star senza, mancare.* 5. *a.* Carere febri, dolore, culpà, vitiis, libertate, sensu, & vità; patrià, fide. *Ter.* Cic. *Ovid.*

2 *Per star lontano, mancare, non intervenire.* Caruit foro postea Pompejus, caruit Senatu, caruit publico. *Cic.* Carere luce forensi. *Id. Si truova pur 2. e 4. n.* Mihi carendum tui est. *Ter.* Careo id, quod amo. *Plau* Meos parentes careo. *Turpil. Ma l'una, e l'altra costruzione è antica. Plauto l'adoprò con costruzione stravolta.* Caruit ne febris te heri, *vel* nudius tertius? *in vece di* caruisti ne febri? Carendus, *partic. fut. pass.* Virque mihi, dempto fine, carendus abest. *Ovid. epist.* 1. Carint, *in vece di* careant. *Plaut.*

Carino p. l. as, &c. *Formare a foggia di carina, cioè a fondo di nave.* 1. *a.* Saliunt pectines, & extra volitant, seque & ipsi carinant. *Plin.*

Carinor, p. b. aris, *Villaneggiare. dep. ass. secondo il Facciol.* Sed neque me decet, hanc carinantibus edere chartis. *Ennio.*

Cario, as, &c. *n. Imputridire, Tarlarsi.* Cariantem tripodem. *Marzian.*

Carmino p. b. as, &c. *Pettinare, scardassar lana, ò lino.* 1. *a.* Justum est, quinas denas carminari. *Plin.* Carminari lana tùm dicitur, cùm caret eo, quod in ea est nequam. *Varro. Ma Sidon. Apoll. l'usa per comporre, ò cantar versi.* Exeras veterem Musam, votivum quippiam, *vel* tumultuariis fidibus carminantem. *Sidon.*

Car-

Carnifico p. b. as, &c. *Sbranare, tagliare a pezzi*. 1. *a.* Neminem ſtantem jam vulnerari hoſtem, carnificari jacentes. *Liu.*

Caro, is, ò Carro, is. s. p. *Pettinare, ſcardaſſare lana*. 1. *a.* Inter Ancillas ſedere jubeas, lanam carere. *Plaut.*

Carpo, is, carpſi, carptum. *Togliere, pigliare, cogliere ſenza violenza, ò ſciegliere*. 1. 6. *a.* ò *abl. con ex, ò de*. Carpere herbas, flores, poma ab arbore. *Ouid.* Oves carpunt gramina. *Virg. Le pecorelle paſcono*. Carpere iter, *ſeu* viam. *Ouid. Caminare*. Quietem, *vel* Somnum. *Virg. Dormire* Fugam. *Sil. fuggire*. Oſcula. *Ovid. Baciare*. Vitales auras. *Virg. vivere*. Penſa lini, *vel* lanam. *Virg. Plau. filare*. Vires. *Liu. diminuire, conſumar le forze.* Faciem. *Virg. graffiare il viſo*. Meretrix carpit amantem. *Ouid. Là pela, e mugne*, Carpere agmen, *vel* exercitum. *Liu. Smembrare l'eſerciso*. Agmen extremum *Ceſ. Dar alla coda, ò retroguardia.* Uulnus alit venis, & cæco carpitur igni. *Si conſuma*. *Virg.* Forma ſpatio carpitur ipſa ſuo. *Ouid.* Carpere pecus. *Proper. Toſare*. Carpere cibum. *Petron. Trinciare le Viuande*.

2 *Per biaſimare, tacciare.* Carpere aliquem: ejus nomen. *Cic.* Facta alicujus. *Ovid.* Pompejus carpebatur à Bibulo. *Cic.*

Caſo, as, &c. *Caſcar ſovente, andar cadendo*. *n. aſs.* Caſanti capite incedit præ triſtitià. *Plau. Ei và col capo chino, &c. onde* caſabundus, ut ebrius. *Var. caſcante, ò barcollante, come l'ubriaco.*

Caſito p. b. as, &c. *Cadere ſpeſſo*. *n. aſſ.* Si antea ex tegulà caſitaverit ſtillicidium. *Paul. Iur.*

Caſtigo p. l. as, &c. *Riprendere, correggere*. 1. *a.* Verbis, *ſeu* literis caſtigare aliquem, *aut* ejus ſegnitiem. *Cic. Ceſ.* Carmen ad unguem. *Hor. Ripulire*. Sed in hoc me ipſe caſtigo. *Cic.*

2 *Per reprimere, temperare, mitigare*. Caſtigare dolorem animi. *Cic.* lucem velo: libertatem jubarum, *ſeu* comarum. *Stat.*

3 *Per punire, caſtigare*. 1. 3. *a.* Pueros Matres, & Magiſtri caſtigare ſolent, nec verbis ſolum, ſed etiam verberibus. *Cic.*

Caſtrametor p. l. aris, &c. *Accampare, attendare*. *d. aſs.* Cunctati, caſtrametatique ſunt. *Liu. Mà più ſpeſſo ſi adopra diuiſo*. Metari ſuos caſtra juſſerat. *Curt.*

Caſtro, as, &c. *Caſtrare, ò ſtroncare, ſminuire*. 1. *a.* Nullus Ephebum deformem ſævà caſtravit in arce Tyrannus. *Iuv.* Caſtrare vites, *vel* arbores. *Cat. Plin. Stroncar parte delle Viti, ò pertugiare a baſso l'arbore*. Alvearia. *Colum. Prendere i primi faui*, Vinum, *ſeu* vina faccis. *Plin. Indebolire il Vino, colandolo bene per un ſacco.* Caſtrare linguam. *Pacuv.* Avaritiam alicujus. *Clau. Raffrenare.*

Catamidio, as, &c. *Beffeggiare*. 1. *a. verbo greco.* V. Catomidio.

Cateno p. l. as, &c. *Incatenare*. 1. *a.* Bractea gemmatam Cycladem fila catenant. *Fortun.* Catenatus. *Hor. Mart. Cic.*

Catillo, as, &c. *Leccare i piatti, ò girare attorno per caſa, come i cagnuo-*

cagnuoli n. aff. Operam uxoris polliceor foras quasi catillatum Plau., *e Lambin.*

Catomidio, as, &c. *1. a. Bastonare*. Vocat cubicularios, & me jubet catomidiari. *Petron.* Decoctores bonorum suorum catomidiari in Amphiteatro, & dimitti jussit. *Spartian. Altri legg.* Catamidio.

Catulio, tulis, p. b. s. p. *Essere a cane (proprio della cagna, e si trasferisce ad altri animali, ò alla donna) n. aff.* Tùm dicuntur catulire. *Varr.* Scinde unam catulientem lupam *Lab.*

Caveo, es, cavi, cautum. *Proveder cautamente, guardarsi. a. aff. ò 3. n., c'l ne, ò ut al congiunt., ò abl. con à, ò de. ò l infin.* Cave dicas, cave faxis *pro* facias, cave putes. *Ter. Cic. (supp.* nè) *avverti, e guardati di &c.* Cave occursare capro. *Virg.* Cavet commisisse. *Hor* Cave tibi, *vel* Cave tibi ab infortunio, *aut* ab inimico. *Plau.* Cave de illis verbis. *Id.* Cavere sibi ab aliquo. *Cic. ricevere sicurtà, e cautela,* Tibi non solvam, nisi prius à te cavero. *Id. Non ti pagherò, prima d' averne da te la chetanza* In eo fœdere cavetur Romanorum Sociis. *Liu. In quella lega si prevede a gli amici de' Rom.* Meliùs ei cavere volo, quàm ipse aliis solet. *Cic. Vogl'io esser più cauto in giovare à lui, di quel ch'egli si faccia con altri.* Cavere sibi obsidibus ab aliquo. *Ces. Dimandar per sicurtà gli ostaggi.* Cavere alicui obsidibus. *(abl.) Id. Dare gli ostaggi, ò statichi ad uno per sicurtà.* Cavere aliquid alicui. *Cic. far cauto alcuno intorno a qualche cosa.*

2 *Per ischivare schifare, cansare, fuggire. 4. n.* Vt considerares quibus crederes, & quos caveres. *Cic.* Cavere periculum insidias, frigus, ventos, intemperantiam, inimicos, &c. *Id. Ouid. Plau.* Scabiem pecori, damnum amico. *Cato.* Cætera cavebuntur. *Cic.*

3 *Per ordinare, proibire, vietare. 1. 3. a.* Testamento cavere alicui, ut dispenset, &c. *Cic.* Lege cavetur, *vel* cautum est de hac re, *vel* nè quis audeat *Id Si è con legge vietato, che &c.* Nihil de Saguntinis est fœdere cautum. *Liu.* Caveo, te amare. *Plau.* Cavendus, *partic. pass.* Bellum cavendum. *Cic.*

Caverno, as. &c. *Scavare. 1. a.* Cavernare fistulam. *Cel. Aurel.*

Cavillor, aris, atus. *urlare, scherzare, ò dir per ischerzo. d. aff.* Cum illo cavillor, & jocor. *Cic.* Semper cum populo cavillatus est. *Suet.*

2 *Per beffare, beffeggiare. 3. d.* Cavillari aliquem, *vel* ejus incessum, gestus. &c. *vel* aliquem in gestibus *Cic.* Tiberium vigentem annis, sedere in Senatu verba Patrum cavillantem. *Tac.* Omnibus modis cavillandum est, nè quid adversus Deum committatur. *Tertull Si deve impedire &c*

Caulesco, is s., p. *Crescer nel gambo, ò nelle foglie n. ass. Verb. barb.*

Cavo, as, &c. *Incavare, scavare, far cave. 1. a.* Naves alias cavabante

vabant ex fingulis arboribus. *Liu.* Cavat arbore lintres. *Virg.*

Cavo, is. *In vece di* Caveo. Vade, vale, cave, nè titubes, mandataque frangas. *Hor.* Hæc mihi, quæ caverem, Titio Deus edidit ore. *Tibull.*

Cauponor p. l. aris, &c *Vendere all'osteria. d. att. ò 3. a.* Cauponari bellum. *Enn. Far guerra per guadagno.*

Caurio, is, ivi, itum. p. l. *Far la voce della Pantera. n. att.* Panther caurit amans, Pardus hiando felit. *Ouid.*

Causificor, aris, atus. *Scusarsi, difendersi. d. att.* Haud causificor, quin id fecerim. *Plau.* Reus inconcinnè causificans. *Apul. scusandosi, ò discolpandosi di mal modo.*

Causor, aris, atus. *Scusarsi, addurre scuse, ò render ragione. d. att. e l'infin.* Causari nequeo, quin male me gessserim. *Cic.* Causabatur, nondum esse fatalem horam. *Suet.* Causando nostros in longum ducis amores. *Virg.*

2 *Per accagionare, allegar per iscusa. 3. d.* Causari ignorantiam, ætatem puerilem, ventos. *Cic.*

3 *Per accusare, incolpare. 3. d.* Locum immeritum causatur iniquè. *Hor.* Sabinus inhabilem labori, & audaciæ valetudinem causabatur. *Tac.* Qui cum malevolis quidem, sed bono animo causabaris. *Trebel. Si truova anche passivo.* Causabor, quare sit lapidosus ager. *Ouid. sarò incolpato. &c.*

Cedo, is, cessi, cessum. *cedere, ò concedere. 3. a.* Cedere alicui locum, *vel* dè loco; jus, *vel* de jure. *Cic.* Cedere alicui in laude, in doctrina, &c. *Id.* Ferrum argento cedit. *Virg è inferiore, &c.* Cedere pudori, ac famæ. *Cic. auer riguardo, &c.* Ætherei cessere parentes æternùm florere genas. *Stat. Concedettero, che &c.*

2 *Per ubbidire, dar luogo, non resistere. 3. n.* Cedere Deo, majoribus, iræ, imbri, tempori. *Virg. Cic.*

3 *Per sottomettersi, arrendersi, lasciarsi vincere, non poter reggere, ò resistere. 3. n.* Cedere oneri, malis *vel* ærumnis, fortunæ, lacrymis, precibus alicujus, &c. *Plin. Virg. Cic.*

4 *Per partirsi, ritirarsi, andarsene. n. att. ed abl. con a, ex, de, ò puro.* Nec ab ordine cedunt. *Virg.* Cessit ex animo furor. *Sen.* ab ore pudor. *Valer. Flac.* Cedere vità, *aut* è vità. *Cic. vel* cedere fato. *Liu. Morire.* Cedere Patrià, urbe, domo. *Cic. Cic.* Cedere foro. *fallire, serrare il banco.* Cedere bonis. *Quint. cedere i beni.* Cessit res in proverbium. *Plin. andò la cosa in prouerbio.* Cedunt dies horæ, anni. *Cic.* Morte Neoptolemi Regnorum reddita cessit, pars Heleno. *Virg. Cadde, toccò in sorte.* Cesse *pro* Cessisse, Cette, *pro* cedite, *seu* date. *Plau.* Cessus. *partic. Vlpian.* Cui hæreditas cessa est.

5 *Per caminare.* Non prorsus, verùm ex transverso cedit, quasi cancer solet. *Plaut.* Ce-

Cedit, ebat, ceffit, s. s. *Riuscire, ò toccare in sorte, venire in potere*. 3. *imp.* Ceffit mihi victoria, hæreditas, poteftas. *Virg. Ouid.* Res mihi feliciter, *vel* ex voto, ex fententia ceffit. *Ouid.* Malè mihi, *vel* fecus, ac ratus eram, res ceffit. *Hor. Sall.*

Cedo *imperat. sing. e plur. Di*, *ò Dà*: *Dite*, *ò Date*. 3. *a.* Cedo verbum, *vel* mihi verbum, tabulas, dexteram, aquam manibus. *Cic. Plau. Si adopra anche assolutamente.* Cedo, qui veftram Remp. tantam amififtis tam citò. *Cic. Si dice anche in plur.* Cedite manus veftras, meafque accipite. *Ennio.*

Celebrefco, is, s. p. *Farsi celebre*; *ò divolgarsi*. *n. ass.* Et qualifcumque fama celebrefcat tua. *Attio.*

Celebro p. b. as, &c. *Frequentare*. 1. *a.* Celebrare domum alicujus, templa, popinas. *Plin. Var.* Celebrantur viæ multitudine advenarum. *Cic.* Tectaque, non filvas celebrat. *Ouid.*

2 *Per celebrare*; *solennizare*, *far con solennità*. Celebrare facra, convivium, ludos, nuptias, exequias, funus, diem feftum, ferias. *Ovid. Cic. Liv.*

3 *Per onorare, lodare, esaltare, magnificar con parole*. Celebrare aliquem, *vel* ejus nomen, laudes, ingenium. *Cic.* Celebrate illos dies cum conjugibus, & liberis veftris. *Id.* Hæc citò celebrate, neque mora fit. *Plau. Affrettatevi, à ciò fare.*

4 *Per divolgare, ò far celebre*. Res omnium fermone celebrata. *Cic.* Is celebravit fe, & Remp. *Sall. Si adopra anche in senso di empire, secondare*. V. Concelebro.

Celero p. b. as, &c. *Affrettarsi, sbrigarsi tosto*. *n. ass.* Quàm maximis itineribus celeravit. *Tac.* Quod femper uno modo celeraret. *Cic.*

2 *Per affrettare, far presto*. 1. *a.* Celerare gradum, iter, viam, opem. *Virg. Valer. Flac.* Tum celerare fugam, patriàque excedere fuadet. *Virg.*

Cello, *seu* Cællo, is, ceculi, culfum. *Andare, muovere, correre, &c. Verb. antico, usato ne' composti* Excello Percello, Procello &c.

Celito, p. b. as, &c. *Nasconder sovente, celare*. 1. *a.* At marita tuum celites amorem. *Catul.*

Celo, as, &c. *Celare, nascondere, tener celato*. 1. 4. *a. ò abl. con de*. Celare aliquid, *vel* aliquem. *Cic.* Celavit ille patrem flagitia, *seu* de flagitiis. *Plau. vel* ab illo celata funt patrem flagitia. *così Plau. che disse*: Cur hæc celata me funt? *Ma Cic. usò altramente*: Non eft de illo veneno celata mater. *Ed altrove*. Tu maximis de rebus à fratre es celatus. *Sì che nel passivo il retto può essere or l'animato, or l'inanimato*. Phœbus nullum diem futuri celatus à Superis. *Luc. lib* 5. (i. quem nihil futurorum latere voluerunt Superi) *à cui fù rivelato tutto il futuro*. *Terent. pur l'usò della* 3. *a*, Si hoc celetur patri, in metu fum. Id Alcibiadi diutiùs celari non potuit. *Nipot.* Nec tu me celas, ut Pythagoras folebat alienos. *Cic.* Cen-

Censeo, es, censui, censum. *Stimare, pensare, giudicare. n. ass. e dopo sè l'infin. ò l'ut al congiunt. ò* 1. *a.* Censen', hominem me esse? *Ter.* Ego non censuerim, ut ejus auctoritate movearis. *Cic.* Virtus suo ære censetur. *Sen. Fil.*

2 *Per deliberare, dire il suo parere, dar sentenza.* 1. *a.* Quid Senatus censuerit, exponam. *Cic* Censuit esse puniendum. *Id.* Bellum Samnitibus, & censuere Patres, & Populus jussit. *Liu.*

3 *Per far l'estimo, cioè il conto, e stima del valsente, e capitale de' Cittadini.* 1. *a.* Censores, Civitatis soboles, familias, pecuniasque censebant. *Cic* Eo tempore nulla pars populi est censa. *Id. Non fù allora tassata, nè registrata. &c.* Quinto quoque anno Sicilia tota censetur. *Id.*

4 *Per notificare i suoi beni, e facoltà al Censore.* 1. *a. e* 3. *d. & in questo significato pur si dice.* In quà Tribu denique ista prædia censuisti? *Cic. Si trova anche adoprato in questo senso come deponente.* Verum esto, gloriosus fuisti, voluisti magnum agri modum censeri. *Id. Tu hai fatto prezzare nell'estimo gran terreno da lavoro.* Census es præterea numeratæ pecuniæ centum triginta H-S. millia: census es mancipia Amyntæ &c. *Id.*

5 *Per adirarsi.* 3. *n.* Nè vobis censeam (*pro* succenseam) *Varr.*

Centesimo, as, &c. *Punire uno per centinajo.* Milites sæpius decumavit, aliquando etiam centesimavit. *Iul. Capitolin.*

Centurio, as, &c. *Distribuire in centurie, ordinare soldati a cento, a cento, ò a bande, e compagnie.* 1. *a.* Centuriare milites. *Cic.* Ego quùm homines in Tribunali Aurelio palam conscribi, centuriarique vidissem. *Id.* Seniorum etiam cohortes factæ, libertinique centuriati. *Liu.*

2 *Per por limiti, ò termini.* 1. *a* Centuriare agrum. *Higin.*

Cerifico, as, *n ass. Far la cera.* Cũ cerificavere, fluxos habent succos *Plin.*

Cerno, is, crevi, cretum. *Vedere, scorgere, riguardare.* 1. *a. ó acc. con ad, e talora con l'infin. Ouid. Virg. Mà in questo significato non è usato il preter. nè il supino.* Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum? *Horat.* Ut non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur. *Nep.* Frustrà, cerno, te tendere contra. *Virg.* *Per entrare in possesso dell'Eredità.* Cernere hæreditatem *Cic* Ego crevi hæreditatem illius. *Id.* Debet etiam fratris Appii amorem erga me cum reliqua hæreditate crevisse. *Id.*

2 *Per intendere, conoscere, discernere, accorgersi.* Cernere aliquid animo, *seu* mente. *Cic.* Cernit animus, me id facturum. *Id.* Cernere verum. *Id.*

3 *Per deliberare, determinare.* Quodcunque Senatus creverit. *Cic.* Præsidium castris educere crevit. *Lucill.* Illum locum, tempusque destinatum, quid de Armenia, cernerent. *Tac.*

4 *Per vagliare, crivellare, separare.* Hæc ubi contrieris per densa

densa foramina cerne. *Ouid.* Cribro tenui cernitur. *Plin.*Per cribrum minutissime cernere. *Cato*.

5 *Per combattere, contendere*. Cernere armis, *vel* ferro cum hostibus pro Patria. *Plau.* Cernere vitam ferro, *vel* sub armis. *Enn. Guerreggiare per la vita*. Cernere bellum. *Lucr. Far guerra.*

Cernulo p. b. as, &c. *Giuocar su la corda, piegando il corpo. n. ass.* Non evertit fortuna, sed cernulat, & allidit. *Senec. Altri però leggono* Cernuat.

Cernuo, as, &c. *Capovolgersi, far capitomboli, chinarsi, ò cader chino a terra. n. ass.* Etiam pelles bubulas oleo perfusas percurrebant, ibique cernuabant. *Varro*. Cernuat ora senex barbatus, & oscula figit. *Prudent.*

2 *Per battere a terra, capovolgere. 1. a.* Fortuna divites cernuat, & allidit. *Sen. Filos.Al. leg.* Cernulat.

Cero, as, &c. *Incerare, impiastrar di cera. 1. a.* Sexta olivitate dolia cerari, oportere, Antiqui dixerunt. *Col.*

Certioro p. l. as, &c. *Certificare. 1. a.* Si fortè is, cui denuntiatum est, eum certioraverit. *Vlp.* Nequè certiorari debuit, qui non ignoravit. *Id.*

Certifso, as, &c. *Certificarsi. n. ass.* Vocant cocos, unde certifsent. *Pacuv. è antico.*

Certo, as, &c. *Combattere, contendere, contrastare, litigare, gareggiare, fare à gara. n. ass. & abl con de, ò cum, ò l'infin.* Certat Ægyptus cum feracissimis terris. *Plin.* Certo tecum (*poetic.* tibi.) Certare inter se, *vel* cum altero officiis, maledictis. *Ter.* pugnis, calcibus, unguibus. *Cic.* Qui tot annos cum Pop. Rom. de Imperio certavit. *Id.* Aricini, atque Ardeates, de ambiguo agro quùm sæpe bello certasfent. *Liu.* Certant illudere capto. *Virg.*

2 *Si truova della 4. n.* C. Certare certamen, pyrrichen, ludum gladiatorium, palæstram, &c. *Stat. che disse*: Pisæa per arva hunc pius Alcides Pelopi certavit honorem. (i. certamen Nèmeum ìn Pelopis honorem.) Si foro certabitur res magna, *seu* parva. *Hor.* (i. litigabitur in foro de re magna, &c.) Dies multæ certandæ advenerat. *Liu. Era giunto il dì, quando dovea litigarsi della multa, i. della pena pecuniaria. Si adopra anche impersonalmente*. In Centuriali judicio certatum esse accepimus. *Cic.* Inter ordines certabatur. *Liu.*

Cefso, as, &c. *Cessare, finire, risinare, star ozioso. n. ass. e l'infin. ò abl. con in, ò ab.* Cessare in studio aliquo, in officio. *Cic.* A præliis, à pœna. *Liu.* Non cessat de nobis detrahere. *Cic.* Nec ex quo castris castra collata sunt, cessatum à levibus præliis est. *Liu.* Isto tam immenso spatio, quæro, cur Pronæa vestra cessaverit? *Cic.* Cur tam multos Deos cessare, & nihil agere patitur? *Id.*

2 Per

2 *Per dimorare*, *indugiare*, *tardare*. Quid hinc migrare cessas? Plau. Cessas in vota, precesque. *Virg. Sei tardo à far voti, e porger prieghi*. Cesse, *pro* cessisse. *Non.*

3 *Per perder tempo*. It dies, ego mihi cesso Plaut. (Mihi *dat. di danno*.) *Per attendere*. Nam tua non ætas unquam cessavit amori. *Propert. Per non comparire in giudizio*. Absentibus secundùm præsentes facillimè dabat, nullo delectu, culpà ne quis, an aliquà necessitate cessasset. *Suet. Si dice anche di quei campi, che non si seminano*. Alternis idem tonsas cessare novales. *Virg.*

Cessatus, *partic. pass.* Arva cessata. *Campi non lavorati*. *Ovid.*

Ceveo, es, s. p. *infinito*. cevère. *n. ass. est* caudà blandiri, ut natura canes edocuit, quod ad assentatores translatum est, ut apud Persium: An Romule ceves? *Così Laertio lib. 2. cap. 8. Gioven. e Mart. l'adoprano in senso osceno*.

Cibo, as, &c. *Cibare*, *nodrire*. 1. *a*. Quæ intra septa villæ cibantur. *Col.*

Cicatrico, p. l. as, &c. *Far cicatrice*, *rammarginare*. *n. ass.* Ut conscientiæ hiulca vulnera vestro saltem cicatricentur oratu, *Sidon*. Ulcera cicatricantur. *Cel. Aurel.*

Cicuro, p. b. as, &c. *Dimesticare*, *addimesticare*. 1. *a*. Nulla res, neque cicurare, neque mederi potis est. *Varr.*

Cieo, es, civi, citum. p. b. *Commuovere*, *turbare*. 1. *a*. Tonitru cælum omne ciebo. *Virg.*

2 *Per chiamare*, *convocare*. Dux nomine ciet milites. *Tac.* Ciere viros, *seu* milites tubà, *vel* ære. *Virg.* Exaudita est vox nomine eum cientis. *Suet.* Animamque sepulchro condimus, & magnà supremùm voce ciemus. *Virg. L'ultimo addio* Ille manu contra telum tenet, ultima frustra verba ciens. *Val Flac. Dicendo &c.*

3 *Per eccitare*. 1. 3. *a. ò acc. con ad*. Ciere bellum, pugnam, prælium, *vel* ad arma. *Virg.* Alicui gemitum, dolorem, fletus, lacrymas, cruciatus viscerum. *Id. e Cic.*

Cilleo, es, cillui, s. s. & Cillo, is. *Muovere*. 1. *a*. Furcillæ, quibus frumenta cilluntur *Serv.* Et oscilla, quod ora cillent. *Isid. è antico.*

Cillo, as, &c. *Dimenare*, *tentennare*. 1. *a*. (*onde* Incillo, & Oscillo.) *Lambin. nell'Anfitr. di Plau. e Delrio, nell'Ippol. di Senè*

Cinefacio, facis, p. b. feci, factum. *Incenerare*, *incenerire*, *ridurre in cenere*. 1. *a*. At nos horrificò cinefactum te prope busto insatiabiliter deflebimus. *Lucr.*

Cingo, is, cinxi, cinctum. *Cingere*, *circondare*. 1. 5. *a*. Cingere urbem copiis, *seu* militibus, *vel* mœnibus. *Liu.* Ferro latus *Stat. Cignere spada*. Tempora sertis. *Catul. Ingbirlandare*. Dolia circulis. *Plin Cerchiar botti*. Cingi venenis. *Val Fl. Armarsi di veleno.*

2 *Per allestire*. Diversos tecum cinguntur in usus. *Claud.* Cingitur, certè expedit se. *Plaut.* Cingens *part.* *Cat.* Cinctus. *Cic.* Cinctutus *pro* cinctus. *Hor.*

Cio, cis, civi, citum p. l. *Muovere*. *1. a.* Ea herba cit alvum. *Colum. Muove il ventre*.

Circino p. b. as, &c. *Compassare, attondar col compasso*. *1. a.* Circinare in orbem ramos. *Plin.*

2 Per girarsi, aggirarsi. *1. a.* Easdem circinat auras ales; *Ovid. Vola in giro, fà gira volte per l'aria*. Circinantur in pulpam. *Plin.*

Circo, as, &c. *Girare intorno*. Fontis egens erro, circoque sonantia lymphis. *Propert.*

Circueo, is, ivi, itum p. b. *Girare*. *4. n.* Inde sonus geminas mihi circuit aures. *Stat.* Circuitus *Suet.* Circuiturus. *Sen.* v. Circuo.

Circulo, p. b. as, &c. *Circondare, cerchiare*. *1. a.* Is debebit ante circulari fossulà. *Col.* Ipse, ejus anuli & orbiculum circulaverat. *Per girare il capo quà e là*. *n. ast.* Videt oscitantem judicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem. *Cic.*

Circulor, aris, &c. *Aggirare alcuno, ingannare*. *3. d.* Appion Grammaticus, qui sub C. Cæsare totà circulatus est Græcià, & in nomen Homeri ab omnibus Civitatibus adoptatus. *Sen. Fil. Per andare intorno, circuire*. Totis verò castris milites circulari, & dolere, hostem è manibus dimitti. *Cæs.*

Circumadnitor p. l. eris p. b. nixus sum. *d. ast. Sforzarsi intorno*. Frumentum defuit nullo circumadnitente. *Sall. Fragm.*

Circumaggero p. b. as, &c. *Ammassare intorno*. *1. a.* Villicus fimo radices circũaggerat. *Plin.* Stercoratam terrà circũaggerato. *Col.*

Circumago p. b. is, egi, actum. *Menare intorno, ó in volta*. *1. a.* Nudum hominem circumagẽs omnibus ostẽdebat. *Apul.* Circumagere frenis equos. *Liu.* Circumagere molas. *Gell.* Circumegit se annus. *Liu. Ritornò l'anno da capo*. Circumagere servum. *Sen. Fil. Liberare, affrancare lo schiavo.* Qui se Philosophiæ subiicit, statim circumagitur. *Id. Acquista la libertà*. *Per raffrenare, piegare*. Decumanos missionem flagitantes, tam facilè circumegit, & flexit, ut &c. *Suet.*

Circumambulo p. b. as, &c. *Caminare intorno*. *4. n.* *Paul. Iur.*

Circumaro p. b. as, &c. *Arare intorno*. *4. n.* Agri quantum unò die circumaravit, datum. *Liu.*

Circumaspicio, is, exi, ectum. *Guardare intorno*. *1. a.* *Plin. mà falsamente citato*.

Circumcido p. l. is, cidi, cisum. *Circoncidere, tagliare intorno, troncare*. *1. a* Circumcidere ramos, arbores, ungues. *Plin Cels.* Libros. *Smarginare i libri*. Vinum. *Cels. Vietare l'uso del Vino*. Sumptus, stipendia *Liu. Scemare, diminuire le spese, &c.* Circumcidere, & amputare multitudinem sententiarum. *Cic. Levare*.

Circuncingo, is, xi, ctum. *Circondare, cingere intorno* *1. 5. a.* Cum fera, quæ telis circuncingẽtibus, ultro assilit in ferrum. *Sil. Ital.*

Circunclaudo, is, *vel* Circuncludo p. l. is, clusi, clusum. *Chiudere, serrare in mezzo*. *1. a.* Si nubes solem circuncludent. *Plin.*

Plin. Pompejus, nè duobus circuncluderetur exercitibus, eo loco discessit. *Ces.*

Circuncolo p. b. is, colui, cultum. *Abitare intorno*. 4. *n.* Qui circuncolunt Bæben paludem. *Liu.*

Circuncalco, & Circunculco, as, &c. *Calcare intorno*. 1. *a.* Radices operiamus, & circuncalcemus ipsum seminis codicem. *Col.* Radices fimo bubulo scrobiculis deponi, ac diligenter circunculcari. *Id.*

Circuncurro, is, curri, cursum. *Correre intorno. n. aff.* Illa circuncurrens, si efficiet orbem. *Quint.* Circuncurrentem vocaverunt. *Id.*

Circuncursо, as, &c. *Correre attorno*, *overo quà e là. n. aff. à* 4. *n.* Hàc, illàc circuncursat. *Ter.* Omnia circuncursavi, te quærendo. *Plau.*

Circundo, as, dedi p. b. datum p. b. *Circondare*, *attorniare*. 3. 5. *a.* Circundare urbem mœnibus. *Virg.* *vel* mœnia urbi. *Col.* Circundare aliquem, *vel* aliquid brachiis. *Abbracciare*. *Per circoscrivere.* Exiguis quibusdam finibus Oratoris munus circundedisti. *Cic.*

Circundolo p. b. as, &c. *Lisciare*, *polire intorno con pialla*. 1. *a.* Platanus, etiam circundolatis lateribus restibilis sponte facta. *Plin.*

Circunduco p. l. is, duxi, ductum. *Menare intorno*. 1. *a.* Circunducito istum ædes hasce. *Plau.* i. duc circùm ædes. Circonducere diem per varia ludorum genera. *Suet.* *Passare il giorno &c.*

2. *Per ingannare*, *gabbare*. 1. 5. *a.* Per dolos aliquem circunducere. *Plau.* Circunducere aliquem argento. *Id.* *Torre*, *ò cavare i danari a uno per inganno*.

3. *Per cancellare, annullare, abolire.* Circunducere acta, edictum. *Ulp.*

Circumeo, circumis p. b. ivi, itum p. b. *Girare*, *andare attorno*; *over circondare*. *n. aff. à* 4. *a.* Ille circumit per hortum. *Plau.* circumire prædia. *Cic.* Singulos ex plebe. *Suet.* Unà nobiscum circumierunt. *Cic.* Circumiri tot regiones non possunt uno anno. *Plau.* *Ei non si può girare tanti paesi*, &c. Circumiri muro, & turribus. *Ces.* belli fluctibus. *Cic.* *Essere circondato*, &c. Circumeundus, *partic. fut. pass.* Circumeunda meta. *Ouid.*

Circumequito p. b. as, &c. *Cavalcare intorno*, *caracollare*. 4. *a.* circumequitare mœnia. *Liu.*

Circumerro, as, &c. *Vagare intorno*. *n. aff. à* 3. *a.* Turba lateri ejus circumerrat. *Sen.* *Fil.* Saturnus sublimior triginta spatiis annorum circumerrat. *Apul.*

Circunfero p. b. fers, tuli p. b. latum p. l. *Portare attorno*. 1. *a.* Circunferre oculos aliquò. *Liu.* *Aggirar gl'occhi*. Ad nutum aliorum circumferri. *Curt.* *Lasciarsi girare à piacer altrui*. Circumferre aliquid prædicatione. *Plin.* *Publicare*.

2. *Per purgare*, *purificare*. Idem ter socios pura circuntulit unda. *Virg.* Quin tu istanc jubes pro cerrita circunferri? *Plau.*

Circumfigo p. l. is, xi, xum. *Conficcare all'intorno*. 1. *a.* Trapeti

Columellam ferream cuneis salignis circumfigi oportet benè. *Varr.*

Circumfirmo, as, &c. *Fortificar da ogni parte*. 1. *a.* Vitis quasi quadrato circumfirmanda est agmine. *Col.*

Circunflecto, is, flexi, flexum. *Piegare intorno*. 1. *a.* Longos ubi circunflectere cursus. *Virg.*

Circunflo, as, &c. *Soffiar da ogni banda n. ass.* Circunflantibus Austris. *Stat.* *ò* 4. *n.* Ille ab omnibus invidiæ ventis circunflatur. *Cic.* *Egli è invidiato da tutti*.

Circunfluo, is, fluxi, fluxum. *Scorrere intorno*. 4. *n.* Amnis circunfluit oppidum. *Plin.*

2 *Per concorrere, accorrere. n. ass.* Variæ undique gentes circunfluxère. *Plin.*

3 *Per circondare.* Ingens nos cervorũ multitudo circunfluxit. *Var.*

4 *Per abbondare*. 5. *n.* Circunfluere divitiis, copiis omnibus, honoribus, gloriâ. *Cic.*

Circunfodio, fodis p. b. fodi p. l. fossum, ere, *vel* ire. *Cavare intorno*. 4. *n.* Circunfodere platanos. *Sen.* Olivetum debet bidentibus altè circunfodiri. *Col.*

Circunforo p. b. as, &c. *Forare intorno*. 1. *a.* Stipite ab ima parte circunforato. *Plin.*

Circunfremo, p. b. is, ui, itum p. b. *Fremere intorno*. *n. ass.* *ò* 4. *n.* Aves inanes nidos circunfremunt. *Sen.*

Circunfrico p. b. as, cui, ctum. *Fregare intorno*. 1. *a.* Queis labra doliorum circunfrices. *Cat.*

Circunfulgeo, es, fulsi s. s. *Risplendere, lampeggiare intorno. n. ass.* Hominum capita vespertinis horis magno præsagio circunfulgent. *Plin.*

Circunfundo, is, fudi, p. l. fusum p. l. *Spargere intorno*. 3. 5. *a.* Circunfundere flores corpori, *vel* corpus floribus. *Ovid.* Circunfunditur Consuli multitudo, *vel* Consul multitudine. *Liv.* Circunfundere hostes. *Id.* *Sbaragliar per tutto, ò battere a terra, &c.*

2 *Per circondare, attorniare*. 1. 5. *n.* Aer terram circunfundit. *Cic* Terra mari, *vel* Oceano circunfusa. *Id.* Locus luce circunfusus. *Id.* Circunfusus collo puer. *Sen Fil.* *Tenuto in braccio.*

Circumgelo, p. b. as &c: *Gelare intorno*. 3. *a.* Quod germina mortale ei circumgelaverint corpus. *Tertul.*

Circumgemo p. b. is, mui, itum p. b. *Gemere intorno*. *n. ass.* *ò* 4. *n* Circumgemit ursus ovile: *Hor.*

Circumgesto, as, &c. *Portare attorno*. 1. *a.* Eam quoque epistolam T. Catienus circumgestabat. *Cic.*

Circumglobo p. b. as, &c. *Ammucchiare intorno*. 1. 3. *a* Circumglobata escæ sæpè extrahuntur. *Plin.*

Circumgredior, grederis p b. gressus sum. *Attorniare, circondare, caminare intorno*. 3. *d.* Hli metu, nè hinc Romani, illinc Cherusci circumgrederentur. &c. *Tac.*

Cir-

Circumjaceo, jaces p. b. jacui, jacitum p. b. *Giacere intorno*. 3. *n.* Insulæ plures circumjacent Europæ. *Liu.*

Circumjacio, jacis p. b. & Circumiicio, iicis p. b. jèci, jectum. *Gettare, ò lanciare intorno*. 1. *a.* Circumiicere hastas in hostem. *Liu.* Circumiicere vallum. *Id. Far trincera, ò steccato intorno*. *a* Per *circondare, accerchiare*. 1. 3. *a.* Circumjecta urbi loca, vel muris ædificia. *Liu.* Animus à medio profectus, extremitatem cœli à suprema regione, rotundo ambitu circumjecit. *Cic.*

Circumlabor, p. l. eris, p. b. psus sum. *Girare intorno*. *d. ass.* Prospectumque dedit circumlabentis Olympi. *Lucan.*

Circumlambo, is, lambi s. s. *Leccare intorno*. 1. *a.* Ad circumlambenda ora. *Plin.*

Circumlaqueo, as &c. *Allacciare intorno*, *n. ass.* Per senos circum usque sinus laqueatis. *Grat. Cineg.*

Circumlatro p. b. as, &c. *Abbajare intorno*, 4. *n.* Circumlatrare aliquem. *Sen. Filos.* Si vos prophana verba circumlatrent. *Paulin.* Totum hoc circumlatrat æstus. *Avien.*

Circumligo p. b. as, p. b. &c. *Legare intorno*. 1. 5. *a.* Ut circumligatus fuerit angui. *Cic.* Circumligabat stupà, linebantque pice. *Liu.*

Circumlinio, linis p. b. linivi, linitum p. l. *Vngere per tutto*, *ò impiastrar leggiermente*. Vulnera medicamento circumlinienda. *Col.*

Circumlino, p. b. is, lini p. l. levi, & livi, p. l. litum. p. b. *Vngere intorno*. 1. 5. *a.* Circumlinere oculum. *Plin.*

Circumluceo, es, uxi s. s. *Risplendere intorno*. *n. ass.* Magnitudinis fraternæ nimis circumlucentem fortunam exosa. *Senec.*

Circumluo, is, lui, s. s. *Bagnare intorno*, *scorrere intorno*. 1 *a.* Rhenus amnis torgum, & latera circumluit. *Tac.* Mari, in peninsulæ modum, major pars circumluitur. *Liu.*

Circummeo, as, &c. *Girare*. *n. ass.* Proh quantum circummeavit! à Pelasgis ad Lydos, à Syris ad Romanos. *Tertull.*

Circummetior, iris p. l. mensus sum. *Misurare all'intorno*. 5. *dep.* *Vitruvio*. *Padoprò passivamente.* Si duæ columnæ, æquè crassæ circummetientur.

Circummingo, is, xi, ctum. *Pisciare intorno*. 4. *n.* At ille circumminxit vestimenta sua. *Petron.*

Circummitto, is, misi, missum. *Mandare intorno*. 1. *a.* Qui inter dimicationem castra Romana aggrederentur, post montes circumisit. *Liu.*

Circummulceo, es, mulsi, mulsum. *Toccar dolcemente*, *ò accarezzare intorno*. 1. *a.* Ursus hominem circummulcebat linguà. *Plin. Il leccava per tutto*.

Circummunio, munis p. l. ivi, itum p. l. *Fortificare intorno*. 1. 5. *a.* Pomarium circummunito macerie, aut fossà. *Col.*

Circumnascor, eris p. b. natus. p. l. *Nascere intorno*. *d. ass.* Lacus circumnascente absinthio inficitur. *Plin.*

Circumnavigo, as, &c. *Navigare intorno*. 4. *n.* Classis, quæ Oceani circumnavigaverat sinus. *Vell.*

Circum-

Circumnecto, is, xi, xum. 1. *a. Legare, ò connettere intorno.* Fulgor, qui sydera circumnectit. *Senec.*
Circumobruo, is, rui, rutum p. b. *Coprire intorno di terra sassi, acqua, &c.* 1. 5. *a.* Folia circumobruere. *Plin.*
Circumpango, is, pegi p. l. pactum. *Piantare, ficcare intorno.* 1. *a.* Trajectis per vasa fictilia, vel qualos ramis, terràque circumpactis. *Plin.*
Circumpavio, pavis p. b. ivi, itum p. l. *Battere intorno.* 1. *a.* Circumpavita area. *Plin.*
Circumplaudo, is, ausi, ausum. *Plaudere all'intorno.* 1. *a.* Quaque ibis, manibus circumplaudere tuorum. *Ovid.*
Circumplector, eris, p. b. plexus. *Abbracciare intorno.* 3. *d.* Eo motu undique est eos circumplexus. *Cic.* Circumplecti patrimonium alicujus. *Id.* *Togliere.*
Circumplecto, is, plexi, plexum. *Circondare, abbracciare.* 1. *a.* Meum collum circumplecte. *Plau.* Circumplexus, *partic. pret. pass.* Circumplexa igni turris. *Gell.*
Circumplico p. b. as, avi, atum, p. l. & plicui, plicitum. p. b. *Avviluppare intorno, attorcigliare.* 1. 5. *a.* Circumplicatur serpentis amplexu puer. *Cic.* Barbam rigentem dum Jovis circũplicat. *Prudent.*
Circumplumbo, as, &c. 1. *a. Impiombare all'intorno. Varr.* c. 20.
Circumpono p. l. is, posui, positum. p. b. *Mettere intorno.* 1. *a.* Piper album cum sale nigro incretum puris circumposuisse catillis. *Hor.*
Circumpoto p. l. as, &c. *vel* potum. *Bere in qua, e là. ò* 1. *a. Adoprò il verbale,* Circumpotatio, *Cicerone.*
Circumpulso, as, &c. 1. *a. Battere intorno.* Et lituis aures circumpulsantur acutis. *Stat*
Circumpurgo, as, &c. *Nettare intorno.* 1. 5. a. Dens circumpurgandus, & evellendus est. *Cels.*
Circumrado p. l. is, rasi, rasum p. l. *Radere intorno.* 1. *a.* Dens circumradi debet. *Cels.*
Circumretio, retis p. l. ivi, itum p. l. *Inviluppare intorno, impedire, impacciare.* 1. 5. *a.* Circumretitus frequentià populi, *vel* satellitum turbà reus. *Cic.* Circumretit enim vis, atque injuria quemque. *Lucr.*
Circumrodo p. l. is, rosi, rosum p. l. *Rodere intorno, mordere.* 1. *a.* Jamdudum circumrodo, quod devorandum est. *Cic.* (*metaf.*) *E' già un pezzo, che stò pensando, e ruminando, &c.* Dente Theonino circumrodere aliquem. *Hor. Biasimare, ò motteggiar uno come faceva Teone Poeta.* Quam escam circumroserit. *Plin.*
Circumroto p. b. as, &c. *Girare intorno.* 1. *a. Senza Autore. è antico.*
Circumscalpo, is, scalpsi, scalptum. *Grattare intorno.* 1. *a.* Dentes radice circumscalpti. *Plin.*
Circumscarifico p. b. as, &c. *Scarnare intorno, far piccoli tagli.* 1. *a.* Pedum clavos circumscarificatos ferro, mixtum cera extrahit. *Plin.*

Cir-

Circumſcindo, is, ſcidi p. b. ſciſsum. *Squarciar da ogni parte*. ſ. a. Quo atrociùs clamabat, eò infeſtiùs circumſcindere, & ſpoliare lictor. *Liv.*

Circumſcribo p. l. is, ſcripſi, ſcriptum. *Scrivere, ò diſſegnare intorno, over circondare*. 1. a. Circumſcribere orbem virgulà, *vel* hominem ſtantem. *Cic.* Circumſcribere alicui locum habitandi. *Id.* *Aſſegnare, &c.*

2 *Per circonſcrivere, definire*. Circumſcribere mores, *ſeu* laudes alicujus. *Sen. Filoſ.*

3 *Per limitare, riſtringere, terminare*. 1. 3. a. Senatus Tribunum plebis, *vel* Prætorem indignum, *aut* ejuſdem jus circumſcripſit. *Cic.* *Gli limitò l'autorità, e giuriſdizione*. Curriculum, *ſeu* ſpatium vitæ circumſcripſit nobis natura. *Id.*

4 *Per rigettare, ò privar d'ufficio*, Circumſcribere teſtes, *vel* magiſtratum aliquem. *Cic.*

5 *Per ingannare, fraudare, allontanare*. Adoleſcentulos vafri circumſcribunt. *Cic.* *Allontanano, rimuovono.* Parata de circumſcribendo adoleſcente ſententia. *Cic.* Crudelitatem in circumſcribendis Tribunis Plebis. *Cæſ.*

Circumſeco p. b. as, cui, ctum, *Tagliare intorno* 1. a. Ferro quàm cautiſſimè circumſecare. *Col.*

Circumſedeo, ſedes p. b. & Circumſideo, ſides p. b. sèdi, ſeſſum. *Aſſediare intorno, attorniare*. 1. a. ò 4. n. Circumſidère aliquem in caſtello. *Cic.* Circumſederi ab hoſte. *Id.* Ab illis me circumſeſsum videtis. *Id.* Circumſedere oppidum. *Gell.*

Circumſepio, ſepis p. l. ſepſi, ſeptum. *Circondare con ſiepe, aſſiepare, ò acciercbiare*. 5. a. Armatis militibus corpus ſuum circumſepſit. *Cic.*

Circumſero p. b. is, sevi, p. l. ſitum p. b. *Seminare, piantare intorno*. 4. n. Geniſtas circumſeri alveariis gratiſſimum. *Plin.*

Circumſido p. l. is, ſedi p. l. 6. a. *Porre l'aſſedio, cinger d'aſſedio*. 4. a. Pliſtiam circumſidunt. *Liv.*

Circumſigno, as, &c. *Segnare, bollare intorno*. 1. a. Gemmas duobus digitis quadratis circumſignato. *Col.*

Circumſilio; is, p. b. ui, ultum. *Saltare intorno*. n. *aſſ.* Circumſilit, agmine facto, morborum omne genus. *Iuv.*

Circumſiſto, is, ſtiti p. b. ſtitum p. b. *Stare intorno* a. *aſſ.* Circunſiſtamus, hinc alter, alter hinc. *Plau.*

2 *Per circondare, accercbiare*. 1. a. Eum, adhuc loquentem, ſex lictores circunſiſtunt. *Cic.* Fortitudo circunſiſtitur, hinc audacià, inde timiditate. *Apul.*

Circumſono p. b. as, ſonui, ſonitum. p. b. *Riſonare d'ogni intorno, rimbombare*. n. *aſſ.* ò 4. a. Antrum, *ſeu* nemus circumſonat ululatibus. *Liv.* Clamor hoſtes circumſonat. *Id.* Geticis circumſonor armis. *Ovid.* (*poet.*)

Cir-

Circumspecto, as, &c. *Riguardare intorno con diligenza, overo considerare attentamente*. 1. *a.* Circumspectare, atque agitare dux cæpit. *Liv.* Bestiæ in pastu circumspectant; in cubilibus delitescunt. *Cic.* Circumspectat omnia; quiquid increpuerit, pertimescit. *Id.*

Circumspergo, is, spersi, spersum. *Spargere intorno*. 3. *a.* Aquà circumspergi. *Plin.*

Circumspicio, spicis p. b. spexi, spectum. *Guardar d'ogn'intorno, osservare, e considerar bene*. 1. *a.* Oculi altissimum locum obtinentes, omnia circumspiciunt. *Cic.* Circumspicere mente, *vel* animo, aliquid, *aut* aliquem. *Id.* Circumspicere se. Id. *Riflettere sopra se stesso*. Magnificè se ille circumspicit. *Id.* *Ei si pavoneggia, si gloria*. Circumspexti *pro* circumspexisti. *Ter.* Circumspectus *part. pass.* Verba non circumspecta. *Ovid.* *Parole inconsiderate*. Circumspectis rebus omnibus. *Cic.* *Considerate*. Illa solemnia sunt omnibus circumspectis, ut &c. *Col.* *A tutti gli uomini savj*. Circumspectissimus, & prudentissimus Princeps. *Suet.*

Circumstipo, as, &c. *Cingere, ò affollarsi intorno*. 1. *a.* Maghà circumstipante catervà. *Sil.* Ducibus circumstipata togatis. *Luc.*

Circumsto, as, stiti, p. b. *vel* steti, stitum p. b. *Stare intorno*. 4. *n.* ò *n. ass.* Circumstant nos fata omnia. *Cic.* *Tutte le avversità, e i disastri ci stan d'attorno*. Circumstant cum ardentibus tædis *Id.* Circumsteterint, *disse Cic. pro* Circumstiterint.

Circumstrepo p. b. is, strepui, strepitum p. b. *Fare strepito intorno*. *n. ass.*, *e* 4. *n.* Certatim cæteri circumstrepunt. *Tacit.* *E passiv.* Legatus clamore seditiosorũ, ac fugacium circũstrepitur. *Id.* Circumstrepita fenestra. (*part. pass.*) *disse Apul.* *cioè scossa, ò percossa dallo strepito, ò dal vento*: *Ma non è da imitarsi*.

Circumstruo, is, xi, ctum. *Edificare intorno*. 5. *a.* Ripas lapide circumstruunt. *Plin.*

Circumsudo p. l. as, &c. *Sudare da ogni parte*. *n. ass.* Vinaceis circumsudantibus. *Plin.*

Circumsuo, is, sui, sutum p. l. *Cucire da ogni banda*. 1. 5. *a.* Molli pelliculà cincta, & circumsuta intus iniicienda sunt. *Cels.*

Circumsurgo, is, exi, ectum. *n. ass.* *Sorgere all'intorno*. Circumsurgentibus jugis. *Tac.* In media parte circumsurgente quodam nodo. *Cels.*

Circumtego p. b. is, texi, tectum. *Coprire intorno*. 1. 5. *a.* Supra circumtegere omnia cœlum. *Lucr.*

Circumtexo, is, texui, textum. *Tessere intorno*. 1. 5. *a.* Et circumtextum croceo velamen Acantho. *Virg.*

Circumtinnio, is, ivi, itum, p. l. ire. *Sonare intorno*. 4. *n.* Aves perterritas, quo voluerit, perducet, circumtinniendo ære. *Varr.*

Circumtondeo, es, tondi, tonsum. *Tosare tutto, tondere da ogni banda*. 1. *a.* Circumtonsa matrona. *Suet. Horat. Senec.*

Circuntono p. b. as, tonui, tonitum p. b. *Tonare, ò romoreggiare intorno*. 4. *n.*

4.*n.* Tuba circuntonat aulam. *Sil.* Me circumtonuit Bellona. *Hor.*
Circuntremo p. b.is, tremui s.s. *Tremare da ogni banda* . *n. aff.* Totum circuntremere æthera signis . *Lucr.*
Circuntueor , eris , itus sum . *Guardare intorno* . *d. afs.* Aquila eodem loco pendula circuntuetur . *Apul.*
Circunvado p. l. is, vasi , vasum p. l. *Assalir d'ogn'intorno*.4. *n.* Circunvasit hostes terror . *Liu.*
Circunvallo , as , &c. *Trincerare intorno , fortificar di bastioni, &c.* 1. *a.* Circunvallare castra , *vel* oppidum . *Liu.* aliquem . *Cic.* Circunvallatum esse Pompejum. *Id.* Oppidum biduo circunvallavit. *Cæs.* Luce prima jam circunvallati ab dictatore erant *Liu.*
Circunvecto , as , &c. *Portare spesso intorno* . 1. *a.* Oppida circunvector *Plau.* Singula dum capti circumvectamur amore . *Virg.*
Circunveho , is , vexi , vectum . *Portare , ò condurre attorno.* 1. *a.* Equo, *vel* nave circunvehi . *Liu. Andare attorno à cavallo, ò in barca* . Oras omnes circunvehitur . *Plau.*
Circunvenio , venis , p. b. vèni p.l. ventum . *Circondare, intorniare.* 1. *a.* Vallo, fossàque mœnia circùnvenit . *Sall.* Multa me incommoda circunveniunt. *Hor.* Cerva lupis circunventa . *Stat.* Circunveniri se à tergo sentit . *Liu.*
2 *Per ingannare* . Acerbius est à propinquo circunveniri , quàm ab alieno . *Cic.*
3 *Per opprimere , soverchiare* . 1. *a.* Circumvenior , Judices , nisi subvenitis . *Cic.* Plebs fœnore circunventa. *Liu.* Homo falsis criminibus circunventus , *vel* multis difficultatibus . *Sall.*
Circunversor , aris , atus . *Aggirarsi per tutto. d. aff.* Quærentesque viam circunversantur . *Lucr.*
Circunverto , is , verti , versum . *Voltare intorno* 1. *a.* Rota circunvertitur axem. *Ovid.* i. circùm axem. *S'aggira la ruota intorno all'asse, ò fuso.*
2 *Per rubbar con frode.* 5. *a.* Circunvertere aliquem argento. *Plaut. Torre a uno i danari con inganno* .
Circunvestio, is, ivi , itum . p.l. *Vestire , ò coprir d'intorno , ammantare.* 5. *a.* Vitis circunvestit arborem pampinis. *Plin.* Arbor circunvestita frondibus , *vel* hederà . *Id.* Circumvestit dictis . *Cic.*
Circunvincio , is , vinxi , vinctum . *Legare da ogni banda* . 5. *a.* Item ego vos vinclis circumvinciam . *Plaut.*
Circunviso p.l. is, visi , visum. p.l. *Mirare intorno.* 1. *a.* Angues oculis circumvisere . *Plaut.*
Circunvolito p. b. as , &c. *Volare spesso per quà , e per là , svolazzare intorno* . *n. afs.* ò 4. *n.* Aut arguta lacus circunvolitavit hirundo. *Virg.*
Circunvolo , p. b. as , &c. *Volare intorno* . *n. afs.* Mors atris circunvolat alis . *Hor.* ò 4. *n.* Aquila eum circunvolavit . *Suet.* Circunvolatus , a , um . *partic. preter. depon.* Navis circunvolata . *Plin. Avendo velleggiato intorno la nave* .

Circunvolvo, is, volvi, volutum p. l. *Volgere intorno.* 1. *a.* Sol circunvolvitur annum. i. volvitur circum annum. *Virg.*

Circunvolutor p. l. aris. *Voltarsi spesso intorno.* *d. ass.* Feram circunvolutari blandientem. *Plin.*

Circuo, is, ivi, itum p. b. *Circondare andare attorno.* 4. *n.* *Stat ò n. ass.* Illò cohortes circuire castra jussit. *Hirt. de Bel. Alex. cap.* 9 Cum circuiret prædia. *Cic.* Antonium circuire veteranos. *Id. Allettare.* Circuitus, a, um, *partic. pass.* Circuita ab Romanis Legatis Hispania. *Liu.* Circuito portu. *Id.*

Cispello, is, puli p. b. pulsum. *Cacciar via.* 1. *a.* Inde optimè cispellam virum. *Plaut.*

Citharizo, as. *Sonar di Cetra.* *n. ass.* Nam & citharizare, & cantare ad chordarum sonum doctus est à Dionysio. *Nepot.*

Cito, as, &c. *Citare, chiamare, nominare, recitare, allegare.* 1. *a.* Cita servos. *Plau.* Citare reum ad causam dicendam. *Suet.* *Chiamare à ragione, ò in giudizio.* Senatum in Curiam. *Liu.* *Ragunare il Senato.* Auctores. *Liu.* Testem in re aliqua, in rem aliquam, *vel* alicujus rei. *Cic.* Rem ab ovo usque ad mala. *Hor.* *Recitare, ò narrare una cosa dal principio fino alla fine.* Hinc ego me sensi noto quater ore citari. *Ouid.*
2 *Per incitare, provocare.* Citare equum. *Liu.* Urinam. *Cels.* Gradum. *Claud.* *Affrettare il passo.* Nè immaturis herbis citetur alvus. *Cels.*

Clamo, as, &c. *Gridare, alzar la voce, schiamazzare, dire ad alta voce.* *n. ass. e l'infin.* ; *ò* 3. *n. ò l'acc. con ad.* Clamo tibi. *Ter. vel* ad te. *Catull.* Clamo ad undas. *Ouid.* Clamant omnes, indignissimè factum esse. *Ter.* Extemplo janitorem clamat. *Plau.* *Chiama ad alta voce.*
2 *Per chiamare.* 1. *a* Morientem nomine clamat. *Virg.* Clamata refugit. *Ouid.* Clamat ille Divorum fidem. *Plau.* Hylam clamas *Prou.* *Tu getti le parole al vento.* Clamare nomen alicujus, *vel* aliquem nomine. *Virg.* *Chiamar uno per nome.* Præcone silentium clamante. *Apul.* *Intimando.* Clamare aquas. *Proper.* *Chiedere.* Clamante procella. *Sil* *Rumoreggiando.*
3 *Per querelarsi, lamentarsi.* *n. ass* Mihi quidem, non placent, & clamo sæpe. *Ter.* Clamant, id fraude fieri. *Liu.* Clamabat de Uxoris interitu. *Cic.*

Clamito p. b as, &c *Gridar sovente, dire spesso ad alta voce.* *n. ass. e l'infin ò* 1. *a.* Quidã in portu caricas Cauno advectas vendens, Caunias clamitabat *Cic.* *Econ l'ut al Cong.* Clamitant me ut revertar. *Plaut.* Supercilia illa penitus abrasa clamitare calliditatem ejus videntur. *Cic.* Venit postridie ad me clamitans. *Ter.*

Clango, is, clanxi, s. s. *Trombettare, sonar di tromba.* Luctificum clangente tuba. *Val Flac* *ò far la voce dell' Aquila, dello Sparviero, dell' Airone, dell' Oca.* *n. ass.* Clangunt porrò aquilæ, Vultur pultare probatur. *Philom.*

Clareo, es, clarui, s. s. *Esser chiaro, illustre, noto, manifesto.* *n. ass. ò* 3. *n.* Cla-

n. Claret mihi hæc res. *Claud.* Viri nunc gloria claret. *Cic. off.* Nota clarere figura. *Id.* Simili quia forma litera claret. *Id. in Arat.* Hoc lumen candidum claret mihi. *Enn.* Cujus adventu insula hodie claret Cypros. *Cic.* Quod in primo quoque carmine claret. *Lucr.*

Clarefco, is, clarui, s. s. *Farsi chiaro, e manifesto. n. ass. e l'inf. à 3. n.* clarefcit dies. *Sen. Trag.* Sonitus. *Virg.* Vox. *Gell.* Clarefcit hoc mihi, *vel* hoc efse verum *Quint.* Clarefcere plaufu vulgi. *Claud. Esser celebrato dal volgo.*

Claricito p. b. as &c. *Chiamare.* 1. *a.* Claricitat ad fe fitientia fæcla ferarum. *Lucr. secondo Lambino.*

Clarifico p. b. as, &c. *Far chiaro, rischiarare.* 1. *a.* Clarificat vifum. *Plin.* Nomenque fuum grandi aliquo facinore clarificaret. *Latr. Renderebbe illustre, &c.*

Clarigo p. b. as, &c. *Domandare ad alta voce per un Araldo le cose tolte, ò rapite; overo denuntiar la guerra. n. ass.* Legati cum ad hoftes, clarigatumque mitterentur, ideft, res raptas clarè repetitum, unus utique verbenarius vocabatur. *Plin.*

Claro, as, &c. *Far chiaro, dichiarare, manifestare.* 1. 3. *a.* Iter longæ claravit limite flammæ. *Stat.* Animi natura videtur, atque animæ claranda meis jam verfibus efse. *Lucr.* Illum non labor Ifthmius clarabit pugilem. *Hor. Nobiliterà.*

Clathro, as, &c *Stangare, serrare con la stanga, ò sbarra. n. ass.* Satis eft feris transverfis ita clathrare, nè fpatiorum laxitas pecori præbeat fugam. *Col.*

Claudeo, es, s. p. *pro* Claudico. An, ubi vos fitis, ibi confilium claudeat *Cæcil.* Debili numero verborum fonus clauderet. p. l. *Gell. è antico.*

Claudico p. b. as, &c. *Zoppicare. n. ass* Graviter ille claudicabat ex vulnere. *Cic.*

2 *Per vacillare, esser manchevole.* Claudicat hæc amicitia. *Cic.* Claudicare in aliquo officio. *Id.* Inæqualitate fonorum, *vel* ftyli claudicat oratio. *Quintil.* Refpublica claudicat. *Liu.*

Claudo, is, claufi, claufum. *Chiudere serrare* 1. 3. *a. & abl. ò acc. con in.* Claudere aliquem in arca *Hor.* Carcere, & vinculis *Valer.* In anguftum, *vel* in antrum. *Ovid.* Claudite jam rivos pueri, fat prata biberunt. *Virg.* Claudere aures ad voces alicujus. *Cic* Exitum, tranfitum, viam, aditum alicui. *Cic. Liu* Gravedo nares claudit. *Cels. Il catarro &c.* Habere claufa fua confilia. *Cic Tener celati i suoi disegni* Claudit ille oves innumeras. *Valer. Flac Egli possiede mandre copiose.*

2 *Per circondare.* 1. *a* Nimphæ claudite faltus nemorum. *Virg.* Urbs clauditur mari, *vel* montibus. *Cic.*

3 *Per impedire* Claudere fugam alicui. *Liu.* Ille claufus erat pelago. *Ovid.* Nolo tibi ullum commodum in me claudi. *Ter. Non voglio impedire i tuoi vantaggi.* Ubi meam benignitatem fenfifti in te claudier. *Ter.*

 4 *Per*

4 *Per metter fine, por termi ne, ter minare*. Claudere labores. *Sil.* Bella. *Stat.* Epistolam, *vel* epigramma. *Ouid.* Avorum cœnas lactuca solebat claudere. *Mart.* Claudere me nsam scypho, *vel* cyatho. *Sen. Trag.* Claudere verba pedibus. *Hor. Far versi*. Sanguinem. *Plin. Stagnare*. Animam laqueo. *Ouid. Morire appiccato.* Comprehensio, & species orationis clausa, & terminata est. *Cic.*

Clepo, is, clepsi, cleptum. *Rubare, furare, sottrarre*. 1. 3. 6. *a. ò abl. con ex.* Si quid alicui cleptum erit. *Liu.* Prometheus ignem clepsit dolo. *Attio appo Cic.* Ex occulto sermonem alicujus. *vel* auribus verba clepere. *Pacuv. & Att. Vdir di nascosto, &c.* Clepere se tegmine. *Sen. Trag. Celarsi, coprirsi*.

Clino, as, &c. *Chinare* 1. *a.* Quare etiam, atque etiam paulùm clinare necesse est corpora. *Lucr. è antico.* Clinatus. *Cic. in Arat. L'ard trè volte.*

Cloaco p. l. as, &c. *Imbrattare, insozzare*. 1. *a. Festo.*

Clodico p. b. as, &c. *pro* Claudico. Num claudicat, ut hic clodicat? *Cic. De Orat. lib.* 2. *c.* 61. *è antico.*

Clodo, is, *pro* Claudo, is *Plin. lib.* 18. *c.* 33. Clodunt ita, (oculos) lippiuntque ab afflatu, & alvo cita pereunt. *Plin.*

Cludo, is, clusi, clusum. *Rinchiudere, tener rinchiuso*. 1. 3. *a.* Ipsum mare terram appetens litoribus cludit. *Cic.*

Clueo, es, s. p. *Esser riputato, nominato, stimato: over apparire*. *n. ass.* Ita sis, ut nomen cluet. *Plau.* Illi Senatus columen cluent. *Id.* Qui animum (l. libidinem) vincunt, semper probiores cluent. *Id.* Cluere victoria. *Id.*

Cluo, is, s. p. *Essere illustre, risplendere*. *n. ass.* Viri multùm cluentes consilio, & lingua. *Cic.* Tu patrià virtute cluis. *Prud. Anticamente significò anche, purgare, come dice Plin. lib.* 15. *c.* 29 Cluere antiquì purgare dicebant.

Clupeo, as, *seu* Clypeo, as, &c. *Guernire, armare di scudo*. 1. *a.* Chlamyde contorta astu clypeat brachium. *Pacuv.*

Clysterio, as, &c., *Far lavativo.* Clysteriabis ex aqua calida, & oleo. *Veget.*

Coaccedo, p. l. is, cessi, cessum. *Accostarsi insieme, ò aggiungersi. n. ass.* Decem pro his coaccedunt minæ. *Plaut.*

Coacervo, as, &c. *Ammassare*. 1. *a.* Pecuniæ coguntur, & coacervantur. *Cic.*

Coacesco, is, acui s. s. *Inacetirsi*. *n. ass.* Ut non omne vinum, sic non omnis ætas vetustate coacescit. *Cic. Non ogni età per vecchiezza peggiora, e manca di senno, &c.*

Coacto, as, &c. *Sforzar molto, ò spesso*. 1. *a.* Quà graditur, conturbat, & immutare coactat. *Lucr.*

Coaddo, is, didi, ditum. p. b. *Aggiungere*. 1. 3. *a.* Argillam, *vel* cretam coaddito. *Cato.*

Coadjicio, is, p. b. jeci, p. l. ectum, ere. *Aggiungere insieme.* 1. *a.* Coadjicitur in binas urnas ligula cumulata. *Col.* Coa-

Coadolesco, is, evi, ultum. *Crescere insieme*. *n. ass.* Exinde inolevit & coadolevit in anima ad instar jam naturalitatis. *Tertull.*

Coaduno p. l. as, &c. *Adunare, assembrare*. 1. *a.* Haud prius abire destitit, quàm reliquiæ coadunarentur. *Colum.*

Coædifico p. b. as, &c. *Fare insieme più edificj*. 1. *a.* Celebres, an deserti, coædificati, an vasti? *Cic.*

Coæquo, as, &c. *Egualare, adeguare, aggiustare*. 1. *a.* Coæquare gratiam omnium. *Sall. Essere in grazia di tutti.* Coequare montes. *Id.* Omnia ad libidines tuas coæquasti. *Cic. Tu accommodasti ogni cosa alle tue voglie sfrenate.*

Coæstimo p.b. as, &c. *Stimare insieme*. 1. *a. Cels. Falsamente citato.*

Coætaneo, as. *Esser dell'istessa età*. *n. ass.* Coætaneant natu. *Tertull.*

Coaggero p. b. as, &c. *Ammassare insieme*. 1. *a. Col.*

Coagito p. b. as, &c. *Agitare, dimenare insieme*. 1. *a. Senza Autore.*

Coagmento, as, &c. *Congiungere, commettere, comporre, incastrare, incollare*. 1. *a.* Opus suum eadem, quæ coagmentavit, natura dissolvit. *Cic.* Coagmentare pacem. *Id. compor la pace, metter d'accordo le parti.* Verba verbis. *Id. Accoppiare.*

Coagulo p. b. as, &c. *Quagliare, rappigliare, rapprendere*. 1. *a.* Succus ille coagulat lac. *Plin.* Summa probatio est, ut lac coagulet. *Id.*

Coaleo, ales p.b. alui, alitum. p.b. *Crescere insieme, ò appigliarsi, allignare*. *n. ass.* Concordià coaluerant omnium animi. *Liv.* non potest ea radix, nisi pinguissimo solo coalère. *Plin.* Coalitus p. b. a, um, *partic. pret. Composto, aumentato.* Ex ejus sanguine coàlitus est homo. *Gell.* Vetustate imperii coàlita audacia. *Tac.*

Coalesco, is alui, alitum. p.b. *Unirsi, farsi tutt'uno*. *n. ass.* 3. *n.* Coalescit vulnus *Plin. La ferita si salda, si rammargina.* Ea multitudo coaluit in corpus unius populi. *Liv.* Ficus coalescit olivæ insita. *Col.*

Coalluo, is, lui s. s. *Allagando accrescere*. 1. *a. Pompon.*

Coangusto, as, &c. *Ristringere*. 1. *a.* Coangustare legem. *Cic. Ristringere a pochi una legge.*

Coarcto, & Coarto, &c. *Stringere, comprimere*. 1. *a.* Nox coarctat iter. *Ovid. La notte non lascia andar oltre.* Coartandus est emptor conditionem adimplere. *Paulin. Deve forzarsi.*

Coareo, es, *vel* Coaresco, is, arui. *Seccarsi assieme*. *n.* Ab ignis vehementia confervescendo cum coaruerint. *Vitruv.*

Coarguo, is, argui, argutum p. l. *Riprendere; convincere, scoprire il fallo d'uno*. 1. 2. *a.* Coarguere desidiam, superbiam alicujus. *Cic.* Reum testibus. *Id. Convincere l'accusato con testimonj.* Literæ deprehensæ conjurationem coarguebant. *Liv.* Turpitudine vitæ coarguitur improbitas. *Cic.* Coarguere aliquem avaritiæ, sceleris, &c. *Cic.*

Coarticulo, as. *Formare. distinguere*. 1. *a.* Ora coarticulare mutorum *Arnob. Far battere le parole a' Muti.*

Coaspernor, aris, atus. *Sprezzar con altri*. 3. *d.* Severitas ejus angebat coaspernantes veterem disciplinam. *Tac.*

Coas-

Coaffo, as, &c. *Intavolare, commetter le affi, ò tavole insieme.* 1. a. Quum coaffatum fuerit, fupra altera coaffatio tranfverfa fternatur. *Vitruv.*

Coaxo, as, &c. *Lo ſteſſo : overo Coaſſare, gracidare. far la voce delle rane, n. aſſ.* Garrula limofis rana coaxat aquis. *Philom.* Atque ex eo negantur ibi ranæ coaxare. *Suet.*

Coccyffo, as, &c. *Fare il verſo del Cucco, ò del Gallo. n. aſſ. (voce gr.)*

Cocionor, aris, &c. *Trattenerſi in comprare. d. aſſ.* Diù cocionatus eſt. *Quint.*

Coctito, as, avi, atum. *Cuccere ſpeſſo.* 1. a. *Plau.*

Coemo p.b. is, emi p. l. emptum. *Comperare. far compra, ò comprare inſieme.* 1. 2. a. Quæ tum non modò non vendebant, verùm etiam coemebant. Cic.

2 *Per prender con danaro.* Præſtantes poetas, nec non, & artifices coemit. *Suet.*

Cœnaturio, turis p. b. s. p. *Aver voglia di cenare. n. aſſ.* Cœnaturit Vacerra, non cacaturit. *Mart.*

Cœnito p. b. as, &c. *Cenare ſpeſſo. n. aſſ.* Foris cœnitare. *Cic.*

Cœno, as, avi, atum, *vel* cœnatus, fum. *Cenare. n. aſſ. ò 4. n.* Eo die cafu apud Pompejum cænabam. *Cic. In caſa di Pompeo.* Cum aliquo. *Id.* In odorem culinæ. *Plau* Cœnare aprum, aves, olera, &c. *Hor. Plau. Mangiar a cena vn Cinghiale, &c.* Cœnavi cœnam tuam. *Plau.* Cœnabis hodie, ut te dignum eſt, magnum malum. *Id. Harai tu per cena delle batoſte, &c.* Cœnatus, *partic. pret. depon. Cic. Avendo cenato, ò che ha cenato.* Cœnatum eſt. *Liu. Si cenò.* Cœnandus. *part. paſſ.* olla cœnanda Glyconi. *Perſ.*

Coeo, cois, ivi p. l. itum p. b. *Congiungerſi. ra unarſi, eſser inſieme. n. aſſ.* Heri aliquot adoleſcentuli coivimus in Piræo. *Ter. Ma Cic. ad At. ſcriſse, in Piræum.* Coire in unum. *Liu.*

2 *Per azzuffarſi. affrontarſi.* Coeunt agmina, *vel* coeunt in prælia; coeunt naves. *Valer*

3 *Per accordarſi, concordare.* Coire in fœdera. *Virg.* cum aliquo. *Cic.* Societatem cum aliquo. *Id. Attaccare amiſtà far lega.* Coire in alienam litem. *Plin. vel* de bonis alicujus. *Accordarſi con uno ad accuſare, ò danneggiare una terza perſona.*

4 *Per contrattare, far contratto.* Coire focietatem cum aliquo de re aliqua, *vel* alicujus rei, periculi, *ſeu* laboris. *Cic Far ſocietà, ò contratto di compagnia, entrando a parte del guadagno, ò perdita.* Coitur focietas. *Diſse Gell.* Societas coita. *Vlp.*

5 *Per unirſi ſaldarſi, ò quagliarſi.* Coivit vulnus. *Ovid.* Cicatrix. *Plau. La ferita ſi ſaldò* Arteria incifa non coit. *Celſ.* Coit gelidus formidine fanguis. *Virg.*

6 *Per uſar carnalmente. n. aſs ed abl. col cum, ò acc. con inter. Plin. e Ov.*

Coiens, euntis. *partic preſ. e così* Coeundi, & coeundum. *Gerund.*

Coitus, a, um. *part. pret. paſs. Vlp.*

Cœpi

Cœpi, isti, it, *vel* cœptus; sum. *Cominciare*. 4. *n.* *ò n. ass. e l'infin.* Tantò magis Pausanias orare cœpit. *Nip. Amicamente si dicea*, Cœpio, is, it. *Fut. dell'indic.*, *e pres. del congiunt.* Cœpiam. *Plau. e Lucill.* Cœperem. *Ter. infin.* Cœpere. *Plau. in Persa*. Cœptus, a, um. *partic. pret. pass.* Bellum, vel iter cœptum. *Virg. Alle volte depon.* Ille cœptus est adhiberi: *pro* cœpit. *Cic.* Traduci exercitus cæptus est. *Liu.* Vineæ ceptæ agi. *Id.* Cœpturus, a, um; *part. fut.* cœpturi Bellum. *Liu.*

Cœpto, as, &c. *Incominciare*. 1. *a.* *ò n. ass. e l'infin.* Cur istud cœptas consilium? *Plau.* Animal cœptat ea, quæ naturæ apta sentit, appetere. *Cic.* Cœptavere seditionem. *Tac.* Olympiade VII. cœptante. *Solin.* Cœptata libertas, *passivo. Tac.*

Coepulor p. b. aris. *Banchettare insieme. d. ass.* *Cavato da Plauto, che disse* Coepulonus.

Coequito p. b. as, &c. *Cavalcare insieme a paro*. *n. ass.* Coequitaverant autem sex millia equitum. *Liu.* *E da altri si legge.* Cum equitatu: erant autem sex millia equitum.

Coerceo, es, ercui, ercitum. p. b. *Ristringere*, *trattenere*, *ò abbracciare*, *contenere*. 1. *a.* Agricola ferro amputans, vitem coercet, nè silvescat sarmentis. *Cic.* Mundus (i. Cælum) omnia complexu suo coercet. *Id.* Coercere crines nodo. *Hor.* *Annodare*, &c Vitta coercet capillos. *Ouid.* Coercere bella numeris. *Ouid.* *Descrivere in verso le guerre*.

2 *Per raffrenare*, *reprimere*, *domare*, *moderare*. Coercere hostem armis, ora frenis. *Ouid.* Delicta suppliciis. *Hor.* aliquem verberibus. *Cic.* Iram, cupiditates, &c. *Id.* Pudorem, *vel* temperantiam metu pœnæ, *aut* infamiæ. *Id.* *Tenere a segno la verecondia*. &c. *per timore*. &c. Aquam pluviam. *Id.* *Impedire*, *riparare*, &c.

3 *Per forzare*. Illum vitare coercemur. *Cic.* Aeneja virtus Junonem veteres finire, coercuit, iras. *Ovid.* Coercere se modico. *Sen.* *Contentarsi di poco*. *Ovid.*

Coerro, as, &c. *Andar vagando insieme*. *n. ass.* Sciendum, Præfectum vigilum per totâ nocte vigilare debere, & coerrare calceatum. *Paul.*

Cogito p. b. as, &c. *Pensare*, *andar pensando*, *stare in pensiero*, *considerare*, *meditare*. 1. *a.* Cogito in animo, *vel* meo cum animo, *vel* mecum ipse, an &c. *Ter. Cic.* Cogitare de aliquo. *Ter.* *Pensar sopra alcuno*. Aliam rem ex alia. *Id.* *Passar d'un pensiere all'altro*. Alicui fraudem. *Hor.* *Machinar danno*, Cogito Romam, in Tusculanum, &c. *Cic.* *Fò pensiero d andare a Roma*, &c. Ego hinc cras, *vel* perendie manè, cogito. *Id.* *Io disegno partirmi domane*, *ò posdomane*. Cogitatum est mihi, quid loquar. *Plau.* *Hò già pensato ciò ch'io mi debba dire*. Cogitare aliquem. *Sen.* *Che disse*. Cæsar tibi est cogitandus. Unus dies pœnam affert: multi cogitant. P. *Syr.* *Preparano*, *machinano*.

Cognomino p. b. as, &c. *Soprannominare*. 1. *a.* Serapio cognominabatur,

batur, propter similitudinem Suarii cujusdam negotiatoris. *Plin.*

Cognosco, is, cognovi, cognitum p. b. *Conoscere, intendere, aver notizia, sapere*. 1. 6. *a. ò abl. con ex.* Cætera cognosces ex aliis, *vel* ex literis, ex nuntiis, &c. *Cic.* Cognovit Metellus ex perfugis de Bomilcaris casu. *Liu. Seppe la morte di, &c.*

2 *Per informarsi, fare inquisizione*. 1. *a. ed abl. con de.* Cognoscere de actis alicujus. *Cic.* De hæreditate, de cæde. *Cæs.* Cognoscere causas. *Cic. Giudicar delle cause, esaminarle, proprio del Giudice*.

3 *Per isperimentare.* Hominem prudentem, & officiosum cognosces. *Cic.*

4 *Per considerar bene, ò udir attentamente*. Cognoscere consilia alicujus. *Ter.* Quas ille res gesserit, cognoscite. *Cic. Udite, &c.*

5 *Per usare con alcuna*. 1. *a.* Turpiter illa virum cognovit adultera Virgo. *Ovid.* Cognosti, *pro* cognovisti. *Ter.* Cognoram, *pro* cognoveram. *Cic.* Cognosses *pro* cognovisses. *Id.* Nomine tantum mihi cognitus. *Plin. Conosciuto da me*. Cogniturus. *part. Cic.*

Cogo, is, coegi p. l. coactum. *Radunare, ammassare, raccogliere*. 1. 6. *a.* Cogere dispersa, oves, pecus, nummos, stipem, pecuniam à Civitatibus, Senatum, milites in prælia, acies in unum locum, *vel* ad montes. *Cic. Virg.* Nodo comas. *Sen. Trag.* Hinc cogitur, id verum esse. *Cic. Quindi si raccoglie, e conclude, &c.* Hoc cogere volebat, falsas literas esse. *Id.* Innumerabilia sunt, ex quibus effici, cogique possit, nihil esse, quod sensum habeat, quin id intereat. *Id.*

2 *Per isforzare, costringere, spingere*. 1. *a. ed acc. con ad, ò in, ò l'infin. ó l'ut al congiunt.* Id me jus cogit. *Ter.* Me mori cogis. *Virg.* Cogere aliquem ad arma. *Ovid.* ad, *vel* in lacrymas. *Plau. Farlo piangere*. In compedes. *Id. Metterlo ne' ceppi*. Vis ventorum navem coegit in portum. *Cic.* Heri immodestia hæc me coegit. *Plau. L'intemperanza del padrone mi hà qui ridotto*. Cogor in angustum. *Ter. Son ridotto alle strette*. Cogere aliquem, *vel* se ipsum, in ordinem. *Plin. Iun. e Liu. Mettere alcuno, ò se à riga degli altri, deporre un ufficiale.* Omnes arbores in sulcum cogendæ. *Virg.* Primæ legionariæ cohortes ibant, levis armaturæ equites agmen cogebant. *Liu. Stavano alla coda della Squadrone. E metaforicam.* Assentior tibi, ut nec duces simus, nec agmen cogamus, faveamus tamen. *Cic. Non siamo ne capo, nè coda*.

3 *Per addensare, inspessire, stringere.* Cogere lac. *Plin.* Cogit aquas Boreas. *Ovid.* In nubem cogitur aer. *Virg.* Frigore mella cogit hyems, eademque calor liquefacta remittit. *Id.*

Cohæreo, es, hæsi, hæsum. *Attaccarsi, unirsi, tenersi insieme attaccati, star bene in se congiunti. n. ass. ed abl. col cum, ò acc. con inter. ò 3. n.* Ossa inter se cohærent. *Cic.* Neque materiam ipsam cohærere potuisse, si nulla vi contineretur. *Id.*

2 *Per convenire, quadrare, accordarsi.* Cohærent dicta inter se. *Cic.* Non cohæret sermo. *Id.* Congruunt, & cohærent cum causa. *Id.*

Id. Nec enim virtutes sine beata vita cohærere possunt, nec illa sine virtutibus. *Cic.* *Non possono sussistere &c.* Nuptiæ non cohærent. *Ter.* Cohæsus (*part. dep. pret.*) *pro* cohærens *Gell. che disse*: Quercus in duas antea diducta partes, stricta denuò, & cohæsa &c. *Da non imitarsi.*

Cohæresco, is, s. p. *Vnirsi insieme. n. ass.* Atomi inter se cohærescunt. *Cic.*

Cohibeo, hibes p. b. hibui, hibitum p. b. *Contenere, ritenere, raffrenare, reprimere.* 1. 3. 6. *a.* Sed cohibere motum animi, & tenere in tua potestate cum sis iratus, non mediocris sapiêtiæ est. *Cic.* Quum sparsum semen gremio excepit, primò id occatum cohibet. *Id.* Cohibere brachium togà. *Id.* Cohibere se, iracundiam, libidines, *Ter.* Fugam, furorem, gaudia. *Cic. Prop.* Nodo crinem. *Hor.* aliquem in vinculis. *Curt. Tener prigione, ò trà ferri alcuno.* Arctè cohibet pater filium. *Plau. Ei lo fa stare a segno, e'l tiene in riga.* Cohibere animum, oculos, manus ab alieno. *Cic.* *Non desiderare, nè torre la robba altrui.* Manum alicui. *Stat.* Cohibessit, *pro* Cohibuerit. Am cohibessit. h. e. Eam cohibuerit. *Lucr. E' antico.*

Cohonesto, as, &c. *Onorare far onore.* 1. 5. *a.* Cohonestare exequias alicujus. *Cic.* Aliquem laude. *Id.* Eorum authoritate statuas cohonestare tuas conatus es. *Id.* Quem sæpe vestra laude cohonestatis. *Id. Favorite, onorate.*

Cohorreo, es, horrui s. s. *Spaventarsi, raccapricciarsi, paventare, tremar di paura, ò di freddo, aver ribrezzo.* n. *ass.* Ex quo sudore quum cohorruisset, cum febri domum rediit. *Cic.* Quem ut agnovi, equidem cohorrui. *Id.*

Cohorresco, is, horrui, s. s. *Lo stesso.* Dii me perdant, nisi cohorrescit corpus meum. *Suet.* Cohorrui primò; etenim erat interitus Civitatis. *Cic.*

Cohortor, aris, atus. *Esortare, confortare, rincorare.* 3. *d.* Cohortari aliquem ad pacem, ad virtutem, ad studium, &c. *Cic.* Cohortatus. *partic. pass. l'usò Catone appo Gell.* Cohortandus. *part. fut.* Illud vereor, nè majorem vim ad deterrendum habeat, quam ad cohortandum *Cic.*

Cohorto, as, &c. *Lo stesso*: 1. *a.* Atque hos cohortarent, uti maturarent. *Nonio. E' antico.*

Cohumido, as. *Bagnare.* 1. *a.* Cohumidare genas lacrymis. *Apul.*

Coimbibo, p. b. is, bibi p. b., bibitum p. b. *Imbevere. a.* Si apertè hoc facere confessis maledictionibus coimbibissetis. *Arnob.*

Coinquino p. b. as, &c. *Imbrattare, bruttare, intridere.* 1. 5. *a. Hor. Per diffamare.* Matres coinquinari, Regiam contaminari stirpem. *Cic.*

Collabasco, is, s. p. *Minacciar rovina, star per cadere.* n. *ass.* Amici collabascunt. *Plau.*

Collabefacio, is, p. b. feci, p. l. factum. *Guastare.* 1. *a.* A Themistocle collabefactus, exilio multatus est. *Nipot.*

Col labefacto, as, &c. *Distruggere, guastare, corrompere, ò far trema-re.* 1. *a.* Vastum motu collabefactat opus. *Ovid.* Collabefactatus. *Guasto, distratto.* Collabefactatus rigor auri solvitur æstu. *Lucr.*

Collabefio p. l. befis p. b. factus sum. *Esser rotto, guasto, distratto ò romperſi, guastarſi. n. aſſ.* Altera perfracto rostro, tota collabefieret. *Cæſ.*

Collabello, as, &c. *Stringer le labbra. n. aſs. ò 4. n.* Collabella osculum. *Laber. Bacia co' labbri ferrati.*

Collabesco, is, s. p. *Cominciare a cadere. n. aſſ. Lucr.*

Collabor p. l. eris p. b. lapsus. *Cadere, ò cader insieme. a. aſſ.* Collapsus est adolescens in corruptelam suam. *Plau.* Domus fastigium collabitur. *Suet.* Cervix ejus ita icta est, ut collaberetur. *Curt.* Famuli collapsum in tecta ferebant. *Virg.*

Collacero p. b. as, &c. *Lacerare, ò squarciar da per tutto.* Confossum, collaceratumque corpus. *Tac.*

Collacrymo p. b. as, &c. *Lagrimare, piangere. n. aſſ. ò 4. n* Casum ille meum collacrymavit. *Cic.* Ad quem ut venio, complexus me senex collacrymat. *Id.*

Collacrymor, aris, atus. *Lo ſteſſo. d. aſſ. ò 3. d. Senza Autore.*

Collætor, aris, atus, sum. *Rallegrarſi insieme, 7. d. ò d. aſſ. Paſſer. al verbo.* Lætor.

Collævo, as &c. *Liſciare, lenire. 1. a.* Hoc asperitas oculorum collævatur; hoc palpebrarum crassitudo tenuatur. *Senec.*

Collatero, as, &c. *Chiuder da' fianchi. 1. a.* Vocales utrimque collaterat. *Capell.*

Collato p. l. as. &c. *Dilatare, ampliare. 1. a.* Quod si angusta quædam, atque concisa, & alia est collatata, & diffusa oratio. *Cic.*

Collatro p. b. v. Conlatro.

Collaudo, as, &c. *Lodare, commendare. 1. a.* Eodem die D. Bruti factum collaudavistis. *Cic.* Clementiam Cæsaris per literas collaudavi. *Id.* Illud tibi affirmo fore, ut cū redieris, ab omnibus collaudere. *Id.*

Collevo p. b. as, &c. *Mitigare, alleggerire. 1. a.* Prodest renibus, jecinori, & interaneis vesicæ; collevat enim ea *Plin.*

Collibet p. b. ebat, libuit, & libitum est. *Piacere, eſſer grato, venire in grado. 3. imp. e Pinſa.* Si quid collibuit, novi te. *Ter.* Collibitum est mihi. *Cic.* Si collibuisset. *Hor.* Ut simul ac mihi collibitum sit, de te cogitare, spectrum tuum occurrat. *Cic.* Nil flagitiosum corpori putasti, quod alteri collibuisset. *Id.*

Collibro, p. l. as. *L'isteſſo, che* Libro. Inter arbores medium quod erit, id ad medium collibrato. *Cato.*

Collicior, eris, &c. *Dep. aſſ. Eſſer comprato.* Per *Moſel in Gell.*

Collido p. l. is, lisi, lisum p. l. *Percuotere, ò battere insieme. 1. a.* Collidere manus. *Quint.* Navigia inter se collidunt. *Curt.* *Per rompere, fracaſſare.* Græcia collisa bello, *seu* duello. *Hor.* Reip. capita inter se collisa. *Pater.* Humor ita mollis est, ut facilè premi, collidique possit

possit. *Cic.* Confligunt, & colliduntur leges. *Quint.* *Combattono frà se stesse.*

Colligo p. b. as, &c. *Legare, ò stringere insieme, unire.* 1. *a. ed acc. con in.* Colligare manus. *Cic.* Vulnera. *Plin.* Flores in fasciculos. *Id.* Se cum aliquibus. *Cic.* *Vnirsi, collegarsi con alcuni.* Impetum furentis, vitæ suæ periculo. *Id.* *Rattener l'impeto d'un furioso, &c.* Atticus annorum septingentorum memoriam uno libro colligavit. *Id.* *Raccolse, mise assieme.* Ut unum medium extrema colligaret. *Id.* *Vnisse.* Ni Brutum colligassemus in Græciam. *Id.* *Se non avessimo confinato Bruto.* Id enim expectant aures, ut verbis colligetur sententia. *Id.*

Colligo p. b. is; legi p. l. lectum. *Cogliere, raccorre, ragunare, ridurre insieme.* 1. 6 *a. ò abl. con ex.* Colligere vestem, pallium. *Plau.* Capillos in nodum. *Ovid.* Vela. *Virg.* *Ammainare.* Vasa. *Cic.* *Far fardello.* Rationes. *Id.* *Fare i conti, summare.* Milites, *sive* exercitum. *Id.* *Assoldar gente.* Stipem à Tyrannis. *Liv.* Colligere se ipsum. Collegi ipse me. *Cic.* *Io rienvenni in me stesso.* Colligere animo aliquid. *Id.* *Considerare, riandar con la mente.* Quæ sua sponte homines eloquentes facerent, ea quosdam observasse, atque collegisse. *Id.* *Aver messo assieme.* Curio nullam memoriam antiquitatis collegerat. *Id.* Si ii, quos jamdiu colligis, viverent. *Id.* Et oratores quos colligo. *Id.* *Ch'io cito, adduco.* Colligere iram. *Hor.* *Adirarsi.* Substitit Æneas, & se collegit in arma. *Virg.* *Si pose sù la difesa.*

2. *Per acquistare, guadagnare.* Colligere benevolentiam alicujus, *vel* ab aliquo; famam clementiæ, invidiam crudelitatis, gratiam, gloriam, plausus, &c. *Cic.*

3. *Per ristorare, ricoverare, riaversi.* Colligere vires ad aliquid agendum. *Liv.* Colligere se. *Cic.* Animum, *vel* animos. *Plau.* *Liv.* Collegit se ex timore. *Cos' Ripigliò il fiato, si rilebbe, rinvenne dallo spavento.* Is primo perteritus somno surrexit, deinde cum se collegisset. *Cic.*

4. *Per inferire, concludere, argomentare, comprendere.* Ex eo colligere potes, quanta, &c. *Cic.* *vel* colligitur, esse verum, &c. *Id.* Colligor hinc, tibi placere, *vel* placuisse. *Ovid.* (*poet.*) *Quindi son io stimato d'esserti in grado.* Res undique collectæ. *Cic.* Exercitus collectus. *Id.*

Collimitor p. b. aris, atus. *Esser confinante, confinare.* 2. *d.* Gelonis Agathyrsi collimitantur. *Solin.*

Collimito, as, &c. *Lo stesso.* 3. *n.* Gelonis Agathyrsi collimitat. *Ammian.*

Collimo p. b. as, &c. *Prender la mira, aggiustare il colpo al bersaglio, fissar diritto gli occhi nel segno.* 1. *a.* Collimare manus, & oculos ad aliquid. *Gell.* collimatis oculis ad umbram meam. *Apul.*

2. *Per colpire, ò dar nel bianco.* *n. ass.* *Cic.* *Ma il testo è dubbio, se dica.* Collimet, ò collineet.

Collineo, eas, &c. *Ferir nel bianco, dare in brocca, ò nel bersaglio, imbroccare.*

brociare. *n. ass. ed acc. con in*, *ò ad*. Ad fenestram collineant Solis radii. *Spat.* Quis totum diem jaculans, non aliquando collineet? *Cic.* *Può esser anche* 1. *a.* Collineare hastam, *vel* sagittam in scopũ, in caput &c. *Id.* Collineare omnem industriam, contentionemque ad aucupandam ingenii famam. *De Alb. Indirizzar tutto lo studio*, &c. *Pare a legge* Collinio, inis. p. l.

Collinio, linis p. b. ivi, itum p. b. *Stropicciare*, *ò fregare insieme*. 1. *a.* *Colum. Verbo dubbio.*

Collino p. b. is, lini p. l. lèvi, livi, litum p. b. *Impiastrare*, *ugnere dolcemente*. 1. *a.* Collinere cerà pugillaria. *Gell.*

2 *Per imbrattare*, *intridere*. Pulcrum ornatum turpes mores cœno collinunt. *Plau.* Crines pulvere còllines. *Hor.* Collitus cœno. *Plau. pieno di zacchere.*

Colliquefacio, facis. p. b. feci, factum. *Liquefare*, *stemprare*. Venenum colliquefactum in potione. *Cic.*

Colliquesco, is, s. p. *Cominciare à liquefarsi*, *divenir liquido*. *n. ass.* Ea, quæ addideris, in pice colliquescant. *Col.* Collicui, *seu* colliquui, *pret. prestato da* Colliqueo; *L'usò Var. appo Scalig. che disse*: Quum aurum collicuisset afflatu fulminis.

Colloco p. b. as, &c. *Collocare*, *mettere*, *porre*, *allogare*, *assettare*. 1. *a.* *ed abl. ò acc. con in.* Collocare aliquem in lecto *Ter.* Tabernaculum in campo. *Cic.* Rem in tuto. *Id.* Spem in aliquo. *Id.* Totum se in cognitione, & scientia. *Id.* Aliquem in Divorum, *seu* Cælestium numero, *vel* concilio. *Id.* *Canonizare.* Sibi aliquid in collo. *Catul.* Insidias alicui. *Cic.* *Tender aguati*. *vel* Collocare vasa in tabernam. *Plau.* Se in otium, *vel* in arborem. *Id.* Auxilia in mediam aciem. *Cæs.* Vinum, *seu* venenum in longum soporem collocavit illum. *Plau.* *Lo fè dormire à lungo*, *ò morire*. Collocare sextantes in capita. *Liv.* *Metter una taglia per testa*. De ejus moderatione, & sapientia, in prioribus libris satis collocavi. *Cic.* *Hó esposto à bastanza*. Quot tua Mænalios collocat hasta sues. *Mart.* *Quanti ne atterra*, &c. Confectis, collocatisque rebus. *Hirtio.* *Terminati*, *e rassettati gli affari*.

2 *Per impiegare*, *adoperare*. 1. *a.* Bene, *vel* male collocare operam suam, pecuniam in prædiis, patrimonium in salutem Reip. *Cic.* Horas in studio. *Mart.* munus, *seu* beneficium apud aliquem. *Cic.* *Dare una carica*. &c. Collocare pecuniam. *Dar danaro ad interesse*. *Suet.*

3 *Per maritare*, *dar marito*. 3. *a.* Collocare filiam suam alicui viro. *Cic.* In conditionem se dignam, *vel* in familiam luculentam, *sive* opulentam. *Plau.* Collocare aliquam nuptui, *seu* nuptum. *Cæs.* In matrimonium. *Cic.* *Si adopra anche in questo senso assolutamente*. P. Scipio Corneliam filiam Tiberio Gracccho collocavit. *Id.*

Collocupleto p. l. as, &c. *Arricchire*, *accrescere*. 1. 5. *a.* Rei honestandæ, & collocupletandæ causa. *Cic.* *Ter.*

Collo-

Colloquor p.b.eris p.b.locutus.p.l. *Ragionare, conferire, parlare insieme. d. aff. ed abl. col cum. ò 2. 3. d. ma rarissimo*. Colloqui cum aliquo, *vel* inter se de re aliqua. *Cic.* Colloquor tibi, *vel* te. *Plau.* Hoc uno præstamus feris, quòd colloquimur inter nos. *Cic.* Tu vero, ut me appelles, & interpelles, & obloquare, & colloquare velim. *Cic.* Per literas tecum, quàm sæpissimè colloquar. *Id.*

Collubet p. b. ebat, lubuit, *vel* lubitum est. *Piacere. 3. imp. e l'infin. Plau.* v. Collibet.

Colluceo, luces p. l. luxi s. s. *Lucere, risplendere. n. aff.* Collucet mare à Sole. *Cic.* Urbs flammis. *Virg.* Ager floribus purpureis. *Ovid.* Fulgore auri collucere, & illustrari Templum. *Cic.* Vidi, collucere omnia furtis tuis. *Id.*

Colluco p. l. as, &c. *Sbrancare, sboscare, tagliare i rami. 4. n.* Collucare lucū,silvam. *Cato.* Neque arborē feriis collucare,permittitur. *Col.*

Colluctor, aris, atus. *Lottare insieme, giucare alla lotta. d. aff ed abl. col cum.* Cum eo solo colluctatur. *Plin.*

Colludo p. l. is,lusi, lusum.p.l. *Giuocare, scherzare, ruzare insieme. n. aff. ed abl. col cum* Qui tibi inimicus esset tantà contumelià acceptà, nisi tecum collusisset. *Cic.*

2. *Per ingannare un terzo, accordandosi le due parti, ò Procuratori frà loro. Vlp.*

Collumino p. b. as,&c. *Illuminare. 1. a.* Servius Tullus flamma colluminatur à capite. *Apul.* Solis radius colluminat omnes. *Pruden.*

Colluo,is,lui, lutum.p.l. *Lavare. 1. a.* Colluere os, dentes. *Plin.* Amphoram. *Cato.*

Collustro, as, &c *Guardare intorno. 1. a.* Collustrare omnia, *vel* oculis omnia. *Virg. Cic. Per illuminare.* Sol omnia clarissima luce collustrat. *Cic.* Luna Solis lumine collustratur. *Id.*

Collutulo p. b. as, &c. *Infangare, sporcare, macchiare: ò disonorare, diffamare. 1. a.* Hæc famigeratio te honestet, & me collutulet. *Plau.*

Colo, as, &c. *Colare, far passar per istaccio, stamigna, ò colatojo. 1. a.* Colare vinum, mel. *Col.*

2 *Per pescare con la rete. 1. a.* Piscatores colant amnem. *Manil. Pescano con la rete nel Fiume.*

Colo, is, colui, cultum. *Adorare, venerare, riverire, onorare, rispettare, amare con riverenza. 1. a.* Colere Deum votis, templis, &c. colere templa, sacra, &c. *Virg.* Festa. *Ovid. Solennizzare.* Aliquem loco, *vel* in loco parentis. *Cic.* Libertinam aulicam gratiosam,quò efficacius coleret, etiam diligere simulavit, quamvis anum, & penè decrepitam. *Suet*

2 *Per adornare, acconciare. 1. a.* Colere se, *vel* capillos. *Tib.* corpus, animum. *Ovid.*

3 *Per coltivare, lavorare. 4. n.* Colere terram, agrum,arva,hortos, vitem. *Cic.* Laudato ingentia rura,exiguum colito. *Virg.* Aliis prædia coluit, nòn sibi. *Cic.*

4 *Per*

4 *Per abitare, dimorare*. 4. *n.* Colere urbem, rus, montes, Panormum, Romam. *Cic.* Pallas, quas condidit arces, ipsa colat. *Virg. Pur si trova. n. ass.* Colere in loco aliquo (*pro* locum aliquem) *Gell. lib.* 16. *cap.* 11. *Si dice anche* Colere *Assolutamente in senso di abitare*. Primus Milo, qui extra Urbem totam,& pomærium colit. *Apul.*

5 *Per esercitare, praticare, osservare, mantenere*. 4. *n.* Colere religionem, pietatem, fidem, justitiam, amicitiam, &c. *Cic.* Suum quæstum, officium suum, servitutem. *Plau.* Mores Massilienses, i. molles, & impudicos. *Id.* (*secondo Lambino.*) Memoriam alicujus. *Cic. Conservar memoria &c.* Artem aliquam, militiam, *vel* rem militarem, *Ovid. Liv.* Colere vitam. *Vivere Plau.* Colere pectus per artes ingenuas. *Ovid. Applicare alle scienze*.

Coloro p. l. as, &c. *Colorare, colorire, dar colore*. 1. *a.* Colorata oratio. *Cic. Diceria adorna di figure*. Quos Aurora suis rubra colorat equis. *Prop.* Atomi formare, figurare, colorare, animare non possunt, *Cic.* Eloquentia educata nutrimentis epidictici generis, ipsa se postea colorat, ac roborat. *Id.* Animum (virtus) non coloravit, sed infecit. *Sen. Fil. Diede una tintura*.

2 *Per dar pretesto, mantellare, ricoprire*. Libidinosam liberalitatem, debiti nomine colorabat. *Val. Mass.* Colorata verba, *vel* Sermo. *Sen. Fil. Parole finte, simulate*.

Columbo, as, &c. *Baciar l'un l'altro, come fan le Colombe*. 1. *a. Sen. Fil. aver* Columbor.

Combibo p. b. bibi, p. b. bibitum p. b. *Bere in compagnia, ò bever tutto il liquore*. 1. *a.* Ipse meas combibo lacrymas. *Ovid.* Combibere venenum. *Hor.* Artes teneris annis. *Cic. Apprender le arti nella fanciulezza*. Ara cruorem combiberat, *Ovid. S'era imbevuto*. Sed infici jam debet his artibus, quas si combiberit dum tener est, ad majora veniet paratior. *Cic.*

Combino p. l. as, &c. *Combinare, accoppiare a due, addoppiare*. 1. *a.* Obsequia combinans numeris æquata, non meritis. *Sidon.*

Combullio, is, ivi, itum, p.l. *Bollire assai, ò insieme n. ass.* Diutius combulliant, quoad spissitudo, inducatur. *Apic.*

Cōbito p.l. is, biti, p.l. c. s. *Ragunarsi insieme. n. ass. Var. appo Scalig. è antico.*

Comburo p. b. is, bussi, bustum. *Abbruciare, ardere*. 1. *a.* Comburere mortuos, librum, ædes. *Cic.* Comburere diem mortuum. *Plau.* (*per ischerzo.*) *consumare il dì già scorso, &c.* Nimius calor mihi combussit guttur. *Id. Il caldo eccessivo mi ha disseccato le fauci.* Comburere diem. *Id. Passare allegramente, &c.* Comburere aliquem vivum. *Cic.* Aliquem fumo. *Id.*

Comedo p. b. edis, *vel* comes (edit, *vel* comest) èdi, ēsum, & estum *Infin.* Comedere, *vel* comesse. *Mangiare*. 1. *a. Plau.* Comedere beneficia alicujus. *Cic. Dimenticare i favori, e grazie ricevute.* Vos suos nummos comedistis. *Cic. Voi gli avete come di borsa tolti i suoi danari (i. quelli, che egli doveva imborsarsi.)*

2 Per

2 *Per consumare, dissipare*. Comedere aliquem *Ter*. Bona alicujus, nummos, rem suam, patrimonium. *Cic. Sall.* Dotem uxoris. *Titin.* Ad disputationem, *sive* orationem comedendam, ac bibendam aures se totas dabunt. P. *Pontan. Udiremo con somma avidità la disputa, ò diceria*. Comedere oculis aliquem. *Mart. Guardar fisso*.

Comedim, is, it, *pro* Comedam, as, at. Quod dem scortis, quodque in lustris comedim. *Plau.* Adducas, quæ mihi comedint cibum. *Id.* Comesses *pro* comedisses. (*Sinc.*) *Id.* Comisset *pro* comedisset. *Cat.*

Comessor, *vel* Comissor, (*Come piace a Lambino*) aris, atus, *Banchettar di notte, fatta già la cena; mà lascivamente, ò fare stravizzi, con intemperanza, e disolutezza. d. ass.* Convivabatur non ultra solis occasum, nec ut postea comissaretur. *Suet.* Nunc comissatum ibo ad Philolachem. *Plaut.*

Comitio, as &c. *n. ass. Celebrare, intimare, ò parlar nel consiglio*. Quando Rex comitiavit. *Varr.*

Comitor, p. b. aris, atus. *Accompagnare, far compagnia, corteggiare andar dietro, seguitare*. 3. *d.* è 2. *d mà di rado*. Comitari aliquem, funus, exequias, currum. *Cic. Plin. Virg.* Cætera, quæ comitantur huic vitæ. *Cic.* Tardis mentibus virtus non facilè comitatur. *Id.* Comitatus, a, um, *partic. depon.* Fœmina bellum comitata. *Stat.*

Comito, p. b. as &c. *Lo stesso*. 1. *a.* Proles comitavit euntem. *Ovid.* Comitare gradus alicujus. *Id.* Conchæ in alto comitantur marinis canibus. *Plin.* Nostraque adulantes comitant vestigia. *Ovid.* Funera nec potui comitare, nec ungere corpus. *Id.* Comitatus, a, um, *partic. pass.* Graditur comitatus Achate. *Virg.* Comitatus discipulis. *Mart.* Lacrymis comitata suorum. *Stat.* Ex urbe parum comitatus exiit. *Cic.*

Commacero, as, avi, atum. *Macerare, pestare*. 1. *a.* Commacerare aliquid. *Marcell.* Pistillo lilia præstat commacerare gravi. *Strabo.*

Commaculo p. b. as, &c. *Macchiare, imbrattare* 1. *a.* Commaculare manus sanguine alicujus. *Virg Uccidere alcuno*. (*poet.*) Commaculare se ambitu, furto, flagitio. *Cic. Macchiarsi di tali colpe, ò delitti*.

Commadeo, mades p. b. madui, s. s. *Esser umido, ò bagnato, inumidirsi. n. ass.* Coquito, usque dum ea commadebit bene. *Cato*.

Commalaxo, *seu* Commalasso, as, &c. *Mollificare, mitigare, ò stroppicciar con le mani per ammorbidare*. 1. *a.* Commalaxat dolorem Philosophia. *Varr. Verb. grec.*

Commalliono p. l. as, &c. *Intagliare in bronzo*. 1. *a. Higeno*.

Commanduco p. l. as, &c. *Mangiare, masticare*. 1. *a.* Cum ob religionem minimè commanducarent. *Plin.*

Commanducor, aris, &c. *Lo stesso*. 3. *d. Lucil. è antico*.

Commaneo, manes p. b. mansi, mansum. *Abitare, stanziare insieme. n. ass.* Qui in domo commanent. *Macrob.*

Commarceo, es, ui, s. s. *n. ass. Avvilirsi*. Bellicosus ante hæc, & industrius, repentè commarcuit. *Ammian.* Com-

Commargino, as, &c. 1. a. *Lo stesso, che* Margino. Commarginare pontes, *Ammian.*

Commasculo p. b. as, &c. *Corroborare, fortificare*. 1. *a.* Commasculare animum. *Apul* Frontem. *Macr. Far viso d'huomo, mostrarsi ardito.*

Commastico, as, &c. 1. *a. Masticare*. Ægilopas curat, si quis commasticet illam. *Macer.*

Commeditor p. b. aris, atus. *Pensare, considerare*. 3. *d.* Locos egregiè commeditari oportebat. L'*Autore ad Heren.*

2 *Per risare, imitare*: Fragiles sonitus chartarum commeditatur. *Lucr.*

Commeleto p.b.as,&c.*n. vel* Commeletor,aris. *d. ass. Esercitarsi* Tibiis assiduè commeletando sonum in dies suaviorē fecit Marsyas. *Hygin.*

Commemini,p. b. isti. s. s. *Ricordarsi*. 4. *n. ò l'infin.* Commemini hominem. *Cic.* Omnia. *Plaut.* Te dixisse. *Id* Id,quod tu rectè commeministi. *Cic.* Ego autem non commemini,antequam sum natus, me miserum. *Id.*

Commemoro p. b. as, &c. *Ricordare, ridurre à memoria, ò narrare, raccontare*. 1. *a. ò l'infin.* Commemorabo officia, quæ in te contuli. *Cic.* Sed quid ego plura commemorem? *Catul. Per far mentione. n. ass. ed abl. con de.* Poetæ de quibus antea commemoravi. *Cic.* Omnes de tua virtute commemorant. *Id.*

Commendo, as, &c. *Raccomandare, commettere*. 3. *a.* Illum tibi commendo de meliore nota. *Curio. à Cic. Io te lo raccomando caldamente, ò con miglior inchiostro*. Et is, qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa, postulavisset. *Id.* Commendare se alicui in clientelam. *Ter. Mettersi sotto la protezione, ò patrocinio d'uno*. Bona sua, *vel* filium amico; fidei, *seu* prudentiæ alicujus. *Cic.* Aliquid memoriæ. *Id. Imparare a mente*. Nomen suum, *vel* aliquem sempiternæ gloriæ, *vel* immortalitati. *Id. Immortalare, far immortale*. Aliquid literis, *seu* literarum monumentis. *Id. Stampare, tramandare a' posteri*. Se fugæ. *Hirtio. Fuggire.*

2 *Per lodare, approvare, recar pregio, fare spiccare*. 1. 3. *a.* Commendo te apud Regem. Eloquentiam vox maximè commendat. *Cic.* Adolescens virtute potiùs, quàm genere, seu formà commendatur. *Cic.* Lotos commendat vina succo suo. *Plin. Il loto fà i vini migliori col suo sugo*. Laurum is mandit, commendandi halitùs gratiâ. *Id Ei mastica allovo per farsi buono alito.*

Commentior, iris, mentitus. p.l.*Fingere, dir falsamente, mentir molti insieme. d. ass.* Lignum a me toto oppido quæsitum, non piguit vos commentiri. *Apul.*

Commentor, aris, atus. *Inventare, divisare, fingere*. 3. *d. e con l'ut al cong.* Commentari fallaciam, *vel* dolum. *Plau.* Ille commentatus est mimos. *Cic. Egli inventò i mimi nel palco.*

2 *Per meditare, pensare, considerare, over ordinare, comporre*. 3. *d.* Fu-

d. Futuras mecum commentabar miserias. *Cic.* *Andava meco pensando*, &c. Commentari orationem in aliquem. *Id.* *Studiatamente comporre*, &c. Statuam crebris mallei, scalprique ictibus. *Lambino*. *Studiar bene a formare, ò effigiare una Statua*. Id ipsum mecum ex his locis commentor, ut ista improbem. *Cic.* Commentor declamitans cum aliquo quotidie. *Id.*

3 *Per disputare, trattare*. *d. ass.* Commentatur ille in templo cũ Literatis. *Cic.* Commentantur inter se de Philosophia. *Id.*

4 *Per commentare, dichiarare, chiosare*. 3. *d.* Commentari Aristotelem, *vel* ejus libros. *Plau.* Commentatus, *partic. depon.* Cic. *overo partic. pass. cioè pensato, ritrovato, finto*. Commentata oratio, fallacia, &c. *Cic.*

Commento, as, &c. *Lo stesso*. 1. *a. è antico*. Nimis bene omnia commentavi. *Plau.* *Ma Lambino legge*, ora commentavi. *Io gli hò concio bene il viso co' pugni*.

Commeo, as, &c. *Andare, venire, andar da un luogo ad un altro, viaggiare*. *n. ass.* Sol ab ortu ad occasum commeat. *Cic.* Crebrò illius literæ ab aliis ad nos commeant. *Id.* Vere, *vel* Autumno, &c. commeant aves. *Plin.* *Fanno passaggio*. Commeare ultrò, citròque. *Liv.* *Andar in là, e in quà; in sù, e in giù*. Commeare viam scrupulosam. *Plau.* *Andar per una via sassosa*. Quò omnes undique cum mercibus commeabant. *Cic.*

Commercor, aris, atus. *Comprare molte cose insieme*. 3. *d.* Captivos commercari. *Plaut.*

Commereo, meres p. b. merui, meritum, p. b. *Meritare*. 4. *n.* Nunquam commerui, ut ille me odio haberet. *Ter.* commerere gratiam, *Plau.* pœnam. *Ouid.*

2 *Per commettere, e pigliasi per lo più in mala parte*. Quid commerui, aut peccavi, pater? *Ter.* Commerère, *vel* in se commerere culpam, *aut* noxiam. *Plau.* *Commettere gran fallo*.

Commereor, eris p. l. meritus sum. *Lo stesso*. 3. *d.* Me culpam commeritum, scio. *Plau.* Commereri malum erga aliquem. *Ter.* Commeritus, *partic pass.* Castigabo eum pro commerita noxia. *Plau.*

Commetior, iris, p. l. mensus. *Misurare*. 3. *d.* Oportet commetiri cum tempore negotium. *Cic.* Neq. siderum ambitus inter se commetiuntur. *Id.*

Commeto p. b. as, &c. *Andare, ò venire*. *n. ass.* Quum ad lupam nostram tam multi crebro commetant Lupi. *Nevio*. *è antico*.

Commigro p. b. as, &c. *Andare, ò venire ad abitare, mutare stanza*. *n. ass.* Domus tibi conducta est: sed brevi in tuam commigrabis. *Cic.* Romam commigravit. *Liu.*

Commilito, as, &c. *Combattere assieme* *n. ass.* Luna quasi commilitans, quum à tergo se hostibus præbuisset, umbras suas, quasi hostium corpora, petebant. *Flor.*

Commingo, is, xi, ctum. *Scompisciare, pisciare addosso, e bagnar di di piscio*. 1. *a.* Comminxit lectum bene potus *Hor.*

2 *Per isporcare, imbrodolare*. Savia comminxit spurca saliva tua, *Catul. Scombavò la tua, &c.*

Comminiscor, eris p b. commentus. *Fingere, favoleggiare, ò inventare, fantasticare*. 3. *d. ó d. ass.* Comminisci mendacium. *Plau* Homo ingeniosus ad comminiscendum. *L'Autore ad Heren.* Occurrentia, nescio quæ, comminiscebatur. *Cic.* Commentus, *part. depon. Cic. overo passivo, finto, simulato*. Sacra, *vel* Funera commenta. *Ovid.*

Comministro, as, &c. *Ministrare, porgere*. 1. *a.* Extremam fistulam intestini contra ducum, ac potestatum iniquitates comministrant. *Plin. Al. leg.* Commonstrant.

Commino, as &c. *Menare, condurre*. 1. *a.* Gregatim pecus comminantes. *Apul.*

Comminor p. b. aris, atus. *Minacciare* 4 *d.* Comminando magis, quàm inferendo pugnam, dies absumebatur. *Liu.* Ut Aquilifero moranti cuspide sit comminatus. *Suet.* Comminatus. *part. pass.* Nex comminata. *Apul.*

Comminuo, is, minui, minutum .p.l. *Rompere fracassare, sminuzzare, stritolare, fare in pezzi*. 1. 3. *a.* Comminuere fores securibus, ossa fuste, *vel* scipione. *Plau.* Comminuam tibi caput. *Id.* Frangere, & comminuere aliquem *Cic. per metaf. Abbattere*.

2 *Per diminuire, sminuire, scemare*. 1. *a.* Comminuere argentum, *seu* pondus argenti. *Hor.* Vires ingenii. *Ovid* Re familiari comminutus. *Cic.* Nullum est officium tam sanctum, quod non avaritia comminuere, atque violare soleat. *Id.*

Commisceo, as, miscui, mistum. *Mischiare, mescolare*. 1. *a. ed abl. col cum, ò puro*. Volo, id consilii tecum commiscere. *Plau.* Ne quid rei cum illo commisceas. *Id. Non t'impacciar con lui*. Querela commista gemitu. *Lucr.* Verum commistum falso, bonum malo. *Plau.* Capro commista canis. *Id* Numquam temeritas cum sapientia commiscetur. *Cic.*

Commisereor, eris, p.l. seritus .p.b. *Compassionare*. 3. *d.* Electra comploret, commisereaturque interitum ejus. *Gell. Si truova imperf. col gen.* Navitas precum ejus harum commiseritum esse illactenus, ut & *Id.*

Commiseresco, is, s. p. *Aver misericordia, pietà, compassione* 4 *n.* Servos, & nostrum imperium, & fidem commiserescere *Ennio.*

Commiserescit, ebat, misertum est. *Lo stesso*. 6. *imp.* Commiserescat te hujus mulieris. *Plau* Ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam, si adesset, credo, ibi ejus commiserescceret. *Ter.*

Commiseror p. b. aris, atus *Compatire, condolersi, aver pietà, compassione*. 3. *d.* Quid quum commiserari, conqueri, & ex illius invidia deonerare aliquid & in se trajicere cœperit? *Cic.* Commiserari fortunam alicujus. *Nipot.*

Com-

Commitigo p. b. as, &c. *Mitigare*, *ammollire*. 1. 3. *a.* Commitigavit ille mihi caput saxo. *Ter. Ei m'infranse il capo con un sasso.* Tibi uti commitigari videam sandalio caput. *Id.*

Committo, is, misi, missum. *Congiungere*, *unire*. 1. 3. *a.* Committere lacum flumini. *Plin.* Caudam utero. *Virg.* Dexteram dexteræ. *Id. Impalmarsi* Animos committite vestros. *Catul. Unite gli affetti.*

2 *Per commettere*, *confidare*, *dare in guardia*, *ò in mano* Ovem lupo commisisti. *Ter.* Committere gnatam suam uxorem alicui. *Id. Dare in isposa.* Committere se in conclave. *Cic. Cacciarsi dentro.* Committit vates, & comparat. *Iuv. Incita &c.* Committere se in conspectum. *Id. Comparire &c.* Committere alicui sua consilia. *Cic.* Se, salutem, & vitam fidei, ac potestati alterius. *Ter.* Se, *vel* spem in fidem, & tutelam alicujus. *Liu.* semen solo, *vel* semina terræ. *Col. Tibul. Seminare.* Committere se itineri. *Cic. Metterfi in viaggio.* Se periculo, *sive* in discrimen. *Cic. Liu. Esporsi à rischio.* Se in locum præcipitem. *Cic.* Se, vitam, navem mari, ventis. *Ovid.* Aliquid luci. *Catul. Palesare*, *publicare*, *stampare*. Historiam frequenti auditorio committere. *Suet. Fare*, *recitare*.

3 *Per cominciare*, *ò attaccare*. 1 *a.* Committere ludos, *aut* spectaculum. *Cic.* Cœnam. *Var.* Prælium, *vel* pugnam cum hostibus. *Cef.* Solvere commissas acies. *Prop.* Cum Juvenale meo quæ me committere tentas, quid non audebis &c. *Mart.* Fratres inter se commisit *Suet. Gli attaccò frà loro.* Ludi commissi. *Virg.* i. Incepti.

4 *Per far male*, *peccare*, *commettere*. 1. *a. E l ut.* Non timent, qui nihil commiserunt. *Cic.* Committere contra legem. *vel* in Deum. *Cic.* Committere culpam, fraudem, rixam, jurgia. *Id. e Plau.* Non committam, ut possis me accusare, &c. *Cic. Io farò sì, che tu non possa*, *&c. overo*, *non ti darò campo nè occasione di*, *&c.* Committere multam, *seu* pœnam. *Var. Incorrere nella pena.*

5 *Per confiscare*. 1 3. *a.* Hæreditas illa Regi commissa est. *Cic.* Ejus prædia in publicum committuntur. *Paol.*

Commodo p. b. as, &c. *Dar commodità*, *far piacere*, *ò servizio*, *usar cortesia*, *giovare*, *servire*, *accommodare*, *adagiare*. 3. *n.* *ò* 3. *a* Ego tibi rebus omnibus, *vel* omnibus in rebus commodabo. *Cic.* Oro te, ut omnibus in rebus ei te commodes. *Id. Ti prego, che in ogni occorrenza gli sii favorevole.* Quæcunque ei commodàris, erunt mihi gratissima. *Id. Qualunque servizio gli farai*. *&c.* Commodare severitatem delictis magnis, veniam parvis. *Tac. Adoprare.*

2 *Per acconciare*, *assettare*. 1. 3. *a.* Commodare capillum. *Plau.*

3 *Per imprestare*. *prestare* (*e si dice per lo più di cosa*, *che si rende la stessa.*) 3. *a.* Commodo tibi ædes, vestem, libros, vasa, equum. *Cic.* Aurum *vel* Argentum. *Plau.* Commodare operam suam alicui. *Plau. Ajutare alcuno* Aurem alicui, *vel* præceptis, & culturæ alicujus. *Ouid. prestare orecchio*, *ascoltare i documenti*, *&c.* Publice commo-

Coasso, as, &c. *Intavolare, commetter le assi, ò tavole insieme.* 1. *a.* Quum coassatum fuerit, supra altera coassatio transversa sternatur. *Vitruv.*

Coaxo, as, &c. *Lo stesso: overo Coassare, gracidare. far la voce delle rane, n. ass.* Garrula limosis rana coaxat aquis. *Philom.* Atque ex eo negantur ibi ranæ coaxare. *Suet.*

Coccysso, as, &c. *Fare il verso del Cucco, ò del Gallo. n. ass. (voce gr.)*

Cocionor, aris. &c. *Trattenersi in comprare. d. ass.* Diù cocionatus est. *Quint.*

Coctito, as, avi, atum. *Cuocere spesso.* 1. *a. Plau.*

Coemo p. b. is, emi p. l. emptum. *Comperare. far compra. ò comprare insieme.* 1. 2. *a.* Quæ tum non modò non vendebant, verùm etiam coemebant. Cic.

2 *Per prender con danaro.* Præstantes poetas, nec non, & artifices coemit. *Suet.*

Cœnaturio, turis p. b. s. p. *Aver voglia di cenare. n. ass.* Cœnaturit Vacerra, non cacaturit. *Mart.*

Cœnito p. b. as, &c. *Cenare spesso. n ass.* Foris cœnitare. *Cic.*

Cœno, as, avi, atum, *vel* cœnatus, sum. *Cenare. n. ass. ó 4. n.* Eo die casu apud Pompejum cænabam. *Cic. In casa di Pompeo.* Cum aliquo. *Id.* In odorem culinæ. *Plau* Cœnare aptum, aves, olera, &c. *Hor. Plau. Mangiar a cena vn Cinghiale, &c.* Cœnavi cœnam tuam. *Plau.* Cœnabis hodie, ut te dignum est, magnum malum. *Id. Harai tu per cena delle batoste, &c.* Cœnatus, *partic. pret. depon. Cic. Avendo cenato, ò che ha cenato.* Cœnatum est. *Liu Si cenò.* Cœnandus. *part. pass.* olla cœnanda Glyconi. *Pers.*

Coeo, cois, ivi p. l. itum p. b. *Congiungersi. ra unarsi, esser insieme. n. ass.* Heri aliquot adolescentuli coivimus in Piræo. *Ter. Ma Cic. ad At. scrisse*, in Piræum. Coire in unum. *Liu.*

2 *Per azzuffarsi. affrontarsi.* Coeunt agmina, *vel* coeunt in prælia; coeunt naves. *Valer*

3 *Per accordarsi, concordare.* Coire in fœdera. *Virg.* cum aliquo. *Cic.* Societatem cum aliquo. *Id. Attaccare amistà far lega.* Coire in alienam litem. *Plin. vel* de bonis alicujus. *Accordarsi con uno ad accusare, ò danneggiare una terza persona.*

4 *Per contrattare, far contratto.* Coire societatem cum aliquo de re aliqua, *vel* alicujus rei, periculi, *seu* laboris. *Cic Far società, ò contratto di compagnia, entrando a parte del guadagno, ò perdita.* Coitur societas. *Disse Gell.* Societas coita. *Vlp.*

5 *Per unirsi saldarsi, ò quagliarsi.* Coivit vulnus. *Ovid.* Cicatrix *Plau. La ferita si saldò* Arteria incisa non coit. *Cels.* Coit gelidus formidine sanguis. *Virg.*

6 *Per usar carnalmente. n. ass ed abl. col cum, ò acc. con inter.* *lin. e Ov.* Coiens, euntis. *partic pres. e così* Coeundi, & coeundum, *Gerund.* Coitus, a, um. *part. pret. pass. Vlp.*

Cœpi

Cœpi, isti, it, *vel* cœptus, sum. *Cominciare*. 4. *n.* ò *n.* *ass.* *e l'infin.* Tantò magis Pausanias orare cæpit. *Nip.* *Anticamente si dicea*, Cœpio, is, it. *Fut. dell'indic.*, *e pres. del congiunt.* Cœpiam. *Plau. e Lucill.* Cœperem. *Ter. infin.* Cœpere. *Plau. in Persa*. Cœptus, a, um. *partic. pret. pass.* Bellum, vel iter cœptum. *Virg.* *Alle volte depon.* Ille cœptus est adhiberi: *pro* cœpit. *Cic.* Traduci exercitus cæptus est. *Liu.* Vineæ ceptæ agi. *Id.* Cœpturus, a, um; *part. fut.* cœpturi Bellum. *Liu.*

Cœpto, as, &c. *Incominciare*. 1. *a.* ò *n.* *ass. e l'infin.* Cur istud cœptas consilium? *Plau.* Animal cœptat ea, quæ naturæ apta sentit, appetere. *Cic.* Cœptavere seditionem. *Tac.* Olympiade VII. cœptante. *Solin.* Cœptata libertas, *passivo*. *Tac.*

Coepulor p. b. aris. *Banchettare insieme*. *d. ass.* *Cavato da Plauto, che disse* Coepulonus.

Coequito p. b. as, &c. *Cavalcare insieme a paro*. *n. ass.* Coequitaverant autem sex millia equitum. *Liu.* *E da altri si legge*. Cum equitatu: erant autem sex millia equitum.

Coerceo, es, ercui, ercitum. p. b. *Ristringere*, *trattenere*, ò *abbracciare*, *contenere*. 1. *a.* Agricola ferro amputans, vitem coercet, nè silvescat sarmentis. *Cic.* Mundus (i. Cælum) omnia complexu suo coercet. *Id.* Coercere crines nodo. *Hor.* *Annodare*, &c Vitta coercet capillos. *Ouid.* Coercere bella numeris. *Ouid.* *Descrivere in verso le guerre*.

2 *Per raffrenare*, *reprimere*, *domare*, *moderare*. Coercere hostem armis, ora frenis. *Ouid.* Delicta suppliciis. *Hor.* aliquem verberibus. *Cic.* Iram, cupiditates, &c. *Id* Pudorem, *vel* temperantiam metu pœnæ, *aut* infamiæ. *Id.* *Tenere a segno la verecondia*. &c. *per timore*. &c. Aquam pluviam. *Id.* *Impedire*, *riparare*, &c.

3 *Per forzare*. Illum vitare coercemur. *Cic.* Aeneja virtus Junonem veteres finire, coercuit, iras. *Ovid.* Coercere se modico. *Sen.* *Contentarsi di poco*. *Ovid.*

Coerro, as, &c. *Andar vagando insieme*. *n. ass.* Sciendum, Præfectum vigilum per totã noctẽ vigilare debere, & coerrare calceatum. *Paul.*

Cogito p. b. as, &c. *Pensare*, *andar pensando*, *stare in pensiero*, *considerare*, *meditare*. 1. *a.* Cogito in animo, *vel* meo cum animo, *vel* mecum ipse, an &c. *Ter. Cic.* Cogitare de aliquo. *Ter.* *Pensar sopra alcuno*. Aliam rem ex alia. *Id.* *Passar d'un pensiere all'altro*. Alicui fraudem. *Hor.* *Machinar danno*, Cogito Romam, in Tusculanum, &c. *Cic.* *Fò pensiero d andare a Roma*. &c. Ego hinc cras, *vel* perendie manè, cogito. *Id.* *Io disegno partirmi domane*. ò *posdomane*. Cogitatum est mihi, quid loquar. *Plau.* *Hò già pensato ciò ch'io mi debba dire*. Cogitare aliquem. *Sen.* *Che disse*. Cæsar tibi est cogitandus. Unus dies pęnam affert: multi cogitant. *P. Syr.* *Preparano*, *machinano*.

Cognomino p. b. as, &c. *Soprannominare*. 1. *a.* Serapio cognominabatur,

batur, propter similitudinem Suarii cujusdam negotiatoris. *Plin.*

Cognosco, is, cognovi, cognitum p. b. *Conoscere, intendere, aver notizia, sapere*. 1. 6. *a. ò abl. con ex.* Cætera cognosces ex aliis, *vel* ex literis, ex nuntiis, &c. *Cic.* Cognovit Metellus ex perfugis de Bomilcaris casu. *Liu. Seppe la morte di, &c.*

2 *Per informarsi, fare inquisizione*. 1. *a. ed abl. con de.* Cognoscere de actis alicujus. *Cic.* De hereditate, de cæde. *Cel.* Cognoscere causas. *Cic. Giudicar delle cause, esaminarle, proprio del Giudice*.

3 *Per isperimentare*. Hominem prudentem, & officiosum cognosces. *Cic.*

4 *Per considerar bene, ò udir attentamente*. Cognoscere consilia alicujus. *Ter.* Quas ille res gesserit, cognoscite. *Cic. Vdite, &c.*

5 *Per usare con alcuna*. 1. *a.* Turpiter illa virum cognovit adultera Virgo. *Ovid.* Cognosti, *pro* cognovisti. *Ter.* Cognoram, *pro* cognoveram. *Cic.* Cognosses *pro* cognovisses. *Id.* Nomine tantum mihi cognitus. *Plin. Conosciuto da me*. Cogniturus. *part. Cic.*

Cogo, is, coegi p. l. coactum. *Radunare, ammassare, raccogliere*. 1. 6. *a.* Cogere dispersa, oves, pecus, nummos, stipem, pecuniam à Civitatibus, Senatum, milites in prælia, acies in unum locum, *vel* ad montes. *Cic. Virg.* Nodo comas. *Sen. Trag.* Hinc cogitur, id verum esse, *Cic. Quindi si raccoglie, e conclude, &c.* Hoc cogere volebat, falsas literas esse. *Id.* Innumerabilia sunt, ex quibus effici, cogique possit, nihil esse, quod sensum habeat, quin id intereat. *Id.*

2 *Per isforzare, costringere, spingere*. 1. *a. ed acc. con ad, ò in, ò l'infin. ò l'ut al congiunt.* Id me jus cogit. *Ter.* Me mori cogis. *Virg.* Cogere aliquem ad arma. *Ouid.* ad, *vel* in lacrymas. *Plau. Farlo piangere*. In compedes. *Id. Metterlo ne' ceppi*. Vis ventorum navem coegit in portum. *Cic.* Heri immodestia hæc me coegit. *Plau. L'intemperanza del padrone mi hà quì ridotto*. Cogor in angustum. *Ter. Son ridotto alle strette*. Cogere aliquem, *vel* se ipsum, in ordinem. *Plin. Iun. e Liu. Mettere alcuno, ò se à riga degli altri, deporre un ufficiale.* Omnes arbores in sulcum cogendæ. *Virg.* Primæ legionariæ cohortes ibant, levis armaturæ equites agmen cogebant. *Liu. Stavano alla coda della Squadrone. E metaforicam.* Assentior tibi, ut nec duces simus, nec agmen cogamus, faveamus tamen. *Cic. Non siamo ne capo, nè coda*.

3 *Per addensare, inspessire, stringere*. Cogere lac. *Plin.* Cogit aquas Boreas. *Ovid.* In nubem cogitur aer. *Virg.* Frigore mella cogit hyems, eademque calor liquefacta remittit. *Id.*

Cohæreo, es, hæsi, hæsum. *Attaccarsi, unirsi, tenersi insieme attaccati, star bene in se congiunti*. *n. ass. ed abl. col cum, ò acc. con inter. ò 3. n.* Ossa inter se cohærent. *Cic.* Neque materiam ipsam cohærere potuisse, si nulla vi contineretur. *Id.*

2 *Per convenire, quadrare, accordarsi*. Cohærent dicta inter se. *Cic.* Non cohæret sermo. *Id.* Congruunt, & cohærent cum causa. *Id.*

Id. Nec enim virtutes sine beata vita cohærere possunt, nec illa sine virtutibus. *Cic. Non possono sussistere &c.* Nuptiæ non cohærent. *Ter.* Cohæsus (*part. dep. pret.*) *pro* cohærens *Gell. che disse*: Quercus in duas antea diducta partes, stricta denuò, & cohæsa &c. *Da non imitarsi.*

Cohæresco, is, s. p. *Unirsi insieme. n. ass.* Atomi inter se cohærescunt. *Cic.*

Cohibeo, hibes p. b. hibui, hibitum p. b. *Contenere, ritenere, raffrenare, reprimere.* 1. 3. 6. *a.* Sed cohibere motum animi, & tenere in tua potestate cum sis iratus, non mediocris sapiëtiæ est. *Cic.* Quum sparsum semen gremio excepit, primò id occatum cohibet. *Id.* Cohibere brachium togà. *Id.* Cohibere se, iracundiam, libidines, *Ter.* Fugam, furorem, gaudia. *Cic. Prop.* Nodo crinem. *Hor.* aliquem in vinculis. *Curt. Tener prigione, ò trà ferri alcuno.* Arctè cohibet pater filium. *Plau. Ei lo fa stare a segno, e'l tiene in riga.* Cohibere animum, oculos, manus ab alieno. *Cic. Non desiderare, nè torre la robba altrui.* Manum alicui. *Stat.* Cohibessit, *pro* Cohibuerit, Am cohibessit. h. e. Eam cohibuerit. *Lucr. E' antico.*

Cohonesto, as, &c. *Onorare, far onore.* 1. 5. *a.* Cohonestare exequias alicujus. *Cic.* Aliquem laude. *Id.* Eorum authoritate statuas cohonestare tuas conatus es. *Id.* Quem sæpe vestra laude cohonestatis. *Id. Favorire, onorate.*

Cohorreo, es, horrui s. s. *Spaventarsi, raccapricciarsi, paventare, tremar di paura, ò di freddo, aver ribrezzo. n. ass.* Ex quo sudore quum cohorruisset, cum febri domum rediit. *Cic.* Quem ut agnovi, equidem cohorrui. *Id.*

Cohorresco, is, horrui, s. s. *Lo stesso.* Dii me perdant, nisi cohorrescit corpus meum. *Suet.* Cohorrui primò; etenim erat interitus Civitatis. *Cic.*

Cohortor, aris, atus. *Esortare, confortare, rincorare.* 3. *d.* Cohortari aliquem ad pacem, ad virtutem, ad studium, &c. *Cic.* Cohortatus. *partic. pass. l'usò Catone appo Gell.* Cohortandus. *part. fut.* Illud vereor, nè majorem vim ad deterrendum habeat, quam ad cohortandum *Cic.*

Cohorto, as, &c. *Lo stesso.* 1. *a.* Atque hos cohortarent, uti maturarent. *Nonio. E' antico.*

Cohumido, as. *Bagnare.* 1. *a.* Cohumidare genas lacrymis. *Apul.*

Coimbibo, p. b. is, bibi p. b., bibitum p. b. *Imbevere. a.* Si apertè hoc facere confessis maledictionibus coimbibissetis. *Arnob.*

Coinquino p. b. as, &c. *Imbrattare, bruttare, intridere.* 1. 5. *a. Hor. Per diffamare.* Matres coinquinari, Regiam contaminari stirpem. *Cic.*

Collabasco, is, s. p. *Minacciar rovina, star per cadere. n. ass.* Amici collabascunt. *Plau.*

Collabefacio, is, p. b. feci, p. l. factum. *Guastare.* 1. *a.* A Themistocle collabefactus, exilio multatus est. *Nipot.*

Collabefactò, as, &c. *Distruggere, guastare; corrompere, ò far mentare*. 1. *a*. Vastum motu collabefactat opus. *Ovid*. Collabefactatus. *Guasto, distrutto*. Collabefactatus rigor auri solvitur æstu. *Lucr*.

Collabefio p. l. befis p. b. factus sum. *Esser rotto, guasto, distrutto: ò rompersi, guastarsi. n. ass.* Altera perfracto rostro, tota collabefieret. *Cæs*.

Collabello, as, &c. *Stringer le labbra. n. ass. ò 4. n.* Collabella osculum. *Laber*. *Bacia co' labbri serrati*.

Collabesco, is, s. p. *Cominciare a cadere. n. ass. Lucr*.

Collabor p. l. eris p. b. lapsus. *Cadere, ò cader insieme. d. ass.* Collapsus est adolescens in corruptelam suam. *Plau*. Domus fastigium collabitur. *Suet*. Cervix ejus ita icta est, ut collaberetur. *Curt*. Famuli collapsum in tecta ferebant. *Virg*.

Collacero p. b. as, &c. *Lacerare, ò squarciar da per tutto*. Confossum, collaceratumque corpus. *Tac*.

Collacrymo p. b. as, &c. *Lagrimare, piangere. n. ass. ò 4. n* Casum ille meum collacrymavit. *Cic*. Ad quem ut venio, complexus me senex collacrymat. *Id*.

Collacrymor, aris, atus. *Lo stesso. d. ass. ò 3. d. Senza Autore*.

Collætor, aris, atus, sum. *Rallegrarsi insieme, 7. d. ò d. ass. Passer. al verbo*. Lætor.

Collævo, as &c. *Lisciare, lenire*. 1. *a*. Hoc asperitas oculorum collævatur; hoc palpebrarum crassitudo tenuatur. *Senec*.

Collatero, as, &c. *Chiuder da' fianchi*. 1. *a*. Vocales utrimque collaterat. *Capell*.

Collato p. l. as. &c. *Dilatare, ampliare*. 1. *a*. Quod si angusta quædam, atque concisa, & alia est collatata, & diffusa oratio. *Cic*.

Collatro p. b. v. Conlatro.

Collaudo, as, &c. *Lodare, commendare*. 1. *a*. Eodem die D. Bruti factum collaudavistis. *Cic*. Clementiam Cæsaris per literas collaudavi. *Id*. Illud tibi affirmo fore, ut cũ redieris, ab omnibus collaudere. *Id*.

Collevo p. b. as, &c. *Mitigare, alleggerire*. 1. *a*. Prodest renibus, jecinori, & interaneis vesicæ; collevat enim ea *Plin*.

Collibet p. b. ebat, libuit, & libitum est. *Piacere, esser grato, venire in grado*. 3 *imp. e l'infin*. Si quid collibuit, novi te. *Ter*. Collibitum est mihi. *Cic*. Si collibuisset. *Hor*. Ut simul ac mihi collibitum sit, de te cogitare, spectrum tuum occurrat. *Cic*. Nil flagitiosum corpori putasti, quod alteri collibuisset. *Id*.

Collibro, p. l. as. *L'istesso, che* Libro. Inter arbores medium quod erit, id ad medium collibrato. *Cato*.

Collicior, eris, &c. *Dep. ass. Esser comprato*. Per *Mosel in Gell*.

Collido p. l. is, lisi, lisum p. l. *Percuotere, ò battere insieme*. 1. *a*. Collidere manus. *Quint*. Navigia inter se collidunt. *Curt*. Per *rompere, fracassare*. Græcia collisa bello, *seu* duello. *Hor*. Reip. capita inter se collisa, *Pater*. Humor ita mollis est, ut facilè premi, collidique

possit

possit. *Cic.* Confligunt, & colliduntur leges. *Quint. Combattono frà se stesse.*

Colligo p. b. as, &c. *Legare, ò stringere insieme, unire.* 1. *a. ed acc. con in.* Colligare manus. *Cic.* Vulnera. *Plin.* Flores in fasciculos. *Id.* Se cum aliquibus. *Cic. Unirsi, collegarsi con alcuni.* Impetum furentis, vitæ suæ periculo. *Id. Rattener l'impeto d'un furioso, &c.* Atticus annorum septingentorum memoriam uno libro colligavit. *Id. Raccolse, mise assieme.* Ut unum medium extrema colligaret. *Id. Unisse.* Ni Brutum colligasemus in Græciam. *Id. Se non avessimo confinato Bruto.* Id enim expectant aures, ut verbis colligetur sententia. *Id.*

Colligo p. b. is, legi p. l. lectum. *Cogliere, raccorre, ragunare, ridurre insieme.* 1. *& a. ò abl. con ex.* Colligere vestem, pallium. *Plau.* Capillos in nodum. *Ovid.* Vela. *Virg. Ammainare.* Vasa. *Cic. Far fardello.* Rationes. *Id. Fare i conti, sommare.* Milites, sive exercitum. *Id. Assoldar gente.* Stipem à Tyrannis. *Liu.* Colligere se ipsum. Collegi ipse me. *Cic. Io rientrai in me stesso.* Colligere animo aliquid. *Id. Considerare, rivandar con la mente.* Quæ sua sponte homines eloquentes facerent, ea quosdam observasse, atque collegisse. *Id. Aver messo assieme.* Curio nullam memoriam antiquitatis collegerat. *Id.* Si ii, quos jamdiu colligis, viverent. *Id.* Et oratores quos colligo. *Id. Ch'io cito, adduco.* Colligere iram. *Hor. Adirarsi.* Substitit Æneas, & se collegit in arma. *Virg. Si pose su la difesa.*

2 *Per acquistare, guadagnare.* Colligere benevolentiam alicujus, vel ab aliquo; famam clementiæ, invidiam crudelitatis, gratiam, gloriam, plausus, &c. *Cic.*

3 *Per ristorare, ricoverare, riaversi.* Colligere vires ad aliquid agendum. *Liu.* Colligere se. *Cic.* Animum, vel animos. *Plau. Liu.* Collegit se ex timore. *Cos. Ripigliò il fiato, si riebbe, rinvenne dallo spavento.* Is primo perteritus somno surrexit; deinde cum se collegisset. *Cic.*

4 *Per inferire, concludere, argomentare, comprendere.* Ex eo colligere potes, quanta, &c. *Cic.* vel colligitur, esse verum, &c. *Id.* Colligor hinc, tibi placere, vel placuisse. *Ovid. (poet.) Quindi son io stimato d'esserti in grado.* Res undique collectæ. *Cic.* Exercitus collectus. *Id.*

Collimitor p. b. aris, atus. *Esser confinante. confinare.* 2. *d.* Gelonis Agathyrsi collimitantur. *Solin.*

Collimito, as, &c. *Lo stesso.* 3. *n.* Gelonis Agathyrsi collimitât. *Ammiano.*

Collimo p. b. as, &c. *Prender la mira, aggiustare il colpo al bersaglio, fissar diritto gli occhi nel segno.* 1. *a.* Collimare manus, & oculos ad aliquid. *Gell.* collimatis oculis ad umbram meam. *Apul.*

2 *Per colpire, ò dar nel bianco.* n. *ass.* *Cic.* Ma il testo è dubbio, si dica. Collimet, ò collineet.

Collineo, eas, &c. *Ferir nel bianco, dare in brocca, ò nel bersaglio, in brocca.*

traccare . n. ass. ed acc. con in, ò ad. Ad fenestram collineant Solis radii. *Spat.* Quis totum diem jaculans, non aliquando collineet? *Cic.* *Può esser anche t. a.* Collineare hastam, *vel* sagittam in scopũ, in caput &c. *Id.* Collineare omnem industriam, contentionemque ad aucupandam ingenii famam. *De Alb. Indirizzar tutto lo studio, &c. Pare* *legge* Collinio, inis. p. l.

Collinio, linis p. b. ivi, itum p. b. *Stropicciare, ò fregare insieme. 1. a.* *Colum. Verbo dubbio.*

Collino p. b. is, lini p. l. lèvi, livi, litum p. b. *Impiastrare, ugnere dolcemente. 1. a.* Collinere cerà pugillaria. *Gell.*

2 *Per imbrattare, intridere*. Pulcrum ornatum turpes mores cœno collinunt. *Plau.* Crines pulvere collines. *Hor.* Collitus cœno, *Plau. pieno di zacchere*.

Colliquefacio, facis. p. b. feci, factum. *Liquefare, stemprare.* Venenum colliquefactum in potione. *Cic.*

Colliquesco, is, s. p. *Cominciare à liquefarsi, divenir liquido. n. ass.* Ea, quæ addideris, in pice colliquescant. *Col.* Collicui, *seu.* colliquui, *pret. prestato da* Colliqueo; *L'usò Var. appo Scalig. che disse*: Quum aurum collicuisset afflatu fulminis.

Colloco p. b. as, &c. *Collocare, mettere, porre, allogare, assettare. 1. a. ed abl. ò acc. con in.* Collocare aliquem in lecto *Ter.* Tabernaculum in campo. *Cic.* Rem in tuto. *Id.* Spem in aliquo. *Id.* Totum se in cognitione, & scientia. *Id.* Aliquem in Divorum, *seu* Cælestium numero, *vel* concilio. *Id.* *Canonizare.* Sibi aliquid in collo. *Catul.* Insidias alicui. *Cic.* *Tender aguati, vel* Collocare vasa in tabernam. *Plau.* Se in otium, *vel* in arborem. *Id.* Auxilia in mediam aciem. *Cæs.* Vinum, *seu* venenum in longum soporem collocavit illum. *Plau. Lo fè dormire à lungo, ò morire*. Collocare sextantes in capita. *Liv. Metter una taglia per testa*. De ejus moderatione, & sapientia, in prioribus libris satis collocavi. *Cic.* *Hò esposto à bastanza*. Quot tua Mænalios collocat hasta sues. *Mart.* *Quanti ne atterra, &c.* Confectis, collocatisque rebus. *Hirtio. Terminati, e rassettati gli affari*.

2 *Per impiegare, adoperare. 1. a.* Bene, *vel* male collocare operam suam, pecuniam in prædiis, patrimonium in salutem Reip. *Cic.* Horas in studio. *Mart.* munus, *seu* beneficium apud aliquem. *Cic.* *Dare una carica, &c.* Collocare pecuniam. *Dar danaro ad interesse. Suet.*

3 *Per maritare, dar marito. 3. a.* Collocare filiam suam alicui viro. *Cic.* In conditionem se dignam, *vel* in familiam luculentam, *sive* opulentam. *Plau.* Collocare aliquam nuptui, *seu* nuptum. *Cæs.* In matrimonium. *Cic.* *Si adopra anche in questo senso assolutamente*. P. Scipio Corneliam filiam Tiberio Graccho collocavit. *Id.*

Collocupleto p. l. as, &c. *Arricchire, accrescere. 1. 5. a.* Rei honestandæ, & collocupletandæ causa. *Cic. Ter.*

Collo-

Colloquor p.b.eris p.b.locutus.p.l. *Ragionare, conferire, parlare insieme. d. aff. ed abl. col cum. ò 2. 3. d. ma rarissimo*. Colloqui cum aliquo, *vel* inter se de re aliqua. Cic. Colloquor tibi, *vel* te. *Plau.* Hoc uno præstamus feris, quòd colloquimur inter nos. *Cic.* Tu vero, ut me appelles, & interpelles, & obloquare, & colloquare velim. *Cic.* Per literas tecum, quàm sæpissimè colloquar. *Id.*

Collubet p. b. ebat, lubuit, *vel* lubitum est. *Piacere. 3. imp. e l'infin. Plau.* v. Collibet.

Colluceo, luces p. l. luxi s. s. *Lucere, risplendere. n. aff.* Collucet mare à Sole. *Cic.* Urbs flammis. *Virg.* Ager floribus purpureis. *Ovid.* Fulgore auri collucere, & illustrari Templum. *Cic.* Vidi, collucere omnia furtis tuis. *Id.*

Colluco p. l. as, &c. *Sbrancare, sboscare, tagliare i rami. 4. n.* Collucare lucū, silvam. *Cato.* Neque arborē feriis collucare, permittitur. *Col.*

Colluctor, aris, atus. *Lottare insieme, giucare alla lotta. d. aff ed abl. col cum.* Cum eo solo colluctatur. *Plin.*

Colludo p. l. is, lusi, lusum. p. l. *Giuocare, scherzare, ruzare insieme. n. aff. ed abl. col cum* Qui tibi inimicus esset tantà contumeliā acceptà, nisi tecum collusisset. *Cic.*

2. *Per ingannare un terzo, accordandosi le due parti, ò Procuratori frà loro. Vlp.*

Collumino p. b. as, &c. *Illuminare. 1. a.* Servius Tullus flamma colluminatur à capite. *Apul.* Solis radius colluminat omnes. *Pruden.*

Colluo, is, lui, lutum. p. l. *Lavare. 1. a.* Colluere os, dentes. *Plin.* Amphoram. *Cato.*

Collustro, as, &c *Guardare intorno. 1. a.* Collustrare omnia, *vel* oculis omnia. *Virg. Cic. Per illuminare.* Sol omnia clarissima luce collustrat. *Cic.* Luna Solis lumine collustratur. *Id.*

Collutulo p. b. as, &c. *Infangare, sporcare, macchiare: ò disonorare, diffamare. 1. a.* Hæc famigeratio te honestet, & me collutulet. *Plau.*

Colo, as, &c. *Colare, far passar per istaccio, stamigna, ò colatojo. 1. a.* Colare vinum, mel. *Col.*

2 *Per pescare con la rete. 1. a.* Piscatores colant amnem. *Manil. Pescano con la rete nel Fiume.*

Colo, is, colui, cultum. *Adorare, venerare, riverire, onorare, rispettare, amare con riverenza. 1. a.* Colere Deum votis, templis, &c. colere templa, sacra, &c. *Virg.* Festa. *Ovid. Solennizzare.* Aliquem loco, *vel* in loco parentis. *Cic.* Libertinam aulicam gratiosam, quò efficacius coleret, etiam diligere simulavit, quamvis anum; & penè decrepitam. *Suet*

2. *Per adornare, acconciare. 1. a.* Colere se, *vel* capillos. *Tib.* corpus, animum. *Ovid.*

3 *Per coltivare, lavorare. 4. n.* Colere terram, agrum, arva, hortos, vitem. *Cic.* Laudato ingentia rura, exiguum colito. *Virg.* Aliis prædia coluit, non sibi. *Cic.*

4 *Per*

4 *Per abitare, dimorare*. 4. *n.* Colere urbem, rus, montes, Panormum, Romam. *Cic.* Pallas, quas condidit arces, ipsa colat. *Virg.* *Pur si trova. n. ass.* Colere in loco aliquo (*pro* locum aliquem) *Gell. lib.* 16. *cap.* 11. *Si dice anche* Colere *Assolutamente in senso di abitare*. Primus Milo, qui extra Urbem totam, & pomærium colit. *Apul.*

5 *Per esercitare, praticare, osservare, mantenere*. 4. *n.* Colere religionem, pietatem, fidem, justitiam, amicitiam, &c. *Cic.* Suum quæstum, officium suum, servitutem. *Plau.* Mores Massilienses, i. molles, & impudicos. *Id.* (*secondo Lambino*.) Memoriam alicujus. *Cic.* *Conservar memoria &c.* Artem aliquam, militiam, *vel* rem militarem. *Ovid. Liv.* Colere vitam. *Vivere Plau.* Colere pectus per artes ingenuas. *Ovid. Applicare alle scienze*.

Coloro p. l. as, &c. *Colorare, colorire, dar colore*. 1. *a.* Colorata oratio. *Cic.* *Diceria adorna di figure*. Quos Aurora suis rubra colorat equis. *Prop.* Atomi formare, figurare, colorare, animare non possunt, *Cic.* Eloquentia educata nutrimentis epidictici generis, ipsa se postea colorat, ac roborat. *Id.* Animum (virtus) non coloravit, sed infecit. *Sen. Fil. Diede una tintura*.

2 *Per dar pretesto, mantellare, ricoprire*. Libidinosam liberalitatem, debiti nomine colorabat. *Val. Mass.* Colorata verba, *vel* Sermo. *Sen. Fil. Parole finte, simulate*.

Columbo, as, &c. *Baciar l'un l'altro, come fan le Colombe*. 1. *a.* *Sen. Fil.* *aver* Columbor.

Combibo p. b. bibi, p. b. bibitum p. b. *Bere in compagnia, ò bever tutto il liquore*. 1. *a.* Ipse meas combibo lacrymas. *Ovid.* Combibere venenum. *Hor.* Artes teneris annis. *Cic.* *Apprender le arti nella fanciullezza*. Ara cruorem combiberat, *Ovid.* *S'era imbevuto*. Sed infici jam debet his artibus, quas si combiberit dum tener est, ad majora veniet paratior. *Cic.*

Combino p. l. as, &c. *Combinare, accoppiare a due, addoppiare*. 1. *a.* Obsequia combinans numeris æquata, non meritis. *Sidon.*

Combullio, is, ivi, itum, p. l. *Bollire assai, ò insieme n. ass.* Diutius combulliant, quoad spissitudo, inducatur. *Apic.*

Cōbito p. l. is, biti, p. l. s. s. *Ragunarsi insieme. n. ass. Var. appo Scalig. è antico.*

Comburo p. b. is, bussi, bustum. *Abbruciare, ardere*. 1. *a.* Comburere mortuos, librum, ædes. *Cic.* Comburere diem mortuum. *Plau.* (*per ischerzo.*) *consumare il dì già scorso, &c.* Nimius calor mihi combussit guttur. *Id. Il caldo eccessivo mi ha diseccate le fauci.* Comburere diem. *Id.* *Passare allegramente, &c.* Comburere aliquem vivum. *Cic.* Aliquem fumo. *Id.*

Comedo p. b. edis, *vel* comes (edit, *vel* comest) èdi, ēsum, & estum *Infin.* Comedere, *vel* comesse. *Mangiare*. 1. *a.* *Plau.* Comedere beneficia alicujus. *Cic.* *Dimenticare i favori, e grazie ricevute.* Vos suos nummos comedistis. *Cic.* *Voi gli avete come di borsa tolti i suoi danari* (*i. quelli, che egli dovea imborsarsi.*)

3 *Per*

2 *Per consumare, dissipare*. Comedere aliquem *Ter*. Bona alicujus, nummos, rem suam, patrimonium. *Cic. Sall.* Dotem uxoris. *Titin.* Ad disputationem, *sive* orationem comedendam, ac bibendam aures se totas dabunt. P. *Pontan. Udiremo con somma avidità la disputa, ò diceria*. Comedere oculis aliquem. *Mart. Guardar fisso*.

Comedim, is, it, *pro* Comedam, as, at. Quod dem scortis, quodque in lustris comedim. *Plau.* Adducas, quæ mihi comedint cibum. *Id.* Comesses *pro* comedisses. (*Sinc.*) *Id.* Comisset *pro* comedisset. *Cat.*

Comessor, *vel* Comissor, (*Come piace a Lambino*) aris, atus, *Banchettar di notte, fatta già la cena; mà lascivamente, ò fare stravizzi, con intemperanza, e dissolutezza*. *d. ass.* Convivabatur non ultra solis occasum, nec ut postea comissaretur. *Suet.* Nunc comissatum ibo ad Philolachem. *Plaut.*

Comitio, as &c. *n. ass. Celebrare, intimare, ò parlar nel consiglio*. Quando Rex comitiavit. *Varr.*

Comitor, p. b. aris, atus. *Accompagnare, far compagnia, corteggiare andar dietro, seguitare*. 3. *d.* ò 2. *d mà di rado*. Comitari aliquem, funus, exequias, currum. *Cic. Plin. Virg.* Cætera, quæ comitantur huic vitæ. *Cic.* Tardis mentibus virtus non facilè comitatur. *Id.* Comitatus, a, um, *partic. depon.* Fœmina bellum comitata. *Stat.*

Comito, p. b. as &c. *Lo stesso*. 1. *a.* Proles comitavit euntem. *Ovid.* Comitare gradus alicujus. *Id.* Conchæ in alto comitantur marinis canibus. *Plin.* Nostraque adulantes comitant vestigia. *Ovid.* Funera nec potui comitare, nec ungere corpus. *Id.* Comitatus, a, um, *partic. pass.* Graditur comitatus Achate. *Virg.* Comitatus discipulis. *Mart.* Lacrymis comitata suorum. *Stat.* Ex urbe parum comitatus exiit. *Cic.*

Commacero, as, avi, atum. *Macerare, pestare*. 1. *a.* Commacerare aliquid. *Marcell.* Pistillo lilia præstat commacerare gravi. *Strabo.*

Commaculo p. b. as, &c. *Macchiare, imbrattare* 1. *a.* Commaculare manus sanguine alicujus. *Virg. Uccidere alcuno*. (*poet.*) Commaculare se ambitu, furto, flagitio. *Cic. Macchiarsi di tali colpe, ò delitti*.

Commadeo, mades p. b. madui, s. s. *Esser umido, ò bagnato, inumidirsi*. *n. ass.* Coquito, usque dum ea commadebit bene. *Cato*.

Commalaxo, *seu* Commalasso, as, &c. *Mollificare, mitigare, ò stroppicciar con le mani per ammorbidare*. 1. *a.* Commalaxat dolorem Philosophia. *Varr. Verb. grec.*

Commalliero p. l. as, &c. *Intagliare in bronzo*. 1. *a. Higeno*.

Commanduco p. l. as, &c. *Mangiare, masticare*. 1. *a.* Cum ob religionem minimè commanducarent. *Plin.*

Commanducor, aris, &c. *Lo stesso*. 3. *d. Lucil. è antico*.

Commaneo, manes p. b. mansi, mansum. *Abitare, stanziare insieme*. *n. ass.* Qui in domo commanent. *Macrob.*

Commarceo, es, ui, s. s. *n. ass. Avvilirsi*. Bellicosus ante hæc, & industrius, repentè commarcuit. *Ammian.* Com-

Commargino, as, &c. I. a. *Lo stesso, che* Margino. Commarginare pontes. *Ammian.*

Commasculo p. b. as, &c. *Corroborare, fortificare*. 1. *a.* Commasculare animum. *Apul.* Frontem. *Macr. Far viso d'huomo, mostrarsi ardito.*

Commastico, as, &c. 1. *a. Masticare*. Ægilopas curat, si quis commasticet illam. *Macer.*

Commeditor p. b. aris, atus. *Pensare, considerare*. 3. *d.* Locos egregiè commeditari oportebat. *L'Autore ad Heren.*

2 *Per risare, imitare*: Fragiles sonitus chartarum commeditatur. *Lucr.*

Commeleto p.b.as,&c.*n.* vel Commeletor,aris. *d. ass. Esercitarsi* Tibiis assiduè commeletando sonum in dies suaviorē fecit Marsyas. *Hygin.*

Commemini,p. b. isti. s. s. *Ricordarsi*. 4. *n. ò l'infin.* Commemini hominem. *Cic.* Omnia. *Plaut.* Te dixisse. *Id.* Id,quod tu rectè commeministi. *Cic.* Ego autem non commemini,antequam sum natus, me miserum. *Id.*

Commemoro p. b. as, &c. *Ricordare, ridurre à memoria, ò narrare, raccontare*. 1. *a. ò l'infin.* Commemorabo officia, quæ in te contuli. *Cic.* Sed quid ego plura commemorem? *Catul. Per far menzione. n. ass. ed abl. con de.* Poetæ de quibus antea commemoravi. *Cic.* Omnes de tua virtute commemorant. *Id.*

Commendo, as, &c. *Raccomandare, commettere*. 3. *a.* Illum tibi commendo de meliore nota. *Curio. à Cic. Io te lo raccomando caldamente, ò con miglior inchiostro*. Et is, qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa, postulavisset. *Id.* Commendare se alicui in clientelam. *Ter. Mettersi sotto la protezione, ò patrocinio d'uno*. Bona sua, *vel* filium amico; fidei, *seu* prudentiæ alicujus. *Cic.* Aliquid memoriæ. *Id. Imparare a mente*. Nomen suum, *vel* aliquem sempiternæ gloriæ, *vel* immortalitati. *Id. Immortalare, far immortale*. Aliquid literis, *seu* literarum monumentis. *Id. Stampare, tramandare a' posteri*. Se fugæ. *Hirtio. Fuggire.*

2 *Per lodare, approvare, recar pregio, fare spiccare*. 1. 3. *a.* Commendo te apud Regem. Eloquentiam vox maximè commendat. *Cic.* Adolescens virtute potiùs, quàm genere, seu formà commendatur. *Cic.* Lotos commendat vina succo suo. *Plin. Il loto fà i vini migliori col suo sugo*. Laurum is mandit, commendandi halitùs gratià. *Id. Ei mastica alloro per farsi buono alito.*

Commentior, iris, mentitus. p.l. *Fingere, dir falsamente, mentir molti insieme. d. ass.* Lignum a me toto oppido quæsitum, non piguit vos commentiri. *Apul.*

Commentor, aris, atus. *Inventare, divisare, fingere*. 3. *d. e con l'ut al cong.* Commentari fallaciam, *vel* dolum. *Plau.* Ille commentatus est mimos. *Cic. Egli inventò i mimi nel palco.*

2 *Per meditare, pensare, considerare, over ordinare, comporre*. 3. d. Fu-

d. Futuras mecum commentabar miserias. *Cic. Andava meco pensando, &c.* Commentari orationem in aliquem. *Id. Studiatamente comporre, &c.* Statuam crebris mallei, scalprique ictibus. *Lambino. Studiar bene a formare, ò effigiare una Statua.* Id ipsum mecum ex his locis commentor, ut ista improbem. *Cic.* Commentor declamitans cum aliquo quotidie. *Id.*

3 *Per disputare, trattare. d. ass.* Commentatur ille in templo cũ Literatis. *Cic.* Commentantur inter se de Philosophia. *Id.*

4 *Per commentare, dichiarare, chiosare. 3. d.* Commentari Aristotelem. *vel* ejus libros. *Plau.* Commentatus, *partic. depon. Cic. overo partic. pass. cioè pensato, ritrovato, finto.* Commentata oratio, fallacia, &c. *Cic.*

Commento, as, &c. *Lo stesso. 1. a. è antico.* Nimis bene omnia commentavi. *Plau. Ma Lambino legge*, ora commentavi. *Io gli hò concio bene il viso co' pugni.*

Commeo, as, &c. *Andare, venire, andar da un luogo ad un altro, viaggiare. n. ass.* Sol ab ortu ad occasum commeat. *Cic.* Crebrò illius literæ ab aliis ad nos commeant. *Id.* Vere, *vel* Autumno, &c. commeant aves. *Plin. Fanno passaggio.* Commeare ultrò, citròque. *Liu. Andar in là, e in quà; in sù, e in giù.* Commeare viam scrupulosam. *Plau. Andar per una via sassosa.* Quò omnes undique cum mercibus commeabant. *Cic.*

Commercor, aris, atus. *Comprare molte cose insieme. 3. d.* Captivos commercari. *Plaut.*

Commereo, meres p. b. merui, meritum, p. b. *Meritare. 4. n.* Nunquam commerui, ut ille me odio haberet. *Ter.* commerere gratiam, *Plau.* pœnam. *Ouid.*

2 *Per commettere, e pigliasi per lo più in mala parte.* Quid commerui, aut peccavi, pater? *Ter.* Commerère, *vel* in se commerere culpam, *aut* noxiam. *Plau. Commettere gran fallo.*

Commereor, eris p. l. meritus sum. *Lo stesso. 3. d.* Me culpam commeritum, scio. *Plau.* Commereri malum erga aliquem. *Ter.* Commeritus, *partic pass.* Castigabo eum pro commerita noxià. *Plau.*

Commetior, iris, p. l. mensus. *Misurare. 3. d.* Oportet commetiri cum tempore negotium. *Cic.* Neq. siderum ambitus inter se commetiuntur. *Id.*

Commeto p. b. as, &c. *Andare, ò venire. n. ass.* Quum ad lupam nostram tam multi crebro commetant Lupi. *Nevio. è antico.*

Commigro p. b. as, &c. *Andare, ò venire ad abitare, mutare stanza. n. ass.* Domus tibi conducta est: sed brevi in tuam commigrabis. *Cic.* Romam commigravit. *Liu.*

Commilito, as, &c. *Combattere assieme n ass.* Luna quasi commilitans, quum à tergo se hostibus præbuisset, umbras suas, quasi hostium corpora, petebant, *Flor.*

Commingo, is, xi, ctum. *Scompisciare, pisciare addosso, e bagnar di di piscio*. 1. *a*. Comminxit lectum bene potus *Hor.*

2 *Per isporcare, imbrodolare*. Savia comminxit spurca saliva tua, *Catul. Scombavò la tua, &c.*

Comminiscor, eris p b. commentus. *Fingere, favoleggiare, ò inventare, fantasticare*. 3. *d*. ó *d*. *aff.* Comminisci mendacium. *Plau* Homo ingeniosus ad comminiscendum. *L'Autore ad Heren.* Occurrentia, nescio quæ,comminiscebatur. *Cic.* Commentus, *part. depon. Cic.* overo *passivo, finto, simulato*. Sacra, *vel* Funera commenta. *Ovid.*

Comministro, as, &c. *Ministrare, porgere*. 1. *a*. Extremam fistulam intestini contra ducum, ac potestatum iniquitates comministrant. *Plin. Al. leg.* Commonstrant.

Commino, as &c. *Menare, condurre*. 1.*a*.Gregatim pecus comminantes. *Apul.*

Comminor p. b. aris, atus. *Minacciare* 4 *d*. Comminando magis, quàm inferendo pugnam, dies absumebatur. *Liu.* Ut Aquilifero moranti cuspide sit comminatus. *Suet.* Comminatus. *part. pass.* Nex comminata. *Apul.*

Comminuo,is,minui, minutum .p.l. *Rompere fracassare, sminuzzare, stritolare, fare in pezzi*. 1. 3. *a*. Comminuere fores securibus, ossa fuste, *vel* scipione. *Plau.* Comminuam tibi caput. *Id.* Frangere,& comminuere aliquem *Cic. per metaf. Abbattere*.

2 *Per diminuire, sminuire, scemare*. 1. *a*. Comminuere argentum, *seu* pondus argenti. *Hor.* Vires ingenii. *Ouid* Re familiari comminutus. *Cic.* Nullum est officium tam sanctum, quod non avaritia comminuere,atque violare soleat. *Id.*

Commisceo, as, miscui, mistum. *Mischiare, mescolare*. 1. *a. ed abl. col cum, ò puro*. Volo,id consilii tecum commiscere. *Plau.* Ne quid rei cum illo commisceas. *Id. Non t'impacciar con lui*. Querela commista gemitu. *Lucr.* Verum commistum falso,bonum malo. *Plau.* Capro commista canis. *Id* Numquam temeritas cum sapientia commiscetur. *Cic.*

Commisereor,eris,p.l. seritus .p.b. *Compassionare*. 3. *d*. Electra comploret, commisereaturque interitum ejus. *Gell. Si truova imperf. col gen.* Navitas precum ejus harum commiseritum esse illactenus,ut & .*Id.*

Commiseresco, is, s. p. *Aver misericordia, pietà, compassione* 4 *n*. Servos, & nostrum imperium, & fidem commiserescite *Ennio*.

Commiserescit, ebat, misertum est. *Lo stesso*. 6. *imp.* Commiserescat te hujus mulieris. *Plau* Ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam,si adesset,credo,ibi ejus commiserescerct. *Ter.*

Commiseror p. b. aris, atus *Compatire, condolersi, aver pietà, compassione*. 3. *d*. Quid quum commiserari, conqueri, & ex illius invidia deonerare aliquid & in se trajicere cœperit? *Cic.* Commiserari fortunam alicujus. *Nipot.*

Com-

Commitigo p. b.as,&c.*Mitigare*, *ammollire*. 1. 3. *a.* Commitigavit ille mihi caput faxo. *Ter. Ei m'infranse il capo con un sasso.* Tibi uti commitigari videam sandalio caput. *Id.*

Committo, is, misi, missum. *Congiungere*, *unire*. 1. 3. *a.* Committere lacum flumini. *Plin.* Caudam utero. *Virg.* Dexteram dexteræ. *Id.Impalmarsi* Animos committite vestros.*Catul. Unite gli affetti.*

2 *Per commettere*, *confidare*, *dare in guardia*, *ò in mano* Ovem lupo commisisti.*Ter.*Committere gnatam suam uxorem alicui.*Id. Dare in isposa*. Committere se in conclave. *Cic. Cacciarsi dentro*. Committit vates, & comparat. *Iuv. Incita &c.* Committere se in conspectum. *Id. Comparire &c.* Committere alicui sua consilia. *Cic.*Se, salutem, & vitam fidei, ac potestati alterius. *Ter.* Se, *vel* spem in fidem, & tutelam alicujus. *Liu.* semen solo, *vel* semina terræ. *Col. Tibul. Seminare*. Committere se itineri. *Cic. Metterſi in viaggio*. Se periculo, *sive* in discrimen. *Cic. Liu. Esporsi à rischio*. Se in locum præcipitem. *Cic.* Se, vitam, navem mari, ventis. *Ovid.* Aliquid luci. *Catul. Palesare*, *publicare*, *stampare*. Historiam frequenti auditorio committere.*Suet.Fare*, *recitare*.

3 *Per cominciare*, *ò attaccare*. 1 *a.* Committere ludos, *aut* spectaculum. *Cic.* Cœnam. *Var* Prælium, *vel* pugnam cum hostibus. *Cæs.*Solvere commissas acies.*Prop.*Cum Juvenale meo quæ me committere tentas,quid non audebis &c.*Mart.*Fratres inter se commisit *Suet. Gli attaccò frà loro*. Ludi commissi. *Virg* i. Incepti.

4 *Per far male,peccare,commettere.*1.*a.E l ut.*Non timent, qui nihil commiserunt. *Cic.* Committere contra legem, *vel* in Deum. *Cic.* Committere culpam, fraudem, rixam, jurgia. *Id. e Plau.* Non committam, ut possis me accusare, &c. *Cic. Io farò sì, che tu non possa, &c. overo, non ti darò campo nè occasione di, &c.* Committere multam, *seu* pœnam. *Var. Incorrere nella pena*.

5 *Per confiscare*. 1 3. *a.* Hæreditas illa Regi commissa est. *Cic.* Ejus prædia in publicum committuntur. *Paol.*

Commodo p. b. as, &c. *Dar commodità*, *far piacere*, *ò servizio*, *usar cortesia*, *giovare*, *servire*, *accommodare*, *adagiare*. 3. *n.* *ò* 3. *a* Ego tibi rebus omnibus, *vel* omnibus in rebus commodabo. *Cic.* Oro te, ut omnibus in rebus ei te commodes *Id Ti prego, che in ogni occorrenza gli sii favorevole*. Quæcunque ei commodàris, erunt mihi gratissima. *Id. Qualunque servizio gli farai. &c.* Commodare severitatem delictis magnis, veniam parvis. *Tac. Adoprare*.

2 *Per acconciare*, *assettare*. 1.3. *a.*Commodare capillum. *Plau.*

3 *Per imprestare*. *prestare* (*e si dice per lo più di cosa*, *che si rende la stessa*.) 3. *a.* Commodo tibi ædes, vestem, libros, vasa, equum. *Cic.* Aurum *vel* Argentum. *Plau.* Commodare operam suam alicui. *Plau. Ajutare alcuno* Aurem alicui, *vel* præceptis, & culturæ alicujus. *Ovid. prestare orecchio*, *ascoltare i documenti*, *&c.* Publice commo-

modasti modios sexaginta millia. *Cic.* Nihil suum judicat, sed ut commodatis utitur. *Id.* Perquàm commodatus stomacho succus. *Plin. e Gioven.*

Commodito p. b. as, &c. *Prestare spesso*. 3. *a Verbo nuovo adoprato da Aldo Manut.,non da Catullo, come nota Achille Statio, e Passerat.*

Commœreo, es, mœrui, & mœstus sum. *Contristarsi, rammaricarsi. n. ass.* Uultum tuum videor videre commœruisse. *Così Passer. Ma Lambino riprova tal lezione, correggendola così*: Ex vultu tuo videor videre,te commeruisse aliquid mali.

Commolior,iris,p.l.itus p.l.*Macchinare, muovere con difficoltà*. 3. *d.* Nec quem dolum, ad eum, aut machinam commoliar. *Cic.*

Commolo p. b. is, molui, molitum p. b. *Macinare*. 1. *a.* Olivam primò quoque tempore commolere, præloque subjicere. *Col.*

Commonefacio, facis p. b. fèci, factum. *Ammonire, ò ricordare, avvisare, far avvisato*. 1. 2. *a; ò abl. con de.* De rationibus Provinciæ, quid vellem fieri, ut is vos doceret, & commonefaceret. *Cic.* Amicitiæ veteris aliquem commonefacere. *L'Aut.ad Heren.*

Commonefio p. l. nefis p. b. factus. *Esser ammonito, ò avvertito*. 6. *n ò 2. n.* Sui sceleris ex illa oratione commonefiet. *Cic.*

Commoneo, mones p. b. monui monitum p. b.*Ammonire, avvertire. avvisare*. 1. 2. 4. *a. ò abl. con de; over l'ut, ò ne al congiun.* Commoneri officium suum. *Plau.* Mearum me miseriarum commones. *Id.* Neque commoneat, ut servet fidem. *Quint.* Quin is de avaritia tua commoneretur. *Cic.*

Commonstro, as, &c. *Mostrare, additare*. 4. *a.* Si aurum, cui, quod esset multifariàm defossum, commonstrare vellem. *Cic.*

Commordeo, es, commordi, commorsum. *Mordere*. 1. *a.* Infelicem linguam bonorum exercete convicio, instate, commordete. *Sen.*

Commorior, eris p. b. mortuus sum. *Morire insieme. d. ass. ed abl col cum.* Multi tibi commorientur; *pro* tecum. *Sen Fil. alla greca*. Exitialia per se ambo quum fuerint duo venena,in homine commoriuntur. *Plin. Non gli portano nocumento.*

Commoro p. b. as, &c. *Tardare, indugiare. n ass.* Stupentes manu capiuntur, etsi paulùm commoravere. *Plin*

Commoror p. b. aris, atus. *Dimorare, fermarsi, trattenersi, soggiornare. d. ass.* Commorari apud aliquem, ad *vel* apud locum aliquem, in re aliqua, in armis, in vita. *Cic.* Romæ, in Sicilia, &c. unum diem, *vel* triduum. &c. *Id*

2 *Per trattenere, tener a bada, far dimorare*. 3. *d.* Cur commoraris me properantem? *Plau*

Commorsico p. b. as, &c. *Morder sovente insieme, addentarsi insieme*. 1. *a.* Illa commorsicantibus oculis iterabat suavia. *Apul Ella con gli occhi ardenti,ò co' guardi acuti, sovente baciava.* Dentium candentium renudatis hastis,totum me commorsicat. *Id.*

Commo-

Commoveo, es, p. b. movi, motum p. l. *Muovere*, *ò muovere insieme*. 1. *a.* Me commovere non possum præ formidine. *Plau.* Commovere oculos. *Cic.* Castra ab, *vel* ex aliquo loco. *Id. Muovere il campo*, *marciare*. Se contra Remp. *Id. Sollevarsi contra*, *&c.* Avis commovet alas. *Virg. Dibatte l'ali.*

2 *Per turbare*, *alterare*, *perturbare*, *commuovere*, *intenerire*. 1. *a.* Commovi hominem. *Ter.* Commovebat te meum periculum. *Cic.* Venti commovent æquor. *Lucr.* Commovetur animus in eo supplicio. *Ter. vel* re aliqua: nuntio, desiderio, miseriis, *aut* periculis alicujus. *Cic.* Commoveri misericordia. *Id. Muoversi a pietà*, *ò compassione*, *intenerirsi*.

3 *Per eccitare*, *incitare*, *attizzare*, *smuovere*. 1. 3. *a. ed acc. con ad.* Commovere languentem. *Cic.* Judices. *Id.* Tumultum, turbas, bellum. *Id.* Æstus belli. *Lucr.* Memoriam alicujus. *Cic.* Expectationem sui *Id.* Commovere alicui bilem, dolorem, indignationem, iracundiam. *Id* Invidiam, odium, suspicionem in aliquem *Id. Render odioso alcuno*, *&c.* Commovere sacra. *Rinovare li Sacrificii Serv. in Virg. Metaf per andare in bestia.* Scis tu quidē mea si commovi sacra, quo pacto, & quantas soleam turbellas dare. *Plaut.*

4 *Si truova*, Commorunt, *pro* Commoverunt. *Lucr.* Commòrat, *pro* Commoverat. *Ter.* Commòrit, *pro* Commoverit. *Cic.* Commossem, *pro* Commovissem. *Id.* Commosse, *pro* Commovisse. Commotus mente. *Id Estatico.*

Commulceo, es mulsi, mulsum. *Mitigare*, *placare*. 1 *a.* Sensus judicum debent honorificis, verecundisque sententiis commulcere. *Gell.*

Commulco, as, &c. *Battere.* 1. *a.* Arrepto flagro sese multimodis commulcat ictibus. *Apul.*

Commundo, as. 1. *a. Nettare.* 1. *a.* Vasa dulci aqua eluenda sunt, & commundanda. *Col.*

Communico p. b. as. &c. *Communicare*, *partecipare*. *far parte*, *venir à parte*, *compartire*. 1. *a. ed abl col cum.* Communicare cum aliquo civitatem. *Liv.* laudem, honores, gloriam, curas, laborem, consilium, provinciam, furtum; pericula sua cum periculis alicujus. *Cic. Plin.* Communicabo te semper mensā meā. *Plau. Io ti ammetterò sempre alla mia mensa.*

2 *Per conferire*, *ragionare*. Communicare cum aliquo, *vel* aliquid cum aliquo, *vel* de re quapiam cum aliquo, *vel* inter se aliquid. *Cic* Qui mecum sæpissimè de te communicare solet. *Id. Discorrere. Il Tes. e'l Nizol. lo fanno pure della 3. a ma senza addurre autorità veruna. Peroechè il testo di Cic pro Cluent addotto dal Tes, dove dice*: Communicare judicia alicui, *è citato ed inteso à traverso; dicendo il vero testo*: Illis Censoribus, erant judicia cum equestri ordine communicata. *Dove notisi che* Censoribus *è abl assoluto (come* Consule Manlio*) non già dativo. Si come in quell'altro in Bruto*: Hoc

nobis

nobis est communicatum cum illis. *Dove il dat.* nobis, *è caso del passivo. pro* à nobis, *come* auditus est nobis. *S Grisost. (tradotto dal Bern. Bresciano, e riveduto dal Duceo) nell'omil* 61. *al pop. Antioch. l'usa col dat. alla Greca. L'usa pure il Passer. alla voce* Pragmatici.

Communicor, aris, atus. *Communicare.* 3 *d.* Cum quibus spem integram communicati non sint. *Liv. Ma sente dell'arcaismo.*

Communio, munis p. l. ivi, itum p. l. *Fortificare intorno.* 1. 5. *a.* Præsidia disponit, & castella communit. *Ces.*

Commurmuro p. b. as, &c. *Mormorare, ò mormorare insieme. n. ass. ed acc. con inter.* Ubi congregatæ inter se commurmurant. *Plin.*

Commurmuror, aris, atus. *Borbottare. d. ass.* Secum ipse commurmuratur. *Cic.*

Commuto, p. l. as, &c. *Mutare, cambiare, cangiare, permutare.* 1. *a.* Commutare consilium. *Ces.* Genus vitæ, nomen, vestem, sententiam, naturam, animum, locum, tempus, colorem. *Plau. Cic.* Ex veris in falsa. *Cic.* Vin' commutemus mancipia, libros, pallia? *Plau. Vogliam cangiare, &c.* Commutare fidem pecuniâ. *Cic. Barattar la fede, ò fedeltà per danari.* Vitam cum morte. *Sulp. à Cic. Morire.* Vità mea commutarem hanc contumeliam. *Sall. Cambierei quest'affronto con la morte.* Commutare verba cum aliquo, *vel* inter se. *Ter. Contrastar con a cuno, ò villaneggiarlo.* Væ capiti tuo, nisi oculos, & orationem aliam commutas tibi. *Plau. Guai à te, se tu non muti occhi e linguaggio.* Commutari in horas. *Cic. Esser volubile.*

Como, as &c. *Far la chioma, ò frondeggiare, fiorire, n. ass. Plin. che disse.* Comantibus acinorum corymbis. *Così Dalec nelle note al cap.* 10. *lib.* 24. *lett. g. E Gius. de Lauren.* Comans humus (i. herbosa.) silva, *vel* arbor (i. frondosa.) flos, pectus (i. villosum.) stella, galea (i. cristata.) &c. *Stat. Val. Fl. Virg. Ovid. In oltre* Comatus. *partic. chiomato, capelluto, pennuto, fronzuto.* Comata sylva. *Cat.* Gallia comata. *Plin.*

Como, is, compsi, comptum. *Acconciare, ornar la chioma.* 1. *a.* Comere se. *Tib.* Capillos, *vel* comas. *Ovid.* Caput. *Plau.* Vultum. *Stat.* Orationem. *Gell. unde* oratio compta. Comptus, *seu* comptulus puer. *Ovid. Ben ornato, ò affettato.* Comptum opus. *Tibul. Lib. elegante*

Compagino p. b. as, &c. *Compaginare, commettere, congiungere.* 1. *a.* Aut fracta nodis farciens compaginat. *Prud.*

Comparco, is, parsi, parsum. *Risparmiare, sparagnare.* 4. *n.* Quod ille comparsit de demenso suo. *Ter. Ciò ch'egli risparmiò della sua portione. Farnabio sopra Teren. legge.* Compersit.

Compareo, pares p. l. parui, s. s. *Comparire, apparire, restare in piè, durar tuttavia, vedersi. n. ass., ò* 3. *n.* Ille nusquam compàret. *Plau.* Lucifer in toto orbe nulli comparuit. *Ovid.* Neque pes usquam, neque caput compàret. *Plau. Io non ne trovo nè capo, nè coda.* Non compàret argenti ratio. *Id. Il conto non è reso bene.* Collapsi templi exigua

exigua tantummodò pars compàret. *Liu.* Memor sum, ut quæ imperas compareant. *Plau. Si eseguiscano.*

Comparo p. b. as, &c. *Apparecchiare, preparare, apprestare, disporre, mettere all'ordine.* 1. 3. *a. ò l infin.* Comparare convivium, cibum, domicilium, bellum, exercitum, dolum, *vel* insidias alicui, accusatores in aliquem, se ad respondendum. *Cic.* Comparare canem ad cursum. *Col.* Se ad pugnam, ad iter. *Liu.* Declama tionem, *vel* ludos in ostentationem. *Quint.* Dum se Uxor comparat. *Cic. Mentre s'acconcia, e adorna la Moglie.* Ille tecta urere comparat. *Ouid.*

2 *Per acquistare, far acquisto, procacciare.* Comparare sibi, *vel* alteri, divitias, opes, argentum, laudes, honores, gloriam, amicitias, voluptates ex re aliqua. *Ter. Cæs. Cic.* Provincias inter se. *Liu. Dividere. &c.*

3 *Per congiungere.* 1. *a.* Comparant pueri labella cum labellis, palmas cum palmis. *Plau.*

4 *Per comperare. comprare.* Comparare prædium. *Cato.* Magisteria Sacerdotii. *Suet.* Carò, *vel* cariùs pecudes, *aut* frumentum. *Id.*

5 *Per comparare, assomigliare, paragonare.* 3. *a. ò abl. col cum. ò acc. con ad* Comparare se ingenio, *vel* virtute, alicui, *vel* cum aliquo, *vel* ad alium. *Ter.* Res aliquas inter se. *Cic.* Vultum è vultu is comparat. 1. ex alieno vultu vultum comparat, *seu* fingit suum. *Plau. Ei si compone, ò finge secondo l'altrui sembiante.* Concertatio iniquiùs comparata. *Ter. Duello trà due disuguali.*

6 *Per costituire, ordinare, disporre, stabilire. deliberare.* 1. *a.* Comparant inter se, quid sit agendum. *Liu. Divisano insieme, stan deliberando, che &c.* Comparatum est præclarè legibus *Cic. vel* more majorum, *vel* naturà, ut &c. *Liu. Si è stabilito, e ordinato molto ben dalle leggi, che &c.* Ita cuique comparatum est in ætate hominum, ut voluptatem mœror comes consequatur. *Plau. Così à ciascuno in questa vita è stato stabilito, e disposto, che &c.* Ita comparata est hominum natura. *vel* ratio vitæ, naturæque nostræ, ut &c. *Ter. Cic. Tale si è la condizione nostra: egli è un ordine stabilito dalla natura, che &c.* Ut Consules sortirentur, compararentq. inter se, uter eorum Censoribus creandis comitia haberet. *Liu. Si accordassero trà di loro.*

Compasco, is, pavi, pastum. *Pascolare insieme.* 1. *a. Var.* Compascere famem. *Plin. Sfamare, dar da mangiare alle bestie.* Habere jus compascendi. *Scævola.* 1 *assivo.* Messe factà spicilegium venire oportet, aut, si sunt spicæ raræ, & operæ caræ, compasci. *Varr.*

Compatior, eris, p. b. passus *Soffrire assieme. d. ass. ò* 2. Nec cõpassus est pater filio. *Ter.* Quid est aliud compati, quàm cum alio pati? *Id.*

Compavesco, is, pavi, s. s. *Spaventarsi, sbigottirsi. n. ass.* Hoc ubi illa audivit, animo compavescit. *Macrob.*

Compavio, compavis, p. b. ivi, itum p. l. *Conculcare.* 1. *a.* Misera illa compavita, atque dirupta. *Apul.*

Com-

Compecifcor, *vel* Compacifcor, eris p.b. ectus fum. *Far patto insieme. d. aff.* Si fumus compecti, feu confilium unquam inivimus. *Plaut.*

Compedio, pedis, p.b. ivi, itum p. l. *Inceppare, legar con ceppo, impastojare*. 1. *a.* Pedes corrigiis compedit. *Var.*

Compello, as, &c. *Chiamare, nominare, favellare*. 1. *a.* Blandè, *vel* amicis verbis compellare aliquem. *Plau. e Virg. Parlare ad uno piacevolmente*. Compellare nominatim. *Cic.* Quod compellari apud fe majorem poteftatem, paffus effet. *Suet. Effer citato in giudizio*. Quin cum fratricidam, impiumque deteftans compellaret. *Nipot.* Compellare lege. *Cel. à Cic. Riconvenire in virtù della legge.*

2 *Per ingiuriare, tacciare*. Libello famofo, *vel* probrofo compellare aliquem. *Cic. Fare un cartello, ò Pasquinata ad uno*. In concione aliquem compellare. *Id. Riprender uno in publico parlamento, ò adunanza di popolo*. Compellari injuriis. *Id.* Compellaturus *part. fut.* Nigidius minatur in concione, fe judicem, qui non affuerit, compellaturum. *Id. Dove il Manut. spiega*. Evocaturum, *feu* Coactu-rum. *In fenfo di coftringere*.

Compello, is, compuli p. b. compulfum. *Adunare, ragunare, unire insieme*. 1. *a.* Compellere in unum oves, gregem. *Virg.* Difperfos homines in agris, & in tectis fylveftribus abditos, ratione quadam compulit in unum locum, & congregavit. *Cic.*

2. *Per ifpinger dentro, cacciare*, Compellere aliquem domum vi, & armis. *Cic.* In oppidum, intra mœnia. *Liu.* In anguftias. *Cic.* In focordiam. *Col. Farlo impoltronire*. In lethargum. *Celf. Cagionar letargo*. Feras in retia, *vel* in plagas. *Plau.* Offa in fuam fedem. *Celf. Rimettere à fuo luogo l'offa dislogate*. Cum fit campus, in quo poffit exultare oratio, cur eam in tantas anguftias, & in Stoicorum dumeta compellimus? *Cic. Riftringiamo*.

3 *Per isforzare, coftringere*. 1. *a. ed acc. con ad ò in ò l'ut al congiun., ò l'infin.* Alios ad bellum, alios ad *five* in mortem, *vel* ad laqueum, regni cupido compulit. *Quint. e Plin.* Eum compuli, & perpuli, ut mihi omnia crederet. *Plau.* Totas te infundere pennas, luminibus compello meis. *Stat. lib.* 5. *Sil.*

Compendifacio, facis, p.b. feci, factum. *Guadagnare, rifparmiare*. 1. 2. *a.* Orationis operam compendifacito. *Plau. Ceffa, finifci di parlare*. Multa tibi verba compendifaciam. *Id. Io ti rifparmierò molte parole, ti farò sbrigar con due parole*. Curam hanc facere compendi potes: (*pro* compendii.) *Id. Ti puoi tu fgravar di quefta cura, ò follecitudine*. Lamenta, fletus facere compendi licet. *Pacuv. De pianti, e lamenti può egli farfi di meno*. Compendifeci duos panes in dies. *Plau.*

Compendifio p. l. difis p. b. factus fum. *Guadagnarfi*. *n. aff* Verbis velitationem fieri compendi volo. *Plau. Io vò che fi ceffi di contraftare.*

Compenfo, as, &c. *Compenfare, ricompenfare, contrapefare*. 1. *a. ed abl. col cum, ò puro*. Compenfatur cum fummis doloribus lætitia; cum

cum maximis curis, & laboribus voluptas: *Cic.* Vitiâ senectutis diligentiâ compensanda sunt. *Id.* Deus tarditatem supplicii, gravitate compensat. *Val. Mass.* Hæc via longum compensat iter. *Sen. Trag. Questa via scorta, & abbrevia il camino.* Dissolvere, & compensare damna. *Cic. Risarcire il discapito.*

Comperco, is, persi, s. s. *Risparmiare, astenersi.* Comperce, me attrectare. *Plau. Non mi toccare, ò stazzonare.* v. Comparco.

Comperendino p. b. as, &c. *Prolungare di dì in dì, procrastinare, differire, tirare in lungo. n. ass. ó 1. a.* Mea ratio est, ut ante primos ludos comperendinem. *Cic.* Comperendinare reum *Cic. Differire, ò prorogare la sentenza del reo al terzo dì, ò più oltre: unde* Reus comperendinatus, *Cic. Cioè prorogato, à cui si è data dilazione.* Res comperendinata. *Paolo. Causa differita al terzo dì.* Nemo istum comperendinatum, sed condemnatum judicaret. *Cic.*

Compereo, peris p. b. perii, peritum p. b. *Perire insieme n. ass. Diom Gram.*

Comperio, peris p. b. comperi p. b. compertum. *Saper di certo, chiarirsi, trovare, dopo d'essersi informato. 1. 6. a. ó abl. con ex, ò n. ass. ed abl. con de, ò l'infin.* Id comperi certis auctoribus, *vel* certis indiciis. *Cic.* Ex multis comperi, rem esse vanam. *Liu.* Nihil de hoc comperi. *Id.* Compertum oculis habere aliquid. *Liu. Vederlo con gli occhi proprii.* Compertum est mihi, *vel* compertum habeo de te. *Sall.* Scripsit, se id certis auctoribus comperisse. *Cic.* Vir compertus flagitii, probri, furti, *vel* in furto. *Liu. Suet. Uomo trovato reo di laidezze, convinto di furto, &c.* Uxorem in stupro Generi compertam dimitteret. *Suet.* Duæ Vestales eo anno stupri compertæ sunt. *Liu.* Comperto. *Abl. ass. pro* Quum comperisset. Nondum comperto, quam in regionem venisset. *Liu.* Cæcinna, comperto, esse formidinem, &c. *Tac.*

Comperior, iris, p. l. pertus. *Lo stesso. d. ass. ó l'infin.* Sed ego comperior, Bocchum magis Punica fide, quàm ob ea, quæ prædicabat, Numidiam spe pacis detinuisse. *Sall.*

Compesco, is, pescui, s. s. *Raffrenare, contenere, 1. a ò l'infin.* Compescere aliquem catenis, compedibus, pœnis. *Ouid. Hor.* Compescere iras, furores, libidines, tristitiam, lacrymas, risum, incendium, fluctus, &c. *Ouid. Hor.* Famem herbis, sitim aquâ *Sen Trag.* Compesce, in illum injustè dicere. *Plau. Astienti, di dir male di lui.* Nec fugientibus saltem compescunt, sed eò magis iratiores sequuntur. *Apul. Da non imitarsi col dat.* Digito compesce labellum. *Gioven.*

Competo p. b. is, ivi, itum p. l. *Domandare insieme con altri, pretendere insieme una cosa, ò una sposa. 1. a.* Unam duobus speciosam competentibus, Pater puellæ conditionem tulit. *Plin.*

2 *Per convenirsi, esser pari, corrispondere, ò concorrere. 3. n.* Hic adamas carbunculo competit. *Nonio. Sono queste due gemme d'egual pregio.* Cuncta voto competunt. *Col. Tutto corrisponde à piacere.* Mes-

S sium

sium feriæ apud veteres æstate, vindemiarum autumno competebant. *Suet. Cadevano nella stagion della state, &c.* Vocabulum hoc cum sententia competit. *Gell.* Competere cum aliquo. *Tac. Esser eguale.*

3 *Per aver forza, esser vigoroso, reggere. n. aff.* Vix ad arma capienda, competebat animus. *Liu.* Ita erat formidine attonitus, ut neque animo, neque auribus, aut linguà competeret. *Sall. Tac. Era egli sì sbalordito, che non potea prevalersi nè del senno, nè dell'udito, &c.*

4 *Per competere, esser dovuto, star bene.* 3. *n.* Mihi actio competit. *Paolo.* In eum competit actio. *Quintil.* Fossæ aliquæ fiunt patentes, quædam etiam obcæcantur, ita ut in patentes ora hiantia cæcarum competant. *Col. Vadano à finire.* Non quærit æger Medicum eloquentem, sed sanantem, sed si ita competit &c. *Sen. Ma se così accade.*

Compilo p. l. as, &c. *Rubare, saccheggiare, spogliare, svaligiare, affardellando, ò infagottando la robba tolta.* 1. ò 6. *a.* Nè me Crispini scrinia lippi compilasse putes. *Hor.* Compilare domum, alicujus *Apul.* Verres Provinciam apertissimè compilavit. *Cic.* Uno imperio ostiatim totum oppidum compilavit. *Id* Ab ipsis cautis Juris consultis eorum scientiam compilavit. *Cic.* Malui compilari, quàm venire. *Id.* Compilatus *part. pret.* Hæres viri defuncti uxorem, compilatæ hæreditatis, postulare non debet. *Leg.* 33. *ff. de negot.* Compilare Hæreditatem, fana, Remp., ærarium, rem, bona alicujus. *Cic. Plau. Hor.*

Compilo p. b. as, &c. *Svellere i peli.* 1. *a. Apul. Asino d'oro, lib.* 8. Sed occipiens à capite, totum me compilabat. v. Expilo, & Depilo. p b.

Compingo, is, pegi, p. l pactum. *Congiungere, comporre, commettere.* 1. *a.* Fistula septem compacta cicutis. *Virg.* Roboreis axibus compingitur solum. *Col.*

3 *Per cacciare, spingere dentro.* Compingere aliquem in carcerem, in vincula. *Plau.* Aliquid in oculos alicujus. *Plau.* Se in silvam, in specum, &c. *Cic.* Tamquam in aliquod pistrinum detrudi, & compingi videbam. *Id.*

Complaceo, places p. b. placui, & placitus sum, placitum. p. b. *Piacere grandemente.* 3. *n.* Postquàm me amare, dixit, complacita est tibi. *Ter* Ita Deo complacitum est. *Plau.* Illæ autem Veneri complacuerunt. *Id.*

Complaco p. l. as, &c. *Placare.* 1. 3. *a.* Conciliare sibi, & complacare judices, debent. *Gell.*

Complano p. l. as, &c. *Spianare, render piano.* 1. *n.* Complanare solum, *vel* terram pedibus, &c. *Cato.* Complanare opus. *Cel. Pulire, dar l'ultima mano.* Complanare domum alicujus. *Cic. Smantellare, buttare a terra.*

Complaudo, is, plausi, plausum. *Far plauso, e festa insieme. n. aff.* Stantes complaudebant in re ficta, *Cic. Al. legg.* Plaudebant. v. Complodo.

Com-

Complector, eris p. b. plexus. *Abbracciare, stringere, contenere, ò comprendere*. 3. d. Me somnus complexus est. Cic *Mi prese il sonno*. Complecti aliquid animo, *vel* mente. *Id. Pensare, ò intendere, formar concetto*. Complecti cogitatione, *vel* cognitione Deum minimè possumus. *Id. Non possiamo comprender Dio col pensiero, ò conoscerlo, come conviene*. Nõ possum id oratione, *seu* verbis complecti. *Id. Io non posso spiegarlo con parole*. Complecti Artes ingenuas, Philosophiam, &c. *Id. Studiare, ò apprender le arti liberali, &c.* Aliquid memoria, *vel* carmine, *Cic. e Quint. Pigliare à mente. &c.* Complecti in auro effigiem alicujus. *Ovid. Fare il ritratto in oro*. At contrà, Oratorem celeriter complexi sumus. *Cic. Abbiamo descritto*. Amplissimos viros ad suum scelus complecti. *Cic. Impegnare nelle sue sceleragini*.

2. *Per amare, portare affetto, voler bene*. Ex tua doctrina valdè te complector. *Cic. overo* Complector te amore, benevolentià, charitate, comitate, omnibus studiis, &c. *Id.* Aliquem beneficio complecti. *Id. Far beneficio, favore, servigio*. Complexus; *part. depon.* Complexus me senex. *Cic.* Inter se complexi. *Virg.* Centum complexa nepotes. *Id.*

Complecto, is, xi, xum. *Lo stesso*. 1. *a.* Meum collum complectite. *Plau. Asin.* Quin ergo, quando convenit, complectite. *Pompon.* Complexus, *partic. pass.* Quo uno maleficio scelera omnia complexa esse, videntur. *Cic.* Complexa puella. *Proper.* Corpuscula complexa meant inter se, conqueglobata. *Lucr.*

Compleo, es, evi, etum. *Empire, ò empiere*. 1. 5. *a.* Plangore, & lamentatione complere forum, *vel* omnia. *Cic.* Completur animus voluptate. *Id.* Complevit aures meas prædulcis sonus. *Id.* Sanguis illi os, oculosque complebat. *Id.* Gradus Theatri hominibus seditiosis accusator compleret. *Id.* Complere aliquem bona spe, terrore, gaudio. *Cæs. Liu.* Ille complevit se flore Liberi. *Plau. Egli si è imbriacato di un Vin generoso*. Erroris ego illos, & dementiæ complebo. *Id.* Parasitus me complevit flagitii, & formidinis. (2. *a.*) *Id.*

2. *Per finire, compire*. 1. *a.* Complevit ille annos centum. *Cic.* Complere promissum, *vel* summam. *Id. Adempir la promessa, compir la somma*. Complevit is sua fata. *Ovid. Ei fu mori*. Illi, corporis commodis compleri, beatam vitam putant. *Cic.*

Complexo, as. &c. *Abbracciare*. 1. *a.* Portum, quem geminæ complexant brachia ripæ. *Coripp.* Complexatus *part. pass. Apul.*

Complico p. b. as, avi, atum, p. l. & plicui, plicitũ. p. b. *Piegare, ripiegare, avviluppare*. 1. *a.* Quum complicarem epistolam. *Cic.* Funem, *seu* rudentem. *Plau.*

Complodo p. l. is, plosi, plosum. p. l. *Battere insieme le mani*. 1. *a.* Complodere manus, scenicum est. *Quint.* Complosæ sæpiùs manus, & pulsata humus pedibus. *Sen.*

Comploro p. l. as, &c. *Piangere insieme, compiangere*. 1. *a.* Complora-

re aliquem: *vel* ejus mortem. *Liu. Cic.* Prætextatos inimicos, nondum morte comploratà, arbitraria petentes funeris. *Cic.* Comploratis omnibus vivis, mortuisque. *Liu.*

Compluo, is, plui, plutum p. l. *Bagnar con pioggia*. 1. 5. *a.* Immensus imbem pontum, & insulam compluit. *Il Traduttore d' Apoll. Rod. lib* 2. Imbre saxatili compluitus. *Solino*. Compluviatus. *Plin.*

Compluit, ebat, pluit. *Piover per tutto*. 5. *imp. Var.*

Compondero p. b. as, &c. *Pesare insieme, bilanciare*. 1. *a.* Pari lance componderans. *Apul.*

Compono p. l. is, posui, positum p. b. *Comporre, mettere insieme, acconzare, ordinare, assettare, acconciare, aggiustare*. 1. 3. *a.* Componenere capillos. *Cic.* Manus manibus, atque ora oribus, *seu* labra labellis. *Virg.* Aciem, mores, res suas. *Tac. Sall.* Animum, Remp. Itinera. *Cic. Regolare*. Mendacia, fallacias, sycophantias, fraudes, insidias alicui; *Plau. Finger bugie, cacciar carote, ordire inganni. unde* Verba cõposita. *Cic. cioè finte, e simulate parole*. Vitem in brachia. *Col.* Se ad exemplum alicujus, ad mores aliorum, *vel* ad aliquem. *Ovid. Imitare, conformarsi*. Uultum ad severitatem, ad mœstitiam, &c. *Quint. Recarsi in atto, ò sembiante di severo, &c.* Corpus ad speculum. *Sen. Fil. Adornarsi, rabbellirsi allo specchio*. Ita cum eo fuerat compositum. *Liu. Così erasi con lui convenuto, e concertato*. Componere societatem cum latronibus. *Sall. Far lega con ladri*. Aliquem feretro, *vel* tumulo. *Ouid. Assettar nella bara, sepelire*. Vesper componit diem. *Virg. Sepelisce, ò dà fine al dì*. Componere urbem. *Id. Fabricare*. Philosophia componit animum. *Sen Modera le passi oni*. Componere, & constituere Remp. *Cic.* Componere curas. *Virg.* Opes. *Id. Ammassare*. Lenones, & Vinarii pretio compositi *Sall. Riscattati*. Quis Mirmilloni componitur? æquimanus Thrax. *Aus. Chi si darà per rivale?* Cum ventis, pelagique furentibus undis, composuit mortale genus *Luc. Azzuffò*.

2 *Per finire, quietare, racchetare, assettare*. Componere bellum, contentiones, controversias, discordias, lites, curas, iras, animos, mentem, fluctus. *Virg. Plau. Tac.* Pacem alicui cum altero. *Plau. Pacificar uno con un altro*. Quæq. ita composita, sancitaq. essent, ea videlicet leges nominaverunt. *Cic. Ordinate, &c.*

3 *Per comparare, paragonare, confrontare, mettere à confronto*. 1. 3. *a.* Componere dicta cum factis. *Sall.* Magna paruis, *vel* parua magnis. *Virg.* Homerum cum Virgilio. *Cic.* Componere indicem. *Tac. Chiamare in contraditorio l'accusatore, & il reo*.

3 *Per comporre, scrivere studiatamente*. Componere versus, carmina, historiam, librum, literas. *Cic. Liu.* Nec nostra teneri, à componendo carmine, Musa potest. *Ouid.* Compositus *part. pass.* Compositæ orationis insidiis fidem auditoris attentare. *Cic. Con stratagemmi di un artificioso discorso, &c.* Composita oratio, & ornata, &c. *Id.*

Id. Oratio puris, & lectis verbis composita. *Id.* Hæ rationes satis scitè vobis instructæ, & compositæ videntur. *Id. Artificiose*. Quem certi homines compositi monuerunt, ut à me caveret. *Id.* Ad rem pertinet, quo modo cælo affecto, compositisq. sideribus, quodque animal oriatur. *Id.* Equus naturà bene compositus. *Id. Formato*. Auspicia ad utilitatem Reip. composita. *Id.* Verba ad religionem composita, *Id.* Nemo unquam paratior, vigilantior, & compositior in judicium venit. *Id. Più fornito, &c.*

Comporto, as, &o. *Portare molte cose insieme*. 1. *a*. Comportare frumentum ex agris in horrea. *Cic.* Arma in Templum. *Id.* Omnia ad istum comportari necesse est. *Id.*

Compotio, potis p.b. ivi, itum. p.l. *Far partecipe* 5. *d.* 2. *a* Compotivit me piscatu uberi. *Plau.* Me prædà, *vel* voti. *Apul. è antico*. Compotita sum. *pass. Plau.*

Compoto p. l. as, &c. *Beuer con molti, ò insieme*. *n. ass. Non si trova, che il Verbale*. Compotatio. Græci convivium, tùm compotationem, tùm concœnationem vocant. *Cic.*

Compræcido p. l. is, cidi, p. l. cisum. p.l. *Tagliare insieme*. 1. *a. Hygen. de Constit. limit.*

Comprecor p. b. aris, atus. *Implorare, supplicare*. 3. *d. d.* Comprecari Deum, *vel* aliquid à Deo. *Ter.* Cælestumq. fidem supremà comprecor, horà. *Catul.*

Comprehendo, is, hendi, hensum: *vel* Comprendo, is, prendi, prensum. *Prendere, pigliare, afferrare*. 1. *a.* Comprehendere fures. *Catul.* Hostem in fuga. *Ces* Aliquid manu. *Ter.* Linguam forcipe. *Ouid.*

2 *Per abbracciare, stringere*. Dictis, verbis, oratione aliquid comprehendere, *Cic. Dichiarare, esprimere*. Plura comprendere dictu, *Ovid* Omnes scelerum comprendere formas. *Virg.* Comprehendere aliquem officiis, humanitate, &c. *Id. Obligarsi, ò guadagnarsi uno co' servigi, &c.*

3 *Per appigliarsi, allignare*. *n. ass.* Arbor, quam posui, citò comprehendit. *Colum.*

4 *Per comprendere, intendere*. Comprehendere aliquid animo, mente, cogitatione, memorià. *Cic.* Aliquem signis. *Col. Riconoscer uno, ravvisarlo*. Furtum alicujus. *Cic. Sorprendere, cogliere in sù l' atto di rubbare*.

Comprimo p. b. is, pressi, pressum. *Stringere premere*. 1. 3. *a.* Comprimere digitos. *Cic* Labra. *Hor.* Dentes. *Plau. Serrar le dita, le labbra, &c.* Virginem. *Liu. Violare una Donzella*. Comprimit alvum, *seu* stomachum cibus iste. *Cels. Cotesto cibo ristringe il ventre; overo reprime il vomito*.

2 *Per raffrenare, reprimere, ritenere, rintuzzare, acquetare*. Comprimere alicujus audaciam, timorem, ferocitatem, iram, furorem, cupiditatem, seditionem, tumultum, lacrymas, famem. *Cic.*

Cic. *Liu. Stat.* Animam. *Ter. Ritenere il fiato*. Manus. *Id. Astenersi dal furto*. Compressis manibus sedere. *Liv. Starsene otioso*. Comprimere os, vocem, orationem. *Plau. Tacere, cessar di parlare*. Ego tibi hodie scelestam istam comprimā linguam. *Id. Io ti darò sù la lingua*. Vix comprimor, quin involem illi in oculos. *Id.* A *gran pena posso tenermi, che non me gli auuenti à gli occhi*. Semper mala res aliqua bonum comprimit consilium meum. *Id. Qualche intoppo s'attraversa a' miei dissegni*.

3 *Per sopprimere, celare*. Multa ejus delicta compressi. Cic. *Hò taciuto, &c.* Et Græci, & Cives Rom., qui frumentum compresserant. Cic. Ita compresseram Epistolam, ut numquam emanaturam putarem. *Id.*

Comprobo p. b. as, &c. *Comprovare, approvare, confermare*. 1. *a.* Comprobat hominis consilium fortuna. *Cæs.* Re comprobare promissum. *Ter. Confermar co' fatti la promessa*. Idq; a nostro Collegio comprobatum est. *Cic.*

Compromitto, is, misi p.l., missum. *Compromettere, far compromesso, cioè rimettere le differenze ad un terzo. n. ass. e l infin* Ambæ partes compromiserunt, acquiescere sententiæ arbitri sui. *Cic.* Litigatores compromiserunt in arbitrum. *Vlp.* Tribunitii candidati compromiserunt, petere ejus arbitratu. *Cic.*

Compugno, as, &c. *Combattere insieme, ò contendere con parole. n. ass.* Clamantes, compugnantesque illos reliqui. *Gell.*

Compulso, as. &c. *Battere, urtare*. 1. *a.* Ore improbo compulsat, & morsicat. *Apul.* Compulsatur, ac fluctu conspergitur. *Col.*

Compungo, is, xi, ctum. *Pungere, stimolare, ferire*, 1. 3. *a.* Compungit oculorum aciem splendor, auditum strepitus, gustum amaritudo, tactum asperitas, &c. *Lucr. Abbaglia la vista il troppo lume, offende l'udito il rumore, &c.* Ejus barba mihi compungit labra. *Plau.* Cavendumque, nè aculeis vrticæ compungatur. *Col.* Compungere se suis acuminibus. *Cic. Ferirsi con le sue armi*. Homo compunctus Threiciis notis, *vel* servilibus notis. *Id. Vomo marcato; e segnato con bollature all'uso de' Traci, cioè nella fronte: (indizio di schiavo cattivo, ò fuggitivo.)*

Compurgo, as, &c. *Purgare*. 1. *a.* Nasturtium, visum compurgat. *Plin.*

Computo p. b. as, &c. *Giudicare, stimare, pensare*. 4. *n. ò n. ass. e l infin.* Hominum sapientiam ille, pro summa stultitia computat. *Lattan.* Computabat uxor, virum suum, alienas obiisse domos. *Plau. Pensava, ò imputava ella, &c.*

2 *Per fare i conti; calcolare, sommare, contare*. 1. *a.* Computare annos. *Plin.* Rationem digitis, *vel* articulis. *Plau. Sommar con le dita*. Facies tua computat annos. *Iuv. La tua faccia mostra i tuoi anni*. Atque suos jam dextrà computat annos. *Id. Sat. x. Priamo conta gli anni à centinaja. Solevano gli Antichi con la sinistra contare le decine, con la destra le centinaja. Così Aless. Nap. lib. 1. c. 14.*

3 Per

3 *Per Guadagnare*. Nemo ad humanum ſanguinem propter ipſū venit, aut admodum pauci: plures computant, quàm oderunt. *Sen. Meditano qualche guadagno*.

Computreſco, is, putrui, s. s. *Putrefarſi, marcirſi, ò guaſtarſi l'un l'altro. n. aſſ.* Propterea arbitrarier, eos non computruiſse. *Plin.*

Concaco, p. b. as, &c. *Imbrattar di ſterco*. 1. *a.* Quid autem fecerit neſcio, omnia certè concacavit. *Sen.*

Concaleo, cales, p. b. lui, s. s. *Scaldarſi bene. n. aſs.* Conca luit lectus. *Plau.* Stomachus. *Varr. Per alterarſi, adirarſi*. Concaluit herus. *Ter.*

Concalefacio, facis, p. b. *vel* Concalfacio, cis, feci, factum. *Scaldare, riſcaldare*. 1. *a.* Quùm brachium concalefecerit. *Cic.*

Concalefio p. l. lefis p. b., & Concalfio, calfis, factus ſum. *Scaldarſi inſieme. n. aſs.* Vertere ova, ut æquabiliter concalefiant. *Varr. Vitruvio diſse*: Concalefaciuntur. *Da non imitarſi*.

Concaleſco, is, calui, s. s. *Scaldarſi. n. aſs.* Ardore animi concaleſcunt. *Cic.* Frumenta concaleſcunt. *Vitruv.*

Concalleo, es, callui, s. s. *Fare il callo n. aſs.* Tanquam manus opere, ſic aliquorum animus uſu concalluit. *Cic. Si è aſsuefatto, &c.*

Concamero, p. b. as, &c. *Fabricare a volta*. 1. *a.* Eodem lapide Dinocrates architectus Alexandriæ, Arſiones templum concamerare, inchoaverat. *Plin.*

Concarno, as. *Incarnare. n. aſſ.* Cum quid extraneum extraneo agglutinatur, ita concarnatur, & conviſceratur. &c. *Tertull.*

Concaſtigo p. l. as, &c. *Caſtigare, correggere*. 1. *a.* Nam ego amicum hodie meum concaſtigabo pro commerita noxia. *Plaut.*

Concateno, p. l. as, &c. 1. *a. Connettere, concatenare*. Hamata eſse oportet, ut poſſint invicem concatenari. *Lact.*

Concavo p. b. as, &c. *Cavare*. 1. *a.* Concavare brachia in duos arcus. *Ovid. Formare due archi con le braccia*.

Concedo p. l. is, ceſſi, ceſsum. *Concedere, dar facoltà, permettere, conſentire*. 3. *a. e l'ut al congiunt. ò l'infin.* Concedere alicui animam. *Ovid.* Libertatem, impunitatem. *Cæſ.* Concedo, id fieri, *vel* ut id fiat. *Cic.* Ejus bona Dux diripienda conceſſit. *Id.*

2 *Per perdonare, condonare*. 1. 3. *a.* Sed niſi peccaſsem, tu quid concedere poſses? *Ovid.* Concedere dicto, *ſeu* facto alicujus. *Cic.* Amico negligentiam. *Id.*

3 *Per ritirarſi, partire, andare. n. aſs.* Concedere à foribus hùc, ad dexteram, &c. *Ter.* Ex ædibus in exilium voluntarium. *Plin.* In jus, ditionemque alicujus. *Liu. Venire in potere*. In deditionem. *Id. Arrenderſi*. In ſententiam alterius. *Id. Concorrere, attenerſi al parere d'uno*. Concedere vità. *Tac. Morire*. Romà conceſſit. *Liu.* Si te, parentes timerent, atque odiſsent tui, ut opinor, ab eorum oculis aliquò concederes. *Cic.*

4 *Per cedere*. 3. *n. ed abl. con de*, *ò in*. Nemini concedere de re, *vel*

vel in re aliqua. *Cic.* Concedere alicui paululum de suo jure. *Ter.* Primas in dicendo partes. *Id.* *Dare il primo vanto, ò la palma nel dire ad alcuno*. Concedere injuriæ. *Id.* *Sopportare il torto, non vendicarsi.* Fato, *seu* fatis. *Plin. Iun.* Naturæ. *Sall.* *Morire a suo tempo, già vecchio*. Huic medicinæ dolor, *seu* morbus concedit. *Cic.* *Il dolore, ò male cede al medicamento*. Si truova. 3. *a.* Qui non solùm nos Latini sermonis, sed etiam Græci solent suæ linguæ subtilitatem, elegantiamque concedere. *Id* *Sogliono cedere nella dilicatezza, &c.*

Concelebro p. b. as, &c. *Celebrare, frequentare*. 1. *a.* Concelebrare convivium, ludos, spectaculum, funus, natalem suum, diem festum. *Cic. Liu.* Quæ mare navigerum, quæ terras frugiferentes concelebras. *Lucr.* Studia cōcelebrata. *Cic.* Convivia à te cōcelebrantur. *Id.*

Concelo p. l. as, &c. *Celare, nascondere*. 1. *a.* Non id postea concelavit, quin gloriæ quoque hoc sibi assignavit. *Gell.*

Concenturio, as, &c. *Raccogliere, radunare, assembrare*. 1. *a.* Concedam hinc, dum concenturio iu corde sycophantias. *Plau.* Epistola tua concenturiavit mihi metum in corde. *Id.*

Concepto, as, &c. 1. *a.* *Concepir spesso*. Dii vestri, &c. quibus immunda hæc omnis conceptatur, & gignitur terrenarum proluvies bestiarum. *Arnob.*

Concerno, is, evi, etum. p. l. *Vedere*. 1. *a.* *à l'infin.* Omnia parata esse concerno. *Cic. Al. leg.* Confido.

Concerpo, is, psi, ptum. *Squarciare, fare in pezzi*. 1. *a.* Concerpere librum, epistolam, linteolum, avem, &c. *Liu. Plin* Literas, quibus asperiùs de eo scripsi, aliquando concerpito. *Cic.* Curio jam calet; nam ferventissimè concerpitur. *Id.* *Vien travagliato.*

Concerto, as, &c. *Contendere, Combattere, gareggiare insieme*. *n. ass. ed abl. col cum, ò de.* Hercules quidam concertavit cum Apolline de tripode. *Cic.* Concertare velocitate nandi. *Colum.* Nunquam accidit, ut cum eo verbo uno concertarim. *Cic.* Qui sæpiùs cum hoste conflixit, quàm quisquam cum inimico concertavit. *Id.*

Concesso, as, &c. *Cessare, lasciare n. ass e l'infin.* Nunquam concessavimus ornari. *Plau.* Quid ego concesso pedibus? *Id.* *Perche io non camino?*

Concido p. b. is, concidi p. b. concāsum. *Cadère, cascare, ruinare. n. ass.* Concidit Troja, Carthago, domus. *Ouid.* Concidere graviter ad terram. *Lucr.* In puteum, in undas. *Plau.* In genua. *Id.* *Cader ginocchione*. Concidit sanguinolentus in humo. *Ouid.* Pronus in solo. *Virg.* Concidere animo, *vel* animis. *Ces.* *Perdersi d'animo*. Mente. *Cic.* *Vscir di sè, smarrire*. Mihi concidit animus cum re. *Id.* Concidunt venti. *Hor.* *Si racchetano i venti*. Concidit fides. *Cic.* *Non v'hà più fede*. Conciderunt Artes liberales, studia, religiones. *Id.* *Non sono più in pregio, &c.* Pompejus malas causas semper obtinuit, in optima concidit. *Cic.* Concidit Senatus Autoritas. *Id.*

2. *Per morire, esser ucciso, ò vinto*. Concidit ille in prælio: *vel* Con-

Concidit vulneribus. *Cic. Mori di ferite.* Arcu. *Claud. Di saetta.* Ictu fulminis. *Lucr. Di folgore.*

Concido p.l.is,cidi,p.l.cisum p.l.*Tagliare minutamente in pezzi.* 1.*a.* Concidere exercitum; *Cef.* Conflixit, adversariorumque multa millia concidit. *Nep.* Carnem. *Plin.* Nervos. *Cic.* Aliquem pugnis. *Plau. Pestar uno di pugni, vel* Plagis, Virgis. *Cic. Frustarlo, e vergheggiarlo bene.* Corium, *seu* pellem, & tergum alicui. *Plau. Staffilare, sferzare.* Aliquem maledictis. *Cic. Lacerar la fama d'uno, &c.* Nucleum dentibus. *Plin. Rompere il nocciolo co' denti.* Concisa oratio. *Quint.* Concisæ sententiæ. *Cic. Dire conciso, e succinto &c.* Hoc minutè concidito, & admisceto pici. *Col.* Concidere aliquem totis voluminibus. *Cic. Confutare con libri. &c.* Quum omnem auctoritatem Senatûs in conspectu Pop. Rom. concideres. *Id.*

Concieo, es, civi p. l. còncitum p. b. *Convocare, chiamare.* 1. *a. ed acc. con ad.* Multitudinem ad se conciendo. *Liu.*

2 *Per commuovere, concitare*: 1. 3. *a.* Conciēre plebem, iram inter aliquos, turbas, fluctus, æstum, lites, seditionem. *Ter. Liu.* Concitus p. b. *partic.* Litigiosus concitus ad rixam. *Cic.* Irà, æstro, furore, motu divino. *Ovid.* Æquora concita ventis. *Id.*

Concilio, as, &c. *Pacificare, conciliare, congiungere in amore.* 1. 3. *a.* Conciliare aliquem alteri. *Cef.* Ad alterum. *Plau.* Deo, Parentibus, & Patriæ nos primùm natura conciliat. *Cic.* Animos hominum conciliare, proprium virtutis est. *Id.*

2 *Per procurare, procacciare, guadagnare, acquistare.* 1. 3. 6. *a.* Conciliare sibi animum alicujus. *Liu.* Voluntatem, benevolentiam, gratiam, amorem ab aliquo. *Cic.* Sibi, *vel* alteri amicitiam, famam, laudem, gloriam, odium in aliquem. *Id.* Auctoritatem rei alicui. *Plin.* Affinitatem inter aliquos. *Plau. Attaccar parentela.* Pacem cum civibus, *vel* inter cives. *Cic. Metter d'accordo i Cittadini.* Conciliabo tibi pacem à Patre. *Plau. Ti riconcilierò con tuo Padre.* Fidem in dicendo conciliat amplificatio. *Id. L'amplificatione persuade.* Cantus, *vel* herba hæc somnum conciliat. *Plin. Fà dormire.* Conciliare pecuniam. *Cic. Ammassar denari.* Aliquem in libertatem, *Plau. Riscattare alcuno.* Conciliavisti probè. *Comprasti a buon mercato Plaut.* Malè. *Id. A caro prezzo* Cōciliare hominē in aliquem locum *Id. Condurre, &c. Per Gualcare i panni lani.* 1. *a.* Apud fullonem vestimentum quum cogitur, conciliari dicitur. *Varr.*

Concinno, as, &c. *Adornare, acconciare, polire, addobbare, abbellire, attillare.* 1. *a.* Concinnare vestem, pelles, viam, vinum. *Plau. Plin.* Auceps, concinnavit aream. *Plau. L'uccellatore tese le reti in su'l piano.* Concinnavi tibi munusculum ex instituto meo. *Ti hò preparato, &c. Cic.* Vides ut hæc concinnant. *Id.*

2 *Per fare, rendere, far divenire.* 1. *a.* Nulla res tam citò delirantes concinnat homines. *Plau.* Hic me insanum verbis cōcinnat suis. *Id.*

Id. Mi fà impazzire. Lacrymantem tu me ex abitu concinnas tuo. *Id.* Concinnare se levem suis. *Id. Renderſi leggiere, moſtrarſi piacevole.* Multum mihi negotii concinnabis. *Tu mi darai molta briga. Sen.*

Concino p. b. is, cinui, centum. *Cantare, ò ſonare inſieme di concerto. n. aſſ. ò 4 n.* Concinunt ſigna, *ſeu* tubæ. *Ceſ. Suonano, overo ſquillano le trombe.* Concinit luſcinia. *Catul.* Olor. *Ouid* Concinere carmina, *vel* aliquid modis Phrygiis. *Catul. Cantar con aria guerriera.* Preſſis, & flebilibus modis. *Cic. Cioè con baſſo, e flebil ſuono.* Aliquem plectro, *ſeu* lyrà. *Hor. Celebrar col canto alcuno.* Laudes alicui. *Tibul. Cantar le laudi, &c.*

2 *Per accordarſi, corriſpondere, conſentire. n. aſſ ò 3. n.* Omnes mundi partes inter ſe concinentes. *Cic.* Tibi, *vel* tecum re quidem concino, verbis autem diſcrepo. *Cic. Io nella ſoſtanza la ſento con eſſo teco; benchè diſcordiamo in parole.*

Concio, is, civi, citum p. l. *Chiamare, convocare. 1. a.* Fames, & mora bilem in naſum conciunt. *Plau. Per commuovere, eccitare. 1. 3 a.* Concire alicui turbas, lites. *Plau.* Seditionem. *Liu.* Ipſe autem tantis concita furoribus arma expedit. *Val. Flac.* Conciſset, pro concivisſet. *Liu.*

Concionor p. l. aris, atus. *Arringare, fare al popolo un'orazione. d. aſs.* Concionari apud populum è ſuperiore loco de re, *vel* de homine aliquo, *Ceſ. Cic. Per pronoſticare.* Hoc futurum Sybilla concionata eſt. *Latt. La Sibilla prediſſe. &c*

Concipilo p. b. as, &c. *Manomettere, ſtraziare. 1. a.* Concipilare aliquem machærà. *Plau.* i. Compilare. Membratim eum bipennibus concipilavit. *Apul.* Quem ego affatim jam concipilabo. *Plau.*

Concipio, cipis p. b. cepi, p. l. ceptum. *Pigliare più coſe inſieme, apprendere, concepire, comprendere. 1. a.* Terra concipit ſemina, animus ſapientiam. *Cic.* Piſces concipiunt ova. *Plin.* Buccina, *vel* folles aerem. *Ouid.* Mulier concepit ex viro. *Cic.* Concipere ſcelus animo. *Quint. e Sen. Machinare, ò deliberare qualche fellonia.* Mente, *vel* ingenio, *vel* animo aliquid concipere. *Ouid. Apprendere, formar concetto d'una coſa.* Flammam, *vel* ignem, iram, furorem, *ſeu* furias. *Ceſ. Ouid Virg. Appicciarſi il fuoco, ſtizzarſi, infuriarſi.* Concipere jusjurandum, *ſeu* verba jusjurandi, vota, vadimonium. *Cic. Ouid. eſprimere, dettar la formola del giuramento, de voti, della ſicurtà.* Conceptis verbis jurare *Plau. unde* Conceptum jusjurandum. *Giurare con parole preciſe, e con formola determinata.* Difficile eſt, quot ceciderint, exactè affirmare numero, audet tamen Antias Valerius concipere ſummas. *Liu Contare.*

2 *Per contrarre, ricevere, ammettere. concepire. 6 a.* Concipere maculam, noxam, vitium, putorem, calorem, ſitim, dolorem à ſe ipſo. *Cic. Colum.* Inimicitias cum aliquo ex re aliqua. *Ceſ.* Scelus in ſe, odium in aliquem, ſpem alicujus rei, *vel* de aliquo, morbum,

bum ex nimio cibo, mortem ex veneno, metum in se. *Plau. Colum.* Ex libidinum intemperantia senectus ipsa dedecus concipit. *Cic. Riceve disonore*. Pars animæ concipitur cordis parte quadam *Cic. Si contiene*. Concipere furtum per lancem, & licium. *Cercare, trovare la cosa rubbata*. Ea quoque furta, quæ per lancem, liciumq. concepta elsent, perinde ac si manifesta forent, vindicaverunt. *Gell.*

Concito p. b. as, &c. *Commuovere, incitare, stimolare*. 1. 3. *a.* Concitare turbas. *Plau. Far rumore, gridando, &c.* Bellum alicui. *Liu.* Discordiam inter aliquos. *Cic. Seminar discordie*. Aliquem in arma *Ouid.* In iram. *Quint.* Odium, *vel* invidiam in aliquem. *Cic. Render odioso*. Misericordiam populi, amorem, benevolentiam. *Id.* Equum calcaribus, *Liu. Spronare*. Risum, somnum, urinam, pituitam, morbos alicui. *Cic. Plin. Cels. Far ridere, dormire, urinare, &c.* Quum à corpore animus abstractus divino instinctu concitatus. &c. *Cic.* Ut major detur facultas seditionis, ac discordiæ concitandæ. *Id.*

Conclamo p. l. as, &c. *Gridar molti insieme; ò un solo. n. ass. e l'infin ò 4. n.* Conclamant Patres, corpus ad rogum esse ferendum. *Tac.* Conclamare ad arma. *Liu. Gridare all'armi*. Victoriam. *Cef. Gridar Vittoria*. Auctionem. *Plau. Bandire all incanto*. Conclamat ille socios ad se. *Ovid. Chiama egli ad alta voce i compagni*. Conclamare vasa. *Cef. Far correre, ò passar voce d'imballare il bagaglio.* Conclamatum est. *Ter. Non v'hà rimedio, la cosa è disperata*. Conclamaverant suos. *Liu. Gli haveano già per morti e spacciati*. Conclamavit, quid ad se venirent. *Cef.* Conclamatus. *partic. pass.* Corpora conclamata. *Lucan. Morti affatto*. Conclamatum frigus. *Macr. Freddo mortifero, che uccide*. Plagæ conclamatæ. *Piaghe incurabili*.

Conclamito, p. b. as, &c. *Gridar sovente. n. ass.* Conclamitare tota urbe. *Plau.*

Conclaudo, is, clausi, clausum. *Chiudere insieme*. 1. *a.* Eadem veluti conclausa, & coarctata semina comprimere *Col.*

Concludo p.l.is, clusi, clusum. p.l. *Chiudere, rinchiudere, imprigionare, serrare*. 1. *a. ed abl. ò acc. con in.* Deus animum conclusit in corpore. *Cic.* Concludere aliquem domo. *Sen. Trag.* Pullos in cavea. *Plau.* Auras follibus. *Hor.* Se in cellam. *Ter.* Aliquem in vincula. *Plau.* Res multas in unum diem. *Ter.* Concludar huc, *vel* aliquò. *Id.*

2 *Per conchiudere, ò chiudere, terminare*. Concludere argumentationem, orationem, epistolam. *Cic.* Versum. *Hor.* Concludam illud de optimatibus. *Cic.*

3 *Per conchiudere, inferire* 1. *a. e l'infin.* Ex quibus exemplis hoc solùm concludo, &c. *Cic.* Deinde concludebas, summum malum esse dolorem. *Cic.* Conclusem *pro* conclusissem. *Ter.*

Concopulo, p.b.as.&c. *Accoppiare, congiungere*. 1. *a.* Denique res aurò argentum concopul at unà. *Lucr.*

Concoquo p. b. is, coxi, coctum. *Cuocere, digerire, digestire, smaltire*. 1. *a*. Concoquere cibos, carnes, &c. *Var*. Concoquere odium, *vel* iniuriam. *Cic. Sopprimere l'odio. &c.* Egomet me concoquo, & macero. *Plau. Io da me stesso mi consumo, e struggo*. Diu deliberavi, & concoxi, utrũ, &c. *Cic. Hò buona pezza pensato, e maturato bene se &c.*

2 *Per sofferire, tollerare, comportare*. Quem Senatorem concoquere Civitas vix posset, Regem ferret? *Cic.* Ut ejus ista odia non sorbeam solùm, sed etiam concoquam. *Id.*

Concordo, as, &c. *Concordare, accordarsi, esser d'accordo. n. ass. ò 3. n.* Si concordabis cum illa, habebis. *Ter.* Motus concordet cum gestu. *Quint.* Concordant voces, *vel* modi. *Ouid.* Judicia, & opiniones. *Cic.* Quùm septem sidera errantia sibimet concordent, &c. *Id.*

Concorporo p. b. as, &c. *Incorporare, mischiare insieme più cose*. 1. *a. ed abl. col cum*. Facillimè cum melle concorporatur. *Plin.*

Concredo p. l. is, didi, ditum. p. b. *Commettere alla fede, confidare*. 3. *a* Concredere alicui thesaurum. *Plau.* Mari, *vel* ventis navigia. *Catul.* Solo calido vites teneriores. *Col.* Taciturnitati alterius aliquid occultum. *Plau.* Famam alicui. *Cic.*

Concreduo, is, credui, ditum p. b. *Lo stesso*. Nè tu in me mutassis nomen, si hoc concreduo. *Plau. è antico*.

Concremo p. b. as, &c. *Abbruciare*. 1. *a*. Quantum Nero Princeps novissimo pompæ suæ die concremavit. *Plin.*

Concrepito, p. b. as. &c. *Far gran strepito*. Virgarũ cõcrepitat fragor. *Prud.*

Concrepo p. b. as, crepui, crepitum. p. b. *Strepitare, far strepito, risonare. n. ass.* Concrepuit ostium abs te. *Ter.* Concrepuerunt fores. *Plau.* Concrepant arma. *Liu.* Cymbala. *Prop.* Concrepare gladiis ad scuta. *Liu.* Concrepare digitis. *Plau. Far de' cricchi co' diti, stirandoli: overo far le castagnette, cioè scoppj col dito grosso, e quel di mezzo*.

2 *Personare*. 1. *a*. Concrepat æra Temesæa. *Percuote i bronzi inventati in Temese. Ouid.*

Concresco, is, crevi, cretum. p. l. *Crescere insieme, ammassarsi: ò rapprendersi, aggbiacciarsi. n. ass.* Mundi orbis primis seminibus concrevit. (i. quatuor elementis.) *Virg.* Nubes concrescunt in alto. *Lucr.* Concrevit sanguis frigore. *Virg.* Fluvius glacie. *Ouid. Si rapprese il sangue, s'agghiacciò il fiume*. Concretus, *partic. pass. Cresciuto, composto, ingrossato, rappreso*. Corpus concretum ex elementis. *Cic.* Aer crassus, & concretus, in nubes cogitur. *Id* Cælum pingue, & concretum. *Id. Aria grossa, e densa*. (*contrario è*, aer purus, &, tenuis.) Aqua concreta frigore. *Mart.* Lac concretum. *Virg.* Barba, *seu* Crines concreti sanguine. *Id. & Ouid. Intrisa di sangue*. Dolor concretus. (*poet.*) *Ouid. Dolore, e cordoglio veemente, che non lascia uscire lagrime, nè sospiri*. Concresse, *pro* concrevisse. *Ouid.*

Concriminor p. b. aris, atus. *Incolpare, accusare: ò contraporre, cioè accusar l'accusatore. 3. d. ò d. ass. e l'infin.* Ut si illic concriminatus fiet adversus militem meus conservus. *Plau.*

Con-

Concrispo, as. &c. *Increspare*. 1. *a*. Tela concrispans, *Ammian*. Humores se concrispantes. *Vitruv*.

Concrucio, as, &c. *Tormentare insieme*. 1. *a*. Non omni concruciamur corpore. *Lucr*.

Conculco, as, &c. *Conculcare*, *calpestare*, *mettere sotto a i piedi*. 1. *a*. Conculcare aliquem, leges, Italiam, &c. *Cic*. Ad portam Exquilinam Macedonicam lauream conculcavit. *Id*.

Concumbo, is, cubui, cubitum p. b. *Coricarsi insieme*, *dormire in compagnia*. *n*. *ass*. *ed abl*. *col cum*. Concumbere cum uxore. *Cic*. *Appo i Poeti*. 3. *n*. Concumbere viro. *Ovid*.

Concupio, cupis p. b. & Concupisco, is, ivi, itum p. l. *Desiderare*, *desiare*, *appetire*, *bramare*. 1. *a*. *ò l'infin. dopo se*. Si quid unquam tale concupiveris. *Horat*. Ut quisquam domum, aut villam concupiverat. *Sall*. Concupiscere mortem *Cic*. Concupitus. *partic*. *pass*. Concupitum adipisci. *Cic*. pecunia concupita. *Id*.

Concuro p. l. as, &c. *Aver cura*. 4. *n* Hæc concuret coquus. *Plaut*.

Concurro, is, curri, cursum. *Concorrere*, *correre*, *ò scorrere insieme*. *n*. *ass ed acc. con ad*, *ò in*. Concurrere ad aliquem. *Cic*. Obviam alicui. *Ter*. Ad arma. *Ces*. Concurritur undique ad restinguendum incendium. *Cic*. Tantus in Curia clamor factus, ut omnes concurrerent. *Id*.

2 *Per esser concorrente*, *ò pretendente*. 3. *n*. Soror in hæreditatem legitimam fratri concurrit. *Papin*.

3 *Per consentire*, *accordarsi*. Concurrunt Philosophi in hanc sententiam. *Cic* Multæ opiniones, *aut* verisimilia in hac re concurrunt. *Ter*. Concurrunt nomina. *Cic*. *I debiti sono uguali à i crediti*.

4 *Per Ricorrere*, *Ricovrarsi*, *Essere à parte*. Nulla est ædes, quò concurrant, qui Remp. defensam volunt. *Cic*. Ad rogandum os concurrit, & suffunditur rubor. *Sen. Fil*.

5 *Per attaccarsi*, *azzuffarsi*, *affrontarsi*. *n*. *ass*. *ed appo i poeti*. 3. *n*. Concurrere cum hoste, signis adversis, *vel* cum infestis signis. *Sall*. Concurrunt inter se equites. *Liu*. Haudquaquam pari certamine concurritur, *vel* concursum est. *Id*. *La battaglia fù con disvantaggio d'una parte*. Virgo concurrit viris. montes concurrunt montibus. *Virg*. Nudi armatis. *Ovid*.

Concurrit, ebat, currit. *Accadere*, *occorrere*, *succedere*. 3. *imp*. *ò imp*. *ass*. Sunt quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ. *Prop*. Sæpè concurrit, ut &c. *Cic*. Somnia nonnunquam casu concurrunt. *Id*.

Concurso, as, &c. *Correre quà*, *e là*, *andare scorrendo*. *n*. *ass*. *ò* 4. *n*. Huc illuc, *vel* hinc illinc, *vel* ultrò, citròque concursare. *Cic*. *Lucr*. *Hirt*. *vel* Concursare domos, villas, Provinciam. *Cic*.

Concurvo, as &c. *Incurvare*, *piegare insieme*. 1. *a*. Non flexilem me concurvasti, ut carperes. *Laber*.

Concutio, cutis p. b. cussi, cussum. *Commuovere*, *scuotere*, *crollare*, *ò scrolla-*

ò scrollare . 1 . *a.* Concutere caput, cæsariem, hastam, orbem nutu. *Ovid.* Remp *Cic.* Mentes. *Val. Flac* Concutit Boreas mare, singultus pectora. *Ovid.* Concutere se ipsum. *Hor. Esaminar sè stesso.*

Condecet p. b. ebat, decuit. *Convenire, esser dicevole, ò conveniente* 4. *imp* Ornatus hic me satis condecet. *Plau.* Gradus grandire condecet. *Id.* Illam comparère condecet. *Turpil.* Capies, quod te condecet. *Plaut.*

Condecoro p. b. as, &c *Ornare, adornare, abbellire.* 1. 5. *a.* Vobis datur potestas condecorandi ludos Scenicos. *Ter.*

Condecurio, as, &c. *Collocare, over ordinare la seconda decuria de' Soldati accanto alla prima.* 1. *a.* *Stef. Doleto.*

Condemno, as, &c. *Condennare, condannare, ò incolpare.* 2. *a. ò abl. con de.* Condemnare aliquem capitis, *vel* capite; criminis, *vel* crimine: *vel* negligentiæ, inertiæ, impudentiæ: *vel* de negligentia; &c. *Cic.* Condemnatus voti. *Titin. e Turpil. Tenuto à sciogliere il voto, per essere stato esaudito.* Ego hoc uno crimine illum condemnem, necesse est. *Cic. Ch io l'accusi.* Quadraginta reos, ex diversis criminibus condemnavit. *Suet.*

Condenseo, es, densui, s. s. *Addensare.* 4. *n.* Quod se condenserit aer. *Lucr. è antico.*

Condenso, as, &c. *Condensare, inspessire.* 1. *a.* Rursusque ponderibus condensatur. *Col.*

Condepso, is, psui. psitum. p. b. *Mescolare.* 1. *a* Hęc bene unà cōdepsito. *Cat.*

Condico p. l. is, xi, ctum. *Denunziare, avvisare, appuntare, esser d'accordo.* 1. 3. *a.* Condicere locum, tempusque præliandi, diem, &c. *Iustin.* Inducias cum hoste. *Liu.* Cœnam, *vel* prandium alicui. *Suet. Invitare à cena, &c.* Condicere alicui. *Cic.* Ad cœnam aliquò, condicas foras. *Plau. Promettere d'andare à cena in casa d'alcuno.* Condicere litium, *aut* causarum alicui. *Liu.* (*all'antica.*) *Denunziare le liti.* Sic constituunt, sic condicunt. *Tac.*

Condio, is, ivi, itum p. l *Condire, far saporito, dar sapore.* 1. 5. *a.* Condire herbas oleo, caseo, &c. *Plau.* Epulas fame, siti, labore. *Cic.* Orationem salibus, & facetiis. *Id.* Tristitiam hilaritate, gravitatem comitate. *Id. Raddolcir la tristezza coll' ilarità, temperar la gravità con la dolcezza.* Condire mortuos. *Id. Imbalsamare i morti.* Herbas omnes ita condiunt, ut nihil possit esse jucundiùs. *Id.*

Condisco, is, didici, p. b. s. s. *Imparare, ò assuefarsi.* 1. *a. e l'infin.* Condidicit bibere merum. *Plau.* Pauperiem pati, puer condiscat. *Hor.* Ars fit, ubi à teneris crimen condiscitur annis. *Ouid.*

Condo, is, didi, ditum p. b. *Ascondere, , riporre, collocare.* 1. *a. ed ac c. con in, ò sub; overo abl. con in, ò sub, ò puro.* Condere frumentum. *Hor.* Se sub lectum. *Suet.* Se tenebris. *Virg.* Consilium in pectore, aurum domi, *vel* domum, *sive* in crumenam. *Plau.* Captivos in custodiam, in carcerem, *sive* in carcere, puerum in cunas. *Liu.*

Ali,

Aliquem in sepulcro. *Cic.* Corpus humo, *vel* in humo, terrà, tumulo, monumento. *Ovid. Seppellire alcuno*. Condere diem perpotando. *Ter.* Soles cantando. *Virg.* Diem. *Hor.* Sæcla. *Lucan.* Lustra. *Cic. Passare il dì, &c.* Oculos, *seu* lumina alicujus. *Prop. Serrar gli occhi d'alcun morto*. Venus illi plures condit in ossa faces. *Id. Gli accende un gran fuoco d'amore*.

2 *Per fabricare, edificare, fondare, creare, stabilire*. Condere urbem. *Cic* Jura, leges. *Ovid.* Gentem Romanam. *Virg.* Remp. *Cic.* Colonias. *Paterc.* Jusjurandum. *Plau. Instituire, formare il giuramento.* Condere verbum. *Fingere*. *Varr.*

3 *Per comporre, fare*. Condere carmen, poema, historiam. *Cic. Plin.* Aliquid numeris. *Ovid. Scrivere in verso*. Condere fila colo. *Prop. Filare*. Dicere laudes, & tristia condere bella. *Scrivere*. *Virg.*

Condocefacio, facis p.b. feci, p.l. factum. *Instruire, ammonire*. 1. *a.* Eumque condocefaciat, ut ea, quæ bona, malave videantur, possit contemnere. *Cic.*

Condoceo, doces p. b. cui, ctum. *Ammaestrare*. 1. *a.* Frænato equo, uti condocuerat. *Hirt.*

Condocefio p. l. cefis p.b. factus sum. *Dimesticarsi*. *n. ass.* Belluæ domitæ, & condocefactæ. *Cic.*

Condoleo, doles p. b. lui, s. s. *Dolersi*. *n. ass.* è 3. *n* Condolet dens, latus, pes, corpus. *Cic.* Condoluit mihi caput de vento. *Plau. Il vento m'hà fatto male al capo*.

Condolesco, is, dolui, s. s. *Dolersi, addogliarsi*. *n. ass.* Condolesco malis tuis. *Cic.* Quum ea perturbationem ex homine non tollerent, naturàque, & condolescere, & concupiscere dicerent. *Cic.* Condolescunt ulcera ad levem tactum. *Sen.*

Condomo, p. b. as, ui, itum p.b.. *Domare*. 1. *a.* Nugas condomare. *Prudent.*

Condono p. l. as, &c. *Donare, concedere, lasciare, rimettere*. 1. e 3. *a.* Condonare alicui munusculum. *Cic.* Servum. *Plau.* Se, suamque vitam Reip. *Sall.* Pecunias debitoribus. *Cic.*

2 *Per perdonare*. 3. *a.* Condonare peccatum, *vel* supplicium alicui. *Cic.* Condono tibi supplicium, *vel* crimen Antonii. *Id. Io perdono ad Antonio per amor tuo. Mà Plauto, e Terentio nell'uno, e l'altro significato l'usarono con l'accus. animato*, 1. e 4. *a.* Condono te. *Plau.* Hæc omnia ille condonabitur. *Ter.* Argentum, quod habes, te condonamus. *Id. E Arcaismo*. Condonatus, *partic. si usa col sustant. inanimato, ed animato*. Crimen condonatum, Judicium condonatum alicui. *Cic. Sentenza data a gusto, e piacere d'un terzo*. Reus condonatus. *Plin.* Patris lacrymis condonatus. *Aurel Vitt.*

Condormio, is, ivi, itum. p.l. *Dormire assieme*. *n. ass.* Abimus omnes cubitum, condormivimus. *Plaut.*

Condormisco, is, s. p. *Dormire*. *n. ass.* Da mihi aliquid loci, ubi condormiscam parùm. *Plaut.* Con-

Conduco p. l., duxi, ductum. *Condurre insieme, ragunare, congregare*. 1. *a*. Conducere exercitum in castra *Tac* Virgines in unum locum.*Cic*.Conducere rugas frõtis,*vel* vẽtris.*Lucill*.*Far le rughe, ò grinze*.

2 *Per togliere, ò pigliare à fitto, a pigione, ò à fare un opera, prendere à vettura, pigliar gli operai, prezzolare*. 2. *a. ed abl: con de*. Conducere hortum, rus, domum *Cic*. Coquos, operas. *Plau*. *Accordare, ò pigliare a prezzo, &c*. Milites mercede. *Cic*. *Assoldar gente*. Navem, *seu* navigium.*Hor*. *Noleggiare un legno*. Scortum male conductũ, *seu* nimiùm magnò *Plau*.*Meretrice prezzolata assai caro*. Conducere vitulos pascendos. *Vlp*. *Pigliare à pascere per mercè*. Redemptor conduxit de Torquato columnam faciendam. *Cic*. *Lo scarpellino tolse da Torquato à lavorare à cottimo la colonna*.

3 *Per comperare*. 1. 2. *a*. Cædendum illum agnum conduxi. *Plau*. Sacrificia ad epulum conduxit. *Id*.

4 *Per coagulare, stringere*. Lac plerumque cogi debet agni, aut hædi coagulo, quamvis possit, & agrestis cardui flore conduci.*Col*.

Conducit, ebat, duxit. *Esser utile, ò giovevole, tornare, ò metter conto, giovare*. 3. *imp. coll'animato, ò* 3. *e* 5. *imp. coll'inanimato*. Conducit hoc mihi. *Colum*. Rebus, *vel* rationibus meis, ad res meas, in rem meam. *Plau*. Hæc valetudini tuæ. *Cic*. Ad valetudinem tuam conducunt. *Plau*. Conducat id necne ad vitæ commoditatem. *Cic*. *Si adopra assolutamente*. Ea maximè conducunt, quæ sunt rectissima. *Cic*. *E coll'infinito*. Rationibus nostris conducit, id fieri. *Id*.

Conduplico p. b. as, &c. *Raddoppiare*. 1. 3. *a*. Hoc tibi, quòd benè promeritus fueris, conduplicaverit. *Ter*.

Conduro, p. l. as, &c. *Indurare*. Humor aquæ porrò ferrum condurat ab igne. *Lucr*.

Confabricor p. b. aris, atus. *Fabbricare, ò fantasticare*. 3. *d*. Confabricatus, commolitusque magis est originem, &c. *Gell*.

Confabulo p. b. as, &c. *Raccontar favole, favellare, ciarlare, ó dir novelle insieme*. 1. 3. *a*. Confabulabunt fabulam populo. *Plau*. *Al. leg*. Conturbabunt.

Confabulor, aris, atus. *Lo stesso*. 3. *d*. Confabulari aliquid cum aliquo, *vel* inter se. *Plau*.

Confacio, facis, p. b. feci, factum. *Fare insieme*. 1. *a*. *Festo*. *Si cita anche Lucrezio letto però variamente*.

Confamulor p. b. aris, atus. *Servire insieme, ò accompagnar da servitore*. 2. *d. ò d. ass*. Hylen, naturamque significant confamulantes. *Macrob*.

Confarreo, as, &c. *Far sacrificio di farro nelle nozze (Costume de gli antichi Sacerdoti, nel prender moglie) n. ass*. Consuetudo confarreandi. *Tac*. Confarreatus parens. *Id*. *Sacerdote ammogliato*. Mulieris matrimonium confarreaturus. *Apul*.

Confercio, is, fersi, fertum. *Riempire*. 1. 5. *a*. Myrrham in folles conferciunt. *Plin*. *La mettono in sacchi di cuojo, stivata bene*. Vita vo-

lupta-

luptatibus conferta. *Cic. Vita colma di piaceri*, Homò confertus cibo, vino languidus. *Id. Ben satollo, &c.* Neque à tanta multitudine conjecta tela, conferti vitare poterant. *Stretti insieme. Cæs.* Confertior. *Comparat.* Præterquam quod confertiores steterant. *Liu.* Confertissimus. *Superl.* In confertissima turba, prope regium Tribunal constitit. *Id.*

Confero, p. b. fers, còntuli p. b. collàtum p. l. *Portare insieme, ò in un luogo, ò radunare.* 1. *a.* Conferre frumentum in horreum, in navem onerariam. *Cæs.* Rem in pauca, *vel* in pauca verba. *Plau. Ristringere, ò dire in breve.* Vires in unum. *Liu. Vnir tutte le forze.* Quò hanc celocem conferam? *Plau. Allegor. Dove condurrò questa barca? cioè, A che partito m'appiglierò?*

2 *Per dare, conferire.* 3. *a. ò acc. con ad., ò in.* Conferre dona, *vel* opes alicui, *vel* ad aliquem; tributa, *vel* portoria Reipublicæ, &c. *Liu.* Pecuniam in aliquod opus. *Plin. Contribuire danaro per qualche opera.* Beneficium in aliquem, *vel* alicui. *Cic. Beneficare.* Ad rem verba conferre. *Ter. Mandar ad effetto, quel che si è detto, ò promesso.* Conferre stipendium studio, *seu* labori alicujus. *Col. (per metaf.) Ajutare, soccorrere, porgere ajuto alle fatiche d'uno.*

3 *Per andare, conferirsi, portarsi, ò congiugnere,* 1. *a.* Ille Romam se contulit, *vel* in Italiam, ad amicum, &c. *Cic.* Conferre se in fugam. *Id.* In pedes. *Plau. Fuggire.* Se in fidem, *vel* clientelam alterius. *Cic. Metterſi sotto la protezione.* Se ad studium virtutis. *Id. Applicarsi alla virtù.* Conferre pedem. *Plau. Accostarsi, ò venire al punto.* Gradum cum aliquo. *Virg. Andar con pari passi, ò del pari con uno.* Conferre pedem, gradum, manus, signa cum hoste, arma inter se, *vel* collato pede præliari. *Liu. Venire alle mani, ò alle prese col nemico, attaccar la zuffa, batterſi da vicino.* Conferre ingenium, studium, curam, consilium, officia, operam, diligentiam &c. *Cic. Porre ogni diligenza, &c.* Omnes meas curas, cogitationesque in eam conferebam. *Cic.* Propera, Menæchme, fer pedem, confer gradum. *Plaut. Allunga il passo.* Castra castris conferre. *Cic. Accamparsi in faccia al nemico.* Te ad Crassum, & ad Callidium conferas, censeo. *Id. Stimo, che ricorri &c.*

4 *Per paragonare comparare.* 3. *a. ò abl. col cum* Conferre aliquem *vel* aliquid alicui, *vel* cum aliquo. *Cic.* Tamen nè minima quidem ex parte Lycurgi legibus, & disciplinæ conferendi sunt. *Id.* Quem cum eo conferre possumus, non modò ingenii magnitudine, sed etiam animi. *Id.*

5 *Per trasferire, trasformare, rovesciare.* 1. 3. *a. ed acc. con in.* Conferre culpam, *seu* crimen in aliquem. *Plau.* Eam ille seditionem tibi in tranquillum conferet. *Id. Ei volterà in bonaccia quel torbido.* Multa in Plancium, quæ nunquam ab eo dicta sunt, conferuntur. *Cic.* Omnia in mensem Martium collata sunt. *Id. Son differite e*

 Quem

Quem nymphæ pellicis ira contulit in lapidem. *Ovid. Trasformò.*

6 Per *communicare, conferire. 1. a. ed abl. col cum. ò de.* Conferre consilia, *vel* sermones inter se, *vel* cum amicis de bello, de conjuratione, &c. *Ter. Plau.* Conferre capita (*unde* collatis capitibus colloqui.) *Cic. Abboccarsi, parlar da solo a solo, consultare.*

Confert, ebat, contulit. *Giovare, esser utile. 5. imp.* Ad æstivos calores temperandos plurimùm conferunt salientes rivi. *Colum.*

Conferrumino p. b. as, &c. *Saldare, risaldare 1. a.* Conferva appellata à conferruminando. *Plin.*

Confervefacio, facis, p. b. feci, factum. *Far bollire. 1. a.* Aurumque repentè confervefacit. *Lucr.*

Conferveo, es, ferbui, s. s. *Bollire, consolidarsi. n. ass.* Ossa jam soluta conferbuerunt. *Celso.*

Confervesco, is, ferbui, s. s. *Bollire, scaldarsi bene. n. ass.* Nec postea tangitur, dum confervescat. *Col.* Mea dum conferbuit ira. *Hor.*

Conficio, ficis p. b. fèci, fectum. *Finire, compire, terminare. 1. a.* Conficere officium legationis, nuptias, negotium, pacem, iter, longam viam, annos vitæ, cursum, curriculum, exercitum, bellum. *Cæs. Ter. Cic. Virg.* Annales, *seu* librum. *Cic. Comporre, compilare, &c.* Rationes. *Id. Fare i conti.* Pecuniam ex re aliqua. *Id. Cavar danari da un uffizio, &c.* Famam alicui. *Id. Acquistar fama ad uno.* Reditum alicui. *Id. Procurargli il ritorno.* Conficere cum aliquo de re aliqua. *Id. Trattare qualche affare con alcuno.* Conficitur sidus Vergiliarum, &c. *Plin. Nascono, spuntan fuori le Plejadi.* Conficere mandata. *Cic. Eseguire.*

2 Per *consumare, ò scialacquare.* Conficere argentum. *Ter.* Rem *seu* patrimonium. *Cic.* Ignes conficiunt silvas. *Lucr.* Vetustas omnia conficit. *Cic.* Conficere cibum dentibus. *Liv.* In stomacho. *Plin. Masticare, digerire.* Morbo, atque ætate confectus. *Sall. Logorato e finito dalla vecchiezza.* Conficere virginem. *Ter. Ridurla à partito.*

3 Per *uccidere.* Conficere aliquem sicâ, vulneribus, plagis. *Cic.* Verbis. *Plau. Ingiuriare.* Offatim conficere, *vel* concipilare aliquem machæra. *Plaut. Fare in pezzi.* V. Offutio.

4 Per *affligere, tormentare.* Me conficit sollicitudo, frigus, &c. *Cic.* Conficior frigore. *Mi muojo di freddo*: Dolore, mœstitia, luctu, curis, fame, siti. *Id.* Conficior, venisse tempus. *Id. Mi crucio, m'affanno, che &c.*

5 *Per inferire.* Ex quo conficitur, ut si, &c. *Cic.* Inde conficitur, verum esse, quod ajebam. *Id.* Confexim *pro* confecerim. *Plau. Truc.* Confectus *part. pass.* Confecta res est. *Cic.* Itinere ex sententia confecto. *Id.* Summâ senectute confectus. *Id. Indebolito.* Confectus cura. *Ter.* Gladiator confectus, & saucius. *Cic.*

Confictito p. b. as, &c. *Fingere spesso. 1. a. Nevio.*

Confido p. l. is, fisus sum. *Confidare, sperare, assicurarsi. n. ass. e l'infin.*

fin., *ò* 3. 5. *n* Confido, rem contingere, *vel* contigiſſe, *vel* fore ut contingat, uti volo. *Cic.* Confidere alicui, *vel* ſibi. *Id. Fidarſi d'alcuno, ò di sè*. Virtuti. *Ceſ.* Cauſæ ſuæ. *Cic. Fidarſi sù le ſue forze, ò ragioni*. Confidere arte, ingenio, animo, ſpe, corporis firmitate, &c. *Id.* De ſalute. *Ceſ.* In aliquo. *Hirt* (Confiderunt. *preter*. *L'usò Liuio*.) Nulla alia confiſus urbe, Laodiceam ſe contulit. *Cic.* Satis confiſus Gręcorum erga ſe benevolentiæ, ac fidei. *Curt.*

Configo p. l. is, fixi, fixum. *Conficcare, ferire*. 1. *a.* Configere ſagittis aliquem. *Cic.* Tabulas inter ſe. *Cato Inchiodare, commettere le tavole.* Suas curas in ſalute alicujus. *Cic. Fiſſare tutti i ſuoi penſieri, &c.* Cornicum oculos configere. *Cic.* (*prou.*) *Oſcurare l'erudizione degli antichi Savj con qualche nuova invenzione: ò condannare qualche lor antica opinione*. Confictus, *pro* confixus, *partic. Diomed. Gram. ma rariſſimo*. Capra confixa ſagittis. *Cic.* Confixi ceciderunt. *Nip.* Confixus Senatùs conſultis. *Cic. Condannato*.

Configuro p. l. as, &c. *Figurare, formare*. 1. *a.* Nec pravitas ſtatuminum ad ſimilitudinem ſui vitem configuret. *Col.* Homo ex rebus diverſis, ac repugnantibus configuratus eſt. *Compoſto. Lat.* Simulacra configurata. *Id.*

Confindo, is, fidi, p. b. fiſſum. *Fendere, Rompere*. 1. *a.* Ferro tellus, pontus confinditur ære. *Tibul. lib.* 4.

Confingo, is, finxi, fictum. *Fingere, inventare, ovver fare formare*. 1. *a.* Confingere dolum inter ſe, crimen in aliquem. *Cic.* Nidos, favos. *Id.* confictæ lacrymæ. *Ter.* Confingit, id à viro optimo fuiſſe dictum. *Cic.*

Confio p. l. cònfis, *ſeu* Confit, ebat, fectum eſt. *Eſſer fatto, farſi, effettuarſi, ò conſumarſi. n. aſſ. ed abl. con ex.* Qua ratione id confieri poſſit, paucis docebo. *Virg.* Centauri ex homine, & equorum ſanguine confiunt. *Lucr.* Cònfit citò pecunia. *Plau. Il danaro ſubito ſi ſpende, e ſi conſuma*. Poſtquam id difficilius confieri animadvertit. *Ceſ.* Hoc confit, quod volo. *Ter.* Faciliùs per ſe res tota confieret. *Balb. Cic.*

Confirmo, as, &c. *Ingagliardire, rinforzare, corroborare*. 1. *a.* Confirmare ſe. *Cic.* Corpus, membrum. *Celſ.* Valetudinem à *vel* ex morbo. *Cic. Riaverſi, ripigliar forze*. Ætas confirmata. *Id. L'età virile, e matura*. Confirmare cauſam, *vel* opinionem multis rationibus. *ſive* argumentis. *Plin.* Amicitiam, *vel* pacem cum aliquo. *Ceſ. Stabilire, &c.*

2 *Per inanimire, confortare, dar animo*. Confirmare aliquem, *vel* ejus animum. *Plau.* Se ad omnia. *Cic. Animarſi per quel che poſſa occorrere*.

3. *Per aſſicurare, affermare, promettere*. 1. 3. *a. Abl. con de, e l'infin. Id.* Tibi confirmo, me facturum, &c. *vel* rem ita contigiſſe. *Cic.* Difficile eſt, hoc de omnibus confirmare. *Id.* Hoc mihi, non modo con-

confirmavit, sed etiam persuasit. *Id. Per conformarsi.* Verum tamen ipse me confirmo ad ejus voluntatem, a quo dissentire non possum. *Id. Al leg.* Conformo.

Confisco, as, &c. *Confiscare* 1. *a.* Confiscare hæreditatem, servos, *seu* mancipia. *Suet. Si dice anche delle persone spogliate de' loro beni.* Constat præterea, Galliarum, & Hispaniarum principes confiscatos. *Suet.* Felices pauperes, qui animam in confiscato habent! *Tertull. Anno spedita, ed in contanti la vita loro.*

Confiteor, eris p. l. fessus. *Confessare, scoprire, manifestare, riconoscere.* 3. 4 *d. ò abl. con de. ò l'infin.* Confiteri culpam, *vel* de culpa, *seu* de maleficio. *Cic.* Confiteri iram vultu, timorem pallore. *Ouid.* Ut de me confitear. *Cic. Per dirvi il mio sentimento.* Confiteor tibi de meo nimis acri amore gloriæ. *Id. Io ti confesso il mio gran desio di gloria.* Confiteor, esse Deum. *Id.* Hoc ego non solùm confiteor, verùm etiam profiteor. *Cic. Non solamente il confesso, mà me ne vanto.* Ita libenter confitetur, ut non solùm fateri, sed etiam profiteri, videatur. *Id.* Confessus, *partic. preter. depon. Chi hà confessato, quanto gli è stato richiesto.* Confessus verum, amorem, &c. *Ovid. Part. passivo. Chiaro, manifesto.* Res confessa. *Cic.* Reus confessus. *Ouid.* In confesso est, eum id fecisse. *Plin. E' cosa chiara, tutti concedono, che &c.* In confesso sunt ejus merita. *Sen. Filos.*

Conflabello, as, &c. *Soffiare insieme.* 1. *a.* Conflabellabant inter se scintillas libidinum. *Tertull.*

Conflaccesco, is, s. p. *Illanguidire, indebolirsi, n. ass.* Ventus conflaccescit. *Gell.*

Conflagito p. b. as, &c. *Dimandar insieme.* 1. 4. *a.* Ut magnis theatri clamoribus reponi Apoxiomenon (*Statua lavorata da Lisippo*) cõflagitaverit. *Plin. Altri leggono* Flagitaverit.

Conflagro p. b. as, &c. *Ardere, abbruciare, avvampare. n. ass.* Fulmine ictus, cum regia conflagravit. *Plin.* Conflagrare irà, odio, amoris flammà, malevolentià, invidià. *vel* invidiæ incendio. *Cic. Arder di sdegno, &c. ò esser invidiato, over odiato.* Conflagratus, *partic. pass.* Urbs incendio conflagrata. *Aut. ad Heren.* Regiones Phaetontis ruiuà conflagratæ perierunt. *Apul.*

Conflecto, is, exi, exum. *Piegare.* 1. *a.* Juga montium conflexa cubito. *Plin.*

Conflicto, as, &c. *Combattere. n. ass.* Conflictare cum malo, *vel* morbo. *Ter.*

2 *Per affliggere, vessare, tormentare.* 1. *a.* Conflictare Remp. *Tac.* Conflictari incommodis, gravi morbo, iniquà valetudine, tempestate, fortunà duriore, difficultatibus, doloribus, fame, siti, &c. *Cic. Cels. Plin. Esser molestato.* Gravi annonà. *Cef. Patir carestia di viveri.* M. Agrippa supremis suis annis comflictatus gravi morbo pedum. *Plin.*

Confli-

Conflictor, aris, atus. *Combattere, far giornata*. d. *aff.* Conflictari, & dimicare cũ aliquo. *Cic. Batterſi con uno* Conflictari cum perverſis hominum ingeniis. *Ter. Contraſtare con Vomini di mala razza.* Conflictatus eſt cum adverſa fortuna. *Nip.*

Confligo p. l. is, flixi, flictum. *Combattere, tenzonare, far fatto d'arme, azzuffarſi*. n. *aſſ. e l'abl. col cum*. Confligere cum hoſte, cum feris. *Cic.* Confligunt agmina collatis ſignis. *Claud.* Confligunt inter ſe venti, *vel* cauſæ. *Virg. Cic.* Confligere armis, manu, copiis, acie contra hoſtem. *Id.*

2 *Per litigare, contraſtare, piatire*. Confligere ratione, *vel* ſine ratione, cum aliquo de re aliqua. *Cic.* Potuiſtine leviore actione confligere? *Id.*

Conflo, as, &c. *Soffiare inſieme, ò un ſolo*. *n. aſſ.* ò 1. *a.* Plures 'conflabant venti. Puer ignem cõflabat. *Plin* Tẽpeſtas conflata ventis. *Stat.*

2 *Per fondere, gittare, ſtrugger metalli*. 1. *a.* Conflare metalla, ſtatuas argenteas, vaſa aurea, *vel* ænea. *Suet. e Sen.* Pecuniam. *Cic. Batter moneta*. Tyndaridis formæ conflatus amore. *Lucr. Liquefatto, acceſo*. Conflare crimen, mendacium, infamiam. *Cic metaf.*

3 *Per machinare, comporre, fabricare, formare, foggiare, fare*. 1. 3. *a.* Conflare crimen, accuſationem, mendacium. *Cic. Inventare un delitto contro alcuno, &c.* Teſtes. *Quintil. Appoſtare falſi teſtimonj*. Teſtes conflati. *Subornati*. *Id.* Conflare alicui invidiam, odium, inimicitiam, periculum, negotium. *Cic. Far odiare alcuno, metterlo in pericolo, in pena*. Fœdus, *vel* ſocietatem cum aliquo. *Id. Far lega*. Ex morum ſimilitudine conflatur familiaritas. *Ter. Naſce l'amicizia, &c.* Conflato gladiatorum tumultu. *Cic.* Falces conflantur in enſem. *Virg. Le falci ſi foggiano, e convertono in iſpade*.

4 *Per congregare, radunare, comporre*. 1. *a.* Conflare exercitum, monſtrum ex diverſis naturis. *Cic.* Populum ex multis civitatibus, mundum ex nihilo. *Lattant.* Grande æs alienum. *Sall. Contrarre debiti groſſi*. Ex perditis conflata improborum manus. *Cic.*

Confluo, is, fluxi, fluxum. *Concorrere inſieme, venire à turba, ò in calca, affollarſi, raccorſi, radunarſi*. *n. aſſ.* Vibrenus rapidè dilapſus, citò in unum confluit. *Cic.* Niſi fortè te in ea caſtra conjeciſti, quò omnis ſentina Reip. confluxerat. *Id.* Multi in Italiam, *vel* ad Pythagoram, *vel* ad hæc ſtudia confluebant. *Cic.* Confluunt ad nos pleræque cauſæ. *Id.* Ad ſapientes laus, honor, dignitas confluere ſolet. *Id.* Digniſſimi fuut omnium, quò (i. ad quos) cruciatus confluant, *Plau. Meritano ſopra tutti d'eſſer tormentati*. Confluxet, *pro* Confluxiſset. *Lucr. per Sinc.*

Conflectuo, as, &c., & Conflectuor, aris, &c. *Ondeggiare*. *n. aſſ.* ò d *aſſ.* Palla ad ultimas horas nodulis fimbriarum decoriter conflectuabat. *Apul.* Haud aliter meum cor conflectuatur. *Sen. Fil. Al. leg.* Fluctuatur.

Confodio, fodis, p. b. fodi p. l. fossum. *Cavare, scavare, sfondare, ò pertugiare, forare*. 1. *a*. Confodere terram, hortum. *Cato*. *Plau*. Aliquem telis, lanceis, vulneribus. *Liu*. *Trafiggere, ferire in più parti*. Tribus, & viginti plagis confossus est. *Suet*.

Confœdero, as, &c. *Confederare*, 1. *a*. Confœderantur omnia. *Prud*. Ad confœderandam disciplinam. *Tertull*. *Al. leggono*. Ad conferendam.

Confœdo, as, &c. *Lordare*. 1. *a*. Fimo faciem alicujus confœdare. *Apul*.

Confore p. b. *futur. dell'infin. Dover essere*. Spero confore. *Ter*. *Spero, che si farà*.

Conforio, foris p. b. ivi, itum p. l. *Cacar liquido, imbrattar di sterco liquido*. 1. *a*. Conforisti me Diomedes. *Pompon*. *Al. leg*. Conforiasti.

Conformo, as, &c. *Formare, figurare, dar forma, ò conformare*. 1. *a. ed acc. con ad. ò in*. Conformare vocem, orationem, mores, animum, præceptis, *vel* exemplis (*Abl.*) aliorum. *Cic*. Natura vos ad majora conformavit. *Id*. Conformare se ad alterius voluntatem. *Id*. *Accommodarsi al volere altrui*. Conformare lignum, *seu* marmor in statuam. *Colum*. *Fare una statua di legno, ò marmo*. Animum, & mentem meã ipsâ cogitatione hominum excellentiſſ conformabam. *Cic*. Mundum a natura conformatum puto. *Id*. Hæc vox hujus hortatu, præceptisque conformata, nonnullis aliquando saluti fuit. *Id*.

Confornico p. b. as, &c. *Fare à volta*. 1. *a*. Cellæ confornicentur. *Vitruv*.

Conforto, as, &c. *Confortare*. 1. *a*. Confortamini manus resolutæ. *Latt*. Confortat stomachum. *Macer*.

Confoveo, foves p. b. fovi, p. l. fòtum. *Riscaldare, tener calda qualche cosa*. 1. *a*. Stercore addito confoveto. *Cato*. Penè collapsa membra lavacro, cibo confovere. *Apul*.

Confracesco, is, cui, s. s. *Corromperſi, guastarſi*. *n. ass*. Quàm recens, quod confracuit, melius. *Varr*. *Così Scaligero*. *Al. leg*. Conflacuit.

Confremo p. b. is, fremui, fremitum. p. b. *Strepitare, ò fremere insieme*. *n. ass*. Confremuere omnes, studiis ardentibus, ausum talia deposcunt. *Ovid*.

Confrico p. b. as, fricui, frictum. *Stropicciare, fregare insieme, ò molto*. 1. *a*. Genua confricantur. *Plau*. Confricare sensus Judicum imperiosis comminationibus. *Cato*. *Riscaldare*. *ò inasprire gli animi de' Giudici con ardite minacce*. Faciem sibi confricare *Suet*. *Claud*. Confricatus *part*. Confricata membra. *Plin*. Confricatis dentibus, & gingivis. *Id*. Orchites sale confricatæ. *Varr*. Confricaturus. *Em. Alu*.

Confringo, is, frègi, fractum. *Spezzare, rompere, fare in pezzi, fracassare*. 1. *a*. Confringere fores pedibus, tegulas, ollas, calices. *Plau*. Ille navem confregit apud Andrum: *Ter*. Illi confracta est navis *Plau*. *Ei ruppe, ò fè naufragio presso ad Andro*, *I. &c*. Hic apud nos jam confregisti tesseram. *Id*. *Hai tù rotto l'amicizia, e la fede dell'ospitalità*. Confregit rem omnem filius. *Id*. *Il figliuolo mandò à male, e consumò tutta la robba*. Confringere consilia alicujus, *vel* jura. *Cic*. *Disfare, ò guastare i disegni, le leggi, ò diritti*. Con-

Confugio, fugis p. b. fugi p. l. fugitum p. b. *Fuggire*, , *rifuggire*, *ricorrere per ajuto n. ass* Confugere ad amicum, ad aram, ad fidem, *vel* in misericordiam alicujus, in arcem, in templum. *Cic.* Ad opem Iudicum supplices, inferioresque confugiunt. *Cic.*

Confulcio, is, fulsi, fultum. *Sostentare. fortificare*. 1. 5. *a.* Corpora confulta exiguis intervallis. *Lucr. Al. leg.* Conflicta. *Al* Consulta. *Al.* Contusa.

Confulgeo, es, fulsi, s. s. *Risplendere da per tutto*. *n. ass.* Totæ ædes confulgebant tuæ. *Plaut.*

Confundo, is, fudi p. l. fusum p. l. *Confondere*, *mescolare*. 1. *a. ed abl. col cum*, *ò puro*: *d acc. con in.* Confundere lacrymas cum lacrymis. *Ouid.* Vera falsis. *Cic.* Multos populos in unum corpus. *Liu.* Quasi quum unà multa jura confundit coquus. *Plau.*

2 *Per conturbare*, *perturbare*. Fulmina nos confundunt. *Quint.* Confundere dicentem. *Liu.* Veritus sum, nè vos festis diebus confunderem, si in memoriam gravissimi luctùs reduxissem. *Plin.* Mœrore confundi. *Liu.* Homo confusus animo, *vel* pudore, timore, dolore. *Liu Ouid.* Vultus confusus. *Id.* Merum confusum sectis herbis. *Hor. Mescolato*. Confusior facies. *Tac.* Spectandi confusissimum morem correxit. *Suet.*

Confuto p. l. as, &c. *Confutare*, *riprovare*, *rigettare con ragioni*, *ò convincere* 1. *a.* Confutare argumenta, *vel* audaciam alicujus. *Cic.* Adversarios. *Plau.* Eos ipsos inventores memorià, & recordatione confutat. *Cic.* Invidos vituperatores confutare possumus. *Id.* Albo candore lucida meum confutabat obtutum. *Apul. Abbagliava*. Nè quid in consulendo adversi eveniat, quod nostras secundas res confutet. *Cato*. *Impedisca Al. leg.* Confricet. *Per Rimescolare*. Coquus ahenum, quando fervit, paulà confutat truà. *Titin.*

Confuturus, *partic. fut. di.* Sum. Confido confuturum. *Plau.*

Congelasco, is, s. p. *Congelarsi*. *n ass* Congelascit oleum. *Gell.*

Congelo p. b. as, &c. *Congelare*, *aggelare*, *agghiacciare*. 1. *a.* Congelat frigus lacrymas. *Ouid.* Congelare aliquid in lapidem, in gemmam. *Id.* Congelatur oleum, aqua. *Colum.* Luna cadentes pruinas cōgelat. *Plin.* Cōgelat te uxor anus. *Mart.* Cōgelati gutta nasi. *Id.*

2 *Per aggelarsi*, *congelarsi*, *agghiacciarsi*. *n. ass.* Congelat Ister fluvius. *Ouid.* Congelavit ille otio. *Cic* *S'impigrì egli*, *e impoltronì nell ozio*. Congelasse nostrum amicum lætabar otio. *Id.*

Congemino p. b. as, &c. *Raddoppiare*, *ò moltiplicare*. 1. *a.* Congeminat vocem per aures. *Valer. Flac.* Si pateram patera peperit, omnes congeminavimus. *Plau.* Securim oranti congeminat. *Virg.* *Raddoppia i colpi della scure*. Et crebros ensibus ictus congeminant. *Id.*

Congemo p. b. is, gemui, gemitum. p. b. *Gemere*, *ò piangere insieme*. *n. ass. ò 4. n.* Congemuit Senatus frequens. *Cic.* Congemere mortem, *vel* mortuum. *Lucr. e Valer. Per fare scoppio*. Vulneribus donec

nec paulatim evicta supremùm congemuit. *Virg. Sin che l'albero, &c.*

Congenero p. b. as, &c. *Apparentare*. 3. *a.* Quem mihi congenerat affinitas. *Attio.* Nutricare octonos porcos primò posſunt: incremento facto à peritis dimidia pars removeri ſolet, quòd mater neque poteſt ſufferre lac, neque congenerati aleſcendo,roborari. *Varr.*

Congenuclo p. b. as, &c. *Inginocchiarſi, cader ginocchione. n. aſſ. Celio negli annali appo Nonio, e Giano Guglielmo.*

Congenulo p. b.as, & Congeniculo, as, &c. *Lo ſteſſo. n. aſſ.* Congenulatus. *Caduto in ginocchio. Siſenna hiſt: lib.* 4.

Congenuo, as, &c. *n. aſſ. Congiunger le ginocchia*. Pedes extollas, congenues, ſuavies. *Nonio.*

Congermaneſco, is, s. p. *Creſcere inſieme di pari. n. aſſ.* Congermaneſcit ille mecum in parilitatem amoris. *Apul.*

Congerminaſco, is, s. p. Ut cum illis congerminaſcere ſciatur, *Nonio. Al. leg.* Congermaneſcere, *Al.* Congermanaſcere.

Congermino p. b. as, &c.*Germinare, ò creſcere inſieme. n. aſſ.* Cepe revireſcit, & congerminat, decedente lunâ. *Gell.* Congerminatus. *Allevato, e creſciuto inſieme con altri.* Varro.

Congero p. b. is, geſſi, geſtum. *Congregare, ragunare, ammaſſare, accumulare.* 1. 3. *a. ed acc. con in.* Congeſſit Rex multas opes, *aut* ingentem prædam in ſuum regnum. *Cic.* Congerere ſibi divitias auro. *Tibul.* Alicui viaticum. *Cic.* Ictus crebros. *Valer.* Funus, *vel* honores ſupremos. *Sen. Trag. Far l'Eſequie.* In aliquem tela, maledicta, crimina. *Cic. Caricar di ſaette, d'ingiurie, &c. alcuno.* Ornamenta in aliquem. *Id. Dar dignità, ò cariche onorate.* Saxa in caput alicujus. *Sen.* Ambitioſæ majeſtati quicquid potuimus titulorum congeſſimus. *Id.* Rape, congere, aufer, poſſide, relinquendum eſt. *Mart.* Si omnia ſimul congeſseris. *Cic.*

2 *Per fabbricare il nido. n. aſſ.* Aeriæ quò congeſsere palũbes. *Virg.*

Conglacio, as, &c. *Agghiacciare, ò agghiacciarſi, gelarſi. n. aſſ.* Conglaciat aqua nimio frigore. *Cic.* Curioni noſtro Tribunatus conglaciat. *Celio a Cic. Il noſtro Curione nel ſuo Tribunato è freddo, come ghiaccio: ei non fà nulla.* Mihi Conſulatus conglaciat. *Pomey. Le coſe del mio Conſolato vanno fredde.* Conglaciatus, *partic. paſſ.* Grando, conglaciato imbre, gignitur. *Plin.*

Congliſco, is, s. p. *Creſcere. n. aſſ.* Genus qui congliſcat tuum. *Plaut.*

Conglobo p. b. as, &c. *Tondare, ritondare, formare in tondo, ò adunare inſieme in forma rotonda.* 1. *a.* Mare undique conglobatur æqualiter. *Cic.* Figura conglobata, definitiones conglob[l]atæ. *Id.* Milites diſſipati,ſe in unum conglobarunt. *Liu.* Terra undique in ſeſe partibus ſuis conglobata. *Cic.*

Conglomero p. b. as, &c. *Involgere, inviluppare, aggomitolare inſieme; adunare.* 1. *a.* Omnia in me mala conglomerat fortuna. *Ennio.*

Conglutino p. b. as, &c. *Incollare inſieme, attaccare, congiungere.* 1. *a.*

Amor

Amor res dissolutas, divulsasque conglutinat. *Cic.* Utilitas conglutinat amicitias *Id.* Homo ex libidine, crudelitate, petulantià conglutinatus. *Id. Uomo composto, ed impastato di, &c.* Conglutinare dolos. *Plau. Tramare inganni.* Meretricios amores nuptiis conglutinas. *Ter.* Vitæ dissimilitudo non est passa voluntates nostras consuetudine conglutinari. *Cic.*

Congræco, as, &c. *Imbriacarsi, avvinazzarsi, sbevazzare. n. ass.* Quòd in lustris comedim, & congræcem. *Plaut.*

Congratulor p.b aris, atus. *Congratularsi, allegrarsi dell'altrui bene, 2. d ed abl con de.* Tibi de hac dignitate congratulor. *Cic.* Mihi denique homines præcipuè congratulabantur. *Id.* Sed ea res haud scio, an plus mihi profuerit, quàm si mihi essent omnes congratulati. *Id.*

Congredior, eris p. b. gressus. *Ridursi in compagnia, andar insieme, adunarsi: d. ass.* Omnes in unam domum congressi, simul discubuère. *Var.* Quum erimus congressi, tum, si quid res feret, coram inter nos conferemus. *Cic.*

2 *Per abboccarsi, accostarsi a parlare incontrare, andar a trovare. 3 d.* Hominem congredi lubet. *Plau.* Eum congrediar coram. *Cic.* Congrediemur coram in hoc loco. *Id.* Congredi alicui quotidianà consuetudine: *pro* cum aliquo. *Cel. praticar famigliarmente, ò alla dimestica con uno.* Luna congrediens cum sole. *Cic. Luna che s'accosta al sole.* Qui si tecum congrediatur *Cic.* Hic congrediar astu. *Plau.*

3 *Per venire alle mani, azzuffarsi, investire, assaltare, ò disputare, contendere. d. ass ed abl. col cum.* Congredi cum hoste, *aut* contra hostem; cum Rhetore, cum Philosopho. *Cic.* Congressus Achilli: *pro*, cum Achille. *Virg. Grecismo.*

Congredio, gredis p. b. gressi, gressum. *Lo stesso* Quid si adeam? haud scio, an congredias, si hæc est. *Plau.*

Congrego p. b. as, &c *Congregare, raccorre, adunare, far adunata. 1. a* Cives unum se in locum ad Curiam congregabant. *Cic.* Pares cum paribus facillimè congregantur. (*prov.*) *Id.* Libenter se cum æqualibus congregant homines. *Id.*

Congruo, is, congrui, s. s. *Confarsi, convenire, consentire accordarsi, n ass ed abl. col cum. ò acc. con ad, ò in. ò 3. n.* Congruere cum aliquo naturà, & sermone. *Cic. vel* Cum moribus alicujus. *Id.* Congruunt illi inter se. *Ter. S'accordano, s'intendon frà loro.* Congruunt in unum sententiæ. *Liv. Tutti convengono, e son d'un parere.* Ejus vita cum virtute congruit. *Cic. Egli è virtuoso.* Congruunt dicta factis, extrema primis. *Plin. I fatti rispondono alle parole. &c* Congruit hoc ad id tempus, quo accidit. *Liv. Batte ciò. e si riscontra appunto a quel tempo, quando avvenne.* Tempus hoc nostris congruit studiis, *vel* ad studia. *Gell. E' confacevole ed opportuno questo tempo, &c.* Mulier mulieri magis congruit. *Ter.* Nostri sensus congruebant. *Cic.*

X Ini-

Initia inter se, & exitus congruant. *Sen.* Ejus sermo cum literis tuis congruit. *Cic. Per accadere.* Nam in me plane Dii potestatem suam omnem ostendère, cui tam subitò tot congruerint commoda. *Ter. A' cui sono accaduti tanti vantaggi.* Fortè congruerat, ut Clodii Macri, & Fonteii Capitonis cædes nuntiarentur. *Tac.*

Congrueo, es, congrui, s. s *Lo stesso.* Ne nos inter nos congruere sentiant. *Senar. Lamb Ter secondo il Farnab. è antico.*

Conjecto, as, &c. *Conghietturare, indovinare.* 4. *n* Quid in hac re conjectem, nescio. *Ter* Conjectare aliquid eventu. *Liu.* Valetudo ex eo conjectabatur. *Tac. Per gittare, cacciare.* 1. *a.* Conjectare servos in carcerem. *Gell.* Argutias ad cœnam. *Id.*

Conjecturo p. l. as, &c. *Conghietturare.* 1. *a.* Nobis conjecturare tantùm illa in occulto, licet. *Sen Altri leggono*, & conjecturà ire in occulta tantùm, licet.

Coniicio, iicis, p. b. jèci, jectum. *Gittare, lanciare ò gittare insieme.* 1. *a.* Coniicere aquam in ignem, oali olum in col um. *Plau.* Tela, saxa, flammas in aliquem. *Liu Cic.* Hostes in fugam. *Cæs Mettere in fuga.* Aliquem in vincula, in catenas, in carcerem. *Liu. Cacciar uno in prigione, &c.* In metum. *Id. Mettergli paura.* In lætitiam. *Ter. Riempirlo d'allegrezza.* In amorem. *Plau. Farlo innamorare.* Se in pedes. *Ter. Porsi a fuggire.* Se in latebras, *vel* sub scalas. *Cic. Nascondersi.* Hæc ubi aperuit ostium, continuò hic se conjecit intrò. *Ter.* Oculos in aliquem. *Id Mettere gli occhi addosso a uno.* Crimen, *vel* culpam in aliquem. *Cæs. Incolpare.* In gregem locupletum simultatum causæ coniiciebantur. *Hirt.* In versum se mente, ac voluntate coniicere. *Cic Darsi alla poesia.* Coniicere maledicta. *Id.* Absenti sæpè querelas coniicit. *Tibul* Coniici in morbum *Plaut*

2 *Per conghietturare, giudicar per conghiettura, indovinare, interpretare. n ass. e l'infin. ò 4. n.* Annos sexaginta natus es, ut coniicio. *Ter* Coniicit medicus, ex eo morbo evasurum ægrotum. *Cic* Ex oraculo male de te coniicio. *Id.* Coniicere somnium alicui. *Plau. Interpretare un sogno a uno* Non igitur aut quæ tempestas impendeat Vates meliùs, coniiciet, quàm Gubernator, aut morbi naturam acutiùs, quàm Medicus? *Cic.* De me coniicit. *Id.*

Conisco, as, s. p. *Cozzare, urtare, ò assaltar con le corna n ass ed abl. col cum.* Caput opponis cum eo coniscans. *Quint. Al. leg* corusfsans.

Conisso. as. *Far polvere correndo per terra.* Et satiati agni ludunt, blandèque conissant. *Lucr.*

Conjugo p. b. as, &c. *Congiungere insieme, accoppiare.* 1. *a.* Jucundissima est amicitia, quam similitudo morum conjugavit *Cic.*

Conjuncto, as, &c. *Frequentat Da* Conjungo. 1. *a.* Quod sapimus, coniunctet amor. *Prudent.*

Conjungo is, junxi, junctum. *Congiongere, attaccare, unire.* 1. 3. *a. ò abl. col cum.* Magnam vim habet ad conjungendas amicitias, studio-

rum, ac naturæ similitudo. *Cic.* Coniungere dextras. *Virg.* Dextram dextræ. *Ouid.* *Impalmarsi*. Usu conjungi cum aliquo. *Cic.* *Farsi amico d'uno col conversare*. Conjungere sibi aliquam matrimonio. *Liu.* *Sposare alcuna*. Vita multis vitiis, flagitiisque conjuncta. *Cic* *Vita scelerata, e disonesta*. Conjuncta virtuti fortuna. *Id* *Valore fortunato*. Calamos cerà conjungere. *Virg* Quantum bellum futurum putatis, quod conjungunt Reges potentissimi? *Cic.* *Fanno insieme*. Cum aliquo se conjungere. *Ouid.* Connubia conjungere. *Cic.* Non solùm societate, atque amicitià, sed etiam cognatione cum aliquo conjunctum esse. *Id.* Præcepta naturæ conjuncta. *Id.* *Conformi*. Syracusæ, Urbs mihi conjunctissima. *Id.* Quamvis conjunctior illo nemo mihi est. *Ouid.*

Conjuro p. l. as, &c. *Congiurare, conspirare, giurar molti insieme di far qualche impresa, ò male. n. ass. e l'infin.* Conjurant inter se, *vel* cum illis, in, *vel* contra aliquem, *vel* in ejus ruinam. *Plau* e *Claud.* De interficiendo Principe. *Cic* *Per semplicemente giurare*. Tu verbis conceptis conjurasti, sciens scienti amico tuo. *Gell.* *Per lo più si adopra in senso di sinistra congiura, mà può anche, come nota Servio, prattícarsi in buon senso*. Simul omne tumultu conjurat trepido Latium. *Virg.* Conjurabant milites se formidinis ergo non abituros. *Liu.* Coniuratus *partic. depon.* *Che hà congiurato*. Græcia conjurata rumpere nuptias. *Hor.* Venti conjurati. *Claud.* Arma conjurata. (*poet.*) *Ouid.* Conjurati Fratres. *Virg.*

Conlætor, aris atus, sum. *d. ass. Rallegrarsi insieme*. Conlætemur ex communione naturæ. *Tertul.*

Conlatro p. b. as, &c. *Abbajare insieme. n. ass. ò dir male, biasimare.* 1. *a.* Si quis ex his, qui Philosophiam conlatrant. *Sen. Fil.*

Conlaxo, as, &c. *Rallentare.* 1. *a.* Facilè omnia circum conlaxat. *Lucr.*

Conlido p. l. is v. Collido, Conloco p. b. v. Colloco. Conluco p. l. as, &c. v. Colluco. Conlutulo p. b. v. Collutulo.

Connato p. b. &c. *Notare, ò nuotare insieme. n. ass. ed abl. col cum.* Connatat nobiscum. *Plau* *metaf. Egli è nostro rivale*.

Connecto, is, nexui, nexum. *Annodare, legare, intrecciare, ò attaccare insieme.* 1. 3. *a. ò abl. col cum.* Illa verò, quæ tu connecti vis, aliud quoddam separatũ volumen expectat. *Cic.* Amicitia cum voluptate connectitur. *Cic.* Connectere lauro tempora. *Valer. Flac* *Ingbirlandarsi d'allоro*. Amore magno connexus alicui. *Stat.* Qui omnia inter se connexa, & apta viderit. *Cic.* Apes pedibus connexæ. *Virg.* Ipsa ratio connexi, quum concesseris superius, cogit inferius concedere. *Cic.* *La natura della connessione &c.*

Connitor p. l. eris p. b. nixus, *vel* nisus *Sforzarsi, ò far molti, ò uno. d. ass. e l'ut, ò l'infin., ò acc. con ad, ò in.* Connituntur, ut se erigant. *Cic* Ad eum convincendum connititur. *Tac.* Connixus in hostem. *Sil. Ital.* *Per salire*. In summum jugum virtute connititur. *Cæs.* *Per* par-

partorire, figliare. 3. *d*. Connixa est agna gemellos. *Virg.*

Conniveo, nives p. l. s. p. *Chiudere, ed aprir gli occhi, muovere, ò batter le palpebre*. *n. aff.* Ad solis radios non connivent aquilæ. *Plin.* Oculi somno conniventes. *Cic.* *Occhi inchinanti per sonno*. Ad minima tonitrua, & fulgura conniveos, caput obvolvere solebat. *Suet.* Quid meliùs, quàm in mediis vitæ laboribus obdormiscere, & ita conniventem somno sopiri sempiterno. *Cic.*

2 *Per condescendere, dissimulare, infingere, far sembiante di non vedere, tollerare una cosa, permettere*. *n aff. ed abl. con in.* Connivère in re aliqua, *seu* in vitio *Cic.* Dii immortales, cur interdum in hominum sceleribus maximis connivetis? Id Multa (*pro* multùm) tamen nostri connivent rure libelli. *Franc. Grim. de Vit. Vrb.* Virtus sopita blandimentis, connivet. *Cic.* *La Virtù da' vezzi, e lusinghe indormentita dissimula talora, e tollera i vizj*. Connivet ille pacem oculis serenis. *Sil Ital. poet. Ei col seren de gli occhi simula pace, e mostrasi amico*. Connivi p. l. & connixi, connictum, *preter, e supin. antichi*. Dum ego connixi somno. *Turpil.* Nam non connivi oculos ego deinde soporem. *Cassio app Prisc.*

Connivo p. l. is, nixi, nictum. *Lo stesso*. Cùm gravis ingenti connivere pupula somno cogitur. *Calvo epigr.* (*è antico, e poetico*)

Conno, as, &c. *Notare, ò nuotare insieme*. *n. aff senza Autore*.

Connodo p. l. as, &c. *Annodare insieme*. 1 *a.* *Prosp. Aquit.*

Connubo p. l. is, nupsi, nuptum. *Maritarsi insieme*. *n. aff.* Puellari ætate connupseramus. *Apul.*

Connudo p. l. as, &c. *Ignudare, scoprire*. 1. *a.* Contra fulgura ipsa in mense connudata. *Plin.*

Connumero, as. &c. *Connumerare, contare insieme*. 1. *a.* Inter liberos connumerabitur. *Paolo*. Vir heroicis connumerandus ingeniis. *Ammiano*. Se quoque in exemplis connumerare solet. *Ouid. Altri leggono*. Annumerare.

Conor, aris, atus. *Sforzarsi, tentare*. *d aff. e l'infin. ò* 3. *d. ò aff.* Conabor manibus, pedibusque prodesse tibi. *Ter.* *Mi forzerò quanto posso, di giovarti*. Conari scelus. *Paterc.* Gemitum. *Enn.* Magnum opus, & arduum. *Cic.* *Tentare, ò intraprendere un impresa grande, e malagevole* Qui, præsente eo, gestum agere conarentur. *Cic.* *Si trova anche depon. aff.* Qui priùs cogitare, quàm conari consuesset *Nepos.* Ego conabar obviam tibi. *Ter.* Conans, & conatus *part dep* *Virg.* Ad ea conanda. *Ces.* Conarem, *pro* conarer. *Enn. ap. Prisc.*

Conquadro p. b. as, &c. *Riquadrare, squadrare, ridurre in quadro*. 1. *a.* Perticæ conquadratæ. *Col.* Aureum later, quod conquadravit Religio. *Varr.* Si dicta vero conquadrant. *Sidon* *Se i detti son veri*.

Conquasso, as, &c. *Scuotere, crollare, conquassare: ò rovinare fracassare, mettere a conquasso*. 1. *a* Apulia maximis terræmotibus conquassata est. *Cic.* Exteras nationes illius anni furore, conquassatas videbat.

bat. *Id.* Omnes Provinciæ conquaſsatæ ſunt. *Id.* Conquaſsatum corpus. *Lucr.* Si calix erit, conquaſsato. *Cat.*

Conqueror p.b. eris p.b. queſtus. *Lamentarſi, dolerſi, lagnarſi, querelarſi. d. aſſ. ed abl. col cum: ò 3. d.* Conqueror tecum de tua injuria, *vel* tuam injuriam. *Cic.* Meam pauperiem. *Plau.* Vicem meam. *Suet.* Conqueror tibi *pro* tecum. (*poet.*) *Sil. Ital.* Contriſtavit hæc ſententia Cornelium, & ſcio, eum conqueſtum eſse cum Scipione. *Cic* Non illi bonorum direptiones, non iniqua judicia, non vim, non contumelias conquerebantur. *Id* Conqueri fortunam adverſam, non lamentari decet. *Id.* Graviter conqueri. *Id* Si ad ſaxa hæc conqueri, ac deplorare vellem. *Id.* Nihil ab eo prætermiſsum eſt, quod, aut pro Rep. conquerendum fuit, aut pro reo diſputandũ. *Id.*

Conquieſco, is, quievi, quietum p. l. *Quietarſi, acquetarſi, poſarſi, ſtar cheto: ò ceſsare, intermettere, aver poſa. n. aſs ed abl. con ab* Conquieſcit febris, calor, inflammatio. *Celſ.* Sanguis. *Id. E' riſtagnato il ſangue &c.* Mercatorum navigatio. *Cic. I Mercatanti non ſi mettono più in mare.* Literæ, *ſeu* epiſtolæ, dum nihil novi exiſtit, conquieſcunt. *Id.* Niſi perfecta re, de me non conquieſti. *pro* conquievisti. *Id. Non quietaſti fino ad aver finito il mio negozio.* Conquieſcere ab armis, à bellis, ab execrationibus. *Cic. e Plin. Ceſsare, por fine, ò intermettere la guerra, &c.* Ut conquieſcere, nè infantes quidem poſſint. *Cic.* Hyeme omnia bella jure gentium conquieſcunt. *Id.* Nũquam conquieſcet fluctus bonorum. *Id.* Vectigal, quod intermiſſis aliis, non conquieſcat. *Id. Non ceſſi.* Itaque quando illius poſtea ſica conquievit? *Id.* Ex omnibus moleſtiis, ac laboribus uno illo in loco conquieſcimus. *Id.* Si Urbs ab armis, ſine Milonis clade, nunquam eſset conquietura. *Id.*

2 *Per prender riposo, e diletto, dilettarſi, ricrearſi. n. aſſ. ed abl. con in.* Conquieſcere in ſtudiis, in libris, in amicitia mutua, in amore alicujus. *Cic.* Ætas noſtra jam ingraveſcens in amore, atque in adoleſcentia conquieſcat tua. *Id.* Habebam, quò confugerem, ubi conquieſcerem. *Id.* Ubi aures convicio defeſsæ conquieſcant. *Id.* Notatur autem maximè ſimilitudo in conquieſcendo. *Id.*

3 *Per dormire, riposare. Ceſ.* De iſta re in oculum utrumvis conquieſcito. *Plau. Intorno a coteſto negozio tu puoi dormire, e ſtar ſicuro.*

Conquiniſco, is, conquexi, s.s. *Chinarſi, e piegare il corpo, (come ſuol fare chi ſcarica il ventre) n. aſs* Faciundum eſt puerile officium, conquiniſcam ad ciſtulam. *Plaut.* Si conquiniſcet iſtic, conquiniſcito ſimul *Id. Altri leggono.* Concliniſco.

Conquiro p. l. is, quiſivi, quiſitum. p.l. *Cercar con diligenza, andare in cerca. 1. a.* Conquirere amicum, *aut* ſervum profugum. *Cic.* Frumentum ex caſtellis. *Ceſ.* Suavitates undique. *Cic.* Opes *Plin. Ammaſsar ricchezze.* Milites. *Fare ſcelta di ſoldati.* Quum undique homines nequiſſimos conquiſiſset, *Cic.* Conquiri Diodorum jubet. *Id.*

Id. Nedum isti ab Rullo conquisiti, & electi coloni. *Id.* Si quis aliquem fictis, conquisitisque vitiis deformatum, vellet inducere. *Id.* Mensæ conquisitissimis ci bis extruebantur. *Id.*

Conrado v. Corrado. Conrideo. v. Corrideo.

Conrumo p. l. as, &c. *Divolgare*. 1. *a.* *Pesto è antico*. v. Adrumo.

Cõrusfpor, aris. *Esaminare* 3. *d.* Cõrusfpare tua cõsilia. *Plaut.* v. Corrusfpor.

Consaluto p. l. as, &c. *Salutare insieme*. 1. *a.* Legati Dictatorem consalutant. *Liu.* Quum inter se amicissimè consalutassent. *Cic.* *Salutarsi l'un l altro assai cortesemente*.

Consanesco, is, sanui, s. s. *Diventar sano, risanarsi guarire*. *n.* *ass.* Ægrotus consanuit. *Cels.* Vulnera dum consanescant. *Col.* Vulnera, quæ consanuisse videbantur, recrudescunt. *Cic.* *Altri leggono*. Consanavisse.

Consano p. l. as, &c. *Sanare, guarire*. 1. *a.* Plagæ, *seu* vulnera consanantur. *Colum.*

Consarcino p. b. as, &c. *Cucire insieme, rappezzare, rattoppare*. 1. *a.* Consarcinare verba *Gell.* Extrinsecùs additum, & consarcinatum. *Id.* Consarcinata falsitas. *Ammiano*.

Consarrio, is, ivi, itum. p. l. *Zappare, cavare*. 4 *n.* Deinde sulci omnes consarriendi. *Col.*

Consaucio, as, &c. *Ferire, impiagare*. 1. *a.* In hoc autem crebro, & celeri vulnere corpus consauciari videtur. *L'Aut. ad Heren.* Prætoris caput, consauciavit. *Suet.* Utrumque brachium ruinà pontis consauciatus. *Id.*

Conscelero p. b. as, &c. *Contaminare. macchiare, profanare*. 1. *a.* Conscelerare templum, domum. *Catul.* Mentem, nomen. *Cic.* Agite, conscelerate aures paternas. *Liv.* Ex eodem furore etiam illa conscelerata exectio linguæ. *Cic.* A filiis consceleratissimis furiæ domesticæ pœnas Parentum repetunt. *Id.* Aures, oculos (videndo facinus aliquod.) *Ouid.*

Conscendo, is, scendi, scensum. *Montare, salire, ascendere* 4. *n.* *ò* *n.* *ass* *ed acc* *con in.* Conscendere montem, arces æthereas, tribunal. *Claud. e Valer.* Navem, *seu* puppim, *vel* in navem. *Cic. vel* Æquor navibus. (*poet.*) *Virg.* *Montare in barca, imbarcarsi, il che Cic è Liu. dissero pur* Conscendere, *solamente*. Si Gneus bene comitatus conscen[illegible]sset, & Consules transissent. *Cic.* Tu velim quamprimùm conscendas, ad meque venias. *Id.* Quamobrem conscende nobiscum, & quidem ad puppim; Una navis est jam bonorum omnium. *Id.* Conscendens jam navem Epheso Laodiceam revertit. *Id.* Ephefo conscendentes hanc epistolam dedimus. *Cic.* Navem frumẽtariam conscendit. *Cæs.* Conscendere currum, equum. *Liu. vel* in equum. *Ouid.* *Montare in carrozza, ò a cavallo*.

Conscindo, is, conscidi p. b. conscissum. *Lacerare. stracciare. squarciare, fare in pezzi*. 1. *a.* Conscindere vestem, capillum. *Ter.* Epistolam.

ſtolam. Cic. Curæ conſcindunt hominem ſollicitum. *Lucr.Cruciano.*

2 *Per biaſimare, ingiuriare, proverbiare*. Ab Optimatibus conſcindor. *Cic.* Sibilis ab univerſo populo conſciſſus eſt. *Id. Fù egli cacciato via con le fiſchiate, &c.* Me ab Optimatibus, ait, conſcindi. *Id.* Conſcindere aliquem pugnis, & calcibus. *Id.*

Conſcio, is, ivi, itum p. l. *Eſser conſapevole*. 3. *a.* Nil conſcire ſibi. *Hor. Non ſi conoſcer colpevole.*

Conſciſco, is, ſcivi, ſcitum p. l. *Ordinare, determinare, ſtatuire di commun conſenſo*. 1. 3. *a.* Senatus, *vel* Populus conſcivit, ut bellum cum Latinis fieret. *Liu.* Facinus in ſe, ac ſuos fœdum, ac ferum conſciſcunt. *Sall.* Conſciſcere ſibi exilium, fugam. *Liu.* Cæcitatem. *Gell* Mortem, lethum, necem, veneno, &c. *Cic. Andarſene in bando, fuggirſene, accecarſi, ucciderſi di veleno, &c.* Aut capiendus tamquam exilio locus, aut conſciſcenda mors voluntaria. *Cic.* Mors, haud dubiè ab ipſis conſcita, judicio ſubtraxit. *Liu.* Paſsim conſcita nece, Quiritibus tædium fugientibus. *Plin.* Conſciſcere humorem, *vel* mucorem. *Col contrarre umidità, &c. Altri leg.* Cōſiſtere

Conſcreor, aris, &c *Spurgare il catarro. d. aſs.* Magnificè conſcreabor. *Plaut. Altri leggono diverſamente.*

Conſcribillo, as *olim* Conſcribello, &c. *Scarabocchiare, ſegnare, ſuggellare, dipingere, vergare* 1. 3. *a ò acc. con in.* Nè flagella tibi latus conſcribillent. *Catul.* Luctas conſcribillavit in ceram. *Varro.*

Conſcribo p. l. is, ſcripſi, ſcriptum. *Scrivere, ò ſcriver più coſe inſieme*. 1 3. *a. ò acc. con ad.* Conſcribere de aliquo ad aliquem, *vel* alicui. *Cic* De Antonio quoque Balbus ad mè cum Oppio conſcripſit. *Id.* Conſcripſi de iis ipſis libris epiſtolam ad Cæſarem. *Id.* Sed illos etiam, de quibus audivi, & legi, & ipſe conſcripſi. *Id.* Aliquē ſtylis ulmeis. *Plau. Vergheggiare, fruſtare alcuno.*

2 *Per comporre, compilare*. 1. *a.* Conſcribere legem, librum, teſtamentum; aliqua de lingua Latina, &c. *Cic.* Inſtitui Topica Ariſtotelica conſcribere.

3 *Per adunare, raccorre, arrolare, aſſoldare*. Conſcribere milites, legiones, exercitus. *Plau. Cæſ.* Milites, quos Dolabella ex Aſia conſcripſerat, e Syria fugientes, in Pamphyliam venerunt. *Cic.* Conſcriptus *part paſs.* Conſcriptum lacrymis epiſtolium. *Catul.* Conſcripta imagine tela. *Stat. Dipinta.* Patres conſcripti. *Cic Senatori.* Milites conſcripti. *Cæſ.*

Conſeco p. b. as, ſecui, ſectum. *Tagliare*. 1. *a.* Conſecare in tenues membranas. *Plin.* Ut citra ullum ſenſum adoſsa conſecet, quidquid afflaverit corporis. *Id.*

Conſecro p. b. as, &c. *Conſagrare, conſacrare. far ſacro, dedicare, divinizare*. 1. 3 *a* Conſecrare ædem, aram, delubra Deo, *vel* Divis. *Cic.* Statuam alicui. *Cæſ.* Memoriam nominis, *vel* aliquem omni genere monimentorum. *Cic. Rendere immortale il nome, ò la memoria*

d alcu-

d'alcuno. Carmina ad immortalitatem, & memoriam. *Id.* Ægiptii nullam belluam, nisi ob aliquam utilitatem, quam ex ea caperent, consecraverunt. *Cic.* Consecratus. *partic.* Delubra sanctissimis religionibus consecrata. *Cic. Per detestare.* Te, Appi, tuumque caput sanguine hoc consecro. *Liu.*

Consector, aris, atus. *Seguitare avidamente, ò affettare, andar in traccia in busca.* 3. *d.* Consectari hostes *Cic. Dar la caccia, seguire il nemico.* Principem. *Ter. Accompagnare, corteggiare, &c.* Umbras falsæ gloriæ, opes, potentiam, honores, benevolentiam alicujus, largitione, &c. *Cic.* Minutissima quæque. *Id. Andar dietro, ò perdere il tempo in raccontare, &c.* Ac ne plura, quæ sunt pene innumerabilia, consecter. *Cic.*

2 *Per perseguitare.* Fusium, & clamoribus, & conviciis, & sibilis consectantur. *Cic. Si truova pur passivo, mà rarissimo.* Novercam tuam lapidibus à populo consectari, video. *Laberio.*

Consedo, as, &c. *Sedare* 1. *a.* Maximos tumultus maturissimè disjeci, atque consedavi. *Cato.*

Consenesco, is, senui, s. s. *Invecchiarsi, ò indebolirsi. n. ass.* Consenescere in armis, *vel* sub armis, in studiis, in exilio, in patria, in literis. *Hor. Liu. Ovid.* Præ mœrore, & ægritudine, consenui *Plau. e Cic.* Consenuit lex. *Cic.* Carina. *Prop.* Nemus *Claud.* Ferrum *Plau.* Consenuerunt vires. *Cic.* Donec rabies, & impetus consenesceret. *Flor. Sin tanto, che calmasse lo sdegno.* Noster amicus Magnus, cujus cognomen, unàcum Crassi divitis cognomine consenescit. *Cic.* Omnes illius partis Authores etiam nullo adversario, consenescunt. *Id.* Soror in amantissimi fratris manibus, & gremio, mœrore, & lacrymis, consenescebat. *Id.*

Consentio, tis, sensi, sensum. *Consentire, accordarsi, ò corrispondere. n. ass. ed abl. col cum, ò de, ò l'infin., ò 3 n.* Mea consilia, *vel* sententiæ nostræ cum tuis consentiunt *Cic.* Tecum de hac re consentio. *Id.* Omnes unâ mente, & voce consentiunt de Reip. salute. *Id.* De amicitiæ utilitate omnes uno ore consentiunt. *Id.* Omnes mortales unâ mente, & voce consentiunt, omnia arma contra hunc esse capienda. *Id.* Sed mihi neutiquam cor consentit cum oculorum aspectu. *Id.* Cui plurimæ consentiunt Gentes. *Id.* Si Personis, ea, quæ narrabuntur, consentiant. *Id.* Judices tamen in Oppianico sibi constare, & superioribus consentire judiciis, debuerunt. *Id.* Consenti in hac cura, in qua fuasum, ut me expediam. *Id.* Consentit vultus cum oratione. *Ces.* Consenserant possessores vendere agrum. *Cic.* Inter plurimos consensum est, ita esse *Plin.* Consentio tibi. *Cic. Vengo nel tuo parere.* Consentire sibi ipsi, *vel* secum. *Id. Andar coerente.* Principiis consentiant exitus. *Id.* Super ætate Homeri non consentitur. *Gell. Non son d'accordo gli Scrittori.* Ratio enim nostra consentit, oratio pugnat. *Cic. Si trova anche con l'accus.*

com

son ad. Non solùm homines,sed etiam Deos immortales ad Rempl. conservandam, arbitror, consensisse. *Cic.* Cæteri verò ad communem salutem consentiunt. *Id.* Consentire ad inducias. *Suet.*

2 *Per concedere*, *approvare*. Hoc elogium de te, *vel* in te, omnes consentiunt. *Cic.* Consentit Senatus bellum. *Liu.* *Per congiurare*. Quòd cum quibusdam Hispanis consensisset. *Avesse conspirato*: *Ed assol.* Servi, quos iste, belli faciendi causâ, consensisse, judicavit. *Id.* Consensus. *Part pass* Syllogismus est oratio, in qua, consensis quibusdam, & concessis, aliud quid, quàm quæ concessa sunt, per ea, quæ concessa sunt, necessariò conficitur. *Gell.*

Consepio, sepis p. l. sepsi, septum. *Assiepare*, *circondare*, *chiudere*, *serrar con siepe*. 1. *a.* Ager conseptus, ac diligenter consitus. *Cic.*

Consepto, as, &c. *Serrare intorno*. 1. *a* Eligitur sacer lucus, in quo conseptant animalia diversissimi generis. *Solino*.

Consequor p b. eris p. b. secutus p. l. *vel* sequutus. *Seguire*, *seguitare*, *ò seguire appresso*, *da vicino*. 3. *d. e l'ut al congiunt.* Res rem, cura curam consequitur. *Cic.* Certum est, vestram consequi sententiam. *Plau* Orationem ejus risus est consecutus. *Cic.* Ex ægritudine matrem mors est consecuta. *Ter.* Videtur consequi, ut ea explicemus. *Cic.* Ita Deo placitùm, ut voluptati mœror comes consequatur. *Plau. pro*, voluptatem. *Arcaismo*. *Depon. ass.* Si hæc elapsa de manibus nostris, in eum annum, qui consequitur, redundarint. *Cic.*

2 *Per arrivare*, *giungere*, *raggiungere*. Cursu feras consequitur canis venaticus. *Sen. Trag.* Nullam partem tuorum erga me meritorum consequi, possum. *Cic.* Consequi aliquid conjecturâ. *Id.* *Congbietturare*. Verbis. *Id.* *Esprimere con parole*. Aliquem pedibus, itinere, ætate, mente. *Id.* *Intendere. ò penetrare ciò che uno dice*. &c. Aliquid animo. *Id.* *Comprendere alcuna cosa.* Memoriâ. *Id.* *Ricordarsene*. Rebus ab ipsis consequitur sensus transactum quid sit in ævo. *Lucr.* *Il senso comprende*. Si statim navigas, nos Leucade consequere. *Cic.*

3 *Per acquistare*, *conseguire*, *ottenere*. 3. 6. *d.* Consequi magistratum, dignitatem, gratiam, gloriam, potentiam, victoriam, opes, famam, laudem, voluptates, præmium ab aliquo. *Cic.* Omnia, quæ, nè per populum quidem, sine seditione se assequi, arbitrabantur, per Senatum consecuti sunt. *Id.* Magnam laudem ab exercitu consequebatur. *Id.* Omnia summa consecutus es, virtute duce, comite fortunâ. *Cic.* Eorum, quæ dixisti alterum alteri consequens est. *Id.* *L'una cosa s'inferisce dall' altra*. Consecutus *part. pass.* Consecuta negliguntur. *Varr.* *Per imitare* 3. *d.* Chrysippus, quem Diogenes consequutus in eo libro, qui inscribitur de Minervà, partum Jovis disjungit à fabula. *Cic* Majores consequi non poterat, & minori necesse erat cedere. *Id.* *Orbilio l'usò in passivo*: Quæ vix ab homine consequi possunt. *Da non imitare*. *Si trova anche coll'ut al congiuntivo*. Ut verò ipsi loci, proposita quæstione, occurrant, exercitatione con-

consequere. Cic. Consequi videtur, ut doceamus. *Id.*

Conserenat p. l. abat, avit. *Rasserenarsi, farsi sereno*. 1. *imp*. Ex ea cœli parte conserenavit. *Liu.*

Consermocinor, p. b. aris, atus. *Discorrere insieme*. 2. *d*. Spiritum, atque animam ad eos, quibus consermocinamur, intendimus. *Gell.*

Consermonor p. l. aris, atus. *Ragionare. d. ass.* Cũ his cõsermonabatur *Gell.*

Consero p. b. is, consèvi, consitum p. b. *Piantare, seminare*. 4. *n*. Conserere agrum oleis. *Col* Colles Baccho: i. vitibus. *Virg.* Sol lumine conserit arva: *Illumina* *Lucr.* Conserere instituta, Remp. leges. *Cic. Far leggi &c.* Indus non aquâ solùm agros lætificat, & mitigat, sed eos etiam conserit. *Id.* En queis consevimus agros! *Virg.* Consitus *partic. pass.* *Piantato, ò seminato*. Homo cæcâ mentis caligine consitus. *Catul. Ingombro di nebbie d'ignoranza, &c.* Senectute consitus. *Plau. Carico d'anni*. Ei quemdam conseptum agrum, ac diligenter consitum ostendisse. *Cic* C nsita pomus. *Tibul.*

Consero p. b. is, serui, sertum. *Mescolare, mischiare, attaccare, congiungere*. 1. 3. *a. ò abl. col cum.* Conserere prælium, certamen, manum, *seu* manus, *aut* dexteras: *vel* pugnam inter se; *aut* cum hoste. *Liu. Appiccar la battaglia, mischiarsi, venire alle mani.* Conseritur prælium, *seu* pugna. *Id.* Conserui pugnam seni (*pro* cum sene) *Plau. Per ellenismo*. Te ex jure manu cõsertum voco. *Cic. Formola giudiziaria, che significa condurre avanti al Giudice il reo, tenendo in mano qualche parte della cosa controversa: overo prender per mano il reo, per condurlo in giudizio. v. Facciol.* Diem nocti conserere, *vel* latus lateri. *Ouid. Congiungere il dì alla notte, ò fianco a fianco.* Ordo rerum tribus momentis consertus est. *Quintil.* Consertus. *part. pass. Tramischiato, attaccato insieme.* Puppes consertæ. *Lucan.* Hostes conserti. *Claudian.* Arva conserta gentibus. *Valer. Flac. Campagne abitate* Lorica trilix conserta hamis, & auro. *Virg Giacco (ò corazzina) tessuto di maglie d'oro (over dorate) a tre doppj.*

Conservo, as, &c. *Conservare, mantenere, custodire*. 1. 3. 6. *a*. Conservare fidem, jusjurandum, libertatem, benevolentiam, voluntatem pristinam erga aliquem, memoriam alicujus rei *Cic.* Patriam *vel* Civem à periculo. *Id. Difender la Patria, preservare, mantenere illeso, campar dal pericolo un Cittadino.* Pudicè conservare alicui puerum. *Catul. Custodire bene, ed onestamente il figliuolo d'uno.* Res familiaris conservari debet diligentiâ, & parsimoniâ. *Cic.* Ut omnes salvi conservaremini. *Id.* Non minùs jucundi sunt ij dies, quibus conservamur, quàm ij, quibus nascimur. *Id.* Conservatus *part. pret. pass.* Nomen retentum, ac cõservatum. *Id.* Cives mei à me conservati. *Id.* Conservandus *part. fut. pass.* Ut quisque rebus tuendis, conservandisque prefuerat. *Id.*

Consideo, sides p. b. sèdi p. l. sessum. *Sedere insieme, posarsi, stanziare, far quartiere. n. ass.* In prato consedimus omnes. *Cic.* Considere sub ar-

arbore. *Virg.* Propter aquam, (*presso*) *Id.* Apud Mediolanum, *Sul Milanese*, *vel* Mediolani. *Cic.* *Per mitigarsi, finire*, *&c.* *n. ass.* Ardor animi consedit. *Cic.* Furor consedit. *Id.* Consedit utriusque nomen in Quæstura. *Id.* Eorum aspectu, omnis,quæ me angebat de Republica, cura consedit. *Id.*

2 *Per istar fermo, ò fisso, soggiornare, dimorare, riposare abl. con in* Multa bona in ejus pectore confident. *Plau.* Ejus in mente consedit justitia. *Cic.* Considere in otio. *Id.* In mediocritate laus cõsidet. *Id.* *La lode stà nel sapersi tenere nella via di mezzo.*

Considero p. b. as, &c. *Considerare, contemplare, e ripensar bene.* 1. *a.* Considerare secum in animo aliquid. *Ter* Suum quisque opus à vulgo considerari, vult. *Cic.* Considerare sidera. *Gell.* Considerate vini, animis vestris vosmet ipsi. *Cic.* Nunquàmne quid facias,considerabis? *Id.* His de rebus velim cum Pomponio, cum Camillo, cum quibus vobis videbitur, consideretis. *Id.* *Si troua anche coll'ablativo con de.* Sed de hoc tu videbis; quippe cum de ipso, ac de me ista considerare velim. *Id.* *Parimente coll' ut al congiuntivo.* Considerandum est, ut solum pingue sit. *Col.* *Pass.* Unaquęque constitutio ex se, & ex sua natura consideratur. *Cic.* *E n. ass.* Ille se, considerare, ait, velle. *Id.* *Disse volerci pensare.* Consideratus. *part. pass.* Nihil feci non diu consideratum, & multò ante meditatum. *Id.* Ratio bene considerata. *Id.* Consideratus *Prudente.* Illud considerati hominis, esse putamus, non contendere. *Id.* Factum, quod paulò minùs consideratum videatur. *Id.* P. Quinctius una in re paulò minùs consideratus,qui &c. *Id.* Consideratissimus. *Superl.* Illud verbum consideratissimum nostræ cõsuetudinis arbitror. *Id* Cõsideratior. *Cõpar.* Cæsar tardior,&cõsideratior erat factus. *Hirt. de B. Af.*

Consido p. l. is, sèdi, sessum. *Fermarsi in viaggio, posarsi, sedersi. porsi à sedere.* *n. ass.* Eo loco, *vel* apud eum locum, *aut* in ea urbe consedimus, dum iter faceremus. *Cic.* Venitur in silvam, & ibi considitur. *Id.* Platoni, in cunis dormienti, apes in labellis consederunt. *Id.* Considere mensà, *vel* mensis. *Virg.* *Assidersi, ò assettarsi a mensa, ò à tavola.* Neque aut recumbat, aut considat. *Col.* *Per accampare.* In ea planitie consedit agmen, *vel* exercitus. *Cic* Ubi ex captivis cognovit, quo in loco hostium copiæ consedissent. *Cæs.*

2 *Per abbassarsi, profondarsi, scoscendersi, rovinare, n. ass. ed abl. ò acc con in.* In plerisque agris terra ingentibus cavernis consedit. *Liu.* Consedit in ignes urbs. *Virg.* Regia in cinerem. *Stat.* *Arse la Città, e rovinò &c.* Considere in aliam partem, *seu* sententiam. *Sen. Fil.* *Attenersi all' altra opinione.* Deinde patiemur picem considere, & quùm siderit, ac uam eliquabimus. *Col.*

3 *Per Sedere in Tribunale.* Cognoscebat autem de talibus causis taxato prius modo summæ,ad quem conficiendum consederat. *Suet.*

Consigno, as, &c. *Sigillare, suggellare, imprentar con sigillo, marcare, segna-*

segnare, *imprimere*, *ò scrivere*. 1. *a*. Consignare epistolas, tabellas, tabulas, symbolum. *Cic. Plau.* Consignare signo Regis aliquid. *Cic. Suggellare col suggello reale*. Literis memoriam alicujus, gesta, laudes. *Id. Scrivere*, *ò stampare*, *&c.* Legem. *Vlp. Scrivere*, *ò fare una legge*. Tabulæ maximæ signis hominum nobilium consignantur. *Cic.* Nec fieri posset, ut à pueris tot rerum insitas, & quasi consignatas in animis notiones haberemus, nisi &c. *Id.* Clarissimis monumentis testata, consignataque antiquitas. *Id.* Sidera, ex quibus erat motus temporis consignandus. *Id. Dovea notarsi*. Consignare pecuniam inter aliquos. *Suet. Depositare*, *&c.*

Consileo, siles p. b. silui, s. s. *Tacere*. *n. ass* Consiluisse universos quasi attonitos. *Gell.* Consiluère. *Ennio*.

Consilesco, is, silui, s. s. *Chetarsi*. *n. ass.* Dum consilescunt turbæ. *Plau. Sin che si racchetano questi rumori*.

Consilio, silis, p.b. silui, & silivi p.l., sultum. *Assaltare*, *correr sopra*. 3. 4. *n.* Imbelles Arduos evincite, & fugientibus consilite. *Tac.*

Consilior, aris, atus. *Consultare*, *far consulta*, *tener consiglio*, *consigliarsi*, *ò consigliare*, *dar consiglio*. *d. ass. ò 2. d.* Consiliantibus Divis, ita Juno est elocuta. *Hor.* Legatio difficilis ad consiliandum. *Cic. ad Att. Ambasceria difficile a consigliare*. Ille bonis faveat, & consilietur amicè: *vel* amicis. (*vt Bondo placet*) *Hor. a Pison. Consigli*, *ò dia cõsiglio da buon amico*, *&c.* Rediere Bononiã rursus cõsiliaturi *Tac.*

Consipio, sipis p. b. sipui, s. s. *Aver sapore*, *ó aver senno* (*e dicesi di molti insieme*) Vereri sese, nè Patres non satis consiperent. *Gell.* Non mentibus solùm consipere. *Liu.*

Consisto, is, constiti p. b. constitum p. b. *Fermarsi*, *trattenersi*: *overo consistere*, *esser riposto*. *n. ass.* Consistere in anchoris, *vel* ad anchoram. *Cæs. Star fermo*, *ò tenersi su l'ancore*. In sententia. *Cic. Durar nel suo parere*. Glacie, *vel* nimio frigore consistunt fluvii. *Ouid. S'agghiacciano*. Mea salus, & spes in te, *vel* in hac re consistit. *Cic. Cæs. S'appoggia in te*. Nihil consilii potest pectore, *vel* in pectore consistere. *Ter. Niun partito mi piace*, *non sò che mi fare*. Consistere mente. *Cic. Essere in sè*, *stare in senno*. Nec mente, nec linguâ consistit. *Id. Ne hà cervello*, *ne sà che si dica*. In hoc consistit summa controversiæ. *Id. Tutta la difficoltà batte in questo*. Fides utrinque constitit. *Liu. Gli uni*, *e gli altri si mantennero*, *attesero la parola*. Consistere cum aliquo in foro, *vel* in judicio. *Plau Appresentarsi*, *comparir in giudizio con uno*. Nullo modo servi cum Dominis consistere possunt. *Marzian.*: *Non possono comparire in giudizio*. *Per convivere*. Nonne cernimus vix singulis ætatibus binos Oratores laudabiles constitisse? *Essere vissuti insieme*. *Per sussistere*. Non consistes illo Judice. *Id. La perderai*. *Per accordarsi*. Si cum hoc homine infero constitisses. *Id.* Verres appellat hominem, cum hoc consistit, hunc amplexatur. *Id. Per stabilire*. Consistere causam, *Gell.* Ex morbo consistere,

Cic.

Cic. *Riprender forze, ò vigore doppo la malattia.* Consistere vitam tutam. *Lucret. Ordinare, instituire una vita tranquilla, e sicura.* Consistere in digitos, *vel* in pedes. *Virg. Puntare i piedi, rizzarsi su le dita.* Ad picturam, &c. *Sen. Fil. Fermarsi a mirare una dipintura, &c.* *Per mantenere il posto.* Tanta vi in Pompeii equites impetum fecerunt, ut eorum nemo consisteret. *Cel. Per rovinare, privar di moto.* Vel concidat omne Cœlum, omnisque natura consistat, oportet. *Cic.* Consistens *part.* Nec is consistens in loco, nec inambulans. *Id.*

Consocio, as. &c. *Accompagnare, congiugnere, communicare.* 1. *a.* Consociare cum aliquo imperium, *vel* arma. *Liu.* Injuriam cum amicis. *Cic.* Tunc ausus es cum Gabinio consociare consilia pestis meæ. *Id.* Sic inter nos naturà ad civilem communitatem conjuncti, & consociati sumus. *Id.* Qui domi tuæ videt pariter accusatorum, atque Judicum consociatos greges. *Id.* Homines lege cum Diis consociatos esse. *Id.* Pro nostra consociatissima voluntate. *Id. Al. leg.* Constantissima.

Consolido p. b. as, &c. *Saldare, consolidare, rassodare, riunire.* 1. *a.* Rationes confectas, & consolidatas deponeremus. *Cic.* Et si duobus usufructus legetur, & apud alterum fit consolidatus &c. *Vlp.*

Consolor p. l. aris, atus. *Consolare, dar consolazione, e conforto.* 3. *d.* Consolari seipsum, *vel* alium, *aut* ejus dolorem, desiderium, miseriam, luctum. *Cic. Si trova con l'ablativo con de* Qui Telamonem antea de Ajacis morte, consolatus est. *Id. Per consolarsi.* *d. ass.* Quum hæc video, vehementer consolor. *Gell ed Asinio. Per compensare.* Sed hoc incommodum consolantur quotidiè damnationes inimicorum *Cic.* Consolans, & Consolandus *part.* Sunt etiam, qui hæc omnia genera consolandi colligunt. *Cic.* Hæc igitur officia sunt consolantium. *Id.* Consolandus hic mihi est. *Plaut.*

Consolo p. l. as, &c. *Consolare.* 1. *a. Varr. è antico.* Oedipus Athenas venire dicebatur, qui consolaret. *Varr. Si adopra anche passivo.* Ob ea, quæ speraveram, dolebam; consolabar ob ea, quæ timui. *Asinio.*

Consomnio, as, &c. *Sognare.* 4. *n.* Quid is consomniavit? *Plaut.*

Consono p. b. as, sonui, sonitum p. b. *Consonare, sonare insieme.* *n. ass.* *ò* 4. *n.* Consonant apes vehementer, quum jam sunt evolaturæ. *Var.* Tunc omnis in astris consonet arcanà volucris bona murmura linguà. *Stat.* 3. *Theb.*

2 *Per risonare, rimbombare, eccheggiare.* *n. ass.* Tubæ utrinque canunt, contra consonat terra. *Plau.* Nemus consonat. *Virg.* Consonat clamor. *Liu.*

3 *Per concordare, accordare, corrispondere.* 3. *n.* Consonat moribus oratio. *Cic.* Prima ultimis consonant. *Quint.* Tenor vitæ per omnia consonans sibi. *Sen. Fil* Perfecta virtus æqualitas est, per omnia sibi consonans. *Id. Corrente.* Verba alia cõsonantiora &c. *Cic.*

Consopio, sopis p. l. ivi, itum. p. l. *Addormentare, indurre il sonno.* 1. *a.*

Conso-

Consopiri somno sempiterno. *Cic*. *Dormire eternamente*. Endymion à luna consopitus putatur. *Id*. Quum Ptolemæus eo vulnere, summo cum dolore moreretur, Alexander assidens somno est consopitus. *Id*.

Conspatior, aris &c. *dep. ass. Andar girando*. Video meretrices conspatiantes. *Petron*.

Conspergo, is, spersi, spersum. *Spargere*. 1. 5. *a*. Conspergere orationem floribus verborum, ac sententiarum. *Cic*. Epistolam hilaritate, salibus, &c. *Id*. Aliquem lacrymis. *Id*. *Bagnar uno di lagrime*. *E assolutamente*. Consperge ante ædes. *Plau*. *Pass*. Ejus caput stellis conspersum est frequentibus. *Cic*.

Conspicio, spicis p. b. spexi, spectum. *Guardare, mirare*. 1. *a*. *e può aver l'infin*. Conspici infestis omnium oculis. *Cic*. *Esser da tutti guardato di mal occhio*. Conspicere aliquid, *vel* aliquem mente. *Id*. Quantum corde conspicio meo. *Plau*. *Per quanto io scorgo col pensiere*. Conspexit, terrâ centum procurrere currus. *Catul*. Vehi per Urbem, conspici velle. *Cic*.

2. *Per Considerare, por mente, attendere*. Conspicere debes, quibus ille vitiis sit affectus. *Cic*. Conspice tibi, quæ sint in rem tuam. *Plau*. *Pensa bene a quel che fa per te, ovvero è in tuo prò*. Conspiciens. *part*. Exercitu Ciliciam prope conspiciente. *Cic*. In gestu nec venustas conspicienda, nec turpitudo sit. *Ad Heren*.

Conspicor p. b. aris, atus. *Vedere, guardare*. 3. *d*. Ajax gladio incubuit; Ulisses intervenit, occisum conspicatur, è corpore cruentum telum educit. *Cic*. Hunc conspicatæ naves, sublatis anchoris, sequi cœperunt. *Cæs*. Quin ego te conspicer. *Ter*.

Conspico p. b. as &c. *Lo stesso*. 1. *a*. Contemplare, & conspicare idem esse apparet. *Varr*. Paupertas hæc non ita nutricata, ut nunc conspicatur. *Id*. *è ant*.

Conspiro p. l. as, &c. *Spirare*. *n. ass*. Cælestes admittat imbres &c. ac suis omnibus partibus ad educandam prolem novam conspiret. *Col*.

2. *Per cospirare, esser d'accordo, congiurare in buona, ò mala parte*. *n. ass ed acc. con ad. ò in*. Conspirare cum bonis ad liberãdam Remp. *Cic*. Cum improbis in commune malum. *Cel*. Conspiratum est in eum ferè ab omnibus. *Suet*. Ut omnes ad auctoritatem hujus ordinis, majestatem Pop. Rom. defendendam conspirasse, videantur *Cic*. Conspirate nobiscum, consentite cum bonis. *Id*. Necdum Senatum cum Pop. Rom. conspirasse, sensisset. *Id*. Naturam, quasi cognatione continuatam conspirare, dicebas. *Id*. Priusquàm plures Civitates conspirarent. *Cæs*. Conspirans *partic. pres*. Tanta rerum consentiens, conspirans continuata cognatio. *Cic*. Quis est, qui horum consensum conspirantem, & pene conflatum, ac prope æqualitate fraternâ non noverit? *Id*. Conspiratus *part. pret. dep*. Conspirata in unum exempla. *Sen. Fil*. Conspiratis factionum partibus. *Ter*. Cunctantibus conspiratis, quando, & quomodo aggrederen-

derentur. *Suet. pro* Conſpirantibus. *Per avvolgerſi in più cerchi, come le biſcie*. 1. *a.* Anguis ſe in Ogulnii tabernaculo conſpiravit. *Aurel. Vitt.*

Conſpiſſo, as, &c. *Addenſare, ſpeſſire, indurare*. 1. *a.* Conſpiſſare ſtercora. *Plin.*

Conſpondeo, es, ſpondi, ſponſum. *Promettere l'uno all'altro.* 3. *a. Feſto.*

Conſpuo, is, ſpui, ſputum p. l. *Sputacchiare, ſporcar con lo ſputo*. 1. *a.* Juppiter hibernas cana nive conſpuit Alpes. *Furio Poeta.* Qui conſtitit, culpant eum, conſpuitur, vituperatur. *Plaut.* Ab omnibus deriſus,, atque conſputus. *Plau.*

Conſpurco, as, &c. *Sporcare, inſozzare*. 1. *a.* Nam ſuperſiliens avis proluvie ventris cibos, & aquam conſpurcat. *Col.*

Conſpùto, as, &c. *Sputacchiare, ſputare addoſſo.* 1. *a.* Clodiani noſtros conſputare cæperunt. *Cic.*

Conſtabilio, bilis p. b. ivi, itum p. l. *Stabilire, fermare*. 1. *a.* Conſtabilire rem ſuam. *Plau. Fondar bene la caſa, ò la robba*.

Conſterno, as, &c. *Atterrare, ſtramazzare*. 1. *a.* Equi ſine rectoribus exterriti, *aut* ſaucii in fugam conſternantur, *Sall. e Liu.* Mœnia conſternata. *Sil. Ital.*

2 *Per atterrire, sbigottire, ſgomentare, sbalordire*. Clamore conſternavit hoſtes, *vel* hoſtium animos. *Liu.* Illi animo conſternati diſceſsère. *Sall. Perduti d'animo, e ſpauriti &c.* Populi acerbitate delectûs conſternati ſunt. *Liu. Impaurirono, overo tumultuarono*. Incendium conſternavit hoſtes. *Id.* Conſternans. *partic.* Tumultu etiam ſanos animos conſternante. *Id.*

3 *Per inanimire, incitare, confortare, rincorare*. 1. *a. ed acc. con ad.* Conſternare animo, expectora hæc. *Pacuv.* Multitudo conjuratorum ad arma conſternata. *Liu.*

Conſterno, is, ſtravi, ſtratum p. l. *Coprire la terra, ò altra coſa, ſpargendo, ò diſtendendo*. 1. 5. *a.* Frondes conſternunt terram. *Virg.* Frumentum conſtravit vias. *Cic. Il Grano ſi ſparſe sù per le ſtrade*. Conſternere aream ſilicibus, *vel* lapide. *Plin. e Col. Selicare, ſelciare, laſtricare anpiano*. Conſternere contabulationem lapidibus, lutoque. *Ceſ. Coprire di ſaſſi, &c.* Forum conſtratum corporibus civium. *Cic.* Naves conſtratæ, *vel* tectæ. *Id.* (*contrar.* Apertæ) *Navi coperte col tavolato ſuperiore, d'onde i ſoldati combattono* :) *ò ſenza eſso*. Erat enim ſola illa navis conſtrata, & ita magna, ut propugnaculo cæteris, poſſet eſſe. *Id.* Magnoque impetu quatuor ad eas conſtratæ naves, & complures apertæ contenderunt. *Hirt. de B. Al.*

Conſtipo p. l. as, &c. *Condenſare, ſpeſſire, accozzar inſieme, ſtivare*. 1. *a. ed acc. ò abl. con in.* Magnus ſe hoſtium numerus conſtipavit in vallem, *vel* in valle, *aut* ſub monte. *Cic.* Non modò dena jugera dari vobis, ſed nè conſtipari quidem tantum numerum hominum poſſe in agrum Campanum intelligetis. *Id.* Conſtipatus *partic. paſſ.* Inter conſtipata officia : *Prud.* Con-

Constituo, is, stitui, stitutum p. l. *Deliberare, costituire, instituire, determinare, ó prescrivere, assegnare.* 1. 3. *a. e suol aver l'infin, ò l'ut al congiun.* Dotem mihi dare constituerunt. *Ter* Constituit, se venturum. *Cic.* Constitutum est mihi, id agere. *Id. Hò risoluto, ò son fermo di &c.* Audio constitutum esse Pompejo, & ejus consilio in Siciliā me mittere. *Id.* Constitueram, ut irem rus. *Plau.* Constituere Regem populis. *Cef. Stabilire un Rè, &c.* Aliquid de re aliqua, *vel* inter se, ut &c. *Cic.* Constituere pœnam, *aut* supplicium in aliquem *Cef.* Constitui mihi hoc genus ætatis degendæ, *vel* hunc vitæ modum. *Cic. Hò proposto di menar questa sorte di vita.* Constituere pretium frumento. *Id Tassare, metter la tassa, ò 'l prezzo al grano.* Finem rei. *Id. Por fine.* Æra militantibus. *Liu. Assegnar la paga a' Soldati.* Vectigal alicui. *Cic.* Locum, tempus, diem, alicui; diem colloquio, *aut* nuptiis. *Plau. Ter. Assegnare, fermare il giorno &c. per le nozze, &c.* Amicitiam cum aliquo. *Cic. Attaccare amicizia.* Constituere quæstionem. *Id. Far prendere informazione contro d'alcuno.* Ad constitutum, *vel* ad constitutam diem venisti. *Id. Sei venuto al dì, ò termine prefisso.* Rem nummariam constituere. *Cic. Regolar le monete.* Constituitur quæstio de furto. *Id. Si fabrica processo &c* Ut nova quæstio constitueretur. *Id.* Hic ubi nocturnæ Numa constituebat amicæ. *Juven. Dove appuntava l'ora, &c.*

2 *Per collocare, porre, mettere avanti.* Constituere tabernacula in campo, acies, *vel* ordines intra silvas. *Cef.* Sibi ante oculos aliquid *Cic.* Spem in aliquo. *Id.* Aliquem in munere aliquo. *Id. Dar una carica.* Aliquem ante pedes Judicis. *Id. Menar davanti, ò appresentarlo al Giudice.*

3 *Per far patto, pattuire, esser d'accordo n. ass. ed abl. col cum.* Constitui cum quodam hospite, me facturum, &c. *Ter* Si quid constitutum cum podagra habes, fac in alium diem differas. *Cic.*

4 *Per formare il disegno, ò modello.* Jussit eum suo nomine Alexandriam Civitatem constituere. *Vitruv.* Ipsum enim tectum antiquitùs constitutum plus salis habebat, quàm sumptùs. *Nipote. Per postarsi.* Dum se Gallus iterum eodem pacto constituere studet. *Gell.* Constitutus *partic. pass.* Hoc enim constituto in Philosophia, constituta sunt omnia. *Cic.* Constituta in mensem Januarium actio. *Id.* Metrodorus eum perfectè putat beatum, cui corpus bene constitutum sit. *Id Ben complessionato.* Bene constitutus de rebus domesticis. *Id. Commodo, agiato.* Bene morata, & constituta Civitas. *Id. Ben regolata.*

Consto, as, constiti, constitum, p. b. & constàtum. p. l. *Stare in piedi, ò fermi insieme, essere stabile, durare, perseverare, e consistere n. ass. ò 3. n.* Constant ambo, & sermones inter se conferunt. *Plau.* Non constat ei color, neque vultus. *Liu Ei cangia spesso colore, e si altera nel viso.* Constare in sententia, *Cic. Persistere nella sua opinione.* Non

satis

fatis illi conftabant auribus, & oculis præ timore. *Liu. Appena esſi udivano, ò ci vedevano per lo ſpavento*. Ille ſibi conſtat. *Hor. Egli è ſempre d'un tenore*. Diſcedere à ſeſe, ideſt non conſtare ſibi. *Cic.* Præclarè tibi conſtas *Id.* Adhuc quæ dicta ſunt, arbitror, mihi conſtare cum cæteris Artis ſcriptoribus. *Id. Sin qui non mi diſcoſto dagl'altri &c.* Conſtet oratio, aut cum re, aut ipſa ſecum. *Id.* Reliqui ſibi conſtiterunt, ut extrema cum initiis convenirent. *Id.* Antiquiſſimi ſunt, quorum quidem ſcripta conſtant, Alcibiades, & Pericles. *Id.* Pergami non multùm auri ratio conſtat. *Id. Il valore dell'oro non è coſtante*. Is non ſibi conſtat. *Id. Ei ſi contradice, non và coerente*. Si humanitati tuæ conſtare voles. *Id. Se vorrai uſare della tua ordinaria corteſia, e gentilezza*. Conſtat in illo mens, in altero labat. *Celſ. L'uno è ſano di mente, l'altro nò*. Mente, *aut* animo vix ille conſtat. *Cic. Egli e quaſi fuor di ſenno, è moſſo di mente.* Tantâ lætitiâ auctus ſum, ut mihi non conſtem. *Trabea. Io ſon fuor di mè ſteſſo per la troppa allegrezza*. Mea in te officia conſtabunt. *Id Non mancherò di ſervirti*. Conſtat magiſtratibus reverentia. *Plin. Iun. Si porta il dovuto riſpetto a' Magiſtrati*. Conſtat operæ fructus. *Cic. Se ne cava frutto, utile, giovamento*. Cultura conſtat operâ, non impensâ. *Plin. Il coltivamento della terra conſiſte nel lavoro, non già nella ſpeſa*.

2 *Per coſtare, valere, ò comprare. n. aſſ. ò 3 n.* Conſtat auro filius *Plau.* Quanti hoc tibi conſtitit? ℞. carè, *vel* cariùs, gratis, magnò, nimiò, dimidiò minoris, &c. *Cic. Mi coſtò caro, overo nulla, ò aſſai, ò la metà meno*. Odia conſtantia magnò. *Ouid.* Ut unæ quadrigæ Romæ conſtiterint quadringentis millibus. *Varr.*

3 *Per coſtare, cioè eſſer compoſto, ò fatto. ſ. n. ò n. aſſ. ed abl. con ex.* Agri conſtant campis, vineis, ſilvis. *Plin* Conſtamus ex animo, & corpore. *Lucil.* Ex fraude, fallaciis, mendaciis conſtare totus videtur. *Cic. Tutto pare impaſtato di frodi, e menzogne*.

4 *Per Eſſere, eſiſtere*. Quà porro cumque tenet ſe corpus, eà vacuum nequaquam conſtat inane. *Lucr.* Per ſe ipſum conſtare. *Cic.* Deos ſine membris conſtare non poſſe. *Id.* Si ipſa mens conſtare poteſt, vacans corpore. *Id.* Nihil avulſum à cæteris per ſe conſtare poteſt. *Id. Per poſſedere, eſſer ricco*. Quis feret uxorem, cui conſtant omnia? *Iuven.* Conſtans. *partic. preſ.* Stabiles, & conſtantes amici eligendi. *Cic.* Thraſeà conſtantiòr ipſo. *Mart.* Conſtantiſſimus motus Lunæ. *Cic.* Conſtaturus. *partic fut.* Ut is fructus maximè probaretur, qui quamminimo impendio conſtaturus eſſet. *Plin.*

Conſtat, abat, conſtitit. *Eſſer chiaro, paleſe, noto, manifeſto, evidente. 3. imp. ò imperſ. aſſ. e l'inſin.* Conſtat omnibus, *vel* inter omnes, *aut* apud omnes hæc res. *Cic. vel* de hac re. *Plin.* Non ſatis conſtat apud animum. *Liu. Io non ne ſon certo*. Conſtante famà celebratur. *Cic. Si dice per coſa certa*. Conſtat ratio. *Plin Il conto ſi rende bene, ò vero ſi dà ſodisfazione*. Tibi non conſtat ratio. *Vlp. Non aſſegni buo-*

ue ragioni in tua difesa. Eam conditionem esse imperandi, ut non aliter ratio constet, quàm si uni reddatur. *Tac. Il governo monarchico non può andar bene se non dipende da un solo*. Quum te, constet excellere hoc genere virtutis. *Cic. Essendo certo, che &c.* Hoc mihi tecum constat. *L'Aut. ad Heren. In questo siam d'accordo*. Arbitror mihi constare cum cæteris scriptoribus. *Cic. Mi pare d'esser d'accordo &c.* Modò ut tibi cõstiterit fructus otii tui. *Cic. Purche tu goda il frutto*, &c.

Constrepo p. b. is, strepui, strepitum p. b. *Fare strepito. n. ass.* Omnium horum, & testimoniis, & exemplis constrepebat. *Gell.*

Constricto, as. I. *a. Stringere, legare spesso*. Quod amputent, & constrictent. *Tertull.*

Constringo, is, strinxi, strictum. *Stringere, legare. I. a.* Constringere collum, manus, pedes, sententiam verbis aptis, se libidinibus, aliquem vinculis, *vel* supplicio, fidem veritate. *Cic.* Constringi necessitate. *Id.* Superstitione. *Quint. Per unire*. Quæ rem dissolutam, divulsamque conglutinaret, & ratione quadam constringeret. *Cic.*

Construo, is, struxi, structum. *Fabbricare, edificare, ordinare, costruire. I. a* Construere delubra, vias, vocabula rerum. *Cic.* Favos. *Plin.* Acervos nummorum. *Hor. Ammassar danari*. Tanti acervi nummorum apud istum construuntur. *Cic.* Mensa constructa dapibus, *vel* dape multiplici. *Catul. Tavola imbandita di varie vivande* Aves cubilia sibi, nidosque construunt. *Cic.* Ut navem, ut ædificium, idem dextruxit facillimè, qui construxit: Sic hominum eadem optime quæ conglutinavit, natura dissolvit. *Id.* Dentibus in ore constructis manditur. *Id.* Pecunia constructa, & coacervata. *Id.*

Constupeo, es, ui. s. s *n. as. Stupire*. Mirantes laudant, lætantes constupuerunt. *Iuvenc.*

Constupro p. b. as, &c. *Violare, sforzare, stuprare, sverginare. I. a.* Puellas, matronas, liberos constuprare. *Cic. e Liv.* Judicium emptum, & constupratum. *Cic. Sentenza comperata, e corrotta.*

Consuadeo, suades p. l. suasi, suasum. *Persuadere. I. 3. a.* Sin ego, saluti quod tibi esse censeo, id consuadeo. *Plaut.*

Consuavior, *vel* Consavior, aris. *d. ass. Baciare*. Ubi primùm consuaviatus eum. *Apul.*

Consubsido, is. *n. ass. Lo stesso, che* Subsido. Tamen aliqua consubsidunt non obstrepentia veritati. *Minucio*.

Consudasco, is, s. p. *Sudare. n. ass.* Sicque triginta dies pati consudascere. *Col.*

Consudo, p. l. as, &c. *Sudare. n ass.* Beatus si consudaveris. *Plaut.*

Consuefacio, facis p. b. feci, factum. *Assuefare. I. a.* Ea, nè me celet consuefeci filium. *Ter.*

Consuesco, is, suevi, & suetus sum, suetum. p. l. *Avvezzarsi, assuefarsi esser solito, ò consueto. n. ass. e l'infin. ò 3. n.* Consuescamus mori. *Cic.*

Cic. Demosthenes uno spiritu multos versus pronunciare consuescebat. *Id.* Consuescere dolori, militiæ, &c. *Plin.* Adeo à teneris consuescere, multum est. *Virg. Tanto importa. E coll' abl.* Aves, quæ consuevere libero victu. *Col.* Consuescere cum aliqua (*poet.* alicui .) *Ter. Aver cattiva prattica.* Consuemus, *pro* consuevimus. *Prop.* Consuesset, *pro* consuevisset. *Cic.* (*sinc.*) Consuetus. *part. dep.* Mulier consueta cum milite. *Plau.* Tun' numquam cum quiquam viro consuevisti? *Id.* Vt consuetus es puer. *Id.* (i. consuevisti.) *overo nome*: Amor consuetus. *Ter. Amor solito, ò consueto.* Omnes labores, & pericula consueta habeo. *Sall. Io son avvezzo alle fatiche, a' pericoli.*

2 *Per assuefare, avvezzare.* 3. *a.* Consuescere juvencum aratro. *Col.* An tum brachia consuescunt, firmantque lacertos? *Lucr.* Consuesti *pro* consuevisti, *Cic.* Consuetissima cuique verba. *Ovid.*

Consulco, as, &c. *Solcare, aggrinzare.* 1. *a.* Consulcare frontem. (i. contrahere) *Plau. ex Lamb.*

Consulo p. b. is, sului, sultum. *Provedere, aver riguardo, ò rispetto, tener cura.* 3. *n.* Consulere sibi, suæ famæ, nomini, existimationi, saluti, gloriæ, utilitati, commodis, pudori, &c. *Cic.* Rationibus, & dignitati alicujus. *Id. Provedere agl' interessi, &c.* Tempori. *Id. Aver riguardo al tempo.* Næ ille tergo, & cruribus suis haud decorè consuluit. *Plau. Egli in vero non ha ben guardato le sue spalle, &c.* Uxori male consulit hic senex. *Id. Ei tratta male, e strapazza la moglie.* Clementer subditis consulere. *Tac.*

2 *Per consigliarsi, dimandare, ò chieder consiglio, consultare alcuno.* 1. *a ed abl. con de.* Consulere Deum, oraculum de re aliqua. *Liv. Ouid. Plin.* Consulere jus. *Liv.* Auctorem aliquem, Aristotelem. &c. *Cic.* Consulere Chaldæos, & Mathematicos cum de futuris ab iis quærimus. *Suet. Con due accusativi.* Ibo, & consulam hanc rem amicos; quid faciundum censeant. *Plaut.* Nec te id consulo. *Id. Non ti chiedo consiglio sopra di ciò.* Consulere speculum. *Ouid. Specchiarsi.* Ego consulor à te. *Io sono da te richiesto di consiglio. Cic. Che disse:* Mavis te à Cæsare consuli, quam &c. Senatus idem consulitur. *Id.*

3 *Per aver per bene, pigliare in buona parte.* 2. *a.* Hanc coqui, ac pistoris moram boni, *vel* æqui consulo. *Sen. Fil.* Rogat boni consulas, hoc est bonum judices. *Quint.* Tu tamen hæc, quæso, consule missa, boni. *Ouid.*

4 *Per consultare, far consulta, tener consiglio. n. ass.* Galli quid agant consulunt. *Ter.* In commune, *vel* in publicum, *sive* in medium consulebant, *vel* consulebatur. *Liv. Plin. Si proponea in consiglio cosa utile al publico.* Oro te, in commune ut consulas. *Ter. Di grazia favorisci ambe le parti, nè mirare ad una solamente.* Consulere in longitudinem. *Id. Provedere per lungo tempo.*

5 *Per deliberare, ò trattare. n. ass. ed abl. con de.* Benè de sauciis, malè de perfugis consultum est. *Liv. Furon trattati bene i feriti, e ma-*

malamente i rubelli. Confulere de aliquo, *vel* in aliquem graviter, acerbè, crudeliter. *Id. Dar giudizio rigoroso, prender cattivo partito contro d'alcuno*. In fecundis rebus nihil in quemquam fuperbè, ac violenter confulere decet. *Id.* Peffimè de aliquo. *Id.* Eum primum effe virum, qui ipfe confulat, quid in rem fit. *Id. Proveda*. De fe graviùs confulere. *Cic. Risolvere di darsi la morte*. Optimè tibi confultum effe volo. *Ter. Io desidero il tuo bene*. Mihi, *vel* in me nefcio quid mali confulunt. *Plau. Anno qualche malvagio disegno contra di me*. Confule, ut id fiat. *Plau. Ordina, che ciò si faccia*.

6 *Per consigliare, dar consiglio*. 3 *n* Ei confulebant, ut claffem ab Argivis removeret. *Cic. 1. Offic.* Æquum eft & mihi te, & tibi me confulere, & monere, quod in rem effe utrique arbitremur. *Plau. Aulul.* Confulo tibi commodum tuum (*della 3. a.*) *lo mette il Passeratha senza Autore*. *Per interrogare. 1. a. e abl. con de.* Verfum compofitum ex tempore pronunciavit, converfufque ad Thrafyllum, interrogavit, cujufnam poetæ putaret effe: quo hæfitante, fubjecit alium; de hoc quoque confuluit. *Suet. Per discutere, esaminare*. Eam rem Confules ad Patres deferunt, fed delatam confulere ordine non licuit. *Liu. Virg.* Confultus *part. pret. paſs.* nihil de ejus morte Populus confultus. *Cic. Nome*. Si tibi credibilis fermo, confultaque verba. *Ouid. Prudenti*. *Al. leg.* Confueta. *Col genit.* Neque enim ille magis juris confultus, quam Juftitiæ fuit. *Cic.* Confultorum alterum difertiffimum; Difertorum alterum confultiffimum fuiffe. *Id.*

Confulto, as, &c. *Consultare, deliberare. n. aſs. ed abl. con de. ò 1. a.* Ex re confultas tua. *Plau.* Confultare bellum, *Liu.* De bello. *Cic.* Confultare aliquem. *Plau. Chieder consiglio*. Confultare aves. *Plin. Iun.* In quibus deliberare homines, & confultare de officio folerent. *Cic. Per provedere, governare. 3. n.* Senes Reip. confultabant. *Sall.*

Confummo, as, &c. *Finire, condurre a fine, perfezionare, dar compimento. 1. a.* Confummare opus, facrum, prælium, *Plin. Cic. Sen.* Cõfummati, & perfecti Rhetores. *Quint.* Bella quæ à confulibus gefta & confummata funt. *Cic. Per sommare insieme*. Is numerus confummat per totum jugerum feminum millia quatuor, & viginti. *Col.* Confummant milites. *Suet. Li Soldati compiscono il tempo della milizia.*

Confumo p. l. is, fumpfi, fumptum. *Consumare, logorare, dissipare, distruggere. 1. a.* Confumere patrimonium, bona, aurum omne in ludos, &c. *Liu.* Ætatem, *vel* ævum, otium, tempus in ftudio. *Cic.* Bellis. *Lucan.* Æftatem in aliquo loco. *Ceſ. Paſſar la State &c.* Curas in aliquo, curam omnem in re aliqua, ingenium in muficis. *Cic.* Diem in apparando. *Ter.* Multas horas fuaviffimo fermone. *Cic.* Plurimum operæ, paginarumque in re aliqua explicanda. *Id. Impiegar molta fatica, e carta in dichiarare, &c.* Preces, *aut* verba in diffuadendo. *Ouid. Pregare in vano*. Confumere ignominiam. *Tac.*

Non

Non far conto. Consumere misericordiam. *Curt. Porre da parte la clemenza*. Consumere consilium. *Ter. Eseguire*. Consumpsit ejus vocem instans metus. *Tacit. Impedì*. Populus Romanus manus suas non in defendenda Republ., sed in plaudendo consumpsit. *Cic. Impiegò. &c.* Cæsar omnem vim ingenii in populari levitate consumpsit. *Id.* Ut omne studium tuum in Cn. Plancii honorem consumas. *Id.* Consumpsti, *pro* consumpsisti. *Prop.* Cõsumpse, *pro* consumpsisse. *Lucr. Passiv.* Consumor siti, fame, senio, mœrore. *Liv.* Hic ipso tecum consumerer ævo. *Virg. Qui menarei la vita in tua compagnia*. Consumptus *part.* Consumptis omnibus telis. *Cæs. Finite tutte &c.* Crassus lateris dolore consumptus. *Cic.* Consumptus est ille incendio, peste, morte, dolore. *Liv. Plin. Cic.*

Consuo, is, sui, sutum p. l. *Cucire insieme, tessere, congiungere*. 1. *a.* Consuere tapetia, tunicas, &c. *Plau.* Dolos. *Id. Ordire inganni*. Consutis dolis huc advenisti. *Id.* Mendaciis consuta oratio. *Un racconto intessuto di falsità, e bugie.* Consutum suspenditur ligno. *Plin.*

Consurgo, is, surrexi, surrectum. *Levarsi insieme, sorgere, alzarsi, levarsi sù, rizzarsi in piedi*. *n. ass.* Consurgunt geminæ quercus. *Virg.* Venti. *Id.* Consurgit bellum. *Id.* Consurgere in altitudinem. *Col.* In arma *Virg.* Ad bellum. *Liv.* Ex insidiis. *Cæs.* Ex luctu. *Sen.* Cõsurrexit Senatus cum clamore ad unum. *Cic.* Consurgitur honorificè. *Id.* In plausus consurrectum est. *Ter.*

Consusurro, as &c. *Mormorare, susurrare insieme*. *n. ass.* Syrus cum illo vestro consusurrat. *Ter.*

Contabefacio, facis p. b. fèci, factum. p. l. *Consumare, struggere*. 1. *a.* Miseria, & cura me contabefacit. *Plau.*

Contabeo, tabes, p. l. tabui, s. s. *Consumarsi, corrompersi, marcirsi*. *n. ass.* O perfidiosæ Fregellæ! quã facilè scelere vestro contabuistis! *Cic.*

Contabesco, is, tabui, s. s. *Lo stesso*. *n. ass.* Artemisia luctu confecta contabuit. *Cic.* Cor meum guttatim contabescit. *Plau.*

Contabulo p. b. as, &c. *Intavolare, coprire, ò comporre, fare di tavole, ò assi*. 1. *a.* Contabulare turres. *Cæs. Fare torri di tavole*. Turres contabulatæ. *Liv.* Contabulare murum turribus. *Cæs. Fortificare il muro con torri di legno*. Aliquantò angustiorem Hellespontum contabulaverat. *Suet. Si trova con l'ablat.* Quernis axibus contabulare. *Plin. Et in pass.* Turres contabulantur. *Cæs.* Ponte contabulato super navium foros. *Ammian.*

Contamino p. b. as, &c. *Contaminare, macchiare, imbrattare, bruttare*. 1. 5. *a.* Contaminare se vitiis. *Cic.* Contaminari culpâ, flagitiis, &c. *Id.* Contaminare veritatem mendacio. *Id. Mescolar con la verità la bugia*. Homo contaminatus parricidio. *Id.* Contaminari sanguinem suum, Patres rebantur. *Liv.* Contaminatus *part.* Partem Civitatis, velut contaminatam, indignam connubio haberi. *Liv.* Homo sceleribus, & flagitiis contaminatissimus. *Cic.*

Contechnor, aris, atus. *Machinar furberia*. 3. *d*. Aliquid ille est contechnatus. *Plau.*

Contego p. b. is, texi, tectum. *Coprire*. 1. 5. *a*. Messoriâ se corbe contexit. *Cic.* Contectus *part. pass.* Contectam stramine vidit fortè casam. *Ovid.*

Contemero p. b. as, &c. *Imbrattare*, *macchiare*. 1. *a*. Ausum tam notas contemerare manus. *Mart.*

Contemno, is, tempsi, temptum. *Dispregiare*, *sprezzare*, *far poco conto*, *non temere*. 1. *a*. Contemnere aliquem, *vel* ejus imperium. *Plau.* voluptatem, honores, undas, &c. *Cic. Hor. Tibul.* Contemni se putant. *Cic.* Contemptus. *part. pass.* Quid putem? Contemptumne me? *Cic.* Quò jam nihil potest esse contemptius. *Id.* Q. Pompejus non contemptus orator. *Id.* Enunciatis vestris mysteriis, totum est contemptum, & abjectum. *Id.* Tenuissimus victus, atque contemptissimę escæ. *Id.* Despicatissimi hominis furor, contemptissimi hominis levitas *Id.*

Contempero, p. b. as, avi, atum. *Mescolare*. 1. *a*. In patina, quæ invicem contemperentur. *Apicio*.

Contemplor, aris, atus. *Contemplare*, *mirare attentamente*, *guardar fisso*, *vagheggiare*, *ò considerare*. 3. *d*. Contemplari aliquid animo, *vel* acie ingenii. *Cic.* *Considerar bene*, &c. *Id.* Animo contemplare, quod oculis non potes. *Cic.* Aliquid quàm maximè intentis oculis, ut ajunt, acerrimè contemplare. *Id.* Contemplari oculis pulchritudinem Cœli. *Id.* Deus terras, & maria contemplans, hominū commoda, vitasque tuetur. *Id.* Quis tam cæcus in contemplandis rebus unquam fuit, ut hoc videret? *Id.*

Contemplo, as, &c. *Lo stesso*. 1. *a*. *Plau.* Contempla, & templum Cereris ad lævam aspice. *Ennio. E' antico*.

Contemporo, as, avi, atum. *Esser contemporaneo*. *n. ass.* Contemporant fœtu, coætaneant natu. *Tertull.*

Contendo, is, tendi, tentum, & tensum. *Tendere*, *tirare*, *stirare*, *ò distendere*. 1. *a*. Contendere funes, chordas, *seu* nervos, arcum. *Cic.* *Caricar l'arco*. &c. Contendere nervos omnes, ut *vel* nè &c *Id.* Nervos ætatis, industriæque suæ, in re aliqua. *Id.* *Mettere tutto lo sforzo*, &c. Tantò, nate, magis contende tenacia vincla. *Virg.* Quantum potero voce contendam. *Cic.* *Griderò*, &c.

2 *Per isforzarsi*, *adoperarsi*, *affaticarsi*. *n. ass. e l'ut al congiun. ò l'infin.* Omnibus nervis contendam, ut &c. *Cic.* Similes contendit reddere vultus. *Stat.* Dyrrhachium petere contendit. *Cic.* Sic ego contendo, me tibi rationem redditurum. *Id.* Contende, quæso, atque elabora, ut &c. *Id.* Neque ego hoc contendo, quod jam in nostra ætate for tasse difficile est, mutare animum. *Id.* *Accus. con ad.* Qui ad summam laudem, gloriamque contendit. *Cic.* Juvenes magna spectare, & ad ea rectis studiis contendere debent. *Id.* Ut cùm

ad

ad ultimum animo contendissemus; ibi tamen, ubi oporteret consisteremus. *Id.* Contentus arcus. *Ovid. Teso.* Jam contentus, jam laxus funis. *Hor.* Feritate contentior. *Ammian. Più veemente per la fierezza.* Contentissima voce clamitare. *Apul.*

3 *Per andare, avviarsi, incaminarsi, instradarsi.* Contendere ad aliquem, ad ædes, in Italiam magnis itineribus. *Cæs.* Rectà Romam contendit. *Sall.* Contendere cursum, *vel* iter constitutum aliquò. *Plau. Drizzare il corso, o 'l camino ad alcun luogo.* Tharsum veni, inde ad Amanum contendi. *Cic.* Si potuissemus, quò contendimus pervenire. *Id.*

4 *Per lanciare, scagliare, ò dirizzare, avviare.* 1. *a.* Contendere telum in auras, *vel* in aliquem. *Virg.* Darius agmen ad Euphratem contendit. *Curt Incamina.*

5 *Per dimandar con istanza, pregare.* 6. *a.* Contendo à te hanc rem, *vel* de hac re. *Cic.* Contendo à te, ut venias, ut patiaris, &c. *Id.* Nec dubito, quin Cæsar a me contendat, ad Urbem veniam. *Id.* Propter magnitudinem potestatis, hic magistratus à populo summà ambitione contenditur. *Id. Si pretende.*

6 *Per contendere, litigare, disputare, gareggiare, combattere.* *n. ass. ed abl col cum, e de.* Contendere inter se, *vel* cum aliquo, *aut* adversus aliquem, de honore, de re familiari, &c. *Cic.* Contendere armis, jure, pugnis, verbis cum aliquo. *Id. Vederla con le armi alla mano, ò per via di giustizia, &c.* Contendere cum majoribus suis probitate, industria, divitiis, sumptibus, &c. *Sall. Andare a gara co' suoi antenati nella virtù, &c.* Sacramento, *vel* justo sacramento contendere cum aliquo. *Id. Litigare, ò entrare in competenza, ò contendere con uno di maggioranza, con pericolo di perdere assai.* Contendere amori, *pro* cum amore. *Prop. per ellenismo.* In quo, & si multi mecum contendant, tamen omnes facilè superabo. *Cic.*

7 *Per comparare, paragonare.* 1. *a.* Contendere aliquem cum altero. *Cecilio.* Vim suam cum vi, *vel* ad vim alterius. *Nevio, ed Attio.* Primùm igitur leges oportet contendere, considerando, utra lex ad majores pertineat, &c. *Cic.* Quidquid contra dixeris, id cum defensione nostra contendito, ita facile causa Sext. Roscii cum tua conferetur. *Id. Per affermare, asserire, pretendere.* Contendis hoc contra æquitatem. *Cic.* Si manantia corpuscula iter claudunt, ut Asclepiades contendit. *Cels. Si trova anche coll' acc. in questo senso.* Remittendum aliquid videtur, ne omnia contendamus. *Cic.*

Contenebrat p. b. abat, avit. *Farsi notte, annottare, imbrunirsi, abbujarsi.* 1. *imp.* Rursus pascunt, quoad contenebravit. *Varr.*

Contermino, as, avi, atum. *Confinare, esser confinante.* 3. *n. ò ass.* Per municipia, quæ iisdem conterminant. *Ammiano.* Quibus Arabes beati conterminant. *Id.*

Conterno, as, avi, atum. *n. ass. Mettere a trè a trè.* Si permissum fue-

fuerit, ut inter convenientes conternentur, conternati sortiri debebunt. *Igino*.

Contero p. b. is, trivi, tritum. p.l. *Tritare, stritolare, sminuzzare, spolverizare, ridurre in polvere*. 1. *a.* Conterere aliquid in pulverem. *Plin.* Latera, *seu* terga tua conteram, quæ occalluère plagis. *Plau.* 2 *Per consumare, logorare*. Conterere ætatem, vitam, tempus in litibus; bonum otium in studiis, diem cursando, *vel* ludendo, noctem conviviis. *Ter. Cic. Passar la vita, spendere il tempo, &c.* Conterere operam. *Plau. Perderci la fatica*. An ille tempus, aut in poetis evolvendis consumeret; aut se, ut Plato, in musicis, geometria, numeris, astris, contereret? *Cic.* Conteror in causis, & foro. *Id.* *Io mi struggo nelle liti*. Ego illius omnes gravissimas injurias communis concordiæ causâ, voluntariâ quadam oblivione contriveram. *Id. M'ero dimenticato*. Quæstum alicui. *Plau. Spendere tutto quel che uno ha guadagnato. &c.* Conteris tu tuâ, me, oratione, mulier. *Id. Cotesto tuo favellare, ò donna, mi rompe il capo, mi cuoce*. Contritus, *part. pret.* Ista omnium communia, & contrita præcepta didici. *Cic.* Quod jam contritũ; & contemptum putatur. *Id.* Quo in studio ingeniosorum hominum totas ætates videmus esse contritas. *Id.* *Esercitate. &c.*

Conterreo, es, terrui, territum. p.b. *Atterrire, spaventare, metter terrore*. 1. *a.* Hanc loquacitatem nostram vultu, aspectuque conterreat. *Cic.*

Contestor, aris, atus. *Chiamare in testimonio, ò protestare*. 3. *d.* Contestari litem dicuntur duo, aut plures adversarii, quòd, ordinato judicio, utraque pars dicere solet, Testes estote. *Festo*. Qui per se litem contestatur, sibi soli petit. *Cic.* Non enim Procuratores litem contestabuntur, quo facto non sum nescius sponsores liberari. *Id.* Deos, hominesque contestans clamare cæpit. *Cic.* Cœlum, noctemque contestans. *Id.* Quum lis contestata cum Flavio damni injuriâ, esset. *Id. unde* Lis contestata. *Id. Lite intimata, denunziata*. Contestata Majorum virtus. *Id. Virtù sperimentata*.

Contexo, is, texui, textum. *Tessere insieme, intrecciare, comporre, congiungere*. 1. *a. ed abl. col cum, ò puro*. Contexere villos caprarum, interrupta, carmen, orationem. *Cic.* Lilia rosis, *vel* cum rosis. *Tibul.* Crimen. *Cic. Ordire astutamente un' accusa* Contexere amores. *Catul. Innamorarsi*. Vestis auro, & argento contexta. *Tibul. Veste di broccato d'oro*. Quid oves aliud afferunt, nisi ut earum villis confectis, atque contextis, homines vestiantur. *Cic.* Trabibus contextus acernis equus. *Virg.*

Conticeo, tices p. b. ticui, ticitum. p.b. *Tacere insieme, star queto*. *n. ass.* Conticuit nostrum studium, conticuerunt judicia, *vel* literæ forenses, & senatoriæ. *Cic. Hò già dismesso l'aringare nel foro, e nel Senato. Non si trova usato, che nel preterito*.

Conticesco, is, (*antic.* Conticisco) cui, s, s. *Tacere, acchetarsi*. *n. ass.*

Nul-

Nulla ætas de tuis laudibus conticefcet. *Cic.* Conticefcebat paulatim tumultus. *Liu.* Conticefcunt artes noftræ, fimul atque increbuit fufpicio tumultùs. *Cic.* *Ceffano i negozi, e liti, in averfi fofpetto di romore.* Studium noftrum conticuit, fubitòque obmutuit. *Id.* Nunquam de vobis hominum graviffimus fermo conticefcet. *Id.*

Contigno, as, &c. *Vnire infieme le travi del palco, fare l'impalcatura, ò le travate.* 1. *a.* Contignare domos. *Cef.* In domibus fores maxillis balenarum facere, offibus tecta contignare. *Plin.* Itinera fint interioribus partibus turrium contignata. *Vitruv.*

Contineo, tines p. b. tinui, tentum. *Tenere, contenere.* 1. 5. *a.* Continere canes catenis, belluas feptis, fluvium alveo fuo, *vel* ripis; fe domi. *Cic. Col. Non ufcir di cafa &c.* Se finibus rerum fuarum. *Cic.* *Effer contento del fuo ftato.* Homines venis, & nervis, & offibus continentur. *Id.*

2 *Per raffrenare, reprimere, ritenere, diffimulare.* 1. 6. *a.* Continere linguam, vocem, manus ab aliquo, dolorem, gaudium, iracundiam, odium conceptum, rifum, lacrymas, animi motus, impetum militum. *Cic. Liu. Ovid.* Oppidum metu. *Liu.* *Tener in freno la Città con la paura.* Cives in officio. *Cef.* *Tener in riga, ò in difciplina i Cittadini.* Continere motum animi in fua poteftate. *Cic.* *Tenere à fegno la paffione.* Vix a fe manus continuit. *Ovid.* *Per poco rimafe, ch' ei non s' uccideffe.* Quorum ego vix abs te manus, ac tela contineo. *Cic.* Qui de omnibus rebus contineat fe ab affentiendo. *Id.* Quin continetis vocem, indicem ftultitiæ veftræ? *Id.* Ut metu contineatur audacia. *Id.* Cæteræ libidines ejus, ratione aliquâ continebantur. *Id.* Nequeo me continere: *Plauto.* Vix me contineo, quin fleam. *Ter.* *Non mi poffo tener di non piangere.* Contineo me ab exemplis, à laudibus. *Sen.* *M'aftengo di contarvi, &c.*

3 *Per confervare, mantenere* 1. *a.* Nulla res vehementiùs Remp. continet, quam fides. *Cic.* Tu autem contine te in tuis perennibus ftudiis. *Id.* Tuâ falute, noftra falus continetur. *Id.* Virtus amicitiam continet. *Id.* Artes cognatione quadam inter fe continentur. *Id.* *Sono conneffe.* Vita hominis corpore, & fpiritu continetur. *Id.* *E' compofta.* Continere odorem. *Plin.* Alvum. *Id.* *Reftringere il ventre.* Aliquid animo, ac memoriâ. *Cic.* *Ritenere, ò fapere à mente.* Aliquem in jejunio. *Celf.* *Tener digiuno, ò in dieta rigorofa alcuno.*

4 *Per tener fecreto, fapere, congiungere, unire.* Si petimus ab Antonio, ut ea, quæ continet, neque adhuc protulit, enunciet &c. *Cic.* Infula mari disjuncta, angufto ponte rurfum adjungitur, & continetur. *Id.* Artem negabat effe ullam, nifi quæ perfpectis rebus cõtineretur. *Id.* Cõtinens *part. pref.* *Che contiene overo vicino, confinante, overo continuato non interrotto.* Belgium cum Gallia, *vel* Galliæ cõtinens eft. *Pomey.* *La Fiandra confina con la Gallia.* Per Cappadociæ partem eam, quæ cum Cilicia continens eft. *Cic.* Mari aer conti-

nens est. *Id. Nome*: Juga continentia. *Liu. Una catena di monti*. Omnia velut continenti incendio ardere visa. *Curt.* Per hunc pontē ultrò, citrò commeavit biduo continenti. *Suet.* Continens f. g. *Terra ferma*. Quæ, quia continenti adhæret, sed magna ex parte cingitur fluctibus, speciem insulæ præbet. *Curt.* Oratio continens. *Cic. Discorso seguito*. Spiritu continenti aliquid dicere. *Id. Dire in un fiato.* Hoc videris dicere, quum Reges tam sint continentes, multò magis Consulares esse oportere. *Cic. Essendo moderati &c. Si dice ancle* in continenti, & ex continenti. (*adv*) *Tertull. Subito*.

Contingo, is, contigi p. b. contactum. *Toccare*. 1. *a.* Contingere inter sese. *Plin. Toccarsi insieme*. Atque etiam aliorum ea est humilitas, ut cibum terrestrem rostris facilè contingant. *Cic.* Contingere metam, *vel* portum. *Hor Ouid. Arrivare, &c.* Familiam, *vel* domum aliquam propinquitate, *aut* affinitate. *Liu. Av.r parentela, ò affinità con una famiglia.* Nam quum antea per ætatem nondum hujus authoritatem loci contingere auderem. *Cic* Nullo gradu aliquem contingere. *Suet. Non esser parente d' uno*. Fama cont git meas aures. *Ovid. L'hò sentito dire*. Ne oculis quidem contingere mulierem. *Gell. Non mirar donna.* Nec se contingi patiuntur lumine claro Dii. *Catul. Non si lascian vedere, &c.* Contactus, *partic. pass.* Dies contactus religione. *Liu.* Contacta civitas rabie. *Id.* Reus eodem contactus crimine. *Vlp. Macchiato, e contaminato dell istesso delitto.* Acida quæque contacta sale modico. *Cels.* Milites contactos religione furor agitat. *Liu.*

Contingit, ebat,, contigit p. b. *Accadere, avvenire, occorrere, succedere*. 3. *imp. e l'ut al congiun., ò l'infin. e si usano pur le terze persone plur.* Utinam Cæsari contigisset adolescenti, ut esset Senatui charissimus. *Cic.* Quod non modò singulis hominibus, sed potentibus populis contigit. *Id.* Volo hoc oratori contingat, ut quum auditum fuerit, eum esse dicturum, locus in subselliis occupetur. *Id.*

Contingo, is, tinxi, tinctum. *Vgnere, bagnare. a.* 5. Pocula circum contingunt mellis liquore. *Lucr.*

Continuo, as, &c. *Continuare, perseverare. seguir avanti*. 1. 3 *a.* Continuare iter, somnos, fletus. *Cel. Ouid. Cels.* Dapes. *Hor. Portar seguitamente vivande*. Domos mœnibus. *Liu Attaccar le case alle muraglie*. Latus lateri. *Ouid. Congiungere, &c.* Coemant præterea, ista dena jugera continuabunt. *Cic.* Aliæ alias apprehendentes continuantur. *Id.* Diem, & noctem opus continuabant. *Cel. Si truova pure n. ass.* A prima hieme Austri ad ultimum ver continuarunt. *Cels. lib. 2. cap. 1. E pass. per essere confinante*. Suionibus, Sitonum gentes continuantur. *Tacit.* Continuatus *part.* Quæ libertas usque a l hoc tempus imperio, rerum gestarum gloria co tinuata permansit. *Cic.* Fecisti ante Rostra pontem, continuatis Tribunalibus. *Id.* Continuatissimæ curæ *Sidon.* Continuandus *part fut. pass.* Quum autem

autem contendere oportebit, adaucto mediocriter sono vocis, verbis continuandis vocem quoque adaugere oportebit. *Cic.*

Contollo, is, contuli, p.b. collatum. p.l. *Alzare insieme, ò incontro*. 1. *a.* Cõtollam gradum. *Plau. M'avvierò verso colui, che sen' viene.*

Contonat p. b. abat, tonuit. *Tonar da per tutto*. 1. *imp.* Contonat ibi sonitu maximo. *Plau.*

Contor, aris, atus. *Scandagliare, ò cercare, investigare, domandare, informarsi*. 3. 6. *d.* Quum ex eo de me cõtaretur. *Cic.* Cõtari ignota. *Gell.*

Contorqueo, es, torsi, tortum. *Torcere, aggirare*. 1. *a.* Brumali flectens contorquet tempore currum. *Arat. appo Cicerone.* Mundus (i. cœlum) summâ celeritate contorquetur. *Id.* Ætheris natura non est ea, ut vi suâ stellas complexa contorqueat. *Id.* Ab Oratore contorquendi sunt animi tùm ad tristitiam, tùm ad lætitiam, &c. *Id.* Ventus contorquet aquas, *vel* proram ad scopulos. *Virg.* Contorquere amnem in alium cursum. *Cic.*

2. *Per lanciare, trarre, tirare*. Contorquere hastam in aliquem, sagittas, fulmina. *Virg.* Quas sententias colligit, quę verba contorquet? *Cic.* Deinde contorquent, & ita concludunt. *Id.* Contortus. *part. pret.* Contortas res, & sæpè difficiles necessariò perdiscimus. *Cic. Inviluppate.* Contorta, & acris oratio. *Id.* Quorum sunt contorta quædam, & aculeata sophismata. *Id.* Si contortus turbo perfregit arbores. *Sen.* Quosdam amnes in alium cursum contortos vidimus. *Id.* Contortulus *dimin.* Stoici contortulis quibusdam, ac minutis conclusiunculis effici volunt, nõ esse malum doloré. *Cic.*

Contorreo, es, torrui, tostum. *Abbruciare*. 1. *a.* Ignis pubentes herbas contorruit. *Ammiano.*

Contortiplico p.b. as, avi, atum. p.l. *Volgere, ò piegare tortamente*. 1. *a.* Contortiplicata nomina, *seu* verba. *Plau. Nomi, ò parole scabrose, strane, e difficili à proferirsi.*

Contradico p. l. is, dixi, dictum. *Contradire, dire, ò replicar contra, opporsi*, . *n. ass.* ò 4. *n.* Quicquid tu contradixeris, defendam. *Cic.* Contradicuntur hæc. *Id.* Contra me dixit, *vel* contra meam sententiam. *Id.* Unus contradixerat Metellus. *Id.* Scaptius ait, se nihil contradicere. *Id.* Nec qui contradicunt, causam, &c. *Id.* Contradicturus *part. fut.* Nè majorem largiar ei, qui contradicturus est, libertatem, & licentiam. *Id.* Hortensius contra me est dicturus. *Id.* Contradicens. *part. pref.* Catervæ veniant contradicentium. *Id.*

Contrado p. l. is, tradidi, traditum p.b. *Dare*. 3. *a.* Multaque præterea tibi possum commemorando argumenta fidem dictis contradere nostris. *Lucr. Altri leggono.* Conradere. *Così il Lambino in senso di raccogliere e procurare.*

Contraduco p. l. is. xi. ctum. *Menar contra*. 1. *a.* Exercitum contraduxit. *L'Autore ad Heren.*

Contraeo, is, ivi, itum p. b. *Contradire*. 3. *n.* Sententiæ Cassii nemo unus contraire ausus est. *Tac.* Aa 2 Con-

Contraho p. b. is, traxi, tractum. *Ragunare, raccorre*. 1. *a*. Contrahere milites, auxilia, naves, pecuniam. *Virg. Liu.* Contrahere omnia in unum locum. *Cic.* Omnes in unum. *Liu.* Vos hortor, ut quodcunque militum contrahere poteritis, contrahatis. *Cic.*

2 *Per ristringere, abbreviare, accorciare*. Contrahere se, crura, collum, brachia, syllabam, orationem, frontem. *Cic. Far le rughe nella fronte, far viso brusco*. Contrahere animum, ac demittere, *vel* contrahi animo. *Id. Avvilirsi, sgomentarsi, ò affliggersi*. Musica tum remittit animos, tum contrahit. *Id. E rallegra, e rattrista*. Contrahere vela. *Hor. Stringere alquanto la vela, quando tira vento gagliardo. Che dicesi, strangolar la vela, ò secondo altri ammainare, mà falsamente: e per metafora abbassar le ali*. Omne animal membra, quò vult, flectit, contorquet, porrigit, contrahit. *Cic.* Recessus solis quasi tristitiâ quadam cõtrahit terram; accessus autem lætificat. *Id.*

3 *Per contrarre, trarre à se, ò conciliare, acquistare, attaccare*. 1. 3. 6. *a. ed abl. col cum*. Contrahere cum aliquo amicitiam, bellum, certamen. *Cic. Liu.* Virtus contrahit amicitiam. *Cic.* Dolabellam videbam fore ab iis molestiis, quas suâ liberalitate contraxerat, liberum. *Id.* Nullum æs alienum novum contrahi Civitatibus. *Id. Non farsi nuovi debiti*. Æs alienum contractum in popina. *Id.* Si in maximis lucris parum aliquid damni contraxeris. *Id* Contrahere benevolentiam ab aliquo. *L'Aut. ad Her.* Sibi, *aut* alicui inimicitias, iram, invidiam, odium, pœnam. *Id. e Cæs.* Contrahere culpam, *seu* noxam, damnum, morbum. *Plin.* Matrimonium. *Suet.* Æruginem, mucorem, situm. *Plin. Far la ruggine, ò muffa. &c.*

4 *Per far contratto, ò patteggiare, far traffichi, negoziare*. 1 *a. ò n. ass. ed abl. col cum*. Tollendum est igitur ex rebus contrahendis omne mendacium. *Cic.* Qui vendunt, emunt, conducunt, locant, contrahendisque negociis implicantur. *Id.* Convenit autem in omni re contrahenda, vendendo, emendo &c. æquum, & facilem esse. *Id. Per commettere, tirarsi addosso, raffrenare*. Ea molestissimè homines ferre debent, quæ ipsorum culpâ contracta sunt. *Cic.* Hoc, sibi contraxisse Cicero videtur, quòd noluit &c. *Vell.* Contrahere, & sedare appetitus. *Cic.* Contrahi mihi negocium videtur. *Id. Par, che mi addossi una gran briga*. *Id.* Nescio, an amplius mihi negocii contrahatur. *Id.* Contractus. *part. pret.* Dialectica quasi contracta, & astricta eloquentia putanda est. *Cic.* Quid sit optimum, malè contractis rebus, planè video. *Id.* Contractior. *Comparat.* Quæ studia in senectute contractiora esse debent. *Id.* Accipies opusculum elucubratum his jam contractioribus noctibus. *Id.*

Contraliceor, eris p. l. licitus p. b. *Accrescere il prezzo all'incanto, mettere, ó dire all'incanto contro d'un'altro. d. aff* Propterea quòd illo licente contraliceri audeat nemo. *Cæs. Altri leggono.* Contra liceri, *diviso*.

Con-

Contrasto, as, stiti p. b. statum p. l. *Contrastare, repugnare*. 3. *n.* Cõtrastat semper, nec me finit loquier. *Nevio.*

Contravenio, venis p. b. veni, p. l. ventum. *Contravenire, venir contra, contradire, contraporsi, opporsi. n. ass. ò 4. n.* Ut si qua ex parte contraveniretur. *Cæs.* Nè in mentem mihi aliquid contraveniret. *Cic.* Quid si ille ipse, quem contraveneris, causà cadat? *Id.* Ego verò facilè sum passus, nè in mentem quidem mihi aliquid contravenire, ita &c. *Id.*

Contrecto, as, &c. *Maneggiare, toccare spesso*. 1. *a.* Qui, quæ complecti tota nequeunt, hæc faciliùs divulsa contrectant. *Cic.* Contrectare oculis. *Lattan. Guardare*. Contrectare alienas uxores. *Suet. Stuprare*. Nè contrectentur pocula. *Cic.* Contrectare mente. *Id.* Contrectatus. *partic. pass.* Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi cæperis. *Horat.* Contrectandus *part. fut.* Nudatum corpus, vulgi oculis cõtrectandum permisit. *Tac. L'espose ignudo agli occhi del volgo.*

Contremisco, is, tremui, s. s. *Tremare. n. ass.* In principiis dicendi totà mente, atque omnibus artubus contremisco. *Cic.* Quum verò ad ipsius Cæsaris nomen veni, toto corpore contremisco. *Id.* 2 *Per aver paura, paventare*. 4. *n.* Non contremiscamus injurias, non egestatem. *Sen. Fil.* Domus fulgens (i. cœlum) contremuit periculum à gigantibus. *Hor.*

Contremo p. b. is, tremui, s. s. *Tremare. n. ass.* Contremuit cœlum tonitru; & homo, timore perterritus. *Cic.* Ejus fides, virtusque nunquam in mea causa contremuit. *Id. La sua fede, e valore non vacillò mai nel difendermi.*

Contribuo, is, tribui, tributum p. l. *Dare molti insieme, donare, contribuire, conferire*. 1. 3. *a.* Civitas contribuit pecuniam ad ludos, ad pompam, &c. *Cic.* Contribuere se hostibus. *Liu. Arrendersi a nemici*. Milites in regna. *Plin. Distribuire, scompartire soldati per li regni*. Laudem alicui. *Cic. Attribuire, &c.* Contributus. *partic. pass.* Calagurritani, qui erant cum Oscensibus contributi. *Cæs. Li quali erano insieme tributarii*. Contributa habere vitæ remedia. *Plin.* Contribuendus. *part fut.* Quæ mihi contribuenda laus esset ipsi? *Cic.*

Contristo, as, &c. *Contristare, attristare*. 1. *a.* Contristavit me injuria. *Cic.* Auster contristat cœlum pluviis, *vel* nubibus. *Virg.* Aquarius annum inversum. *Hor.* (*poet.*) *Ostro annuvola il cielo con le pioggie, &c.* Contristatur arbor recisis ramis, *vel* excussis foliis. *Colum.* Contristavit hæc sententia Balbum. *Cic.*

Controversor, aris, atus, *Contendere, contrastare, litigare. d. ass.* Inter vos de hac re nè controversemini. *Cic.* Qui nascuntur ex fratribus, nihil invicem controversantur. *Sidon. Non si trova* Controverto, *mà solamente* Controversus *part. pret.* Sed isti sumunt pro certo, quod dubium, controversumque est. *Cic.* Res controversa, & plena dissentionis inter doctos. *Id.* Controversa causa. *Id.*

Con-

Contrucido p. l. as, &c. *Tagliare a pezzi.* 1. *a.* Hi, fummi Imperii nomine armati, Remp. contrucidarunt. *Cic.* Miffis, qui univerfos contrucidarent. *Suet.* Contrucidatus *part.* A quibus hic multis vulneribus acceptis, ac debilitato corpore, & contrucidato, fe abjecit exanimatus. *Cic.* Plebem, immiffo milite, contrucidatam. *Sen.*

Contrudo p. l. is, trufi, trufum. p. l. *Spingere a forza, cacciar dentro con violenza.* 1. *a.* Contrudere aliquem in carcerem. *Cic.* Quòd eòdem cæteros piratas contrudi imperaret. *Id.*

Contrunco, as, &c. *Troncare, ftroncare, tagliare.* 1. *a* Meum nè contruncent coqui cibum. *Plau. Che non mi fcemino, ò dimezzino la mia porzione.* Inermes, & abfiftentes cõtruncaverunt. *Lampr. Vcciféro.*

Contueor, eris p. l. tuitus, *vel* tutus fum. *Guardar fiffo, mirar fiffamente.* 3. *d.* Quum totam terram contueri licebit. *Cic.* Contueri ad cœlum. *Id.* Me rogas, cur te duobus contuear oculis? *Id.*

Contumulo p. b. as, &c. *Sepellire, coprir di terra.* 1. 3. *a.* Ut faltem patriâ contumularer humo. *Ouid.* Perdices ovis ftragulum molle pulvere contumulant. *Plin.*

Contundo, is, contudi p b., contufum p. l *Peftare, ammaccare, rompere, tritare, fracaffare, domare.* 1. 3 5. *a.* Contundere aliquid pilis ferreis. *Col* Alicui nares. *Plau.* Aliquem pugnis, *vel* fuftibus. *Id.* Populos feroces. *Virg Domare, &c.* Hoftes bello, & virtute. *Plau. Conquidere, rompere i nemici.* Impetum alicujus. *Hor.* Audaciam, fævitiam, iram, calumniam. *Cic. Fiaccar l'orgoglio, &c.* Facta alicujus. *Plau. Avvilire.* Et grando contuderit vites. *Hor.* Diram qui contudit Hydram. *Id. Atterrò.* Contufus. *part. paff.* Contufa radix. *Col. Radice pefta.* Contufæ opes. *Sall. Forze abbattute.* Contufi animi. *Virg. Animi afflitti.* Claffis victa, fufa, contufa. *Liu. Armata sbaragliata. &c.* Corpora contufa labore: *Lucr.* Pugiles ictibus contufi, nè ingemifcunt quidem. *Cic.*

Contuor, eris p. b. tuitus p. b. & tutus p. l. fum. *Guardar fiffo, e attentamente.* 3. *d.* (*verbo poetico*) Sępe figuras contuimur miras. *Lucr.* Scio, me hunc fcipionem contui. *Plau* At herclè ipfum adeò contuor. *Id.* Si vulturios fortè poffis contui. *Id.*

Conturbo, as, &c. *Conturbare perturbare, commuovere, confondere, mefcolare.* 1. *a.* Conturbare fabulam, aquam, voces, mentem, animos, hominem. *Plau. Cic.* Unum me maximè conturbat. *Cic.* Hoftium repentinus adventus magis conturbat, quàm expectatus. *Id.* Eò minùs conturbor. &c. *Id* Conturbatus *part.* Vidifti me ita conturbatum, ut &c *Cic* Mœfto, & conturbato vultu. *L'Aut ad Heren.* Conturbatior *comparat.* Eram conturbatior. *Cic.*

2 *Per far banco rotto, fallire, cedere i beni, ò mancar di fede a' creditori.* 1. *a.* ò *n. aff.* Conturbavit ille rationes, *vel* fortunas, *vel* rem. *Cic.* Nè pofthac, arcæ noftræ fiduciâ, conturbes. *Id.* Utrum igitur: me conturbare oportet? an hoc nomen, quod urget,

nunc

nunc,quum petitur,dissolvere ? *Id.* O *mi converrà fallire , ò pagare il debito ?* Sic pedo conturbat. *Iuven. sat. 7. Spende più del dovere .* Conturbabit Atlas. *Marz. Atlante fallirà , ò cedera i beni .*

Conturmo , as,avi ,atum .p.l.*Disporre in truppa* . 1. *a*. Quum eques in ipso prælii articulo se fortiter conturmaret. *Ammiano* .

Convador p. b. aris , atus . *Costringere à far sicurtà , ò à comparire in giudizio* . 3. *d*. Qui me convadatus es Venereis vadimoniis . *Plau.*

Convaleo , & Convalesco , is , valui , s. s. *Guarirsi , riaversi , risanarsi, riprender forza , e vigore . n. ass. ed abl. con ex.* Convalescere ex morbo . *Cic.* Magis , magisque in dies. *Id.* Hircius noster tardiùs convalescit. *Cic.* Ramus languens convaluit. *Suet. Si rinvigorì.* Convaluit mens . *Ouid. Ritornò il senno*. Convaluit flamma . *Quint.* Opinio . *Col.* Crudelitas . *Cic.* Convaluerunt opes . *Liu.* Mala per longas moras . *Ouid. Si rinforza , ó cresce la fiamma &c.*

Convallo , as , avi , atum p.l.*Trincerare d'ogn intorno*.1. 5. *a*. Oceani undarum ambitu,terræ omnes convallatæ . *Gell.*

Convario , as , avi , atum .p.l.*Variare , mutare. n. ass.*Omnimodis maculationibus convariat . *Apul.*

Convaso p. l. as , &c. *Far fardello per fuggire, ò rubbare affardellando*.4.*n.* Aliquid convasassem , atque hinc me coniicerem protinus in pedes *Ter.* Undique omnium laudum convasatis acclamationibus. *Sidon.*

Convecto , as , &c. *Portare spesso , ò condurre in carro , in nave , &c.* 1. *a.* Convectare juvat prædas , & vivere rapto . *Virg.*

Conveho p. b. is , vexi , vectum . *Portare insieme* . 1. *a.* Convexit camelis , *vel* navi prædam ex castris in insulam . *Cic.* Plaustris æs,& ærarium convehere . *Liu.* Lintribus in eam insulam cæmenta , atque arma convexit . *Cic.*Commeatus convecti.*Liu.*

Convello , is , velli , & vulsi , vulsum . *Svellere , sbarbare , sbarbicare , estirpare , spiantare , levar di luogo , rimuovere , scommuovere* . 1. 6. *a. ò abl. con ex , ò de* . Convellere fundamenta . *Col.* Silvam ab humo . *Virg* Opinionem mente comprehensam. *Cic.* Justitiam , fidem , religionem ex animo . *Id. Rimuover di capo , &c.* Aliquem de pristino statu , *vel* ex suis sedibus. *Id. O senza ex.* Domus convulsa sedibus. *Plin* Quum gradus Castoris convellisti, ac removisti . *Cic.* Qui me ex nostris penè convellit hortulis . *Id Mi distacca* . Convellere glebam vomere . (*poet.*) *Catul. Arar la terra* . Quis tam vasto impetu has fores toto convulsit cardine ? *Plau. Chi ha con tanta violenza sgangherata questa porta ?* Convellere aliquid alicui . *Id. Rubbar qualche cosa* Convulsus. *part. pass.*Nervi,& tendones convulsi. *Plin. Nervi , e muscoli rattratti , e ritirati .*

2 *Per distruggere , annullare* . 1. *a.* Convellere acta alicujus. *Cic.* Nec convellere adoriamur ea , quæ non possunt commoveri . *Id.* Gratiam alicujus . *Cels. Farlo cadere in disgrazia* . Cur ea , quę mutare non possumus , convellere malumus , quàm tueri? *Cic. Per confuta-*

futare. Hæc mihi non videntur posse convelli. *Cic.* Convulsurus, *part* Qui Reip. statum convulsuri viderentur. *Cic.* Convellendus, *part pass.* Verres simulacrum Cereris Sacrario, Catilinæ convellendum, avertendumque curavit. *Cic.*

Convelo p. l. as, &c. *Velare*, *bendare*, *fasciare*. 1. 5. *a.* Canere capite convelato. *Gell.* Plagæ convelatæ. *Plin.*

Convenio, venis p. b. veni p. l. ventum. *Venire insieme*, *convenire*, *congregarsi*, *adunarsi*. *n. ass.* In ædem omnes conveniunt. *Ovid.* Undique ad me legati convenerunt. *Cic.* Convenire de re aliqua. *Id.* *Radunarsi per trattar d'un negozio.* Resp. conventura est calendis Sextilibus. *Id.* Totaque brevi tempore in eum locum Hetruria convenit. *Id.* Multa convenerunt, quæ mentem turbarent meam. *Id.*

2 *Per andare à trovare*, *ò abboccarsi*, *parlare ad uno*: *ò convenire*, *citare in giudizio*. 1. *a.* Conveni quemdam mei ordinis hominem. *Ter.* Illum in Sardinia Pompejus conveniet. *Cic.* Posthumia tua me convenit. *Id.* Ad Actium Varum frequentes conveniunt. *Cæs.* Lentulum ante, puto, transmissurum, quàm poterit conveniri. *Cic.* Convenire debitorem, *vel* sponsorem in jus. *Plau.* *Citarlo davanti alla Giustizia*. Conveniri ab aliquo. *Papin.* *Esser citato*, *&c.* Convenire aliquem in jus: *vel* actione: *vel* convenire *assol.* *Citare.* *Vlp.*

3 *Per accordarsi*, *esser d'accordo*, *convenire*. *n. ass.* *ed abl.* *col cum*, *e l'ut al congiunt.*, *ò l'infin. overo* 3. *n.* Non bene conveniunt majestas, & amor. *Ovid.* Somnium cum re convenit. *Cic.* Hæc fratri mecum non conveniunt. *Ter.* In colloquium convenit, conditiones non convenerunt. *Nipot.* Non convenit inter nos, ut eum mittam. *Plau.* *Non siam d'accordo*, *ch' io mandi colui*. Convenerat inter eos, tolli signum. *Sisenna* Convenit inter nos ratio accepti, & expensi. *Plau.* *L'esito corrisponde all'introito*. Ratio non convenit. *Id.* *Il conto non mi torna*, *al mio calcolo v' hà errore*. Convenit hoc mihi tecum, *vel* de hac re. *Ter.* *Io in ciò m' accordo con esso teco.* Pulchrè convenit optimis amicis. *Catul.* *Fan trà lor bella lega quei buoni amici*. Convenire sibi. *Cic.* *Esser sempre d' un tenore* Pacto convenit, ut &c. *Liu.* *Si è convenuto*, *che &c* Pax inter eos ita, *vel* in has conditiones convenerat. *Liu* *S'era conchiusa con queste condizioni la pace*. Nominis est controversia; de re autem, *seu* de facto convenit inter nos. *Cic.* Conveni de pretio. *Quint.* *Per quadrare*. Fistulam ferream indito, quæ in columellam conveniat, & in cupam. *Caton.* Conventus, a, um, *(partic. pass.)* *Ritrovato*, *overo accordato*. Conventus est ille à me. *Cic. ad Att.* Lurtio convento opus fuit. *Id.* *Fù di mestieri parlar con Lurtio.* Sæpè antea cum Imperatoribus Rom. pacem conventam frustra fuisse *Sall. Iug.* Convento Antonio Tiburi. *Cic.* *Visitato*. Est qui illam conventam esse, vult. *Plau.*

Convenit p. b. ebat, venit p. l. *Convenire bisognare*, *esser conveniente*, *dicevole*, *ragionevole*; *ò star bene*, *confarsi*, *adattarsi*, *esser a proposito* 3. *imp.*

imp. e l'infin. ò l'ut al congiun. Neque enim licet, aut convenit. *Cic.* Qui convenit dicere? *Id.* A *che occorre dire?* Convenit, te illis ignoſcere. *Id.* Haud convenit, ire amicam cum Imperatore in via. *Ter.* Convenit autem tum in dando munificum eſſe, tum &c. *Cic.* Convenit luſibus ætas puerilis. *Plau.* Non conveniunt hæc nuptiis. *Ter.* Convenit aptè, *vel* optimè ad pedem calceus. *Cic. Queſta ſcarpa mi vd bene.* Ad eam ætatem hic luxus: ad, *vel* in hunc agrum hæ vites conveniunt. *Cato. Son buone per queſto campo, &c.* Convenit in eum hæc ſuſpicio. *Cic. Cade bene in lui queſto ſoſpetto.* Tempus & locus convenit. *Liv. Il tempo, e 'l luogo ſono a propoſito.* Convenit ad eum hæc contumelia. *Cic.*

Convento, as, avi, atum p.l. *Viſitare ſpeſſo.* 1. *a.* Externos ibi plurimos conventaſſe. *Solino.*

Converbero p. b. as, &c. *Battere, fruſtare.* 1. *a.* Ira urbes, flumina, & tuta ab omni ſenſu doloris converberat. *Sen* Converberat latera. *Apul.* Converberatus. *partic. paſſ.* Converberatam faciem illinens. *Plin.*

Converro, is, verri, verſum. *Scopare inſieme, ſpazzare, mondare.* 1. *a.* Reverram hoc, quod modò converri ſolum. *Plau.* Diligens paſtor quotidie ſtabulum converrit. *Col.* Converrere aliquem. *Plau. Dar delle buſſe à uno, ſcuotergli la polvere di doſſo.*

Converſo, as, &c. *Volgere ſpeſſo.* 1. *a.* Converſare ſe ipſum, *vel* turbinem, *ſeu* trochum. *Cic.* Se ipſe converſans, quum materiam mutabilem arripuiſſet. *Id.*

Converſor, aris, atus. *Praticare, converſare* 2. *d.* ò *aſſ.* Sumuntur à converſantibus mores. *Sen. Filoſ.* Animus converſatur quidem nobiſcum, ſed hæret origini ſuæ. *Id.* Nemo libenter triſti converſatur, nedum triſtitiæ. *Id.*

Converto, is, verti, verſum. *Volgere, voltare, rivoltare.* 1. *a.* Convertere ſe domum, in patriam, ad urbem. *Plau. Lucan. Ritornare a caſa, &c.* Terra circum axem ſe ſummâ celeritate convertit. *Cic. Si aggira.* Aſpectum, *vel* oculos aliquò, *aut* in aliquem. *Cic.* Se aliquò mente, & cogitatione. *Id. Voltare il penſiere à qualche coſa.* Homines in admirationem. *Liv. Fare ſtupire il mondo.* In te unum ſe tota convertet Civitas *Cic.* Cõvertere animos à vitæ pravitate ad Dei cultum. *Id. Convertire &c.* Animum alicujus in hilaritatem, ac riſum. *Id. Far rallegrare alcuno.* Clementiam in crudelitatem. *Id.* Auxilium in perniciem. *Id. Cavar male dal bene.* Rationem à Deo datam, in fraudem, ac malitiam. *Id. Servirſi male della ragione.* Se totum ad voluntatem, & nutum alicujus. *Id. Accommodarſi tutto al genio d'alcuno.* Bellum maximum ad pacem, concordiamque. *Id.* Mentes hominum oratione *Ceſ. Mutar gli animi col parlare.* Cavendum eſt, nè in graves inimicitias convertant ſe amicitiæ. *Cic.* Nolite igitur fortunam convertere in culpam. *Id.* Terror ſupplicio-

ciorum convertit mentes hominum . *Id. Fà mutar pensiero il timore, &c.* Convertit ætas mea feptenos octies Solis anfractus, reditufque. *Id Hò già trascorso 56. anni d'età*. Exercitus in fugam fe, *vel* iter ad fugam, *Id. vel* terga convertit. *Cef. vel* in fugam converfus eft. *Liu Diè volta l'esercito*. Spelunca ad Aquilonem converfa. *Rivolta a Tramontana*. *Cic.* Convertere viam. *Virg. Tornar per la stessa via*.

2 *Per convertire, trasformare, cangiare. 1. a. ed acc. con in.* Ille fe convertit, *vel* converfus eft in belluam. *Ter.* Deum fefe in hominem convertiffe. *Ter.* Converti enim ex Atticis duorum eloquentiffimorum nobiliffimas orationes inter fe contrarias, Demofthenis, & Æfchinis. *Cic.* Xenophontis liber, qui Oeconomicus infcribitur, quem nos e græco in latinum convertimus. *Id. Che hò tradotto di greco in latino*. Converfus. *partic.* Converfa domum dare lintea. *Horat.* Ludi ad cædem, & ad funus Givitatis converfi. *Cic.* Converfus ad pœnitentiam. *Suet.* Hujus anni nondum vigefimam partem, fcito, effe converfam. *Cic.* Quod crimen effe voluifti, id totum, vides in laudem effe converfum. *Id.* In quartanam converfa eft vis morbi. *Id.*

Convertor, eris p. b. verfus. *Voltare. 3. d.* In fugam fe nemo convertitur. *Plau. e così Cef mà è ant.*

Conveftio, is, ivi, itum. p.l. *Vestire, adornare, coprire, ò ingombrare. 1. 5. a.* Omnia conveftivit hedera. *Cic.* Sol oriens omnia luce fuà cõveftit. *Lucr.* Conveftiuntur herbis prata. *Cic.* Collis conveftitus oleis, *vel* vitibus. *Id.* Domus conveftita lucis. *Id.*

Convexo, as, &c. *Molestare, nojare, affliggere. 1. a.* Quæ me malè miferam nunc convexavit. *Gell*

Convibro p. b. as, &c. *Vibrare, brandire, agitare. 1. a.* Dum tenera lingua uti convibretur. *Apul.* Eas partes foli convibrant, quas fubrepferint. *Ammian.*

Convicior, *vel* Convitior, aris, atus. *Svillaneggiare, ingiuriare, rampognare. 2 d.* Contra fentientibus inhumanè conviciabantur. *Quint.* Accufatoribus conviciari aliquando patrocinii fides cogit. *Id.*

Convinco, is, vici, p.l. victum. *Convincere, provare altrui il delitto, ò smaccare. 1. 2. a. e con l'infin.* Convincere adverfarium, *vel* ejus peccata, errorem, teftibus, argumentis, chirographo. *Cic.* Convincere aliquem falfi, levitatis, maleficii, inhumanitatis, amentiæ. *Plau. e Cic.* Convincam, te id feciffe fraudulenter. *Id.* Eum ipfius mores, & vita convincunt. *Id.* Sed ut Stoicus nihil de Diis explicare, convinceret. *Id.* Omnibus in rebus coarguitur à me, convincitur à teftibus, urgetur confeffione fuà. *Id.* Ex hoc illud convincitur. *Id. Si deduce*. Convictus confcientià, *vel* in pari peccato, reticuit. *Id. Convinto dalla coscienza, ò di simil delitto, si tacque.* Convictas manus dare. *Ouid. Arrendersi*. Convictos in affectatione Imperii. *Suet.* Scelere. *Id.* Convicta devotio *Cic. Obligazione di adempire il Voto per*

to per aver riceuuta la grazia. Convictus devotionis. *Id post Red. Obligato à sodisfare il Voto doppo di aver conseguito l'intento*.

Conviolo, p. b. as, avi, atum. p. l. *Violare*. 1. *a*. Pœnituit Joathan jejunia sobria dulci conviolasse favo. *Pruden e Tertull.*

Conviscero, as, avi, atum. p. l. *Unire, far quasi di due cose una*. 1. *a*. Cõvisceravi, & incarnari. *Tertull.*

Conviso p. l. is, visi, p. l. visum. p. l. *Andare à vedere, visitare*. 1. *a*. Et loca convisit caudâ tenus infera piscis. *Cic.* Res, quibus occultas penitus convisere possit. *Lucr.*

Convivo p. l. is, vixi, victum. *Vivere con alcuno, o in dozzina, ò far camerata: overo spendere, e mangiare in compagnia*. *n. ass.* Convivere cum aliquo. *Plau.* Cum adolescentibus. *Quint.* Alicui, *pro* cum aliquo. *Id. per ellenismo*. Lavamur, & tondemus, & convivimus ex consuetudine. *Id.* Misisti ad navim Sosiam, ut hodie tecum conviverem. *Plau.*

Convivor p. l. aris, atus. *Passeggiare, far pasto, convito, banchetto, ó mangiare insieme*. *d. ass.* Nolunt crebrò convivarier. *Ter* Quotidie solitum esse, non modò in publico, sed etiam de publico, convivari. *Cic.* Quòd convivaris sine me tàm sæpe, Luperce &c. *Marz.*

Convivo, as, &c. *Lo stesso*. *n. ass. Pomponio, & Ennio App. Non. è ant.*

Convoco p. b. as, &c. *Convocare, adunare, ragunare*. 1. *a*. Convocare concilium, populum ad, *vel* in concionem. *Cic.* In Tribus. *Id.* Convocare in animum consilia. *Plau.* Piscatores ad se. *Cic.* Senatus est continuò convocatus. *Id.* Concilio celerrimè convocato. *Cef.* Convocati auditores. *Cic.*

Convolo p. b. as, &c. *Volare insieme, venir volando, ò in fretta*. *n. ass.* Convolârunt ex Italia ad me revocandum. *Cic.* Populus convolat, tumultuantur. *Ter.* Vexillo opus est, convolabunt. *Cic.*

Convolvo, is, volvi, volutum. p. l *Volgere insieme, ò a tondo, aggirare, torcere*. 1. *a*. Quum se convolvens sol elaberetur. *Cic.* Convolvit serpens terga lubrica. *Virg.* Convolvuntur in semet dracones. *Plin.* Pennis convolvitur ales. *Cic.* Convolvuntur ætates nostræ incredibili celeritate. *Sen. Fil.* Convolvere verba magno cursu. *Id. Precipitar le parole*.

Convoluto p. l. as, &c. *Avvolgere, inviluppare*. 1. *a*. Quum vagus, & incertus spiritus convolutatus est. *Sen.*

Convomo p. b. is, ui, itum. p. b. *Vomitare, ò sporcare vomitando*. 1. *a*. An tu Narbone mensas convomeres? *Cic.* Illa maritum convomit. *Iuven. L'imbratta col vomito.*

Convoro p. b. as &c. *Divorare*. 1. *a* Parẽtum cadavera convorant. *Tertull.*

Convulnero p. b. as, &c. *Ferire, ò far molte ferite*. 1. *a*. Eò magis convulneraberis, & confodieris. *Sen.* Convulneratum ab apibus os. *Plin.* Convulneratis omnibus in transitu negotiatoribus. *Frontin.*

Coolesco, is, olui, s. s. *Lucrezio secondo il Lambino*. *Al. leg.* Coalesco.

Coonero p. b. as, &c. *Caricare insieme*. 5. *a.* Super arma, ferramentis quoque, & copiis coonerant. *Tac.*

Cooperio, peris p. b. perui, pertum. *Coprire*. 5. *a.* Cooperire corpus terrâ, membra pannis. *Plin. Lucr.* Aliquem lapidibus, *vel* telis. *Liv. Lapidare, ò saettare*. Homo coopertus sceleribus, *vel* flagitiis, ac facinoribus. *Cic. Vomo ribaldo.* Miserià. *Sall.* Famosis versibus coopertus. *Hor. Oppresso*. Lapidibus coopertus esset in foro. *Cic.*

Coopto, as, &c. *Eleggere*. 1. *a. ed acc. con in.* Cooptare aliquem in collegium, & in ordinem. *Cic.* Cooptare Senatores. *Id.* Aliquem in Senatores, *sive* in Patres. *Liv.* In Patritios. *Suet.* In locum alterius. *Liv.* Cooptare sibi collegam. *Suet.* In eo Senatu, quem majore ex parte ipse cooptasset. *Cic.* Eum in Paternum Auguratùs locum, meâ nominatione cooptabo, *Id.* Et cooptatum me ab eo in collegium Augurum recordabar. *Id.*

Coorior, iris p.l., *vel* oreris p.b. ortus sum. *Nascere, ò nascere insieme, ò levarsi sù, sorgere di repente, ò avventarsi*. *d. ass.* Coorta est tempestas. *Ces.* Febris. *Lucr.* Pestilentia. *Liv.* Pugna, *seu* bellum. *Id.* Procella. *Plin.* Venti. *Ovid.* Tempestates maximæ. *Cic.* Coorti sunt cives in pugnam, *vel* ad bellum. *Liv.* Leo iratus cooritur. *Plin. S'avventa contra*. In populo si quando coorta est seditio. *Virg.* Risus cum hilaritate coortus. *Nipot.*

Copior, aris, atus. *Adunar gente d'armi*. *d. ass.* Romani magno commeatu, prædâque ingenti copiantur. *Gell. Laurembergio vuol, che significhi, arricchirsi, della 5. de passivi*.

Copulo p. b. as, &c. *Accoppiare, congiungere, legare insieme*. 1. 3. *a.* Copulare voluntates. *Cic.* Sermonem cum aliis, *vel* inter se. *Plau.* Societatem cum Deo. *Plin.* Honestatem cum voluptate copulare. *Cic.* Copulare hominem cum bellua. *Id.* Quæ cum præsentibus futura copulet. *Id.* Copulatus *part.* Quid naturæ copulatum habuit Alcibiadis, quod scribitur, somnium? *Id. Che cosa ebbe di naturale? &c.* Nihil est amabilius, nec copulatius, quàm morum similitudo bonorum. *Id.*

Copulor, aris, atus. *Lo stesso*. 5. *d. ed abl. col cum.* Copulantur dexteras. *Plau.*

Coquino, p.l. as, &c. *Cucinare*. 1. *a.* Venit in bacchanal coquinatum. *Plaut.*

Coquito p. b. as, &c. *Cuocere spesso*. 1. *a. Plau. Al. leg.* Coquino.

Coquo, is, coxi, coctum. *Cuocere, cucinare, ò concuocere, ò stagionare*. 1. *a.* Coquere piscem ex oleo (i. in oleo) *Cels.* Prandium, cœnam. *Plau.* Cibum. *Cic. Concuocere, digerire*. Sol, *vel* æstas coquit fructus. *Plin.* Autumnus uvam. *Virg. Il Sole matura, e stagiona le frutta, &c.* Coquere lateres in fornacem. *Cato.* Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. *Virg.* Coctus pavo. *Hor.* Cocta vendere. *Suet.* Coctus solibus fructus. *Plin.* Poma cocta. *Cic. Stagionate*. Be-

ne

nè coctus, & conditus sermo. *Id. ad Att. lib. 13. ep. 50. Parlar dolce, e piacevole, così 'l Passer. mà Paolo Manut. legge*: Bene cocto, & condito (cibo) sermone bono, &c.

2 *Per machinar di nascosto*. Coquere iras. *Sil. Ital.* Omnibus consultationibus inter se, Principes, Romanum coquebant bellum. *Liv.*

3 *Per annojare, affliggere, travagliare, ò consumare*. Illud me coquit. *Cic.* Coquit me cura. *Enn.* Curamve levasso, quæ nunc te coquit, & versat sub pectore fixa. *Cic. de Sen.*

Corbito, p. l. as, &c. *Caricar la nave, overo empire il ventre*. Estrices illæ corbitant, ubi comesse possunt. *Plaut. Mà Lambino legge qui*: Corbitam cibi comesse possunt. *Mangerebbono una nave carica di viveri quelle femine ghiotte. Voss. leg.* Corvito.

Cornesco, is, s. p. *Indurire come corno. n. ass. Plin.*

Cornicor p. l. aris, atus. *Cornacchiare, gracchiare. d. ass.* Nescio, quid tecum grave cornicaris ineptè. *Persio*.

Cornuo, as, &c. *Piegare, torcere, incurvare. 1. a.* Cornuat aurum. (i. arcum aureum.) *Varro secondo Scaligero.* Cornuata umbra. *Id.*

Corono p. l. as, &c. *Coronare, incoronare, inghirlandare, ò circondar e. 1. 5. a.* Coronare aliquem, *seu* caput. *Plin.* Vina, *seu* craterem. *Virg. Empier colma di vino la tazza.* Urbem militibus. *Id. Circondare di &c.* Pyram fronde funereâ. *Id. Attorniar di cipressi la pira, ò stipa.* Athenis victores olea coronant. *Plin.* Omnemque aditum custode coronant. *Virg. Si adopra anche in senso passivo.* Comœdiam græcam docuit, ac de sententia Judicum coronavit. *Suet. Fù coronato.*

2 *Per adoperarsi in ghirlande, servire à formar ghirlande. n. ass.* Trifolium folio coronat. *Plin. Con le foglie del trifoglio, si fanno ghirlande.* Tantùm folio coronant amaracus, serpyllum, &c. *Id. Solo con le foglie fanno ghirlanda la persa, ò majorana, il sermollino, &c.*

Corporo p. b. as, &c. *Incorporare, unire in un corpo. 1. a.* Tempore ipso animatur, corporaturque. *Plin.* Corporatus *part. pret.* Mundus cernitur, & tangitur, & est undique corporatus. *Cic. Corporeo.*

2 *Per uccidere. n. ass.* Corpus contemplatur, unde corporet vulnere. *Enn.* Corporare abs tergo est ausus. *Attio è antico.*

Corrado p. l. is, rasi, rasum p. l. *Radere tutto, ò insieme, overo raccorre, buscare. 1. 6. a.* Ille minas decem corradet alicunde. *Ter.* Fur corrasit omnia. *Id. Il ladro raccolse, e levò tutto.* Tibi munus hoc, *vel* aurum, corraditur. *Id. Per te si busca, ò procaccia, &c. Per conciliare.* Multaque præterea tibi possum commemorando argumenta, fidem dictis corradere nostris. *Lucr. Altri leggono* Contradere.

Correpo p. l. is, repsi, reptum. *Rampare, rampicare, aggrapparsi, strascinarsi. n. ass.* Correpere in navem. *Plau.* Illis correpunt membra pavore. *Lucr. Eglino per lo spavento van brancolone per terra.* Occultè in aliquam orationem corrependum. *Cic.* Intra muros correpsimus. *Col.* Quod dum efficere vultis in dumeta correpitis. *Cic.*

Corri-

Corrideo, rides p. I. risi, risum. *Ridere insieme, e (per metaf.) risplendere, rallegrarsi. n. ass.* Omnia corrident conceptâ luce diei. *Lucan.*
Corrigo p. b. is, rexi, rectum. *Dirizzare, ò raddirizzare cosa torta. 1. a.* Frangas potius, quàm corrigas, quæ in pravum induruerunt. *Quint.* Miloni athletæ malum tenenti, nemo digitū corrigebat. *Plin.*
2 *Per emendare, correggere, riformare, ò compensare.* Corrigere mendum, vitium, orationem, epistolam, sententiam, mores Civitatis, se ipsum: *vel* tarditatem cursu, &c. *Cic.* Quin eum ad frugem corrigis? *Plau. Perchè nol fai migliorar di costumi?* Ad corrigenda vina vim habet pręcipuam liquor myrti *Plin. Per migliorare il vino giova molto, &c.* Correctus *part.* Laudationem Porciæ tibi misi correctam. *Cic.* Certè enim recentissima quæque sunt correcta, & emēdata maximè. *Id.*
Corripio, ripis p. b. ripui, reptum. *Prendere in fretta, torre per forza, rapire. 1. a.* Corripit arcum, ac sagittas. *Virg* Hominem corripi, ac suspendi jussit. *Cic. Lo fe prendere, ed impiccare.* Corripuit se repentè in ædem, *vel* intrò, *vel* ad patrem. *Ter. Si ritirò in fretta, &c.* Se, *vel* corpus e lecto. *Virg. Saltò subito di letto.* Corripere spatium, *seu* viam. *Id.* Cursum. *Liu. Mettersi in camino, caminare in fretta. &c.* Corripuit flamma domum, *vel* scintilla domum flammis: *vel* domus corripitur flammâ. *Ouid. S'appicciò il fuoco alla casa.* Corripi dolore, amore, cupidine, morbo, febri, somno, metu, furore. *Plin. Ouid. Cels. Esser sorpreso, ed assalito da dolore &c* Omnium partes corripere, atque complecti. *Nepos. Tirare a sè.* Neque cunctabatur, quin proximas Præfecturas corripiat. *Tac.*
2 *Per abbreviare, accorciare.* Corripere syllabam, *vel* membra. *Lucr.* Gradum. *Hor. Affrettare il passo.* Moras. *Ouid. Far presto.*
3 *Per correggere, ammonire, riprendere, ò castigare.* Verbis me corripuit magister: *vel* magistri voce correptus sum. *Hor.* Corripere impensas. *Suet.* Peccata alicujus. *Ouid.* Clamoribus scilicet maximis judices corripuerunt. *Cel. à Cic.* Indecoras adulationes corripuit edicto. *Suet. Riprese.* Correptus *part.* Ego repentè vi Tribunitià correptus. *Cic. Sorpreso.* Correptum manibus tenere. *Virg.* Correpta pecunia. *Cic. Rubbata.* Correptis vectigalibus. *Id. Defraudate.* Correpti Patres. *Liu. Sorpresi.*
Corrivo p. l. as, &c. *Derivare raccorre da molti ruscelli. 1. a.* Corrivàtur torrentes, *vel* amnes. *Plin.* Corrivatur e cautibus, salis liquor. *Id. Cola il sale da i massi.* Fossas agrorum siccandorum causâ factas, Mutius ait, colendi agri causâ fieri, non tamen aquæ corrivandæ. *Vlp.*
Corroboro p. b. as, &c. *Fortificare, corroborare, confermare. 1. a.* Corroborare se. *Cic.* Stomachum. *Plin.* Vox se corroborat. *Cic. Si rinforza.* Corroboratur malum hoc urbanum. *Id. A crescendo.* Corroborata ætas, virtus, audacia. *Id. Età robusta. &c.* Odium, *seu* vitiū vetustate corroboratum, *Id. Odio,, ò vizio invecchiato.* Qui spem

Cati-

Catilinæ cum mollibus sententiis, & conjurationem nascentem non credendo, corroborârunt. *Cic.* Mens usque eò Philosophiam ipsam corroborat, ut virtutem efficiat. *Id.*

Corrodo p. l. is, rosi, p. l. rosum. p. l. *Rodere insieme, ò consumare rodendo.* 1. *a.* Insulæ corrosæ. *Varr.* Nos autem ita leves, atque inconsiderati sumus, ut si mures corroserint aliquid, quorum est opus, hoc unũ monstrum putemus. *Cic.* Corrosis ossibus. *Iuven.*

Corrogo p. b. as, &c. *Domandar con preghiere, accattare, ò raccogliere.* 1 6. *a.* Corrogare stipem, *seu* pecuniam ad usus necessarios. *Cес.* Nummos ab hospitibus, *vel* de alicujus bonis. *Cic.* Vasa, vestimenta. *L'Aut. ad Heren.* Corrogari jussit ex navibus vela cum antennis. *Liu.* *Ordinò, che si cogließero le vele.* Ipse suos necessarios ab atriis Liciniis, & à faucibus macelli corrogat, ut ad tabulam Sextiam sibi adsint. *Cic.* Quum ipse à viciniis cum testa ambulans carbunculos corrogaret. *Ad Heren.* Quidam corrogati convenerunt. *Cic.* Corrogati auditores. *Quint.* *Uditori, ò Scolari mendicati.*

Corrotundo, as, &c. *Attondare, ritondare.* 1. *a.* Si has quoque corrotundaverint. *Sen.* Uno cursu centies sestertiũ corrotũdavi. *Petron.*

Corrugo p. l. as, &c. *Increspare, raggrinzare, far le rughe.* 1. *a.* Corrugare frontem. *Plau.* *Increspare, &c.* Nè turpe toral, nè sordida mappa corruget nares. *Hor.* Ubi satis corrugata erunt acina. *Col.*

Corrumpo, is, rupi p. l. ruptum. *Corrompere, guastare, distruggere.* 1. *a.* Domum, & semet igni corrumpunt. *Sall.* Id nec aquà, nec igni potest corrumpi. *Plin.* Conclusa aqua facilè corrumpitur. *Cic.* Corrumpere tabulas publicas. *Id.* Juventutem. *Id.* Animum. *Id.* Bonos mores. *Id.* Corrumpere oculos fletu. *Plau.* Ille ex adolescente optimo corruptus est. *Plau.* *Ei di buonissimo, ch'egli era, incattivì malamente.* Corruptis moribus adolescens. *Id.* *Di rei costumi.* Ex amore illius puellę corruptus est oppidò. *Id.* *Egli è pur troppo guasto per colei.* Eâ proditione se, suasque spes ille corrupit. *Sall.* *Con quel tradimento rovinò se stesso, &c.* Naturam plerumque fortuna corrumpit. *Curt.* *Bene spesso la prosperità fà cangiar natura, fà insolentire.* Ingenuos puellarum oculos obscœnis tabellis, *seu* picturis turpibus. *Prop.* *Contaminargli occhi pudichi con figure oscene.* Corrumpere aliquem blanditiis, judicem largitionibus, pecuniâ, præmiis, auro, spe, &c. *Cic.* *Subornare, e corrompere con carezze alcuno, ò con doni il giudice.* Judex ille muneribus corruptus est. *Id.* *Quel Giudice prese lo 'ngoffo ò l'imbeccata.* Corrumpere diem. *Plau.* *Perdere il tempo.* Literas. *Cic.* *Falsificare.* Rem familiarem. *Sall.* *Dissipare.* Opportunitates. *Id.* *Perdere le buone occasioni.* Nihil operis facio, corrumpor situ. *Plau.* *Io non fò nulla, mi marcisco nell'ozio.* Corruptus. *part.* Animus largitione corruptus. *Cic.* Iter factum corruptius imbri. *Horat.* Animo male est, aquam velim; corrupta sum, atque absumpta. *Plau.* Corrupti boves. *Ter.* *Dimagrati.* Corrupti equi macie. *Cæs.*

Corruo,

Corruo, is, corrui, corrutum p. b. *Cadere, rovinare, ò cascare insieme; andar à terra n. ass.* Ille penè timore, ego risu corrui. *Cic.* Corruit spes, *seu* fortuna nostra. *Id.* Trojanorum opes corruerunt. *Id Fù abbattuta la potenza de' Trojani.* Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt. *Id.* Multa oppida corruerunt. *Id.* Qui si stare non possunt, corruant. *Id.* Uno meo fato, & tu, & omnes mei corruistis. *Id.* Urbs tota Lacedæmoniorum corruit. *Id.* Corruiturus, *partic. L usa il Commentator di Ter. Per errare.* Ille, tanquam inexercitatus histrio, in extremo actu corruit. *Cic. Per far cadere.* 1. *a.* Amor me corruit: fulmen corruit arcem. *(poet.) Catul.* Quæ possint corruere hanc rerum violento turbine summam. *Lucr. Per cozzare, investirsi l'un l'altro. n. ass.* Accipitres, ut rostris inter se corruerent, convolabant. *Curt. Per ammassare.* 1. *a.* Ibi corruere me posse, ajebat, divitias. *Plau.* Quòd eo spicas, aliudve corruebant. *Varr.*

Corruspor, aris &c. *Cercare con diligenza.* 3. *d.* Corruspari consilia in pectore. *Plau.*

Corusco, as, &c. *Risplendere, sfolgorare. n. ass.* Flamma inter nubes coruscat. *Cic. Per vibrare, scuotere.* 4. *n.* Coruscat ille gladium, telum, mucronem, facem. *Sil Ital.* Oditque moras, hastamque coruscat. *Virg. Per dimenarsi, scuotersi, tremolare. n. ass.* Longa coruscat, sarràco veniente, abies. *Juven.*

Crassesco, is, s. p. *Ingrossare, ò ingrassare, diventar grasso. n. ass.* Qui neque in nebulam densetur, nec crassescat in nubes. *Plin.* Purgamentis sues crassescunt. *Id.*

Crassifico p. b. as &c. *Lo stesso.* 1. *a.* Crassificare corpus. *Aurelio.*

Crasso, as &c. *Ingrossare.* 1. *a.* Pili crassantur in setas. *Apul.*

Cratio, is, ivi, itum. p. l. *infin.* cratire. *Erpicare, tritar coll' erpice (strumento rustico) la terra assolcata.* 4. *n.* Utilissimum simul herbæ arare, deinde cratire. *Plin.*

Crebresco, is, crebui, & crebrui. s. s. *Spessirsi, ò divolgarsi, andar crescendo. n. ass.* Crebrescit fragor, rumor, sermo. *Plin.* Fama. *Tac.* Crebrescunt optatæ auræ. *Virg.*

Crebro, as &c. *Far spesso. n. ass.* Si crebravit, ipsus gaudet, res perit. *Plau. Al. leg.* Increpavit. *Al.* Increbravit.

Credo, is, credidi, creditum p. b. *Credere, dare, ò prestar fede, ò credenza.* 1. 3. *a. ò abl. con de.* Credo Deo, *vel* tibi. *Plau.* Crede mihi. *Cic.* Credo tibi hoc. *Teren.* De hac re. *Quintil.* Nobis de Cæsare creditur. *Cic. Mi si crede quanto dico di Cesare.* Bis ad te scripsi, te leviter accusans, quòd me citò credidisses. *Id.* Rectè non credis de numero militum, ipso dimidio plus scripsit. *Id.* Credo Deum, Virginem, &c. *Ovid. Credo eßervi Dio, &c.* Credere in Deum: *si dice dagli Ecclesiastici.* Nihil mihi divini, neque humani credas. *Plau. (formola di giuramento antico) Che io perda ogni fede, se in ciò mentisco.* Nihil mihi jam creditur. *Plau. Ho perduto il credito.*

2 Per

2 *Per fidarsi* 3. *n.* Nimium ne crede colori. *Virg. Ecl.* 2. Credere viribus, valetudini, &c. Tuæ fidei credo. *Plau. Mi fido per la tua fede.* Crede hoc meæ fidei. *Ter. Credimi. Cicer. l'adoprò assolut.* Audivi equidem ista de Majoribus natu, sed nunquam sum adductus, ut crederem. *Cic. in Brut.* Nervos, atque artus esse sapientiæ non temerè credere. *Id. de Petit. Consulatus.*

3 *Per dare in potere, commettere alla fede d'uno, confidare; ò dare in prestito.* 3. *a.* Mihi is aurum credidit. *Plau. Aul.* Credere se ventis, mari, cœlo, pennis. *Plau. Virg. Mettersi in mare, ingolfarsi, ò volare.* Veritus se credere nocti. *Ovid. Temendo d'esporsi alla notte.* Credere suum animum, *vel* consilia alicui. *Ter. Andr.* 1. *Scoprire tutto il suo cuore.* Libris arcana credere. *Hor. Mettere in carta il suo segreto.* Ego nunquam hodie quicquam credam, nisi accepto pignore. *Plin. Io non presterò nulla oggi senza pegno.* Credere se pedibus, *Sil. lib.* 4. *Darsi alla fuga.* Credere aliquid ceræ. *Plau. Pers.* 4. *Scrivere.*

4 *Per pensare, credere, giudicare. n. ass. e l'infin.* Credo, te credere. *Ter. Andr.* 4. Credo, illum jam affuturum esse. *Ter.* Me, credo, vinces (*iron.*) *Cic. Si appunto, io sarò vinto da te. Si adopra impersonalmente.* Temerè creditur. *Cic. pro S. Rosc. Si trova anche col genitivo.* Cui omnium rerum ipsus semper credit. *Plaut. Asin.* 2. Creditus *part.* Cassandra non unquam credita Teucris. *Virg. Æn. l.* 1. Haud creditus sufficere. *Tac. An. l.* 13. Solutio rerum creditarum. *Cic. Off.* 2. *Depositate.* De pecuniis creditis jus dicere. *Id. de Prov. Cons.* Ut omnia vestræ sapientiæ, fidei, potestatique commissa, creditaque esse videantur. *Id. pro Domo sua ad Pontif.*

Creduo, is, credui, creditum. *Lo stesso.* Mihi quisquam nunquam duarum rerum creduit. *Plau. Truc.* 2. *Ma in tali esempj vi è l'Ellipsi, e vi s'intende l'accusativo* summam, *ò altro simile.* Creduint *pro* crediderint. *Id. Capt.* 3.

Cremo, as, &c. *Abbruciare, ardere.* 1. *a.* Cremare libros, membra, mortuos. Neronis incendia, quibus cremavit urbem. *Plin. l.* 17. Humi sepulturâ cremari. *Cic. Philip.* 14. Sylla primus è Patritiis Cornelis igni voluit cremari. *Id. de leg.* Quum, mortali corpore cremato, animus in lucem excesserit. *Id. de div.* Crematos excitare mortuos. *Hor. epod.* 17.

Creo, as &c. *Creare, generare, produrre.* 1. *a.* Natura, *vel* Deus omnia creat. *Cic. de Fin.* Terra creat arbores. *Virg.* Adolescens à patre nobili, *vel* de stirpe humili, *vel* dubio genitore creatus. *Ovid. Met. l.* 2. Is Æneam Silvium creat. *Liv. lib.* 1. *cap.* 3. Matre servâ creatus. *Flor. l.* 1. *c.* 6. Domi creati decem Prætores, qui exercitui præessent. *Nep. l.* 4. Fortes creantur fortibus: *prò* à fortibus. *Hor. od. l.* 4. Creare Consules, Magistratus, Ducem gerendo bello (*dat.*) Regem, Sacerdotem. *Cic. Att.* 9. *Cæs. B. G. l.* 7. *Liv. l.* 1. *Eleggere.* Hinc qui legitimè, & auspicatò electi non essent, vitio creati dicebantur. *Liv.*

2 *Per cagionare, apportare, arrecare.* 1. 3. *a.* Creare alicui ærumnas

nas, fastidium. *Plin. l. 22. c. 24. Annojare*: Periculum. *Cic. Ver. 1. Mettere in pericolo*. Moras, lites, errorem, adversam valetudinem, fraudem, damnum, vastitatem, exitium familiæ, urbibus, &c. *vel* commoditates, &c. *Cic. de Div. & al.* Secundæ res negligentiam plerunque creant. *Liv. La prosperità bene spesso rende l'uomo trascurato*. Creare voluptatem inimicis. *Plaut. Cas.*

Crepito p. b. as, &c. *Strepitare, crocchiare, n. ass.* Crepitat cymbalum, tympanum, grando, laurus in igne. *Plin. Virg. Sen. Trag.* Myrtata crepitant in igne. *Plin. l. 12. c. 17.* Ilice, sic leni crepitabat bractea vento. *Virg. En. l. 6.* Crepitare dentibus. *Plaut. Diruggìnare i denti*. Vacuus mihi venter crepitat. *Id.* Pluribus osculis collisa labra crepitabant. *Petron.* Multâ grandine nimbi culminibus crepitant. *Virg. En. l. 5.* Crepitans *part. pres.* Ipsa sibi plaudat crepitante Ciconia rostro. *Ovid. Met. l. 6.*

Crepo, as, crepui, crepitum p. b. *Sonare, strepitare, stridere, romoreggiare. n. ass. o 4. n.* Crepuit foris. *Ter. Adel.* Crepuère fores ab hero. *Plau.* Intestina mihi crepant. *Id. Gorgogliano le budella*. Crepat laurus adusta. *Ovid. Stride l'alloro, quando s'arde*. Crepante pede desilit altis aqua montibus. *Hor. in od. Scende già mormorando l'acqua*. Cave sis nè bubuli in te còttabi crepent. *Plau. Guarda che non ti suonino sul dosso i nervi di bue*. Crepuit januæ custos arundine fissâ, & fur nodoso fuste. *Prop. Tambussarono bene il portinajo con la canna, rottagli 'n dosso; e 'l ladro con un bastone*. Incusso crepuerunt pondere malæ. *Sil. l. 9. Fecero rumore per un schiaffo*. Et manibus faustos ter crepuere sonos. *Prop. (sup.* spectatores*)*. Populus frequens lætum theatris ter crepuit sonum. *Hor. poet. Gridò trè volte e viva*. At circum pulpita nostra, & steriles cathedras basia sola crepant. *Marz. epigr. l. 1. Non si sente altro che parole, ò viva &c.* Crepans *part. pres.* Chlamidemque, sinusque crepantes. *Virg. En. l. 1.*

2 *Per rompersi, crepare, scoppiare, schiantarsi*. Remi obnixi crepuère, illisaque prora pependit. *Virg. En. l. 5.*

3 *Per dire, parlare di continuo d'una cosa, lamentarsi. 1. a.* Is crepat, ut genus antiquum facilè toleraret Aëvum. *Lucr. l. 2. Ei spesso và dicendo, come gli antichi, &c.* Ex nitido fit rusticus, atque sulcos, & vineta crepat mera. *Hor. l. 1. ep. 7. Non ha altro in bocca, che solchi &c.* Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat? *Hor. l. 1. od. 18. Nessuno, quando egli è imbriaco, si lagna della povertà, &c.* Crepare immunda verba. *Id. Dire parole sconce*. Si quid Stertinius veri crepat. *Id. l. 2. Sat. 3. S'ei dice nulla di vero*. Crepaturus *part. fut. Valla, ed Emman.* V. Increpo.

Crepusculasco, is. *Farsi notte. n. ass. Sidon. l. 8. epist. 3.*

Cresco, is, crevi, cretum. *Crescere. n. ass.* Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit. *Juven.* Crescere in altitudinem. *Liv.* In immensum. *Ovid.* Creverunt hostium opes, & animi. *Cic. Catil.* Crescit mihi materies scribendi. *Id.* Cresse, pro crevisse *(sinc.) Lucr. l. 2.*

Cre-

Cretus *partic. pass.* *Nato, ò generato*. A sanguine Trojano cretus. *Virg. En. l.* 4. Ab eâdem origine. *Ovid. E senza prepos.* Quo sanguine cretus. *Virg. En. l.* 2. Corpore mortali cretus. *Lucan. Per avvanzarsi*. Crescentem ornate poetam. *Virg. Ecl.* 7. Quum ad extremam senectutem non minùs dignitate, quam gratiâ, fortunâque crevisset. *Nepote. Attic. c.* 21. Sic fortis Hetruria crevit. *Virg. Georg. l.* 2. *Per rallegrarsi, godere del male altrui*. E nostro crescit mœrore Charaxus. *Ovid. Eroid.* 15. *Per arricchirsi à danno altrui*. Accusarem alios potiùs, ex quibus possem crescere. *Cic. pro Rosc. Am.* Crevi *(sup. pret.)* modò significat hæreditatem adii; modò major ætate, vel censu sum: modò judicavi: modò divisi &c. *Festo*.

Creto, as, &c. *Incrostare di creta*. 1. *a*. Cretatæ fasciç. *Cic. Attic. l.* 2. Gretata ambitio. *Pers. Sat.* 5. *Vestita di bianco &c.*

Cribro, as, &c. *Crivellare, vagliare*. 1. *a*. Cribrare triticum. *Col.* Nam omni lentore misso, faciliùs in pulverem resolvitur, atque cribratur. *Id. l.* 12. Incisum forficulis cribrant. *Plin. l.* 25. *c.* 5.

Criminor p. b. aris, atus. *Accusare falsamente, incolpare à torto, calunniare: ò incolpare à ragione, riprendere, biasimare, querelarsi*. 3. 4. *d. e l' infin.* Criminor te furti. *Ter.* Tu me ingratum esse, criminaris. *Cic. pro Planc.* Criminor de te hoc facinus, *vel* te de hoc facinore. *Id. ad Her.* Invidiosè criminari potentiam alicujus. *Id. pro Mil.* Criminatur, me comperisse omnia. *Cic.* Jam enim non libet omnia criminari. *Id. Ver.* 6. *Si adopra ancora col dat. & acc; con apud di persona*. Hanc metui, nè me criminaretur tibi. *Ter. Eun.* 5. Marius Q. Metellum apud Pop. Rom. criminatus est, bellum illum ducere. *Cic. de Offic. l.* 3. *Et acc. con ad*. Verita, nè se ad Regem criminaretur. *Higin. l.* 2. *Astron. c.* 18

Crimino p. b. as, &c. *Lo stesso*. 1. *a*. Non benè vult tibi, qui falsò criminat apud te. *Ennio ap. Non. c.* 7. *è am*. Non criminatum ab Antia, sed &c. *partic. pass. Higin. Astron. l.* 2. *c.* 18.

Crinio, is, ivi, itum p. l. *Mettere i capelli, vestir di chioma*. 5. *a*. Vere novo crinitur frondibus arbos. *Stat.* Frondenti crinitur cassis olivâ. *Id.* 4. *Theb. L'elmo s'infronda, e si ricuopre d'ulivo*. Crinitus, *part.* Gorgonis os pulcherrimum, crinitum anguibus, revellit. *Cic. Ver.* 4. Tum Stellis iis, quas Græci Cometas, nostri crinitas vocant. *Id. de Nat. l.* 2. Crinita galea. *Virg. En.* 7. Crinitus Apollo. *Cic. Acad.* Post alii proceres, citharâ crinitus Jopas. *Virg. En. l.* 1. Crinitæ, Line Pædagoge, turbæ. *Marz. l.* 12.

Crispico p. b. as, &c. *Increspar leggiermente* 1. *a*. Ventus mare cœruleum crispicans. *Gell. l.* 18. *c.* 11. Buxus rarò crispicans. *Plin. l.* 16. *c.* 16.

Crispisulco, as, &c. *Scorrere serpeggiando*. *n. ass.* In Ajacis navim crispisulcans igneum fulmen injectum est. *Cic. Topic. c.* 16.

Crispo, as, &c. *Increspare*. 1. *a*. Ventus crispat mare. *Val. Flac.* Fimi cinere crispari capillum. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Bina manu lato crispans hastilia ferro. *Virg. En. l.* 1. *Scuotendo*. Ingeminat tremulos, naso crispante,

pante, cachinnos. *Perf. Sat.* 3. *Aggrinzando il naso*. Crispata cacumine buxus. *Claud.* 2. *de rapt. Prof.*

Criffo, as, &c. *Dimenarsi oscenamente*. *n. ass.* Frictum crissantis adorat. *Juven. Sat.* 6. *Proprio della donna*.

Crocio, is ivi itum p.l.[*inf.* crocire] *Gracidare, far la voce del corbo n.ass.Plau.*

Crocito p. b. as, &c. *Gracidar sovente*. *n. ass.* Et corvus voce crocitabat suâ. *Plau. Aul.* 4. *Altri leggono* crocibat, *da* Crocio, is. Et crocitat corvus, graculus at frigulat. *Aut. Philomel.*

Crucifigo p. l. is, fixi, fixum. *Crocifiggere* 1. *a.* Authorem summarum pridie, quàm crucifigeret, vocavit in cubiculum. *Suet. Dom. c.* 10. Crucifixus *part. pass.* Polibyun leones in Africa crucifixos vidisse. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Invenerunt ducem crucifixum. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. Qui crucifixus erat Deus. *Fortunat.*

Crucio, as, &c. *Tormentare, affliggere, cruciare*. 1. *a.* Ipse sese cruciat ægritudine. *Plau.* Non se pejus cruciaverit, atque hic. *Hor. Sat. l.* 2. Cruciari dolore, fame, sitî, vigiliis. *Cic.* Uterus mihi cruciatur. *Plau. Ho doglie di parto*. Cor mihi cruciatur. *Id. Mi sento scoppiare il cuore*. Crucior animi, *vel* animo. *Id.* Crucior, me non habere lapidem. *Id.* Quæ nos semper omnibus cruciant modis *Ter. Eun.* Officii mei deliberatio me cruciat, cruciavitque adhuc. *Cic. Attic.* Tu dies, noctesque cruciaris. *Id. Parad.* Illi scelerum suorum conscientiâ cruciati, Populo Rom. pœnas dabunt. *Id. ante Exil.* Cruciatus est à Dolabella Trebonius. *Id. Phil.*

Crudesco, is, crudui, s. s. *Incrudire, incrudelire, inasprirsi*. *n. ass.* Crudescit morbus. *Virg. Georg. l.* 3. Ira *Justin. l.* 8. Pugna. *Stat.* Seditio. *Tac. Histor. l.* 3.

Crudito p. b. as, avi, atum. *Aver cruditâ di stomaco, non digerire*. 1. *a.* Populus carnis avidissimus, usque ad choleram ortygometras cruditando. *Tertull. de Jejun. c.* 16.

Cruento, as, &c. *Insanguinare, imbrattar di sangue*. 1. *a.* Secures suas, cruentari scelere noluit. *Cic. de Arusp. resp.* Tua me lacerat, & cruentat oratio. *Id. Phil.* 2. Imponitque notam collo, morsuque cruentat. *Prop. l.* 4. *el.* 9. Tribunus Pl. templum cruentavit. *Cic. pro Sext.* Nè propter me, Civium vulneribus Respublica cruentaretur. *Id. post Red. in Sen.* Gladium cruentatum in vaginam recondidit. *Id. de Inven. l.* 2.

Crusto, as, &c. *Incrostare*. 1. *s. a.* Crustare parietes marmore, calce. *Plin.* Mala generosissima crustant gypso, vel cerâ. *Id. l.* 15. *c.* 17.

Cubito p. b. as, &c. *Giacere spesso*. *n. ass.* Pusio cum majore Sorore cubitavit. *Cic. pro Cel.*

Cubo, as, bui, bitum p.b. *Coricarsi, giacere.n.ass.* Cubat in faciem, mox deinde supinus. *Juven. Sat.* 3. *Giace boccone, e poco dopo supino*. Cubare in lecto. *Plaut. Cas.* Cum Pater cœnatus, cubitû in idem conclave cum duobus filiis, isset. *Cic. pro S. Rosc.* Surgere cubitu. *Caton.* Deinde cubitum discessimus. *Cic. de Som.* Hic fuit, hic cubuit, thalamo dormivimus

mus illo. *Ovid. de remed.* Cum iste etiam cubaret, in cubiculum introductus. *Cic. Ver. 5.*

2 *Per esser infermo, stare a letto per infermità.* Ægrotus in lecto cubàns. *Ad Heren.* Narrabat, eum cubantem disputasse. *Cic. Tusc. l. 2.* *Per giacere sul gomito.* At etiam cubat cuculus: Surge amator, i domum. *Plaut. Asin. 5. Giace l'adultero &c.* Cubat ille ex duritia alvi. *Suet.* Cubat jam quinque menses. *Hor.* Cubâris, *pro* cubaveris, *seu* cubueris. *Proper. lib. 3. eleg. 15. e 16.* Non quia septenas noctes sejuncta cubâris. Cubasse *pro* cubavisse, *da* cubavi *pret. ant. Quintil.*

Cucubo p.b. as, &c. *Far la voce della civetta. n. ass.* Noctua lucifuga cucubat in tenebris. *Auth. Philom.*

Cuculo p. b. as, &c. *Far la voce del cucùlo, ò cucco. n. ass.* Et cuculi cuculant, fritinnit rauca cicada. *Aut. Phil.*

Cucurio, curis p. l. ivi, itum p.l. *Far la voce del gallo. n. ass.* Cucurire solet gallus, gallina gracillat. *Aut. Phil.*

Cudo, is, cudi, cusum. *Battere, stampare, improntare, coniare. 1. 3. a.* Cudere nummos. *Batter moneta. Plau.* In me isthæc cudetur faba *(prov.) Ter. Eun. 2. Io ne pagherò il fio, ne porterò la pena.* Argentum cudo, quod tibi dem *Id. Heaut. Raduno moneta &c.* Quas tu mihi tenebras cudis? *Plaut. Epid. 3. Che trappole mi fai? Lamb. leg.* Trudis.

Culpo, as &c. *Incolpare, ò biasimare. 1. a.* Laudari vel falsò malim, quàm verè culpari. *Plaut.* Audio culpantes agrorum infœcunditatem. *Col.* Illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali. *Plaut. Bacch.* Vir bonus, & prudens versus reprehendet inertes, culpabit duros. *Hor. de Art.* Laudatur ab his, culpatur ab illis. *Id.* Bibuli patientiam culpavi. *Cic.* Non te tui piget &c. quum ea culpas, quæ &c. *Cic. in Sall.* Molestius, culpatiusque esse arbitror. *Gell. l. 11. c. 7.*

Culpito p. b. as, &c. *Biasimare spesso. 1. a.* Nè jusjurandum nostrum quisquam culpitet. *Plau. Cist. 2.*

Cultello, as, &c. *Spianare vn poggio, ò rialto. 1. a.* Cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad planitiem redigimus. *Frontin. de limit.* Cultellatus. *Fatto à modo di coltello.* Muræнам infixam hamo invertere se, quoniam sit dorso cultellato, spinâque lineam præsecare. *Plin. l. 32.* Lapis cultellatus. *Higin. Pietra di cinque angoli.*

Cumulo p. b. as, &c. *Ammontare, accumulare, ammassare, ò aumentare, colmare. 1. 5. a.* Cumulare aurum. *Cic.* Altaria, *vel* aras donis. *Virg.* Gaudium alicujus. *Cic. Att. l. 4. Colmar di gioja.* Cumulari maximo gaudio. *Id. ib. l. 14.* Cumulare aliquem beneficiis, muneribus, laudibus. *Plin. Virg. Tac. Cic.* Sibi honores, invidiam, &c. *Liv. l. 3. Tirarsi contro l'odio degli altri.* Cumulare priora benefacta novis. *Plau. Aggiungere nuovi favori à i primi.* Scelus scelere. *Cic. Catil. Aggiunger delitto à delitto.* Cor meum cumulatur irâ. *Id. pro Cel. Son tutto pieno di stizza.* Cumulare æs alienum usuris. *Liv. l. 2. Accrescere i debiti con denari presi ad interesse. Per perfezionare.* Deinde à te peto, ut ea, quæ &c.

ad

ad exitum agere, & cumulari per te velis. *Cic. Fam.* Cumulatus, *part.* Cumulatus omni laude Orator. *Id. de Or.* Omni rerum genere cumulata Oratio. *Id. ib. l.* 2. Hoc vitio cumulata est eruditissima illa Græcorum natio. *Id. ib.* Cumulatus plurimis, & maximis voluptatibus. *Id de Fin.* Cruciatibus maximis. *Id. ib.* Virtus cumulata. *Id. pro Sext. Virtù perfetta.* Spreta in tempore gloria, interdum cumulatior redit. *Liv. l.* 2. *c.* 47. Cumulatissimus scelerum. *Plaut. Aul.* 5.

Cunctor, aris, atus. *Indugiare, tardare, differire, d. aff. e può aver l'infin.* è 3. *d.* Diutius cunctari in vita. *Cic. de Sen. Viver lungo tempo.* Nè cunctentur parare amicos largiendo. *Salluſt. in Jugurt.* Alternos cunctatur ille gressus ægro poplite. *Valer. Flacco lib.* 2. *Argonaut. Camina a lenti passi.* Si cunctetur, atque agat leniùs. *Cæſ. B. C. l.* 1. Sed assequar omnia, si propero: Si cunct r, amitto. *Cic. Att. Ed ablat. con in.* Quibus rebus cognitis, cunctatus non sum in cursu bonorum consiliorum. *Id. Fam. lib.* 10. *Per dubitare.* Cunctari enim se, nè si superesset, eriperet reum legibus; sin deesset, destituere amicum videretur. *Suet. Aug. c.* 56. Cunctans. *part. pres.* Animi cunctantes, pectora cunctantia. *Val. Flac. Animi perplessi.* Cunctantem incitare. *Cic. de Or.* Excitare cunctantem, & diffidentem. *Id. Fam.* Utrum ingenio cunctantior fuerit. *Liv. B. P. l.* 10. Et pigri latices magis, & cunctantior actus. *Lucr. l.* 3. Cunctatus *part. pret.* Rex phalangem, nihil cunctatus, inducit. *Curt. l.* 5. Cunctatior fortasse; & cautior esse deberem. *Plin. l.* 2. *ep.* 16. Cunctandus. *particip.* Quam ob causam non est cunctandum, profiteri &c. *Cic. de Univ.* Si exploratum tibi sit, posse Regno potiri, non esse cunctandum; sin dubium, non esse conandum &c. *Id. Fam.* Unus homo nobis cunctando restituit rem. *Enn. ap. Cic. de Sen.*

Cuncto, as, &c. *Lo stesso. n. aff.* è 1. *a. Plau. ed Enn.* (*è ant.*) *onde* Cunctatus, *partic. passivo.* Cunctatis extremo in limine plantis. *Val. Flac. lib.* 7. Abi hinc: cunctas? *Plau. Caſ.* 4.

Cuneo, as, &c. *Coniare, puntellare, fortificare.* 1. *a.* Si quid cuneandum sit in ligno, clavisque figendum. *Plin.* Cuneare orationem. [*met.*] *Quin. Confermar con ragioni, &c.* Postremus lapis inclinata fornicis latera cuneat. *Sen. Fil. Ep.* 118. *L'ultima pietra della volta stringe tutte l'altre.* Cuneatus ager *Col. l.* 5. *c.* 2. *Per formare in guisa di conio.* Se in diversos angulos cuneat. *Mela.* Hispania cuneatur angustiis inter duo maria. *Plin.*

Cunio, is, ivi, itum. p. l. *Empir di sterco* (*come i fanciulli nelle cune*) *n. aff. o.* 1. *a. Festo.*

Cupio, is, ivi, itum. p. l. *Desiderare, desiare, bramare.* 1. *a. e l'infin.* Cupere nuptias. *Ter.* Aliquem. *Cic. Phil.* Cupit te videre, *vel* Te conventum. *Plau. Desidera vederti, ò parlarti* Pompeii causâ omnia cupio. *Cic. Fam.* Cupio tibi, *vel* cupio tibi quæ vis, aut optas. *Plau.* Quid? Ego Fundanio non cupio? Non sum amicus? *Cic. Q. Fr. l.* 1. Tibi, cui maximè cupio, satisfaciam. *Id. Fam.* Faveo Curioni, Cæsari honestissimè cupio. *Id. ib.* Cupiens, *part. pres.* Neque verò nobis cupientibus fructus ocii datus

cus

tus est. *Id. de Or.* Hujus cupiens corporis est. *Plaut. Milef.* Dominandi suis, quàm subigendi externos cupientiores. *Aurel. Vit.* Marius cupientissimâ Plebe Consul factus. *Sall. Jug.* Cupitus. *part. pret.* Visamque cupit, potiturque cupitâ. *Ovid. Fast. l.* 2. Tandem huic cupitum contigit. *Plaut. Pœn.* 5. Cupiens liberorum *Plau. (nome.)* Cupire, & cupiret. *disse Lucretio, pro* Cuperet: *ma è antico*. Perfringere ut arcta naturæ primus portarum claustra cupiret. *Id. l.* 1.

Curo, as, &c. *Aver cura, dar opera, usare, ò far diligenza, procurare, affaticarsi*. 1. *a. ò n. ass. e l'ut, ò nè al congiunt., ò l' infin.* Valetudinem tuam cura diligenter. *Cic. Fam.* Cura ut valeas. *Id. ib.* Consul redire non curat. *Id.* Asservandum cura vinctum. *Ter.* Id faciendum cures. *Cic.* Tu fasciculum, qui est M. Curioni descriptus, velim cures, ad eum perferendum. *Id. Att. l.* 8. Eò ad te scripsi, ut eam epistolam mihi curares referendam. *Id. Fam.* Nihil minùs curandum est &c. *Id. Att.* Curio misi, ut medico honos haberetur, & tibi daret, quod opus esset; me, cui jussisset, curaturum. *Id. Fam. Che io avrei sborsato il denaro a chi egli avesse ordinato*. Curare Remp. *Id. Governare, prendersi cura de gli affari publici*. Parentes, amicos, se ipsum. *Plau. Trattar bene, ò aver cura de' padri, &c. Ristorarsi*. Se mollitèr, *vel* genium suum, cutem. *Ter.* Pelliculam. *Ter. Hor. Governarsi bene, farsi buona ciera*. Præcepta alicujus, *seu* negotia, officium suum, sacra, prandium, &c. *Plaut. Cic. in ep. Eseguire, ò far con diligenza gli ordini, &c. Preparare il desinare*. Multi aliena curant, sua negligunt. *Ter. Badano molti a' fatti altrui, trascurando i proprj affari*. Curabo fidem meam. *Plau. Avrò pensiero di mantener la promessa*. Curare alicui pecuniam. *Cic. Att. Procurare, ò trovar danari a uno*. Sat est, curabo, *vel* curabitur. *Ter. Andr.* 1. *e Plau. Non occorre altro, ti servirò. E coll' infin.* Si curet nocte togatus currere. *Juven. Sat.* 3. Ego Patriam liberavi, vos liberi esse non curatis. *Ad Heren.* Itaque ea nolui scribere, quæ nec indocti intelligere possent; nec docti legere curarent. *Cic. Acad.* Quis enim potest, quum existimet à Deo se curari, non semper Divinum numen horrere? *Id. ibid.*

2 *Per medicare, governare, ò guarire, rimediare*. 1. *a.* Curare ægrotos. *Plau. Servire gli ammalati*. Corpus suum somno, & cibo. *Liv. Ristorarsi, riposarsi*. Boves. *Plau. Pascergli*. Morbos, vulnera, vitia, injurias amici. *Cic. Sall.* Adolescentes faciliùs in morbos incidunt, graviùs ægrotant, tristiùs curantur. *Cic. de Sen.* Mulier exclamat, se ab eo nullo modo curari velle, quo curante, omnes suos perdidisset. *Id. pro Cluen.* Quum diceres, te violentis quibusdam medicaminibus solere curari. *Id. in Pison.* Ego omnem spem tui diligentèr curandi in Curio habeo. *Id. Fam.* Natura ferarum indomita nonnunquam curari, & domari potest. *Nigidio, si può dimesticare, &c.* Cura igitur te, & confirma. *Cic. Fam. l.* 16. Qui se, suamque ætatem benè curant, edunt, &c. *Plau. Pseud.* 4. *Si trattano bene &c.* Curare aliquem mollitèr. *Ter. Adel.* 5. *Si trova anche col dat.* Rebus meis curat. *Apul. Apol.*

3 *Per*

3 *Per riverire, rispettare*. 1. *a*. Est locuples, factiosus, curatur à multis, timetur à pluribus. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. *Per comandare; essere in carica, occupare*. 1. *a. e n. ass.* Ipse cum delecta manu apud primos erat; in postremo C. Marius cum equitibus curabat. *Sall. Jug. c.* 46. Legatis imperat, ubi quisque curaret. *Id. ib. c.* 47. Curare legiones. *Tac. Ann. l.* 6. Curare locum secundum. *Suet. Tib. c.* 11. *Occupare il secondo posto*. Curare vitem falce. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *Potare*. Cura aliud. *Plau. e Ter. Phorm.* 2. *Non ci pensare &c. Si usa impersonalmente*. Vineæ pampinantur, curaturque, ut vinea fossa sit. *Plin. l.* 18. *e Ter.* Curatus *part. pret.* Benè curatâ cute nitidus. *Hor. l.* 1. *Ep.* 4. Boves corpore curatiores. *Cato*. Curatissimæ preces *Tac. Fatte con somma attenzione*.

Curro, is, cucurri, cursum. *Correre, andare in fretta, scorrere. n. ass. ò* 4. *n.* Currit ætas, tempus, frigus, *vel* tremor per ossa, navis in mari. *Hor. Virg.* Currere cursum, stadium, iter. *Cic. Virg. (è Atticismo.)* Currere vastum æquor cavâ trabe. *Virg. En. l.* 3. *Navigare*. Currere subsidio. *dat. Cic. Correre a prestar soccorso.* Currente rotâ cur urceus exit? *Hor. de Art. Girando intorno &c.* Oratio currit. *Cic. de Fin.* 5. *Il dire è fluido. E impersonalmente*. Si qua laboriosa est, ad me curritur. *Ter. Heaut. prol.* Curio cucurrit Putèolos, ut ibi concionaretur. *Cic. Att. l.* 10. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. *Virg.* Nox inter pocula currat. *Prop. l.* 3. *Passi la notte &c.* Quinctus filius currentem animum Patris sui, sorori tuæ reconciliavit. *Cic. Att. lib.* 6. *ep.* 7. *Riunì l'animo precipitoso &c. Al. leg.* furentem. Currentem, ut ajunt, incitare. *prov. Id. Fam. Spronar chi corre*.

Curso, as, &c. *Correre spesso, andar correndo. n. ass.* Cursat huc, atque illuc viâ deterrimâ. *Cic.* Per forum ultro, citroque. *Id. pro R. Am. In sù, e 'n giù*. Rursum prorsum, *vel* rursus prorsus. *Ter. Innanzi, e indietro*. Cursare vias. *Val. Flac.* Fuscaque nonnunquam cursans per litora Cornix. *Cic. de Divinat.*

Cursito p. b. as, &c. *Correre quà, e là, andar correndo. n. ass.* Cursitat ad matrem parvulus. *Ter.* Sursum deorsum cursitat. *Id.* Cursitando, atque ambulando totum hunc contrivi diem. *Id. Hecyr.* Nunc quotidiè, non esse te, ad quem cursitem, discrucior. *Cic. Ep. Fam.*

Curto, as, &c. *Abbreviare, accorciare, diminuire*. 1. 3. *a.* Quantulum enim summæ [*dat.*] curtabit quisque dierum. *Hor.* 2. *Ser.* 3.

Curvesco, is s. p. *Incurvarsi, torcersi. n. ass. Verbo barbaro*.

Curvo, as, &c. *Torcere, incurvare, piegare*. 1. *a.* Taxi curvantur in arcus, in terram, in diversum. *Virg. Plin.* Manu arcum curvare. *Stat.* 1. *Achil.* Bimâ curvans jam cornua fronte. *Virg. Georg.* 4. Curvata cuspis. *Ovid.* Solis orbis æqualiter curvatus. *Vell. l.* 2. *c.* 59.

Cuspido p. b. as, &c. *Appuntare, aguzzare, far la punta*. 1. *a.* Urorum cornibus præfixa pila cuspidant. *Plin. lib.* 11. *c.* 37.

Custodio, stodis p. l. ivi, itum p. l. *Custodire, serbare, conservare, guardare*. 1. 3. 6. *a.* Custodire se, *vel* salutem alicujus. *Cic. Attic.* Aliquem ab

injuria

injuria. *Quint.* Aliquid memoriâ. *Cic. Or. Tenere a mente.* Morem. *Plin.* Parsimoniam. *Gell.* Honorem inimicis. *Plin. jun.* Pecuniam publicam. *Cic. Per osservare.* 1. *a.* Oculi, & aures omnium te speculantur, & custodiunt. *Cic. Catil. Per eseguire.* Dum quædam custodienda prægnantibus omittit, facit omittenda. *Plin. l.* 8. *ep.* 10. Custodibitur *pro* custodietur. *Plau. Capt.* 3. *è antico.* Custodire aliquid ab aliquo. *Nipot. Annib. c.* 9. Custodire ferias. *Plin. l.* 35. *Osservare le feste.*

Cyathisso, as, &c. *Dar à bere, mescere.* 3. *n.* Tibi sæpissimè cyathisso, quando apud nos potas. *Plau. Men.* 22. *Verbo di greca origine.*

Cymbalisso, as, &c. *Sonar cembalo, ò nàcchera. n. ass.* Mulier cantabat tibiis Phrygiis, & altera cymbalissabat. *Cassio Hemina l.* 4. *Non. c.* 2. *Verbo greco.*

D

DAmnifico p. b. as, &c. *Danneggiare, far danno.* 1. *a. Passer. Verbo barbaro.*

Damno, as, &c. *Condennare, dannare, over obbligare.* 1. 2. *a. ò abl. con de, ò in, ò puro, ò over acc. con in, ò ad, ò* 3. *a.* Damnare aliquem injuriarum, sceleris, furti, ambitùs, majestatis, capitis, &c. *Cic. Attic. vel* capite, crimine, &c. *Id. ib. e Verr. Condennar uno a perder la testa &c.* Homo damnatus rei capitalis. *Id. Condannato a morte.* Damnari indictâ causâ. *Id. Ver. Esser sententiato senza dir sue ragioni.* In uno facto damnandus. *Ovid.* Damnatur in unam partem. *Id.* In metallum. *Plin.* Damnare aliquem voti *seu* votorum, *vel* voto, *seù* votis, i. reum voti facere, *Virg.* damnatus voti. *Liv. Obbligare a sciorre il voto per la grazia ricevuta.* Ædem Junoni vovit: cujus damnatus voti, quum victor revertisset &c. *Liv. l.* 7. *c.* 28. Tibi sic vota quotannis agricolę facient: damnabis tu quoque votis. *Virg. Ecl.* 5. Damnatus longi Sisyphus laboris. *Hor. l.* 2. *od.* 14. *pro* ad laborem. Damnatus morti. *Lucr. l.* 6. Ad ignem, ad gladium, *vel* igni, &c. *Plau.* Damnare ad *pro* apud aliquem. *Id. Rud.* 5. Damnare de repetundis. *Cic. pro Cluen. Condannare à restituire il danaro publico.* Si Lepidus, positis armis, de vi damnatus esset. *Id. Attic.* Lex, quæ jubet, ei, qui de vi, itemque ei, qui majestatis damnatus sit, aquâ, & igni interdici. *Id. Phil. E compar.* Quis te damnatior? *Id. in Pison.* Damnare caput orco. *Virg. En. l.* 4. *Destinar à morire.* Damnatus vivere cum feris. *Sil. Ital.* Damnatum vivere paci. *Id. l.* 3. *In perpetua guerra.* Damnare hæredem in testamento. *Cajo l.* 8. *ff. tit.* 4. *leg.* 16. *Obligare per via di giustizia l'erede.*

2 *Per biasimare, riprendere, riprovare, incolpare.* 1. *a.* Damnare moras. *Ovid.* Spem. *Id. Perdere la speranza.* Rerum naturam, quàm errorem nostrum, damnare voluimus. *Cic. Tusc. l.* 4.

3 *Per convincere reo di delitto, e far condennare.* 1. *a.* Verrem Cicero damnaverat. *Plin.* Eos ego potissimùm damnare debui. *Cic. pro Dom.*

Dano, is, nui, nitum, p. b. *infin.* dàne rep. b. *Dare* 3. *a.* Danunt eis adminiculum. *Plau. Most.* 1. Dane suavium. *Id. è ant.*

Dapino p. l. as , &c. *Apparecchiare* , *appreſtar le vivande* . 3. *a.* Æternum tibi dapinabo cibum , ſi vera autumas . *Plau. Capt.* 4.2.

Dato , as , &c. *Dar ſovente* . 3. *a.* Binas , non amplius drachmas datavit . *Plin. l.* 25. *c.* 5. Te datare,credo , conſuetum . *Plau. Aul.* 4.

Deacino p. b. as , &c. *Sgranellare* , *tor via i granelli del grappolo* , *ò della melagranata &c.* 1. *a.* *Catone che diſſe* , Dolia deacinata . i. acinis purgata .

Dealbo , as , &c. *Imbiancare* , *far bianco* . 1. *a.* Quod ſi tantâ pecuniâ columnas dealbari potuiſſem,certè nunquam Ædilitatem petiviſſem . *Cic. in Verr.* De eadem fidelia duos dealbare parietes [*prov.*] *Cur. à Cic. ep. Fam. Imbiancar due pareti d'un vaſo : cioè con un opera* , *ò ſervigio obbligarſi due perſone* . Dealbatus , *part. paſſ.* Columnæ , quas dealbatas videtis . *Cic. in Verr.*

Deambulo p. b. as , &c. *Paſſeggiare* , *ſpaſſeggiare* . *n. aſſ.* Deambulare in litore , *vel* in gymnaſio . *Cic.* Deambulare ſpatium aliquod . *Sen. Fil.* (*Atticiſmo*) Ubi cum ſatis erit deambulatum , requieſcemus . *Cic. de Leg.* 1. Eamus deambulatum . *Id. de orat.*

Deamo p. b. as , &c. *Amar molto* , *amar di cuore* . 1. *a.* Nunciavit mea dona deamata , &c. *Plau. Truc.* 4. Deamo te,Syre . *Ter. Haut.*4.

Deargento , as , &c. *Torre* , *cavare à uno il danaro* . 1. *a.* Depeculaſſere aliquid ſperans me , ac deargentaſſere . *Lucil. ap. Non. c.* 2. *Per ſaldar con argento* , *inargentare* 1. *a.* Deargentata arma . *Oroſ. l.* 3. *c.* 22.

Dearmo , as , &c. *Diſarmare* . 5. *a.* Prælatis ſpoliis , quibus dearmatum hoſtium exercitum ſub jugum miſerat . *Liv. l.* 4. *c.* 10.

Deartuo , as , &c *Diſmembrare* , *ò dimembrare* , *ſmembrare* , *ſquartare* . 1. *a.* Deartuaſti opes . *Plau. capt.* 3. *Diſſipaſti la robba* . Deartuatus ſum miſer ſceleſti hujus technis . *Id. ibid.*

Deaſcio , as , &c. *Aſciare* , *pulire* . 1. *a.* Tibi dixi , miles , quemadmodum potis eſſet, deaſciari . *Plaut. Mil.* 3. *Al. legg. diverſamente* . Deaſciato ſupplicare ſtipiti . *Prud n. Rom. ver.* 381.

Deauro , as , &c. *Indorare* . 1. *a.* Bucculas tegerent argento , & deaurarent . *Theod.Cod. l.*1. *de Fabricenſ.* Cui deauratus eſt baltheus . *Sen.ep.*76.

Debacchor , aris , atus . *Smaniare*, *infuriare* . *d. aſſ.* Egon' debacchatus ſum autem , an tu in me ? *Te . Adel.* 2. Quâ parte debacchentur ignes . *Hor.* 3. *od.* 3. *Dove li caldi ſon più eceſſivi* .

Debello , as , &c. *Debellare* , *vincere in guerra* , *ſuperare il nemico combattendo* . 1. *a.* Darium Alexander debellavit . *Plin.* 6. Parcere ſubjectis , & debellare ſuperbos . *Virg. Abbaſſare i ſuperbi* . Cum Antiocho uno prælio debellatum eſt . *Liv.* 8. *Si finì la guerra con Antioco in un ſol fatto d'armi* . Debellatus vi hoſtis . *Id. ib. c.* 10. Gens dura , atque aſpera cultu , debellanda tibi eſt . *Virg. Hai tu da ſoggiogare* , *&c.* Debellato . *part. aſſ.* Velut jam debellato, quod ad Syphacem , Carthaginienſeſque attineret . *Liv. l.* 30. *c.* 8. *Come finita la guerra* . *&c.*

Debeo , es , debui , debitum , p. b. *Dovere* , *biſognare* , *convenirſi* . *n. aſſ. e l' infin.* Semper iſtoc modo moratus vivere debebas . *Plau.* Nam principia, habere hanc vim,magnoperè debent , ut &c. *Cic. de Or: l.*2. Civis talis , qualis,

qualis, & prudentissimus, & fortunâ optimâ esse debet. *Id. Attic.* Magni judicii, & summæ facultatis esse debebit moderator ille, &c. *Id. Orat.* Nullum est tantum malum, quod non tibi pro multis sceleribus debeatur. *Id. in Verr.*

2 *Per esser debitore, ò in debito, esser tenuto, ever obligato* 3. *n.* ò 1. 3. *a.* Magnoperè tibi debeo. *Cic. Fam.* Is debet animam. *Ter. Egli è tenuto à più di quello, che hà.* Del eo tibi pecuniam pro domo. *Cic. pro Dom.* Debebat Epicrates ullum nummum nemini. *Id. Verr.* Si mihi Dolabella quod debet, dissolverit. *Id. Attic.* Debemur morti nos, nostraque. *Hor. Art.* Debere gratiam, beneficium, vitam, omnia: *vel* incredibilem amorem, & omnia studia. *Cic.* Debetur illi hujus rei inventio. *Plin. Deesi attribuire a lui &c.* Corpora debentur fato. *Virg. En. l.* 6. Mors naturæ debita. *Cic. de Sen.* Tu, nisi ventis debes ludibrium, nè tentes æquor, navis. *Hor. l.* 1. *od.* 14. [*per ellenismo.*] *Se tu, o nave, non vuoi essere scherzo, o trastullo de' venti, non ti fidare all'onde.* Cupio debere necem feræ rabidæ. *Sen. Trag. Vorrei essere sbranato da qualche fiera.* Is, mihi civicam coronam deberi à Republica, dixit. *Cic. in Pis.* Deberi à me tantis hominum ingeniis putavi. *Id. de Or.* Vita hominis fato debetur. *Id. ad Her.* Semper ita sentiet, talem se animum, & generis dignitati, & pietati suæ, & Patriæ debuisse. *Id. pro Flac.* Perfice ut non minus Respublica tibi, quàm tu Reipublicæ debeas. *Id. Fam. l.* 10. Non potui debere mihi spem longiùs istam. *Ovid. Heroid. Non mi fù lecito più lungamente sperare.* Itaque oratio juventuti nostræ deberi non potest. *Cic. Att.* 4. *Non posso più tenere a bada il desiderio, che hà la gioventù di veder publicata la mia orazione.* Debens, tis, *partic. pres. Hor.* Debiturus. *Sen.* Debendus. *part. pass.* Conversio fratrum exemplo debenda tuo. *Alcim. l.* 6. Debitus *part. pret.* Debitam pecuniam solvere. *Cic. pro Flac.* Meritos alicui honores, & debitos decernere. *Id.* Postremis denique malis debitus, Regis animum offendit. *Sulpic. Sev. hist. l.* 1. *Destinato &c.* Cœlo debita Progenies. *Claud.* Satisdato debere. *Cic. Att. Esser debitore legitimo.*

Debibo p. b. is, bibi. p.b. bibitum, p.b. *Bere.* 4. *n.* Quorum alterum, si ovillum pecus debibat, pullum fieri. *Solin. c.* 12.

Debilito p. b. as, &c. *Debilitare, indebolire, snervare.* 1. *a.* Me dolor debilitat, includitque vocem. *Cic. pro Rab. Il dolor m'affligge, e m' impedisce il parlare.* Nulla est tanta vis, quæ non ferro debilitari, frangique possit. *Id. pro Marc. Non v'hà cosa, che possa lungamente resistere alla forza dell' armi.* Debilitare membra lapidibus, fustibus, ferro. *Id. pro Flac. Ammaccare, macolar le membra, &c.* Animos. *Id. pro Planc. Sgominar gli animi.* [animo debilitatus: *Cic. Att. Chi hà perduto il coraggio*] Spem alicujus. *Id. Attic.* Vocem fletu. *Id. pro Cel.* Debilitare, & reprimere furores populi, maris, ventorum: *vel* audaciam improborum. *Id. pro Mur. Fiaccar l'orgoglio, &c.* Debilitor lacrymis. *Id. Fam.* Molestiâ, invidiâ. *Id. ib.* Quæ leges sæpenumerò Tribunitios furores debilitârunt, & repressserunt. *Id. in Vatin.* Saucii sæpè homines cum corpore debilitantur, animo tamen non cedunt. *Id. pro Cecin. Per mutilare.* Eum qui filium debili-

litavit, ut inhabilis militiæ fit. *L.* 4. *§.*12. *ff. de Mil.* Debilitatus: *part. pass.* Naufragorum ejecta, & debilitata manus. *Cic. Cat.* Multis incommodis veritas debilitata. *Id. pro Quin.* Debilitatus ſtupris. *Id. Catil.* A jure cognoſcendo. *Id. de Or.* 2. Vulnere. *Curt. l.* 8. *c.* 1.

Deblatero p. b. as, &c. *Cianciare, parlare ſtoltamente* 3. 4. *n. e l. infin.* Deblateraſti vicinis omnibus, me meæ filiæ daturum dotem. *Plau. Aul.* 2. Deblaterare nugas. *Plau.* Deblateratis multis verſibus [*part. paſſ.*] *Gell.*

Decacumino p. b. as, &c. *Scapezzare, ſcoronare, tagliar la cima a gli alberi.* 1. *a.* Arbor decacuminanda eſt. *Col. l.* 5. *c.* 6. Ut adhuc tenera decacuminetur. *Id. l.* 6.

Debuccino p.b.as, &c. *Lo ſteſſo, che* Buccino, *e per metaf. promulgare.* 4. *n.* Nihil debuccinemus eorum, quæ apud illum mercedem merebuntur. *Tertull. de Vel. Virg. c.* 13.

Decachinno, as, &c. *Deridere, beffare.* 1. *a.* Gehennam ſi comminemur, decachinnamur. *Tertull. Apol. c.* 47. Quò reſolutiùs decachinnetis. *Id. ad Nation. l.* 1. *c.* 19.

Decalantico p. b. *vel* Decalautico, as, &c. *Scuffiare, levar la cuffa* 1. *a.* Decalauticare, eburno ſpeculo depeculaſſere. *Lucil. ap. Non. e Turneb.*

Decanto, as, &c. *Divolgare, celebrare, lodar molto, e ad alta voce.* 1. *a.* Decantare Dei præconia, miſerabiles, *ſeu* flebiles decantat elegos. *Hor. l.* 1. *od.* 33. *Ei canta verſi elegiaci, e flebili. Per ripetere ſovente, ridire con noja* 1. 3. *a. ò n. aſſ.* Hæc decantata erat fabula. *Cic. Attic.* Hic mihi, quaſi Græcus Doctor, pervulgata præcepta decantat. *Id. de Or.* Iiſdem ipſi de rebus ſemper decantant. *Id. de Fin.* Quæſtiones omnes animo percurſas, ac prope decantatas habere debet. *Id. de Or.* Sola enim multorum annorum memoria, non decantandi augurii, ſed divinandi tenuit diſciplinam. *Id. de Div.*

Decapillo, as, &c. *Toſare.* 1. *a. Carl. Stef. nel Dittion. geogr. alla voce* Pleuronia.

Decapulo p. b. as, &c. *Travaſare, votare un vaſo, ed empirne un altro.* 1. *a.* Decapulare oleum. *Plin.* Quare ſæpiùs die decapulandum. *Id. l.* 15. *c.* 6. *Al. leg.* Capulandum.

Decauleſco is, s. p. *Creſcere nel fuſto, fare il gambo, ò perdere le foglie. n. aſſ.* Raphanus utique jucundior, detractis foliis, antequam decauleſcat. *Plin. l.* 19. *c.* 7.

Decedo p. l. is, ceſſi, ceſſum. *Partire, andar via. n. aſſ. ed abl. con de, ò ex, ò ab, ò puro.* Deceſſit ira. *Ter.* Febris. *Celſ. e Cic.* Decedere Provinciâ *vel* de, *aut* ex Prov. *Cic. Laſciare il governo. Si adopra in queſto ſenſo aſſolut.* Non putet, nos Senatus ante oportere decedere, quàm nobis ſucceſſum ſit. *Cic. Attic.* Decedere ſententiâ, opinione, *vel* de ſententia &c. A ſuperioribus decretis. *Tac. Cic. Mutar parere, &c.* Officio, *vel* ab, de officio; fide, *vel* de fide. *Liv. l.* 34. *Cic. Mancar dal ſuo dovere, ò di fede, e parola.* Inſtituto ſuo, more, *vel* de more ſuo. *Liv. l.* 37. *e Cic. Mutare riſolutione, ò coſtume.* Poſſeſſione, *vel* de &c. *ſeu* de ſuis bonis omnibus. *Plin. jun. Far ceſſione, ò rinuntia de' ſuoi beni.* De vita, *vel* de vitæ curriculo.

culo. *Cic. de Sen. Morire*. Pater nobis decessit ad VIII. K. l. Dec. *Id. Attic. l.* 1. *Ci morì 'l padre*. Vetat Pythagoras sine jussu Imperatoris Dei de præsidio, & statione vitæ decedere. *Id. de Sen. Per allontanarsi*. Quibus ita interdictum, iis omnes decedunt, aditumque eorum, sermonemque defugiunt. *Ces. B. G. l. 6. Tutti se ne allontanano*. Qui de civitate decedere, quàm de sententia maluit. *Cic. pro Balb.* Prosperè decedentibus rebus. *Suet. Ces. c.* 24. *Succedendo le cose &c.* Decedente die. *Virg. Georg.* 4. *Facendosi notte*.

2 *Per diminuirsi, scemarsi, mancare*. 3. *n.* ò *n. ass.* Decedunt vires. *Liv.* De summa nihil decedet. *Ter. Adel. Non si scemerà nulla della somma*. Decedat nobis timor. *Liv.* Ea cura Patribus decessit. *Id.* Id autem solidum existimandum est, cui nihil decedere; id perfectum, cui nihil possit accedere. *Lattan. l.* 1.

3 *Per cedere, dar luogo*. 3. *n.* Decedere alicui viâ, *seu* de via. *Plau. Suet. e Ces. Ritirarsi per lasciar passare alcuno*. Jure, *vel* de jure suo. *Cic. Cedere il suo diritto*. Furori alicujus. *Id.* Est enim liberale, paululùm non nunquam de suo jure decedere. *Id. Off.* 2. Decedam ego illi de via, de semita, de honore populi. *Plau. Trin.* 1. 4. Ubi non Hymetto mella decedunt. *Hor. l.* 2. *od.* 6. Decessus. *part.* Custodibus decessis, multi interficiuntur. *Cel. ap. Priscian.*

Decerno, is, crevi, etum. p. l. *Deliberare, determinare, statuire, ordinare, sententiare*. 1. 3. *a. ed abl. con de*, ò *l'infin.*, ò *ut al conjunt.* Nequeo satis decernere. *Ter. And.* 4. *Io non sò bene, che mi debba determinare*. Decernere novam quæstionem. *Ces. Ordinar che si formi nuovo processo contro il delinquente*. De Concilii sententia Consules decreverunt secundùm Buthrotios. *Cic. Att. l.* 16. *Di commun parere sententiarono i Consoli à favore de' Popoli &c.* Tempestas coorta pugnā decrevit. *Liv.* Senatus decrevit illi statuam, supplicationem, imperium, triumphum. *Plin. Cic. Ordinò che gli si rizzasse una statua, si facesse ad onor suo una processione*. Decernere pecuniam ad ludos, *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *Destinare il danaro per i giuochi publici*. Senatus tibi decernit, ut Regem reducas. *Id. Fam.* 1. Sollicitus sum, quid de Provinciis decernatur. *Id.* Decretum est mihi, aquam bibere. *Plaut. Asin.* 1 *Son risoluto di bever acqua*. Decretum est, pati. *Ter. Heaut.* 4. Decreveram, cum eo valdè familiaritèr vivere. *Cic. Attic. Si usa anche assolut.* Senatus decrevit, Populusque jussit. *Cic. Ver.*

2 *Per contendere, combattere. n. ass.* Decernere armis, acie, ferro, cornibus inter se, *vel* cum aliquo. *Cic. Liv. Virg.* Suo capite decernere de re aliqua. *Cic. Attic. Decidere una differenza con pericolo della propria vita*. Pendeo animi expectatione Corfiniensi, in qua de salute Reipublicæ decernitur. *Id. ib. Si ad pra in questo senso assolutamente*. Cum hoc eodem de Clastidio apud Padum decernit. *Nipote, e Liv. Per terminare*. Primus clamor, atque impetus rem decrevit. *Liv. l.* 25. *Terminò*. Decrêsset *pro* decrevisset. *Cic. Ver.* 5. Decrêro *pro* Decrevero. *Plau.* Decretus, *part. pass.* Provinciam desponsam, non decretam habere, videtur. *Cic. de Prov. Cons.* Decreta virtuti præmia. *Id. de Or.* 2. Omnibus decreta

mors

mors est. *Sen. Theb.* 1. Lex decreta. *Cic.* Habere aliquem decretum. *Id. pro Cel. Avere alcuno accordato.*

Decerpo, is, cerpsi, cerptum. *Carpire, staccare, diramare, tor via, cogliere*, 1. *a. ed abl. con ex, ò de.* Decerpere flores, folia, fructus, uvam, fœtus arborum. *Plin. l.* 9. *ep.* 20. *Col. Coglier fiori, &c.* Undè laboris plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus. *Hor. l.* 1. *Sat.* 2. *Che cavare utile, ò frutto &c.* Nihil tibi ex ista laude centurio, nihil cohors, nihil turma decerpit. *Cic. pro Marc. Niente riporta di questa lode il &c.* Nè quid jocus de hominis gravitate decerperet. *Id. de Or. Accioche il burlare non isminuisse punto della gravità della persona.* Humanus animus decerptus ex mente divina. *Id. Tusc.* 5. Decerpta oliva. *Hor. l.* 1. *od.* 7.

Decerto, as, &c. *Combattere, guerreggiare, contendere, contrastare. n. ass.* Decertare jure, legibus, disceptando: *vel* armis, ferro, vi, bello, manu, cum aliquo, *vel* inter se, de re aliqua. *Cic. Cest.* Cum multis Consularibus, tantâ contentione decertavi, quantâ nunquam antea. *Cic. Fam.* Locus, ubi Demosthenes, & Æschines inter se decertare soliti sunt. *Id. de Fin.* Cæsar cum acerrimis nationibus Germanorum, præliis felicissimè decertavit. *Id. de Prov. Cons.* Ad decertandas [ejus] laudes venerunt. *Gell. Si usa anche imp. pass.* Cum vero de imperio decertatur. *Cic. de Off. l.* 1. Decertatus *part.* Æquora decertata ventis. *Stat.* Regna decertata odiis, *seu* bellis. *Id. l.* 1. *Theb.* Labores decertati. *Claud.* 1. *paneg. Travagli sofferti combattendo.*

Decervico p. l. as, &c. *Privare di testa.* 1. *a.* Quos humari nox prohibuerat, decervicatis liquere cadaveribus. *Sidon. l.* 3. *ep.* 3.

Decet, ebat, decuit. *Convenire, esser conveniente, ò dicevole, far bene, esser dovere.* 4. *imp. e l'infin. ed è usato nel ther.* Decet me hæc vestis. *Plaut.* Ista decent humeros gestamina. *Virg.* Lacrymæ decuere pudicam. *Ovid.* Me tenues decuere togæ. *Hor. A me stettero bene, non mi disdissero le toghe di seta; anzi mi adornarono.* Oratorem irasci minimè decet, simulare non dedecet. *Cic. Tusc.* Nil decet invitâ facere Minervâ. *Id de Off. Non occorre far nulla contro al genio.* Fieri sic decet. *Id. de leg.* 2. Nunc, quod aptum sit, idest, quod maximè decet in Oratione, videamus. *Id. Orat. Anticamente fù della* 3. *imp.* Facite ità, ut vobis decet. *Ter.* Nobis decet esse bonis. *Plau.* Ætati non decebat. *Gell.* Id decet prudentiæ tuæ. *Cic. Si adopra anche assolutamente.* Roscium, sæpè audio, dicere, caput esse artis, decere. *Cic. de Or. l.* 1. Ut in vita, sic in Oratione nihil est difficilius, quàm, quod deceat, videre. *Id. Orat.*

Decido p. l. is, decidi, p. l. decisum p. l. *Tagliare, troncare, mozzare.* 1. 3. *a.* Decidere caput, aures, pennas. *Paterc. Tac. Hor.* Decide mihi collum, si falsum id te loquar. *Plau. Merc.* 2.

2 *Per decidere, diffinire, arbitrare, determinare, ultimare.* 1. *a.* ò *abl. col cum, ò de.* Decidere negotium, quæstionem, dubia, *vel* de aliquo negotio. *Hor. Papin. Cic.* Decidere de omnibus rebus, rationibusque Societatis. *Cic. pro Quint.* Decidis, statuisque tu, quid ad denarium solveretur. *Id. ibid.* Decidere damnum [*pro* de damno.] *Ulp. Tassare il dan-*

danno. Singula jugera ternis medimnis. *Cic. Verr. Assegnare per ogni bubulca tre misure di sei moggi*. Decidere prælio cum aliquo. *Cic. Deciderla per via d'armi*.

3 *Per accordarsi coll'avversario, far un accordo*. Ille rem cum accusatore decidit. *Cic. pro R.* Decidere pro libertate. *Sen. Filos. Far pace per mantenere la libertà*. Confligari malebant, quam quicquam cum isto suâ voluntate decidere. *Cic. Ver.* 5. Clodius cum propinquis suis decidit, nè reos faceret. *Id.* Decisus *partic. pass. Tagliato, troncato*. Decisas pennas. *Hor. ep. l.* 2. Decisæ aures. *Tac. An.* 12. Post decisa, quæcumque obvenissent, negotia &c. *Suet. Vesp. c.* 21. *Dopo assettati &c.*

Decido p. b. is, decidi p. b. s. s. *Cadere, cascare, rovinare. n. ass. ed abl. con de, ò ex, ò ab, ò puro*. Ficta omnia celeriter, tanquam flosculi, decidunt. *Cic. de Off.* Poma ex arboribus decidunt. *Id.* Decidere equo, *vel* ex equo. *Cæs. B. G. l.* 1. De lecto, de tegulis, ex astris. *Plau. Cic. Attic.* Spe, *vel* à, *seu* de spe. *Liv. Ter. Heaut.* 4. *Perder la speranza*. Ab archetypo. *Plin. jun. l.* 5. *ep.* 10. *Fallare nel seguire, ò imitare il modello*. In præceps. *Ovid. Precipitarsi*. Decidit in casses, *vel* laqueos auceps [*prov.*] *Id. Cadde nella rete l'uccellatore, e fù preso chi volea prendere altrui*. Nè in unius imperium res decidat, admonemur. *Cic. de Div.* Solstitiali morbo decidunt. *Plau. Trin.* 2. 4. *Muojono &c.*

Decimo p. b. as, &c. *Decimare, punire uno per ogni decina*. 1. *a.* Decimare legiones. *Jul. Capitolino* Recusantes, atque insuper aquilam, & signa pertinaciùs flagitantes, non modò immisso equite disjecit, sed decimavit etiam. *Suet. Galb. c.* 2. Decimatus *part. pret. pass.* Cohortes, si quæ cessissent loco, decimatas hordeo pavit. *Id. Aug. c.* 2. *l.* 24. Viri decimatæ honestatis. *Simmac. Uomini di Virtù singolare*.

Decipio, cipis p. b. cèpi, ceptum. *Ingannare, gabbare, tradire*. 1. *a.* Decipere aliquem. *Cic. de Div.* Fidem. *Sen.* Expectationem alicujus. *Cic. de Or.* 2. Diem *vel* laborem cantu. *Ovid. Met. & Trist. l.* 4. *el.* 9. *Passare il tempo, alleviar la noja, ò fatica col canto*. Error decipit oculos, amor judicium. *Id.* Decipimur specie recti pars maxima vatum. *Hor. de Art.* Garrula decipitur calamis, & retibus, ales. *Marz. epigr. l.* 12. *Viene presa &c.* Amatorem cæcum decipiunt amicæ vitia turpia. *Hor. Non, conosce l'amante accecato i brutti difetti &c.* Tantalus decipitur laborum, *seu* [*sc. Altri*] laborem dulci sono. *Hor.* [*per ellenismo*] *Si scorda Tantalo, e dimentica delle pene per la dolcezza della musica*. Nam illa amphibolia, quæ Crœsum decepit. *Cic. de Div.* Deceptus *part. pret. pass.* Quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo, promiserit. *Cic. Offic. l.* 1. Neque in eo deceptus sum. *Plau. Nè in ciò mi son punto ingannato*. Fides decepta. *Stat.*

Decircino p. b. as, &c. *Fare il circolo*. 1. *a.* Majoremque, Helice major, decircinat arcum. *Manil. l.* 1. Quem teretis natura soli decircinat orbem in tumidum &c. *Id. l.* 3. *v.* 352.

Decito p. b. as, &c. *Convenire, star bene*. 3. *n.* Plantis roscidis decitantes. *Apul. A. A. l.* 2.

Declamito p. b. as, &c. *Declamare spesso, fare spesso dicerie in cause finte*. *n. ass.*

asſ. ò 4. *n.* Sedentes declamitant Græci. *Cic. de Or.* Declamitare de aliquo. *Id.* Declamitare cauſas. *Id. Tuſc.* 1. Quamquam tu quidem vini exhalandi, non acuendi ingenii, causâ, declamitas. *Id. in Phil.*

Declamo p. l. as, &c. *Declamare, eſercitarſi nell'aringare, ò in dicerie finte. n. aſs. ò* 4. *n.* Declamare in, *aut* contra aliquem, *vel* pro aliquo, *ſeu* de aliquo. *Cic. Ver.* Declamare ſuaſorias. *Quint.* De me declamavit. *Cic. in Philip.* Crimina in aliquem. *Cic. Aringare, over perorare ingiuſtamente contro d'uno.* Ad fluctum, ajunt, declamare ſolitum Demoſthenem. *Id. de Fin.* 5. Ille autem inſanus, qui pro iſto contra me vehementiſſimè declamaſſet. *Id. Ver.* 6. Majeſtas eſt [ut Sylla voluit] nè in quemvis impunè declamare liceret. *Id. Fam.* Hæc ut colligeres, homo amentiſſime, tot dies in aliena villa declamaſti? *Id. Phil.* 2.

Declaro p. l. as, &c. *Dichiarare, manifeſtare, moſtrare apertamente.* 1. 3. *a.* Declarare benevolentiam ſuam in aliquem. *Cic. pro Dom.* Suam ſententiam, & voluntatem alicui. *Id.* Itaque hoc ſæpius dicendum, tibique non ſignificandum ſolùm, ſed etiam declarandum, arbitror. *Cic. à Luccejo.* Copiam declarat ſatietas rerum, & abundantia. *Id. Parad.* 6. Luculentam plagam accepit, ut declarat cicatrix. *Id.* Declarant gaudia vultu. *Catul.* Declarare Conſulem, &c. *Cic. in Rull. Pubblicare, notificare il Conſole, &c.* Ut ejuſdem hominis voce & declaratus Conſul eſſet, & defenſus. *Id. pro Muren.* Tabellarius, ducis nave declaratâ ſuis, eòdem, undè venerat, ſe recepit. *Nip. Ann.* 11. *Moſtrata &c.*

Declavo p. l. as. *Diramare, tagliare i rami.* 1. *a. Turnebo. Pandect. tit. de arbor. Al. però leg.* Deglubo, p. l. *vel* Delibro p. b.

Declino p. l. as, &c. *Declinare, abbaſſare, inchinarſi, torcere, piegare, deviare. n. aſs. ò* 4. *n.* Magnâ rerum permutatione impendente, declinaſſe me paululùm. *Cic. pro Sext.* Dulci declinat lumina ſomno. *Virg. En. l.* 4. *Si addormenta &c.* Declinat in veſperum dies. *Col. l.* 8. *c.* 4. *Si fà ſera.* Declinare de via, ad dexteram &c. *Cic. de Fin.* 5. *vel* ſe extra viam. *Plau. Aul.* 4. *Uſcir di ſtrada, deviare.* De ſuo ſtatu. *Cic. pro Cluen. Eſsere incoſtante, mutarſi.* A propoſito. *Id. Orat. Laſciar l' antico propoſito.* Ab religione officii. *Id. Mancare al ſuo dovere.* Locum aliquem, *vel* à loco. *Id. Ritirarſi da qualche luogo.* Urbem unam mihi amiciſſimam declinavi. *Cic. pro Planc.* Non arbitratur, eum à Capua declinaturum. *Id. Attic.* Declinare agmen aliquò. *Condur l'eſercito da un luogo in un' altro.* Si quò ego indè agmen declinare voluiſſem. *Liv. l.* 1. Declinare nomina, & verba. *Quintil. Declinare, e conjugare.* Recto caſu accepto, in obliquos declinant. *Varr. L. L. l.* 7. Declinare in extremas literas nomen. *Gell. l.* 4. *c.* 1. Eò revertatur, undè huc declinavit oratio. *Cic. de Or.* Nullam reperias mulierem ab aliarum ingenio quicquam declinatam. *Ter. Le donne tutte ſono d'un medeſimo genio.* Neque ſpe, neque metu declinatus animus. *Quint. l.* 12. *c. ult. Non piegato dal timore, &c.* Ætas declinata. *Id. Età provetta.*

2 *Per diminuirſi, ſcemarſi, alleggerirſi, andar mancando. n. aſs.* Paulatim declinat amor. *Ovid.* Declinans morbus, *vel* ætas. *Plin. La vecchiaja.* Declinare de ſtatu ſuo. *Cic. pro Cluen.* 3 *Per*

3 *Per isfuggire, schivare, schifare, scansare*. 1. *a. ed abl. con ab*. Declinet ea, quæ ei nocitura videantur. *Cic. de Offic. l.* 1. Declinare ictum. *Liv.* Ictus declinatus. *Id.* Laqueos judicii. *Cic. pro Mil.* Impetum adversarii. *Id. Or.* Periculum. *Id. Attic.* Appetuntur quæ secundùm naturam sunt, declinantur contraria. *Id. de Nat.* Declinare certamen. *Liv. Rifiutare &c.* Quæ autem parva videntur delicta, ab his est diligentius declinandum. *Cic. de Off.*

Decollo, as, &c. *Por giù dal collo*. 1. *a.* Tibi tradidi, in tuo collo est; decolles, cave. *Cecil. ap. Non, c.* 2. *n.* 222.

2 *Per dicollare, dicapitare, mozzare il capo*. Miles, decollandi artifex, quibuscumque e custodia capita amputabat. *Suet. Calig. c.* 32. Quemadmodum Cæsar à piratis captus sit, utque eos postea ceperit, & decollaverit. *Fenestel. l.* 2. *Diomed. l.* 1.

3 *Per mancare, fallire. n. ass.* Si fors decollaverit. *Plau.* Est illic mihi una spes cœnatica, si ea decollabit, redibo huc ad senem, ad cœnam asperam. *Id. Capt.* 3.

4 *Per privare*. 5. *a.* Illis fructibus me decollavi. *Lucil. l.* 11.

Decoloro p. l. as, &c. *Scolorare, discolorare*. 1. *a.* Quod mare Dauniæ non decoloravere cædes? *Hor. l.* 2. *od.* 1. *e Cels. l.* 2. *c.* 8. Decoloratus *part.* Decoloratum corpus mortui. *L' Aut. ad Heren. l.* 2. *c.* 5.

Deconcilio, as, &c. *Inimicare, metter fuoco tra due*. 1. 3. *a.* Nihil deconciliares illi. *Plau. in fragm.*

Decondo, is, di, itum p. b. *Nascondere*. 1. *a. ed accus. con in*. In alicujus ventrem immensæ belluæ decondet. *Sen. de cons. ad Marc. c.* 10. *Vedi Lipsio*.

Decontor, *vel* Decunctor, aris, atus sum. *Esitare, pensare. d. ass.* Unde potissimùm caperet exordium, decontatur. *Apul l.* 10. Dum in ista necis meæ decontor electione. *Id. l.* 7.

Decoquo p. b. is, coxi, coctum. *Consumare, scemare cuocendo*. 1. *a.* Decoquere mustum ad tertias, *vel* ad quartas. *Plin.* Argenti non probi quarta pars decocta est. *Liv. Si consumò nel crogiuolo, &c.* Neronis Principis inventum est decoquere aquam. *Plin. l.* 31. Argentum decoctum. *Cic. in Pis.* Asparagi decocti. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *Cotti à bastanza*.

2 *Per fallire, dissipare i suoi beni, scialacquare follemente la robba. n. ass. ò* 3. *n. ò* 1. 3. *a.* Adolescens ille decoxit. *Cic. Phil.* 2. Minus turpe est creditori, quàm bonæ spei decoquere. *Sen. Ep.* 36. Qui fortunæ vitio, non suo decoxisset. *Cic. Phil.* 2. Sciebam, eum agrum decoquere quoto anno. *Id. Attic.* Tenes nè memoria, prætextatum te decoxisse? *Id. Phil.* 2. Res decoxit domino. *Col. l.* 11. *c.* 1. *Non rese il frutto al padrone*. Decoquere patrimonium. *Sparziano c.* 7. *Mandar in mal hora &c. Ammette anche l'acc. animato*. Hunc alea decoquit, ille in Venerem putret. *Pers. Sat.* 5.

3 *Per mutare, cambiare*. Omnem illicò succum alienum, saporemque in venenum decoquit. *Plin. l.* 22. *Per digerire, maturare*. Materiam esse volo, vel abundantiorem, atque fusam: multum inde deco-

quent anni, multum ratio limabit. *Quint. l. 2. c. 4.* Ille accensam bene decoquit iram. *Claud. l. 2. Eutrop. Smaltisce la colera*. Decoquere consilia. *Sall. Matturare le risoluzioni*. Oratoris suavitas sit austera, & solida, non dulcis, & decocta. *Cic. de Or. l. 3. Lo stile dell'Oratore sia efficace, e gagliardo, non dolce, ed effeminato*. Si fortè aliquid decoctius audis. *Pers. Sat. 1. Cosa limata, e perfetta*.

Decorio, as. *Scorticare*. 1. *a.* Perinde decorietur, quia & ipse despoliaverit. *Tert. de An. c.* 33. Amygdala decoriata vocat, quæ paulò ante corticibus spoliata dixerat *Pallad.*

Decoro. p. b. as, &c. *Ornare, adornare, onorare*. 1. 5. *a.* Hæc omnia vitæ decorabat gravitas, atque integritas. *Cic. de cl. Or.* Decorare aliquem, *vel* domum, familiam, Remp. honoribus, præmiis, titulis, laude, gloriâ. *Id.* Mortuos lacrymis, *vel* funere. *Enn. ap. Cic. Tusc.* Decorare comas sertis, caput coronâ. *Tibul. Inghirlandare, &c.* Aliquem laureâ, cæterisque doctrinæ insignibus. *Ex Cic. Addottorare alcuno*. Quos Majores nostri æternâ triumphi laude decorarunt. *Cic. ant. exil.* Id oppidum maximis monumentis decoratur. *Id. Ver.* Decoratus. *part. pret.* Cassum quiddam, & inanis vocis sono decoratum. *Cic. Tusc.* 5. Decorandus *part. fut.* O clementiam admirabilem, atque omnium laude, prædicatione, literis, monumentisque decorandam! *Id. pro Ligar.*

Decoro p. l. as, &c. *Abbellire, adornare, addobbare*. 1. *a.* Delubra decòrant. *Sil. Ital.*

Decortico p. b. as, &c. *Scortecciare, scorzare, scorticare, sbucciare*. 1. *a.* Cædi intempestivum, quæ decorticentur. *Plin. l.* 16. *c.* 39. Abies decorticata. *Id. ib. c.* 41.

Decresco, is, crevi, cretum, p. l. *Sminuirsi, scemarsi, menomarsi, venir manco, mancare*. *n. ass.* Decrescit flumen, unda, febris, morbus, dolor, metus, valetudo, familia, vestis, dies, luna, &c. *Cic. Virg. Hor. Ovid.* Decrèvere greges. *Marzial.* Ostreis, & conchyliis omnibus contingit, ut cum luna crescant, pariterque decrescant. *Cic. de Div. l.* 2. Decretus. *part.* Nocte, dieque decretum, & auctum. *Liv. ap. Prisc.*

Decribro p. l. as, &c. *Crivellare, stacciare*. 1. *a.* Decribravit totum cum carne carnarium. *Plaut. Capt.* 4. *Al. leg.* Deturbavit.

Decubo p. b. as, cubui, cubitum, p. b. *Giacere, star coricato*. *n. ass.* Decubantem excitavi feram. *Apul. Overo levarsi, alzarsi di letto*. Ex eo lecto non decubat. *Gell. l.* 10. *c.* 15.

Deculco, as, &c. *Calcare, calpestare*. 1. *a.* Pedibus in profluente deculcant. *Plin. l.* 17. *c.* 10.

Deculpo, as, &c. *Incolpare, riprovare*. 1. *a. Gell. l.* 19. *c.* 10. *Dove usò* Deculpatus. *partic.* Deculpata scripta. *Scalig. Biasimati &c.*

Deculto, as, &c. *Nasconder bene*. 1. *a. Festo è ant.*

Decumbo, is, cubui, cubitum p. b. *Giacere, coricarsi*. *n. ass.* Decumbere in triclinio. *Cic. Verr.* 3. Mittunt etiam vulneribus confecti ad dominos, qui quærant, si satisfactum iis sit; se velle decumbere. *Id. Tusc.* Qui, quum decubuisset, ferrum recipere jussus, collum contraxit. *Id. in Verr.*

2 *Per*

2 *Per assidersi, assettarsi à tavola*. Decumbere in convivio, *vel* ad mensam. *Plau.* Prior bibas, prior decumbas. *Ter.* Ad cœnam vocat, venio, decumbo. *Plau. Merc.* 1.

3 *Per morire, cader morto*. Honestè, *vel* turpitèr decumbere. *Cic. Phil.* 3. *Morire onoratamente, ò svergognatamente*. Quod gladiatores faciunt, ut honestè decumbant, faciamus nos principes orbis terrarum. *Id. ibid.*

Decumo p. b. as, &c. *Decimare*. 1. *a. Jul. Capitol.* v. Decimo.

Decurio, as, &c. *Dividere, distribuire in decurie, ò in bande di dieci*. 1. *a. onde* Milites decuriati. *Cic.* Suâ voluntate ipsi inter se equites decuriati, centuriati pedites conjurabant. *Liv. l.* 22. *c.* 38. Cum decuriatos, & descriptos haberes exercitus perditorum. *Cic. pro Dom.* *Per arrollare*. Quum vicatim servi decuriarentur. *Id. pro Sext.* Doce decuriasse Plancum, conscripsisse &c. *Id. pro Planc.* Senatûs consultum factum est, ut sodalitates, decuriatique, discederent. *Id. ad Q. Fr.*

Decurro, is, curri, cursum. *Correre in giù, ò in fretta. n. ass.* Laocoon ardens, summa decurrit ab arce. *Virg. En. l.* 2. Rivi ex fonte decurrunt. *Plin. l.* 3. *ep.* 20. Manus decurrere solet ad id, quod dolet. *Sen. Fil.* Decurrere citâ puppi per apertum mare. *Catul.* *Navigare à vele piene in alto mare*. Jam video calcem, ad quem quum sit decursum, nihil sit præterea extimescendum. *Cic. Tusc.*

2 *Per ricorrere*. Decurrere ad remedium. *Plin. l.* 3. *ep.* 19. Iteratò ad Oraculum decurrunt. *Justin. l.* 10. Decurritur ad illud extremum, atque ultimum Senatûs consultum. *Cæs. B. C. l.* 1.

3 *Per essercitarsi alla pugna, correndo in campo*. *V. Liv. l.* 40. *c.* 8. *Veget. l.* 1. *c.* 27. *l.* 3. *c.* 4. *e Lipsio l.* 2. *An. Tac. c.* 40.

4 *Per passare, scorrere, ò correre insino al termine*. 4. *n.* Decurrere vitam, ætatis spatium. *Cic.* Inceptum laborem. *Virg.* Sol properat decurrere luces hibernas. *Tib.* Decurrendum per capita. *Quint. l.* 6. *c.* 1. Versu decurrere pugnas. *Stat. l.* 5. *Syl.* Decurrens *part. pres.* Scarabæum sursum, deorsum decurrentem. *Plin. l.* 24. *c.* 18. Decursus *part. pass.* Obiit decurso lumine vitæ. *Lucr. l.* 3. *Scorso &c.* Propè jam actâ ætate, decursâque. *Cic. pro Quinct.* Decurso in spatio, breve quod vitæ reliquum est, *Plau. Merc.* 3. Decursa abs te hæc sunt breviter. *Cic. de Or.* 1. Decucurri *pret. L' usò Suetonio*.

Decurto, as, &c. *Accortare, accorciare, troncare* 1. *a.* Mutila sentit quædam, & quasi decurtata. *Cic. Orat. c.* 53.

Decusso, as, &c. *Incrocicchiare, attraversare l'una cosa con l'altra à guisa di croce*. 1. *a.* Hanc conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit, mediæque accommodans mediam quasi decussavit. *Cic. de Un. c.* 7. In speciem græcæ literæ decussare. *Col. l.* 3. *c.* 13.

Decutio, cutis p. b. cussi, cussum. *Abbattere, gettare à terra*. 1. *a.* Decutere lilia, *seu* flores, frondes, nuces. *Ovid. Fast.* Rorem. *Virg.* Summa papaverum capita baculo. *Liv. l.* 1. *c.* 54. Sylvis honorem decutit December. *Hor. epod.* 9. *Decembre spoglia delle frondi le selve*. Ex armario decutio argenti, quantum mihi lubet. *Plau. epid.* 2. *Tolgo via &c.*

Dedecet p. b. ebat, dedecuit. *Disconvenire*, *disdire*, *esser disdicevole* 4. *imp. e l'infin. e si usa anche in plur.* Ingenuos dedecuère minæ. *Ovid.* Nec dominam dedecuere comæ. *Id. Amor. l.* 1. Oratorem non dedecet simulare. *Cic. Tusc.* Contraque falli, errare, labi, decipi tàm dedecet, quàm delirare &c. *Id. de Offic. l.* 1. Ut si quid dedeceat in illis, vitemus & ipsi. *Id. ibid.*

Dedecoro p.b. as, &c. *Disonorare*, *diffamare*. 1. *a.* Adolescens iste suis flagitiis se, suosque, & familiam dedecorat. *Plau.* Dedecorantem & Urbis authoritatem, & magistri *Cic. Off.* 3. Dedecoratus *part. pass.* Tanquam aliter illi non possent in morte succurrere, dedecorato flagitiis omnibus. *Suet. Ner. c.* 36.

Dedico p.b. as, &c. *Dedicare*, *consecrare*, *ò consagrare*. 1. 3. *a.* Dedicare scripta, & imagines Grammaticorum in bibliothecis. *Suet.* Quod libris dedicatur. *Gell. Ciò che si consegna alle carte.* Smyrnæi delubrum Homero dedicaverunt. *Cic. pro Arch. Consagrarono ad onore di Omero &c.* Romulus Templum sibi dedicari, jussit. *Cic. de Leg.* Hos tibi dedicavi libellos. *Plin. pref. hist. nat.* Antequam Cn. Pompejus ludos faceret, quibus theatrum dedicavit. *Ascon. in or. Cic. in Pis.* Ejusmodi domum absolutam quum dedicaret. *Suet. Ner. c.* 35. Consecrare, & publicè dedicare aliquem Deum. *Cic. de Nat. Deorum.*

2 *Per esporre*, *dichiarare*. Legati, quò missi sunt, veniunt, dedicant mandata. *Cecil. An. l.* 1. *ap. Non.* Te esse Alcmæonis fratrem factis dedicat. *Azzio in Alfes. Asserisce cò fatti, che tu &c. Nonio però c.* 4. *leg.* dedicat *p. l. derivandolo da* Dedico. *p. l.* is. *Anche Apulejo l'usa per affermare. Significa ancora dare in nota*: At hæc prædia etiam in censu dedicavisti. *Cic. pro Flac.* Instrumentum fundi Sabini in censu dedicavisti. *Gell. l.* 7. *c.* 11. *Al. leg.* in censum. Dedicare in sacrum; in funus &c. *Cajo, e Paolo Jurec. Spendere per il funerale &c.* Dedicatus. *part. pass. Dedicato*, *consacrato*. Virtutis, & honoris Templum à Q. Maximo dedicatū. *Cic. de Nat.* Ut quum audissent, simulacrum Jovis Op. Max. dedicatum, legatos mitterent. *Id. in Ver.* Ædes Castori, & Polluci in foro dedicata. *Id. de Nat.* Dedicaturus *part. fut.* Marcellus duo Templa dedicaturum se Romæ, voverat. *Id. in Ver.*

Dedignor, aris, atus. *Sdegnare*, *aver à sdegno*, *non degnare*, *sprezzare*. 3. *d. e l'infin.* Dedignari maritum. *Virg.* Honores, dignitates. *Plin.* Is me nec comitem, nec dedignatus amicum, est. *Ovid. de Pont. l.* 1.

Dedisco, is, dedidici p. b. s. s. *Disimparare*, *disapprendere*. 1. *a.* *ò l'infin.* Dediscere naturam. *Cic. Cangiar natura.* Mores profanos, *seu* ferinos, immanitatem, pietatem, amorem. *Cic. Marz. Ovid.* Latinè loqui, dedidici. *Ovid. Non sò più parlare in latino.* Dediscit animus, serò quod didicit diù. *Senec. Troad. v.* 633. Juventus nostra dedisceret penè discendo. *Cic. de Or. l.* 1. Deindè vereor, nè nescio quid illud, quod solebas, dediscas. *Id. Fam.* Etenim si vult bonorum virorum instituto vivere, multa oportet discat, atque dediscat. *Id. pro Quinct.* Hæc verba mutari, dedisciq; possunt. *Id. de cl. Or.* Dediscendus *part. fut. pass.* Dediscendæ tibi sunt sportellæ, & artolagani tui. *Id. Fam.*

Dedo,

Dedo, is, dedidi, deditum p. b. *Dare in potere, affatto, in tutto, in perpetuo, ò arrendere*. 1. 3. *a*. Dedere urbem, agros, utensilia, divina, humanaque omnia. *Plaut*. Se hostibus, *vel* in ditionem, & arbitratum hostium. *Id. Amph*. Alicujus vitam crudelitati inimicorum. *Cic. pro Quinct*. Aures alicui. *Id. pro Arch. vel* in ditionẽ alterius *Plau. Udire volentieri &c*. Se ipsum, *vel* alium morti, *seu* neci. *Virg. Georg*. 4. *e Plau. Uccidere se stesso &c*. Hunc tibi dedo diem. *Id. Fa quel che più t'è in grado per tutt' oggi*. Eum ob noxam sibi dedi postulant. *Liv*. Deditur is noxæ inimico Consuli. *Id. Si rimette al Console nemico, affinche ne prenda vendetta*. Dedam te cruci, *vel* discipulum cruci. *Plau. Ti farò crocifiggere, ò impiccare*. Quem reum sententiis judicum tradidisset, eum telis militum dedere. *Cic. pro Mil*. Qui porcam tenuerit, dedi oportere. *Id. de Inven*. Ut inimicorum crudelitati dedatur vita &c. *Id. pro S. R. Am*. Sic ad supplicium Numitori Remus deditur. *Liv. l*. 1. Convenit, utri victi sint eo prælio, urbem, agros, focos, seque uti dederent. *Plau. Amph. Arrendessero &c*. Dedo pœnas temeritatis meæ. *Cic. Attic. Pago il fio &c*.

2 *Per dare, ò darsi in preda, abbandonarsi, attendere, applicarsi*. Dedere manus. *Lucr. Confessarsi vinto*. Dedo tibi hoc negotii. *Ter. A te commetto questo affare*. Dedam te in pistrinum. *Id. Andr. Ti farò girar la macina in un molino*. Dedere se, *vel* se totum, voluptatibus, libidinibus, doctrinæ, delectationi, desidiæ, lamentis, lacrymis: *vel* ad studendum ad scribendum, ad literas. *Cic. Plau*. Abduco equidem me ab omni Reip. cura, dedoque literis. *Cic. ad Q. Fr*. Qui musicis penitùs se dedidit, quin &c. *Id*. Deditus *part. pass*. Artes, quibus à pueris dediti fuimus. *Cic. de Or*. Vita vitiis omnibus dedita. *Id. pro Cel*. Ut igitur hæc scirẽ, deditâ operâ, has ad te literas misi. *Id*. Ut ea, deditâ operâ, à vobis contra vosmetipsos facere videamini. *Id. pro R. Am. A' bello studio &c*. Animus amori deditus. *Ter*. Non erit tuus vir deditus in adultera. *Catul*.

Dedoceo, doces p. b. docui, doctum. *Insegnare il contrario, far che si dimentichi la cosa insegnata*. 4. *a*. Dedocere aliquem doctrinam, *vel* artem. *Cic*. Timotheus, tibiarum in arte clarus, duplicem exigebat mercedem, si quem ante dedocere debuisset, quàm suis præceptis instituerет. *Quintil*. Dedocendi onus plus quàm docendi est. *Id. l*. 2. *c*. 3. Si à Polyæno familiari suo Geometriam discere maluisset, quàm illam etiam ipsum dedocere. *Cic. de Fin. l*. 1. Quum docendus Judex est, aut dedocendus. *Id. de Orat*.

Dedoleo, doles p. b. dolui, dolitum p. b. *Finir di dolersi*. *n. ass*. Potui dedoluisse semel. *Ovid. Fast. l*. 3.

Dedolo p. b. as, &c. *Piallare, polire*. 1. *a*. Dedolare trabem, ossa, &c. *Col*. Hunc senem exossabo, dein debolabo assulatim viscera. *Plau. Men*. 5. *Io vò disossar questo vecchio, e poi strapparli à brano à brano le viscere*. Partes eorum putres dedolandæ. *Col. l*. 4. *c*. 26.

Deduco p. l. is, duxi, ductum. *Tirar da alto à basso*. 1. *a*. Carmina vel cœlo possunt deducere lunam. *Virg. Pharm*. Deducere pedes de lecto. *Plau. Scender di letto*. Diximus, nomen Religionis à vinculo pietatis esse deductum.

ctum. *Lattan. l.* 4. *Essere stato derivato &c.* Homines ad tantam cæcitatem esse deductos. *Id. ib. Esser ridotti à tanta &c.*

2 *Per condurre, menar da un luogo all'altro, accompagnar per onore, scorgere.* Deducere hospitem in portum, *vel* ad navem. *Liv. l.* 23. Sponsam marito. *Ovid.* Ad maritum. *Cic.* Funus. *Plin.* Exercitum de suis finibus, c hortes ex præsidiis. *Cef.* Rem, *vel* aliquem, in periculum, *seu* discrimen: *vel* rem ad arma, ad summum periculum. *Id. Metter à rischio &c.* Aliquem in viam. *Plau. Metter uno sù la strada.* Rivum in prata. *Virg. Georg.* 1. Coloniā. *Cic. in Rull.* Naves, *vel* naves in aquā. *Virg. Varare, mettter in mare vascelli.* Rem eò deduxi: *vel* res in eum locum deducta est, ut &c. *Cic. Fam. e Catil. Ho condotto il negotio à tal segno, che &c.* Deducere de rostris conantem concionari. *Cef. B. G. l.* 3. Ut ille de his oppidis, quæ extra eam provinciam occupavisset, præsidia deduceret. *Cic. Att. l.* 7. Qui ad hoc judicium deducti non sunt. *Id. pro Flac.* Hic est Docimus, ad quem iste deduxerat Tertiam Isidori mimi filiam. *Id. Ver.* 4. Ad agnatos, & gentiles est deducendus. *Varr. Egli abbisogna del governo de' suoi.*

3 *Per prolungare, tirare in lungo.* Deducas velim aliquot dies. *Cic.* Rem in noctem deduxerunt. *Cef. B. C. l.* 3. Ut contra omnium sententias dies plerosque deduceret. *Cic. Acad. l.* 1.

4 *Per assottigliare.* Deducere fila. *Ovid. Filare.* Carmina. *Virg. Ecl.* 6. *Far versi pastorali.* Vocem deducas oportet, ut mulieris videantur verba. *Pompon.* Tenui deducta poemata filo. *Hor. l.* 2. *ep.* 1. *Fatti con arte &c.* Respondit voce deductâ. *Afran. Con voce sottile &c.*

5 *Per diminuire, sottrarre, scemare, difalcare.* 1. 3. *a.* Deducere de summa partem aliquam. *Cic.* Cibum alicui. *Ter.* Aurum inventum, *seu* dignitas collata, deduxit febres corpore, curas animo. *Hor.* Si qua est habitior paulò, pugilem esse ajunt, deducunt cibum. *Ter. Eun.* Et addendo, deducendoque videre, quæ reliqui summa fiat. *Cic. de Off. l.* 1.

6 *Per distogliere, rimuovere, ritrarre, levare,* 1. 6. *a. ò abl. con de.* Deducere aliquem de sententia, de fide &c. *Cic. Far mutare opinione, ò fede.* Aliquem à prava mente, *vel* de pravitate animi, ab errore, à dolore, à metu, à tristitia. *Id. in ep.* Homines à proluvio rei venereæ. *Gell.* Deduci de possessione. *Liv.* De fundo. *Cic. Esser scacciato dal possesso &c.* Et de fundo Cæcinna moribus deduceretur. *Id. pro Cæc.* Da operam ut illos de animi pravitate deducas. *Id. de Pet. Conf. Procura di rimuovergli &c.*

Deducto, as, &c. *Menare, condurre, accompagnar sovente.* 1. *a. Lucil. ap. Non.*
Deeo p. b. is, ivi p. l. itum p. b. *Partire. n. ass.* Deire jugis. *Stat. Teb. l.* 2.
Deerro, as, &c. *Traviare, andar fuor di strada, smarrirsi. n. ass.* Vir gregis ipse caper deerraverat. *Virg. Ecl.* 7. Ut obvios non videamus, & itinere deerremus. *Quint. l.* 10. *c.* 3. Deerrare à recto. *Paterc.* à patre suo. *Plau.* Si non deerrabimus ab eo, quod cæpimus exponere. *Aut. ad Her. l.* 1. Deerrabat sors ad parum idoneos. *Tac. An. l.* 13. *Cadeva sopra soggetti poco abili.* Ait iste, eos similitudine deceptos, angiporto deerrasse. *Aut. ad Her.*

Desæ-

Defæco, as, &c. *Purgar dalle fecce, levar la feccia*. 1. *a*. Vina tamen defæcari, etiam diffundi Hyginus suadet. *Plin. l.* 18. *c.* 26. Literas defæcandas, limandasque alicui cõmittere. *Sidon. l.* 1. *ep.* 1. *(metaf.)* Defæcatus animus. *Plau. Aul. Animo tranquillo*. Et defæcatum vinum in amphoras bonas adjicito. *Col. lib. ult.*

Defalco, as, &c. *Diffalcare, tagliar con falce*. 1. *a. Sipont.*

Defamo p. l. as, &c. *Infamare, diffamare*, 1. *a*. Ut vocabula quæque eorum defamata, atque emortua cum iis, videantur. *Gell. l.* 9. *c.* 2. Turpitudine pristinæ vitæ defamatissimus. *Id. l.* 18. *c.* 3.

Defano p. l. as, &c. *Profanare*, 1. *a*. Spatiola defanata. *Arnob. l.* 4.

Defatigo p. l. as, &c. *Affaticare, stancare*. 1. *a*. Defatigare se, *vel* aliquem assiduo labore. *Cæs.* Defatigari satietate rei alicujus, cursu, laboribus. *Id. e Cic.* In quo ille tot, & tales viros defatigat? *Cic. pro Quint.* Animi defatigati ab adversariis multitudine verborum. *L'Aut. ad Her.* Non defatigabor, permanere in studio eloquentiæ. *Lentulo à Cic.* Egèrunt gratias, & nè defatigarentur, oraverunt. *Cic. de cl. Or.* Noli in conservandis bonis viris defatigari. *Id. pro Marc.* Sed mehercule in ea conservanda jam defatigatus, non multò plus faveo patriæ, quàm tuæ gloriæ. *Id. Fam. l.* 10.

Defatiscor, eris p. b. s. p. *Stancarsi, indebolirsi. d. ass.* Si blandiantur Austri, defatiscentes [erunt], & magis in flore arbores. *Plin. l.* 17. *c.* 2. *Se i venti di mezzo giorno vanno addolcendo gli alberi, fioriscono innanzi tempo, e rimangono senza frutto.*

Defendo, is, fendi, fensum. *Difendere, scusare, riparare, rimuovere, discacciare*. 1. 3. 6. *a*. Defendere aliquem à periculo, ab injuria. *Cic. Fam.* Injuriam alicui. *Plau.* Alicujus caput, famam, fortunas, dignitatem, vitam ab inimicis. *Cic. Cæs.* Vim, *vel* injuriam ab aliquo. *Cic. de Off.* Capellas ab æstu, myrtos à frigore; solstitium, *vel* æstum pecori. *(poet.) pro* pecus à solstitio. *Virg.* Defendite æstatem capellis. *Hor. l.* 1. *od.* 7. *pro* capellas ab æstu. Defendere vestes à tineis. *Plin.* Defendere crimen culpam. *Ovid.* Causas, rectum. *Cic.* Frigus togâ. *Hor.* Solem, *vel* solis ardores frondibus, caput galero. *Cic.* Vi vim defendere. *Id. pro Mil. Reprimer la forza con la forza.* Defende hostes, dum potes. *Enn. Caccia il nemico, mentre puoi.* Illud rectè factum esse, defendo. *Cic. pro Mil. Io sostengo essersi fatta bene la cosa.* Proximus à tectis ignis defenditur ægrè. *Ovid. l.* 2. *de remed.* Locum suum honestissimè defendere. *Cic. pro Quin.* Provincia non modò à calamitate, sed etiam à metu calamitatis defendenda. *Id. pro L. Man.* Qui illum solus ante de ambitu defendisset. *Id. pro Syll.* Defendere valetudinem. *Cels. l.* 4. *c.* 5. *Conservare, &c.* Defensus *part.* Ab eo in judiciis defensus. *Nep.* 19. 2. Nè loci quidem religione defensus, occiditur. *Curt. l.* 10. *c.* 9.

Defenso, as, &c. *Difendere spesso*. 1. *a*. Qui mænia defensabant. *Sall. Jug. c.* 60. Mœnia ipsa sese defensabant. *Liv. l.* 26. Defensare injuriâ, *in vece di* ab injuria. *Plau. Bacch.* 3.

Defensito p. b. as, &c. *Difendere bene spesso*. 1. *a*. Defensitare causas. *Cic. de Off. l.* 1.

De-

Defero p. b. fers, dètuli, delàtum. *Portare giù, ò portare semplicemente*. 1. 3. *a*. Deferar præceps in undas de specula, *vel* de turri. *Virg*. Deferri in præceps. *Liv. l.* 5. Detulit me navis in portum. *Plau. Amph*. 2. Quo me cumque rapit tempestas, deferor hospes. *Hor. l.* 2. *epist*. 1. Navi delatus sum ad litus. *Plin*. Deferre alicui epistolas, frumentum, &c. *vel* ad aliquem. *Cic. Fam*. Dotem viro defert uxor. *Plau*. Deferre cuiquam osculum. *Plaut. Baciare*. Deferre intrò pedem. *Id. Entrare*. Mandata deferre. *Id. Portar commissioni*. Defert causam ad patronum litigator, *seu* cliens. *Cic. in Ver*. Delata ex integro res est ad Senatum. *Cic. Attic. Fù di bel nuovo la causa portata al Senato*. Curare deferendam epistolam, *seu* fasciculum literarum ad aliquem. *Id. Fam. Ricapitare una lettera, ò un plico di lettere &c*.

2 *Per offerire liberamente, dare, conferire, vendere*. 1. *a. ed acc, con ad : ò* 3. *a*. Deferre honorem, triumphum, regnum alicui, *vel* ad aliquem. *Cic*. Studium suum, officium, operam, laborem, benevolentiam ad aliquem. *Id*. Opes ad aliquid faciendum. *Id. pro Flac*. Deferre optionem eligendi. *Id. Porre in mano l'eleggere*. Primas alicui. *Id. Fam. Dare ad uno il primato*. Ne cui jusjurandum deferremus. *Quint. l.* 5. *c.* 10. *Per non dar facoltà di giurare*. Videamus, quanti deferatur. *Sen. epist*. 42. *Quanto si venda &c*.

3 *Per rapportare, riferire, avvisare*. 3. *a. e può aver l'infin*. Quæ ad me delata sunt, ad vos scribenda putavi. *Cic*. Deferre querelas ad aliquem. *Liv. Conferir con un altro le querele*. Acerbum nuntium alicui. *Cic. Fam. Recar trista novella ad uno*. Nisi Curiones rem ante ad Pompejum detulissent. *Id. Attic*. Ad me delatum est, eum hinc demigrasse. *Cic*. Deferre Senatui. *Nip. Annib. c.* 3. In beneficiis ad ærarium delatus est, Lucio Lucullo Prætore. *Cic. pro Arch. Ebbe una pensione &c*.

4 *Per accusare, querelare, deferire, denuntiare*. 1. 2. *a*. Deferre aliquem majestatis, veneficii, furti, ambitûs. *Tac. vel* de furto, de ambitu ad judicem. *Cic*. Nomen, *aut* crimen alicujus ad, *vel* apud judicem. *Id*. Nomen amici mei de ambitu detulit. *Id. pro Cel*. Deferri impietatis. *Tac. An. l.* 5. Delatum indicium supprimere. *Curt. l.* 6. *c.* 9. A duobus judicibus delatus. *Id. l.* 7. *c.* 1. *Denuntiato &c*. Scito, à me contubernales duntaxat meos delatos esse. *Cic. Fam. l.* 5. *Essere stati dati in nota &c*.

Defervefacio, facis p. b. fèci, factum. *Far bollire forte*. 1. *a*. Defervefacito benè brassicam in olla. *Col*. Semen defervefactum in aqua. *Plin. l.* 20. *c.* 7. Radix caprifici defervefacta in vino, dentium dolores sedat. *Id. l.* 23. *c.* 7. *L'usò anche Vitruv. l.* 8. *c.* 5. *e Var. ap. Lattan*.

Deferveo, es, ferbui, s. s. *Cessar di bollire, raffreddarsi; ò mitigarsi, rabbonacciarsi. n. ass*. Deferbuit olla, æstus, mare, ira, ætas. *Cic. Gell*. Hoc [mustum] protinus in lagenis suis defervère passi. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Defervi, *pro* deferbui *oret*. Cùm ille primus impetus defervisset. *Plin. jun. L'usò anche Ter. Adel.* 1. 2. Sperabam jam defervisse adolescentiam. *Ma questi preteriti sono del Verbo antico*. Defervo.

Defervesco, is, ferbui, s. s. *Lo stesso, n. ass*. Defervescit aqua, mustum, vinum,

num, æstus, ira, amor, studium. *Cic. Cato. Gell.* In se concoqui, & defervescere patiantur. *Col.* Si quam habent ulciscendi vim, differant in tempus, dum defervescat ira. *Cic. Tusc.* 4. Sperabam, jam deferbuisse adolescentiam. *Ter. Adel.* 1.

Defervo, is, vi, s.s. *Lo stesso, che* Deferveo. *n.ass.* Tunc me sanguineo latè defervere campo, aspicies. *Stat.*

Defetiscor, eris p. b. defessus sum. *Straccarsi, stancarsi. d.ass. e l'infin.* Nunquam defetiscar experiri. *Ter. Phorm.* 4. Defessus sum ambulando. *Id. Adel.* 4. Defessus *part. dep.* Ut aratores cultu agrorum defessi, urbis domiciliis uterentur. *Cic. in Rull.* Et, nisi de via esset defessus, continuò eum ad nos venturum fuisse. *Id. Acad. l.* 1. Defessus sum quæritando. *Plau.* Et astra nigri defetiscuntur poli. *Sophocl. in Electr. ap. Hensio.*

Deficio, ficis p. b. fèci, fectum. *Mancare. venir meno, svenire. n. ass. e può aver l'infin.* Deficere animo. *Cic. Perdersi d'animo.* Animis. *Liv. Svenire.* Viribus. *Ces. Languire.* Defecit vita. *Marziano. Ei si morì.* Non te deficient nostræ memorare Camœnæ. *Tib. Non lascieranno le nostre Muse &c.* Si Luna paulò ante Solis ortum defecisset in signo Leonis. *Cic. de Div. l.* 1. *Se si fusse eclissata &c.* Si memoria fortè defecerit, tuum est, ut suggeras. *Id. de Fin.* Non deficiente crumenâ. *Hor.* 1. *ep.* 4.

2 *Per esser privo, aver mancamento.* 5. *n.* Deficit ille vitâ, ingenio, memoriâ, mente, ratione. *Col. Plau. Cic.* Hæc amœnitas deficitur aquâ salienti. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *E' priva &c.* Vide, nè pristino alimento deficiat. *Col. l.* 3. Mulier abundat audaciâ, consilio, rationeque deficitur. *Cic. pro Cluen.* Tamen animo non deficiam. *Id. in Somn.*

3 *Per abbandonare, lasciare, andar mancando.* 1. *a. e di rado* 3. *n. ma col nominativo inanimato.* Deficit me, *vel* mihi tempus, dies, res frumentaria, spes, animus, memoria, ingenium, prudentia, vires, vox, calor, sanguis, vita. *Ces. Cic. Ovid. Vel* Ego deficior animo, *aut* animis. *Plin. Il coraggio m'abbandona.* Leontina Civitas me defecit. *Cic. in Ver.* Dolor me non deficit: *vel* non deficior dolore. *Id. Io non son mai senza dolore.* Deficiar tempore, si persequar omnia. *Ovid.* Deficit in mucronem figura. *Plin. l.* 2. *c.* 10. *Finisce à modo di pugnale.*

4 *Per ribellarsi, abbottinarsi, lasciare un partito di alcuno per seguitarne un altro. n. ass. ed abl. con ab, ed acc. con ad.* Defecit ille à suo Rege, *vel* Duce ad alium. *Liv.* Deficere à se ipso. *Cic. Fam. l.* 2. *Cangiar costumi.* A virtute pristina. *Id. de Am. Dicadere dalla prima virtù.* A dignitate sua. *Id. Mancare al suo decoro.* Deficere ab imperio, ac nomine nostro volebat? *Id. Ver.* 3. Pomeria, & Cora ad Aruncos defecerunt. *Liv.* Difficile est amicitiam manere, si à virtute defeceris. *Cic. Fam. l.* 2. Defectus *partic. depon. Mancato, ò mancante, venuto meno, stanco, ò privo.* Defectus animo. *Plin.* Aquâ, & cibo. *Quint. l.* 8. *c.* 3. Anni defecti. *Ovid.* Lingua defecta cantu. *Marz. epigr. l.* 3. Defecta senio arbor. *Col. Albero morto per vecchiezza. E' anche part. pass. Abbandonato, consumato.* Solus ego defectus ad calamitatem. *Cic.* Defectæ senectutis homo, *vel* defectus ætate. *Ulp.* Sol defectus lumine. *Tib.* Mulier à menstruis defecta. *Cels. l.* 1. *c.* 8.

l. 1. *c.* 8. Defectus dentibus. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Oratione defectior. *Apul. Florid. l. ult.* Defectissimum annis, & viribus, in agrum relegat. *Col. in præfat.*

Defigo p. l. is, fixi, fixum. *Ficcare, piantare, cacciar giù, attaccare, fissare.* 1. 3. *a. ed abl. ò acc. con in.* Terræ (*dat.*) defigitur arbos esculus. *Virg. Georg.* 2. In terram. *Col. l.* 2. In terra. *Cel.* Planta in hortis. *Ovid.* Qui in Campo Martio crucem defigi, & constitui jubes. *Cic. pro Rab.* Sicam in corpore Consulis defigere voluit. *Id. in Catil.* Defigere animũ, mentem, cogitationem in re aliqua, *vel* in aliquid. *Cic. Fissar l' animo, pensar sovente à qualche cosa.* Aliquid in animo, *vel* in animum suum, *vel* menti. *Id. Imprimer bene, &c.* Curas omnes in salute alicujus. *Id. Metter tutto il pensiero &c.* In te spes mea defixa est. *Id. in Phil.* Defixus est in ea pictura. *Id. de Or. Egli è tutto inteso à mirare &c.* Ut non modò in auribus vestris, sed in oculis omnium ejus furta, atque flagitia defixurus sim. *Id.* 2. *in Ver.* Oculos in aliquem, *vel* in aliquid. *Ovid. Cic.* Aliquẽ, colaphis in terram. *Plau. Battere uno à terra à forza di pugni.* Defixis oculis videre *Hor. l.* 1. *ep.* Quousq; humi defixa tua mens erit? *Cic. in Som.*

2 *Per fare stupire, rendere attonito, e pensoso.* 1. *a.* Stupor omnes admiratione rei tàm atrocis defixit. *Liv. l.* 3. Pavore defixus animus, *vel* homo. *Id.* Tacita mœstitia ita defixit omnium animos, ut &c. *Id. l.* 1. Defigere votis aliquem. *Virg. Incantar uno: onde* Defixus homo, i. incantatus, *seu* præligatus. *Plau.* Hoc magæ dixere, amorem posse defigi malo. *Sen. Trag. Herc.* Quæque angue injusta, nefasta, vitiosa, dirave defixerit, irrita, infectaque sunto. *Cic. de Leg. l.* 2.

3 *Per ferire, trafiggere, incolpare.* 1. 3. *a.* Doctus & ingenuo culpam defigere ludo. *Pers.* Sagaque Phœniceâ defixit nomina cerâ. *Ovid. La strega perforò con aghi, ò spille la statuetta di cera.* Defigi diris deprecationibus nemo non metuit. *Plin. Ognuno teme d' esser confitto dalle imprecazioni.*

Defindo, is, fidi p. b. fissum. *Fendere, spaccare.* 1. *a.* Malos defindunt, fiunt tabulata, falæque. *Enn. ap. Non. c.* 2.

Defingo, is, finxi, fictum. *Formar bene.* 1. *a.* Panem defingito. *Cato. RR. c.* 54.

Definio, finis p. l. ivi, itum p. l. *Diffinire, terminare, prescrivere, determinare.* 1. 3. *a.* Concludere, ac definire orationem. *Cic. Conchiudere, e terminare un discorso.* Res hæ, quas gessimus, orbis terræ regionibus definiuntur. *Id. pro Arch.* *Sono terminate dall' ampiezza della terra.* Definire alicui quid faciat. *Id. pro Quinct. Prescrivere ad uno quel, che debba fare.* Non debemus tempore, & die memoriam beneficii definire. *Id. post Red. Non dobbiamo limitare con gli spazj del tempo, &c.* Definire diem, locum, numerum, discordias, &c. *Cic. e Cef. B. G. l.* 7. Definitum est hoc. *Plaut. Cist. E' stabilito.* Quæstio definita. *Cic. de Or. Questione particolare, ò controversia.* Esse in cœlo certum, & definitum locum, ubi beati &c. *Id. in Somn.* Universam, & propriam oratoris vim definire. *Id. de Or.*

2 *Per difinire, dar la definitione.* 1. *a.* Placet igitur ante definire quid sit officium. *Cic. Off. l.* 1. Vis vocabuli definienda verbis est. *Id. de Inven.* Res involutas definiendo explicare. *Id. de Or.* De-

Desit [*verbo difettivo*] desiet p. l. [*fut.*] desiat [*congiunt.*] desieret, & desieri p. b. *Mancare, non esserci*. 3. *imp.* Mihi desit animus, dies. *Plau.* Mihi Fortuna magis nunc desit, quàm genus. *Cic. Tusc. l.* 3. Lac mihi non desit. *Virg.* Nihil apud me tibi desieri patiar. *Ter. Hec.* 5. Ostreæ desiunt. *Gell. l.* 20. *c.* 7. Neque desiat, neque supersit. *Plaut. Men.* 1. 4.

Deflacco, as. V. Deflocco.

Deflagro p. b. as, &c. *Ardere, bruciarsi, divampare. n. ass.* Omnis hic mundus aliquando ardore deflagrabit. *Cic. Acad.* 4. Ictu fulminis deflagravit. *Id. de Offic.* Dianæ Ephesiæ Templum deflagravisse. *Id. de Nat.* 2. Deflagratus *part.* In cinere deflagrati imperii collocarent. *Id. Catil.* 4. Fana flammâ deflagrata. *Enn. ap. Cic. Tusc.*

2 *Per mitigarsi, temperarsi, attemperarsi. n. ass.* Deflagrat ira. *Liv.* Seditio. *Tac.* Deflagrarunt minaces animi. *Lucr.* Spes animum subibat, deflagrare iras vestras, purgari suspiciones, posse. *Liv. l.* 40. *c.* 8.

Deflammo, as &c. *Smorzare.* 1. *a.* Pharetram expilet, & sagittas dearmet, arcum denodet, tædam deflammet. *Apul. A. A. l.* 5.

Deflecto, is, xi, xum. *Piegare, torcere.* 1. 6. *a.* Deflectere ramum olivæ. *Col. l.* 6. *c.* 11. Iter, *vel* ex itinere. *Lucan. l.* 3. *e Cic.* Oculos à re aliqua. *Valer. Fl. Rivolger gli occhi.* Se de curriculo studiorum. *Cic. de Am.* Se ab ira. *Stat.* Amnes in alium cursum deflexi. *Id. de Div.* Ætas deflexa à labore ad otium. *Id. Attic. Al. leg.* Devexa.

2 *Per divertire. discostarsi, sviarsi. n. ass.* Ex itinere ad aliquem. *vel* in locum aliquem deflectere. *Plin. l.* 4. *ep.* 1. *Lasciare il suo camino per andare à trovar alcuno, &c.* Deflexit de via consuetudo majorum, *vel* de spatio, curriculoque mos ille. *Cic. de Am. E' già dismessa l' usanza &c.* Deflectere de recto, *sive* à recto tramite, *vel* à rectaregione. [*Al. leg.* ratione] *Id. Traviar dalla rettitudine.* A veritate. *Id. pro Rosc. Com. Scostarsi dal vero.* A virtute patris. *Id. de Or. Tralignare.* Deflectere in pejus. *Ovid. Appigliarsi al peggio.* Redeat illuc, unde deflexit oratio. *Cic. Tusc. Ritorniamo al nostro proposito, ò discorso.* Ut declinet à proposito, deflectatque sententiam. *Id. Orat. c.* 40. Si ad verba rem deflectere velimus. *Id. pro Cec. Se vogliamo ridur la cosa à parole.*

Defleo, es, evi, etum p. l. *Piangere.* 1. *a.* ò *n. ass.* Deflere aliquem, *vel* ejus mortem. *Plau. Plin.* Illud initium civilis belli deflevi. *Asin. à Cic.* Sorores deflebant oculos, & plangebant ubera. *Apul. A. A. l.* 5. *Col piangere lordavan gl' occhi &c.* Gravibus, cogor, deflere querelis. *Prop.* Defletus, & deflendus *part. pass.* Mors à multis defleta. *Cic. de Or.* Liberi defleti. *Id. Tusc.* Genitrix deflenda. *Sen. Trag.* Æternùm deflebimus. *Lucr. l.* 3.

Deflo, as, &c. *Soffiare. n. ass.* Vetabantque munditiarum causâ deflare. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *Per sprezzare.* 1. *a.* Julii, & Augusti diplomata, ut vetera, & obsoleta deflabat. *Suet. in Calig. c.* 38. *Al. leg.* Deflebat.

Deflocco, as, &c. *Spelare, consumare.* 1. *a.* Defloccabit jam illicce [i. ille] homo lumbos meos. *Plau. Asin.* 3. *(per metaf.) Colui mi dilomberà* Per urbem duo defloccati senes quæritant me. *Id. Epid.* 5. 1. *Due vecchi calvi &c.*

Defloreo, es, ui. *Fiorire. n. ass.* Vitis, cum se multâ fronde cooperit, pejus de-

defloret, nebulasque, & rores diutiùs continet; omnemque uvam perdit. *Col. l. 5. c. 6.*

Defloresco, is, florui, s. s. *Sfiorire, sfiorarsi, perdere il fiore. n. ass.* Deflorescit arbor, vitis, frumentum. *Plin. Col. l.* 2. Idem cum tenui carptus defloruit ungui. *Catul. carm.* 63. Deflorescunt amores, & deliciæ, ætate senescente. *Cic. Gli amori, e i diletti nell'età cadente languiscono.* Defloruit gratia oris. *Claud.* Formæ dignitas, aut morbo deflorescit, aut vetustate. *Aut. ad Her. l.* 4. *Svigorisce per malattia, ò per vecchiezza &c.*

Defloro p. l. as, &c. *Disfiorare, sfiorare, torre il fiore, ò lo splendore, e 'l lustro.* 1. 3. *a.* Casu illo deflorata est gloria victoriæ. *Liv. l.* 37. *Quella disgrazia tolse il lustro alla vittoria.* Futurum gaudii fructum spes tibi jam defloravit. *Gell. l.* 14. *c.* 1. *Il futuro godimento ti fù in parte scemato dalla preceduta speranza. Al. leg.* præfloravit. Certos, atque defloratos fructus ostendebat. *Quint. l. 6. Al. leg.* Deformatos.

Defluo, is, fluxi, fluxum. *Scorrere in giù, colare, cader giù. n. ass. ed abl. con ex, ò ab.* Defluit aqua, fluvius in mare, mel ex arboribus. *Virg. Curt.* Defluit in Rhenum Moganus. *Phil. l.6.c.7.* Missusque secundo defluit amni. *Virg. Georg. l.*3. Corpus ex equo defluxit in terram. *Curt. l.7.c.7.* Relictis ad terram defluxit equis. *Virg. En. l.* 11. *Scese giù &c.* Capillus ei defluit. *Plin. I capelli gli cascano.* Vestis defluens ad talos, *vel* ad pedes. *Cic. Veste talare.* Pedes vestis defluxit ad imos. *Virg. En. l.* 1. Multi defluxere ex ejus amicitia. *Id. Parecchi amici l'hanno abbandonato.* Ex octo Tribunis plebis, quos habueram, unus, me absente, defluxit. *Id. pro Sext.* Amabant eum magis, quàm imitabantur, tantùmque ab illo defluebant, quantùm ille ab antiquis descenderat. *Quint. l.* 10. *c.* 1. *Tanto si scostavano da esso &c.* Oratio ab hac re defluxit ad aliam. *Cic. Tusc. Da un discorso si passò à un altro.*

2 *Per trascorrere, dileguarsi, sparire, svanire, cessare.* Defluxit ætas, tempus, vires, ingenium, memoria. *Sall. Jug.* Color ei defluxit. *Tib. Hà egli smarrito il colore.* Ubi salutatio defluxit, literis me involvo. *Cic. Fam. l.* 9. *Finite, che sono le visite, mi ritiro dentro al mio studio.* Tibi defluxit ex animo meum beneficium. *Sen. Tu ti sei smenticato del mio favore.* Defluere luxu, & inertia. *Col. Esser tutto dedito al lusso, alle delizie, all' ozio.* Rusticus expectat dum defluat amnis, *Hor. l.* 1. *ep.* 2. *Sinche cessi la piena.* Defluxus *part. dep.* Æther defluxus in Austrum. *Lucan. Altri leg.* Deflexus. *Al.* Devexus.

Defodio, fodis p. b. fodi p. l. fossum. *Scavare, ò scavando piantare.* 4. *n.* Defodere vineam. *Cato. RR. c.* 50. Scrobem defodiamus. *Col.* 7. *c.* 5. Terga defossus verbere. *(poet.) Claud. Col dosso malamente squarciato dalle percosse.* In defossis specubus agere. *Virg. Georg. l.* 3.

2 *Per seppellire, sotterrare.* 1. *a. ed abl. ò acc. con in.* Defodere aurum, thesaurum, libros, hominem in terra, in ædibus, domi, humi. *Plau.* Humo viva. *Ovid.* In terram. *Liv.* Defodere cadaver. *Id. l.* 3. *c.* 33. Defossa talenta argenti. *Virg. En. l.* 10. Talpæ defossæ. *Plin. l.*30. *c.*3.

Defœnero p. b. as, &c. *Spiantare con usure.* 1. *a.* Dimissiones libertorum ad

ad defænerandas,diripiendasque Provincias. *Cic. Parad.* 6. Pater ejus multis creditoribus defœneratus. *Apul. Apol. Indebitato &c.*

Defore p. b. *(fut. infin. di* Desum*) Dover mancare.* 3. *n. Cic. così* Deforem, es, et, *plur.* deforent *(ottativo)*. Arbitrantur non defore, qui illam restituerent. *Cic. de L. Agr.*

Deformo, as. &c. *Difformare, ò disformare, sfigurare. guastare, render deforme* 1. *a.* Carthaginienses Italiam deformaverunt. *Aut. ad Heren. l.* 4. In qua Pompejum ornat, an potius deformat? *Cic. de Ar. resp.* Ea, quæ accusatores,deformandi hujus causâ,dixerunt. *Id. pro Cel.* Macies deformat vultum. *Virg. Georg.* 4. Civitas incendio deformata. *Liv. Città distrutta dall'incendio.* Deformare genus suum, *vel* gloriam alicujus. *Id. Disonorare la sua famiglia, ò casato, &c.* Homo vitiis deformatus. *Cic. de Ar. r. sp. Inviziato, e ribaldo.* Hunc omnibus à me pictum, & politum artis coloribus, subitò deformatum vidi. *Id. Attic. l.* 11. Deformatissima, & spurcissima vita *Gell. l.* 14. Nè deformet tonsura capillos. *Ovid. Art.* 1.

2 *Performare, delineare, disegnare, abbozzare.* 1. *a.* Deformare lineis archetypon. *Fare il disegno. Vitruv.* Tragicæ scenæ deformantur columnis, signis, & regalibus rebus. *Id. l.* 5. *c.* 8. Deformare areas. *Cato. RR. c.* 151. Deformare marmor manu primâ. *Marz. Dirozzare un marmo.* Aliquem, *vel* locum aliquem. *Cic. de Or. Descrivere, fare il ritratto.* Virtutes hasce non tibi fortuna deformavit, sed industria. *Id.* Quis igitur ille,quem frustra deformavi. *Id. pro Cec.* Deformati fructus. *Quintil. l.* 6. V. Defloro.

Defraudo, as, &c. *Defraudare, ingannare, rubare.* 1. 5. *a.* Defraudavit illum nummo aureo. *Plau. L'ha ingannato d'uno scudo.* Nisi quid amicum defraudaveris. *Id. Se tu non ruberai &c.* Tè ne ego defraudē, cui ipsi nihil est in manu? *Id. Asin.* Defraudare genium, *vel* se,animumque suum. *Ter. Plau. privarsi de' piaceri &c.* Quod ille unciatim vix de demenso suo, suū defraudans genium, comparsit miser. *Ter. Phorm.* 1. Metuo, nè brevitas defraudasse aures,videatur. *Cic. Orat.* Defraudare se fructu victoriæ, *vel* victu suo. *Liv. privarsi del gusto della vittoria: torsi il necessario al vivere.*

Defrudo *(sincop.) pro* Defraudo. *Non. c.* 1. *num.* 130.

Defrico p. b. as, fricui, frictum, *vel* avi, atum p. l. *Fregare, stroppicciare.* 1. *a.* Defricare palatum sale. *Col.* Defricare pumice. *Plin. l.* 36. Lucilius sale multo urbem defricuit. *Hor. l.* 1. *Sat.* 10. *(metaf.) Egli con molta grazia motteggiò i Romani.* Defrictum allium. *Col.* Defrictis adeo diù pupillis, an vigilarem, scire quærebam. *Apul. Met. l.* 3. Dolia defricata, & diligenter lota. *Col. l.* 11. *c.* 2. Defricatæ maculæ. *Plin. l.* 28. Ut in balneas venit, cæpit, postquam perfusus est, defricari. *Aut. ad Heren.* Defricaturus *part. fut. Non già* defricturus. V. *Emman.*

Defrigesco, is, frixi, s. s. *Raffreddarsi. n. ass.* Jubebis, agitari quod decoxeris, eousque dum defrigescit. *Colum. l.* 12. *c.* 20.

Defrigo p. l. is, frixi, frixum. *Scialacquare. n. ass. ò* 1. *a. Passer. al Verb.* Decoquo. *Senza Autore.*

Defringo, is, frēgi, fractum. *Rompere, spezzare.* 1. 3. *a.* Defringere talos,

los, *vel* lumbos alicui. *Plau.* Summos defringit ab arbore ramos. *Virg.* Summas defringe ex arbore plantas. *Id. Georg. 2. Dirama, fiacca &c.* Defractos ramos ferere. *Plin. l. 17.* Hic fubfellium calce premens, dextrâ pedem defringit. *Cic. ad Her.* Qui prætereuntes ramum defringerent arboris. *Id. pro Cec.* Defringere furculum. *Id. de Or. Impossessarsi &c.*

Defrudo p. l. as, &c. *pro* Defraudo. *Plau. e Ter. è ant.*

Defrugo p. l. as, &c. *Sfruttare, straccare i campi.* Segetem nè defruget; nam id infelix eft. *Cato. RR. c. 5.* Defrugare agrum. *Col.* Huc pertinet oraculum illud magnoperè cuftodiendum: fegetem nè defruges. *Plin. l. 18. Al. leg.* Defrudes.

Defruor, eris, fruitus p. b. *Godere à pieno. 7. d.* Autumnitate defruimur. *Simmac. l. 3. ep. 23. e Festo.*

Defrufto, as &c. *Strappar à pezzi. 1. a.* Defruftandæ Mefopotamiæ opitulari. *Ammian. l. 20. c. 2.* Volumen lectito, excerpo, maxima ex magnis capita defruftans. *Sidon. l. 9. ep. 9.* Tunica collo inferta non deponitur, nifi carie in pannulos defruftata. *Ammian. l. 31. c. 3. Ridotta in stracci &c.*

Defruto p. b. as, &c. *Far vin cotto. 1. a.* Sed defrutum quoque facere, & defrutare vinum licet. *Col. l. 2. c. 22.*

Defuat, *pro* Deficiat. 3. *n.* Metuo, nè defuat oratio. *Plau. Bacch. 1. 1. è ant.*

Defugio, fugis p. b. fugi p. l. fùgitum p. b. *Fuggire, schifare, ricusare. 1. a.* Defugere aditum, & fermonem alicujus. *Cef. Fuggir la pratica di alcuno.* Adminiftrationem Reip. *Id. B. C. l. 1.* Defugere munus. *Cic. Som. Scip.* periculum, *seu* laborem. *Id. Attic.* Acclamationem, affentationemque vulgi. *Plin.* Non te decet, eam difputationem defugere. *Cic. de Or.* Attende jam, quàm defugiam auctoritatem Confulatûs mei. *Id. pro Syll.* Nunquam defugiam auctoritatem. *Ter. Eun. 2. Non ricuserò &c.* Ea pugna defugientes ab Romanis, quum cohibuiffet Siculos. *Liv. l. 24. Che si ribellavano &c. Al. leg.* Deficientes.

Defulguro, as &c. *Lampeggiare. 4. n.* Undantem clypeus defulgurat ignem. *Auson. Iliad. 5.*

Defundo, is, fudi, fufum p. l. *Versare, spargere, spandere, ò infondere, ò versargiù. 1. a.* Defundere aquam. *Cato.* Aquam in vas. *Col.* Amnes ex uno fonte in Orientem, & Occidentem defufi funt. *Sen. Fil.* Defundere vinum alicui, *vel* è pleno œnophoro, *vel* de cratère in pàteram. *Cic. Mescere, dar da bere.* Te profequitur mero defufo pateris. *Hor. od. l. 4. Versato nelle tazze.* Defufa Mercurio delibamenta. *Val. Maff. l. 2. c. 6. Sparse ad onor &c.* Pierio defundes pectore verba. *Petron.* Ac nifi mutatum parcit defundere vinum. *Hor. Sat. l. 2.* Vina bibes, iterum Tauro, defufa. *Id. l. 1. ep. 5. Vini riposti nel secondo Consolato di Tauro. Al. leg.* Diffufa.

Defungor, eris p. b. functus. *Esercitare, fare, eseguire, sodisfare. 7. d.* Defungi munere aliquo. *Planc. à Cic. Fam.* Imperio alicujus. *Liv. l. 1. Eseguir l'ordine.* Scelere haud levi. *Sen. Trag. Commetter grave delitto.* Pœnâ atroci. *Liv. Esser punito gravemente.* Placuit, libera corpora fine mora Locrenfibus reftitui: non levi defuncturum pœnâ, qui non reftituiffet. *Id.*

Id. l. 29. Defungi victu parco, & parabili. *Curt. Usar poco cibo, e di poca spesa*. Defungi prælio festinat. *Liv. l.* 1. *Si affretta di terminare la battaglia &c.*

2 *Per finire, terminare, passare*. Defungi fato, *seu* vitâ. *Virg. Morire*. Temporibus suis defunctæ res. *Hor. Cose vecchie, che han già compiuto il lor tempo*. Permenso [*al.* permensæ] defunctus tempore lucis. *Tib. Morto attempato*. Defunctus cæde exercitus. *Liv Trucidato.* Defunctus sum. *Ter. Eun. Hò già sodisfatto al mio dovere*. Utinam hoc sit modò defunctum. *Id. Adel.* 3. *Voglia Dio, che questo male non passi più oltre*. Defuncta corpora vitâ. *Virg. En.* 6. *Morti &c.* Miserorum non secus ac defunctorum obliviscuntur. *Plin. l.* 9. *ep.* 9. *Non altrimenti, che de morti &c.*

3 *Per liberarsi, sbrigarsi, svilupparsi, scampare*. Defungi periculo. *Cic. pro Rosc.* Cum, tribus decumis pro una, defungeretur. *Id. Ver.* 5. *Liberandosi dalle decime, con pagarne tre per una*. Defungi in hac re cupio. *Ter. Phorm.* 5. *Bramo sbrigarmene*. Defungi curâ. *Liv. l.* 5. Laboribus. *Hor. od. l.* 3. Malis. *Suet. Ner. c.* 40. Morbo. *Liv. l.* 3. Fato. *Id. l.* 39. *Liberarsi dal destino*. Somnio. *Justin. l.* 1. *Dal cattivo augurio del sogno*. Adeo infensa erat plebs, ut unius pœnâ defungendum esset Patribus. *Liv. l.* 2. *c.* 35. *Liberar tutti col castigo d'un solo*. Defunctus religionis pietate animus. *Cic. ante Exil. Animo miscredente, e che non teme Iddio*. Defunctâ Civitate plurimorum morbis. *Liv. l.* 4. *c.* 52. *Libera &c.* Laboribus defunctus. *Hor. l.* 3. *od.* 24. Magnis pelagi defuncte periclis. *Virg. En.* 6.

Degenero p. b. as &c. *Degenerare, tralignare, imbastardire. n. ass. ed abl. con ab, ed acc. con in*. Degenerant poma. *Virg.* Vidi semina diu lecta degenerasse. *Id. Georg.* 1. Degenerare à paterna gravitate, à majorum virtute. *Cic. de Prov. Cons.* Propinquis [*pro* à propinquis] *Proper.* Et patri non degeneraret Achilli. *Claud. de* 4. *Cons.* Degenerare à more civili. *Suet.* A familia superbissima. *Liv. l.* 9. Degenerare in feritatem. *Plin. Divenir selvaggio, e fiero*.

2 *Per Disonorare, discreditare, avvilire*. 1. *a.* Degenerat palmas equus annosus. *Ovid. Così il Zinzerl. nella sua Promulf. c.* 13. *Altri leg.* Degenerat palmæ oblitus &c. Hanc nè degeneres. *Id. de Pont.* 1. *Al. leg.* Hanc, cave, degeneres. *Guardati di denigrare il buon nome di costei*. *Così il Merul.* Nam capit, & tantum non degeneravit honorem. *Stat. Sylv.* 3. *Così il Poliziano, ed il Bernazio*. *Al. leg.* Dedignatur. Si Venus teneris conceditur, carpit, & corpus, & vires, animosque degenerat. *Col. l.* 7. *c.* 12. *Deprava &c. Passivam*. Adulterinis coitibus degenerantur partus Leænarum. *Solin. c.* 17.

Degero p. b. is, gessi, gestum. *Portare*. 1. 3. *a.* Aurum meum domo suppilas uxori meæ, & tuæ degeris amicæ. *Plaut. Men.* 5. Mea ornamenta ad meretrices degerit. *Id. ib.*

Deglabro p. b. as, &c. *Pelare, ò scorticare*. 1. *a.* Cingere est deglabrare. *Paul. l.* 5. Deglabrat, atque lavat, pingit, striat, ungit, & ornat. *Mant.*

Deglubo p. l. is, glubi p. l. glubitum p. b. *Sbacciare, scorticare*. 1. 5. *a.* Deglubere granum folliculo. *Var. RR. l.* 1. *c.* 48. Deglubere nuces. *Id. Sgu-*

sciare

sciare noci. Fabas, *vel* pisa, *vel* acinos uvæ. *Id. e Col.* Ovem. *Suet. Scorticare l'armento*. Boni pastoris est, tondere pecus, non deglubere (*risposta di Tiberio à chi lo consigliava ad imporre nuovi dazj*.] *Id. Tib. c.* 32. *Si trova anche* Degluptus. *Pelato &c.* Deglupta Menas. *Plau. Pœn.* 5. Mus degluptus. *Marc. Empir. c.* 16.

Deglutino p. b. as, &c. *Scollare, distaccare*. 1.*a*. Palpebras deglutinat. *Plin. l.* 25. *c.* 13.

Deglutio, glutis p. l. ivi, itum p. l. *Inghiottire, trangugiare*. 1. *a*. Deglutire virum, fauces implere capaces. *Alcim. Avit. l.* 4. Oblatum deglutit acorem. *Joan. Calceat. Al. scrivono* Degluttio.

Dego, is, degi, s. s. *Menare, passare, vivere*. 4.*n*. Degere vitam, *vel* ætatē, *vel* tempus ætatis. *Cic. pro R. Amer. Passar sua vita*. Genus aliquod ætatis degendæ sibi constituere. *Id. de Offic. Determinarsi un modo di vivere*. Quæ vita Deorum sit, quodque ab iis degatur ævum. *Id. de Nat.* 1. Degere vitam in tranquillitate, in otio, in egestate, in exilio, cum virtute, sine metu, sine molestia. *Id.* Diem totum in lætitia. *Ter.* Vitam immortalem. *Id. Vivere eternamente*. Nautæ contractum cum ventis degere bellum sunt soliti. *Lucr. l.* 4. *Sogliono i Marinari vivere combattendo co' venti*. Ævum pulcrè degere. *Id. Vivere agiatamente*. Degere diem in foro. *Plaut. Most.* 3. *Consumare tutto il dì &c.* Quod reliquum est vitæ, in ocio Rhodi degam. *Cic. Fam. E assolut.* Sub aliena ditione, atque imperio degere. *Lattan. l.* 5.

2 *Per togliere, levare, detrarre*. 1. 3. *a*. Degitur corium de tergo meo. *Plau.* Degere laborem alicui. *Id. Al. leg.* Demitur, Demere. Degui *preter*. In comitatu deguimus ambo ævo dispari. *Simmac. ep.* 32. *l.* 1. *Da non imitarsi*.

Degrandinat, abat, avit. *Tempestare fieramente*. 1. *imp.* Da veniam culpæ, nè, dum degrandinat, obsit. *Ovid. Fast.* 4. *Per cessar di grandinare. Propert. lib.* 2. *Eleg.* 20. *pag.* 326. *Col.* 2. *secondo il Passer.*

Degrassor, aris, atus. *Assalire alla strada, oltraggiare, d. ass. ed acc, con in, ò* 3. *d.* Tanta est injuria primos degrassata duces. *Stat.* 1. *Achil.*

Degravo p. b. as &c. *Aggravare, caricare, premere*. 1. 5. *a*. Etiam peritos nandi lassitudo, & pavor degravant. *Liv. l.* 4, *c.* 33. Degravari pondere rei alicujus, *vel* labore operis. *Col.* Manus pondere degravatæ. *Apul. A. A. l.* 7. Degravatus pondere. *Phædr. l.* 4. *fab.* 21.

Degredior, eris p. b. gressus. *Smontare, scendere à basso*. *d. ass. ed abl. con de ò puro*. Degredi monte, *vel* de monte, palatio, &c. *Liv. Tac.* Ad pedes. *Liv.* In specum. *Tac.* Postquam Alpibus degressi sunt. *Id. hist.* 2. *c.* 66. Ubi, degressos tumulis montanos, sensit. *Liv.* 21. *c.* 32.

Degrumor p. l. aris, atus. *Addirizzare col regolo, ò filo* 3. *d.* Viamque degrumaris, ut in castris mensor facit olim. *Lucil. ap. Non. c.* 1.

Degulo p. b. as, &c. *Consumare, scialacquare in ghiottonerie*. 1.*a*. Degulasse oportuit, *pro* degulavisse. *Afran. ap. Non. c.* 2. Postquam, degulato patrimonio, pauper est factus. *Plau. in fragm.*

Degumio, as [*al.* Degumo p. b.] &c. *Divorare*. 1. *a*. *Passer. Senza Aut.*

De-

Degusto, as, &c. *Gustare, assaggiare, provare*. 1. *a*. Degustare novas fruges, vina. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Dapes, pabulum. *Var.* Vitam aliquam. *Cic. Tusc.* 5. *Provare qualche sorte di vita*. Aliquid speculæ ex tuo sermone degustavi. *Id. pro Cluen. Ho conceputo qualche speranzetta dal tuo parlare*. Tu, velim, e Fabio, si quem habes aditum, odorère, & istum convivam tuum degustes. *Id. Att. l.* 4. *ep.* 8. Degustemus pauca de fabulis, *vel* ex historijs. *Id. Diciamo qualche cosa delle favole, &c.* Ignes degustant tigna celeri flammâ. *Lucr. l.* 2. *Le fiamme abbronzano alquanto le travi*. Degustare aliquem poetam, philosophum, &c. *Cic. Tastare, far saggio del sapere d'alcuno*.

Dehabeo, habes p. b, habui, habitum p. b. *Non avere*. *n. ass. Verbo barb.*

Dehaurio, is, hausi, haustum. *Cavare*. 1. 6. *a*. Dehaurire amurcam ex dolio. *Cato. c.* 66.

Dehisco, is, s. p. *Aprirsi, spalancarsi, fendersi*. *n. ass.* Mihi tellus ima dehiscat. *Virg. En. l.* 1. Dehiscit nubes, cœlum, terra, mare, arbor, rosa, uterus, cymba rimis. *Id. Ovid. Plin.* Rictus tauri sylvestris ad aures dehiscit. *Plin. Il ceffo del toro salvatico s' apre fino all' orecchie*. Succurri non potest navigio dehiscenti. *Sen. ep.* 30. Itàne in D. Brutum dehiscis? *Cic. Att. l.* 6. *Inveisci? Al. legg.* Desciscis; *al.* Dii istis. Dehisse *inf. pret.* A Proculo relatum, in eo loco dehisse terram. *Varr. L. L. l.* 4.

Dehonesto, as, &c. *Disonorare*. 1. *a*. Dehonestare aliquem. *Suet.* Famam alicujus. *Liv.* Romanum dehonestantes imperiū. *Trebel. Pol. in Gall. l.* 16.

Dehonoro p. l. as &c. *Disonorare*. 1. *a*. *Orosio l.* 2. *c.* 2.

Dehortor, aris, atus. *Dissuadère, distornare, distorre*. 3. 6. *d*. Haud dehortor fugam. *Plau.* Dehortatus est me, nè darem. *Ter. Phorm.* 5. Res ipsa, & Reip. tempus, me ipsum aut invitabit, aut dehortabitur. *Cic. in Pison.* Multa me dehortantur à vobis Quirites. *Sall. Jugurt. Molte sono le cose, che mi alienano da voi*. Dehortari aliquem à bello &c. *L'Aut. ad Her.*

Dejecto, as &c. *Gittar spesso*. 1. *a*. Dein coquenti vasa cuncta dejectat. *C. Matt. in Mimiamb. ap. Gell. l.* 20. *c.* 9.

Dejero p. b. as, &c. *Giurar fermamente, affermar congiuramento*. *n. ass. e l' infin. ò* 4. *n*. Iste oneratus auro clamat, & dejerat. *Ad Her.* Dejerat ille per Deum, *vel* sanctè, *seu* persanctè. *Ter. Hecyr.* Dejerat, me id abstulisse. *Plau.* Cum amicus eum rogaret, ut pro re, causaque ejus falsum dejeraret. *Gell. l.* 1. *c.* 3.

Dejicio, jicis p. b. jeci p. l. jectum. *Gittare à basso, buttare à terra, atterrare, abbattere*. 1. *a*. Dejicere vultum. *Virg. Mostrarsi mesto*. Aliquem equo *Liv. l.* 4. De ponte, de turri, ex ædibus in terram, in mare. *Plaut.* Aliquem de possessione, de dignitate, [*ò senza de*] Præturâ, Ædilitate &c. *vel* de gradu. *Cic. Ver.* 2. *ed al. Far cader uno di posto, dal possesso, &c.* Homo de gradu mentis dejectus. *Impazzato*. *Id. Att.* Dejicere jugum servile à cervicibus. *Id. Liberarsi dalla schiavitù*. Dejicere oculos de aliquo. *Cic. Ver.* 6. *Perder di vista alcuno*. Dejicere oculos à Republica. *Id. Phil.* 1. *Levar gl'occhi da publici affari*. Dejicere alvum. *Cato. RR. c.* 156. *Sgravare il ventre*. De foribus araneas, *sive* aranearum operas. *Plau. Levar via le tele de' ragni*. De ponte sexagenarium. *Festo*. *Vietare à*

 un

un vecchio di sessant' anni, di dar il voto. Dejicere alicui metum. *Cic. Ver. Cacciar via il timore*. Securim in caput. *Liv. 1. Dare un colpo d'accetta in capo*. Dejici spe. *Cæs. Cader di speranza*. Et me pudet, tàm citò de sententia esse dejectum. *Cic. Tusc. 2. Esser stato costretto à mutar opinione*. Præsidiũ dejicere. *Cic. Phil. 8. Scacciare*. Dejicere taurum ingentem. *Val. Flac. l. 1. 2. Abbattere &c.* Oculi in terram dejecti. *Quint. l. 1. c. 11. Abbassati &c.* Mulier dejecta conjuge. *Virg. En. 3. Vedova*. Quatuor millibus ferarum dejectis. *Curt. l. 7. c. 1.* In secundo prælio cecidit Critias: hoc dejecto, Pausanias &c. *Nip. Trasf. c. 2.* Paucisque dejectis, reliquos, se convertere, cogunt. *Cæs. B. C. l. 1.* Vultus pudore dejectus. *Sen. Edip.* Hyacinthus perspicuitate dejectior. *Solin. c. 43. Inferiore &c.*

Deintegro p. b. as, &c. *Manomettere, diminuire. 1. a.* Vinum deintegratum acescit. *Non.* Nomen virginis deintegravit. *Cecil. ap. Non. c. 2.*

Dejugo p. b. as, &c. *Disceppiare, disgiungere. 1. a.* Per nostram unanimitatem, quam memoria dejugat. *Pacuv. ap. Non. Divide*.

Dejungo, is, junxi, junctum. *Disunire, disgiungere, disgiogare. 1. a.* Dejungere boves, *Hor.* Amantes. *Plau. Asin. 3.* Ut eadem sint ea, quæ dejuncta fuerant. *Cic. de Univ. c. 5.*

Dejuro p. l. as, &c. *Giurar fermamente, n. ass. ò l' inf.* Per Deos omnes, & Deas dejuravit, hâc eum nocte occisurum, quî cum cubaret. *Plau. Cas. 3.* Neque Romanæ mulieres per Herculem dejurant. *Gell. l. 11. c. 6.*

Dejuvo, as p. b. juvi p. l. s. s. *Non ajutare. 1. a.* Deserere illum, & dejuvare in adversis rebus, pudet. *Plau. Trin. 2. è antico*.

Delabor p. l. eris p. b. lapsus. *Cadere, cascar, scorrere à basso. n. ass. ed abl. con de, ex, ab, ò puro*. Arma de manibus delapsa. *Cic. Armi cascate di mano*. Delabi cœlo, *vel* de, *aut* è cœlo. *Id.* Ex equo in terram. *Id. Cascar di cavallo*. Delabi in fraudem, in insidias, in flumen, in morbum, in vitium, in turpitudinem, in idem genus morbi. *Id. e Plin.* Rem familiarem delabi sinere, flagitiosum est. *Cic. l. 2. Off. E' un gran fallo mandar male la robba*. Omnia, quæ delapsa jam fluxerunt, severis legibus vincienda sunt. *Id. pro Marcel.* In eas difficultates delapsus est. *Id. Si è ridotto à tal estremo*. Serta procul capiti tantùm delapsa jacebant. *Virg. in Sil.* Quemadmodum ex utraque parte tecti aqua delaberetur. *Cic. 3. de Orat.* Pompejum, sicut aliquem de cœlo delapsum, intuentur. *Id. pro leg. Manil. Come uno venuto dal Cielo in Terra*.

2 *Per torcersi, piegarsi, declinare*. Quoniam ad hoc verbum delapsa est oratio. *Cic. Poiche siamo venuti à parlare di ciò*. Delabi ejus res cœperunt. *Id. I suoi affari han preso cattiva piega*. Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberer. *Id. de Or.* A maledictis pudicitiæ, ad conjurationis invidiam oratio est nostra delapsa. *Id. pro Cel.* Nam ipse quotidie mihi delabi ad æquitatem, & ad rerum naturam videtur. *Id. Fam.* Ad præcipiendi rationem delapsa est oratio mea. *Id. ad Q. Fr.*

Delaboro p. l. as &c. *Affaticarsi grandemente. n. ass.* Hic noster delaborat. *Afran. ap. Non. 4.*

Delacero p. b. as, &c. *Lacerare, stracciare, dilapidare. 1. a.* Me, meamq; rem tuis fallaciis delaceravisti. *Plau. Capt. 3. 5.* De-

Delacrymo p. b. as, &c. *Lagrimare, distillare. n. aff.* Ut interdum potiùs devexa, quàm in germine delacrymet. *Col. l. 4. c. 9.*

Delævo, as, &c. *Pianare, lisciare, far eguale. 1. a.* Plagam acutissimo ferro delævato. *Col. de Arb. 6. Al. scrivono* Delevo p. l. *senza ditton.*

Delambo, is, lambi, s. s. *Leccare. 1. a.* Molliaque ejectâ delambit vellera linguâ. *Stat. 2. Theb.*

Delamentor, aris. *Lamentarsi. 3. d.* Natam delamentatur ademptam. *Ovid.*

Delapido p. b. as, &c. *Nettare dalle pietre. 1. a.* Locū bipalio vertere, delapidare, circumque sepire. *Cato, R. R. 46.* Delapidatus. *Lastricato. Fest.*

Delasso, as, &c. *Stancare, straccar molto. 1. a.* Delassari ambulando, dicendo &c. *Plau.* Loquacem delassare valent Fabium. *Hor. 1. Ser. Sat. 1.* Delassatus labore. *Plaut. Asin. 5.*

Delavo p. b. as, lavi p. l, lotum p. l. *Lavare. 1. a.* In mari quod delavi. *Plau. Rud. 2. 7. è ant. Al. leg.* Elavi.

Delecto, as, &c. *Allettare, adescare. 1. a.* Fabius cœpit de nocte hostibus castra simul oppugnare, & hostem delectare. *Quadrigar. lib. 4. annal.* Ut me Apollo ipse delectat, ac ducit Delphicus. *Enn.*

2 *Per dilettare, ricreare, dar piacere. 1. 5. a.* Libris me delecto, *vel* cum Musis. *Cic.* Ut me ab eo delectari faciliùs, quam decipi, putem, posse. *Id. Ver.* Ut ab altero non delectere, alterum oderis. *Id. Orat.* Tibicen interea vos hic delectabit. *Plau.* Tu te istic Atheriano jure delectato, ego me hic Hirciano. *Cic. Att. 2. ep. 2.* Me & superiores literæ tuæ admodum delectaverunt &c. *Id. Fam.* Matrona amœnitate aliquâ de lectanda erit, quò patientiùs moretur cum viro. *Col. l. 1.* Delectat me de Dionysio. *Cic.* Literæ tuæ admodum me delectaverunt. *Id.*

Delector, aris, atus. *Dilettarsi, prendersi piacere. 7. d. ò abl. con in.* Delector cogitatione, & spe. *Cic.* Hoc homine. *Id.* In hoc admodum delector, quòd &c. *Id.* Dici prudens, delector. *Hor. l. 1. ep. 17. Dep. aff.* Delectatur audiens multitudo, & oratione ducitur. *Cic. de cl. Or.* Delectatus *par.* Magnoperè delectatus ficto. *Nep. 14.* Sermo delectatior in otio. *Gell. in Pref.* Delectatior motio. *Id. l. 20. c. ult.*

Delego p. l. as, &c. *Delegare, deputare, assegnare, commettere, dar commissione. 3. a. ed acc. con ad.* Delegare laborem alteri. *Cel. à Cic. Fam.* Curam rei alicujus. *Col.* Quis non imprudentissimum quemque huic negotio delegat? *Id. l. 4.* Delegare pingendas imagines. *Plin. jun. Dare à dipingere &c.* Causam peccati mortuis. *Hirt. de B. G. Imputar la colpa a' morti.* Hæc ipsa, quæ nunc ad me delegare vis. *Cic. de Or.* Quinctum delegabo, si quid æri meo alieno superabit. *Id. Attic. Sostituirò &c.* Laus, quam ad me delegare vis. *Id. La lode, che tu mi vuoi dare.* Romani delegaverant spes suas fortunæ loci. *Liv. Aveano riposto le sue speranze su la fortuna di quella Città.* Delegatus *part.* Post delegatam mihi hanc provinciam. *Cic.* Omnis rei benè, aut secus gestæ decus, dedecusque ad eum delegatum. *Liv. 10. c. 19. Si trova 3. n.* Delegavi amico locupletiori. *Cic. pro Dom.*

2 *Per mandare ambasciadore, legato, delegato: overo mandare in un luo-*

go. 1. *a*. Decernunt ut duodecim delegarentur ad Regem. *Liv.* Ubi sementem facturus eris, ibi oves delegato. *Cato. RR. c.*30.

Delenio, lenis p.l. ivi, itum p.l. *Radaolcire, ammollire, mitigare, placare* 1. *a*. Delenire iratum, *vel* ejus iracundiam. *Plau. e Col.* Alter novis commentarijs Cæsaris delenitus est. *Cic. Al. leg.* Delinitus. *Per dementare, trar di senno, od ingannare*. 1. *a*. V. Delinio. 2.

Deleo, es, èvi, etum p. l. *Cancellare, ò scancellare, cassare, annullare*. 1. *a*. Delere lacrymis epistolam. *Cic. Fam.* Memoriam beneficii. *Id. Dimenticarsi &c.* Delenda est vobis illa macula, Mithridatico bello suscepta. *Id. pro L. Man.* Cum tabulas prehendisset Oppianicus, digito legata delevit. *Id. pro Cluen.* Tua in me beneficia nulla unquam delebit oblivio. *Id. pro Deiot. Mai non mi scorderò de' tuoi favori*. Tempus delet amorem. *Ovid.* Omnem mihi molestiam tua delevit epistola. *Cic. Fam.* Delebo omnes dehinc ex animo mulieres. *Ter. Eun.* 2. *Mi scorderò &c.*

2. *Per distruggere, ruinare*. 1. *a*. Delere urbem, ædificia, patriã. *Cæs. B. G. e Cic. Smantellare una Città*. Copias, exercitum. *Id. pro L. Manil. Dar la rotta all'esercito*. Nisi Pompejus vincit, nomen Populi Rom. deleatur, necesse est. *Id. Attic.* Delere omnia cruore, & flammâ. *Id. Metter tutto à fuoco, e fil di spada*. Jus, ac fas omne. *Id. Far contro ogni ragione*. Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat. *Petron. Satyr. Non aveva estinti gl'ingegni &c.* Dispersis, ac pene deletis hostibus. *Cæs. B. G. l.* 6. Deleta memoria. *Cic. pro Flac.* Morte deleti homines. *Id. de Nat.* Extincto Senatu, deletisque judiciis. *Id.* Toto animante deleto. *Id. Tusc.*

Delibero p. b. as, &c. *Deliberare, risolversi, statuire. n. ass. e l'infin. ed abl. con de ò* 4. *n.* Hic stans, delibera. *Popilio Rom. al Rè Antioco*. Nostem sibi ad deliberandum postulavit. *Cic. post Red.* Delibera hoc, dum ego redeo. *Ter.* Certum est, deliberatumque dicere &c. *Cic. pro S. Rosc.* Præsertim quum mihi deliberatum sit, & constitutum, ita gerere Consulatum. *Id. in Rull.* Neq; illi quidquam deliberatius fuit, quam me &c. *Id. Fam.* Mors deliberata. *Hor.*

2 *Per esaminare, pensare, consultare, consigliarsi*. Deliberare cum amicis de re aliqua, *vel* de absolvendo reo. *Cic. Cæs.* Deliberabo, utrum sit melius. *Cic.* Utri consulendum sit, deliberatur. *Id.* Deliberatur de Avarico in communi consilio, incendi placeret, an defendi. *Cæs. B.G. l.*7. Miserunt Delphos consultũ; deliberantibus Pythia respondit &c. *Nip. Temist. c.* 2. *Rispose à quei, che interrogavano*. Ex his delecti Delphos deliberatum missi sunt, qui consulerent Apollinem. *Id. in Miltiad.* 1. Deliberans *part. pres.* Quamobrem ut de maxima re deliberanti, sic mihi des consilium velim &c. *Cic. de Offic.*

Delibito p. b. as &c. *Assaggiare spesso*. 1. *a*. Solebam antea delibitari oleis, & lucanicis tuis. *Cic. Fam. l.* 9. *Io era solito cavarmi la fame con le tue ulive &c. Così legge il Turneb. Al.* Debilitari.

Delibo p. l. as, &c. *Assaggiare, gustare, far saggio*. 1. *a*. Delibare cibos. *Claud. de B. Getic.* Novum honorem. *Liv. Essere il primo che consegnisce una nuova dignità*. Artem aliquam, *seu* scientiam. *Ovid. Apprendere*. Oscula. *Suet. Baciar leggiermente*. 2 *Per*

2 *Per cogliere, diminuire*. Delibare flosculos orationis. *Cic. pro Sext. Fare scelta dell'eleganze*. Putabam, me, nec de laude jejuni hominis delibare quicquam, posse &c. *Id. Fam. l.* 10. Nihil de illius gloria delibabo. *Id. de Inven. Io non iscemer' punto della sua gloria*. Habemus animos ex mente divina delibatos. *Id. de Sen. Sono l'anime nostre una partecipazione della Divina natura*. Delibare summarum acervos. *Suet*. Humoris parvam delibat ab æquore partem. *Lucr*. Cethègus dictus est ab Ennio delibatus populi flos. *Cic. Era egli detto il fior del popolo per la sua eloquenza*. Quod sit de honestate delibatum, virtute aliquando recuperare, *Id. de Inven. Ciò che si è scemato di onore &c.*

3 *Per oltraggiare, guastare, macchiare*. Delibare cornibus truncum arboris. *Col*. Nè cursitantes inter se teneri [agni] delibent aliquid membrorum. *Varr. RR.* 2. *c.* 2. Delibatum Dei Numen. *Lucr. Oltraggiato*. Compensatur leve damnum delibatæ honestatis. *Gell. l.* 1. *c.* 3. Delibatus puer. *Plau. Most.* 4. 2. *In senso osceno*.

Delibro p. b. as, &c. *Scorzare, scortecciare, sbucciare, levar la corteccia*. 1. *a*. Delibrare arborem, corticem, ramum. *Col*. Antequam radix ulmi in eximendo delibretur. *Col. l.* 5. 6. Cortex corpore tenus delibrandus est. *Id. l.* 4. 24. Nihil delibrare possumus de mortis tempore. *Lucr. Togliere Così 'l Lamb*. Ramus ad modum foraminis delibratus. *Pallad. l.* 3. 17. *Per pesare à libra*. Delibro p. l. Delibrari sibi cœnas jubeant, nè edendo defatigentur. *Gell. l.* 15. 8. *Al. leg.* Delibari.

Delibuo, is, libui, libutum p. l. *Ugnere, tingere*. 1. *a*. Proconsul Africæ Salvianus ipse [Delphinum] contigit, unguentis etiam delibuit. *Solin. c.* 22. *Delph*. Delibutus *part. pass. Unto*. Composito, & delibuto capillo. *Cic. pro S. R.* Delibutus sanie. *Cic. Tusc*. Hoc [veneno] delibutis, ulta donis pellicem. *Hor. Epod*. Quantum nec atro [cruore] delibutus Hercules. *Id. ib*. Delibuta comas. *Pruden*. Mulier delibuta perjuriis. *Sall. Donna spergiura*. Devinctus fasciis, & multis medicamentis, propter dolorem artuum delibutus. *Cic. Brut*. Ut si cruentam rem, aut cœno oblitam, aut rubricâ delibutam inducamus. *Aut. ad Her*. Si te delibutum gaudio, reddo. *Ter. Phorm.* 5. *Se ti ricolmo di allegrezza*.

Delicio, licis p. b. lexi, lectum. *Allettare*. 1. *a*. Parasitus, qui illum sciat delicere. *Titin. ap. Non. c.* 4.

Delicior, aris, &c. *Deliziarsi* 3. *d*. Volatilia deliciari. *Ruric. ep.*42. *Mangiar con gusto volatili*.

Delico p. b. as, &c. *Dichiarare, spiegare*. 1. 3. *a*. Quid isthuc est, aut iste vult sermo? Mater, delica. *Titin. l.* 5. *ap. Non. Si trova presso gli Antichi*, Delico *pro* Dedico. Te esse Alcmæonis fratrem factis delicat. *Azzio in Alphes*. Legati delicant mandata. *Cecil. Annal. l.* 1. *ap. Non.*

Deligo p. b. as, &c. *Legare*. 1. *a*. Deligare aliquem ad palum. *Cic. Ver.* 7. Vulnus. *Quint. Fasciar la ferita*. Apud mensam plenam homini rostrum deliges. *Plau. Dagli da mangiar bene, e l'avrai preso per la gola*. In ea statua Sopatrum divaricari, ac deligari jubet. *Cic. Ver.* 6. Deligata in linteolo grana, *Plin. l.* 22. 25. Deligatis ad palum hostibus. *Val. Mass. l.* 3.8.

Deli-

Deligo p. b. is. legi p. l. lectum. *Eleggere, sciegliere*. 1. *a*. Populus Rom. deligit sibi Imperatorem ad bella, Imperator milites. *Cic*. Deligere genus aliquod vitæ, *vel* aliquos ex Senatu in consilium. *Id*. Eorum se fore similes, quos sibi ipsi delegerunt ad imitandum. *Id. de Off*. 2. Delegit è florentissimis ordinibus ipsa lumina. *Id. pro Mil*. Tenui primam deligit ungue rosam. *Ovid. ep*. 4. *Coglie &c. Per discacciare*. Me amantem ex ædibus delegit huius mater. *Plau. Asin*. 3. 3. Delectus *part. pret. Eletto, scelto*. De Præfectura Reatina complures delectos adolescentes cum gladiis miseram. *Cic. Catil*. 3. Deligendus *part. fut*. Dicendi facultas sæpè valuit in Consule deligendo. *Id. pro Mur*. Si vobis ex omni populo deligendi potestas esset. *Id. in Rull.*

Delimo p. l. as, &c. *Limare*. 1. *a*. Delimatam æris scobem aceto spargunt. *Plin. l*. 34. 11.

Delimito p. b. as, &c. *Terminare, piantare il termine, per distinguere l' altrui campo, dal proprio*. 1. *a. Frontin. ap. Fabret. Inscript. p*. 245.

Delineo, as, &c. *Delineare, disegnare*. 1. *a*. Arrepto carbone, extincto e foculo, imaginem in pariete delineavit. *Plin. l*. 35. *c*. 10.

Delingo, is, linxi, linctum. *Leccare*. 1. *a*. Cochleare plenum paulatim delingatur. *Cels. l*. 3. 23. Nunquam delinget salem. *Plau. Pers*. 3.

Delinio, linis p. b. ivi, itum p. l. *Ungere, raddolcire, placare*. 1. *a*. Delinire iratum. *Plau*. Ut plebem tribus suis patrimoniis deliniret. *Cic. pro Mil. Per adescare, allettare*. Delinire animum, *vel* animos suavitate, predâ, pretio, sermone, oratione, dictis, blanditiis, spe. *Cic. Liv*. Tu delinitus illecebris voluptatis, virtuti nuntium remisisti. *Cic. Fam*. Blanditiis voluptatum deliniti, atque corrupti. *Id. de Fin*. 1. Genus hominum disertorum oratione delinitum. *Id. de Or*. 1. Effusiones, quæ fiunt, ad deliniendam multitudinem. *Id. de Offic.*

2 *Per alienar di mente, incantare, od ingannare*. 1. *a*. Ea animum adolescentis pellexit iis omnibus rebus, quibus illa ætas capi, & deliniri potest. *Cic. pro Cluen*. Tu me delinis, propter te hæc pecco. *Plau. Cist*. 2. Delinitus sum profecto ita, ut me, qui sim, nesciam. *Id. Amph*. 2. *Al. leg*. Delenis, & Delenitus. Viri dotibus deliniti, ultro etiam uxoribus ancillantur. *Non. Marcel. c*. 2.

Delino p. b. is; lini p. l. levi p. l. livi p. l. litum p. b. *Sporcare, cancellare*. 1. *a*. Tuli molestè, quòd literæ dèlitæ mihi à te redditæ sunt. *Cic. à Calvo ap. Priscian. l*. 9. Cæteris delitis. *Id. ap. Diomed.*

Delinquo, is, liqui p. l. lictum. *Fallare, difettare, mancare, peccare. n. ass*. ò 4. *n*. Quasi quid filius meus deliquisset me erga. *Plaut. Epid*. 3. In ancillam si quis delinquere, possit. *Ovid. Amor*. 2. Nè miles in bello propter hostium metum delinqueret. *Cic. pro Cluen*. Philosophus, artem vitæ professus, deliquit in vita. *Id. Tusc*. Ut condemnaretur filius, aut nepos, si Pater, aut Avus deliquisset. *Id. de Nat*. 3. Quid ego tibi deliqui? *Plau*. Si quid ille deliquit, ego certè quicquam non deliqui. *Id*. Siquid delinquitur. *Cic. Off*. 1. Parum delictum est. *Id*. Crimen, quod pubertate delinquitur. *Papiniano*.

2 *Per*

2 *Per mancare, venir meno. n. aff.* ò 3. *n.* Delinquebat frumentũ, *Celio in hiftor.* Num delinquit, aut fupereſt aliquid tibi? *Tubero. è ant.*

Deliqueo, liques p. b. licui s.s. *Liquefarfi. n. aff.* Protinus imbutum cœleſti nectare corpus delicuit. *Ovid. Met. l.* 4.

Deliqueſco, is, s. p. *Struggerfi, liquefarfi. n. aff.* Ut omnia poma deliqueſcant cum muſto. *Col. l.* 12. *c.* 41. Nec alacritate futili deliqueſcat. *Cic. Tuſc.* 4. *Ne fi ftrugga per vana allegrezza.* Corpus deliqueſceret, ac periret. *Lattan. l.* 8. *c.* 12.

Deliquo p. b. as, &c. *Travaſare, verſare un liquore in altro vaſo.* 1. *a.* Cum deferbuerit, in alia vaſa deliquabis. *Col. l.* 12. *Per colare, chiarificare.* Turbida deliquantur, ut liquida fiant. *Var.* Per cola ſubterranea deliquari. *Sidon. l.* 7. *ep.* 2.

Deliro p. l. as, &c. *Partirfi dal vero, uſcir di ſenno, vaneggiare, farneticare. n. aff.* Delirant interdum ſenes. *Plau.* Falli, errare, labi, decipi tàm dedecet, quàm delirare &c. *Cic. de Off.* Deſipere, delirare, dementem eſſe. *Id. de Nat.* In extis totam Hetruriam delirare. *Id. de Div.* Adeòne me delirare cenſes, ut, ita eſſe, credam? *Id. Tuſc.* 1. Quicquid delirant Reges, plectuntur Achivi. *Hor. l.* 1. *ep.* 2. Delirat mens, & lingua. *Lucr.* Dicta delirantia. *Plau.* Somnia delirantium. *Cic. de Nat.*

Deliteo, lites p. b. litui, s. s. *Star naſcoſto, aſconderfi. n. aff.* Nec ſpatia montis in cubiculo delitentia. *Plin. l.* 35. 1. Vipera delituit, cœlumq; exterrita fugit. *Virg. Georg.* 3.

Deliteſco, is, litui, s. s. *Naſconderfi, ricoprirfi. n. aſs.* Limoſoque lacu per noctem obſcurus, in ulva delitui. *Virg. En.* 2. Servi in balneis delituerunt. *Cic. pro Cel.* Et in eorum auctoritate deliteſceret, qui negaſſent quicquam ſciri poſſe. *Cic. Ac. l.* 4. *Si appoggiaſſe all'autorità &c.* Stella tùm deliteſcens, tùm rurſum ſe aperiens. *Cic. Nat.* Cave deliteſcas in iſta tàm frigida, tàm jejuna calumnia. *Id. pro Cecin. Guardati di ricoverarti &c.* Tribunitia ſub umbra vir conſularis delituit. *Liv.*

Delitigo p. b. as, &c. *Litigare, contender molto. n. aſs.* Iratuſque Chremes tumido delitigat ore. *Horat. Art.*

Deluctor, aris, atus. *Lottare. d. aſs.* Cum Antæo deluctari mavelim, quàm tecum. *Plaut. Perſ.* 1.

Delucto, as, &c. *Lo ſteſſo.* 3. *n.* Quibus ærumnis deluctavi, filio dum divitias quæro! *Plaut. Trin.* 4. *Al. legg.* Quantis cum ærumnis.

Deludifico p. b. as, &c. *Beffeggiare, ſchernire.* 1. *a.* Deludificavit me miris modis. *Plau. Rud. act.* 1. *ſc.* 2.

Deludificor p. b. aris, atus. *Lo ſteſſo.* 3. *d. Plau. Moſt. Mà il Teſto è dubio.*

Deludo p. l. is, uſi, uſum p. l. *Beffare, ſchernire, burlare, ingannare.* 1. *a.* Deludere aliquem dolis. *Ter. And.* 3. Jn hac re paſſus ſum, me deludi. *Id.* Satis eum deluſum cenſeo. *Plau.* Terra priùs falſo partu deludet arantes. *Prop. l.* 2. Guttur deluſum inani cibo. *Ovid. Met.* Deludi vos metipſos diutiùs ab iſto patiemini? *Cic. in Rul. Neutr. aſs.* Nihil agere, atque deludere cæperunt. *Id. pro S. R. Per finir di giocare.* Gladiatores cum deluſerint, hac juvari potione. *Var. ap. Plin. l.* 36. 27.

De-

Delumbo, as, &c. *Dilombare, slombare, indebolire*. 1. *a*. Radices porri ſarculo leviter convelluntur, ut delumbatæ alant. *Plin. l.* 19. 6. Nec minutos numeros ſequens concidat, delumbetque ſententias. *Cic. Or.* Quadrupede delumbatâ. *Plin. l.* 28. 4. *Sciancata*. Lacunaria curva ad circinum delumbata. *Vitru. l.* 6. 5. *Curvi, ma non perfettamente rotondi*.

Deluo, is, lui, lùtum p. l. *Lavare, purgare*. 1. *a*. Laſerpitium aceto deluito. *Cat. RR. c.* 116. *Per cancellare*. Lacrymæ, inter legendum obortæ, literas deluebant. *Var.*

Deluto p. b. as, &c. *Lutare, coprir di loto*. 1. *a*. Delutare granarium, vel dolium. *Cato*. Habitationem delutare quum volueris. *Id. RR. c.* 128.

Demadeo, mades p. b. madui, s. s. *Eſser umido, ò molto bagnato*. *n. aſs.* Et te, flente ſuos demaduiſſe ſinus. *Ovid. Triſt.* 5. *Al.* Emaduiſſe.

Demando, as, &c. *Commettere, dar commiſſione*. 3. *a*. Curam eorum nominatim legatis, Tribuniſque demandabant. *Liv. l.* 8. 36. Plures pueri unius curæ demandabantur, *Id. l.* 5. 27. Demandare provinciam, vicem ſuam, bellum, teſtamentum, quemdam hominem alicui. *Suet.*

Demano p. l. as, &c. *Scorrere*. *n. aſs.* Flamma demanat tenues ſub artus. *Catul.* 51. V. Dimano.

Demargino p. b. as, &c. *Smarginare, tagliare il margine*. 1. *a. Vives*.

Dememini p. b. iſti. *Scordarſi*. *n. aſs. e l'infin. Martial. l.* 2, *ep.* 59. Ipſe jubet mortis dememiniſſe Deus. *Al.* Te meminiſſe.

Dementio tis, ivi, itum p. l. *Impazzire, impazzare*. *n. aſs.* Avius errat ſæpè animus, dementit enim, deliraque fatur. *Lucr. l.* 3.

Dementior, iris, itus p. l. *Mentire grandemente*. *d. aſs. Apul. in Apol.*

Demento, as, &c. *Impazzire*. *n. aſs.* Confeſſa eſt, ſeſe, meâ magiâ, in amorem deductam dementare. *Apul. Mag. Si trova barbaramente adoprato in ſenſo attivo, per far impazzire*. Propterea quod magiis ſuis dementaſſet eos. *Act. Ap. c.* 8.

Demeo, as, &c. *Diſcendere*. *n. aſs.* Ad tartarum, maneſque demeare. *Apul. AA.* 6. Corpus candidum, quod cœlo demeat. *Id. ib.* 10.

Demereo, meres p. b. merui, meritum p. b. *Guadagnare, meritare*. 1. *a*. Lais ob elegantiam, venuſtatemque, grandem pecuniam demerebat. *Gell. l.* 1. 8. Avunculum in Hiſpanias, adversùs Gn. Pompeji liberos ſubſecutus, magnoperè demeruit. *Suet. Aug.* 8. Numina cultu demeruiſſe. *Ovid. ad Liv. Guadagnarſi la grazia &c.* Eſcâ unâ ipſe me ſibi demeruit. *Plau.* Demeritas dabo tibi lætitias. *Id. Pſeu.* 2. Crimine te potui demeruiſſe meo. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *Acquiſtare il tuo affetto &c.*

Demereor, eris p. l. meritus p. b. *Gratificarſi alcuno, acquiſtar la buona grazia, obbligarſi alcuno*. 3. *d*. Demereri cultu Superos. *Ovid.* Beneficio civitatē. *Liv. l.* 3. 18. *Guadagnarſi la cittadinanza*. Ut pleniore obſequio demererer amantiſſimos mei. *Quint.* Demereri aliquem officiis, benevolentiâ. *Col. l.* 1. 4.

Demergo, is, merſi, merſum. *Sommergere, affondare, mettere à fondo*. 1. *a. ed abl. ò acc. con in: ò abl. puro*. Demergere navigia in undis, *vel* in undas. *Ovid.* Obſcænam ponto demergite puppim. *Id. Ep.* 5. Cornix demerſit

mersit caput, & fluctum cervice recepit. *Cic. de Div.* Demersi mari pulli. *Suet.* Demersa in profundo veritas. *Cic. La verità stà sepolta al fondo.* Demersæ leges opibus. *Id. Off. Le ricchezze opprimono le leggi.* Ære alieno demersus. *Liv.* 2. 29. *Oppresso da' debiti.* Equus demersus unà mecum. *Cic. de Div.* Patriam demersam extuli. *Id. pro Syll.* Domus demersa excidio. *Hor.* 3. *od.* 16.

Demetior, iris p. l. mensus, *vel* metitus p. l. *Misurar diligentemente, overo descrivere, divisare.* 3. 4. *d.* Demetiri, & dinumerare syllabas. *Cic. Or.* Demensus, *vel* demetitus *(part. pass.) Misurato, ò descritto.* Argentum vobis demensum dabo. *Plau.* Verba verbis quasi demensa, & paria respondent. *Cic. de Or. Al. leg.* Demetata. Eorum *(* siderum *)* cursus demetiti, naturales temporum varietates cognovimus. *Cic. Al.* Dimetiti. *Passiv.* Si Dorici generis erunt columnæ, dimetiantur earum altitudines cum capitulis in partes quindecim. *Vitruv. l.* 5. 9. Ita demetita signa *(* cœlestia *)* sunt, vt &c. *Cic. Nat.*

Demeto p. b. is, messui, messum. *Mietere, raccogliere, ò tagliare.* 4. *n.* Demetere segetes, flores, fructus. *Col. Cic.* Arva flaventia. *Catul.* 65. Tantùm acies, hominumque ferox discordia ferro demetit. *Sil. l.* 16. Demessus *(part. pass.)* Flos demessus virgineo pollice. *Virg. En.* 11. *Fiore colto &c.* Demetendus *(part. fut. pass.)* Fructus demetendi. *Cic. de Sen.*

Demigro p. b. as, &c. *Mutare stanza, andar altrove. n. ass.* Demigrare ex agris in urbem. *Liv.* De oppidis. *Cæs. B. G.* 4. De statu suo. *Cic. Att.* 4. *Far mutazione di vita.* Quos tu demigrare, & aras, & focos relinquere, coegisti. *Id. in Pis.* Repudiatus ab amico ad alium sodalem tuum demigrasti. *Id. in Cat. Ricorresti all'altro.* Demigrare loco. *Plau. Amph.* 1. *Abbandonare il posto nel campo.* E vita, *vel* ex hominum vita ad Immortalium sedes. *Cic. pro Rab. Morire &c.* Demigrandum potiùs aliquò est, quàm habitandi in ea urbe &c. *Id. pro Dom.* Vetat enim dominans ille in nobis Deus, injussu hinc nos suo, demigrare. *Id. Tusc.* 1. Mortèmne mihi minitaris, ut omninò ab hominibus in exilium, aut ab improbis demigrandum sit? *Id. Par.* Demigraturi in illa loca nostri homines sunt, propter agrorum bonitatem. *Id. in Rull.*

Deminuo, is, minui, minutum p. l. *Sminuire, scemare.* 1. 3. *a.* Ego de summa quinque nummos deminui. *Plau.* Deminuam tibi ego caput hodie, nisi abis. *Ter. Eun.* 4. *Ti fracassarò il capo &c.* Capite deminutus. *Festo. Uomo, che hà peggiorato di condizione, essendo sbandito, ò fatto schiavo.* V. Diminuo.

Demiror p. l. aris, atus. *Maravigliarsi assai.* 3. *d. ò l'infin. dopo.* Demiror quid sit, quamobrem me id celaveris. *Ter.* Demiror, te id fecisse facinus. *Plin.* Demiranda multa facit. *Gell. l.* 16. 18. Etsi addis Lamiam, quod demiror equidem. *Cic. Att.* 14. *Per ignorare.* Quid mihi dicent, quam causam reperient, demiror. *Ter. Phorm.* 2.

Demitigo p. b. as, &c. *Render piacevole.* 1. *a.* Nosmet, qui Lycurgi à principio fuissemus, quotidie demitigamur. *Cic. Att.* 1.

Demitto, is, misi, missum. *Mandar giù, abbassare, calare, inchinare*. 1. 3. *a*. Demittere cibum in alvum, ferrum, *seu* gladium in viscera, *aut* in ilia. *Ovid.* Jam nova progenies cœlo demittitur alto. *Virg. Ecl.* 4. Quum in eum casum me fortuna demisisset. *Cic. Fam. Avendomi balzato*. Demittere reum in carcerem. *Liv. l.* 34. 44. Corpus morti. *Ovid.* Hominem neci. *Virg. En.* 2. Orco. *Hor. Uccidere*. Animum, *aut* animos. *Cic. Fin.* 5. Mentem, *seu* mentes. *Virg.* Demitti, contrahique animo. *Cic. Tusc.* 4. Fracto, ac demisso animo esse. *Id. Fam.* 1. *Avvilirsi &c.* Hoc in pectus tuum demitte, nunquam Populum Rom. beneficiis victum esse. *Sall. Jug.* Quum ipse equum demisisset in flumen. *Cic. Div.* Demittere se in causam. *Id. Att. Impegnarsi &c.* Demisso vultu, *sive* oculis terram intueri. *Cæs. B. G. Star col capo chino*. Fabritius à subselliis demisso capite, discesserat. *Cic. pro Cluen.* Vidèsne illum tristem, & demissum? *Id. pro Mur. Abbietto?* Demissâ voce loqui. *Virg. Parlar piano*. Demissis manibus fugere. *Plau. Pseud.* 3. *Con le mani pensoloni fuggirsi*. Demissi capilli, vestis, &c. *Ovid.* Illa usque ad talos demissa purpura. *Cic.* Crebra ferit, demissæ aures. *Virg. Georg.* 3. Tum breviter Dido, vultum demissa, profatur. *Id. En.* 1. Demissis humeris Virgo. *Ter. Eun.* 2. Senatus in adulationem demissus. *Tac. An. l.* 15. Orator ornamentis & verborum, & sententiarum demissior. *Cic. Or.* Tiberis demissioribus ripis altè superfunditur. *Plin. l.* 8. 18. *Per cavar giù*. Demittere puteum altè in solido. *Virg. Far nel sodo un pozzo*.

Demo, is, dempsi, demptum. *Togliere, levar via, scemare*. 1. 3. *a. ò abl. con de, ò ex*. Demere partem de die solido, *vel* frangere diem. *Hor. Desinare*.. Quantum de capite dempsisset. *Cic. cl. Or.* Demit de Capite medimna. *Id. Ver. Toglie dal testatico*. Aliquid ex cibo. *Cels.* Demam tibi de hordeo *Plau. Trin. Ti scemerò parte della biada (parla al cavallo.)* Demere soleas, ungues. *Plau. Scalzare, tagliar le unghie*. Alicui sollicitudinem. *Cic.* Molestias, curas, metum, spem, honorem, nomen, cervicem, caput, coronam capiti. *Liv. Ter. Tac.* Fidem homini, *vel* rei alicui. *Ovid. Non dar fede ad uno &c.* Mœrorem è pectore. *Lucr.* Æsculapii Epidauri barbam auream demi, jussit. *Cic. de Nat.* 3. Quantum aurum herus sibi dempsit. *Plau. bacch.* 4. Demptus *part.* Demptis forcipe corruptioribus acinis. *Plin. l.* 15. 17. Demptâ æternitate, nihilo beatior Juppiter, quàm Epicurus. *Cic. de Fin.*

Demolior, iris p. l. itus p. l. *Rovinare, abbattere, gettare à terra*. 3. *d.* Demoliri domum, columnas, statuas, fores cardine, *vel* è cardine. *Cic. in ep. e Plau.* Domoliri jus aliquod. *Liv. l.* 34. Demoliti sunt ea, quorum altitudo officeret auspiciis. *Cic. de Off.* 3. De me culpam hanc demolibor [*pro* demoliar] *Plau. Bacch.* 3. *Mi giustificherò &c.*

Demolio, molis p. l. ivi, itum p. l. *Lo stesso*. 1. *a.* Altaria tua demoliêrunt. *Lattan. l.* 4. 11. Demolitus *part. pass.* Ædes demolitæ. *Ulp.* Quæstores statuas demoliendas locarunt. *Cic. in Verr.*

Demonstro, as, &c. *Dimostrare, mostrare*. 3. *a.* Demonstrare alicui iter, *vel* aliquid digito, hominem latitantem, &c. *Cic.* Quum leges doceant, con-

consuetudinemque omnium annorum demonstrent. *Id. Ver. 4. Per far sapere, provare ad evidenza.* 1. *a. e l'infin.* Habere se mandata, demonstrat, *Cic. Phil.* Me hoc demonstrasse dicis, Syllam &c. *Id. pro Syll. Aver mi narrato.* Mihi Fabius demonstravit, me à te plurimi fieri. *Id. Fam.* Spurina quidem, quum ei rem demonstrassem, & vitam tuam superiorem exposuissem, magnum periculum summæ Reip. demonstrabat, nisi &c. *Id. Ib.* Re demonstatâ. *Cæs. B. G. l. 5.*

Demordeo, es, mordi, morsum. *Mordere.* 1. *a.* E ligno fulgure ictodemordere aliquid. *Plin. l. 28. 4.* Demorsus angue. *Plaut.* Nec pluteum cedit, nec demorsos sapit ungues. *Pers. Sat. 1. Poeta inetto &c.*

Demorior, eris p. b. mortuus, *inf.* dèmori p. b. *Morire, perire affatto. d. ass.* Demortuæ arbores. *Col.* Demortua vocabula. *Gell.* Demortuæ cœnæ, & potationes, *vel* spes. *Plau.* Demortuus Judex, Consul, &c. *Cic. Morto in ufficio.* Illa demoritur te [*come*, deperit te.] *Plau. Mil. 4. Ella spasima per te.* Sanxerunt, nè quis emeret mancipium, nisi in demortui locum. *Cic. Ver. 6.* Si quis Romæ esset demortuus. *Id. ib.* Altera lex jubet Augurem in demortui locum, qui petat, nominare. *Id. ad Hr.*

Demoror p. b. aris, atus. *Dimorare, indugiar molto. d. ass.* Cum Moses ibidem quadraginta diebus demoraretur. *Lattan. l. 4. Per trattenere, tenere à bada.* 3. *d.* Nè diutiùs vos demorer. *Cic. de Or. 3.* Diu me estis demorati. *Plau. Per aspettare.* 3. *d.* Mortalia demoror arma. *Virg. En. 10. Part. dep.* Nonnullis etiam ipsi Magistratus veniebant in suspicionem, detinuisse nos, & demoratos esse, dum &c. *Lentulo à Cic. Fam. E passiv.* Hisque ipsis, quæ jam dixi, demoratos vos, video. *Gell. l. 19. 8.*

Demorsico p. b. as, &c. *Morsicare.* 1. *a.* Sagæ ora mortuorum demorsicant. *Apul. AA. l. 2.* Rosis tantùm demorsicatis &c. *Id. ib. l. 3.*

Demoveo, moves p. b. movi p. l. motum p. l. *Muovere di luogo, rimuovere.* 1. *a. ò abl. con à, de, ex, ò puro.* Cave nè tuos oculos à meis quòquam demoveas. *Ter. Adel. 2.* Demovere statuam, *vel* effigiem alicujus loco publico. *Tac. An. l. 13. Levare &c.* Ut non alteros demovisse, sed utrosque constituisse, videatur. *Cic. pro Syll.* Ego de hac sententia non demovebor. *Plau. Pers. 3.* Quantùm Romana se invexit acies, tantùm hostes gradu demoti. *Liv. l. 6. 32. Furono respinti &c.* Amnis alveo solito demotus. *Tac.* Ut nullis nec suppliciis, nec præmiis demoveri possit ex eo, quod rectum esse, decreverit. *Cic. de Fin. 4. Per esiliare.* In insulas demoti sunt. *Tac. An. l. 6. c. 30.*

Demugio, mugis p. l. ivi, itum p. l. *Mugghiare. d. ass.* Demugitus *part. pass.* Undaque prima rubet, demugitæque paludes. *Ovid. Met. l. 11. Assordate da mugiti &c.*

Demulceo, es, mulsi, mulsum. *Toccar gentilmente, carezzare.* 1. 3. *a.* Demulcere catellos, caput alicui. *Ter.* Nè dorsum demulceatis, quum ex equis descendetis. *Liv. l. 9.* Videmus in animalibus quædam signa lætitiæ, cum ad lusum gestiunt, aures demulcent, rictum contrahunt &c. *Lattan. de ira Dei c. 7.* Demulctus. *Allettato, l'usa Gell. da non imitare.*

Demurmuro p. b. as, &c. *Dire mormorando.* 1. *a.* Ter novies carmen magico demurmurat ore. *Ovid. Met. l. 14.* Hh 2 De-

Demusso, as, &c. *Dissimulare*. 1. *a*. Demussata contumelia. *Apul. A. A. l.* 3. *Ingiuria dissimulata*. Injuriis, quas pertulerat, omnibus demussatis. *Ammian. l.* 30. *c.* 1.

Demutilo p. b. as, &c. *Mozzare*. 1. *a*. Cacumina virgarum, nè luxurientur, demutilato. *Col. de arb. c.* 11.

Demuto p. l. as, &c. *Mutare*, *cangiare*. 1. *a*. Demutant pravi mores ingenium tuum. *Plau. I rei costumi guastano la tua buona indole*. Nunquam hic amicus demutavit animum de firma fide. *Id. Non hà egli mai vacillato nella fedeltà*. Demutare edictum alicuius. *Id. Impedire l'esecuzione d'un ordine*. Imperium tuum demutat. *Id. Men.* 5. Placitum, institutò Flaminum nihil demutari. *Tac. An. l.* 4. 16. *Si decretò, che nulla si alterasse &c.* Demutanda aliò est oratio. *Plau. Bisogna mutar ragionamento. Si usa anche come n. ass.* Quamquam teterrimum os tuum minimùm à Thyesta Tragico demutet. *Apul. Apol. Non sia diverso &c.*

Denarro, as, &c. *Narrare per ordine*. 3. *a*. Hæc ego illi jam denarrabo. *Ter. Phorm.* 5. Hæc nobis Favorinus summa cum elegantia verborum denarravit. *Gell. l.* 2.

Denascor, eris p. b. natus p. l. *Morire*. *d. ass.* Quæ nata sunt, ea omnia denasci, ajunt. *Cassio. Hem. ap. Non. L' usò anche Varr. L. L. l.* 4.

Denaso p. l. as, &c. *Tagliare il naso*. 1. 3. *a*. Os denasabit tibi mordicus. *Plau. Capt.* 3. 4.

Denato p. b. as, &c. *Nuotare*. *n. ass.* Tusco denatat alveo. *Hor. l.* 3. *od.* 7.

Denego p. b. as, &c. *Negare*, *ricusare*. 1. 3. *a. e l'infin.* Denegare alicui auxilium. *Cæs.* Ut omnia semper, quæ jucunda videntur esse, non modo extraordinariis cupiditatibus, sed etiam ipsi naturæ, & necessitati denegaret. *Cic. Ver.* 7. Denegat, se facturum, *Ter. Dice, ch'ei nol farà*. Denegarat, se commissurum mihi gnatam suam. *Id. Andr.* 1. 5. *Per negare francamente*. Datum denegat, quod datum est. *Plau.* Denegat facta, quæ tu facta dicis. *Id.* Imprudenter facio, qui tibi tantum oneris imponam; potest enim mihi denegare occupatio tua. *Id. Fam.* Hoc crimen optimis nominibus denegare, possumus. *Id. pro Flac.* Et nihil à natura denegatum est. *Id. de Or.*

Denigro p. b. as, &c. *Far nero*. 1. *a*. Capillum denigrat suffitu. *Plin. l.* 23. 5.

Denomino p. b. as, &c. *Dinominare*, *porre il nome*. 1. *a*. Propria sunt verba, quum id significant, in quod primò denominata sunt. *Quint. l.* 1. 10. Ab eo, quod continet, id, quod continetur, denominabitur. *Heren. l.* 4.

Denormo, as, &c. *Disformare*, *disuguagliare*. 1. *a*. O si angulus iste proximus accedat, qui nunc denormat agellum! *Hor. l.* 2. *Sat.* 6.

Denoto p. b. as, &c. *Notare*, *denotare*, *significare*, *o segnare*. 1. *a. o l'infin.* Unâ literarum significatione cives Rom. necandos esse, denotavit. *Cic. pro leg. Man.* Solebant veteres denotare cretâ pedes venalium mancipiorum. *Plin. l.* 35. 17. *Segnavano gli antichi con creta &c.* Denotare probro aliquem. *Suet. Infamare alcuno*. Turpia legata, quæ denotandi magis legatarii gratiâ, scribuntur. *Pompon. l. Turp. ff. de leg.* 1. Denotatus *part. pass.* Res non habere denotatas. *Cic. Acad.* 4. Tantò denotatior ad contumeliæ morsum, *Tertull. l.* 1, *ad Nat.* Den-

Denſeo, es, denſui s. s. *Condenſarſi, rapprenderſi. n. aſs.* Menta non patitur lac aceſcere, aut coire, denſereque. *Plin. l.* 20. *La menta non laſcia rinforzare, nè rappigliarſi il latte. Altri legg.* Denſerique, *Negando à* Denſeo *il ſenſo ne tro. Per condenſare.* 1. *a.* Miſta ſenum, ac juvenum denſentur funera. *Sono frequenti. Hor. l.* 1. *od.* 28. *Lamb.* Nec tali ratione poteſt denſerier aër. *Lucr.* Juppiter humidus auſtris denſet, erant quæ rara modò &c. *Virg. Georg. l.* 1.

Denſeſco, is, ui, s. s. *Lo ſteſſo.* Vicinum, doluit, tenebris denſeſcere ſolem. *Paulin. Petroc. Oſcurarſi.*

Denſo, as, &c. *Speſſire, condenſare.* 1. *a.* Denſare ordines, catervas, exercitus, lutum. *Liv. Cato.* Defluentem capillum confirmat, & denſat. *Plin. l.* 25. 11. Denſantur nocte tenebræ. *Virg. Georg* 1. Denſarent ictus, ora mucronibus quærerent. *Tac. An. l.* 2. 14. *Raddoppiaſsero i colpi.* Lac denſantes in Butyrum. *Plin. l.* 11. 41. Quæ quum Romani conferti, denſatis excepiſſent ſcutis. *Liv. l.* 28. 2.

Dentio, tis, ivi, itum p. l. *Mettere i denti. n. aſs.* Cinis eorum pueros tardè dentientes adjuvat cum melle. *Plin. l.* 30. 3. Auribus peraudienda ſunt, nè dentes dentiant. *Plaut. Mil.* 1. *Per non battere i denti per la fame.*

Denubo p. l. is, nupſi [*vel* nuptus ſum] nuptum. *Maritarſi, ſpoſarſi.* 3. *n. ò n. aſs. ed ac. con in.* Denupſit, *vel* denupta eſt puella viro nobili. *Apul.* Druſi filia denupſit in domum Rubellii. *Tac. An.* 6. 27. Vitis denubere cupit ulmo &c. *Colum.* Semina depoſitis cupiunt denubere plantis. *Id. l.* 10.

Denudo p. l. as, &c. *Nudare, denudare, ignudare, ſpogliar nudo, ſcoprire.* 1. 5. *a.* Denudare artus, oſſa, medullam. *Sen. Trag. e Var. Scoprir le oſsa, ſpiccando la carne, &c.* Nè denudetur à pectore, nè cicatrices Populi Romani aſpiciat. *Cic. Ver.* 2. Cives crudeliſſimè denudati, ac divenditi. *Lent. à Cic. Fam.* Denudare judicia ſua. *Liv. Paleſare &c.*

Denumero p. b. as, &c. *Annoverare, contare.* 3. *a. Plau.* V. Dinumero.

Denuntio, as, *vel* Denuncio &c. *Dinunziare, ò denunciare, avviſar coſa futura, predire, intimare, minacciare.* 1. 3. *a. ò l'infin.* Denuntiare alicui periculum, peſtem, vaſtitatem, tormenta, bellum, pluviam. *Cic. Virg.* Ante, *vel* multò ante denuntio tibi, mutandum hoc eſſe, *vel* me adfuturum. *Cic.* Quomodo Carthagini bellum inferatur, multò ante denuntio. *Id. de Sen.* Multos terrores jacit, atque denuntiat. *Id. Fam.* 2. Hector moriens propinquam Achilli mortem denunciat. *Id. Div. Predice &c.* Teſtificor, denuncio, atque prædico, nihil eum facturum. *Id. Phil.* Quibus portentis magna Pop. Rom. bella denunciabantur. *Id. Div.*

2 *Per imporre, comandare, intimare.* 3. *a. e l'ut, ò nè al congiun.* Denuntiavit mihi, ut adeſſem. *Cic.* Nè abirem. *Suet.* Denuntiare alicui teſtimonium. *Cic. Aſsegnare il giorno per teſtificare in giudizio.* Non putaſti, me familiariſſimis tuis teſtimonia denuntiaturum. *Id. pro Roſ. Am. Ch'io avrei chiamato in giudizio à teſtificare, li tuoi &c.* Si quid opus ſit, nè dubitent, mihi jure ſuo denuntiare. *Id. Fam. l.* 13. *Comandare.*

3 *Per far ſapere, far noto, ſignificare.* 1. 3. *a. ò l' inf. ò abl. con de.* Denuntiare aliquem judici, *vel* in judicium. *Cic.* Procuratorem ſe eſſe denun-

denuntiat. *Id.* De hoc fundo denuntiavi Cecinnæ. *Id.* An, quum Romæ domus ejus sit, domum potiùs denunciem? *Id. pro Quint.* At ille denunciat, fundum illum, suum esse. *Id. pro Cec.* Si quid tale acciderit, ut à Deo denuntiatum videatur, ut exeamus è vita. *Id. Tusc.* 1. Expectanti mihi tuas quotidiè literas, Lupus noster subitò denunciavit, ut ad te scriberem. *Id. Fam. Mi significò &c.* Denunciatus *part. pass.* Mortem ab illo denunciatam palam Miloni, atque prædicatam. *Cic. pro Mil.* Bellum injustum, nisi denunciatum. *Id. de Off.* Denunciandus *part. fut.* Quòd Senatus non ad pacem deprecandam, sed ad bellum denunciandum, miserat. *Id. Fam.* Denuncians *part. pres.* Monente, & denunciante te. *Id. ib.*

Deocco as, &c. *Arpegare, coprir di terra i semi.* 4. *n.* Vicia non sarrìtur, non stercoratur, nec aliud, quàm deoccatur. *Plin. l.* 18. 15.

Deonero p. b. as, &c. *Scaricare, sgravare.* 1. 5. *a.* Deonerare aliquid ex invidia alicujus. *Cic. Ver. Diminuire ad uno parte dell' odio.* Deoneratus *part. pass.* Validiores naves deoneratas, octogenis implevit armatis. *Amm. lib.* 24. 6.

Deoperio, is &c. *Scoprire.* 1. *a.* Os deoperire tutissimum est. *Cels. l.* 8. 4.

Deopto, as, avi, atum. *Eleggere.* 1. *a.* Pater Midæ deoptandi dedit potestatem, ut quidquid vellet, peteret à se. *Hig. Fab.* 191.

Deoro p. l. as, &c. *Perorare. n. ass. ò* 4. *n. Festo.*

Deosculor p. b. aris, atus. *Baciar teneramente.* 3. *d.* Hos amplexatur, hos deosculatur. *Marz. l.* 8. *ep.* 81. *Al. leg.* Perosculatur. Cupidè Scipionis dexteram apprehenderunt, ac diù deosculati. *Val. Mass. l.* 2. 10. *Si trova il part. pret. pass.* Rursum me deosculato. *Apul. met.* 2. Me pressim deosculato. *Id. ib.*

Depaciscor, eris p. b. depactus. *Patteggiare, pattovire, far patto, ò accordo. d. ass. ed abl. col cum, e l' ut al congiunt. ò* 3. *d.* Depacisci ad conditiones alterius. *Cic. Ver.* Partem suam cum illo. *Id. Sex. Rosc.* Ipse sibi tria prædia depactus est. *Id. ib. Egli per se patteggiò tre poderi.* Depactus est cum hoste, ut arma relinqueret. *Id. de Inven.* Depacisci morte [*al.* mortem] cupio, si &c. *Ter. Phorm.* 1. *Morrei volentieri, se &c.*

Depalmo, as, &c. *Dar guanciate, schiaffeggiare.* 1. *a.* Quemcumque depalmaverat. *Gell. l.* 20. *c.* 1.

Depalo p. l. as &c. *Attorniare con pali.* 1. *a.* Civitas, quam depalaverat Saturnus. *Tertull. Apol. c.* 10.

Depango, is, pègi, *vel* panxi, pactum. *Piantare, ficcare in terra.* 4. *n.* Depangere surculum, *seu* malleolum in terram. *Plin.* Eumque sat erit, medio spatio, quod vacat inter vites, per unam lineam, depangere. *Col. l.* 3. 16. Depactus *part. pass. Fitto in terra, piantato.* Depactus vitæ terminus. *Lucr. l.* 2. *La fine, ò meta della vita fissa, e stabilita.* Depacta in terram non extrahuntur. *Plin. l.* 2. *c.* 96.

Deparco, is, &c. *Risparmiare.* Hoc collectaneum deparcitur, ut sufficiat usui, ubi defecerint scaturigines. *Solin. c.* 10. *Al. c.* 4.

Depasco, is, pavi, pastum. *Pascere, consumar pascendo, cioè mangiando l' erbe.*

be. 1. *a*. Si hœdi roſcidas herbas depaverint. *Col. l.* 7. 5. Qui à pecore ejus depaſci agros publicos, dicebant. *Cic. de Or.* 2. Depaſtam arborem turpi facie relinquunt. *Plin. l.* 17. 24. Sepes depaſta florem. *Virg.* 1. habens florem depaſtum. *Per far paſcolare*. 1. *a*. Glandem ego immiſſo pecore depaſco. *Col. l.* 10. Depaſci veterem poſſeſſionem Academiæ ab hoc acuto homine, non ſinemus. *Id. de Leg. l.* 1. *Per riſecare*. Multò ejus oratio eſſet preſſior, in qua &c. ineſt luxuries quædam, quæ ſtylo depaſcenda eſt. *Id. de Or.* 2.

Depaſcor, eris p. b. paſtus. *Paſcere*, *ò paſcerſi*, *conſumare*. 3. *d*. Papilio depaſcitur ceras. *Plin. l.* 11. 19. Frondes depaſtus amaras ſonipes. *Claud.* Febris depaſcitur artus. *Virg. La febbre conſuma il corpo*.

Depavio, is, ivi, itum p. l. *Percuotere*, *ò calcare*. 1. *a*. *onde* Depavitus *part. paſſ.* Parcius depavita levibus veſtigiis inviare. *Solin. c.* 2.

Depaupero p. b. as, &c. *Impoverire*. 1. *a*. Prius quàm domum depauperaſſet ſumptu ſuo. *Varron.*

Depeciſcor, eris p. b. depectus. *Far patti*. *L'usò Ter. ed altri antichi*. Depectus *part. dep. Che ha patteggiato con patti diſonorevoli*. *Ulp. l.* 3. *ff. de calumn.* V. Depaciſcor.

Depecto, is, pexui, pexum. *Pettinar bene*. 1. *a*. Depectere capillum. *Gell.* Coma depexa. *Col.* Jubæ depexæ. *Ovid. de Art.* 1. Seres depectunt frondium canitiem. *Plin. I Sericani*, *ò Cineſi pettinano dagli alberi la canizie delle frondi*, *cioè i fili della ſeta*. Velleraque ut foliis [*pro* ex foliis] depectant tenuia Seres. *Virg. Georg. l.* 3. Thus, quod in arbore hæſit, ferro depectitur. *Plin. Quel liquore d'incenſo*, *che rimaſe attaccato all'albero*, *ſi ſpicca col ferro*. Depectere aliquem. *Ter. Conciarlo male con baſtoni &c.* Adeò exornatum dabo, adeò depexum, ut &c. *Id. Heaut.* 5. *Al. leg.* Depeſſum *da* Patior. Depexus *part.* Depexi crinibus Indi. *Ovid. Faſt.* 3. *Significa anche lacerato ſecondo Non. c.* 1.

Depeculaſſo, is. ere p. b. *Rubbare il peculio*. 1. *a. Lucil. ap. Non. c.* 2. *è ant.*

Depeculor p. l. aris, atus. *Rubbare*, *aſſaſſinare il publico*, *ovvero il privato*. 3. *d*. Depeculari ærarium, Remp. urbes, fana, domos. *Cic. in Ver. & al.* Apollonium omni argento ſpoliaſti, ac depeculatus es. *Id. ib.* Depeculari laudem, & honorem alicujus familiæ, *vel* famam alicujus. *Id. ib.* 4. *Levar l'onore*, *ò fama &c. Si trova in ſignificazione paſſiva*. Ubi Senatus intellexit, populum depeculari. *L. Cel. ap. Priſcian. l.* 8. Depeculans, *part. preſ.* Aliorum famam depeculans. *Aut. ad Heren.* Depeculatus *part. paſſ.* Non ſinam, me depeculatum eis: *pro* ab eis. *Plau. Epid.* 3. 4.

Depello, is, dèpuli, depulſum. *Scacciare*, *ò diſcacciare via*, *ſpingere*, *rimuovere*. 1. *a. ed abl. con de*, *ex*, *ab*, *ò puro*. Depellere aliquem loco, *vel* de loco. *Cic. pro Cec. Scacciar uno dal ſuo poſto*. In exilium, *vel* ad calamitatem. *Id. ante exil.* Agnos lacte, ab ubere. *Var. Virg. Slattare*, *divezzar gli agnelli*. Quò ſæpè ſolemus paſtores ovium teneros depellere fœtus. *Virg. Ecl.* 1. Cum depulſi ſunt à matribus agni. *Varr. R.R. l.* 2. 2. Depellere ſpe, *ſeu* de ſpe aliquem. *Liv. l.* 31. *e Cic. Catil.* 2. *Torre ad uno la ſperanza*. Oves in urbem, in caulam, in ſepta. *Virg. Menar le pecore &c.*

Depel-

Depelli Tribunatu, *seu* Magistratu. *Cic. Esser privato dell' officio, &c.* De vetere, & diuturna sententia, [*ò senza* de.] *Id. Tusc. & pro Ligar. Esser forzato à lasciar l'antica opinione, ò cangiar parere*. Depellere dolorem, frigus, molestias, curas, morbum, pestem, mortem; *vel* a se periculum, suspicionem. *Id. Liberarsi dal pericolo, &c.* Famem, ac sitim, cibo, & potione. *Id. de Fin. Sfamarsi, dissetarsi, &c.* Non facilè tantam molem mali à cervicibus nostris depulissem. *Id. Catil.* Depulsus *part. pass. vel* Depultus: *ma di rado*. Stomachus agitatione, & motibus linguæ depulsum, & quasi detrusum cibum accipit. *Cic. de Nat.* 2. In Neptunias depultus lacunas *pro* depulsus. *Ant. a 1 H r.* Depulsis, & dissipatis copiis hostium. *Cic.* C. Cotta per invidiam depulsus Tribunatu. *Id. de Or.* Simulacra Deorum immortalium depulsa sunt, & statuæ veterum hominum dejectæ. *Id. in Catil.*

Dependeo, es, dependi, depensum. *Pendere da un luogo, stare appeso. n. ass. ed abl. puro, ò con de*, Dependent lychni laquearibus. *Virg. Le lumiere stanno appese alle soffitte*. Dependentem laqueo juvenem invenère. *Liv.* Si per unumquemque pampinum major numerus uvarum dependeat. *Col. l.* 4. Discedunt dubii, promissaque tarda videntur, Dependetque fides adveniente die. *Ovid. Fast. l.* 3. *Rimansospesa la credenza fino al dì seguente*.
2 *Per dipendere*. Mea salus tuâ salute dependet. *Cic.*

Dependo, is, dependi, depensum. *Pagare*. 1. 3. *a.* Dependere pretiū, *seu* mercedem alicui pro re aliqua. *Col.* Æs alienum. *Cic. in ep. Pagare il debito*. Puto, si quid in homine pudoris est, præstaturum eum, nè serò quodammodo dependatur. *Id. Attic.* Nisi dependi facile patiatur &c. *Id. Fam.* Dependere pœnas alicui. *Id. pro Sext. Pagare il fio della colpa*. Tempus amori. *Lucan. l.* 10. *Spendere il tempo ne gli amori*. Mallem felicibus armis dependisse caput. *Id. l.* 8. *Aver più tosto perduto la vita, per conseguir vittoria &c. Per esaminare l'uso Auson. ap. Scalig. l.* 1. 17. *Al. però ivi leg.* Deprendere. Depensus, *&* Dependendus *part. pass.* Pretium depensum. *Apul. Met. l.* 8. *Prezzo sborzato*. Parare depenso. *Id. Apol. Comprare à gran prezzo*. Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spopondisti. *Cic. Fam.*

Deperdo, is, perdidi p. b. perditum p. b. *Perdere*. 1. *a.* Deperdere usum linguæ. *Ovid.* Sensū vitalē. *Lucr.* Aliquid de libertate. *Cic.* Nè quid apud vos de existimatione sua deperderet. *Id. pro Front.* Nam qui timebit, nè quid ex his deperdat, beatus esse non poterit. *Id. Tusc.* 5. Non solùm bona, sed etiam honestatem miseri deperdiderunt. *Id. de Prov. Cons.* De jure civitatis nihil potuit deperdere. *Id. pro Cec.* Letho gnatæ deperdita mater. *Catul. Madre afflittissima per la morte &c.* Amore cujus deperdita mulier. *Suet.* Sutor inopiâ deperditus. *Phedr. l.* 1. *fab.* 15. Nondum sensus deperditus omnes. *Prop. l.* 1 *el.* 3. *pro* deperditis &c.

Depereo, peris p. b. ivi, *vel* ii, peritum p. b. *Perire del tutto, perdersi affatto, morire. n. ass.* Magna pars arborum, cultorum negligentiâ, deperiit. *Col.* Tempestate deperierant naves. *Cæs. B.G. l.* 5. Tunc deperit sapor vini. *Plin. Allora il vino viene à perdere il sapore*. Deperit decor lacrymis.

crymis.

crymis. *Ovid. Si perde la beltà per molto piangere*. Deperiit minor uno mense, vel anno. *Hor. l. 2. ep. 1. Morì &c.* Si servus deperisset. *Cic. Top.* Enitere, ut scheda nè qua depereat. *Id. Attic. Non si perda &c.*

2 *Per amare passionatamente, spasimar d'amore. n. aff. ò 4. n.* Amore alicujus deperire. *Liv. l. 26. 50.* Deperire aliquem, *vel* aliquam efflictim, *vel* amore aliquem. *Plau. e Catul.* Minimè miror, Clitia hunc si deperit. *Ter. Heaut. 3.* Deperiturus *part. fut. Ovid.*

Depeto p. b. is, &c. *Dimandare istantemente. 6. a.* Non depetunt ab alio, quòd meminissent petendum sibi à Creatore. *Tertull. in Marc. l. 4. 20.*

Depilo p. b. as, &c. *Dipelare, pelare, trar via i peli. 1. a. onde* Depilatus. *part. pass.* Quum depilatos, Chreste, coleos portes. *Marz. l. 9. epigr. 28.*

Depingo, is, pinxi, pictum. *Dipingere, ò descrivere. 1. a.* Depingere tabellas. *Prop. l. 2. el. 6.* Illius tabulæ, quam Cleanthes sanè commodè verbis depingere solebat. *Cic. de Fin. 2.* Ut ea declarant, quæ cogitatione depingimus. *Id. Acad. 4. Che ci figuriamo col pensiero.* Quemadmodum vitam hujusce depinxeris. *Id. pro S. Rosc.* Depictus. *part.* Tabella depicta. *Quint. l. 6. 2.* Minuta quædam, nimisque depicta. *Cic. Orat. Abbellite con affettazione.*

Deplango, is, planxi, planctum. *Piangere assai, ò percuotere bene. 1. a.* Cadmeida palmis deplanxere domum. *Ovid. Met. l. 4.* Ipsa suis deplangitur Ardea pennis. *Id. ib. l. 14. fab. 14.*

Deplano p. l. as, &c. *Spianare. 1. a.* Deplanare montes. *Lattan. l. 4. Nonio c. 4. l'adopra per spiegare, come* Explano.

Deplanto, as, &c. *Spiantare, svellere, staccar dalla pianta. 1. a.* Ventus deplantavit arborem, bos ramum cornu. *Col. l. 2.* Quæ cortice nituntur tantùm, vel levi aurâ ocyssimè deplantantur. *Plin. l. 17. 16.*

Deplector, eris, p. b. xus. *Abbracciare. 3. d.* Deplexæque [leænæ] dabant in terram vulnere victos. *Lucr. l. 5. E' in uso il solo part. pret. Che alcuni vogliono sia adiet.*

Depleo, es, plevi p. l. pletum p. l. *Votare, evacuare. 1. 5. a.* Deplere oleum conchis ferreis. *Col. l. 12. c. 5.* Fontes Musarum. *Stat.* Oleum, si poteris, bis in diem depleto. *Cato. RR. c. 64.*

Deploro p. l. as, &c. *Lamentarsi piangendo, deplorare. n. aff. ed abl. con de: ò 1. a.* Deplorare de aliquo, *vel* de re aliqua apud aliquem: de suis miseriis apud patronos. *Cic.* Deplorare vitam, damnationem suam, calamitates. *Id.* Admonebat me res, ut hanc quoque intermissionem Eloquentiæ deplorarem. *Id. de Off. 2.* Sæpè interfui querelis, quas illi deplorare solebant. *Id. de Sen.* Deplorare suam cæcitatem. *Id. Tusc.* Si ad saxa conqueri, & deplorare vellem. *Id. Ver.* Ut nemo ad deplorandum quidem Reip. nomen, relinquatur. *Id. Cat.* Necessariò mihi de iisdem rebus esse arbitror dolentiùs deplorandum. *Id. pro Sext.*

2 *Per finir di pianger. 1. a.* Equites publico luctu sunt deplorati. *Liv. Furono pianti à bastanza.* Deplorata Resp. *Plin. Rep. rovinata affatto.* Morbus, *vel* ægrotus deploratus à Medicis. *Id. l. 7. c. 50. Male incurabile, ammalato disperato da' Medici.* Constat deplorata aurium vitia

eo remedio sanari. *Id. l. 26. c. 6.* Deplorata coloni vota jacent. *Ovid. Met. l. 1.* Suam quisque spem, sua consilia, communibus deploratis, exsequentes. *Liv. l. 5. 40. Attendendo agl' interessi privati, disperati già li publici*. Phalereus deploratus à medicis &c. *Plin. l. 7. c. 53. Spedito &c.*

Depluit, ebat, pluit. *Piovere da alto*. 1. *imp.* Inque sinus Matris violento depluit imbre. *Col. l. 10. 21.* In terras deplueret; lapis. *Tibul. l. 2. el. 5.*

Deplumesco, is, s. p. *Perdere le piume, spennacchiarsi. Aldrov.*

Deplumo p. l. as, &c. *Spennacchiare, trar via le penne*. 1. *a. L' Aut. cita Plinio, in cui però non si truova che* Deplumis. *Lib. 10. C. 24.* Iuventæ fuit ibi nudæ, atque deplumes.

Depluo, is, &c. *Piovere, cader da alto*. Jam Niobe lacrymis depluit à Sipylo. *Prop. Così Palmer. ex vet. lib. Ma il Passer. quivi legge* lacrymas defluit; *ed aggiunge, che* Depluere *significa spiovere, i. cessar di piovere come* Detonare, Degrandinare, &c.

Depolio, polis p. b. ivi, itum p. l. *Polir bene, forbire*. 1. *a.* Si cote depolitum est, nigri pavimenti usum obtinet. *Plin. l. 36. 25.* Ubi senex senserit, sibi data esse verba, virgis dorsum depoliet meum. *Plau. epid. 1. Menerà il bastone. Al.* Dispoliet. Depolitum, perfectum. *Fest.*

Depono p. l. is, posui, positum p. b. *Deporre, por giù, posare, abbassare*. 1. *a. ed abl. con de, ex, ò pura, ed acc. con in*. Deponere sarcinam, onus, pileū, pallium, aliquid de manibus. *Plau. Cic.* Onera jumentis. *Cæs.* Vultum in gremio matris. *Ovid.* Corpus, *seu* funus humi, in feretro, in sepulcro, malleolum in terram. *Col.* Oculos in aliquem. *Hor. Fissar gli occhi*. Ille ebibit, caput deponit. *Plaut. Curc. China il capo*. Scio quam rem agat, ut me deponat vino, eam affectat viam. *Id. Aulul. 3. Per imbriacarmi*. Imperio turpiter est depositus. *Suet. È privato del governo*. Deponit ille caput, & dormit. *Plau. Posa giù il capo &c.* Deponunt comam arbores succisæ. *Sen. Trag.* Deponere ædificium. *Ulp. Diroccare una fabbrica*. In taurum trucem deflecteret, serpente depositâ, minas. *Sen. Tr. Abbatuto il Serpente*.

2 *Per lasciar da parte, dismettere, abbandonare, ò disperare*. Deponere dolorem, molestias, amorem, pudorem, simultatem, inimicitias, rabiem, arma, bellum, metum, formidinem, spem, mærorem, luctum, &c. *Cic. Cæs. Ovid. Claud.* Quam pro me curam geris, hanc precor, optime, pro me deponas. *Virg. En. 12.* Et magnam morbi deponere partem. *Hor. 2. ep. 1.* Depono memoriam doloris. *Cic. pro Cel.* Deponere ex memoria insidias factas. *Id. pro Sill.* Tu modò ineptias istas, & desideria Urbis depone. *Id. Fam.* Possumus petitoris Personam capere, accusatoris deponere. *Id. pro Quin.* Deponere alienum nomen. *Id. Phil.* Si audierit, te ædificationem deposuisse. *Id. Fam. 3. Aver dismessa la fabrica*. Opinionem. *In Rull.. Id.* Errorem suum. *Id. Phil.* Magistratum, imperium, officium, provinciam, dictaturam, quæsturam, &c. *Id. Renunziare l'ufficio, &c.* Ægrum, vel ægrotum: *unde* æger depositus: *vel* Resp. propè deposita. *Cic. Verr. 1. Infermo, disperato &c.* Veste deposita, descendit in flumen. *Curt. l. 3. 5.* Illa, ut depositi proferret

ferret fata parentis.*Virg.En.*11.*Del Padre morto.*Deponere semina sulco. *Col. Seminare.* Habes ubi deponendæ tibi sint urbanitates. *Cic.F. à Tir. Hai dove vivere con libertà.* Animus mollis, & ad accipiendam, & deponendam offensionem. *Cic. Att.* Libri Sybillæ valeant ad deponendas potiùs, quam ad suscipiendum religiones. *Id. Div.* Miles depositis annosus secubat armis. *Tib.* 2.

3 *Per depositare, dare à conservare, confidare.* Deponere pecuniam in fidem publicam, *vel* in fide publica, apud fidem alicujus, apud aliquem. *Cic.* Populi jus in vestra fide, ac religione depono. *Id. pro Cec.* Crimen apud memoriam Judicis. *Quint.* Omnes suas curas in aliquo. *Sen. Fil. Collocare tutti i suoi pensieri in alcuno.* Aliquid auribus tutis. *Hor. Confidare un negotio à persona fedele.* Si gladium quis apud te sana mente deposuerit. *Cic. Off.* 3. Deponere rationes. *Id. Fam.* 2. & 5. *Dare in consegna al Magistrato i conti saldati.* Misimus, qui ab illo pecuniam depositam recuperarent. *Id. in Rull.*

4 *Per mettere scommessa con qualche pegno.* Ego de grege non ausim quicquam deponere tecum. *Virg. Ecl.*3. *Io non ardirei metter sù con te &c.* Ego hanc vitulam depono. *Id. ib. Per piantare.* Deponere plantas sulcis. *Virg.* Vineæ, quæ vel vere, vel autumno tempestivè deponuntur. *Col. l.* 3. 4. Deposivit olivam. *Catul. c.*35. *pret. ant. Usato anche da Plau. Most.* 2. Deposivit caput, *pro* Deposuit.

Deponto, as, &c. *Gittar dal ponte in acqua.* 1.*a.* Acciti fuimus, ut depontaremur. *Varr. ap. Non.* 3. *Onde* Senes depontani. *Vecchi sessagenarii, privi del suffragio, che si dava passando per il ponte.* Pars putat, ut ferrent juvenes suffragia soli, Pontibus infirmos præcipitasse senes. *Ovid. Fast.* 5.

Depopulor p. b. aris, atus. *Saccheggiare, mettere à sacco, disolare.* 3. *d.* Depopulari agros, prædia, humum, oppida. *Cic. Ovid.* Apes depopulantur flores, aves messem, amor medullas, & ossa, flamma sylvas &c. *Ovid. ed altri.* Verres Siciliam per triennium depopulatus est. *Cic. in Phil.* Qui quum agros maximos depopularetur. *Id. Ver.* 4.

Depopulo, as, &c. *Lo stesso.* 1.*a.* Agros, vestramque provinciam vestro impulsu depopulavit. *Hirt. B. Hisp.* Depopulatis agris. *Plin. l.* 2. 35. Credo, depopulatos agros, eversosque reditus. *Quint. decl.* 13. Omnis ora maritima ab Achæis depopulata erat. *Liv. l.*47.

Deporto, as, &c. *Portar via, trasportare: ò relegare, confinare.* 1. *a.* Deportare aliquid, *vel* aliquem ex, *vel* de uno loco, in *vel* ad alium locum, jumentis, navibus, &c. *Cic. Cæs.* Quæ arma superabunt, ea si Brundusium jumentis deportaveritis &c. *Cic. Att.*12. Ex Asia deportatum flagitium, ac dedecus. *Id. Mur.* Nisi mihi culleis, *seu* culeis oleum deportatur, faciam ut &c. *Plau.* Deportare literas. *Cic. Ver.* Mihi placebat, si firmior esses, ut te Leucadem deportares. *Id. Fam.*16. Deportare exercitum. *Id. pro L. Man. Ricondurre l'esercito d'oltre mare.* Deportare triumphum ex Provincia. *Id. Off. Riportar il trionfo.* Laudem, gloriam, famam ex aliqua regione. *Tac. Cic. Riportar lode, &c.* Teque non cognomen solùm Athenis deportasse, sed humanitatem. *Id. Sen.* Nonne

 hoc

hoc publicitus ſcelus hinc deportarier in ſolas terras. *Ter. Phorm. unde* Deportatus. *Ulp. Confinato*. De quibus deportandis Princeps ſcripſit. *Id.*

Depoſco, is, popoſci, s. s. *Domandare inſtantemente, richiedere con qualche ragione*. 1. 6. *a.* Depoſcere prælium, pugnam, pacem, ſupplicia, *vel* pœnam in aliquem, *Sil. Ital. Stat. Suet.* Sibi templum. *Cic.* Pompejum ad id bellum imperatorem ab omnibus depoſci, atque expeti. *Id. pro Pomp.* Quum iſte iter hoc ſibi ad quæſtum ſuum depopoſciſſet. *Id. Ver.* Quam volet ſibi rem à Magiſtratu depoſcito. *Id. Inv.* Depoſcere aliquem ad ſupplicium *Hirt. l.* 8. *B. G.* In pœnam. *Liv. l.* 21. 6. Morti, *pro* ad mortem. *Tac. Domandar alcuno per vendicarſi*. Id non modò non recuſo, ſed etiam appeto, atque depoſco. *Cic. Phil.* 3. *Pretendo*. Tène iſtas partes depopoſciſſe, ut &c? *Id. pro S. R.* Non ad Reip. pœnas, ſed ad mulieris delicias depoſcitur. *Cic. pro Cel.* Mandata alicujus depoſcere. *Plau. Domandar uno, ſe vuol comandar qual coſa*. Hortenſio depoſcenti cætera mandata mea universè mandavi. *Cic. Att.*

Depoſtulo p. b. as, &c. *Domandar con prieghi*. 1. 6. *a.* Civitates auxilia ſibi depoſtulabant. *Hirt. de Bello Hiſpano* 6.

Deprædor, aris, atus. *Saccheggiare, depredare*. 3. *d.* Victor Macedoniæ agros deprædatur. *Juſtin. l.* 24. 6. *Apul. AA.* 8.

Deprælior, aris, atus. *Combattere*. *d. aſſ.* Qui ſimul ſtravere ventos æquore fervido depræliantes. *Hor. Carm. l.* 1. 9.

Deprandeo, es, ſi, ſum. *Pranzare*. 1. *a.* Depranſis lacrymis. *Apul. Met.* 9.

Depravo p. l. as, &c. *Corrompere, guaſtare, adulterare, falſare, ſtravolgere*. 1. *a.* Depravare dictum alicujus, malè narrando. *Ter. Alterare il detto d'uno, riferendolo male*. Nimiæ rerum omnium copiæ illos depravabant. *Cic. Rull. La troppa abbondanza li faceva cattivi, e viziosi*. Quæ corrigere vult, depravare mihi videtur. *Cic. Fin.* 1. Multi ad depravandum parati ſunt. *Id. Fam.* Filius indulgentiâ videlicet noſtrâ depravatus eſt. *Cic. Att.* Depravatus *part. pret.* Quædam contra naturam depravatam habere. *Id. Div.* Mores hâc dulcedine depravati. *Id. Phil.* Natura depravata malâ diſciplinâ. *Id. Fin.* 2. Depravare hominem. *Sen. Fil. ep.* 102. *Storpiare*. Depravata crura. *Varr. Storpiate*.

Deprecor p. b. aris, atus. *Pregare grandemente, domandar con prieghi, ſupplicare*. 3. 6. *d. e l' ut, ò nè al congiun.* Pro reditu alicujus. *Cic. poſt red.* Deprecor, nè iraſcaris. *Id. Phil.* Quum Q. Catuli ſibi non incolumem fortunam, ſed exilium, & fugam deprecabatur. *Id. Or.* Q. Fratrem audio, profectum in Aſiam, ut deprecaretur. *Id. Att.* 11. *Per dimandar perdono*. Ad extremum deprecari aliquid. *Id.* Te deprecor, ut mihi ignoſcas. *Id.* Deprecor huic ſeni, nè vapulet. *Plau.* i. pro ſene.

2 *Per domandare in grazia*. 6. *d.* Deprecatus eſt ſuam, *vel* multorum vitam à Luc. Sylla. *Cic. pro Syll.* Me autem Fratris lacrymæ à vobis deprecatæ ſunt. *Id. poſt red.* Cuſtodem ſalutis meæ à vobis deprecor. *Id. pro Plan.* Si quid deliquero, nullæ ſunt imagines, quæ me à vobis deprecentur. *Id. Rull.* Paululum equidem de me deprecabor. *Id. de Or.*

3 *Per divertire, ò rimuovere il male pregando: overo pregar di non incorrere*,

vere, ò ricevere qualche male. 6. *d*. Deprecor à me invidiam, odium, pœnam. *Cic. Liv.* Injuriam illam à te sum deprecatus. *Cic. Fam. H' procurato, non ti si faccia torto*. Qui tot scelera commisit, is nullam à se calamitatem poterit deprecari. *Id. Ver.* Et illam ignominiam Familiæ deprecatus est. *Id. in Phil. Per detestare, esecrare*. Nec periculum est ullum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. *Asin. à Cic.* Sæpè precor mortem, mortem quoque deprecor idem, nè mea Sarmaticum contegat ossa solum. *Ovid. de Pont. l.* 1. A me quandam querimoniam detestor, ac deprecor. *Cic. Catil.* Deprecatus *part. pret.* Nihil unquam pro se ipso deprecatus. *Cic. E' pass.* Deprecato summo Numine, *Apul. AA.* 11. Non ad pacem deprecandam, sed ad bellum denunciandum misferat. *Id. Fam.* 12. Deprecandæ malevolentiæ causa. *Id. pro Corn.*

Deprehendo, is, prehendi, prehensum, *vel* Deprendo, is, prendi, prensum. *Cogliere all' improviso, ò sul fatto, trovare in fallo, sorprendere*. 1. *a*. Deprendere aliquem in dolis, *Plau.* Deprehendi ab hostibus, à tempestate. *Virg.* Deprendi turbine rapido. *Ovid.* Troilon Æmoniæ deprendit lancea dextræ. *Stat. Sylv. l.* 2. *Colpisco all' improviso &c.* Quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. *Cic. Ver.* 5. Deprehendi in adulterio, in maleficio, in manifesto scelere. *Id.* Cum aliqua muliere. *Id. Fam.*

2 *Per ritrovare, rinvenire, accorgersi, conoscere, ò comprendere*. 1. *a. e l'infin.* Deprehendere naturam, mentem, arcanum alicujus. *Claud. Suet.* Verum. *Stat.* Venenum. *Cic. de cl. Or. e pro Cluen.* Aliquid mente, cogitatione, odore, colore, gustu. *Cic. Lucr.* Cujus ego facinora oculis priùs, quàm opinione; manibus ante, quàm suspicione deprehendi. *Cic. pro Cel. Prima di imaginarmegli, e sospettarne.* Occisum [esse] deprehendit. *Suet. Riseppe, che &c.* Experimento deprehensum est. *Flor.* 2. 4.

3 *Per prendere, afferrare.* Deprehendere tabellarios, *vel* literas. *Cic. Fam.* Feram cursu. *Sen. Trag.* Deprehensus, *vel* Deprensus *part. pass. Colto, preso, convinto*. Testis deprehensus. *Quint. Testimonio vacillante, e vario*. Clodius deprehensus domi Cæsaris. *Cic. Att.* Audacia manifestò deprehensa. *Id. pro Flac.* Scelus manifestum, atque deprehensum. *Id. Catil.* 3. Ergo insperata deprensus in luce. *Virg. En.* 8. Deprensa navis in mari vesaniente vento. *Catul. car.* 25. Deprensi non bella est fama Treboni. *Hor. l.* 1. *Sat.* 4.

Depretio, as, &c. *Ridurre à miglior mercato, scemare di prezzo*. 1. *a*. Cætera corpora depretiata sunt. *Paol. l. Proinde ff. ad l. Aquil.* Vilescit pretio depretiatus homo. *Paulin. Nolan. car.* 22. *L'usò anche Sidon. car.* 22. *l.* 2. *ep.* 10. *e Tertul. ad Uxor. l.* 1. 3.

Deprimo p. b. is, pressi, pressum. *Abbassare, affondare, umiliare*. 1. *a. ed acc. con in*. Deprimere plantam, *seu* vitem in terram. *Col. Sottomettere &c.* Aliquem, *vel* ejus gloriam. *Cic.* Naves. *Cæs. Mettere à fondo le navi*. Ebrietas deprimit curas. *Sen. Sgombra gli affanni l'ubbriachezza.* Sedatâ, & depressâ voce aliquid dicere. *Aut. ad Her. l.* 3. *Dire una cosa con voce piana*. Lancem in libra deprimi. *Cic. Tusc.* 4. Ab eodem Imperatore classem

sem magnam, & ornatam superatam esse, atque depressam. *Id. pro L. Man.* Vos meam fortunam deprimitis, vestram extollitis? *Id. in Pis. Abbassate &c.* Altero sublato, altero depresso supercilio. *Id. ibid.* Ædes depressior. *Plin. l. 10. ep. 58.* Depressa onere suo navis. *Cic.* Depressa veritas. *Id. pro Cluen.* Hostium classis. *Id. pro Arch.* Causa adaugenda, aut deprimenda. *Herenn.*

Depromo p. l. is, prompsi, promptum. *Cavar fuori, mettere, ò dar fuora. 1. 3. a.* Senex in villam iit depromptum servis cibum. *Plau.* Depromere vinum cellis, *vel* è cellis. *Hor.* Pecuniam ex arca, *vel* ex ærario, argumenta è locis Rhetoricis, aliquid de jure civili, scientiam juris à peritis, *vel* de libris. *Cic.* Et ultricem pharetrâ deprome sagittam. *Virg. En. l. 11.* Altera ex arca, altera ex virtute depromit. *Cic. de Off. 2.* Depromptus *part. pret.* In Cæsarem maledicta congessit, deprompta ex recordatione flagitiorum suorum. *Cic. Phil.* Res penè ex intima de ensione depromptæ. *Id. de Or.* Depromptu-us. *Fut. att.* Ei pollicitus sum, me ex intima nostra arte depromptur͏um mirificum genus commendationis. *Id. Fam.* Depromendus, *Fut. pass.* In causis privatis depromenda sæpè oratio est ex jure civili. *Cic. de Or.*

Depropero p. b. as, &c. *Affrettarsi molto, n. ass. e l'inf.* Deproperat sacrificare. *Plau. Pœn. 1. Persare in fretta. 1. a.* Deproperare coronas myrto. [*pro* ex, *vel* de myrto.] *Hor. l. 2. od. 7. Intrecciar prestamente ghirlande di mirto.*

Depso, is, depsui, depsitum p. b. *Spianar la pasta, far il pane gramolando. 1. a.* Depsere manibus farinam, panem, &c. *Cato. RR. c. 90. Si truova adoprato in senso impudico.* Batuit, inquis, impudenter: depsit multò impudentiùs. *Cic. Fam. l. 9. Proprio dell' Uomo.*

Depudesco, is, depudui, s. s. *Vergognarsi. 2. e 5. n.* Priusquam infamiâ publici spectaculi depudescerem. *Apul. Met. l. 10.* Non depudesco infelicitatis meæ. *D. Hier. ad Eustoch.*

Depudet p. b. ebat, puduit. *Gettar via la vergogna, divenire sfacciato. 6. imper.* Ille assiduis conviciis depudère didicit. *Sen. de Const. Sap. c. 17. L'usò anche Ovid. Heroid. 4. & Amor. l. 3. Per vergognarsi.* Quum eum non depudèret, infestare mare piraticis sceleribus. *Vell. l. 2. c. 73.*

Depudico p. l. as, &c. *Stuprare. 1. a. Laberio ap. Gell. l. 16. c. 7.*

Depugno, as, &c. *Combattere, ò contendere, contrastare. n. ass. od abl. col cum, ò acc. con inter.* Depugnat voluptas cum honestate. *Cic. Acad. 4.* Depugnare cum animo suo. *Plau. Mortificarsi &c.* Umbratili certamine *(prov.) Combattere da se solo.* Depugnare prælium. *Plau.* Depugnavit apud Thermopylas. *Cic. de Sen. Si usa anche imperf.* Aut quidem ante depugnabitur. *Id. Att. l. 16.* Depugnatur cum feris. *Plin.* Nè serò veniam, depugnato prælio. *Plau. Men. 5. Terminata la Zuffa.* Depugnaturus *part. fut.* Ajax depugnaturus cum Hectore. *Cic. Tusc.*

Depulso, as, &c. *Cacciar sovente da sè, risospingere. 1. a.* Cubitis depulsa de via, tranquillam concinna viam. *Plau. Stich. 2.*

Depurgo, as, &c. *Purgare, nettare con diligenza. 1. 6. a.* Depurgare terram

ram ab herbis, graminibusque. *Cato.* Depurgare pisces. *Plau.* Caules lactucæ ab imo depurgati. *Col. l.* 12. *c.* 9. Filium mittere Romam ad depurganda crimina statuit. *Liv. B. M. l.* 9. *A discolparsi &c. Al. leg.* Purganda.

Depuro p. l. as &c. *Rischiarare.* 1. *a.* Lacus altitudine depuratur. *Frontin. Aq. l.* 2. Depuratus. *Sipont. Chiaro, purificato.*

Deputo p. b. as, &c. *Tagliar via, potare.* 4. *n.* Falx deputat umbras. [i. ramos, umbram facientes.] *Ovid.* Lucri est, quod miseriam deputat. *Plau. Il cavarsi del male è un bel guadagno.* Vineam imbecillam in brumam amputato, quam partem non deputaveris, circa Kal. Febr. repetito, & deputato. *Col. l.* 3.

2 *Per giudicare, [...]tare, stimare.* 1. *a. ò coll' infin.* Flagris te dignum deputo. *Plau.* Prom[...]vide, nè quem tu esse hebetem deputes æquè, ac pecus, is &c. *Azzio ap. Cic. Div.* Deputas tu meam operam parvi pretii. *Ter.* Deputare secum rationes. *Id. Far seco stesso i conti.* Frustra egomet mecum has rationes deputo. *Id. Adel.* 2. Deputare peccato, delicto &c. *Tert. de Pæn.* 3. *Ascriver à peccato.* Deputare, aliquid esse in lucro. *Ter. Phorm. Porre à conto di guadagno. Per assegnare.* Ad deputatam sibi à natura sedem proprii sensus recurrunt. *Macrob. Sat.* 7. 14. *Assegnata.*

Depuvio, puvis p. b. puvi p. l. s. s. [inf. depuvire.] *Battere.* 1. *a.* Palmisque misellam depùvit me. *Lucil. ap. Fest. ò ant.* V. Pavio.

Dequeror p. b. eris p. b. questus. *Lamentarsi, querelarsi.* 3. *d. ed abl. col cum.* Ante omnes secum dequesta labores. *Val. Flac.* 5. *Arg.*

Derado p. l. is, rasi p. l. rasum p. l. *Radere, ò levar radendo.* 1. *a.* Deradere aliquid è lapide. *Plin.* Ex memoria, ex carmine. *Gell.* De virga lauri deradito. *Cato. RR.* 121. Derasa navibus pix. *Plin.* 16. 12. Omnia derasa ante, si capillis conteguntur. *Cels.* 7. 6.

Derelinquo, is, liqui p. l. lictum. *Abbandonare, lasciare stare.* 1. *a.* Derelinquo jam communem causam Pop. Rom. *Cic. pro Cæc.* Aratores agros desererent, totasque arationes derelinquerent. *Id. Ver.* Derelictus ab omni spe. *Id. Cat. Privo d'ogni speranza.* Ager incultus, & derelictus. *Id. cl. Or.* Commodius est in derelicta quàm in celebri regione locos comparare. *Heren.* 4. Hæc oppida, atque oram maritimam illum pro derelicto habere. *Id. Att.* 8. *Aver lui abbandonato &c.*

Derepo p. l. is, repsi, reptum. *Scendere brancolone, ò carpone.* *n. aff. ò* 4. *n.* Ingrediuntur & bipedes: arborem aversi derépunt. *Plin. l.* 8. 36. *Gli orsi caminano sù due piedi, e scendono dagli alberi col capo innanzi.*

Derideo, rides p. l. risi p. l. risum p. l. *Beffare, dileggiare, schernire.* 1. *a.* Deridère aliquem, vel aliquid. *Plau.* Domitius, se derideri putat. *Cic. ad Q. Fr.* Pergameni te deriserunt. Quid tu? Indi te non intelligebas? *Id. pro Flac.* Omnes istos deridete, atque contemnite. *Id. de Or.* Adhibiti derideantur. *Id. op. gen. or.* Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus. *Juv. Sat.* 2. Derisus *part. pass.* Derisum beneficium. *Cic. Ver.* 3.

Deripio, ripis p. b. ripui, reptum. *Rapire, carpire, pigliar presto.* 1. 2. *a.*

Quis

Quis me capillo huc de cursu deripit? *Plau. Men.* Deripe tectis qualos. *Virg. Georg.* 2. *Spicca da' tetti i canestri*. Deripere aurum alicui. *Plau.* Dereptus, *part. Levato via, staccato*. Dereptus cortex. *Ovid, Am.* 1. Derepta acus. *Id. ib.* Leoni pellis. *Id. Met.* 3.

Derivo p. l. as, &c. *Derivare, condurre acqua da un fiume, ò fonte*. 1. *a.* Derivare aquam de, *vel* ex fonte, flumina in hortos, in colliquias, &c. *Plaut. Quint. Far venire l'acqua dal fonte, &c.* Omnem humorem in cloacas, atque inde extra segetes derivemus. *Col.* Hoc fonte, derivata clades. *Hor. l.* 3. *od.* 6. *Dagli adulterj è provenuta la strage.*

2 *Per trasferire, rivolgere, roversciare*. 1. *a. ed acc. con in*. Derivare suam culpam in aliquem. *Cic. Ver.* 4. *Gettar la colpa addosso ad alcuno*. Iram patris in me derivabo. *Ter.* Et cogeris partem aliquam in Asiam derivare, curæ, & cogitationis tuæ. *Cic.* L. Domitius aliò responsionem suam derivavit. *Id. Ver.* Dicam enim non derivandi criminis causa, sed &c. *Id. pro Mil.* Derivata expectatio largitionis Agrariæ in agrum Campanum. *Cic. Att.* 2. Justitia nihil in suam domum inde derivat. *Id. Tusc.* Id poterat in alios derivare. *Id. Att.* In me omnem iram derivem Senis. *Ter. Phorm.* 2. 1. Derivare queunt animum, curasque levare. *Lucr.* 2. *Rimettere il coraggio*.

Derodo p. l. is, rosi p. l. rosum p. l. *Rodere*. 1. *a.* A Chocleis minimis derosa vitis. *Plin. l.* 11. 37. Clypeos à muribus esse derosos. *Cic. Div.* 2.

Derogito p. b. as, &c. *Pregare*. 1. *a.* Placidè ergo unumquodque derogita. *Plau. Asin.* 2.

Derogo p. b. as, &c. *Scemare, diminuire, togliere qualche parte*. 3. *n.* Derogare legi, *vel* aliquid de lege. *Cic. Inv.* Aliquid de dignitate populi. *Id. Inv.* Non ego nationi huic fidem derogo. *Id. pro Flac.* Fides hujus multis locis cognita, nè perfidiâ Sex. Nævii derogetur, laborant. *Id. p. Q.* De adversarii testium fide derogatur. *Id. Cecin.* Non enim mihi tantùm derogo, tametsi nihil arrogo ut &c. *Id. pro S. R.* Dignàne causa videatur, quare aut de magnificentia, aut de honestate quiddam derogetur. *Id. Inv.* Succum papillæ parca nutrix derogat. *Prud. Sottrae.*

Derumpo, is, rupi p. l. ruptum. *Rompere*. 1. *a.* Collis arduus, & deruptus. *Tac. An.* 2. *Colle erto, e scosceso*. In derupta præcipitatus est. *Liv. Fù sbalzato in certi dirupi*. Præcipites, deruptæque utrinque angustiæ. *Id. l.* 21. 33.

Deruncino p. l. [*al.* p. b. V. Ricciol.] as &c. *Fare in pezzi, lacerare*. 1. *a.* Lapide deruncinavit militem. *Plau. Lo sfracellò con un sasso*. Deruncinatus sum miser hujus scelesti technis. *Id. Capt.* 3.

Deruo, is, derui, derutum p. b. *Cader giù, ruinare*. *n. ass.* Prolapsus deruisse m. *Apul. Per togliere*. 1. *a.* De laudibus Dolabellæ deruam cumulum. *Cic. Att.* 6. *Di quelle lodi, ch' io ho dato à Dolabella, scemeronne una parte*.

Desacro p. b. as, &c. *Consagrare, dedicare*. 3. *a.* Quercus erat, Triviæ quam desacraverat ipsa &c. *Stat. Theb. l.* 9.

Desævio, is, ivi, & ii, itum p. l. *Incrudelire, infierire grandemente*. *n. ass.* Desævit in omnes. *Claud.* Sanguine plebejo desævit. *Stat.* [i. in plebem]

bem.] Cum affatim desævisset. *Suet. Ner. c.* 29. Dum pelago desævit hyems. *Virg. En.* 4. *v.* 52. *Sin che dura l'inverno &c.* An tragicâ desævit, & ampullatur in arte? *Hor. l.* 1. *ep.* 3.

2 *Per raddolcirsi, rabbonacciarsi*. Nec, dum desæviat ira, expectat. *Lucan. l.* 5.

Desalto, as, &c. *Danzare. n. ass. ò* 4. *n.* Cum palla, tunicaque talari prosiluit, &, desaltato cantico, abiit. *Suet. Calig. c.* 54.

Descendo, is, scendi, scensum. *Discendere, scendere, smontare, calare, ò abbassarsi. n. ass. ed abl. con de, ò ex.* Descendunt ex oculis lacrymæ. *Plau.* Descendere equo, *vel* ex equo. *Liv. l.* 2. 20. *Smontar di cavallo.* De, *vel* è navi [*ò* descendere, *assolutamente.*] *Cic. Smontar di barca, sbarcare.* Descendunt in altum, *vel* altè, radices hujus arboris. *Plin. Quest'albero getta le radici profonde.* Altiùs descendunt præcepta, quæ teneris imprimuntur ætatibus. *Sen.* Theatrum ingentibus rimis descendit, & hiat. *Plin. in ep. Si profonda &c.* Descendere in sese. *Pers. Sat.* 4. *Far riflessione sopra se stesso.* Descendere ad, *vel* in aliquid. *Mettersi à far qualche cosa.* Ad dicendum, ad accusandum. *Cic. pro Cluen.* Ad ultima, ad extrema, ad ultimum auxilium, ad extremum consilium, *aut* remedium. *Cæs. B. G. l.* 5. *& al. Appigliarsi à gli ultimi partiti.* Ad forum. *Cic. Att. l.* 1. Ad comitia. *Suet. in Cæs.* 13. De castello. *Cic. pro Cæc.* In certamen. *Id. Tusc. Mettersi à combattere.* In aciem, *vel* in arenam. *Liv. Mettersi in campo per combattere.* In dimicationem vitæ. *L' Aut. ad Her. Mettere à rischio la vita.* Ad inimicitias. *Cic. pro Mur.* In rostra. *Id. de Off.* Ad accusandum. *Id. pro Mur.* Ad animi remissionem. *Id. Ver.* In ambulationem. *Id. Tusc.* 4. Ad preces. *Sen. Trag.* Ad deditionem. *Cæs.* Placet mihi ista defensio: descendo. *Cic. Ver.* 4. *Son d'accordo &c.* Alterutram ad conditionem descendere vult Cæsar: aut &c. *Id. Vuol condiscendere &c.* Consensus Populi Rom. qui jam descendit in causam. *Id. Phil. Già si piega &c.* Quò tamquam gradibus descenditur. *Id. de Or.* Descendit hoc in aures meas. *Hor. Mi è venuto ciò à gli orecchi.* Descendit ad viciniam Crystalli. *Plin. l.* 37. 9. *Rassomiglia il cristallo.* Confestim Ostiam descendit. *Suet. Tib.* 10. *Naviga prosperamente.* Tantùm ab illo defluebant, quantùm ille ab antiquis descenderat. *Quint. l.* 10. *c.* 1. *Quanto si era egli allontanato &c. Si adopra assolutamente.* Hodie Antonius non descendit. *Cic. Phil.* 2. *Non esce di casa.* Quum ille, domum descendens, rogasset Grannium &c. *Id. pro Planc.* Si nihil in Lepido spei fit, descensurum [Antonium] ad extrema. *Asin. à Cic.* Descendendum ad occupationem &c. *Cic. de Or.* Descendidi *pro* descendi *pret. antico: L'usò Gell. l.* 7. *c.* 9.

Descio, is, ivi, itum p. l. *Non sapere, ignorare. n. ass. Plau. è ant.*

Desciſco, is, scivi, scitum p. l. *Ribellarsi, mancare di fede, rivoltarsi alla parte contraria. n. ass. ed abl. con ab, ed acc. con ad.* Desciscere ab suo Principe ad alium. *Liv.* Præneste à Latinis ad Romanos descivit. *Id. l.* 2. Desciscere à Rep., à natura, à virtute, à veritate, ab opinione alterius, à consuetudine, à more Majorum, à societate. *Cic. e Liv.* Ab instituto. *Cic. Mancare all'obbligo di sua professione.* Neque me unquam pœnitebit,

bit, quòd à me ipse non desciverim. *Id. Att. Perche non sia mai stato incostante nelle mie risolutioni*. Qui ab excitata fortuna ad inclinatam, ac prope jacentem desciscerem, *Id. Fam. Cadessi da alto stato in bassa fortuna &c.* Sæpè officium est Sapientis, desciscere à vita, quum sit beatissimus. *Id. de Fin. Morire &c.* Apes descivère favis. *Claud. Le api abbandonarono i fialoni*. Quorum de sententia descitum à Romanis, constabat. *Liv. l. 26.* Humidum solum desciscit in pratum. *Plin. l. 18, 16. Diviene prato &c.*

Describo p. l. is, scripsi, scriptum. *Descrivere, ò trascrivere, copiare, ò scrivere semplicemente*, 1. 6. *a.* Orator prælium illud exactè descripsit. *Cic.* Describere librum, edictum &c. *Id. Fam. Copiarlo*. Descripsi à te hos versus. *Id. Acad. Copiai dal tuo esemplare questi versi*. Describere Comœdias Græcas. *Ter. Comporre Comedie Latine ad esempio delle Greche*. Milites. *Cic. Arrolar soldati*. Aliquem in Deos, *vel* Sanctos. *Plin. l. 18. 28. Beatificarlo, ò divinizarlo*. In viridi nuper, quæ cortice fagi carmina descripsi. *Virg. Ecl. 5. Ch' io scrissi sù la corteccia &c.*

2 *Per disegnare, dipingere, ritrarre, ricavare*. 1. *a.* Describere aliquid in pulvere. *Cic. de Fin. Far su la polvere qualche figura*. Non potuit pictor rectiùs describere ejus formam. *Plau. Asin. 2. Non potè meglio ritrarla un pittore*. Si qua mulier sit hujusmodi, qualem ego paulò ante descripsi. *Cic. pro Cæl.* Hominum sermones, moresque describere. *Id. Or.* Non mehercule contumeliæ causâ describam quemquam, præsertim ingeniosum. *Id. in Pison.*

3 *Per distribuire, ripartire, assegnare, tassare*. 1. 3. *a.* Regnum in multas Provincias describere. *Cic. Dividere il regno &c.* Describere civitatibus pecuniarum summas pro numero militum. *Id. in Ver.* Describere aliquid in multa genera. *Id. de Or. Dividere &c.* Officia, *vel* jugera in singulos homines. *Id.* Ipsorum bona, quantacumque erant, suis comitibus, compotoribusque descripsit. *Id. Phil.* Describere suum cuique munus. *Id. de Pet. Assegnare &c.* Jura populis. *Id. Ver. Dare leggi, amministrar la giustizia*. Qui quum omnes Asiæ civitates in provincias descripsisset. *Id. pro Flac.* In XII. menses descripsit annum. *Liv. l. 1. c. 9.* Vectigal Græcis æqualiter Sylla descripserat. *Cic. ad Q. Fr.* Vecturas describere civitatibus. *Cæs. B. G. l. 4.* Non credis, animas in alia corpora, atque alia describi &c. *Sen. ep. 109. Che siano trasferite &c.* Descriptus *part. pass.* Fac, ut planè his in rebus descriptum, ac dispositũ suum cuique munus sit. *Cic. de Pet.* Jus civium generatim in ordines, ætatesque descriptum. *Id.* Naturâ nihil est aptius, nihil descriptius. *Id. Più perfetto &c.* Describendus *partic. fut.* Eam epistolam multis dedi describendam. *Id. Attic. Per farne copia &c.*

Desculpo, is, psi, ptum. *Scolpire*. 1. *a.* Simulacrum ligno, seu lapide desculptum. *Tertul. ad Nat. l. 1. c. 12.*

Deseco p. b. as, secui, sectum. *Tagliare, segare, mozzare, troncare*. 1. 3. *a.* Desecare arborem ferrâ. *Col.* Segetem falce. *Liv.* Vitem. *Var.* Crinem. *Ovid.* Spicarum fascem desecat. *Var. RR. l. 1. c. 1.* Tu illud desecabis, & hoc agglutinabis. *Cic. Attic. l. 16. Taglierai &c.* Desecta

cum

cum stramento seges. *Liv. l. 2. 5.* Desecto vertens lumina collo. *Virg. En. l. 8.* Desecans *part. pres.* Partes rursus ex toto desecans. *Cic. de Univ.*

Desecro p. b. as, &c. *Disagrare, digradare, ò degradare. 1. a.* Desecrare sacerdotem. *Sipontin.*

Deseneo, es, *vel* Desenesco, is, nui, s. s. *Invecchiarsi. n. ass.* Nisi quum ira belli desenuisset. *Sall. hist. 11. secondo Priscian. l. 10*

Desero p. b. as, &c. *Aprire. 1. a.* Januæ sua sponte deseratæ nocte fuerunt. *Apul. AA. 1. Al. leg.* Reseratæ.

Desero p. b. is, sevi, desitum p. b. *Seminare, piantare. 4. n.* In recentibus pomariis desitis seminibus. *Varr. RR. l. 1. c. 23. Gittati già i semi &c.*

Desero p. b. is, serui, sertum. *Abbandonare, lasciare. 1. a.* Te nunquam deseram. *Ter.* Deserere causam amici. *Ovid.* Fidem in aliquem. *Catul.* Vestigia græca ausi deserere. *Hor. Art.* Deserimur vitiis, fugit indignata voluptas. *Corn. Gall.* Ordinem. *Ces. Uscir di fila nelle squadre.* Signa, *vel* Ducem, *sive* Imperatorem. *Liv. Tradire il suo Capitano.* Vadimonii. *Cic. pro Quin. Non comparire in giudizio al dì prefisso.* Sese. *Ces. Mancare à se stesso.* Deserunt hunc cursorem genua. *Plau. Merc. Le ginocchia non gli reggono.* Deseruit me fides, & fama. *Id. Hò perduto il credito.* Deserit me spes, *vel* desero spem. *Id. Sono disperato.* Fama nunquam deseret Curium. *Cic. Tusc.* Non deseram preces Fratris, nec cæterorum promissa, nec spem uxoris, nec obsecrationem Filiæ, nec fideles literas tuas. *Id. Att. Non deluderò &c.* Vires, vitaque corpus meum deserit omne. *Id. Div.* Nonne si vitam meam deseruissem, Remp. perdidissem? *Id. pro Sex. Se non avessi tenuto conto della mia vita &c.* Illi, quorum eminet audacia, à malitia deseruntur. *Id. pro Cluen. Gli arditi non sono maliziosi.* Certè enim deseremur ociùs à re familiari, quam à Republica. *Id. Att. Ci mancherà più presto &c.* Ibi eos deserit pudor, quum usus est, ut pudeat. *Plau. Allor essi pongon giù la vergogna, quando converrebbe arrossire.* Vita cum deseruit in medio cursu. *Sen. Ei si morì giovane.* Deseri à mente. *Cic. Att. Uscire di senno.* Amici partim deseruerunt me, partim etiam prodiderunt. *Cic.* Deserere exercitum. *Cic. Verr. 7. Ces. B. G. 1. Disertare.* Deserendus *part. fut.* Quos nisi arguimus, omnis virtus, omne decus, omnis vera laus deserenda est. *Cic. de Fin.* Prætermittendæ defensionis, deserendique officii, plures solent esse causæ. *Id. Off.* Desertus *part. pret.* Et nisi per te sit restitutus, desertum se, atque abjectum fore. *Cic. Fam. 1.* Vita inculta, & deserta ab amicis, non potest esse jucunda. *Id. Am.* Desertus suis *pro* à suis. *Tac.* Stipes desertus in agris. *Tibul. 1. el. 1. Piantato. V. Facciol.* Desertior *comparat.* Ut nullius unquam reditus fuerit desertior. *Cic. in Pis.* Desertissimus *superl.* In desertissima solitudine. *Id. Ver. 6.*

Deserpo, is, psi, ptum. *Serpeggiare all'in giù. n. ass.* Lanugo malis deserpit. *Apul. Apol.* Deserpitque genis lanugo. *Stat. Theb. 6.*

Deserto, as, &c. *Abbandonare sovente, ò affatto. 1. a.* Quum me solùm uterque parens desertassent. *Azzio.*

Deservio, is, ivi p. l. itum p. l. *Servire con diligenza, ò attendere. 3. n.* De-

servire amicis. *Cic. pro Syll.* Honoribus. *Plin. jun.* Studiis. *Cic. Fam. Attendere allo studio*. Valetudini adhuc, dum mihi deservis, servisti non satis. *Id. Fam.* Epicurei sibi indulgentes, & corporibus deservientes. *Id. de Legibus*.

Desicco, as, &c. *Diseccare*. 1. *a.* Desiccare humectata. *Vitr.* 1. 28.

Desideo, sides p.b. sèdi p.l. sessum. *Starsi à sedere, trattenersi oziosamente*. *n. ass.* Ibi totum desedi diem. *Ter. Hecyr.* 3. Desidère apud aliquem. *Suet.* Locis amœnioribus. *Quint.*

Desidero p. b. as, &c. *Desiderare, mancare, aver bisogno, aspettare, ricercare*. 1. 6. *a. e l'infin.* Arma nunc non desideramus. *Cic. Ora noi non abbiamo bisogno d'armi*. Nunquam opem tuam desideravi. *Id. Non ho mai avuto bisogno del tuo ajuto*. Exercitui tantus dolor incessit, ut nemo aut Tribuni, aut Centurionis imperium desideraret. *Cæs. B. C. Che nessuno aspettava*. Nec honores sitio, nec desidero gloriam. *Id. ad Q. Fr.* Desiderare in aliquo eloquentiam, candorem, integritatem, patientiam, taciturnitatem, modestiam, prudentiam, ingenium, memoriam, &c. *Cic. Ricercare in alcuno l'eloquenza, che gli manca &c.* Desiderârunt te, inquit, oculi mei quum esses Cyrenis. *Id. pro Planc.* Quis congressum meum, aut facilitatem sermonis desideravit? *Id. Att.* Unum excipio Catonem, in quo perfectissimo Stoico, summam eloquentiam non desiderem. *Id. cl. Or.* Vereor, nè desideres officium meum. *Id. Ho paura di non mancare dall' obbligo mio*. Hæc longam desiderant orationem. *Id. de Or. Queste cose abbisognano d'un lungo discorso*. Amorem à te desidero. *Id.* Desiderari, *significa pur mancare*. Sextilem totum mendax desideror. *Hor. Sono assente*. Nulla desiderata navis est. *Cæs. Non si perdette niuna nave*. Nec quicquam ex eo Fano, præter unum perparvulum signum ex ære, desideratum est. *Cic. Ver. Altro non vi mancò, che &c.* Desideratur à te, *vel* in te gravitas. *Cic.* Nunc me gratiam abs te inire verbis, nihil desidero. *Plau. Io non mi curo d'aggradirti*. Non desiderabuntur partes meæ. *Cic. Att. Farò le mie parti*. Non caret is, qui non desiderat. *Id. Sen. Per dimandare*. Desideranti consuetudinem veterem, concessit rursus. *Suet. Aug.* 40. Desideratus *part.* Omnia desiderata magis, quàm assiduè percepta delectant. *Cic. post Red.* In eo prælio L. Mill. desiderata. *Curt. Morirono*.

Desido p. l. is, desèdi s. s. *Abbassarsi, sprofondare, andare al fondo*. *n. ass.* Urbes corruerunt, terræ desederunt. *Cic. Div.* 1. Terra desederat. *Liv.* Ex urina quod desidit album est. *Val. Flac.* 2. 7. Cur vada desidant, & ripa coerceat undas. *Stat.* 3. *Syl.* Cum nares desidunt, difficulter spiritus trahitur. *Cels.* Tumor desidit. *Id. La confiaggione và mancando*. Vasto desedit hiatu. *Val. Flac.* 8. *v.* 329.

2 *Per purgare il ventre*. *n. ass.* In tenesino frequens desidendi cupiditas est. *Cels.* 4. 18. *Nel priemito, spesso vien voglia di sgravare il ventre*.

Designo, as, &c. *Delineare, disegnare, abbozzare*. 1. 3. *a.* Designare fines templo, muros urbis, *vel* urbi. *Cic.* Locum sepulchro pedes triginta quaque versus designat. *Id. Phil.*

2 *Per accennare, additare, significare*. 1. *a.* Designare aliquem digitis.

gitis. *Ovid.* Hoc verbo, nec Clodius, nec quisquam de gregalibus ejus designatur. *Cic. Questa parola nè cade sopra Clodio, nè &c.* Notat, & designat oculis ad cædem unumquemque nostrum. *Cic. Cat.* 1. Designare aliquem notâ infamiæ. *Liv.* 24. *Notare alcuno d'infamia.* Nam primùm tactâ designat membra salivâ. *Luc.* 9.

3 *Per eleggere, creare.* 1. *a.* Designare Consulem, Prætorem, Tribunum Pl. *onde* Consul designatus. *Sall. Console eletto per l'anno seguente &c.* Ut ii Magistratum habeant, quos plebs designaverat. *Cic. Rull.* Oblitus est, nullos à plebe designari. *Id. ib.*

4 *Per destinare.* 3. *a.* Designare agrum seminario. *Col.* Ex qua certum quiddam designatur Oratori, in quo animum debeat habere occupatum. *Cic. Si prescrive all'Oratore &c.*

5 *Per commettere, ò far cosa buona, ò cattiva.* 1. *a.* Designare facinus scelestum, & nefarium, culpam, *vel* aliquid puniendum. *Ter.* Quid non designat ebrietas? *Hor.* 1. *ep.* 5. Quæ facta sunt, omitto: modò quid designavit? *Ter. Adel.* 1. *Trovasi anche* Disligno. Designatus *part.* Rullus jam designatus Tribunus Plebis &c. *Cic. Rull. Eletto.* Neque Dii ignorant, quæ ab ipsis constituta, & designata sunt. *Id. Div.* Designatus Reip. civis. *Id. pro Cluen. E gerund.* Sin vera divina sunt, falsa autem humana, quæ est ista designandi licentia? *Cic. Div. Di ideare?*

Desilio, silis p. b. silui, *vel* silii, sultum. *Saltare, ò balzar giù, scender di salto, lanciarsi d'alto. n. ass. ed abl. con de, ex, ab, ò puro* Desilire de navi. *Cæs.* Lecto. *Hor.* 1. *Sat.* 2. Æthere. *Val. Flac.* Desilire in navem. *Plau. Imbarcarsi.* Ad pedes alicujus. *Cæs.* Sistit equos bijuges, & curru desilit. *Virg. En.* 12. Dum à templo Dianæ desiliit, talum intorsit. *Plin. Vir. ill.* Portisque ab equo Regina sub ipsis desiluit. *Virg. En.* 11. Nec saxo desiluisse time. *Ovid. Her.* 21. Milo de rheda, rejectâ penulâ, desiluit. *Cic. pro Mil.*

Desino p. b., desivi, & desii, desitum p. b. *Cessare, dismettere, tralasciare. n. ass. e l'infin. ò 4. n.* Desino jam mirari. *Cic. de Or.* Desinere bellum. *Sil. Ital.* Desine scelus. *Apul.* Desine plura puer [i. dicere.] *Virg. Ecl.* 9. Desierant imbres. *Ovid.* Equidem non desinam, tua decreta defendere. *Cic.* Libenter mehercule artem desinerem. *Cic. Fam. Rinunzierei.* Promittebant, se desituros artem. *Suet. Tib.* 36. Desitus *part. pass.* Desita oppugnatio. *Gell.* Desine querelarum, *disse Hor.* 2. *od.* 9. *(per elen.) pro* querelas. Desine locis communibus. *Cic. Acad. pro* cessa de locis. Disciplina tibiis canendi desita est. *Gell.* 15. 17. Censores creari desitos, longo intervallo, creavit. *Suet. Aug.* 37. Qui primus Papisius est vocari desitus. *Cic. in Ep. Fam.*

2 *Per finire, terminare. n. ass. ed acc. con in, ò 4. n.* Desinunt in pleniorem orbem elenchi. *Plin. Le perle lunghe finiscono in piena rotondità.* Amethystus desinit in violam. *Id.* 37. *L'ametisto tira al colore della viola.* Atrum desinat in piscem mulier formosa supernè. *Hor. Art.* Non ad augendam, sed ad desinendam seditionem, legem hanc esse, dicebat. *Gell. l.* 2. 12. Ab eo, in quo desitum sit, rursus incipere. *Cic. Inv.* Desitum est

eſt,contra eos diſputari. *Cic. Fin.* 2. *Si è finito di contendere*. Tunc benè definitur. *Ovid.* 1. *Art.* Ut incipiendi ratio fuerit ita deſinendi modus. *Cic. de Officiis*.

Deſino, as, &c. *Lo steſſo*. *Feſt. Al. leg.* Deſivo. *E' ant*.

Deſipio, ſipis p. b. ſipui, & ſipii, s. s. *Vaneggiare, folleggiare, eſſer pazzo. n. aſſ.* Utrum ego deſipio, an vos quoque doletis? *Cic. Ver.* Licet me deſipere, dicatis. *Id. pro Planc.* Deſipit, extentat vires, torquetur, anhelat. *Lucr.* 3. Dulce eſt deſipere in loco. *Hor.* 4. *od.* 12. Deſipere intra verba. *Celſ. Parlar da matto*. Populus Athen. penè jam deſipiens ſenectute. *Cic. Fam.* Deſipere nimio gaudio. *Id. Cel.* Mentis, *pro* mente. *Plaut. Epid.* 1. *Per render inſipido*. 1. *a.* Fermentum modicum totam deſipit conſperſionem. *Tertull. de Pudic. c.* 13.

Deſiſto, is, deſtiti p. b. deſtitum p. b. *Ceſſare, intermettere. n. aſſ. e l'infin. ò abl. con ab. ò de, ò puro*. Deſiſte currere. *Plau.* Quum amici me hortarentur, ut cauſas agere, deſiſterem. *Cic.* Auctionem Quinctus velle facere,deſtitit. *Id.* Deſiſtere negotio, cauſâ, bello, oppugnatione, conatu, conſilio, itinere, litibus. *Cic. Cæſ. Ter.* Incœpto. *Liv.* 25. 2. A defenſione, ab incœpto. *Cæſ.* de petitione. *Liv.* de negotio. *Hirt. Bell. Afr.* Mente,de ſententia,*vel* à ſententia *Cic.* Ab illa mente,*ò ſenza prepoſ. Id. de Off. Mutar penſiero*. Nunc jam iſtis rebus deſiſti decet. *Plaut. Mil.* 3. *Perfermarſi, trattenerſi. n. aſs.* Quid iſtic deſtitiſti, obſecro, tandiù? *Plau. Moſt.* 3. *Al.* reſtitiſti? Quid illa abs te irata deſtitit? *Plau. men.* 5. *Parti. Altri legg.* Quid illam iratam abs te deſtituis?

Deſolo p. l. as, &c. *Diſtruggere, diſolare, diſertare*. 1. *a.* Deſolare agros. *Virg.* Deſolatus filius. *Plin. jun. Rimaſto ſolo fra tutti i figliuoli*. Penates deſolati. *Stat.* 2. *Sylv.* Deſolata parentibus. *Apul. met.* 6. Disjectique duces, deſolatique manipli. *Virg. En.* 11. *Abbandonati*. Et periiſſe nega, deſolatamque ſororem. *Stat. ſylv.* 2. Complananda domus deſolandique penates. *Phillol. in lib. Regum*.

Deſolvo, is, vi, utum p. l. *Pagare*. 1. *a.* Reliquorum nomine id deſolutum eſt. *Scævola. Dig.* 4. 7. 5.

Deſorbeo, es, ui, & pſi, ptum. *Aſſorbire. n. aſs.* Vortex ejus ad inferos deſorbet. *Tertul.*

Deſpecto, as, &c. *Guardare ſpeſſo in giù* 1. *a. ed abl. con ex, de, ò puro*. Ex æthere terras deſpectat. *Ovid.* Nunc terras ordine longo,aut capere, aut captas jam deſpectare, videntur. *Virg.En.* 1. *Per diſpregiare, vilipendere*. 1. *a.* Piſo vix Tiberio concedere, liberos ejus deſpectare. *Tac.* 2. 43.

Deſpergo, is, erſi, erſum. *Diſſipare, ſpargere in diverſe parti*. 1. *a.* In vacuas ſenior vitam deſperſerat auras. *Sil. l.* 9.

Deſperno, is, ſprevi, etum p. l. *Sprezzare*. 1. *a.* Nè Corydonis opes deſpernat Alexis. *Col.* 10. *e Varr.* Deſpretus. *Feſt.*

Deſpero p. l. as, &c. *Diſperare, diffidarſi, perder la ſperanza*. 3. *n. ò n. aſs. ed abl. con de, ò ab, ò l'infin. ò* 4. *n.* Deſperare ſibi, *vel* de ſe: ſaluti, ſalutem, de ſalute ſua, *vel* alterius. *Cæſ. Cic. Diſperarſi, diſperar di ſua ſalute &c.* Deſperare rebus ſuis, *vel* ſuis fortunis. *Cic.* De Regno. *Id.* De

Repu-

Republica. *Cic. Att.* 9. *ovvero* Desperare fugam, honores, pacem, reditum, vitam alicujus. *Id. e Cæs.* Liberos. *Gell. Non avere speranza di prole*. Nec quia desperes invicti membra Glyconis. *Hor.* 2. *ep.* 1. Spero à populo, despero à Senatu. *Cic. in Pis.* Sive restituimur, sive desperamur. *Id. ad Q. Fr.* Turpiter desperatur quidquid fieri potest. *Quin.* 1. 10. Non equidem planè despero, ista esse vera. *Cic. Nat.* Desperans, Desperandus, Desperatus *part.* Servi desperantes vitam Domini. *Cic. pro Mil.* Desperans de se, de exercitu, de ejus fide. *Id. Fam.* Essent desperandi. *Id. Cat.* Nam neque illud, quod est optimum desperandum est, neque &c. *Id. Or.* Despectus à cæteris, à se ipso desperatus, & relictus. *Id. in Pis.* Ut nostri homines desperatas jam pecunias exigerent. *Cic. pro Mur.* Resp. ægrota, ac penè desperata. *Id. Ver.* 1. *Si truova anche il compar.* Hæc quamquam nihilo meliora sunt, nunc etiam multo desperatiora. *Id. Fam.* 6. *E superl.* Desperatissimo perfugio uti. *Id. Ver.* 4. Desperans *pro* desperatus. *pass.* Ulcera jam desperantia cicatrice includit. *Plin.* 22. 29.

Despicio, spicis p. b. spexi, spectum. *Guardare in giù, ò à basso.* 1. *a. n. ass. ed abl. con de, ed acc. con in, ò ad.* Fronte superbâ despicere aliquem. *Claud.* Despicere de vertice montis in valles. *Ovid.* Per impluvium despexi ad te. *Plau. Io dal terrazzo, ti mirai.* Despiciens mare velivolum terrasque jacentes. *Virg. En.* 1. Area ita constituenda est, ut vel à Domino, vel certè à Procuratore despici possit. *Col.* 1. Catuli, qui despecturi sunt &c. *Cic. Fin.* 4.

2. *Per disprezzare, tenere in poca stima, far poco conto.* 1. *a.* Humanas res despicere, atque infra se positas arbitrari. *Cic. Tusc.* Despici ab omnibus. *Id. Sen.* O digno conjuncta viro! dum despicis omnes. *Virg. Ecl.* Despiciunt autem eos, & contemnunt, in quibus nihil virtutis, nihil animi, aut nervorum putant. *Id. Off.* Rei familiaris despexit fructum. *Nipot. Att.* 2. Nemo unquam tàm sui despiciens fuit, qui &c. *Cic. de Or.* 2. Despectus tibi sum. *Virg. Ecl.* Abjectus, contemptus, despectus ab omnibus. *Cic. in Pis.* In alterius injuria sese despectos &c. *Id. Ver.* Nè contemptissimi, & despectissimi esse, videamur. *Id. ibid. c.* 5. Despexe, *pro* Despexisse. *Plaut.*

Despicor p. b. aris, atus. *Sprezzare, dileggiare.* 3. *d.* Despicatus *part. depon.* Despicati eos, ut homines. *Aurel. Vir. Ill. Part. pass. dal verbo* Despico, *antico, vilipeso*: Illi nos, nostramque adolescentiam despicatam habent. *Ter. Eun.* 2. Vir me habet pessimis despicatam modis. *Plau.* Cessi Trib. Pleb. despicatissimi hominis furori. *Cic. pro Sex.*

Despolio, as, &c. *Spogliare, svaligiare.* 1. 5. *a.* Despoliare templum, viatorem, &c. *Cic.* Digitos. *Plau. Cavar gli anelli dalle dita.* Despoliavit ille dorsum meum virgis. *Id. Egli m'ha lacerato il dosso con le verghe.* Despoliare armis, nobilitate. *Cæs. B. G.* Dux isti ad despoliandum Dianæ templum fuit. *Cic. Ver.* 5. Quinctius ad bustum Basilii despoliatus est. *Cic. Att.* Illud doleo, quæ impensa facienda est, in ejus partem miseram, & despoliatam venire. *Id. Fam.* 14. Proras despoliate. *Luc. ap. Non. Svaligiate le navi.*

Despo-

Despolior, aris, atus sum. *Spogliare*. 3. 5. *dep. Afran. è antic.*

Despondeo, es, spondi, sponsum. *Promettere, ò sposare*. 3. *a.* Ad me venit gnatam suam filio uxorem ut daret; placuit, despondi. *Ter. Andr.* 1. At ego illi neque do, neque despondeo. *Id.* Antonius sibi despondit puellam, *vel* filiam Principis. *Cel. à Cic. Ha egli sposato una donzella &c.* Pater despondit filiam in divitias maximas. *Plau.* Frater despondit sororem suam in fortem familiã. *Id. Acconciò il padre la figliuola in casa ricca, &c.* Despondere dotem viro. *Prop. Promettere &c.* Lentulus Hortensii domum sibi desponderat. *Cic. Att. Avea Lentulo adocchiato la casa di Ortensio.* Magna spes Reip. despondetur, anno Consulatùs tui. *Id. Fam. Grande speranza ci si promette &c.* Desponsus *partic. sposato, ò promesso*. Desponsa puella, *seu* virgo. *Stat.* Tulliam nostram Crassipedi pr. non. Apr. esse desponsam. *Cic. Att.* Ut Provinciam desponsam, non decretam habere, videatur. *Id. de Prov.* Desponsam homini jam Syriam ademi. *Id. Attic.* Cui me præripere desponsam jam, & destinatam laudem, valde esset iniquum. *Id. Ar. R. Imperf.* Nè expectetis, dum exeant huc; intus despondebitur. *Ter. Andr.* 5.

2 *Per abbandonare, dimettere, disperare*. 1. *a.* Despondere animũ, *vel* animos [*se sono più*] *Plau. Men. prol. Liv. Perdersi d'animo, invilirsi.* Difficulter [turdi] in aliam regionem transferuntur, quia caveis clausi plurimi despondent. *Col. S'avvilisconο, e mojono.* In socordiam compelli, quia desponderis sapientiam. *Id.* 11. 1. *Perche hai perduto la speranza di conseguir la sapienza.* Despopondi, & despopondisse, *pro* despondi &c. *Plau. Cas.* 1.

Desponso, as &c. *Prometter moglie*. 3. *a. unde* Desponsatus *partic.* Prætextato ea fuerat desponsata. *Suet.* Filia jam ante desponsara Turno fuerat. *Aurel. de Or.*

Despumo p. l. as, &c. *Schiumare, levar la schiuma*. 1. *a.* Despumare carnes, mel. *Plin.* Et foliis undam tepidi despumat aheni. *Virg. Georg.* 1. Stertimus, indomitum quod despumare falernum, sufficiat. *Pers.* 3. *Dormiamo quanto bisogna, à smaltire il vino*. E *n. ass.* Ut minuatur, non consumetur calor, nimiusque ille fervor despumet. *Sen.* 2. *L'ira cessi*. Despumatum mel. *Cels.* 3. 6. Libramentum cote despumatum. *Vitruv. Pulito.*

Despuo, is, spui, sputum p. l. *Sputare in giù. n. ass. ed ac. con in, ò* 1. *a.* Despuit in molles & sibi quisque sinus. *Tib.* 1. *el.* 5. Despuimus comitiales morbos, & fascinationes. *Plin.* 28. *Sputiamo al mal caduco, e al mal d'occhio*. Comitialis morbus, despui, suetus. *Id.* Ubi nunc despui religio est. *Liv.* 5. 40.

2 Per *abbominare, detestare, disprezzare*. 1. *a.* Despuuntur homines caduci. *Apul.* Preces. *Catul.* 47. Mores alicujus. *Claud.* In mores. *Pers.* Te obsecro hercle, ut quæ locutus, despuas. *Plau. As.* 1.

Desquamo p. l. as, &c. *Scagliare, levar le scaglie al pesce*. 1. *a.* Desquama pisces. *Plau. Aul.* 2. Subarator imprudens luxavit radices, corpusque desquamavit. *Plin.* 17. 24. *Scorzò*. Summo cortice desquamato. *Id.* 23. 7. *Tolta la scorza*.

De-

Destercoro p. b. as, &c. *Purgare dallo sterco*. 1. *a*. Destercorare latrinas. *Ulp.*

Desterto, is, stertui, s. s. *Finir di ronfare, ò di sognare*. *n. ass.* Postquam [Ennius] destertuit esse Mæonides. *Pers.* 6. *Poiche finì Ennio, di sognare, d' essere Omero*.

Destico p. b. as, &c. *Far la voce del sorcio*. *n. ass.* Et grillus grillat, desticat inde sorex. *Aut. di Filom.*

Destillo, as, &c. *Distillare, gocciolare*. *n. ass.* Destillat humor ex capite in nares. *Celso*. 4. 2.

Destimulo p. b. as, &c. *Stimolar grandemente*. 1. *a*. Animum fodicant, bona destimulant. *Plaut. Bacch.* 1. *Precipitano*. Ideo exercendi stili amore destimulor. *Simmach.* 4. 26.

Destino p. b. as, &c. *Destinare, deputare, assegnare, appostare, notare, constituire, stabilire*. 1. 3. *a. à acc. con ad, in, ò l'infin.* Destinare legationem ad aliquem; hominem ad mortem, *seu* supplicium, aliquos ad certamen, collum in furcas. *Liv. Cic. Var. Suet.* Si priùs aperuerimus, quid oporteat, ab ambobus in causa destinari. *Ad Her. Qual punto bisogni d'accordo prefigere*. Me destinat aræ. *Virg. En.* 2. *Al Sacrifizio*. Destinat imperio clarum prænuncia veri. *Ovid. Met.* 15. Destinare puellam matrimonio, *vel* juveni, domos publicis usibus, locum colloquio, diem thalamis, provinciam, *vel* exitium alicui. *Liv. Sen. Trag.* Locum vulneri, *vel* plagæ, *sive* ictui. *Sen. Trag. Disegnare il luogo da ferire*. Eum omnes destinabant animo auctorem cædis. *Liv. Tutti sospettavano esser lui l'autor del delitto*. Hoc destinatum animo, *vel* in animo est mihi. *Id. Io son risoluto*. Sed si Plancus destinat, tùm haberes difficultatem. *Cic. Att. Se risolve*. Infectis iis, quæ agere destinaverat, in Italiam rediit. *Cæs. B. C.* 1. Quum eorum alteri Dionysius diem necis destinasset. *Cic. Off.* De ampliando imperio plura, ac majora in dies destinabat. *Suet. in Cef.* Destinat hoc monstrum, cymbæ, linique Magister Pontifici summo. *Juv.* 4. Dioxippus conjectum oculorum, quibus ut fur destinabatur, ferre non potuit. *Curt.* 6. *Era notato &c.* Destinatus *part.* Certis, destinatisque personis. *Quintil.* 3. 8. Hora destinata. *Cic. Tusc.* 5. At tu, Catulle, destinatus obdura. *Catul. Ostinato &c.* Non est hic annus tibi destinatus. *Cic. Fam.* Parce cadis tibi destinatis *Hor.* 2. *od.* 7. *Per comperare*. 2. 3. *a.* Minis triginta sibi puellam destinat. *Plaut. Se la compra trecento scudi*. Bene hercle factum; quid? eas quanti destinat? *Id. Most.* 3. *Per legare*. 1. *a.* Captus, destinatusque pervenit Romam. *Sid.* 1. 7. Lorum, quo fueram destinatus, abrumpo. *Apul. Mil.* 6. Arreptum me, loro quam valido ad ansulam quandam destinat. *Id. A. A.* 4.

Destituo, is, stitui, stitutum p. l. *Abbandonare, lasciare*. 1. 3. *a.* Destituere rem inchoatam, *vel* opus inceptum. *Liv. Ovid.* Et freta destituent nudos in litore pisces. *Virg. Ecl.* 1. Fortunas nostras sorti destituit. *Cic. Phil.* 5. *Lasciò in arbitrio della sorte i nostri beni*. Destituit me spes. *Tib.* Spe destituor. *Ovid.* Ego spem destitui. *Liv. E' già perduta la speranza*. Destituit me somnus. *Ovid.* Destituere preces. *Id. Cessar di pregare*.

2 *Per mancare della promessa*. 1. *a.* Roscius socios induxit, decepit,

cepit, destituit. *Cic.* Quæritur ille, se ab Oppianico destitutum. *Id. pro Cluen.* Quid? eumdem in Decemviratu non destituisti? *Non gli negasti il debito? Cic. Phil.* 2. Commodissimè palmæ submittentur, quæ nec spem vindemiæ destituant. *Col.* 4. 24. *Che non ingannino &c.*

3 *Per privare*. 5. *a.* Nimia siccitas destituit plantas naturali alimento. *Col. lib.* 9.

4 *Per mettere, collocare, ò piantare*. 1. *a.* Destituit omnes servos ad mensam ante se. *Lucil.* Senex destituit hîc duo signa cum clavis. *Plau. Rud.* 3. *Il vecchio hà poste quì due statue, cioè due manigoldi con in mano le mazze*. In medio armati spectaculi duo milites destituuntur. *Liv.* Destituere palum. *Gell. Piantare un palo*. Destitutus *part. Abbandonato, tradito*. Destitutus spe. *Liv.* 31. Qui, quia Cleomenem, in defendendo filio, læserat, nudus penè est destitutus. *Cic. Verr.* Ita sum destitutus, ut nihil requietis habeam. *Id. Att.* Viri boni sæpè illusi, atque destituti hoc faciunt. *Cic. pro Quin.* Ante pedes destitutum causam dicere, jussit. *Liv.* 23. *Prostrato &c.* Consternatus, destitutoque similis non multùm abfuit, quin vitæ renuntiaret. *Suet. Galb.* 11. *Tramortito &c.*

Destrangulo p. b. as, &c. *Strangolare, strozzare affatto*. 1. *a.* Rempublicam destrangulandam penitus, ac tollendam cogitavit. *Porc. Latr. in Catil. ap. Sall.*

Destringo, is, strinxi, strictum. *Svellere, spiccare*. 1. *a.* Destringere avenas inter sata. *Cato*. Tum & olea destringenda est. *Col. l.* 11. *c.* 2.

2 *Per raschiare, levar via strofinando, ò streggbiare, strigliare*. 1. *a.* Destringere frontis verruculas. *Plin.* Destringere equum. *Sen. Filos. Strigliare il cavallo*. Aliquid bonis alicujus. *Plin. jun. paneg. c.* 37. *Toglier parte de' beni altrui*. Illius animi aciem non destringit splendor sui nominis, ut amicum corruere patiatur. *Cic. Ei non si lascia talmente abbagliar dalla gloria, che trascuri l'amico ne' bisogni*. Dum destringitur, tergiturque, audiebat aliquid. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. *Nel mentre, che si pulisce &c.* Pergamus has misit; curvo destringere ferro. *Marz. l.* 14. *Pulisciti &c.*

Destruo, is, struxi, structum. *Distruggere, mandare in rovina*. 1. *a.* Destruit eum infamia. *Plin. jun.* Destruere ædificium. *Cic. de Sen.* Navem idem destruit facillimè, qui construxit. *Id. ib.* Pompejus si decessisset in Campania, defuisset fortunæ, destruendi ejus, locus. *Vellej. l.* 2. 48. Destruere fortunam alicujus. *Tac. An. l.* 2. Honores. *Ovid.* Testes. *Quintil. l.* 5. *c.* 7. *Riprovare i testimonj*. Humanâ manu destructus. *Ammian.* Destructus *part.* A nefandissimo Tyranno Totila destructum. *Pruden. ap. Heinsio Al.* Distructum. *è antico*.

Desubulo p. b. as, &c. *Forare, pertugiare*. 1. *a.* Alterum Carneadem desubulasse, bona corporis sequutum. *Var. ap. Non. c.* 2.

Desudasco is, s. p. *Sudar molto*. *n. uss.* In amoris palæstra damnis plerisq; desudascitur. *Plau. Bacch.* 1. 2. *Si suda molto, lottando con li disastri*.

Desudo p. l. as, &c. *Sudar grandemente, ò affaticarsi*. *n. ass.* Desudare in re aliqua. *Cic. de Sen.* Desudatus *part. pass.* Desudata judicia. *Claud. paneg. Mall.* Desudatæ militiæ, excubiæ. *Sidon. l.* 6. *ep.* 1.

Desuefacio, facis p. b. fêci, factum. *Disvezzare, disusare*. 1. 6. *a.* Multitudinem jam desuefactam à concionibus ad veteris consuetudinis similitudinem, revocaverat. *Cic. pro Cluen.*

Desuefio p. l. fuèfis, factus. *Disvezzarsi. n. ass.* ò 6. *n.* Sed minutatim desuefiunt. *Var. RR. l.* 2. *c.* 9.

Desueo, es, fuèvi, suetum p. l. *Disvezzare, ò divezzare*. 1. *a.* Desuevi illum. *Titin. ap. Non. c.* 2. *è ant.* Desuetus *part. pass. Disusato, dismesso*. Verba desueta. *Ovid.* Desueta triumphis agmina. *Virg. En.* 6. Desuetus pati clamorem. *Liv.* Desueta arma. *Virg. En.* 2. Jampridem resides animos, desuetaque corda &c. *Id. ib. l.* 1.

Desuesco, is, suevi, suetum. *Divezzarsi. n. ass. e l'infin.* ò 3. *n.* Paulatim antiquo Patrûm desuescit honori. *Sil. l.* 3. Desuevit, quernâ pellere glande famem. *Tibul.* Morari in desuescendis. *Quint. l.* 3. *c.* 8. Auceps effundit cibum, aves desuescunt. *Plau. Asin.* 1. *Al. leg.* Assuescunt.

Desugo p. l. is, fuxi, s. s. *Sugare, succhiare*. 1. *a.* Si qua fundentur ex poculis, velociter rapta desugent. *Pallad. l.* 1. *c.* 9.

Desulto, as, &c. *Saltare. n. ass.* Desultare mari. *Tertul.*

Desum, dees, defui, s. s. *Mancare, non avere. n. ass.* ò 3. *n.* Non ratio, verùm argentum deerat. *Ter.* Ad quam opprimendam [Remp.] non animus eis, sed vires deficiunt, & desuerunt. *Cic. pro Flac.* Tibi nullum a me, & amoris, & studii, & pietatis officium defuit. *Id. pro Mil.* Defuturus *part.* Sed vereor, nè jam mihi superesse verba putes, quæ dixeram defutura. *Cic. Fam. E con l' Inf.* Neque ipse deerat arrogantiâ vocare offensas. *Tac. Hist.* 4. 8. *Non lasciava di provocare &c.* Nec cernere deerat. *Sil. l.* 6. *Ed era lecito mirare &c. Si truova anche con l'abl. con de.* Sex mihi de prima deerant trieteride menses. *Marz. epigr. l.* 7. *Mi mancavano sei mesi per tre anni.*

2 *Per non sovvenire, lasciar d'ajutare*. 3. *n.* Defuit causæ communi. *Cic.* Deesse amicis operâ, consilio, labore. *Id.* Amicorum periculo, indigentiæ &c. *Id.* Ego verò ipse me existimarem nefarium, si amico; crudelem, si misero; superbum, si Consuli defuissem. *Cic. pro Mil.* Vide, nè tibi desis. *Id. pro R. Am.* Sin bellum geretur, non deero Officio, nec dignitati meæ. *Id. Att. l.* 7. *Non mancarò al mio obbligo &c.* Deesse occasioni. *Liv. Trascurare &c.* Nullo momento meditari cessat, nè quandò desit occasioni. *Plin. l.* 11. *c.* 25. Talibus in rebus communi deesse saluti. *Lucr. l.* 1. Deest jam Terra fugæ. *Virg. En.* 1. *Non v'è scampo.*

3 *Per non intervenire*. 3. *n.* Huic convivio puer optimus Q. tuus, meusque defuit. *Cic. ad Q. Fr.* Cur ei bello propter timiditatem defuisti? *Id. Phil.*

Desumo p. l. is, sumpsi, sumptum. *Pigliare, prendere*. 1. 3. *a.* Desumere sibi hostem. *Liv. l.* 20. Aliquem asservandum. *Id.* Desumpsit te sibi fortuna. *Sen.* Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athenas. *Hor.* 1. *ep.* 2.

Desurgo, is, surrexi, surrectum. *Rizzarsi, levarsi sù. n. ass.* Vides ut pallidus omnis cœnâ desurgat dubiâ? *Hor.* 2. *Sat.* 2. *Per isgravare il ventre.* In tenesmo sæpius libet desurgere sine causa. *Scribon. Lar.* 192. *Quando uno ha il premito, spesso hà voglia di &c.*

Detego p. b. is, texi, tectum. *Scoprire*, *discoprire*. 1. 3. *a.* Detegere ensem vaginâ. *Sil. Sguainar la spada*. Ossa, vulnus. *Ovid.* Detegam conditas insidias. *Liv.* 10. 4. Detegere stomachum. *Plau. Scoprire il suo rancôre*. Omnem mihi modestiam detexit tempestas illa. *Id. Mi tolse ogni modestia &c.* Texit, detexitque me illicò. *Plau. Most.* Detectus *part.* Detectâ fraude. *Liv.* 22. 45. Detectum caput. *Virg. En.* 10.

Detendo, is, tendi, tensum. *Allentare*, *sciogliere*. 1. *a.* Detendere tabernacula. *Liv.* 41. 3. Signo profectionis dato, tabernaculisque detensis. *Cæs. B. C.* 3. *Sciolti i Padiglioni*.

Detento, as, &c. *Ritenere*. 1. *a.* Servi, quos armata militia detentat. *Leg.* 16. *Cod. Theodos. de Tyr.* Nec volo, nunc absens unâ detenter ut horâ. *Fortunat.* 11. *car.* 19.

Detepesco, is, ui, s. s. *Raffreddarsi*. *n. ass.* Primo frigore autumnalis Auroræ detepescebat. *Sidon.* 5. 17.

Detergeo, es, tersi, tersum. [*infin.* detergère.] *Nettare*, *purgare*, *forbire*, *lustrare*. 1. *a.* Mensam, quando edo, detergeo. *Plau. Men.* 1. *Pulisco i piatti*. Detergère labrum, *seu* balneum spongiâ. *Col.* Boreas deterget nubila cœlo. *Hor. Discaccia*.

Detergo, is, tersi, tersum. *Lo stesso*. 1. *a.* Detèrgere fossas, *vel* cloacas. *Liv.* Naves. *Id.* Gemmas, *vel* arma. *Col.* Lances. *Plau. Leccare i piatti*. Quoties falcem acueris, eâ pelle aciem detergito. *Col.* 3.

2 *Per Levare*. 1. 3. *a.* Detergere nubila. *Claud.* Spurcitias. *Col.* Fastidia. *Id.* Somnum pollice. *Claud. Epital. Scuotersi il sonno*, *stropicciando gli occhi*. Lacrymas, *vel* fletum linteo. *Ovid. Rasciugare le lagrime*. Primo anno octoginta detersimus. *Cic. Att. l.* 14. 6. *Scontammo*, *difalcammo nel primo anno ottanta*, *&c. Id.* Detergere pampinos. *Plin.* Palmites. *Col.* 4. 17. Sarmenta de arboribus, & vineis. *Cato. Potar la vigna*, *gli alberi*. Detersâ rubigine sævus induitur ferro splendor. *Sil.* 4. Quum neque caligans detergit sidera nubes. *Cic. Arat. Non discuopre*.

3 *Per rompere*, *fracassare*. Detergere pinnas, & muri crepidinem. *Liv. Abbattere i merli*, *e la sommità d'una muraglia*. Remos transcurrentes, si detergere possent, contendebant. *Cæs. B. C.* 1. Nè remi detergerentur. *Hirt. de Bel. Alex.*

Deterióro, as &c. *Deteriorare*. 1. *a.* Quidquid deteriorari potest, & corrumpi profectò potest. *Claud. Mamert.* Deterioratæ rei æstimatio. *Simmac.* 4. 68.

Determino p. b. as, &c. *Determinare*, *cioè descrivere*, *ò porre i termini*, *disegnare i confini*. 1. *a.* Determinare limites, confinia. *Plau. e Liv.* Determinare officia, biennii spatio. *Suet.* Omnia fixa tuus glomerans determinat annus. *Cic. de Div.* Determinata mors nascenti. *Gell.* Regiones ab Oriente ad Occasum determinavit. *Liv.* 1. 18.

2 *Per conchiudere*, *diffinire*. Id, quod dicit, spiritu, non arte determinat. *Cic. de Or.* Determinanda est nobis veritas. *Lattan.*

Detero p. b. is, trivi p. l. tritum p. l. *Trebbiare*, *triturar bene*, *ò fregare*, *stropicciare*. 1. *a.* Area optima est silice constrata, quòd celeriter frumenta

menta deterantur. *Col.* 1. 6. Papulam, *seu* pustulam herbâ murali. *Cels.*

2 *Per consumare*, *logorare*. Deterere bona, *seu* fortunas patris. *Plau. Mandar male la robba*. Vestis usu deteritur; ingenia studio, vires labore. *Suet.* Funis detritus undis, *vel* scopulis. *Proper.* Læmam, *seu* penulam æstate deteris. *prov. Tu logori di state il gabbàno, che dovresti serbar per l'inverno, cioè consumi la robba nella gioventù, che dovresti serbare per la vecchiaja*. Tu mihi calces deteris. *Plau. Merc.* 5. *Tu mi guasti i piedi col farmi caminar tanto*. Laudes egregii Cæsaris, & tuas, culpâ deterere ingenii. *Hor.* 1. *od.* 6. *Scemar le lodi &c.* Nimia cura deterit magis, quàm emendat. *Plin.* 9. *ep.* 35. Collum canis à catena detritum. *Phædr.* Ab alio vitæ genere jam detritus. *Gell.* 15. 30. *Indebolito*.

Deterreo, es, terrui, territum p. b. *Atterrire*, *spaventare*, *sbigottire*: *ò frastornare*, *dissuadere*. 1. 6. *a.* Mors non deterret sapientem. *Cic. Tusc.* 1. Non potes me deterrère, quin hæc loquar. *Plau.* Maledictis deterrère, nè scribat, parat. *Ter. Phorm. Prol.* Deterrère aliquem a bello faciendo, à studiis, ab amore, à proposito, ab officio. *Cic. Hor.* Nunquam deterrebor, quin viderim, quod viderim. *Plau. Non potrà mai niuno persuadermi, ch' io non abbia veduto, &c.* Verris libidines commemorare, pudore deterreor. *Cic. Non posso per la vergogna ridir qui le laidezze di Verre*. Sanos omnes à scribendo deterruit. *Id. cl. Or.* Nec verò Aristotelem in Philosophia deterruit à scribendo amplitudo Platonis. *Id. cl. Or.* Sed ut ego te ad certam laudem hortor, sic à dimicatione deterreo. *Id. Fam.* Num Stoici de sententia deterrentur? *Id. Div.* Quòd me de statu meo nullis contumeliis deterrère possunt. *Id. Brut.* Deterritus *part.* Deterritus ab officio. *Cel. à Cic. Distich.* Se pudore deterritum, ad me non venisse. *Cic. Attic.* 10. Deterrendus *part. fut.* Eamque injuriam in deterrenda liberalitate sibi geri, putant. *Cic. Off.* Illud vereor, nè majorem vim ad deterrendum habeat, quàm ad cohortandum. *Id. de Or.*

Detestor, aris, atus. *Detestare*, *abbominare*, *schifare*, *abborrire*, *aver in orrore*, *maledire*: *ò rigettare*, *cacciar lontano*. 3. 6. *d.* Omnes te, tanquam malum auspicium detestantur. *Cic. in Vat.* O dii immortales avertite, & detestamini, quæso, hoc omen. *Id. Phil.* 4. Omnes memoriam Consulatûs tui, facta, mores, faciem denique, ac nomen à Rep. detestantur. *Id. in Pis.* Ut à me quamdam propè justam Patriæ querimoniam detester, ac deprecer. *Id. Cat.* 1. *Rigetti*. Detestari familiam. *Liv. Maledire, e quasi scommunicare una famiglia*.

2 *Per chiamare in testimonio, ò in vendetta*. 3, *d.* Jovem, Deosque detestor, me neque isti malum fecisse mulieri. *Plau. Men.* 5. Iram Deorum in caput infelicis pueri detestatur. *Plin. Jun. l.* 2. *ep. ult. Ap. i Giuristi* Detestari *significa*, *citare l'assente con legitima scrittura*. *Paul. l.* 29. *ff. de verb. sign.* Detestatus *part. pret. pass.* Bella matribus detestata. *Hor.* 1. *od.* 1. *pro* à matribus. Detestandus *part. fut. pass.* Tellus detestanda. *Sil.* 17. Quæque dixerit, invidiæ detestandæ gratiâ dixisse. *Cic. Nat.* Fraus detestanda. *Tac. An.* 4. 69.

Detexo, is, texui, textum, *Tessere compitamente*, *finir di tessere*. 1. *a.* De-

texere

texere canistrum viminibus, *aut* molli junco. *Virg. ecl.* 2. Ego te ab summo detexam exordio. *Aut. ad Her.* 2. *Io ti ammaestrerò, cominciando da' primi rudimenti*. Ille, credo, vult hoc detexere pallium. *Plau. Amph.* 1. *Credo, vuole spolverarmi il mantello, cioè battermi*. Detexere telam. *Plau. Pseud.* 1.4. (*per allegoria*) *Condurre à fine una furberia.* Detexens *part. pres.* His non perpetuum detexens conficit orbem. *Cic. in Arat.* Detextus *part. pret. pass.* Linum nondum detextum. *Ulpian.* Ante exorsa, & potius detexta, propè retexere. *Cic. de or.* 2. *Disfare le cose già tessute*.

Detineo, tines p. b. tinui, tentum. *Trattenere, ritardare*. 1. *a.* Detinere aliquem lepore, spe inani, &c. *Cic.* Animum studiis. *Ovid. Trist. l.* 5. Apud insulam detinuit me sex dies ventus, *vel* tempestas. *Cic.* Detinuit me morbus, *vel* negotium. *Ter. Plau.* Ea pictura meos oculos. *Ovid.* Musica nostras aures. *Hor.* Detinuit nostras numerosus Horatius aures. *Ovid. Trist.* 4. Detineri morbo, ventis, &c. *Plin. jun.* Detines me suspensum. *Cic. Attic.* Detineo te fortasse: tu profecturus aliò fueras. *Ter. Eun.* 2. Quare in alienis negotiis detineantur. *Cic. de Inven.* 2. Cum aliquo majore negotio detinemur. *Aut. ad Her.* Detentus *part. pass.* Piso abire Syriâ statuit: mox adversâ Germanici valetudine detentus &c. *Tacit. An. l.* 2. 69. Hactenus Thessalonicæ detentus sum. *Cic. Attic.*

Detonat p. b. abat, tonuit. *Tonar grandemente*. 1. *imp.* Nunc ubi detonuit, strepituque exterruit orbem. *Ovid. Trist. l.* 2. Ira detonat. *Val. Flac. l.* 4. *Per cessare di tonare*. Persecutionis procella: *Hieron.* Vitiosa dicendi jactatio detonuit. *Quintil. Cessò quel millantarsi &c.*

Detondeo, es, tondi, tonsum. *Tondere, tosare affatto*. 1. *a.* Detondēre ovem, capillos, buxum, myrtum, virgulta &c. *Col. e Marz.* Neque æstum, si nondum detonderis, sentiat. *Col. l.* 7. *c.* 4. *Una volta fù in uso*, Detotondi *preter.* Et detotondit agros lætos, atq; oppida cepit. *Enn. ap. Priscian.* 9. Detotonderunt forcipibus viticarpiferis. *Varr. ibid.* Detonsus *part. pass.* Ovis detonsa. *Col. l.* 7. 4. Detonsis epaphæresim capillis. *Marz. epigr. l.* 8. Detonsæ [frigore] frondes. *Ovid. Fast. l.* 3.

Detonso, as &c. *Tosare spesso*. 1. *a. Fab. Pitt. ap. Gell. l.* 10. *c.* 15.

Detorno, as, &c. *Lavorare al torno*. 1. *a.* Ex quo velares de ornant anulos. *Plin. l.* 13. *c.* 9. Detornata sententia, & verbis inclusa. *Gell. l.* 9. *c.* 8. *Ristretta, ò ridotta à miglior forma &c.*

Detorqueo, es, torsi, tortum. *Torcere, piegare*. 1. *a.* Labra dicentis ne detorqueantur. *Quint. Il dicitore, ò recitante non dee torcer le labbra*. Fera detorsit [*supp.* cursum] in lævam. *Plin. La fiera piegò à man manca*. Detorquere ramum arboris. *Col. l.* 5. *c.* 6. Membrum. *Cic.* Cursum ad aliquem. *Virg.* Viam, *seu* iter ad amnem. *Valer.* Oculos ab aliquo. *Ovid.* Voluptates, blandissimæ dominæ, majores partes animi à virtute detorquent. *Cic. de Offic. l.* 2. *I diletti sovente sviano l'animo dalla virtù*. Ejus voluntas nullo negotio flecti, ac detorqueri potest. *Id. pro Cel. Ei non si lascia mai sovvertire &c.*

2 *Per depravare, interpretar sinistramente*. Detorquere dictum, *seu* factum alicujus. *Liv.* Non te detorsit pejorum imitatio. *Sen.* Detorquere

re rectè facta. *Plin. l. 1. ep.* 8. Detortus *part. pass.* Partes corporis imminutas, aut detortas habere. *Cic. de Fin.* 3. Opinio pravè detorta. *Col. l.* 3. 10. *Stravolta &c.* Si græco fonte cadent [verba] parcè detorta. *Hor. de Art.*

Detracto, as, &c. *Mormorare, dir male in assenza.* 1. *a.* Ingenium magni livor detractat Homeri. *Ovid. de remed. Al. leg.* Detrectat. *Per esaminare.* Detractata, & exerta sententia. *Tertull. ad Uxor. l.* 2. *c.* 2.

Detraho p. b. is, traxi, tractum. *Tor via, levar via, cavare.* 1. 3. 6. *a.* ò *abl. con de, ex,* ò *puro.* Detrahere palmites. *Col. Scacchiar le viti.* Detrahere oreas. *Trebell. Levare il freno al cavallo.* Occurrunt servi, soccos detrahunt. *Ter. Gell.* Detrahere annulum de digito. *Ter. Heaut.* 4. Crumenam de collo. *Plau.* Sanguinem ex vena. *Col. Salassare, cavar sangue &c.* Errorem animo. *Ovid.* Alumnum mammâ. *Plin.* Juppiter agrestem detraxit ab ore figuram. *Prop.* Egi cum Claudia uxore tuâ, & cum vestra sorore Mutiâ, ut eum ab illa injuria detraherent. *Cic. Fam. Lo distogliessero &c. Al.* Deterrerent. At hi illum inimicum ex Gallia suis sententiis non detrahebant. *Id. de Prov.* Nunquam committet, ut id, quod alteri detraxerit, sibi assumat. *Cic. de Offic.* 3. Detrahere, & spoliare dignitatem alicujus. *Id. pro Cel.* Detrahere fidem verbis alicujus. *Quint. l.* 5. *c.* 7. Copula detrahitur Canibus. *Ovid. Met.* 7. *Si lasciano i cani. Per trarre à forza.* Ut Oppianicum nihil ejusmodi cogitantem ad hanc accusationem detraheret. *Cic. pro Cluen.* Detrahere aliquem in judicium. *Id. pro Milone.*

2 *Per torre, ò levare à forza.* 3. *a.* ò *abl. con ex,* ò *de.* Detrahere alicui rem suam. *Cic.* Cæsar Dejotaro detraxit Armeniam, à Senatu datam. *Id. de Div.* Dionysius Jovi aureum detraxit amiculum. *Id. de Nat.* Ex possessione Italiæ. *Liv. l.* 30. Aliquem de Cruce. *Cic. de Arusp. Liberare dalle forche.* Qui sacerdotem ab aris detraxisti. *Id. ib.*

3 *Per diminuire, scemare.* 1. 3. *a.* Detrahere aliquid de amore alicujus. *Cic. Fam.* Nè quid privatis studiis de opera publica detrahamus. *Id. Acad.* Dat de lucro, nihil detrahit de vivo. *Id. pro Flac. Nulla toglie dal capitale.* Rogavi ut si quid posset, ex ea summa detraheret. *Id. Att.* Viri boni multa detrahunt de suis commodis. *Id. Amic.* Alicui honorem debitum. *Id. Ver.* Detrahuntur pretia metallis. *Plin.* Quantùm diuturnitas operibus detrahet tuis, tantùm afferet laudibus. *Cic. pro Mar.*

4 *Per detrarre dir male, mormorare.* 3. *a.* ò *abl. con de.* Libenter de illis detrahunt, quos emergere vident altiùs. *Nep.* Nihil, mihi crede, de te detractum. *Id. p. Planc. Non hò sparlato.* Detrahere de fama alicujus. *Id. Fam.* De honestate. *Id. de Inv.* Detrahat Auctori multum fortuna. *Ovid. Trist.* 5. *el. ult.* Nè de Caji gloria detraham. *Cic. de Or.* Detractus *part. pret. Levato, tolto.* Detractum lumen Solis. *Lucr.* 5. Detractus sanguis venis. *Id.* 3. Commentarii Cæsaris nudi, omni ornatu orationis tamquàm veste detractâ. *Cic. cl. Or.* Detracturus, & Detrahendus. *part. fut.* Cum ipse de ea facultate, si quam habet, aliquantum detracturus sit. *Cic. Ver.* Qui homines ex Provinciis potissimùm detrahendi sunt. *Id. de Prov.* Detraxe *pro* Detraxisse. *Plaut.* De-

Detrecto, as, &c. *Rifiutare*, *ricusare*, *schifare*. 1. *a*. Detrectare pugnam certamen, militiam, onus, jugum. *Virg. Prop. Suet.* Scribere detrectat. *Gell.* Taurus detrectat aratrum. *Ovid. de Pont.* 3. 7. Detrectare officia sua. *Quintil.* 2. 1. Quidam etiam detrectabant, principem non à se datum. *Suet. in Tib.* 25.

2 *Per vituperare*, *biasimare*, *tacciare*. 1. *a*. Detrectare aliquem: *vel* ejus virtutes, laudes, benefacta. *Tac. Liv.* Res adversæ etiam bonos detrectant. *Sall.* *I sinistri avvenimenti della guerra fan biasimare anche i prodi guerrieri*. Ingenium magni livor detrectat Homeri. *Ovid. de Rem. Al.* Detractat.

Detriumpho, as, &c. *Trionfare*. 1. *a*. Illos nunquam magis detriumphamus, quàm &c. *Tertull.*

Detrudo p. l. is, trusi p. l. trusum p. l. *Cacciare ingiù*, *spingere à basso*, *ò cacciare*. 1. *a*. *ed abl. con de*, *ex*, *ò puro*. Detrudere aliquem lævâ in dextram, & dextrâ in lævam partem. *Cic. Univ.* De agro vi detruditur. *Cic.* Jam impetu conabantur, detrudere virum. *Liv.* 2. De sententia. *Cic. Fam.* 14. *Obbligarlo à mutar parere*. Aliquem ad mendicitatem. *Plau.* *Forzarlo à mendicare*. Ad ea me detrusit necessitas. *Cic. de Offic.* *A ciò mi ha sforzato la necessità*. Hunc ad id, quod facere possit, detrudendum puto. *Id. de Or.* 1. Ex ea villa me detruserunt nives, frigora, imbres. *Vatin. à Cic.* Detrudi, ac compingi in pistrinum. *Cic. de Or.* 1. *Essere forzato à girar la macina*. In maximum luctum, & laborem detrusus sum. *Id. ad Q. Fr.* *Mi è avvenuto un grandissimo disastro*. Potestne detrudi quisquam, qui non attingitur? *Id. pro Cec.* Necesse est, eum detrudi, cui manus afferantur. *Id. ib.* *Non può uno cacciarsi*, *senza opera delle mani*. Necesse est, neminem statu detrusum, qui non adhibitâ vi, manu demotus &c. *Id. ib.* Detrusus *part.* Stomachus detrusum cibum accipit. *Id. Nat.* Corpus sub Tartara detrusum. *Ovid. Met.* 12. Eidicto Prætoris de saltuà servis vi detrusus. *Cic. p. Q.* Tutari Italiam, detrudere finibus hostem. *Virg. En.* 7. Acuto detrudunt naves scopulo. *Id. ib.* 1. *Per differire*. 1. *a. ed acc. con in*. Putantur detrudi comitia in mensem Martium. *Cic.* 2. *Q. Fr.* Putant fore aliquem, qui comitia in adventum Cæsaris detrudat. *Id. Att.* 4.

Detrullo, as, &c. *Travasare*, *trasfondere il vino di un vaso in un altro*. *Apizio*.

Detrunco, as, &c. *Troncare*, *mozzare*. 1. 3. *a*. Detruncare caput, collum tergore, alas alicui, hominem. *Plau. Plin. Sen.* Detruncare vitem. *Col.* 4. 27. Detruncata corpora, brachiis abscissis. *Liv.* 31. 34. Arboribus detruncatis. *Id.* 21. 37.

Detumeo, tumes p.b. & Detumesco, is, tumui, s. s. *Sgonfiarsi*, *disenfiarsi*. *n. ass.* Detumuere animi maris, & clementior æstas. *Stat. Theb.* 5. Odia detumescunt. *Petron. Sat.*

Detundo, is, &c. *Rompere*, *dissipare*. 1. *a*. Proras despoliate, & detundite guberna. *Lucil. ap. Nonio*. 8. Digitis pedum detunsis ob lapides. *Ap. Met.* 2. *Ammaccati &c.*

Deturbo, as, &c. *Gettare à basso*, *mandare à terra con violenza*, 1. *a*. Ventus

tus deturbavit tectum, tegulas &c. *Plau.* Quid si cæmentum bonum non haberem; deturbem ædificium? *Cic. ad Q. Fr.* Tindaridani statuam istius deturbârunt. *Id. Ver.* Puppi deturbat ab alta. *Virg. En.* 5. Deturbare aliquem ædibus. *Plau.* De tribunali. *Cæs.* Non solùm spe, sed certâ re jam, & possessione deturbatus est. *Cic. Fam. l.* 12. *Non solo ha perduto la speranza, ma di più è stato spogliato del possesso &c.* Scito, tuos veteres hostes, novos amicos vehementer literis tuis perculsos, atque è spe deturbatos jacère. *Id. ib. l.* 5. De fortunis omnibus P. Quinctius deturbandus est. *Id. pro Quinct.* Sua quemque fraus, suum facinus, suum scelus, sua audacia, de sanitate, & mente deturbat. *Id. in Pis. Lo toglie di senno &c.*

2 *Per cacciar via, levar con violenza.* 1. 3. 6. *a.* Vinitor supervacuos pampinos deturbet. *Col. l.* 5. Ea tempestas mihi deturbavit verecundiam. *Plau.* Deturbatus *part. pass.* Deturbatis, qui interiora montium obsidebant, præsidiis. *Curt. l.* 3. 7. Deturbati ex collibus Barbari profugiunt. *Id. l.* 6. *c.* 5. Deturbatus verecundiâ obticuit. *Gell. Molto turbato per la vergogna &c.*

Deturgeo, es, tursi, s. s. *Sgonfiarsi. n. ass.* Deturgente Nilo, musculi reperiuntur. *Plin. l.* 9. *c.* 58. *Al. legg.* Detegente.

Deturpo, as, &c. *Difformare, imbrattare.* 1. *a.* Pulchros, & comatos occipitio raso deturpabat. *Suet. Calig. c.* 35.

Devasto, as, &c. *Dare il guasto, distruggere.* 1. *a.* Devastare agros. *Liv.* Marrucinos, & Pelignos devastat. *Id. B. P. l.* 2. Sumus aliquoties hàc æstate devastati. *Id. l.* 4. *c.* 59. Agmina ferro devastata. *Ovid. Met. l.* 13.

Devecto, as, &c. *Portare spesso.* 1. *a.* Solvere contectum, quàm devectare ligatum. *Sedul. de Resur.*

Deveho p. b. is, vexi, vectum. *Portare al basso, trasportare.* 1. *a.* Devehi flumine ad locum aliquem. *Tac.* Flumen devehit fruges in urbem. *Plin.* Devehere merces trans mare. *Claud.* Aliquem in ultimas maris, terrarumque oras. *Liv. l.* 21. *c.* 10. Commeatum Tiberi devexit. *Id. l.* 4. *c.* 11. Ad astra devehor. *Proper.* Ego celeriter Veliam devectus, Brutum vidi. *Cic. Phil.* 1.

Devello, is, velli, *seu* vulsi, vulsum. *Svellere, spiccare.* 1. *a.* Devellere herbas, crines, &c. *Plin. Claud.* V. Divello.

Develo p. l. as, &c. *Svelare, scoprire.* 1. *a.* Oraque develat miseræ pudibunda sororis. *Ovid. Met. l.* 6.

Deveneror p. b. aris, atus. *Riverire, adorare.* 3. *d.* Sæpè Deos supplex, ut tu, scelerate, valeres, sum prece thuricremis devenerata focis. *Ovid. Heroid.* 2. Somnia ter salsâ deveneranda molâ. *Tibul. l.* 1. *el.* 5.

Devenio, venis p. b. vèni p. l. ventum. *Venir giù, scendere. n. ass.* Speluncam [*pro* in speluncam] Dido, Dux & Trojanus eandem deveniunt. *Virg. En. l.* 4.

2 *Per arrivare, capitare.* Devenire domum ad aliquem, ad mare, in castra, in medium certamen, atque discrimen. *Plau. Cic.* In hostium potestatem, in servitutem, de divitiis in paupertatem, de gloria ad igno-

ignominiam, de prosperis in adversa. *Id. e Suet.* Quid si fortè in insidias devenero? *Plaut. Asin.* Nolebam, nostrum illum familiarem sermonem in alienas manus devenire. *Cic. Attic.* Quoniam in eam fortunam deveni. *Id. Fam.* Devenit, aut potiùs incidit in illum Graculus. *Id. in Pis.* Tandem deveniunt in tales dispposituras. *Lucr. l. 1. Si dispongono talmente &c.* Miseret me, tantum mali ad eum devenisse. *Ter. Spiacemi del male, che gli è avvenuto.* Qui oratores evadere non possunt, ad Juris studium deveniunt. *Cic. pro Mur. Si applicano allo studio della legge.* Post torem ad maturitatem devênit. *Col. l. 2. c. 12. Pervenne &c.* Devenire ad Senatum. *Cic. Ver. 5. Ricorrere al Senato.*

Devenusto, as, &c. *Disformare, bruttare.* 1. *a.* Tanquam pulchritudinis sibi insignia devenustet. *Gell. l. 12. c. 1.* Usque ad amicorum dolorem devenustatus. *Sidon. l. 1. ep. 7.*

Deverbero p. b. as, &c. *Batter molto.* 1. *a.* Quot me censes homines jam deverberasse usque ad necem? *Ter. Phorm. 2. 2.*

Deverro, is, verri, versum. *Pulir bene.* 1. *a.* Humorque omnis urinæ deve rendus est. *Col. l. 7. c. 4.*

Deversito, as, &c. *Divertire. n. aff.* Ad verborum venustates deversitandum. *Gell. l. 17. c. 20. De'appigliarsi. Al. legg.* Diversitandum.

Deverto, is, verti, versum. *Divertire, appartarsi. n. aff.* In Syriam proficiscentem Argos devertisse. *Gell. l. 3. c. 9. Permutare.* 1. *a.* Arduum, fatalia devertere. *Aurel. Vitt. in Cato.* Atque inde alia non minùs communia, ac nota devertunt. *Quint. l. 2.*

Devertor, eris p. b. versus. *Lo stesso. d. aff.* Saltu devertitur orbus pastor à cæde virorum. *Stat.* Ego devertor huc in tabernam. *Plau.* V. Devortor.

Devescor, eris p. b. s. p. *Cibarsi. dep.* 7. Devesci morsu cruento. *Stat. Theb. 1.*

Devestio, is, ivi p. l. itum p. l. *Svestire, spogliare.* 5. *a.* Jam primùm omnibus laciniis se devestit. *Apul. l. 3.* Statim sese devestiunt, nudatique &c. *Id. l. 4.*

Deveto p. b. as, vetui, vetitum p. b. *Vietare.* 1. *a. Sen. Mà il testo è dubbio.*

Devexo, as, &c. *Travagliar molto, affliggere grandemente.* 1. *a.* Corpora hominum occupant, animosque devexant. *Lattan. l. 4.* Per tot annos Rep. devexatâ. *Cic. Fam. l. 10. ep. 3.*

Devigesco, is, vigui s. s. *Perdere il vigore. n. aff.* Marcescimus, & devigescimus cum lucis detrimento. *Tertull. de An. c. 27.*

Devincio, is, vinxi, vinctum. *Legare, stringere.* 1. 3. 5. *a.* Devincire aliquem vinculis, vel catenis. *Plau.* Reos ad taurum, ad equum, ad palum. *Id.* Se maximo scelere. *Cic. de Ar. resp. Commettere &c.* Se vino. *Plau. Imbriacarsi.* Se cupiditate. *Ter. Rendersi schiavo d'una passione.* Sese alicui, sibi aliquem affinitate, familiaritate &c. *Cic. Attaccar parentela, ò amistà con uno.* Fœderibus devincitur fides etiam cum hoste. *Id. de Off.* Hi mentem hominis voluntate libera spoliatam, fati necessitate devinciunt. *Id. de Fato.*

2 *Per obbligare.* 3. 5. *a.* Istoc me facto tibi devinxisti. *Plau.* Devincire

vincìre sibi aliquem donis, beneficiis, præmiis, liberalitate, studiis, obsequiis. *Cic. Guadagnarsi alcuno &c.* Hunc Pompejus omni cautione, fœdere, execratione devinxit, nihil contra me esse facturum. *Id. pro Sext.* Devincìre aliquem locum religione. *Id. pro Dom. Consecrarlo &c.* Devinctus *part.* Devinctus fasciis. *Id. Brut.* Firmâ pace devinctæ Nationes. *Id.* Devinctus somno. *Suet. Aug. c. 16. Addormentato &c.* Tuo devinctus beneficio, tibi sum ætatem obnoxius. *Plau. Per la grazia ricevuta, ti restarò obbligato tutta la vita.* Nè quis me sit devinctior alter. *Hor. 1. Sat. 5.* Devinxti *pro* Devinxisti. *Plau.*

Devinco, is, vici p.l. victum. *Vincere, superare.* 1. *a.* Quum ad fluvium Sagram Crotoniatas Locri maximo prælio devicissent. *Cic. Nat.* Nuceriam præsidiis suis devincent. *Id. in Rull.* Pœnos classe devicit. *Id. de Sen.* Germaniam devicit. *Cæs.* Devictus animus misericordiâ. *Ter.* Homo amoris vulnere. *Lucr.* Devictus lumina somno. *Catul.* Devicta classis. *Cic. Nat.* Bonum publicum privata gratiâ devictum est. *Sall.* Athenienses devicti. *Nipot. 9. 2.* Quibus Consulibus, Capua devicta, atque capta est. *Cic. in Rull.* Tu ad devincendas, perfringendasque leges valuisti. *Id. in Catil.*

Dèvio, as, &c. *Deviare, traviare, n. ass. ed abl. con à.* Si à medio deviaverit. *Macrob. 1. Som. Scip.* A gravitate Homerica deviare. *Id. 5. Sat. 15.*

Devirgino p. b. as, &c. *Sverginare.* 1. *a. Petron. in Satyr.* Devirginatus *part.* Devirginata ancilla. *L. ult. ff. de Off. Præsid.* Puerum devirginari. *Var. ap. Non. 6. Uscire un giovanetto, dall'età di sedici anni.*

Devito p. l. as, &c. *Sfuggire, schifare.* 1. *a.* Ut procellam temporis devitaret. *Cic. Ver. 2.* Nullum ab iis, qui in id certamen descendunt, devitari dolorem. *Id. Tusc.* Nè Cæsar, se à me devitatum, putet. *Id. Att.*

Deungo, is, xi, ctum. *Ungere.* 5. *a.* Vino te deungis. *Plau. Pseud. 1. 2. Al. leg.* Devincis.

Devoco p. b. as, &c. *Chiamare à basso, ò à dietro, richiamare.* 1. *a.* Socrates primus philosophiam è cœlo devocavit. *Cic. Tusc. 5.* Devocare mortuos à tumulo. *Liv.* In dubium fortunas suas. *Cæs. B. G. 6. Mettere in pericolo &c.* Devocari in suspicionem maleficii. *Ad Her. Venire in sospetto di maleficio.* Devocare ad auxilium. *Liv. 6.* Non avaritia ab instituto cursu ad prædam devocavit. *Cic. pro leg. Man.* Nihil est, quòd eum de Provincia devocent. *Id. de Prov.* Refixa cœlo devocare sydera. *Hor. Epod. 17.*

Devolo p. b. as, &c. *Volar d'alto. n. ass.* Vultur devolavit in tabernam. *Liv.* De cœlo in terram. *Lucr. Per fuggir via.* Falsi amici sereno vitæ tempore, præsto sunt; simul atque hominis fortunæ inviderint, devolant omnes. *Ad Her. 4. Per correre, saltar giù.* Inter tumultum præcipites in forum devolant. *Liv. 3. 15.* Devolant de tribunali. *Id. 2.* Ab afflicta amicitia transfugere, & ad florentem aliam devolare. *Cic. pro Quin.* Devolant angues jubati deorsum in impluvium. *Plaut. Amph. 2.* Ergo Iris devolat, & supra caput adstitit &c. *Virg. En. 4. in fine.*

Devolvo, is, volvi, volutum p. l. *Divolgere, rotolare, ò voltolar giù.* 1. *a.* Saxa ingentia in agmen devolvunt. *Liv.* Devolvit illa aucta sibi pondera fili-

silice. *Catul. Car.* 64. *Distacca &c.* A qua è monte per saxa præceps devolvitur. *Col.* Torrens monte devolutus. *Liv.* 28. 6. Devolvi ad otium, & inertiam. *Col. Proem.* 1. *Darsi all'ozio &c.* Ad spem inanem. *Cic. Phil.* 7. *Rivolgersi ad una speranza vana.* Eò devolvi rem, ut aut Patritii, aut &c. habendi Tribuni Pl. sint. *Liv.* 5. 11. *In ciò aggirarsi l'affare &c.* Devolvere pensa fusis. *Virg. Filare.* Aliquem vitâ. *Plau. Men.* 5. *Uccidere alcuno.* Devolvere verba. *Hor.* 8. *od.* 2. *Parlare &c.* Devoluta tonitrua. *Phædr.* 15. *fab.* 8.

Devomo p. b. is, mui, mitum p. b. *Vomitare.* 1. *a.* Ut devomas vult. *Cecil. ap. Gell. l.* 2. *c.* 23.

Devoro p. b. as, &c. *Divorare, ingojare, trangugiare.* 1. *a.* Devorare ovum. *Cato.* Bona. *Cic. pro Dom.* Pecuniam. *Id. Ver. Dissipare &c.* Qui spe, & opinione prædam illam devorasset. *Id. ib. Avea adocchiata &c.* Quid enim tibi faciam, qui illos libros devorasti? *Id. in Sall. Leggesti di volo &c.* Auscultate, & mea dicta devorate. *Plaut. Asin.* 3. *Ascoltatemi attentamente.* Ejus oratio nimiâ religione attenuata, à multitudine devorabatur. *Cic. Brut. Non si capiva.* Devorantibus oculis draucos. *Marz. Fissando avidamente gl' occhi &c.* Devoravi ejus nomen. *Plau. Mi scordai del suo nome.* Devorare animam hosti. *Azzio. Toglierglí la vita.* Devoravit verba erumpere conantia. *Sen. Strozzò egli le parole in bocca.* In theatrorum orchestris scobe, aut arenâ superjectâ, devoratur vox. *Plin.* 11. 51. *Non si sente &c. Per tolerare.* 1. *a.* Quapropter, Quirites, expectate, & paucorum dierum molestiam devorate. *Cic. in Phil.* Devoratus, Devorandus, *part.* Patrimonio non comêso, sed devorato. *Cic. in Sall.* Beneficiis Cæsaris devoratis. *Id. Phil.* Lucrum spe devoratum. *Id. pro Flac.* Acceptâ, & devoratâ pecuniâ. *Id. in Pis.* Dudum circumrodo, quod devorandum est. *Id. Att. Medito quel, che hò da fare &c.* M. Piso hominum stultitias, & ineptias, quæ à nobis devorandæ sunt, non tulit. *Id. Brut.*

Devortor, eris p. b. vorsus. *Alloggiare. d. aff.* Ad amicum ille hospitio devortitur: *vel* hic in proximo apud paternum hospitem: *vel* huc in tabernam. *Plau.* In popinam est mihi devortendum. *Id. è ant.*

Devoto p. l. as, &c. *Votare, ò dedicar sovente.* 1. 3. *a.* Quæ vis patrem Decium, quæ filium devotavit, ac immisit in armatas hostium copias? *Cic. Parad.* 1. *Al.* Devovit.

Devoveo, voves, p. b. vòvi p. l. votum p. l. *Votare, promettere con voto, dedicare, consagrare, destinare.* 1. 3. *a.* Devovère se aris: *seu* morti. *Virg.* Quidam Imperatores se ipsos diis immortalibus, capite velato, verbis certis, pro Rep. devoverunt. *Cic. Nat.* P. Decius devovit se, & in aciem Latinorum irrupit armatus. *Id. Div.* P. Decius pro alieno se ære devovit. *Id. Phil. Si vendette all'incanto per sodisfare li debiti altrui.* Meque, ac meum caput, hàc conditione devovi, ut si &c. *Id. pro Dom.* Agamemnon, quum devovisset Dianæ, quod in suo regno pulcherrimum natum esset eo anno, immolavit Iphigeniam &c. *Id. de Off.* 3. Devovère se, fortunasque suas pro alterius incolumitate. *Id. post Red. Esporre se stesso, e i suoi beni &c.* Se amicitiæ alicujus. *Cæs. B. G.* 3. *Dedicarsi all'amicitia d'alcuno.*

2 *Per maledire, bestemmiare.* Devoveo te, & tuos; *vel* tuum caput. *Ovid.* Illum ego devoveo, quem mens intelligit, Ibin. *Id. in Ibin.* Devovet imperium tamen hæc lenonis avari. *Id. Amor. l.* 1. Aut te devoveat certis Abdèra diebus. *Id. in Ibin. Per incantare, ammaliare.* Devovet absentes, simulacraque cerea fingit. *Id. Heroid.* 6. Num te carminibus, num te pallentibus herbis devovit tacito tempore noctis anus? *Tibul. l.* 1. *el.* 8. Devotus *part. pass. Votato, consagrato, dedicato, destinato.* Miloni devota, & constituta ista hostia videtur. *Cic. de Ar. resp.* Quercus devota. *Hor. l.* 3. *od.* 23. Devotus alicui animus. *Suet.* Devotus alicui cliens. *Juven.* Præcipuè infelix pesti devota futuræ. *Virg. En.* 1. *Destinata &c.* Devotum hostiles Decium pressère catervæ. *Lucan.* 2. *Dedicato con voto dal Padre à combattere &c.* Vivite devoto fœmina, virque toro. *Ovid. Heroid. Ep. Med. Maledetto &c. Item addetto, affezionato.* Devotus, & donatus studiis. *Cic. Tusc.* 3. Equestrem ordinem, ut scenæ devotum assiduè proscidit. *Suet. Calig.* 30. *Item, Incantato.* Tum me discedens devotum fæmina dixit. *Tib.* 1. Caput devotum, *vel* diris devotum. *Stat. Testa bandita, uomo maledetto. Si trova il superl.* Devotissimus Numini ejus. *Iscriz. ant. ap. Grut.*

Deuro p. l. is, ussi, ustum. *Abbruciare.* 1. *a.* Deurit morsu, *vel* afflatu serpens. *Sen. Lo Scorzone infiamma dove morde, &c.* Hyems eo anno nive sæva arbores deussit cunctas. *Liv. l.*40. *c.*45. Agros Ligurum deussit. *Id. l.* 5. Deusta pars Circi. *Tac. An. l.* 6. Deustos turrium pluteos videbant. *Cæs. B. G. l.* 7. *c.* 25.

Dextro, as, &c. *Assistere al cavallo de' gran personaggi, quando cavalcano, mettendosi al lor lato manco.* 1. *a. Valla. da non usare.*

Dibalo p. l. as, &c. *Parlare stoltamente.* 1. *a.* Tantam rem dibalare, pro nihilo habuit. *Varr. L. L. l.* 6. *è ant.*

Dico, as, &c. *Dedicare, consagrare.* 1. 3. *a.* Dicare vota. *Sil.* Dona. *Stat.* Bibliothecam. *Plin. Dedicare una libreria ad uso commune.* Templum Deo. *Ovid.* Librum Principi. *Plin.* Annos suos vitæ cælibi. *Sen. Trag. Professar castità.* Ut Cygni, qui non sine causa Apollini dicati sunt. *Cic. Tusc.* 1. Donum Jovi dicatum, ac promissum. *Id. Ver.* Epidicticum genus gymnasiis, & palestræ dicatum. *Id. Or.* Dicatissimus. *Iscriz. ant. ap. Grut.*

2 *Per offerire, donare per sempre.* Dicare se totum alicui. *Cic. Fam.* Operam suam alteri. *Ter. Offerirsi à servire.* Se alicui civitati, *vel* in civitatem. *Cic. pro Balb. Farsi cittadino.* Totum hunc tibi dicamus diem. *Id. de leg. Questo dì lo spenderemo tutto in udirti ragionare.* Connubio jungam stabili, propriamque dicabo. *Vir. En.* 1. *Te la darò per sempre &c.*

Dico, is, dixi, dictum. *Dire, favellare, arringare.* 1. 3. *a. ò l'infin.* Dicere bonà fide. *Plau. Dire di buona fede.* Dicimus multa inconsideratè, ac temerè. *Cic. de Univ.* Dicere animo præsenti. *Ter. Parlare arditamente.* Alicui in aurem. *Plin. Parlare all'orecchio.* Ex tempore. *Cic. Or. Improvisare.* Ad veritatem. *Id. leg. Con sincerità.* Ad voluntatem alicuius. *Id. Amic. Adulare.* Tibi ego dico, an non? *Ter. Parlo à te, sì, ò nò?* Dicisne,

an

an non? *Plau. Non vuoi rispondere?* Dicam ad singula. *Cic. Risponderò ad ogni punto*. Dicere pro aliquo. *Cic. Difendere alcuno*. Ex vinculis causam dicere. *Liv. 29. 19. Far le sue difese dalla prigione*. Causam dicit is, qui &c. *Cic. pro Rosc. Am.* Qui causam dicimus. *Id. ib. Facciamo da Avvocati &c.* Dicetis pro testimonio de missione nautarum. *Id. Ver. 7. Accusarete in giudizio &c.* Neque dixi quicquam pro testimonio, nisi quod &c. *Id. Attic. 1. 6.* Quum testimonium secundùm religionem, & fidem gravissimè dixissem. *Id. ad Q. Fr. Avendo provate ingiudizio le accuse &c.* Qui testimonium de coniuratione dixi in alios. *Id. pro Syll.* Qui in illum testimonia gravia dixerunt. *Id. ib. Provarono concludentemente &c.* Sed tu istuc dixti benè latinè, parùm planè. *Id. de Fin. 2. Bene, mà oscuramente*. Consul Flacco mulctam dixit, si a sacris discessisset. *Id. Phil. 11. Intimò la pena pecuniaria &c.* Carvilii ducentum millium æris multam M. Posthumio dixerunt. *Liv. 25. 3. Intimarono &c.* Nihil de me: de Scipione dicam libentiùs. *Cic. pro Mil.* Dicam, ut res est. *Id. Acad. 1.* Quum surgeret nemo, neque sententiam diceret. *Id. Ver. 6. Nè dicendo il suo parere &c.* Et quando nemo vestrûm pro sententia quicquam dicere vult, aut audet. *Liv. B. Mac. 2. Dire il suo sentimento &c.* Dicit Domitius, dicit Fabritius &c. *Plin. 9. 13. Dà il suo voto &c.* Sic loquitur, ut Coruncanum P. M. te audire dicas. *Id. de Nat.* Pauci potuerunt pro Domo sua dicere Senatui. *Id. Brut.* Quis apud Pop. R. de illius dignitate industriùs? Quis Senatui sæpiùs dixit? [pro apud Senatum] *Id. pro Dom.* Dicere à scripto. *Id. Inv.* De scripto. *Id. pro Planc. Dire legendo &c.* Dicere aliud, atque sentias. *Id. Acad. 2. Parlare con doppiezza*. Dicere aptè, distinctè, ornatè. *Id. Off.* De capite suo priore loco causam dicere. *Id. pro Quint. Perorare per la vita*. Dicere de absentibus detrahendi causà. *Id. Off. Sparlare &c.* Dicere de se ipso senile est, eique ætati conceditur. *Id. de Sen. Lodarsi &c.* Dicerem de me ipse. *Id. Fam. 6. Lodarei me stesso &c.* Non ego perfidum dixi Sacramentum. *Hor. 2. od. 17.* Hodie Consules creetis, quibus Sacramenta liberi nostri dicant. *Liv. B. P. 4. Prestino giuramento di fedeltà &c.* Ut qui minores 17. annis Sacramento dixissent. *Id. ib. 5. Avessero giurato fedeltà al Capitano &c.* Dicere monstra. *Cic. Tusc. 4. Dire cose incredibili*. Suam rationem contra alienam. *Id. 2. Fam.* Falsum testimonium. *Id. Acad. 2.* In concione. *Id. Fam.* Non idem videtur esse loqui, quod dicere. *Id. Or.* Dicere, nihil aliud est, nisi omnes, aut certè plerasque illuminare sententias. *Id. ib.* Dicere de re proposita in utramque partem. *Id. cl. Or. Disputare &c.* Ex superiore loco. *Id. Ver.* Ex inferiore loco. *Id. Att.* Dicere dictum. *Id. Att. Dir l'istesso, perder tempo &c.* Pro rostris, vel ad, seu apud populum. *Id. Ragionare in publico*. Salutem alicui. *Id. Fam. Salutare &c.* Contumeliam, seu convicium alicui. *Liv. Svillaneggiare*. Dicere jus, *Cic. Fin. 2. Amministrar giustizia*. Jus sibi dicere in rem aliquam *Jurec. Usurparsi alcuna cosa senza la dovuta licenza &c.* Dicere diem alicui. *Cic. pro S. R.* vel diem capitis. *Liv. l. 3. Intimare ad alcuno per il tal dì la sentenza capitale*. Quumque ita balbus esset, ut ejus ipsius artis, cui studeret, primam literam non posset dicere &c.

Cic.

Cic. de Or. 1. Non potendo ne pur pronunziare &c. Dixti, *pro* dixisti. *Cic. e Plau.* Dixis, *pro* dixeris. *Plau.* Dicassis *pro* dicas, *seu* dixeris. *Id. Curc.* 4. Dice *pro* dic. *Id. ib.* 1. Dicebo *pro* dicam. *Nev. ap. Non. c.* 10.

2 *Per creare, nominare.* 1. *a.* Is sibi magistrum equitum Posthumium Ebutium dicit. *Liv. l.* 5. Volet Cæsar, ut Prætor Dictatorem dicat. *Cic. Attic. Che nomini il Dittatore.*

3 *Per promettere.* 3. *a.* Nummos certos dico quinquaginta millia. *Pompon. in Pict.* Cajus Curio, quibus potuit, pecunias dictas coegit. *Sall. Hist.* 2. Quid dotis dicam, te dixisse filio? *Ter. Heaut.* 5. Doti pecuniam suam omnem dixerat. *Cic. pro Flac. Avea promesso in dote tutto &c.* Dicere dotem. *Id. pro Cec. Destinare &c.* Quæcumque sine auctore tutore est dicta dos, nulla est. *Id. pro Flac.*

4 *Per cantare, celebrare in verso, narrare, determinare, appuntare.* 1. *a.* Dicere carmina, versus, bella, *vel* aliquem carmine. *Virg.* Dicere alternis. *Id. Cantare à vicenda.* Quantum sat erit, tua dicere facta. *Id. Ecl.* 4. Galli dicamus amores. *Id. ib.* 10. Dicere arma. *Hor.* Dicere honorem. *Plin. Dimandar scusa.* Certa quædam haud satis honestè appellantur, nisi dicto priùs honore. *Id.* Dixi *assolut. diceva anticam. l' Avvoc. terminata la difesa del reo: Il Pretore rispondeva* dixerunt. *Ascon.* Dicere legem. *Liv. Imporre &c.* Leges. *Cic. Ver.* 5. Leges feruntur ad suos, dicuntur ferè victis. *Facciol.* Quando perinde ac victo jam sibi leges dicerentur. *Liv.* Dicere diem operi. *Cic. Ver.* 3. *Determinare &c.* Diem dicunt, quà ad ripam Rhodani omnes conveniant. *Cæs. B. G.* 1. *Appuntano il giorno &c.* Cœna dicta est. *Plau. Stich. Fù appuntata la cena.* Vox una vindex libertatis ex eo missa ore, quo vindiciæ nuper ab libertate dictæ erant. *Liv.* 3. 44. *Da cui poc' anzi era uscita la sentenza di servitù &c.*

5 Dicor *si usa personalm.* Mercurius Argum dicitur interemisse. *Cic. de Nat.* Pompejus dicitur valdè laborare. *Id. Fam.* Septem fuisse dicuntur, qui sapientes & haberentur, & vocarentur. *Id. de Or.* 3. *Si truova pur' imperf.* In hac habitasse platea, dictum est, Chrysidem. *Ter. Andr.* 4. 3. 1. *pro* dicta est Chrysis. Fides, & tibias eorum causâ factas esse, dicendum est. *Cic. de Nat.* 2. Quamvis sphæram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius. *Id. de Or.* 3. Dictus *part.* Nullum est dictum, quod non dictum priùs. *Ter. in Eun.* Dicto citius. *(adv.) Hor.* 2. *Sat.* 2. *Subito &c.* Dicto audiens Prætori. *Cæs. e Cic. Verr. Ubbidiente &c.* Haud facile dictu est. *Curt.* 3. 6. *Difficile à dirsi &c.* Speciosa dictu sequi. *Id. l.* 5. 1. Dictum factum. *Detto fatto formola di prestezza.* Dictum fac uti hùc abiit. *Ter. Haut.* 5. Dictum, ac factum, invenerit aliquam causam, quamobrem ejiciar domo. *Id. Andr.* 2.

Dictito p. b. as, &c. *Dire spesso, andar dicendo, nominare, appellar sovente.* 1. *a. à l'infin.* Dictitatur tibi malè vulgò in sermonibus. *Plau. Di te si parla male per tutto.* Sic fautor [*scil.* Populus Rom.] veterum, ut &c. Dictitet Albano Musas in monte locutas. *Hor. l.* 2. *ep.* 1. Boni viri dictitabant. *Cic. pro Dom.* Dictitare causas. *Id. de Or.* Ut hoc jam palam dictitent,

tent. *Id. Ver.* 3. *Per allegare per iscusa.* Socerum gener sepulturâ prohibuit, Romulum quoque insepultum periisse, dictitans. *Liv. l.* 1. *c.* 49. Cum Lacedemonii dictitassent, hunc causam esse belli. *Nipot. Lys. c.* 1.

Dicto, as, &c. *Dettare, ò suggerire.* 1: 3. *a.* Dictare epistolam. *Cic. Attic. l.* 7. Testamentum alicui. *Plin. jun.* Rogarem te, inquit, ut diceres pro me tu idem, qui illis orationem dictavisses. *Cic. de Fin.* Hæc ambulans dictavi recreandæ voculæ causâ. *Id. Attic.* Non modò Tyroni dictare, sed ne ipse quidem auderem scribere. *Id. ib. l.* 13. Ratio ita dictat. *Quintil. l.* 3. *c.* 4. *Così persuade &c.* Nonnunquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulam dictare videantur. *Id. l.* 11. *c. ult. Promettere &c.* Dictare actionem. *Paul. Jurec. Intimare la lite appresso il Giudice.* Dictatus *part. pass.* Hæc Janus summus ab imo perdocet, hæc recinunt pueri dictata, senesque. *Hor. l.* 1. *ep.* 1.

Dicturio, turis p. b. s. p. *Aver voglia di dire. n. ass.* Fortiter à se facta semper dicturiunt. *Macrob. Saturn. l.* 7.

Dido, is, dididi p. b. diditum p. b. *Dividere, distribuire.* 1. *a.* Albuti senis exemplo dum munia didit. *Hor. l.* 1. *Sat.* 2. Nec facile in venas cibus omnes diditur ei. *Lucr. l.* 2. Solatia didita per gentes. *Id. Per divolgare, spargere.* 1. 3. *a.* Diditur hic subitò Trojana per agmina rumor. *Virg. En. l.* 7. Tua terris didita fama. *Id. ib. l.* 8.

Diduco p. l. is, duxi, ductum. *Menare in diverse parti, ò dipartire, separare, disgiungere, aprire, allargare.* 1. *a.* Diducere aciem in cornua. *Liv.* Flumina in rivos. *Quint.* Dimittendæ plures manus, diducendique erant milites. *Cæs. B. G. l.* 6. Quum pugnum diduxerat, & manum dilataverat. *Cic. Orat.* In studia Senatum diduxerat. *Tac. Histor. lib.* 4. Diducere vitem in ramos. *Col.* Argumenta in digitos, *Quint. l.* 11. *c.* 7. *Ripartir per le dita gli argomenti.* Risu rictum auditoris. *Hor. l.* 1. *Sat.* 10. *Far ridere dissolutamente.* Ille ad conspectum cœnæ diducere rictus Suetus; hiat tantum. *Juven. Sat.* 10. Longis rationibus, assem discunt in partes centum diducere. *Hor. de Art. Dividere in cento parti &c.* Sæpè Cythoriaco diducit pectine crines. *Ovid. Met. l.* 4. *Dispone &c.* Diducere alimentum. *Cels. Ripartire per le membra l'alimento.* Vestem manu diduxit. *Ovid. Allargò la veste.* onde Vestis diducta. *Id.* Foribus repente diductis. *Tac. An.* 12. *Aperte &c.* Diductis terris hauriebantur. *Id. ib. l.* 2. *c.* 47. Quantæ diducto subsidunt æquore valles! *Ovid. Trist. l.* 1. Injurias inimicorum in se commemorat, à quibus diductum, & depravatum Pompejum quæritur. *Cæs. B. G. l.* 1. *Straviolto &c.*

Diescit, ebat, s. p. *Farsi giorno.* 1. *imp. Passiv. Verbo barbaro.*

Diffamo p. l. as, &c. *Divolgare mala fama, diffamare.* 1. *a.* A Nerone probroso carmine diffamatus. *Tac. An.* 15. *c.* 49. Diffamare furtum, *seu* flagitium alicuius. *Ovid. Divolgarlo &c.* Non solùm me diffamat probris, sed &c. *Apul. Milef. l.* 1. Vulgat adulterium, diffamatumque parenti indicat. *Ovid. Metam. l.* 4. *Si usa ancora in buona parte.* Quantò meliùs, atque diffusiùs diffamatur, tantò diligitur, & amatur ardentiùs. *S. Agost. c.* 14 *de Deo.*

Dif-

Differcio, is, ferſi, fertum. *Empire per tutto, imbottire*. 1. 5. *a*. Forum differtum nautis. *Hor. l.* 1. *Sat.* 5. Differtum tranſire forum. *Id. l.* 1. *ep.* 6. Corpus odoribus differtum, conditur, &c. *Tac. An.* 16. *c.* 6. *Imbalſamato ſi ſepelliſſe &c.* Eſt enim lepòrum differtus puer, ac facetiarum. *Catul. car.* 12. *Al. leg.* Diſertus.

Differo p. b. ers, diſtuli, dilatum p.l. *Differire, prolungare, prorogare*. 1. *a. ed acc. con in, ò ad*. Differre cauſam in alium diem, *vel* ad aliud tempus. *Cic.* Quare omnem hanc diſputationem in adventum tuum differo. *Id. Fam.* Pleraque differat, & præſens in tempus omittat. *Hor. de Art.* Gratâ ſume manu, nec dulcia differ in horam. *Id. l.* 1. *ep.* 11. Differre diem. *Liv. all ngare il termine*. Diem de die. *Id. Prorogar di dì in dì*. Rem commoviſti novâ diſputatione dignam, quam in aliud tempus differamus. *Cic. de Or.* In poſterum diem diſtulit. *Id. pro Dom.* Venit tempus jam maturum, ut differri jam hora non poſſit. *Id. in Phil.* Ipſe magnoperè auctor fui, nè differret tempus petitionis ſuæ. *Id. Attic.* Differre vadimonium cum aliquo. *Id. pro Q. Prolungare il dì preſiſſo dal Giudice*.

2 *Per portar quà, e là, diſſipare*. 1. *a*. Aquilo differt nubila. *Virg. Georg.* 3. Formicæ differunt triticum. *Plau.* Differri amore, cupidine, invidiâ, irâ, lætitiâ. *Id. Eſſere traſportato dall'amore, &c.* Eurum differre fractos remos, lupos membra inſepulta. *Hor. epod.* 5. Nos cum ſcapha tempeſtas dextrorſum differt ab illis. *Plau. Rud.* Seras in verſum diſtulit ulmos. *Virg. Georg.* 4. *Diſpoſe in ordinanza &c.*

3 *Per lacerare, ſtracciare, tormentare*. Lupos differre membra inſepulta. *Hor. epod.* 5. Me miſerum! differor doloribus. *Ter. Adel. Son cruciato &c.* Differor clamoribus. *Plau. Son' aſſordato dalle grida*.

4 *Per divolgare, promulgare, overo diffamare*. Fama id diſtulit. *Suet.* Metuo, nè mihi differant hanc famam, me dediſſe &c. *Plau.* Cur de me iſta foris differs? *Lucil.* Differre aliquem, *vel* nomen alicujus. *Plau.* Aliquem rumoribus. *Tac. An. l.* 1. *c.* 4. Aliquem dictis. *Plaud. Pſeud.* 1. *Svillaneggiarlo &c.* Orationem ſperat, inveniſſe ſe, quà differat te. *Ter. Andr.* 2. Nam quòd rumores diſtulerint malevoli. *Id. Haut. prol. Abbin fatto correre certe voci &c.* Pipulo hic te differam ante ædes. *Plau. Io qui ti caricherò di villanie*. Hodie differor ſermone miſer. *Id.*

5 *Per eſſere differente, ò diſſimile, differire. n. aſſ. ed abl. con ab*. Hoc differt ab illo. *Plau.* Differunt hæc inter ſe candore, *vel* in candore. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Natura hominis a reliquis animantibus differt. *Cic. de Offic.* Inter doctum, & rudem non multùm differt in judicando. *Id. de Or.* Compoſitio ab utroque differt. *Id. Orat.* At vide, quid differat inter meam opinionem, & tuam. *Id. in Ver.* Quo ipſi differrent ab Oratoribus. *Id. Brut.* Deinde quid res cum re differat, demonſtrabitur. *Id. de Inven. l.* 1. Ætates noſtræ nihil, aut non ferè multùm differunt. *Id. de cl. Or.* Hoc differunt, quòd &c. *Id. Or.* Differens *part. preſ.* Res plus, quàm opinione differens. *Cic. Orat.* Has diſſimilitudines ex differentibus cauſis eſſe factas. *Id. de Fat.* Dilatus *part. pret.* Nè Petilius privato illo judicio tranſacto, aut dilato, cum cæteris in conſilium revertere-

 tur.

tur. *Id. Ver.* 4. Rumore dilato. *Nipot, l.* 10. 1. *Sparso &c.* Ergo ubi dilatos irroravère liquores. *Ovid, Met, l.* 1. *Al, leg.* Libatos. Disquetulissent, *pro* distulissent. *Plau.*

Diffibulo p. b. as, &c. *Diffibbiare, sfibbiare.* 1, *a.* Emicat, & torvè chlamydem diffibulat auro. *Stat. Theb.* 6.

Diffido p. l. is, fisus sum. *Diffidare, ò diffidarsi, non si fidare, non s'assicurare.* 3, *n. ò n. ass. e l' infin.* Diffido tibi, *vel* de te. *Cic.* Jacet, diffidit, abiecit hastas. *Id, pro Mur.* De Othone diffido. *Id. Att, l,* 12. Tanta adhibebatur à vobis diligentia, ut rem posse confici, non diffiderem, *Id, ad Q. Fr.* Diffido, me posse, in hac causa consistere. *Id, pro Quinct,* Diffido à judice. *Plin.* Diffidere sibi, sententiæ alicui, fortunis suis. *Cic, Liv, &c,* Plura de hac re scribere, pudet, nè videar, prudentiæ tuæ diffidere. *Cic. Fam, l.* 4. Invenire se posse, quod cuperent, diffisi sunt. *Id. Acad. l.* 4. Cum jam diffideret armis. *Virg. En. l,* 3. Eudemus ita graviter æger fuit, ut medici diffiderent. *Cic, de Div.* Si ille dictator sit factus, penè diffidit. *Id, Q. Fr.* Sed homines diffisi sunt ipsi sibi. *Id. de Prov.* Terga dabat, levibus diffisus Avaricus armis. *Sil, l.* 5. Quum causæ patris diffidisset [*pro* diffisus esset] vir fortis. *Quintil. declam,* 287.

Diffindo, is, diffidi p. b. diffissum. *Fendere, spaccare, dividere in due parti.* 1. *a.* Diffindere medium. *Cato. R.R.* 41. Diffidit, & multà porrectum extendit arenâ. *Virg. En.* 9. Diffindere diem, *vel* diem iudicii. *Ulp.* 2. *ff. Si quis Cur. Prorogare il negotio al dì seguente. La formola era:* Hic dies diffissus esto. Ei legem Curiatam de imperio ferenti, triste omen diffidit diem. *Liv.* 9. 38. Hanc omnem conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit. *Cic. de Univ.* Diffissus *part. pret.* Diffissum saxum. *Cic. Div.* 1. Ramus diffissus. *Var. RR.* 1. 40.

Diffingo, is, finxi, fictum. *Disfare, guastare, distruggere.* 1, *a.* Neque diffinget, infectumque reddet. *Hor.* 3. *od.* 29. *Per rinovare.* O utinam novâ incude diffingas retusum in Massagetas, Arabasque ferrum. *Hor.* 1. *od.* 35. *Per negare.* Nihil hinc diffingere possum. *Hor.* 2. *Sat.* 1. *Al.* Diffindere. *Per deprimere.* Diffingit Rheni luteum caput. *Id,* 1. *Sat,* 10. *Al. leg.* Defingit.

Diffinio, finis, p. l. ivi p. l. itum p. l. *Terminare.* 1. 6. *a.* Diffinire agrum ab agro. *Quint.*

Diffiteor, eris p. l. s. p. *Negare, non confessare.* 3. *d. ò l' infin.* Nunquam diffitebor, multa me, & simulasse invitum & dissimulasse cum dolore. *Asin. à Cic.* Et pudor obscœnum diffiteatur opus. *Ovid, Am.* 3. *el.* 13.

Difflo, as, &c. *Dispergere col soffio, gittare à terra soffiando.* 1. *a.* Ventus difflat folia. *Lucil.* Cujus tu legiones difflasti spiritu, quasi ventus folia. *Plaut. Mil.* 2.

Diffluo, is, fluxi, fluxum. *Scorrere in più parti, colare da ogni parte.* 5. *n.* Nam & sudore diffluunt. *Plin.* 21, 13. Undique vasis diffluere humorem, & laticem discedere cernis. *Lucr.* 3. Fluvium extra ripas diffluentem coercere. *Cic. el. Or.* Adolescentis animum, luxuriâ, & lasciviâ diffluentem, inopiâ retundam. *Ter. Con la scarsità del vitto gli domerò lo spirito*

spirito, troppo dissoluto. Verba non soluta, nec diffluentia, sed adstricta numeris. *Cic. cl. Or. Parole legate à numero, e periodi*. Intelligemus, quàm turpe sit diffluere luxuriâ, & delicatè, ac molliter vivere. *Id. Off.* 1. Græci diffluentes otio. *Id. de Or. Oziosi*.

Diffringo, is, fregi p. l. fractum. *Spezzare in più parti*. 1. 3. *a*. Crura hercle diffringentur. *Plau. Asin.* 2. Basis à vetustate diffracta. *Vitruv. l.* 10. *c.* 6. Penè curru excussus est, axe diffracto. *Suet. in Cæs. c.* 27.

Diffugio, fugis p. b. fugi p. l. fugitum p. b. *Fuggire in diverse parti. n. ass. ed abl. con ex, ed acc. con ad*. Diffugiunt ad sua præsidia. *Cæs. B.G.* 8. Omnis campis diffugit arator. *Virg. En.* 10. Omnes metu perterriti repentè diffugiunt. *Cic. Phil.* Ministros, partim amissis gladiis, partim ereptis, diffugisse. *Id. pro Dom.* Quò tota exterrita sylvis diffugiunt armenta. *Virg. Georg.* 3. Diffugiunt stellæ. *Ovid.* Diffugère nives. *Hor.* Terrores animi. *Lucr.* Vi fulminis vina repentè diffugiunt, vasis integris. *Id. Per la violenza del fulmine vassene in fumo il vino, restando intero il vaso*.

2 *Per isfuggire, evitare*. 1. *a*. Diffugerunt permulti id, quod ostendam. *Cic.* Nec tamen diffugio, quin dicam, quæ sciam, de suillo pecore. *Varr. RR. c.* 4. *Nè però ricuso &c. Al.* Defugio.

Diffulguro, as &c. *Sfolgorare*. 1. *a*. Postes diffulgurat ardor. *Sidon. car.* 11.

Diffulmino p. b. as, &c. *Fulminar da varie parti*. 1. *a*. Furit, & diffulminat omnem ob tantum turbam. *Sil.* 5. *Sbaratta, come un fulmine, tutta la gente*.

Diffundito p. b. as, &c. *Spargere, dissipare, mandar male*. 1. *a*. Ubique sese diffunditans. *Ammian. l.* 6. 23. Sol, mens mundi, nostras mentes, velut scintillas, ex sese diffunditans. *Id.* 21. 3. Amoris vi diffunditari, ac deteri. *Plau. Merc.* 1.

Diffundo is, fudi p. l. fusum p. l. *Diffondere, versare, spargere in più parti*. 1. 3. *a*. Terra semen tepefactum complexu suo diffundit. *Cic. de Sen.* Diffundere crimen paucorum in omnes. *Ovid.* Comas ventis. *Virg.* Vites in orbem. *Col.* Vinum in cados, & dolia. *Cic. Imbottare il vino*. Vinum diffusum. *Hor. Imbottato*. Error longè, latèque diffusus. *Cic. Fin.* 2. *Errore sparso da per tutto*. Quibus vinum diffusum è pleno sit œnophoro. *Id. de Fin. Versato &c.* V. Defundo.

2 *Per allargare, spandere, dilatare*. 1. 3. *a*. Virtus ex bonis quasi diffunditur, & incommodis contrahitur. *Cic. de Am.* Morbus diffunditur à capite. *Plin.* 4. *ep.* 22. *Deriva &c.* Diffundetque animum omnibus ista dies. *Ovid. de Art.* 1. *Rallegrerà ognuno*. Diffusus *partic.* Jus civile, quod nunc diffusum, & dilatatum est. *Cic. de Or.* Color diffusus sanguine. *Id. Nat.* 3. *Color sanguigno*. Corona diffusior. *Plin.* 7. 17. *Uditorio più numeroso*. Fortè Jovem memorant diffusum nectare, curas seposuisse graves. *Ovid. Met. Ubriaco di nettare &c.* Vultus diffusus. *Stat.* 4. *Sil.* 2. *Viso lieto dal vino*. Platanus patulis diffusa ramis. *Cic. de Or.* 1. Diffusi jugera campi. *Marz.* 3. *ep.* 31. Diffusa sus. *Plin.* 16. 6. *Troja grossa, e grassa*. Laus, vel benevolentia longè, latèque diffusa. *Cic. pro C. Bal. & de Leg.*

Digero p. b. is, gessi, gestum. *Distribuire, portare in diverse parti*. 1. *a*. Cibus, & potio in omnes membrorum partes digeruntur. *Cels. in pref.*

Interdum discordantibus ventis, aquæ maris digeruntur. *Plin. jun.*

2 *Per ordinare, disporre, assettare.* 1. *a. ed acc. con in.* Digerere Acta, *sive* tempora. *Liv. Descrivere con ordine le cose seguite.* Remp. *Cic. pro R. P. Reggere bene la Rep.* Argumenta in digitos. *Quint.* Massam in pastillos, *vel* in partes. *Plin.* Jus civile in genera. *Cic. Orat.* Arbores in quincuncem. *Id.* Habeo istius tabulas omnes, quas diligentissimè legi, atque digessi. *Id. Ver.* 3. Tu cinge comam, tu digere crines. *Col. l.* 10. Nomina in codicem accepti, & expensi digesta habeo. *Cic. pro Quint. Tengo registrati i debitori nel libro dell'introito, ed esito.* Nulli fuerunt, qui illa artificiosè digesta, generatim componerent. *Id. de Or.*

3 *Per digerire, smaltire, padire.* 1. *a.* Digerere cibum. *Quint.* Humorem, *vel* materiam concretam. *Cels. Risolvere qualche umore.* Sudore digeritur ille humor. *Id.* Æger digeritur in balneis, &c. *Id. L'infermo si alleggerisce sudando &c.* Stomachus concaluit, ut digerat multa cruda faciliùs. *Cic. Attic. l.* 4. Corpus tùm solvit tabes, ac digerit artus. *Lucan. l.* 8. *Consuma &c.* Ità digerit omnia Calchas. *Virg. En. l.* 2. *Così interpreta &c.* Fac, ut mea mandata digeras, persequare, conficias &c. *Cic. ad Q. Fr.* 2. *Che eseguisca &c.* Triduo purissimum, & digestissimum esse. *Marc. Empir.* 22. *Ben concotto &c.*

Digladior, aris, atus. *Fare à coltellate. dep. ass.* Quibus digladiarentur inter se Cives. *Cic. de Leg.* 3. *Per disputare alla gagliarda.* Antipater digladiatur cum Carneade tot voluminibus. *Cic. Acad.* Philosophi ea, de quibus plerique digladiari solent, contemnunt. *Id. de Offic.*

Digno, as, &c. *Degnare, stimar degno.* 5. *a. è l'infin.* Æterno cunctas ævo qui nomine dignant. *Cic. Arat.* Quis Deos infernos, quibus cœlestes, dignet decorare honoribus? *Pacuv. ap. Non. c.* 7. Cum me non dignarent aspicere. *Id. è ant. Quindi* Dignor, aris *pass.* Qui ob egregiam virtutem tali honore dignati sunt. *Cic. de Inven.* Observantia est, per quam homines cultu quodam, & honore dignantur. *Id. ibid.* Dignatus, & dignandus *part. pass.* Dignatus honore, *vel* conjugio. *Virg. Sil.* Quæ autem secundum naturam essent, ea sumenda, & quadam æstimatione dignanda, docebat. *Cic. Acad.* 1.

Dignor, aris, atus. *Lo stesso.* 5. *d.* Dignari aliquem veniâ. *Ovid.* Haud equidem tali me dignor honore. *Virg.* Universum genus operas aliquas publico spectaculo præbentium, etiam curâ suâ dignatus est. *Suet. in Aug. Per degnarsi d. ass. e l'infin.* Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor. *Hor. l.* 1. *ep.* 20. Musæ dignatæ sequi nostra vestigia. *Ovid.*

Dignoro p. l. as, &c. *Marcare, segnare bestiame.* 1. *a. Festo. è ant.*

Dignosco, is, dignovi p. l. dignotum p. l. *Conoscere, ravvisare, discernere.* 1. 6. *a.* Eo habitu nemo illum dignoscebat. *Suet.* Dignoscere terram sapore. *Col.* Civem ab hoste, verum à falso. *Hor. E poet. senza prepos.* Pauci dignoscere possunt vera bona, atque illis multùm diversa. *Juven. Sat.* 10. Curvo dignoscere rectum. *Hor. l.* 1. *ep.* 15. Dinosco *pro* Dignosco. *Salmas.*

Digredior, eris p. b. gressus. *Partirsi, andarsene via, discostarsi.* *d. ass.* Digredi

gredi ab amico. *Cic.* Iniquo patiebar animo, te à me digredi. *Id. Fam.* Timebam, nè à me digredi non posset. *Id. Att.* Quum, eo digressus essem consilio, ut &c. *Id. Fam.* Luna tùm congrediens cum Sole, tùm digrediens. *Id. Nat.* Digredimur paulùm, rursumque ad bella coimus. *Ovid. Met. 9.* Digredi ad pedes. *Liv.* In latus. *Plin.* Mulier digressa à marito. *Suet. Ces.* 43. *Donna, che ha fatto divorzio.*

2 *Per disviarsi, divertire, uscir di proposito.* Huc longiùs quàm voluntas fuit, à proposito digressa est oratio mea. *Cic. Ver.* Digredi ab eo, quod proposuerit. *Id. de Or.* Delectandi causâ digredi parumper à causa. *Id. cl. Or.* Paululùm digredi de cursu. *Id. partit.* Nobis de causa digredi, nisi per locum communem displicet. *Id. Inv.* 1. Dolore efferri, & iracundia longiùs digredi, quam sapientis hominis ratio postulat. *Id. Arusp.* Ad id, unde digressi sumus, revertamur. *Id. de cl. Or.*

Digrunnio, is, ivi, itum p. l. *Grunnire. n. ass.* Scurra digrunnit prior. *Phadr. 5. fab. 6. v. 27.*

Dijudico p. b. as, &c. *Giudicare distintamente, dar giudizio, distinguere.* 1. 6. *a. ò l'infin.* Cur id priùs dijudicas, quàm scis, quid veri sit? *Ter.* Dijudicare vera, & falsa. *Cic. Acad.* 4. Vera à falsis. *Id. Part.* Uter utri virtute sit anteferendus. *Cæs. B. G.* Non facilè dijudicatur amor verus, & fictus. *Cic. Fam.* Homo benevolus, & simulator. *Cic. de Petit.* Ille optimum te esse, dijudicat. *Plau.* Utrum igitur inter has sententias dijudicare malumus, an ad propositum redire? *Cic. Tusc.*

2 *Per decidere, diffinire, terminare, giudicar per sentenza.* 1. *a. ò abl. con de.* Dijudicare de controversiis. *Cic. pro Quint. Decidere le differenze.* Dijudicatæ sunt ferro discordiæ civium. *Paterc.* Verbis controversias, non æquitate dijudicas. *Cic. pro Cec.* Dissentiones ejusmodi fuerunt, ut internecione civium dijudicatæ sint. *Id. Cat.* 3. Ut sine ullo errore dijudicare possimus. *Id. Off.* Dijudicatus, *&* Dijudicandus *part.* Dijudicata lis. *Hor. 3. od. 5.* Honesta, & turpia, naturà, non opinione dijudicanda sunt. *Cic. de Leg.*

Dijungo, is, junxi, junctum. *Disgiungere, disunire, separare.* 1. 6. *a.* Dijungere jumenta. *Cic. de Div. 2. Discoppiarli.* Dijungere me ab illo, volo. *Id. Att.* Totum est aliud, posteà quàm sum à te dijunctior. *Id. ib.* 12.

Dilabor p. l. eris p. b. lapsus. *Scorrer giù, ò cadere, rovinare. d. ass.* Fluvius in mare dilabitur. *Hor.* Glacies liquefit, & dilabitur. *Cic. de Nat.* Domus deserta dilabitur. *Lattan.* Præclarissimè constituta Resp. dilaberetur. *Cic. Off.* 2. Dilapsâ fortunâ devolant assentatores. *Aut. ad Her. In dar volta la fortuna, gli adulatori sfariscono.* Dilabi in aliquam turpitudinem. *Id. de Off. Cadere in qualche disonestà.* Assentio omnis dilabitur. *Id. Suanisce.* A sapientum familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio nostra dilabitur. *Id. de Am.* Ædem Jovis vetustate dilapsam, refecit. *Liv. l.* 4. Mundus dilabens. *Lattan. Mancante, giunto al fine.*

2 *Per partirsi nascosamente, ritirarsi alla sfuggita, ritornare.* In sua quisque tecta no[illegible]u dilabitur. *Liv.* Amor cum forma dilabitur. *Claud.* Curæ dilapsæ. *Ovid.* Plures eorum meà memorià dilabuntur. *Cic. Phil.*

Di

Di molti di loro hò smarrito la memoria. Sed intento opus est animo, nè omnia dilabantur, si unum aliquid effugerit. *Id. Tusc.* Scribere sæpè aliud cupiens, dilabor eòdem. *Ovid. Pont.* 4.

3 *Per consumarsi, corrompersi, perire, dileguarsi*. Malè parta, malè dilabuntur. *Sall.* Concordiâ parvæ res crescunt, discordiâ maximæ dilabuntur. *Cic. de Off.* Sed ut est apud poetam, nescio quem, malè parta, malè dilabuntur. *Id. Phil.* 2. Dilabitur navis vetustate. *Liv. l.* 33. Vestis condita situ. *Col.* Dilabuntur vectigalia, *seu* census negligentiâ. *Liv. Le rendite si perdono per trascuraggine*. Omnis invidia dilapsa est. *Sall. Tutto l'odio s'svanito*. Dilapsa cadavera tabo. *Virg. Georg.* 3. *Corrotti &c.*

Dilacero p. b. as, &c. *Lacerare, stracciare*. 1. *a.* Dilacerare artus, *vel* membra. *Sen. Trag.* Non vidit, distractione humanorum animorum, discerpi, & dilacerari Deum. *Cic. de Nat.* 1. Dabor dilaceranda feris. *Catul. Per consumare, distruggere, mandar male*. Dilacerare opes. *Ovid.* Et annum integrum ad dilacerandam Remp. quæreret. *Cic. prò Mil.*

Dilamino p. b. as &c. *Dividere in due parti*. 1. *a.* Has [nuces] puer aut certo rectas dilaminat ictu. *Ovid. de Nuce*.

Dilancino p. b. as, avi, atum. *Straziare*. 1. *a.* Membra dilancinata interficit. *Pruden. hymn. Vincen.*

Dilanio, as, &c. *Stracciare, sbranare, squartare, dimembrare*. 1. *a.* Tu P. Clodii cruentum cadaver nocturnis canibus dilaniandum reliquisti. *Cic. pro Mil.* Inornatas dilaniata comas. *Ovid. Amor.* 3. Dilaniata foras dispergitur; interit ergo. *Lucr. l.* 3.

Dilapido p. b. as, &c. *Purgare, nettar dalle pietre*. 1. *a.* Locum bipalio vortito, dilapidatoque. *Cato. RR. c.* 46. *Al. legg.* Delapidato. *Per consumare, disperdere, mandar in mal hora*. M. Antonius publicam dilapidabat pecuniam, ærarium exhauriebat &c. *Cic. de Offic.* Labores hominum grandine dilapidat Jupiter. *Col.* Priusquam dilapidet nostras triginta minas. *Ter. Phorm.* 5. *Pria che mandi à male &c.*

Dilargior, iris, itus p. l. *Donare à molti, donar largamente*. 4. *d.* Qui omnia sine ulla religione, quibus voluit, est dilargitus. *Cic. de leg. Agr.* 2. Dilargitus *part. pass.* Dilargitis proscriptorũ bonis. *Sall. ap. Gell. l.* 15. *c.* 13.

Dilato p. l. as, &c. *Dilatare, distendere, allargare, amplificare*. 1. *a.* Ipsius autem partes eæ, quæ sunt infra, dilatantur, quæ autem supra, contrahuntur. *Cic. de Nat.* 2. Dilatare aciem. *Liv.* Non dilatabo orationem meam. *Cic. pro Flac.* Cato nullum sequitur florem orationis, neque dilatat argumentum, sed &c. *Id. Partit.* Vestra gloria, quamvis in angustiis, se dilatari vult. *Id. in Somn.* Dilatare manum. *Id. Or.* Literas. *Id. de cl. Or.* Dilatatus *part. pass.* Quorum rebus gestis Imperium Lacædemoniorum dilatatum putatur. *Cic. de Off.* Eloquentiam, Dialecticam dilatatam, esse putant. *Id. de cl. Or.* Hæc lex dilatata in ordinem cunctum, coangustari etiam potest. *Id. de Leg.* 3.

Dilatro p. b. as, &c. *Abbajar molto, schiamazzare*. *n. ass. Gell.*

Dilaudo, as, &c. *Lodar molto, e per ciascuna parte*. 1. *a.* Aut attingere eos libros, quos tu dilaudas. *Cic. Att.* 6.

Dili-

Dilaxo, as, &c. *Allargare*. 1. *a*. Cruribus crura dilaxat. *Lu. il. ap. Porphyr. Scholiast. in l. 1. Sat. 2. Hor.*

Diligo p. b. is, lexi, lectum. *Amare, tener caro*. 1. *a*. Admodùm, valdè, mirificè, unicè diligere aliquem. *Cic. in ep. Amar molto, ò singolarmente*. Ex æquo omnes. *Ovid. Amor tutti ugualmente*. Officia tua, observantiamque diligo. *Cic. pro Corn. B.* Me aut amabis, aut saltem diliges. *Id. Fam.* Usqueeòne te diligis, & magnificè circumspicis, ut ita petas? *Id. pro R. Com. Ti pavoneggi &c.*? Diligitur nemo, nisi cui fortuna secunda est. *Ovid. Pont.* 2. Parvo dilexit spatio Minoida Theseus. *Prop. l.* 2. Quis nunc diligitur, nisi conscius? *Juven. Sat.* 3. Sub qua decubuit requiescens, diligit umbram. *Corn. Gall.* Ut scires, eum non à me diligi solùm, sed etiam ama i. *Cic. Fam.* Ut mihi nunc denique amare videar, antea dilexisse. *Id. ibid. l. 9. ep.* 14. *Sicche* Diligo *è meno di* Amo. Dilectus *part. pass.* Magno dilectus amore. *Virg. En.* 1. Dilectæ Thetidi Alcyones. *Id. Georg.* 1. Stabat præterea luco dilectior omni, laurus. *Claud. de rapt.* 3. Augur Apollineis modò dilectissimus aris. *Stat. l. 8. Theb. Per dividere*. Machærâ elephantum diligit. *Plau. Curc.* 3. Pernam totam diligit. *Titin. Al. leg.* Difficit. *Al.* Dirigit, *Al.* Disecat.

Dilorico p. l. as, &c. *Smagliare, smantellare, ò squarciare*. 1. *a*. Gladius ille hostes diloricabat. *Egesip.* Orator excivit reum, ejusque tunicam diloricavit, ut cicatrices ostenderet. *Cic. de Or.* 2. *Gli squarciò la camicia, perchè &c.* Diloricatis statim pannulis. *Apul. A. A. l.* 7.

Diluceo, luces p. l. luxi s. s. *Rilucere, risplendere, lucere chiaramente*. *n. ass. ò* 3. *n*. Omnem, crede, diem tibi diluxisse supremum. *Hor. l. 1. ep.* 4. *Fà conto, ch'ogni dì sia l'ultimo di tua vita*. Eo die, qui post eam noctem diluxerit. *Gell. l.* 2. Donec diluxit rerum genitalis origo. *Lucr. l.* 5. *Per esser chiaro, e manifesto*. 3. *n*. Dilucebat res magis Patribus, & Consulibus. *Liv. l. 3. c.* 16.

Dilucescit, ebat, diluxit. *Farsi giorno*. 1. *imp*. Comprehensi ad me, quum jam dilucesceret, deducuntur. *Cic. in Catil.* 3. Discussa est illa caligo, quam paulò ante dixi: diluxit; patet; videmus omnia. *Id. in Phil.*

Dilucido p. b. as, &c. *Far chiaro, rischiarare*. 1. *a*. Nam quod in docendo, rei dilucidandæ causâ, dolum appellavimus &c. *Aut. ad Her.* 3.

Diluculascit, ebat s. p. *Farsi l'alba*. 1. *imp. Passer.*

Diluculat p. b. abat, avit. *Inalbarsi, farsi l'alba*. 1. *imp*. Die crastino, ubi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges veniant. *Gell. l. 2. c.* 29.

Diluo, is, dilui, dilutum p. l. *Lavare, purgare*. 1. *a*. Sanguine diluitur tellus. *Fur. Ant.* Diluere os, maculas, labra, pectus. *Catul. Valer.* Nè canalibus aqua immissa lateres diluere, posset. *Cef. B. C. Disfare &c.*

2 *Per temperare, mescolare*. Diluere aliquid aceto. *Cels.* Helleborum. *Pers. Temperarlo*. Colorem. *Ovid. Stemperare il colore*. Diluit & lacrymis mœrens unguenta profusis. *Ovid. Pont.* 1. Cui tu lacte favos, & miti dilue Baccho. *Virg. Georg.* 1. Diluti bibis unciam Falerni. *Mart. 1. ep.* 107. *Adacquato &c.* Urina diluta. *Cels.* 2, 4. *Chiara &c.* Luteus color rufo

ruto est dilutior. *Gell.* 2. 26. *Più svanito &c.* Gallos post hæc dilutiùs esse poturos. *Cic. Frag. Or. pro Fon.* Potio quàm dilutissima. *Cels.* 1. 3. *Assai sciolta &c.* Dilutas, queritur geminet quòd fistula guttas. *Pers. Sat.* 3. *Che la penna renda l' inchiostro troppo liquido.* Nisi Hymettia mella falerno nè biberis diluta. *Hor.* 2. *Sat.* 2. *Stemprato &c.*

3 *Per disciorre, ò spiegare, dichiarare.* 1. 3. *a.* Diluere vinculum. *Gell.* Dilue mihi quod, rogavi. *Plau. Rud.* 4. Quum ego unaquaque de re dicam, & diluam. *Cic. pro Cluen.*

4 *Per cancellare, tor via, ò diminuire, snervare.* 1. *a.* Diluere tristitiam. *Gell.* Curas mero. *Ovid.* Vitium ex animo. *Prop.* Quæ cogitatio omnes molestias extenuat, & diluit. *Cic. Tusc.* Labores boum diluit cœlum ingenti pluviâ. *Virg.* Diluere auctoritatem alicujus. *Sen. ep.* 29. Vires affectuum. *Quint.*

5 *Per confutare, rigettare, ò ribattere le accuse.* 1. *a.* Diluere crimina adversariorum. *Cic. cl. Or.* Calumniam, *seu* crimen illatum. *Id. Discolparsi.* Contrarias argumentationes. *Id. Inv. Ribattere le obbiezioni.* Quæ tu diluas, oportet, & falsa esse, doceas. *Id. pro Cel.* Diluere, quæ contra dici possunt. *Id. Inv.* Mors P. Clodij, de qua si nollem diluere crimen, ut dilui; tamen &c. *Id. pro Mil.* Seu capitale nefas operosâ diluis arte. *Ovid. ad Pis.*

Diluvio, as, &c. *Inondare, coprir d'acque.* 1. *a.* Ultràque minantur omnia diluviare ex alto gurgite ponti. *Lucr.* 5.

Dimadeo, mades p. b. dui, :. s. *Liquefarsi.* *n. ass.* Dimaduere nives. *Luca.* 6.

Dimano p. l. as, &c. *Gocciare, ò scorrere in diverse parti.* *n. ass.* Tenues sub artus flamma dimanat. *Catul. car.* 51. *Al. leg.* Demanat. *Per ispargersi, ò pervenire.* *n. ass.* Meus hic forensis labor ad hominum existimationem dimanavit. *Cic. pro Cel.*

Dimetior, iris p. l. mensus. *Misurare.* 3. *d.* Dimetiri versus pedibus, peccata digitis. *Cic. Part. Or.* Dimensus *part. depon.* Omnia sum dimensus. *Id. de Sen.* Quem dimensa ratio docuit, quid acciderit. *Id. Or. Overo pass.* A quo essent illa dimensa, atque descripta. *Id. ib.* Orbis, *sive* Annus, certis partibus dimensus. *Virg.* Dimetiendus *part. pass.* Studium dimetiendi penè cœli, atque terræ. *Cic. de Sen.* [illegible]e syllabis propemodum dinumerandis, & dimetiendis loquemur. *Id. ib.*

Dimeto p. l. as, &c. *Disegnare, misurare.* 1. *a.* Dictator postquam sine magno incommodo progredi non potest, locum castris dimetari, jussit. *Liv.* 8. 38. Atque ita dimetata signa sunt, ut &c. *Cic. de Nat.* 2. *Al. leg.* Demetata.

Dimetor p. l. aris, atus. *Misurare.* 3. *d.* Dimetati cursus siderum. *Cic. Nat.*

Dimico p. b. as, avi, ui, atum p. l. *Combattere, menar le mani.* *n. ass. ed abl. col cum, de, pro.* Alteri dimicant, alteri victorem timent. *Cic. Fam.* De sua potentia dimicant homines periculo civitatis. *Id. Attic.* Dimicare gladiis. *Ovid. Am.* Hastis, acie, prælio. *Liv.* Ille dimicat cum fratre de imperio; *vel* dimicant inter se fratres. *Cic. Plin.* Quum Posthumius cum Octavio prælio dimicaret. *Cic. de Nat.* Dimicare pro ali-

quo,

quo, *vel* pro re aliqua. *Id.* Pro patria. *Id. Tusc.* De vita. *Id. pro Arch.* De fortunis. *Id. Att. Combattere per difesa della patria, della vita &c.* Rei de capite dimicantes. *Id. pro Sest. Che tenzonano à rischio della vita &c.* Dimicui *pret. pro* Dimicavi *è poet.* Ut vincam, toties dimicuisse, pudet. *Ovid. Amor. Si usa anche imperf.* Dimicatumque pro frutice est. *Plin. l.* 12. 25. Cum Pyrrho de imperio dimicabatur. *Cic. de Off.* 1.

Dimidio, as &c. *Partir per mezzo.* 1. *a.* Eximunt ex anno unum, dimidiatumque mensem. *Cic. Ver.* 4. Versiculi dimidiati. *Id. Tusc.* Ferre plus dimidiati mensis cibaria. *Id. ib.* Luna dimidiata. *Plin.* 16. 39.

Diminoro p. l. as &c. *Diminuire* 1. *a. Tertull. de Anim.* 33.

Diminuo, is, minui, minutum p. l. *Diminuire, scemare.* 1. 3. *a. ò abl. con ex, ò de.* Diminuere laborem alicui. *Plau.* Cerebrum. *Id. Bacch.* Caput alicui. *Ter. Eun.* 4. *Fracassare il capo &c.* Quicquam ex regia potestate. *Liv.* Aliquid de facultate, de voluptate, de bonis alicujus, de tempore, &c. *Cic.* Diminutus est auxilio. *Id. de Ar. resp. Gli fù scemato l'ajuto.* Nè quid de bonis, quæ L. Octavii Nasonis fuissent, cui L. Plancus hæres est, diminuerent. *Id. Q. Fr.* 1. 2. Diminuta potentia. *Cæs. B. G.* 1. Diminutis prædiis. *Cic. pro Syll. Alienati i Poderi.* Qui capite non sunt diminuti. *Id. Top. Non peggiorarono di condizione, ò stato.* Interitu talis Auguris, dignitatem nostri Collegii diminutam, dolebam. *Id. cl. Or.* Separatione partium, magnitudines Artium sunt diminutæ. *Id. de Or. Scapitarono &c.* V. Deminuo.

Dimitto, is, misi p. l. missum. *Mandare in diverse parti, mandar giù.* 1. *a.* Dimittere nuntios, legatosque in omnes partes. *Cæs. B. G.* Per omnes civitates. *Suet.* Literas in varias urbes. *Liv.* Agmen in æquum, *sive* in planitiem. *Id.* Se in valles. *Cæs.* Se ad aurem alterius. *Cic. Accostarsi all'orecchio, per parlare.* Sanguinem è capite. *Var. Salassar dalla vena cefalia.* C. Manlium Fesulas, Septimium in agrum Picœnum, C. Julium in Apuliam dimisit. *Sall. Catil.* Equidem per littora certos dimittam. *Virg. En.* 1. *Spedirò messi per tutte le spiagge.*

2 *Per licenziare, dar licenza, ò commiato.* Dimisit eum à se cum bona gratia, *vel* cum pace. *Cic. Att. Il licenziò cortesemente.* Dimittere unam legionem, *vel* equitatum, cœtum, concionem, comitia, Senatum. *Id.* Militem ab exercitu. *Cæs. Cassare un soldato.* Folia, *seu* frondes suas dimittit arbor. *Plin. Le foglie cascano dall'albero.* Dimittere occasionem, tempus, libertatem, jus suum. *Cæs. Cic.* Dimisit eum febris, *vel* dolor. *Cels. Gli è cessata la febbre.* Dimissus *part.* Dimissa concio. *Cic. Att.* 2. Dimissa in Populos notitia nominis. *Sen. ep.* 31. *Divolgata &c.* Tum annui Consules, tùm dimissi Populo fasces. *Cic. de Rep.* 1. *Furono permesse le insegne &c.* Dimissus è corporis vinculis in cœlum animus. *Sen.*

3 *Per dimettere, tralasciare, abbandonare, lasciar da parte.* Dimittere amicitias, bellum, usum, *seu* morem aliquem. *Cic. Liv. Dismettere un usanza &c.* Non dimittam istam curam. *Cic. Att.* Sed dimittamus fabulas. *Id. de Off. Lasciam da parte &c.* Augures possunt concilia, vel instituta dimittere &c. *Id. de Leg.* Dimittere uxorem. *Suet. Ripudiar la moglie.*

ghe. Uxor dimissa è matrimonio. *Id. Tiber. c.* 49. *Ripudiata*. Dimittere scholam. *Id. Non tener più scuola*. Lacrymas in casus alterius. *Ovid. Piangere per le altrui sciagure*. Aliquid de gravitate, *vel* multùm de cupiditate. *Cic. in Phil.* De summa. *Id. Rimetter parte della somma*. Nunquam ille dimittit è manibus librum. *Id. Orat. Ei tiene sempre in mano &c.* Dimisit ipse iracundiam suam, *vel* ultionem Reip. *Cæs. Lasciò egli di vendicarsi per amor della Rep.* Non idcircò eorum usum dimiseram, quòd iis succenserem. *Cic. Fam.* 12. *Io non mi era ritirato dalla loro dimestichezza, perchè &c.* Sui quemque juris & dimittendi, & retinendi esse dominum. *Id. pro Corn. Balb.* Non cum vitæ tempore dimittendam esse commemorationem nominis nostri. *Id. pro Arch.*

Dimoveo, moves p. b. movi p. l. motum p. l. *Rimmovere, levar dal suo luogo, smuovere, distornare*. 1. 6. *a.* *ò abl. con ex, ò de*. Dimovère terram aratro. *Virg. Georg.* 2. Aliquem de suo cursu, de, *vel* è possessionibus, de spe, de metu, de suo statu, de gradu dignitatis. *Cic.* Ex ea possessione Rep. dimovère, ex qua Syllæ dominatio non dejecisset. *Id. in Rull.* Voluptates dimovent mentem ex sua sede, & statu. *Id. Parad. Li piaceri sensuali tolgono il senno*. Virtus nunquam potest dimoveri loco. *Id. Phil.* Dimovère à se, *vel* ab aliquo suspicionem. *Id. ante exil.* Molestiam. *Id. Ver.* Labem. *Id. pro Dom.* A terra nubes, *vel* ab aere. *Virg.* Humentemque aurora polo dimoverat umbram. *Id. En.* 4. Dimovit ille à se odium, struxitque in alterum. *Cic. de Or. Colui rovesciò in altrui l'odio &c.* Dimoveri, & depelli de loco necesse est eum, qui dejiciatur. *Id. pro Cec.* Ego de hac sententia non dimovebor. *Plau. Pers.* Dimotus *part.* Dimotæ murmur aquæ. *Ovid. Heroid.* 17. Dimotis omnibus. *Tac. hist.* 2. Dimota à centro suo tellus. *Plin. l.* 36. 18.

Dintrio, is, ivi p. l. itum p. l. *Far la voce della donnola*. *n. ass. Aut. Philom.*

Dinumero p. b. as, &c. *Numerare, annoverare, contare*. 1. 3. *a.* Dinumerare exercitum. *Plin. l.* 4. *c.* 11. Centurias. *Cic. Att.* Stellas. *Id. de Off.* Pecuniam alicui. *Id. in Ver.* Argentum, stipendium alicui. *Plau. Pagare il danaro, &c.* Jube nunc, jam dinumeret Babylo illi viginti minas. *Ter. Adel.* Dinumerandus *part. pass.* De Syllabis propemodùm dinumerandis, & dimetiendis loquamur. *Cic. Orat.*

Diradio, as, &c. *Formare à modo di raggi*. 1. *a.* Validam vitem in ramos diducere censeo, & traducibus dispergere, atque diradiare. *Col. l.* 5. *c.* 6.

Direpo p. l. is, psi, ptum. *Rampicare in giù*. *n. ass.* Direpit ad cubile setosæ suis. *Phadr. l.* 1. *fab.* 5.

Diribeo, ribes p. b. ribui, ribitum p. b. *Distribuire le polize à i votanti, per render il suffragio*. 1. 3. *a.* Diribere tabellas Senatoribus, *vel* comitiis centuriatis. *Cic.* An expectas dum de te 75. tabulæ diribeantur? *Id. in Pison.* Hic est ille domitor orbis Populus, qui Gentes, & Regna diribet. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *Distribuisce &c.*

Dirigeo, riges p. b. rigui, s. s. *Intirizire di freddo, ò per timore*. *n. ass.* Dirigui, quantusque fuit, calor ossa reliquit. *Cor. Gall.* Diriguere oculi. *Virg. Si strabunarono gli occhi*. At mihi flaventes diriguere comæ. *Ovid. in ep.*

Mi si

Mi si arricciarono i capelli &c. Gelidus formidine sanguis diriguit. *Virg. En.* 3. *Gli s'agghiacciò il sangue.* Diriguit visu in medio, calor ossa reliquit. *Id. En. l.* 8. *Sbalordì egli à questa vista.* Diriguit animus. *Sen. Imbalordì colui, rimase stupido &c.*

Dirigo p. b. is, rexi, rectum. *Dirizzare, addirizzare.* 1. *a.* Non secus ac si oculo rubricam dirigat uno. *Pers. Sat.* 1. Dirigere currum, cursum, equum, navem, gressum, iter ad urbem, ad litus, ad metam. *Cos. Virg.* Cursum suum aliquò. *Cic. pro Sest.* Dirigit huc puppem miseri quoque dextra Telonis. *Lucan. l.* 3. Lenta levi, certoque hastilia dirigit ictu. *Virg. En.* 12. Dirigere arcu tela. *Hor.* 4. *od.* 9. Nihil firmum teneo, quò judicium meum dirigam. *Cic. Or.* Dirigere aciem oculorum ad aliquem. *Catul. Drizzar lo sgaardo verso alcuno.* Cogitationes suas ad rem aliquam. *Cic. Acad.* 4. *Pensare &c.* Artem, & manum ad similitudinem archetypi. *Id. Orat. Ingegnarsi d' imitar l' esemplare.* Ad vitam Principis dirigimur, ad hanc convertimur. *Plin. paneg.* Ad ea se quisque dirigebat effingenda, quæ poterat. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *Si avanzava &c.* Dirigere se in aspectum. *Apul.* Qui in aliena cœnacula se dirigunt, furandi animo, hi directarii appellantur. *Ulpian. l.* 7. *ff. de extraor. crim.* Directus *part.* Iter directum. *Cic. pro Cel.* Ejus autem fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt. *Id. pro Cec.* Directus homo. *Id. pro Cel. Austero &c.* Huic tristi, ac directo seni responderet Cœlius. *Id. ib.* Directus locus. *Id. Ver. Scosceso. Al.* Diremptus. Omnibus est jus parietem directum ad parietem communem adjungere. *Id. Top. Rizzare un muro, che faccia angolo col muro commune.*

2 *Per ordinare, regolare, disporre.* Dirigere acies. *Hirt. B. Alex.* Agmina. *Virg. Porre in fila le squadre.* Castella. *Flor.* 4. 12. Marcus Cato vitam ad certam rationis normam dirigens. *Cic. pro Mur. Regolando la vita secondo il dettame della Ragione.* Antonius nil non ad rationem, & tamquam ad artem dirigebat. *Id. cl. Or. Tutto faceva metodicamente.* Honestate dirigenda est utilitas. *Id. Off. L'utile dee regolarsi coll' onesto.* Dirigere officium utilitate. *Id. ib.* Hanc ad legem dirigenda, & formanda oratio est. *Id. de Or.* Epicurei omnia dirigunt voluptate. *Id. Fin. Non hanno altra mira, che al diletto.* Dirigere in quincuncem ordines arborum. *Id. Ordinar gli arbori in figura triangolare, come l' V. majuscola. Per fendere, spaccare.* Elephantum machærâ dirigit. *Plau. Curc.* 3. V. Diligo. *in fin.* Direxsti *pro* direxisti. *Virg. En.* 6. *v.* 57.

Dirimo p. b. is, èmi p. l. emptum. *Dividere, separare, partire.* 1. 6. *a.* Dirimere suffragia. *Varr. R.R.* 3. *Separare le polize, ò i voti affermativi da' negativi.* Et non admissæ dirimit suffragia plebis. *Lucan.* 5. *Mette da parte.* Cato diremptis tabellis de Circulo se subduxit. *Cic. ad Q. Fr.* 3. 4. *Riconosciuti i Voti &c. Al.* Direptis. *Al.* Diruptis. Duo hæc oppida unius diei itinere dirimuntur. *Plin. jun. Son distanti fra se una giornata.* Dirimere controversiam, *seu* litem. *Cic. Off.* 3. *Aggiustare una differenza.* Qui se diremptúros controversiam putaverunt. *Id. Leg.* Dirimere rixas, iras, & altercationes. *Liv. Partir le risse &c.* Nox diremit prælium.

lium, *Plau. Amph.* 1. *La notte terminò la battaglia*. Dirempta mari gens. *Liv.* Anima morte dirempta [*sup.* à corpore.] *Lucr. l.* 1.

2 *Per rompere, sturbare, staccare, disfare*. 1. *a*. Dirimere generis humani societatem. *Cic. Off.* Conjunctionem cum aliquo. *Id. Fam.* Nuptias. *Suet.* Colloquium. *Cæs. B. C.* *Interrompere il ragionamento*. Ea res consilium diremit. *Sall. Quell'accidente frastornò il disegno*. Dirimere rem susceptam, *Cic. de leg. Rimettere la decisione d'un affare ad altro tempo*. Quid habet Aruspex, cur pulmo incisus, etiam in bonis extis, dirimat tempus, & proferat diem? *Id. Div. Differisca &c.* Appius Cl. pacem Pyrrhi diremit. *Id. pro Cel. Sturbò la pace, che dovea farsi con Pirro*.

Diripio, ripis p. b. ripui, reptum. *Rapire, torre à forza: ò rubbare, saccheggiare, mettere à sacco, ò à ruba*. 1. 3. 6. *a*. *ò abl, con de*. Diripere bona, opes, prædam. *Cæs.* Patrimonium dignitatis. *Cic. de Or.* Vestem à pectore. *Ovid.* Ensem vaginà. *Id. Met.* 10. Urbes, domos. *Cic. Cæs.* Sed quantum de authoritate mea diripuisset, tantum &c. *Cic. pro Syl.* Expilare socios, diripere Provincias, *Id. pro Pomp.* Omnia vexare, & diripere cupiunt. *Id. Phil.* Tanquam ab aliquo nefario prædone diriperetur patrimonium dignitatis. *Id. de Or.* Hos vos de Provinciis, si non aliquando deducendi essent, diripiendos non putaretis. *Id. de Prov. Dover essere tirati fuori con violenza &c.* Editum librum mirari homines, & diripere cœperunt. *Suet. in Vita Persii. Comprare à gara &c.* Domos nostras, & patriam ipsam vel diripiendam, vel inflammandam reliquimus. *Cic. à Tir. Fam.* Domus mea diripiebatur. *Id. Att.* Hippolyte infelix, velles coluisse Dionem, quum consternatis diripereris equis. *Ovid. Fast.* 5. *Essendo squarciato &c.* Direptus *part. pass.* Res ex tota Asia direptas in suum regnum congesserat, *Cic. pro L. Man.* Domus direpta. *Virg. En.* 2. Cadmi tegmen erat pellis direpta leoni. *Ovid.* Ibi quinque dies morati, direpto, & vastato Amano, inde discessimus. *Cic. ad Att.*

Dirumpo, is, rupi p. l. ruptum. *Rompere à forza, spartire*. 1. 3. *a*. Dirumpere tabellas. *Cic. Stracciar le polize &c.* Dirupit mihi caput fuste. *Plau. Mi fiaccò il capo, &c.* Dirupi penè me in judicio Galli Caninii. *Cic. Fam. Io ebbi quasi à scoppiare difendendo la causa di &c.* Nihil metuo, nisi medius dirumpar miser. *Plau. Se non sarò spaccato per mezzo &c.* Dirumpi dolore. *Cic. Att.* 7. *Crepar di doglia*. Dirumpor, dum hæc narras, *Ter. Io scoppio di rabbia &c.* Itaque jam infinito fratris tui plausu dirumpitur. *Cic. Fam. Crepa d'invidia &c.* Repentè amicitias, exortâ aliquâ offensione, dirumpimus. *Id. Amic.* Dirumpere societatem. *Id. Off. Sciorre la lega &c.* Ludum. *Plau. Interrompere il giuoco &c.* Montes diruptis rupibus inaccessi. *Ammian.* V. Disrumpo.

Diruncino p. b. as, &c. *Segare, ò piallare*. 1. *a*. *Plauto*. V. Deruncino.

Diruncio, is, ivi, itum p. l. *Purgare, smacchiare*. 1. *a*. *Festo*. *è ant.*

Diruo, is, dirui, dirutum p. b. *Rovinare, distruggere, diroccare*. 1. *a*. Diruere arcem, urbem, mœnia, maceriem, tecta. *Liv. Cic. Ter.* Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis. *Hor. l.* 1. *ep.* 1. Fragor tectorum, quæ diruebantur. *Liv.* 1. 29. Complures dirutas, ac penè de-

sertas

fertas Urbes, per te esse recreatas. *Cic. ad Q. Fr.* Homo diruptus, dirutusque Q. Cœlius. *Id. Precipitoso &c.* Miles ære dirutus. *Id. Ver.* 7. *Soldato privato del soldo.* Diruta sunt aliis, uni mihi Pergama restant. *Ovid. Her.* 1. Arbustaque diruta ripis, *Virg. En.* 9.

Discalceo, as, &c. *Scalzare.* 1. *a.* Prodierit in publicum sine cinctu, & discalceatus. *Suet. Ner.* 51. Discalceor, & discingor ut &c. *Paterc.*

Discapedino p. b. as, &c. *Aprire, allargare.* 1. *a.* Hyagnis primus in canendo manus discapedinavit. *Apul. Florid.* 1. *da non usare.*

Discaveo, caves p.b. càvi p.l. cautum. *Guardarsi bene, n. ass. ò* 3.6. *n.* Dictum facesse elatum, & discaveas malo. *Plau. Men.* 2. *pro* à malo.

Discedo p. l. is, cessi, cessum. *Partirsi, andar via, allontanarsi. n. ass.* Servium discessisse Athenis, molestè tuli. *Cic. Fam.* 6. Tecum discedit, si tu discedere possis. *Ovid. Met.* 3. Discedere à patria, à Gallia, de Provincia, à fide, à justitia, *vel* jure, à consuetudine, à mediocritate, à studiis, à malitia, è conspectu, &c. *Cic. Ces. Ovid.* Ab amicis. *Cic. Violar l'amicizia.* Ab officio. *Id. Mancar dal suo dovere.* A, *vel* de sententia. *Ces. Cangiar opinione.* A *vel* ex vita. *Cic. Tusc. Morire &c.* Is à constantia, à mente, atque à se ipso, timoris magnitudine, discessit. *Id. Div. La veemenza del timore lo fece mutar di proposito, ed uscir di senno.* Cœlius discessu meo discessit à sese. *Id. cl. Or.* Sed eò discessisti, quò ego te nè persequi quidem possem triginta diebus. *Id. Fam.* 3. Discedere ad urbem. *Virg. En.* 12. Mihi certum est à judiciis, causisque discedere. *Cic. de Or.* 3. *Son risoluto di lasciare &c.* Discedere ab armis, à recta conscientia. *Id. Phil.* 8. Discedere in sententiam alicujus. *Id. Seguir l'opinione d' alcuno.* In alia omnia. *Id. Sentire tutto il contrario.* Frequens eum Senatus reliquit, & in alia omnia discessit. *Id. Fam.* Discessi in hanc opinionem, ut &c. *Id. Fam. M'appigliai à questo partito, che &c.* Nunquam ex animo meo discedet tanti viri, *vel* beneficii memoria. *Id. Som. Non mi uscirà mai dalla mente, &c.* Pedem ille ab amico non discedit. *Plau. Ei non s'allontana nè pure un palmo dall'amico.* Non discedere digitum à virtute, *vel* ab honesta sententia, *Cic.* Neque ab argento digitum discedere. *Id. Ver.* Discedere cubitum. *Id. Som. Andare à dormire.* Discessit ab eo quartana. *Cic. Att. La quartana l'hà già lasciato.* Uxor discessit à viro. *Cel. à Cic. Ella hà fatto divortio.* Hæc tanta injuria non impunita discedet. *Cic. Ver. Questo sì grande affronto non anderà impunito.* Victor, *vel* superior discessit, [*sup.* à certamine, *vel* judicio] *aut* inferior. *Id. pro Cecin. Vinse: ò fù vinto.* Quum hic Juris consultus fuerit superior discessurus. *Id. de Or.* Is omnium, qui aderant, judicio discessit probatus. *Id. cl. Or.* Cùm à te discessi, nemo mihi illo charior est. *Id. Attic. Toltone te, nessuno amo più di lui.* Cùm à fraterno amore discessi, tibi primas defero. *Id. Att. Da mio fratello in fuori, tu appo me nell'amore tieni il luogo primiero.* Cæsaris familiares, quum ab eo discesserint, me habent proximum &c. *Id. Fam. Dopo lui.* Quum à vobis, meæ salutis authoribus, discesserim. *Id. Fam. Dopo voi &c.*

2 *Per discordare, dissentire.* Herillus multùm à Zenone discedit. *Cic. Acad.*

3 *Per*

3 *Per dividersi, aprirsi*. Marsico bello cœlum discessit. *Cic. Div.* Quum cœlum discessisse visum est, atque in eo animadversi globi. *Id. ib.* Quum terra discessisset magnis quibusdam imbribus. *Id. Offic.* 1. In duas partes Civitas discessit. *Sall.* In duas factiones. *Tac. Hist.* 5. 12. *Si divise la Città in due partiti*.

4 *Per ottenere, impetrare. n. ass. e l'ut, ò nè al congiunt.* Si possum discedere, nè causa optima in Senatu pereat. *Cic. Att.* 2. Modò ut hoc consilio possit discedi, ut uxorem ducat. *Ter. Phor.* 5. *Pur che si possa impetrare che &c.* Decurritur ad S. C. quo nunquam ante discessum est. *Cæs. B. C. l.* 1. *Che non fù mai ottenuto &c.* Discesti, *pro* discessisti. *Plau. in Asin.* Discessus, a, um, *part. depon. Essendo partito.* Custodibus discessis multi interficiuntur. *Cel.* 4. *ap. Prisc.*

Discepto, as, &c. *Disputare, contendere, contrastare, litigare, n. ass.* Disceptare inter se, *vel* cum alio de re aliqua. *Liv. Cic.* Verbis. *Liv.* Armis de jure publico. *Cic. Fam.* In hoc uno prælio disceptat omnis fortuna Reip. *Cic. Fam. Dall'esito di questa guerra pende tutta la fortuna della Rep.*

2 *Per esaminare, discutere, dibattere.* 1. *a.* Feciales bella disceptabant. *Cic. Leg. Gli Araldi eran arbitri delle guerre.* Quum Academici Stoicorum controversias disceptarent. *Id. Tusc. Esaminando &c.*

3 *Per giudicare, arbitrare, diffinire, decidere.* 1. *a.* Et isti est præpositus quæstioni, qui hæc justè, sapienterque disceptet. *Cic. pro Mil.* Hanc, Cæsar, causam, si in foro dicerem, eodem audiente, & disceptante te &c. *Cic. pro Dejot.* Disceptare damni *pro* damnum. *Ca[illegible] ato.*

Discerno, is, crevi p. l. cretum p. l. *Dividere, separare.* 1. 6. *a.* Flumen, *vel* mons, fines eorum discernebat. *Sall.* Discernere stultum à sapiente. *Cic. pro Pomp.* Vera à falsis. *Id. Acad. e Plin.* Limes agro positus, litem ut discerneret arvis. *Virg. Togließe i litigj, dividendo i confini.* Ager discretus saxo. *Stat. Theb.* 5. Hic ubi discretas insula rumpit aquas. *Ovid. Fast.* 2. *Quì, dove l'isola fende l'acque divise.*

2 *Per conoscere distintamente, discernere, divisare, differenziare.* 1. 6. *a.* Discernere fas, atque nefas. *Hor.* Diem, & noctem. *Virg.* Nequibant, in tanta multitudine confusa, discernere suos. *Liv.* Uxorem, sororemque non discernis. *Cic. de Ar. resp. Ti abusi di tua sorella &c.* Discernere, utra pars justiorem habeat causam. *Cæs.* Democritus alba, & nigra discernere non potuit. *Cic. Tusc.* 3. Quid hoc, malum, infelicitatis? satis nequeo discernere. *Ter.* Temperantia duobus modis, in rebus commodis discernitur. *Cic. Partit.* Discretæ suis nominibus sylvæ. *Plin.* 15. 30. *Selve chiamate con nome diverso.*

Discerpo, is, cerpsi, cerptum. *Sbranare, squarciare, squartare.* 1. *a.* Discerpere aliquem, in partes. *Cic. e Var.* Dictis infestis, *vel* probris aliquem discerpere. *Catul. Svillaneggiare alcuno.* Distractione humanorum animorum discerpi, & dilacerari Deum. *Cic. Nat.* Animus, nec discerpi, nec distrahi potest. *Id. Tusc.* Quum res quasi in membra discerpitur. *Id. Top.* Quæ complecti tota nequeunt, hæc faciliùs divulsa, & quasi discerpta contrectant. *Id. de Or.* 4. Membra discerpta. *Hor.* 2. *Sat.* 8.

Discindo, is, scidi p. b. scissum. *Fendere, spaccare, stracciare, squarciare*. 1. 3. *a.* Discindere vestem. *Ter. Adel.* 4. Labrum alicui. *Id.* Aliquid in partes. *Lucr. l.* 6. Aliquem flagellis. *Suet.* Tales amicitiæ dissuendæ magis, quàm discindendæ sunt. *Cic. de Am. Si devono più tosto disciogliere poco à poco, che rompere &c.* Ut discinderem tunicam, ut cicatrices ostenderem. *Cic. de Or.* 2. Discissus *part.* Muri discissi. *Stat.* 1. *Syl.* 1. Discissos nudis laniabant dentibus artus. *Virg. Georg.* 3.

Discingo, is, cinxi, cinctum. *Scingere, discingere, sciorre*. 1. 5. *a.* Discalceor, & discingor, ut cubitum eam. *Paterc.* Discingere aliquem nodo. *Marz.* Cæsar mihi in sinu est, neque ego discingor. *Cic. ad Q. Fr. Godo la grazia di Cesare, e procuro conservarla &c.* Discincta vestis discinctus animus. *Prov. La scompostezza di fuori mostra quella di dentro.*

2 *Per rintuzzare, debilitare, snervare*. 1. *a.* Discingere dolos ratione. *Sil.* 7. Hostes. *Juven.* Non pudet ad morem discincti vivere Nattæ? *Pers.* 3. *Non ti vergogni di viver dissoluto &c.* Districtis gladiis discinctos destituit. *Liv.* 27. *Abandona li codardi.* Si quis cinctus invenietur apud Daphen, discinctus redeat. *Volcat. Sia licenziato dalla milizia.* Nepos discinctus. *Hor. Epod.* 1. *Uomo prodigo, e scapestrato.*

Discludo p. l. is, clusi p. l. clusum p. l. *Disgiungere, dividere, separare*. 1. 6. *a.* Mons Gebenna Arvernos ab Helvetiis discludit. *Cæs. B. G.* 7. Deus disclusit mare à terra, *vel* Nerea ponto. *Virg.* Spatiis disclusus iniquis. *Id. Georg.* 4. *Non egualmente distante.*

2 *Per mettere in disparte, chiudere in luogo separato*. 1. *a.* Pisces in suis quique piscinis disclusi. *Var.* Perturbationes semotas à mente, & disclusas Plato putat. *Cic. Tusc.* Militibus terror sensum discluserat omnem *Juvenc. Aveva tolto &c.* Plato iram, & cupiditatem locis disclusit; iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. *Cic. ibid.*

Disco, is, didici, s. s. *Imparare, apprendere, conoscere*. 1. 6. *a. ò abl. con ex, ò de, ò l'infin.* Didici id à te, *vel* ex te, *vel* de te. *Plin. jun.* Didici ex tuis literis, te velle &c. *Cic. Fam.* 3. Vera dicere didici. *Ter. Heaut.* 2. *Son solito &c.* Discere bonos mores, non modò auribus, sed etiam oculis. *Plin. jun. Apprendere à viver bene, non solo per via di precetti, ma anche da' buoni esempi.* Discere fidibus [*sup.* canere.] *Cic. de Sen. Imparare à sonar l'arpa, &c.* Venientum discere vultus. *Virg. Conoscere &c.* Ab eo Dialecticam didicerat. *Cic. Acad.* 4. Disce puer virtutem ex me, fortunam ex aliis. *Virg. En.* 12. Ut sibi liceret discere id de me. *Ter. Eun.* 2. Discere literas apud aliquem. *Cic. Fam.* 3. Silentium date, ut lubeat scribere aliis, mihique ut discere novas expediat. *Ter. Hecyr. prol.* Dum est, unde jus civile discatur. *Cic. Ver.* Crassus quod disci potuit de jure, didicit. *Id. de Or.* Nunc quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. *Ter. Heaut. prol.* Discite justitiã moniti, & non temnere Divos. *Virg. En.* 6.

Discobino p. l. as, &c. *Raschiare, ferire*. 1. *a. Var.*

Disconducit p. l. ebat, duxit. *Nuocere, ostare*. 3. *imp.* Sed nihil disconducit huic rei. *Plau. Trin. Act.* 4. *Scen.* 2.

Disconvenio, venis p. b. vēni p. l. ventum. *n. ass. vel* Disconvenit p. b. ebat, .

ebat, vènit p. l. *Disconvenire, discordare*. 1. 3. *imp*. Vitæ disconvenit ordine toto. *Hor. 1. ep. 1. E' vario in tutto il decorso della vita*. Disconvenit inter me, & te, *vel* inter nos. *Id. Siamo di pareri diversi*. Limitum ordinatio altera alteri discònvenit. *Higen. de limit.*

Discoquo p. b. is, coxi, coctum. *Cuocere, ò cuocere bene*. 1. *a*. Nostri præcipiunt arietinum in aqua cum sale discoquere. *Plin. 22. 25.*

Discordo, as, &c. *Discordare, dissentire. n. ass. ed abl. col cum, ò ab. Appo i poeti*. 3. *n*. Discordare cum alio. *Tac. An. 12*. Ab alio. *Quint*. Animus à se ipso dissidet, secumque discordat. *Cic. Fin. l. 1*. Discordant inter se. *Ter*. Sed intus etiam in animis inclusæ inter se diffident, atque discordant. *Cic. Fin*. Ab se discordans fortuna. *Vellejo. 2. 53*. Discordat parcus avaro *(dat.) Hor. 2. ep. 2. Il parco è differente dall'avaro*.

Discrepo p. b. as, crepui, & crepavi p. l. crepitum p. b. *Discordare, disconvenire. n. ass. ed abl. con ab, ò cum, ed in, ò de: di rado, ò appo i poeti* 3. *n*. Discrepant nervi, *seu* voces. *Cic. Le corde non sono accordate, &c.* Ut in fidibus, aut in tibiis, quamvis paulùm discrepent, tamen id à sciente animadverti solet. *Id. de Off. 1*. Discrepare ab aliquo in re, *vel* de re aliqua. *Id. de Or. 3*. A consiliis alicujus. *Id. Fam*. Ab opinione populari. *Id. Parad*. Ipsi sibi singuli discrepant. *Id. de Or. 3. Essi si contradicono*. Facta cum dictis discrepant. *Id. de Fin. 2. I detti non van d'accordo co' fatti*. Auctores, *aut* leges inter se discrepant. *Id. de Inven*. Si quis discrepat, eximunt unum diem. *Cic. Verr*. Eadem dicit, nulla in re discrepat. *Id. ibid*. Simplexque nepoti discrepat. *Hor. in Sat. E' differente dal prodigo &c.* Divina futuri sortilegis non discrepuit sententia Delphis. *Id. de Art. E assolut*. Mirari magis, adeò discrepare inter Auctores, quàm &c. *Liv. l. 22. Non esser d'accordo gl'autori &c.* Discrepavit *pret. fù usato da Cic*. Si qua in re discrepavit ab Antonii divisione nostra partitio. *De Or. l. 3*. Discrepans *part. pres*. Philosophorum de cæteris rebus discrepantium. *Id. Tusc. 4*. Oratio verbis discrepans, sententiis congruens. *Id. de Leg*. Discrepantissimus *superl*. In quantum mores Populorum discrepant, habitus quoque discrepantissimus est. *Solin. c. 52. Diversissimo &c.*

Discrepito p. b. as, &c. *Discordare spesso. n. ass.* Consimiles, verùm positurâ discrepitant res. *Lucr. l. 2.*

Discribo p. l. is, psi, ptum. *Distribuire à diversi per iscrittura (i. scrivendo i nomi delle persone, e delle cose)* 1. 3. *a*. Vectigal, quod Grœcis Sylla æqualiter discripserat. *Cic. ad Q. Fr*. Discribit ille pecuniarum summas pro numero militum. *Id. Ver*. Ab Antonio pecuniæ maximæ discribuntur. *Id. (V. comment. Paul. Manut.) Impongonsi taglie grandissime &c. Al. leg.* Describo.

Discrimino p. b. as, &c. *Dividere, spartire*. 1. 6. *a*. Hetruriam discriminat Cassia [via] *Cic. Phil. 12*. Discriminare capillos pectine. *Liv.* Stat Torus, & picto vestes discriminat auro. *Lucan. l. 2*. Ordo discriminat potestates. *Claud*. Legibus his quædam ratio discriminat omnia. *Liv. l. 2*. Vigiliarum, somnique nec die, nec nocte discriminata tempora, *Liv. l. 21. 4*.

Discru-

Discrucio, as, &c. *Tormentare, straziare, affliggere*. 1. *a.* Discrucior animo, *e poeticam.* animi, *vel* animum. *Ter. Adel.* 4. *e Plau. Aul. Mi crucio, mi crepa il cuore &c.* Discrucior miser amore. *Plau. Cas.* Discrucior, meum fundum ab illo possideri. *Cic. Att.* Quod enim ipse celeriter arripuit, id quum tardè percipi videt, discruciatur. *Id. pro R. Com.* Nunc quotidie, non esse te, ad quem cursitem, discrucior. *Id. Fam.* 8. Ut ille Trebonium, & Brutum discruciatos necaret. *Id. Phil.* 12.

Discubo p. b. as, cubui, cubitum p. b. *Coricarsi per dormire. n. ass.* Cœnati discubuerunt ibidem. *Cic. de Inven.* Discubitum eunt. *Plau. Merc. Vanno à coricarsi, ciascuno nella sua stanza.*

Discumbo, is, cubui, cubitum p. b. *Porsi à sedere, ò à giacere, sedere à mensa. n. ass. ò* 3. *n.* Discumbere apud aliquem. *Gell.* Discumbere mensæ. *Stat.* Discubuimus omnes præter illam. *Cic. ad Att.* Discubuimus. *Id. Ver. Ci mettemmo à tavola.* Stratoque super discumbitur ostro [*imperf.*] *Virg. En.* 1. Discubitum noctu ut imus &c. *Plau. Merc. prol.*

Discuneo, as, &c. *Aprire, spaccare*. 1. *a.* Conchæ se contrahunt, sed in frusta discuneatæ. *Plin. l.* 9. 30. Concisa in truncos, ac discuneata securi. *Mantuan.*

Discupio, cupis, p. b. ivi, itum p. l. *Desiderar grandemente, bramare*. 1. *a. mà più spesso con l'infin.* Discupio dicere. *Plau.* Te videre, & omnia intima conferre discupio. *Cel. à Cic. Fam.* 8. Quis credat, nisi te vendere discupere? *Ped. Albinovan.*

Discurro, is, curri, cursum. *Correre quà, e là, ò in diverse parti, discorrere. n. ass.* Discurrere ad montem, in fluvium, per urbis vias. *Virg.* In campo, in montibus. *Ovid.* Ad rapiendas oves. *Liv.* Ex hoc fonte duæ venæ discurrunt. *Plin.* Juventus Romana ad rapiendas virgines discurrit. *Liv. l.* 1. 9. Super quo nunc pauca discurram. *Ammian. Dirò &c.*

2 *Per iscorrere*. 4. *n.* Fama strenuè totas urbes discurrit. *Curt.*

Discurso, as, &c. *Correre spesso in diverse parti, andar discorrendo. n. ass.* De Oratoris gestu, & actione discursare ineptissimum. *Quint. l.* 11. 3. Inde jam passim ab omni parte discursante populo. *Flor. l.* 3. 18.

Discutio, cutis p. b. cussi, cussum. *Scuotere, dibattere, abbattere*. 1. *a.* Tribus arietibus aliquantulum muri discussit. *Liv. l.* 21. 12.

2 *Per cacciare, dissipare, sgombrare*. 1. 3. *a.* Discutiuntur ea, quæ in aliqua parte corporis coïerunt. *Cels. l.* 5. 11. *Si dissipano &c.* Discutere nubila, tenebras, nauseam, ebrietatem, febrem, horrorem, morbum, suspicionem, infamiam, periculum, calumniam, moras. *Cic. Virg.* Metum, fastidium, tristitiam. *Plin. l.* 2. 6. *& l.* 23. 1. Somnum alicui. *Prop.* Obvia discutiat plagis, itinerque sequatur. *Lucr. l.* 6. De Commageno rege, quòd rem totam discusseram, mirificè mihi blanditur Appius. *Cic. Q. Fr.* 2. 11. Discussa est illa caligo, quam paulò ante dixi. *Cic. Phil.* 12. Discussa nox. *Lucan.* 5. Discussæ umbræ. *Virg. En.* 12. Discussâ plebe. *Stat.* 5. *Syl.* 3.

3 *Per discutere, esaminare diligentemente*. 1. *a.* Ut occurrere possimus interrogationibus eorum, captionesque discutere. *Cic. Acad.* 4.

Dishiasco, is s. p. *Aprirsi. n. ass.* Arbores comprimant, si dishiascent. *Cat.* 12.

Disjecto, as, &c. *Gittare, ò spargere quà, e là.* 1. *a.* Disjectare solet magnum mare transtra, carinas, antennas, proram &c. *Lucr. l.* 2.

Disjicio, jicis p. b. jeci, jectum. *Gettare, dissipare, disspergere.* 1. *a.* Disjicere agmina, milites, nubila, membra. *Virg. Ovid. &c.* Tecta, *vel* Remp. *Hor. Sall. Rovinar le case, &c.* Dede, disjice; per me licebit. *Cic. pro Cl. Fà, disfà; Son contento.* Disjecitque rates. *Virg. En.* 1. Si disjicere rem possent. *Liv.* 1. *Impedire &c.* Disjice compositam pacem. *Virg. En.* 7. *Frastorna.* Nubes disjicere pondere. *Ovid. Met.* 10. Rapuit, disjecitque naves in aperta Oceani. *Tac. An.* 2. 27. *Al. leg.* Disficio. Clypeatus Elephantum machærâ disficit. *Plau. Curc.* 3. V. Diligo. Et discissa simul cum corpore disficietur. *Lucr.* 3. Disjectus *part.* Res sparsæ, & vagè disjectæ. *Heren.* 4. Comæ. *Ovid. Her.* 12. Nubes disjectæ. *Plin.* 2. Disjecta classis. *Virg. En.* 1. Tectaque Penthei disjecta non levi ruinâ. *Hor.* 1. *od.* 20. Nos disjectâ manu, pares adversariis esse non possumus. *Cic. Att.* Disjecta saxa. *Id. in Arat.* Disjectiq; duces. *Virg. En.* 11.

Disjungo, is, junxi, junctum. *Disgiungere, separare.* 1. 6. *a.* Disjungere amicum ab amico. *Ter.* Cæsar Pompejum à mea familiaritate disjunxit. *Cic. Phil.* Ab orationibus disjungo me ferè, referoque ad mansuetiores Musas. *Id. Fam. lib.* 1. Agnos à mamma. *Var. Spoppare gli agnelli.* Se a corpore. *Cic. Distaccarsi dall' amore del corpo.* Intervallo locorum, & temporum disjuncti sumus. *Id. Fam.* Naturâ, & genere disjungimur. *Id. Ver. Siamo differenti di genio, e condizione.* Hæc res longissimè ab imperitorum intelligentia, sensuque disjuncta est. *Id. de Or. Questa cosa sormonta di gran lunga l'intendimento degl' idioti.* Ut jumenta jubeant disjungere. *Id. Div.* Disjunctus *part.* Fons munitione, ac mole lapidum à mari disjunctus. *Id. Verr.* Apud Athenienses homines Græcos longè à nostrorum hominum gravitate disjunctos. *Cic.* Disjunctior *comparat.* Nihil est ab ea cogitatione, quam habemus, de gravitate sapientis, errore, levitate, temeritate, disjunctius. *Id. Acad.* 4. Disjunctissimus *superl.* Disjunctissimæ terræ. *Plin. Paneg.* Duo loca disjunctissima, maximèque diversa. *Cic. pro Pomp.*

Dispalesco, is, s. p. *Divolgarsi, palesarsi. n. ass.* Quàm illud flagitium vulgo dispalescere. *Plau. Bacch.* 4.

Dispalo p. l. as, &c. *Separare, dissipare.* 1. *a. onde* Dispalor *(pass.) Essere dissipato, ò dissiparsi, andar errando.* Tantò plures passim dispalantur. *Sisenna.* Absque lare, vel lege, aut ritu stabili dispalantur. *Ammian.* 31. 2. Incomposito agmine milites huc, & illuc dispalantes. *Id.* 15. 4. Dispalatus *part.* Dispalati in agris. *Nipot.* 6. 1. Milites dispalati. *Sisenn.* Quæ dispalata fugârat, *Fillol.* Gens in varias artes, vitasque dispalata, parùm idonea videtur ad capessendam Remp. *Sall. de Rep. ord.* 2.

Dispando, is, pandi, pansum, & passum. *Spandere, stendere, distendere.* 1. *a.* Non distracta suum latè dispandat hiatum. *Lucr.* 6. Dispansus *part.* Dispansa manus. *Sueton. Domit.* 19. Arbor vastis dispansa ramis. *Plin.* 9. 4. Vestes dispansæ in sole. *Lucr.* 2. Dispessus, *pro* dispassus *(partic.)* Dispessis manibus patibulo hærebat. *Plau. Mil.* 2.

Diſpareo, es, ui. s. s. *Sparire*. *n. aſſ.* Latibula ſibi parant in plures exitus diſparentia. *Lattan.* 3. 10.

Diſparo p. b. as, &c. *Separare*, *dividere*. 1. *a.* Deus homines diſparavit per gentes, alium in alia loca. *Plau. Rud. Prol.* Plures ſententias, in eandem rem diſparare. *Gell.* 11. 11. *Dire diverſi concetti ſopra un medeſimo ſoggetto*.

2 *Per diverſificarſi, ò eſſer diſuguale, e diſſimile*. *n. aſſ.* Solſtitium hibernum, & æſtivum æquè diſparant. *Ex Plau. I due ſolſtizj à proporzione diſagguaglianſi: cioè quanto è lunga in uno la notte, tanto nell'altro il dì*. Diſparatus *part.* Diſparatum eſt id, quod ab aliqua re, per appoſitionem negationis ſeparatur, hoc modo, ſapere & non ſapere. *Cic. de Inv. Le contradittorie ſi fanno, quando &c.*

Diſpartio, is, ivi, itum p. l. 1. 3. *a.* vel Diſpartior, iris, itus. 4. *d. Spartire*, *dividere*. Diſpartire prædam æquabiliter. *Cic. Off.* Ut fortunas noſtras diſpartiat parricidis. *Id. Phil.* Diſpartire aliquid in minima. *Id. Acad.* Quum, mortuo Alexandro, Regna familiaribus diſpartirentur. *Nipot. Eum.* 2. A Diis immortalibus hominibus diſpartiri, & dividi ſomnia: *Cic. Nat.* Jureconſulti, quod poſitum eſt in una cognitione, id in infinita diſpartiuntur. *Id. de leg.* 2. *Così il Facciol. e Nizol.*

Diſpecto, as, &c. *Eſaminare bene, ò ſpeſſo*. 1. *a.* Non ex gratia, ſed ex vero diſceptationis hujus diſpectare momenta. *Arnob. l.* 1.

Diſpello, is, diſpuli p. b. diſpulſum. *Scacciare, ò ſpingere in diverſe parti, diſſipare*. 1. 6. *a.* Eademque Philoſophia ab animo, tanquam ab oculis, caliginem diſpulit. *Cic. Tuſc.* 1. Diſpellere fluctus, *ſive* undas remis, *aut* prorâ. *(poet.) Stat. Navigare*. Sol diſpulit umbras. *Virg.* Penituſq; procacibus Auſtris per undas, ſuperante ſalo, perque invia ſaxa [naves] diſpulit &c. [Orion] *Id. En. l.* 1. Cum equitem paſſim liberi frænis diſpuliſſent equi. *Liv. l.* 5. Pecudes diſpulſæ ſui generis ſequuntur greges. *Cic. Att. l.* 7. Noſtros ille amores diſpulſos compulit. *Plau. Egli hà riunito i noſtri amori già diſuniti, e diſperſi*.

Diſpendo, is, pendi, penſum. *Diſtribuire, ſpendere*. 1. 3. *a. onde* Diſpenſo. *Paſſer. Per tenere occupato, od impiegato*. 1. *a.* Quæ paſtoris unius diſpendant curam. *Col. l.* 8. 2. *Per diſtendere, allargare*. Ubi lubet diſpendite hominem, *pro* diſpandite. *Plau. Mil.* 5. *Al. leg.* Diſpennite.

Diſpenno, is, *pro* Diſpendo. *Spandere*. 1. *a. Plau. Mil.* 5. *Paſſer. in Tibul.* 4. 1. *ſcrive*, Diſpennère p. l. *come infin. del verbo* Diſpenneo, es: *ma ſenza fondamento*. *Nonio c.* 1. *n.* 30. *Gli da ſenſo di ſpiumacchiare, tor le penne*.

Diſpenſo, as, &c. *Diſpenſare, diſtribuire, miniſtrare, ſpartire*. 1. 3. *a. ò acc. con in*. Diſpenſare aliquid in varias partes. *Sen.* Imbres collectos ſeminibus alendis. *Col.* De noſtris domeſticis rebus acerbiſſimè affictor, quòd, qui eas diſpenſavit, non adeſt. *Cic. Att. l.* 11. Diſpenſare inventa ordine, & momento. *Id. de Or.* Victoriam. *Liv.* Fata, oſcula. *Ovid.* Fortuna arbitriis tempus diſpenſat iniquis. *Id. ad Livi.* In metus, & in dolores humanum pectus diſpenſandum. *Sen. de conſ. ad Mar.* Pietas per omnes diſpenſata modos. *Stat.* 5. *ſyl.* 2. In petulantiam, & auda-

ciam erumpet malè dispensata libertas. *Sen.* 1. *Benef. cap.* 10.

Dispensor, aris, &c. *Dep. fù usato dagli antichi, secondo Prisc. l.* 8.

Dispercutio, cutis p. b. cussi, cussum. *Battere in più parti, fracassare.* 1. 3. a. Jam tibi istuc cerebrum dispercutiam. *Plau. Casin.* 3. 5.

Disperdo, is, perdidi, p. b. perditum p. b. *Disperdere, dissipare, scialacquare, consumare, mandar male.* 1. a. Disperdere rem, fortunas, patrimonium. *Plau. Cic.* Miserum disperdere carmen, *Virg. Ecl.* 3. *Cantare sgarbatamente &c.* Color disperditur. *Lucr. l.* 2. *Svanisce il colore.* Tot Cives Romanos occidit, arripuit, disperdidit. *Cic. Fam.* Ut à majoribus nostris possessiones relictas disperdat, & dissipet. *Id. in Rull.* 1. Dii hunc disperditum lenonem volunt. *Plau. Pœn.* 4. *Perduto à tapinar pe'l Mondo &c.*

Dispereo, peris p. b. ii, itum p. b. *Perire, ò rovinare, consumarsi, guastarsi affatto. n. ass.* Videndum, nè propter æstum [fructus] dispereant. *Var. R.R.* 3. An caput vestræ pecuniæ disperire patiemini? *Cic. in Rull. secondo il Nizol.* Malè partum, malè disperit. *Plau. Chi male raguna, tosto disperge.* Disperii. *Ter. Son perduto, spedito, rovinato.* Disperéam, si aut intus adhuc fui, aut si hunc miserim. *Plau. Amph. Possa io morire, se &c.* Dispercam, si non mentiris. *Marz. Voglio morire, se tu non menti.* Disperéam, si tu Pyladi præstare matellam, dignus es. *Id. l.* 10. *ep.* 11.

Dispergo, is, spersi, spersum. *Spargere in diverse parti, sbaragliare, sparpagliare.* 1. 3. a. Dispergere membra per agros. *Cic. de Nat.* Cerebrum alicui. *Ter. Adel.* 5. Exornationes in causa. *Aut. ad Her.* Partes rei gestæ membratim in causam. *Cic. de Inven.* 1. *Andar compartendo per l'oratione varie parti del fatto.* Vitam dispersit in auras. *poet. Virg. Si morì.* Cur mortifera tàm multa perniciosa terra, marique disperserit. *Cic. Acad.* 4. Brachia, & crura inæqualiter dispergere. *Cels. Muovere &c.* Dispersus *partic.* Fama, comæ, incendia dispersa. *Tib. Virgil.* Prædones toto mari dispersi vagabantur. *Cic. pro Flac.* Disseminato, dispersoque sermoni credere. *Id. pro Planc.* Agmina dispersa per agros. *Sil. l.* 16. Tecta dispersa cerebro. *Sen. Herc. Fur. Asperse &c.* Ita tantum bellum, tàm diuturnum, tàm longè, latèque dispersum. *Cic. pro L. Man.* Homines fusi per agros, ac dispersi. *Id. pro Sest.*

Disperno, is &c. *Sprezzare.* 1. a. Dispernens Samaritum jussa. *Juvenc. l.* 2.

Dispertio, is, ivi, itum p. l. *Partire, compartire, dividere, distribuire.* 1. 3. a. *à acc. conin, ò per.* Dispertire obsonium bifariam, *vel* trifariam. *Plau.* Cerebrum alicui. *Id.* Pecuniam, *seu* fortunas filiis, prædam militibus. *Cic.* Exercitum per oppida. *Liv.* 9. Tyrones inter legiones. *Hirt. B. Afr.* Dispertiunt eam in quatuor genera. *Cic. de Or.* 3. Mihi tecum ita dispertitum officium est. *Id. Fam.* Prædarum partem suis dispertit. *Nep.* 14. 10. 2. Dispertire tempora voluptatis, & laboris &c. *Cic. pro Mur.* Cæsar conjuratos municipiis dispertiri jubet. *Cic. Cat.* A quibus initia vitæ, atque victûs, legum, morum, mansuetudinis, humanitatis exempla hominibus, & Civitatibus data, ac dispertita esse dicuntur. *Cic. Ver.* 7. Dispertiti in multas curas animi. *Liv. Animi distratti in*

in varj pensieri. Dispertita animæ vis. *Lucr.* Existimo, vos dispertitos, & in speculis esse. *Cic. Att.* Dispertiendus *part. fut.* Pecuniam illam judicibus dispertiendam esse. *Id. cl. Or.* Bona verbo redigenda, re dispertienda. *Id. Verr.*

Dispertior, iris, itus. *Lo stesso*. 3. 4. *d. Cic.* V. Dispartio.

Dispesco, is, pescui, s. s. *Rimenar dal pascolo il bestiame*. 1. 6. *a. Festo.*

2 *Per separare*. Nilus Africam ab Æthiopia dispescit. *Plin. l. 5. 9.*

Dispicio, spicis p. b. spexi, spectum. *Discernere*. 1. *a.* Proprietates ingeniorum dispicere prorsus necessarium. *Quint. l. 2.* Imbecillus animus verum dispicere non potest. *Cic. de Div. 2.*

2 *Per guardar da ogni banda, scorgere, considerare, speculare*. Tanta caligo orta, ut ille dispicere non posset. *Suet.* Dispicere astantes, sidera, &c. *Cic. Catul.* Dispicit omne nemus. *Ovid. Met. l. 3.* Nunc velim dispicias res Romanas. *Cic. Att.* Dispicere, & sentire quid simus. *Id. de Fin.* Dispicere aliquid acie mentis, *Id. Tusc.* Ego quid sperem non dispicio. *Id. Q. Fr.* Jam aliquid dispiciam. *Ter. Andria 3. Osserverò &c.*

Displano p. l. as, &c. *Spianare*. 3. *a.* Cui Antipatri Stoici Filius rutro caput displanat. *Varron. ap. Non. c. 1. n. 66.*

Displiceo, plices p. b. plicui, plicitum, p. b. *Dispiacere, spiacere, esser odioso*. 3. *n.* Displiceo mihi. *Cic. Att. 2.* Si tibi displiceo, patiendum est. *Plau.* Displicens sui. *Sen. Mal contento di se*.

Displicet p. b. ebat, plicuit, & plicitum est. *Lo stesso*. 3. *imp.* Displicet vita. *Cic.* Vereor, nè tibi mea consilia displiceant. *Id. Att.* Sed mihi placebat Atticus maximè, vel, dicam, minimè displicebat. *Id. de cl. Or.* Nonne fieri poterat, ut populo de Cyprio Rege placeret, de exulibus Byzantiis displicèret? *Id. p. Dom.* Quum ei displicita esset [*pro* displicuisset] insolentia, & insuavitas illius. *Gell. l. 1. 21.*

Displico p. b. as, plicui, plicitum p. b. *vel* avi, atum p. l. *Dispiegare*. 1. *a.* Si quando [Apes] displicatæ sunt, cymbalis, & plausibus reducunt in eundem locum. *Varr. R.R. l. 3. 18. Disperse &c.*

Displodo p. l. is, plosi, plosum p. l. *Rompere con istrepito, ò fare gran rimbombo*. 1. *a.* Debet esse pedibus magnis, & altis, & qui ingredienti ei displodantur. *Varr. RR. l. 2. 9.* Sæpè ita dat pariter sonum displosa repente. *Lucr. l. 6. Scoppiata &c.* Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi. *Hor. l. 1. Sat. 8.*

Dispolio, as, &c. *Spogliare, ò privare*. 1. 5. *a.* Qui sunt assequuti summum gradum honoris, non dispoliabuntur honore. *Cic. ante Exil.* Ut etiàm unà cum cæteris Siculis dispoliaretur. *Id. Ver. 6.* Dispoliatus oneribus alienis. *Sen. de cons. ad Marc.* Pudore dispoliato. *Apul. Apol.*

Dispono p. l. is, posui, positum p. b. *Disporre, accommodare, ordinare, por con ordine*. 1. 3. *a. ed acc. con in*. Disponere tempus. *Tibull.* Comas. *Marz. 12. ep. 74.* Classem, stationes, vigilias. *Liv. 39. 14.* Tormenta bellica in muris: insidias. *Cæs. B. C. 1.* Exercitum in turmas. *Stat. Theb. 5.* Aliquid in ordinem. *Sen. trag. Claud.* Arbores in quincuncem. *Col. 3. 13.* Disposuit ubique remedia homini natura. *Plin. Hà la natura provedu-*

to all' Uomo i rimedj in ogni luogo. Disponunt enses, & scuta latentia condunt. *Virg. En.* 3. Tyrannio mihi libros disposuit. *Cic. Att.* Verba ita disponunt, ut pictores varietatem colorum. *Id. Or.* Pisistratus Homeri libros, antea confusos, sic disposuit, ut nunc habemus. *Id. de Or.* 3. Disponere diem. *Id. Fam.* 9. *Distribuire le azioni della giornata*. Dispositus *part. pass.* Hominum vita disposita. *Plin. jun.* 3. *ep.* 1. *Ben regolata &c.* Vir subtilis, dispositus, acer, disertus. *Id.* 2. *Ep.* 11. *Che osserva l'ordine nel dire*. Signa ad columnas, & omnibus intercolumniis disposita sub dio vidimus. *Cic. Verr.* Aut dum dispositis attollat retia varis. *Lucan.* 4. *Piantate le pertiche &c.* Fac ut planè iis in rebus descriptum, ac dispositum suum cuique munus sit. *Cic. de Pet.* Mundo nihil potest esse dispositius ad ordinem. *Lattan. de Ir.* 10. Sic enim erant disposita præsidia, ut ab ingressione fori populus propulsaretur. *Cic. Phil.* Ut sint in ornatu disposita quædam insignia, & lumina. *Id. de Or. Concetti, e risalti inseriti con disegno*. Nunc de studiis ad honorem dispositis loquor. *Id. pro Mur.*

Dispudet p. b. ebat, puduit, & puditum p. b. est. *Vergognarsi molto, ò grandemente*. 6. *imp.* Dispudet, mihi sic data esse verba. *Ter. Eun.* 5. 1.

Dispulvero p. b. as, &c. *Ridurre in polvere, spolverizzare*. 1. *a.* Saxa, sylvas, lapides, montes, disjicis, dispulveras. *Nev. ap. Non.* 2.

Dispumo p. b. as, &c. *Schiumare, levar la schiuma*. 1. *a. Col.* V. Despumo.

Dispungo, is, punxi, punctum. *Esaminare il conto*. 1. *a.* Dispungere rationes. *Papin. ff. de Verb. sign. Riscontrare le partite, conferir l' esito con l'introito*. Dispunge, recense vitæ tuæ dies. *Sen. Fil. de Brev. Vit. Conta, ed esamina i dì di tua vita*. Neque quisquam Scipione elegantius, intervalla negotiorum otio dispunxit. *Vellejo*. 1. 13. *Distribuì, ed occupossi in studiare, in tutte l'ore libere dagli affari*.

Disputo p. b. as, &c. *Disputare, dibattere, discorrere, ragionare*. *n. ass. ed abl. con de, ò cum, ò acc. con in, ò ad, ò* 4. *n.* Acutè disputare. *Cic. Tusc. Discorrere sottilmente*. Disputare de aliqua re cum aliquo. *Id. de Or.* In qua tandem urbe hoc homines stultissimi disputant? *Id. pro Mil.* Quæ sunt à me in secundo libro, per Antonii personam, disputata. *Id. Fam.* Et rationibus conquisitis, de voluptate, & dolore disputandum putant. *Id. Fin.* Quæ disputavi, differere malui, quam judicare. *Id. Nat.* Itaque non inscitè Dionysius ad ea disputat, quæ &c. *Id. Tusc.* In eam sententiam disputabat. *Id. Il discorso era sopra questo soggetto*. Hæc non disputo in eam sententiam, ut deterream adolescentes à studio. *Id. de Or. Io non ragiono di queste cose, per distogliere &c.* Disputare verbis in utramque partem. *Cic. Disputar pro, e contra*. Neque ego ullam in partem disputo. *Cic. Tusc.* Hermogenes disputabat de omni re in contrarias partes. *Id. de Or.* Rem hanc vobis examussim disputabo. *Plau. Vi ragionerò di questa cosa con accuratezza*. Ubi disputata est ratio cum argentario. *Id. Aul.* 1. *Fù fatto il conto col banchiere &c.*

Disquiro p. l. is, quisivi, quisitum p. l. *Cercare con diligenza*. 1. 6. *a.* Verum hic impransi mecum disquirite: cur hoc? *Hor.* 2. *Sat.* 2.

Disraro p. l. as, &c. *Diradare, far rado*. 1. *a.* Potest intercidi, & disrarari, quod opus rustici castrationem vocant. *Col.* 4. 32. Dis-

Disrumpo, is, rupi, ruptum. *Spezzare, rompere in più parti*. 1. *a*. Fulmen disrumpit nubem. *Cic. Div.* Disrumpitur humani generis societas, si suum quisque emolumentum quærat. *Id. Off. Ogni amicizia si rompe, quando assi la mira all'interesse*, Disrumpor dolore. *Id. Att. Crepo di doglia*. Disrumparis licet, non cessabo ab opere. *Id. Att. Benchè tu scoppj di rabbia, io seguirò à farlo &c.* Cosconius noster, quem, disrumperis, quum Ædilitiũ vides. *Id. in Vat.* Disrumpuntur ii, qui me posse aliquid, doluerunt. *Id. Attic.*

Disseco p. b. as, secui, sectum, *Tagliare in pezzi*. 1. 3. *a*. Multos homines serrà medios dissecuit. *Suet.* Dissecare ventrem alicui. *Plin. Sparare alcuno*. Lacedæmonii pectus dissecuere causâ videndi. *Id.* 11. 36. Unio dissectus. *Id.* 9. 35. *Perla divisa in molte parti*.

Dissemino p.b. as, &c. *Disseminare, spargere in diverse parti, ò divulgare*. 1 *a. ed acc. con in*. Disseminare gesta sua, *vel* alterius, in sempiternam memoriam orbis terræ. *Cic. pro Archia*. Latiùs opinione disseminatum est hoc malum. *Id. Cat.* 4. *Questo male si è sparso più di quel, che pensavasi*. Vos oro, Judices, nè fictis auditionibus, nè disseminato, dispersoque sermoni credatis. *Id. pro Plan.*

Dissentio, tis, sensi, sensum. *Dissentire, discordare, sentir diversamente*. *n. ass. ed abl. con ab, ò cum, ò de: ò* 3. *n. mà di rado*. Galli à cæterarum gentium more, ac natura dissentiunt. *Cic. pro Font.* Sylla dissensit cum Mario. *Id. de Arusp. Contese &c.* Stoicos à Peripateticis, non verbis, sed universâ re, & totâ sententiâ dissentire. *Id. de Fin.* De Patria Homeri dissensum est. *Gell.* Dissentit voluntas scriptoris cum scripto. *Heren.* Orationi vita dissentit. *Sen. ep.* 20. *I fatti non s'accordan co' detti*. Dissensit Regulus conditionibus fœdis. *Hor.* Tres mihi convivæ prope dissentire videntur. *Id.* 2. *ep.* 2. Ab iis, qui pecudum ritu, ad voluptatem omnia referunt longè dissentimus. *Cic. Amic.* Dissentiens *partic. pres.* Cives inter se gravissimè dissentientes. *Id.* Vitiositas à se ipsa dissentiens. *Id. Tusc.*

Dissentior, iris &c. *Discordare d. ass.* Qui intelligunt, dissentiuntur. *Cecil. ap. Prisc.* 8.

Dissepio, sepis p. l. sepsi, septum. *Guastare, ò levar via la siepe, od il riparo*. 1. *a*. Disseptoque aggere rursus utitur. *Stat. Theb.* 10. *Per tramezare partire, dividere*. Aer dissepit colles, atque aera montes, terra mare. *Lucr. lib.* 1. Vix ita limitibus dissepserat omnia certis. *Ovid. Met.* 1. *Al.* Descripserat.

Disserenat p. l. abat, avit. *Serenarsi, ò rasserenarsi, farsi sereno*. 1. *imp.* Si cacumina pura fient, disserenabit. *Plin.* 18. 35. *Se le cime de' monti si rischiareranno, fia sereno*. Quum undique disserenasset. *Liv.* 39. 46. *Al.* Conserenasset.

Dissero p. b. is, dissèvi p. l. dissitum p. b. *Seminare quà, e là, spargere in diverse parti*. 4. *n.* Ut olitor disserit in areas sui cujusque generis res. *Var. L. L.* 5. Panax leni, & subactâ terrâ rarissimè disseritur. *Col.* 11. 3. Dissitus *part. pass. Sparso, disperso*. Pars animæ per totum dissita corpus. *Lucr.* 3.

Lucr. 3. Neque longulè dissita, neque proximè adsita possumus cernere. *Apul. Florid.* *Nè le cose alquanto distanti, nè &c.*

Differo p. b. is, serui, sertum. *Disputare, discorrere, ragionare, esaminare.* 1. *a. ed abl. con de: ò n. ass. ed abl. col cum.* Hæc in Senatu pluribus verbis differui. *Cic. Fam.* In utramque partem multa differuntur. *Id. Tusc.* 1. Homines dignos, quibuscum differatur, putant. *Id. Acad.* 2. Ut, inter quos differitur, conveniat. *Id. Fin.* 2. Quæ inter me, & Scipionem de Amicitia differebantur. *Id. Amic.* Quum Andriani differit vitam. *Lamprid. in Alex. Sev. Espone &c.* Disserens in utramque partem. *Cic. Att.* Disserentium inter se reprehensiones non sunt vituperandæ. *Id. Fin.* 1. Philosophia in tres partes est distributa, in naturæ obscuritatem, in disserendi subtilitatem, in vitam atque mores. *Id. de Or.*

Disserpo, is, psi, ptum. *Serpeggiare in più parti. n. ass.* Quique cadunt toti montes magnoque concussu latè disserpunt inde tremoris. *Lucr.* 6.

Disserto, as, &c. *Disputare, discorrere spesso, ò contradire parlando. n. ass. ed abl. con de: ò 1. a.* Dissertabant inter se de antiquitate verborum. *Gell.* Multa illi dissertaverunt. *Suet.* Quid est, quod vos dissertatis? ut sciam. *Plau.* Quid ego cum illo dissertem amplius? *Cato. ap. Fest.* Seorsum quisque ostentandi gratiâ magno conventu hominum dissertaverunt. *Gell.* 7. 14.

Dissico p. b. cis, secui, sectum, *infin.* Dissicere. *Dimezzare, partire, tagliare.* 1. *a.* Elephantum machærâ dissicit. *Plau. Anfitr. così Lamb. e Paster.* V. Diligo.

Dissideo, sides p. b. sedi p. l. sessum. *Discordare, esser differente. n. ass. ed abl. con ab, ò cum; e de, ò in, ò puro, overo* 3. *n. ma di rado.* Dissidere animo, & voluntate. *Cic. Verr.* Capitali odio ab aliquo. *Id. Amic.* *Portar odio mortale ad uno.* Multis rebus tecum, *vel* à te dissideo. *Id. Phil.* 11. *Acad.* 2. Ille à se ipso dissidet, secumque discordat. *Id. de Fin.* Hostes, qui in bello, dissident voluntate, dimicant armis. *Id. ant. Exil.* Definitio summi boni, de qua qui dissident, de omni ratione vitæ dissident. *Id. Acad.* A veri fide hæc fama dissidet. *Ovid.* *Non è verisimile questa diceria.* Uxor dissedit [à viro.] *Suet.* *Fè divorzio dal marito.* Adamas dissidet cum magnete. *Plin.* 32. 4. *Il diamante è contrario alla calamita.* Quercus, & olea pertinaci odio dissident. *Id.* Dissidet hæc regio sceptris (*per ellenismo*) *Virg.* *Questo paese discorda dal nostro imperio.* Temeritas à sapientia dissidet plurimùm. *Cic. Off.* Dissederunt hæ diù scholæ. *Plin.* 29. 1. Dissident inter se cupiditates, atque discordant. *Cic. Fin.* Quantùm Hypanis Veneto dissidet Eridano. *Prop.* 1. *el.* 12. *Quanto è lontano.* Dissidens *part. pres.* Tàm gravibus concitationibus, tamque ipsis inter se dissidentibus, atque distractis. *Cic.* Dissidens plebi virtus. *Hor.* 2. *od.* 2. *La virtù non confacente alla plebaglia.*

Dissilio, silis p. b. silui, & silii, sultum. *Saltar quà, e là. n. ass.* Silicem Tusculanum dissilire igni. *Plin. l.* 36.

2 *Per crepare, scoppiare, rompersi.* Dissiliunt saxa, *vel* æra summo frigore. *Virg. Georg.* 3. Uva, pressa pede, dissiluit. *Ovid.* Carmine dissiliunt,

siliunt abruptis faucibus angues. *Id. Amor.* 2. Hæc loca vi quondam, & vastâ convulsa ruinâ dissiluisse ferunt. *Virg. En.* 3. Gratia sic Fratrum dissiluit. *Hor.* 1. *ep.* 18. *Si ruppe l'armonia de' Fratelli &c.*

3 *Per dislogarsi, saltare dal suo luogo*. Dissilierant ossa vertibulo. *Apul. Eransi dislogate le ossa dello schinale*.

Dissimulo p. b. as, &c. *Dissimulare, fingere, ò mostrar di non sapere, ò non avere, non essere*. 1. *a*. *ò l'infin*. Dissimulat, se id scire. *Plau.* Non dissimulo, me nescire ea, quæ &c. *Cic. pro Dom.* Dissimulare enim non potero, mihi, quæ adhuc acta sunt, displicere. *Id. Att.* Dissimulare amorē, odiū, gaudium, ægritudinem, timorem, injuriam, silentio, &c. *Id. e Ter. Celar l'amore, l'odio, &c.* Dissimulare etiam sperasti perfide tantum posse nefas? *Virg. En. l.* 4. Dissimulabo hos, quasi non videam. *Plau. Fingerò di non vederli*. Cæteri vera beneficia, etiam minora dissimulant, nè obligati esse videantur. *Cic. pro Planc.* Tenuitas hominis dissimulari non potest. *Id. pro S. R. Am.* Codrus Regem dissimulans. *Ovid. Codro facendo finta di non esser egli il Rè*. Neque id obscurè ferebat, nec dissimulare ullo modo poterat. *Cic. pro Cluen.* Quod non est simulo, dissimuloque quod est. *Ovid. in ep.* Nunquam diffitebor, multa me, & simulasse invitum, & dissimulasse cum dolore. *Planc. à Cic. Fam. E' assolut.* Lector, salve: taces, dissimulasque? vale. *Marz. epigr. l.* 11. *Si truova anche usato della* 3. *de*. Turpe, nisi hoc matris precibus tribuisset, Achilles veste virum longâ dissimulatus erat. *Ovid. de Art.* 1. Juno dissimulata Deam. *Id. Fast.* 6. *Avendo celata la deità &c.* Dissimulatus. *part. pass.* Amor dissimulatus. *Ter. Andr.* 2. Virtus dissimulata. *Ovid.*

Dissipo p. b. as, &c. *Dissipare, dispergere, sbarattare, ò divolgare*. 1. *a*. Fulmineo celeres dissipat ore canes. *Ovid. Fast. l.* 2. Medæam, prædicant, in fuga Fratris sui membra in iis locis, quà se Parens persequeretur, dissipavisse. *Cic. pro Pomp.* Subsellia dissipavit. *Id. Ver.* Simia urnam evertit, sortes dissipavit. *Id. de Div.* Dissipare hostes, copias, agmina. *Id. Fam. Sbaragliare &c.* Dissipare rumorem, sermones, famam alicujus rei. *Id. Phil.* 14. *Sparger novelle &c. In questo senso si usa anche assolut.* Maledicto nihil faciliùs emittitur, nihil latiùs dissipatur. *Id. pro Planc. E coll'infin.* Te, dissipârant, periisse. *Id. Fam.* 8. Dissipat Evius [i. Bacchus] curas edaces. *Hor.* 2. *od.* 11. *Il vino caccia via i pensieri nojosi*. Animum dissipari, dissolvi, interire. *Cic. Tusc.*

2 *Per consumare, guastare, mandare in malora*. Dissipare pecuniam, possessiones, fructus suos, fortunas, patrimonium conviviis, aleà, &c. *Cic.* Eum libidines dissipant. *Id. Orat.* Dissipare humorem. *Cels. Smaltire, ò risolvere &c.* Amicitia omnia contrahit, discordia dissipat. *Cic. Am.* Habemus etiam rationem rei familiaris tuæ, quam dissipari, nolumus. *Id. Fam.* Dissipatus *part.* Homo fractus, ac propè dissipatus. *Id. post Red. Consumato dalle calamità*. Navigium dissolutum, ac dissipatum. *Id. Att. Barca sdrucita*. Homines dissipati. *Id. Tusc. Dispersi*. Genus hominum in montibus, ac silvis dissipatum. *Id. de Or.* 1. Facilius est apta dissolvere, quàm dissipata connectere. *Id. Orat.* Dissipata classis. *Id.*

Fam. 12.

Fam. 12. Acrior ardor enim conductis partibus esset, Languidior porrò disjectis, disquesipatis *(per Tmesi) Lucr. l.* 1.

Dissocio, as, &c. *Scompagnare, separare, disgiungere*. 1. 6. *a.* Dissimilitudo morum dissociat amicitias. *Cic. de Am.* Dux tirones à veteranis dissociavit. *Tac.* Dissociatus *part.* Dissociatis animis Civium. *Cic. Att.* 11. Posteà dissociati à Socrate, deserti à doctis. *Id. de Or.* 3. Quæ postquam evolvit, cæcoque exemit acervo, dissociata locis, concordi pace ligavit. *Ovid. Met. l.* 1. *fab.* 1.

Dissolvo, is, solvi, solùtum. *Sciogliere, disgiungere, ò disfare, annullare, over risolvere*. 1. *a.* Eadem natura opus suum, quod coagmentaverat, dissolvit. *Cic. de Sen.* Dissolvere contextum. *Lucr.* Scopas, *Cic. Orat. cap.* 71. *Slegare una scopa*. Plerosque homines ibi senectus dissolvit. *Sall. La buona parte muojono quivi di pura vecchiezza*. Dissolvere societatem, collegia, leges, *vel* acta alicujus. *Cic. Suet.* Si utilitas amicitias conglutinaret, eadem commutata dissolveret. *Cic. de Am.* Dissolvere crimen, *Id. pro Cluen. Giusti carsi*. Interrogationem, *seu* quæstionem. *Id. Acad. Risolvere una questione*. Consilia cujuspiam. *Id. in Rull. Disfare i disegni d'uno*. Distringit enim fraus perjurium, non dissolvit. *Id. de Off.* 3. Quam si ad se quisque rapit, dissolvetur omnis humana consociatio. *Id. ibid.* Dissolvi, dissipari, interire. *Id. Tusc.*

2 *Per isbrigare, spedire*. Dissolvi me ocyùs, operam ut tibi darem. *Ter. Heaut.* 3. *Mi sbrigai subito per servirti*. Obsecro, dissolve jam me, nimis diu enim pendeo. *Plau. Merc.* 1. *Di grazia, non mi tener più sospeso*.

3 *Per sodisfare, pagare, sborsare, scontare*. 1. 3. *a.* Dissolvere æs alienum creditori. *Cic. pro Syll. Pagare i suoi debiti*. Per te, Aquili, decidit Quinctius, quod liberis Scapulæ dissolveret. *Id. pro Quinct.* Illi turpe erit eo nomine, quod satisdare debeat, procuratores ejus non dissolvere. *Id. Att.* Dissolvere pœnam. *Id. Phil. Pagare, ò portar la pena meritata*. Multam sine mutuatione, aut versura, *Id. Tusc.* 1. *Sodisfare alla multa senza prestarsi, ò torre ad usura*. Dissolvere vota munere aliquo. *Catul. Sodisfare a' voti con qualche donativo*. Dissolutus *part.* Capillo, cinctuque dissoluto. *Plin.* 28. 7. Ars, quæ rem dissolutam, & divulsam conglutinaret. *Cic. de Or.* Dissolutum offendi navigium. *Id. Attic. Sdrucito &c.* Dissolutus adolescens, dissoluta consuetudo, &c. *Cic. Giovane discolo, maniera di vivere sregolata*. Dissolutus stomachus. *Plin. Stomaco rilassato*. Cupio in tantis Reip. periculis non dissolutum videri. *Cic. Cat.* 1. Dissolutà argentarià. *Id. pro Cec. Pagato il banco nummulario*. Dissolutior *comparat.* Libelli dissolutiores. *Sen. controv. l.* 5. *pref. Al. leg.* Solutiores. Nè tua liberalitas dissolutior videatur. *Cic. à Brut.* Dissolutissimus *superl.* Omnium hominum dissolutissimus semper fuisti. *Id. Ver.* Dissolvendus. *part. fut.* Misericordià commotus nè sis etiam in dissolvenda severitate. *Cic. pro Mur.* Pectora tristitiæ dissoluenda dedit. *Tibul.* 1. *el.* 8.

Dissono p. b. as, sonui, sonitum p. b. *Discordare, ò esser differente*, *n. ass.* An universa hujus temporis culturæ respondeant, an aliqua dissonent. *Col. l.* 1. *c.* 1. Ab illis hæc sunt dissonantia. *Quint.* Dis-

Disſuadeo, ades p. l. ſuaſi, ſuaſum p. l. *Diſſuadere, ſconſigliare, rimuovere*. 1. 3. *a. e l'infin. ò nè al congiun.* Diſſuadere conditionem, bellum. *Cic.* Quis tam legem Agrariam ſuaſit, quam ego diſſuaſi? ſi hoc diſſuadere eſt, ac non diſturbare, ac pervertere. *Id. in Rull.* 2. Qui non modò non cenſuerit captivos remittendos, verùm etiam diſſuaſerit. *Id. de Off.* 3. Quum de captivis diſſuaſurus eſſet. *Id. ib.* Diſſuaſuri, nè hanc legem accipiatis. *Id.* Diſſuadentibus aut utilitas labefactanda eſt, aut &c. *Id. Partit.*

Diſſuavior, aris, atus. *Baciare molto affettuoſamente, e con diletto*. 3. *d.* Tuos oculos diſſuaviabor. *Cic. Fam.* 16. *ep. ult.*

Diſſulto, as, &c. *Saltare, ò ſaltellare in diverſe parti*. *n. aſſ.* Nec fulmine tanti diſſultant crepitus. *Virg.* 12. Ut ferrum utrinque diſſultat. *Plin.* 37. Diſſultant ripæ. *Virg.* 8. Grandinis more diſſultant. *Sen. ep.* 45.

Diſſuo, is, ſui, sùtum p. l. *Diſcucire, ſcucire, ſdrucire*. 1. *a.* Amicitias, quæ minus delectent, magis decere cenſent ſapientes ſenſim diſſuere, quàm repentè præcidere. *Cic. de Offic.* 1. Altera diſſuto pectore aperta ſinus. *Ovid. Faſt.* 1. Laxumque caput compage ſoluta oſcitat heſternum diſſutis undique malis. *Perſ. ſat.* 4. *Spalancata la bocca &c.* Tales igitur amicitiæ diſſuendæ magis ſunt, quàm diſcindendæ. *Cic. de Amic.*

Diſtabeſco, is, tabui, ſ. ſ. *Struggerſi, disfarſi, dileguarſi*. *n. aſſ.* Sal cum muſto diſtabeſcit. *Cato. R.R. cap.* 24.

Diſtædet, èbat, diſtæduit, & diſtæſum eſt. *Rincreſcere fortemente, annojarſi molto*. 6. *imp.* Diſtædet me tui, ac domi. *Plau.* Diſtædet me loqui cum illo. *Ter. Phor.* 5.

Diſtendo, is, tendi, tentum, & tenſum. *Diſtendere, ſtendere, ò allargare in varie parti*. 1. *a.* Diſtendere vitem, ramos, brachia, rictum, aciem, *ſeu* copias in campo. *Col. l.* 5. *Ovid. Quint. e Liv.* Diſtendere, & contrahere ventrem. *Col.* Vinea ex utraque parte jugo devincta, pari libramento, velut anchoris quibuſdam, diſtenditur. *Id. l.* 5.

2 *Per empire*. 1. 5. *a.* Apes diſtendunt cellas dulci nectare. *Virg. Georg.* 4. Ubi ventres diſtendunt ſuos, jacent. *Plau. Satollati che ſono, ſi diſtendono à giacere*. Hæc duo bella diſtenderant curas civium. *Liv.* 27. 40. *Queſte due guerre aveano accreſciuto le ſollecitudini del popolo*. Diſtentus *part. paſſ.* Divina Providentia diſtenta, cœlum verſans &c. *Cic. de Nat. Sparſa, diffuſa. Al. Occupata: da* Diſtineo. Diſtentus ſolitariâ cœnâ. *Plin. Sazio &c.* Diſtenta ubera. *Hor. epod.* 2. *Piene &c.* Diſtentas lacte capellas. *Virg. Ecl.* 7. Diſtentius uber. *Hor.* 1. *Sat.* 1.

Diſtento, as, &c. *Empire bene, ò ſpeſſo*. 1. 5. *a.* Diſtentare horrea tritico. *Tibul.* Sic cythiſo paſtæ diſtentent ubera Vaccæ. *Virg. Ecl.* 9.

Diſtermino p. b. as, &c. *Separare, dividere, por confine fra due luoghi*. 1. 6. *a.* Arabia Judeam ab Ægypto diſterminat. *Plin.* 11. 21. Limes ab Auſoniis diſterminat arva colonis. *Lucan.* 1. Quas intervallum binas diſterminat unum. *Cic. Arat.* Diſterminati ab Aſturia Vectones. *Plin.* 4. 20.

Diſterno, is, ſtravi, ſtratum p. l. *Stendere in diſparte*. 1. *a.* Humi, quam procul diſtratum fuerat grabatulum meum. *Apul.* 2. *Mileſ.*

Distero p. b. is, trivi, tritum p. l. *Tritar sottilmente, minuzzare*. 1. *a*. Casei pondo duo benè distero in mortario. *Cato. R.R.* 75.

Distico p. b. as, &c. *Far la voce del sorcio, n. aff. Ovid. Al.* Destico.

Distillo, as, &c. *Distillare, lambiccare, gocciare. n. aff. ed abl. con ab: ò* 4. 5. *n*. Distillat virus ab equarum inguine. *Virg. Georg.* 3. Sudor per pectus. *Claud.* Frons sudore, tempora nardo. *Tib.* Distillant gummi modo lacrymam. *Plin.* 15. 19.

Distineo, tines p. b. tinui, tentum. *Impedire, trattenere, tenere occupato, impedito, impacciato*. 1. *a*. Hoc bellum reliquos principes metu, & curâ distinebat, *vel* hæc res meam vobiscum pacem distinuit. *Liv.* 2. Nè multitudo, per me pacem distineri, putet. *Cic. Phil.* 12. *Si ritardi &c.* Distineor tamen, & divellor dolore. *Id. p. Planc.* Ex eo colligere potes, quantâ occupatione distinear. *Id. Att.* Antea distinebar maximis occupationibus. *Id. Fam.* Novis legibus, ita distinemur, ut &c. *Ib.* 7. Distineri curis imperii, mari, flumine. *Liv.* Mare distinet latè terrarum oras. *Lucil. Il mare occupa tutto il circuito della terra.* Rates quaternis anchoris ex quatuor angulis distinebat, nè fluctibus moverentur. *Cæs. B. G.* 1. Duæ Senatum distinebant sententiæ. *Liv. dec.* 1. *Tenevan sospeso &c.* Distentus *part.* Mens distenta. *Cic. Nat.* 3. *Applicata &c.* Etsi distentus tum operâ, tum animo sum multò magis &c. *Id. Q. Fr.* Brevitate epistolæ scire poteris, eum esse valde distentum. *Id. Att.* Sylla tot, tantisque negotiis distentus est, ut respirare liberè non possit. *Id. ib.* Intelligo, te distentissimum esse, quà de Buthrotiis, quà de Bruto. *Id. ib.* 15. 18.

2 *Per tener lontano*. 1. *a*. Agger murorum distinet hostem. *Virg.* At quà lata jacet vasti plaga fervida regni distinet Oceanum. *Lucan.* 4.

Distinguo, guis, stinxi, stinctum. *Distinguere, divisare, separare, differenziare*. 1. 6. *a*. Distinguere vera à falsis. *Cic. Part. Or.* Falsum vero. *Hor.* 1. *ep.* 10. Artificem ab inscio. *Cic. Acad.* 7. Hominem à feris. *Plin.* Aër die, ac nocte distinguitur. *Cic.* Capillos acu distinguere. *Claud. Acconciare i capelli.* An tu civem ab hoste naturâ, ac loco, non animo, factisque distinguis? *Cic. Parad.* 4. Distincta, & interpuncta intervalla. *Id. Or.* Macædonum phalanx immobilis, ut unius generis; Romana acies distinctior &c. *Liv.* 9. 19. Distinguenda similitudo Sophistarum. *Cic. Or.* Rursus autem distinguendum est, & ita dicendum &c. *Id. de Fat. Per definire.* Pontificibus tantum detulit, ut quasdam causas sacrorum à se finitas, iterari, & aliter distingui, pateretur. *Lamprid. Alex. Sev.* 22.

2 *Per variare, adornare*. 1. *a*. Vario colore quippiam distinguere. *Ovid.* Albæ maculæ rutilum colorem distinguebant. *Plin.* 8. 18. Cœlum astris distinctum, & ornatum. *Cic. Nat.* Distinguere graviora opera lusibus, jocisque. *Plin. jun. Alternare i negozj serii con qualche giuoco, e scherzo.* Gemmis pocula. *Cic. Ver.* 4. *Incastrar gemme in sù le tazze.* Distinguitur autem oratio, atque illustratur maxime. *Id. Inv.* Oratio composita, & ornata, & artificio quodam, & expolitione distincta. *Id. de Or.* 1. Regio, quæ mari cincta, & portubus distincta esset. *Id. pro Fl.*

Lito-

Litora distincta tectis, & urbibus. *Id. Nat. Spiagge seminate di Villaggi &c.* Cithara exornata auro, & ebore distincta. *Heren. Intersiata di avorio*. Herbæ distinctæ floribus. *Ovid. Di Fiori diversi*.

Distito p. b. as, &c. *Essere spesso distante. n. ass.* Distitent inter se aliquanto spatio, nè in colluctatione alter alteri noceat. *Col. l. 6. c. 2. Al. leg.* Distentque inter se &c.

Disto, as, s. p. *Esser distante, ò lontano, n. ass. ed abl. con ab, ò puro appo i poeti*. Distat ab urbe, *vel* à nobis duo millia passuum. *Plin.* Sulci lirarum inter se distent semipedali spatio. *Col.* 11. 3. Inter duos latius distantes sulcos. *Id.* 1. 4. Distat hoc à veritate. *Cic. pro S. Rosc. E' ciò lungi dal vero*. Nimiùm distant foro carinæ. *Hor.* Sydera inter se, & altitudine, & humilitate distantia. *Cic. Tusc.* 5. Tot res tàm dissipatæ, tàm distantibus in locis positæ. *Id. Phil.* 2. Qui ubique sunt, quacunque in ora, ac parte terrarum, ab hujusce terræ, quam nos incolimus, continuatione distantium &c. *Id. de Nat.* 2.

2 *Per esser differente, ò dissimile. n. ass. ed abl. con ab, ò puro, e poet.* 3. *n.* Quum à veris falsa non distent. *Cic. Acad.* Vita hominum exculta multùm distat à victu, & cultu bestiarum. *Id. de Off.* 2. Inter se distant hæ facultates. *Id. de Or.* Tui mores distant à meis. *Ovid.* Studia distantia. *Id. Affetti, ò esercizj diversi*. Nomina rerum distare voluerunt. *Cic. Top.* Heu quantùm hæc Niobe distabat ab illa &c. *Ovid. Met.* 6. Paulùm sepultæ distat inertiæ [*pro* ab inertia] Celata virtus. *Hor.* 4. *od.* 9. Nec tamen ignorat quid distent æra lupinis. *Id.* Infido scurræ distat amicus. *Id.* Nec distare putant humanâ carne suillam. *Juven. Sat.* 13.

Distorqueo, es, torsi, tortum. *Distorcere, torcere al contrario*. 1. 3. *a.* Distorquère oculos. *Hor. l.* 1. *Sat.* 9. *Stralunar gli occhi*. Ora. *Ovid.* Ille sibi os distorsit. *Ter. Eun.* 4. Distortus *part.* Varus distortis cruribus. *Hor.* 1. *Sat.* 3. Gallus pictus in Mariano scuto sub nodis distortus, ejectâ linguâ &c. *Cic. de Or. E' compar.* Multa sunt genera enunciandi, sed nullum est distortius, quàm &c. *Id. de Fat. E' superl.* Solos sapientes, si distortissimi sint, formosos &c. *Id. pro Mur.*

Distraho p. b. is, traxi, tractum. *Tirare, ò strascinare in diverse parti, squarciare, distrarre, dissipare*. 1. *a.* Corpus ejus passim distrahi jussit, *vel* distrahendum dedit. *Liv.* Sæpè in deliberando distrahuntur animi in contrarias partes. *Cic. de Off.* Distrahere exercitus in diversissimas regiones. *Liv.* Industriam hominis in plura studia. *Cic. de Or. Distrarre in varj esercizj un Uomo di garbo*. Anima distracta in toto corpore. *Lucr. Sparsa &c.* Paulatim distractus in aëris auras. *Id. l.* 4. Turbatis distractus equis. *Virg.* Et divisior inter se, & distractior intus. *Lucr. l.* 4.

2 *Per distaccare, strappare, distogliere, separare*. 1. 6. *a.* Quos, aut mors eripuit nobis, aut fuga distraxit. *Cic. Fam. Disperse &c.* Distrahit mediam Asiam Taurus mons. *Plin. l.* 5. 27. *Divide &c.* Antequam copiæ illius nos à nobis distrahant. *Cic. Fam.* Metuebam nè à me distrahi non posses. *Id. Q. Fr. Separare &c.* Distrahere aliquem à complexu suorum. *Cic. pro Dom.* Ab amico, ab amicitia, *vel* ab amore alicujus, à studiis,

diis, &c. *vel* membra ab aliquo. *Id. e Ter.* Nemo eum à me divellat, ac distrahat. *Cic. pro Planc.* Quid ego illum ab eo distrahere coner? *Id. Phil.* Distrahere cohærentia. *Id. de Off.* 3. *Dividere cose unite*. In contrarias sententias distracti sunt. *Id. Essi sono di pareri contrarj*. Distrahor: tum hoc, tùm illud videtur. *Id. Acad. Sono perplesso &c.*

3 *Per vendere, alienare*. 1. 2. *a.* Distrahere fundum aliquem, *seu* rus. *Ulp.* Pretio rem distrahere. *Apul.* Venum distrahere aliquid. *Gell.* Vespasianus coëmebat quædam tantùm, ut pluris postea distraheret. *Su. t. Vesp.* 16.

4 *Per differire*. 1. *a.* Subjicitur L. Metellus, qui hanc rem distrahat. *Cæs. B. C.* 1. Distractus *part.* Vis tam distracta, & extincta. *Cic. pro Dom.* Ut Cæsarem, & Pompejum perfidiâ hominum distractos, rursus in pristinam concordiã reducas. *Id Att.* 8. *Balb. à Cic. Disgustati trà loro &c.* Tanquam distractissimus ille tantorum onerum mole, huic negotio vacaret animus. *Vell.* 2. 114. Ad reliquias vitæ lacerandas, & distrahendas. *Cic. pro Quint.* Judicia, aut distrahendarum controversiarum, aut puniendorum maleficiorum causâ reperta sunt. *Id. pro Cecin. Per comporre le liti &c.*

Distribuo, is, tribui, tributum p. l. *Distribuire, dividere, dispensare, spartire*. 1. 3. *a. ò acc. con in*. Verùm videbare mihi tempora peregrinationis commodiùs posse distribuere. *Cic. Att.* 2. 1. Distribuere exercitum in Civitates. *Cæs. B. G.* 5. Distribuisti partes Italiæ, statuisti quò &c. *Cic. Cat. Assegnasti &c.* Distribuere argentum *seu* pecunias in singulos. *Id. pro Cluen.* Milites in classes, Servos in varia ministeria, beneficia per, *vel* inter Gentes. *Plin. jun. Sen.* Servos omnes cohorti suæ distribuit. *Cic. Verr.* Binos singulis Patribus. *Id. Att.* Res verbis designare, generibus illustrare, partibus distribuere. *Id. de Or.* Distribuere in partes. *Cic. Tusc.* 1. *Dividere*. Distributus, *part. pass.* Leges in omnes terras distributæ. *Cic. pro Fl.* Orbem terrarum, imperiis distributis, ardere bello. *Id. Fam.* 4. Causarum divisio in duas partes distributa. *Heren.* Distribuendus *part. fut.* Partiendum sibi, ac latiùs distribuendum exercitum, putavit. *Cæs.*

Distringo, is, strinxi, strictum. *Stringere strettamente, premer forte, costringere*. 1. *a.* Fraus distringit perjurium, non dissolvit. *Cic. Off.* 3. Distringere gladium. *Cic. ib. Impugnar la spada*. Severitatem. *Sen.* 2. *de Ir. Mostrar severità*.

2 *Per pungere, toccare, ò ferir leggiermente*. 1. 3. *a.* Ille mihi pectus distrinxit cuspide. *Ovid.* Distrinxit arundo summum corpus. *Id. Met.* 8. Distringunt æquora summis alis. *Id. ib.* 4. *Toccano &c.* Non ego mordaci distrinxi carmine quemquam. *Id. Trist.* 2. *Offesi &c.*

3 *Per fregare, stroppicciare, strigliare, levar via le sozzure raschiando*. 1. *a.* Strigili equum distringere. *Marz.* 14. 51. V. Destringo. Plurima signa fecit fœcundissimæ artis, inter quæ distringentem se &c. *Plin.* 34. 8. Distringere muscum comprimentem crura vitium. *Col.* 4. 24. *Tor via il musco à piè delle viti &c.*

4 Per

4 *Per cogliere*. 1. *a*. Distringere mora ruborum, frondes, ramos. *Quint. Lucan*. Sereno cœlo manibus distringi olivam oportet. *Col. l. ult*.

5 *Per impacciare, tenere impedito, over occupato*. Distringunt me partim publica, partim amicorum officia. *Plin. Epist. vel* distringor multis negotiis, causis agendis. *Id*. Districtus negotiis. *Quint*. Ipsi quidem ut Romanum à tergo distringerent. *Flor*. 2. 13. *Tenessero à bada &c*. Annibal in Africam missus est ad Romanos distringendos. *Liv. A far diversivo &c*. Distringor officio, ut maximo, ita molestissimo. *Plin*. 1. *ep*. 10. Distringi bellis. *Nipot. Annib*. Crassi fuit ambitionis labore vita districta. *Cic. de Or*. 3.

6 *Per angustiare, affannare*. Vates varia interpretatione Darii curam distrinxerant. *Curt. Gl' indovini aveano al Rè Dario accresciuto l'affanno*. Districtus enim mihi videris esse, quod & bonus civis, & bonus amicus es. *Cic. Att*. 11. *Mi sembri addolorato &c*. Videbam, me hoc judicio districtum, & obligatum fore. *Id. Verr. Per togliere*. 1. *a*. Medios distringere lectos, mensarumque pedes, non timet Hermogenes. *Marz*. 12. *Ep*. 29. *Per rovinare*. Consules trucidare, distringere Urbem incendiis, diripere Ærarium. *Flor*. 4. 1. Districtus *part*. Districti gladii in Remp. *Cic. Cat*. 3. Torquerier omni sollicitudine districtum. *Hor*. 2. *Sat. ult. E' comparat*. Sic habeto, nunquam me à causis, & judiciis districtiorem fuisse. *Cic. Più affollato &c*.

Distrunco, as, &c. *Troncare, partire*, 1. *a*. Ego te medium distruncabo. *Plau. Trucul*. 2.

Distruo, is, strui, structum. *Fabbricare partitamente, ò separatamente*. 1. *a*. Distructis, ac instructis, pro loci dignitate, compluribus cellis. *Suet. Calig*. 41. *Al. leg*. Distinctis &c. Distruo *fù anche usato anticam. in vece di* Destruo. A nefandissimo Tyranno distructum. *Iscriz. ant. ap. Reins*.

Disturbo, as, &c. *Rovinare, mandare in ruina, abbattere, disfare*. 1. *a*. Ignis cuncta disturbat, & dissipat. *Cic. Nat*. Disturbare pontes, domum, tecta. *Id*. Disturbata porticus. *Id. pro Dom*. Quibus spectantibus domus mea disturbaretur. *Id. ib*. Fabros se missurum, & domum meam disturbaturum esse dixit. *Id. Phil*.

2 *Per disturbare, perturbare, sconvolgere, ò impedire, sturbare, guastare*. 1. *a*. Austri disturbant mare. *Sen*. Disturbare convivium, *vel* nuptias. *Ter*. Consilia cujuspiam. *Cic. Guastare i disegni d'alcuno*. Societatem vitæ. *Id. p. S. R*. Judicia vi, & armis. *Id. p. Syll*. Legem aliquam concione, *vel* tumultu. *Id*. Disturbavi rem, totamque vobis integram reservavi. *Id. Fam*. 11. Ille ambitus judicium tollere, ac disturbare voluit. *Id. p. Syll*. Si hoc dissuadere est, ac non disturbare, atque pervertere. *Id. Rull*. 2.

Disunio, is, ivi, itum p. l. 1. *a*. *Disunire*. Disuniuntur tenacium Matrimoniorum nexus. *Arnob*. 3.

Ditesco, is, s. p. *Arricchirsi, divenir ricco*. *n. ass*. ò 5. *n*. Ditescunt horrea. *Claud*. Partu possunt ditescere dulci. *Lucr. l*. 4. Ditescere prædâ. *Id. l*. 5.

Dito, as, &c. *Arricchire, far ricco*. 1. 5. *a*. Castra militem ditavere. *Liv*. 21. 60.

21. 60. Si contigerit ea vita Sapienti, ut omnium rerum affluentibus copiis ditetur. *Cic. Off.* Ditata est spoliis perfida turba meis. *Ovid. Pont.* 2. 7. Urbs ditata triumphis. *Aut. ad Her.* 4.

Divagor p. b. aris, atus. *Vagare, andar vagando. d. aff.* Huc, atque illuc divagetur animus. *Lattan.* 5. Nè longiùs divagetur oratio. *Id. de Ir.* 9. *Al. leg.* Devagetur.

Divarico p. b. as, &c. *Distendere, allargare dall'una, e l'altra parte, come le seste, ò compasso, e propriamente le gambe, ò piedi.* 1. *a.* Arbores hoc modo putentur, ac divaricentur. *Caton.* In ea statua Sòpatrum divaricari, ac deligari jubet. *Cic. Verr.* 4. *Si trova anche usato. n. aff.* Nec cujus ungulæ divaricent. *Varr. R.R.* 5. Divaricatus *part.* Tibiæ divaricatæ. *Non.* Divaricatis pedibus. *Ammian.* 22. 28. Cruribus. *Pruden. Perist.*

Divello, is, velli [*rarò* vulsi] vulsum. *Svellere, spiantare, ò distaccare, scommettere, strappare, cavare à forza.* 1. 6. *a.* Divellere artus morsu. *Ovid. Met.* Ipse suis manibus vulnus crudelissimè divellit. *Hirt. B. Afr.* 34. Divellere commoda, *seu* bona civium. *Cic. Off.* 2. Liberos à complexu parentum. *Sall. Cat.* 51. Aliquem à voluptate, *aut* ab amica. *Cic. de Fin.* Res copulatas. *Id. Off.* Cura divellit somnos. *Hor.* 1. *ep.* 10. *Lamb. legge* depellit. Divellor dolore. *Cic. Mi si strappa il cuore &c.* Divellimur indè Iphitus, & Pelias mecum. *Virg. En.* 2. *Partiamo &c.* Diducere, & rescindere quercum conatus est, ac mediam quidem partem discidit, divellitque. *Gell.* 15. 16. Effigies Pisonis traxerant in Gemonias, ac divellebant. *Tac. An.* 3. 14. Divellere conglutinationes. *Cic. de Sen.* Tot rerum tantâ varietate divellor. *Id. Ver. Son impedito &c. Si trova anche* Devello. Nolito edepol devellisse. *Plau. Pen.* 4. Plantis de matris radice devulsis. *Pallad. Mart.* 10. Divulsus *part.* Viola divulsa. *Plin.* 21. 11. *Colta &c.* Divulsus querimoniis amor. *Hor.* 1. *od.* 13. Ars, quæ rem dissolutam, divulsamque conglutinaret. *Cic. de Or.* Consensus divulsus. *Id. pro Arch. Consenso cavato à forza.* Divulsi *pret.* l'usa *Ovid. Metam.*

Divendo, is, vendidi, venditum p. b. *Vendere à diversi.* 1. *a.* Divendere bona Populi Romani. *Cic. in Rull.* Præda divendita. *Liv.* 1. 53.

Diverbero p. b. as, &c. *Battere, percuotere, fendere.* 1. *a.* Sagitta diverberat auras. *Virg. En.* 5. Sol nubes, *vel* umbras. *Lucr.* Undas aëreas. *Id.* Irruat, & frustra ferro diverberet umbras. *Virg. En.* 6.

Diversito p. b. as, &c. *Divertire, ò voltarsi spesso. n. aff.* Ad verborum venustates diversitandum. *Gell.* 17. 20. *Al. leg.* Deversitandum.

Diversor, aris, atus. *Alloggiare, albergare, ò conversare. d. aff.* Diversatus est Laodiceæ apud Pompejum. *Cic. Att.* 6. Quum Athenis imperator apud eum diversarer. *Id. Tusc.* 5. Diversari Domi, *aut* in domo alicujus. *Id. Ver. & Phil.* 11. Diversari lautè. *Id. Ver.* 3. *Esser bene alloggiato.* In ea taberna diversabatur. *Val. Maff. Ei conversava &c.* Omnes ad eam domum, in qua iste diversabatur, profecti sunt. *Cic. Ver.* 4. Invito eum per literas, ut apud me diversetur. *Id. Att.* 14.

Diverto, is, verti, versum. *Divertire, traviare, torcer dalla strada. n. aff. abl. con ab, ò ex, ò puro, ed accus. con ad ò in.* Divertere ad, *vel* in villam, *Cic.*

Cic. Att. e Off. 2. Divertere viâ cogebantur. *Plin. paneg.* Ad Te... salutatum diverterat. *Cic. Att.* 10. Dudum diverti [*antic.* divorti] abs te. *Plau. Poc'anzi mi son da te partito*. Nuntiant, se, Pompeii conveniendi causâ, divertisse Massiliam. *Cic. Phil.* 13. Redeamus ad illud, unde divertimus. *Id. Fam.* 12. *Torniamo al nostro proposito*. A proposito in hæc divertere, non erit alienum. *Id. Far quì una digressione*. Divertunt longè mores virgini, ac lupæ. *Plau. Epid.* 3. *Sono assai differenti &c.*

2 *Per far divorzio. n. ass.* Diverterunt conjuges. *Gell.*

3 *Per alloggiare, andare ad albergo. accus. con ad, ò puro*. Quum domum Regis hospitis tui divertisses. *Cic. p. Dejot.* Ariciâ rediens Clodius divertit ad Albanum. *Id. p. Mil.* Alter ad cauponem divertit, alter ad hospitem. *Id. de Div.* 1. Diversurus *part. fut. Id.*

4 *Per mettere in volta, far fuggire*. 1. *a.* Victor fugientibus instat, divertitque acies. *Lucan.* 2.

Divertor, eris p. b. versus. *Lo stesso. d. ass. od accus.* Divertor domum. *Ter.* Huc in tabernam. *Plau.* Quà nulla priorum Castaliam molli divertitur orbita clivo. *Virg. Georg.* 3. *Dove non arriva verun passato poeta*. Inferior virtute, meas divertor ad artes. *Ovid. Met.* 9. 1. *Mi appiglio &c.* Diverti ad aliquem in hospitium. *Plau.* Apud amicum. *Liv.* Apud hospitem paternum. *Plau.* In villam. *Id.* Sed, itineris causâ ut divertar, primùm est devium. *Cic. Att.* 2. Qui Cobiomacho diverterentur, neque Tolosam ire vellent. *Id. p. Font. Per alloggiare stabilmente accus. con apud.* Domus eorum hospitibus patebant, apud quos ipsis diverti mos esset. *Liv.* 25. *Solevan' essi fermarsi ad albergo*.

Divexo, as &c. *Inquietare, affliggere, scompigliare, guastare*. 1. *a.* Divexare aliquem. *Suet.* Agros civium. *Cic. Phil.* Divexare, & diripere omnia. *Ibid.* 11. *Guastare, e saccheggiare ogni cosa*. Corruptor rem meam divexavit. *Plau. Pers.* 5. *Scialacquò la mia robba*.

Divido, is, p. b. visi, visum p. l. *Dividere, separare, divisare, ò distribuire, scompartire*. 1. 3. 6. *a. ed accus. con in*. Dividere copias, exercitum. *Cæs.* Hominem medium securi. *Hor. Spaccar uno con la scure*. Dividimus muros, & mænia pandimus urbis. *Virg. En.* 2. Syriam à Cilicia aquarum divortio dividit. *Cic. Att.* 5. Caput divisum humeris (*abl.*) *pro* ab humeris. *Sil. Ital.* Dividere nummos, *seu* pecuniam in milites. *Plau.* Imperium, præmia, dolorem, infortunium cum altero, agrum plebi. *Virg. Ovid. e Sen.* Sextus pater ejus nummos vobis dividere solebat. *Cic. Att.* 1. Dividere in provincias. *Id. p. Syll.* Dividere tabulas passim, & pervulgare. *Id. ib.* Rediens ille multa sodalibus dividit oscula. *Hor.* 1. *od.* 36. *Dispensa &c.* Postulatum est, ut Bibuli sententia divideretur. *Cic. Fam.* 1. *Si partisse in più capi da proporsi uno ad uno per essere approvati, ò nò*. Nec sat commodè hæc tibi [*pro* à te] divisa sunt temporibus. *Ter.* Imbelli citharâ carmina divides. *Hor.* 1. *od.* 15. *Canterai interpolatamente col suono*. *Per penetrare*. Hoc etiam magis necesse est, ferantur ad Cœlum, & ab his perrumpatur, & dividatur crassus hic, & concretus aër. *Cic. Tusc.* 1. Divido *si adopra da Plauto Aulul.* 2, 4. *e Cic. Fam.* 9. *Ep.* 22. *in signi-*

significato osceno ; così anche Petron. ove disse Dividere cum aliquo. Divisse *pro* divisisse. *Azzio, & Hor. l. 2. Sat. 3. All'leg.* Didisse. Divisus *part. pass.* Fluvius divisus æqualiter in duas partes, latera insulæ alluit. *Cic. de Leg.* Divisior *compar.* Et divisior inter se, & distractior intus. *Lucr.* 4.

Divino p. l. as, &c. *Indovinare, predire, pronosticare. n. ass. abl. con de, &l' infin.* & 4. *n.* Divinare aliquid, *vel* de re aliqua. *Cic.* Divinare, conjicere, augurari. *Id. Ver.* Divinare etenim magnus mihi donat Apollo. *Hor. 2. Sat. 5.* Quum divinare de belli diuturnitate possem. *Cic. à Brut.* Id, quod evênit, divinavi. *Id. de Sen.* Futura divinans animus. *Ovid.* Nemo divinare poterat, te postulaturum &c. *Cic. p. Quin.* Quasi divinarem, fore mihi aliquando expetendum officium tuum. *Id. Fam.* 3. Divinat, marem esse conceptum. *Curt.* Divinans *part. pres.* Quædam casu eveniunt, ut prædicta sunt à divinantibus. *Cic.* Est quiddam in nobis præsentiens, atque divinans. *Id. Div.* 1. Divinatus *part. pass.* Ut divinatas auferat augur opes. *Ovid. de Nuce.* *Per deificare, divinizare.* 1. *a. fù usato da Sen. secondo Delrio; mà non è sicuro.*

Divito p. b. as, &c. *Arricchire, far ricco, od empire.* 1. 5. *a.* Augures verbis aures alienas divitant, suas ut auro locupletent domos. *Azzio. ap. Non.* 2. Deus me divitat. *Turpil.*

Diurno, as, &c. *Viver lungo tempo. n. ass.* Neque optimum quenquam inter nos sinunt diurnare. *Gell. l. 17. c. 2. e Quadrigar.*

Dvulgo, as, &c. *Divolgare, publicare, palesare.* 1. 3. *a.* Divulgare librum. *Cic. Att.* 12. Hunc librum, etiamsi minùs vestrâ comendatione, tuo tamen nomine divulgari, necesse est. *Id. à Brut.* Divulgare consilium alicujus. *Cæs.* Visum est occultiùs agendum, neque ullo modo divulgandum. *Cic. à Balb.* Sermonibus aliquid divulgare. *Id. p. Font.* Ejus primum tempus ætatis palàm fuit ad omnes libidines divulgatum. *Id. post Red. La sua adolescenza fù esposta alle altrui voglie libidinose.* Magistratùs levissimi, & divulgatissimi præpropera festinatio &c. *Id. Fam.* 10. 26.

Do, das, dedi, datum. *Dare, donare, permettere, concedere, far partecipe, commettere, condiscendere.* 1. 3. *a. & l'at, & ut al cong. & l'inf.* Principio, & habet quod det, & nemo dat largiùs. *Ter. Eun.* Dare specimen sui. *Liv.* Indolis, virtutis. *Cic. Ver.* 1. Signa pudoris, & ingenii. *Cic. Fin.* 3. *Dar saggio di se &c.* Ansas sermonis. *Id. Dare occasione di &c.* Materiā invidiæ. *Id. Phil.* 11. Materiam omnem sermonum eorum, qui de te detrahere velint, Statium dedisse. *Id. Q. Fr.* 2. Dare copiam, *vel* potestatem faciendi. *Ter. e Cic.* Licentiam, veniam, *vel* potestatem, ut aliquid fiat. *Cic. Off.* 1. 3. *de Or.* 1. *Att.* 3. *Dar licenza, ò facoltà di &c.* Dare dextras, & fidem. *Liv. Impalmarsi, e promettere.* Plausum, *seu* clarum plausum. *Cic. Att.* 4. 14. *Q. Fr. e Plau. Far applauso.* Natalitia. *Cic. Phil.* 2. *Far banchetto pe'l suo natale.* Fabulam. *Ter. Hec. Rappresentare un azione.* Livius fabulam dedit. *Cic. Tusc.* 1. Dare testes. *Id. Ver.* 7. *Allegar testimonj.* Mercedem. *Id. p. Dom. Punire.* Jacturam. *Plau. Danneggiare.* Caliginem. *Liv. Offuscare.* Excusationem. *Cic. Ver. Scusarsi.* Expectationem. *Id. Att.* 13. *Eccitare &c.* Verba. *Id. Phil.* 13. *Dar ciarle.* Meri-

Merita. *Id. de Am.* Beneficium. *Id. Off.* 1. *Beneficare.* Dare inter se fidem, & jusjurandum. *Cef. Obbligarsi con giuramento trà loro.*

2 *Inoltre*: Dare statuam faciendam, librum perferendum ad aliquem. *Cic.* Literas, *vel* literas ad aliquem. *Id. in ep. Scrivere, ò mandar lettere ad uno.* Huic totiesne me literas dedisse Romam, quum ad te nullas darem? *Id. Att.* 5. At verò posthac frustra potiùs dabo, quàm, si rectè dari potuerint, committam ut non dem. *Id. ib.* Dare locum. *Id. Ritirarsi.* Quàcumque movemur, videtur [aer] quasi locum dare, & cedere. *Id. Nat.* Dant tela locum, flammæque recedunt. *Virg. En.* 2. Dare judicium in aliquem *(proprio del Giudice) Cic. Ver.* 3. *Ammettere l' accusa.* Dare pœnam. *Cic. Fam.* 12. *Esser punito.* Confido, sceleratissimum latronem pœnas daturum. *Lent. à Cic.* Equites R. daturos illius diei pœnas, quo &c. *Cic. p. Sest.* Quum præsertim adhuc styli pœnas dem. *Cecin. à Cic. Fam.* 6. *Patisca ancora, per aver scritto.* Dare alicui pœnas. *Cic. Pagare il fio del torto fatto ad uno.* Mihi absenti, & Populo R. pœnas dabunt. *Id. ant. exil.* Mihi pœnam illi, plus quam optâram, dederunt. *Id. Brut.* Nisi, in facinore deprehensus, pœnas legibus, & judicio dedisset. *Id. ib.* Dedisse pœnas sceleratum cineri, atque ossibus clarissimi viri. *Id. Phil.* 13. Dabo supplicium tibi de me. *Ter. Farai di me la vendetta.* Dabitur mihi supplicium de te, *vel* de tergo tuo. *Plau. Me la pagherai à costo delle tue spalle &c.* Si [servi] vicarii dati, penes eos culpa est, qui dederunt. *Plin.* 10. *ep.* 30. *Se furono sostituiti &c.* Dare pessum. *V.* Pessundo.

3 Dare alicui dotem, prandium, cœnam, hospitium, veniam, impunitatem, &c. *Ter. Plau. e Cic.* Animos. *Virg. Dargli coraggio.* Aures, *vel* faciles aures. *Cic. Att.* 1. 5. *Ascoltarlo volentieri.* Operam auriū. *Plau. Ascoltarlo attentamente.* Civitatem. *Cic. Fin.* 3. *Farlo Cittadino.* Diem. *Id. Citarlo in giudizio per il tal dì.* Tulliola tibi diem dat, sponsorem appellat. *Id. Att.* 1. Vestorio dandi sunt dies. *Id. ib.* 4. Dare terga hostibus. *Liv. Fuggire.* Dare manus alicui. *Hor.* Herbam. *Var. Confessarsi vinto.* Alicui fraudem. *Lucr.* Verba. *Plau. Ingannarlo.* Mandata. *Cic. Att.* 7. *Commettere &c.* Aliquid in mandatis. *Plau.* Negotium. *Cic. Commettere.* Non habui, cui potius id negotii darem, quàm Tullio. *Id. Fam.* 5. Literas, *vel* Epistolam. *Id. Fam. Consegnargli &c.* Dare primas, secundas, tertias. *Id. de Or.* 3. *& Phil.* 8. *Dargli il primo vanto &c.* Optionem. *Id. cl. Or. Dargli facoltà di scegliere.* Senatum. *Id. e Nip. Ammettere all'udienza &c.* Priusquam his [legatis] Senatus daretur, navem conscendit. *Nip. Annib.* 7. Eo die Tyriis est Senatus datus frequens. *Cic. Q. Fr. Ebbero udienza &c.* Dare alicui judicium. *Id. Fam.* 13. *Dargli giurisdizione.* Viam. *Plau. Mostrargli la strada.* Animum suum. *Id. Dargli tutto il suo affetto.* Consilium fidele deliberanti. *Cic. Off.* 1. Dederim vobis consilium cautum. *Plau. Epid.* Dabimus sermonem iis, qui &c. *Cic. Fam.* 9. *Darem che dire &c.* Dare alicui operam, *vel* paulùm operæ. *Ter. e Plau. Ajutarlo.* Osculum. *Ovid.* Palmam. *Id. Baciarlo, dargli il vanto.* Lethum. *Sen. Trag. Ucciderlo.* Dolorem. *Cic. Att.* 7. *Affliggerlo.*

Insidias. *Plau. Tramargli insidie*. Optabilius fuisset Miloni dare jugulum P. Clodio. *Cic. p. Mil. Farsi scannare &c. E con l'inf.* Quod jussi, ei dare bibere, & quantum imperavi, date. *Ter. Andr.* 2. 3.

4 *In luogo del dat. di pers. si usa anche col dat. di cosa*. Dare se labori, literis, voluptatibus, otio, somno. *Cic.* Fugæ. *Id. Ver. Fuggire*. Viæ. *Id. Mettersi in camino*. Se sopori, *vel* corpus quieti. *Plau. Addormentarsi*. Se salutationi amicorum. *Cic. Fam.* 7. *Complimentare*. Animum mœrori. *Id. Darsi alla tristezza*. Signum receptui. *Liv. Sonar la ritirata*. Aliquid auribus alicujus. *Cic. Adulare alcuno*. Noli putare, mi Cicero, me hoc auribus tuis dare. *Treb. à Cic. Fam.* Dare nomen rei. *Liv. Porle il nome*. Nomen militiæ. *Id. Farsi soldato*. Milites summo cum studio nomina dant. *Cic. in Phil. Si arrollano &c.* Dare brachia collo. *Virg. Abbracciare*. Aliquem letho. *Id.* Morti. *Ovid. Ucciderlo*. Aliquid oblivioni. *Liv. Dimenticare &c.* Testimonium dignitati alicujus. *Cic. pro Planc. Far testimonianza &c.* Ludum amori. *Hor. Condiscendere &c.* Demus ludicrum animis nostris. *Plau. Diamci bel tempo*.

5 *Ammette l'acc. con la prep. in, ò ad*. Dare se in laqueum. *Plau. Strozzarsi*. Se in præceps [*vel* præcipitem] *Liv. e Ter. Precipitarsi*. Hoc si faxis, dabo in caveam. *Plau. Capt. T' imprigionerò*. Dare in custodiam. *Id. Liv. e Cic. Phil.* 3. Se in tormenta. *Cic. Tusc.* 5. Servos in quæstionem. *Id.* [Quæstioni. *Plau.*] *Farli confessare à forza di tormenti*. Testes in singulas res. *Id. Ver.* Testes in sponsionem. *Id. p. Quin.* Se in conspectum. *Cic. Farsi vedere*. Se in fugam, *aut* in pedes. *Id. Ver. Fuggire*. Hostem in fugam. *Cæs. B. G.* 5. *Farlo fuggire*. Se in sermonem. *Cic. Mettersi in conversatione &c.* Quum familiariter me in eorum sermonem insinuarem, ac darem. *Id. in Rul.* Quare da te in sermonem &c. *Id. Att.* 13. *Procura d'abboccarti &c.* Dare se in consuetudinem, *aut* familiaritatem alterius. *Id. Farsi amico d'uno*. Pecuniam in sumptus. *Liv. Dar danaro da spendere*. Dare in terram, in lectum. *Lucr.* 6. *Buttare à terra &c.* Dabo te totum in ruborem. *Plau. Ti farò arrossire*. Dare in splendorem bullas Forium, patinas &c. *Id. Dare il lustro a' chiodi dell'uscio &c.* Legiones in discrimen. *Tac.* [*vel* sub ictum. *Id. Ann.* 13. 39.] *Metterle in pericolo*. Vela, *seu* vela in altum. *Liv. Ingolfarsi*. Se in viam. *Cic. Mettersi in camino*. In viam quòd te des hoc tempore, nihil est. *Id. Fam.* 14. Dare aliquem ad mortem, ad languorem, ad carnificinam, ad, *vel* in cruciatum, *Ovid. e Plau.* Ad carnificem, ad bestias. *Plau. Pœn.* 5. *e Liv. Dare ad uno la morte, farlo tormentare &c.* Solent ejusmodi ad balineum, ad purgationes cloacarum, item munitiones viarum dari. *Plin.* 10. *ep.* 32. *Soglieno impiegarsi &c.* Dare aliquem ad remum. *Liv. Mandarlo in galera*. Hæc me deambulatio ad languorem dedit. *Ter. Heaut.* 4. *Mi stancò &c.* Aquila duos corvos afflixit, & ad terram dedit. *Suet. Aug.* 96. *Buttò à terra &c.* Ad sepulturam corpus vitrici sui, negat à me datum. *Cic. Phil.* 2. *Che fia fatto seppellire*. Dare se vadem ad mortem pro amico. *Id. de Fin. Far sicurtà per la vita &c.*

6 *Oltre l'accus. e 'l dat. si adopra con altri casi*. Dare aliquid, *vel* aliquem

quem alicui in manus, in manu, in potestatem. *Ter. e Cic. Dare in potere di alcuno &c.* Dic quid velis dari tibi in manum, ut &c. *Ter. Phorm. Che mancia vuoi tu? &c.* Dare filiam in matrimonium, *vel* in nuptias alicui; *vel* nuptum viro, *seu* ad virum, *vel* dare ducendam. *Id. Liv. e Plaut. Sposare la figliuola ad uno &c.* Puero hoc à me dabis. *Cic. Fam. A nome mio.* Viaticum ut dem à Trapezita tibi. *Plau. Capt. Per riscuotere dal banchiere, e pagarti.* Da, sodes, abs te: post ego reddidero tibi. *Id. Men. 3. Paga ora del tuo, poi &c.* Nullam tibi à causis vacationem video dari. *Cic. Leg. 1. Non esserti conceduto verun respiro &c.* Pro hisce diebus, vacatio data est ab isto sumptùs, laboris, militiæ. *Id. Ver. 6.* Pompeji fides, quam de me Cæsari dederat. *Id. Fam. 1. Aver promessa &c.* Gallus ausus Parenti de Cicerone dare palmamque, decusque. *Plin. 7. ep. 4. Preferir suo Padre à Cicerone.* Atticæ, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des. *Id. Att. 16. Baciala da parte mia.* Dare partes alcujus alicui. *Id. Fam. 9. Fargli fare la figura di &c.* Ludum filio. *Plau. Condiscendere &c.* Se comitem alicui. *Liv. Farsi compagno nel viaggio.* Ansam ad faciendum. *Cic. Dare adito &c.* Usuram lucis. *Id.* Unius horæ ad vivendum. *Id. Ver. 6. Lasciar vivere &c.*

7. Dono dare aliquid alicui. *Liv. Donare &c.* Hanc tibi dono do. *Ter. Eun.* Fistula, Damœtas dono mihi quam dedit olim. *Virg. Ecl. 2.* Dare pecuniam alicui mutuam, triticum mutuum. *Cic. Prestar danaro &c.* Aliquid alicui pignori, fœnori, *seu* fœnore. *Id. Dare in pegno, ò ad usura &c.* Aliquid alicui utendum. *Plau. Dare in prestito.* Non reddit, quod dedi ejus filio mutuo. *Cic. Att. 10.* Dare aliquid mancipio. *Plau. e Cic. Att. 13. Vendere con obbligo di sodisfare al compratore, se nulla vi mancasse (vulgo obbligarsi all'evizione).* Aliquem mancipio alicui. *Sen. Darglielo con assoluto dominio, e per sempre.* Dare pignus cum aliquo. *Plau. Scommettere.* Animam sub pondere, *seu* fasce. *Virg. Morir sotto l'incarco.* Dare se obviam, *vel* dari obviam alicui. *Ter. Abbattersi in uno.* Ut res dant sese, ita magni, atque humiles sumus. *Id. Hecyr. Come si presentano &c.* Pro ut res, & tempus se dabit. *Cic. Secondo che richiederà &c.* Si quid res dabit tibi facultatis. *Id. Att. 11.* Si dabitur. *Virg. Se mi sarà permesso &c. E con l'infin.* Datur mihi cernere. *Plin. jun.* Vobis datur esse immunibus. *Ovid.* Dabo, te transmittere Lethen. *Stat.*

8 Dare operam. *Cic. Attendere.* Nunc id ego apud vos proloquar, si operam datis. *Plau. Capt. prol.* Nunc id operam do. *Ter. Andr. 1. Applico à questo.* Silentium date, ut lubeat &c. *Id. Hecyr. prol. Favoritemi di silenzio &c.* Dare operam ut, *vel* nè &c. *Cic. Fam. Procurare, che &c.* Dare operam studio, Philosophiæ, Rhetoricæ, amori, iræ, somno, furtis, funeri, valetudini, jucunditati, lætitiæ, gemitui, virtuti, auspiciis, rebus divinis. *Id. Attendere allo studio &c.* Platoni, Aristoteli. *Id. Ascoltare &c.* Jam Clitomacho Philo vester operam multos annos dedit. *Id. Acad. 4.* Dedi Antiocho operam diligentiùs, ut causam ex eo totam cognoscerem. *Id. ib. 2.* Dixit, judicem operam dare sibi, constituisse, eo ipso die, quo &c. *Id. Att. 13.* Liberis dare operam, re honestum

nestum est, nomine obscœnum. *Id. Att.* 1. *Il propagar la specie &c.* Dare se Philosophiæ excolendum; se docendum, *vel* instituendum alicui, *aut* se in discipulum alicujus. *Id. Darsi alla Filosofia, ò per iscolare di &c.* In quam exercitationem ita nos studiosè operam dedimus, ut &c. *Id. Tusc.* 1. *Applicammo di maniera, che &c.* Ego autem in Juris civilis studio multum operæ dabam Q. Scevolæ; qui quamquam se nemini ad docendum dabat, tamen &c. *Id. cl. Or. Il quale benche non insegnasse alcuno &c.* Poeta id sibi negotii credidit solùm dari, ut &c. *Ter. Andr. prol. Non ebbe altra mira, che &c.* Datâ operâ id feci, *vel* dixi. *Ulp. Cic. Fam. & al. A bello studio hò fatto, ò detto questo.*

9 Dare se alicui. *Cic. Fidarsi, ò mettersi sotto la protezione &c.* Da te homini. *Id. Fam.* An iis me dem, qui potiuntur? *Id. Att.* Video, ut se huic dent, ut daturi sint. *Id. ib.* Da te mihi. *Ter. Fà à modo mio.* Quis tibi dederit, id esse verum? *Cic. Chi mai ti concederà &c.* Eo concesso, quod volunt, consequens id certè non dant. *Id. Tusc.* Quod tu mihi das. *Id. Acad.* 2. Sed do hoc vobis, & concedo esse multos &c. *Id. Ver.* 5. Demus, hoc ita esse. *Id. Poniamo che sia così.* Dabitis enim profectò. *Id. Acad.* 1. *Vi contenterete &c.* Date hanc in Tribuno Pl. licentiam. *Id. pro Dom. Supponete, che il Tribuno abbia tal libertà &c.* Do hoc naturæ meæ. *Id. Att.* 4. *Condiscendo in ciò al mio genio.* Dabimus hoc Pompejo. *Id. ib.* 7. *Lo faremo in grazia di &c.* Da hoc illi mortuæ, da cæteris amicis, da Patriæ. *Sulpic. à Cic. Fam.* Bene se mihi dederunt initia. *Cic. Il principio m'è ito bene.* Cohors illa plus mali Siciliæ dedit, quàm &c. *Id. Ver.* 4. *Le recò maggior danno, che &c.* In deterius quotidie data res est. *Sen. decl.* 1. *prol. Andò sempre di male in peggio. Per condiscendere impudicamente.* Vis dare, nec dare vis. *Marz. l.* 7.74. Non dat, non tamen illa negat. *Id.* 4. *ep.* 71.

10 *Per dire, pronunziare, nominare, eleggere* .1. 3. *a. abl. con ex, ò de, ò l'ut al cong. ò l'infin.* Paucis dabo, quamobrem id fecerim. *Cic.* Quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. *Ter. Heaut. prol. Dirò brevemente &c.* Iste Deus, qui sit, da Tityre nobis. *Virg. Ecl.* 1. Sed da mi nunc: satisne probas &c.? *Cic. Acad.* Asopus genuisse, datur. *Stat. Si dice &c.* Unum da mihi ex illis Oratoribus, qui &c. *Cic. Verr. Nominami uno &c.* Consules Plancum dederunt. *Id. Att. Elessero arbitro &c.* Nunc ego de sodalitate solus sum Orator datus. *Plau. Most.* 5. *Eletto.* Absentibus secundùm præsentes facillimè dabat. *Suet. Claud.* 5. *Pronunciava la sentenza &c.* Contra libertatem dabit. *Ulp.* 27. *ff. de lib. Sentenzierà &c.* Est istuc datum profectò mihi, ut grata sint, quæ facio, omnia. *Ter. Eun.* 3. *Hò questa sorte &c. Per imputare, ascrivere, attribuire.* 3. *a. con un alt. dat. inan.* Do tibi hoc laudi, culpæ, desidiæ, negligentiæ, imprudentiæ &c. *Cic.* Nec M. quidem Sejo vitio datum &c. *Id. Off.* 2. Vitio mihi dant, quòd mortem hominis necessarii graviter fero. *Id. Fam.* 11. Nunc quam rem vitio dent, quæso, animum advertite. *Ter. Andr. prol.* Tibi hoc laudi dabitur. *Cic. Off.* 1. Crimini. *Id. Brut. Sarai di ciò lodato, ò biasimato &c.* Duas, & Duis *pro* Des: *così* Duit, Duint *pro* Det, Dent, *sovente usati da Plauto, e Ter.* At nihil est dotis, quod dem. M. nè duas. *Plaut.*

Plaut. Aul. 2. Libellum pro eo argento nè duis. *Id. Capt.* At tibi Dii dignum factis exitium duint, *Ter. Andr.* Ut mihi quietam mentem duint. *Tac. An.* 4. 38. *Mi cencedano la tranquillità dell'animo*,

Doceo, es, docui, doctum. *Insegnare, istruire, ammaestrare, addottrinare*. 1. 4. *a. accus. con ad, abl. con in, ò de, ò l'infin.* Et habeas, qui docere fideliter possit. *Cic. de Or.* 3. Studiosos dicendi erudiunt, atque docent. *Id. Off.* 1. Eam [artem] nos tu potissimùm docebis. *Id. de Or.* Quis enim de isto genere nos docuit? *Id. ib.* 3. Docere aliquem fidibus [*sup.* canere] *Id. Insegnare ad uno sonar di liuto &c.* Quanti docet Chrysogonus? *Juven.* 7. *Per quanta mercè insegna Grisogono?* Docere equo, *vel* armis [*sup.* uti &c.] *Liv.* 29. Comœdiam quoque græcam Neapolitano certamine docuit. *Suet. Claud.* 6. In quo quum doceret eos, qui &c. *Cic. à Brut.* Qui tantâ mercede, te nihil sapere, docuit. *Id. Phil.* 2. Dum doceo insanire. *Hor.* 2. *Sat.* 2. Formosam resonare doces Amaryllida sylvas. *Virg. Ecl.* 1. Equitem docuere sub armis insultare solo &c. *Id. Georg.* 3.

2 *Per dimostrare, dichiarare, dire*, 1. *a. ò l'infin.* Novi id, nè me doceas. *Plau.* Exitus id docuit. *Virg.* Hæc omnia doceo civitatum, & privatis primariorum virorum testimoniis. *Cic. Ver.* 5. Docebo, hæc omnia esse vera. *Id.* Docui literis, hoc fieri non posse. *Id. Att.* 16. Quâ ratione quod instat confieri possit, paucis adverte, docebo. *Virg. En.* 4.

3 *Per avvisare, certificare, informare*. 1. *a. ed abl. con de*. Legati Senatum de cæde fratris docuerunt. *Sall.* Nullas tuas literas accepi, quæ me docerent, quid ageres. *Cic. Fam.* 3. Qui de his rebus eum doceant. *Cæs. B. G.* 1. Ut mori mallet, quàm de his rebus Syllam doceri. *Cic. pro S. Rosc. E coll'infin.* Docuerunt enim me periti homines, ad Volusium transferri nomen à Valerio non potuisse. *Id. Fam.* 5. Doctus *part.* Doctus ad malitiam, ad fraudem. *Ter. Hecyr.* Ad malefaciendum. *Plaut. Epid.* Doctus ex disciplina Stoicorum. *Cic. Brut.* Suavius est, te de aliis, quàm alios de te fieri doctos. *Plau. E miglior cosa imparare à spese altrui, che proprie*. Docti acerbissimo casu patris sui. *Cic. Fam.* 15. Doctus cantare, ferire, vincere, fallere. *poet. Hor. Marz. &c.* Doctus græcis literis. *Cic. Brut.* Græcarum literarum (*ma è nome*) *Id. Off.* Sermonis latini. *Hor.* Nec minus Græcè, quàm Latinè doctus. *Suet. de Cl. Gram.* Ad quam non docti, sed facti sumus. *Cic. p. Mil.* Legum Pop. Rom. doctus apprime. *Gell.* 13. 12. Doctis rationem reddere dictis. *Lucr. lib.* 2. Doctæ aures, docta manus, docti doli &c. *Plau. Mil.* 2. Lenæum grammaticæ artis doctissimum. *Plin.* 25. 2. Adolescens humanissimus, & doctissimus T. Coponius. *Cic. p. Cal.* Docendus *part. fut.* Cum docendus judex est, aut dedocendus. *Id. de Or.* Disce, docendus adhuc, quæ censet amiculus. *Hor.* 1. *ep.* 17. Vir instituendo, docendoque prudens. *Cic. cl. Or.* Non solum ad discendum propensi sumus, verùm etiam ad docendum. *Id. Fin.* 3. Ut prodesse velimus in primis docendo. *Ibid.*

Doleo, es, lui, litum p. b. *n. ass.* 3. 5. *n. vel* Dolet, ebat, doluit. 3. *imp. Dolersi, sentire ò aver dolore*. Doleo capite, latere, renibus: *vel* dolet mihi caput, latus, cor. *Plau.* Dolet à Sole caput. *Plin.* Dolent ab ictu aures.

res. *Id. Duolmi il capo per essere stato al Sole, e gli orecchi per la percossa*. Lumbi sedendo, oculi spectando dolent. *Plau.* Doleo ab oculis. *Id. Cist.* 1. *Hò male agl' occhi &c.* Dolent hac re oculi mihi. *Ter. Non veggio volentieri questa cosa*. Nunquam tibi oculi doluissent. *Cic. Fam.* 8. Dolet [mulieri] uterus. *Plau. Hà ella doglie di parto*. Mihi dolebit, non tibi, si quid ego stultè fecero. *Id. Io ne patirò, non già tu &c.* Fac totum dolere corpus. *Cic. Tusc.* 2. Hinc metuunt, dolent &c. *Virg. En.* 6. *Sentono dolore &c.*

2 *Per dolersi nell'animo, affliggersi, affannarsi, sentir dispiacere, compatire, pesargli molto. n. ass.* 3. 4. 5. *n. ò* 3. *imp. ò l'inf.* Dolebam enim P. C. ac vehementer angebar, quum viderem &c. *Cic. p. Marc.* Nemo meâ injuriâ doluit. *Id. de Or.* Dolet animus, *vel* doleo ab animo, *aut* ex animo. *Plau. Cist. Son molto afflitto &c.* Dummodo doleant, aliquid doleant. *Cic. Att.* Dolet mihi quod tu non stomacharis. *Brut. ad Att.* Si egebis, tibi dolebit. *Cic. p. Cel.* Doleo, quia doles, & angere. *Id. Fam.* Nihil cuiquam doluit. *Id. de Or.* Cui placet, obliviscitur; cui dolet, meminit. *Id. p. Mur.* Doleo ab ægritudine. *Plau.* Ego illud [dictum] scio quàm doluerit cordi meo. *Id. Amph. Quanto mi ecrò di cordoglio &c.* Doleo dolorem tuum. *Cic. Fam.* Tuas injurias. *Ibid.* Interitum illius. *Id. Phil.* 12. Dionis mortem doluit. *Id. p. Cel.* Quis non doluit Reip. casum? *in Vatin.* Curionis, & Pauli vicem dolet. *Id. Att.* 6. Meum casum, luctumque doluerunt. *Id. p. Sest.* Doleo tuis rebus adversis, tuis damnis, tuo secessu. *Ovid. e Claud.* De Atticæ febricula scilicet valde dolui. *Cic.* De Hortensio te, scio, dolere. *Id.* Dolet mihi, te noluisse &c. *Ter.* Doleo, non me tuis literis certiorem fieri. *Cic. Att.* Me hoc delictum admisisse, id mihi vehementer dolet. *Ter. Adel.* Nos, dolent, vivere. *Cic. Fam.* 9. Tibi illud dolet, quia &c. *Plau.* Dolens *part. pres.* Quædam pestes hominum laude alienâ dolentium. *Cic. Parad.* Doliturus *part. fut.* Neminem ignominiâ suâ doliturum censebat. *Liv.* 39. Adsentiebat, maximè doliturum amanti. *Fedr.* O dolitura meâ multùm virtute Neæra. *Hor. epod.* 15. Dolendus *part. pass.* Quæ venit indignè pœna, dolenda venit. *Ovid. Heroid.* 5. Non hæc à te ulciscenda sunt, etiamsi non sint dolenda? *Cic. Fam.* 12. Et est dolendum in tàm gravi vulnere. *Id. Att.* Erat hoc mihi dolendum. *Ibid.* 1. Nihil est præcipuè cuiquam dolendum in eo, quod accidat universis. *Ib.* 6. Dolitus est *pret. pro* doluit. *è ant.*

Dolito p. b. as, &c. *Dolersi spesso. n. ass. ò* 3. *n.* Omnia sana faciet, intrò quæ dolitabant. *Cato. R. R.* 156.

Dolo, as &c. *Piallare, pulire, far lisci i legnami con la pialla.* 1. *a.* Dolare robur. *Cic. Div.* Perticam in quadrum. *Col.* Orationem. *Cic. de Or. Ripulire &c.* Lumbos alicujus fuste. *Hor.* 1. *Sat.* 5. *Spianare i lombi con un bastone*. Dolare dolum. *Plau. Mil. Machinare &c.* Dolatus *part.* Non è saxo sculptus, aut è robore [homo] dolatus. *Cic. Tusc.* 4. Stipes acernus eram properanti falce [Priapus] dolatus. *Prop.* Dolato confisus ligno. *Juven. Sat.* 12. *Azzardatosi à navigare*.

Dolo, is, dolui, dolitum p. b. *Lo stesso. come* Lavo, is. *pro* Lavo, as. Materiem dolere, & levare, & radere tigna. *Lucr.* 5. *v.* 1266. Dolitus

tus *part.* Scyphus cælo dolitus artem ostentat Mentoris. *Var. ap. Non.* 2. *onde non piace l'opinione del Passer. che scrive* Dolio, is, ivi, itum p. l. *benche la siegua Scaligero*.

Domesio p. l. domesis p. b. factus sum. *Esser domato, ò mollificato* 1.6.*n.* Tellus aratro domefacta nitet. *Petr. Arb. Terra mollificata dal vomero*.

Dominor p. b. aris, atus p. l. *Dominare, signoreggiare, aver dominio. d. ass. ed acc. ò abl. con in, se sarà animato: se nò, l'abl. solam. overo* 2. *dep. mà di rado*. Ubi libido dominatur, innocentiæ leve præsidium est. *Cic. Or.* Inter quos dominari consuëssent. *Cæs. B. G.* 2. Scilicet extremos latè dominere per Indos. *Claud. Cons. Hon.* Steriles dominantur avenæ. *Virg. Ecl.* 5. *Sormontano &c.* Dominari in mentes, in populos, *vel* in populis, *aut* inter populos. *Lucr. e Cic.* In cætera (animantia.) *Ovid. Met.* 1. In judiciis. *Cic. Ver.* Usus dicendi in omni pacata, & libera civitate dominatur. *Id. de Or.* Neque Reip. partem geris, in qua fortuna dominatur. *Id. Q. Fr.* 1. Fortuna in omni re dominatur. *Sall.* Incensa Danai dominantur in urbe. *Virg. En.* 2. Casus, & natura in bonos dominatur. *Sulp. à Cic. Fam.* 4. Felix senectus, si usque ad ultimum spiritum dominabitur in suos. *Cic. de Sen.* Dominari alicui regioni. *Id. p. R. P. così il Tesor. alterando il testo che dice* Dominatus est Alexandriæ. *genit. di Stato, come nota Nizol. e'l P. Emman.* Victis dominabitur Argis. *Virg. En.* 1. *dat. secondo alcuni: mà pur potrebbe stimarsi abl. puro; sicome* Longâ dominabitur Albâ. *Ib.* 7. Summâ dominarier arce. *Ib. Si usa pur pass.* O domus antiqua quàm dispari domino dominaris! [*pro* à domino] *Cic. Off.* 1. Dominans *part. pres.* Bestiæ, fame dominante, ad eum locum, ubi aliquando pastæ sunt, revertuntur. *Id. p. Clu.* Dominante homine furioso. *Id. p. Milon.* Libidine dominante, temperantiæ locus non est. *Id. de Sen.* Vetat dominans ille in nobis Deus &c. *Id. Tusc.* 1. Dominatus *part. dep.* Urbs antiqua ruit multos dominata per annos. *Virg. En.* 2.

Domitò p. b. as &c. *Domar spesso, ò domare semplic.* 1. *a.* Domitare boves. *Virg. Georg.* 1. Populos, furorem. *Sil.* 14. Domitantque in pulvere currus. *Virg. En.* 7. Quadrupedū genus positis domitare magistris. *Manil.* 4.

Domo, as, mui, mitum p. b. *Domare, dimesticare, ammansare, sottomettere, soggettare, soggiogare, vincere.* 1. *a.* Domare equum freno, belluas fame. *Ovid.* Animum suum. *Plau. Mortificare il senso.* Habere domitas libidines, & cupiditates. *Cic. de Or. Tener mortificate le passioni.* Obsequium tigresque domat, tumidosque leones. *Ovid. Art.* 2. Omnes has nationes frangi, domarique, cupiunt. *Cic. de Prov.* Domuisti gentes immanitate barbaras &c. *Id. p. Marc.* Qui servitia virtute, victoriâque domuit. *Id. p. Sest.* Domare terram aratro. *Col.* 6. Rastris. *Virg. Lavorar la terra.* Crines ordine certo. *Stat. Acconciare i capelli.* Lumina somno. *Id. Far addormentare.* Domuit fortunam virtutibus. *Claud.* Comperit, invidiam supremo fine domari. *Hor. l.* 2. *ep.* 1. Latiùs regnes avidum domando spiritum, quàm si &c. *Id.* 2. *od.* 2. *Col raffrenare &c.* Domitus, & Domatus *part. pass.* Belluæ domitæ, & condocefactæ. *Cic. Nat.* Galli subacti, & bello domiti. *Id. p. Font.* Domitis gentibus finitimis &c. *Id. de Prov.*

Curato, domata ut sit Cassandra. *Petron. Sat.* Domiturus *part. fut.* Durum Bacchi (mella) domitura saporem. *Virg. Georg.* 4. *Si trova anche* Domaturus. *Valla.* Domandus *part. pass.* Nunc tibi Pannonia est, nunc Illyris ora domanda. *Ovid. Trist.* 2.

Donifico p. b. as &c. *Donare.* 1. *a. Hygin. fab.* 112. *da non imitare.*

Dono, as &c. *Donare, presentare, dare in dono.* 3. 5. *a.* Dono tibi hanc rem, *vel* te hac re. *Ces. e Plau.* Utinam tibi istam mentem Dii immortales donarent. *Cic. Catil. Ti mettessero in cuore &c.* Donare aliquem præmiis. *Id. p. Arc. Premiare.* Magnis gaudiis. *Plau. Colmar di gioja.* Civitate. *Cic. p. Arc. Dar la cittadinanza.* Aliquem æternitate. *Plin.* Gratulationem, æternitatem, munera, civitatem, immortalitatem alicui. *Cic.* Aliquem laureâ Apollinari. *Hor.* 4. *od.* 2. *Coronar poeta.* Aliquem dono, *vel* donis, munere, *seu* munera alicui. *Plau. Dare un donativo.* Aliquem annulo aureo. *Cic. Ver. Farlo cavaliere Rom.* Coronâ, & phaleris, & torque Rubrium donasti. *Id. ib.* Donare culpam alicui. *Ovid. Perdonare.* Tu, tuas inimicitias ut Reip. donares, te vicisti. *Cic. Fam.* 5. 4. Dono te ob istuc dictum, ut expers sis metu. *Plau. In premio di cotal detto, ti libero d'ogni timore.* Donare filio patrem. *Justin.* 32. 2. *Perdonare al padre in grazia del figlio.* Vir nemo bonus ab improbis se donari vult. *Id. de Leg. Per concedere.* Discatque Lyæo imbellem donare diem. *Sil. l.* 11. Quidquid quæsierat ventri donabat avaro. *Hor. l.* 1. *ep.* 15. *Si trova anche coll' infin. ap. i poeti.* Divinare etenim magnus mihi donat Apollo. *Id.* 1. *Sat.* 5. Donat habere viro decus, & tutamen in armis. *Virg. En.* 5. Donatus *part. pass.* Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit. *Virg. En.* 5. Dyrrachini sibi donatum æs alienum à Cæsare, dicunt. *Cic. Att.* Tabula, in qua nomina civitate donatorum incisa sunt. *Id. Fin.* Donandus *part. fut. pass.* Multa donanda ingeniis puto; sed donanda vitia, non portenta sunt. *Sen. controv.* 5.

Dormio, is, ivi, itum p. l. *Dormire, addormentarsi. n. ass.* ò 4. *n.* Dormire arctè, & graviter. *Cic. Div.* 1. Postquam illos arctius, ut fit, jam dormire, sensit. *Id. Inv.* 2. Dormire in, *vel* ad lucem, *vel* ad multam lucem. *Hor. Dormir fino à dì chiaro.* Mane dormit ad tres horas. *Cic. Att.* Dormire totam noctem, *vel* tota nox mihi dormitur. *Hor.* Tota mihi dormitur hyems. *Marz.* 13. Thalamo dormivimus illo. *Ovid. Rem.* 2. In nive lucana dormis ocreatus. *Hor.* 2. *Sat.* 2. Dormire sine omni cura, *vel* in utrumque oculum. *Plau. Viver sicuramente.* Ademptum tibi jam faxo omnem metum, in aurem utramvis otiosè ut dormias. *Ter. Heaut.* 2. Nihil est quod in dextram aurem, fiduciâ mei, dormias. *Plin. in Ep.* Dormire alicui. *Cic. Fare il sordo.* Capius, non omnibus dormio; sic ego non omnibus servio. *Id. Fam.* 7. *Diceva Capio, non ogni adultero mi trova à dormire: così io &c.* Dormio, Matte, tibi. *Marz.* 12. 102. *Non ti voglio ammettere.* Deinde eo dormitum. *Hor.* Lusum it Mecænas, dormitum ego, Virgiliusque. *Id.* 1. *Sat.* 5. Dormiens *part. pres.* Quid credebas, dormienti hæc tibi confecturos Deos? *Ter. Adel.* 4. Si ea dormientes agerent, quæ somniarent, alligandi essent omnes, qui cubitum irent. *Cic.*

Div.

Div. Jacet corpus dormientis ut mortui. *Id. ib.* Dormiendus *part. pass.* Dormienda nobis est nox perpetua. *Catul.* 5. Dormibo placidè in tabernaculo. *pro* dormiam. *Plau. Trin.*

Dormisco, is s. p. *Dormire, ò cominciare à dormire. n. ass.* Cum dormiscit, ei subduco annulum. *Plau. Curc.* 4. *Al. leg.* Condormiscit &c.

Dormito p. l. as &c. *Dormicchiare, sonnecchiare, sonneggiare. n. ass.* Cœnato mihi, etiam dormitanti, prid. Cal. Maias, epistola illa est reddita. *Cic. Att.* 2. 16. Dormitat puer, & tremulis connivet ocellis. *Scevol.*

2 *Per dormire.* Ad lucem arctè, & graviter dormitare cœpit. *Cic. Div.* 1. *Al. leg.* Dormire cœpit &c.

3 *Per esser trascurato nell' operare &c.* Quandoque bonus dormitat Homerus. *Hor. Art.* Dormitandum tibi non est. *Plau. Non devi trascurare &c.* Oscitantem, dormitantemque sapientiam. *Cic. de Or.*

Dormiturio, turis p. b. s. p. *Aver voglia di dormire. n. ass. Lamb. è verb. barb.*

Doto, as, &c. *Dotare, dar dote.* 1. 5. *n.* Dotat, & ignotum cogit amare decus. *Pallad. R.R.* 14. Vitellii hostis sui filiam splendidissimè maritavit, dotavitque etiam, & instruxit. *Suet. Vesp.* 14. Sanguine Trojano, & Rutulo dotabere virgo. *Virg. En.* 7. In Arabia & olea dotatur lacrymâ. *Plin. Gli ulivi ancora gettano liquore.* Dotatus *part. pass.* Dotata regit virum conjux. *Hor.* 3. *od.* 24. Villa, quò introducatur dotata Aquilia. *Cic. Att.* Nobilis & dotata uxor. *Aus.* Ulmum vite dotatam habes. *Plin. Hai l' olmo adorno della vite.* Dotatissimus. *superl.* Nata erat huic Chione, quæ dotatissima formâ Mille procis placuit. *Ovid. Met.* 11.

Drenso, as &c. *Far la voce del cigno. n. ass. Aut. carm. de Philom.*

Dubio, as &c. *Dubbiare. n. ass.* Dubiat quid agat. *Plau. ap. Fest. è ant.*

Dubito p. b. as &c. *Dubitare, stare in dubbio, ò temere. n. ass. abl. con de, ò l' inf.* Vinolenti dubitant, hæsitant &c. *Cic. Acad.* 4. Dum dubitant, seram pepulere crepuscula lucem. *Ovid. Met.* 15. Fratre magis dubito glorier, an'ne viro. *Id. Fast.* 6. Si fortuna dubitabit. *Liv.* 21. *Se la fortuna vacillerà.* Dubito de tua fide, de auctore. *Cic. e Quint.* De tua erga me voluntate non dubitant. *Cic. Fam.* 13. Non dubitavit dicere &c. *Id.* Non dubito, fore plerosque &c. *Nipot. in pref.* Non dubitat mandare Lentulum æternis vinculis. *Cic. Cat.* 4. *Ardisce &c.* Mancinus in Senatum introire non dubitavit. *Id. de Or.* Tu verò dubitabis, & indignabere obire? *Lucr.* 3. Non dubito quin mirere. *Cic. So che ti maraviglierai.* Non dubitat, quin te ducturum, neges. *Ter. Andr.* 2. *Ei tien per certo, che tu negherai &c.* Dubito an, *vel* utrum sit utilius &c. *Plau.* Ne dubites, *vel* ne dubita. *Ovid. Non temere. Si usa anche passiv.* Præsertim aliorum auctoritate confirmatum dubitabitur. *Cic. Ver.* 4. An Dea sim, dubitor. *Ovid. Met.* 6. *pro* dubitatur, an &c. *E imperf.* Sed utrum fronte, an mente, dubitatur. *Cic. Att.* 4. Non de armis dubitatur, sed &c. *Id. p. Cecin.*

2 *Per pensare, ò anche dubitare.* 4. *n.* Hæc dum dubitas, menses abierunt decem. *Ter. Adel.* Turpe est dubitare Philosophos, quæ nè rustici quidem dubitant. *Cic. Tusc.* Illud, cave, dubites. *Id. Fam.* Non dubito, quid nobis agendum, putes. *Id. Att. Sò di certo ciò, che tu &c.* Percipe

cipe porro quid dubitem, & quæ nunc animo sententia surgat. *Virg. En.* 9. Dubitatus *part. pret. pass.* Dubitatus amor. *Ovid. Amore dubbio.* Venit, & intravit dubitati tecta parentis. *Id. Met.* 2. Dubitaturus *part.* Arbitror, eum non dubitaturum, quin &c. *Cic. p. Mil.* Non dubitaturi, fugitivum dicere piscem. *Juven.* 4 Dubitandus *part. fut.* Dubitanda fides. *Calphur. ecl.* 5. Dubitanda est gloria cædis. *Claud. E' da mettersi in dubbio la gloria &c.*

Duco, is, duxi, ductum. *Guidare, scorgere, menare, condurre.* 1. *a.* Dei nutu ducuntur omnia. *Plau. Dal volere Divino è governato il tutto.* Ducere se rectà ad aliquem. *Id. Andar da qualcuno à dirittura.* Se ab ædibus. *Id. Uscir di casa.* Balbus duxit se à Gadibus. *Asin. à Cic. Si ritirò &c.* Ducere se deorsum de arbore. *Cic. Scender giù dall' albero.* Aliquem in carcerem. *Id. Metterlo prigione.* Illos duci in carcerem, jubent. *Id. Ver.* 7. A calvo ad calvum duci, imperavit. *Suet. Si conducesse al supplizio.* Ducere servo pugnum. *Paul. Jurec. Dargli un pugno.* Ducere boves sub jugum. *Plau. Aggiogare i buoi.* Agmen, *vel* agmina, exercitum, classem. *Cic. Cæs. Commandare un' armata.* Viri clarissimi, qui ordines duxerunt. *Cic. Phil. Furono capitani.* Novi ducunt examina Reges. *Virg. Georg.* 4. Ducere *absolut. Condurre l'esercito.* Auctores erant quidam, ut protinus inde Cumas duceret, urbemque oppugnaret. *Liv. l.* 23. Ducere familiam, *Cic. Phil.* 5. Classem Philosophorum, Rhetorum &c. *Quint. Esser capo d'una famiglia: de' Filosofi &c.* Funus. *Plin. Fare il Funerale.* Huic acerbissimum vivo, videntique funus ducitur. *Cic. pro Quin.* Ducere pompam. *Plau. Menar seco gran corteggio.* Choros. *Hor.* 4. *od.* 7. Choreas. *Ovid. Met.* 8. *Danzare &c.* Bellum. *Id. Far guerra.* Hi bellum assiduè ducunt cum gente Latina. *Virg. En.* 9. Ducere aliquem in triumpho. *Plin.* 7. 43. Per triumphum. *Cic. Ver.* 7. Duxit sua præmia victor. *Ovid. Met.* 10. *Riportò &c.* Ducere ætatem, ævum, diem, noctem, horas, *vel* ætatem in literis. *Cic. Menar la vita negli studj &c.* Uxorem, *vel* puellam in matrimonium. *Id.* Duxit C. Albini filiam. *Id. p. Sest. Sposò &c. Si usava dagl' antichi, per portar via quel che s'era comprato; così Cic. de Or.* 3. Quanti addictus? mille nummum: nihil adde; ducas licet. *Piglialo &c.* Duci conjecturà, errore, spe, laude, quæstu, lucro, fructu, opinione, monitis, auctoritate alicujus ad aliquid. *Cic. Tusc.* 3. *Muoversi à fare una cosa per conghiettura, &c.* Duci falso gaudio. *Ter. Riempirsi di vana allegrezza.* Ducimur omnes laudis studio. *Cic. p. Arch. Tutti siam vaghi di lode.* Si quis honore, aut glorià ducitur. *Id. Ver.* 2. Fata volentem ducunt, nolentem trahunt. *Sen. ep.* 107. *Favoriscono &c.* Duci ventre. *Hor. Esser goloso.* Ducere funem. *Id. l.* 1. *ep.* 5. *Guidar la danza &c.*

2 *Per tirare, trarre, alzare.* Ducere fossam, vallum, laminam, lineam. *Liv. Plin. Fare un fosso, un bastione &c.* Parietem per vestibulum alterius. *Cic. p. Mil.* Pars ducere muros, molirique arcem. *Virg. En.* 1. Ducere aquam per fundum alterius. *Cic. Q. Fr.* Alvum. *Cels. Provocare il ventre.* Lanam. *Ovid. Met.* 4. *Filare.* Versus. *Id. Trist.* 5. 12. *Comporre &c.* Somnos. *Virg. En.* 4. *Dormire.* Pocula. *Hor.* 1. *od.* 17. *Tracannare &c.*

nare &c. Æra. *Id. Fondere metallo*. Aliquem, *vel* alicujus ſtatuam ex ære. *Plin. Far la ſtatua d'uno &c.* Vultus de marmore. *Virg. En.* 6. *Formare il ritratto di &c.* Ducere os. *Cic. Or. e Quint.* 9. 4. *Dimenare il capo*. Qui ducis vultus, & non legis iſta libenter. *Marz.* 1. 41. *Aggrinzi il viſo &c.* Tempore ducetur longo fortaſſe cicatrix. *Ovid. Pont.* 1. 3. *La piaga forſe ſi salderà*. Ducit flavum uva colorem. *Virg. Ecl.* 9. *Si fà matura*. Ducere vitam, & ſpiritum. *Cic. p. Pomp.* Aërem ſpiritu. *Id. de Nat. Vivere, reſpirare*. Ita vivunt, ut ducere animam de cœlo non queant. *Id. p. S. R. Non poſſin reſpirare &c.* Ducere anhelitum, *vel* ilia ex curſu, *ſeu* curſurâ. *Plau. Anſare per aver corſo*. Ducere oracula. *Cic. Indovinare*. Oracula æquatis ſortibus ducuntur. *Id. Div.* Ducere ſortes. *Id. ib. Cavare à ſorte*. Rationem. *Id. p. Quin. Far conto*. Officii rationem, atque exiſtimationis duci, convenit. *Id. ib.* Ducam meam mecum rationem. *Id. Att.* 8. *Farò i miei conti*. Debere eum, ajebat, ſuam quoque rationem ducere. *Id. Ver.* Ducere genus, *vel* originem ab aliquo. *Ovid. Trar l'origine da qualcuno*. Exordium, initium, principium à re aliqua, *vel* conjecturam ex re aliqua. *Cic. Cavar l'eſordio da &c. Far conghiettura &c.* Orationem ab eodem verbo. *Id. Or. Cominciare &c.* Initium belli ducetur à fame. *Id. Att.* 9. Qui commendationem ineuntis ætatis à ſcelere duxerit. *Id. p. Dom.* A quo ſimilitudinem duceret. *Id. Or. Tiraſſe la ſimiglianza*. Ducere centeſimas. *Id. Pagare uno per cento al meſe, e dodici all'anno*. Ut centeſimæ perpetuo fœnore ducerentur. *Id. Att.* 5. Centeſimis ductis non perpetuis, ſed renovatis quotannis. *Id. ib.* Solvere, centeſimis ductis, cum renovatione ſingulorum annorum. *Id. ib.* Centeſimis ſexennii ductis. *Id. ib.* 1. *Sottratti, e diſalcati i frutti &c.*

3 *Per prolungare, menare, ò trarre in lungo*. 1. *a. ed acc. con in.* Ducere bellum in hiemem. *Ceſ. Prolungar la guerra infino all' inverno*. Diem ex die. *Id. B. G.* 1. *Differir di dì in dì*. Ducere ſpem. *Virg.* Noſtros in longum ducis amores. *Id. Ecl.* 9. Sed comitia puto fore, ut ducantur. *Cic. Att.* 9. Nè res duceretur, fecimus ut &c. *Id. in Fam.*

4 *Per ſtimare, giudicare, apprezzare*. 1. 2. *a. ò l' infin.* Dignum te honoribus duco. *Cic.* Minimi, *vel* pro nihilo duco divitias præ virtute. *Id. In paragon della virtù ſtimo un bel nulla le ricchezze*. Omnia pericula mortis, atque exilii parvi eſſe ducenda. *Id.* Quæ nè tu quidem unquam timenda duxiſti. *Id. Fam.* 1. Quæ non aliena eſſe, ducerem, à dignitate tua. *Id. ib.* 4. Dejotari, & voluntatem, & copias, quantæcumque ſunt, noſtras eſſe, duco. *Id. ib.* 16. Ducere omnia humana infra ſe. *Id. Fin.* Et tamen quum ita vivat, neminem præ ſe ducit hominem. *Aut. ad Her.* Si quis deſpicatui ducitur. *Cic. p. Flac.* Ipſi in hoſtium loco, numeroque ducemini. *Id. Ver. Sarete trattati da' nemici*. Ea omnia pro falſis duco. *Sall. L'hò per falſe*. Injuſtè totum ducit, venditque poema. *Hor.* 2. *ep.* 1. *Eſalta &c.* Nihil ducere in bonis, præter virtutem. *Cic.* Sic equidem ducebam animo, rebarque futurum. *Virg. En.* 6. *Io giudicava &c.*

5 *Per imputare, attribuire, recare*. 3. *a. ed un'altro dativo inanim.* Id tibi ducis honori, damno &c. *Plau. Tu te'l rechi ad onore &c.* Quæ in hiſtoriis

storiis gloriæ mihi ducis. *Cic. in Sall.* Vos eritis judices, laudisne, an vitio duci factum oporteat. *Ter. Adel. prol.* Illud tibi ducetur probro, *aut* ignominiæ. *Plau. Tu di questo ne sarai biasimato*. Quod apud Numidas honori ducitur. *Sall. Jug.* Duxti, *pro* duxisti *(sinc.)* Et quoties raro duxti suspiria motu. *Prop. lib.* 1. *eleg.* 3. Ductus *part. pass.* Benevolentiâ ductus, mihi tribuebat omnia. *Cic. cl. Or. Indotto &c.* Per quasdam ab intestino usque ad jecur ductas vias. *Id. Nat. Tirate &c.* Auxilium, ducto mucrone, petebat. *Virg. En.* 12. *Sfodrato &c.* Viginti forte ducti. *Tac. An.* 6. 2. *Cavati à sorte*. Hic est ille senex ductus, cui verba data sunt. *Plau. Capt.* 4. 2. *Ingannato &c.* Duce *pro* duc. Id. *Most.* 1. 4.

Ductito p. b. as, &c. *Menare spesso, ò attorno*. 1. *a.* Venales illic ductitavit. *Plaut. Rud.* 2. *Per estimare*. Omne ego pro nihilo esse, ductito, quod fuit. *Id. Pers.* 4. Vacui choreas ductitare contendunt. *Cel. Scalig. Guidar la danza &c.*

Ducto, as, &c. *Menare in questa, e in quella parte, condurre spesso*. 1. *a.* Ductare exercitum. *Sall. Cat.* 11. *&* *Jug.* 38. Aliquem dolis. *Plau. Capt.* 3. *Ingannare alcuno*. Frustra me ductare non potes. *Id. Tu non mi potrai gabbare, pascendomi di vane promesse*. Phaleratis dictis tuis ductas me. *Ter. Phorm.* 3. 2. Ductare rationem. *Plau. Fare i conti.* Scortum. *Id. Usar con una &c.* Ut meam (amicam) ductes gratis? *Ter. Phor.* 5. 2. Ductans *part. pres.* Tu inter eas restim ductans, saltabis. *Id. Adel.* 4. *Tu guidando la danza &c.*

Duim, is, it, *pro* dederim &c. *Plau. è antico*. V. Do *in fine*.

Dulceo, es, dulcui, s. s. *Addolcirsi, ò esser dolce. n. ass.* Unde misso dulcuit ligno. *Paolin. e Passer. mà Lucr. lib.* 2. *disse*, dulcit, *pro* dulcet: *forse dal verbo* Dulcio, is, ivi, itum p. l. Humor dulcit, ubi per terras crebriùs idem percolatur.

Dulcesco, is, s. p. *Addolcirsi, indolcirsi, farsi dolce, n. ass.* Uva primò est peracerba gustui, deinde maturata dulcescit. *Cic. de Sen.*

Dulco, as, &c. *Addolcire, far dolce*. 1. *a.* Offensæ amaritudinem politis affatibus dulcare non desinant. *Sidon. Apoll.* 5. *ep.* 4. Ferunt, exorto flumina melle, Dulcatis cunctata, vadis. *Id. carm.* 2.

Dulcoro p. l. as, &c. *Lo stesso*. 1. *a. S. Ambros. verbo nuovo dedotto dal nome* Dulcor, *adoprato in vece di* Dulcedo *da Tertull.*

Dumesco, is, ui, s. s. *Divenir spino, ò esser da esso circondato. n. ass. Diomed. l.* 1.

Duo, is, it, *pro* Do, das &c. V. Do *in fine*.

Duplico p. b. as, &c. *Doppiare, addoppiare, raddoppiare, accrescere*. 1. *a.* Duplicare bellum, vires suas, vota. *Sall. Liv.* Cœlum in sexdecim partes diviserunt Hetrusci; facile id quidem fuit, quatuor, quas nos habemus, duplicare. *Cic. de Div.* 2. Quum sæpius duplicaret numerum dierum. *Id. de Nat.* 1. Et sol crescentes decedens duplicat umbras. *Virg. Ecl.* 2. *Accresce &c.* Quum duplicantur, iteranturque verba. *Cic. Or.* Non intelligis duplicari sollicitudines, quas elevare, tua te prudentia postulabat. *Lucceio à Cic. Fam.* 5. Enitar, ut in dies magis magisque hæc nascens de me duplicetur opinio. *Id. Io procurerò, che questa nuova opinione ogni dì più si fac-*

faccia maggiore. Præstabo, ut duplicetur tuum ex me gaudium. *Id. à Tir.* Duplicatus *part. pret.* Duplicatâ gloriâ discedere. *Cic. pro Dom.* Verba iterata, & duplicata. *Id. Partit.* Duplicatum frigore corpus. *Val. Maf.* 5. 1. *Incurvato &c.* Duplicaturus *part. fut.* Exercitum, Dejotari adventu cum omnibus suis copiis, duplicaturi eramus. *Cic. Att.* 5.

Duplo, as, &c. *Raddoppiare*. 1. *a. Paulo L.* 14. *ff. de serv. corr.*

Duresco, is, durui, s. s. *Indurire, ò indurirsi, indurare, diventar duro. n. ass.* Ora duruerant. *Ovid. Met.* 12. Aquilonibus, reliquisque frigoribus durescit humor. *Cic. de Nat.* 2. Limus ut hic durescit. *Virg. Ecl.* 8.

2 *Per proseguire, assuefarsi*. In Gracchorum, & Catonis lectione durescere. *Quintil. l.* 2. *c.* 5.

Duro, as, &c. *Addurare, indurare, far duro, rassodare*. 1. *a.* Mula duravit ungulas. *Col. l.* 6. 37. Hoc se labore durant adolescentes. *Cæs. B. G.* 6. Sorba durant ventrē. *Marz.* 13. *Le sorbe stringono il ventre*. Durare animum ad aliquid. *Ovid. Quint. Ostinarsi à qualche cosa*. Multa linguæ vitia, nisi primis eximuntur annis, inemendabili in posterum pravitate durantur. *Quintil. lib.* 1. Sævoque gelu [natos] duramus, & undis. *Virg. En.* 9.

2 *Per sopportare, durare. n. ass. ed appo i Poeti.* 4. *n. ò l'infin.* Durando vincit. *Virg.* Durate, & vosmet rebus servate secundis. *Id. En.* 1. *Soffrite con pazienza &c.* Dura cor. *Plau. Pazienza mio cuore.* Durare quemvis laborem. *Virg.* Vix durare carinæ possunt imperiosius æquor. *Hor.* 1. *od.* 14. *Reggere l'impeto della tempesta &c.*

3 *Per trattenersi, indugiare, perseverare, ò vivere. n. ass.* Durare hìc nequeo diutiùs. *Ter. Adel.* Nequeo durare, quin ego illum accusem. *Plau. Asin.* 5. *Non posso più tenermi di non accusarlo*. Durare in longum ævum. *Ovid.* Durâsse & ultra undecimum plerosque, certum est. *Plin.* 11. *c.* 54. In longum fortissimè pugnandi duravit constantia. *Velle. l.* 2. Totidem durare per annos *Virg. Georg.* 2. Ad exiguum tempus. *Cic. de Sen.* Durare horam. *Hor.* 1. *ep.* 1. Ego ad hoc genus hominum duravi. *Plau. Io son vivuto fino à questa età così cattiva.* Duratus *part. pret.* Duratum frigore pontus. *Ovid.* 4. *de Pont.* Cæmenta non calce durata, sed interlita luto. *Liv.* Fluvius glacie duratus. *Plin. Jun. Agghiacciato*. Mens durata malis. *Lucan. l.* 5. Duratus [homo] malis, laboribus, usu armorum. *Liv. l.* 7. *Reso forte &c.* Duraturus *part. fut.* Illa ipsa delinitio multitudinis ad breve, exiguumque duratura est tempus. *Cic. de Off.* 2.

E.

EBacchor, aris, atus. *Far pazzie. d. ass. Lamprid. mà il testo è dubbio.*

Ebeo, as, &c. *Privar della felicità*. 1. *a. Sipont.*

Ebibo p. b. is, ebibi p. b. ebibitum p. b. *Bere tutto, votar bevendo, ò consumare*. 1. 3. *a.* Ebibit ille hirneam (*al.* cyrneam) vini meri. *Plau. Ei si bevè una fiasca di vin pretto*. Naufragus ebibit undas. *Prop.* Ebibere ubera alicui. *Ovid. Succiar tutto il latte ad uno (e per metaf.) consumargli la roba.* Quæ mihi misero amanti ebibit sanguinem. *Plau. Curc.* 1. Invenies il-

lic qui Neſtoris ebibat annos. *Ovid. Faſt. l. 3. Trove raiivi taluno, che vive gli anni di Neſtore.* Ego cum vino ſimul ebibi imperium tuum. *Plau. Amph. 2. Io mandai già il vino, e con eſſo à monte 'l tuo comandamento, cioè lo traſcurai*. Pluvius ille à lacu ebibitur. *Plin. 5. c. 15. Entra in un lago.*

Eblandior, iris, itus p. l. *Ottenere, ò impetrar con luſinghe. 3. d. ò l'ut al congiun.* Enitere, elabora, vel potiùs eblandire, effice, ut Plancus &c. *Cic. Att. 16. 12.* Neque enim omnia emebat, aut eblandiebatur, ſed vim flagitiis adhibebat. *Liv.* Eblanditus eſt Arion, ut prius citharâ caneret, quàm in mare dejiceretur. *Plin.* Eblandiri dignitatem. *Cic.* Eblanditus *part. paſſ.* Eblandita illa, non enucleata eſſe ſuffragia. *Cic. p. Planc.* Aures eblanditæ modis orationis aptè cadentis. *Gell. Orecchie luſingate dalla dolce cadenza dell'orazione ben compoſta.*

Ebrio, as, &c. *Imbriacare. 1. a.* Mulieres raròebriantur. *Macrob. Saturn. 6. 7.* Homo ebriatus ſomno ſanari ſolet. *Laber. Al. leg.* Ebriacus.

Ebriolo p. b. as, &c. *Lo ſteſſo. 1. a.* Ebriolati mentem hilarem accipiunt. *Laber. ap. Non. 2. Al. leg.* Ebriulati. *L'usò anche Plaut. in Fragm. Aul.*

Ebullio, is, ivi, itum p. l. *Bollire, ò bollendo verſar fuori il liquore. n. aſſ.* Ebullit vinum, aqua &c. *Cato.*

2 *Per parlare pompoſamente, ragionar con oſtentazione, e pompa. 4. n.* Si Epicurei virtutes, & ſapientias ebullire, volent &c. *Cic. Tuſc.* Hanc veram ſententiam ſolet nonnunquam ebullire Epicurus. *Id. de Fin. 3. Suole talvolta Epicuro proferir queſta ſentenza ſpinto dalla forza della verità.* Ebullire animam. *Petron. Fragm. Morire.*

Ebullo, as, &c. *Saltar fuori, ò ſcoppiare, come una bolla, ò gallozza. n. aſſ.* O ſi ebullet patrui præclarum funus! *Perſ. Sat. 2. O ſe il funerale ſontuoſo di mio Zio ſi faceſſe preſto vedere! Caſaub. e 'l Farnab. legg.* Ebullit, *pro* ebullierit, *all'antica, sì come*, axim *pro* egerim &c.

Ecfero p. b. as &c. *pro* Effero. *Plau. e Cic. Fam. l. 9. & Att. l. 8.* V. Effero.

Ecfodio, is &c. *Scavare. 1. a.* Ecfodere vivos. *Tac. An. 11. 2. Al.* Effodere.

Edecumo p. b. as, &c. *Scegliere. 1. a.* Velim, equos lectiſſimæ nobilitatis edecumes. *Simmac.* Edecumatus *part. ſcelto. Id. e Feſto.*

Edento, as, &c. *Sdentare, cavare, ò romperei denti. 1. 3. a.* Nimis velim, improbiſſimo homini malas edentaverint. *Plau. Rud. 3.* Edentatæ belluæ morſus. *Macrob. Sat. l. 7. c. 3. Morſi, ò ingiurie, che non offendono.*

Edico p. l. is, dixi, dictum. *Comandare, ordinare, bandire, publicare un editto à ſuon di tromba. 1. 3. a. ò l'ut, ò nè al congiun.* Edicere legem, multam, prædam militibus, diem ad conveniendum. *Cic. Liv.* Juſtitium. *Cic. Phil. 5.* Incipiens ſtabulis edico in mollibus herbam. *Virg. Georg. 3.* Edicere Senatum in Curiam Pompeji. *Suet. Intimar Senato nella Curia &c.* Conventum ſociis Tarraconem. *Liv. Far adunare i confederati in Tarragona.* Edictum, quod cōmuniter compoſitum fuerat, ſolus edixit. *Cic. Off. Publicò &c.* Si longè aliter poſſedit, quàm Prætor edixit &c. *Id. p. Quin. Altrimenti da quello, che decretò il Pretore &c.* Conſul edicit, ut Senatus Senatus conſulto nè obtemperet. *Id. in Piſ.* Herus edixit mihi, ut diſpertirem hoc obſonium. *Plau.* Edixit, nè quis civem Romanum vinctum teneret. *Liv. l. 2.*

2 *Per*

2 *Per denunziare, far intendere, avvisare innanzi, dire*. 3. *a*. *ò l'ut, ò nè, ò l'infin*. Omnibus amicis edico, ut caveant. *Plau*. Edixit, non placere. *Suet*. Dico, edico, nostrum esse illum herilem filium. *Ter. Eun*. 5. Extemplo edici convellere signa. *Sil. l*. 3. Edicit, piscator uti, pomarius, auceps, Unguentarius &c. Mane domum veniant. *Hor. l. 2. Sat*. 3. Si priùs, quid maximè reprehendere Scipio solitus sit, edixero. *Cic. de Am. Se dirò prima &c*. Antonius edixit ita, ut me, & Lælium exciperet. *Id. Att. Parlò in tal maniera &c*. Edictus *part. pret*. Edicto mercatu Rex vendit. *Plin. l*. 12. 19. *Intimato &c*. Comitia edicta ad undecimum Cal. Feb. *Cic. ad Q. Fr*. Iste locare incipit, non proscriptà, neque edictà die. *Id. Ver*. 3. Edicendus *part. fut*. Est enim tibi edicendum, quæ sis observaturus in jure dicendo. *Id. de Fin*. Nè absens censeare, curabo edicendum, & proponendum locis omnibus. *Id. Att*. 1.

Edicto, as, &c. *Pubblicare, palesare, divolgare*. 1. 3. *a*. Tute edictas facta tua. *Plau*. Atque amorum summam edictavi tibi. *Id. Epid*. 1. 2.

Edim, is, it, *pro* edam &c. i. comedam &c. *Plau. è antico*.

Edisco, is, didici, s. s. *Imparare à mente, mandare à memoria*. 1. *a*. Ediscere carmina. *Virg*. Servus herile imperium ediscat. *Plau*. Non leguntur modò, sed ediscuntur. *Cic. Tusc*. Lepta suavissimus ediscat Hesiodum, & habeat in ore. *Id. Fam*. 6. Qui istam artem non ediscant. *Id. de Or*. Ediscere duas linguas. *Ovid. Apprendere à parlar in due lingue*. Non potuit similes ediscere vultus. *Val. Fl. l*. 1. *Non potè ravvisare i suoi figliuoli*. Ediscendus *part. fut*. Qui singulis diebus ediscendos fastos populo proposuerit. *Cic. pro Mur*. Est enim non magnus, sed aureolus, & ad verbum ediscendus libellus. *Id. Acad*. 4. Exercenda est etiam memoria, ediscendis ad verbum quamplurimis, & nostris scriptis, & alienis. *Id. de Or*.

Edissero p. b. is, serui, sertum. *Dichiarare, esporre*. 1. 3. *a*. Edissere fabulam hanc. *Pacuv*. Edissere mihi vera. *Virg*. Neque enim necesse est edisseri à nobis, quæ finis funestæ familiæ. *Cic. de leg*. Quis docendo, edisserendoque subtilior? *Id. cl. Or*.

Edisserto, as; &c. *Narrare, spiegare chiaramente, e alla distesa*. 1. 3. *a*. Ordine omne, ut quid actum est, is edissertavit. *Plau. Amph*. 2. 1.

Edo, edis, *vel* es: edit, *vel* est; edi, esum, *vel* estum: *infin*. Edere, *vel* esse: *imperat*. Ede, *vel* es: *plur*. Edite, *vel* este. *Mangiare*. 1. *a*. Esse oportet, ut vivas; non vivere, ut edas. *Heren*. Mergi pullos in aqua, jussit: biberent, quoniam esse, nollent. *Cic. Nat*. Boletum, qualem Claudius edit, edat. *Marz. l*. 1. Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti. *Hor*. 2. *ep*. 2. Exiguam in Cererem penuria adegit edendi. *Virg. En. l*. 7. Priamides Helenen avidè si spectet edentem. *Ovid. Art. l*. 3. Canis caninam non est. *prov. Var. Il cane non mangia carne di cane*. Edit agellos pecus. *Hor. Il bestiame pasce l'erbe de' campi*. Ita non religiosi, ut edant de patella. *Cic. Fin*. Esse nucleum è nuce. *Plau*. Edo nimis lubenter sermonem tuum. *Id. Aul*. 3. *Io ti sento ragionar volentieri*. Si quis ad me accesserit, pugnos edet. *Id. Se alcuno ardisce accostarmisi, lo satollerò di pugni*. Edim &c. *pro* edam, *l'usò Hor. epod*. 3. Edit cicutis allium nocentius. Estur, *pro* editur

Hæc herba propter amaritudinem non estur. *Plin.* 20. 9. Quando dies, noctesque estur, bibitur &c. *Plau. Most.* Nunquam desitum est essi, & bibi. *Id. ib.* Esurus *partic. fut. Plau.* Edendus *part. fut. pass.* Multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiæ munus expletum sit. *Cic. Am.*

2 *Per consumare.* 1. *a.* Est mollis flamma medullas. i. amor edit &c. *Virg. En.* 4. Si quid est animum, differs curandi tempus in annum? *Horat.* 1. *ep.* 2. Estur, ut occultâ vitiata putredine navis. *Ovid. de Pont. l.* 1.

Edo, is, edidi, editum p. b. *Mandar fuori, dar fuori, dar in luce, publicare, far vedere, rappresentare.* 1. *a.* Edere annales, leges. *Cic.* Spectacula, ludos, munus gladiatorium. *Suet. Cæs.* 39. *Tac. An.* 14. Prælium, pugnam, cædem, stragem. *Liv. l.* 5. *e Cic. F* ... *e una b...glia, stragge, e scempio.* Certamen. *Liv.* 21. 43. Edere tumatim certantia, nec dare pausam. *Lucr. l.* 2. Edere aliquid dignum nomine Oratoris, dignum hominum auribus. *Cic. de Or.* 1. *Fare, dare in luce &c.* Oraculum, *vel* aliquid oraculo. *Cic. de Off. e Liv. Pronunziare un oracolo.* Postulata. *Cic. Presentare una richiesta.* Verba. *Tib. Parlare.* Ede, ubi consistas, in qua te quæro Proseucha. *Juven. Sat.* 3. *Dimmi dove &c.* Hæc postquam dulci Neleius edidit ore. *Ovid. Met.* 12. Edere prolem, ovum. *Plin. Partorire.* Et Linon in sylvis idem pater edidit altis. *Ovid. Amor. l.* 3. Edidit Eurynome. *Id. Met.* 4. Quum in terra partum ediderint. *Cic. de Nat.* 2. Qui nascitur, in lucem edi dicitur. *Id. Tusc.* 1. Nec se tenuit, quin contra Doctorem suum librum ederet. *Id. Acad. Non publicasse &c.* Eas ego Epistolas, oportet perspiciam, & corrigam, tùm denique edentur. *Id. Att.* 16. *Si trova in questo senso assoluto.* Sisenna omnes adhuc nostros Scriptores, nisi qui fortè nondum ediderunt, de quibus existimare non possumus, facilè superavit. *Id. Leg.* 1. *Se non quelli, che non hanno stampato &c.* Edere corpus super equum. *Montare à cavallo. Tibul. allor che disse* Ipse tamen velox celerem super edere corpus audet equum, validisque sedet moderator habenis. *libro* 4. *El.* 1. *v.* 115. Edere animam, vitam, spiritum extremum. *Cic. Phil. Agonizare.* Funus. *Liv. Fare il funerale.* Frondes, flores, fructus *proprio dell' albero. Col. Cic: Produrre, &c.* Ager, qui meliores fœtus possit, & grandiores edere. *Cic. de Or.* Edere cantus, sonos, risum, ploratum, questus, clamores, hinnitus. *Cic. de Div. Ovid. Met.* 2. *Cantare, sonare, ridere, piangere, lamentarsi, gridare, annitrire.* Exemplum severitatis. *Cic. Q. Fr.* 1. Specimen virtutis, signum è speculis. *Liv. Far vedere à tutti un' esempio di severità, dar saggio del valore, dar segno dalle torri.* Facinus, *vel* scelus. *Id. e Cic. p. Sest. & alib. Fare qualche azione, commettere &c.* Nomen. *Liv. l.* 1. *Dare, ò por nome.* Alicui nomen suum, *vel* alterius. *Id. Dire il suo nome per registrarsi à libro.* Is nomen meum operariis ediderat, imperitis injecerat. *Cic. p. Dom. L' avea fatto sapere à gli &c.* Pudet ah! pudet edere nomen. *Ovid. Met.* 9. Testes. *Liv. Produr testimonj.* Rationem rei faciendæ. *Cic. Att. Prescriver la maniera da far qualcosa.* Rationem, *seu* rationes alicui. *Plau. Fare, ò mostrare i conti ad uno.* Sed ego mihi ab illo rationes non expectabam, quas tibi edidit. *Cic. Att.* 7. Edit quisque quod potest. *Id. Ciascun fà quel che può.*

ıð. Editus *part. pret. Nato, generato &c.* Mecænas edite regibus. *Hor.* 1. *l.* 1. *pro* à regibus. Hercules Jovis satu editus. *Cic. Off.* Simul atque edi-i in lucem, & suscepti fuimus. *Id. Tusc.* 1. Hæc ex oraculo Apollinis dita tibi, puta. *Id. Att. Ti siano state dichiarate &c.* Clarissimi Cives no-nen editi judicis non tulerunt. *Id. p. Planc. Del creato giudice &c.* Vul-urnii jam judicio exposito, atque edito, surrexit. *Id. Catil. Finito già &c.* Locus præcelsus, atque editus. *Cic. Ver.* 6. *Elevato.* Locis editio-ibus occupatis. *Cæs. B.C.* 1. Editissimam Urbis partem scandunt. *Liv. b U. C.* Editurus *part. fut.* Tibi familiari meo prius edituri fuerunt judi-:ium Scribæ mei, si &c. *Cic. p. Syll.* Edendus *part. fut. pass.* Quos jàm pri-lem ad te misissem, si esse edendos, putassem. *Id. Fam.*

ɔceo, doces p. b. docui, doctum. *Insegnar con diligenza, ammaestrar bene.* 1. 4. *a.* Edocere imperitos. *Cic. post Red.* Omnia ordine. *Liv.* 24. Eum mnes artes Minerva edocuit. *Sall. in Cic.*

2 *Per informare, avvisare.* 1. *a. ed abl. con de*, *b* 4. *a.* Eadem ferè, uæ Vulturcius, de paratis incendiis, de cæde bonorum, de itinere ho-tium, Senatum edocet. *Cic.* Edoctus *part.* Edoctus belli artes sub magi-tro. *Liv.* 25. Edoctæ militiam legiones. *Id.* Edoctus omnia per lega-:os. *Sall. Cat. Informato &c.*

olo p. b. as, &c. *Piallare bene, polire perfettamente, limare.* 1. *a.* Edolare lignum, &c. *Non.* Librum, poëma, orationem. *Var. Cic.* Quod jusse-as, edolavi. *Cic. Att.* 13. 47. Edolatus *part.* Partes summæ singulas edolatas habent. *Col.* 8. 2.

omo p. b. as, domui, domitum p. b. *Domare, soggiogare, vincere.* 1. *a.* Edomare legibus ferum ingenium. *Hor.* Edomiti equi, edomiti Cives im-probi, ac perditi, edomitæ Alpes. *Cic. Claud.* Edomiti Orbis opes pos-idere. *Ovid. Art.* 3. Vitiosam naturam ab eo sic edomitam, & com-pressam esse doctrinâ, ut &c. *Cic. Fat.* 5.

ormio, is, ivi, itum p. l. *Dormire à satietà, destarsi dopo lungo sonno.* *n. ass.* Cùm edormiverunt, illa visa quàm levia fuerint, intelligunt. *Cic. Acad.* 4. *Per digerire, smaltir dormendo.* 4. *n.* Edormi crapulam, & exha-la. *Cic. Phil.* 2. *Per contrafare alcun, che dorme.* Actor ille tragicus Ilio-nam, *vel* Hecubam edormiebat. *Hor. Fingendo di dormire, rappresentava &c.* Edormitus *part. pass.* Post edormitum Bromium. *Fillol.*

ormisco, is, s. p. *Lo stesso.* *n. ass.* *b* 4. *n.* Dum edormiscat unum somnũ. *Plau. Amph. Faccia un sonno.* Crapulam. *Id. Rud.* 2. 7.

luco p. b. as, &c. *Allevare, nutrire, educare.* 1. *a.* Educat nutrix, insti-tuit pædagogus. *Var. ap. Non.* 5. Ille homo homines non alit, verùm educat, recreatque. *Plaut. Men.* 1. 1. Educavit eam sibi pro filia, be-nè, ac pudicè. *Id. Cist.* 1. 3. Educare mammis fœtum. *Plin.* Tractus uter plures lepores, uter educet apros. *Hor.* 1. *ep.* 15. Nos Amiternus ager felicibus educat hortis. *Marz.* 13. 20. Quod pontus, quod terra, quod educat aër. *Ovid. Met.* 8. *Ciò, che produce &c.* Homo ingenuus, libera-literque educatus. *Cic. de Or.* 1. Filius non tàm in gremio, quàm in ser-mone matris educatus. *Id. de cl. Or.* Ad turpitudinem educatus. *Id. Ver.* 5.

. I. Fecialium manibus. *Id.* Educandus *part. fut.* Si mihi tradatur educandus Orator. *Quintil.* 1. *proem.*

Educo p. l. is, duxi, ductum. *Menare, cavare, tirar fuori.* 1. *a.* Educere è domo in jus. *Cic. Ver.* Aliquem letho. *Valer. Fl. Liberar uno dalla morte.* Telum corpore. *Virg. En.* 10. *Spiccare il dardo.* Gladium è vagina. *Cic. Inv.* 2. *Sguainar la spada.* Se foràs. *Ter. Uscir fuori.* Navem ex portu. *Cef. Salpare.* Educere fœtum. *Plin. Partorire.* Copias in aciem. *Liv.* 1. *e Cic. Div.* 1. *Mettere in campo le squadre.* Educere annos. *Prop.* Somnos. *Sil.* noctem ludo. *Val. Flac.* 1. *Passar gli anni, la notte &c.* Aditum est ad Metellum: eductus est Apronius; eduxit vir primarius C. Gallus à Lucio Metello &c. *Cic. Ver.* 5. *L'introdusse, tirandolo dalla casa di Lucio &c.* Quorsum pertinuit comites educere tantos? *Hor.* 2. *Sat.* 3. *Farti accompagnare da tanti &c.* Educere dictiones in aciem forensem. *Cic. de Or.* 1. *Adoprar nuove parole in giudizio.* Exercitum in expeditionem. *Id. Div. Marciare per qualche impresa.* Educere *assol. nell'istesso senso.* Sylla quum in expeditionem educturus esset, immolavit. *Id. Div.* Quantis ex angustiis oratorem educere, ausus es. *Id. de Or. Liberare &c.* Sortiri tribus, & educere quas velis. *Id. in Rull. Imbussolare le tribù, ed estrarre quali ti piace.* Educi è custodia. *Id. Tusc.* 1. *Esser messo in libertà.* Si lacus ita esset eductus, ut ad mare pervenire non posset. *Id. Div. Incanalato &c.* P. Rutilius Mancinum de Senatu jussit educi. *Id. de Or. Fè discacciare &c.* Eum per manus servulæ servatum, & eductum. *Id. Att.* 7. *Trafugato.*

2 *Per bere, tracannare tutto.* Eduxi cyrneam vini meri. *Plau. Amph.*

3 *Per alzare, tirare in alto.* 1. 3. *a.* Educere aram. *Virg. Ergere un altare.* Aramque sepulchri congerere arboribus, cœloque educere certant. *Id. En.* 6. Calchas attollere molem, cœloque educere jussit. *Ib.* 2.

4 *Per allevare, educare.* Quos Jovis eduxit luco sylvestris Hiera. *Virg. En.* 9. Non est boni parentis, quem procreârit, & eduxerit, eum non & vestire, & ornare. *Cic. de Or.* 2. Liberè educti adolescentuli. *Ter. And.* 4. 5. Puerum à parvo eductum. *Liv.* 1. 39. Meo cibo, & sumptu eductus est. *Ter.* A parvulo illum ingenuè eduxi. *Id.* Cassius severâ patris disciplinâ eductus. *Tac.*

Edulco, as, &c. *Addolcire, far dolce.* 1. *a.* Quapropter edulcare oportet vitam, curasque acerbas sensibus gubernare. *Cn. Mat. ap. Gell.* 15. 25.

Eduro p. l. as, &c. *Indurare, ò assuefare alla fatica.* 1. *a.* A pueritia rusticis operibus est edurandus futurus rusticus. *Col.* 11. 1. *Al.* Educandus.

2 *Per durare, vivere.* *n. ass.* Animalia quædam quina, aut dena sæcula edurant. *Sen. de brev. vita c.* 1.

Effæco, as &c. *Purgare.* 1. *a.* Effæcata voluptas animi. *Apul.* 2. *Dog. Pl.*

Effarcio, is, farsi, fartum. *Empir bene, ò riempire.* 1. 5. *a.* Intervalla hæc grandibus saxis effarciuntur. *Cef. B. G.* 7. Bibite, este, effarcite vos, Saginam cædite. *Plau. Most.* 1. *Mangiate, bevete, satollatevi bene, ingrassatevi.* *Al. leg.* Effercite.

Effaris p. l. effatur: *plur.* effantur: *pret.* effatus sum, *vel* fui: eram, *vel* fueram: *fut.* effabor: *imper.* effare: *infin.* effari: *gerun.* effandi, effando, effandum.

fandum . *Parlare, dire, proferire* . 3. 4. *n.* Neque verbum ullum solemne potuit effari . *Cic. p. Dom.* Secum multa effatus . *Sen. Trag.* Hoc visum Dido non est effata sorori , *Virg. En.* 4. Effari precationes . *Gell. Recitare le preci , proprio di chi sacrifica .* Effari templum . *Cic. Assegnare i confini del tempio da fabricarsi ; proprio dell' Augure, che ciò facea con certa formola di parole.* Opinor augures nihil habere ad templum effandum . *Id. Att.* 13. Hæc pater effatus . *Cic. Div.* Sic effatus vestigia pressit . *Virg. En.* 6. Effatus *part. pass.* Quæ longo effata carmine non operæ est, referre . *Liv.* Ager effatus, fines effati . *Gell.* Templa effata . *Cic. Tempj disegnati da gli Auguri* . Locus templo effatus, sacratus fuerat . *Liv.* 10. Urbem , & agros , & Templa liberata , & effata habento . *Cic. Leg.* 2.

Effascino p. b. as , &c. *Ammaliare , affatturare, affascinare , far male d'occhio.* 1. *a.* Esse ejusdem generis , qui visu quoque effascinent. *Plin.* Quædam in terra Africa hominum familiæ sunt , voce , atque linguâ effascinantes . *Solin.* Fœminas visu effascinare . *Plin. L'usò anche Gell.* 9. *c.* 4.

Effaxillo , as , &c. *Cavar di sotto l'ascella* . 1. *a. Festo . è amic.*

Effercio , is, fersi, fertum . *Empir bene.* 1. 5. *a. Plau.* V. Effarcio . Effertus *part.* Maximo effertus gaudio *(metaf.) Plau.* Dies effertus fame. *Id. Cap.* 3. 1. *Giorno molto famelico* . Hæreditatem effertissimam *(superl.) Id. ib.* 4. 1. *Abbondantissima* .

Efferesco , is, s.p. *Incrudelire. n. ass.* Efferescere immaniùs. *Ammian.* 18. 17.

Effero p. b. as , &c. *Incrudelire , fare , ò render crudele* . 1. *a.* Promissa barba , & capilli efferaverant speciem oris . *Liv.* 2. 23. *La barba , e i capelli lunghi , aveano reso fiero il sembiante* . Efferare animos assuetudine mali.. *Id.* Sues fœminæ in tantum quandoque efferantur , ut hominem lacerent . *Plin. Le troje talora diventano sì fiere, che sbranano gli huomini* . Nec homines patiuntur , eam [terram] immanitate belluarum efferari . *Cic. Nat.* 2. *Essere desolata &c.* Odio , irâque efferati . *Liv.* 5. 27. Multas esse gentes sic immanitate efferatas . *Cic. Nat.* Sunt enim multa efferata , & immania . *Id. Tusc.* Moribus , ritibusque efferatioribus , quàm ulli barbari . *Liv.* 34. 24. Efferatis percitus furoribus . *Pruden.*

Effero p. b. fers , extuli , elatum p. l. *Portar fuori , tirare , cavare , metter fuori , trasportare* 1. *a. ed abl. con ex , ò de , ò puro* . Efferre merces , rem suam ex navi , aliquem de nave in terram . *Liv. Sbarcar la roba , &c.* Efferatur ex navibus . *Plau. Amph.* Maximum ficarum numerum extulit . *Cic. in Cat.* Qui ex ædibus ejus , si quid telorum esset , efferret . *Id. ib.* Jam ista tua culpa est, qui verecundiam tecum extuleris, & non hìc nobiscum reliqueris . *Id. Fam.* Quòd verò non cruentum mucronem , ut voluit , extulit . *Id. in Cat. Sfoderò &c.* Sæpius & tectis penetralibus extulit ova [*supple* formica] &c. *Virg. Georg.* 1. Sol effert caput undis . *Tib. Il Sole nasce dal mare* . Effert se alveo Nilus . *Plin. jun.* Efferre pedem domo , portà . *Cic. Att.* 7. *Uscir di Casa* . Servate istum sultis [*pro* si vultis] intus servi , nè quòquam pedem efferat sine custode . *Plau. Capt.* 2. 3. Pedem ut efferret ex ædibus . *Id. Bacch.* Mène efferre pedem , genitor, te, posse, relicto sperasti ? *Virg. En.* 2. Efferre mortuum , cadaver , funus .

Liv.

Liv. Portare à seppellire. Efferri funere, *vel* cum funere. *Cic. Esser portato con pompa alla sepoltura*. Quum casu cum funere efferretur anus. *Id. p. Flac.* Si Cæsar funere elatus esset. *Id. Att.* Cum tuâ rogatione funere elata Resp. est. *Id. p. Dom.* Cur Maximus filium extulit consularem? *Id. Nat.* Ex ipsis quidam elati, rediere sepulchris. *Manil.* 4. In tanta paupertate decessit, ut, quî efferretur, vix reliquerit. *Nip. Arist.* Lucullus matrem efferebat. *Cic. Att.* 5. Omnes quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas extulit. *Marz. l.* 4. Effert uxores Fabius, Christilla maritos. *Id.* 8. Depugnabunt pro te ipsi, & morientur, ac se ultrò efferent. *Lucilio.* Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos, eosdem oculos. *Prop.* 4. 7. *Co' quali fù sepolta &c.* Dux extulit belli signum ab arce. *Virg. En.* 8. *Il Capitano inalberò l'insegna di guerra*. Ostendit dextram insurgens Entellus, & altè extulit. *Id. ib.* 5. Efferri irâ, iracundiâ, odio, dolore, gaudio &c. *Cic.* Efferre se lætitiâ. *Id. de Fin.* 5. *Lasciarsi trasportar dalla collera &c. Uscir di sè per gioja, brillar d'allegrezza &c. In questo senso però per lo più s'adopra in passivo*. Efferri studio in aliqua re. *Id. Att.* Cupiditatibus infinitis efferri. *Id. in Sall.* Cantandi, saltandique voluptate ita efferebatur. *Suet. Calig.* 54. Efferri studio. *Cic. Lasciarsi tirar dall'affetto*. Efferor studio te videndi. *Id. de Sen. Bramo di vederti*. Elatus incredibili gaudio, *vel* lætitiâ. *Id. Colmo di gioja, e giubilo. Si usa anche assolut.* Sed certè non continebuntur, progredientur longiùs, efferentur. *Id. in Rull.* Irati efferuntur. *Id. p. Cel.* Efferre laborem. *Lucr.* 1. *Tolerare &c.*

2 *Per produrre, mandar fuori*. Ager, qui multos annos quievit, uberiores fruges efferre solet. *Cic. Brut.* Id perdere aratorem, quod agri, segetesque extulissent. *Id. Ver.* Quæ efferunt aliquid ex se perfectiora sunt, quàm ea, quæ ex his efferuntur. *Id. Nat.* Extulit hæc [Italia] Decios, Marios, magnosque Camillos. *Virg. Georg.* 2. *Produsse &c.* Cum ager, id quod per rarò evenit, cum decimo extulisset. *Cic. Ver.* 8. *Avendo il campo fruttato il dieci per uno*.

3 *Per divolgare, publicare*. Peto à vobis, nè has meas ineptias efferatis. *Cic. de Or.* Efferre foràs peccatum alicujus. *Ter.* Efferre verbis aliquid. *Id.* Quod minimè est opus usquam efferri. *Id. Adel.* 4. Efferre sententiam gravibus verbis. *Cic. Or.* Decenter aliquid efferre. *Quint.* 1. 5. *Pronunziare &c.* Quæ quamquam abscissæ, tamen efferent se aliquando. *Cic. de Prov. Si scopriranno &c.*

4 *Per inalzare, ò esaltare*. Efferre aliquem ad summum imperium per omnes honorum gradus. *Cic. in Cat.* Quæ res eum extulit? una commendatio hujus. *Id.* Virtus effert homines ad gloriam, ad laudem, &c. *Id.* Efferre caput undis. *Col. Alzar la testa sopra l'acqua*. Clamorem, *seu* vocem. *Plau. Gridare*. Patriam demersam extuli. *Cic. Sollevai la patria*. Pennis sublimè elatus. *Liv. Levatosi in alto à volo*. Corvus è conspectu elatus, Orientem petit. *Id. l.* 7. *Perduto di vista &c.* At pater Anchises oculos ad sidera lætus extulit. *Virg. En.* 2. *Alzò &c.* Efferre aliquem laudibus, *vel* summis ad, *aut* in cœlum laudibus. *Cic. Fam.* 9. *Lodar altamente alcuno*. Efferre sese, *vel* se magnificè, *aut* insolentèr. *Id. Tusc.* 4. *Insuperbirsi*

perbirsi. Sese verbis, & sermonibus, *vel* gloriâ, prædicatione. *Id. Part. Or. Vantarsi &c.* Gemmarum auctoritas in tantum amorem elata est, ut &c *Plin. Il pregio delle gemme crebbe in sì grande stima, che &c.* Elatus superbiâ, insolentiâ. *Liv. Insuperbito.* Animus finem altiùs se efferendi facit. *Cic. Tusc.* Quibus illi rebus elati. *Id. in Rull. Insuperbiti*: Quod animo magno, & elato factum sit. *Id. Off. Grande, e sublime.* Principia verecunda, non elatis intensa verbis. *Id. Or.* Res alio, atque alio elata verbo. *Id. ib. Promossa, dilucidata.* Te vi naturæ, atque ingenii elatum jam ætas mitigabit. *Id. de Ar. Impetuoso &c.* Elati barbarâ arrogantiâ despiciebant suos. *Cæs. B. C.* 3.

5 *Per portare semplicemente.* Nè scuta quidem secum extulerant. *Liv.* Efferre aliquem in humeros. *Cic. Portar uno su le spalle.*

Efferveo, es, ferbui, s. s. *Bollir tanto, che si sparga, ò persi. n. ass. infin.* Effervère p. l. *sto usato da Gell.*

Effervesco, is, ferbui, s. s. [*antic.* Effervisco.] *Bollir, ò cessar di bollire, ondeggiar molto, alterarsi grandemente. n. ass.* Effervescit aqua, venenum. *Sil.* Aquæ, quæ effervescunt subitis ignibus. *Cic. de Nat.* Ut in effervescendo vinum se bene purget. *Col.* 12. 25. Illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immensum sic effervescunt, quodam quasi æstu. *Cic. p. Pl.* Pontidius effervescens, in dicendo. *Id. de cl.* Nimium efferbuisse videtur, hujus, in gerendis inimicitiis, vis. *Id. p. Cel.* Effervescens in dicendo stomacho sæpè. *Id. Brut. Riscaldandosi sovente nel dire con collera.* Sæpè effervescit ira, *vel* iracundia dominorum. *Ulp.* Effervescens contra remedia dolor. *Sen. Dolore che s' inferisce più co' medicamenti.* Mens iracunda facilè effervescit in ira. *Lucr.* Incautiùs efferbuerat. *Tac. An.* 1. *Si era sdegnato &c.* Censeo latendum tantisper ibidem, dum effervescat hæc gratulatio. *Cic. Fam.* 9. *Sin che cessi alquanto &c.*

2 *Per uscir fuori con empito, sboccar con furia.* Totus Pontus armatus effervescens in Asiam, atque erumpens. *Cic. de Prov.* 4.

Effervo, is, fervi, s. s. *infin.* effèrvere, p. b. *Lo stesso. n. ass.* Effervere in agros vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam. *Virg. Georg.* 1. Stridere apes utero, & ruptis effèrvere costis. *Id. ibid.* 4.

Efficio, ficis p. b. fèci, fectum. *Fare, mandare ad effetto, effettuare, eseguire, adempire, finire, fornire, compire.* 1. 3. *a. e l' ut, ò nè al congiun. ò l' infin.* Efficere facinus magnum, *aut* mirabile. *Cic. Phil.* Opus, *vel* officium suum, columnam, clades, &c. *Plau. Cic.* Mandata. *Cic. Att.* Jussa alicujus. *Ovid. Eseguir gli ordini.* Promissa, *seu* pollicita. *Ter. Attender la promessa.* Effectum dare. *Ter. Eun.* 2. *Plau. Curc.* 3. *Recare ad effetto.* Hoc nec institui, nec effici potest, sine ope. *Cic. Att.* 6. 13. *Nè si può cominciare, nè finire.* Enitere, elabora, vel potiùs eblandire, effice. *Id. Att. Fallo senz' altro.* Heri effeci epistolam ad Cæsarem. *Id. Att.* 13. 26. *Scrissi diffusamente &c.* Efficiam, posthac nè quemquam voce lacessas. *Virg. Ecl.* 3. Effice, quidquid corpore contigero, fulvum vertatur in aurum. *Ovid. Met.* 11. 3. Quod tibi ars mea potest efficere, curabo sedulò. *Ter.* Tu non efficies, ut ego id credam. *Cic.* Efficere alicui argen-

tum.

tum. *Plau.* Nuptias, votum. *Ter. And.* 3. *e Lucan. Procurar danari ad uno, fargli conchiudere il matrimonio, sodisfare al desiderio.* Efficere aurum. *Plaut. Peu.* 1. *Ammassare moneta.* Nec adhuc frequentem Senatum efficere potuit. *Cic. Fam. Nè gli è riuscito radunare il Senato &c.* Feci igitur, atque effeci, ut &c. *Id. Att.* Ea res vicem, *vel* similitudinem panis efficiebat. *Plin. Cef. Quella cosa serviva di pane.* Quibus rebus effectum est, ut &c. *Cic. Off.* 1. *Per il che n'è seguito, che &c.* Vehementer efficit ea coire. *Vitruv.* 2. 6. Hinc efficitur, id verum esse. *Cic. Nat. D' onde s'inferisce, che ciò è vero.* Innumerabilia sunt, ex quibus effici, cogique possit, nihil esse &c. *Id. Nat.* 3. In studiis aliquid efficere. *Quintil.* 2. 1. *Far profitto.* Efficere, & concludere rationem. *Cic. Fin.* Cato minutis interrogatiunculis, quasi punctis, quod proposuit, effecit. *Id. de Par. Provò.* Effectus *part. pass.* Non posse perindè incohata placere, ut effecta. *Plin.* 8. *ep.* 4. Quâ nihil videor effectius cognovisse. *Apul. Florid.* 2. *Cosa più perfetta.* Effexis *pro* effeceris. *Plau. è antic.*

2 *Per cagionare, produrre.* 1. *a.* Aqua morbos efficit varios. *Hirt. B. Al.* Id efficere clamores, & admirationes in oratoribus. *Cic.* Doloris amotio, successionem effecit voluptatis. *Id. Fin.* Usus progrediens familiaritatem efficit. *Id. ib.* Si virtus efficiens utilitatis esset. *Id. Off.* Virtutem censuerunt esse laudandam, quòd efficiens esset voluptatis. *Id. Fin.* Ager efficit cum octavo, bene ut agatur: verùm ut omnes Dii adjuvent, cum decimo. *Cic. Ver.* 8. *Il campo, se và bene, fà alle otto; se ottimamente, alle dieci per uno.*

Effigio, as, &c. *Figurare, formare, effigiare.* 1. *a.* Effigiare Nymphas, Satyros, imagines. *Sidon.* Imagines variis artibus effigiatæ. *Apul. Apol.* De materiis licet à fabro effigiatis. *S. Aug. ad Prud.*

Effindo, is &c. *Spaccare.* 1. *a.* Et frænare ratem, fluctusque effindere rectos. *Manil.* 4.

Effingo, is, finxi, fictum. *Figurare, formare, ritrarre, rappresentare, esprimere.* 1. 6. *a.* Quæ tàm immensa magnitudo, quæ illa multa possit effingere. *Cic. Tusc.* 1. Effingere, atque efficere. *Id. Nat.* 1. Effingere formam alicuius. *Heren.* Figuras varias. *Lucan.* Puerum, senem; &c. *Plin. jun.* Similitudinem ex vero. *Id. Rappresentare al vivo.* Oratio mores oratoris effingit. *Cic. de Or.* Effingere verba imitando. *Quint.* 1. 1. Natura speciem ita formavit oris, ut in ea penitus reconditos mores effingeret. *Cic. Leg. Par che scolpisse &c.* Effingere casus in auro. *Virg. En.* 6. *Scolpire in oro alcuni successi.* Ea animis effinguntur nostris. *Cic. de Or. Si concepiscono nella mente.* Effictus *part. passiv.* Hæc conficta arbitror à Poeta esse, ut effictos nostros mores in alienis personis videremus. *Cic. p. S. R. Effigiati &c.* Impressum, effictumque unde esset. *Id. Acad.*

2 *Per nettare, stringare, ò rasciugare.* 1. 3. *a.* E foro spongiis effingi sanguinem. *Cic. p. Sest. Al. leg.* Effundi. Fiscinas spongiâ effingat. *Cato, R.R.* 67. *V.* Fingo.

Effio p. I. effis, factus sum. *Esser fatto.* 6. *n.* Hæc mihi facilia factu facta sunt, quæ volui effieri. *Plau. Perf.* 5. 1.

Effla-

flagito p. b. as, &c. *Domandar caldamente, addimandar con istanza.* 1. 5. *a. e l'ut al congiunt.* Efflagitare misericordiam alicujus. *Cic. p. Mil.* Auxilium ab aliquo. *Id. Ver.* Quoniam efflagitas, coactu tuo scribam. *Id. Att.* Judiciorum desiderio Tribunitia potestas efflagitata est. *Id. Verr.*

2 *Per impetrare domandando istantemente.* Iste à Dolabella efflagitavit, ut &c. *Cic.* Epistolam convicio efflagitârunt codicilli tui. *Id. Q. Fr.* 2.

fleo, es, flevi, fletum p. l. *Pianger dirottamente, ò consumarsi piangendo.* *a. ass. ò* 4. *n.* Auditâ meâ calamitate, rari uxor exempli, & prorsus talis filii mater, efflevit oculos. *Quint. decl.* 6. *Perdè gli occhi a forza di pianto &c.*

flicto, as &c. *Affligere.* 1. *a.* Non tu scis, quàm efflictentur homines noctu hìc in via. *Plau. Stic.* 4.

fligo p. l. is, flixi, flictum. *Lo stesso.* 1. *a.* Abjicit efflantem, & laceratum effligit in unda. *Cic. de Div.* Nisi pedatu tertio omnes efflixero. *Plau. Cist.* 2. 1. Misit filium ad effligendum Pompejum. *Cic. Att. Così Gruter. Grev. e Lambin.* Efflictus *part.* Sæpè efflictum lividâ facie rediisse. *Capitol. in Verr.* 4. *secondo Salmas.*

firmo, as &c. *Confermare.* 1. *a.* *Azzio ap. Non.* 4. V. Efformo.

flo, as, &c. *Fiatare, ò sfiatare, soffiar fuori, cacciare, ò mandar fuori con fiato.* 1. *a.* Balæna efflat undas in sublime. *Plin.* Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, aut efflantur, aut aritudine citò pereunt. *Varr. R. R.* 1. Dum loquitur, vernas efflat ab ore rosas. *Ovid.* Efflare animam. *Cic. p. Mil.* Extremum halitum. *Id. Tusc.* 2. *Spirare.* Clodius Cyrum animam efflantem reliquit. *Id. p. Mil.* Nam & agere animam, & efflare dicimus. *Id. Acad.* 1. Abjicit efflantem, & laceratum effligit in unda. *Id. Div.* Efflavit animam spes. *Plau. La speranza è svanita.* Ante efflatam animam. *Suet. Prima di morire.* Efflare colorem. *Lucr.* 2. *Perdere il colore.* Odorem. *Cic. Mandar odore.* Raucisonos efflabant cornua bombos. *Catul.*

floresco, is, florui, s. s. *Fiorire, spuntare, crescere, avanzarsi.* *n. ass. ed abl. con ex.* Ex rerum cognitione efflorescit oratio. *Cic. de Or.* 1. Magna efflorescit ex amicitia utilitas. *Id. de Am. Grande utile nasce dall'amicizia.* Post Anapæstus procerior quidam numerus effloruit. *Id. de Or.* Quum autem usus progrediens, familiaritatem effecerit, tùm amorem efflorescere. *Id. Fin.* Amputanda multa sunt illi ætati, siquidem efflorescit ingenii laudibus. *Id. p. Cel. Insolentisce &c.*

floro p. l. as, &c. *Sfiorare.* 1. *a.* Efflorare osculum. *Baciar leggiermente. E' citato dal P. Abramo sopra Virg. Da non imitare.*

fluo, is, fluxi, fluxum. *Spargersi fuori, uscire, ò scorrer fuori, spandersi, traboccare, derivare, mancare.* *n. ass. ed abl. con ex, ò puro, ò* 3. *n.* Effluunt liquida vinum, aqua &c. *Cato.* Sive deest naturæ aliquid, sive abundat, atque effluit. *Cic. Div.* Quondam lactis imber effluit. *Id. ib.* Præterita ætas, quamvis longa, quum effluxerit, non potest consolari stultum senem. *Id. de Sen.* Considerabis etiam de Tusculano, ne æstas effluat. *Id.*

Ari. Che non passi l'Estate &c. Effluunt vires lassitudine. *Liv.* 7. 33. *Mancan le forze, &c.* Hic ritus effluxit ab ethnicis. *Lattan. Questa cirimonia è derivata da' Gentili.* Etsi effluunt multa ex vestra disciplina, quæ etiam ad nostras aures sæpè perveniunt. *Cic. p. Dom. Traspirano &c.* Nec præteritas voluptates effluere patiatur. *Id. Fin.* Effluere desiderio alicujus. *Ovid. Desiderare alcuno oltre modo.* Quum unà cum sanguine vitam effluere sentiret. *Cic. Tusc. Vedendosi venir meno &c.*

2 *Per dimenticarsi, uscir di mente.* Hoc modò me commonuit Pisonis anulus, qui totus effluxerat. *Id. Ver.* 6. *Di cui io m'era dimenticato.* Nihil ex ejus animo, quod semel esset infusum, unquam effluere potuisse. *Id. de Or.* 2. Huic minimè mirum est ex tempore dicenti solitam effluere mentem. *Id. Brut. Che sia solito scordarsi &c.* Antequam ex animo tuo effluo. *Id. Fam.* 10. 14. *Prima che tu perda ogni memoria di me.* Ego animo effluxi tuo: *vel* effluxere animo tua dicta. *Catul. Tu ti sei smenticato di me, &c.*

3 *Per divolgarsi.* Utrumque hoc falsum est, effluet. *Ter. Eun.* 1. 2.

4 *Per versare, mandar fuori.* 4. *n.* Bacche, vitium repertor, effluas dulcem liquorem. *così un Poeta antico appo Lipsio* 1. *elect. cap.* 5.

Effoco p. l. as, &c. *Soffocare, suffocare, soffogare, affogare.* 1. *a.* Felices homines bonis suis effocantur. *Sen. de brev. vit.* 2.

Effodio, fodis p. b. fōdi p. l. fossum. *Cavare, scavare, far fosse, forare.* 1. 3. *a.* Effodere scrobem, antrum, *onde* Scrobs effossa, antrum effossum. *Plin. Marz.* Oculi illico effodientur. *Ter. Eun.* 4. 6. *Gli saranno cavati gli occhi.* Hi duos oculos oræ maritimæ effoderunt. *Cic. Nat. Estinsero li due lumi &c.* Effossum alterum imperii lumen. *Vellej.* 2. *c.* 2. Effodere ventrem, *aut* vesicam alicui. *Plau. Forare il ventre &c.* Omnium Marcellorum meum pectus memoria effodit. *Cic. p. Marc. Mi trafigge il cuore la rimembranza &c.*

2 *Per cavar di sotterra, disotterrare.* 1. *a.* Nec ferrum, aurum, æs, argentum effoderetur penitus abditum. *Cic. Off.* 2. Effodiuntur opes, irritamenta malorum. *Ovid. Met.* 1. Effodere metalla ex montibus: *onde* Aurum effossum, &c. *Cic. Ovid.* Effodere de lacu aquas concretas. *Ovid. Cavare il ghiaccio.* Aliquem defixum in angulo. *Sen. Trar fuori alcuno confinato in un cantone.* Effossis latebris sub terra fodere. *Virg. Georg.* 4.

Effodo, as, &c. *Cavare.* 1. *a. Plau. Capt. Al.* Effodio.

Effœmino p. b. as, &c. *Effeminare, infeminire, far molle, infievolire.* 1. *a.* Effœminârunt autem eū [aërem], Junonique tribuerunt, quia nihil est eo mollius. *Cic. Nat.* Deliciæ corpus, animumque virilem effœminant. *Sall.* Vino, ad laborem ferendum, homines remollescere, atque effœminari [Suevi] arbitrantur. *Cæs. B. G.* 4. 1. Cogitationibus mollissimis effœminamur. *Cic. Tusc.* 1. Fortitudinis quædam præcepta sunt, quæ effœminari virum, vetant in dolore. *Id. Fin.* Effœminatus *part.* Impudicus, & effœminatus. *Cic. Phil.* 3. Illa vox furialis nefariis stupris effœminata. *Id. p. Pl.* Effœminatissimus *superl.* Quos ego novi libidinis, & languoris, effœminatissimi animi plenos. *Id. Fam.* 13.

Effor, aris. *V.* Effaris.

ormo, as, &c. *Formare bene, e perfettamente, rabbellire*. 1. *a*. Tu te ipse efforma, & compara. *Aggie. Al. leg.* Effirma.

oro p. b. as, &c. *Forare*. 1. *a*. Compluribus locis per latus efforatus. *Col. lib. 9. cap. 1.*

rico p. b. as, fricui, frictum. *Scuotere, ò tor via fregando*. 1. 3. *a*. At illis diu rubigo animorum effricanda est. *Sen. ep. 96. Devono purgarsi dalle passioni. Apul. scrive* Ecfrico.

ringo, is, frègi, fractum. *Rompere, spezzare, fracassare, gittare a terra*, 1. 3. *a*. Effringere arcam, glebas, corpus. *Ter. Var. Sen. trag.* Cardines oribus (*dat.*) *Plau. Sgangherar le porte*. Cerebrum alicui. *Virg.* Quum viderent effringi multorum fores, revelli claustra. *Cic. Ver.* Effringere fores. *Ter. Adel.* 1. 2. Stipite ingesto impiam effregit animam. *Sen. Herc. Oet. L'uccise a colpi di bastone. Si truova anche adoprato come n. ass.* Fluctus vestras effringet in urbes. *Sil.* 1. *Romperà &c.* Effractus *part. pass.* Convulsis repagulis, effractisque valvis. *Cic. Ver.* Janua, quà effractâ &c. *Id. p. Mur.* Effracta Urbs. *Stat. Teb.* 9. Homo effractus fame. *Plaut. Consumato dalla fame.*

rondesco, is, *vel* Effrondeo, es, ui, s. s. *Frondeggiare. n. ass.* Circus gratiâ novi viroris effronduit (*metaf.*) *Vopisc. in Prob.* 19.

fruticо, as, &c. *Produrre, n.* 4. *ò ass.* Semina hominem ex utraque substantia effruticant. *Tertul. de An.* 27. Ut nævus aliquis effruticet, aut verrucula exurgat. *Id.* 1. *ad Nat.* 5. *Spuntì fuori &c.*

ugio, fugis p. b. fūgi p. l. fugitum p. b. *Fuggire, scappare, scampare*. 1. *a*. *n. ass. ed abl. con ex, de, ab, ò puro*. Effugere ex urbe, e manibus. *Cic. p. Man.* De prælio. *Id. Phil.* 2. Ex telis hostium. *Id.* A vita maritima, militari, &c. *Plau.* Clam patria hac effugiam. *Id. Merc.* 3. 4. Nunquam hodie effugies. *Virg. Ecl.* 3. Ubi me effugerit memoria, fac ut subvenias. *Plau. Se per disgrazia io mi scordassi, deh suggeriscimi*. Effugiunt curas inferiora tuas. *Ovid. Tu non badi molto a cose basse*. Nihil te effugiet. *Cic. de Or. Niuna cosa ti sarà nascosta*. Effugere aciem oculorum. *Sen. trag. Non discerner bene*. Effuge, nè dubita, mæstum, soror, effuge tectum. *Ovid. Fast.* 3. Deucalionæas effugit inobrutus undas. *Id. Met.* 7.

2 *Per ischivare, schifare, isfugire, scansare*. 1. *a*. Effugere scopulos. *Virg.* Manus alicujus, pœnâ iudicii. *Cic.* Vituperationem. *Id. Att.* Offensionem alicujus. *Id. p. Fl.* Teophrastus molestè tulit, se non effugere hospitis speciem, quum Athenis ætatem ageret. *Id. de Or.* At non lethiferos effugit Enæsimus ictus. *Ovid. Met.* 8. Et non effugiet Vindemitor hanc quoque causam. *Id. Fast.* 2. Effugere calumniam, maculam, *seu* crimen avaritiæ &c. sermones iniquorum, infamiam. *Cic.* Accusatores, tyrannum, &c. *Sen. Ovid.* Non dubito, quin offensionem negligentiæ vitare, atque effugere non possim, *Cic. Ver.* 3. Dolorum effugiendorum gratiâ. *Id. Fin.* Quod ad effugiendos intolerabiles dolores fuit aptissimum. *Id. ad Q. Fr.*

fulcio, is, fulsi, fultum. *Sostenere, sostentare*. 3. *a*. Atrium effultum columnis. *Stat.* Caput effultum plumâ (i. plumeo cervicali). *Prop.* Atque

harum effultus tergo, stratisque jacebat Velleribus. *Virg. En.* 7. Effultus in cubitum. *Apul. Met.* 2. *Appoggiato &c.*

Effulgeo, es, fulsi, s. s. *Risplendere grandemente, lampeggiare. n. ass. od abl. con ex: ò 3. n.* Effulget sol inter nubes graves imbre. *Liv. B. P.* 8. Auroq; effulgere fluctus. [3. *conjugat.*] *Virg. En.* 8. Effulgent ostro, & auro Reges. *Id.* Effulsit oculis nova lux. *Id. En.* Literarum claritas ex Græcia effulsit. *Plin. Il lume delle scienze dalla Grecia si diffuse per tutto.*

Effulguro p. b. as &c. *Sfolgorare, risplendere. n. ass.* Effulgurantum culmina siderum. *Casim. l.* 3. *od.* 14. *Verbo barb. da non usarsi.*

Effumo, as, &c. *Fumare. n. ass.* Effumat moles. *Sever. in Ætn.*

Effundo, is, fudi p. l. fusum p. l. *Sparger fuori, spandere in abbondanza, buttare, gettare, versare.* 1. *a.* Effundere totam fideliam. *Plau.* Brutus effudit omnia, quæ tacuerat. *Cic. Att. Scoperse quel che avea tenuto nascosto.* Præter lacrymas, quas tu in meis acerbitatibus, plurimas effudisti. *Id. p. Pl.* Mare non redundat usquam, neque effunditur. *Id. Nat.* Vox in coronam, turbamque effunditur. *Id. p. Planc.* Effundere vires in ventum. *Virg.* Extremum spiritum in victoria. *Cic. Phil.* 14. *Morire &c.* Effunditur amnis in Oceanum. *Plin. Il fiume sbocca nell' Oceano.* Si tam vehementer cervicem percusserit, ut ei oculus effunderetur. *Julian.* 46. *ff. Che gli schizzasse un occhio &c.* Effundere in hostes ingentem telorum vim. *Liv.* Furorem, odium, iram, virus acerbitatis in aliquem. *Liv. Cic. Roversciar contro alcuno tutto lo sdegno &c.* Pavorem alicui. *Liv.* 10. Effundi in amorem alicujus, in questus, in lacrymas, in vota. *Tac.* 1. *An. Darsi tutto all' amore &c.* Effundere se in libidine. *Cic. Parad. Darsi tutto al viver delicato, e lussurioso.* Nè Matronæ effundantur in luxuriam. *Liv.* 34. Pompejus in nos suavissimè est effusus. *Cic. Att. Mi hà trattato con cortesia, e confidenza.* Per eos ipsos dies effudi honores in mortuos. *Id. ib. Onorai &c.* Ille effudit hostem solo. *(dat.) Virg. Ei battè à terra il nemico.* Effundere animam. *Id. En.* 1. Segetes fœcundæ effundunt herbas. *Cic. Or.* Si stomachus effunditur in vomitiones, tunc &c. *Plin. Se lo stomaco per mancanza di virtù ritentiva è inclinato al vomito, allora &c.*

2 *Per consumare, scialacquare, sprecare, spendere largamente.* Effundere pecuniã. *Cic.* Per luxuriam consumere, & effundere omnes fortunas. *Id. p. S. R.* C. Cæsar patrimonium suum effudit, quamquam &c. Non enim effudit, sed in salutem Reip. collocavit. *Id. Phil.* 2. Multi patrimonia effuderunt inconsultè largiendo. *Id. Off.* 2. Gracchus, quum largitiones maximas fecisset, & effudisset ærarium &c. *Id. Tusc.* 3. Sumptus effusi cum dedecore. *Id. p. Cel.* Effusis, ac dissipatis fructibus vestris. *Id. in Rul.*

3 *Per dissipare, sbaragliare, rompere.* Effuso, ac profligato peditatu, paulatim retrocedere cœpit. *Sall.* Consules ex Italia profugisse, cunctum Senatum, totam Italiam esse effusam. *Cic. p. Dejot.*

4 *Per trar fuori copiosamente, lasciar andare, far uscire, ò scappar con empito, e furia.* Effudit carcerem totum in me. *Cic. in Pis.* Omnes judicatos è carcere in forum effudit. *Id. de Ar.* Omnes effundunt se

por-

portis. Liv. *Tutti escono fuori &c.* Timore quodam perculsa tota civitas ad te sese cum conjugibus, & liberis effundebat. Cic. *Ricorreva à te.* Effusa civitas obviam. *Vellej.* 2. 45. Omnes effudit studium certaminis. *Liv. Trasse tutti fuori il desio della disfida.* Effusus *part.* Effusi hostes in fugam. *Liv.* Effusus ad preces, lacrymasque. *Id. Datosi tutto a' prieghi, & al pianto.* In iram, in jocos, in cachinnos. *Gell. Suet. Incollerito forte, ò dissoluto nelle burle, ò nelle risa.* In Venerem. *Liv. Lascivo.* Effusus nubibus imber. *Virg. En.* 6. Crines effusa Sacerdos. *Id. ib.* 4. *Sparsa nel crine &c.* Hoc effusos munimen ad imbres. *Virg. Georg. lib.* 2. *Alle pioggie dirotte &c.* Effusa fuga. *Liv.* 7. *Fuga precipitosa.* Effusus risus. *Claud. Rap. Pro.* 3. *Smoderato &c.* Effusæ largitiones. *Nipot. Smoderate.* Effusi honores. *Id. Mil.* 6. Ruunt effusi carcere currus. *Virg. En.* 5. *Corrono rapidamente le carrette, uscite già dalle mosse.* Effusus cursus, effusa lætitia. *Liv.* 35. *Corso veloce, allegrezza grande, &c.* Effusum alterum Imperii lumen. *Vellej.* 2. 52. *Al.* Effossum. Effusior *comparat.* Effusior fuga. *Liv.* 3. 5. Quis in largitione effusior? *Cic. p. Cel.* Effusissimus *superl.* Effusissimis habenis stationes hostium invadit. *Liv.* 37. 5.

Effutio, is p. l. ivi, itum p. l. *Parlare inconsideratamente, vaneggiare parlando, favellar leggermente, scioccamente, ò con bugie, ciarlare. n. ass. ed abl. con de, ò 4. n.* Multa licet simili ratione effutiat ore. *Lucr. l.* 5. Effutire nugas. *Plau. Dir ciance, berlingare.* Effutire leves indigna Tragœdia versus. *Hor. Art.* Nè vos fortè imprudentes foris effutiretis. *Ter. Phor.* 5. 1. Ita temerè effutiunt de Mundo. *Cic. de Nat.* 2. Ut ex tempore quasi effutire videatur. *Id. Tusc.* Effutiens, & Effutitus *part. pres. e preter.* Quàm bellum erat, confiteri potiùs nescire, quod nescires, quàm ista effutientem, nauseare. *Cic. de Nat.* Quorum partim ficta apertè, partim effutita temerè. *Id. de Div.* 2.

Effutuo, is. 1. *a.* Aurum in Gallia effutuisti. *Suet. in Cæs. Spendesti in disonestà.*

Egelido p. b. as, &c. *Disghiacciare.* 1. *a.* Egelidarentur fibræ glaciales. *Sidon. l.* 4. *ep.* 1.

Egelo p. b. as &c. *Riscaldare gentilmente.* 1. *a.* Quum ex aliqua parte corporis frigidus torpor visus fuerit egelari. *Cel. Aurel.* 3. 5. Non frigidum, sed leviter egelatum, quod galactodes appellant. *Id. Tard.* 4. 3.

Egeo, es, egui, s. s. *Aver bisogno, abbisognare.* 2. 5. *n. ed anticam.* 4. *n.* Egere consilii, & consilio; auxilii, & auxilio, monitoris, moderamine, tempore, rebus omnibus. *Cic. Cæs. Ovid. Hor.* Pudoris hic eget. *Plau. Non ha vergogna.* Ille rationis, *vel* mentis eget. *Marz. Ovid. A colui manca il discorso, ò 'l senno.* Mancipiis locuplex eget æris Cappadocum Rex. *Hor.* 1. *ep.* 6. Gravitas morbi facit, vt medicinæ egeamus. *Cic. Fam.* 9. Egent longæ orationis. *Ad Her. Richiedono un lungo discorso.* Si virtutis, & artium egebit. *Ibid.* Ut fierent, ratione eguerunt. *Cic. de Nat.* Incredibile est, quàm egeam tempore. *Id. ad Q. Fr.* Macer auctoritate semper eguit. *Id. Brut.* Officio doluit non eguisse suo. *Ovid. Fast.* 5. Egere consolatione. *Cic. Fam. Si trova anche con l' accus.* Collis pauca munimenta egebat. *Sall. Jug. Al.* Gerebat. *Al.* Quærebat. *E imperf.* Amatur, atq; egetur acriter. *Plau. Pseud.*

Hæc herba propter amaritudinem non estur. *Plin.* 20. 9. Quando dies, noctesque estur, bibitur &c. *Plau. Most.* Nunquam desitum est essi, & bibi. *Id. ib.* Esurus *partic. fut. Plau.* Edendus *part. fut. pass.* Multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiæ munus expletum sit, *Cic. Am.*

2 *Per consumare*, 1. *a.* Est mollis flamma medullas. i. amor edit &c. *Virg. En.* 4. Si quid est animum, differs curandi tempus in annum? *Horat.* 1. *ep.* 2. Estur, ut occultâ vitiata putredine navis. *Ovid. de Pont. l.* 1.

Edo, is, edidi, editum p. b. *Mandar fuori, dar fuori, dar in luce, publicare, far vedere, rappresentare.* 1. *a.* Edere annales, leges. *Cic.* Spectacula, ludos, munus gladiatorium. *Suet. Cæs.* 39. *Tac. An.* 14. Prælium, pugnam, cædem, stragem. *Liv. l.* 5. *e Cic. F* [illegible] *una b[illegible]glia, stragge, e scempio.* Certamen. *Liv.* 21. 43. Edere tu[illegible]matim certantia, nec dare pausam. *Lucr. l.* 2. Edere aliquid dignum nomine Oratoris, dignum hominum auribus. *Cic. de Or.* 1. *Fare, dare in luce &c.* Oraculum, *vel* aliquid oraculo. *Cic. de Off. e Liv. Pronunziare un oracolo.* Postulata. *Cic. Presentare una richiesta.* Verba. *Tib. Parlare.* Ede, ubi consistas, in qua te quæro Proseucha. *Juven. Sat.* 3. *Dimmi dove &c.* Hæc postquam dulci Neleius edidit ore. *Ovid. Met.* 12. Edere prolem, ovum. *Plin. Partorire.* Et Linon in sylvis idem pater edidit altis. *Ovid. Amor. l.* 3. Edidit Eurynome. *Id. Met.* 4. Quum in terra partum ediderint. *Cic. de Nat.* 2. Qui nascitur, in lucem edi dicitur. *Id. Tus.* 1. Nec se tenuit, quin contra Doctorem suum librum ederet. *Id. Acad. Non publicasse &c.* Eas ego Epistolas, oportet perspiciam, & corrigam, tùm denique edentur. *Id. Att.* 16. *Si trova in questo senso assoluto.* Sisenna omnes adhuc nostros Scriptores, nisi qui fortè nondum ediderunt, de quibus existimare non possumus, facilè superavit. *Id. Leg.* 1. *Se non quelli, che non hanno stampato &c.* Edere corpus super equum. *Montare à cavallo. Tibul. allor che disse* Ipse tamen velox celerem super edere corpus audet equum, validisque sedet moderator habenis. *libro* 4. *El.* 1. *v.* 115. Edere animam, vitam, spiritum extremum. *Cic. Phil. Agonizare.* Funus. *Liv. Fare il funerale.* Frondes, flores, fructus *proprio dell'albero. Col. Cic. Produrre, &c.* Ager, qui meliores fœtus possit, & grandiores edere. *Cic. de Or.* Edere cantus, sonos, risum, ploratum, questus, clamores, hinnitus. *Cic. de Div. Ovid. Met.* 2. *Cantare, sonare, ridere, piangere, lamentarsi, gridare, annitrire.* Exemplum severitatis. *Cic. Q. Fr.* 1. Specimen virtutis, signum è speculis. *Liv. Far vedere à tutti un' esempio di severità, dar saggio del valore, dar segno dalle torri.* Facinus, *vel* scelus. *Id. e Cic. p. Sest. & alib. Fare qualche azione, commettere &c.* Nomen. *Liv. l.* 1. *Dare, ò por nome.* Alicui nomen suum, *vel* alterius. *Id. Dire il suo nome per registrarsi à libro.* Is nomen meum operariis ediderat, imperitis injecerat. *Cic. p. Dom. L' avea fatto sapere à gli &c.* Pudet ah! pudet edere nomen. *Ovid. Met.* 9. Testes. *Liv. Produr testimonj.* Rationem rei faciendæ. *Cic. Att. Prescriver la maniera da far qualcosa.* Rationem, *seu* rationes alicui. *Plau. Fare, ò mostrare i conti ad uno.* Sed ego mihi ab illo rationes non expectabam, quas tibi edidit. *Cic. Att.* 7. Edit quisque quod potest. *Id. Ciascun fà quel che può.*

pul. Editus *part. pret. Nato, generato &c.* Mecænas edite regibus. *Hor.* 1. *od.* 1. *pro* à regibus. Hercules Jovis fatu editus. *Cic. Off.* Simul atque editi in lucem, & suscepti fuimus. *Id. Tusc.* 1. Hæc ex oraculo Apollinis edita tibi, puta. *Id. Att. Ti sono state dichiarate &c.* Clarissimi Cives nomen editi judicis non tulerunt. *Id. p. Planc. Del creato giudice &c.* Vulturnii jam judicio exposito, atque edito, surrexit. *Id. Catil. Finito già &c.* Locus præcelsus, atque editus. *Cic. Ver.* 6. *Elevato*. Locis editioribus occupatis. *Cæs. B.C.* 1. Editissimam Urbis partem scandunt. *Liv. ab U. C.* Editurus *part. fut.* Tibi familiari meo prius edituri fuerunt judicium Scribæ mei, si &c. *Cic. p. Syll.* Edendus *part. fut. pass.* Quos jàm pridem ad te misissem, si esse edendos, putassem. *Id. Fam.*

Edoceo, doces p. b. docui, doctum. *Insegnar con diligenza, ammaestrar bene.* 1. 4. *a.* Edocere imperitos. *Cic. post Red.* Omnia ordine. *Liv.* 24. Eum omnes artes Minerva edocuit. *Sall. in Cic.*

2 *Per informare, avvisare.* 1. *a. ed abl. con de*, ò 4. *a.* Eadem ferè, quæ Vulturcius, de paratis incendiis, de cæde bonorum, de itinere hostium, Senatum edocet. *Cic.* Edoctus *part.* Edoctus belli artes sub magistro. *Liv.* 25. Edoctæ militiam legiones. *Id.* Edoctus omnia per legatos. *Sall. Cat. Informato &c.*

Edolo p. b. as, &c. *Piallare bene, polire perfettamente, limare.* 1. *a.* Edolare lignum, &c. *Non.* Librum, poëma, orationem. *Var. Cic.* Quod jusseras, edolavi. *Cic. Att.* 13. 47. Edolatus *part.* Partes summæ singulas edolatas habent. *Col.* 8. 2.

Edomo p. b. as, domui, domitum p. b. *Domare, soggiogare, vincere.* 1. *a.* Edomare legibus ferum ingenium. *Hor.* Edomiti equi, edomiti Cives improbi, ac perditi, edomitæ Alpes. *Cic. Claud.* Edomiti Orbis opes possidere. *Ovid. Art.* 3. Vitiosam naturam ab eo sic edomitam, & compressam esse doctrinâ, ut &c. *Cic. Fat.* 5.

Edormio, is, ivi, itum p. l. *Dormire à satietà, destarsi dopo lungo sonno.* *n. ass.* Cùm edormiverunt, illa visa quàm levia fuerint, intelligunt. *Cic. Acad.* 4. *Per digerire, smaltir dormendo.* 4. *n.* Edormi crapulam, & exhala. *Cic. Phil.* 2. *Per contrafare alcun, che dorme.* Actor ille tragicus Ilionam, *vel* Hecubam edormiebat. *Hor. Fingendo di dormire, rappresentava &c.* Edormitus *part. pas.* Post edormitum Bromium. *Fillel.*

Edormisco, is, s. p. *Lo stesso.* *n. ass.* ò 4. *n.* Dum edormiscat unum somnũ. *Plau. Amph. Faccia un sonno.* Crapulam. *Id. Rud.* 2. 7.

Educo p. b. as, &c. *Allevare, nutrire, educare.* 1. *a.* Educat nutrix, instituit pædagogus. *Var. ap. Non.* 5. Ille homo homines non alit, verùm educat, recreatque. *Plaut. Men.* 1. 1. Educavit eam sibi pro filia, benè, ac pudicè. *Id. Cist.* 1. 3. Educare mammis fœtum. *Plin.* Tractus uter plures lepores, uter educet apros. *Hor.* 1. *ep.* 15. Nos Amiternus ager felicibus educat hortis. *Marz.* 13. 20. Quod pontus, quod terra, quod educat aër. *Ovid. Met.* 8. *Ciò, che produce &c.* Homo ingenuus, liberaliterque educatus. *Cic. de Or.* 1. Filius non tàm in gremio, quàm in sermone matris educatus. *Id. de cl. Or.* Ad turpitudinem educatus. *Id. Ver.* 5.

la Fecialium manibus. *Id.* Educandus *part. fut.* Si mihi tradatur educandus Orator. *Quintil.* 1. *proem.*

Educo p. l. is, duxi, ductum: *Menare, cavare, tirar fuori.* 1. *a.* Educere è domo in jus. *Cic. Ver.* Aliquem letho. *Valer. Fl. Liberar uno dalla morte.* Telum corpore. *Virg. En.* 10. *Spiccare il dardo.* Gladium è vagina. *Cic. Inv.* 2. *Sguainar la spada.* Se foràs. *Ter. Uscir fuori.* Navem ex portu. *Cef. Salpare.* Educere fœtum. *Plin. Partorire.* Copias in aciem. *Liv.* 1. *e Cic. Div.* 1. *Mettere in campo le squadre.* Educere annos. *Prop.* Somnos. *Sil.* noctem ludo. *Val. Flac.* 1. *Passar gli anni, la notte &c.* Aditum est ad Metellum: eductus est Apronius; eduxit vir primarius C. Gallus à Lucio Metello &c. *Cic. Ver.* 5. *L'introdusse, tirandolo dalla casa di Lucio &c.* Quorsum pertinuit comites educere tantos? *Hor.* 2. *Sat.* 3. *Farti accompagnare da tanti &c.* Educere dictiones in aciem forensem. *Cic. de Or.* 1. *Adoprar nuove parole in giudizio.* Exercitum in expeditionem. *Id. Div. Marciare per qualche impresa.* Educere *assol. nell'istesso senso.* Sylla quum in expeditionem educturus esset, immolavit. *Id. Div.* Quantis ex angustiis oratorem educere, ausus es. *Id. de Or. Liberare &c.* Sortiri tribus, & educere quas velis. *Id. in Rull. Imbussolare le tribù, ed estrarre quali ti piace.* Educi è custodia. *Id. Tusc.* 1. *Esser messo in libertà.* Si lacus ita esset eductus, ut ad mare pervenire non posset. *Id. Div. Incanalato &c.* P. Rutilius Mancinum de Senatu jussit educi. *Id. de Or. Fè discacciare &c.* Eum per manus servulæ servatum, & eductum. *Id. Att.* 7. *Trafugato.*

2 *Per bere, tracannare tutto.* Eduxi cyrneam vini meri. *Plau. Amph.*

3 *Per alzare, tirare in alto.* 1. 3. *a.* Educere aram. *Virg. Ergere un altare.* Aramque sepulchri congerere arboribus, cœloque educere certant. *Id. En.* 6. Calchas attollere molem, cœloque educere jussit. *Ib.* 2.

4 *Per allevare, educare.* Quos Jovis eduxit luco sylvestris Hiera. *Virg. En.* 9. Non est boni parentis, quem procreârit, & eduxerit, eum non & vestire, & ornare. *Cic. de Or.* 2. Liberè educti adolescentuli. *Ter. And.* 4. 5. Puerum à parvo eductum. *Liv.* 1. 39. Meo cibo, & sumptu eductus est. *Ter.* A parvulo illum ingenuè eduxi. *Id.* Cassius severâ patris disciplinâ eductus. *Tac.*

Edulco, as, &c. *Addolcire, far dolce.* 1. *a.* Quapropter edulcare oportet vitam, curasque acerbas sensibus gubernare. *Cn. Mat. ap. Gell.* 15. 25.

Eduro p. l. as, &c. *Indurare, ò assuefare alla fatica.* 1. *a.* A pueritia rusticis operibus est edurandus futurus rusticus. *Col.* 11. 1. *Al.* Educandus.

2 *Per durare, vivere. n. ass.* Animalia quædam quina, aut dena sæcula edurant. *Sen. de brev. vita c.* 1.

Effæco, as &c. *Purgare.* 1. *a.* Effæcata voluptas animi. *Apul.* 2. *Dog. Pl.*

Effarcio, is, farsi, fartum. *Empir bene, ò riempire.* 1. 5. *a.* Intervalla hæc grandibus saxis effarciuntur. *Cæs. B. G.* 7. Bibite, este, effarcite vos, Saginam cædite. *Plau. Most.* 1. *Mangiate, bevete, satollatevi bene, ingrassatevi.* *Al. leg.* Effercite.

Effaris p. l. effatur: *plur.* effantur: *pret.* effatus sum, *vel* fui: eram, *vel* fueram: *fut.* effabor: *imper.* effare: *infin.* effari: *gerun.* effandi, effando, effandum.

fandum. *Parlare, dire, proferire*. 3. 4. *d.* Neque verbum ullum solemne potuit effari. *Cic. p. Dom.* Secum multa effatus. *Sen. Trag.* Hoc visum Dido non est effata sorori, *Virg. En.* 4. Effari precationes. *Gell. Recitare le preci, proprio di chi sacrifica*. Effari templum. *Cic. Assegnare i confini del tempio da fabricarsi: proprio dell' Augure, che ciò facea con certa formola di parole.* Opinor augures nihil habere ad templum effandum. *Id. Att.* 13. Hæc pater effatus. *Cic. Div.* Sic effatus vestigia pressit. *Virg. En.* 6. Effatus *part. pass.* Quæ longo effata carmine non operæ est, referre. *Liv.* Ager effatus, fines effati: *Gell.* Templa effata. *Cic. Tempj disegnati da gli Auguri*. Locus templo effatus, sacratus fuerat. *Liv.* 10. Urbem, & agros, & Templa liberata, & effata habento. *Cic. Leg.* 2.

Effascino p. b. as, &c. *Ammaliare, affatturare, affascinare, far male d'occhio*. 1. *a.* Esse ejusdem generis, qui visu quoque effascinent. *Plin.* Quædam in terra Africa hominum familiæ sunt, voce, atque linguâ effascinantes. *Solin.* Fœminas visu effascinare. *Plin. L'usò anche Gell.* 9. *c.* 4.

Effaxillo, as, &c. *Cavar di sotto l'ascella*. 1. *a. Festo. è antic.*

Effercio, is, fersi, fertum. *Empir bene*. 1. 5. *a. Plau.* V. Effarcio. Effertus *part.* Maximo effertus gaudio (*metaf.*) *Plau.* Dies effertus fame. *Id. Cap.* 3. 1. *Giorno molto famelico*. Hæreditatem effertissimam (*superl.*) *Id. ib.* 4. 1. *Abbondantissima*.

Efferesco, is, s. p. *Incrudelire. n. ass.* Efferescere immaniùs. *Ammian.* 18. 17.

Effero p. b. as, &c. *Incrudelire, fare, ò render crudele*. 1. *a.* Promissa barba, & capilli efferaverant speciem oris. *Liv.* 2. 23. *La barba, e i capelli lunghi, aveano reso fiero il sembiante*. Efferare animos assuetudine mali. *Id.* Sues fœminæ in tantum quandoque efferantur, ut hominem lacerent. *Plin. Le troje talora diventano sì fiere, che sbranano gli huomini*. Nec homines patiuntur, eam [terram] immanitate belluarum efferari. *Cic. Nat.* 2. *Essere desolata &c.* Odio, irâque efferati. *Liv.* 5. 27. Multas esse gentes sic immanitate efferatas. *Cic. Nat.* Sunt enim multa efferata, & immania. *Id. Tusc.* Moribus, ritibusque efferatioribus, quàm ulli barbari. *Liv.* 34. 24. Efferatis percitus furoribus. *Pruden.*

Effero p. b. fers, extuli, elatum p. l. *Portar fuori, tirare, cavare, metter fuori, trasportare* 1. *a. ed abl. con ex, ò de, ò puro*. Efferre merces, rem suam ex navi, aliquem de nave in terram. *Liv. Sbarcar la roba. &c.* Efferatur ex navibus. *Plau. Amph.* Maximum ficarum numerum extulit. *Cic. in Cat.* Qui ex ædibus ejus, si quid telorum esset, efferret. *Id. ib.* Jam ista tua culpa est, qui verecundiam tecum extuleris, & non hìc nobiscum reliqueris. *Id. Fam.* Quòd verò non cruentum mucronem, ut voluit, extulit. *Id. in Cat. Sfoderò &c.* Sæpius & tectis penetralibus extulit ova [*supple* formica] &c. *Virg. Georg.* 1. Sol effert caput undis. *Tib. Il Sole nasce dal mare*. Effert se alveo Nilus. *Plin. jun.* Efferre pedem domo, portà. *Cic. Att.* 7. *Uscir di Casa*. Servate istum sultis [*pro* si vultis] intus servi, nè quòquam pedem efferat sine custode. *Plau. Capt.* 2. 3. Pedem ut efferret ex ædibus. *Id. Bacch.* Mène efferre pedem, genitor, te, posse, relicto sperasti? *Virg. En.* 2. Efferre mortuum, cadaver, funus.

Liv. Portare à seppellire. Efferri funere, *vel* cum funere. *Cic. Esser portato con pompa alla sepoltura*. Quum casu cum funere efferretur anus. *Id. p. Flac.* Si Cæsar funere elatus esset. *Id. Att.* Cum tuâ rogatione funere elata Resp. est. *Id. p. Dom.* Cur Maximus filium extulit consularem? *Id. Nat.* Ex ipsis quidam elati, rediere sepulchris. *Manil.* 4. In tanta paupertate decessit, ut, quî efferretur, vix reliquerit. *Nep. Arist.* Lucullus matrem efferebat. *Cic. Att.* 5. Omnes quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas extulit. *Marz. l.* 4. Effert uxores Fabius, Christilla maritos. *Id.* 8. Depugnabunt pro te ipsi, & morientur, ac se ultrò efferent. *Lucilio.* Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos, eosdem oculos. *Prop.* 4. 7. *Co' quali fù sepolta &c.* Dux extulit belli signum ab arce. *Virg. En.* 8. *Il Capitano inalberò l'insegna di guerra*. Ostendit dextram insurgens Entellus, & altè extulit. *Id. ib.* 5. Efferri irâ, iracundiâ, odio, dolore, gaudio &c. *Cic.* Efferre se lætitià. *Id. de Fin.* 5. *Lasciarsi trasportar dalla collera &c. Uscir di sè per gioja, brillar d'allegrezza &c. In questo senso però per lo più s'adopra in passivo*. Efferri studio in aliqua re. *Id. Att.* Cupiditatibus infinitis efferri. *Id. in Sall.* Cantandi, saltandique voluptate ita efferebatur. *Suet. Calig.* 54. Efferri studio. *Cic. Lasciarsi tirar dall'affetto*. Efferor studio te videndi. *Id. de Sen. Bramo di vederti*. Elatus incredibili gaudio, *vel* lætitiâ. *Id. Colmo di gioja, e giubilo. Si usa anche assoluto.* Sed certè non continebuntur, progredientur longiùs, efferentur. *Id. in Rull.* Irati efferuntur. *Id. p. Cel.* Efferre laborem. *Lucr.* 1. *Tolerare &c.*

2 *Per produrre, mandar fuori*. Ager, qui multos annos quievit, uberiores fruges efferre solet. *Cic. Brut.* Id perdere aratorem, quod agri, segetesque extulissent. *Id. Ver.* Quæ efferunt aliquid ex se perfectiora sunt, quàm ea, quæ ex his efferuntur. *Id. Nat.* Extulit hæc [Italia] Decios, Marios, magnosque Camillos. *Virg. Georg.* 2. *Produsse &c.* Cum ager, id quod per rarò evenit, cum decimo extulisset. *Cic. Ver.* 8. *Avendo il campo fruttato il dieci per uno*.

3 *Per divolgare, publicare*. Peto à vobis, nè has meas ineptias efferatis. *Cic. de Or.* Efferre foràs peccatum alicujus. *Ter.* Efferre verbis aliquid. *Id.* Quod minimè est opus usquam efferri. *Id. Adel.* 4. Efferre sententiam gravibus verbis. *Cic. Or.* Decenter aliquid efferre. *Quint.* 1. 5. *Pronunziare &c.* Quæ quamquam abscissæ, tamen efferent se aliquando. *Cic. de Prov. Si scopriranno &c.*

4 *Per inalzare, ò esaltare*. Efferre aliquem ad summum imperium per omnes honorum gradus. *Cic. in Cat.* Quæ res eum extulit? una commendatio hujus. *Id.* Virtus effert homines ad gloriam, ad laudem, &c. *Id.* Efferre caput undis. *Col. Alzar la testa sopra l'acqua*. Clamorem, *seu* vocem. *Plau. Gridare*. Patriam demersam extuli. *Cic. Sollevai la patria*. Pennis sublimè elatus. *Liv. Levatosi in alto à volo*. Corvus è conspectu elatus, Orientem petit. *Id. l.* 7. *Perduto di vista &c.* At pater Anchises oculos ad sidera lætus extulit. *Virg. En.* 2. *Alzò &c.* Efferre aliquem laudibus, *vel* summis ad, *aut* in cœlum laudibus. *Cic. Fam.* 9. *Lodar altamente alcuno*. Efferre sese, *vel* se magnificè, *aut* insolentèr. *Id. Tusc.* 4. *Insuperbirsi*

ıerbirsi. Sese verbis, & sermonibus, *vel* gloriâ, prædicatione. *Id. Part. Or. Vantarsi &c.* Gemmarum auctoritas in tantum amorem elata est, ut &c *Plin. Il pregio delle gemme crebbe in sì grande stima, che &c.* Elatus superbiâ, insolentiâ. *Liv. Insuperbito.* Animus finem altiùs se efferendi facit. *Cic. Tusc.* Quibus illi rebus elati. *Id. in Rull. Insuperbiti.* Quod animo magno, & elato factum sit. *Id. Off. Grande, e sublime.* Principia verecunda, non elatis intensa verbis. *Id. Or.* Res alio, atque alio elata verbo. *Id. ib. Promossa, dilucidata.* Te vi naturæ, atque ingenii elatum jam ætas mitigabit. *Id. de Ar. Impetuoso &c.* Elati barbarâ arrogantiâ despiciebant suos. *Cæs. B. C. 3.*

5 *Per portare semplicemente.* Nè scuta quidem secum extulerant. *Liv.* Efferre aliquem in humeros. *Cic. Portar uno su le spalle.*

Efferveo, es, ferbui, s. s. *Bollir tanto, che si sparga, ò versi. n. ass. infin.* Effervère p. l. *fù usato da Gell.*

Effervesco, is, ferbui, s. s. [*antic.* Effervisco.] *Bollir, ò cessar di bollire, ondeggiar molto, alterarsi grandemente. n. ass.* Effervescit aqua, venenum. *Sil.* Aquæ, quæ effervescunt subitis ignibus. *Cic. de Nat.* Ut in effervescendo vinum se bene purget. *Col. 12. 25.* Illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immensum sic effervescunt, quodam quasi æstu. *Cic. p. Pl.* Pontidius effervescens, in dicendo. *Id. de cl.* Nimium efferbuisse videtur, hujus, in gerendis inimicitiis, vis. *Id. p. Cel.* Effervescens in dicendo stomacho sæpè. *Id. Brut. Riscaldandosi sovente nel dire con collera.* Sæpè effervèscit ira, *vel* iracundia dominorum. *Ulp.* Effervescens contra remedia dolor. *Sen. Dolore che s' inferisce più co' medicamenti.* Mens iracunda facilè effervescit in ira. *Lucr.* Incautiùs efferbuerat. *Tac. An. 1. Si era sdegnato &c.* Censeo latendum tantisper ibidem, dum effervescat hæc gratulatio. *Cic. Fam. 9. Sin che cessi alquanto &c.*

2 *Per uscir fuori con empito, sboccar con furia.* Totus Pontus armatus effervescens in Asiam, atque erumpens. *Cic. de Prov. 4.*

Effervo, is, fervi, s. s. *infin.* effèrvere, p. b. *Lo stesso. n. ass.* Effervere in agros vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam. *Virg. Georg. 1.* Stridere apes utero, & ruptis effèrvere costis. *Id. ibid. 4.*

Efficio, ficis p. b. fèci, fectum. *Fare, mandare ad effetto, effettuare, eseguire, adempire, finire, fornire, compire. 1. 3. a. e l' ut, ò nè al congiun. ò l' infin.* Efficere facinus magnum, *aut* mirabile. *Cic. Phil.* Opus, *vel* officium suum, columnam, clades, &c. *Plau. Cic.* Mandata. *Cic. Att.* Jussa alicujus. *Ovid. Eseguir gli ordini.* Promissa, *seu* pollicita. *Ter. Attender la promessa.* Effectum dare. *Ter. Eun. 2. Plau. Curc. 3. Recare ad effetto.* Hoc nec institui, nec effici potest, sine ope. *Cic. Att. 6. 13. Nè si può cominciare, nè finire.* Enitere, elabora, vel potiùs eblandire, effice. *Id. Att. Fallo senz' altro.* Heri effeci epistolam ad Cæsarem. *Id. Att. 13. 26. Scrissi diffusamente &c.* Efficiam, posthac nè quemquam voce lacessas. *Virg. Ecl. 3.* Effice, quidquid corpore contigero, fulvum vertatur in aurum. *Ovid. Met. 11. 3.* Quod tibi ars mea potest efficere, curabo sedulò. *Ter.* Tu non efficies, ut ego id credam. *Cic.* Efficere alicui argen-

tum.

tum. *Plau.* Nuptias, votum. *Ter. And.* 3. *e Lucan. Procurar danari ad uno, fargli conchiudere il matrimonio, sodisfare al desiderio.* Efficere aurum. *Plaut. Pen.* 1. *Ammassare moneta.* Nec adhuc frequentem Senatum efficere potuit. *Cic. Fam. Nè gli è riuscito radunare il Senato &c.* Feci igitur, atque effeci, ut &c. *Id. Att.* Ea res vicem, *vel* similitudinem panis efficiebat. *Plin. Cel. Quella cosa serviva di pane.* Quibus rebus effectum est, ut &c. *Cic. Off.* 1. *Per il che n'è seguito, che &c.* Vehementer efficit ea coire. *Vitruv.* 2. 6. Hinc efficitur, id verum esse. *Cic. Nat. D' onde s'inferisce, che ciò è vero.* Innumerabilia sunt, ex quibus effici, cogique possit, nihil esse &c. *Id. Nat.* 3. In studiis aliquid efficere. *Quintil.* 2. 1. *Far profitto.* Efficere, & concludere rationem. *Cic. Fin.* Cato minutis interrogatiunculis, quasi punctis, quod proposuit, effecit. *Id. de Par. Provò.* Effectus *part. pass.* Non posse perindè incohata placere, ut effecta. *Plin.* 8. *ep.* 4. Quâ nihil videor effectius cognovisse. *Apul. Florid.* 2. *Cosa più perfetta.* Effexis *pro* effeceris. *Plau. è antic.*

2 *Per cagionare, produrre.* 1. *a.* Aqua morbos efficit varios. *Hirt. B. Al.* Id efficere clamores, & admirationes in oratoribus. *Cic.* Doloris amotio, successionem effecit voluptatis. *Id. Fin.* Usus progrediens familiaritatem efficit. *Id. ib.* Si virtus efficiens utilitatis esset. *Id. Off.* Virtutem censuerunt esse laudandam, quòd efficiens esset voluptatis. *Id. Fin.* Ager efficit cum octavo, bene ut agatur: verùm ut omnes Dii adjuvent, cum decimo. *Cic. Ver.* 8. *Il campo, se và bene, fà alle otto; se ottimamente, alle dieci per uno.*

Effigio, as, &c. *Figurare, formare, effigiare.* 1. *a.* Effigiare Nymphas, Satyros, imagines. *Sidon.* Imagines variis artibus effigiatæ. *Apul. Apol.* De materiis licet à fabro effigiatis. *S. Aug. ad Prud.*

Effindo, is &c. *Spaccare.* 1. *a.* Et frænare ratem, fluctusque effindere rectos. *Manil.* 4.

Effingo, is, finxi, fictum. *Figurare, formare, ritrarre, rappresentare, esprimere.* 1. 6. *a.* Quæ tàm immensa magnitudo, quæ illa multa possit effingere. *Cic. Tusc.* 1. Effingere, atque efficere. *Id. Nat.* 1. Effingere formam alicuius. *Heren.* Figuras varias. *Lucan.* Puerum, senem; &c. *Plin. jun.* Similitudinem ex vero. *Id. Rappresentare al vivo.* Oratio mores oratoris effingit. *Cic. de Or.* Effingere verba imitando. *Quint.* 1. 1. Natura speciem ita formavit oris, ut in ea penitus reconditos mores effingeret. *Cic. Leg. Par che scolpisse &c.* Effingere casus in auro. *Virg. En.* 6. *Scolpire in oro alcuni successi.* Ea animis effinguntur nostris. *Cic. de Or. Si concepiscono nella mente.* Effictus *part. passiv.* Hæc conficta arbitror à Poeta esse, ut effictos nostros mores in alienis personis videremus. *Cic. p. S. R. Effigiati &c.* Impressum, effictumque unde esset. *Id. Acad.*

2 *Per nettare, sciugare, ò rasciugare.* 1. 3. *a.* E foro spongiis effingi sanguinem. *Cic. p. Sest. Al. leg.* Effundi. Fiscinas spongiâ effingat. *Cato, R. R.* 67. *V.* Fingo.

Effio p. l. effis, factus sum. *Esser fatto.* 6. *n.* Hæc mihi facilia factu facta sunt, quæ volui effieri. *Plau. Pers.* 5. 1.

Effla-

flagito p. b. as, &c. *Domandar caldamente, addimandar con istanza*. 1. 6. *a. e l'ut al congiunt.* Efflagitare misericordiam alicujus. *Cic. p. Mil.* Auxilium ab aliquo. *Id. Ver.* Quoniam efflagitas, coactu tuo scribam. *Id. Att.* Judiciorum desiderio Tribunitia potestas efflagitata est. *Id. Verr.*
 2 *Per impetrare domandando istantemente*. Iste à Dolabella efflagitavit, ut &c. *Cic.* Epistolam convicio efflagitârunt codicilli tui. *Id. Q. Fr.* 2.

ffleo, es, flevi, fletum p. l. *Pianger dirottamente, ò consumarsi piangendo. n. ass. ò* 4. *n.* Auditâ meâ calamitate, rari uxor exempli, & prorsus talis filii mater, efflevit oculos. *Quint. decl. 6. Perdè gli occhi a forza di pianto &c.*

fflicto, as &c. *Affligere*. 1. *a.* Non tu scis, quàm efflictentur homines noctu hìc in via. *Plau. Stic.* 4.

Effligo p. l. is, flixi, flictum. *Lo stesso.* 1. *a.* Abjicit efflantem, & laceratum effligit in unda. *Cic. de Div.* Nisi pedatu tertio omnes efflixero. *Plau. Cist.* 2. 1. Misit filium ad effligendum Pompejum. *Cic. Att. Così Gruter. Grev. e Lambin.* Efflictus *part.* Sæpè efflictum lividâ facie rediisse. *Capitol. in Verr.* 4. *secondo Salmas.*

Effirmo, as &c. *Confermare*. 1. *a. Azzio ap. Non.* 4. V. Efformo.

Efflo, as, &c. *Fiatare, ò sfiatare, soffiar fuori, cacciare, ò mandar fuori con fiato*. 1. *a.* Balæna efflat undas in sublime. *Plin.* Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, aut efflantur, aut aritudine citò pereunt. *Varr. R. R.* 1. Dum loquitur, vernas efflat ab ore rosas. *Ovid.* Efflare animam. *Cic. p. Mil.* Extremum halitum. *Id. Tusc.* 2. *Spirare.* Clodius Cyrum animam efflantem reliquit. *Id. p. Mil.* Nam & agere animam, & efflare dicimus. *Id. Acad.* 1. Abjicit efflantem, & laceratum effligit in unda. *Id. Div.* Efflavit animam spes. *Plau. La speranza è svanita*. Ante efflatam animam. *Suet. Prima di morire*. Efflare colorem. *Lucr.* 2. *Perdere il colore*. Odorem. *Cic. Mandar odore*. Raucisonos efflabant cornua bombos. *Catul.*

Effloresco, is, florui, s. s. *Fiorire, spuntare, crescere, avanzarsi. n. ass. ed abl. con ex.* Ex rerum cognitione efflorescit oratio. *Cic. de Or.* 1. Magna efflorescit ex amicitia utilitas. *Id. de Am. Grande utile nasce dall'amicizia*. Post Anapæstus procerior quidam numerus effloruit. *Id. de Or.* Quum autem usus progrediens, familiaritatem effecerit, tùm amorem efflorescere. *Id. Fin.* Amputanda multa sunt illi ætati, siquidem efflorescit ingenii laudibus. *Id. p. Cel. Insolentisce &c.*

Effloro p. l. as, &c. *Sfiorare*. 1. *a.* Efflorare osculum. *Baciar leggiermente. E' citato dal P. Abramo sopra Virg. Da non imitare*.

Effluo, is, fluxi, fluxum. *Spargersi fuori, uscire, ò scorrer fuori, spandersi, traboccare, derivare, mancare. n. ass. ed abl. con ex, ò puro, ò* 3. *n.* Effluunt liquida vinum, aqua &c. *Cato.* Sive deest naturæ aliquid, sive abundat, atque effluit. *Cic. Div.* Quondam lactis imber effluit. *Id. ib.* Præterita ætas, quamvis longa, quum effluxerit, non potest consolari stultum senem. *Id. de Sen.* Considerabis etiam de Tusculano, nè æstas effluat. *Id.*

Att. Che non passi l'Estate &c. Effluunt vires lassitudine. *Liv. 7.33. Mancan le forze, &c.* Hic ritus effluxit ab ethnicis. *Lattan. Questa cirimonia è derivata da' Gentili.* Etsi effluunt multa ex vestra disciplina, quæ etiam ad nostras aures sæpè perveniunt. *Cic. p. Dom. Traspirano &c.* Nec præteritas voluptates effluere patiatur. *Id. Fin.* Effluere desiderio alicujus. *Ovid. Desiderare alcuno oltre modo.* Quum unà cum sanguine vitam effluere sentiret. *Cic. Tusc. Vedendosi venir meno &c.*

2 *Per dimenticarsi, uscir di mente.* Hoc modò me commonuit Pisonis anulus, qui totus effluxerat. *Id. Ver. 6. Di cui io m'era dimenticato.* Nihil ex ejus animo, quod semel esset infusum, unquam effluere potuisse. *Id. de Or. 2.* Huic minimè mirum est ex tempore dicenti solitam effluere mentem. *Id. Brut. Che sia solito scordarsi &c.* Antequam ex animo tuo effluo. *Id. Fam. 10. 14. Prima che tu perda ogni memoria di me.* Ego animo effluxi tuo: *vel* effluxere animo tua dicta. *Catul. Tu ti sei smenticato di me, &c.*

3 *Per divolgarsi.* Utrumque hoc falsum est, effluet. *Ter. Eun. 1. 2.*

4 *Per versare, mandar fuori. 4. n.* Bacche, vitium repertor, effluas dulcem liquorem. *così un Poeta antico appo Lipsio 1. elect. cap. 5.*

Effoco p. l. as, &c. *Soffocare, suffocare, soffogare, affogare. 1. a.* Felices homines bonis suis effocantur. *Sen. de brev. vit. 2.*

Effodio, fodis p. b. fòdi p. l. fossum. *Cavare, scavare, far fosse, forare. 1. 3. a.* Effodere scrobem, antrum, *onde* Scrobs effossa, antrum effossum. *Plin. Marz.* Oculi illico effodientur. *Ter. Eun. 4.6. Gli saranno cavati gli occhi.* Hi duos oculos oræ maritimæ effoderunt. *Cic. Nat. Estinsero li due lumi &c.* Effossum alterum imperii lumen. *Vellej. 2. c. 2.* Effodere ventrem, *aut* vesicam alicui. *Plau. Forare il ventre &c.* Omnium Marcellorum meum pectus memoria effodit. *Cic. p. Marc. Mi trafigge il cuore la rimembranza &c.*

2 *Per cavar di sotterra, disotterrare. 1. a.* Nec ferrum, aurum, æs, argentum effoderetur penitus abditum. *Cic. Off. 2.* Effodiuntur opes, irritamenta malorum. *Ovid. Met. 1.* Effodere metalla ex montibus: *onde* Aurum effossum, &c. *Cic. Ovid.* Effodere de lacu aquas concretas. *Ovid. Cavare il ghiaccio.* Aliquem defixum in angulo. *Sen. Trar fuori alcuno confinato in un cantone.* Effossis latebris sub terra fodere. *Virg. Georg. 4.*

Effodo, as, &c. *Cavare. 1. a. Plau. Capt. Al.* Effodio.

Effœmino p. b. as, &c. *Effeminare, infeminire, far molle, infievolire. 1. a.* Effœminârunt autem eū [aërem], Junonique tribuerunt, quia nihil est eo mollius. *Cic. Nat.* Deliciæ corpus, animumque virilem effœminant. *Sall.* Vino, ad laborem ferendum, homines remollescere, atque effœminari [Suevi] arbitrantur. *Cæs. B. G. 4. 1.* Cogitationibus mollissimis effœminamur. *Cic. Tusc. 1.* Fortitudinis quædam præcepta sunt, quæ effœminari virum, vetant in dolore. *Id. Fin.* Effœminatus *part.* Impudicus, & effœminatus. *Cic. Phil. 3.* Illa vox furialis nefariis stupris effœminata. *Id. p. Pl.* Effœminatissimus *superl.* Quos ego novi libidinis, & languoris, effœminatissimi animi plenos. *Id. Fam. 13.*

Effor, aris. *V.* Effaris.

ormo , as , &c. *Formare bene , e perfettamente , rabbellire* . 1. *a*. Tute ipse **fforma ,** & compara . *Azzio* . *Al. leg.* Effirma .

oro p. b. as , &c. *Forare* . 1. *a*. Compluribus locis per latus efforatus . *Col. lib. 9. cap. 1.*

frico p. b. as , fricui , frictum . *Scuotere , ò tor via fregando* . 1. 3. *a*. At illis diu rubigo animorum effricanda est. *Sen. ep. 96. Devono purgarsi dalle passioni* . *Apul. scrive* Ecfrico .

ffringo , is , frègi , fractum . *Rompere , spezzare , fracassare , gittare a terra* , 1. 3. *a*. Effringere arcam , glebas , corpus . *Ter. Var. Sen. trag.* Cardines foribus (*dat.*) *Plau. Sgangherar le porte* . Cerebrum alicui . *Virg.* Quum viderent effringi multorum fores , revelli claustra . *Cic. Ver.* Effringere fores . *Ter. Adel.* 1. 2. Stipite ingesto impiam effregit animam . *Sen. Herc. Oet. L'uccise a colpi di bastone . Si truova anche adoprato come n. ass.* Fluctus vestras effringet in urbes . *Sil.* 1. *Romperà &c.* Effractus *part. pass.* Convulsis repagulis, effractisque valvis . *Cic. Ver.* Janua, quà effractâ &c. *Id. p. Mur.* Effracta Urbs . *Stat. Teb.* 9. Homo effractus fame . *Plaut. Consumato dalla fame* .

Effrondesco , is , *vel* Effrondeo , es , ui , s. s. *Frondeggiare* . *n. ass.* Circus gratiâ novi viroris effronduit (*metaf.*) *Vopisc. in Prob.* 19.

Effrutico , as , &c. *Produrre* . *n.* 4. *ò ass.* Semina hominem ex utraque substantia effruticant . *Tertul. de An.* 27. Ut nævus aliquis effruticet , aut verrucula exurgat . *Id.* 1. *ad Nat.* 5. *Spuntì fuori &c.*

Effugio , fugis p. b. fūgi p. l. fugitum p. b. *Fuggire , scappare , scampare* . 1. *a. ò n. ass. ed abl. con ex , de , ab , ò puro* . Effugere ex urbe , e manibus . *Cic. p. l. Man.* De prælio . *Id. Phil.* 2. Ex telis hostium . *Id.* A vita maritima, militari , &c. *Plau.* Clam patria hac effugiam . *Id. Merc.* 3. 4. Nunquam hodie effugies . *Virg. Ecl.* 3. Ubi me effugerit memoria , fac ut subvenias . *Plau. Se per disgrazia io mi scordassi , deh suggeriscimi* . Effugiunt curas inferiora tuas . *Ovid. Tu non badi molto a cose basse* . Nihil te effugiet . *Cic. de Or. Niuna cosa ti sarà nascosta* . Effugere aciem oculorum . *Sen. trag. Non si discerner bene* . Effuge , nè dubita , mæstum, soror , effuge tectum. *Ovid. Fast.* 3. Deucalionæas effugit inobrutus undas . *Id. Met.* 7.

2 *Per ischivare , schifare , isfugire , scansare* . 1. *a*. Effugere scopulos . *Virg.* Manus alicujus, pœnā judicii. *Cic.* Vituperationem . *Id. Att.* Offensionem alicujus . *Id. p. Fl.* Teophrastus molestè tulit , se non effugere hospitis speciem , quum Athenis ætatem ageret . *Id. de Or.* At non lethiferos effugit Enæsimus ictus . *Ovid. Met.* 8. Et non effugiet Vindemitor hanc quoque causam . *Id. Fast.* 2. Effugere calumniam , maculam, *seu* crimen avaritiæ &c. sermones iniquorum , infamiam . *Cic.* Accusatores, tyrannum , &c. *Sen. Ovid.* Non dubito , quin offensionem negligentiæ vitare , atque effugere non possim , *Cic. Ver.* 3. Dolorum effugiendorum gratiâ . *Id. Fin.* Quod ad effugiendos intolerabiles dolores fuit aptissimum . *Id. ad Q. Fr.*

Effulcio, is , fulsi , fultum . *Sostenere , sostentare* . 3. *a*. Atrium effultum columnis. *Stat.* Caput effultum plumâ (i. plumeo cervicali) . *Prop.* Atq;

harum effultus tergo, stratisque jacebat Velleribus. *Virg. En.* 7. Effultus in cubitum. *Apul. Met.* 2. *Appoggiato &c.*

Effulgeo, es, fulsi, s. s. *Risplendere grandemente, lampeggiare. n. ass. od abl. con ex: ò 3. n.* Effulget sol inter nubes graves imbre. *Liv. B. P.* 8. Auroq; effulgere fluctus. [3. *conjugat.*] *Virg. En.* 8. Effulgent ostro, & auro Reges. *Id.* Effulsit oculis nova lux. *Id. En.* Literarum claritas ex Græcia effulsit. *Plin. Il lume delle scienze dalla Grecia si diffuse per tutto.*

Effulguro p. b. as &c. *Sfolgorare, risplendere. n. ass.* Effulgurantum culmina siderum. *Casim. l.* 3. *od.* 14. *Verbo barb. da non usarsi.*

Effumo, as, &c. *Fumare. n. ass.* Effumat moles. *Sever. in Ætn.*

Effundo, is, fudi p. l. fusum p. l. *Sparger fuori, spandere in abbondanza, buttare, gettare, versare.* 1. *a.* Effundere totam fideliam. *Plau.* Brutus effudit omnia, quæ tacuerat. *Cic. Att. Scoperse quel che avea tenuto nascosto.* Præter lacrymas, quas tu in meis acerbitatibus, plurimas effudisti. *Id. p. Pl.* Mare non redundat usquam, neque effunditur. *Id. Nat.* Vox in coronam, turbamque effunditur. *Id. p. Planc.* Effundere vires in ventum. *Virg.* Extremum spiritum in victoria. *Cic. Phil.* 14. *Morire &c.* Effunditur amnis in Oceanum. *Plin. Il fiume sbocca nell' Oceano.* Si tam vehementer cervicem percusserit, ut ei oculus effunderetur. *Julian.* 46. *ff. Che gli schizzasse un occhio &c.* Effundere in hostes ingentem telorum vim. *Liv.* Furorem, odium, iram, virus acerbitatis in aliquem. *Liv. Cic. Roversciar contro alcuno tutto lo sdegno &c.* Pavorem alicui. *Liv.* 10. Effundi in amorem alicujus, in questus, in lacrymas, in vota. *Tac.* 1. *An. Darsi tutto all' amore &c.* Effundere se in libidine. *Cic. Parad. Darsi tutto al viver delicato, e lussurioso.* Nè Matronæ effundantur in luxuriam. *Liv.* 34. Pompejus in nos suavissimè est effusus. *Cic. Att. Mi hà trattato con cortesia, e confidenza.* Per eos ipsos dies effudi honores in mortuos. *Id. ib. Onorai &c.* Ille effudit hostem solo. *(dat.) Virg. Ei battè à terra il nemico.* Effundere animam. *Id. En.* 1. Segetes fœcundæ effundunt herbas. *Cic. Or.* Si stomachus effunditur in vomitiones, tunc &c. *Plin. Se lo stomaco per mancanza di virtù ritentiva è inclinato al vomito, allora &c.*

2 *Per consumare, scialacquare, sprecare, spendere largamente.* Effundere pecuniã. *Cic.* Per luxuriam consumere, & effundere omnes fortunas. *Id. p. S. R.* C. Cæsar patrimonium suum effudit, quamquam &c. Non enim effudit, sed in salutem Reip. collocavit. *Id. Phil.* 2. Multi patrimonia effuderunt inconsultè largiendo. *Id. Off.* 2. Gracchus, quum largitiones maximas fecisset, & effudisset ærarium &c. *Id. Tusc.* 3. Sumptus effusi cum dedecore. *Id. p. Cel.* Effusis, ac dissipatis fructibus vestris. *Id. in Rul.*

3 *Per dissipare, sbaragliare, rompere.* Effuso, ac profligato peditatu, paulatim retrocedere cœpit. *Sall.* Consules ex Italia profugisse, cunctum Senatum, totam Italiam esse effusam. *Cic. p. Dejot.*

4 *Per trar fuori copiosamente, lasciar andare, far uscire, ò scappar con empito, e furia.* Effudit carcerem totum in me. *Cic. in Pis.* Omnes judicatos è carcere in forum effudit. *Id. de Ar.* Omnes effundunt se

por-

portis. Liv. *Tutti escono fuori &c.* Timore quodam perculsa tota civitas ad te sese cum conjugibus, & liberis effundebat. Cic. *Ricorreva à te*. Effusa civitas obviam. *Vellej.* 2. 45. Omnes effudit studium certaminis. Liv. *Trasse tutti fuori il desio della disfida*. Effusus part. Effusi hostes in fugam. Liv. Effusus ad preces, lacrymasque. *Id. Datosi tutto a' prieghi, & al pianto*. In iram, in jocos, in cachinnos. *Gell. Suet. Incollerito forte, ò dissoluto nelle burle, ò nelle risa*. In Venerem. Liv. *Lascivo*. Effusus nubibus imber. *Virg. En.* 6. Crines effusa Sacerdos. *Id. ib.* 4. *Sparsa nel crine &c.* Hoc effusos munimen ad imbres. *Virg. Georg. lib.* 2. *Alle pioggie dirotte &c.* Effusa fuga. Liv. 7. *Fuga precipitosa*. Effusus risus. *Claud. Rap. Pro.* 3. *Smoderato &c.* Effusæ largitiones. *Nipot. Smoderate*. Effusi honores. *Id. Mil.* 6. Ruunt effusi carcere currus. *Virg. En.* 5. *Corrono rapidamente le carrette, uscite già dalle mosse*. Effusus cursus, effusa lætitia. Liv. 35. *Corso veloce, allegrezza grande, &c.* Effusum alterum Imperii lumen. *Vellej.* 2. 52. *Al.* Effossum. Effusior *comparat.* Effusior fuga. Liv. 3. 5. Quis in largitione effusior? *Cic. p. Cel.* Effusissimus *superl.* Effusissimis habenis stationes hostium invadit. Liv. 37. 5.

Effutio, is p. l. ivi, itum p. l. *Parlare inconsideratamente, vaneggiare parlando, favellar leggermente, scioccamente, ò con bugie, ciarlare. n. ass. ed abl. con de, ò 4. n.* Multa licet simili ratione effutiat ore. *Lucr. l.* 5. Effutire nugas. *Plau. Dir ciance, berlingare.* Effutire leves indigna Tragœdia versus. *Hor. Art.* Nè vos fortè imprudentes foris effutiretis. *Ter. Phor.* 5. 1. Ita temerè effutiunt de Mundo. *Cic. de Nat.* 2. Ut ex tempore quasi effutire videatur. *Id. Tusc.* Effutiens, & Effutitus *part. pres. e preter.* Quàm bellum erat, confiteri potiùs nescire, quod nescires, quàm ista effutientem, nauseare. *Cic. de Nat.* Quorum partim ficta apertè, partim effutita temerè. *Id. de Div.* 2.

Effutuo, is. 1. *a.* Aurum in Gallia effutuisti. *Suet. in Cæs. Spendesti in disonestà*.

Egelido p. b. as, &c. *Disghiacciare*. 1. *a.* Egelidarentur fibræ glaciales. *Sidon. l.* 4. *ep.* 1.

Egelo p. b. as &c. *Riscaldare gentilmente*. 1. *a.* Quum ex aliqua parte corporis frigidus torpor visus fuerit egelari. *Cel. Aurel.* 3. 5. Non frigidum, sed leviter egelatum, quod galactodes appellant. *Id. Tard.* 4. 3.

Egeo, es, egui, s. s. *Aver bisogno, abbisognare*. 2. 5. *n. ed anticam.* 4. *n.* Egere consilii, & consilio; auxilii, & auxilio, monitoris, moderamine, tempore, rebus omnibus. *Cic. Cæs. Ovid. Hor.* Pudoris hic eget. *Plau. Non ha vergogna*. Ille rationis, *vel* mentis eget. *Marz. Ovid. A colui manca il discorso, ò 'l senno*. Mancipiis locuplex eget æris Cappadocum Rex. *Hor.* 1. *ep.* 6. Gravitas morbi facit, ut medicinæ egeamus. *Cic. Fam.* 9. Egent longæ orationis. *Ad Her. Richiedono un lungo discorso*. Si virtutis, & artium egebit. *Ibid.* Ut fierent, ratione eguerunt. *Cic. de Nat.* Incredibile est, quàm egeam tempore. *Id. ad Q. Fr.* Macer auctoritate semper eguit. *Id. Brut.* Officio doluit non eguisse suo. *Ovid. Fast.* 5. Egere consolatione. *Cic. Fam. Si trova anche con l' accus.* Collis pauca munimenta egebat. *Sall. Jug. Al.* Gerebat. *Al.* Quærebat. *E imperf.* Amatur, atq; egetur acriter. *Plau. Pseud.*

2 *Per esser povero. n. ass.* Qui amat, si eget, multâ afficitur ærumnâ. *Plau.* Themistoclis liberi eguerunt. *Cic. p. Q. R.* Egebat? immo locuples erat. *Id. p. Ros. Com.* Nunc ab amicis circumventus eget indignè. *Id. an. Ex.* Eorum, qui egent, infinita est multitudo. *Id. Off.* 1. Egens *part.* Amici egentes abundant. *Cic. Am.* Animus deliciarum egens. *Hor.* 4. *od.* 8. Egentes opum. *Plau. Rud.* 1. Egens rebus omnibus. *Cic. Fam.* 6. Egentior *compar.* Nihil illo Regno spoliatius, nihil Rege egentius. *Cic. Att.* 6. 1. Egentissimus *superl.* Qui in sua re fuisset egentissimus. *Id. p. S. R.* Egestates egentissimorum hominum. *Id. Att.* 9. 7.

Egermino p. b. as, &c. *Germogliare. n. ass.* Quæ infra trunci caput egerminaverint. *Col.* 4. 17.

Egero p. b. is, gessi, gestum. *Portare, ò cavar fuori.* 1. *a.* Fons egerit aquâ, & recipit. *Plin. jun.* Egerere aquam marinam. *Ovid. Cavar fuori l'acqua della sentina.* Quàque fretum terrens Mæotidas egerit undas. *Lucan.* 3. *Scarica &c.* Lacus in flumen egeritur. *Plin.* 8. *ep.* 20. *Sgorga nel fiume.* Egerere prædam ex hostium tectis. *Liv.* 6. 3. Pecuniam ex ærario. *Id.* Stercus avium ex columbariis. *Colum.* Lapides, *vel* arenam ex mari. *Cæs.* Multi nobis sermones fuerunt, quos subinde egeram, & ad te mittam. *Sen. ep.* 67. *Rassetterò &c.* Egerere iras. *Stat.* 4. *Syl.* 4. *Sfogar lo sdegno.* Lacrymis egeritur dolor. *Ovid. Trist.* 4. 3. *Il cordoglio sfoga si col pianto.* Dies egeritur querelis. *Val. Flac.* 8. *Si passa il giorno &c.* Ventris fimum egerere. *Solin.* 53. *Sgravare il ventre.* Egerere partum, *vel* fœtum, *Antiquar. Mandar fuora il parto.* Dapes. *Ovid. Vomitare il cibo.* Scrobibus egestam humum recondere. *Col.* 3. 2. *Cavata dalle fosse &c.*

Egigno, is, enui, nitum, p. b. *Generare, produrre.* 1. *a.* Altos interdum ramos egigni corpore vivo aspicimus. *Lucr. l.* 2.

Egredior, eris p. b. gressus. *Uscir fuori, andar fuori.* *d. ass. ed abl. con ex, ò ab, ò puro: ò* 3. *d.* Egredi ex castris. *Cæs. B. C.* 1. Ipsum egredientem urbe prosequuti sumus. *Cic. Cat.* 2. Nos pedem è villa adhuc egressi non sumus. *Id. Att.* 13. 16. Roma est egressus ad bellum. *Id. p. Lig.* Egreditur ab ea. *Ter. Andr.* 3. *Esce dalla casa di lei.* Insequi egredientem. *Cic. de Ar.* Egredi extra fines, & terminos, *aut* cancellos. *Cic. p. Quin.* Egredi terminos. *Tac.* Egredi à proposito. *Cic. de cl. Or. Traviar dal discorso.* Egredi officio suo. *Ter. Phor.* 4. 5. *Mancar al suo dovere.* *Per sbarcare.* Egredi è navi. *Cic. Ver. E assolut.* Egredere ò quicumque es, ait &c. *Virg. En.* 9. Hunc ad egrediendum nequaquam idoneum arbitratus locum, dùm reliquæ naves convenirent, in anchoris expectavit. *Cæs. B. G.* 4. 23. *L' usò anche Nipot. in Datam. c.* 4.

2 *Per oltrepassare, trapassare, trascorrere.* 3. *d.* Ego flumen Mulchâ, quod inter me, & Micipsam fuit, non egrediar, neque intrare Jugurtham, sinam. *Sall. in Jug. Non passarò &c.* Egressus est fortunam hominis Pompejus *Paterc. Pompeo s'avanzò oltre all' umana felicità.* Egressus erat pueritiam. *Suet.* Juvenes nondum scholam egressi. *Quint.* Egredi modum. *Stat. Uscir di regola.* Nam nec historia debet egredi veritatem. *Plin.* 7. *c. ult.* Egressus *part. dep.* Gens rarò egressa fines suos. *Sall.* 1.

Hist.

Hist. ap. Ser. Egressus portâ Capenâ, putas &c. *Cic. Tusc.* 1. Aliquando sexum egressa, voce infensâ clamitabat. *Tac. An.* 16. 10. *Superando il sesso &c.* Tecta altitudinem mænium egressa. *Id. Hist.* 3. 30. *Che sormontavano le muraglie &c.*

Egurgito, p. b. as, &c. *Trar fuori dal gorgo, ò cavar fuora.* 1. *a.* Egurgitat domo argentum prorsus. *Plau. Epid.* 4. 2. *V.* Exgurgito.

Ejaculor p. b. aris, atus. *Lanciar lontano, scagliar da lungi.* 3. *d.* Fistula ejaculatur aquas. *Ovid.* In cujus forum solstitio Athos ejaculatur umbram. *Plin.* 4. 12. Se ejaculatus in altum. *Ovid.* Sumque repentinas ejaculatus aquas. *Id. Fast.* 1.

Ejaculo p. b. as, &c. *Lo stesso.* 1. *a.* Se in salum ejaculaverat. *Gell.* 16. 19.

Ejecto, as, &c. *Gittare spesso fuori.* 1. *a.* Mare ejectat arenas. *Ovid. Met.* 5. Algas. *Id.* Aufidus undis ejectat, redditque furens sua corpora ripis. *Sil.* 10. Et neque jam cineres, ejectatamque favillam ferre potest. *Ovid. Met.* 2.

Ejero p. b. as, &c. *Rifiutare, ricusare un Giudice.* 1. *a.* Non ego mihi illum iniquum ejero, verùm omnibus. *Cic. de Or.*

Ejicio, ejicis p. b. ejèci, jectum. *Scacciare, ò cacciar fuori, gittare, ò spinger fuori, discacciare, mandar via, levare, rimuovere.* 1. 6. *a.* *ò abl. con ex, de, ò puro.* Ejicere nos magnum fuit, excludere facile est. *Cic. Fam.* 14. Te in viam statim extrudam, & ejiciam. *Id. de Or. Ti gitterò in mezzo alla strada.* Turpius ejicitur quàm non admittitur hospes. *Ovid. Trist.* 5. Ejicere tyrannum. *Id. Fast.* Aliquem foràs ædibus, domo. *Plau.* E prædio, à Diis Penatibus. *Cic. p. Q.* E civitate. *Id. de Or.* Ex Orbe. *Id. p. Mil.* Aliquem è *vel* ex Senatu, *aut* de collegio Augurum. *Id. ad Q. Fr.* Aliquem foràs ex lutulento cœno. *Plau. Trar fuori alcuno dal bordello.* (v. Elicio). Aliquem in exilium. *Cic. Parad. Esiliare alcuno.* Sunt etiam, Quirites, qui dicant à me in exilium ejectum esse Catilinam, quod verbo si ego assequi possem, ipsos istos ejicerem, qui hæc loquuntur. *Id. Cat.* Ejicere ruborem alicui. *Aut. ad Her. Far arrossire.* Navem in terram. *Cæs. Spinger la nave à terra, approdare.* Se se in terram è navi. *Cic. Smontar di barca.* Quid si se ejecerit, secumque suos eduxerit? *Id. Cat. Se fuggirà &c.* Se castris ejecerunt. *Cæs. B. C.* Ita postremò ejiciuntur, ut nè ad saxa quidem mortui conquiescant. *Cic. p. S. R.* Ex animo memoriam alicujus. *Liv.* Amorem insitum. *Cic. p. R. Am. Dimenticarsi d'uno &c.* Curam æris alieni. *Plau. Deporre il pensiero de' debiti.* De filio animum patris. *Ter. Far che il Padre non riconosca più uno per figlio.* Ejectus *part. pass.* Ejectus in desertum litus. *Sen. ep.* 9. Ejectum litore egentem excepi. *Virg. En.* 4. Quid tàm commune, quàm spiritus vivis &c. litus ejectis? *Cic. p. S. R. A' naufraghi.* Damnatus, & ejectus. *Id. ib. Buttato à fiume.* Gallus pictus ejectâ linguâ. *Id. de Or. Messa fuori &c.* Ejectoque incumbit cernuus armo. *Virg. En.* 10. *Gittato per terra &c.* Animà perturbatà, ejectàque foras. *Lucr.* 4. *Cacciata dal corpo.* Medios ejectus in hostes. *Ovid. Trist.* 2. Ejiciendus *part. fut. pass.* Eumque ex numero hominum ejiciendum puto. *Cic. Phil.* 6.

2 *Per abortire, scipare, fare aborto, e si usa assolutamente*. Si mulier pugno, vel equa ictu à te percussa, ejecerit, Brutus ait, Aquiliâ teneri. *Ulp. l. Si ser. ff. ad l. Aq. Si sott'intende* partum. *Appo i poeti si usa dire* Eicio, eicis, *coll'ei dittongo*. Eicit enim, &c. *Lucr.*

Ejulo p. b. as, &c. *Gridar piangendo, stridere, strillare. n. ass.* Satin' tu sana es obsecro? quid ejulas? *Plau. Merc.* Sic ejulantes, ossa clamant, dividi. *Prud. hymn.* 9. Herculem viderat in Œta magnitudine doloris ejulantem. *Cic. Tusc.* 2. *E con l'accus.* Fortunas meas ejulabam. *Apul. l.* 3. *A. A.*

Ejulito p. b. as, &c. *Piangere spesso gridando. n. ass. Lucil. ap. Non.* 1.

Ejuncesco, is s.p. *Divenir giunco. n.ass.* Vitis ejuncescit. *Plin.* 17. 22. *Al.* Evanescit.

Ejuro p. l. as, &c. *Giurare, sacramentare, ò negar giurando*. 1. 3. *a.* Tu autem, quòd mihi bonam copiam ejures, nihil est. *Cic. Fam.* 9. 16. *Non accade, che tu giuri di non avere per pagare, ò spendere &c.*

2 *Per ricusare un Giudice, ò altro, allegarlo per sospetto, prestato prima il giuramento*. 1. *a.* Ejurare Judicem iniquum, *vel* forum iniquum. *Cic.* Sic me iniquum ejurabant; de me querebantur. *Id. Phil.* 12. Prætor Provinciam suam, totam sibi iniquam ejurat. *Id. Ver.*

3 *Per rinuntiare, rifiutare*. Ejurare militiam. *Tac.* 3. Imperium. *Plau.* Liberos. *Sen. Conf.* 1. 5. *Negare i figli &c.* Magistratum. *Plin.* 1. 23. *Deporre il Magistrato*.

Elabor p. l. eris p. b. lapsus. *Fuggire, ò fuggir via, sfuggire, scappare, scampare, sdrucciolare, guizzare, scorrere. d. ass. ed abl. con ex, de, ò pure* Elabi de *vel* ex manibus, ex periculo. *Cic. de Or. & al.* Ex prælio. *Cæs. B. G.* 3. 6. Ex oculis. *Virg.* Elapsus Pyrrhi de cæde Polites. *Id. En.* 2. Elabi inter tela, & hostes. *Liv.* 1. 53. Dabo operam nè Ventidius elabatur. *Cic. Fam.* Ex tot, tantisque criminibus elapsus est. *Id. in Verr.* Mihi elapsa est occasio. *Plau.* Spes elapsa est. *Id. Capt.* 3. 5. *Mi scappò l'occasione, svanì la speranza*. Anguilla est, elabitur. *Id. Pseud.* Elabi è memoria. *Heren. Dimenticarsi*. Elapsi corporibus animi. *Cic. Sen. L'anime uscite de' corpi*. Ex ore isto religionis verbum excidere, atque elabi potest? *Cic. p. Dom.* Quum animal ex utero elapsum excidit. *Id. Nat. Partorito*. Frater meus ex vestro ferro, ac manibus est elapsus. *Id. p. Dom.* Satis te elapsurum omni suspicione, arbitrabare. *Id. Att.* 1. *Dovere schivare ogni sospetto*. Paulatim ille elapsus est Bacchidi. *Ter. Egli à poco à poco essi allontanato da &c.* Elapsaq; verba reprehendo. *Ovid. Her.* 2. *Biasimo le parole dette senza pensarvi*. Quoties tibi sica ista casu aliquo excidit, & elapsa est. *Id. Cat. Ti cadde &c.* Elaborque viro. *Ovid. Met.* 9. 1. *Gli scappo dalle mani &c.* Elapsa mihi vita est. *Lucr. Si usa pure della* 3. *d.* Elapsus est captivus vincula, *vel* custodias. *Tac.* Pugnam elapsi. *Id.*

Elaboro p. l. as, &c. *Affaticarsi molto, prender fatica, impiegare il travaglio, studiarsi, ingegnarsi. n. ass. ed abl. con in, ò de, ò l' ut al congiun.* Elaborare in re aliqua. *Cic. de Or.* In aliquid. *Quint. e Plin.* In literis. *Cic. de Sen.* Cultus agricolæ in saxeto etiam elaborat. *Id. Il lavoratore coltiva etiandio il terreno sassoso*. Qui se ostenderit de hoc toto genere nihil elaborare. *Id.*

De

De hac re nihil elaboro. *Id. Di ciò niente mi curo &c.* Elaboro, ut prosim amicis, aut nè quid illis obsim. *Id.* In quo eò magis est elaborandum &c. *Id. Tusc.* De industria, non ex insidiis elaboratur. *Id. Or.* De quibus à Chrysippo maxime est elaboratum. *Id. Fin.* In hoc tibi elaborandum est, ut Remp. constituas. *Id. p. Marcel.*

2 *Per lavorare con fatica, ed artificio, limare bene, ripulire, adornare.* 1. *a.* Hæc mihi ampliora multò sunt, quàm illa propter quæ elaborantur. *Cic. Fam.* Omne curriculum industriæ meæ in foro elaboratum est. *Id. Phil.* Mihi est in petitione Milonis, non modò contentione, sed etiam dimicatione elaborandum. *Id. Fam.* Munus elaboratum. *Hor.* Siculæ dapes dulcem non elaborabunt saporem homini curis anxio. *Id. Le vivande squisite non aggradiranno al palato d'un uomo carico di pensieri.* Quod superest, elaboratur in hoc à me, ut tibi sensi placere. *Cic. Att.* 5. Diligenter elaborata oratio. *Id. de cl.* Oratio curà, & vigiliis elaborata. *Id. p. Cel.* Ornati, elaboratique versus. *Id. Or.* Elaborata concinnitas. *Id. ib.* Perfectum ingenio, elaboratum industriâ. *Id. p. Pomp.* Hæc est à Græcis elaborata dicendi vis. *Id. de cl.* Amor elaboratus. *Hor. Sincero.*

Elactesco, is, s. p. *Imbianchire, imbiancarsi come latte. n. ass.* Addensari sub dio, atque elactescere. *Plin.* 20. 21. *Al.* Lactescere.

Elangueo, es, *vel* Elanguesco is, langui, s.s. *Languire, divenir languido. n. ass.* Cura, *seu* ardor ille studendi elanguit. *Liv. Intiepidissi la brama di studiare.* Differendo deinde elanguit res. *Id. Col differire, la cosa andò raffreddando.* Quum Urbem capere posset, in Campania deliciis elanguit. *Aurel. Vitt. Annib. Divenne infingardo &c.* Non esse elanguescendum. *Liv.* 35. 45. Tot in deliciis vigor animi, corporisque elanguescit. *Gell.*

Elapido p. b. as, &c. *Nettare, purgare un campo dalle pietre, tor via le pietre.* 1. *a.* Elapidare agrum, &c. *Plin.* Elapidato luto Sole perdidit fruges. *Id.* 17. 10.

Elaqueo, as, &c. *Slacciare, sciorre da' lacci.* 1. 6. *a.* A vinculo incursi angoris elaqueat. *Sidon.* 8. 9. Princeps antedicti fugà perculsus, quem elaqueatum fidem rupturum, existimabat &c. *Ammian.* 30. 1. Elaqueanda animi constantia, nè retinaclis prematur. *Pruden.* 2. *adv. Sim.*

Elargior, iris, itus p. l. *Donar largamente.* 4. *d.* Patriæ, carisque propinquis quantum elargiri deceat. *Pers.* 3. Ex iis rebus, quas tibi fortuna elargita est. *Cic. Fam. & p. Marc.*

Elassesco, is, s. p. *Stancarsi. n. ass.* In arboribus tamen nimia germinatio elassescit. *Plin.* 16. 25.

Elatro p. b. as, &c. *Abbajare, parlare abbajando, cioè gridare ad alta voce. n. ass.* Ut non acritèr elatrem. *Hor.* 1. *ep.* 18.

Elaudo, as &c. *Nominare lodando.* 1. *a. è antico.*

Elavo p. b. as, avi, otum, autū. *Lavar bene.* 1. *a.* Oliva elota. *Col.* 12. 50. Nam quæ elauta est, nisi perculta est, quasi illauta est. *Plau. Pen.* 1. 2. Quæ ambæ elautæ sumus operà Neptuni. *Id. Rud.* 3.

2 *Per consumare, perdere, spogliarsi.* 1. *a.* 5. *n. e ass.* Hìc elavi bonis. *Plaut. Asin.* 1. 2. *Quì in casa vostra hò consumato tutto il mio.* In mari elavi,

nam confracta est navis. *Id. Io perdei tutto in mare, naufragando*. Argentum omne comesum, expotum, exutum, elotum in balneis. *Id. Consumato &c.*

Electo, as, &c. *Trar fuori, ò cavar fuori sovente*. 1. *a.* Electabo quicquid est. *Plau. Asin.* 2. 2. Nè te opprimeret imprudentem, atque electaret. *Id. Merc.* 1. 2. *Affinche non ti cavasse di bocca &c.* Jamne electat legionem, quam spoliare velit? *Id. Truc.* 2. 6. *Sceglie &c.*

Eleo, es, levi, letum p. l. *Lavare*. 1. *a.* V. Elino.

Elevo p. b. as. &c. *Alzare, sollevare, levar in alto*. 1. *a.* Capedum lapidem hunc, atque eleva. *Plau. ma il Testo non si truova*. Hunc arbore figit, elevat hunc plumà. *Claud. in Eutr.*

2 *Per iscemare, sminuire, abbassare, avvilire*. Elevare ægritudinem. *Cic. Alleggerire la malinconia.* Non intelligis duplicari sollicitudines, quas elevare, tua te prudentia postulabat. *Lucej. à Cic. Fam.* 5. Movere risum, oratoris est, quòd frangit, elevatque adversarium. *Cic. de Or.* 2. *Il riso negli uditori abbatte, ed avvilisce l'avversario*. Elevare famam, dignitatem, testimonium alicujus, argumenta. *Quint. Cic. Discreditare, riprovare, &c.* Præjudicia, rumores, tormenta, tabulæ, jusjurandum, testes, ut ipsa carent arte per se, ita summis eloquentiæ viribus & elevanda sunt plerumque, & refellenda. *Quint. l.* 5. Q. Fabius res gestas in Hispania elevavit. *Liv.* 28. *Estenuò &c.* Inconstantià autoritas elevatur. *Cic. Acad.* Reprehensio est, per quam argumentando adversariorum confirmatio diluitur, aut infirmatur, aut elevatur. *Id. Inv.* Quod est ab adversario objectum lepòre magis elevandum, quàm contentione frangendum videtur. *Id. de Or.* 2. Ut quod professione elevant, usurpatione memoriæ consequantur. *Valer.* 8. *Alcuni scrittori professano il dispreggio della gloria, mentre la cercano lasciando memoria di se*. Elevare sævitiam, invidiam, injuriam, ignominiam alicujus, peccatum suum &c. *Quint. Liv. Tac. Scusare, diminuir con parole la crudeltà &c.* Suspiciones, & offensiones in amicitia tùm evitare, tùm elevare, tùm ferre Sapientis est. *Cic. de Am.*

Elicio, elicis p. b. licui, licitum p. b. *Cavar gentilmente, allettare, ò trar fuori*. 1. 3. 6. *a. ò abl. con ex, ò puro, ed acc. con ad, ò in*. Elicere ex terræ cavernis ferrum. *Cic. Nat. Trar dalle miniere il ferro.* Lapidum conflictu atque tritu, elici ignem videmus. *Id. ib.* 2. Ecce supercilio clivosi tramitis undam elicit. *Virg. Georg.* 1. *Deriva &c.* Elicere aliquem ex cœno foràs. *Plau.* Aliquem domo. *Hor. Tirare alcun di casa*. Elicere verum. *Cic. Acad.* 3. Arcana alicujus. *Liv.* 40. 23. Ejus consilia. *Plaut.* Sententiam. *Cic. Att.* 7. & 8. *Cavar la verità, far discoprire i secreti, ò disegni a'uno &c.* Lacrymas alicui. *Plaut.* Sudorem ab aliquo verberibus. *Plin.* Manus aptæ ad eliciendos nervorum sonos. *Cic. Nat. A far suonare le corde*. Verbum ex eo elicere nunquam potui. *Id. de Or. Non ho mai potuto cavargli una parola di bocca*. Elicere Hostem ad pugnam, &c. *Liv.* 5. 15. *Cæs. B. C.* 3. *Allettare alla battaglia &c.* Dolor, & ardor animi etiam ex infantium ingeniis elicere voces, & querelas solet. *Cic. de Or.* Ex quibus elicitur aliquid suspicionis. *Id. Inv.* Propositis præmiis elicere ex

Civi-

Civitatil us sociorum optimum quemque ad subeunda pericula pro nobis. *Id. p. Cor.* Elicere in insidias. *Cæs. B. G. 5.* Elicere blanditiis in judiciũ. *Cic. ad Q. Fr.* Ad te sæpiùs scribo, ut aliquot abs te epistolas eliciam. *Cic. Att.* Tuas volo elicere. *Id. ib.* Multa ab ipso Publio elici possunt, multa cognosci. *Id. ib. 2.* Ut hostium sanguis eliciatur suo. *Id. Tusc. 1.* Eliceret Cœlo te Juppiter. *Ovid. Fast. 3.* Eliceret risum citharœdi cauda magistri. *Juven. 7. Farebbe ridere.* Elicere aliquem ad colloquium. *Liv.* Ad disputandum. *Cic. de Or.* Animas inferorum. *Id. Ver.* Manes sepulcris. *Tib. Far uscire le anime de' morti.* Et elicit (Terra) herbescentem ex eo (semine) viriditatem. *Cic. de Sen. Manda fuori &c.* Si tacebitur, elicienda est responsio. *Id. Inv.* Virus elicitum. *Lucan. 9. Veleno cacciato fuori.* Elicitas simili credamus origine Nymphas. *Rutil.* Eliciendæ etiam voluntates reliquorum. *Plan. à Cic. Fam. 10. Si devono scoprire &c.*

Elido p. l. is, lisi, lisum p. l. *Spezzare, fracassare, rompere sbattendo. 1. 3. a. ò abl. con ex.* Elidere, *vel* saxo elidere caput alicujus. *Plau. Liv.* Naves. *Cæs.* Uterum, leonem clavâ, spem &c. *Stat. Virg. Suet. Sen.* Poetæ nervos omnes virtutis elidunt. *Cic. Tusc. Snervano affatto.* Elidere fauces. *Ovid. Met. 9.* Guttura. *Lucan.* Animam. *Lucil. Strozzare, strangolare.* Ut prima novercæ monstra manu, geminosque premens (Hercules) eliserit angues. *Virg. En. 8.* Elidere oculos alicui, talos, ossa. *Plau. Cacciar gli occhi à uno, rompergli le gambe, &c.* Spiritum, sibilum, sonum. *Cels. Plin. Romper l'aere parlando, mandar fuori un fischio, ò suono.* Elephas elidit sonum per nares. *Id.* Elidere ignem è silice. *Id. Trar faville dalla pietra focaja.* Cæteris ossibus leonis est tanta duritia, ut ignis elidatur, velut è silice. *Id. 11. 37.* Elisus *part. pass.* Elisus aër, elisa nubes, *aut* spuma, elisi artus, fluctus, ignes (i. fulmina) &c. *Ovid. Virg. Sen. trag.* His elisa manet moles Nemæa lacertis. *Ovid. Met. 6.* Sæpe præ turba elisi, & exanimati sunt plurimi. *Suet. in Cæs. 39.* Ingentia saxa delapsa sunt, multis elisis. *Id. in Tib. 39.* Elidendus *part. fut.* Fibræ stirpium persequendæ, & elidendæ. *Cic. Tusc.* Stirpes ægritudinis, trunco everso, omnes elidendæ sunt. *Id. ib. 3. De' svellersi dalle barbe la malinconia.* Elisse, *pro* elisisse [*sinc.*] *Lucil.*

Eligo p. b. is, legi, lectum. *Eleggere, scegliere, sortire. 1. 3. a. e può aver l' infin.* Eligere amicum, tempus, rem aliquam. *Cic. Att. ed al.* Quam potissimùm sententiam, & disciplinam meliùs eliget? *Id. Acad. 4.* Facere alicui potestatem, optionemque, ut eligat, utrum velit. *Id. Ver. 1.* Vos duos elegi quos præcipuè colerem. *Id. Att.* Elegit ex omnibus Isocratis libris versus fortasse triginta. *Id. Or.* Eligere à multis commodissimum quodque. *Id. de Inv.* Permitto, ut de tribus Antoniis eligas, quem velis. *Id. Phil.* Non solum ex malis eligere minima oportet; sed etiam excerpere ex his ipsis, si quid inest boni. *Id. Off.* Eligere amplissimos viros ad Sacerdotium. *Id. pro Dom.* Sibi aliquem in Principem. *Id.* Electus *part.* Princeps electus *Cic. Rull. 2.* Optimum, & electissimum verbũ. *Heren.* Viri electissimi Civitatis. *Suet.* Prudentissima, electissimaque fœmina. *Cic. Ver.* Eligendus *part. fut.* Sunt igitur constantes eligendi amici. *Id. de Am.*

 Eli-

Elimino p. b. as, &c. *Cacciar di casa, mandar fuori*. 1. *a*. Illum ejecimus, eliminavimus. *Cic. in Catil.* Eliminare extra ædes conjugem. *Pompon. ap. Non.* 1. Me clamor eliminat. *Pacuv.* Eliminor clamore. *Azzio.* Elimina gradus (i. pedes). *Id. Và via*. Nè fidos inter amicos sit qui dicta foràs eliminet. *Hor.* 1. *ep.* 5. *Chi faccia la spia &c.* Soli patrii finibus eliminatus. *Sidon. Ap.* 4. 10.

2 *Per uscir fuori*. *n. ass.* ò 5. *n.* Egredere, exi, effer te, elimina urbe. *Azzio.* Ex oraculo elimino. *Varro. v. l'Antiquar.*

Elimo p. l. as, &c. *Limare, rader con lima, overo perfezionare*. 1. *a*. Elimare catenas ex ære, retia laqueosq; *Ovid. Met.* 4. Oravit à suis, ut Æneida, quam nondum satis elimasset, adolerent. *Gell.* 17. 10. Velim, scholion aliquod elimes ad me. *Cic. in Ep. Verrei, che tu mi ordissi qualche breve trattato*. Elimare scobem (*onde* scobs elimata.) *Plin.* 34. 18. *Radere la limatura*. Rationes latiore specie, non ad tenue elimatæ. *Cic. Acad.* 4. *Non sottilmente lavorate &c. V.* Limo.

Elingo, is, xi, nctum. *Leccare*. 1. *a*. Si oculus subinde elingatur. *Plin.* 25. 13.

Elinguo, as, &c. *Cavare, strappare, ò mozzar la lingua*. 1. *a*. Si ego te usque ab radicibus elinguandum dedero. *Plau. Aul.* 2. 2. *Per far mutire, render mutulo*: Elinguare aliquem muneribus, *vel* metu. *Giac. Pont.* Elinguatus *part. Corn. Front.*

Elino p. b. is, evi p. l. itum p. b. *Lavare*. 1. *a*. Hic vestimenta elevit luto. *Lucil. l.* 6. *Volle pulire le vesti col fango (prov.) Nonio gli diede il senso di macchiare, mà non si appose*.

Eliquesco, is, s. p. *Fondersi, liquefarsi*. *n. ass.* Alia ad cibum eligitur, alia, ut eliquescat. *Varr. R. R.* 1. 55.

Eliquo p. b. as, &c. *Liquefare, far liquido, fondere, colare*. 1. *a*. Eliquare annos. *Pers. Logorar gli anni*. Lassitudinis incommodum, alvi solitum, ac naturale præsidium eliquavit. *Apul. Il beneficio del ventre gli tolse la noja della stanchezza*. Eliquatus *part.* Fluentum de supercilio montis eliquatum. *Sidon. l.* 2. *ep.* 3.

2 *Per chiarificare, rischiarare*. Eliquare aquam, vinum. *Col.* Quum in alia vasa transfuderint, & eliquaverint. *Col.* 12. 12. Fons fæda quædam turbidus ex intimo fundat, donec liberatus, eliquatusque est. *Sen. Q. Nat.* 3. 26. *Sinche sia netto, e purgato*. Vatum, & plorabile si quid eliquat, & tenero supplantat verba palato. *Pers.* 1. *Se assottiglia la voce &c.*

Elixo, as, &c. *Lessare*. 1. *a*. Colliculos elixatos mediabis. *Apic.* 3. 9.

Eloco p. b. as, &c. *Rimuovere, ò scacciar dal luogo*. 1. *a*. Ni ante solem, *seu* solis occasum, hoc argentum eloces, meam domum nè imbitas. *Plau. Se tu prima di notte non cavi da qualche luogo questo danaro, non tornare à casa*. Quàm cara Diis immortalibus esset, docuit, quòd est victa, quòd elocata, quòd servata. (*sup.* Gens Judæorum). *Cic. p. Flac.*

2 *Per affittare, allogare, dare à vettura, à nuolo, ò dare à fare, ò à cottimo*. 1. 2. *a*. Elocare fundum. *Cic. Ver.* 5. Boves, equos, currum. *Col.* Filiam. *Plau. Maritare &c.* Elocare funus. *Plin.* 21. 3. *Dare à fare l'esequie*. In eo morbo Manilius elocavit se curandum ducentis sestertiis. *Id. Dipositò Manilio dugento sesterzi, per farsi medicare*. Elon-

Elongo, as, &c. *Prolungare, allungare, differire*. 1. *a*. Æstivo tempore dies elongantur, *Plin. Mà non è da adoprarsi*.

Eloquo p. b. is, *pro* Eloquor. Eloqueret. *Enn*. 7. *è antico*.

Eloquor p. b. eris p. b. locutus. *Parlare apertamente, dire chiaramente, ouero parlare, dire semplicemente, ò affermare. d. ass. ed abl. col cum, ò de, ò* 3.4.*d*. Qui sum, paucis eloquar. *Plau*. Eloqui de re aliqua, *vel* pauca cum aliquo, *vel* nomen suum. *Id*. Eloqui audita, argumentum tragœdiæ, &c. monstrum. *Id. Cosa mirabile*. Pictores. *Sen. trag*. Rem, ut est, nunc eloquamur. *Plau*. Eloquar tibi rem omnem, uti gesta est. *Id*. Gratum eloquutâ consiliantibus Junone Divis. *Hor*. 3. *od*. 3. Eloquar, inquit, eloquar infelix dedecus ipsa meum. *Ovid. Fast*. 2. Eloquere nobis, & quid tibi est, & quid velis. *Plau. Cist*. 1. Eloquuta sum convivas. *Id. Men*. 1. 4. Nihil habeo certi, quod eloquar. i. affirmem. *Id*. Eloquar, an sileam? *Virg. En*. 3. *& Ovid. Fast. Si usa anche per dir chiaramente, con poche parole, nel vendere, il prezzo tassato dalla Legge*. Uterque si ad eloquendum venerit, non plus quàm semel eloquatur. *Cic*. 3. *Off*.

2 *Per dire eloquentemente, parlare bene, ragionare. d. ass. ò* 3. *d*. Hoc difficilius est ad eloquendum, sed satis erit intelligi. *Cic. Off*. Oratoris nihil vis esse, nisi compositè, ornatè, copiosè eloqui. *Id. de Or*. 1. Græcè ab eloquendo Rhetor, latinè eloquens dictus est. *Id. Or*. Posthumus ad me venit, nihil nisi classes eloquens, & exercitus. *Id. Att*. 5. *Al*. Loquens. Præclarè eloqui cogitata, *seu* id quod sentit. *Id*.

Eluceo, luces p. l. luxi, s. s. *Rilucere, esser lucido, ò spiccare, apparire, vedersi, aver vigore, ò eccellenza. n. ass*. Inter flammas circulus elucens splendidissimo candore. *Cic. de Or*. In ejus pictura elucet eruditio. *Plin. Nelle sue pitture riluce la maestria*. Tenuitas hominis eò magis elucet, quò magis occultatur. *Cic. p. Rof. Am*. Spes elucet in pueris. *Quint*. Elucet animi excellentia, magnitudoque in despiciendis opibus. *Cic. Off*. 1. In eo elucet ingenium. *Id. p. Cel. In lui spicca l'ingegno*. Ex animo elucet constantia. *Id. Off*. 1. Amicitia magis elucet inter æquales. *Id. Am*. Sæva, & lenta natura aliquantò magis in Principe eluxit. *Suet. in Tib*. 57. Si qua significatio virtutis eluceat. *Cic. Am*. Nemo studet eloquentiæ, nisi ut in causis, atque in foro eluceat. *Id. de Or*. 2. Quid est igitur, ubi elucere possit prudentia? *Id. p. Fon*. Nunc autem opto, ut ab istis Orientis partibus virtutis tuæ lumen eluceat. *Id. Fam*. 12. Hoc in genere eluceat, oportet, omnis eloquentiæ magnitudo. *Id. Or*.

Elucesco, is. *s. p. Divenir più lucido, ò chiaro. n. ass. SS. Agostin. e Girol*.

Elucifacio, is, èci, actum. *Far risplendere*. 1. *a*. Splendore pecuniæ volo elucifacere exitum ætatis meæ. *Laber. ap. Non*. 2.

Elucifico p. b. as, &c. *Privar di luce*. 1. *a*. Volo elucificare exitum ætatis meæ. *Laber. ap. Gell*. 10. 17. *Voglio accecarmi nella mia vecchiaja*. *Al. leg*. Elucifacere.

Eluctor, aris, &c. *Vincere alla lotta, superare, ò scappare à forza. d. ass. ò* 3. *d*. In ore fornacium, quo flammæ eluctantur. *Plin*. 34. 10. Aqua eluctabitur omnis. *Virg. Georg*. 2. Eluctari per multa impedimenta. *Sen. Contr*. 6.

Remex

Remex in portum est eluctatus. *Lucan.* Oppositum vox eluctata furorem est. *Stat. Ei finalmente proruppe in parole, impedite prima dall' ira.* Quieto agmine nives eluctantibus. *Tac. Hist.* 3. 59. Verba eluctantia. *Id. An.* 4. 31. *Parole ricercate, e stentate.* Tenentibusque, quum tot, ac tàm validæ eluctandæ manus essent, sese eripuerunt. *Liv. l.* 24. *Dovendosi à forza liberare da tante mani &c.*

Eluƈto, as, &c. *Lo stesso. n. ass.* Cum hisce ærumnis eluctavit. *Plaut. Trin. ap. Non. è antico.*

Elucubro p. b. as, &c. *Vegghiare, vegliare, vigilare per oprar qualche cosa à lume di lucerna.* 1. *a.* Quidquid est istud, quod elucubravimus, propriam sibi laudem non vindicat. *Col. pref. l.* 10. Elucubratus *part.* Orationes non minùs diligenter elaboratas, quàm elucubratas afferebamus. *Cic. de cl. Or.*

Elucubror p. b. aris, atus. *Lo stesso.* 3. *d.* Epistolam, quam eram elucubratus, ad te non dedi. *Cic. Att.* 7. 19.

Eludo p. l. is, lusi, lusum p. l. *Beffare, schernire, dileggiare, ò por fine al duello.* 1. *a.* 3. *n.* ò *ass.* Eludere aliquem. *Cic. Acad.* Calypso elusa est ab Ulysse. *Prop.* Eludere legem, *seu* vim legis, *vel* minas alicujus. *Liv. Suet. e Cic. in Ver.* Gloriam, *vel* fidem alicujus. *Liv. Quint. Scemare la gloria, ò 'l credito.* Diu nos etiam furor iste tuus eludet? *Cic. in Catil.* Sed quod idem juris civilis est, spernitis, & scientiâ illâ eluditis. *Id. de Leg.* Nos ab isto nebulone eludimur. *Id. p. S. R.* Sed & vos ab illo irridemini, & ipsi vicissim illum eludetis. *Id. Acad.* 4. Mordacem Cynicum sic eludebat &c. *Hor.* 1. *ep.* 17. Eludere rudibus [*abl.*] *Cic. p. Mil. Duellar con le smarre.* Quasi rudibus Isocratis eludit oratio. *Id. opt. gen. Or.* Eluditur pugna missilibus. *Liv.* Quæ est ista ars conjectoris eludentis ingenio. *Cic. de Div.* Eludit fluctus in litore. *Id. in Top. c.* 7. *Lo scherzo dell' onda finisce nel lido.* Nam tibi victrices, quascumque labore parasti, eludet palmas una puella tuas. *Prop.* 4. *el.* 1. *Ti toglierà &c.* Dicas, unde illum habeas annulum, quem parasitus hìc te elusit. *Plaut. Curc.* 5. 2. *Che ti fù vinto nel giuoco &c. Per ingannare, gabbare.* 1. *a.* ò *n. ass.* Seges eludit messem fallacibus herbis. *Tib.* 2. *el.* 1. Expectata seges vanis elusit avenis Agricolas. *Virg. Georg.* Elusi militem in alea. *Plau. Io nel giuocare feci una truffa al soldato.* Elusus imagine rei alicujus. *Ovid. Ingannato da qualche figura.* Pueri, quos adhuc elusit. *Cic. in Vatin.* Fides elusa falsis miraculis. *Liv. Fede ingannata.* Qui cursu parùm valent, flexu eludunt. *Quint.* Callidus emissas eludere Simius hastas. *Marz. epig. l.* 14. *Scansare &c.* Ille cito motu rigidos eludere cæstus &c. *Manil. l.* 5. *Schivare i colpi di &c. E per metaf.* Cujus tamen divisionem in digitos diductam, nonnunquam Cicero leviter eludit. *Quintil. l.* 4. *c.* 5.

Elugeo, luges p. l. luxi, s. s. *Por fine al pianto, cessar di piangere, compire il lutto. n. ass.* ò 1. *a.* Quid aliud, quum eluxerunt, [matronæ] sumunt? *Liv. l.* 34. 2. Elugere luctum. *Gell. Dar fine al lutto.*

2 *Per pianger forte.* 1. *a.* Patriam eluxi jam & graviùs, & diutiùs, quàm ulla mater unicum filium. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 20. Dum vir elugeretur. *Ulp.*

Elu-

Elumino p. b. as &c. *Accecare*. 1. *a*. *onde* Eluminatus *part*. *Sidon*.

Eluo, is, lui, lutum p. l. *Lavare, purgare, nettare, forbire, mondar lavando, risciacquare, ò cancellare*. 1. *a*. Eluere patinas, vasa, corpus. *Plau. Col. Ovid. Lavare i piatti, rigovernar le stoviglie, &c.* Maculam vestium. *Plin. l.* 20. 8. Vitæ sordes. *Cic. in Phil.* Eluere ex aqua, quæ salem adjectum habeat. *Cels. l.* 7. 21. *Lavare con acqua salata &c.* Eluere crimen, maculam animi, maculas flagitiorum. *Cic. p. Sest. Ovid. Scancellar le macchie &c.* Animi labes nec diuturnitate vanescere, nec manibus elui potest. *Cic. de Leg.* 2. Ut profusus Centurionum sanguis eluatur; elui crudelitatis prædicatio poterit? *Id. in Phil.* Aliis sub gurgite vasto Infectum eluitur scelus. *Virg. En.* 6. 741. *Altri lavano le macchie &c.* Vinum eluit curas, vel amara curarum. *Hor. Il vino sgombra le noje, toglie via i pensieri molesti*. Elutus *part. pass.* Eluta vinaria. *Col.* 6. 34. Elutior *compar.* Irriguo nihil est elutius horto. *Hor.* 2. *Sat.* 4. *Non vè cosa più insipida, di quella nasce in un orto, che facilmente s'adacqua*.

2 *Per consumare*. 1. *a*. Volo eluamus hodie peregrina omnia. *Plau.* Eluere (*assolut.*) *vel* eluere se bonis. *Id. in Rud.* 2. *Privarsi &c.*

Elusco, as, &c. *Far losco, cavare un occhio*. 1. *a*. Aquiliâ eum teneri, qui eluscaverit discipulum in disciplina. *Jurec. ad l. Aquil.* Eluscatus. *Ulp. l.* 3. *ff. de condict.*

Elutrio, as, &c. *Travasare, tramutar d'un vaso in un altro*. 1. *a*. Elutriare vinum &c. *Plin.* Elutriatum vellus. *Id. Lana da tingersi, cavata di altro vaso.* Suffervefactis decies, mox elutriatis. *Plin. l.* 14. 17.

2 *Per lavare*. Elutriare lintea. *Laber. ap. Gell.* 16. 17. *da non usare*.

Eluxo, as, &c. *Dislogare*. 1. *a*. Sic enim fistulas eluxatas, & tumores revocari. *Plin.* 20. 9.

Eluxurior, aris, atus. *Lussureggiare, crescer troppo, soprabbondare*. *d. ass.* Vites pampinis magis eluxuriabuntur. *Col. de Arb. c.* 3.

Emacero p. b. as, &c. *Dimagrare, smagrare*. 1. *a*. Morborum variis generibus emaceratos. *Sen. Cons. ad Mar.* 10.

Emacio, as, &c. *Lo stesso*. 1. *a*. Aliis juvari, & stercorari agros, aliis rursus peruri, & emaciari. *Col.* 2. 14. Emaciatæ vineæ. *Id. ib.* 10. Emaciatum armentum. *Id. ib.* 11.

Emacresco, is, macrui, s. s. *Dimagrare, ò dismagrarsi, farsi molto magro*. *n. ass.* Mali morbi signum est, nimis celeriter emacrescere. *Cels.* 2. 4.

Emacror p. b. aris, atus. *Smagrire, divenir magro*. *d. ass.* Terram emacrari existimantes hoc fatu. *Plin.* 18. 10. *Alcuni dicono* Emacrari *esser infin. pass. di* Emacro: *onde è verbo dubbio*.

Emaculo p. b. as, &c. *Levar le macchie, nettare, purgare*. 1. *a*. Argentum excoctum, & emaculatum. *Gell.* Narcissus nigras vitiligines emaculat. *Plin.* 21. 19. *Il narcisso leva le lividure del corpo*.

Emancipo p. b. as, &c. *Emancipare, far libero il figliuolo*. 1. *a*. Pater emancipavit filium, ut hæres matris existeret. *Plin.* 4. *ep.* 2. *Liberò il figlio dalla paterna potestà &c.*

2 *Per soggettare, e dare in potere, e in dominio*. 3. *a*. Emancipare se alicui.

alicui. *Plau. Bacch.* 1. 1. Senectus nimis honesta est, si nemini est emancipata. *Cic. de Sen. Al.* mancipata. Assumpto statim nequissimo, & ad omne facinus emancipato quodam dotali servulo perfidiæ suæ consilia communicat. *Apul.* 10. *Pronto ad ogni ribalderia &c.* Romanus emancipatus fœminæ fert vallum, & arma miles. *Hor. epod.* 9.

3 *Per vendere, ò alienare, e dare in altrui dominio.* 1. 2. 3. *a.* Pro quingentis millibus nummum &c. agrum ex meis longe pluris actori publico emancipavi. *Plin.* 7. *ep.* 18. *Al.* Mancipavi. Tribunatus venditus, atque emancipatus. *Cic. Phil.* 3. *Al.* Mancipatus.

Emancupo p. b. as, &c. *Dar in potere, soggettare, fare schiavo.* 3. *a.* Mulier me tibi emancupo. *Plau. Al.* Emancipo. *Al.* Mancipo.

Emanco, as, &c. *Farmonco, tagliar le mani.* 1. *a. Labieno ap. Sen. Cont.* 33.

Emando, as, &c. *Mandare.* 1. *a.* De Ciceronibus nostris dubito, quid agam: nam mihi interdum emandandi videntur in Græciam. *Cic. Att. Al.* Amandandi.

Emaneo, manes p. b. mansi, mansum. *Star fuori.* [*e dicesi del soldato, che stà fuori del campo senza licenza dell' Imper.*] *n. ass.* Is, qui in exploratione emanet, hostibus insistentibus, capite puniendus est. *Modest. l. desert. ff. de re mil.*

Emano p. l. as, &c. *Scaturire, derivare, scorrere, distillare, uscir fuori. n. ass. ed abl. con ex, ò ab.* Sale cum adipe defricatur, dum saniei vis emanet. *Col.* 5. Sub platano umbrifera fons unde emanat aquai. *Cic. Div.* Multa istinc emanant mala. *Id. Att.* 7. 21. Multa ex eo capite consilia. *Liv.* Ab Arcesila recentior Academia emanavit. *Cic. de Or.* 2. Emanat per oculos animus. *Gell. Gl' occhi fanno scorgere l'interno.* Alii ex alio fonte præceptores dicendi emanaverunt. *Cic. Inv.* Quæro, ex quo iste fonte Senator emanet. *Id. p. Cel.* Ex quo omnis vis emanat argumentationis. *Id. Inv.*

2 *Per mandar fuori, gettare, colare.* 4. *n.* Succus foliorum oleæ utilis saniem emanantibus. *Plin.* 23. 3.

3 *Per divolgarsi, publicarsi, spargersi, correre. n. ass.* Vera, quantumvis celentur, suâ sponte emanant. *Liv.* Metuo nè hoc emanet. *Cic. de leg.* Nam ferè omnis sermo ad forensem famam, ab his emanat authoribus. *Id. de pet.* Vereri te, arbitror, nè per nos hic sermo tuus emanet. *Id. de cl. Or.* Nequaquam Oratio mea exire, atque in vulgus emanare poterit. *Id. p. S. R.* Quæ tamen fama non idcirco solùm emanârat. *Id. Ver.* Invidiosum tibi sit, si emanârit. *Cel. à Cic. Fam.* 8. Orationem ita compresseram, ut nunquam emanaturam, putarem. *Id. Att.* 3.

Emarcesco, is, ui, s. s. *Languire, venir meno. n. ass.* Languida auctoritas Patrum facta est, ac paulatim in sterilitatē emarcuit majestas. *Plin. l.* 15. 29.

Emargino p. b. as, &c. *Scrostare, levar la crosta alle piaghe.* 1. *a.* Item equarum, præterquam virginum, erodit, & emarginat ulcera. *Plin.* 28. 9.

Emasculo p. b. as, &c. *Castrare.* 1. *a.* Dissectis femoribus emasculare. *Apul. Met.* 7. Epotis homines emasculat undis. *Mantuan.*

Ematuresco, is, maturui, s. s. *Maturarsi, divenir maturo, stagionarsi. n. ass.*

Et videſne, inquit, hæc ematuruiſſe? *Gell. l.* 2. Si modò læſi ematuruerit Cæſaris ira. *Ovid. Triſt.* 2. *Se ſarà mitigato lo ſdegno &c.*

Emedullo, as, &c. *Smidollare, cavar il midollo, ò la midolla*. 1. *a.* Alarum graveolentiam emendat radicis emedullatæ uncia. *Plin.* 22. 22. Virtutes artiū laſſatis veluti ſeminibus emedullatæ &c. *Sidon. Snervate &c.* *Per dichiarare, ſpiegare*. 3. *a.* Narra nobis rem omnem, atque emedulla. *Plau. Il teſto però non ſi trova*.

Emendico p. l. as, &c. *Mendicare, accattare, chieder con prieghi*. 1. 6. *a.* Stipem quotannis die certo emendicabat à Populo. *Suet. Aug.* 91. Emendicata pecunia. *Id. in Ceſ.* 54. Suffragia emendicata. *Leg.* 14. *C. de Accuſ.*

Emendo, as, &c. *Emendare, ammendare, correggere, addirizzare*. 1. *a.* Emendare conſilium aliquod. *Quint.* Judicium. *Cic. pro Mur.* Noſtros emendare jocos una litura poteſt. *Marz.* 4. *ep.* 10. Quidquid vitii rude carmen habebit emendaturus, ſi licuiſſet, erat. *Ovid. Triſt.* 1. 6. Hæc emendat ſervulus unus. *Juven.* 4. Me rogat, ut annales ſuos emendem, & edam. *Cic. Att.* 2. 15. Ut vitiis Principum infici ſolet tota Civitas, ſic emendari, & corrigi continentiâ. *Id. Leg.* 3. Cæſar conſuetudinem vitioſam, & corruptam, purâ, & incorruptâ conſuetudine emendat. *Id. de cl. Or.* Tertius annus ità eſſe debet emendatus, ut &c. *Id. Q. F.* 1. 1. Emendare fortunam. *Hor.* Emendati mores amicorum. *Cic. de Amic.* Sed emendata videri pulchra &c. miror. *Hor.* 2. *ep.* 1. Locutio emendata, & latina. *Cic. Brut.* Certè recentiſſima quæque ſunt correcta, & emendata maximè. *Id. Acad.* Emendatior *compar.* Mulier omnibus ſimulacris emendatior. *Petron. Sat.* Emendatiſſimus *ſuperl.* Emendatiſſimi libri. *Lattan.* 2. 4.

2 *Per togliere, guarire, medicare*. Lacteus fici ſuccus emendat ſcabiem palpebrarum. *Plin.* Succus hederæ alarum graveolentiam emendat. *Id. lib.* 22. Dolor capitis emendatur contrito naſturtio. *Id.* 20. 16. *Il dolor del capo ſi guariſce &c.* Emendare alvum citam. *Id.* 24. 10.

Ementior, iris, itus p. l. *Mentire, dir bugie, ò mentir pubblicamente*. *d. aſs.* ò 3. *d.* Ementiri aliquid in aliquem. *Cic.* Quæ dixiſti modò, omnia es ementitus. *Plau. Quanto hai detto poc' anzi, tutto è bugia*. Videmus hæc ſigna nunquam ferè ementientia. *Cic. Div.* Alii id ementiti ſunt in eos quos oderant. *Id. Partit.*

2 *Per ſimulare, fingere, rappreſentar falſamente, contrafare*. 3. *d.* ò l' *infin.* Ementiri Regem, militem, *vel* vocem, manum, perſonam alicujus. *Plau. Cic.* Stirpem. *Liv. Spacciarſi di nobile caſato*. Æſchines legationem ementitus eſt. *Cic. p. Pl. Si finſe ambaſciadore*. Ementitus eſt auſpicia. *Id. Phil.* Non furatus eſt Civitatem, non genus ſuum ementitus? *Id. p. Corn.* Ementitus *part. dep.* ò *paſs.* Quantum ſit ementita opinio apparet. *Cic. Tuſc.* Quòd me de ementitis auſpiciis, putares, eſſe dicturum. *Id. Phil.* 2.

Emercor, aris, atus. *Comprare*. 3. *d.* Ingentibus donis adulterium emercatur. *Tac. An.* 13. 44. Principis aditum emercatus. *Id. ib.* 16. 1.

Emereo, meres p. b. merui, meritum p. b. *Meritare, guadagnare*. 1. 3. *a.* ò l' *infin.*

à l'infin. Quid ego mali emerui, quamobrem ita faceres? *Plaut. Aul.* 4.5. Emerère honores. *Prop.* Pecuniam ex quæstu meretricio. *Gell.* Emeruit habere fidem. *Ovid. Art.* 3. Ennius emeruit Calabris in monti bus ortus. *Id. ibid.* 3. Malebant sibi nuntiari; quid emeruissent. *Velle.* 2. 66. Annuæ mihi operæ ad III. Cal. Sextil. emerentur. *Cic. Att.* 6. 2. *Compisco à* 30. *di Luglio l'anno del mio Proconsolato.*

2 *Per istancare alcuno, indebolire, renderlo fiacco.* 1. *a.* Phryne, & Lais dicuntur plures emeruisse viros. i. fregisse in Veneris palæstra. *Tib. ex Scalig. onde* Emeritus, *lasso; stanco, e debole.* Amator invalidum referens, emeritumque latus. *Ovid.* Emeritos Musis, & Phœbo tradidit annos. *Marz.* 7. *ep.* 62, *cioè gli anni della vecchiaja.*

Emereor, eris p. l. meritus p. b. *Meritare.* 3. *dep.* Altior sollicitudo, quale Judicium hominum emererer, accessit. *Quintil.* 1. *Proam.*

2 *Per finire di militare, over di lavorare.* 3. *d.* ò *comm.* Miles emeritus. *Luc. Soldato che hà servito il suo tempo.* Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, quæ noster veteranus aret? quæ mœnia fessis? *Id.* 1. Emeriti equi, boves, currus, naves, acus. *Ovid. Virg. Cavalli già stracchi, invecchiati &c.* Canes. *Stat.* 3. *Syl.* 1. Apes. *Plin.* 11. 11. Rusticus emeritum palo suspendit aratrum. *Ovid. Fast.* 1. Miles ut emeritis non est satis utilis armis. *Id. Trist.* 4. Senes emeriti. *Valer.* 5. *Vecchi giubilati.* *Si usa pure passivo.* Tempus emeritum. *Cic. Att.* 6. *Tempo compiuto.* Emeritum mihi est tempus operarum, tibi locatarum. *Plau.* Annuum tempus propè jam emeritum habemus. *Cic. Att.* 6. *L'anno del reggimento è già quasi fornito.* Emeritæ militiæ commoda. *Suet. Piazze morte.* Emeritum stipendium. *Plau. Soldo maturato.* In senectute animus, tanquam emeritis libidinum, ambitionis &c. stipendiis, secum est, & vivit. *Cic. de Sen. Nella vecchiezza l'animo vive libero dalle passioni.* Ut Ebutio emerita stipendia essent, nè invitus militaret. *Liv.* 39. 19.

Emergo, is, mersi, mersum. *Uscir d'acqua, ò d'altra cosa, sorgere, venir fuori. n. ass. ed abl. con ex, de, ab, ò puro.* Undique dant saltus (Delphini) multâq; aspergine rorant, emerguntque iterum. *Ovid. Met.* 3. Quæ quum emersissent, piscemque cœpissent. *Cic. Nat.* 2. Si super terram emerserit. *Colum.* 11. 3. Aves, quæ se in mari merserant, emerserunt. *Cic. Nat.* 2. Emergere ex aqua, è flumine, è vadis, ex alto, de lacu, *vel* palude, lacu *senza prep. Cic. Liv.* Quamvis demersæ sint leges, & quamvis tremefacta libertas, tamen emergunt aliquando. *Cic. Off.* Hoc uno modo sæpe multorum improbitate veritas emergit. *Id. p. Cluen. Non può più celarsi &c.* Quum viriditas herbescens è vaginis emerserit. *Id. de Sen. Essendo sbucciata &c.* Emerseram commodè ex Antio in Appiam. *Id. Att.* 1. *Io era entrato &c.* Quum multa ex illo mari bella emerserint. *Id. Ver.* Quibus temporibus stellæ à nostro aspectu oblitescant, rursusq; emergant. *Id. Univ. Scuntino &c.* Emergere ad summas opes. *Lucr. Pervenire à gran ricchezze.* Ex quo magis emergit, quale sit decorum illud &c. *Cic. de Off. Si vede &c.*

2 *Per liberarsi, scampare, sbrigarsi, ritirarsi. n. ass.* Emergere ex mor-

morbo, ex mendicitate, ex judicio peculatùs, ex calamitate, ex miseriis, ex periculis, ex tenebris, ex aliquo negotio. *Cic. Ter.* Ex tot malis emergi non potest. *Ter. Non se ne può uscire &c.* Quamobrem istum nolim ex paternis probris, ac vitiis emergere. *Cic. Ver.* 5. Emergere è patrio Regno. *Id. p. Pomp. Uscire &c.* Emergere auctoritatem vestram à fluctibus illis servitutis, vidi. *Id. de Ar.* Emergere incommodâ valetudine. *Id. Attic. Riaversi.* Emersit utero infans. *Plin.* Lux olympo. *Valer. Flac.* Adolescens voluptatibus, seque ad bonam frugem recepit. *Cic. Rinunziò a' diletti, e si fè uomo da bene.* Haud facilè emergunt, quorum virtutibus obstat res angusta domi. *Juven.* 3. *Fanno spicco &c.*

3 *Per cavare, ò trar fuori, ò liberare.* 1. *a.* Serpens, quæ delitescit, jam se emergit. *Cic. de Arusp.* Quibus ex malis, ut se emerserat. *Nep. Attic.* 11. Emersus *partic. depon. Uscito fuori.* Homo emersus ex diuturnis tenebris lustrorum, ac stuprorum. *Cic. p. Sest.* Emersus è cœno. *Id. in Vatin.* Ex profunda emersus palude equus. *Liv.* 1. 13. Stellæ emersæ. *Cic. de Univ.* Emersus ab admiratione animus. *Liv. l.* 8. *Tornato in sè dallo stupore.*

Emetior, iris p. l. emensus. *Misurare, ò scorrere, trascorrere.* 3. *d.* Emetiri uno die ingens spatium. *Liv.* 31. 24. Longum iter pedibus, equis, vehiculis. *Plin. Far gran giornate à piedi, à cavallo &c.* Emetiri labores terræ, ac pelagi; *vel* aulæ. *Sil. Claud. Patir molti disagi di terra, e di mare, &c.* Ego tibi voluntatem profectò emetiar, sed rem ipsam nondum posse videor. *Cic. el. Or.* 4. *Io ti servirò compiutamente, ma per adesso non posso.* Emensus *part. dep.* Atque oculis spatium emensus, quantum satis hastæ. *Virg. En.* 10. Jamque iter emensi. *Id. En.* 7. *Già arrivati &c. E pass.* Emenso cum (sol) jam decedet Olympo. *Id. Georg.* 1. *Quando tramonterà.* Majorem partem itineris emensam cernunt. *Liv.* 21. 30.

Emeto p. b. is, messui, messum. *Mietere, tagliare.* 4. *n.* Emetit (mors) grandia cũ parvis. *Hor.* Nè plus frumẽti dotalibus emetat agris. *Id.* 1. *ep.* 6.

Emetor p. l. aris, atus. *Misurare esattamente.* 3. *d. Lattan.*

Emico p. b. as, micui s. s. *Risplendere, scintillare, fiammeggiare.* n. *ass. ed abl. con ex.* Ex oculis quasi radii solis emicant. *Plau.* Sol emicuit super terras. *Val. Flac.* Emicat effigies, & sparsa orichalca refulgent. *Stat. Teb.* 10.

2 *Per saltar fuori, spicciare, apparir d'un subito.* n. *ass. ed abl. con ex, ò de, ò puro; ed acc. con in.* Sanguis emicat è venis, *vel* per vulnera. *Stat.* Emicat Eurialus. *Virg. En.* 5. Juvenum manus emicat ardens litus in Hesperium. *Id. ibid. lib.* 6. Emicuit nervo penetrabile telum. *Ovid. Met.* 5. *Fù scagliato &c.* Emicant favillæ ex igne, *vel* incendio. *Sen. Fil.* Saxa, *vel* ferrei globi tormentis. *Liv.* Cæcinæ Volaterrano dracones emicuisse de extis læto prodigio traditur. *Plin.* 11. 37. Cor emicat in pectus. *Plaut. Aul.* 4. 3. *Mi salta il cuore per la paura.* Multis calamis ex vna radice emicantibus. *Plin.* 27. 8. Magnâ vi sanguinis emicante. *Curt.* 9. 5. Segregatis aquis in cavatiorem sinum, emicantior facta est arida. *Tertull. adv. Herm.* 29.

3 *Per avantaggiarsi, spiccare.* n. *ass.* Emicuit longè ante omnes

Euphranor. *Plin.* 35. 11. Præ omnibus emicat Nisus. *Virg. En.* 5. Vitis emicat in jugum. *Col.* 4. 20. *La vite si alza in sù la pertica.* Emicaturus *partic. fut. l'usò Sen. Fil. V.* Mico.

Emigro p. b. as, avi, atum p. l. *Andar ad abitare altrove, andar via, partirsi, mutar luogo. n. ass. ed abl. con ex, ò puro; ed acc. con in.* Emigrare domo. *Cic. Ver.* 4. E domo aliena in suam. *Plau.* Finibus suis. *Plin.* Ad vicem ejus, qui è vità emigraverit. *Cic. leg.* 2. *A guisa d'un morto.* Huc ex illa domo sic emigrabat, ut &c. *Id. ib.* 7. *Per cacciar via, sgombrare.* 1. *a.* Pestes sesemet emigrârunt ex ædibus meis *Titin. ap. Non. e Tertul. da non imitare.*

Emineo, emines p. b. minui s. s. *Soprastare, eccedere, sollevarsi, avanzarsi, esser eminente, ò rilevato, spiccare, sporgere. n. ass. e* 3. *ò* 4. *n. ed abl. con ex, ò in, ò puro. ò acc. con inter.* Quum ex terra nihil emineret, quod contemplationi Cœli posset officere. *Cic. Div.* Duo oculi extra terram emineant. *Plin.* 17. 21. Eminebat foras. *Cic. Som.* Eminet cupressus inter arbores. *Plin.* In arvis. *Ovid.* E mari globus terræ. *Cic.* Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. *Id. Or.* Amplitudo animi maximè eminet, contemnendis doloribus *Id. Tus.* 2. Illi, quorum eminet audacia. *Id. p. Cl.* Nè possit ars eminere. *Aut. ad Her.* Quo studiosius absconditur, eò magis eminet, & apparet. *Cic. p. S. R.* Athenæ cunctis propè gentibus eminebant. *Id. p. L. Fl.* Toto ex ore crudelitas eminebat. *Id. Ver. La fierezza spiccava fuori del volto. Al.* Emanabat. Eminuit in ambas partes hasta. *Ovid. Met.* 5. *La lancia il trapassò da banda à banda.* Neu quid emineret, ubi ignis hostium adhæresceret. *Cæs. B. C.* 2. Jamque paululùm moles aquam eminebat, & simul aggeris latitudo crescebat. *Curt.* 4. 2. *La mole avanzava alquanto sopr'acqua.* Mens tua sublimis supra genus eminet ipsum. *Ovid. Pont.* 3. Una tamen cunctis procul eminet una diætis. *Stat. Sylv.* 2. *Supera &c.* Eminens *part. pres.* Genæ leviter eminentes. *Cic. Nat.* Oculi eminentes. *Id. Ver. Guance piene, occhi grossi.* Eminens effigies virtutis. *Id. Tusc.* 2. Animadverti columellam non multùm è dumis eminentem. *Id. ib.* Eminentia, & prompta sumenda. *Id. Or.* Eminentior *compar.* Has trabes paulò longiores, atque eminentiores effecerunt. *Cæs. B. C.* 2. Eminentissimus *superl.* Auctores eminentissimi. *Quintil.* 1. 2. Eminentissimæ simplicitatis vir. *Velle.* 2. 72. *Più semplice di tutti.*

Eminor p. b. aris, atus. *Minacciare.* 5. *d.* Eminor, interminorque, nè quis obstiterit obviam. *Plaut. Cap.* 4. 2.

Emiror p. l. aris, atus. *Maravigliarsi molto.* 3. *d.* Nigris æquora ventis emirabitur insolens. *Hor.* 1. *od.* 5.

Emisceo, es, cui, xtum. *Mescolare.* 1. *a.* Nec parcè vina recepta hauriet emiscens. *Manil.* 5. *Al. leg. diversamente.*

Emitto, is, misi, missum. *Mandar fuori, trar fuora, mandare, inviare, lasciar andare.* 1. 3. *a. ed abl. con ex, ò de, ò puro; ed acc. con ad.* Emittere lacrymas. *Ovid.* Verba, vocem. *Liv.* 1. 54. Sanguinem venis. *Plin.* 26. 5. Maledicto nihil faciliùs emittitur, nihil citiùs excipitur. *Cic.* Emittere aliquem de, *vel* è manibus. *Cic. p. Cel. e Liv.* Ex vinculis. *Cic. Sprigionare*

gionare &c. Emitti è, *vel* de carcere. *Cic. p. Pl. & Ver. 6. Essere scarcerato*. Emitti à Deo. *Id. Essere inviato da Dio*. Haud dubium est, quin emitti, æquum fiet. *Ter. Adel. 5. 9.* Non erit tàm avarus, quin te gratis emittat manu. *Plaut. Capt. 2. 3. Non ti doni la libertà*. Mihi, *vel* ad me emisisti famulum. *Plau. Cic. Tù mi mandasti 'l tuo fante*. *Per scaricare il ventre*. *Plin. l. 10. 33. dove disse delle rondini*. Adultioresque circumagi docent, & ventris saturitatem emittere.

2 *Per cacciare, lanciare, scagliare, scoccare*. 1. *a. ed acc. con in*, *ò ad*. Emittere jaculum in auras. *Virg. En. 9.* Ea tela, quæ collega patris emisit, leviora, &c. *Cic. Arus.* Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit; id esse fulmen. *Id. Div.* Primos equites clamore sublato in hostem emisit. *Liv. 24. Fece avanzar la cavalleria &c.* Emittunt noctu per vallum. *Cæs. B. C. 1.* Emitterè oculos. *Plau. Mirar curiosamente: onde* Oculi emissitii. *Id. Aul. 1. Occhi curiosi*.

3 *Per pubblicare, mandar in luce, dare alle stampe*. 1. *a.* Emittere orationem. *Cic.* In publicum aliquid. *Sen. Fil.* Ut etiam, si quando aliquid dignum nostro nomine emisimus, ingemiscamus. *Cic. Fam. 7. ep. ult.* Emissus *part.* Et semel emissum volat irrevocabile verbum. *Hor. 1. ep. 18.* Emissum caveis agmen. *Virg. Georg. 4.* Lacus Velinus à M. Curio emissus. *Cic. Att. 4. Datogli sfogo &c.* Facetè dicta statim ut emissa sunt hærere debent. *Id. de Or.* Ratio simul atque emissa est, adhæresçit. *Id. ib.* Emissus ex urbe. *Id. Cat.* Emisti (*sincop.*) *pro* emisisti: *Plau.*

Emo, is, emi, emptum. *Comperare, comprare*. 2. 3. 6. *a. ò abl. con de*. Emere sibi, *vel* alteri domum, *aut* servum ab, *aut* de aliquo. *Plau. Cic. vel* tanti, quanti, pluris, minoris: *vel* dimidio pluris, *seu* minoris, *vel* magno, *seu* nimio [pretio] carè, malè. *Cic. Hor. Plau. Comprar caro*. Parvo, *vel* minimo, vili, *seu* bene. *Cic. Comprar à buon mercato*. Atque emitur magno nil, nisi posse loqui. *Ovid. Art.* Empta mihi res est benè. *Plau.* Emere bonâ fide. *Id. Comprar senza frode*. Nos bene emisse judicati sumus. *Cic. Att. 1.* Minoris etiam empturum, si Vestinium rogassem. *Id. ib. 10.* Emamus, vel magno; sin minus, nè parvo quidē possumus &c. *Id.* Emit domum propè dimidio cariùs, quàm æstimabat. *Id. pro Dom.* Bona hujus de L. Sylla duobus millibus nummûm sese emisse, dicit &c. *Id. p. S. R.* Dixit sese emere de Canulejo diversorium illud posse. *Id. Att. 10.* Is jugera de M. Pilio emit. *Id. ib. 13.* Quod de Crasso domum emissem. *Id. Fam.* Si quis Aristotelem similem, vel Pittacon emit. *Juv. 2. Se comprò il ritratto &c.* Emere in diem. *Cic. Comprare à credenza*. Quum illa fundum emisset in diem, nec post calamitatem versuram facere potuisset, ille &c. *Id. Att. 16.* Eme die cæcâ herclè olivum; id vendito oculatâ die. *Plaut. Pseud. 2. 3. Compra à credenza, e vendi in contanti*. Non emam vitam tuam vitiosâ nuce. *Id. La tua vita non vale una noce guasta*. *Suet. usa* benè, *vel* meliùs emere, *pro* carè, *vel* cariùs. Homo emptus de lapide. *Liv. e Cic. Schiavo compro in pubblica piazza*. Præter duos de lapide emptos Tribunos Plebis. *Cic.* Emere per æs, & libram. *V. Facciol.* Emere vectigalia, *seu* decumas. *Cic. Prender l'appalto de' dazii, ò delle decime*.

cime. Quæ ex empto, & vendito contra fidem fiunt. *Id. Nat.*

2 *Per procacciare, andar procurando*. 1. 3. *a*. Emere litigium, *seu* lites, metum, mortem, sententias, judicium, vota, suffragia, spem pretio, voluptatem dolore, sibi, aliis &c. *Plau. Ter. Prop. Hor.* Emere sibi amicum donis, beneficiis, obsequiis. *Plau. Obligarsi un amico con doni &c.* Ex his Princeps emitur ab inimicis ejus. *Cic. de Sen.* Teque sibi generum Tethys emat omnibus undis. *Virg. Geor.* 1. Qui vitâ bene credat emi, quò tendis, honorem. *Id. En.* 9. Qui tam ridiculum tàm carè prodigus emi. *Hor.* 2. *ep.* 1. Pax donis ingentibus empta. *Lucan.* 10. Oppianicum Judici ad emendas sententias pecuniam dedisse, judicatum est. *Cic. p. Cl.* Insanit veteres statuas Damasippus emendo. *Hor.* 2. *Sat.* 3. Emissim *pro* emerim. *Plau. in Cas.*

Emodero p. b. as &c. *Moderare, mitigare*. 1. *a*. Ille dolor verbis emoderandus erit. *Ovid. de Rem.*

Emodulor p. b. aris, atus. *Comporre, ò cantar con misura*. 3. *d. ò comm.* Musa per undenos emodulanda pedes. *Ovid. Am.* 1. 1.

Emolior, iris, itus p. l. *Scacciar fuori con forza, spingere à forza*. 3. *d.* Sicca tussis nihil emolitur. *Cels.* 4. 9. Per nares emoliri pituitæ nauseam. *Col.* 8. 5. Emoliri urinam, *seu* stercus. *Cels. Forzarsi d'urinare &c.* Venti undas emoliuntur. *Sen. Trag. Agam. Agitano &c. Per condurre à fine*: Magnum molior negotium; metuoque ut hodie possim emolirier. *Plaut. Bacch.* 4. 5.

Emollesco, is. *Divenir molle. n. ass.* Sine ulla vi clavus emollescit. *Cels.* 5. 28.

Emollio, is, ivi, itum p. l. *Mollificare, intenerire, ammollire, ammorbidire*. 1. *a*. Humor arcus, fundasque, & jaculorum amenta, emollierat. *Liv.* 37. Alvum leniter emollit lapsana. *Plin.* 20. 9. Emollire mores suos artibus ingenuis. *Ovid. Mansuefare la fierezza de' costumi &c.* Emollire viam. *Ex Sen. Spianare, agevolar la strada.* Fœmina siliceum virum emollit. *Sen.*

2 *Per effeminare, infemminire, render molle*. 1. *a*. Metuens, nè suum quoque exercitum, sicut Annibalis, nimia Urbis amœnitas emolliret. *Liv.* 25. Degener, & emollitus amœnitate Asiæ hostis. *Id.* 31.

Emolo p. b. is, molui, molitum p. b. *Macinar bene, ò consumar macinando*. 4. *n*. Messe tenus propriâ vive, & granaria (fas est) emole. *Pers.* 6. *Consuma &c.* Emolitum hordeum. *Veget.* 3. 24.

Emoneo, mones p. b. monui, monitum p. b. *Avvertire, ammonire*. 1. 4. *a*. *ò l'infin. Plaut. Asin.* 4. 2. *mà il testo è dubbio*.

Emorior, eris p. b. mortuus. *Morire. d. ass.* Pro quo emori tùm piè possum, tùm libenter. *Cic. Att.* 7. Scævola, quum cogitasset, nasci priùs oportere, quàm emori. *Id. de Or.* Ego verò te quamprimum, mea vita, cupio videre, & in tuo complexu emori. *Id. Fam.* 14. 3. Jam spes emoritur. *Quint. Svanisce horamai la speranza.* Bonorum laus emori non potest. *Cic. La lode de' virtuosi non può aver fine.* Nil refert beneficum esse oratione, si ad rem auxilium emortuum est. *Plaut. Nulla giova il largheggiare in parole, e poi ne' bisogni venir meno.* Membrum emortuum. *Cels. Membro disanimato.* Si truova, emoriri p. l. *Plaut. Pseud.* 4. 7. Risu omnes

nes qui aderant emoriri. *Ter. Eun. ma è antico*. Emortuum ego me mavelim letho malo *Plaut. Aul.* 4. 5. Emortuo verba facere. *Id. Pen.* 4. 2. *Parlare indarno*.

Emoveo, moves p. b. movi, motum p. l. *Levare, muover di un luogo, rimuovere*. 1. *a*, *ed abl. con ex, ò de, ò puro*. Emovere multitudinem è foro, *vel* plebem de medio, Legatos curiâ. *Liv.* 6. *& al.* Emotus *part.* Curæ emotæ. *Virg.* 6. Emoti cardine postes. *Id.* Mens emota. *Sen. Fil. Senno mancato.*

2 *Per trarre, ò mett. e fuori*. 1. *a*. Totum jam Sol emoverat orbem. *Ovid. Fast.* 3. *Tutta la sfera del Sole era già fuori dell'Orizonte*.

Emplastro, as, &c. *Impiastrare*. 1. *a*. Possunt, si jam librum remittunt, inseri oleæ, vel emplastrari. *Colum.* 11. 2. *Possono innestarsi per via d' impiastro*.

Empsito p. b. as, &c. *Comprar sovente*. 1. 2. *a*. Non ego istud verbum titivilitio empsitem. *Plaut. Cas.* 2. 5. *Non darei un nulla*. *Al. leg.* Emptitem. *Al.* Emissem. *E' antico*.

Emptito p. b. as, &c. *Comprare spesso*. 1. 2. *a*. Alios coriis boum, alios ferro, captivisque rebus emptitasse tradit. *Plin.* 33. 1. Ternis denariis singuli emptitati. *Col.* 8. 10.

Empturio, empturis p. b. s. p. *Aver voglia, ò brama di comprare*. 1. 2. *a*. Propterea quod te empturientem in campos macros ad mercatum adducunt crebrò pedes. *Varr.* 2. *R. R. proœm.*

Emugio, emugis p. l. ivi, itum p. l. *Muggire, mugghiare proprio de' buovi, ò gridar con mugghi*. *n. ass.* Clamant ubique, & omnia levatâ manu emugiunt. *Quintil.* 2. 12.

Emulgeo, es, mulsi, mulsum, *vel* mulxi, mulctum. *Mugnere, ò mungere, spremere*. 1. *a*. Sed priusquam hoc fiat, exiguum emulgendum est. *Col.* 7. 3. *Per ingojare, assorbire*. 1. *a*. Siccari emulsâ pingue palude solum. *Catul.* 63. V. Mulgeo.

Emundo, as, &c. *Mondare, nettare*. 1. *a*. Quædam pluviis diebus, ut bubilia, & ovilia, debent emundari. *Col.* 2. 15. Seritur ergo priùs in emundata pastinatione. *Id.* 3. 15.

Emungo, is, munxi, munctum. *Nettarsi, ò soffiarsi 'l naso, moccare*. 1. 3. *a*. Emungere se, *vel* nares. *Hor.* Quiesce tu, cujus Pater cubito se emungere solebat (*prov.*) *Aut. ad Heren.* 4. *Era uomo di vil mestiere*. Pinxit Theodorus juvenem emungentem. *Plin.* 35. 11. Emunctæ naris homo. *Hor.* 1. *Sat.* 4. *Uomo di giudizio molto purgato*.

2 *Per torre con frode, ò con lusinghe, pelare, smugnere*. 1. 5. *a*. Emungam hominem probè. *Plau.* Emunxi argento senem. *Ter. Phor.* 4. Miserum me auro esse emunctum. *Plaut. Bacch.* Pythias emuncto lucrata Simone talentum. *Hor. Art.* Emunxti, *pro* emunxisti. *Plaut. Most.* 5. 1.

Emungor, eris p. b. emunctus. *Nettarsi il naso*. 3. *d. e ass.* Ut illi neque spuerent, neque emungerentur. *Var.* Non licuit illi, emungi. *Marz.* Jam gravis es nobis, & sæpe emungeris: exi. *Juv.* 6. Cupio ut oculos tuos ex capite per nasum emungare. *Plau. Vorrei, che ti colassero gli occhi per le narici, benche il Lambino altramente lo spieghi*. *E' verbo antico*.

Emunio, munis p. l. ivi, itum p. l. *Fortificare*. 1. 5. *a*. Emunire locum in modum arcis. *Liv.* 14. Fultosque emuniit obice postes. *Virg. En.* 8. Murus supra cæteræ modum altitudinis emunitus. *Liv.* 21. 7.

2 *Per difender con ripari, riparare*. 1. 6. *a*. Emunire vites ab injuria pecoris. *Colum.* Corpora ipsa, ac manus, sylvis, ac paludibus emuniendis, verbera inter, ac contumelias conterunt. *Tac. Agr.* 21.

Emusco, as, &c. *Tor via, ò levare il muschio, ò musco da' pedali degl' arbori, &c.* 1. *a*. Oleæ putantur, & emuscantur. *Col.* 11. 2.

Emutio, emutis p. l. ivi, itum p. l. *Bisbigliare, bromolare, parlar sotto voce*. *n. ass.* Etiam emutis? omnia commostrabo. *Plaut. Merc.* 5. 2. *Al. leg.* Etiam metuis? &c.

Emuto p. l. as, &c. *Mutare*. 1. *a. ed acc. con in*. Appositis caput emutare capillis. *Manil.* 5. Emutatis in perversum dictis. *Quintil.* 8. 2.

Enarro, as, &c. *Narrare, recitare, esporre, raccontare à pieno*. 1. 3. *a*. Quumque Senatui somnium enarravisset. *Cic. Div.* Omnem rem modò seni, quo pacto se haberet, enarramus ordine. *Ter. Adel.* 3. 3. Sæpe satis est, quod factum sit dicere, non ut enarres quemadmodum sit factum. *Cic. Inv.* Quæ enarrare res tuas gestas possit. *Id. p. Marc.*

Enascor, eris p. b. natus. *Nascere, sorgere*. *d. ass. ed abl. con ex*. Enascuntur dentes, *Var.* Ex semine tardiùs enascebatur. *Id. R. R.* 1. 41. Ex multis meis curis est una enata. *Cic. Att.* 11. 2.

Enato p. b. as, &c. *Notare, ò nuotar oltre, ò fuori, arrivar nuotando, ò à nuoto*. *n. ass. ed acc. con ad, ò* 4. *n*. Octingentorum passuum spatio ad oppidum enataverunt. *Hirt. B. Al.* Si fractis enatat expes navibus. *Hor. Art.*

2 *Per iscampare, liberarsi, salvarsi, sviluppar si*. *n. ass.* Ex naufragio Patriæ salvus nemo potest enatare. *Heren.* Reliqui habere se videntur angustiùs; enatant tamen Epicurus, Hieronymus &c. *Cic. Tusc.* 5.

Enavigo p. b. as, &c. *Navigare, uscir fuori dell' acqua navigando, ò scampare*. *n. ass. ò* 4. *n*. Rhodum enavigavit. *Suet.* *Arrivò con la nave à Rodi*. Nec potuisse ante menses quinque enavigare. *Plin.* 6. 17. Tanquam è scopulosis cotibus enavigavit oratio. *Cic. Tusc.* 4. Enavigato Malœo. *Simmac.* 8. *ep.* 61. Sinus Regi enavigatus, *pro* à Rege. *Plin.* 9. 5. Unda Stygis omnibus enaviganda. *Hor.*

Enavo p. l. as, &c. *Adoperare ogni sua possanza, far con diligenza*. 1. *a*. Præmia enavatæ operæ petebant. *Tac.* 3. *hist.* 74. *Al. leg.* Navatæ.

Endogredior *pro* Ingredior. *Lucr.* Endopedio, pedis p. b. *pro* Impedio. *Id.* Endotueor, eris p. l. *pro* Intueor. *Enn. Sono antichi*.

Eneco p. b. as, necui, nectum. *Ammazzare, uccidere*. 1. *a*. Ut aves enecat accipiter. *Varr.* Puer ambos angues enecat. *Plau. Amph.* 5. 1. Nè herbis enecetur ruta. *Col.* 11. 3. *Sia soffogata &c.* Enectus *part.* Siti enectus Tantalus. *Cic. Tusc.* Avis fame enecta. *Id. Div.* Auspicatiùs enectâ parente gignuntur. *Plin.* 7. 9. Spem mentita seges, bos est enectus arando. *Hor.* 1. *ep.* 7. Inopià enectus. *Cic. Div.* *Consumato, e quasi morto dalla fame*. Appius mihi tradidit Provinciam enectam. *Id. Att.* 6. 1. *Snervata &c.*

2 *Per*

2 *Per molestare, affliggere, dar noja*. 1.*a*. Enecas me tuis istis nugis. *er. Tu mi rompi 'l capo con coteste ciance. Si truova* Enecavi, *appo Plau. in fin. sc. penult.* & Enecatum *appresso Plin. lib.* 18. *c.* 13. *onde il partic. fut.* Enecaturus, *non già* Enecturus, *così 'l Manuel. Plauto usò anche* Enico. *Merc.* 3. 2. Jam jurgio enicabit, si intro rediero. *E' antico.*

ervo, as, &c. *Snervare, dinervare, indebolire*. 1.*a*. Enervant animos ytharæ, cantusque, lyræque. *Ovid. de Rem.* Sed tamen non planè me nervavit, non afflixit senectus. *Cic. de Sen.* Ut Venus enervat vires, sic opia Bacchi &c. *Virg. Epig.* Enervant animum voluptates. *Vell.* Menis vigorem mundi bona. *Lattan.* Enervare vires. *Hor.* Manus. *Claud.* Enervatus amore animus. *Vell.* Homo enervatus, & exanguis. *Cic. pro .st.* Afflictus infirmus, & enervatus reus. *Id. in Pis.* Ego usque eò sum nervatus, ut &c. *Id. Att.* 2. Mollis, & enervata putanda est Peripateicorum ratio, & oratio. *Id. Tusc.* Enervata, muliebrisque sententia. *d. ibid.*

teo, enites p. b. nitui s. s. *Rilucere, esser risplendente, illustre, pulito. n. ass.* Decus enitet ore. *Virg.* Crassi enitebat oratio. *Cic. de cl. Or.* At rudis nituit impulso vomere campus. *Virg. Georg.* 2. *Divenne colto &c.*

2 *Per comparire, spiccare, fiorire, esser celebre. n. ass. ed abl. con in*. Forisse magis hoc in suo genere opus nostrum eniteret. *Cic. Inv.* In quibus oc maximè enituit *Id. de Or.* In eo bello & virtus, & fortuna enituit ullii. *Liv.* 1. Enitebant Athenæ non solùm in Græcia, sed etiam cunis gentibus [*pro* in cunctis] *Cic. p. Fl.* Enituere recta studia. *Id. Inv.* num potuisse in omnibus elocutionis partibus enitere. *Heren.* Etsi in getem sunt deteriorem datæ fruges, ipsæ tamen suapte naturà enint. *Cic. Tus. Le sementi, benche gittate in cattivo terreno, germogliano &c.* tesco, is, nitui s. s. *Risplendere, rilucere, ò farsi chiaro, e celebre. n. ass.* ellum Cæsar exoptabat, ubi virtus ejus enitescere posset. *Sal. Cat.* Etescit ejus facundia. *Quint.* Mel optimæ notæ enitescit Autumni Equinoctio. *Col.* 9. 14. Jam fama, virtusque felicitatis Rom. apud exras gentes enitescere inceptabat. *Gell.* 17. *c. ult.* Quæ cum summa ude prodita vetustate quotidie magis enitescit. *Heren.*

tor p. l. eris p. b. nisus, & nixus. *Forzarsi, ò sforzarsi, affaticarsi, ingearsi, mettere studio, ò sforzo. d. ass. ed abl. con in: ò l'infin. ò l'ut al sub.* Eti in re aliqua. *Cic. de Or.* Viribus. *Virg.* Remis. *Valer.* Omni ope, que operâ enitar, ut, *vel* nè id fiat. *Cic. Att.* 13. *Impiegherò tutte le for-, perche &c.* Illud pugna, & enitere, nè quid temporis mihi prorogeir. *Id. Fam.* 3. 10. Quantùm viribus eniti potero. *Id. Fam.* Ut pluriis prosimus, enitimur. *Id. Acad.* In quo enitar non minùs, quàm sum isus in nostro. *Id. Q. Fr.* Tu nunc omni amore enitere, ut nos juves. *. Attic.* Tantùm enitar, ut amicis non desim. *Id. Fam.* Enitor hinc gere. *Plaut. Si truova* enisus, *pass. ma imperf.* Summâ ope enisum est ab is, nè &c. *Sall.* Conscii sibi enixioris operæ. *Plin.* 9. 8. *Di aver operaon troppa veemenza*. Fratris opibus enixus. *Tac. An.* 14. 27. *Confidato &c.*

2 *Per salire con forzo, forzarsi d'arrivare. d. ass. ò* 3. *d.* Pars in mon-

tem enitebatur. *Cef.* Sol per ardua enisus. *Plin.* 18. 28. Ardua prima via est, & qua vix manè recentes enituntur equi. *Ovid. Met.* 2. Nihil tàm altum natura constituit, quò virtus non possit eniti. *Curt.* 8. 11. Ut pars æquo aditu in sylvam incederet, pars objectum aggerem eniteretur. *Tac. An.* 2. 20.

3 *Per partorire, figliare.* 3. *d. ò d. aff.* Geminos Alcmena enititur. *Plaut. Amph.* Gallinæ ova enitentes. *Col.* 8. Byblida cum Cauno prolem est enixa gemellam. *Ovid. Met.* 9. Theoxena plures enixa partus. *Liv.* 40. 4. Sus triginta capitum fœtus enixa. *Virg. En.* 3. Cissæis prægnans ignes enixa jugales. *Id. En.* 7. Servitio enixæ tulimus juvenem superbum. *Id. Avendo partorito in tempo di servitù, soffrimmo gli strazj di Pirro giovane altiero. Passivam. però Giustin.* 43. 2. Pueri in luco Martis enixi sunt. *Furono partoriti &c.*

Eno, as, &c. *Notare, ò nuotar oltre, ò fuori. n. aff. ò* 4. *n.* Pinnotheres (pisciculus) enat è concha. *Cic. Fin.* Enare fretum. *Valer. Flac.*

2 *Per arrivar à nuoto, over à volo, ò salvarsi notando. n. aff.* Ut nemo ad terram enaverit. *Liv.* 33. 41. Anima extra corpus enat in auras. *Lucr.* Insuetum per iter (Dædalus) gelidas enavit ad Arctos. *Virg. En.* 6.

Enodo p. l. as, &c. *Disnodare, ò dinodare, snodare, torre, ò sciorre il nodo.* 1. *a.* Enodare arborem. *Plin.* Vitem. *Cat. Tagliare i nodi, ò nocchi all'arbore &c.* Ulmi summæ virgæ falce debent enodari. *Col.* 5. 6.

2 *Per dichiarare, spiegare, svelare.* 1. 3. *a.* Enodare laqueos Juris. *Gell.* Fabulam, nomen, præceptum, difficultatem. *Cic.* Alicui rem omnem, ut ea gesta sit ab initio. *Turpil.* Deinde contrariæ legis enodabimus voluntatem. *Heren.* Aristoteles præcepta magna perspicuè conscripsit, atque enodata diligenter exposuit. *Cic. Inv.* 2. 2. In enodandis nominibus laboratis. *Id. Nat.*

Enotesco, is, notui s. s. *Farsi noto, farsi conoscere. n. aff.* Enotuerunt quidam tui versus, & invito te, claustra tua refregerunt. *Plin.* 2. 10. Qui tamen sic quoque hoc disticho enotuit. *Suet. Oth.* 3.

Enoto p. b. as, &c. *Notare, osservare.* 1. *a.* Meditabar aliquid, enotabamque. *Plin.* 1. 6. Ut omnes illius mali figuras, ut deprehenderat oculis, dictaret, enotaretque. *Id.* 6. 16.

Enovo p. b. as, &c. *Rinovare.* 1. *a.* Hæc, nè obsolescerent, enovabam. *Cic. Acad.* 13. *Al.* Renovabam. Et pictis Anas enovata pennis. *Petron. in carm.*

Enubilo p. b. as, &c. *Illuminare, purgare dalle tenebre.* 1. *a.* Clarissimis lucernis vestibula enubilabant. *Tert.* 4. *adv. Marc.* 36. Enubilatam veritatem cernimus. *Paulin. ad Cyther.*

Enubo, p. l. is, nupsi, nuptum. *Maritarsi fuor di suo grado, ò con uomo di bassa lega.* 1. 3. *a. ed abl. con è ò ex.* Virginiam A.F. Patriciam plebeio nuptã L. Volumnio Cos. quòd è Patribus enupsisset, matronæ Sacris arcuerunt. *Liv.* 10. 23. *Per aver preso marito fuor dell'ordine Senatorio &c.* Neque vestras filias, sororesque enubere sinendo è Patribus. *Id.* 4. 4.

Enucleo, as, &c. *Snocciolare, ò sgusciare, cavare il nocciolo, ò l'ostrica del guscio.*

ſcio. 1. *a*. Duracina enucleabis. *Apic*. 4. Enucleatæ baccæ. *Marc. Empir*. 20. Uvæ. *Priſcian*. 1. 20.

2 *Per dichiarare, ſpiegare*. 1. 3. *a*. Hæc nunc enucleare non neceſſe eſt. *Cic. Tuſc*. Nec quicquam in amplificatione nimis enucleandum eſt. *Id. Par*. Enucleatus *part*. Genus dicendi acre, acutum, enucleatum. *Cic. de Or*. 3. *Chiaro &c*. Suffragia eblandita, non enucleata. *Id. p. Pl. Suffragii dati per favore, non per giuſtizia*.

Enudo p. l. as, &c. *Scoprire*. 1. *a*. Obſcuras rerum intelligentias enudavit. *Cic. de Leg*. 1.

Enumero p. b. as, &c. *Numerare, noverare, contare*. 1. *a*. Enumerat miles vulnera, paſtor oves. *Proper*. Nè ſingula enumerem, totam tibi domum commendo. *Cic. Fam*. Me non omnia iſtius, quæ in hoc genere eſſent, enumeraturum. *Id. Ver*. 4. Quis veſtra in me beneficia poſſit enumerare. *Id. poſt Red*. Enumerare pretium. *Id. p. S. R. Pagare*. Enumeratus *part*. Septem & viginti enumeratis ſtipendiis. *Liv*. 3. 58.

Enundino p. b. as, &c. *Comprare al mercato*. 1. *a*. Spiritum Sanctum enundinare. *Tertul. de Idol*. 9.

Enuntio, *vel* Enuncio, as, &c. *Pronunziare, proferire, dire, eſprimere, ò ſignificare*. 1. 3. *a*. Enuntiare ſententias ad bene vivendum. *Cic. Fin*. 2. Diræ enuntiant eventura (i. ſignificant.) *Id. Div*. Talis ille eſt, qualem eum eſſe, tuæ mihi literæ enuntiârant. *Id. Att*. 1. Ac ſi quæritis planè quid ſentiam, enunciabo apud familiariſſimos homines quod ſemper tacui. *Id. de Or*. Quum res enunciatur ornatiùs. *Id. de Or*. Optimæ mentis cogitata enunciare. *Id. Fam*.

2 *Per pubblicare, ſcoprire, paleſare*. 3. *a*. Enuntiavit adverſariis ſociorum conſilia. *Cic. in Rul*. Enunciare commiſſa. *Id. Tuſc*. Enunciatus *part*. Id, enuntiatis veſtris myſteriis, totum eſt contemptum. *Id. de Or*. Sermo rectus, & ſecundum naturam enuntiatus. *Quint*. 2. 5. Enuntiandus *part. fut*. Continuatio eſt orationis enunciandæ acceleratio clamoſa. *Heren*.

Enutrio, enutris p. l. ivi, itum p. l. *Nutrire, ò nodrire, nutricare*. 1. *a*. Sata non ita enutriunt, ut convaleſcant. *Col*. 3. 3. Ut mero infuſo, enutriantur. *Plin*. 12. 1.

Eo, is, ivi, & ii, itum. *Andare, ire, caminare*. *n. aſſ. ed acc. con in, ò ad, ò per, ò ſub; overo* 4. *n*. Ire ad arma contra aliquem. *Cic*. Ad cœnam. *Ter*. Ad tonſorem. *Plau*. In thalamos. *Lucan*. In colloquium ad aliquem. *Liv*. In jus ad Prætorem. *Plin*. *Andar dal Pretore per giuſtizia*. In exemplum. *Tac. Paſſar in eſempio*. In exilium. *Cic. Cat*. *Andare in bando*. Prætor decrevit, ut, ſi judicatum negaret, in duplum iret. *Id. p. Fl. Fuſſe punito al doppio*. Ire in lacrymas. *Stat. Piangere*. In matrimonium. *Plau. Maritarſi la femina*. Ire in pœnas. *Ovid. Laſciarſi punire*. In poſſeſſionem. *Cic. Prender poſſeſſo*. In ſententiam, *vel* pedibus ire in ſententiam alicujus. *Id. Fam. Seguire il parere d'alcuno*. Manibus, pedibuſque imus in ſententiam neceſſitatis. *Quint*. Frequentes ierunt in alia omnia. *Cic. Fam*. 1. *Fù la maggior parte di contrario parere*. Ire in ſubſidiũ. *Cæſ*. Subſidio alicujus. *Cic*.

Att. 8. 17. *Andar in soccorso*. In tabem. *Sen. Fil. Putrefarsi*. In suffragiū. *Liv.* In vigiliam. *Plau.* Istuc ibam. *Ter. Costà voleva io riuscire con la risposta*. It in melius valetudo. *Tac. Và migliorando di salute*. Ire cœpit in articulum seges. *Plin.* 18. 17. *La biada cominciò à fare i nodi in sul gambo*. Eunt in consilium Judices. *Cic. p. Cl. I Giudici consultano frà se*. Itum est in consilium. *Id. ib.* I in crucem, *vel* in malam rem. *Plaut. Và alle forche*. Ire cum onere. *Id. Andar caricato*. Ire itineribus alicujus. *Cic. Seguir l'orme altrui*. Patiamur illum ire nostris itineribus. *Id. Q.Fr.* Ire per gladios. *Ovid. Frà le spade*. Per medium. *Quint. Tener la via di mezzo*. Sub, *vel* in amplexus alicujus. *Ovid. Ire ad abbracciare*. Sub furcam. *Hor. Portar sul collo la forca per lo vicinato* (*castigo solito darsi à servi delinquenti*). Ire domum saturæ, venit hesperus, ite capellæ. *Virg. Ecl.* 10. I nunc: *Formola di rimprovero*. I nunc ingratis offer te, irrise, periclis. *Virg. En.* 7. *L'usa anche spesso Gioven.* Ire cominus alicui, *vel* aliquem *pro* in aliquem. *Prop. Azzuffarsi con uno da vicino*. Fluminaque Æmonio cominus isse viro. *Id.* 3. 1. Agrestes cominus ire sues. *Id.* 2. Simul ense decoro ibat in Eurialum. *Virg. En.* 9. In hominem ire cupiebam. *Cic. Att.* 1. *Scagliarmi &c.*

2 *In oltre*. Ire pedibus. *Plaut. Stic.* Navigio. *Cic. Andar à piedi, ò in barca*. Rectis sensibus. *Id. Phil.* 13. *Aver buona intenzione*. I præ, *in vece di* præi. *Plau. Và tù avanti*. It dies. *Id. Rud. Passa il dì*. Prorsus ibat res. *Cic. Att.* 14. *Andava bene*. Res melius it. *Id. ib.* 15. *Prende miglior piega &c.* Ut res ire cœpit. *Id. Am. Secondo che la cosa è incaminata &c.* Mores eunt præcipites. *Liv. I costumi vanno di male in peggio*. Ire pessum. *Col. Andar al fondo*. Ubi dulcem caseum demiseris in muriam, si pessum ibit, scies esse adhuc crudam, si innatabit, maturam. *Id.* 12. 6. Ire pessum [*met.*] *Andar in rovina*. Neque, nisi quia miser non eo pessum, mihi ulla abest perdito pernicies. *Plaut. Cist.* 2. 1. Si inficias ibit, testis mecum est anulus, quem amiserat. *Ter. Adel.* 3. 2. *Se negherà &c.* Nautas obstupefactos inficias ire non quisse. *Gell.* 16. 19. *E coll'infin.* Neque inficias eo, esse quasdam &c. *Quint.* 3. 7. *Nè io niego &c.* Ire obviam alicui. *Cic. pro Mur.* Adversum alicui. *Plau. Andar incontro*. Obviam periculis. *Sall. Jug.* Cupiditatibus. *Cic. Ver.* 1. *Resistere &c.* Malorum conatibus. *Id. ante Exil.* Huic obviam Cato, & Servilius it apertè. *Id. Att.* 4. *Si oppone &c.* Tunc primùm superbiæ nobilitatis obviam itum est. *Sall. Jug.* Ire obviam spei. *Curt. Anticipar la speranza*. Ire exequias. *Ter. Accompagnar il mortorio*. Exequias Chremeti, quibus commodum est, ire jam tempus est. *Id. Phor.* 5. 8. Vos ite superbæ exequias animæ. *Sil.* 15. *Si dice anche* Ire *assolut. pro* Ire ad exequias. *Ter.* Effertur, imus. *Id. Andr.* 1. 1. Ire viam longam. *Virg.* Vias ignotas. *Valer. Flac. Fare una strada lunga &c.* Ab hoc ibo benè prædatus. *Plaut. Mi partirò da costui ben carico di preda*.

3 *S'accoppia per col supino attivo, e poet. coll'infinito*. Ire accersitum, cubitum, *seu* dormitum, oppugnatum, *seu* vastatum fines, depressum, *vel* perditum inimicos. (i. *à deprimere &c.*) *Plau. Liv. & al.* Cur te is perditum? *Ter. Andr.* 1. 1. Quod ut prohibitum irem, meo labori non parsi. *Cato, ap. Fest.* It visere ad eam. *Ter. Hec.* 1. 2. Ausonias ibis frenare cohortes.

hortes. *Prop.* 1. 2. *Dicesi pure impersonalmente* Itur, ibitur, eatur, &c. Plerique hominum eunt, quà itur, non quà eundum est. *Sen. Fil.* Itur in antiquam sylvam. *Virg. En.* 6. Iri non potest (*pro* adiri.) *Plaut. Truc.* 4. 2.

4 *Per venire. n. ass.* Ad te ibam. *Ter.* Unde is? *Plau. D'onde vieni?* Is dixit se nobiscum ire non posse. *Cic. Att.* 10. Ad Pomponiam scribas velim, quum aliquò exibimus, ut eat nobiscum. *Id. Q. Fr.* Vos celsis nunc primùm à navibus itis? *Virg. En.* 2. Ite mecum. *Liv.* Mecum hàc. *Plin.* Ad se ire videt satellitem. *Id. Il partic. pres. è* Iens, euntis. Iens in Pompejanum bene manè hæc scripsi. *Cic. Att.* 4. *Onde il gerundio* eundi, & eundum. Viæ eundæ *partic. pass. Claud.* Isti *pro* ivisti. Cæsari obviam processisti; isti, redisti. *Cic. Phil.* 2. Isse *pro* ivisse. *Id.* Istis *pro* ivistis. *Curt.* Issem, es, et, *pro* ivissem &c. *Lucan.*

Epascor, eris p. b. pastus. *Pascersi. d. ass.* Ut Scarus epastus, solas qui ruminat herbas. *Ovid. in Halieut.*

Epoto p. l. as, avi, *supin.* epotum p. l. *Bever tutto, ò votar bevendo.* 1. *a.* Epotare vinum. *Plau.* Quæque Tyron toties epotavere lacernæ. *Marz.* 2. 92. *Si tinsero di porpora &c.* Epotare medicamentum. *Liv.* 8. 1. Epotus *part.* Quem statim epoto poculo, mortuum esse dixistis. *Cic. p. Cl.* Venenum epotum. *Id. ib.* Epoto Sarmata pastus equo. *Marz. spect.* 3. *Sazio di sangue di cavallo.*

Epulor p. b. aris, atus. *Banchettare, pasteggiare, far pasti, mangiare in convito. d. ass. ed abl. col cum, ò in.* Epulabatur ille cum sodalibus in propatulo. *Liv.* Saliarem in modum epulari. *Cic. Att.* 5. 9. *Banchettar solennemente come i Sacerdoti di Marte. Al.* hilarem in modum. Quum in voluptate sint, qui epulentur. *Id. Fin.* 2. Suppositis epulantur Amazones armis. *Stat.* 2. *Ach.* Epulatus *part. depon. Chi hà banchettato.* Post epulatos cum matre adolescentes, somno se dedisse. *Cic. Tusc.* Epulandus *part. fut. pass. Da esser mangiato.* Corpora epulanda. *Ovid.* Avibus, ferisque epulandum aliquem tradere. *Sen. Trag. Tiest.* Res exquisitissimæ ad epulandum. *Cic. Fin.* Epulo as. *Prisc.* 8. *verbo antico.*

Equio is, ivi, itum p. l. *Andare in amore, cavalleggiare, quando la giumenta dimanda il mascbio. n. ass.* Equas domitas sexaginta diebus equire. *Plin.* 10. 63. Equienti mulæ cruda brassica datur. *Col.* 7.

Equito p. b. as, &c. *Cavalcare, andare à cavallo. n. ass. ed abl. con in.* Equitare in arundine longa. *Hor.* 2. *Sat.* 3. Quum is in illo nostro exercitu equitaret cum suis delectis equitibus. *Cic. p. Dom.* Ter lævos equitavit in orbes. *Virg. En.* 10. *Volteggiò col cavallo &c.* Eurus per Siculas equitavit undas. *Hor.* 4. *od.* 4. *Mise in tempesta &c.* Jactabit se, & in his equitabit equuleis. *Cic. Ver.* 6. *Cavalcherà su' polledri.* Equitare *assol. Esser Soldato à cavallo. Fest. Anticamente pur dicevasi* Equitat equus. *Lucil. ap. Gell.* 18. 5. *Il cavallo col cavaliere in dosso passeggia. Per cavalcare qualche bestia.* 1. *a.* Cameli equitantur in prœliis. *Plin.* 8. 18. *I cameli si cavalcano nelle battaglie.*

Eradico p. l. as, &c. *Diradicare, sradicare, estirpare, sbarbare, ò distruggere.* 1. *a.* Deus te eradicet. *Ter. Heaut.* 3. 3. Eradicet caput, atque

ætatem

ætatem tuam. *Plaut. Iddio ti pesta spiantar dal mondo*. Eradicare aures hominum pugnis. *Id. epid.* 3. 3. Perditus sum, atque etiam eradicatus. *Id.* Solitus causas eradicare malorum. *Mantuan.*

Erado p. l. is, rasi p. l. rasum p. l. *Radere, cancellare, cassare*. 1. *a.* Surculos eradito tàm altè, quàm cuneum immisisti. *Colum.* 3. Merulam Senatorio albo erasit. *Tac.* 4. *An.* 42. *Il cancellò dal ruolo de' Senatori*. In locum erasorum subditi fuerant. *Plin. Pan.* 25. *In luogo de' cancellati &c.* Genæ erasæ. *Prop. Guance senza peli*. Timor erasus ex animo. *Sen. Trag. Timore cacciato via*. Eradenda elementa pravi Cupidinis. *Hor.* 3. *od.* 24.

Ercisco, *vel* Hercisco, is, ercui, erctum. *Dividere, partire*. 1. *a. verbo antico, onde* Erctum citum. *Il patrimonio diviso*. Erctum ciundum, *seu* ciendum. *Leg. Rom. Eredità da dividersi*. Qui, quibus verbis herctum cieri oporteat, nesciat, idem herciscundæ familiæ causam agere non possit. *Cic. de Or.* 1. Ebutius nomine hæredis arbitrium familiæ herciscundæ postulavit. *Id. p. Cec.* In causa finali de proprietate soli, immò viæ herciscundæ contendentes. *Apul.* 6. *A. A. Non si trova usato, che nel gerund.*

Eremigo p. b. as, &c. *Remigare, navigare, valicare à remi*. 4. *n.* Pedibus tacitas eremigat undas. *Sil.* 14. Quam totus hinc, aut illinc Septentrio eremigatus. *Plin.* 2. 67.

Erepo p. l. is, repsi, reptum. *Uscir fuori strisciando per terra*. *n. ass.* Erepsit formica è foramine. *Var.* Foras lumbrice, qui sub terra erepsisti modò. *Plaut. Aul. Per salire aggrappandosi come si suole ne' luoghi erti*. *n. ass.* ò 4. *n.* Quod is à tergo insulæ per aspera, & devia erepsisset ad se. *Suet. in Tiber.* Erepsem *pro* erepsissem. Erepsemus *pro* erepsissemus, *sinc.* Quos (montes) nunquam erepsemus, nisi nos &c. *Hor.* 1. *Sat.* 5. *Da' quali monti non saremmo mai usciti &c.*

Erepto, as, &c. *Uscir sovente fuori strisciando, ò con difficoltà, ò lentamente*. *n. ass. ed abl. con è, ò ex*. Pecunia circa paupertatem plurimùm moræ habet, dum ex illa ereptat. *Sen. Fil. ep.* 101.

Erigo p. b. is, rexi, rectum. *Alzare, inalzare, rizzare, dirizzare, ergere, rilevare, ò consolare, confortare*. 1. *a. ed acc. con ad, ò in, ò sub; ed abl. con ex*. Erigere se ex limo, *vel* caput, oculos, vultum, pectus, caudam, Rempublicam, &c. *Cic. Lucr. Ovid. Plin.* Sicanium juxta latus [insula] erigitur. *Virg. En.* 8. *Sorge &c.* Conituntur [Pueri] ut se erigant, & manibus utantur. *Cic. de Fin.* Natura, quum cæteras animantes abjecisset ad pastum, solum hominem erexit, ad Cœlique aspectum excitavit. *Id. Leg.* Quem simulatque attigi, statim homo se erexit. *Id. p. S. R.* Aterq; ad sidera fumus erigitur. *Virg. En.* 9. Hic sese infernis è partibus erigit hydra. *Cic. de Nat.* Erigit omnium cupiditates, & acuit industriam. *Heren.* Quò magis illa canit, magis hòc tellure levati erigimur. *Ovid. Met.* 14. 6. Erigi in digitos, *vel* in pedes. *Quintil. Rizzarsi sula punta de' piedi*. In, *vel* contra aliquem. *Ovid. Levarsi contro*. Sub auras. *Virg. En.* 8. *Levarsi in aria*. Fortuna te ad gloriam erexit. *Cic.* Tu patriam erexisti. *Claud.* Erigere mentes, auresq; *Cic. p. Syl.* Animos ad audiendum. *Id. Acad. Star attento*. Animum demissum, & oppressum, *vel* aliquem afflictum.

ctum. *Id. Ver. Rincorare alcuno disanimato*. Paulùm se erexit, & addidit historiæ majorem sonum vocis Antipater. *Id. de Or.* Erexerat se Civitas in retinenda libertate consentiens. *Id. Att.* Iis bonis erigimur, quæ expectamus, *Id. Fin.* Erigi in spem. *Tac. hist.* 1. Erigi animo, *vel* erigere se, *aut* aliquem in, *vel* ad spem libertatis, salutis, &c. *Ovid. Cic. Liv. Prender coraggio: entrare in speranza di &c.* Erexit Varum Mecænas. *Ovid. Egli 'l sollevò di fortuna, e di grado*. Leo rugitibus iras erigit. *Sil. Il Leone attizza lo sdegno co' ruggiti*. Lusitanos Viriatus erexit. *Flor.* 2.17. *Stimolò à ribellarsi &c.* Dum aliæ, aliæque gentes Syriaci belli sequuntur ruinâ, Macedonia se rursus erexit. *Id.* 2.12. *Si ribellò &c.* Erectus *part.* Animus magnus, alacer, erectus. *Cic. p. Dejot.* Is vagatur lætus, atque erectus passim toto foro. *Id. p. Fon.* Culmoque erecta geniculato, vaginis includitur. *Id. de Sen.* Erectus setis [aper], & aduncæ fulmine malæ, *Stat. Teb.* 2. Oculis ardentibus, erecto capillo. *Heren.* Vir celsus, & erectus. *Cic. Tusc.* Ardens, erectus ad libertatem recuperandam. I. *Phil.* Erectior *compar.* Nunc verò multo sum erectior, quòd &c. *Id. ib.* Erectior Senatus. *Id. Fam. Brut.* 10.

Eripio, eripis, p. b. ripui, reptum, *Rapire, tor per forza, levar via, trarre, ò cavar fuori*. 1. 3. 6. *a. ed abl. con ex, ò de*. Eripere curas, imperium, jus, facultatem, potestatem, pudicitiam, spem, fidem, libertatem, oculos, salutem, vitam, animam alicui. *Cic. Ovid. Plau.* Liberos ex sinu parentum, *Cic.* Aliquem de navibus prædonum; se, *vel* aliquem ex crimine. *Ter. Purgarsi, ò discolpar alcuno d' un misfatto*. Ferrum vaginâ. *Virg. En.* 6. *Sguainar la spada*. Eripui illum domo. *Ter. Io l' hò tratto fuor di casa per forza*. Crucior, bolum tantum mihi ereptum è faucibus. *Ter. Mi cuoce, che mi sia stato l vato di gola il gran boccone*. Hunc mihi timorem eripe, *Cic. Cat.* Dolorem. *Id. ib.* Philosophiam, quæ lucem rebus eriperet &c. *Id. Nat.* 1. Eripere alicui potestatem hominis aspiciendi. *Id. Am.* Cæsar Dejotaro regnum eripuit. *Id. Div.* Sed vereor, nè causa regia à nobis eripiatur. *Id. Fam.* 1. Quum ergo me è conspectu vestro eripuissem. *Id. p. Sest. Essendomi partito &c.* Eripe, nate, fugam. *Virg. En.* 2. *Fuggi*. Omnem eripiam nubem &c. *Id. ib. Toglierò via &c.* Cuilibet hic fasces dabit, eripietque curules. *Hor.* 1. *ep.* 6. Eripitur persona, manet res. *Lucr.* 3. *Si toglie la maschera &c.* Orationem mihi ex ore eripis. *Plau. Tu interrompi il mio ragionamento*. Primamque (vocem] ab ore loquentis eripuit Pater. *Virg. En.* 7. *Gli tolse di bocca la parola*. Nox iter eripiet, *Luc.* 1. *Ci nasconderà la strada*. Eripiet me vobis summus, *vel* supremus dies. *Suet. La morte mi toglierà da voi*. Humanis ereptus in flore ætatis. *Curt. Morto giovane*. Ereptus oculis. *Ovid. Her* 10. *Sparito &c.*

2 *Per liberare, campare, sottrarre*. 3. 6. *a.* Eripere aliquem malis. *Virg. En.* 6. Heu fuge, nate Deâ, teque his, ait, eripe flammis. *Id. ib.* 2. Eripite nos ex miseriis, eripite &c. *Cic. de Or.* Si quis eum casus ex periculo eripuerit. *Id. p. Cl.* Ereptus *part.* Vita multis suppliciis erepta. *Id. Cat.* Ereptus periculis. *Virg. En.* 3. Vita Sex. R. de manibus sectorum erepta, *Cic. p. S. R.* Urbem ex totius belli ore, ac faucibus ereptam. *Id. pro Arch.*

Erivo p. l. as, &c. *Scolare per condotti, votare*. 1. *a*. Pluvias Autumni aquas erivari convenit. *Plin.* 17. 26. *Salmas. leg.* Eriguare.

Erodo p. l. is, rosi, rosum p. l. *Rodere, rosicare*. 1. *a*. Teneras audens erodere frondes Vermis. *Col.* 10. Res erosa sale. *Plin.* 12. 9.

Erogito p. b. as, &c. *Dimandare con istanza, e spesso*. 6. *a. e abl. con ex*. Erogitare volo ex hac statua, quid factum sit filio meo. *Plaut. Capt.* 3. 1.

Erogo p. b. as, &c. *Distribuire, dispensare, spendere*. 1. 3. *a*. Erogare pecunias ex ærario. *Cic. in Vat.* Unde in eos sumptus pecunia erogaretur. *Liv.* 1. 21. Quanta autem pecunia penderetur, si omnium nomine &c. erogaretur. *Cic. Q. Fr.* Erogatus *part.* Pecunia publica ex ærario erogata. *Id. Ver.* Ostendam multas pecunias isti erogatas. *Id. ib.* 5. Erogatus precibus. *Apul.* 5. *Met. Pregato &c.*

Erro, as, &c. *Errare, vagare, andar errando, ò vagando, trasviarsi. n. ass. ed abl. con in, ò ab, overo puro*. Ignari hominumque, locorumque erramus. *Virg. En.* 1. Ille meas errare boves permisit. *Id. Ecl.* 1. Errat suis sedibus Rex, *vel* imperium. *Claud. Và ramingo dal suo regno &c.* Errant Planetæ, *vel* stellæ in Cœli orbes. *Virg.* Errare viâ. *Id. Smarrir la strada*. Nè vagari, & errare cogatur oratio. *Cic. de Or.* Arpini volo esse, deinde circum villulas nostras errare. *Id. Att.* Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. *Virg. Ecl.* Errat & in Cœlo Ceres. *Ovid. Fast.* 4. *Gira per il Cielo &c.* Qui miser in campis mœrens errabat Aleis. *Cic. Tusc.* 3. Stellæ errantes. *Id. Nat.* Sidera errantia. *Plin.* 2. 6. Hederæ errantes. *Virg. Ecl.* 4. Errans, & vaga sententia. *Cic. Nat.* Domus errantes. *Lucan.* 1. Oculi errantes. *Cic. de Ar.*

2 *Per peccare, commettere errore, fallare, ingannarsi, essere in errore, sbagliare. n. ass. ed abl. con in, ò puro; ed acc. con in*. Errare in amicitia, in nomine, &c. *Hor. Cic.* Malo in hanc partem errare, quàm &c. *Id. Fam.* Honestius est illis ducibus errare, quàm hoc magistro erudiri. *Id. pro Cor. Balb.* Me cum Socrate, & Platone errare patiantur. *Id. Or.* Sed in hoc errat uno. *Id. Ver.* Fac in hoc me errare. *Id. p. Cec.* Natura nonnunquam errans in alienos fœtus. *Liv. Tralignante &c.* Cujusvis est hominis errare. *Cic. Phil.* Tu erras probè, *seu* longè, vehementer, *aut* valdè, *aut* procul. *Plaut. Cic. Tù t' inganni grandemente*. Erras tota re. *Cic. Phil.* 2. *Erri all' ingrosso*. Quid tu his rebus credis fieri? totâ erras viâ. *Ter. Eun.* 2. 2. Errare toto Cœlo. *Macrob.* 3. *Satur.* 12. Teneo quid erret. *Ter. Andr. Sò in che sbaglia*. In eo non tu quidem totâ re, sed temporibus erras. *Cic. Erri nel calcolo de' tempi*. Ille de nostris verbis errat. *Ter. Heaut. Egli erra per le parole dette da noi*. Erro, quam insistas viam. *Plaut. Mil.* 3. 1. *Non sò &c. Si truova appo i poeti* Erratus *partic. pass. nel sentimento di* pererratus (i. *trascorso*.) Protinus erratis læti vescuntur in agris. *Ovid. Fast.* 3. Errata littora. *Virg. En.* 10. Immensum est, erratas dicere terras. *Ovid. Fast.* 4. Errasso *pro* erravero. Et si quid usquam errasso &c. *Sophoc. ap. Heins.*

Erubesco, is, rubui, s. s. *Arrossire, arrossare, vergognarsi, aver vergogna. n. ass. ed abl. con in, ò l' infin.* Erubuit (adolescens): salva res est. *Ter. Adel.* 4. 5.

Ei si è arrossito, la cosa và bene. Sensit se totis erubuisse genis. *Ovid. Am.* 2. 8. Epistola non erubescit. *Cic.Fam. & Inv.* Erubuere rosæ, *aut* saxa sanguine. *Ovid.* O rem dignam, in qua omnes erubescant. *Cic. Leg.* 1. Erubescit quid respondeat nescit. *Id. p. S. R.* Nostra nec erubuit sylvas habitare Thalia. *Virg. Ecl.* 6. Et matronales erubuere genæ. *Ovid. Fast.* 2. Non legis Evadnen erubuisse viro. *Id. Trist.* 4. 3. *Essersi vergognata del marito.* Paucitate erubescendum. *Curt.* 4. 5. Erubescere suis flagitiis. *Sen. Fil.* Malis alterius. *Ovid. E coll'infin.* Erubescunt pudici, etiam loqui de pudicitia. *Cic. Leg.* 1. *Si usa pur della* 4. *e talvolta* 2. *n.* Erubescere pauperiem, preces. *Claud.* Non erubescit obscœnas voluptates impudens. *Cic. Non si vergogna lo sfacciato di darsi in preda a' piaceri disonesti.* Nonnunquam accidit, ut in nostra crudelitate aliena studia erubescamus. *Quintil.* 6. 5. Nec erubuit ora vestra. *Cic. in Sal.* Affines te erubescunt. *Id. in Vat. Tù rechi vergogna a' tuoi parenti.* Dignum esse omni malo, qui erubesceret fortunæ. (*genit.*) *Curt.* 5. 5. *Al. però leg.* fortuita. Erubescendus *partic. pass.* Quæ te cumque domat Venus, non erubescendis adurit ignibus. *Hor.* 1. *od.* 27.

Eructo, as, &c. *Ruttare spesso, rutteggiare, far rutti.* *n. ass.* Unde tu nos turpissimè eructando ejecisti. *Cic. in Pis.*

2 *Per mandar fuori, buttar fuori col rutto, ò con impeto, ò senza.* 1. *a.* Tempestas, *vel* pelagus eructat algam in litus. *Col.* Atque omnem Cocyto eructat arenam. *Virg. En.* 6. Ætna ignem eructat, & saxa. *Id.* Ulcus saniem, odorem pestilentem. *Varr.* Catilina bonorum cædem, atque urbis incendia sermonibus suis eructat. *Cic. in Cat. Spesso egli minaccia la strage de' buoni &c.* Eructans *partic. pres.* Saniem eructans, ac frusta commista mero. *Virg. En.* 3.

Erudero p. b. as, &c. *Nettare un campo dalle pietre, levar via la breccia, ò calcinaccio.* 1. *a.* Aures susurronum fæce completas eruderat [*metaf.*] *Sidon. ep.* 7. Eruderatum solum. *Varr. R. R.* 2. 2.

Erudio, erudis p. b. ivi, itum p. l. *Dirozzare, insegnare, ammaestrare, addottrinare, istruire.* 1. 5. *a. ò acc. con ad, ò in, ò l'abl. con de, ò in, ò l'infin. ed appo i Poeti* 4. *a.* Erudire aliquem institutis, & præceptis majorum, *vel* ad instituta majorum. *Cic. de Or.* Philosophia nos primùm ad Deorum cultum, deinde ad jus hominum, tùm ad modestiam, magnitudinemque animi erudivit. *Id. Fin.* Q. Filius puer optimus eruditur egregiè. *Id. Q. Fr.* In patrias artes erudiendus erat [puer]. *Ovid. Her.* 1. Erudio te de Jure civili, *vel* in Jure, in arte, &c. *Cic.* Aliquem artibus, laboribus. *Liv. Cic. Tusc.* Literæ tuæ me erudiant de omni Republica. *Id. Fam. Informami per via di lettere dello stato della Republica.* Ut fierent, oculos erudière suos. *Ovid. Rem.* 2. *Si addestrarono al piante &c.* Aves infirmas mater erudit artes. *Id. Ar.* 2. Belli leges te mater erudiit. *Stat. Teb.* 10. *Si trova con l'infin.* An tristia vincla non erudiunt componere mentem. *Sil.* 11. Eruditus utilia honestis miscere. *Tac. Agr.* 8. Illa etiam (Pallas) stantes radio percurrere telas erudit. *Ovid. Fast.* 3. Athenas erudiendi gratià missus. *Justin.* 17. 3. *passiv.* (i. ut erudiretur.)

Eruditus *part.* Eruditus homo Græcas res [*pro* rebus Græcis.] *Gell.* Eruditus pulvis. *La Matematica.* Nunquam illum eruditum pulverem attigisti. *Cic.* Hermes omnibus eruditus armis. *Marz. 5. 25.* Diuturnâ servitute ad nimiam assentationem eruditi. *Cic. Q. Fr. 1.* C. Marius stipendiis, & legationibus bellicis eruditus. *Cic. p.Corn.* Eruditior *compar.* Nihil exactius, eruditiusque. *Marz. 4.* Tu eruditior, quàm Piso? *Cic. in Pis.* Eruditissimus *superl.* Homo omnium Juris Civilis eruditissimus. *Id. de Or. 1.* Urbs eruditissimis hominibus affluens. *Id. p. Arch.*

Erugo p. l. as, &c. *Levar via le rughe, tor via le crespe, ò grinze, discrespare, distendere. 1. a.* Lilii radices erugant corpora. *Plin. 21. 19.*

Erugo p. l. is, ruxi, ructum, *infin.* erugere p. b. *Ruttare, ò schizzar fuori. n. ass.* Ex fontibus erùgit vis aquæ. *Enn. è ant.* Vinum eructum. *Gell. 11. 7. Vino feccioso, ò acquarello.*

Erumpo, is, rùpi, ruptum. *Uscir fuori con impeto, sboccar fuori, scappar fuori, schizzare, spumare. n. ass. ed abl. con ex, ò ab, ò puro; ed acc. con in, ò ad.* Erupit ignis ex vapørario. *Cic. Q. Fr.* Ignes, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. *Id. Ver.* Erumpit Hercules ab oris Stygiis. *Ovid.* Erumpit lacryma, gemitus, fœtus, rosa calyce, mugitus fluvio, sagitta nervo, fulmen, ventus, aqua per fontem. *Plin. Cic. Virg.* Erumpunt apes. *Col.* Cives portis ad pugnam. *Virg.* Erumpunt sæpe vitia amicorum, tùm in ipsos amicos, tùm in alienos. *Cic. Am.* Quum illa conjuratio ex latebris erupisset. *Id. p. Sest.* Ut odia occulta Civium in optimi cujusque fortunas erumperent. *Id. p. Mur. Si scaricassero contro &c.* Quomodò risus existat, atque ita repentè erumpat. *Id. de Or.* Vereor, nè illhæc fortitudo in nervum erumpat denique. *Ter. Phorm. 2. 1. Temo, che cotesta bravura non vada à fini e in una prigione.* Furor, biennio antè conceptus, erupit in meo Consulatu. *Id. p. Syl.* Veteris furoris & audaciæ maturitas in nostri consulatùs tempus erupit. *Id. Cat. 1.* Erumpat aliquandò vera, & me digna vox. *Id. Phil.* Bizantii Pontum armatum, effervescentem in Asiam, atque erumpentem, sustinuerunt. *Id. de Prov.* Erupit in actum diu collecta improborum vis. *Id. p. Dom. Scappò fuori la rabbia già lungo tempo raccolta.* Erumpere in navim. *Lucan. Lanciarsi dentro la nave.*

2 *Per sortire, ò far sortite contro l'inimico. n. ass.* Quò paratiores essent ad insequendum omnes, sive noctu, sive interdiu erumperent. *Cæs. B. C. 1.*

3 *Per cacciare, ò spinger fuori, trar fuori. 4. n.* Erumpunt se portis foràs. *Cæs. B. C. 2. Escono con gran calca fuori delle porte.* Erumpunt sese diversi radii inter nubila. *Virg.* Terra erumpit fontibus liquores. *Tib.* Nè in me stomachum erumpant, quum tibi sint irati. *Cic. Att. 16. Sfoghino contro di me lo sdegno &c.* Et caput, unde altus primùm se erumpit Enipeus. *Virg. Georg. 4. La sorgiva da cui scaturisce &c.* Ventique frigido se ab axe eruperant. *Varr. Marcip.* Æstiferos validis erumpit flatibus ignes. *Cic. in Arat.* Liceat mihi erumpere hoc gaudium? *Ter. Eun. 3. 5. Saranmi lecito hormai di sfogar questa allegrezza?* Erumpitur foràs, *pro* erumpit. *Lucr. 6.* Erupturus *part. fut.* Bellum magnum videtur in Italiam erupturum. *Cic.*

Cic. Att. 6. Hæc dominatio quorſum eruptura ſit, horremus. *Id. ib. 2.* Videbam, illud ſcelus erupturum aliquandò ad perniciem Civitatis. *Id. Aruſ.* Eruptus *part. pret.* Faucibus eruptos iterum vis evomat ignes. *Lucr. 1.*

Erunco, as, &c. *Levare, ò tirar via l'erbe cattive, roncare, purgar con la ronca. 4. n.* Omnes alterius generis herbas eruncato. *Col. 2. 11.*

Eruo *triſyll.* is, erui, erutum p. b. *Trarre, ò cavar fuori. 1. 3. a. ed abl. con ex, ò puro; ed acc. con in.* Eruere aliquid ex tenebris. *Cic. in Rul.* Aurum terrâ, *vel* è terra. *Ovid.* Scrutari jocos, ex quibus argumenta eruamus. *Cic. de Or. 2.* Tibi illum reperiam, niſi in Dalmatiam aufugerit: & inde tamen aliquandò eruam. *Id. Fam.* Eruere aliquem mediâ turbâ. *Hor.* Ipſe ſibi oculos eruat, ut omnes cæci ſint. *Lattan. Per diſſuadere.* Fanum fieri volo: neque hoc mihi erui poteſt. *Cic. Att. 12. Per diſſotterrare.* Aliquem mortuum erutum eſſe. *Id. Div. 1.*

2 *Per diſtruggere, rovinare, ſpiantare. 1. a. ed abl. con ex, ò ab.* Eruere urbem, è ſedibus populos. *Virg.* Trojanas ut opes, & lamentabile Regnum eruerint Danai. *Id. En. 2.*

3 *Per ritrovare inveſtigando. 1. a.* Reliqua curâ, & cogitatione eruuntur. *Cic.* Si quæ Græci ſcriptores prodiderunt, eruere conor. *Id. Tuſc.* Sicunde potes, erue. *Id. Att.* Erue obſcura. *Id. Fin.* Erutus, & Eruendus *partic. paſſ.* Radicibus eruta pinus. *Virg. En. 5.* Erutum aurum terrâ. *Stat. 4. Sil. 7.* Sententiæ ex abdito erutæ. *Cic. Fin.* Ex annalium vetuſtate eruenda eſt memoria nobilitatis tuæ. *Id. pro Mur. Non ſi uſa il partic. fut. att.* Eruturus.

Eſcendo, is, &c. *Lo ſteſſo, che* Aſcendo. *1. a.* Legati Aſiam petentes protinus Delphos quum eſcendiſſent. *Liv. 29. 11.* Hic in navim omnibus ignotus eſcendit. *Nipot. Temiſ. 8.* Ut omnes ſimul in roſtra poſt meridiem eſcenderent. *Cic. Off. 3. Gruter. e P. Vittor. var. lett. l. 5. 3. dicono aver gli antichi adoprato* Eſcendo *in vece di* Aſcendo, *e Liv. 8. 1. in luogo di* Deſcendo: Ubi illud ſignum defoſſum erit, eò Magiſtratum R. eſcendere fas non eſſe. *Mà non è in uſo.*

Eſco, as, &c. *Paſcerſi, n. aſſ.* Ciconiæ ſerpentes, eſcandi gratiâ, inſectantur. *Solin. 53.*

Eſco, is, it, *pro* Ero, is, it. *Azzio. E così* Obeſcit, prodeſcit, ſupereſcit, *pro* oberit &c. *E' antico.*

Eſito p. b. as, &c. *Mangiar ſpeſſo. 1. a.* Furfureum panem eſitare. *Gell. 11. 7.* Eſitare ex animalibus. *Id. 4. 11.* Nihil ſitiſſe in prandio, eſitaviſſe. *Scalig.*

Eſt, erat, fuit. *Appartenere, eſſer ufficio. imperſ.* V. Sum.

Eſtur *pro* editur &c. *verbo ſemplice.* V. Edo.

Eſurio, eſuris p. b. ivi, itum p. l. *Affamare, aver fame, ò voglia di mangiare. n. aſſ.* Noſtri milites facilè algere, & eſurire conſueverunt. *Cel. à Cic. Fam. 8.* Ridiculus æquè nullus eſt, quàm dum eſurit. *Plaut. Stich. 1. 7.* Eſuriens *part. preſ.* Nunquam videlicet ſitiens biberat, aut eſuriens ederat. *Cic. Tuſc.* Eſurientibus cæteris, nunciatur &c. *Id. Div.* Pullum ſuſtulit eſuriens. *Hor. 1. Sat. 4.* Græculus eſuriens. *Juv. 3.*

2 *Per appetire*. 1. *a*. Nil ibi quod nobis esuriatur, erit *pro* à nobis. *Ovid. de Pont.* 1. *Non vi sarà cosa, che sia da noi bramata*.

Evacuo, as, &c. *Evacuare, votare*. 1. *a*. Aut in fico duplici ad evacuandam alvum. *Plin.* 20. 7.

Evado p. l., vasi, vasum p. l. *Scampare, ò campare, fuggire, scappare*. *n. ass. ed abl. con ex, ò ab; ed acc. con in, ò* 4. *n*. Evadere è manibus hostium. *Liv.* Ex judicio. *Cic. Ver.* Ab improbis judicibus. *Id. Tusc.* Ex naufragio in terram, *vel* in tutum. *Liv.* Ex morbo. *Cic. Div. Guarire &c.* Evadit navis ex periculo, exercitus ex insidiis. *Id. Div.* Ex abditis sedibus in loca clara. *Id. Nat.* Animus ex corpore. *Id. Sen.* Evadere discrimen, mortem, hostes, &c. *Tac. Virg.* Nostrasne evadere demens sperasti, te posse manus? *Virg. En.* 9. Ut tandem ante oculos evasit, & ora parentis. *Id. ib.* 2. *Subito che comparve &c.* Amici evasissent ex balneis. *Cic. p. Cel.* Abiit, excessit, evasit, erupit. *Id. Cat. Sparì &c.* Paucos qui ex fuga evaserant, reliquerunt. *Cef. B.G.* 3. Evadere furorem alicujus. *Sil.* 2. Nusquam evades, nè te, *vel* quin te sacrificem. *Plau. Non potrai sfuggire, ch' io non ti scanni*.

2 *Per finire, terminare, ò svanire*. *n. ass. ed acc. con in*. Evasit spes vana. *Liv.* Nimia illa licentia in magnum malum evadet. *Ter. Adel.* 3. 4. Pestilentia in morbos longiores evasit. *Liv.* Quoad audiamus, hæc, quæ commota sunt, quorsum evadant. *Cic. Att.* 16. Intelligo hercle, sed quî evadas, nescio. *Plau. Pen.* 1. 1. *Non sò dove tu vada à battere con le tue parole*. Huc tandem evasère tot beneficia mea. *Sall. Jug. Quà alla fine vennero à terminare &c.*

3 *Per salire, montare con difficoltà, ò arrivar salendo*. *n. ass. ò* 4. *n*. Evadere in, *vel* ad muros, in cacumen montis, ad fastigium domûs. *Liv.* 4. Evadere ardua. *Id.* Evado ad summi fastigia culminis. *Virg. En.* 2. Jam vada Cephisi, Panopesque evaserat arva. *Ovid. Met.* 3. 1. *Avea oltrepassato &c.* Evaditque celer ripam irremeabilis undæ. *Virg. En.* 6. *Valica frettoloso all'altra sponda &c.*

4 *Per diventare, divenire, riuscire*. 1. *n*. Perfectus Epicureus evaserat. *Cic. Brut.* In dicendo pauci digni nomine evadunt. *Id. cl. Or.* Sumptu jam nepos evadit Scaptius. *Id. Att.* 6. *Fallisce &c.* Id, quod somniamus evadere. *Id. Div.* Eadem somnia aliis aliter evadunt: iisdem non semper eodem modo. *Id. ib.* 2. Cui somnium evasit. *Id. ib.* Si quando aliquod somnium verum evaserit, *Id. ib.* E Philosophorum scholis, tales ferè evadunt. *Id. cl. Or.* Evadere in bonum, *vel* malum hominem. *Liv.* Quod prædictum erat, evasit. *Cic. Div.* Evasti *pro* evasisti. *Hor.* 2. *Sat.* 7. Evasset *pro* evasisset. *Sil.* 15.

Evagino p. l. as, &c. *Sguainare*. 1. *a*. Ipse gladio suâ sponte evaginato, vulneratus. *Giustin.* 1. 9. Evaginato gladio aliquem persequi. *Hig. F.* 164.

Evagor p. b. aris, atus. *Vagare, andar vagando, ò vagabondo, trascorrere, ò uscir di proposito*. *d. ass.* Sæpè Nilus evagatur. *Plin.* Evagatur in luxuriam prævalens vitis. *Col.* Evagata est latè vis morbi. *Liv. Il male s'è dissipato per tutto*. Verùm hactenus evagari satis fuerit. *Quintil.* 2. 4.

Diver-

Divertire dal proposito &c. Nam qui appetitus longiùs evagantur. *Cic. Off.* 1. *S'avanzano più del dovere &c.* Nullo circà ad evagandum relicto spatio. *Liv.* 2. 2.

Evaleo, evales p. b. valui s. s. *Ingagliardirsi, potere, valere, pigliar forza, aver balìa, ò possanza. n. ass. e l' infin.* Sed non evaluit meditari cuspidis ictum. *Virg.* Pocula, lethalesque manu componere succos evaluit. *Stat.* 1. *Syl.* 2. Flagella evaluerunt pedes binos. *Plin.* 17. 15. *I tralci son cresciuti due palmi.*

2 *Per valere, valutarsi.* Ea margarita centies Sestertiûm evaluit. *Macrob.* 3. *Satur.* 17. *Quella perla si valutò cento sesterzj.*

Evalesco, is, valui s. s. *Ristorarsi, rinvigorirsi, ripigliar forza, e vigore. n. ass.* Natura adjuta curà magis evalescit. *Quint.* 2. 8. Myrtus flaccida evaluit. *Plin.*

Evallefacio, facis p. b. feci p. l. factum. *Cacciar fuori.* 1. *a.* Retrimenta cibi, quæ exierant per posticum, evallefecerunt. *Var. ap. Non.*

Evallo, as, &c. *Cacciar fuori.* 1. *a.* Foras nos evallaverunt. *Var. ap. Non.* 2. *E' antico.*

Evallo, is, s. p. *infin.* evallere p. b. *Vagliare, crivellare.* 1. *a.* Triticum ante perfundi aquà mundà jubet, postea evalli. *Plin.* 18. 10.

Evanesco, is, nui s. s. *Svanire, svaporare, andar in fumo, sparire, risolversi in nulla. n. ass. ed abl. con ex, ed acc. con in.* Evanuit dolor, spes, vis, glacies, pruina, nubes, ardor animi, virtus herbarum, memoria rei alicujus. *Ovid. Cic.* Evanescere paulatim, stinguique colorem. *Lucr.* 2. Nè cum poeta scriptura evanesceret. *Ter. Hec. prol.* Herilli sententiæ evanuerunt. *Cic. Tusc.* Sin, ut scribis, ista evanuerint, videbimus. *Id. Att.* 4. 3. Imago evanuit ex oculis in tenuem auram. *Virg. & Ovid. Fast.* 2. *Si disfece in aria quella sembianza.* Penè evanuerat Hortensius. *Cic.* *Erasi quasi svigorito Ortensio.* Is orationes reliquit, quæ jam evanuerunt. *Id. cl. Or.* Vinum evanescit vetustate. *Id. Div.* 1. *Perde il vigore.* Evaniturus *partic. fut. att.* Evanituras brevi religiones falsas. *Lattan.* 5. 4.

Evanno, as, &c. *Sventolare, vagliare, ò rimuovere.* 1. *a.* Ut quod levissimum est in eo, evannetur foràs, extra aream. *Varr. R. R.* 1. 52. Evannetur, & meà ocyus operà ut fiat, fecero. *Pompon. Pan. ap. Non. Passer. però vuole che sia della* 3. *conjugazione.*

Evaporo p. l. as, &c. *Svaporare. n. ass. e* 4. *n.* Calor olim acrior exhalatus per tempora evaporavit. *Solin.* 8. Id in ea levissimum est, quod evaporatur. *Gell.* 19. 5.

Evasto, as, &c. *Dare il guasto.* 1. *a.* Hostes omnia evastaverunt. *Liv.* 10. 15.

Eveho, is, vexi, vectum. *Portar fuori, condur fuori, trasportare.* 1. *a.* Omnia ex fanis plostris evecta, asportataque. *Cic. Ver.* 1. Evehere aquas ex planis locis. *Liv.* 1. Evehi equo extra aciem. *Id.* 1. *Uscir del campo à cavallo.* Ubi primùm tranquillitas maris in altum evexisset. *Id.* 25. *Avendoli trasportati ad alto mare.* Thus evehitur per vicum tramite angusto. *Plin.* Evehat me æstus regionibus Italiæ. *Prop.* (*pro* in regiones). Pagina evecta est gyros præscriptos. *Id. Hà trascorso &c. Al.* Sevecta est gyro. Ut semel è Pireæo Eloquentia evecta est. *Cic. cl. Or.* 2 *Per*

2 *Per inalzare, sollevare*. 1. *a*. Pauci, quos ardens evexit ad æthera virtus. *Virg. En.* 6. In Cœlum evehere aliquem. *Juven.* Quem usque in tertium Consulatum amicitia Principis evexerat. *Velle*. 2. 90. Evectus in auras æthereas. *Claud.* In id evectus, supra quod ascendi non potest. *Velle*. 2. 53.

Evello, is, velli, vulsum. *Svellere, divellere, sterpare, sbarbare, diradicare, spiccare*. 1. 3, *a. ed abl. con ex, ò puro*. Evellere mala radicitus. *Lucr.* Spinas animo. *Hor.* Tela membris confixis. *Lucan.* Sagittâ ictus est, quam Philippus evellit. *Curt.* 4. 6. Hunc sibi ex animo scrupulum, ut evellatis, postulat, *Cic. p. S. R.* Evelli jussit hastam. *Id. Fin.* Evellere radices. *Id. Att.* 11. Omnem eorum importunitatem ex intimis mentibus evellisset vis orationis tuæ. *Id. de Or.* Pollicibusque meas pugnabam evellere fauces. *Ovid. Met.* 9. 1. *Liberare*. Evellere plantam cœno. *Hor.* Sese ex cœno vitiorum. *Plin. Sfangarsi da' vizj*. Opinionem aliquam ex animis hominum. *Cic. p. Cl.* Opiniones insitas, & inserere novas. *Id. de Or.* Evellere se ex complexu parentis. *Id.* Evellere sibi capillum luctu. *Id. Tusc.* 3. Linguam alicui. *Id. de Or.* Sinu matris evulsi filii. *Sen. Med.* Arbor excisa, non evulsa. *Cic. Att.* 15. 4. Consules non modò ex memoria, sed etiam ex fastis evellendi. *Id. p. Sest.* Quæ evellenda, & extrahenda penitus sunt. *Id. Tusc.*

Evenio, evenis. p. b. eveni p. l. eventum. *Venire, accostarsi*. *n. ass. ò* 3. *n.* Quum ille rus evenerit, eum ad te remittam. *Plaut. Cas.* 2. 8. Hæc bona à me tibi eveniunt. *Id.* Eam eventuram Capuam salvam, & sospitem. *Id. Rud.* 3. 2.

2 *Per andar à terminare, riuscire, aver esito: ò venir fuori*. *n. ass.* Virtus, licet profundo mersa, pulchrior evenit. *Hor.* Hæc blanda dicta quò eveniant, madeo metu. *Plau. Most.* 2. 1.

Evenit p. b. ebat, evènit p. l. s. s. *Accadere, succedere, avvenire, intervenire, occorrere*. 3. *imperf. e l'ut al sub. si usa nel plur.* Hæc mihi evènit servitus. *Plau.* Hæc habitatio bona, fausta, felixque tibi eveniat. *Id.* Hæc non eveniunt sine numine Divum. *Virg.* Magnis viris prosperè eveniunt semper res omnes. *Cic. Nat.* Multis bonis malè evenire, multis improbis optimè. *Id. ib.* Idem ego sum precatus, ut ea res vobis faustè, feliciter, prosperèque eveniret. *Id. Cat.* At certè eò meliùs evenisset. *Id. Tusc.* Alia Romæ, alia Tusculi evenit sæpè tempestas. *Id. Div.* Nihil, ut plerumque evenit, præter opinionem accidet. *Id. p. Pl.* Quæri solet, quid ex quaque re evenerit, eveniat, eventurumque sit. *Id. Inv.* Ex quo eventurũ nostri putant, ut &c. *Id. Nat.* Fortè evenit, ut in Privernati essemus. *Id. de Or.* Nescire ea, quæ eventura sunt, meliùs est, quàm scire. *Id. Div.* Incommoda eveniunt improbis. *Id. Fin.* Auspicia, quæ alicui secunda evenerunt. *Id. Div.* Usu hoc evenit, ut &c. *Id.* Nè idem eveniat in meas literas. *Id.* Hostibus eveniat vacuo dormire cubili. *Ovid.* Evenit, inquirant vitia ut tua rursus & illi. *Hor.* 1. *Sat.* 2. *Chi cerca i fatti altrui, dà motivo di scoprire i proprj.*

2 *Per riuscire, sortire*. 3. *imperf.* Evenit id ex sententia, *vel* præter

ter sententiam, & spem. *Plau.* Evènit lepidè res. *Id.* *La cosa m' è ita bene.*

3 *Per toccare in sorte.* 3. *imperf.* Metello Numidia evènit. *Sall. Jug.* Hostibus meis eveniat vita severa. *Ovid.* Lenta puella. *Prop.* Eventurus *partic. fut.* Spero tibi eventuram hoc anno maximam messem mali. *Plau.* Quibus eventurum est, ut moriantur. *Cic. Tusc.* Tu procul eventura vides. *Tib.* 2. 5. Ut prædici possit quidquid cuique eventurum, & quo quisque fato natus sit. *Cic. Div.*

Eventilo p. b. as, &c. *Sventolare, crivellare.* 1. *a.* Frumenta eventilata mundiora sunt. *Col.* 1. 6. Opes Imperii eventilare. *Sidon.* 1. *ep.* 9. *Dissipare &c.*

Everbero p. b. as, &c. *Battere, percuotere.* 1. *a.* Qui (corvus) os, oculosq; hostis galli rostro, atque alis everberaret. *Quint.* 2. 4. Clypeumq; everberat alis. *Virg. En.* 12. Secretum rei everberavit animum ejus ad inquirendum. *Gell.* *La secretezza del negozio stimolò la curiosità di lui ad informarsene.* Spiritus, quum everberatus cursu parùm libero, incaluit. *Sen.* 5. *Quest. Nat.* 12.

Evergo, is s. p. *Mandar fuori all' ingiù.* 1. *a.* Montes spem faciebant, quia nullos apertos evergerent rivos, occultos continere latices. *Liv.* 44. 33.

Everro, is, verri, versum. *Spazzare, scopare, nettare.* 1. *a.* Stabula frequenter everrenda, & purganda. *Col.* 7. 4. Everrere sermones alicujus. *Sen.* 3. 10. *Esaminar curiosamente le parole dette.* Quam tu domum, quam tu urbem adiisti, quod fanum denique, quod non eversum, atque extersum reliqueris. (*metaf.*) *Cic. Ver.* 2. *Che tù non l' abbi saccheggiato &c.*

Everto, is, verti, versum. *Distruggere, rovinare, gittar à terra, smantellare, subbissare, volger sottosopra, disfare, rovesciare.* 1. 5. *a.* Qui duorum scalmorum naviculam in portu everterit. *Cic. de Or.* 1. Auri navem evertat gubernator, an paleæ, in inscitia nihil interest. *Id. Parad.* Si in ipsa gubernatione negligentia est navis eversa; magis est peccatum in auro, quàm in palea. *Id. Fin.* 4. Evertere, *vel* funditus evertere urbem, domum &c. *Id.* Arcem, statuam, regnum, rempubl. gentem, civitates, leges, spem, amicitiam, arbores, &c. *Id. e Virg.* Aliquem bonis, *seu* fortunis. *Cic.* Fundis, agro, ædibus. *Plau.* *Spogliar uno de' suoi beni, &c.* Nè per summam injuriam pupillum Junium fortunis Patris conetur evertere. *Cic. Ver.* Consilium cæpisti hominis propinqui fortunis funditus evertendi. *Id. ib.* Evertere omnia divina, & humana. *Id. pro Sest.* Inclementia Divûm has evertit opes. *Virg. En.* 2. Sua confirmare, adversarii evertere. *Cic. Brut.* *Ribattere &c.* Definitionem alicujus. *Id. Acad.* *Confutare &c.* Mare, *vel* æquor ventis. *Virg.* *Sconvolgere il mare.* Virtutem. *Cic. Fin.* *Opprimere &c.* Cujus vita, & mores omnem ingenii commendationem evertunt. *Id. cl. Or.* *Oscurano tutta la lode &c.* Urbs excisa, & eversa. *Id. p. Sest.* Eversa provincia. *Id. Att.* *Rovinata.* Homo afflictus, & eversus. *Id. p. Quin.* Eversus fortunis. *Id.* *Impoverito.* Eversa cervix. *Ter. Heaut.* 2. 3. *Collo piegato.* Victa tamen, vinces; eversaque, Troja, resurges. *Ovid. Fast.* 2.

Evestigo p. l. as, &c. *Investigare, cercare con diligenza*. 1. *a.* Tu, Crasse, post evestigata illa fugitivorum arma, ditissimus. *Sen. contr.* 9.

Evibro p. b. as, &c. *Scuotere, crollare*. 1. *a.* Ut excitarentur, atque evibrarentur animi, quod cornua, & litui moliuntur. *Gell.* 1. 2. *Per destare lo spirito guerriero, lo che si fà col suon delle trombe*.

Evigilo p. b. as, &c. *Svegliarsi, destarsi: ò vegghiare, vegliare, star desto. n. ass.* Post somnium evigilavi. *Suet.* Evigilante duce stant acies. *Cat.* Evigilaveram: nuntius à Spurina. *Plin. ep.* 5.

2 *Per attendere, dar opra, industriarsi, ingegnarsi. n. ass.* Aut in quo evigilaverunt curæ, & cogitationes meæ. *Cic. Par.* Messàla tantà est industrià, tantoque evigilat studio, ut &c. *Id. Att.*

3 *Per lavorare, ò studiar vegghiando*. 1. *a.* Quos [libros] studium cunctos evigilavit idem. *Ovid. Trist.* 1. 1. Oratio evigilata (i. elucubrata). *Gell.* Quàm honesta, quàm expedita tua consilia, quàm evigilata tuis cogitationibus. *Cic. Att.* 9. 12. Hæc mihi nox est evigilanda. *Tib. Questa notte l'hò da passar vegghiando*.

Evilesco, is, vilui, s. s. *Avvilirsi, divenir vile. n. ass.* Nullis sordibus pretium caræ pietatis evilescit. *Val. M.* 5. 4. Usque eò eviluit, ut passim, ac palam contemptui esset. *Suet. Claud.* 15.

Evincio, is, vinxi, vinctum. *Legare, annodare*. 1. 5. *a.* Insigni regio [i. diademate] Tiridatem evinxit. *Tac. An.* 6. 42. Evinctus *part. Coronato, legato*. Evinctus tempora ramis. *Virg. En.* 8. Evinctis attollere brachia palmis. *Id.* 5. *En.* Ixion evinctus rotæ celeri corpus. *Sen. Trag.* (*poet. ed è acc. di parte.*)

Evinco, is, vici p.l. victum. *Vincere, superare, avanzare, espugnare, over ottenere, spuntare*. 1. *a. e l'ut dopo.* Evincuntque instando, ut literæ sibi ad Tarquinios darentur. *Liv.* 2. Evincere aliquem precibus. *Sen. Trag.* Somnum, *vel* somnos. *Ovid. Met.* 1. Arbor celso vertice evincit nemus. *Sen. Trag.* Platanusque cœlebs evincet ulmos. *Hor.* 2. *od.* 15. Amnis oppositas evincit gurgite moles. *Virg. En.* 2. Ergo ubi concepit furias evicta dolore &c. *Id. ibid.* 4. Arbor evicta vulneribus. *Id. ib.* 2. *Tagliata &c.* Virtus paulatim evicta senescit. *Sil.* 3. Evincendi autem sunt, quamvis pestiferi, morbi, & propulsandi. *Col.* 6. 5.

2 *Per convincere*. 1. *a. e l'infin.* Multis testibus evictus, orabat &c. *Cic. Ver.* 1. Si puerilius his, ratio esse evincet, amare &c. *Hor.* 2. *Sat.* 3.

3 *Per ricuperare la roba dall'avversario per sentenza di Giudice*. 1. *a. onde* Res evicta. *Cosa, ò roba ricuperata in tal guisa*. *Ulp.* 1. *ff. de evict.*

Eviolo p. b. as &c. *Violare, oltraggiare*. 1. *a.* Quod nolim nostros eviolasse Deos. *Prop. l.* 1. *Eleg.* 7. *Al.* Te violasse. *Al.* evoluisse.

Eviresco, is, virui, s.s. *Divenir verde, ò verdeggiare. n. ass. Var. ap. Non. c.* 2.

Eviro p. b. as, &c. *Castrare*. 1. *a.* Eviravit omnes, Venere vagà, pueros. *Varr. ap. Non.* 1. *Per render molle, effeminato*. 1. *a.* Spadone cum sis eviratior fluxo. *Marz.* 5. *ep.* 42.

Eviscero p. b. as, &c. *Sventrare, sbudellare, sviscerare, cavar le viscere*. 1. *a.* Pedibusq; eviscerat uncis. *Virg. En.* 11. Amnes, excepto Nilo, terram evi-

evifcerant. *Sen. Scavano &c.* Evifceratus *part.* Evifceratum corpus lacerari Patris. *Cic. Tusc.* Ipse fummis faxis fixus afperis, evifceratus, latere pendens. *Id. ib.* Unio è concha evifceratus. *Solin.* 53. *Cavatu fuori &c.* Evifcerandum corpus equuleo eminus. *Prud.* 5. *Rom.*

Evito p. l. as, &c. *Schivare, schifare, sfuggire.* 1. *a.* Evitare cafum, caufas fufpicionum, pugnam, tela. *Cef. Cic. Cat.* Perfonam, quæ officit. *Hor.* Tùm evitare, tùm levare, tùm ferre fapientis eft. *Cic. Am.* Metaque fervidis evitata rotis &c. *Hor. od.* 1. Trifte jaces lucis, evitandumque bidental. *Perf. Sat.* 2.

2 *Per tor la vita, uccidere.* 1. 3. *a.* Evitare aliquem. *Apul.* Hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam evitari. *Enn. ap. Cic. Tusc.* 3.

Eunucho p. l. as, &c. *Castrare affatto.* 1. *a.* Qui fe eunuchat, aut alibi liberos producit. *Varr. ap. Non.* 2.

Evoco p. b. as, &c. *Chiamar fuori, cavar fuori, invitare, adescare, richiamare.* 1. *a.* Evocare aliquem è patria. *Cic. Att.* E *vel* à navi ad cœnam, ad colloquium, in concilium, foràs ad fe. *Plau. Liv.* Num quem evocari hinc vis foras? *Ter. Eun.* 2. 2. Juvenes ftant ad januam duo, qui te magnopere evocant. *Cic. de Or.* Sic te evocabam, ut nihil acrius. *Id. Att.* Evocare hoftes ad pugnam. *Liv. Sfidare il nemico.* Puerum præmiis. *Quint.* Pifcem efcâ. *Sil.* Aliquem Romam, ad caufam dicendam. *Liv. Citarlo à comparire in Roma, per giustificarsi.* Pericles Ephefius Romam evocatus eft, quòd &c. *Cic. Ver.* Magnum numerum equitum Rom. & Decurionum ex Municipiis evocaverat. *Cef. B. G.* 1. *Avea arrolato.* *Onde* Milites evocati. *Cic. Soldati veterani, e giubilati c'han ripigliata la milizia.* Antonium Præfectum evocatorum mifi ad te. *Cic.* 3. *Fam.* 6. Evocare mortuos fepulchris. *Ovid.* Animas Orco. *Virg. En.* 4. Deos. *Liv.* Cum à Rep., cum à negocio omni evocamus animum. *Cic. Tusc.* 1. *Ci distogliamo &c.* Vis earum (vitium) omnis evocatur in palmites. *Plin.* 14. 1. *Si sparge il vigore &c.* Probitas, præmiorum mercede evocata. *Cic. Fin.* *Bontà di costumi praticata per interesse.* Mifericordia evocata oratione *Id. p. Dejot.* *Pietà implorata per suppliche.*

Evolo p. b. as, &c. *Volar fuori, volar via.* *n. ass.* Aquila evolavit ex arbore. *Cic. Leg.* Ut evolare, non excurrere, videretur. *Id. Brut.* Evo lárat jam è confpectu quadriremis. *Id. Ver.* *S'era dileguata dagl' occhi.* Quem illi effe in principibus facilè funt paffi, evolare altiùs certè noluerunt. *Id. Fam.* 1. *Non vollero ascendesse à gradi maggiori.*

2 *Per fuggire, schivare, scampare, uscire, liberarsi.* *n. ass. ed abl. con ex*, § 4. *n.* Ex iftorum infidiis, ac mucronibus eripiar, atque evolem. *Cic. p. Mur.* Sociorum ambuftus incendio, tamen ex illa flamma periculoque evolavit. *Id. Ver.* 3. Evolet hic ex veftra feveritate. *Id. ib.* Cupere aliquà evolare fi poffet. *Id. ib.* Quin hinc evolare ipfe cupio, & aliquò pervenire. *Id. Fam.* 7. Hinc, iftis invitiffimis, evolabo, atque utinam ad Curionem. *Id. Att.* 10. Conful exanimatus evolat à Senatu. *Id. pro Sest.* Tantus curfus verborum fuit, fic evolavit oratio, ut &c. *Id. de Or.* 1. Quum rus ex Urbe, tamquam ex vinculis, evolaviffent. *Id. ib.* 2. Qui ex

corporum vinculis, tamquàm ex carcere evolaverunt. *Id. Som.* Quorum animi, spretis corporibus evolant, & excurrunt foras. *Id. Div.* 1. Quam poenam, si tùm aliorum opibus, invitissimis vobis, evolarunt &c. *Id. Pr... Schivarono il gastigo &c.*

3 *Per rubare, rapire, involare, (e deriva da* vola, æ, *la palma della mano) 3. a. così 'l Passer.* Cistellam hìc mihi adolescens evolavit. *Plau. Cist.* 4. 2. *mà 'l Lambino così*. Cistellam [*sup.* quærito] hìc mihi, adolescens, evolavit. *Ella, ò giovane mi si è quì fuggita. Al.* Cistella mihi hìc, mi adolescens, evolavit. *Onde il testo è dubbio.*

Evolito p. b. as, &c. *Volar fuori spesso. n. ass.* Per quas, ad requirendos cibos, evolitant. *Col.* 8. 8.

Evolvo, is, volvi, volutum p. l. *Svolgere, disvolgere, rivolgere, voltare.* 1. *a.* Evolvere saxa lacertis. *Lucan.* 3. Undas, *seu* fluctus. *Sen. Trag.* Annales, fastos. *Ovid.* In poetis evolvendis tempus consumere. *Cic. Fin.* Naturam rerum evolvere. *Id. Acad.* 6. *Esaminare.* Evolvi diligenter ejus eum librum, qui est de Animo. *Id. Tusc.* 1. Evolvi volumen epistolarum tuarum. *Id. Att.* 9. Evolvere pensa. *Catul. Filare.* Debuerant fusos evoluisse suos. *Ovid.* In mare se fluvii evolvunt. *Virg. En.* 7. 5. Danubius sex fluminibus in Pontum evolvitur. *Plin.* 4. 12. *Si scarica &c.*

2 *Per ispiegare, sviluppare, scoprire, svelare, palesare.* 1. *a.* Evolvere id, quod involutum est. *Cic. Top.* Totam hanc deliberationem evolvis accuratiùs in literis. *Id. Att.* 9. Cujus ego criminis neque principium invenire, neque evolvere exitum possum. *Id. p. Cel.* Si quis voluerit animi sui complicatam notionem evolvere. *Id. Off.* Quare ego nunc nequeo totos evolvere cursus. *Id. Arat.* Prisca recensitis evolvite sæcula fastis. *Claud. Eutr.* Evolvere versus. *Ovid.* Carmina. *Virg.* Fraternas acies, Thebasque fontes. *Stat. Dir cantando &c.* Ego nullo possum remedio me evolvere ex his turbis. *Ter. Phor. Non trovo modo d'uscire &c.* Evolvere alicunde argentū alicui. *Plau. Pseud.* 1. 3. *Buscar danari per qualche via &c.* Evolvere somnium, *vel* promissa somnii. *Sil. Riandar con la mente il sogno passato.* Flevisse, & gelidis hæc evolvisse sub antris. *Virg. Georg.* 4. Evolutus *part.* Evoluta serpens, & ex oculis elapsa. *Liv.* 26. Evolutum furfure panicum. *Col.* 2. 9. *Conciato, spulato.* Aliquandò te evolutum illis integumentis dissimulationis tuæ, nudatumque perspicio. *Cic. de Or.* 2. *Sviluppato &c.* Homo evolutus bonis. *Sen. ep.* 75. *Privato della robba.* Spe est evolutus. *Fam. Stra. Ei cadde di speranza.* Evoluam [*di* 4. *sill.*] *Cat.* & evoluisse, *di* 5. *per Dieresi, disse Ovid. come sopra.*

Evomo p. b. is, vomui, vomitum p. b. *Vomitare, gittar fuori, ò rigettare.* 1. *a.* Ætna ignes evomit. *Sil.* Conchas concoquere & eas postea evomere. *Cic. Nat.* 2. Ingentem fumum evomit. *Virg. En.* 8. Evomuere fretum contorti verticis undæ. *Lucan.* 4. Non vereor, nè odio inflammatus hæc in illum evomere, videar. *Cic. p. Mil.* Ut iram hanc in eos evomam omnem. *Ter. Adel.* 3. 2. Apud quem evomat virus acerbitatis suæ. *Cic. Att. Con cui sfoghi il veleno della sua rabbia.* Acceptâ, & devoratâ pecuniâ, Uticanorum C. talenta evomere, non poteras. *Id. in Pis. Non potevi pa-*

gare &c. Lætor quòd Resp. tantam pestem evomuerit, forasque ejecerit. *Id. Cat. Ch'abbia rigettato quell'Uomo nocivo, come la peste.* Evomit se Nilus in mare. *Plin. 5. 9. Sbocca &c.* Senex evomit ex ædibus lenonem. *Plau. Lo caccia via fuor di casa.* Onus evomitura per auras. *Mantuan. ap. Cav.*

Evulgo, as, &c. *Divolgare, pubblicare*, 1. *a.* Civile Jus repositum in penetralibus Pontificum evulgavit. *Liv. 9. 46.*

Exacerbesco, is, cerbui, s.s. *Inacerbire, farsi aspro, ed acerbo, ò burbero. n. ass.* Quis est tàm mitis, quin aliquandò exacerbescat? *Apul. Apol.*

Exacerbo, as, &c. *Esasperare, inasprire, attizzare, provocar à sdegno.* 1. *a.* Exacerbare aliquem, *vel* iram, *aut* superbiam alicujus. *Liv.* Atque eo quidem nomine omnes, qui ubique erant, exacerbavit. *Suet. Galb. 16.* Auxit sævitiam exacerbatus indicio de morte filii. *Id. Tib. 62.* Infestiùs Papirium exarsurum, agitatum contentione ipsà, exacerbatumq; *Liv. 8. 33.*

Exacesco, is, acui, s.s. *Inacetire, ò inagrire, farsi aceto perfetto. n. ass.* Deinde quum exacuit, & remisit liquorem. *Col. 12. 17.*

Exacuo, is, acui, acùtum. *Aggu**z**zare, assottigliare, far aguzzo, ò acuto, affilare, ò arrotare bene.* 1. *a.* Exacuunt alii vallos, furcasque bicornes. *Virg. Georg. 1.* Ipse ruit, dentesque Sabellicus exacuit sus. *Id. ib. 3.* Spiculaq; exacuunt rostris. *Id. ib. 4.* Clodius ad statum nostrum labefactandum mucronem Tribunitium exacuit. *Cic. Leg. 2.* Quum homo exacuerit illam ingenii aciem ad bona diligenda, & rejicienda contraria. *Id. ib.* Exacuere visum, *sive* aciem oculorum. *Plin. Assottigliar la vista.* Sapor dulcis, *vel* acer exacuit palatum. *Ovid. Aguzza l'appetito.* Nasturtium exacuit animum. *Plin. 20. 13. L'Acetosa assottiglia l'intelletto.* Falces exacutæ. *Plin. 17. 28.* Exacutior in mucronem fastigiata. *Id. 18. 18.*

2 *Per incitare, spronare, pungere.* 1. *a.* Nec magis ad eos deterrendos qui non possent, quàm ad vos, qui possetis, exacuendos, accommodavi orationem meam. *Cic. de Or. 1.* Velim cohortere, & exacuas Cluntium. *Cic. Att. 12.* Sollicitudines meas quotidie magis tua merita exacuunt. *Plan. à Cic. Fam. Li tuoi benefizj accrescono sempre più la mia premura di corrispondere ad essi.*

Exædifico p. b. as, &c. *Edificare, fabricare.* 1. 3. *a.* Mundus divino consilio exædificatus. *Cic. Att.* Navis publicè exædificatur. *Id. Ver.* Quod oppidum Labienus constituerat, suàque pecuniâ exædificaverat. *Cæs. B. C. 1.* Villæ in Urbium modum exædificatæ. *Sall. Cat.* In nostris sedibus exædificatum Templum licentiæ. *Cic. Leg.*

2 *Per fabricar compitamente, finir di fabricare.* 1. *a.* Non gravere exædificare id opus quod instituisti. *Cic. de Or. 1.* Qui exædificasset suam inchoatam ignaviam. *Plau. Trin. 1. Avrebbe compita l'incominciata sua dissolutezza.*

3 *Per cacciar via di casa, ò privar della casa.* 1. *a.* Nam exædificasset me ex his ædibus. *Plaut. Trin. 5. 2. è antico.*

Exæquo, as, &c. *Adeguare, aggudgliare, ragguagliare, uguagliare, pareggiare, appa-*

appareggiare, *aggiustare*. 1. 3. *a*. Pecunia omnium dignitatem exæquat. *Cic. Att.* 4. 14. Mors exæquat omnia. *Sen.* Exæquare quempiam alteri, laudibus, titulis, &c. *Liv.* Exæquare se cum inferioribus. *Cic. Am.* Iste omnia jura pretio exæquavit. *Id. Ver.* Pompejus, neminem dignitate secum exæquari, volebat. *Cæs. B. C.* 1. Militibus exæquatus labor est cum Imperatore. *Sall.* Exæquato periculo, militibus amplior animus fuit. *Id. Fatto già commune ad ambedue le parti il pericolo, crebbe il coraggio a' soldati*. Nos exæquat victoria cœlo. *Lucr. La vittoria c'insuperbisce*. Reliqui duo plebi sic exæquantur, ut &c. *Cic. Att.* 4. Vereor, nè, quia complures tibi præcipuè commendo, exæquare videar, ambitione quadam, commendationes meas. *Id. Fam.* 13. Deus exæquat præmia meritis. *Claud. Dà giusto premio*. Exæquanda sunt facta dictis. *Sall. Cat. De' dirsi la verità &c.* Quod negotio diminutum fuerit, exæquabimus industrià. *Heren. Supplirem coll'industria quel, che mancherà*. Superiorem esse contra improbos minus est negocii, quàm bonis exæquari. *Cic. post Red.* Cortex cum cortice exæquatus. *Var. R.R.* 1. Exæquata certamina belli. *Lucr.* 5.

Exæstuo, as, &c. *Ribollire*, *bollir grandemente*, *gorgogliare*, *ondeggiare*, *tempestare*. *n. ass.* Exæstuare super fretum. *Curt.* 4. 2. Ætna exæstuat imo fundo. *Virg.* Mare, *vel* unda ima exæstuat verticibus. *Id.* Ignis læsus exæstuat acriùs, *vel* acrior. *Ovid.* Exæstuat mens irà. *Virg. En.* 9. Rex irà tumidà. *Ovid. Met. Ribolle di sdegno*.

Exævio, is, ivi, itum p. l. *Mitiga si*. *n. ass. V.* Exsævio.

Exaggero p. b. as, &c. *Accumulare*, *ammucchiare*, *ammassare*, *accrescere*, *aumentare*, *ò amplificare*, *esaggerare*, *aggrandire*. 1. *a*. Exaggerando, aliam accumules. *Plin.* 19. 8. Rem familiarem omni ratione exaggerare. *Cic. Off.* 1. Exaggerare, & amplificare orationem. *Id. de Or.* Artem aliquam. *Id. ib.* 1. Verbis, *aut* oratione exaggerare beneficium. *Id. p. Plan.* Injuriam nostram exaggeramus. *Quint. l.* 6. 2. Juventam Germanici exaggeravit honoribus. *Velle.* 2. 129. Benignitate Deorum auctas, exaggeratasque fortunas nox una penè delevit. *Cic. Cat.* Altiùs exaggerata oratio. *Id. cl. Or.* Animo excelso, & alto, & virtutibus exaggerato est. *Id. Parad.* Neque ornatiùs fit, neque exaggeratiùs. *Gell.* 13. 23.

Exagito p. b. as, &c. *Inquietare*, *travagliare*, *molestare*, *turbare*, *vessare*, *tormentare*, *perseguitare*, *insultare*. 1. *a*. Mala bilis cruciat me, & exagitat. *Plau.* Dii exagitent me. *Hor. l.* 2. *Sat.* 6. Insectari, & exagitare aliquem. *Cic. Att.* 1. Inventi sunt qui hanc dicendi exercitationem exagitarent, atque contemnerent. *Id. de Or.* Furiæ mentes hominum exagitant. *Lattan.* 6. Canis exagitat fures. *Ovid. Fast.* 2. Volucres alis Zephyros exagitant. *Stat. Gli uccelli dibattono l'aria con le ale*.

2 *Per inasprire*, *irritare*, *stuzzicare*, *provocare à sdegno*. 1. *a*. Exagitare furorem, auras, undas. *Cat. Cic.* Tali tempore tanta vis hominis magis lenienda, quàm exagitanda, videbatur. *Sall. in Cat.* In rebus palàm à Consularibus exagitatis. *Cic. Fam.* 1. Horum disputationibus exagitatus maximè Orator est, & adjutus. *Id. cl. Or. Esercitato &c.* Quum etiam Demosthenes exagitetur, ut putidus. *Id. cl. Or. Si biasimi &c.*

3 *Per*

3 *Per discutere, ventilare, trattare, rammemorare*. 1. *a*. Exagitabantur omnes ejus fraudes, atque fallaciæ. *Cic. p. Cl.* Quod apud Lucilium scitè exagitat in Albutio Scævola. *Id. Or.* Qui causam Senatûs exagitatam concionibus improborum, sic &c. *Id. post Red.* Colonorum dissensio delata ad Patronos est, quum multos annos esset exagitata. *Id. p. Syll.* Nè & meum mœrorem exagitem, & te in eumdem luctum vocem. *Id. Att.* 3. 7.

Exalbescò, is, albui, s. s. *Impallidire, diventar pallido*. *n. ass.* Exalbescere metu. *Cic.* Lac à spiritu, & calore exalbuit. *Gell.* Equidem in me ipso sæpè experior, ut exalbescam in principio dicendi &c. *Cic. de Or.* Tremere, & exalbescere, objectà re terribili. *Id. Acad.*

Exalburno, as, &c. *Scorzare, ò tor via l' alburno, parte bianca vicina alla scorza*. 1. *a*. Robur exalburnatum. *Plin.* 16. 40.

Exalto, as, &c. *Inalzare*. 1. *a*. *ed acc. con in. Col. il quale pur l' usa per profondare*. Fodiuntque (sulcos) & exaltant in tres pedes. *l.* 3.

Exalumino p. b. as, &c. *Accostarsi al color dell' alume*. *n. ass.* Summa laus coloris est, exaluminatos vocari. *Plin.* 9. 35.

Exambio, is, ivi, itum p. l. *Lusingare, allettare*. 1. *a*. Nunquid Rex Poli libamine aliquo exambitur, aut hostià? *Arnob. l.* 3.

Examino p. b. as, &c. *Esaminare, disaminare, discutere, pesare, bilanciare, considerare, ricercar diligentemente*. 1. *a*. Examinare singula verba. *Plin. Jun.* Pondera verborum. *Cic. Or.* Herbas, vel earum vim. *Ovid.* Malè verum examinat corruptus Judex. *Hor.* 2. *Sat.* 2. *Mal può chiarirsi del vero il Giudice subornato*. Hæc (fortunæ bona) non aurificis staterâ, sed quadam populari trutinâ examinantur. *Cic. de Or.* 2. Sed ego hoc meis ponderibus examinabo, quid cuique debeam. *Id. p. Planc.* Cogit pressionibus examinare paucis manibus oneris maximi pondus. *Vitruv.* 10. 8. *Dando col premere l' equilibrio ad un grandissimo peso, con poca forza lo costringe à sollevarsi*. Examinatus *part.* Tanquam paribus examinatus ponderibus, nullam in partem movetur. *Cic. Tusc. Equilibrato &c.* Utuntur nummo æreo, aut anulis ferreis ad certum pondus examinatis pro nummo. *Cæs. B. G.* 5. 8. Examinandus *part. fut.* Ad unamquamque rem examinandã, momentoque suo ponderandam. *Cic. p. Font.*

2 *Per sciamare, uscir de' cupili à sciame*. *n. ass.* Ab exortu Vergiliarum ad Solstitium alvei examinant. *Col.* 11. 24.

Examo p. b. as, &c. *Amar grandemente*. 1. *a*. *Plaut. mà il testo non si trova*.

Examplexor, aris, atus. *Abbracciare*. 3. *d*. Et tu per Deos, inquit, hunc examplexare. *Aut. ad Heren.*

Examurco, as, &c. *Levar la morca, purificare*. 1. *a*. Ursæ corium, cœlestis vaporis flammis examurcatur. *Apul. A. A. l.* 4. *Si purifica &c.*

Exanclo, as. V. Exantlo.

Exango, is, s. p. *Affliggere molto*. 1. *a*. *Ter. ex Nicolao Camo*. V. Exaugeo.

Exanimo p. b. as, &c. *Sgomentare, impaurire, sbigottire, spaventare, perturbare, conturbare, smarrire*. 1. *a*. Judiciorum metus te exanimat. *Cic. Par.* Exanimatus sum literis tuis. *Id. Fam.* Tua hæc oratio me miseram exanima-

nimavit metu. *Ter. Andr.* 1. 5. Exanimatus conſcientiâ nullâ. *Cic. pro Mil.* Ibi tùm exanimatus Pamphilus bene diſſimulatum amorem, & celatum indicat. *Ter. Andr. Impaurito &c.* Tulliæ meæ morbus me exanimat. *Cic. Att.* 11.

2 *Per diſanimare, eſanimare, privar d'anima, tor la vita, uccidere.* 1. *a.* Multos exanimavit rigor nivis inſolitus. *Curt.* 7. 3. Veneno ſe exanimavit. *Ceſ.* Prædixerat, fore, ut duplicato curſu milites exanimarentur. *Id. B. C.* 3. *Averebber perduto la lena.* Verba Oratoris non debent exire exiliter exanimata, nec inflata, & anhelata graviùs. *Cic. de Or. Non dee l'Oratore proferir le voci ſenza fiato, e vigore; nè con troppa lena, e gonfiezza.* Alteram mæſtam ſedentem ad primum conſpectum redeuntis filii, gaudio nimio exanimatam. *Liv.* 22. Exanimatque indignos inque merentes. *Lucr.* 2. Flet ſuper æquævum ſoror exanimata Lycaſten. *Stat. Teb.* 5.

Exanio, as, &c. *Spremere, ò nettar la marcia, ò purgare, diſeccare.* 1. *a.* Preſſam baccam velut exaniari. *Col.* 12. 47. *Al.* Exſaniari.

Exantlo, as, &c. *vel* Exanclo. *Cavare, ò trar fuori coſa liquida, attignere.* 1. *a.* Iſte vinum poculo pauxillulo ſæpè exantlavit. *Plau. Stich.* 1. 3. *Tracannò &c.* Exantlare ſanguinem alicujus. *Enn. Spargere il ſangue d'uno.*

2 *Per aſſorbire, patire, tollerare, ò ſuperare tollerando.* 1. *a.* Exantlare ærumnas, diem cum ærumnis. *Lucil. Plau.* Quòd quum exantlaviſſet omnes labores, tùm incideret in mortis malum ſempiternum. *Cic. Tuſ.* 1. Tot nos ad Trojam belli exantlavimus annos. *Id. de Div.* 2. Exanclavi ſævum tyranni ingenium. *Azzio.* Clavus hic, *ſeu* labor ſine opera tua exanclari non poteſt. *Pacuv. Non ſi può ridurre à perfezione.* Multa mala pertuli corpore exantlato, atque animo. *Cic. Tuſc.* 2. *Senza coraggio.* Herculis quendam laborem exantlatum à Carneade. *Id. Acad.* 4. *Superato &c.*

Exaqueſco, is. *Immidirſi. n. aſſ.* Tùm exigneſcere, tùm exaqueſcere. *Cenſorin. num.* 18.

Exardeſco, is, arſi, s. s. *Fiammeggiare, infiammarſi, od eſſer infiammato, accenderſi, infocarſi, ardere, arroventire. n. aſſ.* Exarſere ignes animo. *Virg. En.* 2. Dolor in imis oſſibus. *Id. En.* In cauſa Bruti exarſit incredibili dolore. *Cic. Brut.* Exarſit ambitio. *Liv.* Admiratio. *Plin.* Injuria. *Cic. de Am.* Odium, invidia. *Id.* Homo cupidine rei alicujus. *Ovid.* Exardeſcit ferrum in igne. *Plin.* Excepi [flammam] : & pro Patria ſolus exarſi. *Cic. Aruſp.* Nulla materia tàm facilis ad exardeſcendum. *Id. de Or.* 2. Bellum ſubitò exarſit. *Id.* Exardeſcit ira. *Id. Tuſc.* Benevolentiæ magnitudo. *Id. ib.* Tota Italia libertatis deſiderio exarſit. *Id. Phil.* In omni genere amplificationis exarſimus. *Id. Or.* Ad ſpem libertatis exarſimus. *Id. Phil.* 4. Ipſi ſponte veſtrâ exarſiſtis ad libertatis recuperandæ cupiditatem. *Id. in Phil.* Carneadis ingenium exarſit contra Stoicorum diſciplinam. *Id. Tuſc.* 5. Etiam ad innocentium periculum tempus illud exarſerat. *Id. p. Poſtb.* Ut hæc audivit, exarſit ad id, quod nunquam viderat. *Id. Ver. S'innamorò di quel che &c.* Exarſit dies. *Marz. E'*

già

già il meriggio. Ex multis vitiis repentè ista tanta importunitas inauditi sceleris exarsit. *Cic. p. Syll. Nacque improvisamente*. Ex quo eorum exardescit sive amor, sive amicitia. *Id. de Am.*

2 *Per adirarsi forte, scorucciarsi*. Philippus graviter exarsit. *Cic. de Or.* Exarsi præsenti iracundiâ. *Id. Fam.* Homo exarsit iracundiâ, & stomacho. *Id. Ver.* Iracundiæ facibus in *vel* contra inimicum. *Id. Per crescere*. Corinthiorum vasorum pretia in immensum exarsisse, graviter conquestus est. *Suet. Tiber.* 34.

Exaresio p. l. exaresis p. b. factus sum. *Diseccarsi, diventar tutto secco, ò arido. n. ass.* Articulis morborum impositus, antequam exaresiat. *Plin.* 26. 10.

Exareno p. l. as &c. *Purgare, nettar dalla rena, levar l'arena, ò renella*. 1. *a.* Æs inaurandum exarenatur, iterumque exhalatur igni. *Plin.* 33. 3.

Exaresco, is, arui, s. s. *Diseccarsi, inaridirsi, divenir arido, e smunto. n. ass.* Et sole, ac vento penitus siccari, atque exarescere. *Col.* 4. Ut quosdam exaruisse amnes videmus. *Cic. Div.* 1. Flos veteris ubertatis exaruit. *Id. cl. Or.* Miror, ejus lachrymas diuturnâ miseriâ non exaruisse. *Id. Att.* 10. 16. Si qua fuit in me facultas orationis, nisi me ad has exercitationes retulissem, exaruisset. *Id. Fam.* 9. Vides exaruisse jam veterem urbanitatem. *Id. ib.* 7. Reipublicæ rationes malitiâ nocentium exaruerunt. *Heren.* 4. *Gl'interessi publici sono andati in rovina*. Hujus orationes exaruerunt, vix jam, ut appareant. *Id. cl. Or.* Exaruit senex ex amore, rebusque voluptariis. *Plau. Il vecchio non hà più gusto de' piaceri amorosi*.

Exarmo, as, &c. *Disarmare, spogliar dell'arme, cavar l'arme*. 1. 5. *a.* Exarmare ducem, hostem &c. *Stat.* Milites Longinum coercent, exarmantque. *Tac. hist.* 1. 31. Serpentes diro exarmare veneno, doctus. *Sil.* 1. Exarmare accusationem. *Plin. jun.* 3. *ep.* 9. *Snervare l'accusa*. Exarmatus *part.* Exarmati leones. *Lamprid. Heliog.* 21. *Privi di unghie, e denti* Exarmata navis. *Sen. Cons. Spogliata di fornimenti &c.* Æquor exarmatū. *Claud. ep.* 35. *Mare tranquillo*.

Exaro p. b. as, &c. *Solcare, arar bene*. 4. *n.* Senectus frontem rugis èxarat. *Hor. Epod.* 8. (*metaf.*) *La vecchiaja aggrinza la fronte*.

2 *Per cavare, ò trar fuori arando*. 1. *a.* Puer in agro est exaratus. *Cic.* 18. Radices varias bubulcus exaravit. *Plin.* Quum multa in eo loco sepulchra fuissent, exarata sunt. *Cic. Leg.* Estnè quisquam ita desipiens, qui credat exaratum esse, Deum dicam, an hominem? *Id. Div.* 2. In Janiculo sepultus est, ubi post multos annos arcula cum libris exarata. *Aurel. Vir. ill.* 3.

3 *Per raccogliere, ò cavare dall'aratura*. 1. *a.* Exaravit villicus tantum frumenti hornòtini ex agro, ut &c. *Cic. Ver.* 5. Quòd iis plus frumenti imperabatur, quàm quantum exarârant. *Id. ib.*

4 *Per iscrivere*. 1. *a.* Exarare epistolam, literas, versus. *Cic. Ovid.* Hoc literarum exaravi. *Cic. Att.* Ante lucem, quum scriberem contra Epicureos, de eodem oleo, & opera exaravi nescio quid ad te. *Id. ib.* Hæc quum essem in Senatu exaravi. *Id. Fam.* Ad fratrem scriptas exa-

exarat illa notas. *Ovid. Pont.* Itaque statim novum procemium exaravi. *Cic. ib. Compes &c.* Ad te harum exemplum in codicillis exaravi. *Id. ib.*

5 *Per diroccare, smantellare*. 1. *a.* Termini agrorum exarati. *Paul. Jurec.*

Exascio, as, &c. *Asciare, spianare, digrossare con asce*. 1. *a.* Hoc opus exasciatum est. *Plaut. Asin.* 3. 2. *La faccenda è alquanto ben disposta, mà non compiuta.*

Exaspero p. b. as, &c. *Esasperare, inasprire*. 1. *a.* Mespilum exasperat fauces. *Plin.* 23. 4. Exasperare tabulam ferro. *Var.* Triton exasperat undas. *Ovid.* Saxoque exasperat ensem. *Sil.* 4. *Aguzza.*

2 *Per stuzzicare, attizzare*. 1. *a.* Alexander magis exasperabatur. *Curt.* 8. 1. Ad quorum primum adventum exasperati animo, mox placido sermone leniti sunt. *Liv.* 28. 25. Exasperati animi. *Id.* 43. Neque convenit æstu medio exasperatas apes lacessiri. *Col.* 9. 15.

Exatio, as, *vel* Exsatio, &c. *Saziare, satollare*. 1. 5. *a.* Nè morte quidem alicujus exsatiari posse. *Liv.* 38. 54. Exatiare enses multo cruore. *Sil.* 7. Cæde exatiata domus. *Ovid. Met.* 8.

Exaturo, *vel* Exsaturo p. b. as, &c. *Saziare, satollare, riempire, appagare* 1. 5. *a.* Pascere oculos, & exaturare animum cruciatu alicujus. *Cic. Ver.* 5. Exaturare tela, sanguine. *Stat.* Dolorem damnis alicujus. *Id.* Libido exaturata. *Cic. Tusc. Capriccio sodisfatto*. Odiis haud exaturata (Juno) quievi. *Virg. En.* 7.

Exauctoro p. l. as, &c. *Disobbligare dalla milizia, licenziare dalla guerra, cassare i soldati sciolti dal giuramento militare*. 1. *a.* Trajanus centurionem adulterii reum exauctoravit, atque etiam relegavit. *Plin.* 6. 31. Bello inutiles exauctoravit, magnificentissimèque donatos dimisit. *Curt.* 10. 4. Neque tàm parvum quicquam fuit, de quo non ad Patres referret, etiam de legendo, vel exauctorando milite. *Suet. in Tib. Anche di riformare i soldati*. Exauctoratus *part.* Exauctorati per eos dies Tribuni. *Tac. hist.* 1. 20. Postero die, concione advocatà, milites exauctoratos dimisit. *Liv.* 36. 40

Exaudio, is, ivi, itum p. l. *Udire, ò udir bene, intendere, ascoltare*. 1. *a.* Dic, oro te, clariùs; vix enim mihi exaudîsse videor. *Cic. Att.* 4. 8. Et id clariore voce, ut magna pars militum exaudiret. *Cæs. B. G.* 5. 30. Ut idem omnes exaudiant, clarissimà voce dicam. *Cic. pro Syll.* Quum aliquantulùm profectus esset, subitò exaudivit hinnitum. *Id. Div.* Exauditus *part. Udito*. Tanti sonitus fuerunt, ut eos usque istinc exauditos, putem. *Id. Att.* 1. Qui, exauditâ quasi voce naturæ, sic &c. *Id. Fin.*

2 *Per esaudire, concedere ciò, che si chiede*. 1. *a.* Exaudire vota, precesque alicujus. *Virg. En.* 1. Precesque supplicis exaudi. *Ovid. Met.* 13. Vota exaudita parentis. *Stat. Theb.* 11.

Exaugeo, es, auxi, auctum. *Accrescere molto, ò grandemente*. 1. 3. *a.* Exaugère benefacta majorum. *Plau.* Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant. *Ter. Heaut.* 2. 2. *Che mi accrescono il sospetto*. Mà *Nicol. Cam. leg.* Exaugant.

Exau-

Exauguro p. b. as, &c. *Disconsecrare, dissacrare, sconsagrare, digradare*. 1.*a*. Exaugurare fana, facellaque ftatuit. *Liv*. 1. 55. Veftali facerdoti facta eft poteftas exaugurandi, atque nubendi. *Gell. Le fù data facoltà di rinunziar la dignità di sacerdotessa, e di andare à marito*.

Exaufpico p. b. as, &c. *Cominciar con mal augurio*. *n. ass*. Exaufpicavi ex vinculis: nunc intelligo redaufpicandum effe in catenas denuo. *Plaut. Capt*. 3. 5. V. Redaufpico.

Exballifto, as, &c. *Gittare à terra con balestra*. 1. *a*. Ego hunc exballiftabo lapide. *Plaut. Pseud*. 2. 3.

Exbibo p. b. is, &c. *Bere*. 1. *a*. Neque ille hìc calidum exbibit in prandium. *Plaut. Mil*. 3. 2.

Exbromo p. b. as, &c. *Mondare, purgare*. 1.*a*. Rapas, ut exbromari poffint, levabis de olla. *Apic*. 6. 2.

Excæco, as, &c. *Accecare, cecare, toglier la vista*. 1.*a*. Num ergo is excæcat nos, aut orbat fenfibus? *Cic*. 4. *Ac*. Quidam excæcant eum (palmitem) fupinà falce, auferendo oculos. *Plin*. 17. 22. *Tagliano gli occhi al tralcio &c*.

2 *Per turare, serrare, chiudere*. 1. *a*. Scilicet ut limus venas excæcat in undis. *Ovid. Pont*. 4. 2. Excæcatus *part*. Excæcata itinera pituitæ. *Cels*. 7. 7. *Ostrutte*. Flumina profiliunt, aut excæcata recedunt. *Ovid*. 15. *Met*.

Excalceo, as, &c. *Scalzare, discalzare*. 1. *a*. Ut fibi pedes præberet excalceandos. *Suet. Vit*. 2. Juffit excalceatos curfitare. *Id. Vesp*. 8. Excalceatus ire cœpit ad cœnam. *Marz*. Quàm multa Publii non excalceatis, fed cothurnatis dicenda funt! *Sen. ep*. 8. *Non da' Mimi, mà da' Tragici*. Ut introeat, nemo fe excalceatur. *Varr. ap. Non*. 7. *pro* excalceat: *à ant*.

Excaldo, as, &c. *Bagnare con acqua calda*. 1. *a*. Legiones totæ excaldantes fe. *Volcat. Gall*. Excaldatus cafeus. *Apic. l*. 4. Amygdalæ excaldatæ. *Marcell. Emp*. 26.

Excalefacio, lefacis p. b. *vel* Excalfacio, càlfacis, feci, factum. *Scaldare, ò riscaldar grandemente*. 1. *a*. Urinas magis excalefacit, quàm crocum ipfum. *Plin. l*. 21. 20. Modicè his tamen utendum eft, quoniam excalfaciunt. *Id. ib*. Lafer per fe excalfacit algores. *Id*. 24. 7. *Il lasaro per sè riscalda i freddori*. Calorem tenet excalfacta igni. *Id. l*. 37. Lacus fole excalfactus. *Id. ib*. 2.

Excalfio p. l. càlfis, factus. *Scaldarsi*. *n. pass*. Quum quid ficcari, excalfierive opus fit. *Plin. lib*. 24. 7.

Excalpo, *vel* Exfcalpo, is, fcalpfi, fcalptum. *Scolpire, incavare*. 1. *a*. Excalpere terram in agro. *Cato*. *Fare un fosso*. Foramina exfcalpta digitos fex. *Id. R. R*. 18.

Excandefacio, defacis p.b. feci, factum. *Infocare, far rovente*. 1.*a*. Triumphus, & Collegiorum cœnæ, quæ tunc innumerabiles, excandefaciebant annonam macelli [*metaf*.] *Var. l*. 3. *R. R*. 2. *Incarivano li prezzi*.

Excandefco, is, candui, s. s. *Infiammarsi, infocarsi*. *n. ass*. Nam fi in tecto coquas, excandefcet. *Cato, R. R*. 95. *Per adirarsi, stizzarsi, arder di sde-*

 gno

gno : n. aff. Tyrannus poſtquàm id reſciit, excanduit. *Cel. à Cic. Fam.* 8. In eum excanduit. *Col.* Excandeſcere verbis. *Quint.* Hæc nullam vim habent, niſi ira excanduit fortitudo. *Cic. Tuſc.* 4.

Excanto, as, &c. *Incantare, ammaliare*. 1. 3. *a.* Qui fruges excantaſſet. *Plin.* 28. 2. Excantare familiam alicui. *Plau.*

2 *Per chiamare, ò trar fuori con incanti*. 1. *a.* Ut per te clauſas ſciat excantare puellas. *Prop. l.* 3. 3. Quæ, ſidera excantata voce Theſſalâ, Lunamque Cœlo deripit. *Hor. Epod.* 5. Monſtrum illud excantavit cor mihi. *Plau.* Excantare dæmones ex corporibus. *Var. à art. Cacciare &c.*

Excarnifico p. b. as, &c. *Squarciare, ſtracciare, tagliare à pezzi*. 1. *a.* Minutiſſimis ictibus excarnificatus, atque confectus eſt. *Suet. Vitel.* 17. Democritum à Cyprio Tyranno excarnificatum accepimus. *Cic. Nat.*

2 *Per iſtraziare, cruciare, tormentare, affliggere*. 1. *a.* Hujuſmodi mihi res ſemper comminiſcere, ubi me excarnifices. *Ter. Heaut.* Animus excarnificatus. *Sen.*

Excaſtro, as, &c. *Caſtrare*. 1. *a.* Auctore M. Varrone, is demum latinè caper dicitur, qui excaſtratus eſt. *Gell.* 9. 9.

Excavo p. b. as, &c. *Cavare, ſcavare, incavare*. 1. *a.* Tertium eſt earum genus [hirundinum] quæ ripas excavant. *Plin. l.* 10. 33. Trulla excavata cum manubrio aureo. *Cic. Verr.* 6.

Excedo p. l. is, ceſſi, ceſſum. *Partire, andarſene, ritirarſi*. *n. aſſ. ed abl. con ex, ò de, ò puro.* Excedere finibus, prælio, domo. *Cæſ. B.G.* Urbe. *Cic. ad Brut.* Italiâ. *Id. Att.* Abiit, exceſſit, evaſit. *Id. Cat.* Finibus Provinciæ meæ nunquam exceſſi. *Id. Fam.* Tum celerare fugam, paſſimq; excedere ſuadet. *Virg. En.* 1. Juſtitia excedens terris veſtigia fecit. *Id. Georg.* 2. Exceſſit ille ad ſuperos. *Curt. Egli n'andò in Cielo*. Exceſſit animus è corpore in Cœlum. *Id.* Exceſſit medio. *Ter. Hec.* Vitâ. *Cic. cl. Or.* E vita. *Id. Off.* A vita. *Id. Tuſc. Ei ſi morì*. Quum animus Eudemi ex corpore exceſſerit. *Id. Div.* Qui animus ex his tenebris in lucem illam exceſſerit. *Id. Tuſc.* Sed ad eos, qui è vita exceſſerunt, revertamur. *Id. cl. Or. E aſſolut.* Quum is exceſſiſſet, qui cædi, & flammæ reſtiterat. *Id. poſt Red. Eſſendo morto &c.* Exceſſit cura è corde. *Ter. Emmi uſcito ogni affanno dal cuore*. Si ex iſto loco digitum tranſverſum, aut unguem latum exceſſeris, periiſti. *Plaut. Se niente ti ſcoſti di coſtì, tù ſei morto*. Sic omnes mundi partes collocatæ ſunt, ut nulla excederet extra. *Cic. de Un.* Quum cupiditatum dominatus exceſſit. *Id. Parad.* Exceſſit mihi ætas ex magiſterio tuo. *Id. Io nonſono più tuo ſcolare*. Exceſſit id à memoria. *Liv. M'uſcì di mente*. Ut primum ex pueris exceſſit Archias. *Cic. p. Arch.* Is poſtquam exceſſit ex ephebis. *Id. de Or. e Ter. Andr.* 1. *Subito, che uſcì di fanciullezza &c.* Exceſſit res ad pugnam, vel in magnum certamen. *Liv. Si venne alle mani &c.* In eum, tanquam in imam voraginem, cœtus omnium vitiorum exceſſit. *Cic. in Sal. Egli è una ſentina di vizj. Si truova in queſto ſignif. della* 4. *n.* Tentant patrios excedere muros. *Lucan. Si sforzano d'uſcir fuori della città*.

2 *Per eccedere, ſuperare, trapaſſare, ſormontare*. 4. *n.* Exceſſit ille annos

nos decem . *Col. 6. 21.* Olympus excedit nubes . *Lucan.* Excedunt fidem tua dicta . *Plin. 28. 5. Han dell'incredibile i tuoi detti* . Navigia , quæ modum excedunt , regi nequeunt . *Curt. 4. 11. E aff.* In hoc Principis ira excessit , ut &c. *Velle. l. 2. 68.* Excessit res ad publicam querimoniã . *Liv. l. 25. Crebbe in modo , che se nè sentirono publiche doglianze* . Excessis *pro* excesseris . *Ter. (fine.)*

Excello , is , cellui , s. s. *Superare , avanzare , sopravanzare , vantaggiare , sormontare . n. ass. ò 3. 5. n.* Excellit ipse super omnes alios . *Liv.* Inter alios . *Cic. Inv.* In eo genere , præter cæteros , Attici excellunt . *Cic. de Or. 2.* Telmesus in Caria est , qua in urbe excellit aruspicũ disciplina . *Id. Div.* Excellere cæteris ingenio , scientiâ , doctrinâ , consilio , animo , opibus , virtute , vitiis : *vel* in arte aliqua , in scientia , in virtute . *Cic. Liv.* In Astrologia . *Cic. Div.* In jocis , tu longè aliis, meâ sententiâ excellis . *Id. de Or.* Qui tùm longè cæteris excellere pictoribus existimabatur . *Id. de Inv. 2.* Scio , solere plerisque hominibus in rebus secundis animum excellere , atq; superbiam , atque ferocitatem augeri . *Cato. ap. Gell. l. 13. Sò , che la maggior parte degl'uomini nelle prosperità insuperbisce &c. Lattan. l' usò 4. n.* Qui omnes eloquentiâ excelluerit . *Lib. 7.* Excellens *part. pres.* Dii , Deæque immortales , qui excellenti tumulo Civitatis sedem Capitolii in saxo incolitis constitutam . *Cic. an. Ex.* Excellens in omni genere virtutum . *Id. Tusc.* Excellens omnibus vir . *Id. Fin. 3. E compar.* Nihil Alcibiade fuit excellentius vel in vitiis , vel in virtutibus . *Nipot. Alcib. E superl.* Una excellentissima virtus , Justitia . *Cic. Nat. 1.*

Excenturio , as,&c. *Cassar dalla Milizia . 1. a. Plaut. Curc. 4. 4. Al.* Centurio.

Excepto , as , &c. *Andar piglian 'o , prender sovente , cavare , ò trar fuori , raccogliere . 1. a.* Barbatulos mullulos exceptantem de piscina , & pertractantem . *Cic. Para. 5.* Dux exceptavit profugos . *Cel.* Equæ , in Zephyrum versæ , exceptant leves auras . *Virg.* Per pectora sævas exceptant mortes . *Sil. 9. Sono uccisi &c.*

2 *Per accrescere , avantaggiare. 1. a.* Litium numerus exceptat pretium eloquentiæ . *Sen. Le molte liti fan più pregiar l'eloquenza* .

Excerno , is , crevi , cretum p. l. *Cernere , purgare , spagliare . 1. 6. a.* In area detrita frumenta sic aggerenda, ut omni flatu possint excerni . *Col. 2. 21.* Furfures à farina excreti . *Id. 8. 4. Per scaricare il ventre* . In inferiores partes ea , quæ excreturi sumus , emittit . *Cels. 4. 1.*

Excerpo , is , cerpsi , cerptum . *Cogliere scegliendo , scegliere , eleggere . 1. 6. a. ed abl. con ex , ò de , ò puro* . Excerpere flores , fructus , semina pomis . *Hor.* Non solum ex malis eligere minima , oportet , sed etiam excerpere ex his ipsis , si quid inest boni . *Cic. Off. 3.* Quod quisque commodissimè præcipere videtur , excerpsimus . *Id. Inv.* Nihil unquam legit , quod non excerperet . *Plin. l. 3. ep. 5.*

2 *Per togliere , estrarre , trar fuori , strappare . 1. a.* Excerpere nomen alicujus ex tabulis . *Liv.* Non enim si est facilius , eo de numero est excerpendum . *Cic. de Or. O senza prepos.* Primum ego me illorum excerpam

pam numerò. *Hor.* 1. *Sat.* 4. Excerpere se hominum consuetudini. *Sen. ep.* 5. *Appartarsi dalla conversazione &c.*

Exchalcio, as, &c. *Tor via la moneta*. 1. *a. Porfir. in Hor.* 1. *Sat.* 8. *Verbo barb.*

Excido p. b. is, èxcidi p. b. s. s. *Cadere, cascare, ò scappare, sdrucciolare*. *n. ass. ed abl. con ex, ò de, ò puro*. Neque verendum est, nè quid excidat, aut in terram depluat. *Cic. Am.* Sol excidisse mihi è mundo videtur. *Id. Att.* 9. Excident gladii, fluent arma de manibus. *Id. Phil.* Quodammodo victoria excidit è manibus. *Id. Att.* Excidit curru, *vel* equis Phaethon. *Ovid.* Spes, *vel* pietas; tibi cura mei. *Id.* Charitas animo. *Plin. jun.* Ex ventre elapsum animal excidit. *Cic. Nat.* Verbum ecquod unquam ex hujus ore excidit, unde quisquam posset offendi? *Id. pro Syll. Qual parola mai gli uscì di bocca &c.* Quod verbum tibi non excidit fortuitò. *Id. Phil.* Herus, quantum intelligo, uxore excidit. *Ter. Andr.* 2. 5. *Ha perduto la speranza d'aver per moglie colei*. Quæ si non tenuit, magnis tamen excidit ausis. *Ovid. Met.* 2. Atque ita vinclis excidet. *Virg. Georg.* 4. *Scapperà &c.* Aut de temone Britanno excidet Arviragus. *Juv. Sat.* 4. *Sarà deposto il Rè Inglese &c.* Ei vultus, oratio, mens denique excidit. *Cic. Ei perdè col colore la parola, e 'l giudizio*. Ævo primo is excidit. *Prop. Ei si morì giovanetto*. Ego excidi ex hac familia. *Plau. Son cacciato via*. Excidat Cœlo dies. *Sen. Trag. S'annotti*. Quodam in libello, qui me imprudente, & invito excidit. *Cic. de Or.* 1. *Uscì alle stampe &c.* Quæ pueris nobis ex commentariolis nostris inchoata, atque rudia exciderunt. *Id. Or.* Excidere in risum. *Sen. Dare in risa*. Excidit in vitium libertas. *Hor. La libertà tralignò in dissolutezza*.

2 *Per uscir di mente, dimenticarsi, scordarsi*. 3. *n.* Excidit mihi nomen &c. *Marz.* O miram memoriam, Pomponi, tuam! at mihi ista exciderant. *Cic. Leg.* 2. Excidit memoria ejus rei. *Liv.* 29. Res è memoria. *Id.* 7. Nec dum etiam causæ irarum, sævique dolores exciderant animo. *Virg. En.* 1. Sed planè, te intelligere volui, mihi non excidisse illud, quod &c. *Cic. Att.* 6. Jamne tibi exciderunt (*p. b.*) vigilantis furta Suburræ? *Prop.* 4. *Ti sei già dimenticato &c.*

3 *Per discordare, dissentire*. Ego ab Archilocho excido. *Lucil. è ant.*

Excido p. l. is, cidi, cisum. *Tagliare, troncare*. 1. *a.* Percellunt magnas quercus, exciditur ilex. *Enn. Ann.* Excidere lapides ex terra. *Cic. Off.* 2. Stagnum in petra. *Cel. Tagliare un lago nel sasso*. Columnas rupibus. *Virg.* Aliquid ex animo. *Cic. de Prov. Cancellar dalla memoria*. Iis, qui illud malum exciderint, nullum dignum prænium tribui poterit. *Id. Brut.* Excidere aliquem numero civium. *Plin. jun. Mandare in bando un Cittadino*. Virilitatem [i. virilia]. *Quint. Far eunuco*. Hæc tibi est excidenda lingua, quà vel avulsà, libidinem tuam libertas mea refutabit. *Cic. de Or. Al. leg.* Exscindenda. Arbor excisa non avulsa. *Id. p. Sest.* Vitium iræ excidi penitus nequit. *Hor.* 1. *Sat.* 3. Latus rupis excisum erat in antrum. *Virg. Il lato del monte era scavato à foggia di grotta*.

2 *Per distruggere affatto, smantellare, rovinare, fracassare, sovvertire*, 1. *a.* Hostium urbes, non prædà adducti, sed odio, solemus excidere. *Cic.*

Cic. p. Dom. Qui ædes sacras expugnavit, excidit; incendit. Id. pro Sest. Urbem ego meâ manu excidi. Plau. Truc. Quem locum si excideris, multum prospexeris. Cic. Fam. Se lo spianerai &c. Excisurum urbem minitans, & saucius instat. Virg. En. 12. Abnegat excisâ, vitam producere, Trojâ. Id. ib. 2. De Carthagine vereri, non ante desinam, quàm illam excisam cognovero. Cic. Sen. Africanus in excidenda Numantia, Reip. profuit. Id. Off. 1.

3 Per uccidere. 1. a. Cur igitur Gallos, qui se excidere, vocamus? Ovid. Fast. 4. Exciso Eritio. Cæs. B. G. Exciduntque senem, spondæ qui parte jacebat. Marz. l. 3.

Excieo p. b. cies, civi, citum p. b. Chiamar fuori, ò eccitare. 1. a. Ma si adopra solamente il partic. pret. Somno èxcitus. Claud. Destato. Mente pavida èxciti sonipedes. Sen. Trag. Sbalorditi i cavalli. Tellus èxcita pulsu pedum tremit. Virg. La terra commossa &c. Commotis excita sacris. Id. 4. En. Vigilantibus excita curis. Ovid. Met. 2.

Excindo, is, cidi p. l. cissum. Tagliare, ò distruggere, struggere, rovinare, smantellare, spiantare, conquassare, ò abolire. 1. a. Excindere urbem. Virg. En. 2. Hæc tibi excindenda lingua. Cic. de Or. 3. Ferro sceleratam excindere gentem. Virg. En. l. 9. Excindere causas bellorum. Tac. Agric. c. 19. Curiam inflammari, excindi &c. Cic. pro Mil. Urbs, quæ se, vel potiùs excindi facilè pateretur, quàm &c. Id. p. Plan. Al. leg. Exscindo.

Excio, is, civi, citum p. l. Chiamar fuori, riscuotere. 1. a. Excire ex tota Italia juventutem omnem. Cic. Phil. 12. Aliquem è somno. Liv. 4. Destarlo. Animas sepulchris. Virg. Risuscitare. Stratis excita juventus. Lucr. 1. Venti furentes exciti Æoliâ. Virg. En. 12.

2. Per commuovere, eccitare, incitare, stimolare, sfidare. 1. 3. a. Et mihi excivisti lacrymas. Plau. Cist. 1. 1. Nè acrem exciret odorem. Lucr. 6. At genus è sylvis Cyclopum, & montibus altis excitum ruit ad portus. Virg. En. 3. Excire tumultum. Liv. 3. Sonitum pedibus. Lucr. Molem in undis. Virg. En. 5. Eccitar tempesta. Hostem ad dimicandum. Liv. 2. 30. In pugnam. Lucan. Suus excit in arma antiquam Tirynthia Deus. Stat. Theb. 4. Excire aliquem ad cupiditatem discendi. Liv. Exciet pro Excutiet. Fest. Excierunt p. b. Lucr. 4.

Excipio, cipis p. b. cepi, ceptum. Ricevere, accogliere, ò raccorre, parare, ò riparare. 1. 6. a. ò abl. con ex, ò puro. Excipit adversos zephyros Pindus. Lucr. 7. Maledicto nihil faciliùs emittitur, nihil citiùs excipitur. Cic. p. Plan. Animam, quæ excipitur spiritu, ac respiratur. Id. Nat. Excipere tela, vulnera, cicatrices, molestias, onera amicorum, labores magnos, injuriam, plagas. Cic. Is omnia tela excipiat necesse est. Id. Ver. Omnem vim improborum excepi meo corpore. Id. p. Dom. Excipere laudem. Id. Att. Extremum spiritum filii. Id. Ver. Aliquem comiter. Ovid. Benigno vultu. Liv. Fronte lætâ. Sil. Superbè. Vell. Plausu. Virg. Clamoribus. Plin. jun. Con applausi. Clamore, seu conviciis. Cic. Fam. Tumultuare contro alcuno &c. Aliquem osculo. Plin. jun. Gremio. Ovid. Brachiis, amplexu. Claud. Hospitio, vel convivio. Ovid. Albergarlo,

garlo, ò convitarlo. Hunc in illa fuga Tigranes Rex excepit. *Cic. p. Pomp. Lo accolse &c.* O terram illam beatam, quæ hunc virum exceperit! *Id. p. Mil.* Me à Rep. mæstum domus excipiebat. *Id. Fam.* Quemcumque mortalium pro fortuna quisque apparatis epulis excipit. *Tac. Germ.* 21. Hic hospes te polentâ excipiet. *Sen. ep.* 21. Patria est illa, quæ nos genuit, & illa, quæ excepit. *Cic. Fam. Ci raccolse &c.* Excipere aves sagittâ. *Curt. Ferirle &c.* Adolescens constantis animi irruentem feram venabulo excipit. *Sen. de Prov.* 2. Alto latitantem fruticeto excipere aprum. *Hor.* 3. *od.* 12. Viduas venentur avaras, excipiantque senes, quos in vivaria mittant. *Id.* 1. *ep.* 1. *Adescbino, e guadagnino &c.* Gladio exceptus est puer. *Sen. Trag. Fù ucciso*. Excipere se in genua. *Sen.* Se in pedes, *vel* pedibus. *Rizzarsi su le ginocchia, ò in piè*. Hastâ innixus, se in pedes excepit. *Liv.* 4. Ita libraverat corpus, ut se pedibus exciperet. *Curt.* 9. 5. *Cadesse in piedi*. Excipere sanguinem paterâ. *Cic. cl. Or. Raccogliere &c.* Ventris onus misero, nec te pudet, excipis auro, Bassa. *Marz. l.* 1. *Sgravi il ventre in vaso d'oro &c.* Excipere labantem. *Cic. p. R.P. Sostenerlo.* Impetum hostium. *Id. Sostener l'impeto de' nemici*. Tela clypeo, ictum parmâ. *Curt. Parar le frecce collo scudo, il colpo con la targa*. Corpus clypeo. *Id. Adagiarsi, ò coricarsi su lo scudo*. Exceptus *part. Ammesso, accolto*. Rex benignè exceptos sequi, jussit. *Curt. l.* 8. Qui omnes excepti scaphis refugerent. *Cæs. B. C. l.* 3. Quos dolores, quas molestias excepturi sunt. *Cic. Fin.*

2 *Per imprendere, addossarsi*. 1. *a.* Milites integri pugnam excipiunt. *Liv.* Excipere simultates. *Suet.* Fortunam. *Cic. de Prov.* Invidiam aulicorum. *Nip.* 14. 5. *Soggiacere &c.* Memoriam illius viri excipient omnes anni consequentes. *Cic. de Sen. Conserveranno &c.*

3 *Per udire, ascoltare, intendere*. 1. *a.* Excipere sententias, & verba alicujus. *Cic. de Or.* Laudes cujuspiam avidis auribus. *Plin. jun.* Mittebat, qui rumores Africanos exciperet, & celeriter ad se referret. *Cic. p. Dejot.* Nisi si quid ex prætereunte viatore exceptum est, nihil scire possumus. *Id. Attic.* Me recens fabula excepit. *Plin. jun.* 6. 15. *Il successo mi fù subito riferito*.

4 *Per copiare, ò trascrivere, dettando un'altro*. Omnia alicujus loquentis verba excipere, literisque mandare. *Cic. Div.* Notis quoque excipere velocissimè solitum. *Suet. in Tit.* Excipiens longas nova per compendia voces. *Manil.* 4.

5 *Per intercepire, ò sorprendere, acchiappare, ò involare*. 1. 3. *a.* Excipere lèpores venando. *Prop.* Hostes armati multos ex fuga dispersos. *Cæs.* Fugientes excipiunt. *Curt.* Exceperunt furem satellites. *Plaut.* Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum excipere insidiis? *Virg. Ecl.* 3. Viator à latronibus exceptus. *Cels. pref.* Classis dissipata est, onerariæ omnes ad unam à nobis sunt exceptæ. *Lent. à Cic. Fam.* 12. De Pompejo scio nihil: eumque, nisi in navim se contulerit, exceptum iri puto. *Cic. Attic.* 7. 21.

6 *Per eccettuare, separare, escludere, torre dal numero*, 1, 3. 6. *a.* ò *abl.*

abl. con ex, *ò de*. Excipere aliquem ex numero. *Cic.* Id unum tibi excipio. *Id.* Ut in summis tuis laudibus, unam excipiant iracundiam. *Id. ad Q. Fr.* 1. Clypeum, cristasque rubentes excipiam forti. *Virg. En.* 9. *Non li porrò à sorte*. Quorum in fœderibus exceptum est, nè quis &c. *Cic. p. Balb.* Fœdere Gaditano exceptum est. *Id. ib.* Quum lex nominatim exciperet ut &c. *Id. Q. Fr. Facendo la legge espressa menzione &c.* Excepto patre tuo. *Liv.* Is, exceptâ hac causâ, se tui defensorem fore, ostendit. *Cic. Fam.* 1. Excepto, quòd &c. *Hor. Toltone questo, che &c.* Iter commodè explicui, excepto quòd quidam ex meis adversam valetudinem contraxerint. *Plin. l.* 8. *ep.* 1.

7 *Per succedere, conseguire, seguitare*. 1. *a.* Carthaginis ruinam statim Corinthus excepit. *Cic.* Excepit mortuum pax æterna. *Sen.* Herculis vitam, & virtutem immortalitas. *Cic. p. Sest.* Linguam ad radices ejus hærens excipit stomachus. *Id. Nat.* Interim me quæstorem Siciliensis excepit annus. *Id. de cl. Or.* Gravem figuram excipiat attenuata. *Heren.* Et exciperet cœli indulgentia terras. *Virg. Geor.* 2. *Si trova anche assol.* Turbulentior inde annus excepit. *Liv. l.* 2. *Seguì &c.*

8 *Per cavare, trar fuori*. 1. *a.* Excipere dentes. *Cels. l.* 7. Quos ex mari excipere non potuissent. *Cic. Rep.* 4. *ap. Non.*

Excisso p. l. as, &c. *Stracciare, ferire*. 1. *a.* Capillo scisso, atque excissatis auribus. *Plau. Cistel. ap. Non. Al.* Excissatis. V. Exscisso.

Excito p. b. as, &c. *Eccitare, incitare, esortare, stimolare, spronare*. 1. *a.* Non ut vos, qui mihi studio penè præcurritis, excitarem. *Cic. de Or.* 1. Excitare aliquem ad virtutem, ad laborem, & laudem. *Id. p. Pl. e Cef.* Ad bellum excitabat metus Pompeii victoris. *Sall. hist.* 1. Te quoque ad memoriam rerum nostrarum excitarem. *Cic. Top.* Galli victores alacritate ad canendum excitantur. *Id. Div.* 2. Ut hominũ studia ad utilitates nostras excitare possimus. *Id. Off.* Constantia mea me ad hanc experientiam excitavit. *Planc. à Cic. Fam.* 10. Excitare aliquem in curas. *Sil.* Miles excitatur classico. *Hor.* Ecquid in antiquam virtutem, animosq; viriles, & Pater Æneas, & avunculus excitat Hector? *Virg. En.* 3.

2 *Per destare, svegliare, risvegliare, ò commuovere, eccitare*. 1. 3. *a.* Excitare dormientem. *Cic. Q. Fr.* Aliquem somno. *Id. Ac.* 2. Accelremus, ait, vigiles simul excitat. *Virg. En.* 9. Excita ex somno tuas literas, & humanitatem. *Cic. Fam.* 16. Excitare risum. *Id. Fam.* Clamorem. *Id. ib.* Summam hominum admirationem. *Id. cl. Or.* Plausum. *Id. p. Sest.* Fletum alicui. *Id. ib.* Quantas Tragœdias excitat! *Id. pro Mil. Quanti tumulti!* De Parthorum transitu nuntii varios sermones excitârunt. *Cel. à Cic. Fam.* 8. Tantum Italicum bellum propter judiciorum metum excitatum est. *Cic. Off.* Hanc ei suspicionem alii nunciis, alii ipsi coram excitaverunt. *Id. pro Sest.* Facies honesti, si oculis cerneretur, mirabiles amores excitaret sui. *Id. Off.* 1. Sapientia ardentes amores excitaret sui, si videretur. *Id. Fin.* Oratio, quæ in multitudine habetur, ea sæpe universam excitat gloriam. *Id. Off.* Excitat stomachum siser. *Plin. Il sisero eccita l' appetito*. Excitare incendium in fortu-

nas

nas alicujus. *Cic. p. Mur.* Motus in animis hominum. *Id. de Or.* Vestrā memoriam ad timoris præteriti cogitationem excitate. *Id. p. Sest.* Excitare memoriam flagitii. *Id.* Memoriam alicujus. *Id. Brut.* Memoriam alicujus alicui. *Id. Ibid.* Multò ante prospexi, quanta tempestas excitaretur. *Id. Arusp.* Qui facilè tantum bellum excitaverunt. *Id. pro Mar. Marcel.* Non vides quantum mali ex ea re excites? *Ter. Heaut.* 5. 3. Possum excitare multos reductos testes liberalitatis meæ. *Cic. p. R. P.* Excitare testes ex monumentis Annalium. *Id. Fin.* Ab inferis locupletissimos testes excitaret. *Id. Brut. Allegherebbe per testimonj. Per risuscitare.* Excitandus nobis erit ab Inferis C. Marius. *Id. pro Font.* Præstantissimos Cives ex Acheronte excitatos. *Id. post Red.* Quasi ego excitare filium ejus ab inferis possem. *Id. Ver.* 7. Nec ab inferis mortuos excitabit. *Id. ib.* Dicendo excitare aliquem è morte. *Id. p. R. P. Liberare &c.*

2 *Per ergere, inalzare, sollevare, rizzare, ò consolare.* 1. *a.* Excitare jacentem. *Cic. p. Dom.* Animum abjectum, & jacentem. *Id. Am.* Afflictos, & abjectos. *Id. Att.* Excitare sepulchrum è lapide. *Cic. Leg.* 2. *Fabricare &c.* Puta, duo ædificia excitata esse, ambo paria, atque excelsa, ac magnifica. *Sen. ep.* 53. *Essere state alzate due fabbriche &c.* Vapores à Sole ex aquis excitantur. *Cic. Nat.* Excitare aliquem de spectaculis. *Quint.* 3. 6. Sedentem in quatuordecim gradibus. *Suet. Rigettare alcuno de gli spettatori: lo che solea farsi co' falliti.* Excitatus bis, terque transtulit castra. *Marz.* 5. *ep.* 15. *Cacciato da' sedili &c.* Quia hoc noctis me à portu excitavit. *Plau. Amph.* 1. 1. *Mi discacciò &c.* Excitatus *part. pass.* Ex omnibus spectaculis plausus excitatus. *Cic. p. Ses.* Bellum excitatum. *Id. Off.* Qui ab excitata fortuna, ad inclinatam, & prope jacentem descifcerem. *Id. Fam.* 2. Cœli cursus acuto, & excitato movetur sono. *Id. Som. Veemente &c.* Excitatus præmiis. *Id. p. R. P. Stimolato &c.* Quæ (natura) eos (homines) humo excitatos, celsos, & erectos constituit. *Id. Nat. E compar.* Clamor excitatior, crebriorque ab hoste sublatus. *Liv. l.* 4. 37. *E superl.* Excitatissimi odoris. *Plin. l.* 20. 17. *D'odore acutissimo.* Excitandus, & Excitaturus *part. fut.* Appetitus omnes contrahendi, excitandaque animadversio. *Cic. Offic.* 1. Omnia dicendo excitanda, nihil adjuvante naturà. *Id. de Or.* In eorum, qui audiunt mentibus sedandis, aut excitandis. *Id. ib.* Etiam si feras excitaturus non sis. *Id. Off.* 3. *Benche non ti riuscirà farle uscir dalle tane.*

Excito p. I. as, &c. *Eccitare, incitare.* 1. *a.* Ductor ad arma excitat Tyrios. *Sil. lib.* 9,

Exclamo p. I. as, &c. *Esclamare, sclamare, gridare, alzar la voce.* *n. ass.* Non possum, quin exclamem. *Cic. de Or.* 2. *Son forzato à sclamare.* Itaque mihi licet exclamare (ut Statius in synephebis) proh Deum! &c. *Id. Nat.* Hic quum exclamasset Lælius &c. *Id. Som.* Qui volunt exclamare majus, toto corpore contentioni vocis asserviunt. *Id. Tusc.* 4.

2 *Per chiamare ad alta voce, ò dire gridando.* 4. *n.* Brutus exclamavit nominatim Ciceronem. *Cic. Phil.* 2. Multas ille res memorià dignas exclamavit, *Quint.* Voce magnà exclamat uxorem tuam. *Plaut. Amph.* 5. 1.

Excla-

Exclaro p. l. as, &c. *Rischiarare, illuminare*. 1. *a*. Ea Cœli regio, neque exclaratur, neque obscuratur solis cursu. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2.

Excludo p. l. is, clusi, clusum p. l. *Escludere, chiudere, ò serrar fuori, non ammettere, schiudere, dischiudere, serrar l'uscio à uno, ributtare, rigettare, scacciare*. 1.3.5.6.*a*. Exclusit me foràs janitor. *Plau.* Excludere vitia, culpam. *Cic. Nat.* Spem pacis. *Id. cl. Or.* Excludere aliquem à Rep. *Cic. Phil.* 5. Ab hæreditate. *Id. p. Cl.* Uxor me à se excludit. *Plau.* Priusquam Cæsar te à me excludere posset. *Cic. Att.* 9. *Potesse tagliarmi la strada &c.* Illæ ipsæ (literæ) excludere me à portu, & profugio videntur. *Id. Fam.* 5. Astra fugate, precor, totoque excludite Cœlo. *Stat. Syl.* 3. Excludit sanos Helicone Poetas Democritus. *Hor. Art.* Excludere aliquem loco. *Cic.* Gaditani Pœnos mœnibus excluserunt. *Id.* Crassus tres legatos decernit, nec excludit Pompejum. *Id. Fam.* 1. *E non eccettua &c.* Ejicere nos magnum fuit, excludere facile est. *Ibid.* 14. *Impedire il ritorno &c.* Excludere hospitem mensâ, *vel* amicum suffragio. *Liv. Non ammettere à mensa l'ospite: negar il voto all'amico*. Animo voluptatem. *Stat. Negare all'animo ogni diletto.* Alicui oculum. *Plau. Cacciare ad uno l'occhio.* Excludito mihi hercle oculum, si dedero. *Id. Pseud.* 1. 5. Angustiis temporis excluduntur omnes. *Cic. Ver.* 3. *Sono impediti*. Quæ familiariter scribi solent, temporibus his, excluduntur. *Id. Att.* 9. Hi, temporibus Pop. R. exclusi, agere quæ voluerant, non potuerunt. *Id. Ver. Impediti dalle calamità*. Qui regionibus exclusi, intra præsidia aliena venissent. *Id. Att.* Is anni tempore navigatione excludebatur. *Cæs. B. G. La stagione importuna gl'impediva il navigare.* Quod anno ante frater Metellus, & concors etiam tùm Senatus, principi Gn. Pompejo sententiam dicenti, excluserat. *Id. de Arusp. Aveva negato &c.* Qui honore Decemviratûs excluditur nominatim. *Id. Rull.* Oratorem excludi ab omnium rerum scientia. *Id. de Or. Negarsi all'Oratore &c.* Excludere aliquem ab usu rei familiaris. *Id. Off.* 1. *Negar l'uso &c.* Constare inter omnes video, nullius inopiam, ac solitudinem, non modo ullo populari accessu, ac tribunali, sed nè domo quidem tuà, & cubiculo esse exclusam. *Id. Q. Fr.* 1. *Non essersi da te negata l'udienza nè pubblica, nè privata*.

2 *Per liberare*. 5. *a*. Is exclusit se servitute. *Azzio. ap. Non.* Virtute servitutem exclusit. *Lucil. Per distaccare, spiccare*. 1. *a*. Excludere gemmam inclusam auro. *Paul. Jurisc. Discastonare una gemma &c.*

3 *Per ischiudere, scovare, cavar fuori, ò partorir covando*. 1. *a*. Columbæ excludunt vigesimo die. *Col.* Gallinæ ex ovis pullos excludunt. *Cic. Nat.* 2. Ex ovis [anatum] pulli orti relinquunt matres, à quibus exclusi, fotique sunt. *Id. Nat.* Exclusus *part.* Matres ab extremo complexu liberorum exclusæ. *Cic. Ver.* 7. *Impedite &c.* Quum vagus, atque exul erraret, atque undique exclusus. *Id. Scacciato &c.* Exclusus iis præmiis, quæ patent stipendiariis. *Id. p. Corn. Privato &c.* Pacis spem à publico consilio exclusam videmus. *Id. de Cl. Tolta &c.* Itaque exclusis tuis vocibus, ad te milites misit. *Id. Ph. Udite le tue parole*. Exclusura Deum. *Ovid. Met.* 2. Exclusissimus *superl.* Abiit intrò, occlusit ædes; nunc ego sum

sum exclusissimus. *Plaut. Men.* 4. Exclusti *pro* exclusisti. *Ter. Eun.*

Excodico p.b. as, &c. *Purgare il terreno da' sterpi : ò scalzare i pedali*. 1.*a*. Repastinari ager dicitur, quum sylvester excodicatur. *Fest. Adde Pallad. l.* 2. *Tertull. ut* Excaudico.

Excogito p. b. as, &c. *Imaginare, pensare, machinare, fingere, ritrovar pensando, inventare*. 4. *n*. Excogitavit novum, & singulare genus supplicii. *Cic. Ver.* 6. Nihil eà vita beatius excogitari potest. *Id. Nat.* Cogita, mi Attice, vel potiùs excogita. *Id. Pensa, e ripensa bene*. In quo tuo consilio egeo, etsi nihil excogitas. *Id. Att.* Quidquid sceleris fingi, aut excogitari potest. *Id. in Cat.* Excogitata est ratio. *Id. p. Cl. Si è pensato, ò trovato il modo*. Motus animi, atque ingenii celer ad excogitandum. *Id. de Or.* Et Sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit. *Suet. in Calig. Squisitissime &c.*

Excogo p.l. is, coegi, coactum. *Sforzare*, 1. *a. e l'insin. Innoc. ap. Antiquar. Verbo barbaro*.

Excolo p. b. is, colui, cultum. *Coltivare, ò coltivar bene, ripulire, limare*. 1. *a*. Abstulit excultas pertica tristis opes. *Prop.* 4. Nihil tàm horridum, tàm incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur, *Id. in Para.* Nisi animos nostros doctrinâ excolamus. *Id. p. Arch.* An victus Atheniensium beneficio excoli potuit, oratio non potuit? *Id. cl. Or.* Nihil feracius ingeniis, quæ disciplinis exculta sunt. *Id. ib.* Taditanus omni vità, atque victu excultus. *Id. ib.* Quibus rebus exculta hominum vita plurimùm distat à victu bestiarum. *Id. Off.* 1. Satis excultus doctrinà putabatur. *Id. Tusc.* Exculto animo nihil agreste, nihil inhumanum est. *Id. Att.* 12. 46. Dare se Philosophiæ excolendum. *Id. Lasciarsi ammaestrare dalla Filosofia*.

2 *Per ornare, adornare, abbellire, attillare, ò esercitare*. 1. *a*. Excolere parietes marmoribus, ædem statuis, pictisque tabulis. *Plin. jun.* Excolat & geminas plurima palma fores. *Marz. Adorni &c.* Protinus excolimur tèneri. *Ovid. Siamo esercitati*. A propensis in hanc partem vehementer excolimur, & amamur. *Quint. Frat. Noi siam molto onorati, ed amati dagli aderenti*.

Excolo p. l. as, &c. *Colare*. 1. *a*. Abjectâ squillâ acetum diligentiùs excolabis. *Pallad. Jul.* 8.

Excolubro p. b. as, &c. *Guardare, ò mirar curiosamente, e con occhi acuti, come le serpi*. 1. *a*. Quare tu id excolubras? *Plau. così Lambino, e'l Schonsleder*.

Excondico p.l. is, xi, ctum. *Scusare*. 1. *a*. Ille se excondixit. *Hincmar. V. barb.*

Excoquo p. b. is, coxi, coctum. *Cuocer molto, stagionar bene, ò diseccare consumando l'umido*. 1. 3. *a*. Excoquere carnes, lupinos, &c. *Col.* Vis frigoris excoquit terram. *Id.* Sive illis omne per ignem excoquitur vitium. *Virg. Georg.* 1. Durior & ferro, quod Noricus excoquit ignis. *Ovid. Met.* 14. *F.* 17. Tàm excoctam reddam, atque atram, quàm carbo est. *Ter. Adel.* 5. 3. Argentum excoctum. *Gell. Purgato al fuoco*. Excoquere sevum ex carne. *Plau. Cavar il grasso della carne cocendola*. Usque domi ero dum excoxero lenoni malum. *Id. Pers.* 1, 1, *Sinchè avrò tramato qualche frode*,

fredo, *ò danno &c.* Facies excocta, *vel* homo excoctus (Sole). *Ter. Viso abbronzato, ò reso bruno dal Sole*.

Excorio, as, &c. *Scorticare*. 1. *a. Nel Cod. delle Leg. ant. V. barb.*

Excreo, as, &c. *Spurgarsi, raschiare, scracchiare, sputare*. 1. *a.* Excreare is non audebat, inter orandum. *Suet.* Excreat, & fictà dat modò signa notà. *Ovid. Her.* 2. Excreare sanguinem, *vel* aliquid purulenti. *Cels. Sputar sangue, ò marcia*. Ut cum dentibus linguam excrees. *Plau. in Sup. ad Amph. Al. leg.* Exscreo.

Excresco, is, crèvi, cretum p.l. *Crescere in alto*. *n. ass.* Nè in caput excrevisse videatur. *Quint. l.* 4. 1. Denique excrevit in altum pingue solum tumulo. *Lucan. l.* 4. Carnes excrescentes. *Plin. l.* 32. 7.

2 *Per crescere molto, avanzarsi*. *n. ass.* Excrescit in dies luxus. *Plin.* Excrescunt palmites. *Col.* Excretus *partic. Cresciuto*. Excretos prohibeat à matribus agnos. *Virg. Georg.* 3.

Excribo p. l. v. Exscribo.

Excrucio, as, &c. *Cruciare, ò straziar molto, tormentar grandemente, macerare, affliggere*. 1. *a.* Frigus excruciabat nudos sine pellibus. *Lucr.* 3. Libido, & ignavia animum excruciant. *Cic. Fin.* Milites Romanos fame, vinculisque excruciaverat. *Cæs. B. G.* 7. De Hortensio, te certò scio dolere; equidem excrucior. *Cic. Att.* 6. Excruciatur ille vicem meam. *Plaut.* i. ob vicem. *Si duole della mia disgrazia*. Dare aliquem excruciatum. *Id. Far tormentare, ò straziar bene alcuno*. Non loquor plura, nè te quoque excruciem. *Cic. Att.* Nec me meæ miseriæ excruciant magis, quàm tuæ. *Id. Fam.* 14. Hæc tibi dolori esse certò scio, me quidem excruciant. *Id. Fam.* Tùm me Antipho excruciat animi. *Ter. Phorm.* 1. 4. *pro* animo. *Così Plau. disse*. Angis te animi. Excruciatus *part.* Hominem ingenuum fame excruciatum, semivivum reliquit. *Cic.* 3. *Ver.* Aliquem vinculis, ac verberibus excruciatum, necare. *Id. p. Pomp.*

Excubo p. b. as, cubui, cùbitum p. b. *Vegghiare, vegliare, far la sentinella, ò guardia, star vigilante*. *n. ass.* Excubare in muris, *vel* per muros, ante fores, ante domum, ad portum. *Virg. Ovid. Cæs.* Pro portis. *Liv.* 5. Armatique in agro excubarent. *Cic. de Div.* Quum Cæsar ad opus consuetudine excubaret. *Cæs. B. G.* 7. Excubat laurus ante limina Cæsarum. *Plin. L'alloro fà la guardia dinanzi à gli usci de' Cesari*. Excubat ignis crebrior per urbem. *Stat. Ardon di notte molte fiaccole*. Excubatur pretiis rerum, non animi. *Plin. Ognuno veglia più per ammassar ricchezze, che per acquistar virtù*. Qui semper animo sic excubat, ut ei nihil improvisum accidere possit. *Cic.* 4. *Tusc. Stà sempre all'erta in guisa, che &c.* Excubat insomnis custos laris hujus amici. *Sil.* 1. Excubat apud me cura Reip. defendendæ. *Cic. Fam.* In Pasitheæ fano somniandi causà excubabant. *Id. Div.* Ejus cura excubat pro salute singulorum. *Sen.* Ego, Quirites, quantum potero excubabo, vigilaboque pro vobis. *Cic. Phil.*

Excudo p. l. is, cudi p. l. cusum p. l. *Trar fuori percuotendo*. 1. *a.* Ac primùm silicis scintillam excudit Achates. *Virg. En.* 1. Et silicis venis abstrusum excuderet ignem. *Id. Georg.* 1.

2 *Per foggiare, ò formar battendo.* 1. *a.* Excudent alii ſpirantia molliùs æra. *Virg.* 6. *En.* Apes excudunt ceras, & mella tenacia fingunt. *Id. Georg.* 4. *Fabbricano la cera.*

3 *Per comporre con iſtudio, ò dar compimento, ſtampare, cavar fuori, dar in luce.* 1. *a.* De gloria excudam aliquid, quod lateat in theſauris tuis. *Cic. Att.* 15. 26. Uſus varias excùdit artes. *Virg.* (*al.* extudit). Excudens animo ſingula verba ſuo. *Ovid.* Excùdere typis libros. *Paſſer. e Pomey. Stampare.*

4 *Per ottenere, od impetrare con prieghi, ò con forza, ed iſtanza.* 1. 3. *a.* Amicus excùdit mihi cultus hortorum, proſà ut oratione conſcriberem. *Col. l.* 11. 1.

5 *Per iſchiudere, ſcovare, trar fuori covando.* 1. *a.* Gallina excùdit ova. *Var. R. R.* 3. 9. Negat anſer aliena excudere ova, niſi ſubjecta ſua quoque habuerit. *Col. l.* 9. *Al.* Excludere.

Exculco, as, &c. *Far uſcir fuori calcando.* 1. *a.* Ex ipſis domini mei pugnis exculcabo furfures. *Plaut. Capt.* 4. *Per calcar bene.* 1. *a.* Singuli ab infimo ſolo pedes terrà exculcabantur. *Ceſ. B. G. l.* 7. Verbis obſoletis, & excùlcatis. *Gell.* 11. 7. *Parole invecchiate, e rigettate dall'uſo.*

Exculpo. V. Exſculpo.

Excuneo, as, &c. *Cavar fuori.* 1. *a. onde* Excuneatus. *Apul. A. A.* 3. *Eſcluſo dal Teatro.*

Excurio, as, &c. *Cacciar di corte, ò dalla curia.* 1. *a.* Apollonium ideo excuriavit, quia nihil habebat. *Varr. ap. Non. c.* 1.

Excuro p. l. as &c. *Apparecchiare, ò far con diligenza.* 1. *a. onde* Excuratus *part.* Ita excurato victu, ita magnis deliciis. *Plau. Pſeu.* 5. 1. Lepidè inceſſiſti excuratus. *Id. Caſin.* 3. 6. *Accorto &c.*

Excurro, is, curri, curſum. *Scorrere, fare ſcorreria, dare una ſcorſa.* *n. aſſ.* ò 4. *n.* Quum plures igni, quàm ferro armati excurriſſent. *Liv. l.* 2. Excurrat aliquis, qui hoc tantum mali filio ſuo nunciet. *Cic. Ver.* 3. Fortaſſe excurremus menſe Sept. Legati ad Piſonem. *Id. Att.* 1. Ego, dum naves, & cætera parantur, excurro in Pompejanum. *Id. ib.* 10. Habent Provinciam fidelem, quò facilè excurrant. *Id. Ver.* 4. Tantos proceſſus faciebat, ut evolare, non excurrere videretur. *Id. cl. Or.* Cupio cum Bruto excurrere in Græciam. *Id. Att.* 14. Mandavi utrique eorum, ut ante ad me excurrerent. *Id. Fam.* 1. *Che ritornaſſero da me &c.* In fines Romanos populabundi excurrerunt hoſtes. *Liv.* 1. 15. *Fecero ſcorreria &c.* Excurrit temerarius in pericula ſine ratione. *Sen.* In campo excurrit virtus. *Cic. p. Mur. Il valore ſi moſtra nel campo.* Excurſus *part.* Vitam duram, quam vixi uſque adhuc, propè jam excurſo ſpatio, mitto. *Ter. Adel.* 5. 4.

2 *Per traſcorrere, trapaſſare i limiti, ò 'l numero, oltrepaſſare.* *n. aſſ.* Peninſula ab intimo ſinu excurrit. *Liv.* 26. *Una peniſola ſi ſtende al mare &c.* Planities in meridiem excurrens. *Plin.* Nonnunquam excurrunt præcoces germinationes, indulgentià Cœli evocatæ. *Plin. Talvolta gl'alberi per la dolcezza dell'aria mettono innanzi tempo &c.* Productiora ſunt alia, & quaſi

quasi immoderatiùs excurrentia. *Cic. Brut.* Hæc summa non est quadrans, sed excurrens; *vel* non quadrat, sed excurrit. *Paul. Jurisc. Questa somma non è sana, ma rotta: cioè oltre la maggiore avvi la picciola.* Viginti annorum, & quod excurrit, pax. *Veget. l.* 1. Item ex ratione patris vestri, decem, & quod excurrit. *Paul. l. Pub.* Primus qui in crucem excucurrerit, *pro* excurrerit. *Plaut. Most.* 2. 1. *e Bacch.* 2. 3. *è am.*

Excurso, as, &c. *Spesso scorrere, andare scorrendo, n. ass.* Innumeris plures videt excursare latebris. *Stat. lib.* 2. *Theb.*

Excuso p. l. as, &c. *Scusare, discolpare, giustificare.* 1. 3. *a. ed abl. con in, ò de.* Collegæ mandasti, ut te mihi per literas excusaret. *Cic. Fam.* 11. 15. Excuso me tibi in eo ipso, in quo te accuso. *Id. Q. Fr.* Atticæ meæ velim me ita excuses, ut omnem culpam in te transferas. *Id. Att.* 15. Viris bonis me non nimis excuso. *Id. ib.* 9. Quidam excusari se arbitrantur, quia non sine magna causa peccaverunt. *Id. Am.* Sunt item lecti judices, qui fortasse excusabuntur. *Id. Phil.* Apud Apulejum, quoniam in perpetuum non placet, in dies ut excuser, videbis. *Id. Att.* 12. Lælius se excusans dixit. *Id. el. Or.* Quà potes excusa, nec amici desere caussam. *Ovid. Trist.* Excuso tarditatem literarum. *Cic. Att.* 15. Moras amico excusare. *Stat.* Quum eum gregales requirerent, excusavit Vespa, quod eum brachium fregisse diceret. *Cic. de Or. E con l'infin.* Si Lysiades excusetur Areopagites esse. *Id. Phil.* Excusatus *part.* Excusatum me habeas, rogo. *Marz.* 2. 79. Multa quidem dixi, cur excusatus abirem. *Hor.* 1. *Sat.* 9. Martianus ad me scripsit, me excusatum esse apud Apulejum à Torquato, & Strabone. *Cic. Att.* 12. Omnibus me vehementer excusatum volo, non negligentiâ meâ fore, ut &c. *Id. Ver. E compar.* Quò excusatior sis. *Sen. l.* 1. *contr.* 4. *E superl.* Excusatissimus essem. *Sen. de Ot. Sap.* 29. De me excusando apud Apulejum, dederam literas. *Cic. Att.* 12.

2 *Per addurre in discolpa, allegar per iscusa, ò dar la colpa, accagionare.* 1. 3. *a.* Quòd seriùs venisset, excusabat mare. *Quint.* Torquatus oculorum valetudinem excusavit. *Liv. Allegò per iscusa l'infermità degl'occhi.* Ille Philippo laborem rei, & negotia excusat. *Hor. Reca in discolpa sua le faccende &c.* Diomedes excusat vires tenues. *Ovid. Dà egli per iscusa le poche, e deboli forze.* Antequam sententiam diceret, propinquitatem excusavit. *Cic. Phil.* Reditum Agrippinæ excusavit ob imminentem partum. *Tac.* 1. *Annal.*

Excusso, as, &c. *Scuotere sovente. Tertul. de Vir. Vel.* 7. Excussatus. *Paul. Jurisc.* 46. §. 6.

Excutio, cutis, p. b. cussi, cussum. *Scuotere, ò gittare per terra scuotendo; ò cacciar via, rigettare.* 1. 3. *a.* Excutere nuces ex arbore, pulverem digitis. *Ovid.* Jugum. *Plin. Pan. Ricusar d'ubbidire.* Quamobrem excutiemus omnes istorum delicias, omnes ineptias, si prodierint. *Cic. p. Cel.* Aut tu bella cie, conceptumque excute fœdus. *Virg. En.* 12. *Rigetta &c.* Excutere metum de corde. *Ovid. Fast.* 1. *Tor via il timore.* Severitatem veterem. *Cic. Fam. Por giù la severità.* Sitim undis. *Sen. Trag. Dissetare.* Sopo-

Soporem. *Virg. Destare.* Excutior somno. *Id. En.* 2. *Mi desto &c.* Excutit membra pavor. *Sen. Trag. La paura fà tremare.* Excutere mœnia fundo. *Stat. Rovinar le mura.* Equitem excussit equus. *Liv.* Ab equo excutitur. *Ovid.* Excutere Deum pectore. *Virg. e Sen. Trag. Divolgare l'oracolo, forzarsi di palesarlo.* Dolor nimius excussit mihi sensus. *Sen. Trag. L'eccessivo dolore mi hà tolto via i sentimenti.* Excussit illis Fortuna sapientiam. *Sen.* Excutere alicui mentem. *Id. ep.* 7. Excussit metus mentem dicenti. *Plin. jun. Gli fè perdere la memoria, e'l cervello.* Excutiam tibi istam jactationem. *Cic. p. Syll.* Calidumque triental excutit è manibus. *Pers. Sat.* 3. *Fà cader di mano &c.* Excussus *part.* Excussus curru. *Virg. En.* 10. Excusso Circensibus auriga. *Plin.* Excussa pectore Juno. *Virg. En. Caduta dall'animo.* Excussus patriâ. *Id. Esiliato.* Posse ex his in terram excussis annales Ennii effici. *Cic. Nat.* 2. *Gittati per terra &c.*

2 *Per cavare, ò trar fuori, far uscire, tor via.* 1. 3. *a.* Excutere clavum malleo, *vel* lapide. *Plaut.* Quoniam ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. *Plin. l.* 16. Lacrymas excussit miser. *Teren. Heaut.* 1. 1. *Così* Excutere risum alicui, *aut* vomitum. *Plaut. Hor. Far ridere, ò vomitare.* Oculos alicui, *vel* dentes. *Plaut. Pers.* 5. 2. *Cavar gl' occhi &c.* Cerebrum mihi excutiunt tua dicta. *Id. Aul. Il tuo parlare mi rompe il capo.* Omnia ista nobis studia de manibus excutiuntur. *Cic. p. Mur.* Excutere cubilibus feras. *Plin. Farle uscire dalle tane.* Agna excussa dentibus lupi. *Ovid. Trist.* 1. 1. *Tolta da denti &c.* Noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, excussos arbitrari. *Cic. p. Syll. Non pensare ch' io abbia messe fuori le mie arguzie più spiritose.* Hanc excutere opinionem mihimet radicitus nolui. *Id. Tusc. Non hò voluto deporre affatto &c.*

3 *Per cercare addosso, e con diligenza, spiare.* 1. *a.* Excusserunt illi patrem, & aurum in sinu ejus invenerunt. *Quint.* 7. 2. Tabellarii sexcentis locis excutiuntur. *Asin. à Cic. Fam.* 10. A janitore semper fuit excussus, nè quid inferret cibi. *Plin. Fù egli sempre ricerco dal portiere, se portasse dentro vivande.* Culcitisque, & stragulis prætentatis, & excussis. *Suet. in Claud.* Excute intelligentiam tuam, ut videas &c. *Cic. Off.* 3. *Risveglia tutto il tuo ingegno.*

4 *Per esaminare, considerar bene, discutere, pesare.* 1. *a.* Explicare, & excutere aliquod verbum. *Cic. Parad.* Scrutari omnes sordes, & excutere unumquemque eorum. *Id. Q. Fr.* 1. 1. Decemviri, qui nostros Imperatores excutiant. *Id. in Rull.* Nihil est quod metuas, non excutio te. *Id. p. Rosc.* Nàm bellè hoc excute totum, quid non intus habet? *Pers. Sat.* 1. Procul apparet, non excutitur. *Cic. p. Pl. Non si tocca &c.* Res pervulgata, atque in manibus jactata, & excussa. *Id. p. Marc.* Illud excutiendum est, ut sciatur quid sit. *Id. Tusc.* Excutere vires hæreditatis. *Ulp. l. Si mand.* 42. Debitorem, *seu* tutorem. *Paul. Fare discussione sopra i beni d' esso, se stan valevoli à sodisfare.*

5 *Per ispogliare, tor via i danari.* 1. *a.* Judices excussum te, & exhaustum dimiserunt. *Cic. de Arusp. Ti lasciarono scosso, e nudo.*

Exdecimo p. b. as, &c. *Decimare, scegliar ogni decimo,* 1. *a. Festo, e Passer.*

Exdorsuo, as, &c. *Rompere il dosso, spallare, direnare*. 1. *a*. Tu, Machærio, congrum, muraenam exdorsua, quantum potes. *Plau. Aul.* 2. 9.

Execo p. b. as, ecui, ectum. *Tagliare, troncare, mozzare*. 1. *a*. Execare arborem. *Col.* Ipse armarii fundum execuit, & nummos abstulit. *Cic. pro Cl.* Execare nervos Reip. *Id. in Rull.* Pestem aliquam civitatis. *Id. pro Sest. Tor via, ò uccider un'uomo scelerato*. Non minus esset probanda medicina, quæ sanaret vitiosas partes Reip., quàm quæ execaret. *Id. Att.* 2. 1. Exectus *part.* Stratonem in crucem actum exectâ linguâ. *Id. p. Cl.* Juventus execta. *Lucan.* Vetus opinio est, exectum esse Cœlum à filio Saturno. *Cic. Nat.* 2. *Castrato &c.* Homo exectus, *Paul. Jurec. Uomo tratto fuori dal ventre tagliato della madre morta*. *Al. leg.* Exseco.

Execror p. b. aris, atus. *Esecrare, maledire, detestare, avere in orrore: ò augurare, pregar male. d. assol.* 3. *d. ò acc. con in, ò l'ut al cong.* Execror tuam patriam. *Virg.* Nomen. *Ovid.* Factum alicujus. *Sen.* Alii Sacerdotem execrabantur. *Cic. Ver.* Execratur apud Ennium Thyestes, primùm ut naufragio pereat. *Id. Tusc.* Tibi proficiscenti evenit, ut omnes execrarentur, malè precarentur. *Id. in Pis.* Cui quod in me execrabor, hoc &c. *Id. Nat. ex Enn.* Execratus Annibal in caput, regnumque Prusiæ. *Liv.* 39. *Avendo maledetto Prussia con tutto 'l suo regno*. Se ipsum, & suos execratus. *Val. Max. l.* 3. 2. Execratus, & Execrandus *part. pass.* Eversio illius execratæ columnæ. *Cic. Phil.* 11. Execrata civitas. *Hor.* Malum execratum aliquibus odore, & amaritudine. *Plin. Un pomo molto biasimato da alcuni pe'l suo cattivo odore, ed amarezza*. Execratissima auguriis. *Plin. l.* 28. 2. Execrandus Pop. Rom., & detestabilis. *Cic.* Execrandissimus. *Salvian. l.* 7. *de Gubernat. Si trova anche* Execro *att.* 1. Experjurabant, execrabant se, ac suos. *Afran. ap. Non. Al. leg.* Exsecrabant.

Exedo p. b. edis, *vel* exes, exèdi p. l. ésum p. l. *Mangiare, consumare, logorare, rodere*. 1. *a*. Exedit artus virus, ut fama est, Hydræ. *Sen. Trag.* Frumentum exesse incipiunt. *Varr.* 1. 63. Ægritudo lacerat, exest animum, planèque conficit. *Cic. Tusc. La malinconia lacera, e consuma &c.* Sollicitudinibus animi dies, noctesque exeduntur. *Id. ib.* 3. Labor exedit homines. *Val. Fl.* Cura medullas. *Catul.* Expectando exedor miser. *Plau.* Mœrores, qui animos exedunt, conficiunt curis. *Cic. Fin.* Quem exest anxius angor. *Lucr.* 3. Exedere urbem odiis. *Virg. En.* 5. Apparebat epigramma, exesis posterioribus partibus versiculorum dimidiatis ferè. *Cic. Tusc.* 4. Ædes exesæ corruerunt. *Id.* Homo exesus curis. *Val. Fl.* Ferrum rubigine. *Virg.* Pannus tineis. *Claud.* Exedint intestina. *Plaut. pro* exedant. Tibi hoc est exedendum. *Ter. Phor.* 2. 2.

Exefficio, efficis p. b. feci p. l. fectum, *Far bene, e compitamente*. 1. *a*. Quando illud, quod cupis, exeffecero. *Plaut. Cur.* 2. 3. Qui istuc exefficias opus. *Id. Truc.* 1. 5. *Al. leg.* Efficio.

Exentero p. b. as, &c. *Sventrare, sviscerare, sbudellare, sparare, torre l'interiora, cavar le viscere*. 1. 3. *a*. Victimat, & stricto pavidos exenterat ense. *Mantuan.* Acutum cultrum habeo, qui seni exenterem marsupium. *Plau. Epid.* 2, 2. *Hò un buon coltello, per votare la borsa, e cavargli tutto il danaro*.

naro. Expectando exedor miser, atque exenteror. *Id. ib.* 3. 1. *Mi sento cruciare in aspettando*. Epistola exenterato lepori inseritur. *Giustin. l.* 1. 5. *Voss. leg.* Exinteratus *part.*

Exeo, is, ivi p. l. itum p. b. *Uscire, andare, partire. n. ass. ò 4. n. ed acc. con ad, in, ò abl. con ex, ò de*. Exire domo. *Cic. Fam.* Domo ad aliquem. *Plau.* Exit cum nuntio Crassus. *Cas. B. G.* 5. *S'incamina*. Portubus exierant. *Ovid. Met.* 11. *Avean già sciolto dal porto*. Non sic aggeribus ruptis quum spumeus amnis exiit. *Virg. En.* 2. *Sboccò da ripari rotti*. Jamq; adeo exierat portis equitatus apertis. *Id. ib.* 8. Ut, antequam luceret, exirem, nè &c. *Cic.* Neque enim exeundi Româ potestas nobis fuit. *Id. Att.* 1. Exire à patria. *Id. in Pis.* Nè tibi exire ex urbe necesse sit. *Id. Fam.* 4. Nisi audivissem ex eodem, postridie te manè è Tusculano exiturum. *Id. ib.* 9. Postquam Pompejus, & Consules ex Italia exierant. *Id. ib.* Helvetii, quod constituerant, facere conantur, ut è finibus suis exeant. *Cas. B. G.* Civitati persuasit, ut de finibus suis cum omnibus copiis exirent. *Id. ib.* Exire de navi. *Cic. Att.* 2. De balneis. *Id. de Or.* 2. Quando tandem Galba de triclinio tuo exibis? cum tu, inquit, de cubiculo alieno. *Id. ib.* Exire de patritiis. *Id. p. Dom. Passar dal grado di nobile al plebeo per adozione*. E miseriis, & ærumnis. *Id. Liberarsi dalle miserie*. Ære alieno. *Id. Phil. Sdebitarsi*. De imperio. *Tac. Deporre l'imperio, ò dignità imperiale*. Quid facerem? neque servitio me exire licebat. *Virg. Ecl.* 1. *Uscire di servitù*. Nihil non consideratum exibat ex ore. *Cic. cl. Or.* Exire de vita. *Id. Off. & Fin.* 1. *Morire*. Exire ex potestate. *Id. Tusc. Perdere il senno*. Qui igitur exisse ex potestate dicuntur, idcirco dicuntur, quia non sunt in potestate mentis. *Id. ib.* 3. Quum de Consularibus mea prima sors exisset. *Id. Att.* 1. *Essendo il mio nome uscito il primo à sorte &c.* Quum omnes perspicerent, ad istum non modò illos nummos, qui per simulationem ab isto exierant, revertisse &c. *Id. Ver.* 4. Id mihi ex animo exiit. *Id. Mi uscì di mente. E con l'infin.* Mihi ex animo exire non potest, esse Deos. *Id. Nat.* 3. Exiit liber de valetudine, &c. *Id. E' uscito in luce un libro, che tratta di &c.* Quod ad librum attinet, quem tibi filius dabit, peto à te, nè exeat. *Cec. à Cic. Fam.* 6. Nequaquam oratio mea exire, atque in vulgus emanare poterit. *Cic. p. S. R.* Libri quidem ita exierunt, ut in tali genere, nè apud Græcos quidem, simile quicquam. *Id. Att.* 13.

2 Exire domum, *vel* limen. *Ter. Uscir di casa*. Priusquam frumenta vaginas exeant. *Plin.* 18. 3. Exire modum. *Ovid. Oltrepassar la misura*. Æquor, *seu* mare non exit fines suos. *Prop.* Exierat in vulgus, eum dixisse. *Suet. S'era divolgato, ò sparso, aver egli detto, &c.* Trebatium cogitâram, quòcumque exirem, mecum ducere. *Cic. Fam.* 2. *Dovunque io andassi &c.* Jampridem mihi venit in mentem, bellum esse, aliquò exire. *Id. ib.* 9. Quoad opinatus sum, me in provinciam exiturum. *Id.* Exierisne Legatus in ulteriorem Hispaniam? *Id. in Vatin.* Qui, quum unà domo, jam capi non possint, in alias domos tanquam in colonias exeunt. *Id. Off.* 1. Herculem ferunt exisse in solitudinem. *Id. ib.* Exire in

in prælium, ad pugnam. *Liv. Virg.* Nonne tibi affirmavi, quidvis me potius perpessurum, quam ex Italia ad bellum civile exiturum? *Cic. Fam.* 2. Exire obviam alicui. *Liv. Incontrare &c.*

3 *Per finire, passare. n. ass.* Exiit induciarum dies, exiit mensis, annus, æstas, &c. *Liv.* Nullus mihi per otium dies exit. *Sen. ep.* 8. Quincto autem anno exeunte, quum esset spes &c. *Cic. Div.* 1. Exeunt in angulos folia. *Plin. Le foglie di quell'albero spuntano, e fanno canti.* Animi tenor exit aliquando in rigorem. *Plin.* 7. 19. *Il tenor dell'animo talvolta passa in rigore, i. diventa.* Exit in laudem, in vituperationem, in fabellam. *Quint. Vien à terminare in lode, &c.* Potuerunt libri aboleri, & tamen res in memoriam exire. *Lattan. Poterono perdersi i libri, ed aversi memoria del contenuto in essi.* Quorum prima positio in easdem, quas Castor, literas exit. *Quint.* 1. 5. *Termina con l'istesse lettere &c.* Itaque in tertium diem probationes exierunt. *Plin. jun. l.* 2. *ep.* 11. *Furono differite &c.*

4 *Per alzarsi, crescere. n. ass.* Exiit ad Cœlum ramis felicibus arbos. *Virg. Georg.* 2. Religant comas, ut in altitudinem exeant. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Hominem super improbus exit. *Stat. Teb.* 6. *Eccede l'umana malizia &c.*

5 *Per ischifare, campare, scampare, ò scansare.* 4. *n.* Vim viribus exit. *Virg. En.* Exire procellas. *Sil.* Exire periculum, scopulos, undas, gladios. &c. *Virg.* Corpore tela modò, atque oculis vigilantibus exit. *Id. En.* 5. *Si trova imperf. pass.* Exitur foràs. *Plau.* Exitum est. *Id.* Nollem huc exitum [*supp.* fuisse]. *Ter. Io non vorrei esser uscito quì fuori.* Exitus, a, um *partic. pass. antico.* Ad exitam ætatem. *Festo* (i. ad ultimam) Exeundum, *participiale da* Exiens *part. pres.* Exiturus *part. fut. att. Sen. Cic. & al.*

Exequior, aris, atus. *Far l'esequie, ò accompagnarle. d. ass. ò* 3. *d.* Ipsum, propter jus liberti semiatrati, exequiantur. *Varr. ap. Non. c.* 2.

Exequor p. b. equeris p. b. ecútus. *Eseguire, adempiere, adempire, mandare ad effetto, ò ad esecuzione, effettuare, finire, compire,* 3. *d.* Exequi consilium alicujus, dicta, jussa, imperium, negotium, incœpta, vota. *Ter. Plau. Liv. Virg.* Mandata alicujus. *Cic. Phil.* Quoad munus officii exequi, & tueri possis. *Id. de Sen.* Conturbatus animus non est aptus ad exequendũ munus suum. *Id. Tusc.* Quod si exequi nequeas, possis tamen aliis præcipere. *Id. Sen.* Nec si sit quidem quod ad te debeam scribere, facilè id exequi possem. *Id. Att.* 11. Masinissa senex omnia regis officia, munera exequebatur. *Id. Sen.* Strenui militis, & boni Imperatoris officia summè exequebatur. *Sall. in Catil. Faceva le parti di prode soldato &c.* Nihil aggredi oportet, nisi id accuratè exequaris. *Plau. Non bisogna imprender l'opera, se non la conduci à buon fine.* Exequi ærumnam. *Id. Capt.* 2. 1. *Patir calamità.* Cladem. *Cic. Accettare &c.* Mortẽ. *Plau. Morire.* Jus suum. *Cæs. Far valere, ò mantenere il suo diritto, ò ragione.* Cur non omnes factum illius unà executi sumus! *Cic. Att.* 9. *Non abbiam imitato &c.* Omnes consulares, qui per valetudinem exequi fugam illam potuissent. *Id. Phil.* Tamen antiquum modum sationis nulla ex parte exequi potuit. *Id. Verr.*

Non dubium est, quin æternitatem maluerit exequi. *Id. Univ.* Executa [*tart. pass.*] Regis imperio, ut fides postulabat. *Justin. l. 7. Eseguito*. In exequendis negotiis rationi obedire. *Cic. Off.*

2 *Per perseguitare, vendicare*. 3.*d.* Priores nostros esse singulorum hospitum injurias accusationibus variis executos. *Plin. ep. l.* 3. Deorum, hominumque simul violata jura exequemur. *Liv. l.* 3. 10.

3 *Per proseguire, seguitare*. 3. *d. e l' infin.* Exequi iter. *Plau.* Difficile est, quod cum spe magna sis ingressus, id non exequi usque ad extremum. *Cic. p. Rab.* Protinus aërii mellis cœlestia dona exequar. *Virg. Georg.* 4. Exequi sermonem cum aliquo, cum probis, *vel* improbis. *Plau. Tener ragionamento con alcuno*. Pueritiæ crimina non exequar. *Cic. in Sall. Non parlerò de' peccati della sua fanciullezza*. Habeo multa occultiora, quæ vix verbis exequi possum. *Id. à Varr. Fam. Esprimere con parole &c.* Te, ut meritus es, tractare exequar. *Plau.* Mater exanimata exequitur aspectum tuum. *Id. Tua madre, per te, svenuta, brama, e cerca di vederti*.

Exerceo, es, ercui, èrcitum p. b. *Esercitare, fare, usare, adoperare*. 1. *a. ed abl. con in, ò puro, ò acc. con ad.* Exercere ingenium. *Heren.* Iracundiam in superatos. *Cic. ad Brut.* 2. Crudelitatem. *Id. Ver.* Videto, nè nimium familiariter inimicitias exercere videare. *Id. Fam.* 1. Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras. *Virg. Georg.* 4. Ut suam insatiabilem crudelitatem exercuerit, non solum in vivo, sed etiam in mortuo. *Cic. Phil.* 11. Exercere imperium, arma, justitiam. *Liv.* Memoria minuitur, nisi exerceas. *Cic. de Sen.* Exercere stylum. *Plin. l.* 8. Pugnos in aliquem. *Plau.* Scelus, libidinem, avaritiam in socios. *Liv.* Vindictam in aliquem acerrimè. *Sall. Vendicarsi crudelmente d'alcuno*. Quæstionem in aliquem, *vel* de aliquo. *Liv. Tormentare*. Qui quum Prætor quæstionem inter sicarios exercuisset. *Cic. Fin.* 2. *Avendo fatto processi &c.* Exercere servos, remiges, jumenta &c. *Ter. e Nip.* Exercete vir tauros. *Virg. Georg.* 3. Exerceri apud magistrum in dialectica. *Cic. de Or.* 2. *Esser istruito &c.* Apud Demetrium studiosè exerceri solebam. *Id. cl. Or.* Exercere aliquam artem. *Hor.* Medicinam. *Plin.* Medicinæ exercendæ causâ tabernam dedit. *Cic. p. Cluen.* Exercere aliquem in armis, in literis &c. *Id.* Se in arte, in venando, in agris. *Id. e Ovid.* Ad pugnam. *Quint.* Ad cursuram. *Plau.* Is dum armis exercetur. *Cic. Ver.* 6. Sese quotidianis commentationibus acerrimè exercuit. *Id. cl. Or.* Is me adolescentem in studio ejusdem laudis exercuit. *Id. ib.* Plerique in hoc vocem, & vires exercent suas. *Id. de Or.* 1. Messala gravi judicio, multàque arte se exercuit in verissimo genere dicendi. *Id. à Brut.* Quod genus est belli, in quo illum non exercuerit fortuna Reip.? *Id. p. L. Man.* Cæteris in campo se exercentibus. *Id. de Or.* 2. Aristoteles in thesi adolescentes in utramque partem exercuit. *Id. ib.* Hæc cogites, ad hæc te exerceas. *Id. Fam.* 1. Ad hanc te amentiam natura peperit, voluntas exercuit. *Id. Catil.* Si ad Ennii versus me exercerem. *Id. de Or.* 1. Exercere bacchanal. *Plau. Far baccàno*. Diem. *Virg. En.* 10. *Impiegare il giorno nel lavoro*. Campos. *Tac. Coltivare i campi*. Exercetque frequens tellurem.

lurem. *Virg. Georg.* 1. Militiamque soli exercet. *Manil.* 1. Exerce formam, fugientibus utere donis. *Stat. Sylv.* 1. *Serviti della bellezza &c.* Quorum magnæ res aguntur, in vestris vectigalibus exercendis occupatæ. *Cic. p. L. Man. Nel riscuotere i vostri dazj &c.* Exercere discordias, & simultates cum hostibus. *Sall. Jug. Mantener discordie, ed odii co' nemici.* Ætatem. *Plau. Passar la vita.* Sumptum suum arando terram. *Ter. Guadagnar lavorando.* Servos, nisi eos, qui opere rustico faciundo facilè victum exercent suum, omnes vendidi. *Ter. Heaut.* 1.1. *Al. leg.* Exarcirent. Exercere principem. *Suet in Tiber.* 33. V. Exero. Choros. *Virg.* Choreas. *Claud. Danzare.* Telas. *Ovid. Tessere.* Malitia præmiis exercetur. *Sall. de Rep.* 2. *Si nutrisce &c.*

2 *Per molestare, travagliare, affliggere, tormentare.* 1. *a.* Quid est, quod in hoc tàm exiguo vitæ curriculo, tantis nos laboribus exerceamus? *Cic. p. Arch.* Te de prædio Aviæ exerceri molestè fero. *Id. Att.* 13. Nunc me reliquiæ vestræ exercent. *Id. Fam.* 12. Itaque te in ea quæstione non exerceo. *Id. Att.* 7. Curis exerceor. *Ovid.* Exerceri pœnis. *Virg. En.* 6. *Esser tormentato, ò punito.* Ego te exercebo hodie, ut dignus es, Silicernium. *Ter. Adel.* 4. 2. *O vecchio ti tratterò, come meriti.* Scito nihil tàm exercitum esse nunc Romæ, quàm candidatos omnibus iniquitatibus. *Cic. Att.* 1. Exercitus *part.* Militia exercita. *Tac. An.* 1. 35. *Faticosa.* M. Fontejus usu bellorum, in primis eorum hominum, qui nunc sunt, exercitus. *Cic. p. Font.* Quo quidem etiam magis sum, non dicam miser, sed certè exercitus. *Id. p. Planc. Travagliato &c.* Adversis probitas exercita rebus. *Ovid.* 5. *Trist.* Quid magis sollicitum, magis exercitum dici, aut fingi potest? *Cic. p. Mil.* Exercitior *compar.* Agendis rebus exercitior. *Tertul. adv. Valent. c.* 18. Exercitissimus *superl. Fest.*

Exercito p. b. as, &c. *Esercitare, avvezzare, accostumare: ò affligger sovente.* 1. *a.* Corpus, atque ingenium Patriæ, non suæ quisque potentiæ exercitabat. *Sall. de Rep.* 2. *Impiegava le forze à prò della Patria &c.* Exercitatus usu. *Liv.* Multà lectione. *Gell.* Subigendis glebis. *Cic. Rull. Avvezzo à romper zolle.* Bello. *Nip.* 15. In Arithmeticis. *Cic. Att.* 14. In causis. *Id. p. Q.* In rebus gerendis, & sustinendis. *Id. Q. Fr.* 1. Exercitatus curis animus. *Id. Somn. Molto molestato dalle sollecitudini.* Exercitatas aut petit Syrtes Noto. *Hor. Epod.* 9. *Percosse &c.* Exercitatior *compar.* Exercitatiores ad bene promerendum. *Cic. Off.* 2. Quis exercitatior? qui &c. *Id. Phil. E superl.* Peritissimi, atque exercitatissimi duces. *Cæs. B. C. l.* 3. Sex lictores valentissimi, & ad pulsandos, homines exercitatissimi. *Cic. Verr.* Homines in maritimis rebus exercitatissimi, paratissimique. *Id. p. L. Man.*

Exero p. b. is, èrui, ertum. *Cavar fuori, metter fuori.* 1. *a.* Exèrere linguam, gladium, caput ab undis, *vel* ponto. *Plin. Stat. Lucan.* Exerit vultum Luna. *Stat.* Herba cacumen suum ex humo. *Ovid.* Exere Roma choros doctos. *Claud. Metti fuori ò Roma dotti Poeti per cantare &c.* Exerere digitum. *Pers. Stendere il dito.* Exerit se domicilio cochlea. *Plin. Le chiocciole escon dalla casa, ò guscio loro.* Rabidos quà Syrius ignes exerit.

Lucan. 10. Exercere jus suum in aliquid. *Plin. jun. Ep.* 160. *Produrre il suo dritto sopra &c.* Exercere principem. *Suet. Tib.* 33. *Portarsi da principe.* *Al.* Exercere. Ensis exertus. *Stat. Spada sguainata.* Dentes exerti sunt apro, & elephanto. *Plin.* 11. 37. *I denti del cinghiale, ed elefante sportano in fuori.* Exertus humero. *Sil.* Humerum. *Stat. Colla spalla ignuda.* Exerta mamma. *Virg. En.* 1. Ensibus exertis bellica læta Dea est. *Ovid. Fast.* 3.

Exerro, as, &c. *Andar girando, n. ass.* Spargitur in gyros, dexterque exerrat Arion. *Stat. 6. Theb.*

Exerto, as, &c. *Cavar fuori spesso, scoprire, mostrare.* 1. *a.* Exertare linguam. *Gell.* Humeros. *Stat. Mostrar le spalle nude.* At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris ora exertantem. *Virg. En.* 3.

Exerugo p. l. is, ś. p. *Scaturire, uscir fuori. n. ass.* Contempsit fontes, quibus exerugit aquæ vis. *Ennio, E' antico.*

Exesse pro exèdere: & exest pro exedit. *Var, e Lucr.* V. Exedo.

Exesto [i. extra esto]. *Stia fuori. Var.* Sic enim lictor in quibusdam sacris clamitabat: Hostis, vinctus, mulier, virgo exesto; scilicet interesse prohibebantur. *Fest.*

Exfibulo p. b. as, &c. *Sfibbiare, slacciare.* 1. *a.* Avulsis exfibulat ilia zonis. *Pruden. in Psycomachia.*

Exfilo p. l. as, &c. *Scoprire.* 1. *a.* Brachium exfilatum. *Festo. Ignudo.*

Exfodio, fodis p. b. fodi p. l. fossum. *Cavar la terra, ò disotterrare.* 1. *a.* Exfodio aulam auri plenam. *Plau. è antico.*

Exfundo, as, &c. *Rovinare.* 1. *a.* Exfundato pulcherrimo oppido. *Cel. ap. Non.* 2.

Exfungo, as, &c. *Smoccolar la lucerna.* 1. *a. Vives. Da non imitarsi.*

Exgrumo p. l. as, &c. *Sgorgottare, od uscir fuori da un mucchio di terra. n. ass.* Cochleæ exgrumantes ad propalam vitam diù producunt. *Var. R. R.* 2. 14. *Le chiocciole uscendo dalla terra, vivono lungamente all' aperto. Al. leg.* Exgruminantes. *Al.* Exruminantes.

Exgurgito p. b. as, &c. *Sgorgare, ò vomitare.* 1. *a.* Cur ego argentum exgurgito domo prorsum? *Plaut. Epid.* 4. 2. *Perche io butto fuor di casa il danaro, spendendo troppo? Al.* Egurgito.

Exhæredo p. l. as, &c. *Diredare, disredare, diseredìtare, privar dell' eredità dopo la morte del Padre.* 1. *a.* Ille quum filium exhæredaret. *Cic. p. Clu.* Pater istum exhæredare in animo habebat. *Id. p. S. R.* Exhæredavit te, Philomuse, pater. *Marz. l.* 3. Fratrem exhæredans, te faciebat hæredem. *Cic. Phil.* Sed etiam necessariis omnibus exhæredatus est. *Ad Her.* T. Petronius consularis moriturus, invidià Neronis principis, ut mensam ejus exhæredaret, trullam murrhinam trecentis talentis emptam fregit. *Plin.* 37. 2. *Per privarne la mensa di Nerone &c. Nipot. l' adoperò per diseredare vivente il padre, là dove disse di Temist.* Eum à patre exhæredatum esse, *in vece di* abdicatum. *Al. scrivono* Exheredo.

Exhalo p. l. as, &c. *Esalare, spirare, fiatare, ò sfiatare, svaporare.* 1. *a.* Sævamque exhalat opaca mephitin. *Virg. En.* 7. *Manda fuori puzzo.* Gutture sulphureas lentè exhalante mephites. *Pers.* 3. Edormi crapulam,

& ex

& exhala. *Cic. Phil.* 2. Qui nondum etiam Aproniani convivii crapulam exhalâssent. *Id. Verr.* 4. *Non avevano digerito &c.* Animam simul exhalârunt. *Ovid.* 6. *Met.* Regem æquævum crudeli funere vidi vitam exhalantem. *Virg. En.* 2. Exhalare lucem supremam. *Sil. l.* 10. *Morire.* Terra exhalat nebulas, *seu* flammas. *Ovid.* Nebulæ exhalantur humo. *Id.* Æs exhalatur igne, ut perficiatur. *Plin. Il bronzo, ò rame si mantaca al fuoco, &c.*

2 *Per mandar fumo, over odore, fumare, od olezzare. n. ass.* Exhalant aræ vaporibus, *vel* thure. *Lucr.* Exhalant vestes. *Id. Si trova* Exhalatus, *part. pret. pass.* Anima exhalata. *Ovid. Met.* 11. 1. *Mandata fuori.* Tu quidem vini exhalandi causâ declamitas. *Cic. Phil.*

Exhaurio, is, hausi, haustum. *Votare affatto, trar fuori tutto il licore, asciuttare, consumare, togliere, sminuire, scacciare, ò attignere, cavare.* 1. 5. *a. ò abl. con ex, ò* 3. *a.* Exhaurire poculum, phialas, dolium, puteum, ubera. *Plin. e Virg.* Tantum vini exhauseras, [illegible] esset vomere &c. *Cic. Phil.* 2. Exhaurire ærarium, Remp. compilare. *Id. in Vat.* Eridanus Hesperiam exhaurit aquis. *Lucan.* 2. *Rovina &c.* Exhaurire humum ligone. *Hor. Epod.* 5. *Cavar la terra.* Mandavi omnia, quæ tu exhauries. *Cic. Att.* 5. Antequam proficiscaris, mandata nostra exhaurias. *Ib.* 8. *Eseguisci i nostri ordini, prima che &c.* Non facilè exhauriri tibi istum dolorem posse universum, puto. *Id. Fam. Non penso, che tu possa smaltire &c.* Sin tu exieris, exhaurietur ex urbe tuorum comitum perniciosa sentina Reip. *Id. Catil. Si mandarà fuori &c.* Exhaurire magnos labores. *Sil.* 17. Multum laboris. *Liv. Durar molta fatica.* Vires alicujus. *Plin. Consumar le forze.* Bona sua. *Cic. Dissipar tutti i suoi beni.* Exhaurit ægrum cubantem fluens alvus. *Cels. Il flusso consuma le forze dell'infermo.* Quæ si plaga accessisset, reliquum spiritum exhausisset. *Cic. p. Sest.* M. Crassus eàdem sibi manu vitam exhausit, quà &c. *Id. ib. S'uccise con quella mano &c.* Tantus fuit amor, ut exhauriri nullà posset injurià. *Id. Att.* 2. *Che non potè diminuirsi &c.* Multa sunt, quæ me sollicitant, quæ mihi videor, aures nactus tuas, unius ambulationis sermone exhaurire posse. *Ib.* 1. 13. Exhaurire ictus. *Stat. Theb.* 5. *Ricevere &c.* Exhaustus *part.* Exhaustum vinum, *vel* poculum; exhaustus labor, exhaustæ vires, æger exhaustus. *Quint. Cels. Infermo esausto di forze &c.* Uno Catalina exhausto, renata mihi Resp. videtur. *Cic. in Cat. Discacciato &c.* Exhausto illo poculo, est mortuus. *Id. pro Cluen.* Inops, & exhaustum ærarium. *Id. Verr.* 5. Exhaustus magnificentià publicorum operum. *Liv. l.* 1. *Impoverito.* Omnibus exhausti casibus. *Virg. En.* 1. *Stanchi &c.* Cursu exhaustus equus. *Lucan. l.* 8. Amicorum benignitas exhausta est in ædificando. *Cic. Att.* Exhausta bonis civitas. *Id. Città vuota d'uomini virtuosi.* Hortus exhaustus floribus. *Ovid. Spogliato di fiori.* Sole amnis. *Sil. Fiume diseccato dal Sole.* Bella exhausta. *Virg. En.* 4. *Guerre finite.* Exhaustus est sermo hominum. *Cic. Q. Fr.* 1. *Non si parla più di questo fatto.* Homo excussus, & exhaustus. *Id. de Ar. Rimaso scusso, e smunto di danari.* Scurra exhausto pudore. *Heren. Buffone senza vergogna.*

Exhau-

Exhausto, as, &c. *Cavare spesso fuori*. 1. *a.* Exhaustant, efferunt. *Festo.*

Exherbo, as, &c. *Stirpare, ò sbarbare l' erbe cattive, purgare*. 4. *n.* Quum sationis appropinquabit tempus, ante quinctum diem exherbandus erit locus. *Col. l.* 11. *c.* 3.

Exhibeo, hibes p. b. hibui, hibitum p. b. *Dare in publico, dare à divedere, rappresentare, mostrare, far vedere, ò comparire*. 1. 3. *a.* Is omninò servus in familia non erat: eum statim exhiberi jubet. *Cic. Verr.* 6. Si quis reum criminis, de quo satisdedit, non exhibuerit. *Ulp. L. Si quis &c.* Exhibere crimen diu tacitum. *Sen. Trag. Scoprire un delitto &c.* Testamentum. *Cic. Produrre il testamento*. Se adorandum exhibuit. *Suet.* Se virum civilem. *Quint. Mostrossi &c.* Nox exhibet sidera. *Ovid.* Exhibere ludos populo. *Sen.* Spectaculum oculis. *Plin.* Vultum, sonos, vires. *Ovid.* Exhibuit gemino præsignia tempora cornu. *Id. Met.* 15. *Fè vedere &c.* Exhibere fid[illegible], ac benevolentiam alicui. *Col.* Faciem parentis. *Plin.* 15.[illegible] *padre*. Affectum parentis. *Plin. jun. Far da padre*. Rationes. *Id. Render conto*. Imperium. *Plaut. Cas.* 2. 6. *Padroneggiare*. Argutias alicui. *Id. Dir motti à uno*. Molestiam alicui. *Cic. Att.* 1. Laborem. *Plau. e Col. Dar noja, esser molesto, ò importuno*. Quum audisset adolescens, negotium exhiberi patri. *Cic.* 3. *Off.* Nec habere ipsum negocii, quicquam, nec exhibere alteri. *Id. Nat.* Exhibere diligentiã. *Gajo Jurisc. Usar diligenza*. Ipse (se) non solum autorem meæ salutis, sed etiam supplicem Populo Rom. exhibuit. *Cic. p. Sest.* Misit complures, ut omnia sibi integra quamprimùm exhiberentur. *Id. Verr.* Qui Philosophiam jam professus, sim populo nostro exhibiturus. *Id. Acad.* Rhinoceros exhibitus totà arenà. *Marz. Spect.* 9. *Prodotto &c.*

2 *Per alimentare, somministrar gl'alimenti*. 1. *a.* Et matrem tam filium, quàm filiam ejus exhibuisse. *Paul. l. Nesen. &c.* Exhibere cibum, potum, tectum liberis. *Hermogen.*

Exhilaro p. b. as, &c. *Allegrare, rallegrare, ricreare, far allegro*. 1. *a.* Variis exhortationibus in opere ipso exhilarare laborantes. *Col.* 11. 1. Exhilarant ipsos gaudia nostra Deos. *Marz. l.* 8. 50. Neque ilex picea &c. ullo flore exhilaratur. *Plin.* 16. 25. Pecudes pabulo exhilaratæ. *Col.* 6. 24. Miraris, tàm exhilaratam esse servitutem nostram? *Cic. Fam.* 9.

Exhorresco, is, horrui, s. s. *Spaventarsi, raccapricciarsi, inorridire, sbigottirsi, avere spavento, tremar di paura*. *n. ass. ed abl. con in*. Non possum non exhorrescere. *Planc. à Cic. Fam.* 10. In quo igitur homines exhorrescunt? *Cic. de Or.* Exhorrescere metu. *Id. Fin.* Exhorruit æquoris instar, quod fremit exiguà cum summùm stringitur aurà. *Ovid. Met.* 4. *Si rabbuffò &c.*

2 *Per paventare, aver in orrore*. 4. *n.* Exhorrescere iras alicujus, serpentem &c. *Sil.* Vultus neve exhorrescat amicos. *Virg. En.* 7.

Exhortor, aris, atus. *Esortare, confortare, rincorare, indur con ragioni*. 3. *d. ed acc. con ad, ò l'ut al sub.* Cives exhortatur in hostem. *Ovid. Met.* 13. In omnibus hominibus ad virtutis studium exhortandis consumebatur. *Cic.* 1. *Acad.* Exhortari equos ad cursum, *vel* tauros in aliquem. *Ovid. Incitare,*

re, *attizzare*. Exhortatus *part. dep.* Sic exhortata reliquit incertam. *Virg. En.* 12. *Cicerone l'adoprò pass.* Qu.m esset Consul in Gallia, exhortatus est à Scorto, ut &c. *De Sen. Nizol. però leg.* Exoratus.

Exhubero, as. V. Exubero. Exhùlcero. V. Exulcero.

Exibilo p.b. as, &c. *Beffar con fischi*, *cacciar à fischiate*. 1. *a.* Histrio si paululum se movit extra numerum, exibilatur. *Cic. Parad.* 3. Labra irati hominis dirum quid exibilantia. *Sen. Che fremono di rabbia*. *Al.* Exsibilo.

Exiccesco, is, s. p. *Seccarsi*. *n. ass.* Uti per eam exiccescat stillando succus. *Vitruv.* 2. 9. *Al. leg.* Exsiccescat.

Exicco, as, &c. *Seccare*, *diseccare*, *asciuttare*, *rasciuttare*; *ò render vuoto*. 1. *a.* Sulcos insecuti æstus exiccant. *Plin.* 28. 26. Dives aureis exiccet culullis vina. *Hor. od. l.* 1. Arbores hyemali tempore exiccatæ. *Cic. Div.* 2. Nè lagenæ dicerentur inanes fuisse, quæ furtim essent exiccatæ. *Id. Fam.* 16. Exiccatum genus orationis. *Id. Brut. Estenuato*. *Al. leg.* Exsicco.

Exico p. b. as, ecui, ectum. *Tagliare*. *Plau.* V. Execo.

Exignesco, is, s. p. *Riscaldarsi*, *infocarsi*. *n. ass.* Mundus tùm exignescere, tùm exaquescere videtur. *Censorin. de die nat. c.* 18.

Exigo p. b. is, ègi, actum. *Cacciar fuori*, *scacciare*, *spinger fuori*. 1. 6. *a. ò abl. con ex*. Omnes exègit foràs onustos fustibus. *Plau.* Exigere à se aliquem. *Id.* Lassitudinem ex corpore, *vel* mœrores. *Id.* Rabiem in aliquem. *Claud. Sfogar la rabbia contro alcuno*. Neque Reges ex hac Civitate exigi potuisse. *Cic.* 2. *de Or.* Exigere fabulas. *Ter. Prol. And. Hec. Rigettare &c.* Otium. *Hor.* 4. *Od. ult.* Is uxorem exegit. *Cic. Phil.* 2. Uxorem matrimonio exigere. *Plaut. Ripudiare &c.* Exigere sues pastum. *Var. R. R.* 2. 4. *Mandar fuori à pascere &c.* Æneas exegit ensem per medium juvenem. *Virg. En.* 10. Per pectus. *Stat. Ei lo trafisse con la spada*. Quos improba ventris exegit cæcos rabies. *Virg. En.* 2. *Gli spinse &c.* Exigere spiritum ferro. *Sen. Trag. Uccidere &c.* Fluvius exigit aquas admissas. *Ovid. Il fiume spinge al mare le acque &c.* Myrmecia, quæ radices altiùs exigunt. *Cels. l.* 5. *Profondano &c.* Exigere de re aliqua. *Plin. ep.* 203. *Disputare &c.*

2 *Perpassare*, *scorrere*, *trascorrere*, *valicare*. 4. *n.* Exigere tempus, annos, vitam in sylvis, ævum, *aut* ætatem cum aliquo, noctem &c. *Ter. Plaut.* Et solis exegit montibus ævum. *Virg. En.* 11. Nescio, an ullum tempus jucundiùs exegerim. *Plin. ep.* 45. Exacto mense, æstate, &c. *Suet. e Plaut. Compiuto il mese.* Latonam, exactis temporibus fugisse Delum. *Cic. Ver.* Eorum, qui exactà ætate moriuntur, fortuna laudatur. *Id. Tusc.* Tertià ferè vigilià exactà. *Id. Catil.* Exacta ætate vir. *Sall. Uomo molto vecchio*. Exigere mare. *Plin. Valicare &c.* Tu, cujus causà hanc ærumnam exigo &c. *Plaut. Capt. Patisco &c.*

3 *Per richiedere*, *dimandare*, *esiggere*, *riscuotere*. 1. 6. *a. ò l'abl. con de*, *ò ex*, *ò l'ut al sub.* Convenit in dando munificum esse, in exigendo non acerbum. *Cic.* 2. *Off.* Exegit precariò, ut id sibi liceret. *Suet. in Claud.* 24. *Richiese conpreghi &c.* Nemo à me exigat, hoc præceptorum genus. *Quint.*

Quint. Exigerem ex te, cogeremque, ut responderes. *Cic. Fin.* Quo faciliùs id à te exigam, quod peto; nihil tibi à me postulanti negabo. *Id. de Or.* Quaternos denarios in singulas amphoras portorii nomine exegisse. *Id. p. Fon.* Collectam à conviva exigis. *Id. de Or. 2. Fai pagar la sua parte.* Ab hoc [homine] acerbiùs exegit natura, quod dederat. *Id. Tusc.* Exigere literas longiores, pecuniam, æs alienum, mercedem, pretium, operam sibi, *vel* alteri pacta, fructus prætermissos, aurum de aliquo, tributa, *seu* vectigal ab aliquo. *Cic. Plau. Cat. Hor. Ovid.* Nè fœneratoribus exigendi crediti jus esset. *Suet. Vesp. c.* 11. Exigere jusjurandum. *Liv. Obbligare al giuramento.* Censores sarta tecta acriter, & summa cum fide exegerunt. *Id. l.* 29. *Mantennero le opere pubbliche obbligando à risarcirle.* Exigere viam. *Ascon. Far lastricare la strada.* Nomina sua. *Cic. Ver.* 3. *Stringere i debitori à pagare.*

4 *Per cavare à forza.* 1. 6. *a.* Exigere pecuniam imperatam. *Cæs.* Expectabo quæ polliceris, neque exigam. *Cic. de Cl.* Nè id quod petat exigere magis, quàm rogare videatur. *Id. Fam.* Liberales sumus, non ut exigamus gratiam; non enim beneficium fœneramur. *Id. Am.* Benefacta pro debitis exigimus. *Id. Att.* Omnibus ex rebus voluptatem quasi mercedem exegit. *Id. Fin.* Qui à poeta, ut à teste, veritatem exigunt. *Id. Leg. Pretendono &c.* Exigere promissa. *Id. Offic.* Pœnam de crimine, supplicium, *seu* piacula ab aliquo. *Ovid. Met.* 4. *Plin. Liv. Prender vendetta, punir alcuno.* Quàm timeo victus nè pœnas exigat Ajax! *Juven.* 10. Exigit autem ille dolor plus quàm lex ulla dolori concessit. *Id. ib. Prende vendetta &c.*

5 *Per compire, perfezionare, pesare, misurare.* 1. *a.* Exegi monumentum ære perennius. *Hor.* 3. *od.* Sol annum exigit quatuor spatiis. *Ovid. Met.* 1. Nisi fortè vis columnas ad perpendiculum exigere. *Cic. Ver.* 3. *Aggiustare, ò addirizzare al piombino le colonne.* Longitudines ad regulam, & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. *Vitruvi l.* 7. Si ad illam summam veritatem jus exegeris. *Cel. à Cic. Fam.* Exigere pondus margaritarum. *Suet. in Cæs. Pesare &c.* Exigere opus aliquod ad vires suas. *Ovid.* 2. *de Art. Misurar la fatica con le forze.* Nolite ad vestras leges exigere, quæ Lacedæmone fiunt. *Liv.* 34. *Non vogliate misurare &c.* An cujuslibet auris est exigere literarum sonos? *Quint. l.* 1. *Dar giudizio &c.* Decrevitque mori, tempus secum ipsa, modumque exigit. *Virg. En.* 4. *Esamina &c.* Deindè eandem gracilitatem exigere stylo condiscant. *Quint. l.* 1. *Tirar con la penna &c. Si trova* Exigor, *come della quarta de' passivi.* Exigor portoriũ. *Cecil pro* exigitur de me portorium. Quas drachmas tu nuper exactus es. *Plau.* (i. quæ abs te exactæ sunt *per ellenismo*). Partim sum earum exactus, partim vix steti. *Ter. Hec. prol. Alcune comedie non piacquero, altre appena.* Exactus *part.* Exactis Regibus. *Cic.* 1. *de Or. Scacciati.* Orestes exactus furiis. *Ovid.* 4. *Trist. Agitato &c.* At tribus exactis, ubi quarta accesserit æstas. *Virg.* 3. *Georg. Passate &c.* His demum exactis. *Id.* 6. *En.* Venerabilis viri, atque adeo exactæ jam ætatis. *Liv. l.* 1. *Vecchic.*

Eat

Eat per artus ensis exactus meos. *Sen. in Herc.* *Cacciata &c.* Exactus tenui pumice versus eat. *Prop. l. 3.* *Pulito &c.* Exacta fides. *Ovid. 4. de Pont.* *Mantenuta*. Nihil exactius, eruditiusque. *Marz. l. 4.* Quod ille obsequium Serviano exactissimo viro prestitit. *Plin. l. 8. ep.* Aliis te id rebus exacturum esse, persuadeas. *Cic. de Pet.* *Persuadigli, che compenserai in altra manicra &c.* *Coll'l Niz.* Exigundus *pro* exigendus. *Sall.*

Exilio, exilis p. b. ilui, & ivi p. l. *vel* ii, ultum. *Saltar fuori, spiccare un salto, ò balzar fuori, correr fuori saltando. n. ass. abl. con de, e accus. con ad, ò in, ò 4. n.* Consul de sella exiluit. *Cic. Ver. 4.* Postquam conspexit angues, citus è cunis exilit. *Plaut. Amph. 5.* Exilire ad aliquem. *Teren. Heaut. 4.* *Andar frettoloso da alcuno*. Ad Superos, in Cœlum, in auras, in arma. *Stat. Sen. Trag.* Exilire domo. *Hor.* Sedibus. *Luc.* Stratis. *Ovid.* Tristibus exiliit ripis. *Stat. Teb. 1.* Tuis perlectis literis, exilui gaudio. *Cic. Fam. 16. 16.* *Brillai d'allegrezza*. Quum Populi Rom. clamore perturbatus exiluisti. *Id. in Ver.* Sed certè video, ut perniciter exiluere. *Ped. Albin.* Doctor exilivit cathedram. *Plin. jun. Al. leg.* Exsilio.

Eximo p. b. is, èmi, emptum. *Cavare, ò trar fuori, sottrarre, togliere, levare, liberare, esentare, eccettuare. 1. 3. 5. a. ed abl. con ex, ò de.* Eximere arborem cum radicibus. *Cato. R. R.* In amphoram mustum indito: post trigesimum diem eximito. *Id. ib.* Ubi triduum præterierit, eximito de dolio. *Id. c. 112.* De quibus (lapicidinis) & quadrata saxa, & cæmentorum ad ædificia eximuntur copiæ, & comparantur. *Vitruv.* Saxa non hyeme, sed æstate eximantur. *Id.* Eximere diem unum ex mense. *Cic. Ver. 3.* Eximere alicui curam, dolorem, dubitationem, scrupulum. *Id. Liv. Plin.* Nunquam omnes balneæ mihi hanc lassitudinem eximent. *Plau. Merc. 1. 2.* Si exemeris ex rerum natura amicitiam. *Cic. de Am.* Illud, quod me angit, non eximis. *Id. Tusc. 2.* Notæ jam destinatæ exemptus est à censoribus. *Gell. 4. 20.* *Fù graziato &c.* Non noxæ eximitur Fabius. *Liv. l. 8. 35.*

2 *Inoltre*. Eximere aliquem ex miseriis, ex carcere, è vinculis, ex obsidione, ex servitute, se ex catenis. *Cic. Plau.* Aliquem vinculis, obsidione, servitute, numero beatorum. *Plin. Liv. Hor.* Exime hoc miseram metu. *Plau. Rud. 1. 4.* Eximere nomen alicujus de tabulis. *Cic. pro S. R.* De proscriptorum numero. *Nip. Att.* *Cassarlo dal ruolo de' proscritti*. Auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero. *Quint. l. 1. 5.* Ob eam causam, nè tu ex reo eximerère, si ego non adessem ad diem. *Cic. Verr.* *Non potessi esser assoluto &c.* Absentem ex reis exinit. *Id. ib.* Eximere ex ærariis aliquem. *Cic. de Or. 2.* *Rendere la Cittadinanza perduta*. Aliquem à culpa. *Id.* *Dichiarare innocente alcuno*. Civitatem, *sive* agrum de vectigalibus. *Id. Phil.* *Far esente di gabelle &c.* Aliquem in libertatem. *Liv.* *Mettere in libertà*. Exemi è manu manubrium *prov.* *Plau. Aul. 3. 4.* *Gli tolsi il manico, i. l'occasione*. Exemptus est rebus humanis. *Sen.* *Ei si morì*. *Si trova anche con l'infin.* Exime castigare me. *Plau.* *Non mi stare à riprendere*. Exemptus *part.* Postquam exempta fames epulis. *Virg. En. 1.* *Doppo che si sfamarono*. De spinis plu-

 ribus

ribus una exempta. *Hor. 1. ep. 5.* Quid miserius, quam exactum, & exemptum honoribus Senatoriis; laboribus, & molestià non carere? *Plin. 2. ep. 12. Privato degli honori &c.*

3 *Per prolungare, tirare in lungo.* 1. *a.* Clodius rogatus diem dicendo eximere cœpit. *Cic. ad Q. Fr.* Horam eximere ullam in tali Cive liberando sine scelere non possumus. *Id. Phil. 5.* Metellus calumniâ dicendi tempus exemit. *Id. Att. Ci fece passare il tempo prefisso &c.*

Exinanio, inanis p. l. ivi, itum p. l. *Evacuare, votare del tutto, ridurre à niente, annichilare.* 1. 5. *a.* Agros vastare, atque exinanire. *Cic. Ver. 5.* Verres fana spoliasse, domos exinanisse, dicitur. *Id. ib.* Exinanitæ Civitates frumentis. *Cæs. B.G.* Regibus atque omnibus gentibus exinanitis. *Cic. Agrar. 2.* Habet constratam navem, & minus exinanitam. *Id. in Verr. 5.* Nox illa tota, exinaniendâ navi consumitur. *Id. ib. 7. In votare la nave &c.*

Exinfulo p. b. as, &c. *Togliere la mitra.* 1. *a.* *Festo; è Antico.*

Existimo p. b. as, &c. *Stimare, giudicare, reputare, formar concetto, sentire, portar opinione, pensare, apprezzare.* 1. *a. ed abl. con de, ò l'infin.* Eum, qui hoc facit, avarum possumus existimare. *Cic. Ver. 5.* Maximè existimare conscientiam mentis suæ. *Id. p. Cluen. Apprezzare grandemente &c.* Quasi isti de Cn. Pompejo aliter, atque ego existimo, sentiant. *Id. pro Dom.* Quantà sim lætitià affectus, facilius est tibi existimare, quàm mihi scribere. *Id. ad Brut. 4.* Ex præteritis existimari solent præsentia. *Quint.* Existimare de re aliqua. *Id. Dar giudizio di qualche cosa.* Existimare malè, *aut* perversè de aliquo. *Cic. Aver cattivo concetto d'alcuno &c.* De ejus ingenio valdè existimavi bene. *Id. Fam. 15.* Si existimare verè de omni causa volueris. *Id. p. Cel.* Quò facilius de singulari ejus impudentia existimare possitis. *Id. Verr. 4.* Quorum utrum minùs velim, non facilè possum existimare. *Id. Fam. 1. Non posso decidere &c.* Quorum extant orationes ex quibus existimari de ingeniis Oratorum potest. *Id. cl. Or. Si può formar giudizio.* Non possum existimare, plus quemquam à se ipso, quàm me à te amari. *Id. Fam. 15.* Existimas alios moribus tuis. *Id. in Sall. Tu giudichi degli altri, secondo i tuoi costumi.* Nè me existimâris esse propensiorem ad monendum. *Id. Att. 7.* Crassus existimari volebat non didicisse. *Id. de Or.* Apud Arimphæos capillus juxtà fœminis, virisque in probro existimatur. *Plin. 6. 13. Gli Arinfei recansi à vergogna così le donne, come gli uomini portar capegli.* Is domi suæ honestus in primis existimatus est. *Cic. p. Cec.* Ut ex eventu homines de tuo consilio existimaturos videremus. *Id. Fam. 1.* Ad unamquamque rem existimandam, & momento suo ponderandam. *Id. p. Font.* Torquatus elegans in dicendo, in existimando admodum prudens. *Id. cl. Or.*

Existo, is, titi, titum p. b. *Mostrarsi, essere.* *n. ass. ed abl. con in.* Pauci admirabiles in dicendo extiterunt. *Cic. de Or. 1.* Fides debet existere in Rege. *Id. p. R. P.* Et tu in hoc ulcere tamquam unguis existeres. *Id. pro Dom. Inaspriresti la piaga.* Quod putavi fore gaudium, id extitit exitiū. *Id. ante Exil.* Ego huic causæ patronus extiti. *Id. p. S. R.* Tua in me clarissima,

rissima, & maxima beneficia extiterunt. *Id. Fam.* In quo admiratio magna vulgi, delectatio nulla extitit. *Id. ib.* 7. Qui animo in Remp. extitit consulari. *Id. ib.* 10. Exiſtit autem hoc loco quæſtio ſubdifficilis. *Id. Am.* Poeta nemo exiſtere poteſt ſine quodam afflatu. *Id. de Or.* Exiſtunt inter illos graves controverſiæ. *Id. Vi ſono grandi differenze fra loro.* Exiſtat ille vir parumper cogitatione veſtrà, quoniam re non poteſt. *Id. p. Balb.* Deinde alius exiſtet, qui impediat &c. *Id. Fam.* Quum ſpecies individuis innumerabilibus exiſtat. *Id. Nat.* 1. *Coſtando la ſpecie &c.*

2 *Per levarſi sù, ſorgere, ſpuntare, uſcir fuori d'un ſubito. n. aſſ. ed abl. con ex, ò ab, ed acc. con in, ò ad.* E virtutibus beata vita exiſtit. *Cic. Nat.* Ex luxuria exiſtat avaritia neceſſe eſt. *Id. p. S. R.* Extitit ex ea familia Orator. *Id. p. Cel.* Spelunca, quà ferunt ditem patrem repentè cum curru extitiſſe. *Id. Verr.* 6. Hujus ex uberrimis ſermonibus extiterunt doctiſſimi viri. *Id. cl. Or.* Quid expectas? an dùm ab inferis ille Malleolus exiſtat? *Id. Verr.* 3. Sudor exiſtit toto corpore. *Lucr.* Philoſophandi ſtudium ſubitò nobis extitit. *Cic. Nat. Ci venne ſubito voglia di filoſofare.* Virtute, & præſtanti conſilio is extitit. *Id. pro Seſt. Spiccò per valore, e gran prudenza.* Ex qua cùm ſumma extitit utilitas ad res ponderandas, tùm &c. *Id. Tuſc.* Ex victoria cùm multa mala, tùm certè tyrannis exiſtet. *Id. Att.* 7. Ex quo diſcordiæ ſecutæ ſunt, ut tyranni exiſterent, & optimates exterminarentur. *Id. Off.* 2. Quum delapſus in flumen nuſquam apparuiſſet, repentè lætus extitit. *Id. Div.* 1. Submerſus equus voraginibus, non extitit. *Id. ib.* Lyſandri ſtatuæ in capite corona ſubitò extitit ex aſperis herbis. *Id. ib.* Quum terræmotus factus eſſet, vox ab æde Junonis ex arce extitit. *Id. ib.* 2. Memini anguem ab ara extitiſſe. *Id. ib.* Ex quo exiſtit & illud. *Id. Nat.* 1. *Dalche ſiegue &c.*

Exjuro p. l. as, &c. *Affermar con giuramento, giurar fermamente. n. aſſ. e l' infin.* Exjuràſti, te mihi hæc dixiſſe per jocum. *Plau. Amph.* 3. 3. *ap. Non.*

Exloquor p. b. lòqueris, locutus. *Parlar ben chiaro. d. aſſ. Plaut.*

Exmoveo, moves p. b. mòvi, motum p. l. *Rimuovere, cacciar via.* 1. 6. *a. ed abl. con ex.* Suum nomen omne ex pectore exmovit meo. *Plau. Truc.* 1. 1.

Exobſecro p. b. as, &c *Pregar molto, e con iſtanza, ſcongiurare.* 1. *a.* Supplicabo, & exobſecrabo, ut quemque amicum videro. *Plau. Aſin.* 1.

Exoculo p. b. as, &c. *Cavar gli occhi, accecare.* 1. *a.* Si ne ei caput exoculaſſitis (*pro* exoculaveritis), ego vos virgis circumvinciam. *Plaud. Rud.* 3. Cæcam, & prorſus exoculatam eſſe fortunam. *Apul. Mil. l.* 7.

Exodoro p. l. as, &c. *Privar d'odore.* 1. *a. onde* Exodoratus *part.* Exuvias beſtiæ exodoratas. *Tertul. de Pal. c.* 4.

Exoleſco, is, olèvi, olètum p. l. *Ceſſar di creſcere, invecchiare. n. aſſ.* Nullo ſacer exoleſcet ævo. *Stat. ad l.* 2. *Syl.* Poſteaquam ætas tua jam ad ea patienda, quæ alteri facere collibuiſset, exoleverat. *Cic. in Sall. Poichè avevi già traſcorſa l'età tua fiorita &c. onde* Exoletus. *Plau. Giovane patico, già maturo, e barbato.* Clodius ſemper ſecum ſcorta, ſemper exoletos, ſemper lupas ducebat. *Cic. p. Mil.* Exoletus hiſtrio. *Vell.* 2. 28. Exolevit veſtis, *vel* amictus. *Tac. Invecchiò, od è già logora la veſte.* Multa ſunt,

quæ negligentià exoleſcant, & fiant ſterilia. *Col. l.* 2. 18. Domi reliqui exoletam virginem. *Plau. in frag. ap. Priſ. Già matura.*

2 *Per diſuſarſi, diſmetterſi, non eſſer più in uſo, venire in diſuſanza, andar mancando, venir meno. n. aſſ.* Exolevit diſciplina, lex, mos, inſtitutũ, memoria. *Tac.* Nondum is dolor exoleverat. *Id. Ann.* 6. 25. Exolevit favor principis. *Liv.* Metus dominorum exoleſcit apud ſervos. *Plin. jun.* Odium exoletum vetuſtate. *Liv.* Memoria exoleta. *Id.* 47. *Ricordanza ſvanita.* Exoleta, annalium vetuſtate, exempla. *Id.* 27. 15. Scrutari auctores exoletos. *Quint.* 8. *Antiquati.* Stirps exoleta. *Liv.* 2. *Eſtinta.* Carchedonii neſcio an in totum exoluerint *Plin.* 37. 5. *I Carchedonii non sò, ſe ſono ſpenti affatto. Al. meglio legg.* Exoleverint.

Exolvo, is, ſolvi, ſolutum p. l. *Sciogliere, ò ſciorre, slegare.* 1. 5. *a.* At, ſi verum eritis faſſæ, vinculis exolvemini. *Plau. Truc.* 4. 3. Exolvere obſidium. *Tac. An.* 4. *Levar l'aſſedio. Al.* Solvere. Exolvere venas. *Id. Salaſſare.* Glaciem. *Lucr. Liquefare.* Pugionem a latere. *Tac.* Si me occupationibus relaxavero: nàm ut iis planè exolvam, non poſtulo. *Cic. Fam.* 7. 1. *Non pretendo di sbrigarmene affatto &c.* Exolvere aliquem curis. *Virg.* Solicitudine. *Plin. jun. Liberar di affanno &c.* Exolvamus religione Populum Rom. *Liv.* 9. 8. *Liberiamo da' ſcrupoli &c.* Exolvere nodum erroris. *Id.* 40. 55. *Toglier ogni dubbio.* Exolvere aliquem culpà. *Luc. Aſſolvere.* Pœnà. *Tac. Liberar dal ſupplicio.* Pudore, *ſeu* metu. *Id. Tor via la vergogna &c.* Exolutus *part.* Compede exolutà. *Stat.* 1. *Sylv.* 6. *Sciolta &c.* Exoluti legis nexus. *Tac. An.* 3. 28. *Dichiarati.* Exoluta alvus. *Id. Ann.* 13. 15. *Ventre diſciolto &c.*

2 *Per pagare, ſodisfare.* 1. 3. *a.* Tantum decumanis, quantum iſte imperavit, exolvit. *Cic. Verr.* 3. Nec exolvit, quod promiſerat. *Id. Off.* Nomina mea per Deos expedivi, & exolvi. *Id. Att. Pagai i miei debiti.* Exolvere alicui pretium, æs alienum, militi ſtipendium, dotem uxori, promiſſa, *ſeu* fidem alicui. *Plau. Plin. jun. Attendere la promeſſa &c.* Grates, honores. *Tac. An.* 14. *Val. Flac.* 7. *Render grazie &c.* Deo vota. *Plau. Sciorre i voti.* Pœnas, præmiaque multis pro cujuſque merito. *Liv.* 26. 41. *Punire, e premiare ſecondo i meriti.* Reus exolvit pœnas morte. *Tac. Pagò il fio con la morte.* Beneficia uſque eo læta ſunt, dum videntur exolvi poſſe. *Id. An.* 4. 18. *Poterſi compenſare &c.* Uno labore duas ærumnas exolvere. *Plau. Con uno sborſo ſcontar due debiti.* Exolui (*di* 4. *ſill.*) & exoluiſſe, *di* 5. *Ovid. per diereſi. Al. leg.* Exſolvo.

Exonero p. b. as, &c. *Scaricare, diſcaricare, ſgravare, alleggerire, deporre.* 1. 5. *a.* Exonerare navem. *Plau.* Alvum. *Plin. Andare, ò far andar del corpo.* Exoneraturas ventrem mihi, villica malvas attulit. *Marz. l.* 10. 48. Ceſſo, quin hunc humerum exonerem pallio. *Ter. Hec.* Exonerare plenas colos. *Ovid. Sconocchiar filando.* Fidem ſuam. *Liv.* 42. *Attendere la promeſſa.* Conſcientiam. *Curt.* Bacchus exonerat curas. *Sen. Trag. Il vino ſgombra ogni affanno.* Exonerare aliquid in aurem alterius. *Sen. ep.* 3. *Paleſare ad altrui un ſegreto.* Nos exoneràſtis metu. *Ter. Phor.* 5. 6. *Ci liberaſte &c.* Exonerare aliquid, *vel* aliquem odiis. *Ovid. Sfogare gli odii conceputi*

caputi contro &c. Exonera ex hoc agro mulierem. *Plau.* (*per enallage*) *pro* hunc agrum muliere. *Caccia via colei*. Exonerare æs alienum. *Ulp. Sgravarsi dal debito*.

Exopto, as, &c. *Desiderar molto, bramare*. 1. 3. *a. e l'ut al sub. ò l'infin.* Quæ majori parti pulcherrima videntur, ea maximè exoptant. *Cic. Off.* 1. Amicum mihi exopto, cui hæc narrem. *Ter.* Te, exopto, quamprimùm videre. *Cic. Fam.* Exopto, ut tibi sit sempiternæ laudi iste tribunatus. *Id. ib.* Omnes te oderunt, tibi pestem exoptant, te execrantur. *Id. in Pis.* Exoptatum nuncium alicui afferre. *Id. pro R. Am.* Nihil exoptatius adventu meo. *Id. Att.* 5. 15. Exoptatissima gratulatio. *Id. ib.* 4. 1. Si unus ex omnibus exoptandus esset. *Id. Fam.* 1.

Exorbeo, es, orbui, s. s. *Sorbire il tutto, tracannare, inghiottire, ingojare, assorbire*. 1. *a.* Exorbere ovum. *Plin.* 28. 2. Gustâras civilem sanguinē, vel potius exorbueras. *Cic. Phil.* 2. Nè iniquo judicio exorbeatur sanguis meus. *Id. de Or.* Quæ unquam Charybdis tantos haurire gurgites posset, quantas iste Byzantinorum prædas exorbuit? *Id. Tusc.* Servius multorum difficultates exorbuit. *Id. p. Mur. Superò &c.* Exorbere animā alicujus. *Plau. Bac.* 4. 8. *Uccidere &c. Al. leg.* Exorbare.

Exorbito p. b. as, &c. *Sviarsi dal sentiero, traviare. n. ass. ed abl. con à, ò ab.* Nec à salutaribus tuis legibus exorbitat etiam Consul noster Posthumius. *Firm. L'usarono anche Tertul. Lattan. e Sidon.*

Exorbo, as, &c. *Accecare*. 1. *a. Passer. e 'l Tes. citano Plau.* Exorbabo animam. *Lamb. leg.* Exorbebo, *e rifiuta quella lezione*. V. Exorbeo.

Exorcizo, as, &c. *Scongiurare gli spiriti, esorcizare*. 1. *a. Tertul. & Ulp. Verbo Ecclesiastico*.

Exordesco, is, s. p. *Sporcarsi, insozzarsi. n. ass.* Nomen Philosophiæ illustrissimum in hominibus deterrimis exordescit. *Gell. l.* 9.

Exordior, iris p. l. orsus. *Ordire, cominciare, principiare, darè, ò prender principio*. 3. *d. ò. d. ass. ò l'infin.* Exordiri telam. *Plau.* Exordiri à re ipsa. *Cic. de Or.* Causam ab adversarii dicto. *Heren. Dar principio all'orazione &c.* Jubent exordiri ita, ut eum, qui audiat, benevolum nobis faciamus. *Id. de Or.* 2. Exordiri bellum, facinus, argumentum, orationem, argutias. *Liv.* Et ibi consilia exordiar. *Plau. Asin.* 1. Pertexe modo, Antoni, quod exorsus es. *Cic. de Or.* 2. Tunc dicere exorsus est. *Id. Fin.* 1. Exorsus *partic. dep.* Quid clamore exorsa, verbis parvam rem, magnam facis? *Cic. p. Cel. Avendo cominciato con grida &c. Si trova anche in passivo.* Exorsa est mihi hæc tela non malè omnino. *Plau. Bac.* 2. 3. *Questa frode non si è mal ordita da me, e così Cic. de Or.* 2. Exorsa, & potiùs detexta. *Cose ordite, e compiute*. Exordiendus *part. fut.* Qui non timidè ad dicendum accedunt, neque in exordienda oratione, perturbantur, pene videntur imprudentes. *Id. de Or.*

Exorior, iris p. l. *vel* ŏreris p. b. ortus. *Nascere, uscire, ò spuntar fuori, sorgere, alzarsi. d. ass. ed abl. con ex, ò de, ò ab.* Post solstitium Canicula exoritur. *Cic. Div.* 2. Sol exoriens. *Virg. Geor.* 1. Amnis. *Lucr.* 6. Annus. *Tib.* 3. 1. Exoritur fragor, discordia, fama. *Stat. Liv.* Exoritur clamorq; virûm,

virûm, clangorque tubarum. *Virg.* 2. *En.* Hæc omnia à te sunt exorta. *Ter. Tu sei stato cagione di tutto questo.* Honestum ex virtutibus exoritur. *Cic.* Non exorietur mora, quominus id fiat. *Ces. Niente c'impedirà &c.* Exoriri in lucem, *vel* in oras luminis. *Lucr.* Ferrea tùm verò proles exorta repente est. *Cic. Nat.* 1. Ante extingui, atque opprimi posset, quàm planè exortum, ac natum esset. *Id. in Rull.* Jubare exorto. *Virg. En.* 4. Exorta pestis. *Plin. l.* 10. 50.

2 *Per levarsi sù, sorgere, ò comparir d'improviso. d. aff.* Exoritur ventus, turbo, tempestas, color pallidus mihi ex ore. *Plaut.* Repentinus Sylla nobis exoritur. *Cic. in Rull.* Mulieris utero exorti dolores sunt. *Plau. Cominciò à sentir le doglie del parto.* Gyges repentè annuli beneficio exortus est Rex Lydiæ. *Cic. Off.* 3. *Fù creato Rè.* Tu sola exorere, quæ perturbes hæc. *Ter. Hec.* 2. 1. Repentè est exorta mulieris importunæ nefaria libido. *Cic. p. Cluen.* Sed exorietur Thucydides. *Id. de opt.* Exoritur Antipatri ratio ex altera parte. *Id. Off.* 2.

3 *Per respirare, quasi rinascere. d. aff.* Ego nunc paulùm exorior his literis, quæ Româ afferuntur. *Cic. Att.* 7. *ult. Vpartic. fut.* ὁ, Exoriturus. V. Orior.

Exorno, as, &c. *Adornare, acconciare, apparare, addobbare, abbellire, fregiare, dar ornamento, grazia, bellezza.* 1. 3. 5. *a.* Exornare caput gemmis, *vel* coronâ. *Ovid.* Ea enim signa ego emere soleo, quæ ad similitudinē gymnasiorum, exornent mihi in palestra locum. *Cic. Fam.* 7. Pythagoras exornavit Græciam præstantissimis artibus. *Id. Tusc.* Si imagines exornabimus coronis, aut veste purpurea. *Heren.* Illustrare, & exornare orationem. *Cic. de Or.* Exornat se marito uxor, ut ei placeat. *Plaut.* Exornare se moribus lepidis, *Id. Fornirsi di gentili costumi.* Aliquem magistratu. *Plin. Dar qualche carica ad alcuno.* Domus exornata, atque instructa. *Cic. Ver. Casa ben addobbata.* Si vivo, adeò exornatum dabo te, adeò depexum, ut mei semper memineris. *Ter. Heaut. Se avrò vita, ti concerò tanto male, che &c.* Exornatus variâ veste. *Id. Eun.* 4. 4. Mulieres eum ita exornatum deprehenderunt. *Cic. de Ar.* Exornata, & naufraga fœmina. *Tert. de cul. Fem. c.* 9. *Priva d'ogni ornamento.*

2 *Per apparecchiare, apprestare, acconciare, metter all'ordine.* 1. *a.* Exornare aciem. *Sall. jug.* Nuptias. *Plaut. Aul.* 4. Exornat amplè, magnificèque triclinium. *Cic. Ver.*

3 *Per descrivere ornatamente, ingrandir con parole.* 1. *a.* Longum est rigorem maleficum exornare, *vel* A me exornari. *Plau.* Exornare opus aliquod verbis, *seu* carmine. *Prop.* Id amplector, exorno, exaggero. *Cic. de Or.* Exornare aliquem falsâ gloriâ. *Id. Tusc.*

4 *Per subornare.* 1. *a.* Ille hominem exornavit, qui mulierem arcesseret. *Plau.* Et utrumnè aliquem exornari oportuit, qui ista prohiberet, an non? *Cic. de Inv.*

Exoro p. l. as, &c. *Impetrare, ò vincer pregando, ottener con preghiere, persuadere, indurre con prieghi, mitigare, placare.* 1. 6. *a.* ὁ *l'ut al sub.* Exorare culpæ dimissionem, pœnæ effugium. *Plaut.* Pacem, veniam. *Virg.* Exorare

rare abs te volo munus hoc. *Plaut.* Ut pejeret facilè exorare potero. *Cic. p. Q. R.* Ut nunc sis popularis, exorare non possumus. *Cic. Phil.* 8. Gnatam det, oro, vixque id exoro. *Ter. Andr.* 3. 4. Sine te hoc. *Ter.* Unum exorem. *Plaut.* Exoravi à sene, ut talentum daret. *Id.* Mihi exorandus est hic homo. *Ter. Convienmi guadagnar costui con prieghi.* Sine, te exorem illi hanc veniam. *Plau. Deh fagli ormai questa grazia per amor mio.* Facta merent odium, facies exorat amorem. *Ovid. Am.* 3. 10. *Il riso innamora.* Exorare leones. *Marz.* Lanificas nulli fas exorare puellas. *Id.* 2. *Placare le Parche.* Exorare filiæ patrem. *Suet. in Tib.* 11. *Riconciliare &c.* Cùm facilè exorari, Cæsar, tùm semel exorari soles. *Cic. p. Dejot. Placarti &c.* Viri non esse, neque exorari, neque placari. *Id. p. Mur.* Non exorato stant adamante viæ. *Prop. l.* 4. *Inflessibile &c.* Post exoratus poposcit, ut &c. *Cic. p. Cl. Vinto da prieghi &c.*

2 *Per orare, ò pregar grandemente.* 1. *a.* Exora, blandire, expalpa. *Plau. Pæn.* Exoro, & quæso, ut ejus mihi sit copia. *Id. Mil.* 4. 6. *Al. leg.* Et oro. Exoremus, ut sileat. *Cic. Leg.* 1. Exoravit tyrannum, ut abire liceret. *Id. Tusc.* Ita me frater exoravit, ut huc secum venirem. *Cic. de Or.* Dea sum auxiliaris, opemque exorata fero. *Ovid. Met.* 9. Is exoratus est à scorto. *Cic. de Sen. Fù pregato &c.* V. Exhortor.

3 *Per divertire il male pregando.* 1. 3. *a.* Tristitiam alicujus exorare. *Plin.* 2. *ep.* 5. *Consolare alcuno.* Exorat noctes dum mihi saga tuas. *Marz.* (i. dum mulier venefica expiat pro me infausta tua somnia de me.) *così Vincen. Collesso.*

Exosculor p. b. aris, atus. *Baciare.* 3. *d.* Sporum identidem exosculans. *Suet. Ner.* 28. Scientiam, verborumque ejus elegantiam exosculatus. *Gell. l.* 2. 26. *Avendo molto aggradito &c.*

Exosso, as, &c. *Disossare, cavar l'ossa, ò le lische, e spine del pesce.* 1. 3. *a.* Exossare gallinam, suem. *Col.* Hic me, quasi murænam, exossare cogitat. *Plau. Amph.* 1. 1. Congrum istum in aqua finito ludere; ubi ego venero, exossabitur. *Ter. Adel.* 3. 3. Exossatus *part.* Non adeò, inquis, exossatus ager juxtà est. *Pers. Sat.* 6. *Purgato da' sassi.* Atque exossato ciet omni pectore fluctus. *Lucr. l.* 4. *Col petto piegato in guisa, che appaja senz' osso. Al. leg.* Exossatim.

2 *Per infragnere, rompere, ò pestar l'ossa.* 1. *a.* Hunc senem exossabo. *Plaut.* Exossatum os esse oportet [ejus], quem probè percusseris. *Id. Amph.* 1. *Bisogna che gli abbi fatto saltare i denti &c.*

Expalleo, es, *vel* Expallesco, is, pallui, s. 6. *Impallidire, divenir pallido. n. ass.* Fulgore auri magis expalluit. *Cat.* Erubuisse, expalluisse, titubasse, signum est conscientiæ. *Heren.* 2. Expalluit notabiliter, quamvis palleat semper. *Plin. ep.* 5.

Expallio, as, &c. *Levare, ò torre il mantello, ò cappa.* 1. *a.* Expalliatus sum miser. *Plau. Casin.* 2. 10. *Le mie frodi si sono palesate.*

Expalpo, as, &c. *Cavare, ò tor con lusinghe.* 1. 6. *a.* Exora, blandire, expalpa. *Plau. Pæn.* 1. 2. Tentabo, si quid expalpare possim ab illo. *Pompon.* Servus argentum expalpabit à patre. *Plau. Pæn. dove Non. legge* Expalpabitur *da* Expalpor, *dep.*

Expan-

Expando, is, pandi, passum, *vel* pansum. *Spandere*, *dilatare*, *slargare*, *distendere*, *spiegare*, *aprire*. 1. *a.* Expandere alas, manus, fores, vela. *Plin. Tac.* Rosa quædam expandit florem suum meridie. *Plin.* Hæ herbæ diligenter purgantur, & sub umbram expanduntur. *Col.* 12. 13. Rerum naturam expandere dictis. *Lucr.* 1. *Spiegare &c.* Expassus *partic. pass.* Expassæ delubri fores. *Tac. Hist.* 5. 13. Flammeum expassum. *Cecil. ap. Gell.* 15. 15. *Dove dice non trovarsi appo gli antichi*, expansus: *mà egli stesso l'usa, si come anche Plin.* 9. *c.* 33. In obliquum, in rectum expansa. *E l.* 2. 103. Supra fontem frigidum expansæ vestes, accenduntur. *E l.* 31. 6. Expansa vellera circa navim.

Expango, is, panxi, pactum. *Constituire*, *stabilire*. 1. *a.* Hipparcus ausus est expangere ad normam sidera. *Plin.* 2. 26. *Mettere à regola le stelle*.

Expapillo, as, &c. *Scoprire fino alle mammelle*. 1. *a.* Lævo expapillato brachio. *Plau. Mil.* 4. 4.

Expatior, aris, atus. *Passeggiare*, *ò spasseggiare*, *dilungarsi caminando*, *vagare*. *d. ass. ed abl. con in*, *ò acc. col per*. Expatiantur equi. *Ovid. Met.* 2. Expatiantur ignes in auras. *Sil.* Poetica themata juvenibus pertractare permittimus, ut expatientur, & gaudeant materiâ. *Quint. l.* 2. 10. Expatians, & Expatiatus *part. dep.* Tecta expatiantia. *Plin. Case sparse in più luoghi fuori della città*. Lacus expatians. *Id. Lago spazioso*. Expatiata ruunt per apertos flumina campos. *Ovid. Met.* 1. *Al. leg.* Exspatior.

Expato p. b. as, &c. *Porre in luogo patente*, *ò ampio*. 1. *a.* Expatant se omnes, publicèque ostendunt. *Pacuv. e Fest. è antico*.

Expatro p. b. as, &c. *Consumare*, *ò scialacquar la robba negli stravizzi*. 1. *a.* Facultates consumpsit, & expatravit. *Suet. Dissipò la robba*, *così 'l Mureto sopra Catullo epigr.* 27. *che dice*. Quid? an hæc sinistra liberalitas parùm expatravit? an parùm helluatus est? *Il Facciol. cita Catul. car.* 27. *in Cesf. in senso diverso: mà il testo non è diverso dal primo*.

Expavefacio, facis p. b. feci, factum. *Atterrire*. 1. *a.* Expavefacere hominem. *Sen. ep.* Equi expavefacti Hippolytum distraxerunt. *Hygin. fab.* 47.

Expaveo, paves p. b. pavi p. l. s. s. *Smarrirsi*, *spaventarsi*. *n. ass.* Ad omnem tumultum èxpavet puella. *Plin.* Expavère gradus. *Stat. Non s'arrischiò di passar oltre*. Quum ad id moris ejus insueta expavisset minor Fabia. *Liv. lib.* 6. *cap.* 34.

2 *Per paventare*, *temer grandemente*. 4. *n.* Expavit molem Rhodanus. *Sil* Expavet ille rei novitatem. *Plin.* Quum hanc audaciam styli nostri frequenter expaveas. *Stat. Sylv.* 3. *in pref.* Nec muliebriter expavit ensem. *Hor. l.* 1. *od.* 37. Expavit Medæa nefas. *Lucan. l.* 4.

Expavesco, is, pavi p. l. s. s. *Sbigottirsi*, *spaventarsi*. *n. ass.* Illa subito tumultu expavit. *Stat.* A primo ejus conspectu expavescunt. *Plin.*

2 *Per aver orrore*, *paventare*. 4. *n.* Expavescere militem armatum. *Claud.* Non æstuum, non frigorum, non grandinum, aut nivis injuriam expavescit. *Plin. l.* 13. 24. Expavesco *in prosa è più usato di* Expaveo.

Expecto, as, &c. *Aspettare*, *attendere*, *ò star attendendo*, *over desiderare*, *ò spera-*

sperare. 1. 6. *a*. Istud, quod affers, aures expectant meæ. *Plau. Stò à sentire ciò, che rapporti*. Me tranquilla senectus expectat. *Hor*. Expecto quid velis. *Ter. And*. 1. 1. Quid requiras. *Cic*. Expectare præmia, nuntios, epistolas, adventum, *vel* reditum alicujus, ultimam diem, &c. *Virg. Cic. Cæs*. Epecto, ut sciam quid respondeas. *Cic. Att*. 8. Omnia volo à me & postules, & expectes. *Id. Fam*. 3. *Speri &c*. Dixi Servilio, ut à me omnia majora expectaret. *Id. ib*. Cœpi velle, Trebatium ea expectare à te, quæ sperasset à me. *Id. ib*. 7. Qualis per jugera Circi, quum pulcher visu, titulis generosus avitis expectatur equus. *Stat. l*. 5. *Sylv*. 2. *Si rimira &c*. Expectare testamentum. *Cic. Parad*. 6. *Desiderare*. Nescio quod magnum, hoc nuntio expecto malum. *Ter. Phorm*. 1. 4. *Temo &c*. De Rep. jam quicquam novi expectare, desieramus. *Cic. Fam*. De Aufidio non puto, te expectare dum scribam. *Id. Att*. 1. Neque expectemus quidem, dum rogemur. *Id. Am*. Expectare in dies exitum, cogebant. *Cel. Fam*. 8. Diem ex die expectabam, ut statuerem &c. *Cic. Att*. 8. Biduo, aut triduo expecta. *Id. Fam*. 7. Famem is expectat obambulans. *Plau. Ei si procaccia l'appetito passeggiando*. Expecto dum, *vel* quoad, *vel* donec ille veniat. *Ter. e Cic. Fam*. 5. Hæc in aliud tempus expectare velis. *Cic. Non per adesso*. Si homines transitum tempestatis expectare potuissent. *Id. Att*. 2. Expectatus *part*. Charus omnibus, expectatusque venies. *Cic. Fam*. 16. 2. Expectatus ad amplissimam dignitatem. *Id. de Sen*. Seges expectata elusit agricolam. *Virg. La ricolta desiderata fallì &c*. Expectatior illo, nemo venit [*compar*.] *Plau. Most*. 2. 2. *E superl*. Mihi à te expectatissimas literas reddidit. *Cic. Fam*. 16. 9. Adventus tuus mihi suavissimus, expectatissimusque erit. *Id. Att. Al. leg*. Exspecto.

Expectoro p. b. as, &c. *Mandare, ò cavar fuori del petto, ò distaccare*. 1. 3. *a*. Expectora meum hunc pavorem. *Azzio*. Pavor sapientiam mihi omnem ex animo expectorat. *Enn. ap. Cic. Tus*. 4. Hominem abjectum, & afflictum illi ex animo expectorant. *Azzio*. Curamque expectorat omnem. *Mantuan*.

Expeculio, as, &c. *Spogliar del peculio*. 1. *a*. Servi expeculiati. *Plaut. Pen*. 4. 2.

Expedio, pedis p. b. ivi, itum p. l. *Sciogliere, ò sciorre, slegare, spedire, sbrigare, distrigare, sviluppare, ò liberare*. 1. 5. 6. *a. ed abl. con de, ò ex*. Dum hic nodus expediatur. *Cic. Att*. 6. Videte in quot laqueos se induxerit, quorum ex nullo se unquam expediet. *Id. Ver*. 4. Expedire fallaciam, labores alicujus, aliquem impeditum, curas, comas, &c. *Plaut. Valer. Stat*. Peto à te ut eum expedias. *Cic. Fam*. 13. Hærerem, nisi tu me expedisses. *Id. Ver*. Nihil expedio. *Id. Att*. 16. *Nulla distrigo*. Si me expediero, ut in ista loca venire possim. *Id. Fam*. 9. Expedire se crimine aliquo. *Ter. Hec. Giustificarsi di qualche delitto*. Calumniâ, negotio, molestiâ, suspicione, curâ, ærumnis. *Id. e Cic*. Animum curis. *Hor*. 1. *od*. 22. Aut nos expedies omni molestià, aut eris particeps. *Cic. Att*. 2. Expedire se è servitute, de furto commisso. *Plau*. Ex turba. *Ter. Adel*. Ab omni occupatione. *Cic. Att*. 3. Expedire aditus aggere, & crati-

 bus.

bus. *Cæſ. B. G.* 7. *Fare ſtrada &c.* Expedire ſalutem. *Cic. p. Mil. Metterſi in ſalvo*. Rationes. *Plau. Saldare i conti*. Etſi rationes expeditas haberes. *Cic. Fam.* 10. 25. *Le partite fuſſer liquide*. Nomina mea per Deos expedi, exolve. *Id. Paga i miei debiti*. Quod ſatiſdato debeo, peto à te, ut planè expedias. *Id. Att.* 14.

2 *Per finire, ultimare*. 1. *a*. Expedire alicujus negotia. *Cic. Fam.* Exitum rei inſtitutæ. *Id. ib.* Conſilia ſua. *Tac.* Si, quæ volo, expediero. *Cic. Fam.* 7. Non deſinam cum Galba comunicare, ſi quid expediri poterit. *Ib.* 6. Nè ipſum quidem expedire poſſunt, quod differunt. *Id. Fin.* Sed me multa impedierunt, quæ nè nunc quidem expedita ſunt. *Id. Fam.* 14.

3 *Per cavare, ò trar fuori, mettere, ò portar fuori*. 1. 3. *a*. Expedire ferrum. *Liv.* 24. *Sguainare &c.* Arma, remos, contos, copias, agmina. *Liv. Ovid. e Cic.* Quum veniſſet, pixidem expediret &c. *Cic. pro Cæl.* Cereremque caniſtris expediunt. *Virg. En.* 1. Expedire merces. *Ovid. Art.* 1. *Mettere in viſta &c.*

4 *Per apparecchiare, ordinare, alleſtire, metter all'ordine, accingerſi*. 1. *a*. Milites expediunt manus. *Virg.* Seſe equites ad pugnam. *Liv. S'accingono alla battaglia*. Cingitur, certè expedit ſe [*ſup.* ad arma] *Plau. Amph.* 1. Virgas expediri, jubet. *Cic. Ver.* Arma expediri juſſit. *Hirt. B. Al.* Claſſem expediri jubet. *Id. ib.* Tela, animoſque expedire juſsi ſunt. *Liv.* Rem frumentariam, *vel* naves expediunt. *Cæſ.* Arma, & equos. *Liv.* Expedire alimenta arcu. *Tac. An.* 6. 43. *Procacciarſi il vitto con la caccia*. Nimiæ voluptates, quum vacaret; quoties expediret, magnæ virtutes. *Id. Hiſt.* 1. 10. *Viziofo in pace, virtuoſo in guerra*.

5 *Per dire in breve, ò ſuccintamente, ò dichiarare, eſporre*. 1. 3. *a*. Rem paucis expediam. *Plaut.* Altiùs expediam. *Virg. Georg.* 4. Brevi expediam. *Cic. de Sen.* Expedire cauſam alicujus rei, initium rei, cauſam ſuam judicibus. *Liv. Sall.* Dilucidè rem meam expedivi judicibus. *Ter. Phor. Hò io detto chiaramente a' giudici il mio negozio.* Ut omnem expediat morbi cauſam. *Virg. Georg.* 4. *Spieghi &c.* Agedum hoc mihi expedi. *Ter. Eun. Hor sù dimmi*. Id, ſi potes, verbo expedi uno. *Id. Phor. Se è poſſibile, ſpediſcila in una parola*.

6 Expeditus *partic. Spedito, pronto, leſto*. Homo expeditus in equo. *Cic. p. Mil.* Milites expediti. *Sall. Jug. Armati alla leggiera*. Cæſar ſex legiones expeditas ducebat. *Cæſ. B. G. l.* 2. Ad ſeditionem paratus, ad cædem expeditus. *Cic. in Rul.* Expedita oratio. *Cic. de clar. Or.* Expeditus ad nutum. *Id. Phil.* 11. Ad dicendum. *Id. de Or.* Ad pronunciandum. *Id. ib.* Ad promerendum officium. *Id. ante Ex.* Exercitus ad mutandum locum. *Id. Att.* 5. Diſciplina expedita ad inveniendum. *Id. cl. Or.* Res expedita, & facilis. *Id. Coſa diſimbrogliata, ed agevole*. Expedita cœna. *Plin. jun. Cena breve, e parca*. Expeditum iter. *Cic. Att.* 16. In expedito res eſt. *Plin. La coſa è all'ordine.* Nè quid non in expedito ſit, noſcere volentibus. *Plin.* 4. *plt.* Expeditior *compar.* Motu navium expeditior. *Pallad. l.* 4. Illam viam ſibi videns expeditiorem ad honores. *Cic.*

pro

pro Flac. E super. Reditus ad Cœlum optimo cuique expeditissimus est. *Id. de Am.* Ea sunt ad explicandum expeditissima &c. *Q. Fr.* Expediendus *part. fut.* Expediendis, conficiendisque rebus vincere alios. *Cic. cl. Or.* Si vita nostra in aliquas insidias incideret, omnis honesta ratio esset expediendæ salutis. *Id. p. Mil.* Expedibo *pro* Expediam. *Pacuv. à ant.*

Expedit, ebat, pedivit p. l. *vel* expediit, s. s. *Essere spediente, utile, giovevole, convenire, bisognare.* 1. 3. *ò* 5. *imperf. e l'infin.* Si ita expedit. *Cic. S' egli è utile.* Hoc mihi expedit. *Id. in Rul.* Ad meas rationes. *Id. Giova &c.* Nostrà culpà facimus, ut expediat esse malos. *Ter. Pho.* 5. Expedit vobis esse bonos. *Id. Heau.* 2. Eloquar quemadmodum expediant amoris artes. *Plau.* Quid rectum sit, perspicuum est, quid expediat, obscurum. *Cic. Fam.* 4. Facto ejus expediebat. *Velle.* 2. Cæsari minùs expedit ad diuturnitatem dominationis. *Cic. Att.* 7. Omnibus bonis expedit, salvam esse Remp. *Id. Phil.* 13. Pecuniam in prædiis collocari, expedit. *Id. p. Cec.* Neque ex omnibus oppidis contrahere copias expedit, nè receptum amittam. *Id. Att.* 8.

Expello, is, puli p. b. pulsum. *Cacciar fuori, spinger fuori con violenza, scacciare, mandar via, ò sterminare.* 1. *a. ed abl. con ex, ò puro, ed acc. con in, ò ad.* Expellere aliquem ex prædio. *Cic. p. Q.* De fundo. *Id. ib.* Ex agris. *Id. in Rul.* Quempiam civitate. *Id. Att.* 10. Ex Urbe. *Id. p. Mil.* Regno, domo, Italià. *Virg. Ces.* Expellere aliquem fortunis omnibus. *Cic. pro Mil. Torre à uno tutti i beni.* Expellere dubitationem. *Ces.* Tussim. *Catul.* Somnum. *Ovid.* Expulit helleboro morbum, bilemque meraco. *Hor.* 2. *ep.* 2. Expellere curas pectore, desidiam corde, vitia ex animo, lætitiam ex pectore. *Luc. Plau. Lucr. Cat.* Nè nova Cæsaris officia veterum in eos beneficiorum memoriam expellerent. *Cef. B.C.* 1. *Non cancellassero &c.* Per vulnera mille fontem animam expellam. *Ovid. Ti farò morire à pugnalate &c.* Naturam expellas furcà, tamen usque recurret. *Hor.* 1. *ep.* 10. *Il lupo muta il pelo, non il vezzo.* Cupiditate matris expulsa ex matrimonio filia. *Cic. p. Clu.* Multi à Clodio bonis expulsi. *Id. p. Mil.* Non expulsi, sed evocati è patria. *Id. Att.* 8. Finibus expulsus patriis. *Virg. En.* 1.

Expendo, is, pendi, pensum. *Pesare, ponderare, misurare à peso.* 1. *a.* Hector auro expensus fuit. *Plau.* Quot pondo te censes esse nudum? at pol ego, qui te expendi, scio. *Plau. Asin.* 2. Idem expendunt, atque æstimant voluptatem. *Cic. post Red.* Vera laus judicio prudentium expenditur. *Cic. p. R. P. La vera lode è stimata secondo il giudizio de' savj.* Expenso gradu ibat planta. *Prop.* (i. suspenso gradu). *Andava à passo lento.* Auri pondo expensum est. *Cic. pro Flacco.*

2 *Per esaminare, ò considerar bene.* 1. *a.* Expendere argumenta caussarum. *Cic. de Or.* Testem diligenter. *Id. p. Flac.* Meritis expendite causam. *Ovid. Giudicate secondo i meriti della causa.* Omnes metuentem expendere casus. *Virg. En.* 12. Nec vero utetur imprudenter hac copià, sed omnia expendet, ac seliget. *Cic. Or.* Expendere oportebit, quid quisque habeat sui. *Id. Off.*

3 *Per pagare, sodisfare*. 1. 3. *a*. Expendere pœnas alicui. *Cic. Tusc*. Supplicia capite. *Tac. Pagar la pena con la vita*. Supplicia, & scelerum pœnas expendimus omnes. *Virg. En.* 11.

4 *Per spendere, consumare*. Dignum pretium expendere. *Sil. l.* 7. Expensus *part*. Expensum ferre alicui. *Dar debito ad alcuno, mettendo à proprio credito*. Expensa Chrysogono sexcenta lata sunt. *Cic. Ver.* Si quibus pecuniam credebas, iis expensum non ferres, neque &c. *Id. ib.* 1. *Se non ne avessi dato debito à loro &c.* Inventus est, qui L. Antonio mille nummûm ferret expensum. *Id. Phil. Facesse credito di &c.* Huic omnia expensa, huic omnia feruntur accepta. *Plin. l.* 2. Mentio facta est de legione ea, quam expensam tulit C. Cæsari Pompejus. *Cel. à Cic. Fam.* 8. *Che Pompeo aveva data à Cesare, facendonelo debitore*.

Expenso, as, &c. *Spendere, ò consegnare il danaro pesato*. 1. 3. *a*. Expensavit nummos tutoribus. *Scev.* 41. *ff. de Fid.* Res, rationesque heri curo, argentum accepto, expenso, & cui debet, dato. *Plau. Pseud.* 2. 2.

Expergefacio, gefacis p. b. fêci, factum. *Svegliare, risvegliare, destare*. 1. *a*. Si fortè expergefacere te posses. *Cic. Ver.* 7. Experge te facias. *Id. pro* Expergefacias te. Italiam tumultus hic expergèfacit terrore subito. *Aut. ad Her.* 4. Magnum flagitium, probrumque expergefacis Phædrome. *Plau. Tu ò Fèdromo eccitì un gran vitupero, ed obbrobrio*. Expergefactique sequuntur inania sæpè. *Lucr.* 4.

Expergefio p. l. pèrgesis, factus sum. *Essere svegliato, ò svegliarsi*. 6. *n.* ò *n. ass. onde* Expergefactus *partic.* Somno expergefactus. *Suet. Calig. c.* 38. Illa quoque expergefactum caput erigere infit. *Lucr. l.* 5.

Expergifico p. b. as, &c. *Svegliare, destare*. 1. *a*. Ingenio expergificando idoneum. *Gell.* 17. 12.

Expergisco, is, perrexi, perrectum. *Risvegliare*. 1. *a*. Urtica expergiscit lethargicos tactis cruribus. *Plin.* 22. 13. *Al. leg.* Expergisci cogit.

2 *Per risvegliarsi. n. ass.* Quum tàm clarè tonuerit, ut, si quis dormitaret, expergisceret. *Pomp. Agam. ap. Non. c.* 7. *è antico*.

Expergiscor, gisceris p. b. perrectus. *Svegliarsi, risvegliarsi, destarsi*. *d. ass.* Si dormis, expergiscere. *Cic. Att.* 2. Ut te ipsum serves, non expergisceris? *Hor.* 1. *ep.* 2. Itaque simul experrecti sumus, visa illa contemnimus. *Cic. Ac.* Sed non ita experrecti sumus, ut à te cavere posſimus. *Id. in Sall.* Simul cum Sole experrectus essem. *Id. Att.* 13. 38. Quum experrectus esses horà secundà &c. *Id. Div.* Experrecta virtus Remp. recuperavit. *Id. in Pis.* Nè rei crudelitas in me experrecta, in vos convalescat, præcavete. *Id. ante Exil.* Ut sint apes experrectiores: nàm frigus ignaviam creat. *Col. l.* 9. 7.

Expergo, is, persi, persum *à* Spargo. *Spargere*. 1. 5. *a*. Nec porro natura loci, spatiumque profundi, deficit, expergi quò posſit vis animai &c. *Lucr. l.* 3. Expersus *part*. Sanieque expersa natarent limina. *Virg. En.* 3. *sec. Serv. Al. leg.* Aspersa.

Expergo, is, perrexi, perrectum, & pergitum p. b. *secondo Diomede*. *Svegliare, destare*. 1. *a*. Expergite pectora tarda, sopore exurgite. *Azzio. ap. Non.* 2.

Non. 2. Taurus Philosophus Platonicus, Euclidis Socratici exemplo, animos juvenum expergebat. *Gell.* Expèrgitus *partic. pass. Svegliato da altri; siccome* Experrectus, *si dice di chi si sveglia da se, che sogliam dire* Expergefactus. *Così Fest. Gli antichi però non usarono questa distinzione.* Epimenides post annos quinquaginta expergitus. *Var.* Nec quisquam expergitus extat, frigida quem semel est vitai pausa sequuta. *Lucr, l.* 3. E somno pueros cum mane expergitu' clamo. *Lucil. è antico.*

Experimento, as, &c. *Sperimentare.* 1. *a.* Experimentare remedium. *Veget. de re mil.* 3. 2. Omnibus usibus experimentatum remedium. *Teod. Priscian.* 3. 5.

Experior, iris, pertus. *Sperimentare, fare sperienza, chiarirsi, tentare, far pruova, ò saggio, cimentare.* 3. *d. ò abl. con de, ò in; ò l'infin.* Itaque omnia experiar, & , ut spero, assequar. *Cic. Att.* 7. Experiri id noli, quod, te assequi posse, diffidas. *Id. ib.* 16. *Non tentare &c.* Te arbitror malle ipsum tacere, quàm taciturnitatem nostram experiri. *Id. cl. Or.* In me ipso experior ut exalbescam. *Cic. de Or.* 1. Quod in me ipso experiri potui, ad te refero. *Id. Fam.* De me experior. *Id. Phil.* De Bruto etiam experti sumus, quòd &c. *Id. Att.* 9. Experiri an quis vivat. *Plin. jun.* Experiri vires suas, ingenium, fidem, operam alicujus, belli fortunam, puerum, servum. *Ovid. Plau. Cic. Cæs.* Extrema. *Sall. Catil. Far l'ultimo sforzo.* Vim veneni, ajunt, Cælium esse expertum in servo quodam ad rem ipsam parato &c. *Cic. p. Cel.* Experiar libertatem meam. *Sall. Userò la mia libertà.* Carmina. *Virg. Ecl.* 5. *Farò prova &c.* Rursùsne procos irrisa priores experiar? *Id. En.* 4. Dignos, indignos adire, atq; experiri, certum est mihi. *Plau. Son fermo di provar la fede di tutti.* Omnia experiri certum est, priusquam pereo. *Ter. Andr.* 2. 1. Rursum ei experiamur reddere. *Ter. Phorm.* Experiar, quid concedatur in illos, qui &c. *Juv.* 1. Experiar ire per aquas. *Ovid.* Nunc demum experior, caliginem ob oculos mihi obtigisse. *Plau.* Experiamur inter nos, quid possit uterque, vicissim. *Virg. Ecl.* 3. *Proviamci à vicenda quel che ognun di noi vaglia nel poetare.* Experiri aves. *Ovid. Pigliar l'augurio.* Ut interire, quàm non Romanos experiri, mallet. *Nip. Amil. Che non cimentarsi co' Rom.* Maritimis moribus mecum experitur. *Plaut. Cis.* 2. 1. *Contende meco.* Aurius vir fortis, & experiens. *Cic. p. Clu.* Quod ego experiens quotidie probo. *Id. Fam.* Neritius comes experientis Ulissei. *Ovid. Met.* 14. *Esperto.* Experientissimus arator, *Cic. Ver.* 5. *Pratticbissimo.* Experiendum autem est in ipsa amicitia. *Id. Am.* In periclitandis, experiendisq; pueris. *Id. Div.* Tibi magnos esse experiendos, subeundosq; labores. *Id. pro Sest.*

2 *Per proseguir la sua ragione, difendere il suo diritto, dimandar ragione, ò sodisfazione in giudizio.* 3. *d. ò d. ass.* Experiri jus suum, *seu* de jure suo. *Ulp. che disse* Quum primum de ea re experiundi potestas fuerit. Fuit procurator, quicum experiri posset. *Cic. p. Quint. Con cui potesse litigare.* Experiri cum aliquo, *aut* adversus aliquem jure, *aut* apud judicem. *Id.* Hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus, quot quisque vellet, legibus

gibus experiri liceret. *Nipot. Timol.* 5. Si quid in controversiam veniret, aut intra parietem, aut summo jure experiretur. *Cic. p. Quint.* Judicio gravi experiri nolebas. *Id. p. Q. R.* Cœperunt de tantis injuriis experiri. *Id. p. Cel.* Qui ad constitutum experiundi juris gratià venisset. *Id. ib.* Experibere p. b. *pro* experièris, *aut* experière *fut. Ter. è ant.*

3 Expertus *partic. depon.* Expertus loquor. *Sen. Trag.* Expertus bello, *vel* belli. *Virg.* In re aliqua. *Cic.* De pace. *Cæs.* Expertus pericula. *Luc.* Dicam tibi non tàm doctus, quàm expertus. *Cic. de Or.* Experti debemus scire. *Id. p. Mil.* Omnia dico expertus in nobis. *Id. p. Planc.* Illud tibi expertus promitto. *Id. Fam.* Puella experta virum. *Hor. Fanciulla sforata. Si truova pure in passivo.* Virtus experta, atque perspecta. *Cic. p. Balb.* Bella experta. *Tib.* Expertum hoc est. *Cato. e Gell.* Per omnia expertus tutor etiam instituitur. *Liv. l.* 1. 14. Vir expertæ virtutis. *Id.* 3. 44. Confidens ostento, sibi, ac majoribus in omni ducatu expertissimo. *Suet. in Tiber.*

Experio, peris p. b. erii, ertum. *Sperimentare.* 1. *a. Plauto Asinar.* Bono si quid malefacias, ætatem experit. *Id. Pen. Se farai del male à verun uomo da bene, dura un età, od un secolo Al. leg.* Expetit *in senso di Durare.* Hærens ad latus omnia experibis. *Catul.* 21. *Mà è dubbio.*

Experjuro, as, &c. *Giurare. n. ass.* Experjurabant, execrabant se, ac suos. *Afran. ap. Non.* 7.

Expetesso, *vel* Expetisso, is, ivi p. l. itum p. l. *Chiedere, dimandare, desiderare.* 1. 6. *a.* Expetesso à te consilium. *Plau.* Expetessere puerum, *sive* amicum. *Id.* Utram artem mihi expetessam, non liquet. *Id. Trin.* 2. 1. Expetissit illa tuam pulchritudinem. *Id. Mil.* 4. 1. Illi expetissunt à Deo pacem, *vel* paces. *Id. Pregano Dio che si placbi.*

Expeto p. b. is, ivi, itum p. l. *Desiderar grandemente, agognare, bramare; ò dimandare, ò prendere.* 1. 6. *a. ò l'infin.* Expetere divitias. *Cic. Off.* 1. Si pecunia tantopere expetitur, quantò gloria magis est expetenda. *Id. de Oratore.* Expetere sibi uxorem. *Teren.* Expetit animus meus hæc à te audire. *Plau.* Nostram gloriam tuà virtute augeri, expeto. *Cic. ad Q. Fr.* 1. 1. Istud expeto scire. *Plau.* Illa expetit me ad sese. *Id.* Expetitur conjux toto nitidissima saltu. *Ovid. Met.* Studiosè expetere vos Plautinas fabulas. *Plau. Cas. Prol.* Expètere aliquid à natura, auxilium ab aliquo, &c. *Cic.* Non pudet te eorum Deorum preces expetere, quos vivos, atque præsentes relictos, atque desertos habueris? *Nipot. Frag.* 12. *Non ti vergogni invocare &c.* Expetere pacem Deorum multis hostiis. *Plaut. Procacciarsi &c.* Servi post delictum stulta sibi expetunt consilia. *Id. Most.* 4. 1. *Pigliano cattivi partiti.* Sibi quisque inde exemplum expetit. *Plau. Ciascuno prende quindi un esempio.* Etiamsi pœnas à Populo Rom. ob aliquod delictum expetiverint. *Cic. pro L. Man. Benche avran preso vendetta &c.* Nunc à Flacco Lentuli pœnæ per vos expetuntur. *Id. p. Fl. Or da voi è punito Flacco per le colpe di Lentulo.* Expetere jus alicujus. *Plaut. Dimandar che non se gli faccia torto.* In eum expetat Deus omnes hujus belli clades. *Liv. Scarichi Iddio sopra lui tutti i mali &c.* Delictum suum, suam-

suamque culpam expetere in mortalem, ut sinat. *Plau. Amph.* 1.2. Nunc autem insonti mihi illius ira in hanc, & maledicta expetent. *Ib.* 3.2. *Anderanno sopra lei &c.* Expètitur unguentis radix aspàlathi. *Plin. E' buona per gli unguenti &c.* Malo, si quid benefacias, beneficium interit; bono si quid malefacias, ætatem expetit. *Plau. Pan. Dura lungo tempo*, V. Experio. Expetitus *part.* Complexus mihi redde expetitos. *Sen. Thyest.* Qui potiatur expetitis corporis voluptatibus. *Cic. de Fin.* Expetendus *part. fut.* Qui res magnas, & maximè expetendas concupierunt. *Cic. de Or.* Quæ vulgo expetenda, honestas, gloria &c. *Id. Am.* Tanta aviditas supplicii expetendi. *Liv.* 26.

Expetit, ebat, ivit p. l. *vel* iit, s. s. *Succedere, avvenire, riuscire*. 3. *imper. e si usa in plur.* Eadem vigilanti expetunt, quæ in somnis visa, memoras. *Plau.* Nequiter expetivit hæc prima parasitatio. *Id. Amph.* 1, 3. *M'è ita male questa prima buffoneria. Al. leg.* Expedivit. In servitute expetunt multa iniqua. *Id, ib.* 1. 1. *vers.* 10.

2 *Per ridondare, risultare, rovesciare*. 1. 3. *imperf.* Non sinit Deus, delictum patris in filium expetere. (i. redundare). *Plau.* Tuum in tergum, ista expetent mendacia. *Id.* Nè hoc flagitium innocenti huic expetat. *Id.*

Expico, *vel* Exspico p.l. as, &c. *Cavare dalle spighe il grano*. 1. *a. Aserd. Tir.*

Expilo p. l. as, &c. *Fraudare, rubare con inganno, involare, svaligiare, spogliare, ò saccheggiare, bottinare*. 1. *a.* Expilare thesauros, hæreditatem. *Liv.* Si socios spolias, ærarium expilas. *Cic. Parad.* Dionysius Fanum Proserpinæ Locris expilavit. *Id. Nat.* 3. Hæc sumenda sunt à nobis ab iis ipsis, à quibus expilati sumus. *Id. de Or.* 3. Expilatque genis oculos. *Ovid. Met.* 13. *Cava gl'occhi &c.* Expilatus *part.* Expilata cubilia ferarum. *Sen.* Regem expilatum, spoliatumque dimisit. *Cic. Ver.* Armarium expilatum. *Id. p. Clu.*

Expingo, is, pinxi, pictum. *Dipingere, esprimere al vivo*. 1. *a.* Omnis hominum motus, & ferarum, optimè ab Homero expictus est. *Cic. Tusc.* 5. Quoniam & pericula expingimus, nè quis miretur, & rogos pingi. *Plin. l.* 35. 7. Thamar se expinxerat, & ornaverat. *Tert. l. de cult. Fam. S'era imbellettata*. Expingitque genas. *Mart.* 7. 82. *Pulisce &c. Al.* Expungit.

Expinso, is, ui, itum p. b. *Pestare*. 1. *a.* Spinas runcari, expinsi far, munditias fieri. *Cato. R. R.* 2.

Expio, as, &c. *Purgare, mondare, nettare, purificare*. 1, 6. *a.* Expiare manus cæde contaminatas. *Val. M.* Imperatum patri, ut filium expiaret pecunià publicà. *Liv.* 26. Locum aliquem à nefariis scelerum vestigiis expiare. *Cic. p. Rab.* Ille sui supplicio, *vel* morte, scelus patratum expiavit. *Id. p. Arch. Ei con la pena sofferta purgò il fallo commesso*. Sacrum commissum, quod expiari non poterit, impiè commissum esto; quod expiari potest, publici Sacerdotes expianto. *Id. de Leg.* Eaque errata expiantur. *Id. p. Arc.* Mari, omnia, quæ violata sunt, expiari, putantur. *Id. p. S. R.* Sed primùm expiabo religionem ædium mearum. *Id. de Ar.* Frontemque, atque uda labella lustralibus ante salivis expiat. *Pers.*

Sat.

Sat. 2. *Rende immune dalle malie &c.* Totum ſemel expiet annum. *Juven.* 6. *Si liberi da' malori per tutto l'anno*. Expiatus *part.* Expiato foro, diſſipato concurſu impiorum. *Cic. Phil.* 1. Arma nondum expiatis uncta cruoribus. *Hor. l.* 2. *od.* 1. Nam & in iis, ſine illius ſuffimentis, expiati ſumus. *Cic. de Leg.* 1. 14. Qui expiandum forum ab illis nefariis ſceleris veſtigiis eſſe, dico. *Id. pro Rab.*

2 *Per punire*. 1. 5. *a.* Expiare cædem cæde. *Sall.* Alicujus crimen, injurias, errata, ſcelera. *Liv.* Rex expiavit ſcelera patris in filium. *Cic. Punì in perſona del figlio i misfatti del padre.* Tua ſcelera Dii immortales in noſtros milites expiaverunt. *Id. in Piſ.*

3 *Per placare, pacificare, ò ſodisfare*. 1. *a.* Cereris numen iſtius ſupplicio expiari, volebant. *Cic. in Ver.* A me quidem etiam pœnas expetiſtis, quibus conjuratorum manes mortuorum expiaretis. *Id. in Piſ.* Expiandus *partic. fut.* Religiones expiandas cenſuit Senatus ejus ſupplicio. *Id. pro Mil.*

Expiro p. l. as, &c. *Spirare, mandar fuori il fiato, ò morire. n. aſſ.* Inter primam curationem expiravit. *Liv. l.* 2. 20. Expiravit libertas. *Plin. jun. paneg.* 57. Ille [flos] velut primos expiraturus ad auſtros. *Stat.* 2. *Sylv.*

2 *Per eſalare, sbuffare, mandar fuori*. 4. *n.* Expirat flammas Ætna. *Virg. En.* 3. Pectus iras. *Catul. de Nup.* De corpore odorem expirant acrem. *Lucr. l.* 4. Expirat cadaver vermes. *Id.* Serpens ſaniem. *Sil.* Amnis auras. *Plin.* Confixi expirant animas. *Virg. En.* 11. *Muojono &c.* Medios animam expiravit in ignes. *Ovid. Met. Al. leg.* Exſpiro.

Expiſcor, aris, atus. *Peſcare con diligenza, inveſtigare, informarſi, ò cavare*. 3. 6. *dep.* Expiſcare, proinde quaſi non noſſes. *Ter. Phorm.* 2. 3. *Lo vai inveſtigando, come ſe no 'l conoſceſſi*. Velim è Theophane expiſcère, quonam in me animo ſit Prætor. *Cic. Att.* 2. 17. *Vorrei che ti ſtudiaſſi di ſottrarre à Teofane, qual animo verſo di me ſi abbia il Pretore*. Tandem neſcio quid ab eo expiſcatur. *Plau. Finalmente nè cava non ſo che*. Itaque iſte, ſimul atque audivit à philoſopho, voluptatem tantopere laudari, nihil expiſcatus eſt. *Cic. in Piſ.* Neſcis, me ab illo omnia expiſcatum? *Id. Fam.* 9. 19.

Expiſſo, as, &c. *Speſſire, condenſare*. 1. *a.* Expiſſare lac. *Plin.* Necat ſanguinem expiſſando. *Id.* 25. 13. *Al.* Spiſsando. *Al. leg.* Exſpiſſo.

Explano p. l. as, &c. *Appianare, ſpianare, far piano*. 1. *a.* Explanare tabulam, lignum, viam. *Plin.* Explanatus in denos pedes cortex. *Id.* 16.

2 *Per dichiarare, eſporre, ſvelare, paleſare, manifeſtare*. 1. 3. *a.* Explana mihi quod non intelligo. *Cic. Att.* 13. Explanare rem obſcuram, interpretando. *Id. cl. Or.* Vim legis. *Id. de Leg.* Qualis differentia ſit honeſti, & decori, faciliùs intelligi, quàm explanari poteſt. *Id.* 1. *Off.* Exprimere, & explanare verba. *Plin. jun. paneg. Proferir diſtintamente*. Nondum autem explanatum ſatis erat, quid maximè natura vellet: explanetur igitur. *Cic. de Fin.* Ille tibi omnia explanabit. *Id. Fam.* 3. *Ti racconterà &c.* Quem amicum tuum, ais fuiſse iſtum? explana mihi, & quî cognatum me ſibi eſse, diceret. *Ter. Phorm.* Non verbo ſolùm poſuit

suit voluptatem, sed explanavit quid diceret. *Cic. Tusc.* Quæ conjecturà explanantur longè aliter, atque sunt. *Id. de Or.* Explanata vocum impressio. *Cic. de Fin. Parole bene scolpite.* De cujus moribus hominis pauca priùs explananda sunt, quàm &c. *Sall. Catil. c. 1.*

Explanto, as, &c. *Spiantare, svellere, o spiccar dalla pianta.* 1. *a.* Explantare arbusculam. *Cato.* Nè ventis explantentur. *Col.* 4. 14.

Explaudo, is, plausi, plausum. *Applaudere, battere insieme per segno di allegrezza.* 1. *a.* Quin etiam gallum, noctem explaudentibus alis, auroram clarà consuetum voce vocare. *Lucr. l.* 4. *Per scacciar via.* Pars plaudite, pars offensi explaudite. *Auson. in sept. Sap. in Thal.*

Explendesco, is, splendui s. s. *Risplendere, spiccare. n. ass.* Explenduerunt statim in puero corporis, animique dotes. *Suet. Tit.* 3. Clariùs explendescebat, quàm generosi condiscipuli æquo animo ferre possent. *Nip. in Att.* 1. Explendescente Sirio. *Plin. Al. leg.* Exsplendesco.

Expleno, is, &c. *Riempire.* 1. *a. Fest. è antico.*

Expleo, es, plevi, pletum p. l. *Empiere, od empire, riempire, compire, dar compimento.* 1. 5. *a.* Mundum bonis omnibus explevit Deus. *Cic. Univ.* Explere se cibis, rapinis, auro. *Plau.* Horreum tritico, *vel* frugibus. *Cat.* Legiones supplemento aliquo. *Liv. Reclutare &c.* Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris. *Virg. En. 6. Partirò, compirò il numero delle ombre infernali.* Explere sententias mollioribus numeris. *Cic. el. Or.* Hanc igitur partem relictam explebimus. *Cic. Off.* 3. *Perfezionaremo &c.* Non ad cognoscendam causam, sed ad condemnationem explendam, præsto fuisse. *Id. p. Cæcin. Mà per compire il numero de' giudici, necessarj alla condanna.* Explere annos. *Plin.* 7 48. *Compire &c.* Explevit supremum diem. *Tac.* 1. 8. Annos fatales. *Tib. Ei se nè morì.* Explere consilium. *Cæs. B. C.* 1. *Eseguire un disegno.* Munus amicitiæ. *Cic. Am. Fare il devere.* Vulnera. *Plin. Risaldar le ferite.* Damnum. *Liv.* 3. 6. Lacunam rei familiaris. *Cic. Ver.* 4. *Risarcire il danno &c.* Neque inserciens verba, quasi rimas expleat. *Id. Or.* Quum candidati tribus non explerent. *Liv.* 3. 64. *Non avendogli altri concorrenti voti bastevoli &c.*

2 *Per saziare, satollare, sfamare, contentare, appagare, satisfare.* 1. 5. *a.* Explere avaritiam suam pecuniâ. *Cic. p. S. R.* Libidinem. *Id. pro Cel.* Expectationem. *Id. de Or.* Diuturnam sitim. *Id. de Sen.* Famem. *Id. p. Dom.* Cupiditates. *Id. Parad.* Inimicitias. *Heren.* Intemperantiã. *Cic. p. Arch.* Vitam beatam. *Id. Fin.* Officium scribendi. *Id. Fam.* 16. Non enim vereor, nè non scribendo te expleam. *Id. ib.* 2. *Son sicuro che ti sazierò con lo scrivere.* Animumque explesse juvabit ultricis flammæ. *Virg. En.* 2. *Aver saziato lo spirito della vendetta.* Dolor expletur lacrymis. *Ovid. Trist.* 4. 3. Inimici sanguine non potest expleri crudelitas. *Cic. de Or.* Odium. *Liv.* Sibi animum ut expleret suum. *Ter. And. Secondasse le sue voglie.* Hem! tot mei solius solliciti sunt causà, ut me unum expleant. *Id. Heaut. Mi consolino &c.* Exple animum, teque hoc crimine expedi. *Id. Hec.* 5. 1. *Rallegrati &c.* Expletus *partic.* Opus expletum omnibus suis numeris, & partibus. *Cic. Nat.* 2. *Opera perfetta.* Suis annis exple-

ta res. *Ovid. Cosa invetchiata*. Vita virtutibus expleta. *Cic. Fin. Ornata*. Plurimo, circa Piraei portus munitiones, labore expleto. *Velle. l. 2. Sofferto &c.* Expletus dapibus. *Virg. En. 3. Pieno &c.* Flendi expleta voluptas. *Stat. 2. Syl. 1.* Sanguis expletis naribus ibat. *Lucr. l. 6.* Finis expletus pudoris. *Stat. Achil. l. 1. Gli anni della Verginità compiti*.

3 *Per diminuire, scemare*. 1. 5. *a.* Navibus explebant sese, terrisque replebant. *Enn. ap. Serv. Smontavano dalle navi*.

Explicit. *imperf. assol. Finire. Verbo usato negl' antichi manuscritti; nel fine de quali si truova* Explicit liber. *Quindi Card. du Fresn. in Glossar. osserva trovarsi*: Explicitus est liber, *& Oros. l. 7. disse*: Explicui adjuvante Christo. *Terminai. Così S. Girol. ep. 138. ad Marc.* Solemus completis opusculis &c. interponere explicit.

Explico p. b., plicui, plicitum p. b. *vel* plicavi, plicatum p. l. *Spiegare, dispiegare, aprire, ò dilatare, stendere*. 1. *a.* Explicare vestem. *Cic. de Or. 1.* Explicet suum volumen illud. *Id. p. S. R.* Ut quae coarctavit, dilatet nobis, atque explicet. *Id. de Or. 1.* Graecas orationes explicabam. *Id. ib.* Totam causam explicemus, atque ante oculos positam, consideremus. *Id. Ver.* Explicare frontem. *Hor. 1. od. 3. Far lieto sembiante*. Turmas, ordines, cohortes. *Liv.* Agmen. *Ces. Schierar l'esercito*. Sed ad explicandas utrinque acies, satis &c. *Per ordinare &c. Liv. l. 4.* Explica, atq; excute intelligentiam tuam, ut videas &c. *Cic. Off. Risveglia &c.* Explicare ensem. *Ovid. Sfoderar la spada*. Rudibus Paean Pythona sagittis explicuit. *Lucan. 5. Stese à terra morto*. Ille turbidum explicuit mare. *Sen. Trag. Egli rabbonacciò il mare*. Arbor explicat umbram. *Marz.* Frondes. *Virg. Diffonde l'ombra &c.* Laxare forum, & usque ad alium locum explicare. *Cic. Att. 5. Allargar la piazza*. Ante focum plenas explicuisse plagas. *Marz. 1. ep. 56. Aver spiegato le reti votandole della preda*. Capua planissimo in loco explicata. *Cic. in Rull. 2. Situata &c.*

2 *Per liberare, sbrigare, sviluppare, distrigare, spedire*. 1. 5. *a.* Explicare negotia. *Cic. Att. 13.* Mandata. *Ib. 5.* Da operam, ut te explices. *Id. Att. 8.* Qui se nunquam profectò, si in istum locum processerint, explicabunt. *Id. p. Cel.* Fabius periculosissimum bellum, sine periculo explicavit. *Flor. l. 1. Condusse à fine &c.* Sicilia, quam multis undique cinctam periculis celeritate consilii explicavit. *Cic. p. L. Man. Liberò &c.* Mihi non erat explicatum, quid agerem. *Cic. ad Brut. Non aveva risoluto &c.* Explicatam tibi rem dabo. *Plau. Io ti strigherò questo affare*. Explicatam tibi tradam Provinciam. *Cic. Fam.* Explicare rem frumentariam. *Cesf. B. G. 2. Facilitare il trasporto del grano*. Explicare iter. *Plin. jun. Forrnire: onde disse* iter commodè explicui. Ex gravi, & longa valetudine explicati. *Sen. de Tranq. 2. Liberati &c.* His explicitis rebus. *Cesf. B. C. 3.* Ex propositis consiliis, explicitius videbatur Ilerdam reverti. *Id. ib. 1. Pareva partito migliore &c.* Nihil potest esse explicatius, nihil perfectius literis tuis. *Cic. Att. 9.* Si Faberianum explicas. *Id. ib. 13. Se riscuoti il danaro dovuto da Faberio*. Si Faberius nobis nomen illud explicat. *Id. ib. Ci paga quel debito*.

3 *Per*

3 *Per dichiarare, esporre, svelare, snodare, spiegare, spianare*. 1.3.*a*. Meas cogitationes omnes explicui tibi superioribus literis. *Cic. Att.* 10. Explicare se dicendo. *Cic. p. Fl.* Mentem. *Id. Or.* Sententiam suam de re aliqua. *Id. Fin.* Leges. *Id. Phil.* Vitam alicujus totam. *Id.* Ut eos dies consumam in Philosophia explicanda. *Id. Att.* 13. De præceptis Stoicorum est nobis in his libris explicandum. *Id. Off.* 1. Explicare omne ævum tribus chartis. *Cat. Scriver l'istoria in tre libri*.

4 Explicitus, & Explicatus *part.* Liber explicitus. *Marz.* 14. 11. *Libro finito*. Locus illustris, & explicatus. *Cic. de Or.* Explicata recordatio. *Id. ib. Chiara*. Causa facilis, & explicata. *Id. p. Pl. Sbrigata*. Res propè jam explicata. *Id. de Prov. Finita &c.* Explicata, & explorata ratio salutis. *Id. Fam.* 6. *Maniera spedita è certa*. Explicata cognitio. *Id. Univ.* Explicaturus *partic. fut. Il P. Emm. lib.* 1. *cap.* 14. *non ammette altro participio, mà si trova*, Expliciturus. *Stat.* 1. *Theb.* Latè nitebant atria congestos satis explicitura clientes. *Cortili, che sarebbero à bastanza capaci &c.*

Explodo p. l. is, plosi, plosum p. l. *Cacciar via con istrepito, ò cacciar fuori, ò rigettar con vergogna*. 1. *a*. Æsopum, si paulùm irraucuerit, explodi video. *Cic. de Or.* 1. Erotes comædus non modo sibilis, sed etiam convicio è scena explodebatur. *Id. p. R.* Histrio, si paulò se moveat extra numerum, exhibilatur, & exploditur. *Id. Parad.* Sed hoc genus divinationis vita jam communis explosit. *Id. de Div.* 2. Nè in arenam quidem, aut littus explodet. *Sen. de cons. ad Marc.* Mima explosa. *Hor.* 1. *Sat.* 10. *Esibilata*. Sententia explosa. *Cic. Off.* 1. *Opinione rigettata*.

Exploro p. l. as, &c. *Cercar con diligenza, investigare, spiare, ricercare, osservare, esaminare*. 1. *a*. Explorare animum, *seu* mentem alicujus, consilia hostium, vias, ventos, &c. *Ovid. Cef. Virg. Tib.* Hostium copias, *seu* vires. *Stat. Riconoscer l'armata, ò le forze nemiche*. Ut quid agatur, quoad poteris, explores. *Cic. Att.* 7. Exire, locosque explorare novos. *Virg. En.* 1. Explorare iter. *Liv. l.* 3. Futura quoque, nisi ante sit occursum, explores, nè &c. *Cic. à Brut.* Explora rem totam. *Id. Att.* 6. *Esamina &c.* Pompejus Africam exploravit. *Id. p. Pomp. Visitò &c.* Explorare gustu bonitatem panis. *Col.* 1. 8. *Chiarirsi della bontà del pane col saggio*. Fugam. *Cic. Ver.* Insidias. *Virg. Tentar di fuggire, ò d'insidiare*. Taurus cornua explorat in truncis. *Luc. Il toro, prima di cozzare, cimenta, e pruova le corna su i tronchi*. Suspensa focis explorat robora fumus. *Virg. Georg.* 1. *Il fumo fa pruova de' legni (poiche se sospesi al fumo non si fendono, son di buona qualità)*. Exploratum habeo, *vel* exploratum est mihi hoc. *vel* de hac re, *vel* te id fecisse. *Cic. Io sono certo, ò sò di certo &c.* Cæsarem hoc idem probaturum, exploratum habeo. *Id. Att.* 9. Quis est tàm stultus, cui sit exploratum, se ad vesperam usque esse victurum? *Id. de Sen.* Si exploratum tibi sit, posse illius regni potiri. *Id. Fam.* 1. De quo mihi exploratum est, ita esse, ut scribis. *Id. ib.* 2. De Attica nunc demum mihi est exploratum. *Id. Att.* Id erit mihi pro explorato. *Id.* Nobis explorata victoria est. *Id. Fam. Noi siamo certi della vittoria*. Attulit ille à

te literas non tàm exploratas à timore. *Id. Att.* 3. 17. *Ei mi recò la tua lettera, che non molto mi assicurava dal periglio*. Ut exploratam spem salutis ostenderem. *Id. Fam.* Nota fides, totque explorata per usus. *Stat. Syl.* 3. Spes magna, & propè explorata. *Cic. Phil.* Ratio explorata. *Id. Nat.* Consulatus exploratus. *Id. p. Mur. Sicuro*. Exploratior *compar.* Quid exploratius, quàm illius animus in Remp.? *Id. à Brut.* Felicior, & exploratior devitatio legionum &c. *Id. Att.* 16. *E super l.* Quum mihi esset exploratissimum, P. Lentulum proximo anno Consulem futurum. *Id. post Red. Tenendo io per cosa certissima, che &c.*

2 *Per gridare, sclamare. n. ass.* Explorare antiqui pro exclamare usi sunt. *Fest.* Gemit, explorat, turbam omnem concitat. *Varr. è ant.*

Expolio, as, &c. *Spogliare, ò privar della roba, od impoverire.* 1. 5. *a.* Me expoliare, malo, quàm tibi non subministrare pecuniam. *Cic. pro Dej.* Expoliare aliquem provinciâ, & exercitu. *Id. Att.* 11. 1. *Torgli la carica &c.* Bonis suis. *Justin. Confiscargli i beni*. Consules illi expoliare omnem honorem, & dignitatem Cæsaris, conabantur. *Hirt. Tentavan di torre à Cesare ogni onore, &c.* Expoliare fana, atque domos. *Sall. Catil. c.* 51. Isto enim bono jam expoliari potes. *Cic. Tusc. Al. leg.* Exspolio.

Expolio, polis p. b. ivi, itum p. l. *Pulire, ripolire, forbire, adornare, attillare.* 1. *a.* Expolire lignum, marmor, dentes, orationem, poëma. *Hor.* Viscus expolit ungium scabritias. *Plin.* 34. 4. *Il vischio pulisce la ruvidezza delle unghie*. Expolire consilium aliquod. *Plau. Maturar bene un disegno*. Expolire aliquem doctrinis omnibus. *Cic. de Or.* 3. Moresque agrestes expolivit Orpheus. *Virg. epig.* Nihil simplici in genere, omni ex parte perfectum natura expolivit. *Cic. Inv.* 2. Difficillimum verò est, inventum expolire. *Heren.* 2. Nox te nobis, Antoni, expolivit, hominemque reddidit. *Cic. de Or.* Expolitus *partic.* Meum opus ita dabo expolitum, ut improbare non queas. *Plau.* Libellus expolitus pumice. *Catul. car.* 1. [*metaf.*] *Libro limato, e ridotto à perfezione*. Tuditanus omni vitâ, atque victu excultus, atque expolitus. *Cic. de Cl. E compar.* Deus expolitior. *Catul. car.* 40. *E superl.* Ubi villas expolitissimas vidisset. *Gell.* 2. 20. Expoliendus *part. fut.* Expoliendum, limandumq; se viro docto permittere. *Plin. jun. Farsi ammaestrare &c.*

Expolior, aris, atus sum. *Spogliare.* 3. 5. *dep.* Per sexennium agrum Campanum expoliabantur. *Claud. Quadr. ap. Non.* 7. *è antico*.

Expono p. l. is, posui, positum p. b. *Esporre, metter fuori, ò sbarcare.* 1. *a. ed abl. con in, ò ex, ò de, ò acc. con in, ò ad.* Exponere fœnum in Sole. *Col.* 12. 28. Vasa in ædibus. *Cic. Ver.* In abaco. *Id. ib.* Exponere, & numerare pecuniam. *Id. Att.* 5. Stravit lectulos, & exposuit vasa Samia. *Id. pro Mur.* Exponit plurima, ac pulcherrima vasa argentea. *Id. Ver.* 6. Exponit suas copias omnes. *Id. ib.* Frumentum advexi, exposui, vendo meum. *Id. Off.* Exponere copias in terram. *Liv.* Milites è navibus. *Cef.* Socios de puppibus. *Virg.* Inde Ephesum pervenit, ibidemque Themistoclem exposuit. *Nip. Them. c.* 8. Neque affectum valetudine filium exponere in terram, patitur. *Cef. B.C.* 1. Noctu militibus & sagittariis

in

in terram expositis. *Id. B.C.* 3. Signa, quæ nobis curasti, ea sunt ad Cajetam exposita. *Cic. Att.* 1. Expositis stabat scalis, & ponte parato. *Virg. En.* 10.

2 *Per gittar via, esporre alla ventura, porre in abbandono: overo proporre, mettere avanti, esporre.* 1. 3. *a.* In proxima alluvie pueros exponunt. *Liv.* 1. 4. Puer expositus. *Plau. Cas. prol. Fanciullo gittato alla ventura.* Claudiam exponi ad matris januam, & nudam jussit, abjici. *Suet. Claud. c.* 27. Hic est anulus, quicum exposita est gnata. *Ter. Heaut.* Quum exponendam do, illi de digito anulum detraho; eum, dico, ut unà cum puella exponeret. *Id. ib.* Uberaque expositis ille ferina dedit. *Ovid. Fast.* 5. Istos urbanos amasios hoc ictu exponam. *Plau. Truc.* 3. 4. *Gli stenderò sul suolo.* Ut valentula est! pene exposivit cubito. *Plau. Cas.* 4. 4. *pro* exposuit. *Gittò à terra &c.* Exponere aliquem ad necem. *Id.* Se videndum populo. *Ovid.* Vitam suam exponere ad imitandum juventuti. *Cic. Phil.* In oculis, & conspectu omnium alicujus vitam. *Id. Ver.* Victis mors est exposita. *Id. E' apparecchiata.* Eximio præmio sceleris exposito. *Id. p. Q. Proposto.* Expositus oculis. *Cels.* 1. 28. Ante oculos. *Cic. pro S. R.* Domus exposita cupiditatibus. *Id. p. Q.* Provincia exposita ad prædandum. *Id. Ver.* 3. *Abbandonata alla preda de' nemici.* Vita innocentium ingeniis criminosorum hominum exposita. *Id. Partit.* Exponi ad omnes ictus fortunæ. *Sen.* Ager expositus arbitrio latronum. *Col.* Obvia ventorum furiis, expostaque ponto. (*per sinc.*) *Virg. En.* 10.

3 *Per dichiarare, sponere, chiosare, ò narrare, raccontare.* 1. 3. *a.* Exponere alicui mandata alicujus. *Cic. Fam.* 11. Rem gestam breviter. *Id. p. Mil.* Omnia ordine. *Liv.* 30. De hoc jam cœpi exponere. *Cic. Fam.* Exponam id vobis ex memoria. *Id. Fin.* 4. Memoriter. *Id. Cat.* 3. *Ve'l riferirò à mente.* Expone nunc de reprehendendo. *Id. Par.* De quo modò exposui. *Id. de Or.* Apud censores edant, & exponant, quid gesserint. *Id. leg.* Summam cogitationum mearum tibi breviter exponam. *Id. Fam.* 1. Dicta, exposita, & demonstrata omnia. *Id. pro Cluen.* Expositi mores. *Stat.* 5. *Sylv.* 3. *Affabili.* Est enim obvius, & expositus, plenusque humanitate. *Plin.* 1. *ep.* 10. *Cortese &c.*

Expopulor p. b. aris, atus. *Depredare.* 3. *d. ex Col. V. barb.*

Exporgo, is. *Sporgere, rasserenare.* 1. *a.* V. Experrigo. 2.

Exporrigo p. b. is, porrexi, porrectum. *Sporgere, stendere.* 1. *a.* Exporrigere crura. *Plin.* Munitiones. *Hirt.* Hinc orti montes longè se juge exporrigunt. *Pomp. Mela* 1. *c. ult.* Illic purpureo latus exporrecta cubili. *Pruden. Distesa &c.*

2 *Per prorogare, prolungare.* 1. 3. *a.* Exporrigere sibi annos, & longam temporis seriem. *Sen. de vit. beat.* 9. *Promettersi vita lunga.* *Anticamente dicevasi* Exporgo, is, *per sincop.* Da te mi hodie, exporge frontem. *Ter. Adel.* 5. 3. *Rasserena &c.* Exporgi melius est lumbos. *Plau.*

Exporto, as, &c. *Portar fuori, estrarre, straportare.* 1. *a.* Quum frumentum ex Italia exportaretur. *Cic. p. Fl.* Qui in fame frumentum exportare ausus est. *Id. ib.* Ut inde aurum exportari, argentumque, prohiberes. *Id. Ver.*

Ver. Asia fertilis multitudine earum rerum, quæ exportantur. *Id.* Corpora luce carentum exportant tectis. *Virg. Georg.* Quæ volebat, occultè exportanda, curabat. *Cic. Ver. 6.* O portentum in ultimas terras exportandum! *Cic. in Vat.*

Exposco, is, poposci, s. s. *Domandare, ò dimandare con istanza.* 1. 6. ò 4. *a. ò l'infin.* Exposcere opem, fidem alicujus, veniam, victoriam à Deo. *Ovid. Cæs.* Supplicium factis. *Cat. Chieder vendetta contro 'l delitto &c.* Misericordiam & imploro, & exposco. *Cic. p. Mil.* Quod Deos immortales, inter nuncupanda vota, expoposci. *Liv. 7. 40. Il che hò domandato à Dio &c.* Exposcere precibus pacem. *Id. 1. 16.* Sed votis, precibusque jubent exposcere pacem. *Virg. En. 3.* Exposcebant legati auctores defectionis. *Liv. I legati faceano istanza d'avere in poter loro i capi della ribellione per punirli.* Quum ab Atheniensibus exposceretur publicè, supplicem non prodidit. *Nip. Themist. c. 8.* Iliacos audire labores exposcit. *Virg. En. 4.* Enæam acciri, omnes exposcunt. *Id. En. 9.*

Expostulo p. b. as, &c. *Dimandare, ò chiedere con istanza.* 1. 6. *a.* Expostulare auxilium ab aliquo. *Plau.* Vix mediusfidius tu, Fanni, hoc à Ballione expostulare, auderes. *Cic. p. Rosc.* Expostulare aliquem ad supplicium. *Tac. histor. 1. 73.*

2 *Per querelarsi, lamentarsi, dolersi, lagnarsi con chi ci offese. n. ass. ò 4. n. ed abl. col cum, animato, ò de, inanimato: ò l'infin.* Locus videtur esse tecum expostulandi. *Cic. Fam.* Ille mecum expostulavit, parum sibi esse missum. *Plau.* Qui nihil tecum de his ipsis rebus expostulem. *Cic. à Metel. Fam. 5. 2.* Adeamne, & cum eo injuriam hanc expostulem? *Ter. And. 4. 1.* Omnes de injuriis nostris expostulant. *Cic. Ver.* Quererer tecum, atque expostularem. *Id. Tusc. E assol.* Cur non iracundiùs, aut vehementiùs expostulasti? *Id. p. Syl.* Virtutes autem, noli vereri, nè expostulent, & querantur, se relictas. *Id. Tusc.*

Expoto p. l. as, avi, atum p. l. *vel* potum p. l. *Bere tutto, consumare in crapole.* 1. *a.* Argentum comesum, expotum, exutum, elotum in balneis. *Plau. Trin. 2. 4. è antico.*

Exprètus, *pro* expertus. *Sperimentato, provato, part. pass. ant. Plau.*

Exprimo p. b. is, pressi, pressum. *Esprimere, spremere, cavare il liquore spremendo.* 1. *a.* Exprimere liquorem, oleum, mustum, vinum, sanguinē, lac. *Plin.* Liquatæ per lintea exprimuntur. *Id. 28. 9. Si colano &c.* Hanc legem à natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus. *Cic. pro Mil. per metaf.*

2 *Per trarre, ò cavare à forza, ò con industria, ottenere, od impetrar con istento.* 1. 3. 6. *a. ò l'ut al sub.* Exprimere ab aliquo pecuniam. *Cic.* Postquam ille exprimere ab egentibus nihil ullà vi, potuit. *Id. Ver.* Si tuis blanditiis à Sicyoniis nummulorum aliquid expresseris. *Id. Att. 1.* Exprimere confessionem culpæ. *Liv.* Confessio facinoris expressa tormentis. *Suet. Tib. 19.* Cruciatu. *Id. Galb. 10.* Exprimere deditionem necessitate. *Id.* Necessitas deditionem civibus expressit. *Id.* Ab eo expressi, ut tandem abiret. *Cic.* Expressi ut negaret. *Id. Ver. 5.* Exprimere

mere alicui gemitus. *Lucr.* Lacrymas. *Ter.* Risum. *Plin. 4. ep. 7.* Vocem. *Cæs.* Taurus jam saucius animam reluctantem vix tandem exprimit. *Sen. Trag. More stentatamente.* Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit. *Cic. Div.* Hoc auspicium divini nihil habere potest, quòd tàm sit coactum, & expressum. *Id. ib.* Pecunia vi expressa, & coacta. *Id. Ver. Danaro cavato di mano con estorsione.*

3 *Per esprimere, figurare, formare, effigiare, ritrarre, ricavare, copiare, rappresentare, imitare, risare, contrafare.* 1. *a.* Exprimere effigiem alicujus tabellà pictà. *Marz.* 1. 110. Vultus mehercule tuos mihi expressit omnes. *Cic. Fam.* 12. Exprimere formam Reip. & temporum. *Id. ib.* 3. Orationem, mores alicujus. *Id. de Or.* Motus corporis exprimere verbis conatus sum. *Heren.* Exprimere ex aliquo vitium imitatione. *Cic. de Or.* Faciem Civitatis in persona alicujus. *Id. p. Flac.* Scriptores exprimunt imagines fortissimorum Virorum. *Id. p. Arch.* Exprimere bellum aliquod. *Id. ib. Descrivere una guerra &c.* Gestus scenicus verba exprimit. *Id.* Filius liberalitate vitam patris expressit. *Cic. pro R. P.* Exercitatione, quem ante delegeris, imitando effingas, atque exprimas. *Id. de Or.* In libris Platonis ferè omnibus Socrates exprimitur. *Id. ib.* Quanta vis sit illius viri, quem nostris libris satis diligenter expressimus. *Id. Att.* 8. Nos veri juris, germanæque justitiæ solidam, & expressam effigiem nullam tenemus. *Id.* 3. *Offic.* Imago expressa in cera ex annulo. *Plau.* Oratio ad exprimendos animi sensus reperta. *Cic.* Non est longa oratio exprimenda de tabulario incenso. *Id. Non hà da farsi lungo discorso sopra l'archivio abbruciato.*

4 *Per dichiarare, esprimere, esporre.* 1. 3. *a.* Illud parùm expressisti. *Plin. jun. Nol dichiarasti bene.* Expressæ sunt enim ex uniuscujusque damno, incommodo &c. publicæ à Prætore formulæ. *Cic. p. Rosc. Com.* Nolo exprimi literas putidiùs, nolo obscurari negligentiùs. *Cic. de Or. Non si dee proferire, ò pronunciar le lettere, ò sillabe, troppo affettatamente, nè tampoco trascurando inoscarle.* Qui non verba, sed vim Græcorum expresserunt poëtarum. *Cic. Acad.* 1. *Non voltarono in latino le parole &c.* Nec tamen exprimi verbum è verbo necesse erit, ut interpretes indiscreti solent. *Id. Fin.* Aut ea, quæ modo expressa ad verbum dixi, de libro tollenda. *Id. Tusc. Tradotte dal greco parola per parola &c.* Fabulæ ad verbum de græco expressæ. *Id. Fin. Voltate.* Expressus *part.* Hæc sunt judicia solida, & expressa. *Cic. p. Pl. Chiari &c.* Hæc profectò vides, quantò expressiora, & illustriora futura sint. *Id. Fam.* 1. Expressa sceleris vestigia extant. *Id. p. S. R. Evidenti.* Signa virtutis. *Id. p. Cel. Manifesti.* Res solida, & expressa, non adumbrata. *Id. Tusc.* Sonus literæ, neque expressæ, neque oppressæ. *Id. ib.* Imago expressa quotidianæ vitæ. *Id. p. S. R.* Persona in moribus, naturà, vitàque alicujus expressa. *Id. p. Rosc.* Effigies virtutum expressa, & polita. *Id. p. Arch.*

5 *Per alzare, tirare in alto.* 1. *a.* Exprimere aquam in altitudinem summi clivi. *Vitruv.* 8. Nostrarum turrium altitudinem, quantùm has quotidianus agger expresserat, commissis suarum turrium malis adæquabant. *Cæs. B. G.* 7.

Exprobro p. b. as, &c. *Rimproverare, rinfacciare, rimbrottare, ò biasimare, riprovare*. 1. 3. *a*. Exprobrare alicui languorem. *Cic. in Sal.* Vitia in aliquo. *Id. de Or.* Servitutem alicui; *vel* fuisse servum. *Plau.* Est aliqua, ingrato meritum exprobrare, voluptas. *Ovid. Her.* Trepidoque fugam exprobravit amico. *Id. Met.* 12. Mala emptio semper exprobrare domino stultitiam, videtur. *Plin. jun.* Orationes Catonis Censoris exprobrant callum, *seu* sumen aprugnum. *Plin. Catone rimprovera, ò riprova nelle cene il callo, ò sommata del cinghiale*. Plerique queruntur semper aliquid, aut etiam exprobrant. *Cic. in Sall.* Literæ ipsæ quasi exprobrare mihi videntur, quòd in vita maneam. *Id. Fam.* Non hæc exprobrandi causà dicam. *Id. p. S. R.* Odiosum genus hominum officia exprobrantium. *Id. Am.*

Expromitto, is, misi, missum. *Promettere, obligarsi à pagare per un altro*. 3. *a*. Debitor mulieris, jussu ejus pecuniam viro suo expromisit. *Ulp. de jur. dot.*

Expromo p. l. is, prompsi, promptum. *Trar fuori, metter fuori*. 1. *a*. Expromere nummos, querelas pectore, supplicia in servos. *Var. Cat.* Neque equidem heminas o[illegible]o exprompsi in urceum. *Plau. Mil.* Mæstas expromere voces. *Virg. En.* 2. Sed jam exprome, si placet, leges istas de religione. *Cic. de Leg.* Expromere fœtus Musarum (*poet.*) *Cat. Comporre versi*. Nunc opus tuà mihi ad hanc rem exprompta memorià. *Ter. And.*

2 *Per dire, palesare, discoprire, manifestare*. 1. *a*. Expromere pectore consilia. *Plin.* Crudelitatem suam. *Cic. p. Dom.* Odium suum. *Id. Att.* Vim eloquentiæ. *Id. Or.* Causas belli. *Luc.* Quorum omnis industria vitæ, & vigilandi labor, in antelucanis cœnis expromitur. *Cic. Ver.* Conferre causas, & quid in quaque sententia dici possit expromere. *Id. Div.* Expromerent, quid sentirent. *Liv. l.* 29. Ut apud eos ipsos, quod ab iis didicerimus, velimus expromere. *Cic. Q. Fr.* Quæ nunc expromam absens audaciùs. *Id. Fam.*

Expropero p. b. as &c. *Affrettare*. 1. *a. onde* Exproperatus *part.* Hìc Aquilæ cineres miserabilis urna sepultos contegit, & fatis exproperata nimis occidit &c. *Gruter. Inscriz. ant.*

Expudoro p. l. as &c. *Privare di vergogna*. 1. *a*. Habet frontem expudoratam. *Petron. Frag. Tragur.*

Expugno, as, &c. *Espugnare, prender combattendo, pigliar per forza*. 1. *a*. Expugnare urbem, oppidum, castellum, arcem, ædes, domos. *Plau. Cic. Ter.* Id ex itinere oppugnare conatus, expugnare non potuit. *Cæs. B. G.* 2. Summis quam viribus omnes expugnare Itali turrem certabant. *Virg. En.* 9. Me duce Dardanius Spartam expugnavit adulter. *Id. ib.* 10.

2 *Per abbattere, vincer combattendo, ottenere à forza, sforzare*. 1. 6. *a*. Nihil est tàm munitum, quod non expugnari pecunià possit. *Cic. Ver.* Expugnare pudicitiam. *Id. p. Cel.* Pertinaciam alicujus. *Liv.* 37. Propositum postulatione. *Col.* 10. *in pref. Vincer l'ostinazione*. Expugnare carcerem. *Plau. Romper la prigione*. Aurum ab aliquo sibi. *Id. Cavar con arte danari da uno per sè*. Certis rationibus expugnabo. *Cic. Ver. Vincerò con la forza delle ragioni*. Sapientis animus nunquam vincitur, nec expugnatur. *Id. Parad.* Sperabat, se fortunas ejus expugnare posse. *Id. p. Cl.*

Expu-

Expugnatus *part. pass.* Oppidum expugnatum. *Cæs.* Expugnata mœnia. *Lucr. l.* 2. Mens expugnata fatiscit. *Stat. Theb.* 4. Expugnassere *pro* expugnaturum esse. *Plau.* Sin aliter sient animati, se se summà vi oppidum expugnassere. *Amph.* 1. 1.

Expulpo, as, &c. *Spolpare, tor via la polpa*. 1. *a. Apic.*

Expulso, as, &c. *Scacciare, balzar sovente*. 1. *a.* Si me nobilibus scis expulsare sinistris. *Marz.* 14. 46. Seleucia per duces expulsata. *Ammian.* 23. 6.

Expumico p. b. as, &c. *Nettare*. 6. *a.* Ab omnibus injuriis passionis expumicat. *Tertul. adv. Prax.*

Expumo p. l. V. Exspumo.

Expungo, is, punxi, punctum. *Cancellare, scancellare, cassare, annullare*. 1. 6. *a.* Hoc facinus partam expunget gloriam. *Plau. Amph.* Volo persolvere, ut expungatur nomen, nè quid debeam. *Id. Ciss.* 1. 3. *Voglio cassar la partita del debito*. Expungere militem stipendiis. *Paul. Jur. Privarlo del soldo*. Expungere rationes. *Modest. Saldare i conti*. Decurias Judicum expungere. *Suet. Claud.* 14. 15. *Far la scelta de i Giudici*. Miles pulchrè centuriatus, expuncto in manipulo. *Plau. Cur.* 4. 4. *Riformato &c. Tertul. l'usa in senso di rimunerare*. Proximè facta est liberalitas præstantissimorum Imperatorum: expungebantur milites laureati. *De Cor. mil.*

2 *Per rimuovere, cacciar fuori*. 1. *a.* Pupillumve utinam, quem proximus hæres impello, expungam! *Pers.* 2.

3 *Per pungere spiccando, ò pungendo staccare, pelare, piluccare*. 1. *a.* Expungere genas. *Marz.* 7. 82. Sæpè sunt expunctæ genæ [tibi]. *Plaut. Ti è stato più volte svelto il mostaccio*. *V.* Expingo.

Expuo, is, pui, putum p. l. *Sputare, sputacchiare*. 1. *a.* Ille prærosam dentibus linguam in os tyranni expuit. *Plin.* 7. 23.

2 *Per gittare, ò cacciar fuori*. 1. *a.* Quod mare te expuit. *Cat. in Arg.* Nequeo exorare, ut unam oculi lacrymam expuant. *Plau. Pseu.* 1. 1. Expuere ex animo miseriam. *Ter. Eun.* 3. Rationem ex animo. *Lucr.* 2. *Spogliarsi del discorso &c.* Spiritum. *Sen. Trag. Morir disperato*. Ut è flagrante ligno carbo cum crepitu, sic à sydere cœlestis ignis expuitur. *Plin. E mandato fuori &c. Al. leg.* Exspuo.

Expurgo, as, &c. *Purgare, nettare, mondare, rimondare*. 1. 6. *a.* Convenit expurgari quicquid emortuum est in arbore. *Col.* Expurgandus est sermo latinus, &c. *Cic. cl. Or. E' di bisogno purgar l'idioma latino*.

2 *Per discolpare, giustificare, scagionare, scusare*. 1. 3. 6. *a.* Ille parùm sese expurgavit apud Judicem. *Sall.* Expurgare suspicionem. *Cic. ante Exil. Chiarir la sua innocenza*. Expurgare fidem suam. *Gell. Far conoscere la sincerità della fede sua*. Sed hoc primum me expurgare tibi volo. *Plau. Cap.* 3. 4.

Exputesco, is, ui, s. s. *Puzzare*. *n. ass. Plau. Curc.* 2. *secondo il Camerar. e l'Operar. Mà Lambin. legge* Exputrescunt. V. Putesco.

Exputo p. b. as, &c. *Potare, tagliare, troncare, stroncare, ò rimondare*. 4. *n.* Exputare vitem veteranam. *Col.* 3. Argentum exputatum. *Gell. Argento eletto, senza lega*.

2 *Per pensar molto, ripensare, divisare, esaminar bene*. 1. *a*. Utramque rem simul exputabo. *Plau*. Quæ mens eum à tanta gloria avocàrit, exputare non possum. *Planc. à Cic. ep. Fam*. 10. *Io nonpossо ben divisare &c*.

Exputresco, is, putrui, s.s. *Putrefarsi affatto*. *n. aff*. Aliquot dies perdura, dum intestina exputrescunt tibi. *Plau. Curc*. 2. 1.

Exquæro, is, &c. *Lo stesso che* Exquiro. 1. *a*. Eadem ego ex hoc, quæ volo, exquæsivero. *Plau. Capt*. 2. 2. Quid istuc est, quod huc exquæsitum mulierum mores venis? *Id. Stic*. 1. 2.

Exquiro, is, quisivi, quisitum p. l. *Cercar con diligenza, ricercare, investigare, informarsi bene*. 1. 6. *a*. *ò abl. con ex, ò de*. Exquirere veritatem. *Cic. p. Dom*. Sententiam, *aut* judicium alterius. *Cæs*. Consilium alicujus. *Cic. Ricercar il parere*. Exquire, sintne vera, quæ dixi. *Plau. Informati s'è vero ciò, che t' hò detto*. Est quod volo à te exquirere. *Id. Io vò da te sapere una cosa*. De Varrone non sine causa, quid tibi placeat, tàm diligenter exquiro. *Cic. Att*. 13. Exquire de Blesamio, numquid &c. *Id. p. Dejot*. Sed hæc non nimis exquiro à Græcis. *Id. Att*. 7. *Non pretendo &c*. A te nihil dum certi exquiro, sed quid videatur. *Id. ib*. 1. Exquirere causas rerum. *Id. Nat*. Pretium rei, honores singulares. *Id*. Pacem. *Virg. En*. 4. Locum. *Id. Georg*. 2. Vallem umbrosam. *Id. ib*. 3. Exquiratur ab stirpe auctoritas. *Plau. Si cerchi l'autore di questa frottola*. Opus mi est istuc exquisito. *Plau. Amph*. 2. 2. *Bisogna informarmi bene di cotesto*. Neque nos studium exquirendi defatigati relinquemus. *Cic. Ac*. 4. Non debes facta hujus hominis ad antiquæ religionis rationem exquirere. *Id. Ver*. Exquisitus *part*. Exquisitis rationibus confirmare aliquid. *Cic. Fin*. Supplicia exquisita. *Id. Off*. 3. Epulæ exquisitæ. *Plin*. 9. 35. Exquisita doctrina. *Cic. Fin*. Ratio. *Id. Fam*. Argumenta exquisita. *Id. Div*. Dicendi genus. *Id. de cl*. Judicium exquisitum. *Id. Off*. Magistri exquisiti. *Id*. Multæ literæ, & exquisitæ Cæsaris. *Id. de Or*. Nihil apud hunc exquisitum. *Id. in Pis*. Verba sonantia, & exquisita ad sonum. *Id. Or*. Satin' istuc mihi exquisitum, fuisse hunc servum? *Plau. Cap*. 3. 4. *E compar*. Exquisitius, & minimè vulgare orationis genus. *Cic. cl. Or*. *E superl*. Exquisitissimis verbis aliquem laudare. *Id. Phil*. 4.

Exradico p. l. as, &c. *Sradicare, svellere insieme con la radice*. 1. *a*. Ut sint exradicata. *Varr*. 1. Eradico *è più in uso*.

Exrogo p. b. as, &c. *Abolire parte dell'antica legge, con farne nuova*. 1. *a*. *Fest*.

Exsacrifico p. b. as, &c. *Sacrificare*. 1. 3. *a*. Exsacrificabat hostiis balantibus. *Enn. ap. Cic. Div*. 1. 21.

Exsævio, is, &c. Stetit ibi, dum reliquum tempestatis exsæviret. *Liv*. 30. 39. *V*. Exævio. Exsaturo. V. Exaturo. Exscalpo. *V*. Excalpo.

Exscendo, is, scendi, scensum. *Scendere, sbarcare, smontare*. *n. aff. od abl. con ex, ò de*. Legati Asiam petentes, quum exscendissent. *Liv*. 29.

Exscindo, is. *V*. Excindo. Exscisso, as, &c. *Così l'antiquar. di Giano quasi composto da* Scisso, as. *V*. Exciso. Exscreo. *V*. Excreo.

Exscribo, is, psi, ptum. *Trascrivere, copiare*. 1. 3. *a*. Exscribere tabulas. *Cic. Ver*. 4. Nomen in marmore. *Plau*. Filia totum patrem mirà simi-

litudine

litudine exſcripſerat. *Plin.* 5. 16. *Simigliava tutta il padre*. Exſcriptus *part.* Complura exſcripta è Magonis libris. *Varr. R. R.* 2. Eorum referimus nomina exſcripta ad Jovem. *Plau. Rud. prol.* Bonos in aliis tabulis exſcriptos habet. *Id. ib. Al. leg.* Excribo.

Exſculpo, is, pſi, ptum. *Scolpire, ſcalpellare, intagliar bene*. 1. *a.* Exſculpere aliquid è quercu. *Cic. Att.* 13. 28. Signum ex lapide. *Quintil.* 2. Cubilia gallinarum in pariete. *Var. Al. leg.* Exculpo.

2 *Per trar fuori, ò torre à forza, ſpiccare, ſtrappare*. 1. 3. 6. *a.* *ò abl. con ex*. Exſculpere alicui oculum. *Ter. Phorm.* 5. 7. *Al. leg.* Excludere. Leoni ex ore exſculpere prædam. *Lucil. ap. Feſt.* Verum ex aliquo. *Ter. Eun.* 4. 4. *Cavar la verità da uno*. Vix tandem exſculpſi, ut diceret. *Plaut. A gran pena ottenni finalmente, che &c. Per disfare qualche coſa, già ſcolpita*. Quum Tripodem aureum Delphis poſuiſſet, in quo erat hæc ſententia &c. hos verſus Lacædemonii exſculpſerunt. *Nip. Pauſ.* 1.

Exſeco. *V.* Execo. Exſecror. *V.* Execror. Exſibilo. *V.* Exibilo.

Exſiccesco, is, s. p. *Seccarſi*. *n. aſſ.* Uti per eam exſiccescat ſtillando ſuccus. *Vitruv. l.* 2. 9. Exſicco. *V.* Exicco. Exſico. *V.* Exico. *V.* Execo.

Exſigno, as, avi, atum p. l. *Segnare*. 1. *a.* Et ſacra omnia exſcripta, exſignataque attribuit. *Liv. l.* 1. 20. Exſilio. *V.* Exilio.

Exſincero, as, &c. *Guaſtare*. 1. *a.* Libet cavere malam rem priuſquàm ut meum tergum exſinceratum fiat. *Plaut. Moſt.* 4. 1.

Exſinuo, as, avi, atum p. l. *Allargare, cavar dal ſeno, metter fuori*. 1. *a.* Collectos illa exſinuabat amictus. *Auſon. Idyll.* 14. Qui laterum ſeriem jugiter exſinuent. *Pruden. Hippol.* Utramque mamillam exſinuat nutrix. *De Lauren.* Exſolvo. *V.* Exolvo.

Exſono p. b. as, ui, nitum p. b. *Riſonare*. *n. aſſ.* Omnia mimico riſu exſonuerant. *Petron. Sat.*

Exſorbeo. *V.* Exorbeo. Exſordeſco. *V.* Exordeſco. Exſpargo. *V.* Exſpergo. Exſpatior. *V.* Expatior. Exſpecto. *V.* Expecto.

Exſpergo, is, erſi, erſum. *Bagnare*. 5. *a.* Sanieque exſperſa natarent limina. *Virg. En.* 3. *Al. leg.* Exparſa. *Al.* Aſperſa.

Exſpico. *V.* Expico p. l. Exſpiro. *V.* Expiro. Exſpiſſo. *V.* Expiſſo. Exſplendeſco. *V.* Explendeſco. Exſpolio. *V.* Expolio, as.

Exſpumo p. l. as, &c. *Fare, ò mandar fuori, od uſcir fuori à guiſa di ſchiuma*. *n. aſſ.* Donec inde humor aliquis exſpumet. *Celſ. l.* 6. 7.

Exſpuo. *V.* Expuo. Exſterno. *V.* Externo. Exſtillo. *V.* Extillo. Exſtimulo. *V.* Extimulo. Exſtinguo. *V.* Extinguo. Exſtirpo. *V.* Extirpo. Exſto. *V.* Exto. Exſtringo. *V.* Extringo. Exſtruo. *V.* Extruo.

Exſucco, as, &c. *Seccare, cavare il ſugo*. 1. *a.* Temporibus veris exſuccari ſolet. *Macer. l.* 4. Exſuccare mala. *Cel. Aurel. Tard.*

Exſudo. *V.* Exudo. Exſugo. *V.* Exugo. Exſulto. *V.* Exulto. Exſum. *V.* Exum. Exſupero. *V.* Exupero.

Exſuppuro p. l. as, &c. *Purgare, tor via la marcia &c.* 1. *a.* Non facilè quis has purulentias civitatis eliciet, & exſuppurabit. *Tertul. de Pal.*

Exſurdo. *V.* Exurdo. Exſurgo. *V.* Exurgo. Exſuſcito. *V.* Exuſcito.

Extabesco, is, tabui, s. s. *Intisichire, immarcirsi, consumarsi, andar in niente. n. ass.* Corpus macie extabuit. *Cic. Tusc.* 2. Fame. *Suet.* Dies sensim extabescit. *Plau. Il dì và scemando.* Opiniones fictæ, atque vanæ diuturnitate extabuerunt. *Cic. Nat.* 2. *Con gli anni sono già svanite le opinioni &c.*

Extendo, is, tendi, tentum, *vel* tensum. *Distendere, dilatare, allargare, spiegare.* 1. *a.* Quum ad summum palum recta vitis extenta est. *Col.* 5. Extendere omnes imperii vires Consules delectu habendo, jussit. *Liv.* 7. Extendere agros. *Hor. Art.* Aciem, cervicem. *Curt. Vell.* Virtutem factis. *Virg. En.* 6. Famam. *Id. ib.* 10. Nomen suum in ultimas oras: *Hor.* Spem in alias urbes, *seu* regiones. *Liv.* Se supra vires. *Id. Avanzarsi oltre al suo grado, ò potere.* Pennas nido majores (*prov.*) *Hor. Poggiare, ò voler tropp' alto, sopra la sua condizione.* Pretia rerum. *Suet. Rincarire, crescere i prezzi.* Extendere epistolam. *Plin.* 7. *ep.* 9. *Scrivere, ò stendere una lettera. Al. leg.* Extendere se epistolà. *Diffondersi, esser troppo lungo &c.* Neque in vacuum poterunt se extendere rami. *Virg. Georg.* 2. Acies Vulcania correptis sylvis extenditur per latos campos. *Id. En.* 10. *Il fuoco si dilata &c.* Nequicquam avidos extendere cursus velle videmur. *Id. ib.* 12. *Correre &c.* Et fulvà moribundum extendit arenà. *Id. ib.* 9. *Uccide.* Toto ingens extenditur antro. *Id. En.* 6. *Giace &c.*

2 *Per prolungare, allungare, dilungare, prorogare.* 1. *a.* Ad medias sementem extende pruinas. *Virg. Georg.* 1. Extendere bellum, *seu* prælia. *Sil.* Pugnam in longum spatium. *Liv. l.* 27. Consulatum. *Plin. paneg.* Ætatem suam. *Plau.* Ævum. *Sil. l.* 3. Preces. *Plin. jun.* Iter, *vel* se magnis itineribus. *Liv. Cæs. Far gran giornate.* Somnum in partem diei. *Sen.* Curas in annum venientem. *Virg. Georg.* 2. Oratio tua sæpè aures extendit, interdum obruit. *Sen. Il tuo dire per lo più và molto tardo, e lento; e talvolta corre frettoloso.* Extentus, & Extensus *part.* Funis extentus. *Hor.* Extentus sonus. *Plin. Suono acuto.* Extento brachio paululùm etiam de gestu addidit. *Cic. de Or.* 2. Extentis itineribus profectus. *Liv.* 30. 19. *A gran giornate.* Ævo extento vivere. *Hor.* 2. *od.* 2. Plaga solis iniqui extenta in medio quatuor plagarum. *Virg. En.* 7. *La Zona torrida.* Extensis digitis, adversam manum ostenderat. *Cic. Ac.* 4. *E compar.* Manus extensiores. *Quint.* 11. 3. *E superl.* Castra, quàm extensissimà potest valle, collocat. *Liv.* 21. 32. *Al.* Extentissima.

Extenebro p. b. as, &c. *Cercare con diligenza.* 1. *a.* Atque omnes adeo perquirit, atque extenebrat artes. *Var. ap. Non. c.* 1. *Al.* Exterebrat.

Extento, as, &c. *Distender sovente, ò grandemente, overo far mostra.* 1. *a.* Quid tu te, homo omnium teterrime, venisti huc extentatum? *Plaut. Most.* 3. 1. *A far pompa della tua voce con gridare?* Quæ te mala crux agitat, ad istum qui modum, alieno vires tuas extentes ostio? *Id. Bacch.* 4. 2.

Extenuo, as, &c. *Estenuare, assottigliare, sminuire, diminuire, scemare.* 1. 3. *a.* Extenuare cibum dentibus. *Cic. Nat.* 2. Corpus. *Plin.* 15. 3. *Dimagrare il corpo.* Census civium. *Cic. Ver.* 4. *Scemar le rendite &c.* Medica (*herba*) quum aruerit, extenuatur in pulverem inutilem. *Plin.* 18. 16. *Quand' ella è secca, col tempo diventa polvere.* Extenuare famam belli. *Liv.* laudes

Laudes bellicas. *Cic. p. Marc.* Neque verbis auget munus suum, sed extenuat. *Id. Off.* 2. Aut causam vehementer extenuabit. *Heren. Indebolirà &c.* Si error stultis extenuetur die. *Cic. Tusc.* Extenua forti mala corde ferendo. *Ovid. Trist.* 3. *Alleggerisci i travagli con la patienza.* Quæ cogitatio omnes extenuat molestias. *Cic. Tusc.* Extenuatur spes, & evanescit. *Id. Att.* 3. *La speranza vien meno.* Opus est sermone defendente vicem parcentis viribus, atque extenuantis eas. *Hor. 1. Sat.* 10. Acies extenuata. *Liv.* 41. *Squadrone sfornito di soldati.* Aër extenuatus in sublime fertur. *Cic. Nat.* 2. *L' aere assottigliato &c.* Recurri ad copiosas meas &c. sunt enim extenuatissimæ &c. *Brut. à Cic. Fam.* 11. Valet etiam ad extenuandum, & abjiciendum. *Cic. de Or.* 3.

Extercoro p. b. as, &c. *Purgare dallo sterco.* 1. *a.* Extercorare latrinas. *Ulp.*

Exterebro p. b. as, &c. *Trar fuori pertugiando, ò scavando col trivello.* 1. *a.* Ex eo auro quod exterebratum esset, buculam curavit faciendam. *Cic. Div.* 1. *Fece, che di quell'oro, che se nè fusse ricavato, si formasse &c.*

2 *Per cavar à forza.* 1. *a.* Nunquam tu istud exterebrabis, ut sis pejor quàm ego sim. *Plau. Pers.* 2. 2.

3 *Per andar ricercando, ire in traccia.* 1. *a.* Ille artes omnes perquirit, atque exterebrat. *Var. ap. Non.* 1. *Al. leg.* Extenebrat.

Extergeo, es, tersi, tersum. *infin.* tergère p. l. *Nettare, forbire.* 1. *a.* Ut ea faciliùs extergeantur. *Vitruv.* 7. 3. Die tertio extergeto spongià benè. *Cato. R. R.* 2. 162.

Extergo, is, tersi, tersum. *infin.* Extèrgere p.b. *Nettare fregando, forbire, od asciugare strofinando.* 1. 3. *a.* Extergere sibi manus linteo. *Plau. Most.* 1. 3. Et salem omnem detergito, & suspendito in ventum biduum, tertio extergito. *Cato. R. R.* Extersa æra rubiginem celeriùs trahunt. *Plin.* 34. 9. Linteum extersum. *Plau. Tovaglia netta.* Fanum extersum. *Cic. Ver.* 2, *Spazzato bene, svaligiato.*

Extermino p. b. as, &c. *Sterminare, cacciar fuor de' confini, discacciare, sbandire.* 1. 6. *a. ò abl. con ex, ò de, ò puro.* Exterminare aliquem de civitate. *Cic. p. C. B.* A suis Diis penatibus. *Id. p. Sest.* Peregrinos exterminant. *Id. Off.* Cajum Marcellum exterminandum ab illa urbe curavit. *Id. p. S.* Eum ex finibus humanæ naturæ exterminandum puto. *Id. Phil.* 13. Antequam auctoritatem vestram è civitate exterminaverint. *Id.* Urbe, & agro exterminatus. *Id. Nat.* 1. Regibus exterminatis. *Id. p. Fl.*

2 *Per rovinare, distruggere.* 1. *a.* Exterminare Remp. religionem, &c. *Cic.* Itaque, neque Rep. exterminatà, mihi locum in hac Urbe esse, duxi, neque &c. *Id. post Red.* Resp. erat exterminata mecum. *Id. pro Dom.*

Externo, as, &c. *Far uscir di sè, cavare, ò muover di senno, sbalordire.* 1. *a.* Frequens luctus eam externavit. *Pacuv.* Ah miserum assiduis quàm luctibus externavit! *Catul. car.* 63. *Per diredare.* Filiam Rufini mali compertam non modo hæredem non reliquit &c. ut intelligeretur potiùs externare, quàm oblitus præteriisse. *Apul. Apol. Al. leg.* Extraneasse. Externatus *part. Sbigottito, ò spaventato.* Equi externati. *Ovid.* Externata, fugam frustrà tentabat. *Id. Met.* 2. *Al.* Exsterno. Exte-

Extero p. b. is, trivi, tritum p. l. *Trar fuori, è scuoter fregando, far minuzzoli, tritare*. 1. *a*. Exterere messem, *vel* spicam: *Col. Trebbiare il grano, ò sgranellar la spica*. E' spica exteruntur grana. *Var. R.R.* 11. 52. Calcibus frontem exterere. *Phædr.* 1. 22. Exprimitur validis extritus viribus ignis. *Lucr.* 5.

2 *Per consumare, ò tor via fregando, smaltire*. 1. *a*. Alvum subjectam stomacho calorem multum habere exterendo cibo. *Cic. Nat.* 2. *Per smaltire &c.* Exterere syllabam. *Var. Cancellare, dar di penna &c.* A quo post balare dicunt, extritâ E litterâ, ut fit in multis. *Id. L. L.* 4. 19. Opus poliat lima, non exterat. *Quintil.* 10. 4.

Exterreo, es, terrui, tèrritum p. b. *Atterrire, spaventare, sbigottire, sgomentare*. 1. *a*. Juppiter exterret orbem strepitu. *Ovid, Trist.* 2. Taurus nemora mugitu, leo rugitu. *Sil.* Exterreri metu. *Liv.* 4. 23. Aspectu, novitate rei. *Lucr.* Dolori quum admoventur faces, præter modum plerique exterrentur. *Cic. Off.* 2. 10. Novâ re exterritus. *Curt.* 10. 9. Talia commemorat lacrymis exterrita somno. *Appo Cic. Div.* 1. 20. Vipera delituit, Cœlumque exterrita fugit. *Virg. Georg.* 3. Armenta exterrita. *Id. ib.* Magnis exterrita monstris. *Id. En.* 3. Fatis exterrita Dido. *Id. ib.* 4.

Extestudino p. b. as, &c. *Finire di far la volta*. 1. *a*.

Extexo, is, texui, textum. *Distessere, disfare il tessuto*. 1. *a*. Extexam ego senem pulchrè jam. *Plau. Bacch.* 2. 3. [*metaf.*] i. spoliabo, & nudabo illum auro. *Lamb. Al. Lo svolgerò molto bene, e 'l farò mutar di proposito*.

Extillo, as, &c. *Stillare, lambiccare, gocciolare, ò versar gocciolando*. *n. ass.* ò 4. 5. *n.* Sinapi, oculi ut extillent, facit. *Plau. Pseud.* 3. 2. Extillare lacrymis. *Ter. Phorm.* 5. 7. *Risolversi tutto in lagrime*. Atque omnem amurcam extillare. *Col.* 12. 48. *Al. leg.* Exstillo.

Extimeo, extimes p. b. timui, s. s. *Temer forte*. *n. ass. Plau. ex Lamb.* ò 1. *a*. Quasi Principem non quidem odissent, sed tamen extimerent. *Tac. Ann.* 15. 71.

Extimesco, is, timui, s. s. *Temer grandemente, aver paura*. *n. ass. ed abl. con de*: ò 1. 6. *a. e 'l nè al sub.* Ubi hæc vidi, extimui illicò. *Ter. Hec.* 5. 3. De fortunis comunibus extimescebam. *Cic. p. Dejot.* Nihil est quod adventum nostrum extimescas. *Plan. à Cic. Fam.* Extimescere minas, morbum, mortem. *Tib. Cic.* Patrem, magistrum, judicem, tyrannum. *Ter. Hor.* Quod adolescentes indocti contemnunt, id docti senes extimescent? *Id. de Sen.* Unum illud extimescebam, nè quid turpiter facerem. *Id. Att.* 9. Non equidem extimui, Danaum quòd ductor &c. (*sup.* esses). *Virg. En.* 8. Censebat, posse, vel debere illum extimesci. *Tac. Stimava egli che potea, ò dovea colui esser temuto*. Extimescendus *participial.* Casus ille nostris navibus erat extimescendus. *Cæs.* Nec ob rem fatum, aut necessitas extimescenda est. *Cic. de Fat.* Ab Antonio majus periculum, quàm ab ullis nationibus, extimescendum est. *Id. Phil.* 7. 1.

Extimulo p. b. as, &c. *Stimolare, pungere, incitare*. 1. *a*. Extimulare aliquem dictis. *Ovid, Fast.* 6. Corda, *vel* animos furore bellandi. *Sil.* Armentum

mentum furiis extimulatur. *Col.* 6. 27. Tigris extimulata fame. *Ovid. Met.* 5. *Al. leg.* Exstimulo.

Extinguo, is, tinxi, tinctum. *Estinguere, ammorzare, smorzare, spegnere.* 1. *a.* Extinguere lumen, faces, lucernam, ignem, calorem, sitim. *Plau. Plin.* Quibus adjutoribus illud incendium extinximus. *Cic. Fam.* 4. Animus, & mens, nisi tanquam lumini oleum instilles, extinguuntur senectute. *Id. de Sen. Vengon meno.* Deficere Sol, & extingui visus est. *Id. de Som. Parve ecclissato.* Extincta flamma. *Ovid. Met.* 7. Extincti faucibus ignes. *Virg. En.* 7. Sol geminatus, quo anno P. Afr. Sol alter extinctus est. *Cic. Nat.* Quum duo fulmina nostri Imperii subitò in Hispania extincta occidissent. *Id. p. Cor. B.* Sitis extincta bibendo. *Ovid.*

2 *Per opprimere, rovinare, guastare, disfare, distruggere, cancellare, annullare, ammazzare.* 1. *a.* Invidiam extinguit mors. *Cic. p. C. B.* Religionem cupiditas. *Id. Ver.* Formæ dignitas vetustate extinguitur. *Heren.* 4. Dolor, lacrymæ, luctus, inedia, extinguunt formam. *Ter. Guastano la bellezza.* Extinguere nomen alicujus. *Cic. in Catil.* Memoriam. *Id. p. Mil.* Famam rei cujuspiam, *aut* rumorem. *Cic. Liv.* Consuetudinem aliquam. *Cic. p. Cel.* Legem. *Id.* Et famam extingui veterum sic posse malorum. *Virg. En.* 6. Extinxisse nefas laudabor. *Id. ib.* 2. Extinguere amicitias, familiaritates. *Cic.* Gratiam nostram extinguit hominum suspicio. *Id. Fam.* Extinguere audaciam, libidinem, rabiem, odium, amorem, urbem aliquam. *Id. e Sen.* Inimicitias in fortissimis viris non solùm extinxit Reip. dignitas, & ipsorum, sed etiam &c. *Cic. de Prov.* Extinguere infamiam suam facinore præclaro. *Id.* Crimina sua. *Id. Ver.* Salutem. *Id. p. Mil.* Bellum domesticum. *Id. p. Pl.* Belli reliquias. *Id. Fam.* 12. Tumultum, seditionem. *Id.* Motus animorum. *Id. de Or.* Improbitatem. *Id. Ver.* Furorem. *Id. Phil.* Potentiam alicujus. *Id. p. S. R.* Causam dissentionis. *Id. Fam.* Virtutem. *Id. de Or.* Extincto duello, *seu* bello. *Plau. Finita già la guerra.* Extinguere aliquem ferro, veneno, &c. *Ter. Uccidere alcuno.* Seni animam primùm extinguerem ipsi. *Id. Adel.* 3. 2. Extinxisti te, meque soror, populumque, Patresque Sidonios, urbemque tuam. *Virg. En.* 4. *Rovinasti &c.* Extingui oblivione. *Cic. in Som. Andare in oblìo.* Extingui suo tempore, optabile est homini. *Id. de Sen. Il morire a suo tempo &c.* Morbo extinctus est. *Id. Morì per malattia.* Spes extincta. *Liv. Speranza perduta.* Pudor extinctus. *Virg. En.* 4. Virtus, vita, salus, vox extincta. *Cic. Ovid. Liv.* Extinctum crudeli funere Daphnim. *Virg. Ecl.* 5. Extincto Cæsare. *Id. Georg.* 1. Extinctum in certamine credit Juvenem. *Virg. En.* 12.

3 *Per distinguer bene, divisare.* 6. *a.* Nescis artificem ab inscio extinguere. *Cic. Acad.* 2. *Al.* Non est distinguere. Extinxem *pro* Extinxissem. *Virg. En.* 4. *Al. leg.* Exstinguo.

Extirpo, as. &c. *Estirpare, stirpare, sradicare, sbarbare, svellere.* 1. *a.* Extirpare radices. *Col.* Extirpa, mihi crede, pilos de corpore toto. *Marz.* 6. 56. Vitia ex naturalibus causis nata extirpari, ac funditus tolli, non possunt. *Cic. de Fat.* Nos perturbationes extirpandas putamus. *Id. Tusc.*

Nisi

Nisi ex ejus animo extirpatam humanitatem, arbitremur. *Id. Am. Se non crediamo sia spogliato dell'esser d'uomo. Al. leg.* Exstirpo.

Exto, as, èxtiti, extitum p. b. & extàtum p. l. *Soprastare, esser eminente, sporgere, apparir fuori, spuntar fuori. n. ass. ed abl. con ex, ò de, ò ab, ò puro.* Extat ex aqua solo capite. *Cæs. B.G.* 18. Extat è terra sesquipede. *Col.* Duos digitos. *Plin. S'alza da terra un palmo e mezzo &c.* Extant surculi de arbore sex digitis. *Col.* Ædificia modicè ab humo extant. *Plin.* Extat ferrum ab hastili. *Id.* Navis extat aquis. *Ovid.* Summis vix cornibus extat. *Virg. Georg.* 3. Extabat nudum de gutture ferrum. *Ovid. Met.* 6. *E con l'accus.* Quantùm egomet Nereidas exto. *Stat. in epit. Stella. Quanto avanzo &c.* Musæum humeris extantem suspicit altis. *Virg. En.* 6. Oculi extantes. *Suet. Occhi sporgenti.* Jamque super ripas utroque extantior ibat aggere. *Stat. Theb.* 9.

2 *Per comparire, apparire, costare, farsi vedere, mostrarsi, ò essere. n. ass.* Apparet, atque extat, utrum simus &c. *Cic. de Or.* 1. Quò magis id extare, atque eminere videatur. *Id. ib.* 3. *Risaltare &c.* Curabo, ut tibi hujus peregrinationis opus extet. *Id. Att.* 12. Extat, M. Cethègum eloquentem fuisse. *Id. de cl. Costa, che &c.* Non item in oratione, ut in versu extat numerus. *Id. ib.* Per se ipsos & moderatos, & graves extitisse, fateor. *Id. p. Ar.* Consules, quales tibi scripsi, extiterunt. *Id. ad Brut.* Aliquid extabit, nè tibi cessasse videar. *Id. Att.* 2. Extat volubilis in proclive. *Lucr. pro* est.

3 *Per durare, essere ancora, restar intiero, trovarsi, conservarsi, non essere smarrito. n. ass.* Extant libri, orationes, epistolæ, exempla, picturæ, auctores, memoria, monumenta, vestigia, Senatusconsultum, &c. *Cic.* Non extat alius auctor doctrinæ hujus. *Id. Non si truova &c.* Multa extant in me tua merita. *Id. p. Pl. I tuoi beneficî verso di me pur tuttavia si conservano.* Studium nostrum extabit in conveniendis Magistratibus. *Id. Fam.* Extaturus, *partic. Ulp. che disse,* ab intestato hæres extaturus. *E Plin. l.* 17. 22. Extatura etiamnum duabus gemmis. *Al.* Exsto.

Extollo, is, èxtuli p. b. elàtum *vel* exlatum p. l. *Inalzare, alzare, levare in alto.* 1. *a.* Extollere caput. *Cic. p. Pl.* Manum, pugionem. *Id. Phil.* 2. Vires. *Id. de Fin.* Aliquem in sublime. *Hirt.* Quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat. *Cic.* 5. *Fin.* Extollere onera in jumenta. *Varr. R. R.* 2. 10. *Caricare le some.* Eum virtutis gloria ad Cœlum extulit. *Cic. p. Dom.* Ægregia facta majorum te extollunt. *Id. in Sall. Ti gonfiano troppo le grandi imprese de' tuoi.* Extollere se gloriando, & prædicatione. *Id. Vantarsi.* Extollere animum. *Id. Part. Insuperbirsi.* Extollere pedem domo. *Plau. Uscir di casa.* Extollere liberos *pro* tollere. *Id. Allevare figliuoli.* Extollere lumbos. *Id. Epid. in fin. Levarsi in piedi.* Extollere jacentem. *Cic. p. Mar. Sollevare &c.* Sic urgetur, ut se nequeat extollere. *Id. Tusc. Che non può svilupparsi.*

2 *Per ingrandire, esaggerare, amplificare, lodare.* 1. *a.* Extollere aliquid, *aut* aliquem verbis. *Sall.* Aliquid in majus extollere. *Liv.* Aliquem laudibus ad, *vel* in cœlum. *Cic. Fam. Lodar sommamente.* Ille

mavult

mavult falsò vituperari, quàm verò extolli. *Plau.* Dum Plancii in me meritum verbis extollerem. *Cic. p. Planc.*

3 *Per differire, prorogare.* 1. *a.* Extollere nuptias. *Cecil.* Res ferias omnes extollo ex hoc die in alium diem. *Plau. Pan.* 2. Elatus *part.* *Inalzato, insuperbito. Cic.* V. Effero.

Extorqueo, es, torsi, tortum. *Rapire, ò torre per forza, estorcere, cavare à forza, strappar di mano.* 1. 3. 6. *a. ò abl. con ex, ò de.* Extorquere pecuniam ab aliquo. *Cic. p. Clu.* Sententias de manibus judicum. *Id. de Or.* Sicam alicui de manibus. *Id. p. Mil.* Magistratum alicui. *Cef.* Regnum, domos possessoribus. *Cic. Suet.* Ferrum alicui de manibus. *Cic. Catil.* 2. Nihil ullà vi à miseris extorquere potuit. *Id. de Prov.* Suam citiùs abjiciet humanitatem, quam extorquebit tuam. *Id. pro Ligar.* Cur eorum spem &c. vi extorquere conaris? *Id. Ver.* 1. Extorquere ex animis cognitiones verborum. *Id. de Fin.* Arma è manibus iratorum civium. *Id. cl. Or.* Nec mihi hunc errorem, dum vivo, extorqueri, volo. *Id. de Sen.* Quoniam extorsisti, fateor ita esse. *Id. Tusc.* Extorquere per vim suffragium populi. *Liv.* 25. 4. Veritatem. *Cic. cl. Or.* Confessionem à reo. *Velle. Far confessare con tormento.* Extorsisti tandem, ut fatèrer. *Cic.* 1. *Tusc. Mi strappasti alla fine la confessione &c.*

2 *Per dislogare, storcere.* 1. 3. *a.* Fregit aliquis crus, aut extorsit articulum, advocat medicum. *Sen. ep.* 104. Extortus *part.* *Tolto à forza.* Si quidem potest vi, aut metu extortum honorarium nominari. *Cic. in Pis.* Quum mihi extorta veritas esset, concessi &c. *Id. Or.* Aut per longam nervorum contractionem extortos minutatim. *Sen. ep.* 67. *Tormentati per lungo tempo &c.*

Extraho p. b. is, traxi, tractum. *Tirare, ò trar fuori, strappare, spiccare, ò liberare, cavare.* 1. 3. 6. *a. ò abl. con ex, ò puro, od acc. con in.* Extrahitur domo Oppianicus à Manilio. *Cic. p. Clu.* Seque, ac suos omnes extraxit incolumes. *Nip. Eum.* 5. Extrahere telum è corpore. *Cic. p. S. R.* Aculeos corpore. *Plin.* Venena corpori. *Id.* Secreta mentis. *Sen. Trag.* Serpentes cantu. *Plin.* Assentionem ex animis. *Cic. Acad.* Radicitùs ex animis religionem. *Id. Nat. Sveller da gli animi il culto divino.* Urbem Senatus, atque omnes boni, me duce, ex periculis maximis extraxissent. *Id. p. S.* Tanta te impendent mala, neque quomodo me inde extraham, scio. *Ter. Phor.* 1. 4. *Nè sò come liberarmene.* Nitebantur extrahere vulgus ad Consulatum. *Liv. Indurre, sollecitare &c.* Rure extractus in urbem. *Hor.* 1. *Sat.* 1. *Condotto à forza &c.*

2 *Per allungare, tirare in lungo, differire, prorogare, procrastinare.* 1. *a.* Extrahere judicium in diem crastinum. *Paul.* Bellum in tertium annum. *Liv.* Ludum usque ad noctem, *vel* per aliquot dies. *Id.* Catone acerrimè repugnante, & pristinà consuetudine dicendi, morà dies extrahente. *Cef. B. C.* 1. Per obtrectatores Lentuli res calumnià extracta est. *Cic. ad Q. Fr.* 2. Spes anxia mentem extrahit. *Stat. Theb.* 1. *Tien sospesa &c.* Populumque, ducemque extrahit incertis. *Id. Theb.* 3. Extractus *part.* Tractandis conditionibus extracto primo noctis tempore.

Cæs. B. C. 3. *Consumato &c.* Usque ad noctem extractum certamen. *Liv.* 4. 41. *Tirato in lungo fino à notte.* V. Eximo. 3.

Extremisco, is, mui, s.s. *Tremare. n. ass.* Extremuit lethale chaos. *Sedul.* 4.

Extrico p. l. as, &c. *Strigare, distrigare, sviluppare.* 1. *a. ed abl. con de, ò puro.* De Dionysio tuo adhuc nihil extrico. *Vatin. à Cic. Fam.* 5. *Del tuo Dionisio per molto ch' io abbia cercato, fin qui non ne rinvengo la traccia.* Aliquà extricabo me. *Plau. Epid.* 1. 2. *Uscirò d' impaccio per qualche via.* Extricat nummos unde unde. *Hor. Busca danari d'onde che può.* Extricare agrum sylvestrem. *Col. Purgare un campo.* Extricata densis cerva plagis. *Hor.* 3. *od.* 5. Extricatæ margaritæ. *Ulp. l.* 27. *Purgate &c.*

Extringo, is, trinxi, trictum. *Stringere.* 1. *a.* Cum paulùm digitos extrinxerat. *Cic. Acad.* 4. *Al.* Constrinxerat. Nos extrinxit fames. *Plau. La fame ci hà strozzati. Al. leg.* Extinxit. *V. Indic. Lamb. in Plau. Al. leg.* Exstringo.

Extro, as, &c. *Uscire, n. ass.* Simul limen intrabo, illi extrabunt illicò. *Afran. ap. Non. è antico.*

Extrudo p. l. is, trusi, trusum p. l. *Cacciare, ò spinger fuori, cacciar via.* 1. 6. *a.* Extrudere aliquem domo. *Cic. Ver.* A se filium, *vel* famulum. *Plau.* Aliquem hospitio. *Cic. de Or.* Quo in numero certè fuisses, nisi te extrusissemus. *Id. Fam.* 7. Statim extrusi tabellarios. *Id. ad Brut. Spedii sollecitamente &c.* Pollucem, nisi est profectus, quàm primùm fac extrudas. *Id. Fam.* 14. *Spedisci.* Sed jam extrudimur non à Planco, verùm ab ipso loco. *Id. Att.* 3. Quoniam furore illo extrudimur. *Id. ib.* 16. Me extrusisti ex ædibus. *Plau. Aul.* 1. 1. Decies die uno sæpè extrudit ædibus. *Id. ib. Caccia fuori &c.* Cedit enim rerum novitate extrusa vetustas. *Lucr.* 3. *Per vendere, spacciare, esitare.* 1. *a.* Laudat venales, qui vult extrudere merces. *Hor.* 2. *ep.* 2.

Extruo, is, xi, ctum. *Fabbricare, edificare, rizzare, alzare: ò ammassare, accumulare, accatastare.* 1. *a.* Extruere acervum. *Cic. Att.* 2. Cumulum. *Cæs.* Quum vobis immortale monumentum suis penè manibus Senatus, Populusque Romanus extruxerit. *Cic. Phil.* Uxorius urbem extruis. *Virg. En.* 4. Extruere aggerem in altitudinem. *Cæs. B. G.* Stramenta in acervum. *Col.* 6. 3. Montem in æthera. *Val.* Montes ad sidera. *Ovid.* Villam ad Cœlum. *Cic. p. Dom.* Plato vetat, sepulchrum extrui altiùs, quàm &c. *Id. Leg.* Omnem eam materiam pro vallo ad utrumque latus extruebat. *Cæs. B. G.* 3. Extruere thermas de marmore. *Marz.* Casas ex virgis. *Tib.* Focum lignis. *Hor.* Ædificium in alieno. *Cic. p. Mil. Fabbricare sù quel d'altrui.* Verba in numerum. *Eren.* 4. *Comporre con belle cadenze i periodi.* Extruite animo altitudinem, excellentiamque virtutum. *Id. Fin.* 5. *Figuratevi nella mente un idea perfettissima delle virtù.* Extruimusque toros. *Virg. En.* 3. *Apparecchiamo &c.* Extruere argentum in abaco. *Plau. Apparecchiar la credenza.* Mensas epulis. *Cic. Tusc.* Cibis conquisitissimis. *Id. ib. Fornir le tavole di vivande, &c.* Mensæ extructæ dapibus. *Ovid. Met.* 11. Canistri extructi. *Hor. Ripieni di vivande.* Extructi corporum, *seu* cadaverum acervi. *Cic.* Extructis in altum divitiis. *Hor.* 2. *od.* 3.

Men-

Mensa extructa multà carne. *Cic. in Pis.* Senectus caret epulis, exstructisq; mensis & poculis. *Id. de Sen.* Tapetibus altis extructus. *Virg. En.* 9. *Coricato &c.* Extructoque (cespite) resedit. *Id. ib.* 5. Cyro extructus rogus. *Cic. Fin.* Quum satis altitudo muri extructa videretur. *Nip.* 2. 6. *Inoltrata &c.* Domus mea eversa ab inimico meo, ab eodem extructa &c. *Cic. pro Dom. Fabbricata &c.* Fundata, & extructa disciplina. *Id. Fin. Ben regolata &c. Al. leg.* Exstruo.

Extubero p. b. as, &c. *Gonfiarsi, enfiarsi, sporgere. n. ass. ed abl. con ex.* Helxine planta est, ex qua media veluti malum extuberat. *Plin.* 21. 16. *Dal mezzo esce fuora come una mela.* Gemma illa, oculi figurà extuberans. *Id. Gemma rilevata in forma d'occhio.* Gemmæ cavæ, aut extuberantes, viliores videntur æqualibus. *Id. Le gioje incavate, overo rilevate, sono stimate meno, che le piane.* Plumboq; cervix verberata extuberet. *Prud, Hym.*

2 *Per terrapianare, ò riempire di terra, &c.* 1. *a.* Defert montes subrigit plana, valles extuberat. *Sen.* 6. *Nat. Quest.* Aviditate nimià extuberatus venter. *Ammian.* 22. *Gonfiato &c.* Enormi corpulentià extuberatus. *Solin.* 27.

Extulo, is p. b. *usarono gli Antichi, in vece di* extrà fero. *Così Plau. Most.* 1. 2. Extulunt, parant sedulò &c. *Al.* Extollunt.

Extumeo, tumes p. b. tumui s. s. *Esser gonfio, ò gonfiarsi. n. ass.* Uterum illi [puellæ] nunquam extumère, sensi. *Plau. Truc.* 1. 2.

Extumesco, is, tumui, s. s. *Gonfiarsi, enfiarsi, rigonfiarsi, farsi gonfio, ingrossarsi. n. ass.* Persicos illos extumescentes pinguiter. *Plin.* 37. 5.

Extundo, is, tudi p. b. tūsum p. l. *Cacciar per forza, far uscir à forza.* 1. *a.* Quum labor extuderit fastidia. *Hor.* 2. *Sat.* 2.

2 *Per ottenere à forza di prieghi, ò minacce; cavar con difficoltà, e stento.* 1. 3. 6. *a.* Quod diu petii, tandem èxtudi. *Plau.* Mater demum hoc extudit (à filia) magis conviciis, quàm precibus. *Suet. Vesp.* 2. Hunc honorem vix mihi extudit solers custodia. *Virg. Georg.* 4.

3 *Per foggiare, ò lavorar di martello, ò formare, ritrovare.* 1. 3. *a.* Alterius diminutas scapulas in deforme tuber extundit. *Sen.* 6. *Contr. Ammacca &c.* Ut varias usus meditando extunderet artes. *Virg. Georg.* 1. *L' Esperienza ritrovasse le arti.* Deus extudit nobis hanc artem. *Id. ib.* 4. Et lapsa ancilia cœlo extuderat. *Id. En.* 8. *Aveva effigiato &c.*

Exturbo, as. &c. *Cacciar via per forza, spinger fuori con violenza, precipitare, sbalzare.* 1. *a. cd abl. con ex, ò puro.* Exturbavi ex animo ægritudinem. *Plau.* Quum Senatum à gubernaculis dejecisses, populum è navi exturbasses. *Id. p. Dom.* Quæro, qui sunt optimates, qui me exturbent. *Id. Att.* 8. Milo exturbari tabernam jussit. *Ascon. in arg. Orat. p. Mil.* Expulsa, atque exturbata filia. *Cic. p. Cl.* Exturbata radicibus. *Catul. car.* 65. Exturbare aliquem foràs, ædibus. *Plau.* Penatibus. *Plin. jun. e Col.* Domo. *Cic. p. Cl.* Ex agris. *Id. in Rul.* E civitate. *Id. ante Ex.* E possessionibus. *Id. p. Syl.* E provincia. *Id. Ver.* Aliquem bonis patriis. *Id. Ver.* 4. Fortunis omnibus. *Id. p. Q. Spogliare uno de' suoi beni &c.* Aliquem ex numero vivorum. *Id. ib. Uccidere alcuno.* Nisi illi mastigiæ exturbo oculos,

atque dentes. *Plau. Pæn.* 1. 2. *Se non gli cavo gli occhi, e i denti.* Antiochus præceps è Provincia exturbatus est. *Cic. Ver.* Cicero judicium suum direxit in exturbando Antonio. *Brut. ad Attic. ep.* 17.

2 *Per disturbare, sturbare, scompigliare.* 1. *a.* Exturbare clamoribus silentia noctis. *Stat.* Comas. *Id.* Multa convenerunt, quæ mentem exturbarent meam. *Cic. Q. F.* 1. 4. Hæc nova injuria spem pacis exturbavit. *Liv.* 6. Hostem impeditum, trepidantemque oppidani exturbant. *Liv. Scompigliano &c.*

Extussio, is, ivi, itum p. l. *Gettar fuori, ò sputar tossendo.* 4. *n.* Extussire purulenta. *Plin.* 35. 15. Vomicam excitat, sic ut extussiatur. *Cels.* 2. 8. Extussita sputa. *Cel. Aur. Ac.* 2. 13.

Exubero p. b. as, &c. *Abbondare, soprabbondare, sopravanzare.* *n. ass.* ò 5. *n.* Amnis exuberat spumis. *Virg. En.* 7. Umbra exuberans luxuria foliorũ. *Id. Georg.* 1. Aut pomis exuberet annus. *Id. ib.* 2. Homo exuberans astu. *Sil. Molto astuto.* Colore exuberantissimo. *Gell. l.* 39. *Colore molto carico. Si trova anche att.* Quæ favorum ceras exuberant. *Col. l.* 9. 4. *Rendono copiose &c.*

Exudo, *vel* Exsudo p. l. as, &c. *Mandar fuori l'umidità col sudare, ò gocciolare.* 4. *n.* Quum oliva quidquid habuit amurcæ exudavit. *Col.* 12. 48. Exudare causas. *Hor.* 1. *Sat.* 10. *Aringar con gran fatica.* Laborem. *Liv.* 5. 5. *Travagliar fino al sudore.* Ingens exudandum præmium. *Id. Hà da penarsi molto, per conseguir un ricco guiderdone.* Labores edomiti, & exudati. *Sil.* 3. *Fatiche sofferte con grande stento.* Post exudatos magnos pro Rep. labores. *Ammian.* 15. 5.

2 *Per uscir fuori in guisa di sudore.* *n. ass.* Omne per ignem excoquitur vitium, atque exudat inutilis humor. *Virg. Georg.* 1. Ægris faucibus exudat gravis halitus. *Pers.* 3. *Al.* Exuperat.

Exveho, *pro* Eveho. Exvehere merces. *Paolo Jurisconf.*

Exvelo p. l. as &c. *Svelare, scoprire.* 1. *a.* Ut mihi prætextæ pudor exvelatus amictu. *Prop.* 3. *el.* 14. *Al.* Est velatus.

Exverto, is, verti, versum. *Sovvertire, svolgere, travolgere.* 1. *a.* Citò ille (leno) exverti potest. *Plau. Pæn.* 4. 2. *Al.* Perverti potest.

Exugo p. l. is, uxi, uctum. *Succhiar tutto l'umore, smungere.* 1. 3. *a.* Nunc ego illi egredienti sanguinem exugam procul. *Plau. Pæn.* 3. 2. Ab uno latere exugitur. *Col. l.* 4. Spongia solet exugere quicquid humoris est. *Plau. Si truova.* Exugebo, *fut. di* Exugeo, es, *verbo ant.* Atque [illegible] exugebo sanguinem, Senati qui columen cluent. *Plau. Epid.* 2. 2. [illegible] *ctus partic. Asciugato, smunto.* Exucto sudore sitim quærimus. *Col. l.* 1. *Pref.* Luna nunc videlicet senescit; eà re ostrea quoque tenuia, exuctaque sunt. *Gell.* 20. 7. *Al.* Exsugo.

Exvibrisso, as &c. *Tremolare, ò trillar bene.* *n. ass.* Si erit tibi cantandum, facito, usque exvibrisses. *Titin. ap. Fest.*

Exulcero p. b. as, &c. *Ulcerare, impiagare, corrompere.* 1. *a.* Muscæ solent exulcerare aures canum. *Var. R. R. c.* 9. Allium exulcerat lepras, & lentigines. *Plin.* 26. *L'aglio guarisce la lebra &c. Così 'l Domenichi: e bene, mentre quivi novera Plinio le virtù dell'aglio.* 2 *Per*

2 *Per inasprire, esacerbare, irritare, peggiorare, guastare.* 1. 3. *d.* Imperiti causidici exulcerant ea, quæ sanari nequeunt. *Cic. de Or.* 2. Ea non modo non exulcerat gratiam vestram, sed etiam conciliat. *Id. de Cl. Non solo non toglie la benevolenza, mà &c.* Ille tot suspicionibus certorum hominum, & scelere exulceratus. *Id. p. Dom.* Animus exulceratus. *Id. p. Dejot.* In rebus à rege exulceratis. *Id. Fam.* 1. 1. Tempora exulcerata. *Id. Tempi depravati.*

Exulo p. b. as, &c. *Essere, ò stare in esilio, od in bando, esser confinato. n. ass. ed abl. con in, ò ex: ò 6. n. mà non vuol caso di persona.* Ignotis exulat oris. *Virg. Georg.* 3. Per externas oras. *Ovid.* Exulat ille Byzantii, Athenis, in regno suo. *Curt.* Exulare à patria, ex urbe. *Plau.* Exulo domo. *Ter. Eun.* 3. 5. *Sono sbandito di casa.* Cui Romæ exulare jus esset. *Cic. de Or.* Omnem meo discessu exulasse Remp. putant. *Id. Par.* De te privilegium tulit, ut exulares. *Id. ib.* Res exulatum ad illam [meretricem] abibat, clam patris. *Plau. Merc. prol. La roba si trafugava appresso colei.* Exulat Ausonia profugus delator ab urbe. *Marz.* 1. Protei Menelaus ad usque columnas exulat. *Virg. En.* 11. Exulant ex urbe avaritia, perfidia, otium. *Plau.* Quum Annibali apud eum exulanti depugnare placeret. *Cic. Div.* 2. Jure exulantem consolari, non oportet. *Id. Tusc.* 5. Cor ex pectore meo exulatum effugit. *Plau. Hò smarrito il cuore.* Exulatum it salus mea. *Id. Merc.* 3. 4. *Son rovinato &c.*

Exulto, as, &c. *Allegrarsi, ò rallegrarsi grandemente, gioire, festeggiare, far festa, brillar di gioja, trionfare, gloriarsi. n. ass.* Exultare. *Cic. Phil.* Exultare immoderatè. *Id. de Div.* Exultare lætitià. *Id. Att.* 5. Voluptate. *Id. de Rep.* 2. Victorià nobilitatis. *Id. p. S. R.* Oratione. *Id. Fin.* Impio latrocinio. *Id. Cat.* Injurià alicujus. *Id. Att.* 7. Pyrrhus exultat telis. *Virg. En.* 12. Exultantque animis. *Id. ib.* 11. In hoc triumphat, & exultat oratio mea. *Cic. Cat.* 2. Improbitas exultat in victoria. *Id. Att.* 1. Cymbri in præliis exultant, lamentantur in morte. *Id. Tusc.* Exultavit in ruinis nostris, vestrisque discordiis. *Id. p. C. B.* Græci exultant, quòd &c. *Id. Att.* 6. Inter cædes exultat Amazon. *Virg. En.* 11. Exultare gestis in suam famam. *Tac. Agric.* Annibal juveniliter exultans. *Cic. de Sen. Baldanzoso.* Furorem exultantem comprimere. *Id. p. Sest.* Furentem, exultantemque continui. *Id. Acad.*

2 *Per saltellare, andar saltando, ò saltar in sù, over fuori. n. ass.* Post verberibus cogebat exultare (equos) & calces remittere. *Nip. Eum.* 5. Equus ferocitate exultans. *Cic. Off.* Delphini exultantes, tempestatem futuram significant. *Id. Div.* Exultantes Salios, nudosque Lupercos. *Virg. En.* 8. Gens humida exultans rorem dispergit amarum. *Id. Georg.* 4. *Il pesce saltando &c.* Pavor pulsans haurit corda exultantia. *Id. ib.* 3. Cruor exultans erupit in ora. *Sil.* Sanguis altè exultans, emicat è corpore. *Lucr.* 2. Exultant vada Charybdis. *Virg. En.* 3. *Gorgogliando risoltano l' acque di Cariddi.* Exultantque æstu latices. *Id. ib.* 7. Mons fertur in abruptum, exultatque solo. *Id. ib.* 12. Verbum alioqui sit exultantissimum. *Quint.* 9. 4. Exultabundus. *Justin. Festeggiante. Al.* Exsulto.

Exu-

Exululo p. b. as, &c. *Urlar forte proprio de' lupi, ò gridar forte, e con suono acuto. n. ass.* Exululant Bacchæ. *Ovid.* Comites. *Id. Fast.*4. Nactusq; silentia ruris exululat. *Id. Met.* 1. Exululatus *part. dep. da* Ululor. Dum stupet (Baccha) Idæis exululata jugis. *Id. Trist.* 4. 1. Mulier exululata per medias vias. *Id. Avendo urlato: così 'l Merula. Al. lo stimano passiv.* i. ad ululatum impulsa.

Exum, exes, exfui s. s. *Essere, ò star fuori. n. ass. Fest. e Varr. V.* Exesto.

Exundo, as, avi, atum p. l. *Inondare, allagare, uscir dalle rive, ò spande, traboccare. n. ass.* Exundat fons. *Plin.* Rivis, per quos exundat piscina, præfigantur ænei cancelli. *Col.* 8. 16. Exundat pestis. *Sil.* Furor. *Stat.* Dolor altè mersus. *Sen. Oedip.* Terra exundavit chèlydris. *Sil.* Vapor exundat antro. *Sen. Hip.* Exundat furor. *Id. Med.*3. 1. Exundat, & exuberat admirabilis illa eloquentia. *Tac. dial. de Or. ampiamente distendersi &c.*

Exungo, is, unxi, unctum. *Ugnere, od ungere, ognere.* 1. *a.* Eluas tu, an exungare, ciccum non interduim. *Plau. Rud.* 2. 7.

Exungulo p. b. as, &c. *Levar l' unghie, ò tagliarle.* 1. *a.* Exungulare aliquem. *Plau. Truc. Toglierngli la roba. Lamb. e Scalig. diversam. Per perder l'unghie. n. ass.* Si exungulaverit jumentum. *Veget.* 2. 57.

Exuo, is, ui, ûtum. *Spogliare, levar di dosso.* 1. 5. *a.* Exuere tunicam. *Ovid.* Aliquem armis. *Virg. En.* 8. *Disarmare.* Exuere sese animâ. *Sen. Trag. Uccidersi.* Animam. *Ovid. Met.* 14. *Morire.* Et tu Trojanos exue cæstus. *Virg. En.* 5. Alas exuit. *Id. ib.* 1.

2 *Per lasciar da parte, deporre, por giù, spogliarsi, svestirsi.* 1. 5. *a.* Tamen hæc quoque si quis inserat, exuerint sylvestrem animum. *Virg. Georg.* 2. *Gli alberi selvatici, ingentiliscono con l' innesto.* Exuere vultus severos. *Ovid. Am.* 3. Mores antiquos. *Tac.* 37. Alecto torvam faciem, & furialia membra exuit. *Virg. En.* 7. Exuere patriam. *Tac. Lasciar l' affetto verso la patria.* Serpens exuit senectam, *aut* vetustatem. *Plin.* Annos. *Tibul. Ringiovenisce.* Exuere virtutes. *Tac. An.* 1. Vitia. *Id. ib.* 6. Ea res gratiam novitatis jam exuit. *Plin. jun. Perdè il pregio della novità.* Exuere humanitatem. *Cic. Att.* 13. *Svestirsi della piacevolezza, &c.* Nonne omnem humanitatem exuisses? *Id. pro Lig.* Postquam ille hominem exuit. *Ovid. Dapoi ch' egli lasciò d' esser mortale.* Exue mentem istam. *Virg. En.* 4. *Lascia cotesto pensiero. Ed in passivo.* Exuitur feritas. *Ovid.* Servitus. *Liv.* Vetustas exuitur anguibus. *Ovid. Il serpe si spoglia della sua pelle.* Exuens *part. pres.* Hominem ex homine exuens. *Cic. Fin.*

3 *Per discoprire, svelare, sbendare.* 1. *a.* Exuere pectus, crura. *Virg.* Magna ossa, lacertosque exuit. *Id. En.* 5. Exuere ensem vaginâ. *Stat. Sguainare la spada.*

4 *Per liberare, sgravare, ò liberarsi, distrigarsi.* 1. 5. *a.* ò *abl. con ex.* Exuere jugum. *Liv.* 35. 17. Servitutem. *Tac. Scuotere il giogo della servitù.* Exuere pectus curis. *Stat.* Si ex his laqueis te exueris, in illas tibi majores plagas incidendum est. *Cic. Ver.*

5 *Per privare, cacciare.* 5. *a.* Exuere aliquem regno. *Plin.* Hostem castris. *Liv. Cacciar l' inimico dal suo accampamento.* Consulem exer-

exercitu. *Vell.* Primò se agro paterno, avitoque exuisse, deinde reliquis fortunis. *Liv. 1. Aver dissipati tutti li beni.*

6 *Per togliere, levare.* 3. *a.* Sapientia vanitatem exuit moribus. *Sen. ep.* 91. Exuere alicui vestem. *Id. ib.* Humero simul exuit ensem auratum. *Virg. En.* 9. Jamdudum vincula pugnat exuere ipse sibi. *Ovid. Met.* 7. Cupido gloriæ exuitur novissima, etiam sapientibus. *Tac. L'ambizione è l'ultima, che si tolga, anche da' savj.* Exutus *partic.* Mens exuta vitiis. *Cic. Tusc.* 1. Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas. *Virg. En.* 2. Exutus navibus fugit Pompejus. *Vell.* Exercitus exutus impedimentis. *Liv. Senza bagaglio.* Exuti Arcades armis. *Virg. En.* 11. Exutus bonis. *Tac. Ann.* 4. Unum exuta pedem vinclis. *Virg. En.* 11. Mulier exuta pudorem. *Sil.* Vitis exuta comam. *Stat.* Herculem exutà mortalitate in Cœlum euntem. *Plin.* 35. 11. Exuta est veterem nova Roma senectam. *Marz. l.* 5.

Exupero p. b. as, &c. *Superare, esser da più, avanzare, eccedere, oltrepassare, sormontare, sopravanzare.* 1. *a.* ò *n. ass.* Materia vires meas exuperat. *Ovid. Trist.* 1. 4. Exuperare laudes alicujus. *Liv.* Ardua. *Sil. Vincer le difficoltà.* Quod fore paratum est, id summum exuperat Jovem. *Cic. Div.* Nulla datur cæcum exuperare potestas consilium. *Virg. En.* 7. Jubæque sanguineæ (anguium) exuperant undas. *Id. ib.* 2. Ænæas exuperat jugum. *Id. ib.* 11. *Sormonta &c.* Exupero præpingue solum. *Id. ib.* 3. *Passo &c.* Turnus exuperat moras. *Id. ib.* 10. *Si affretta. Si usa pur assolut.* Exuperant flammæ. *Virg. En.* 12. Dolor exuperabat. *Lucr.* Violentia Turni exuperat magis. *Virg. En.* 12. Exuperat ægris faucibus gravis halitus. *Pers.* 3. *Si sente un cattivo fiato.* Dum animà exuperabo meà, memor ero vestri. *Cic. post Red. Fin che viverò &c.* Quantum ipse feroci virtute exuperas. *Virg. En.* 12. De iis apud alios, uter esset exuperantior, certabatur. *Gell.* 14. 3. *Chi de' due fusse più bello.* Providentia est summi, exuperantissimique Deorum. *Apul.* 1. *dogm. Plat. Al.* Exsupero.

Exurdo, as, &c. *Assordare, far sordo.* 1. *a.* Græcis actionibus aures Curiæ exurdantur. *Val. Max.* 2. 2. Homo exurdatus clamoribus. *Sen. ep.* 44. Fervida vina exurdant palatum. *Hor.* 2. *Sat.* 8. *I vini troppo gagliardi istupidiscono il palato. Al.* Exsurdo.

Exurgeo, es, si, s. s. *Cavar fuori, spremere.* 1. *a.* Exurgebo quidquid humoris tibi est. *Plau. Rud.* 4. 3. Exurgeto succum. *Cato.*

Exurgo, is, rexi, rectum. *Sorgere, levarsi sù, alzarsi, rizzarsi. n. ass. ed abl. con ab, ò ex.* Scævola quum exurgeret &c. *Cic. de Or.* Exurgitque, facem attollens. *Virg. En.* 6. Huc exurge quæso. *Cic. p. Pl.* Tu autem, nisi molestum est, paulisper exurge. *Id. pro Cluen.* Exurgit mons ab Indico mari. *Plin.* Colles exurgunt vertice. *Sil.* Exurgere de multa nocte. *Plau. Rud.* 4. 2. *Alzarsi di letto à mezza notte.* Ex insidiis. *Liv. Uscir da gli aguati.* Melius est exporgi lumbos, atque exurgi. *Plin.* Roma cùm frequentià crescere, tùm tota simul exurgere ædificiis. *Liv.* 6. 4.

2 *Per ristorarsi, rifarsi, ricrearsi, consolarsi dopo l'afflizione. n. ass.* Nè recreatus exurgere, atque erigere se posset. *Cic. in Rull.* Pansam nostrum exur-

exurrexisse, gaudeo. *Id. Fam.* Exurge, & erige te. *Id.* Nos autem ubi exurgere poterimus, aut quando? *Id.* Si esset jugulata [Resp.] nunquam exurgeret. *Id. Phil.* 13. *Al.* Exsurgo.

Exuro, is, ussi, ustum. *Abbruciare, bruciare, ardere affatto.* 1. 3. *a.* Exurere crines, barbam, oculos alicui lampadibus ardentibus. *Plau.* Vivus exustus est. *Cic. Ver.* Infaustas exurite puppes. *Virg. En.* 5. Maria ante exurere Turno, quàm sacras, dabitur, pinus. *Id. ib.* 9. Eluitur scelus, aut exuritur igni. *Id. ib.* 6. Exurere Sirius agros. *Id. ib.* 3. *onde* Ager exustus sole. *Id. Georg.* 3. Sitis exurit miseros. *Lucr.* 3. Mihi quidem ex animo exuri non potest, esse Deum. *Cic. Nat.* 3. *Non mi si può cavar di mente &c. Al.* Exire. Locri exusti. *Id. in Pis.* Exustas Ericino in litore classes. *Virg. En.* 10. Sole exustus caseus. *Col.* 7. Sic omnis fœtus repressus, exustusque flos veteris ubertatis. *Cic. cl. Or.*

Exuscito p. b. as, &c. *Svegliare, risvegliare, destare.* 1. *a.* Te gallorum cantus exuscitat. *Cic. p. Mur.* Exuscita te. *Id. ad Bru.* *Destati sù dalla pigrizia.* Quum sermone animum ejus retinet, & exuscitat clamore. *Heren.* Natura vulgari, & usitatà re non exuscitatur. *Id. ib.* Parvus ignis magnū incendium exuscitat. *Liv.* 21. 3. *Cagiona &c.*

2 *Per eccitare, incitare.* 1. *a.* Ea cura exuscitat animos ad majora gerenda. *Cic. Off.* 1. Exuscitare memoriam naturalem. *Heren.* Animus omnibus jam dictis exuscitatur. *Cic. de Inv. Al. leg.* Exsuscito.

F.

Fabrefacio, befacis p.b. feci p.l. factum. *Fabbricare, edificare, comporre, ò lavorare con arte.* 1. *a.* Fabrefacere vas, *vel* clypeum è ferro, templum. *Liv. Plau.* Classem magis validam, quàm decoram fabrefecit. *Plin. Vir. Ill.* 38. *Allestì un' armata &c.*

Fabrefio p.l. fabrefis p.b. factus sum. *Esser fabbricato &c.* 6. *n.* Astutè à nobis fabrefacta est hæc fallacia. *Plau. Cas.* 5. 1. *E' stato ben ordito quest' inganno.* Lana ex diversis materiis fabrefacta. *Amm.* 29. 1.

Fabrico p.b. as, &c. *Fabbricare, edificare, comporre, formare, lavorare.* 1. 3. *a.* Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus. *Hor.* 1. *Sat.* 3. Craterem Æneæ, quem jam fabricaverat Alcon. *Ovid. Met.* 13. Pictores, & qui fabricant. *Cic. Off.* 3. Evidentiam, si placet, nominemus, fabricemusque, si opus erit, verba. *Id. Ac.* 4. Philosophia animum format, & fabricat. *Sen. ep.* 16. Non fabricetur militi gladius. *Quint.* Funesta novo fabricaverat æra dolori. *Claud. Eutr.* Fabricatus *part. pass.* Arma fabricata. *Claud.* Globosus est fabricatus mundus. *Cic. Univ.* Machina fabricata in muros. *Virg. En.* 2. Cuniculi miro opere fabricati. *Velle.* 2. Pocula fabricata fago. *Ovid. Met.* 8. Mænia Neptuni fabricata manu. *Virg. En.* 9.

Fabricor, aris, atus. *Lo stesso.* 3. 4. *d.* Fabricari gladium. *Cic. p. Rab.* Cyclopes fabricati sunt fulmen Jovi. *Id. Div.* Natura fabricata est omne animal. *Id. Ac.* 1. Hominem. *Id. ib.* Ut ea ipsa Dii immortales ad usum homi-

hominum fabricati pene videantur. *Id. Nat.* Capitolii fastigium, non vetustas, sed necessitas ipsa fabricata est. *Id. de Or.* Foramina illa callidissimo artificio natura fabricata est. *Id. Tusc.* In ea regione situm loci fabricari, & architectari (ille) potest. *Heren.* Fabricari multa ingenio. *Curt. Machinare &c.*

Fabulor p. b. aris, atus. *Favoleggiare, favellare, parlare. d. ass. ò 2. 3. 4. d.* Solus secum fabulatur filius. *Plau.* Inter se fabulantur. *Id.* Quid fabulabor? quid negabo, aut quid fatebor? *Id. Capt.* 3. 4. Ut apertè tibi nunc fabuler. *Ter. Per parlarti chiaro.* Mortuo verba fabularis. *Plau. Tu spendi le parole in vano.* Ille rem nostram fabulatur. *Id. Ei tratta del nostro negozio.* Ego apud te falsa non fabulor. *Id. Io non ti dico bugie.* Fabulari curculiunculos. *Id. Rud.* 5. 2. *Parlare di cose frivole.*

2 *Per cianciare, contar novelle, ò favole. d. ass. ò 3. d.* Quid de Imperatore Paulo Senatus decreverit potiùs, quàm quid Serg. Galba fabuletur, audi. *Liv.* 45. 39.

Fabulo, as, &c. *Lo stesso. n. ass. ò 1. a.* Fabulare non didici. *Plau. Non son uso à dir frottole.* Stulta, quæ vobiscum fabulem. *Id. Mil.* 2. 4. Quæ cum hoc insano fabulem. *Id. ib. Al.* Fabuler. Verum est, quod olim auditum est fabularier. *Id. Supp. Amph. Ciarlarsi &c. quindi* Fabulandus *part. fut. pass. Id.*

Facesso, is, ivi, itum p. l. *Andar à fare, overo fare, eseguire. 1. a.* Continuò matris præcepta facessit. *Virg. Georg.* 4. Imperio læti parent, ac jussa facessunt. *Id. En.* 4.

2 *Per arrecare, ò recare, cagionare. 3. a.* Facessere alicui negotiŭ. *Cic. Fam.* 3. 10. *Esser molesto ad uno.* Nè innocenti periculum facesseris. *Id. Ver.* 6. *Non far pericolare &c.* Si cui forte hac lege negotium facesseretur. *Id. p. Cluen.*

3 *Per partirsi, scostarsi. n. ass. od abl. con ab, ò puro.* Facesse hinc. *Ter.* Facessat ædibus. *Titin.* Urbe, ac finibus facessant. *Liv.* Ab omni societate Reip. paulisper facessant. *Cic. Leg.* Tempestates in terras tandem facessunt. *Lucr. Ritornano in terra le tempeste.* Facesse hinc Tarquinios, aut Corinthum. *Liv.* 1. 47. *Vattene da' Tarquinij, ò in Corinto. Onde male si dà à questo testo il senso di cacciar via.* Facessi *preter. pro* facessivi, *l'ammette il Passer. e Prisc. e Capro Gramm. fondati su quel*, facèsseris, *di Cic. Ver.* 6. *e'l* facessisset, *di Tac.* 30. *mà l'uno, e l'altro può credersi sincopato da* facessiveris, *ò* facessieris *secondo altri, e da* Facessivisset. *P. Alv. da* Facessitus p. l. *partic. pret.* Antequam audivisset ei negotium facessitum. *Cic. Ver.* 6. *Non ritrova il supino* facessum, *mà 'l part.* facessus.

Facetior, aris, atus sum. *Dare in barzellette. d. ass.* Qui, quòd verbis inverecundis aurium publicarum reverentiam incessant, granditer sibi videntur facetiari. *Sidon.* 3. *ep.* 13.

Facio, facis, feci, factum. *Fare, operare, effettuare, eseguire, esercitare. 1. a. ò senza caso.* Facere quod non pessimè facias, vel non facere, quod non optimè possis, humanitatis est. *Cic. de Or.* 2. Valde magnum facis, si &c. *Id. Q. Fr. Fai un gran che se &c.* Facere contra legem. *Id. Ver.* 1.

Contra jusjurandum. *Id. Off.* 3. Contra Remp. *Ibid.* Facere quid frustra, ac sine causa. *Id. Div.* Ex auctoritate, & voluntate alicujus. *Id. ante Ex.* Facere improbè. *Id. p. S. R.* Indecorè, libidinosè, effeminatè. *Id. Off.* 1. Impurè, atque tetrè. *Id. Div.* Suo arbitratu. *Id. Fin.* 1. Arbitrio suo. *Id. Phil.* 6. Per malitiam. *p. Q. R. Operare maliziosamente.* Consultò. *de Nat.* 1. Ratione. *Att.* 12. *Consigliatamente.* Consultò hoc factum est, mihi ut insidiæ fierent. *Plau. Pan.* 3. 5. More, modoque aliquid facere. *Cic. p. Mur. Con regola.* Nævium omnia modo, & ratione fecisse. *Id. p. Quin.* Facere studiosè, ac libenter. *Id. de Pet.* Amicè. *de Am.* Humaniter. *Q. Fr.* 2. Ornatè, splendidèque. *de Off.* Quàm parcissimè. *Fam.* 6. Prolixè, cumulatèque. *p. Flac.* Si Italiam relinquet, faciet omnino malè. *Id. Att.* 9. Bene facis. *Ter. Eun.* 1. *Ti ringrazio.* Fecisse videtur. *Cic. in Pis. Così sentenziava il Giudice contro il reo.* Fecit, fieri curavit. *Iscriz. sepolcr. Fece il sepolcro.* Inscripsit tumulo septem scelerata virorum, se fecisse Chloe. *Marz.* 9. 16. *Equivoco, che scherza trà l'uccidere, e fare il sepolcro.* Apameæ quinque dies morati, Iconii decem fecimus. *Cic. Att.* 5. *Ci trattenemmo &c.* Fac si facis. *Marz.* 1. 47. *Bada à te.* Fac si quid facis. *Sen.* 2. *de Ben.* Hoc si facturus face. *Plau. Pers.* 1. 3. *Attendi à quel che fai.* Quid facias? sic vivitur. *Id. Che vuoi tu fare? così và 'l mondo.* Fac omnia. *Cic. Fam.* 16. *Fà ogni tentativo.* Feci plus quàm vellem. *Id. Ac.* 2. Faciam ut potero. *Id. de Sen.* Ni faciat. *Virg. En.* 1. *Se non ubidirà.* Facere judicatum. *Cic. p. Flac.* Imperata. *Cæs.* Jussa. *Virg. En.* 1. *Eseguire &c.*

Facere argentariam. *Cic. Ver.* 7. *Esser banchiere.* Medicinam. *Fam.* 14. 7. Mercaturas. *Id. Ver.* 5. Haruspicinam. *Fam.* 6. 18. Topiariam. *Q. Fr.* 3. 1. Naviculariam. *Id. Ver.* Piraticam. *Id. post Red. Corseggiare.* Præconium. *Id. Fam.* 6. *e Suet. de Gram.* 3. Pecuariam. *Suet. in Cæs.* 42. Artem ludicram. *Plau. Aul.* 4. 3. *Fare il giocoliere.* Histrioniam. *Id. Amph. prol.* Quum sutor ignoto medicinam facere cœpisset loco. *Phædr. fab.* 14. Cujus avus fuerit argentarius, adstipulator pater, uterque verò precarium quæstum fecerit. *Cic. pro Sest.* Plautus scriptum faciebat. *Gell.* 6. 9. *Faceva il mestiere di scrivere.* Neque ejus accepi nomen, quod scriptum faceret tabulam posuisse, & jurasse, se scriptum non facturum, quàm aliquando antea desisse scriptum facere, arguit M. Licinius. *Liv. ab U. C.* Facere ova. *Varr.* Plerumque pullos similes sui faciunt. *Id. R. R.* 3. 22. *Producono &c.* Facere naves ex pecunia vectigali. *Cic. Ver.* 3. Ignem ex lignis. *Ibid.* Pugnum. *Id. Ac.* 4. *Serrar la mano.* Leges. *Id. in Vat.* Populi scitum. *Id. Or. Fare una legge &c.* Exercitum. *Id. Phil.* 5. Manum. *Id. Ver. Radunare &c.* Bellum. *Id. ib. e Nip.* Prælium. *Id. de Or.* 2. Certamen. *Liv.* Deditionem. *Sall. & Hirt. B. H. Arrendersi &c.* Cædes, lapidationes, fugas. *Cic. p. Dom.* Quas iste tùm cædes, quas fugas fecerit, vidistis. *Ibid. Quante straggi, quante fughe abbia cagionato.* Consternatæ cohortes fugam latè fecerunt. *Liv.* 8. 9. *Fuggirono &c.* Facere incendium. *Cic. Parad.* Incestum. *Id. Inv.* 1. Facinus. *Id. Fin.* 2. Stuprum cum sorore. *Id. p. Mil.* Prædas. *Id. Fam.* 3. Peculatum.

ſatum . *p. R. P. Rubbare &c.* Vim, & dejectionem . *p. Cec.* Strages . *Id. Phil.* 3. Vulnus . *Quint.* 5. 15. Vulnera . *Liv. Ferire &c.* Sanguinem . *Id.* 45. Caſtra . *Cic. Fam.* 15. *e Ceſ.* Caſtra in loco aliquo . *Iid. Liv. e Sall. Accamparſi &c.* Pacem cum aliquo . *Cic. Off.* 1. Fœdus cum aliquo . *Id. p. Seſt.* Fœdus inter ſe . *Id. Fin.* 2. Divitias . *Plau.* Rem . *Ter.* Pecuniam. *Id. e Cic. Div.* Summam pecuniæ . *Cic. Ver.* 4. *Accumular ricchezze* . Cœnas . *Id. Att.* 9. Convivia . *Id. de Pet.* Comitia . *Id. Att.* 4. Oſtenta . *Id. Fam.* 8. *Far ſtravaganze* . Meſsem . *Ceſ. Mietere* . Sementem . *Col.* 11. *e Cato.* 27. *Seminare* . Ut ſementem feceris , ità & metes (*prov.*) *Cic. de Or.* 2. *Sarai trattato , come tu tratti* . Hanc à Diis immortalibus tantam arbitramur malorum ſementem eſse factam ? *Id. Nat.* 3. Hiſce ego jam ſementem in ore faciam . *Plau. Men.* 5. 7. *Gli darò de' pugni &c.* Facere vela . *Cic. Tuſc.* 4. *e Virg. En.* 5. *Partire , far vela* . Pedem . *Virg. ibid. Stringer la vela perche prenda la metà del vento* . Verba . *Cic. p. Quin. Ragionare* . Verba contra legem . *Id. Div.* De aliquo . *Id. Att.* 2. De ſalute alicujus . *Id. p. Dom.* Apud aliquem de re aliqua . *Id. Ver.* Verbum alicui . *Ter.* Antequam verbum facerem . *Cic. Ver.* 6. Verba facere , ut &c. *Id. Phil.* Verba fiunt mortuo . *Ter. Phorm.* 5. 8. [*prov.*] *Si parla in vano* .

2 Facere initium . *Cic. Att. Dar principio* . Initium armorum . *Id.* 7. Initium confligendi . *Id. Phil.* 14. Initium ab aliquo . *Id. in Rull.* Cædis initium à me feciſset . *Id. Phil.* Facere indicium . *Id. Ver. Far la ſpia* . At ſapor indicium faciet manifeſtus . *Virg. Georg.* 2. *Scoprirà &c.* Facere coitiones . *Cic. pro Plan.* Inducias . *Id. Phil.* 8. Contumeliam . *Ib.* 3. Auctoritatem . *p. L. Manil.* Intercapedinem ſcribendi . *Fam.* 10. *Intermettere &c.* Modum controverſiarum . *Ib. Por fine &c.* Finem . *Plau.* Finem dicendi , attentèque audiendi . *Cic. pro Seſt.* Finem feci ejus ferendi . *Id. Brut.* Finem facere maledictis . *Ter. Heaut. prol.* Idemque dies victis , & victoribus finem fecit . *Cic. Ver.* Facere modum controverſiæ . *Id. Leg. Moderare &c.* Nos modum aliquem , & finem orationi noſtræ faciamus . *Id. Ver.* Difficile eſt finem facere pretio , niſi libidini feceris . *Ibid.* Ut noſtræ ſolitudinis quamprimum finem facere poſsimus . *Id. Att.* 16. Natura mihi finem vitæ facit . *Salluſ. Io già muojo* . Facere modos . *Cic. de Or.* 1. *e Ter. in tit. Cantare , ò ſonare negl' intermedj della Comedia* . Expectationem ſui . *Cic. Ac.* 4. Expectationem alicujus . *Id. Attic.* 3. *Eccitare &c.* Suſpicionem . *Id. p. Flac.* Periculum ingenii , virtutis , virium alicujus . *Plau. e Ter. Far prova , ò ſperienza &c.* Periculum diligentiæ . *Cic. Ver.* 2. Periculum ſui . *Ib.* 1. Fac periculum in literis . *Ter. Eun.* 3. 2. Scitum eſt periculum ex aliis facere , tibi quod ex uſu fiet . *Id. Haut.* 1. 2. *Imparare à ſpeſe altrui* . Facere donum . *Cic. Ver.* 7. Partes . *Id. de Or. Spartire* . Teſtamentum . *Id. Leg.* Aliquem hæredem ex aſse . *Id. Phil. Farlo erede univerſale* . Facere vadimonium . *p. Quin.* Vadimonium alicui . *Plau. Epid.* 5. 2. *Far ſicurtà &c.* Qui poſtea vadimonium miſsum fecerit . *Cic. p. Quin. Condonaſſe &c.* Facere mutationem morum . *Id. Off.* Veſtis . *p. Seſt.* Societatem rerum . *p. Quin.* Promiſsū . *Id. Off.* 2. *Attendere la promeſſa* . Promiſsa . *Id. Ver.* 7. Clamores . *Ib.* 6.

Bacchanal. *Plau. Mil.* 3. 2. Turbas. *Id.* Turbam. *Ter. Eun.* 4. 1. *Far romore, ò beccano*. Nuptias. *Plau. e Petron. in Sat.* Imposturam. *Ulp. l.* 3. *de Crim.* Aliquem reum. *Cic. p. Clu.* Reum aliquem apud Judicem. *Id. Accusarlo ai Giudice*. Rejectionem Judicum. *Id. Ver.* 2. *Allegar per sospetti &c.* Aliquid irritum. *Ib.* 4. *Annullare &c.* Senes ad coemptiones faciendas, interimendorum sacrorum causà, reperti sunt. *Id. p. Mur. v. Pare. in Lex. Crit.* Redemptio hujus judicii facta est grandi pecuniâ. *Id. Ver.* 2. Facere accessus, & recessus. *Id. Fam.* 9. *Avvicinarsi, e slontanarsi*. Discessionem in sententiam alicujus. *Ib.* 1. *Aderire &c.* Feci summam cogitationum mearum. *Id. Fam. Tirai la conseguenza de' miei pensieri*. Exempla edepol faciam ego in te. *Plau. Most.* 5. 1. *Ti castigherò &c.*

3 Facere silentium. *Ovid. e Quint.* 2. 5. *Tacere*. Audientiam. *Cic. de Or.* 2. *Radunare udienza*. Audientiam per præconem. *Liv. Far tacere*. Audientiam facere præconem, jussit. *Id.* 43. 16. Facit sibi audientiam diserti senis oratio. *Cic. de Sen. Si concilia l'attenzione &c.* Facere audientiam fabulæ. *Plau. Stare attento*. Facere gradum. *Cic. de Or.* 2. *Caminare*. Grandiorem gradum ad aliquem. *Plau. Affrettare il passo*. Vestigium in foro. *Cic. p. R. P. Metter piede &c.* Vestigium in possessionem. *Id. p. Cec. Prender possesso*. Gradum ad aliquid. *Quint. e Liv. Esser promosso*. Majoribus in Africam ex hac Provincia gradus Imperii factus est. *Cic. Ver.* 4. Facere iter. *Id.* Iter pedibus. *Id. Att.* 5. *Viaggiare à piedi*. Iter quâcumque. *Id. Ver.* 3. Secundum mare. *Id. Att.* 16. In Ciliciam. *Id. Fam.* 15. Facere justa itinera. *Id. Att.* 5. *Andar di buon passo*. Hospitium cum aliquo. *p. Cor. Balb. Albergare*. Tripudium solistimum facere dicuntur pulli. *de Div.* 3. *Si dice, che quando cade di bocca a' polli quel, che beccano, sia buono augurio*. Eam alitem circa summum culmen auspicium fecisse. *Liv.* 1. *Aver fatto augurio*. Cui si vitiosa libido fecerit auspicium (*metaf.*) *Hor.* 1. *ep.* 1. Ratum facere aliquid. *Liv. e Cic. Div. Confermare &c.* Facere emolumentum. *Cic. Fin.* Progressus. *Id. Tusc.* 4. Profectum. *Plin. Profittare*. Proventum. *Col. Fruttare*. Conjecturam. *Plau. Conghietturare*. Conjecturam ex re aliqua. *Cic. Attic.* 13. Ex vultu conjecturam faciunt, quantum quisque animi, & facultatis habeat. *Id. p. Mur.* Conjecturam facere ex uno de cæteris. *Id. Ver.* Conjecturam facio de meo (*sup.* stomacho). *Id. Fam.* 7. Judicium facere de causa publica. *Id. Att.* 7. Gravissimum judicium de mea fide fecisti. *Id. Fam.* 2. Facere commemorationem. *Ib.* 13. Mentionem alicujus. *Ibid. Rammemorare &c.* Mentionem cum aliquo. *Id.* De re aliqua. *p. Quin.* Facere planum aliquid. *Id. p. S. R. Render facile, ò chiaro*. Planum facere multis testibus possum, Verrem dixisse &c. *Id. Verr.* Palam facere rem aliquam. *Ter.* Alicui. *Tac. An.* 7. *Palesare &c.* Facere stipendia sub aliquo duce. *Plin. Militare &c.* Stipendia pedibus facere. *Tac. An.* 3. *Esser soldato di Fanteria*. Se suis equis stipendia facturos promittunt. *Id.* 5. 7. *Di militare co' proprj cavalli*. Facere impetus. *Cic. p. Dom. Far fracassi*. Vim cum aliquo. *Id. Fin.* 2. Impetum de loco superiore. *p. Sest.* In aliquem. *Ib.* Ad aliquem. *Plau.* Facere incursionem.

Liv.

Lib. Investire. Excursiones in provinciam. *Cic. Att.* 1. Quum incursionem in agrum Romanum fecissent. *Liv.* 1. 11. Ut omni multitudine in fines Suessionum facerent impressionem. *Cæs. B. G.* 8. Facere defectionem. *Id.* Rebellionem. *Cæs. B. G.* 4. *Ribellarsi &c.* Concursus. *Cic. pro Dejot. Affollarsi*.

4 *Per dare, cagionare, generare, arrecare, conciliare, procacciare, compiacere, sodisfare*. 1. 3. *a*. Facere alicui dolorem. *Cic. Att.* 2. Nulla remedia tam faciunt dolorem, quàm quæ sunt salutaria. *Ep. ad Octav.* Facere alicui mirationem. *Cic. Div.* 2. Lætitiam. *Id. Fin.* 1. Timorem. *Id. Fam.* 10. Animum. *Liv.* 25. Animum alicui dubium. *Cic. p. L. Man.* Injuriam. *Id. in Pis.* Convicium. *Id. Att.* 1. *Plin. Suet. e Ter.* Honorem mortuo, cui injuriam vivo fecimus, faciamus. *Cic. Phil.* 9. Facere alicui spem. *Id. Att.* 3. *e Liv. Dar speranza*. Crimen suo generi, *vel* suis civibus. *Prop. Recar infamia &c.* Negotium innocenti. *Quint.* 5. 12. *Travagliare &c.* Sibi decus, honorem, *vel* dignitatem ingenio, obsequio &c. *Sen. Cic. e Plin. Acquistarsi onore &c.* Facere alicui audaciam, pudorem, suspicionem, odium, fastidium, pavorem, trepidationem, risum, tussim. *Liv. Cic. Quint. e Sen.* Exequias, iusta. *Cic. p. Flac.* Funus alicui magnificè. *Id. p. Clu.* Lessum mortuo. *Plau. Piangere il morto*. Fecisti funus, absente me, prandio. *Id. Men.* 3. 2. *Divorasti il pranzo*. Remoram facere rei privatæ, & publicæ. *Id. Impedire &c.* Fucum alicui. *Cic. de Pet. Ingannare*. Quamplurimùm gnatis. *Ter. Ammassar ricchezze per i figli*. Cœnam, *vel* convivium alicui. *Plau. e Cat. Apprestare una cena &c.* Alicui optionem. *Cic. Ver.* 1. *Dar la scelta*. Gratulationem. *Id. Att.* 4. *Congratularsi*. Stomachum. *Id. Fam.* 1. *Stomacare*. Alicui copiam, *seu* potestatem loquendi. *Plau.* Ut loquatur. *Id. Dar licenza di favellare*. Si quid dicere vellet, feci potestatem. *Cic. Catil.* Facere omnibus sui conveniendi potestatem. *Id. Phil.* 8. Sui copiam alicui. *Plin. jun. e Plau.* Potestatem sui. *Cic. Q. Fr. Lasciarsi parlar facilmente: ò dar potestà sopra 'l suo corpo, nel qual senso si usa anche assol.* Una felicitas est bonæ vitæ, facere, esse, bibere, frui patrimonio &c. *Sen. ep.* 123. *Pratticar carnalmente &c.* Facere alicui copiam argenti, frumenti &c. *Plau. e Cæs. Prestar denari &c.* Copiam pugnandi. *Liv.* 7. *Dar campo di &c.* Civibus omnibus sui consilii copiam. *Cic. de Or.* 3. *Partecipare &c.* Gratiam jurisjurandi. *Plau. Rud. Dispensare dal giuramento*. Omnium tibi, quæ impiè, nefarièque es ausus, gratiam facio. *Liv.* 3. *Ti perdono &c.* Facere sibi viam honoribus. *Prop.* Ad honorem. *Plau.* Ad Astra. *Liv. Instradarsi &c.* Spiritus faciunt divitiæ. *Id. Ci fanno insolenti*. Facere fidem. *Cic. Attic. Far credere*. Vita talis, & civis, & viri fidem non faciebat. *Id. p. Mil.* Aspectus ipse fidem, facit sui judicii. *Id. Ac.* 4. An mihi nutus tuus non faceret fidem? *Id. Att.* 7. Non facies fidem quum hæc disputabis. *Id. de Am. Non sarai creduto*. Quoniam auribus vestris minorem fidem faceret oratio mea. *Id. Cat.* Facere abortum. *Plin.* 8. *ep.* 10. *Sconciarsi*. Abortum alicui. *Plin. Senior.* 21. 18. & 28. 7. *Far sconciare*. Facere medicinam morbo. *Plau. Dar rimedio*. Ut mihi Deus aliquis medicinam, fecisse videatur.

deatur. *Cic. Fam.* 14. Et si telum aliquod jecerint, medicinæ faciendæ non erit locus. *Id. p. Quin.* Gruis periculosam fecit medicinam lupo. *Phædr. fab.* 8. Facere obsequelam alicui. *Plau. Asin.* 1. 1. *Compiacere alcuno.* Volupe animo suo. *Id. ib. Darsi bel tempo.* Gratum alicui. *Ter. e Cic. Fam. Far piacere &c.* Aucupium auribus. *Plau. Mil.* 4. 1. *Andar ascoltando per tutto.* Venaturam oculis. *Ibid. Girar sempre gli occhi.* Fecisti par tuis cæteris factis. *Id. L'hai fatta da par tuo.* Infima summis paria fecit. *Cic. Leg.* 3. *Uguagliò &c.* Paria facere cum rationibus domini. *Col.* 11. 1. *Saldare le partite col padrone.* Paria faciemus, tu illic eris vicarius meus, ego hic tuus. *Quint. decl.* 6. *Ci renderemo la pariglia &c.* Adhuc es qui pro munere tanto paria accipiendo fecisti. *Plin. paneg. Ricompensasti &c.* Benignè facere alicui. *Plau. Beneficare.* Aut opera benignè fit indigentibus, aut pecunia. *Cic. Off.* 1. Benè sibi facere. *Plau. Darsi bel tempo.* V. Benefacio. Postquam abs te abii, animo malè factum est mihi. *Id. Sono stato malinconico, dapoi che &c.* Facere alicui consuetudinem cum alio. *Cic. Fam.* 13. *Introdurlo alla confidenza di un'altro.* Is fecit mihi malam gratiã cum amico. *Sen. Mi pose in disgrazia dell'amico.* Facere satis, *vel* satis alicui. *Plau. e Cic. el. Or. Sodisfare al debito, compiacere alcuno.* V. Satisfacio.

5 Facere impensas. *Liv.* Impensam. *Cic. Phil. Spendere.* Sumptum in re aliqua. *Plau.* Ad rem aliquam. *Id.* Sumptum magnum in prandium. *Cic. Ver.* 6. Sumptum in militem. *Id. p. L. Man. Spesare il soldato.* Facere tributum. *Id. Ver.* 5. *Imporre &c.* Æs alienum. *Id. Att.* 3. *Indebitarsi.* Facere nomen, cognomen, alicui, *vel* sibi. *Plau. e Liv. Porre il nome, acquistar fama, ò cognome.* Icarus Icariis nomina fecit aquis. *Ovid. Trist.* 1. *Diede nome &c.* Facere nomina. *Far crediti.* In literis hoc inerat liberalissimum, nomina se facturum, quà ego vellem die. *Cic. Fam.* 7. Hortos emit instructos, nomina facit, negotium conficit. *Id. Off.* 3. *Presta denari &c. Così 'l Dolce.* Nomina facturi, diligenter in patrimonium, & vasa debitoris inquirimus. *Sen. de Ben.* 1. Si ex re pupilli nomina fecit. *Paul. de pecul. l. ex fact.* Sticus arcarius, probante domino, nomina fecit &c. nec postea ullum nomen fecit. *Scæv.* 41. *de fid. l. Thais. Fece prestiti, nè dopo contrasse debito alcuno.* Multos novos debitores amplarum pecuniarum fecit; quæsitum est, an huic filio, eorum nominum, quæ ipse fecit, permittenda sit perceptio. *Id. de Legat. l. Nem.* Facere usuram. *Cic. Pigliar denaro ad usura.* Versuram, *seu* versuram pecuniarum ab aliquo. *Id. Far nuovo debito per pagare l'antico.* Negavit, se omnino versuram ullam fecisse. *Id. p. Flac.* Significabant multis nominibus eos homines versuras à Carpinatio fecisse. *Id. Ver.* 4. *Aver girato il debito &c.* Ab Epicuro versura facienda est. *Sen. ep.* 19. *Devo prendere in prestito da Epicuro qualche concetto &c.* Facere cautiones pecuniarum. *Cic. p. Dom. Sicurare &c.* Deductiones ex pecunia. *Id. Ver.* 5. *Sottrarre &c.* Accessionem, & decessionem de summa. *Id. p. R. P. Accrescere, e scemare &c.* Permutationem cum aliquo. *Id. Att.* 5. *Far cambio di moneta.* Constitutum cum aliquo. *Id. p. Cl. Concordare.* Pactionem cum aliquo. *Id. Att.* 4. De re aliqua. *p. Q. R. Contrattare &c.* Syngraphas. *Id. Ver.* 3.

Ver. 3. Syngrapham cum aliquo. *p. Dom. Far poliza.* Sponsionem. *Id. Off.* 3. *Scommettere.* Sponsionem cum lictore sestertiis duobus millibus. *Id. Ver.* 6. Facere quæstum. *Cic.* Lucrum. *Plau. ap. Non. Guadagnare.* Lucrum ex vectigalibus publicis. *Cic. Ver.* Est ubi profectò damnum præstet facere, quam lucrum. *Plau. Capt.* 2. 2. *Più tosto perdere, che guadagnare.* Facies divitias ex hac serva. *Id. Perf.* 4. 4. *Trarrai molto utile &c.* Damnum ejus interitu res Romanæ, Latinæque literæ fecerunt. *Cic. cl. Or. Scapitarono &c.* Facere aliquid lucri. *Id. Fam.* Quæ ille universa, naturali quodam bono, fecit lucri. *Nip. Thras.* 1. V. Lucrifacio. Facere quæstum in re aliqua. *Cic. Fam.* 15. Furtis quæstum facere. *Id. Ver.* 7. Roscius H-S. 353. quæstus facere noluit. *Id. p. R. Com.* Facere paulum compendii. *Id. ib. Far qualche acquisto.* Compendium alicujus rei. *Plau. Rud.* 1. 2. Alicui rei. *Id. Capt.* 5. 2. V. Compendifacio. Facere detrimentum. *Cic. Ver.* 6. *Patir danno.* Naufragium. *Id. Nat.* 1. Naufragium gloriæ. *Id. Fam. Perdere &c.* Jacturam mercium. *Id. Off. Far perdita &c.* Jacturam magnam causæ. *Id. Div.* 2. Gloriæ. *Id. Off.* 1. Rei familiaris. *Id. Fin.* 2. Ædes vitium fecerunt. *Id. Top. Fecero pelo, E col dat.* Humidi venti faciunt vitia pavimentis. *Vitruv.*

6 *Per sacrificare, far sacrificj, ò voti, desiderare, ringraziare. n. ass. ò 3. n. ò 1. 3. a. od accus. con ad, ò apud, ed abl. con in, de, ò pro, ò l'ut, ò nè al congiun.* Sævis, hospes Trojane, periclis servati facimus. *Virg. En.* 8. Facere ad omnia templa Deorum. *Cic. Fam.* 11. Facere Deo, *aut* Superis. *Plau.* Junoni sospitæ omnes Consules facere, necesse est. *Cic. p. Mur.* Cum faciam vitulâ pro frugibus. *Virg. Ecl.* 3. Facere sacrificiū. *Cic. Phil.* Ut illud ludorum epulare sacrificium facerent. *Id. p. R. P.* Facere rem divinam. *Plau.* Ac te sacra illa tua facientem videre. *Cic. de Ar.* Piaculare sacrum fecerunt. *Liv. l.* 9. Quum illa, quæ Græcum illud sacrum monstraret & faceret, ex Græcia deligeretur, tamen sacra pro civibus civem facere, voluerunt, *Cic. p. C. B.* Sacrificium quod fit pro salute Populi Rom. *Id. de Ar.* Sacrificium quod fit incredibili cæremoniâ. *Ibid.* Quum sacrificium publicum cum lena faceret. *Id. cl. Or.* Cujus ad aram vos, Pontifices, sacrificium facere soletis. *Id. ad Brut.* 15. Res illum divinas apud eos Deos in suo Sacrario propè quotidiè facere vidistis. *Id. Ver.* 6. Si reperero, ò fides, mulsi congialem plenam faciam tibi fideliam. *Plau. Aul.* 4. 2. Secundâ mihi facis (*sup.* hostia). *Id. Tu mi offerisci la seconda vittima* (*ironic.*) *tu mi carichi di nuove ingiurie.* Facere vota. *Cic. e Plin. Far voti, ò bramare.* Vota contra aliquem. *Cic. Cat.* Pro ægroto. *Plin.* De aliquo ægroto. *Cic. Att.* 8. Alicui Deæ. *Ib.* 15. Victoriæ suæ. *Id. p. Dom.* Tibi vota quotannis agricolæ facient. *Virg. Ecl.* 5. Facere vota, nè intercaletur. *Cic. p. Dom.* Vota faciebatis ut Milo &c. *Id. p. Mil.* Gratulationem tuo nomine ad omnia templa fecerat. *Id. Fam.* 11. *Aveva rese pubbliche grazie à Dio &c.*

7 *Per fingere, infingersi, mostrarsi: rappresentare, introdurre, scrivere, ò comporre.* 1. 3. *a.* Extemplo feci me facetum, atque magnificum virū. *Plau. Asin.* Dum te fidelem facere hero voluisti, *Id.* Nunc ego me glo-

riosum faciam, & copi (i. copioso) pectore. *Id. Pseud.* 2. 3. Ut amantem herilem copem facerem filium. *Id. Bac.* 2. 3. Me unum ex iis feci, qui &c. *Cic. pro Plan.* Quum verbis se locupletem faceret. *Id. p. Fl.* Facere aliquem loquentem. *Id. de Or. Rappresentare &c.* In eo libro secum Curionem colloquentem facit. *Id. cl. Or. Introduce &c.* Facit Socratem disputantem. *Id. Nat.* Homerus Polyphæmum facit colloquentem cum ariete, ejusq; laudare fortunas. *Id.* Facit mundum ædificari à Deo. *Id. Nat.* Quem Homerus conveniri apud Inferos facit ab Ulisse. *Ib.* 3. Quisquis es, quem ex adverso dicere feci. *Perf. Sat.* 1. Facio, me alias res agere. *Cic. Fam.* 15. *Fingo di far tutt' altro.* In foribus pugnam ex auro, solidoque elephanto Gangaridum faciam. *Virg. Georg.* 3. *Effigierò &c.* Empedocles egregium poema fecit. *Cic. de Or.* 1. *Compose &c.* Poema facit ita festivum, nihil ut fieri possit argutius. *Id. in Pis.* Feci sermonem inter nos habitum. *Id. Fam. Scrissi &c.* Facere orationem. *Id. de Or.* Apollo versus facere desierat. *Id. Div.* 2. Pollio & ipse facit nova carmina. *Virg. Ecl.* 3. Sic igitur dextro faciatis Apolline carmen. *Ovid. Trist.* 5.

8 *Si trova pure col' ut, ò quin al sub.* Invitus feci, ut C. Flaminium de Senatu ejicerem. *Cic. de Sen.* Faciam, ut scias. *Id. Att.* 2. Fac ut valeas. *Id. Fam.* Quod fuit viri optimi, fecisti, ut nè &c. *Id.* 2. Feci ut dormiret. *Plau. Lo feci addormentare.* Non potui facere ut illam epistolam tibi non mitterem. *Cic. Att.* Facere non possum quin &c. *Id. Fam. Non posso fare à meno di &c.* Faciam quominus id agas. *Id. ib. Farò sì, che tu non &c.* Ut sciret, quid non faciebat Aminthas? *Virg. Ecl.* 2. *Faceva ogni sforzo &c.* Quod facere potui ut laudarem, feci. *Cic. Fam.* Feci hoc ut his de rebus disputarem. *Id. de Or. Overo col quòd, ò senza ut, ò coll' infin.* Noli putare pigritià facere me, quòd &c. *Cic. Att.* Facito cogites. *Plau. Most.* 1. 3. *Rifletti &c.* Fac veniat. *Id. Fallo venire.* Tu facito sis memor. *Virg. En.* 12. Durius incedit? Fac ambulet. *Ovid. Rem.* 1. Phylli fac expectes Demophoonta tuum. *Id. Her.* 2. Fac sis promissa appareant. *Ter. Eun.* 2. 3. Fecit omnia flecti ejus nutu. *Lucr.* Illa facit stare Deum. *Ovid. Met.* 6. Earum aspectus ad desiderium macrescere facit volucres inclusas. *Var. R. R.* 2. Actio tales quidem oratores videri facit, quales ipsi se videri volunt. *Cic. Or.* Ille fecit me vigilare. *Plau. Amph. Si usa inoltre con due accus. continuati, ed abl. con la prep.* Facere aliquem certiorem alicujus rei, *vel* de aliqua re. *Cic. Fam. Avvisare ad uno alcuna cosa.* Anchisen facio certum. *Virg. En.* 3. *Fò consapevole &c.* Facere aliquem compotem voti. *Liv.* 7. 40. Libertatis. *Plau. Compiacere alcuno, farlo libero.* Qui me hujus urbis compotem fecerunt. *Cic. pro Sest.* Promissi Dea facta potens. *Virg. En.* 7. *Conseguita la promessa.* Quod cuique repertum rimanti telum ira facit. *Id. ib.* Facere aliquem testem. *Liv. Chiamare in testimonio.* Se Deos, hominesque testes facere invitos. *Id.* 44. Hilarem, ac lubentem fac te in nati nuptiis. *Ter. Adel.* 2. 7. *Mostrati &c.* Faciam vos lubentiores, quàm lubentia est. *Plau. Asin.* 2. 2. *Vi farò stare più allegri della stessa allegrezza.* Facere ludos. *Cic. Att.* 15.

Rap-

Rappresentare giuochi pubblici, *e Ter. Phor. Burlare*. Ludos facere aliquem. *Plau. Capt. Fargli una burla*. Ludos operam facere. *Id. Rud.* 4. 1. *Perder tempo*. Facere delicias. *Id. Men. Stare allegramente*. Uno in Septimio fidelis Achme facit delicias. *Catul.* 45. *Scherza con &c.* Si quos fortuna fecit reliquos. *Cef. Se alcuni per sorte scamparono &c.* Cum eo, quem calamitas reliquum fecerat. *Curt.* 6. 9. Quod reliquum vitæ, viriumque fames fecerat. *Cic. Ver.* Nihil sibi reliqui fecit Consul ad celeritatem. *Cef. Fece il possibile per affrettare*. Nihil reliqui feci quod ad sanandum pertineret. *Nip. in Att.* 21. *Tentai tutti i rimedj &c.* Missum facere aliquid. *Ter.* Aliquem. *Cic. Tralasciare*. Missa hæc faciamus. *Ter. Eun.* 5. 2. *Non parliam più di queste cose*. Missum me fac. *Id. Lasciami andare*. Cohortes ad me missum facias. *Pomp. ap. Cic. Att.* 8. *Procura d'inviarmi &c.*

9 *Per estimare*, *ò stimare*, *pregiare*, *prezzare*. 2. *a.* Facere aliquem, *vel* aliquid magni, parvi, pluris, minoris, maximi, minimi; *vel* nauci, flocci, pili, assis &c. *Ter. Cic. & Al.* Te quotidie pluris feci. *Cic. Fam.* Unam voluptatem virtus minimi facit. *Id. Fin.* Duos duarum ætatum plurimi facio. *Id. Fam.* In quo perspicere possis quanti ego te, quanti Pompejum, quem unum ex omnibus facio, ut debeo, plurimi, quanti Brutum facerem. *Ibid.* Nec pluris faceret Camillus hoc bellum nunc, quàm illo vivo, ego fecerim Romam captam. *Id. Tusc.* Alienæ vitæ censores assis nè feceris. *Sen. ep. l.* 7. Equidem pro eo quanti te facio, quidquid feceris, approbabo. *Cic. Fam.* Ut nullã reliquam faciat ejus opinionem. *Id. Nat. Che non possa averne stima maggiore*. Alienæ igitur culpæ me reum facies. *Id. ad Brut. Mi stimarai reo &c.* Equidem isthuc, Chreme, æqui bonique facio. *Ter. Heaut.* 4. 5. *Prendo in buona parte*. Quod polliceris æqui bonique facio. *Apul. A. A.* 1. Nè serpat contagio ejus mali, æqui bonique facimus. *Liv.* 34. 22. *Soffriamo volentieri &c. E senza que pro &.* Animus meus id æqui boni facit. *Cic. Att.* 7. 7.

10 *Per favorire*, *esser d'accordo*, *sentire*, *esser di parere*, *stabilire*, *disporre*, *prender partito*, *ò concedere* [*in questo senso si usa per lo più coll'infin.*] 1. 3. *a. od accus. con in*, *overo abl. con à*, *ab*, *in*, *pro*, *cum*, *è*, *vel ex*, *de*, *ò puro*. Facere pro aliquo. *Cic. p. Dom.* Cassius commemoravit, Antonium secum facere. *Id. p. Syll. Essere à favor suo.* Populus cum illis facit. *Id. Fin.* Cum Cæsare Consul facit. *Id. Att.* 6. Faciebant omnia cum pupillo. *Id. Ver.* Respondit unà facere Syllam. *Id. p. Syll.* Veritas cum hoc facit. *Id. pro Quin.* Æquitas quum secum faciat &c. *Id. Par.* Ego verò tecum facio. *Id. Son dalla tua*. Non minus cum quibus, quàm adversus quos fecerint. *Nip. Eum.* A me facit ille. *Cic. Egli la sente meco*. Hoc nihilo magis ab adversariis, quàm à nobis facit. *Id. Inv.* Facis ex re mea. *Plaut. Fai cosa utile &c.* Facis ex tua dignitate, & è Rep. *Cic. Att.* Ex animo facere. *Ter. Andr.* 1. 2. A' se. *Cic. de Or. Volentieri*. Dii tibi, Demea, benè faxint, quum te video nostræ familiæ tàm ex animo factum velle. *Ter. Adel.* 5. 6. *Che tanto favorisci &c.* Quid hoc homine faciatis? *Cic. Ver.* 2. *Che farete voi di costui &c.* Feci de Fabio ut scribis. *Id. Att.* Diodoro quid faciam Stoico? *Id. Ac.* 4. Quid tu huic homini facias? *Id. pro*

Cic. Quid faceret huic conclusioni, si lucet lucet &c.? *Id. Ac.* 4. *Come impugnerebbe &c.* Nunc primùm audio quid illo sit factum. *Ter. Andr.* 5. Vereor nè quid in illum iratus plus satis faxit. *Id. Heaut.* 1. 2. Jamdiù aliquam causam quærebat senex, quamobrem insigne aliquid faceret iis. *Id. Eun.* 5. 6. Sicut ego fecissem in collega meo. *Cic. in Pis. Come aveva fatt' io col mio &c.* Quod optimum factu videbitur, facies. *Id. Att.* 7. Fac potuisse. *Id. Phil. Concedasi che &c.* Fac esse omnia. *Id. Fam.* Quis me autem, fac velle, sinet? *Virg. En.* 4. Sed fac igneam, fac spirabilem. *Cic. Tusc. Figurati, che sia &c.*

Faciens *part. pres.* Id faciens peccare videor. *Cic. Att.* 12. Per agrū Leontinum iter faciens. *Id. Div.* 3. Rectè facienti gratia habenda est. *Id. Fin.* 2. Dilucidiora, non ampliora facientes. *Id. Or.* Factus *part. pret. pass.* Pocula, Mentoris manu, summo artificio facta. *Id. Ver.* Factaque Vulcani manibus paria induit arma. *Virg. En.* 11. Tunc facta silentia linguis. *Ibid.* Via facta per hostes. *Ibid.* 9. Aris factus honos. *Ibid.* 5. Heduos sibi stipendiarios factos. *Cæs. B. G.* 1. *Fatti tributarj.* Postquam Romani stipendiarii facti &c. *Liv.* 8. 8. *Poiche cominciarono à tirare il soldo &c.* Facturus & Faciendus *part. fut.* Potestatem facturus, ut eligas &c. *Cic. Ver.* Tarda venit seris factura nepotibus umbram. *Virg. Georg.* 2. Facturúsne operæ pretium sim &c. *Liv.* 1. *pref. Se sarmi per fare cosa giovevole &c.* Alienatio, disjunctioque facienda. *Cic. Am.* Funus ei satis amplum faciendum, curavi. *Id. Fam.* 4. Faciendum mihi putavi, ut responderem. *Ib.* 3. Arma acri facienda viro. *Virg. En.* 8. Facior *pass. fù in uso ap. gli antichi*. Consilium parvi facitur. *Titin.* Fac, facito, face. *imperat.* Huc te fac. *Ter. Vieni quà.* Jane face æternos pacem, pacisque magistros. *Ovid. Fast.* 1. Cape flabellum, & ventulum huic facito. *Ter. Eun.* 3. 5. *Fagli fresco col ventaglio.*

Facit, ebat, fecit. *Giovare, esser utile, ò atto, servire.* 3. *ò* 5. *imp. e si usa anche in plur.* Non facit ad meum stomachum hic cibus. *Marz.* Ad meos mores hic ritus. *Ovid.* Non facit ad lacrymas barbytos ulla meas. *Ovid. Heroid.* 21. Facit ad difficultatem urinæ. *Plin.* 22. 18. *Giova &c.* Alii canes faciunt ad aprum, alii ad cervum. *Quint. Sono atti &c.* Non facit ad sævos cervix nisi prima leones. *Marz.* 1. *ep.* 52. Non faciet capiti dura corona meo. *Prop. l.* 3. *el.* 1.

Factito p. b. as, &c. *Fare spesso, esercitare, far uffizio.* 1. 3. *a.* Idem Pyrrhus factitavit. *Ter. Eun.* 4. 7. Factitare versus. *Hor. Art.* Artem. *Cic. de Or.* Accusationem. *Id. cl. Or. Fare il mestiere d'accusare &c.* Medicinam. *Quin.* 7. 4. *Esercitare l'arte di medico.* Corpore vecturas onerum. *Gell. Fare il facchino.* Somnia per diurnas rerum species impostūram menti factitant. *Id. I sogni deludono la mente con le fantasime del dì.* Quem palam hæredem semper factitaverat. *Cic. Phil.* Hæc apud majores nostros factitata. *Id. Off.* 2. Alterum factitatum est, alterum novum. *Id. Or.* Si esset factitatum, non esset desitum. *Id. Div.*

Facto, as, &c. *Fare spesso.* 1. *a.* Omnes merces, ut volui, vendidi ex sententia, lucrum ingens facto. *Plau. Merc. prol.*

Fallo,

Fallo, is, fefelli, falfum. *Ingannare, gabbare, beffare, defraudare*. 1. *a*. Secura quies, & nefcia fallere vita. *Virg. Georg.* 2. *Vita innocente*. Nifi me fallo. *Cic. Phil.* Nifi me fallit animus. *Id. ib.* 2. Nifi fallor. *Virg. En.* 5. *S'io non m'inganno*. Nihil me fallis. *Ter.* Nequicquam fallis Dea. *Virg. En.* 12. *Non m'inganni punto*. Neque eft, te fallere, cuiquam. *Id. Geor.* 4. *Nè è lecito à veruno ingannarti*. Non fallam opinionem tuam. *Cic. Fam.* 1. *Non rimarrai deluso*. Ea me fefellit opinio. *Id. Att.* 16. Me falfum habuit ea res. *Sall. Jug. Io m' ingannai*. Fallor memoriâ, *Plin.* Me fallit fæpè memoria. *Id. Io mi fcordo fovente*. Spes me fefellit. *Cic. Fam.* 1. *Mi fallì la fperanza*. Spem confiliorum varii cafus fefellerunt. *Id. de Or.* Via me fefellit. *Id. Sbagliai la ftrada*. Nec nos via fallet euntes. *Virg. En.* 9. Divinatio fallit nonnunquam. *Cic. Div.* Fallit te incautum pietas tua. *Virg. En.* 10. Si nunquam fallit imago. *Id. Ecl.* 2. Longe falleris opinione. *Cic. in Sall. T' inganni all' ingroffo*. Idem omnes fallimur (idem *acc. com.*) *Cat. Tutti ci inganniamo in una medefima cofa*. Falli animi, *pro* animo. Sermonis, *pro* fermone. *Plau. epid.* 2. 2. *e Ter. Eun.* 2. Fallere dextram alicujus. *Virg. En.* 8. Fidem alicui datam. *Cic. Off.* 2. Promiffum. *Curt.* 7. 10. *Mancar di fede &c.* Mandata. *Plin.* 7. 37. *Trafcurare &c.* Jura tori. *Ovid. Commettere adulterio*. Jus facratum fidei. *Pacuv. Violar la fede*. Fallere nervo tunc primùm puer aufus Hylas. *Valer. arg.* 3. *Tirar da lontano &c.* Cum pila veloces fallit per brachia jactus. *Prop.* 3. 14. *Colpifce, prima che il nemico fe nè accorga*. Hic jaculo bonus, hic longè fallente fagittà. *Virg. En.* 9. *Colpifce da lungi con dardo non avvertito dal nemico*. Quum faxa lubrica veftigium fallerent. *Curt.* 4. 9. *Facendo fdrucciolare &c.* Fallente veftigio, cecidit. *Plin. jun. Venutogli 'l piede in fallo*. Litera fallit oculos. *Ovid. Art.* 3. *La lettera tanto minuta non fi può leggere*. Ejus præftigia fallunt vifum. *Plin. Li fuoi giuochi di mano fan travedere*. Falli vifu. *Stat. Travedere*. Edens in fico abfynthium fallit amaritudinem. *Plin.* 27. *Chi mangia l'affenzio ne' fichi, non fente l'amarezza*. Vites aliquæ, Cœli, aut foli operâ, non fallunt vetuftatem. *Id. Durano à lungo per beneficio dell' aere, ò del terreno*. Si fciens fallo, tùm me Juppiter letho afficiat. *Liv. Formola degl' antichi nel giurare*.

2 Fallere noctem, ftudendo, ludo, cantu, &c. *Ovid. Paffare la notte ftudiando &c.* Curas fallere fomno. *Hor.* 2. *Sat.* 7. Arte moras, horas fermonibus, tempus narrando. *Ovid. Trift.* 3. *& Her.* 18. Labor fallit curas. *Id. Alleggerifce le noje &c.* Fallere retia. *Id. Her.* 19. *Schivare &c.* Infandum fi fallere poffet amorem. *Virg. En.* 4. *Se poteffe mitigare quell' amore &c.* Non me multum fallit, quin id ita fit. *Ter. Io non m' inganno molto, che 'l fatto non fia così*. Num me fefellit, hofce id ftruere? *Id. Haut.* Nec me fallit, te fufpectas habuiffe domos Carthaginis. *Virg. En.* 4. Gaudia me fallunt. *Ovid. Trift.* 4. 2. *Sparifcono &c.* Poffum falli, ut humanus. *Cic. Att* 13. Deus falli quî potuit? *Id. Nat.* Falfus fum, falfus es, &c. *Talvolta vale, quanto* Erro, *vel* decipior, &c. Haud falfa fum, nos odiofas haberi. *Plau. Ben sò, effer noi femine temute per molefte*. Falfus *part.* *ò nome*. Lingua falfa. *Ovid. Met.* 2. *Ingannevole*. Falfum gaudium.

Ter. And. 1. 2. Spes falsa, & fallax. *Cic. Phil.* 12. Falsus sodalibus. *Catul. ep.* 30. *Truffatore de' compagni*. *E passiv.* Pœna falsarum, & corruptarum literarum gravis est. *Cic. pro Flac. Falsificate &c. E comparat.* Quanto est abiectior, & falsior. *Aug.* 7. *de Civ.* 5. *E superl.* Id falsissimum est. *Col.* 1. 6.

3 *Per nascondere, celare, occultare, simulare*. 1. *a.* Fefellit ille sua furta ope divina. *Ovid. Fast.* Fallere oscula genis siccis: *Prop. Dar baci finti, rattenendo le lagrime*. Anus illa fallit sua terga nocturno lupo. *Id. Si trasforma la notte in lupo*. Tu faciem illius, noctem non amplius unam falle dolo. *Virg. En.* 1. *Prendi le di lui fattezze &c.* Speculator Carthaginiensis, qui per biennium fefellerat Romæ deprehensus. *Liv. Era stato nascosto &c.* Non vixit malè, qui vivus, moriensque fefellit. *Hor.* 1. *ep.* 17. *Il quale nè vivo, nè morto fù conosciuto*. Ambitio multos mortales falsos fieri, subegit. *Sall. Cat. A divenir finti*. Fallendus *part. fut.* Claustra, *seu* clathra, fallenda erant meo pollice. *Prop. Io doveva furtivamente aprire le porte*.

Fallit, ebat, fefellit s.s. *Non sapere, esser celato, od incognito*. 4. *imperf. e può usarsi in plur.* Neminem fefellit, vos id esse dicturos. *Cic. Or.* Non fallebat duces impetus militum. *Tac.* Nisi omnia me fallunt. *Cic. Att.* 8. Nisi me fallebat, res sic se habebat. *Id. Fam.* Neque id te, Crasse, fallit. *Id. de Or. Tu ben sai &c.*

Falsito p. b. as, &c. *Mentir spesso*. 1. *a.* Si ille falsitaverit suum nomen. *Jul. Ces. Scalig.*

Falso, as, &c. *Falsificare, alterare*. 1. *a.* Qui pondera, aut mensuras falsassent. *Modestin. l. pen.* Quum legentium fides facile posset habere discrimen, nè falsata sequeretur. *Sulpic. Sev. Dial. Virt. Monac.* 3.

Famigero p. b. as, &c. *Divolgare, celebrare*. 1. *a. onde* Fanum antiquitùs famigeratum. *Apul. l.* 2. *Florid.* Multis famigerata fabulis. *Pomp. Mela l.* 2. 7.

Familiaresco, is, s. p. *Farsi amico, affratellarsi*, *n. ass.* Agnosci, innotescere, familiarescere. *Sidon.* 7. *ep.* 3.

Famino p. b. as. *Lo stesso che* Dico, is, ò For faris. *Fest. l antico*.

Famulor p. b. aris, atus. *Servire*. 2. *dep.* Terra alimentis famulatur nostris. *Plin.* 2. 63. Est genus injustæ servitutis, quum ii famulantur, qui &c. *Cic. Rep. ap. Non.* 3. Famulantis fistula Phœbi. *Stat.* 3. *Syl.* 3. Fortuna famulante aliquid agere. *Claud. Operare col favore della fortuna*. Genitrix famulata Lyæo. *Stat. Theb.* 9.

Famulo, as, &c. *Lo stesso* 3. *n.* Famulare timens *Stat.* 3. *Syl.* 1. *benche altri lo stimino nome neutro, in vece dell'avverbio*, famulariter. *Tertul. Apol. c.* 21. *l'adoprò per costituire, ò far servo*. Quum elementa ipsa Christus famularet.

Fano, as, &c. *Dire nel Tempio*. 1. *a.* Atque inde Herculi decuma data ab eo est, quòd sacrificio quodam fanatur. *Var. L. L. l.* 5. *Si promulga in un certo Sacrificio*.

Farcino p. b. as, &c. *Riempire, inzeppare*, 1. *a.* Fandis tacenda farcinat. *Marzian. Capel. lib.* 9. *cap. ult.*

Far-

Farcio, is, farsi, fartum. *Ingrassare, satollare*. 1. *a.* Farcire anseres. *Cato, R. R.* 1. 89. Hæc enim ferè communis est cura farcientium. *Col.* 8. 7. 2 *Per empire, riempire, imbottire, inzeppare*. 1. 5. *a.* Quin tu alium quæras, cui centones farcias. *Plau. Epid.* 3. 4. *Cui empir di fole*. Fartus, *seu* Farctus *part.* Hic farta Ceres omni premitur angulo. *Marz. Qui in ogni cantone son' biche di grano ammucchiato*. Pulvinus Melitensi rosâ farctus. *Cic. in Ver.* 5. Parietes cæmento medii farti. *Plin.* 10. *ep.* 40. Tum jecore opimo farta, & satiata affatim. *Cic. Tusc.*

Farior, aris, *pro* Faris, fatur &c. *gli Antic. ap. Diomed.*

Faris, *vel* fare, fatur, fatus sum. *Parlare, favellare, dire (ed è proprio de' fanciulli, onde* infans *) d. aff. ed acc. con ad :* ò 3. *d.* Fari aliquid. *Prop.* Quæ referunt fari, jubet. *Virg. En.* 11. Sic fatur lacrymans. *Id. ib.* 6. Non potest hæc fari tantùm dictis, quantùm &c. *Cic. Tusc.* 2. Epicurei nostri græcè fari nesciunt, nec Græci latinè. *Id. ib.* Tùm ad eos is Deus qui omnia genuit, fatur. *Id. de Univ.* Fare age, quid venias. *Virg. En.* 6. Tibi fabor enim. *Id. ib.* 1. *Te 'l dirò in confidenza &c.* Fabitur *fut. Varron.* Fans, fantis *part. pres.* Tu meum ingenium fans non edidicisti, atque infans. *Plau. Pers.* 2. 1. Subtrahit hæc fantem tortà vertigine fluctus. *Prop.* 3. 7. Fandi, & Fando *gerund.* Doctissima fandi. *Virg. En.* 10. Quis talia fando temperet à lacrymis? *Id. En.* 2. *E passiv. Cic. de Nat. l.* 1. Nè fando quidem auditum est, crocodilum violatum ab Ægyptio. *Ragionandosi &c.* Nulla intercessit postulatio, verùm ante hoc tempus nè fando quidem audita. *Id. pro Quint.* Fatus *part. dep.* Hæc fatus. *Virg. Avendo ciò detto*. Tùm enim ferunt ex Oraculo, hæc fatum Pythiam. *Cic. Div.* Fandus, a, um *part. fut. ò addiett. Cosa degna da parlarsene*. Neque me Apollo fatis fandis invitam ciet. *Id. ib.* 1. At sperate Deos memores fandi. *Virg. En.* 1. *Modi di dire tratti dal pres.* For, aris *disusato*. Fatur *passiv. Si dice, l' usò Sueton.*

Farro, as, &c. *Riempir di farro*. 1. *a. onde* Farrata olla. *Pers.* 4.

Fascino p. b. as, &c. *Ammaliare, affatturare, affascinare, far mal d'occhio*. 1. 3. *a.* Nè possit malâ fascinare linguâ nostras delicias. *Catul.* Oculus mihi fascinat agnos. *Virg. Ecl.* 3. Teneros nè fascinet artus. *Mantuan. appresso Caval.*

Fascio, as, &c. *Fasciare, bendare*. 1. 5. *a.* Tiliacis tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectus incederet. *Capit. de Ant. Pio*. Nec fasciato naufragus loquax trunco. *Marz.* 12. 57.

Fastidio, fastidis p. l. ivi, itum p. l. *Infastidire, aver in fastidio, aver à schifo, annojarsi, recarsi à noja, aver dispiacere, sdegnare, rifiutare*. 1. *a. e può aver l' infin.* Fastidire alicujus preces. *Liv.* Si te fastidit Alexis. *Virg. Ecl.* 2. Si sciret regibus uti, fastidiret olus, qui me notat. *Hor.* 1. *ep.* 17. Num esuriens fastidis omnia, præter pavonem, rhombumque? *Id.* 1. *Sat.* 2. Debemus amici, si quod sit, vitium non fastidire. *Ib. Sat.* 3. Ille fastidit vinum. *Suet. in Tib.* 59. Æstus fastidit amictum. *Claud. Il caldo fà gettare i panni*. Fastidiunt præstare hanc curam inferioribus. *Quintil.* 5. 2. Is fastidiebat, munus illud isse in socios. *Liv. Si può anche usare assol.*

assol. Mane verò, quamquam fastidis. *Plau. Cas.* 3. Ut fastidit gloriosus! *Id. Antic. sù della* 2. *n.* Illa fastidit mei. *Plau. Aul.* 1. 4. *Io le son di noja.* Fastidimus bonorum. *Lucil. Si trova della* 5. *n.* Qui rectè factis sæpè fastidiunt. *Cic. p. Mil. Al. però leg.* in rectè factis. Fastidiens *part. pres.* Fastidientis stomachi est, multa degustare. *Sen.* Fastiditus *partic. pret.* Vir fastiditus. *Ovid. Trist.* 2. *Spregiato.* Pars Senatùs fastidita jacet. *Lucan.* 7. Res ardua vetustis novitatem dare, fastiditis gratiam. *Plin. in pref.* Ceu vetulus bos, ab ingrato jam fastiditus aratro. *Juven.* 10. *Rifiutato dall' aratro.* Fastidiendus *part. fut. pass. Plin.*

Fastigio, as, &c. *Aguzzare, appuntare, tirare in punta.* 1. *a. ed acc. con in.* Frumenta verno tempore fastigiantur in stipulam. *Plin.* 18. 7. *I grani la primavera fanno le cime con le stoppie.* *Al.* Fastigantur. Gladius fastigiatus in mucronem. *Id.* Collis fastigiatus in acutum cacumen in modum metæ. *Liv.* 38. 27. *Al.* Fastigatus. Collis leviter fastigiatus. *Cæs.*

Fastigo p. l. as, &c. *Lo stesso.* 1. *a.* Sensim fastigans compressa cacumina nectit. *Sil.* 5. Ad arcem fastigatissimam felicitatis evectus. *Sidon.* 2. *ep.* 3.

Fateor, eris p. l. fassus. *Confessare, affermare, palesare.* 3. 4. *d. ò abl. con de, ò l'infin.* Fateri delicta, *vel* errores suos. *Ovid. Claud.* Fateri de se. *Liv.* De scelere. *Cic. ante Exil.* Mori maluit falsum fatendo, quàm &c. *Id. Par.* Laterensis nostri animum in Remp. singularem semper fatebor. *Id. Fam.* Tantò plura cupis: nullìne faterier audes? *Hor.* 2. *ep.* 2. Et mihi Damon ipse fatebatur. *Virg. Ecl.* 3. Nec sumus ingrati, tibi nos debere fatemur. *Ovid. Met.* 4. Tantum se vobis Elegi debere, fatentur. *Id. de Rem.* 1. Peccasse fatetur. *Prop. l.* 2. Fateor, perduellionis judicium à me esse sublatum. *Cic. p. R. P. Si trova anche passivo.* Quæ est ista æquitas? hunc agrum excipere nominatim, qui publicus esse fateatur. *Id. in Rul.* 2. *Non si niega, essere &c.*

2 *Per arguire, mostrare, dare à divedere, far conoscere.* 3. *d.* Mors sola fatetur, quantula sint hominum corpuscula. *Juven.* 10. Tacito pallore fatebar animum. *Ovid. Io con quel pallore scopriva l'interno.* Vultu fatetur iram. *Id.* Vultu morbum, incessuque fatetur. *Juven.* 3. *Fà conoscere &c.* Fassus *part. pret.* Da veniam fasso. *Ovid. Pont.* 1. 8. Fassurus. *Id.* Fatendum *participial.* Hominum causa eas res comparatas, fatendum est. *Cic. de Nat.* Nil igitur fieri de nihilo posse, fatendum. *Lucr.* 1. Fatendus *part. pass.* Culpa fatenda est. *Ovid.*

Fatigo p. l. as, &c. *Stancare, straccare, affaticare, indebolire, fiaccare.* 1. *a.* Fatigare cervos cursu. *Virg. En.* 5. Membra jactando. *Lucr.* Quos nulla fatigant prælia. *Virg. En.* 11. Qui aliquandiu pugna atroci, quum & semetipsi fatigassent. *Liv.* 8. Quantis jumenta fatiget porticibus. *Juven.* 4. *Per quanti portici si faccia portare &c.* Versàque juvencûm terga fatigamus hastà. *Virg. En.* 9. Et sole fatigant armenta. *Id. Georg.* 3. Fatigare aliquem interrogando, *vel* rogando. *Liv.* Deum, *vel* Divos precibus, *seù* votis. *Id. Pregare istantemente.* Martem illi fatigant (vocibus). *Virg. En.* 7. *Gridano all' armi.* Expectatio spei me suspensum fatigat. *Gell.* Fatigant illi remigio diem, noctemque. *Virg. En.* 8. *Si straccano*

reman-

rimando dì, e notte. Sat tibi sunt noctes, quas de me, Paule, fatiges. *Prop.* 4. *Nelle quali tu fatichi per amor mio*. Privatam pecuniam pro Civitatis ornatu certatim fatigant. *Simm.* 1. *ep.* 4. *Spendono &c.*

2 *Per molestare, travagliare, ò percuotere, stimolare, eccitare*. 1. *a.* Fatigare animum curis. *Hor.* Diu noctuque fatigare animum. *Sall. Jug.* Fatigari fame. *Nip. Eum.* 12. Collecta fatigat edendi [lupum] ex longo rabies. *Virg. En.* 9. Cura me fatigat. *Claud.* Sociosque fatigat; præcipites vigilate viri. *Virg. En.* 4. Quadrupedem citum ferratâ calce fatigat. *Ib.* 11. Ille spe laudum, corda fatigat. *Sil. Sprona gli animi &c.* Ibi flumina magna fatigant cursus suos. *Lucan. Corrono quivi rapidamente i fiumi*. Puppis, dum fluctus fatigat, solvitur. *Virg. En.* 10. *Naufraga mentre la percuotono l'onde, quasi stracche dal tanto colpirla*.

3 *Per commuovere, ò smuovere, agitare, perturbare*. 1. *a.* Fatigare terram. *Arnob. Coltivarla*. Juno aspera fatigat metu mare, terras, cœlumque. *Virg. En.* 1. Tantò magis ille fatigat os rabidum. *Id. ibid.* 6. An quæ te fortuna fatigat, ut adires &c. *Id. ib.* Fortuna me adversa fatigat. *Tib.* 4. Elephanti horrendo stridore auras fatigabant. *Curt. Assordavano l'aria*. Fatigant sylvas venatu. *Virg. En.* 4. Fatigatus *partic. pret. Stracco*. Quem fortuna veluti fatigata destituit. *Vell.* 2. 69. Jamque fatigatis humero sub utroque lacertis. *Ovid. Her.* 17. Fatigatus ludo, & somno. *Hor. Stracco dal giuoco, vinto dal sonno*. *E passiv.* Verberibus torti, igne fatigati. *Cic. Top.* Fatigandus *partic. fut.* Non verbis, & disputatione; sed vinculis, & carcere sunt fatigandi. *Cic. Off.* 3.

Fatisco, is, s. p. *Aprirsi grandemente, spaccarsi*. *n. ass.* Accipiunt inimicum imbrem (naves) rimisque fatiscunt. *Virg. En.* 1. Nè area pulvere victa fatiscat. *Id. Geor.* 1. Et saxis solida æra fatiscunt. *Id. En.* 9.

2 *Per venir meno, indebolirsi, debilitarsi*. *n. ass.* Donec fatisceret seditio. *Tac.* 3. 9. Ipse, exercitusque ejus per inopiam, & labores fatiscebant. *Id.* 14. Tellus pinguis haud unquam manibus jactata fatiscit. *Virg. Georg.* 2. *Maneggiata fà corpo, e non si scioglie*. Fatiscit solum multis sationibus. *Col.* Si Austri blandiantur arboribus hiberno tempore, illæ fatiscunt, ac magis etiam in flore. *Plin. Se i venti meridionali addolciscono gli alberi nel verno, essi fioriscono innanzi tempo*.

Fatiscor, eris, p.b. fessus sum. *Lo stesso*. *d. ass.* Fatiscuntur vulneribus. *Var.* Non delubra Deum, simulacraque fessa fatisci. *Lucr.* 5. Tamen, haud fatiscar, quin tuam implorem fidem. *Azzio ap. Non.* 7. Si unquam fatiscar facere quidquam. *Pacuv. ibid. e Prisc.* 8. *mà è antico*. Fessi rerum. *Virg. En.* 1. Fessus de via. *Cic. Som.* Valetudinibus. *Tac. Hist.* 3. 2. *Cagionevole*. Curis. *Sen. Trag. Hip.*

Fator, aris, atus. *Parlar molto, dir molte cose*. *d. ass.* Fatantur, multa fantur. *Fest.*

Fatuor, aris, atus. *Vaneggiare*. *d. ass.* Audi me, & desine fatuari. *Sen. de morte Claud.* *Per divenir fanatico, patir furor divino*. Fatua divino spiritu impleta futura præmonebat, unde qui inspirari solent, fatuari dicuntur. *Justin.* 43. 1.

Faveo,

Faveo, ves, vi, autum. *Favorire, favoreggiare, promuovere*. 3. *n.* Casta fave Lucina. *Virg. Ecl.* 4. Faveo tibi. *Cic. cl Or.* Laudi tuæ. *Id. Fam.* Dignitati, ac gloriæ tuæ. *Ibid.* Huic meæ voluntati ut faveas, te rogo. *Id. Fam.* Favere nobilitati. *p. Planc.* Innocentiæ. *ante Exil.* Virtutibus alicujus. *in Sall.* Cujus industriæ, gloriæque faveo. *p. Ligar.* Cujus honori agri propè, montesque faverunt. *p. Planc.* Favere, *assol. Udir con silenzio: overo dir parole di buono augurio*. Favete. *Ter. Andr. prol. Tacete*. Rebusque divinis, quæ publicè fierent, ut faverent linguis, imperabantur. *Cic. Div.* 1. Quisquis ades sacris ore favete meis. *Ovid. in Ib. Parlate &c.* Ore favete omnes. *Virg. En.* 5. *Dite tutti &c. Così La Cerda*. Deus est: animis, linguisque favete quisquis ades. *Ovid. Met.* 15. *Fate plauso*. Prospera lux oritur: linguis, animisque favete; nunc dicenda bono sunt bona verba die. *Id. Fast.* 1. *E tempo di dir parole &c. Plin. Può in passiv.* Jussit ille faveri linguis. Silentio noctis favent faucibus galli. *Enn. ap. Cic. Div. Nella notte i galli stan cheti*. Altera (tellus) frumentis favet, altera Baccho. *Virg. Georg.* 2. *Una ama il grano, l'altra le viti*. Isti faveo sententiæ. *Id. Tusc.* 1. *Aderisco &c.* Favere precibus alicujus. *Plin. jun. Compiacere &c. Si usa anche imperf.* Non modò non invidetur illi ætati, verùm etiam favetur. *Cic. Off.* 2. Invidetur commodis hominum, studiis autem eorum cæteris commodandi, favetur. *Id. de Or.* Favens *part. pres.* Adsis, ò Tegææ, favens. *Virg. Georg.* 1. Cœtum Tyrii celebrate faventes. *Id. En.* 1. Studiisque faventûm consonat omne nemus. *Id. ib.* 5. *Per gli applausi &c.* Ventis faventibus navigare. *Ovid. Veleggiare con venti prosperi.* Fauturus *partic. fut.* Quum audirem, meos inimicos huic accusationi esse fauturos. *Cic. p. Planc.* Rescripsi, me ei fauturum. *Id. Attic. Che l'avrei assistito*.

Favillesco, is, s. p. *Sfavillare. n. ass.* Auctoritas sepulta in oblivionis cinere favillescit. *Fulgen. de contin. Virg.*

Favo, as, *vel* Favifico, as. *Fare i favi, ò fiali: proprio delle Api. n. assol. Gaza. V.* Cerifico.

Faxo, is, it. *fut. ant. di* Facio. *Farò, over ti prometto, ti assicuro*. 1. *a. e l'ut, ò senza, al sub. S' accoppia pur col futuro dell' indicat.* Faxo ut scias: *vel* faxo scias, quid tristis sim. *Plau.* Quingentos pro uno faxo reperias. *Id.* Jam faxo, hic erit. *Id.* Ego fœdera faxo firma manu. *Virg. En.* 12. Horrescet faxo ille, cùm audiet. *Plau.* Si quid tale posthac faxis, faxo ut videas, &c. *Id.* Nullum verbum faxo, nisi quod jusseris. *Id.* Haud sibi cum Danais rem, faxo, esse putent. *Virg. En.* 9. *Farò, che non pensino &c.*

Faxim, is, it, faxint, *pro* faciam, *vel* fecerim &c. Tibi lubens bene faxim. *Ter. Io ti farei servigio volentieri*. Cave tu idem faxis. *Plau.* Dii immortales faxint, nè sit alter &c. *Id. Ver. Voglia Dio, che &c.* Qui secus faxit, Deus ipse vindex esto. *Id. Leg.* Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu faxit. *Enn. ap. Cic. de Sen.* Quod promittis Dii faxint. *Id. Att.* 15. Dii faxint, ut tali genero mihi frui liceat. *Id. Fam.* Utinam Dii faxint. *Ter. Heaut.* Dii hostium ulciscendorum copiam faxitis. *Liv.* 29. Hæc si faxitis rectè, gaudebiti' semper. *Vet. Or. ap. Liv.* Hîc veto, quisquam faxit oletum. *Pers.* 1. *Sgravi il ventre*. Fa-

Faxem, *pro* fecissem. Pistrinum in mundo mihi scibam [paratum] si id faxem. *Plau. Pseud.* 1.5. *Io ben sapeva, dovermisi dare à volger la macina, se ciò avessi fatto.*

Febresco, is, s. p. *Aver febbre. n. ass.* Patuit, numquam eos hinnulos febrescere. *Solin.* 31.

Febricito p. b. as, &c. *Lo stesso. n. ass.* Scire oportet, non febricitare eum, cujus venæ naturaliter ordinatæ sunt. *Cels.* 3.6. Febricitanti bovi convenit abstinere cibo uno die. *Col.* 7. Febricitantem basiabit, & flentem. *Marz.* 11.

Febrio, is, ivi, itum. *Lo stesso. n. ass.* Potiones, si febriat puer, aquæ. *Cels.* 6. 11. Febriens, entis. *Colum.* Febrit humus. *Mantuan.*

Februo, as, &c. *Purgare, purificare.* 1. *a.* In Sacris solent dicere, se ea (farris semina) februare, idest, pura facere. *Varr. de Vit. P. R.* Populus Rom. extremo anni mense (Februario) februabatur. *Fest.* Ni malit facinus februari, peste coortà. *Fillol.*

Felicito p.b. as, &c. *Felicitare.* 1. *a.* Ipse suum solus felicitat ævum. *Mant.*

Felio, is, ivi, itum. *Far la voce del pardo, ò gatto. n. ass.* Pardus hiando felit. *Aut. de Phil.*

Fello, as, &c. *Poppare, succhiare.* 1. *a.* Tum eum lac humanum fellasse. *Var. ap. Non.* 2. *Marz. l'adoprò in senso osceno.* Fellat Linus. *l.* 7.9. Nam quum fellaret purior illa (lingua) fuit. *Id.* 2. 61. V. Irrumo. *Al. leg.* Felo.

Fellico p. b. *seu* Fellito, as, &c. *Succhiare spesso.* 1. *a. Solin. che disse.* Mater (equa) pullo ubera præbet fellicanda. *Al. leg.* Fellitanda.

Fendo, is, di, sum. *Muovere à sdegno.* 1. *a. Prisc.* 11. *Onde* Fensus. *Adirato. Isid. è antico, mà sono in uso li composti* Defendo &c.

Fenestro, as, &c. *Far finestra, ò apritura in un luogo.* 1. *a.* Media oculorum cornea fenestravit pupilla. *Plin.* 11. 37. Pectora fenestrata, & aperta. *Vitruv. l.* 3. *proem.*

Ferior, aris, atus. *Far feria, ò vacanza, vacar dall'opera, riposare. d. ass. ed abl. con à, ò ab, e per lo più si usa il pret.* Achilles ab armis cum suo milite feriabatur. *Macrob.* 1. *som.* 7. Tertium jam diem feriati sumus. *Id. ib.* 4. 4. Nè putes, in Asia feriatum illum à studiis futurum. *Cic. Fam.* 12. 16. Epicurei, Deum feriatum volunt, cessatione torpere. *Id. Nat.* Malè feriatos Troas falleret. *Hor.* 4. *od.* 6. *Oziosi.* Et sequens mensis complures dies feriatos habet. *Plin.* 3. *ep.* 14. *Molti giorni festivi.* Feriatus à negotiis publicis. *Cic. de Or.* 3.

Ferio is, s. p. *Percuotere, battere, colpire, cogliere* 1. 3. *a. od acc. con in.* Ferio fores? M. feri. *Plau. Men.* 1.2. *Picchio? &c.* Ferire fides, *vel* lyram plectro. *Sen. Trag. Sonar l'arpa, ò cetera.* Hic thyrsos, hic plectra ferit. *Stat.* 1. *Syl.* Ferire carmen, *seu* carmina lyrà Aonià. *Ovid. Cantar sonando la lira.* Victor equus pede terram crebra ferit. *Virg. Georg.* 3. *Calpesta &c.* Ferire parietem. *Cic. p. Cel. Battere &c.* Qui sequitur ferit hic cubito, ferit assere pleno alter. *Juv.* 3. *Urta &c.* Ferit æthera clamor. *Virg. En.* 5. Bacchæ feriunt aures ululatibus. *Lucan.* Feriunt fulmina

 sum-

summos montes. *Hor. Percuotono &c.* Insani feriant, sine, litora fluctus. *Virg. Ecl.* 9. Talia jactanti procella velum adversa ferit. *Id. En.* 1. Ingens à vertice pontus in puppim ferit. *Ib. Batte &c.* Certatim socii feriunt mare. *Ib. Remano &c.* Ferire pugnis. *Plau.* Compressa palmà, an porrecta ferio? *Id. Cas.* 2. 6. *Dò un pugno, ò uno schiaffo?* Puto in eo te risisse, aut ingemuisse, ut frontem ferias. *Cic. Att.* 1. *Che per rabbia percuoti la fronte.* Corporea cuncta sensus feriunt. *Lucr. Le cose corporee sono soggette a' sensi.* Ea, quæ oculos feriunt, maximè movent. *Sen. Fil. Le cose, che si veggono con gli occhi &c.* Patent multa in vita, quæ fortuna feriat. *Cic. Off. Sono esposte alle disgrazie.* His spectris etiamsi oculi possent feriri, animus quî possit, non video. *Id. Fam.* 15. *Benche si possano sorprendere gli occhi &c.* Hæc genera virtutum feriunt aurem hominum. *Id. de Or. Eccitano ammirazione.* Feriunt animum sententiæ. *Quint. Toccan su'l vivo.* Binis, aut ternis ferire verbis. *Cic. Or. Pungere con arguzie.* Ferire pecunias. *Plin. Batter moneta.* Constitutumque, ut asses sextario pondere ferirentur. *Id.* 33. 3. Ferire telam dentibus pectinis. *Var. Tessere.* Certo ictu destinata. *Curt. Dar nel segno.* Fœdus cum aliquo. *Cic. Inv. Far tregua, ò lega &c.* Fœdera feriebantur provinciarum. *Id. p. Dom.* Ut tu amorum turpissimorum quotidie fœdera ferires. *Id. p. Cel.*

2 *Per ferire.* 1. *a.* Is ferit ense latus. *Virg.* Inde Lycam ferit. *Id. En.* 10. Teloque orantem graviter ferit. *Ib.* 12. Venus ferit igne pectus. *Sen. Trag. Impiaga &c.* Ferire aliquem frigore. *poet. Hor. Uccider uno.* Frigus ferit nos. *Lucr.* Ferire porcam. *Liv. Ucciderla.* Ferire jugulum. *Curt. Scannare.* Caput securi. *Ovid. Decollare.* Instat, ut securi ambo feriantur. *Cic. Ver.* 3. Strictoque ferit retinacula ferro. *Virg. En.* 4. *Taglia &c.* Profuit inter ima ferire pedis salientem sanguine venam. *Id. Georg.* 3. *Aprir la vena &c.* Nostra nec ardenti gemma feritur aquà. *Marz.* 14. 94. *Non crepa &c.* Ferire aliquem multâ. *Ter. Condennarlo à pena pecuniaria.* Porro autem Geta ferietur alio munere. *Id. Phor.* 1. 1. *Gli sarà cavato di mano qualch'altro donativo.* Qui volet austeros arte ferire viros. *Prop.* 3. 2. *Deludere &c.* Ferii *preter. non si leg. app. Aut. ant. Usollo Paul. Manut. Adag. al prov.* Iciens ictus est, *dove* Saxum Herculem feriit: *e Lamb. nell' Anfit. di Plau.* 1. 1. Quem fortiter ferieris. Feriendus *partic. fut. pass.* Adversarius & feriendus, & repellendus. *Cic. de Or.*

Ferito p. b. as &c. *Produrre.* 1. *a.* Palmeta caryotas feritantia. *Solin.* 56.

Fermentesco, is, s. p. *Levitarsi, rigonfiarsi.* *n. ass.* Quum teratur inter digitos fermentescens. *Plin.* 28. 8.

Fermento, as, &c. *Fermentare, ò levitare la pasta.* 1. *a.* Fermentatur panis hordeaceus cicerculæ admistione. *Plin.* 18. 11. De his præstare columbinum, quod calidissimum sit, & fermentare possit terram. *Varr. R. R.* 1. 38. *Può risolver la terra, rendendola più morbida.* Fermentatus *part.* Panis fermentatus. *Cels.* 2. *e Plin.* 18. Fermentati mores. *Prud. Apoth. Corrotti &c.* Fermentatum solum. *Col.* 4. 1. *Campo grasso pe'l letame.*

Fero, fers, tuli (*ant.* tètuli) latum. *Portare, recare, ò dare.* 1. 3. *a. od acc. con ad, ò in.* Omnia quæ ferrent, agerentve, adempta. *Liv.* 39. Verres lecti-

lectica ferebatur. *Cic. Ver.* Opertà lecticà latus est per oppidum. *Id. Phil.* Fertur in exequias matrona. *Ovid. Fast.* 2. *Và al funerale.* Rapidè ferri. *Cic. Or.* Nè infinitè feratur, ut flumen, oratio. *Ibid.* Corpus, & arma feram tumulo. *Virg. En.* 11. *Seppellirò &c.* Ferre argentum. *Plaut.* Epistolam à patre ad filium. *Id.* Tributum alicui. *Curt. Pagare il tributo.* Vox fertur ad aures. *Virg.* Mulier fert partum. *Plin. E' gravida.* Sus bis parit in anno, quaternis mensibus fert ventrem. *Var. R.R.* 2. Ignorans, nurum ventrem ferre. *Liv.* 1. Ferre gradum, *vel* se aliquò. *Cic. Plau. Andare in alcun luogo.* Propera, Menæchme, fer pedem. *Plau. Men.* Huc intro tulisti pedem. *Id. ib. Venisti &c.* Dædaleis me feram remigiis. *Id. Andarò volando.* Grassatorum plurimi palàm se ferebant succincti ferro. *Suet. Aug.* 32. Quem procul Aspis conspiciens ad se ferentem, pertimescit. *Nip. Dat.* 4. Ferre reditum aliquò. *Cat. Ritornare.* Sese obviam alicui. *Cic. p. Plan. Andar incontro.* Si qua ferant oculis sese obvia nostris vestigia. *Virg. Ecl.* 6. Et sydera Cœlo dextra feras. *Id. En.* 4. *Guidi &c.* Quærentem nulla ad speluncam signa ferebant. *Id.* 8. Incertus sum, an eò me ferant vestigia. *Ovid. Non sò se vado bene.* Hæc via fert ad portum. *Liv. Conduce al porto.* Hæc via, tartarei, quæ fert Acherontis ad undas. *Virg. En.* 6. Ferre imaginem alicujus. *Plin. Rappresentare &c.* Ille finis Appio alienæ personæ ferendæ fuit. *Liv.* 3. Ferre aliquem in oculis. *Cic. Phil. Amare teneramente alcuno.* Balbum, qui est istius rei adjutor, in oculis fero. *Id. Q. Fr.* 3. 1.

2 Præ me fero, præ te fers, præ se fert. *Mostrare, significare con detti, ò fatti, ò gesti.* Milites pugnaturi præ se ferunt fiduciam. *Cic.* Beneficium tuum præ me semper tuli. *Id. E coll' infin.* Præ me tuli, me nihil malle, quàm pacem. *Id. Att.* 8. 11. Ferre aliquid apertè. *Id. pro Plan. Dar à divedere &c.* Lætitiam apertissimè tulimus omnes. *Id. Att.* 4. Quos spiritus gessisset, vultu ferebat. *Tac.* 20. Formidinem vultu ferunt. *Id.* Obscurè ferre aliquid. *Cic. p. Cluen. Celare &c.* Nihil ille minùs obscurè tulit. *Id. Att.* 9. *Fece conoscere &c.* Se veniens Amici de gente ferebat. *Virg. En.* 5. *Si spacciava &c.* Captivo ut se ferret in auro venatrix. *Id. ib.* 11. *Per comparire ornata di oro &c.* Adversos fer pectus in hostes. *Ibid. Assalisci &c.* In bella feram rumoribus urbes. *Ibid.* 7. *Inciterò &c.* Ferre arma adversus patriam. *Velle.* 2. 87. *Armarsi contro &c.* Osculum alicui. *Ovid. Fast.* 2. *Baciare.* Conditionem alicui. *Plau. Proporre un partito.* Hanc misero conditionem ferunt. *Cic. p. S. R.* Conditionem tuli, si vellet pecuniam petere. *Id. p. Quin.* Ferre ad populum de re aliqua. *Id. p. Cor.* Ad plebem, velitne &c. *Id. Proporre al popolo, se vuole &c. E assol.* Quum, ut absentis ratio haberetur, ferebamus. *Id. Att.* Ferre legem. *Id. Off.* Rogationem. *Id. p. Syl.* Rogationem ad populum. *Cæs. B. C.* 3. *Proporre al popolo una legge, per esser ricevuta, ò promulgata.* Eam rogationem de se ferri, non vult. *Cic. p. Syl.* Tribuno rogationem in Galbam ferente. *Id. cl. Or.* Edictum tulerat, ut ne quis &c. *Id. Ver. Aveva pubblicato &c.* Ferre quæstionem de re aliqua. *Id. Proporre una questione &c.* Privilegium de aliquo. *Id. Parad.* 4. *Far legge particolare spet-*

tante à persona privata. Judicem alicui. *Id. Proporre uno per Giudice à un' altro*. Quem si ferrem judicem, refugere non deberet &c. *Id. pro Q. R.* Pœnam ambitûs ferebat. *Id. p. Syl. Decretava &c.* Sylla ita tulit de civitate, ut &c. *Id. p. Cec.* Se adfuisse, & suffragium de salute mea tulisse. *Id. p. Sest. Aver votato &c.* Ferre sententiam de re aliqua. *Id. pro Cluen. Pronunziar sentenza sopra &c.* Ferre rem vulgò. *Liv. Divolgare, palesare*. Aliquem, *vel* aliquid per ora hominum. *Plin. jun. e Virg. En. 12. Celebrare*. Nos palàm ferre nunc per urbem hæc omnia. *Plau. Mil. Divolgare &c.* Ferre nomen insani. *Hor. Esser chiamato, ò notato matto*. Preces Deo, *vel* alteri. *Virg. En. 8. Porger prieghi*. Sacra Dioneæ matri, Divisque ferebam. *Id. En. 3. Faceva io sacrificio &c.* Divisque ferebat honorem. *Ib. 8. Sacrificava*. Fer sacra pater. *Id. ib. 12.* Ferre fidem rei. *Id. Prestar fede &c.* Ferre expensum. *Cic. Registrare nel libro de' conti lo speso, ò prestato*. Si quibus pecuniam credebas, iis expensum non ferres, neque in tuas tabulas ullum nomen referres &c. *Id. Ver. 1.* Legionem expensam tulit C. Cæsari Pompejus. *Id. Fam. 8. 4.* Accepto fero tibi nummos, &c. *vel* acceptam fero pecuniam, *vel* acceptos fero nummos mihi promissos. *Jureconf. Io ti fò la quietanza*. Si fraudator fidejussori suo scienti acceptum tulerit. *L. ult. ff. quæ in fraud. cred.* Illud quoque cavetur, nè in acceptum feratur opus publicum faciundum. *Macer. l. 7. ff. ad L. Jul. de rep.* Huic omnia expensa, huic omnia feruntur accepta. *Plin. 2. c. 7.* Oculi ex arce illa prospectum ferunt in omnem urbis partem. *Liv. Da quella rocca si scuopre tutta la città*. Fert animus dicere &c. *post. Ovid. Met. init. Mi piace di cantare &c.* Fertur ille in arma, in pugnas, in præceps. *Id.* Fertur moriturus in hostem. *Virg. En. 2.* Ferri rabie. *Plin. 10. 33.* Avaritià. *Cic. p. Quin.* Cæcam crudelitate, & scelere ferri, videtis. *Id. p. Clu.* Ferri rectè, *aut* obliquè. *Id.* Dubius feror. *Ovid. Stò dubbioso &c.* Exanimor, feror, differor, distrahor. *Plau. Cist. Sono agitato &c.*

3 *Per richiedere, domandare, comportare*. Meæ enim rationes ita tulerunt. *Cic. Fam. 5. 2.* Si occasio tulerit. *Id. ib.* Si res ita tulisset. *Id. Phil. Se fusse bisognato*. Versutiùs, quàm mea consuetudo defendendi fert. *Id. p. Cec.* Quantùm libido tulit. *Id. Ver. Quanto gli piacque*. Ita fert meum commodum. *Id. in Rull. Così richieggono gli interessi miei*. Prout ejus facultates ferebant. *Cic. Ver. Per quanto comportavano le sue facoltà*. Dum ætas ferebat, militauit. *Ter. Mentre l'età il permetteva &c.* Prout cujusque natura fert. *Cel. Per quanto comporta il naturale*. Sicut opiniones hominum, & religiones ferunt. *Cic. Ver.* Ut ætas illa fert. *Id. pro Clu.* Quæ fert adolescentia, ea nè me celet, consuefeci filium. *Ter. Adel. 1. 1.* Quem casum portenta ferant. *Virg. En. 8. Indichino &c.* Natura fert, ut id agamus. *Cic. Som. E' cosa naturale il far noi ciò*. Si feret opportunitas. *Ter. Se 'l tempo lo permetterà*. Quid res, quid tempus, quid causa ferat. *Cic. Fam. 1.* Si tempus ita ferret. *Id. p. Cec. Se bisognasse &c.*

4 *Per sofferire, sopportare, comportare, portare, patire. 1. a. ò l' infin.* Ferre aliquem, *vel* aliquid, laborem, res acerbas, casus adversos, servitutem, *seu* servitium, supplicium, verbera, frigora, famem, sitim, bella,

bella, *seu* militiam sub aliquo, contumelias, jugum, onus impositum &c. *Plau. Cic. Cef. Hor.* Hujus desiderium Civitas ferre non potest. *Cic. p. Mil.* Cogitandi non ferebat laborem. *Id. cl. Or.* Ferres me, si ego idem dicerem? *Id. Ac.* 1. Scripta ferunt annos. *Ovid. Pont.* 4. *L' opere d' ingegno reggono al peso degli anni.* Nec musta in lacu statim austera sint: sic & annos ferent, & vetustate proficient. *Quint.* 2. 4. Vina, quæ vetustatem ferunt. *Cic. de Am. Che si conservano per lungo tempo.* Ferre aliquid æquo animo, patienter, toleranter, libenter, bene, bellè, clementer, fortiter, constanter, sedatè, aptè, quietè, pacatè, modicè, molliter, mitiùs, levissimè. *Ter. Cic.* Calamitatem moderatè. *Nip. Tim.* 4. 1. Modestè injurias fortunæ. *Cic. Fin.* Fortius dolorem. *Id. Att.* Quomodò Cæsar ferret de auctoritate præscripta? *Ib.* 9. Ferre iniquo animo, ægrè, acerbè, gravatim, dolenter, atrociter, iracundè, indignè, graviter molestèque, immodicè, *vel* immoderatè, *aut* ingratè. *Id. e Plin. Soffrir di mala voglia &c.* De Lentulo fero, ut debeo. *Cic. Att.* 4. Graviter ferre de aliquo. *Id. Fam.* Si quis ægrè ferat, se pauperem esse. *Id. Tusc.* Susque deque ferre aliquid. *Laber. ap. Gell.* 16. 9. *Soffrire senz' affanno.* Tulit id susque deque vir sanctissimus. *Sabellico l. 5. de D. Hier.* Haud clam tulit iram. *Liv.* 30. *Non dissimulò &c.* Non ferrent oculi Saxam, Caphonem. *Cic. Phil. Non mi darebbe l'animo di vedere &c.*

5 *Per riportare, ricevere, ottenere, conseguire, togliere, ò levare.* 1. *6. a. ò abl. con ex.* Ferre primas [*supp.* partes]. *Cic. cl. Or. Portare il vanto, ò pregio.* Ipse palmam tulit. *Id. Att.* 4. Ego fructus ex Rep. tuli. *Id. pro Plan.* Qui ab eo partem prædæ tulerunt. *Id. p. R.* A vano populo repulsam fert. *Id. Tusc.* 5. *e Liv. Hà la ripulsa.* Pro hoc opere argentum, *vel* pretium feres ob diligentiam. *Ter.* Hinc dimidium feres. *Id.* Pro labore abs te odium fero. *Id.* Quodvis donum à me optato, id optatum feres. *Id. Eun.* 1. 8. Legati responsa ferunt. *Liv.* Quum à me id responsum tulisset. *Cic. Catil.* Ferre victoriam ex re aliqua. *Liv.* Laudem, gloriam. *Cic. e Liv.* Ferre pœnam stultitiæ, &c. *Cic. Esser punito della sua sciocchezza.* Pœnam maternæ temeritatis tulit. *Id. p. Dom.* Quos liberiùs locutos hanc pœnam tulisse, cognoverat. *Cef. B. G.* 2. Ego pretiū ob stultitiam fero. *Ter. Adel. Son punito &c.* Haud impunè feres. *Ovid. Met.* 2. *Me la pagherai.* Quòd tandiu se impunè tulisse injurias, admirarentur. *Cef. B. G.* 1. 14. Illud haud inultum, si vivo, ferent. *Ter. Heaut.* 5. 1. Si reprehenderis, non feres tacitum. *Cic. Attic.* 2. *Non tacerò &c.* Non feret, quin vapulet. *Plau. Non otterrà, che non sia battuto.* Nec per te ferat, quominus &c. *Cic. p. Quin. Non resti da te &c.* Ferre tribum, *vel* centuriam. *Cic. Aver favorevole ne' suffragj una tribù &c.* Tribus plerasque cum Plotio tulit Plancius. *Id. p. Planc.* An tu unam Tribum sine Curione ferre potuisses? *Id. Phil.* 3. Te nè gratuita quidem eorum suffragia tulisse. *Id. p. Planc.* Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. *Hor. Art.* Plures testes habes, quàm quot in ea Tribu puncta tuleris. *Cic. p. Planc. Hai più testimonj, che suffragj &c.* Omnia fert ætas, animum quoque. *Virg. Ecl.* 9. *Gli anni ci tolgono il tutto, eziandio la memoria,*

ria , e'l senno . Ferret, cui dederat, monimentum, & pignus amoris cratera . *Id. En.* 1. *Che prendesse &c.* Postquam te fata tulerunt . *Id. Ecl.* 5. *Ti tolsero dal mondo &c.*

6 *Per apportare , arrecare , recare* . 1. 3. *a.* *ò acc. con ad* . Ferre alicui opem . *Ovid. Trist.* Subsidium , suppetias . *Cef. Plau. Ajutare alcuno*. Fructum magnum . *Cic. Grande utilità* . Finem laborum . *Virg.* Salutem alicui . *Plau. Dar un saluto , ò portarlo* . Opem , & auxilium afflictæ Reip. *Cic. Att.* 8. Id mihi fraudem tulit . *Id. ib.* 7. *Mi recò pregiudizio* .

7 *Per inalzare , alzare , levare , sollevare* . 1. *a.* Daphnim ad astra feremus . *Virg. Ecl.* 5. Quibus [laudibus] te omnes in Cœlum jure, & verè ferunt . *Cic. Att.* Sæpè supra feret, quàm fieri possit . *Id. Or.* Factis fer ad æthera Trojam . *Virg. En.* 3. Talis sese halitus supera ad convexa ferebat . *Id. En.* 6. *Tal vapore saliva &c.* Cœloque animum fortasse ferebat . *Ib.* 10. *Si vanagloriava &c.*

8 *Per produrre , generare , partorire , metter fuori* . 1. *a.* Terra fert herbas , arbor flores , fructus , &c. *Plin.* Omnis feret omnia tellus . *Virg. Ecl.* 4. Terra fruges fert . *Cic. Leg.* Elephantes fert Africa . *Ovid.* Hæc ætas primum Athenis oratorem perfectum tulit . *Cic. cl. Or.* Quorum ingeniis hæc feruntur . *Id. p. Arc.* Villicum perdoceamus,hanc ut ferat fallaciam . *Plau. Pan.* 1. 1. *Che pianti questa carota* . *Al. leg.* Serat .

9 *Per dire,narrare.* 1. *a.* *ò senza casi,e l'infin.* Ferre ad aliquem flagitia alicujus . *Liv. Raccontare* . Timuisse se , Paulinus ferebat . *Tac. hist.* 2. 26. *Diceva &c.* Ut ferunt , *vel* ut fama fert , *vel* ut fertur . *Come si dice* . Eum hujus artis inventorem fuisse , ferunt . *Cef.* Apollinem Delphos , ferunt , advenisse . *Cic. Nat.* 3. Si ornatè loquutus est , ut fertur. *Id. de Or.* Hominem,ut ferebant, acerrimum . *Ibid.* Si vera feram . *Virg. En.* 2. *Se dirò il vero* . Fama victorem Latio Pallanta ferebat . *Ibid.* 11. *Spacciava &c.* Feror *coll'infin. si usa personalmente , e col nominat.* Quam Juno fertur coluisse . *Ib.* 1. *benche Cic. abbia scritto* . Fertur,Tarquinium dixisse . *De Amic. pro* ferunt : *vel* fertur Tarquinius .

Ferens *part. pres.* Capita alta ferentes . *Virg. En.* 1. Quæstionem in eum ferente populo . *Cic. de Or.* Surda sit oranti tua janua , laxa ferenti . *Ovid. Amor.* 1. *Spalancata à i donativi* . Optare ventos ferentes . *Plin. Pan. Favorevoli* . Expectet facilemque fugam , ventosque ferentes . *Virg. En.* 4. Animus spe finis dura ferens . *Hor. Ep. l.* 2. *Che sopporta.* Corpora hominum salubria , & ferentia laborum . *Tac. hist.* 5. Latus *part. pret.* Unus in legem per vim latam, jurare noluerat . *Id. p. Sest. Promulgata &c.* Jura neget sibi lata. *Hor. Art.* Neque legem latam esse dices . *Id. p. Corn.* Num quæ rogatio lata ? *Id. p. Mil.* Num igitur ulla quæstio de Africani morte lata est ? *Id. ibid. Fù fatto processo* ? Ferendus *part. fut.* Illa superiora , quamquàm ferenda non fuerunt , tamen , ut potui , tuli . *Cic. in Cat.* Nihil mihi indigniùs ferendum videtur . *Id. in Ver.* Quod ferendum est molliùs sapienti . *Id. de Sen.* Ferundus *part. fut. mà antico* . Feras ferundum . *Ter. Sopporta con pazienza quel che è di ragione* .

Ferocio , ocis p. l. ivi , itum p. l. *Incrudelire , infierire , divenir feroce* . *n. ass.* Intra-

Intractati more ferocit equi. *Ovid.* Quàmsi permulti sonis mitioribus ferocirent. *Gell.* 1. 11. Per campos mors, & Bellona ferocit. *Mant.*

Ferrumino p. b. as, &c. *Saldare metalli, congiungere, commettere.* 1. *a.* Ferruminare ferrum, &c. *Plin.* Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaveris, argento ferruminaveris, non dubitatur, tuum scyphum esse. *Pompon. Jur.* Vitrum, sulphuri incoctum, ferruminatur in lapides. *Plin.* 36. 28. *Il vetro, cotto col zolfo, fassi pietra*, Aquæ marinæ ferruminant fracturas, & ossa contusa. *Id. Saldano le rotture &c.* Labra labellis ferruminant. *Plau. Mil.* 4. 8. *Si baciano &c.* Ferruminato alvi glutino. *Plin.* 10. 33. Calcis quoque usum præbuit, ita ferruminatis Babylonis muris. *Id.* 35. 15. *Uniti, e commessi &c.*

Fervefacio, vefacis p. b. fèci, factum. *Bollire, ò far bollire.* 1. *a.* Eam fervefacito cum congio vini veteris. *Cato.* 123. Fervefactum vinum. *Plin.* 20. 3. *Per scaldare, riscaldare.* Eæ ipsæ se patinæ fervefaciunt illicò. *Plau. Pseud.* 3. 2. Jacula fervefacta. *Cæs. B. G.* 5.

Ferveo, es, ferbui, s. s. *Bollire, esser bogliente, ò star in fervore, infin.* fervère p. l. *n. ass.* Fervet oleum, sanguis, æquor. *Plin.* Quoniam (vinũ) fervère, prohibetur. *Id.* 14. 9. Fervet cor mero. *Ovid.* Pelagus æstu. *Cic. de Or.* Homo irà, amore. *Sen. Trag.* Fervet avaritià, miseroque cupidine pectus. *Hor.* 1. *ep.* 1. Usque eò fervet, ferturque avaritià. *Cic. p. Quin.* Fervet ab ira. *Ovid. Met.* 2. Fervet opus. *Virg. En.* 1. *Si fatica con fervore.* Fervet forum litibus. *Marz.* Pontus vertigine fervet. *Ovid. Met.* 11. Obsequio fervère domum. *Stat.* 1. *Theb.* Fervetque fretis spirantibus æquor. *Virg. Georg.* 1. Fervens *part. pres.* Ferventis aquæ contactum fugere. *Plin.* 7. *c.* 2. Aquà ferventi à Rubrio perfunditur. *Cic. Ver.* Jecur fervens. *Hor.* Rota fervens, *Virg. En.* 11. Ferventes horæ diei. *Plin. L'ore del mezzo dì.* Radix costi gustu fervens. *Id. La radice del costo hà sapor pungente. E compar.* Nam fortis animus in homine non perfecto ferventior plerumque est. *Cic. Off.* 1. *Molto impetuoso. E superl.* Aqua ferventissima. *Col.* 12. 50.

Fervo, is, fervi, s. s. *infin.* fervere p. b. *Lo stesso.* *n. ass.* Incipit & sicco fervere terra cane. *Prop. Per la canicola.* Cum fervit maximè, tàm placidum, quàm ovem reddo. *Ter. Adel.* 4. 1. Omnia vento, nimbi que videbis fervere. *Virg. Georg.* 1. *Scompigliarsi &c.* Instructo Marte videres fervere Leucaten. *Id. En.* 8. *Pieno di milizie.* Cor irà fervit. *Azzio. Mel.* Fervit ad amnem. *Lucil.* Fervat pectus iracundià. *Azzio. Ach.* Domus fervit flagitiis. *Pompon.* Hostem fervere cæde novà. *Virg. En.* 9. *Incrudelire &c. Si trova pass. impers.* Vociferatione fervitur. *Afran. Vop. Si schiamazza &c.*

Fervesco, is, s. p. *Cominciar à bollire, divenir caldo.* *n. ass.* Terra fervescit, Sole. *Lucr. Che pure scrisse altrove.* Fervisco, *in vece di* Fervesco.

Festino p. l. as, &c. *Affrettarsi, sollecitare, andar in fretta.* *n. ass. ed acc. con ad, ò in; ò l'infin. ò l' ut dopo.* Festinant jussi. *Virg. En.* 7. Inter Peliden festinat, & inter Atriden. *Hor.* 1. *ep.* 2. Festina ad fratrem. *Plin.* 7. 20. Hostis festinat effugere. *Id.* Nihil est, ut migrare tantopere festines.

Cic.

Cic. Fam. Festinare in provinciam. *Quint.* 6. 3. Hæc festinans scripsi in itinere. *Cic. Att.* 6. Sic festinanti semper locupletior obstat. *Hor.* 1. *Sat.* 1. Properans, festinansque. *Cic. Phil.* Festina lentè [*prov.*] *Suet. Aug. Opera con diligenza, e maturità*.

2 *Per affrettare, accelerare, sollecitare, fare in fretta*. 1. *a.* Festinare fugam. *Virg. En.* 4. Naves. *Ovid.* Viam. (i. iter per viam). *Stat.* Mortem in se. *Tac.* Festinat diem. *Enn.* Virgines haud festinantur. *Tac. Ger.* 20. *Le donzelle non sono sollecitate al matrimonio.* Festinatus *partic. pass. Affrettato*. Honores festinati. *Lucan.* 8. Iter festinatum. *Ovid.* Mors festinata. *Tac.* Festinata maturitas celerius occidit. *Quintil. l.* 6. Festinatis senectutis insignibus. *Plin. Pan. Incanutito prima del tempo*.

3 *Per turbarsi. n. ass.* Quid festinas mi Geta? animum recipe. *Ter.* Festinantibus in summa inopia Patribus. *Sallust.* Cuncta festinat domus, huc & illuc cursitant mixtæ pueris puellæ. *Hor. od.* 4. *Stà in faccende &c.*

Festuco p. l. as, &c. *Far l' aja, ò 'l pavimento di pagliuche*. 1. *a. Cato.* V. Fistuco.

Fibulo p. b. as, &c. *Affibbiare, ò commettere, congiungere*. 1. *a.* Parietum, & soli juncturæ testaceis pulvinis fibulantur. *Col. l.* 1. *cap.* 6.

Fideicommitto, is, si, sum. *Testare con fidecommisso*. 1. *a.* Fideicommissam libertatem petiscent. *Ulp. l. Titius &c.*

Fidejubeo, fidejubes p. b. jussi, jussum. *Far sicurtà, star sicurtà. n. ass.* Filius familias pro patre potest fidejubere. *Ulp. l. si dub.* Fidejubeo, *vel* fide mea jubeo, te habiturum esse salvum æs omne. *Scev. Io entro sicurtà, che tu &c.* Quantam pecuniam Titio credidero, fide tua esse jubes? *Paul. Jur. l. ubi &c. Sei tu sicurtà per tutto il denaro, che gli presterò?*

Fidicino p. b. as, &c. *Cantare à suon di cetra. n. ass. Marzian. Capel. l.* 9.

Fido, is, fisus sum. *Fidarsi, confidarsi, affidarsi, dar fede*. 3. 5. *n.* Fidere ingenio suo, virtute, brachiis, cursu, fugà. *Virg. Hor.* Fidere nocti. *Virg.* Nec secundis rebus nimis fidendum, nec adversis diffidendum est. *Sen.* Fidere terræ. *Virg. En.* 7. Hâc fidunt duce nocturnà Phænices in alto. *Cic. Nat.* 2. 41. Ciceroni fidimus eloquio. *Juven. Noi diamo fede à Cicerone nel favellar latino*. Animus prudentià, consilioque fidens. *Cic. Off.* 1. Fidentes somniis. *Id. Nat.* Dubitantem magis, quàm fidentem rebus suis. *Id. Att.* 10. Puer bene sibi fidens. *Id. ib.* 6. Qui fortis est, idem est fidens &c. qui autem fidens, is profectò non extimescit. *Id. Tusc.* 3. Fidenti animo gradietur ad mortem. *Id. ib.* Fidens animi. *Virg. En.* 2. Psyche paulò fidentior intra limen sese fecit. *Apul.* 5. *Met.* Fidentissimo impetu. *Ammian.* 27. Tibi cum fidebo [*pro* fidam] fidelis ero. *Nev. ap. Non. c.* 10.

Fiducio, as, &c. *Impegnare*. 1. *a.* M. Ulpius . . . . fecit, eà conditione, nè fiducient, nè vendant &c. *Iscriz. ant. V. Gruter. Inscript. p.* 638. *n.* 4. *L'usò anche Tertul. dove disse*: Pignora fiduciata. *de Idolol. c.* 23.

Figo, is, fixi, fixum. *Figgere, ficcare, piantare, attaccare*. 1. 3. *a. ed abl. con in, ò puro, overo acc. con in, ò ad*. Figere palum humi. *Col.* Palum in parietem. *Plau. Mil.* 4. 4. Ipse feraces figat humo plantas. *Virg. Geor.* 4.

Arma

Arma fixa in parietibus fuerant. *Cic. Div.* Scutà fuerant sublimè fixa. *Ibid.* Figere mucronem pectore. *Ovid.* Mucrones in Cive, an in hoste figantur. *Cic. Phil.* Figere legem. *Id. Att.* 14. 12. *Pubblicare una legge.* Leges fixit pretio, atque refixit. *Virg. En.* 6. Caput legis Clodiæ in Curiæ poste fixisse. *Cic. Att.* 3. Nè tabula hujus decreti figeretur. *Id. Phil.* Nè immunitatis tabula figeretur. *Id. Fam. Non si affigesse l'editto del perdono generale.* Figere arma in Æde Pacis. *Liv. Consecrar l'arme alla Pace finita la guerra.* Ubi figere dona solebant Laurenti Divo. *Virg. En.* 12. Alta ad fastigia fixi dona. *Ib.* 9. Ramum adverso in limine figit. *Ibid.* 6. *Appende in dono &c.* Clypeum postibus adversis figo. *Ib.* 3. Spolia in Æde Jovis dono fixit. *Liv. l.* 4. Vejanius armis Herculis ad postem fixis. *Hor.* 1. *ep.* 1. *Giubilato.* Inimicaque nomina figi. *Virg. En.* 11. *Si scrivessero i titoli co' nomi &c.* Figere vestigia. *Id. ib.* 6. *Fermarsi.* Deorum tela in impiorum mentibus figuntur. *Cic. de Ar.* Si figit adamantinos summis verticibus dira necessitas clavos. *Hor.* 3. *od.* 24. Ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret. (*prov.*) *Cic. Ver.* 7. *Facesse questo benefizio durevole, e l'assodasse bene.* Ego omnia mea studia, omnem operam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in Milonis Consulatu fixi. *Id. Fam.* 2. 6. *Applicai tutto il mio pensiero &c.* Tua dicta figam pectore. *Virg.* Quæ perpetuò animo meo fixa manebunt. *Lep. à Cic. Fam. Imprimerò nel cuore &c.* Tacitus nostras intra te fige querelas. *Juven. Sat.* 9. Consuetudo fixit altiùs in eo vitium. *Sen. Il mal'abito hà radicato in lui profondamente il vizio.* Figere oculos in imagine. *Ovid. Fissar lo sguardo.* Oculos in terram. *Sen. ep.* 11. Figitque in virgine vultus. *Virg. En.* 12. Figere oscula puelli ore, *seu* labris. *Id. Baciare.* Oscula dulcia figit. *Id. En.* 1. Foribus miser oscula figit. *Lucr. l.* 4. Fixus apud eam est animus tuus clavo Cupidinis. *Plau. Tu hai 'l cuore inchiodato in colei per amore.* Figere cruci aliquem. *Plin. Crocifiggere.* Figere modum nequitiæ, famosisque laboribus. *Hor.* 3. *od.* 15. *Por freno alla lascivia &c.* Dolor fixus medullis. *Sen. Trag. Doglia fitta nell' interno.* Sententia fixa menti. *Valer. Flac.*

2 *Per ferire, percuotere, trafiggere.* 1. *a.* Figere apros, *vel* cervos telis, *aut* sagittis. *Ovid.* Tela figunt apros, hasta suem. *Marz.* Mævia Tuscum figat aprum. *Juv.* 1. Hunc intorto figit telo. *Virg. En.* 10. Buten adversum cuspide figit. *Ib.* 11. Anthorem latus inter, & ilia hasta figit. *Ib.* 10. Nigrà fixit sub nube columbam. *Ib.* 5. Figite me, siqua est pietas. *Ib.* 9. *Uccidetemi &c.* Figere carnes verubus. *Id. Infilzar negli spiedi &c.* Aliquem maledictis. *Cic. Nat.* 1. Advesarios. *Id. Or. Pungere con parole ingiuriose &c.* Figitque, volatque. *Virg. En.* 10. *Scaglia dardi, e corre.* Stetit acri fixa dolore. *Ib.* 7. *Trafitta &c.*

3 *Per fermare, stabilire.* 1. *a.* Labat consilium illud meum, quod videbatur satis fixum. *Cic. Att.* 8. Quod promisi, id erit fixum. *Id. Phil.* Illud fixum in animis vestris tenetote. *Id. p. Balb.* Fixum, & statutum est. *Id. p. Mur. E' già determinato.* Stabile, & fixum bonum. *Id. Tusc.* Sin hæc mala fixa sunt, *Id. Fam.* 14. *Se non si ponno schivare questi mali.* Arva

tremunt concussa locis, tu fixior hæres. *Arat. Ast. Apost.* Fictus, *pro* fixus, *Disfero gli antichi*. Tabulæ fictæ. *Varr.* Vestigia ficta. *Lucr.* i. fixa. *onde* Adfictus, defictus, confictus. *Varr. pro* Affixus, &c.

Figulo p. b. as, &c. *Formar di creta*. 1. *a.* Corpus de limo figulatum. *Tertul. de car. Chr. c.* 9.

Figuro p. l. as, &c. *Figurare, effigiare, formare, ò adornare*. 1. *a.* Atomi formare, figurare, colorare, animare non possunt. *Cic. Nat.* Ursi lambendo calefaciunt fœtus, & figurant. *Plin.* Os pueri tenerum, balbumque Poeta figuret. *Hor. 2. ep.* 1. *Vada il maestro avvezzando à parlar bene &c.* Figurare in habitum statuæ marmor, *vel* æs. *Plin. jun. Effigiare un marmo &c.* Terga ad onus accipiendum figurata. *Cic. Nat.* 2. Hunc [mundum] eà forma figuravit, qua &c. *Id. Univ.* Figuratur oratio verbis translatis. *Quint. l.* 9. Figurata oratio. *Ibid. c.* 1.

2 *Per immaginare, figurarsi nella mente*. 1. *a.* Figurare potestis, qui tunc animus mihi fuerit. *Quint.* Utinam non inanes species antio animo figuraret! *Curt.* 7. 1. 3 *Per situare*. 1. *a.* Ægrotus figuretur resupinus in ea curatione. *Cels.*

Filo, as &c. *Filare*. 1. *a. Sipon. e Fortun. l.* 3. *de Mart.*

Findo, is, fidi, fissum. *Fendere, spaccare, spezzare, dividere, partir per mezzo*. 1. *a.* Findere terram vomere. *Claud. Arare*. Sarculo agros. *Hor.* 1. *od.* Findite rostris hanc terram. *Virg. En.* 10. Cœlum findetur aratro. *Ovid. Trist.* 1. 7. Trunci resecantur, & altè finditur in solidum cuneis via. *Virg. Geor.* 2. *Si a re nel midollo una fessura &c.* Hæc via se findit in duas partes. *Id. En.* 6. Finditur illic Euphrates. *Plin. Quivi 'l fiume diramasi* Hoc quasi rostro finditur Fibrenus. *Cic. Leg.* 2. Quorum nequeunt radices findere terras. *Id. Arat.* Non ego veliferà tumidum mare findo carinà. *Prop.* 3. 9. *Non navigo*. Et freta gemmiferi findere classe maris. *Id.* 3. 3. Motis talaribus aëra findit. *Ovid. Met. Vola*. Finditur cor meũ dolore. *Plau. Si spezza &c.* Arentes quum findit Syrius agros. *Tibul.* 1. *Fà crepare &c.* Hiulca siti findit canis æstifer arva. *Virg. Georg.* 2. Fissus *part. pass.* Lignum fissum. *Virg.* Paries fissus tenui rima. *Ovid. Met.* 4. *Muro, che hà fatto pelo*.

Fingo, is, finxi, fictum. *Formare, figurare, effigiare, fare, proprio del vasajo*. 1. *a.* Fingere vasa testea, *seu* lutea, statuas, corpus marmoreum. *Quint. Cic. Plin.* Alexander ab Apelle pingi, à Lysippo fingi volebat. *Cic. Fam.* 5. Fingere aliquid è cera. *Cic. Ver.* In cereis, aut fictilibus figuris. *Id. Nat.* 1. Pocula de humo. *Ovid.* Volucres videmus fingere, atque construere nidos. *Cic. de Or.* Apes fingendorum favorum causa congregantur. *Id. Off.* Excudunt ceras (apes) & mella tenacia fingunt. *Virg. Georg.* 4. Vitem attondet, fingitque putando. *Id. ib.* 2. Verba, sicut mollissimam ceram ad arbitrium nostrum fingimus. *Cic. de Or. Articoliamo &c.* Natura finxit animantia prona, atque ventri obedientia. *Sall. Catil.* 1. Fortuna me finxit miserum. *Virg. En.* 2. Suam sibi fortunam fingit sapiens. *Plau.* Actor moderatur, & fingit non modò mentem, & voluntatem, sed penè vultus eorum, apud quos agit, *Cic. Leg. Muove*

ve non solo gli affetti, mà anche il sembiante &c. Meum os fingit denuo. *Plau. Amph. Mi fà mutar di colore, ò parlare.* Fatigat os (Sybillæ) fingitque premendo. *Virg. En. 6. L' invasa, per farle proferir gli oracoli.* Oratores ad eorum, qui audiunt, voluntatem, arbitrium, & nutum totos se fingunt. *Cic. de Or. Si accomodano &c.* Fingi artibus. *Hor. Imparare &c.* Tu voce paternà fingeris ad rectum. *Id. Art. Sei ammaestrato &c. E con l' insin.* Fingit equum tenerà docilem cervice magister, ire viam &c. *Id.* 1. *ep.* 2. Fingere fugam. *Plau. Capt.* 2. 1. *Meditar di fuggire.* Carmina, *seu* versus. *Hor. Art. Comporre &c.* Fingitur Proteus in omnes formas. *Ovid. Prende tutte le figure.* Quum se non finxerit ulli. *Id. de Rem.* 1. *Non essendosi imbellettata per veruno.* Natura te finxit ad honestatem. *Cic. pro Mur. Ti hà fatto per la virtù.* Fictus *part.* Homulus ex argilla, & luto fictus. *Id. in Pet.* Quidam non nati, sed ab aliquo Deo ficti esse videntur. *Id. de Or.* 1. Agesilaus, neque pictam, neque fictam imaginem suam passus est esse. *Id. Fam.* Atque ego in fingendo summo oratore &c. *Id. Or. Nel formare &c.*

2 *Per fingere, infingere, simulare, ò dissimulare, contrafare, inventare, immaginarsi.* 1. 3. *a. ò l' insin.* Fingere amicitias. *Cic.* Finge animo aliquem. *Id. de Sen.* Fingite cogitatione imaginem conditionis meæ. *Id. p. Mil. Figuratevi &c.* Qui amant, sibi somnia fingunt. *Virg. Ecl.* 8. Nec tantos mihi finge metus. *Id. En.* 7. Quum se pavidum contra mea jurgia fingit. *Id. ib.* 11. *Finge di temere &c.* Fingere crimen. *Cic. Ver. Machinare &c.* Parricidia. *Sen. conf. ad Mar.* Fallaciam comparando argento [*dat.*] *Plau. Asin.* 2. 1. *Ordire una trappola, per buscar denari.* Fingit causas, nè det. *Ter. Eun.* 1. 2. *Inventa pretesti &c.* Fingere ex sua natura cæteros. *Cic. pro S. R. Misurar gli altri da se.* Fingere ex eventis. *Id. Fam. Giudicare &c.* Fingere sermonem ad voluptatem alterius. *Id. Parlare di ciò che altrui gusta.* Finge aliquem nunc fieri sapientem. *Id. Ac.* 4. Eum te esse finge, qui ego sum. *Id. Fam.* 3. 12. Te quoque dignum finge Deo. *Virg. En.* 8. Invisum quem tu tibi fingis. *Ib.* 11. *Te lo immagini nemico &c.*

3 *Per asciugare, nettare, forbire.* 1. 3. *a.* Accedo ad te, ut tibi cervicem fingam linteo. *Afran.* Mulcere alternos, & corpora fingere lingua. *Virg. En.* 8.

Finio, is, ivi, itum p.l. *Finire, fornire, compire, terminare, condurre al fine.* 1. *a. ò assol.* Finierat &c. *Lucan.* 10. *Aveva già detto.* Finire opus, militiam, luctum, cursum, viam, prandium. *Apul. Ovid. Hor.* Si bellum finire manu apparat. *Virg. En.* 11. Placuit, rem paucorum certamine finire. *Plin. de vir. ill.* Finire vitam inedià. *Liv. l.* 8. *c.* 42. Gladio, *seu* laqueo, *aut* suspendio. *Ovid. Morire impiccato, od impiccarsi.* Non exoratis animam finivit in aris. *Id. Met.* 7. Finire dolores. *Perf. Sat.* 5. Dolores morte. *Cic. Tusc.* Famem epulis. *Ovid.* Sitim finit copia lymphæ. *Hor.* Is honos non nisi vità finitur. *Plin.* Sic Tiberius finivit &c. *Tac. l.* 5. *Così morì.* Morbo finitus est. *Plin. jun. Si morì d' infermità.* Orbis finiens. *Sen. Cerchio orizontale.* Frigus finitum. *Plin.* 18. 27. Finita Carthago. *Flor.* 2. 15. *Rovinata &c.*

 2 Per

2 *Per assegnare fine, prescriver termine, ò limite, circonscrivere, accerchiare, limitare, tassare*. 1. 3. *a.* Sardibus hinc, illinc parvis finitur (*sup.* Tmolus) Hypepis. *Ovid. Met.* 11. Ad eam rationem cursus annuos Sacerdotes finiunto. *Cic. Leg.* Nè quid accedat temporis ad id, quod tu mihi lege finîsti. *Id. Fam.* Marcello finienti provincias Gallias Calen. Martiis restitit. *Id. Att.* 8. *Che prescriveva il termine al governo di &c.* Signum, contra quod longissimè conspectum oculi ferebant, animo finivit. *Liv.* 1. *Disegnò con la mente il termine &c.* Finire libidinem muliebrem. *Id. Moderare &c.* Demetrius sepulchris novis finivit modum. *Cic. Leg. Moderò le fabbriche de' sepolcri*. Finitaque certis legibus est ætas unde petatur honos. *Ovid. Fast.* 5. *Furon tassati gli anni &c.* In ore sita lingua est, finita dentibus. *Cic. Nat.* 2. *Rinchiusa frà denti*. Quæstionum genus finitum temporibus, & personis. *Id. Part. Limitato &c.*

3 *Per definire*. 1. *a.* Rhetorice finitur quidem variè. *Quint.* 2. 15.

Fio, is, factus sum. *Esser fatto, divenire, diventare*. 1. 3. 6. *n. ò abl. con ex, ò de, ò puro*. Nihil fieri potest, nisi quod &c. *Cic. Div.* Fient ista palàm. *Juv. Sat.* 2. Ille fit dives, liber, &c. *Plau.* Fiet enim subito sus horridus, atraque tigris. *Virg. Georg.* 4. Lenior, & melior fis accedente senectà. *Hor.* 2. *ep.* 2. Fis anus. *Id.* 4. *od.* 13. *T' invecchi &c.* Ex optimo factus est pessimus, ex liberali avarus. *Plau. Quegli di buono è divenuto cattivo &c.* In Gallia [lepores] fiunt permagni, in Italia mediocres. *Var. R. R.* 3. 12. *Crescono &c.* Illa ex muliere vir factus est. *Liv.* Fit vis in eum. *Ter.* Fit via vi. *Virg. En.* 2. Fit mora, fit sumptus &c. *Ter. Hor.* Fit sonitus. *Virg. En.* 9. Gemitus. *Ib.* 6. Strepitus tectis. *Ib.* 1. Clauso fit gurgite murmur. *Ib.* 11. Haud fit mora. *Ib.* 10. *Non si tarda punto*. Fiunt insidiæ. *Ter.* Fit mihi à te contumelia, *seu* convicium, *vel* potestas &c. *Id. e Cic.* Quid ais? in quem exempla fient? *Ter. Eun. Chi sarà castigato ad altrui esempio?* Sua cuique Deus fit dira cupido. *Virg. En.* 9. *Diviene Dio &c.* Factus es mihi supplex. *Plau.* Factum est mihi nomen Antonio. *Id. Mi fù posto nome Antonio*. Fit verum illud, quod dixi. *Cic. Att. Si verifica &c.* Hoc mihi non fit verisimile. *Ter. Ei non mi par, che abbia del verisimile*. Obviam fieri alicui. *Cic. Att. Incontrarsi con alcuno*. Obvius fit ei Clodius. *Id. p. Mil.* Obvius huic primum fit Lagus. *Virg. En.* 10. Devexo interea propior fit vesper olympo. *Ib.* 8. *Si avvicina.* Tu tamen meruisti, ut acceptum tibi fieret hoc beneficium. *Plin. jun. ep.* 120. *Che à te si dovesse &c.* Quod scribis, molestè fero, ab illis, in agro Sabino sementem fieri proscriptionis. *Cic. Att.* 9. *Da quelli si sparga la semente, (i. si vada ragionando) della confiscazione*. Quid vis fieri? *Plau. Che si vuol fare &c.* Desponde mihi filiam: fiat. *Id. Mi contento &c.* Fiat; geratur tibi mos. *Id. Pseud.* 1. 5. Fieri non potest, quin sentiant. *Ter. Non si può far sì, che non se nè accorgano*. Neque fieri possit, ut non statim alienatio, disjunctioque facienda sit. *Cic. Am. Nè sia possibile, che non &c.* Factum est biennium, postquàm abii domo. *Plau. Son già due anni, che manco dalla mia casa*. Jam dudum factum est, quum primùm bibi, *vel* lusi. *Id. E' già gran tempo scorso, da che &c.* Pompejo nostro, quum graviter ægro-

ægrotaret, meliùs est factum. *Cic. Tusc.* 1. *Migliorò*. Neque vigilando melius fit (*sup.* ægroto) sed per se, si melior est, vigilat. *Cels.* 3. 15. Quid mihi, *vel* me [*abl.*] *vel* de me fiet? *Cic. e Plau. Che si farà di me?* Nunc primùm audio, quid illo sit factum. *Ter. Andr.* Occurrebat illi ratio, quid Cleomeni fiet. *Cic. Ver.* Non potuit honorificentiùs à me fieri de nepote. *Id. Att.* Quid de Clodio fiet, rescribe. *Id. ib.* 12. Si quid eo factum fuerit Romæ, aut in via. *Plau. S'ei morirà in Roma, ò &c.* Pace quod fiat tuà. *Ter. Il che facciasi con tua buona grazia*. Factus *part.* Argentum factum, & signatum. *Cic. Ver. e Sen. Argento lavorato, ò coniato in moneta*. Agmine facto [venti] quà data porta, ruunt. *Virg. En.* 1. *I venti in calca &c.* Non ad ludum facti, sed ad severitatem. *Id. Off. Nati &c.* Erôtem ad ista expedienda factum. *Id. Att.* 14. *Attissimo &c.* Homo factus ad unguem. *Hor.* 1. *Sat.* 5. *Uomo molto perfetto*. Oratio polita, atque facta. *Cic. de Or.*

2 *Per esser composto, impastato, fatto; overo costare. n. ass. ed abl. con ex*. Alter (pes) ex longis (syllabis) constat, alter è brevibus fit. *Cic. Orat.* Homo totus ex fraude, & mendacio factus. *Id. pro Clu. Impastato di frodi, e bugie*.

3 *Per sacrificarsi, ò farsi sacrificio. n. ass. ò* 1. *imperf.* Decemviri, ut fieret, ediderunt. *Liv.* Quum apud Cæsarem pro populo fieret. *Cic.* Cum fiunt antiquæ sacra Vacunæ. *Ovid. Fast.* 6.

4 *Per esser stimato. 6. n. e li genitivi* tanti, quanti, &c. Magni ille fiebat ab exteris. *Cic.* Ut quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis. *Id. Am.* Fi, *vel* fito *imperat. di* Fio: *plur.* fite, *vel* fitote. Age fi benignus, sùbveni. *Plau.* Fi mihi obsequens. *Id. Curc.* 1. Fite mihi volentes propitiæ. *Id. ib.* Amphitruones fitote gemini. *Id. Amph. In suo luogo però è più usato* fias &c. Deteriores omnes simus (h. e. sumus) licentià. *Ter. Heaut.* 3: 1. *Al. leg.* Sumus. Fiebantur *pro* fiebant. *Cato. ap. Priscian.* Fiens, & Fiendus, *voci barbare, mà* Fitur, & fiebatur, *pro* fit &c. *disse Catone*. Fitum est, *pro* factum est. *Liv. Andron.*

Fit, ebat, factum est. *Avvenire, succedere, accadere*. 1. *imperf.* Inde fit, *vel* eo factum est, ut &c. *Cic. Di quà avviene, ò nasce, che &c.* Unde fit, ut malim esse &c. *Juv. Sat.* 4. Illud fit sæpè. *Plau. Questo succede spesso*. Ut sæpè fit. *Id. Come spesso avviene*. Quum, ut fit, fortuitò aliquid dicerent. *Cic. Off.* More fit, ut suam quisque mori uxorem, velit. *Plau. Egli è solito, che ciascuno desideri morta &c.* Sæpè fit, ut de eadem re aliud alii judici videatur. *Aut. ad Her.* Quod præmonui, fit, ut Cæsar committere prælium nolit. *Cic. Att.* 1.

Firmo, as, &c. *Fermare, stabilire, fortificare, rassodare*. 1. 3. *a.* Firmare urbem, *seu* mœnia præsidiis. *Liv. Mettere guarnigione in una piazza*. Agrum sepibus. *Plin.* 18. *c.* 6. Pars aditus urbis firment. *Virg. En.* 11. Contra arma Antonii præsidia firmavi. *Cic. ad Brut.* 10. Quum Provinciam pace, præsidiisque firmàris, Ptolemæus redeat in regnum. *Id. Fam.* 1. Firmare vestigia baculo. *Virg. Appoggiarsi &c.* Trunca manum pinus regit, & vestigia firmat. *Id. En.* 3. *Polifemo si appoggia ad un pino &c.*

Fir-

Firmare corpus cibo, *seu* valetudinem. *Liv.* 2. *e Tac.* Corpora iuvenum firmari labore, voluerunt. *Cic. Tusc.* 2. Nulla magis vires industria firmat. *Virg. Georg.* 3. Firmare pacem, *seu* fœdus. *Cæs. Stabilire la pace &c.* Talibus inter se firmabant fœdera dictis. *Virg. En.* 12. Firmare animum. *Id. Georg.* 4. Animum alicuius, *vel* alicui. *Ovid. Rincorare*. Animum ad laborem ferendum. *Cic. Tusc.* 2. Illa [herba] alvum solutam firmat. *Plin.* 14. *c.* 18. *Ristagna il flusso del ventre &c.*

2 *Per confermare, sicurare, assicurare, od asseverare*. 1. 3 *a.* Firmare aliquid, *vel* fidem suam iureiurando. *Cic. Ter.* Fidem rei alicui, *seu* dictis suis. *Ter. Dar sicuranza di sua promessa.* Fidem suam sanctiùs. *Id. Hec.* 5. 1. Minas re. *Ovid. Confermar le minacce co' fatti*. Aliquid rationibus. *Cic. Inv.* Argumentis, atque oratione. *Id. Ver.* Iustitia etiam latronum opes firmat, & auget. *Id. Off. Assicura &c.* Firmare ius aliquod. *Id. p. Dom.* Vetustum ius alicui. *Tac.* Filium suum vità privavit, ut in cæteris firmaret imperium. *Cic. p. Syll. Assicurasse &c.* Vix quicquam firmare ausim. *Tac. Non oserei d'asseverare &c.* Charicles tamen, labi spiritum, nec ultra biduum duraturum, Macroni firmavit. *Id. An.* 6. Firmatus *partic.* Vetus opinio est, omnium gentium firmata consensu. *Cic. Div.* 1. Consilio, & ratione nondum firmatus adolescentis animus. *Id. p. Clu. Giovane non ancora ben maturo di senno*. Firmatis in se sociorum animis. *Liv. Sicurati verso la sua persona gli animi &c.* Firmata ætas. *Cic. p. Cel. Età matura*. Ubi iam firmata virum te fecerit ætas. *Virg. Ecl.* 4. Firmandus *part. fut. pass.* Illud idem ad firmandam vocem est salutare. *Cic. de Or.*

Fissiculo p. b. as, &c. *Osservar le interiora dell'animale per indovinare*. 1. *a.* Vel somniis confirmandis, vel extis fissiculandis. *Apul. de Deo Socr.*

Fistuco p. l. as, &c. *Mazzerangare, adeguar col battipalo, ò mazzeranga per far pavimenti*. 1. *a.* Necessarium pedali crassitudine fistucari. *Plin.* 36. 25. Solo fistucato. *Vitruv.* 7. 4. *Appianato &c.*

Fistulo p. b. as, &c. *Esser tutto forato, ò bucherato, ò spugnoso. n. ass.* Inferior bibula, & pumicis fistulans vice. *Plin.* 18. 11. Venæ fistulatæ, & commeabiles. *Arnob.* 2. Æra fistulata. *Sidon. l.* 9. *car. ep.* 13.

Flabello, as, &c. *Soffiare, cacciar col fiato. n. ass.* Quum in affectationem flabellatur. *Tertul. de Pal. c.* 4.

Flacceo, es, flaccui, s. s. *Esser fiacco, ò languido: languire, infiacchirsi. n. ass.* Iam flaccet fortitudo. *Afran.* Flaccet lorum. *Lucil.* An sceptra iam flaccent? *Azzio ap. Non.* 2. Flaccente sententià. *Claud. Mamert.* 1. 3.

Flaccesco, is, flaccui, s. s. *Divenir fiacco, indebolirsi, infievolire: overo marcirsi, appassirsi. n. ass.* Sterquilinium, quum flaccuit, melius est. *Var.* Paucis horis, dum flaccescat, in sole habeto. *Col. l.* 3. Flaccescunt fluctus, cadente vento. *Pacuv. Al.* Conflaccescunt. Flaccescebat oratio. *Cic. cl. Or. Languiva &c.*

Flagello, as, &c. *Flagellare, sferzare, staffilare, frustare, batter con la sferza*. 1. *a.* Flagellare servum, *vel* reum. *Suet.* Serpentis, & imæ parte flagellari, gemuit (arbor) sua robora caudæ. *Ovid. Met.* 3. 2. *Querelossi si percuotesse &c.* Ventus est flagellatus aër multiformi radiorum iactu. *Plin.*

Il vento, per alcuni, è aere percosso da dissimili raggi di Pianeti. Flagellare messem perticis. *Id.* 18. 30. *Battere il grano co' correggiati per trebbiarlo*. Mollesque flagellent ora comæ. *Marz.* 4. 42. *Battino il volto svolazzando le chiome &c.* At tuacentenis incumbunt tecta columnis, & libertinas arca flagellat opes. *Id.* 5. 13. *Tieni serrati in cassa i tuoi danari*. Pretia non ignoramus alia in aliis locis esse, & mutari, prout navigationes constiterint, aut aliquis prævalens manceps annonam flagellet. *Plin.* 33. 13. *O qualche mercatante faccia carestia, tenendo nascosto il grano per rincarire i prezzi*. Si puteal multâ cautus vibice flagellas. *Pers. Sat.* 4. *Se con rigore esiggi le usure &c.*

Flagito p. b. as, &c. *Dimandare instantemente, richiedere con molta, e grande instanza, overo molto caldamente* (*è più di* postulo, *e di* posco). 1. 4. 6. *a. e l' ut al sub.* Tametsi causa postulat, tamen quia postulat, non flagitat, præteribo. *Cic. p. Quin.* Qui reliquos non desideraret solùm, sed etiam posceret, & flagitaret. *Id. Ver.* Altera pars auxilium implorat, & flagitat. *Id. p. Rab.* Flagito te, *vel* abs te promissum, stipendium &c. *Cic. e Cef. che l'usò passiv. della quarta*. Consules flagitabantur frumentum ab legionibus. Illi me frumentum flagitabant. *Cic. p. Dom.* Flagitat abs te filium. *Id. Ver.* 6. Flagitas me, ut eloquar. *Plau.* Flagitavi, ut Senatus cogeretur. *Cic. Phil.* Id ille me flagitat. *Id. p. Planc. Egli ciò da me pretende, e richiede*. Faciliùs apparabitis ea, quæ tempus, & necessitas flagitat. *Id. Phil.* Quæ sint ea numina Divûm flagitat. *Virg. En.* 12. *E coll' infin.* Flagitat refici. *Hor.* 2. *Sat.* 4.

2 *Per supplicare, pregare con istanza*. 1. *a.* Nemo quisquam nos flagitat, neque nos quemquam flagitamus. *Plau.* Qui, metuo, nè te forte flagitent: ego autem mandavi, ut rogarent. *Cic. Fam.* 9.

3 *Per accusare, querelare, diffamare*. 1. *a.* Admonitum te, non flagitatum venimus. *Cic. de Or.* Si tu non dabis, clamore magno, & multùm flagitabere. *Plau.* Peculatorem flagitari, jussit. *Tac. hist.* 1. 53. Nudatum, supinatumque juvenem execrandis uredinibus flagitabant. *Apul. l.* 8. *Stupravano &c.* Flagitatus *part. pass.* Inter cutem flagitatos, dicebant antiqui, mares, qui stuprum passi aliquando essent. *Fest. Pomp.* Intercutibus stupris flagitatus. *Cato. ap. Scalig. Infamato &c.*

Flagro, as, &c. *Ardere, avvampare, bruciarsi, esser infocato*. *n. ass.* ò 5. *n.* Flagrat domus. *Cic.* Fæx vini siccata recipit ignes, ac sine alimento per se flagrat. *Plin.* 14. *c.* 20. Flagrare amore, desiderio, cupiditate, studio, ardore, odio rei alicujus. *Cic. Ovid. Plin.* Flagra re flammâ amoris turpissimi. *Cic.* Flagrat amor prædæ. *Claud.* Flagrât ille odio publico. *Cic. de Or. Egli è odiato da tutti*. Rumore malo, *vel* infamiâ. *Hor. e Cic. Att. Hà cattiva fama*. Flagrat amentiâ. *Cic. p. Clu. E' matto spacciato*. Inopiâ. *Sall. E' un pezzente*. Invidiâ. *Cic. p. Cluen. E' mal veduto*. Gratiâ. *Tacit. l.* 11. *E' ben voluto*. Flagrant convivia stupris, & flagitiis. *Cic. Ver.* 6. Flagrant apud illum vitia libidinis. *Id. p. Cel. Ardè colui di fiamme impudiche*. Flagrant in illum odia civium. *Id. Phil. Egli è odiato da tutta la città*, Intestino illi flagrant odio inter se: *vel* mutuo fla-

flagrant odio. *Liv. e Plin. Si odiano l'uno, l'altro. &c.* Diverſum cujuſq; ſtudium ex ætate flagrat. *Sall. Ciaſcuno ſecondo l'età è acceſo da varie voglie, ed appetiti*. Flagrans *part. pref.* Noctu flagrantes onerarias, quas milites incenderant, videbatis. *Cic. Div.* 1. Non vidit bello flagrantem Italiam. *Id. de Or.* Os flagrantis mulieris. *Id. de Ar.* Sidereo flagrans clypeo. *Virg. En.* 12. *Riſplendente &c. E compar.* Flagrantior æquo non debet eſſe dolor viri. *Juven.* 13. *E ſuperl.* Quibus (ſtudiis) te incendi, quamquam flagrantiſſimum, acceperam. *Cic. de Fat.* Flagrantiſſimo æſtu. *Liv.* 44. 36. Flagraturus *part. fut.* Totam Italiam flagraturam bello, intelligo. *Cic. Att.* 7. Flagratus *part. paſſ. Arſo, conſumato*. Si nunc, Catilina, videres flagrati Imperii cineres. *Flam. ep.* 9. *ſelect. Cato.*

2 *Per ardere, infiammare, infocare*. 4. *n.* Aſcanius miſeram patri flagrabat Eliſam. *Stat. Syl.* 5. *Aſcanio il fanciullo accendeva Didone nell' amore di Enea ſuo padre*.

3 *Per bramare, aver gran voglia. n. aſſ. e l' infin. appo i poeti*. Flagrant, elidere ſaxis caput abſciſſum. *Claud. Bramano di ſfracellare co' ſaſſi il capo ſpiccato*. Pars viſere flagrant ùnius acta viri. *Stat.*

Flammeſco, is, s. p. *Infiammarſi, accenderſi. n. aſſ.* Flammeſcere Cœlum. *Lucr.* 6.

Flammigero p. b. as, &c. *Fiammeggiare, gittar fiamme. n. aſſ.* Flammigerant oculi. *Mantuan.* Interdiu fumare Ætnam, noctu flammigerare. *Gell.* 17. 10. *Al. leg.* Flammigare.

Flammigo p. b. as, &c. *Lo ſteſſo. n. aſſ. Gell. e Macrob.* V. Flammigero.

Flammo, as, &c. *Infiammare, accendere, infocare*. 1. *a.* Jovis fax flammat nubila. *Val. Flac.* Juvenes facta ad mavortia flammat. *Sil. l.* 1. Omnes exercitus flammaverat arrogantia venientium à Vitellio militum. *Tac. hiſt.* 2. 74. Ignes illi immortalis Dei vivacitate flammantur. *Apul. de mundo*. Flammatus Juppiter. *Cic. Div.* 1. *Con lo ſcettro infocato*. Juventus flammata pudore. *Val. Flac.* 2. Talia flammato ſecum Dea corde volutans. *Virg. En.* 1. Homo flammandus. *Tac. Da eſſer bruciato*.

2 *Per fiammeggiare, gittar fiamme. n. aſſ.* Flammantia lumina torquens. *Virg. Georg.* 3. Flammata toga *pro* flammans. *Marz.* 5. 20.

Flato, as, &c. *Dar ſpeſſo fiato. n. aſſ.* Tibia, calamoque flatantes. *Arnob.* 2.

Flaveo, es, s. p. *Biondeggiare, eſſer biondo, gialleggiare. n. aſſ.* Flavent uvæ, capilli, arenæ Tagi fluminis, *vel* Pactoli, &c. *Col. Virg.* Sed cum maturis flavebit meſſis ariſtis. *Col. l.* 10. Flaventibus jam ſatis meſſis facienda eſt. *Id.* 2. *c.* 21. Arva flaventia. *Virg. En.* 7. Comæ flaventes. *Ib.* 4. Flaventem primâ lanugine malas dum ſequeris Clytium. *Ib.* 10.

Flaveſco, is, s. p. *Divenir biondo, di color d'oro, imbiondire, ingiallare. n. aſſ.* Flaveſcit hordeum. *Cato.* Molli paulatim flaveſcet campus ariſtà. *Virg. Ecl.* 4. O cui virgineo flaveſcere contigit auro! *Marz. l.* 9.

Flecto, is, flexi, flexum. *Piegare, torcere, falcare, volgere*. 1. 6. *a. ò abl. con de, ed acc. con ad, ò in*. Flectuntque ſalignas umbonum crates. *Virg. En.* 7. Omne animal membra, quò vult flectit, & contorquet, *Cic. Div.* 1. Flectere vela. *Virg. En.* Viam velis. *Ib.* 5. Ratem, currum de

foro

foro in Capitolium. *Ovid. e Cic.* Curſum ad aliquem, *vel* in dexteram, *aut* lævam. *Liv. e Ovid.* Flectere iter. *Virg. En.* 7. Iter ad portum. *Liv. Avviarſi al porto*. Ad Brundusium flexit iter. *Id. l.* 5. Leucatem flectere, moleſtum videbatur. *Cic. Att.* 5. i. iter ad Leucatem. Qui navigant, in flectendis promontoriis &c. *Cic. Div.* 2. *Nel voltare, ò coſteggiare &c.* Ut eam (viam) flectas, te rogo. *Id. Att.* 11. *Che la ſcanſi &c.* Flectere equos. *Virg. En.* 1. *Guidare &c.* Pampineis victor juga flectit habenis. *Ib.* 8. Flectere genua. *Ovid. Ginocchiarſi*. Huc geminas huc flecte acies. *Virg. En.* 6. *Volgi quà lo ſguardo &c.* Dies in veſperam flectitur. *Tac. An.* 1. 16. *Si fà ſera, e s'imbruna il Cielo*. Flector in anguem. *Ovid. Mi torco in ſerpe, i. mi cambio*. Flectere aliquem, *vel* ejus animum oratione, precibus, lacrymis, minis. *Cic. Prop. Piegar uno, indurlo al ſuo volere con parole, ò prieghi &c.* Cunctantem flectere ſermo cœperat. *Virg. En.* 12. Ut eam (plebem) non modò virtute flecteret &c. *Cic. p. Mil.* Si te oratio Luculli flexit. *Id. Ac.* 4. Quibus ego ita flectebar animo &c. *Id. pro Syll.* Flectere animum ſuum. *Ter.* Mentem. *Sen. Trag. Accommodarſi, laſciarſi perſuadere*. Animum ſuum, *vel* alterius à vero. *Liv. Diſcoſtarſi dal vero, ò diſtorre alcuno dalla verità*. Gaditani ab omni ſtudio, ſenſuque Pœnorum mentes ſuas ad noſtrum Imperium, nomenque flexerunt. *Cic. p. C. B.* Muſſat rex Latinus, quæ ſe ad foedera flectat. *Virg. En.* 12. *A qual lega debba appigliarſi*. Flectere ad conſilii oblata caſu. *Liv. Servirſi dell'occaſione*. Flectere fata. *Virg. En.* 6. *Mutare i deſtini*. Niſi Dii immortales ſuo numine propè fata ipſa flexiſſent. *Cic. Cat.* 3. Flectere carmen. *Sen. Trag. Cantare*. Ducere multimodis voces, & flectere cantus &c. *Lucr. l.* 5.

2 *Si trova pur n. aſſ.* Flexit in Capitolium. *Suet.* Paulatim flexit in ambitionem. *Tac.* Lævo flectentes limite cernunt. *Virg. En.* 9. A veneratione Auguſti orſus, flexit ad victorias Tiberii. *Suet. Fattoſi à ragionar della riverenza di Auguſto, ſcorſe poi à narrare le vittorie di Tiberio*. Flexus *partic. paſſ.* Arcus flexus. *Virg. En.* 5. Animus flexus. *Cat.* Fracti, flexique motus. *Cic. Fin.* Flexus ſonus. *Id. de Or.* 3. Flexum genu ſubmittere. *Ovid. Met.* 4. Os in mæſtitiam flexum. *Tac. An.* 3. 16. Vocabulum de græco flexum. *Gell.* 4. 3. *Derivato &c.*

Fleo, es, evi, etum. *Piagnere, lagrimare. n. aſſ. ed abl. con de, ò l' infin. ò* 1. *a.* Lapides mehercule omnes flere, ac lamentari, coegiſſet. *Cic. de Or.* Flent mœſti, muſſantque Patres. *Virg. En.* 11. Illa flet noctem. *Id. Georg.* 4. Flendo delicuit. *Ovid. Met.* Flere parciùs, *vel* effuſiùs. *Curt. Piangere ſcarſamente, ò dirottamente*. Flere aliquem, ejus mortem, *aut* funus. *Plau.* Æneæ fleviſſem ſæpè laborem. *Virg. En.* 8. Amiſſum Anchiſen flebant. *Ib.* 5. Fleque meos caſus, eſt quædam flere voluptas. *Ovid. Triſt.* 4. Non patitur miſeri funera flere viri. *Id. in Ibin.* Flebat uterque non de ſuo ſupplicio, ſed pater de filii morte, de patris filius. *Cic. Ver.* 3. Vir, *ſeu* caſus fleri dignus, *poet. Claud.* Pater eſt, qui fletur. *Stat.* 3. *Syl. E imperſ. paſſ.* Fletur. *Ter. Andr.* 1. 1. Longo ævo flebitur. *Sil. l.* 5. *E con l'infin.* Phyllida amo ante alias, nàm me diſcedere

dere, flevit. *Virg. Ecl.* 3. Non flebo, in cineres arcem sedisse paternos? *Prop.* Qui me commòrit, flebit. *Hor. Chi m'avrà stuzzicato, si pentirà, n'andrà dolente.*

2 *Per riferire, ò cantare flebilmente, ò con suono flebile.* 1. *a.* Nolo Amphioniæ mœnia flere lyræ. *Prop.* Nil tibi sit rauco Prætoria classica cornu flere. *Id.* [i. flebiliter canere classica] *così 'l Passer.* Ille cavà testudine flevit Amorem. *Hor.* Flens, & Fleturus *partic.* Uxor amans flentem flens acrius ipsa tenebat. *Ovid. Trist.* 1. 3. Flentibus Heliadum ramis dum vipera repit. *Marz.* 4. *Rami de i pioppi che gocciolano.* O caput multa fleturum! *Hor.* Fletus, & Flendus *part. pass.* Hi multum fleti ad Superos. *Virg. En.* 6. Sanguine fleti. *Lucr.* 2. *Intrisi &c. Al.* Pleti. *Apul. usò* Fletus *in attivo*. Fleta mulier. *A. A. l.* 7. i. quæ valde flet. Carnifici fortuna potest mea flenda videri. *Ovid. Trist.* 3. 11. Flesti, flerunt, flesse &c. *pro* flevisti, &c. *Id. e Virg.*

Flexo, as &c. *Piegare, incurvare.* 1. *a.* Eodem modo vineam statuito, alligato, flexatoque. *Cato. R. R. c.* 49.

Fligo, is, ixi, ictum. *Percuotere, battere.* 1. *a.* Ipse se in terram saucius fligit cadens. *Liv. And. ap. Non.* 2. Obvia quum flixere, fit, ut diversa repentè dissiliant. *Lucr. l.* 2. Nec perdolescit, fligi socios morte. *Azzio.*

Flo, as, avi, atum. *Soffiare, spirare, ventare. n. ass. ò* 1. *a.* Ita bellè nobis flavit ab Epiro lenissimus Auster, & mitis. *Cic. Att.* 7. 2. Flare simul, & sorbere haud factu facile. *prov. Plau. Most.* 2. 2. *Non si può bere, e zuffolare; cioè badare à due cose contrarie.* Flare tibiam, *vel* tubam. *Dar fiato &c. onde* Flatur tibia. *Ovid.* Et mihi flata tuba est. *Tib. el.* 6. *l.* 2. Pierià prælia flare tubà. *Marz.* 11. 3. *Comporre poemi.* Anima, quæ flatur. *Var. L. L.* 5. *Aria che si respira &c.* Phrygius lapis flatur follibus, donec rufescat. *Plin. Alla pietra Frigia soffiavisi sù co' mantici &c.* Flatus *partic. pass* Pulvis vento flatus. *Hirt. B. Afr.* 52. *Polvere sollevata dal vento &c.*

2 *Per fondere, foggiare.* 1. *a.* Flata, signataque pecunia. *Gell.* 2. 10. Æris, argenti, *vel* auri flandi præfectus. *Volgar. Maestro di zecca.*

Floccifacio, cifacis p. b. feci p. l. factum. *Far poco, ò niun conto, disprezzare, e si usa anche diviso.* 2. *a.* Nec tamen floccifacio. *Cic. Att.* 13. *ep. ult.* Intellectum est, tres Areopagitas totam Remp. flocci non facere. *Ib.* 4. 15. Qui sis, qui non sis, non facio floccum. *Plau. Trin.* 1. 3.

Floccillo, as, &c. *pro* Floccifacio. 1. *a.* Tu fidem meam floccillas. *Plau. Pseu.* 2. 2. *mà Lamb. e 'l Passer. leg.* Forcillas.

Floccipendo, is, pendi, pensum. *Non fare stima, vilipendere.* 2. *a.* Omnes me mordère clanculum; ego non floccipendere. *Teren. Eun.* 3. 1.

Floreo, es, orui, s. s. *Fiorire, esser in fiore. n. ass.* Floret ager. *Virg. Geor.* 2. Seges, campus, herba. *Ovid.* Hæc arbor una ter floret. *Cic. Div.* Narcisso floreat alnus. *Virg. Ecl.* 8. Florere omnia, fontes scatere. *Cic. Tusc.* 1. Florentes ferulas, & grandia lilia quassans. *Virg. Ecl.* 10.

2 *Per stare in vigore, prosperare, andar felicemente, spiccare, risplendere, esser eminente. n. ass. ed abl. con in, ò puro.* Nihil semper floret: ætas succedit ætati. *Cic. Phil.* 11. Quum satis floruisset adolescens, minor haberi

haberi, est coeptus. *Id. Brut.* Qui illum audiverant, admodum floruerunt. *Id. Ac.* 5. Jure tùm florebat Populi Romani nomen. *Id. Ver.* Florere gratià, auctoritate, & glorià in urbe. *Id. Essere in gran credito, e favorito, ed onorato.* Ætate, & formà. *Liv. Esser nel fior dell' età, e bello.* Memorià, ingenio. *Cic. Fam.* Acumine ingenii, & lepòre dicendi. *Id. Ac.* 5. *Aver felice memoria, bell' ingegno, e grazia nel dire.* Omni genere virtutis. *Id. cl. Or.* Laude bellicà. *de Or.* Eloquentià. *Ib.* 3. Quum florerent Crotoniatæ omnibus copiis. *Id. Inv.* 2. Quibus Itala jam tum floruerit terra alma viris. *Virg. En.* 7. Non solùm pacis, sed etiam victoriæ bonis florebunt. *Liv. Goderanno, ò abbonderanno de' beni &c.* Florent leges sub Cæsare. *Ovid.* Tu inter cæteros florebas. *Cic. p. Q.* Quibus temporibus florere in foro maximè potuit. *Id. Ac.* 2. In sententiis Senatoriis, & in omni actione, atque administratione Reip. floruissemus. *Id. Fam.* 1. Cato in ipsa senectute præ cæteris floruit. *Id. de Am.* Florens *part. pres.* Invidetur præstanti, florentique fortunæ. *Id. de Or.* Ætas florens, ævum florens, anni florentes. *Lucr. e Stat. La giovanezza.* Florens exercitus armis. *Gell. Pomposo nell' armi.* Florentes ære catervas. *Virg. En.* 7. Florentia lumina flammis. *Lucr. l.* 4. *Risplendenti &c.* M. Brutum florentem ætate, opibus, honoribus, ingenio, liberis, propinquis, amicis. *Cic. Fam.* 2. *E compar.* Quæ mihi florentiora visa sunt. *Id. Att.* 16. Modus autem nullus est florentior. *Id. de Or. E superl.* Majores nostri ex minima, tenuissimaque Rep., maximam, & florentissimam nobis reliquerunt. *Id. pro S. R.*

Floresco, is, orui, s. s. *Infiorarsi, fioreggiare, fiorire, divenir fiorito. n. assol.* Florescit arbor, vinea, pratum, rosa. *Col. Var.* Pulejum aridum florescere dicitur ipso brumali die. *Cic. Div.* 2. Multumque venti ad florescendum, & ad bonitatem vini conferunt. *Col.* 5.

2 *Per crescere, avanzarsi, aumentarsi. n. ass. od acc. con ad.* Hæc tua justitia, & lenitas animi florescet quotidiè magis. *Cic. p. Marc.* Florescit tandem hic tuus adolescens, firmatà jam stirpe virtutis. *Id. p. Cel. Và pur avanzandosi questo tuo giovanetto, radicatasi già la virtù.* Sulpitio ad summam gloriam eloquentiæ florescenti, ferro vita erepta est. *Id. de Or.* Hortentio florescente, Crassus est mortuus. *Id. cl. Or.*

Fluctuo, as, &c. *Ondeggiare, esser in tempesta: ò barcollare, esser agitato dall' onde. n. ass. ed abl. con in.* Validè fluctuat mare. *Plau.* Nunc nunc fluctuat ira intus. *Virg. En.* 12. Quadriremémque in salo fluctuantem reliquerat. *Id. Verr.* 7. *Barcollante &c.* Fluctuat seges leni Zephyro. *Sen. Trag. Ondeggia la biada &c.* Fluctuat omnis ære renidenti tellus. *Virg. Georg.* 2. *Riverbera allo splendore &c.*

2 *Per essere sbattuto, ed agitato; esser incerto, star dubbioso, e perplesso, fluttuare. n. ass.* Magno curarum fluctuat æstu. *Virg. En.* 8. Curarum fluctuat undis. *Cat.* Ille animo. *Liv.* 33. Animo nunc huc, nunc fluctuat il luc. *Virg. En.* 10. Fluctuat ejus animus. *Plau. Non sà à che risolversi.* Salo mentis ad omnes cogitationum æstus fluctuare. *Apul. de Deo Socr.* Tota res etiam nunc fluctuat. *Id. Att.* 2. *E ancora incerta.* Fluctuat

 acies

acies pavore. *Curt. Vacilla per tema &c.* Genus orationis fluctuans, & dissolutum. *Cic. Att.* 1.

3 *Per galleggiare, stare à galla, andar sopr' acqua. n. ass.* Lapis è Scyro integer fluctuat, comminutus mergitur. *Plin.* 36. 17. Mare commune est fluctuantibus. *Cic. p.S.R.* Fluctat *pro* fluctuat. *Lucr.* 3. V. Fluto.

Fluctuor, aris, atus. *Lo stesso. d. ass.* Fluctuari animo Rex, & modò suum, modò Parmenionis consilium expendere. *Curt.* 4. 12. Fluctuantur incerti animi. *Liv.* Lignum in longitudinem fluctuatur. *Plin. Il legno galleggia per la sua lunghezza*. Fluctuatur cor, ut mare fervens. *Sen. Trag.* Fluctuans sententia. *Cic. Ac.* 1. (i. dubia). Comæ fluctuantes. *Gell.* Turba confluentis, & fluctuantis populi. *Id.* Fluctuatus *partic. pret. dep. Avendo ondeggiato, ò vacillato*. Delos diu fluctuata. *Plin. L'isola di Delo avendo lungo tempo ondeggiato*. Delphin sopitus, fluctuatusque, similis exanimi. *Id. Il Delfino addormentato, e ito à galla, quasi che morto &c.*

Fluido, as &c. *Render fluido.* 1. *a.* Liquore fluidantur *Cel. Aur. Tard.* 5. 12.

Fluo, is, uxi, uxum. *Scorrere, ò correre in giù, scolare, stillare, grondare. n. ass. ed abl. con ex, ò de, ò ab, ed acc. con in, ò per, ò* 5. *n.* Quæ naturà fluunt ut aqua &c. *Cic. Nat.* Flumina in contrarias partes fluxerunt. *Id. Div.* 1. Qui per Assyriorum agros fluit. *Id. Ver.* 6. Membra fluunt sudore. *Liv.* Sanie, taboque fluentes. *Virg. En.* 8. Fluvius sanguine fluxit. *Cic. Div.* Sudor fluit undique rivis. *Virg. En.* 5. Fluunt oculi. *Sen.* Lacrymæ. *Ovid.* Leni fluit agmine Tibris. *Virg. En.* 2. *Scorre &c.* Fluit sudor è membris. *Liv.* Sanguis è pectore. *Ovid.* Fluit sanguine pectus. *Id.* Fluit æs rivis. *Virg. En.* 8. *Si fonde &c.* Quæ non fluerent fornacibus æra effigiem ductura tuam? *Claud. pan.* 2. *Stil.* Jam senior, madidàque fluens in veste. *Virg. En.* 5. *Grondante &c.* Fluit aër ex ea Cœli regione. *Gell.* Tarda mihi fluunt tempora. *Hor.* Ex Nestoris lingua melle dulcior fluebat oratio. *Cic. de Sen. Nestore avea un dire più dolce del mele*. Fluunt arma de manibus. *Id. Phil. Le armi gli cadono dalle mani*. Ad terramque fluit devexo pondere cervix. *Virg. Georg.* 3. *Cade &c.* Ad terram non sponte fluens. *Id. En.* 11. Res mihi è sententia fluxit. *Sen. La cosa m' è ita bene.* In rebus prosperis, & ad voluntatem nostram fluentibus. *Cic. Off.* 1. Videamus, quorsum fluant ejus consilia. *Id. Fam.* 6. Rationes. *Id. Att.* 9. *Dove vadano à battere i suoi disegni*. Quum flueret (Lucilius) lutulentus. *Hor.* 1. *Sat.* 4. *Scrivendo bassamente &c.* Gallus pictus ejectà linguà, buccis fluentibus. *Cic. de Or.*

2 *Per diffondersi, dilatarsi, allungarsi, ò crescer soverchio, abbondare. n. ass. ò* 5. *n.* Ramos compesce fluentes. *Virg. Georg.* 2. Nè fluat, & vagetur oratio. *Cic. de Or. Non si diffonda più del dovere*. Pythagoræ autem disciplina longè, latèque fluxit. *Id. Tusc.* 1. Multum sermonem de libris nostris fluxisse, video. *Id. Nat. Essersi molto parlato*. Capilli intonsi fluunt è capite, *vel* per collum. *Tib.* Vestis fluens. *Prop.* 3. *Veste larga, e sciolta*. Nodoque sinus collecta fluentes. *Virg. En.* 1. Movet arte latus, tunicisque fluentibus auras excipit. *Ovid. Art.* 3. Fluere mollitià. *Cic. Tusc.* 4. *Ammorbidarsi nelle delizie*. Facetiis. *Plau. Mil.* 4. 9.

Dir molti scherzi. Luxu omnia fluere. *Curt.* 10. 3. *Abbondare di lusso*: Multoque fluentes Baccho vites, *Virg. Georg.* 2. *Copiose di &c.* Atque auro (Italia) plurima fluxit. *Id. ib. Abbondò &c.*

3 *Per nascere, derivare, discendere. n. ass. od abl, con à, ab, è ex.* Nè illud quidem est, hæc unde fluxerunt. *Cic. Nat.* Ab isto capite fluere, necesse est, omnem rationem bonorum &c. *Id. Fin.* Multaque è Luna manant, & fluunt. *Id. Nat.* Omnia ex eodem fonte fluxerunt. *Ib.* A Cotta, & Sulpicio hæc omnis fluxit oratio. *Id. cl. Or.* Ab hac gente fluxerunt plures Populi. *Lattan.*

4 *Per mancare, svanire, venir meno*. Cætera fluere, labi, nec diutiùs esse uno, & eodem statu. *Cic. de Or.* Quæ delapsa, jam fluxerunt. *Id. p. Marc.* Ex illo fluere spes Danaûm. *Virg. En.* 2. Fluunt corpora Gallorum longiore pugnà. *Liv.* Fluxus *partic.* In finum maritus imber fluxus (i. lapsus). *Cat. in pervigil. Vener, così corresse Giusto Lipsio, e 'l conferma col testo di Lucano, che disse*. Æther defluxus in Austrum: *mà l'uno, e l'altro testo è sospetto*. Fontanos latices de corporibus humanis fluxos. *Apul. A. A.* 2. Fluxa virorum velamenta vides. *Lucan.* 8. *Vesti disciolte, onde* Fluxus *nome addiett.* Divitiarum, & formæ gloria fluxa, & fragilis habetur. *Sall. Catil. Transitoria*. Fides fluxa. *Id. Jug. Fedeltà dubbiosa*. Fluxior *compar.* Diusus animi fluxioris, remissiorisque vitæ erat. *Suet. Tib.* 52. Fluxurus *part. fut. Col.*

Fluito p. b. as, &c. *Scorrere di continuo, ò spesso, over ondeggiare. n. ass.* Fusile per rictus aurum fluitare, videres. *Ovid. Met.* 11. Quum fluitantem alveum, in quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset. *Liv.* 1. Fluitantem errare, sensit, ratem. *Virg. En.* 5. Fluitant vela ventis. *Sen.* Reip. navis fluitans in alto tempestatibus &c. *Cic. p. Sest.* Fluitans vestis. *Tac.* Amictus fluitans. *Cat. Manto ondeggiante*. Non tranquillum, & quietum, sed agitatum, & fluitans. *Cic. de Univ.*

2 *Per galleggiare, notar sopr' acqua, stare à fior d'acqua, guizzare. n. ass.* Pisces alii fluitant, innatantque, alii ad saxa inhærent. *Cic. Nat.* Exanimes (anguillæ) piscium solæ fluitant. *Plin.* 9. 21. In lacu Apuscidamo omnia fluitant, nihil mergitur. *Id.* 31. 2. Transtra fluitantia. *Virg. En.* 10.

3 *Per vacillare, crollare, titubare. n. ass.* Creditur Cæcinnæ fides fluitasse. *Tac. hist.* 2. 93. Neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ. *Hor.* 1. *ep.* 18. *Non sia incerto della durazione della vita*. Animi incerto fluitans errore vagaris. *Lucr.* 3. *Dubbioso &c.*

Fluto, as &c. *pro* Fluito. *Ondeggiare. n. ass.* Namque movetur aqua, & tantillo momine flutat. *Lucr. l.* 3. *Al. leg.* Fluctat.

Focillo, as, &c. *Riscaldare, ristorare, ricreare, confortare, fomentare. 1. a.* Focillare corpus, membra cibo, igne &c. *Ovid. Plin. jun.* Pudet me sic tecum loqui, & tàm levibus remediis te focillare. *Sen. ep.* 13. M. Antonii societatem semper dubiam, & incertam, variisque reconciliationibus malè focillatam abrupit. *Suet. Aug.* 17.

Focillor, aris, atus. *Lo stesso. 3. d.* Sed suum quisque diversi commodum focillantur. *Var. de vit. P. R. ap. Non.* 7. *è antico.* Fo-

Focilo p. b. as, &c. *in vece di* focillo. Sed miserum parvâ stipe focilat, ut pudibundos &c. *Aut. paneg. ad Pis. ap. Ovid. Scalig. leg.* Munerat.

Foculo p. b. as, &c. *Riscaldare al camino. Vitruv. ap. Non. cap.* 1. *n.* 31.

Fodico p. b. as, &c. *Punzecchiare, pungere leggermente, stimolare.* 1. 3. *a.* Emamus, qui fodicet latus. *Hor.* 1. *ep.* 6. *Al.* Fodiat.

2 *Per affannare, affliggere, pungere.* 1. 3. *a.* Eadem (verba) in usu, atque ubi periculum facias, aculeata sunt, animum fodicant &c. *Plau. Bac.* 1. 1. Non est enim in nostra potestate, fodicantibus iis rebus, quas malas esse, opinamur, dissimulatio, vel oblivio. *Cic. Tusc.* 3.

Fodio, is, fodi, fossum. *Cavare, ò scavare, zappare. n. ass. ò* 4. *n.* Fodere, aut arare. *Cic. Fin.* Respondit conjector, aurum defossum esse sub lecto: fodit, invenit auri aliquantum. *Id. Div.* Primus humum fodito. *Virg. Georg.* 2. Dura lacertosi fodiebant arva coloni. *Ovid. Met.* 11. Fodère cubilia talpæ. *Id. ib.* 1. Argentum etiam incolæ fodiunt. *Liv.* 8. Miserum est opus, fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. *Plau. Most.* 2. 1. Nostro illum puteum periculo, & ferramentis fodimus. *Id. Rud.*

2 *Per pungere, ò ferire, forare, pertugiare.* 1. 3. *a.* Fodere latus. *Hor.* V. Fodico 1. Num expectas, dum te stimulis fodiam? *Cic. Phil.* Noli fodere. *Ter. Hec.* 3. 5. Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. *Virg. En.* 6. Pungit dolor, vel fodit sanè. *Cic. Tusc.* Cor stimulo foditur. *Plau.* Fodere guttura cultro. *Ovid. Scannare.* Vel domini jugulum foderat ense nocens. *Marz. de spect.* 7. Fodere pectus hastâ, *vel* cuspide. *Hor.* Oculos alicui. *Plau. Cavar gli occhi.* Quid fodis immeritis Phineu sua lumina natis? *Ovid. Art.* 1. *Si trova anche usato come verbo della* 4. *conjug.* Runcari, & adhuc fodiri possunt. *Col.* 11. 2. Fodens *part. pres. pro* Fodiens. Illyrici restant sicis, sibynisque fodentes. *Enn. ap. Fest.*

Fodo, as, &c. *pro* Fodio. *Plau. Capt.* 3. 5. *Fest. è antico.*

Fœcundito p. b. as, &c. *pro* Fœcundo. *Fabret. iscriz. ant.* 169.

Fœcundo, as, &c. *Fecondare, far fertile, ò abbondante.* 1. *a.* Et viridem Ægyptum nigrâ fœcundat arenâ (*sup.* Nilus). *Virg. Georg.* 4.

Fœdero p. b. as, &c. *Collegare, far lega.* 1. *a.* Quum fœderaretur concordia. *Ammian.* 31. 12. Fœderatâ pace. *Id.* 25. 24. Fœderatæ Civitates. *Cic. Ver.* Fœderatus, atque pacatus. *Id. ibid.*

Fœdo, as, &c. *Bruttare, macchiare, lordare, contaminare, intridere, insanguinare, ò disonorare.* 1. *a.* Contactuque omnia fœdant immundo. *Virg. En.* 3. Fœdare crines pulvere. *Ovid. Trist.* 1. 3. In pulvere. *Virg. En.* 12. Ignes sanguine. *Ib.* 2. Patrios fœdasti funere vultus. *Ibid.* Fœdare aliquem appellatione spurcâ, *seu* spurcis titulis. *Cato. Disonorare alcuno, tacciandolo con brutti nomi.* Gloriam, & famam majorum. *Plaut.* Romam fœdavit adventus tuus. *Cic. in Pis.* Qui togatum domestici belli extinctorem nefario scelere fœdavit. *Id. Arus.* Sacella summâ turpitudine fœdata. *Id. ibid.*

2 *Per lacerare, rompere, guastare.* 1. *a.* Unguibus ora soror fœdans, & pectora pugnis. *Virg. En.* 4. Obscoenas pelagi ferro fœdare volucres. *Ib.* 3. *Ferire &c.* Impulerat ferro Argolicas fœdare latebras. *Ib.* 2. Fœdare

dare rem patriam. *Plau. Dissipar la roba*. Plures rimæ fœdavere tectorium. *Plin. L'intonico hà fatto molte crepature*. Fœdati agri, terror injectus urbi est. *Liv. 3. Devastati &c.* Fœdata brachia tabo. *Ovid. Met. 14. Marciti &c.* Fœdatique ora Galesi. *Virg. En. 7.*

Fœmino p. b. as, &c. *Effeminare. 1. a. Cel. Aur. Tard. 4.*

Fœnero p. b. as, &c. *Dare, ò prestare ad usura, ad interesse, usureggiare. 1. 3. a.* Fœnerare pecuniam suam, *vel* alterius. *Paul. Jurisc.* Liberales sumus, non ut gratiam exigamus, neque enim beneficium fœneramus. *Cic. de Am. Non facciamo un beneficio, per riceverne uno maggiore. Al.* Fœneramur. Arca Minervæ omnes foenerat una Deos. *Marz. l. 1. Al.* Cunctis fœnerat vna Deis, *come Scalig. Il mestier solo de gli Avvocati reca guadagno*. Fœnerat sol lumen suum cæteris sideribus. *Plin. 2. 6. Il Sole presta il suo lume all'altre stelle*. Illi mutuis vulneribus concurrerunt, & mortes fœneraverunt. *Sen. Essi ferironsi l'un l'altro, e procacciaronsi la morte*. Beneficia non sunt fœneranda. *Id.* Dimissiones libertorum ad fœnerandas, diripiendasque provincias. *Cic. Parad. Ad aggravarle con usure &c.*

2 *Per render con usura, ò con vantaggio. 3. a.* Metuisti, nè non tibi istuc fœneraret? *Ter. Adel. 2. 2. Non ti fruttasse d'avvantaggio &c.* Beneficium istud fœneratum tibi pulchrè dices. *Id. Phor. 3. 2. Esserti stato ricompensato bene cotesto beneficio*.

Foeneror, aris, atus. *Dare ad usura &c. 3. 4. dep.* Idem pecunias istius grandes suo nomine foenerabatur. *Cic. Ver. 2.* Foenerari pecuniam, unciario, *vel* singulis unciis. *Prestare à uno per cento*. Sextantibus. *A due per cento*; quadrantibus, *vel* triuncio, *à trè*; trientibus, *vel* trientario, *à quattro*; quincuncibus, semissibus, septuncibus, bessibus: *à cinque, à sei, à sette, à otto*. Dodrantibus, *vel* novuncio, *à nove*: dextantibus, *à diece*: deuncibus, *à undici*: centesimis, *à dodici*: (*il che disse Livio*. Centuplo foenore collocare pecuniam. *La centesima usura era di dodici per cento; e così chiamavasi, perche doppo cento mesi, pareggiava il capitale*). Binis septuncibus, *à quattordici*: binis bessibus, *à sedici &c. Liv. & Al.* Pecuniam binis centesimis foeneratus est. *Cic. Ver. à 24. per 100.*

2 *Per prendere, ò pigliar à usura, à interesse. 6. d.* Potestatem habeat vendere cohæredi suo, & foenerari ab eo. *Dig. l. 31.*

Foeteo, es, s. p. *Puzzare, putire. n. ass. ò 3. n.* Foetère multo Myrtale solet vino. *Marz. 5. ep. 4.* An foetet anima uxori tuæ? *Plau. Asin. 5. 2. Gli puzza il fiato?* Foetet mihi tuus sermo. *Id. Il tuo ragionare m'è nojoso &c.*

Foetido, as, &c. *Appuzzare, far puzzolente. 1. a.* Jejunitatis plenus animam foetidat. *Plau. Mer. 3. 3. secondo Vittorio c. 2. mà il Lamb. leg.* Jam plenus ætatis, animàq; foetidà, *v. Not. Dalecamp. in lib. 11. Plin. c. 53.*

Foetifico p. b. as, &c. *Far figliuoli, figliare. n. ass.* Accipitres totius Massiliæ, humi foetificant. *Plin. 10. 8.* Pisces in Ponto. *Id.* Quum foetificavere, fluxos habent succos. *Id. 9. 38. L'usò anche Solin. c. 22.*

Foeto, as, &c. *Lo stesso. n. ass.* Nec sæpius foetant. *Col. 8. 8.* In servitute non foetant. *Id. ibid. 12.*

Follico p. b. as, &c. *Soffiar co i mantici, ò col naso, anelare, ansare. n. assol.* Follicantes nares languidas. *Apul. Met. 9.*

2 Per

2 *Per gonfiarsi come pallone, ò mantice. n. ass.* Laxæ manicæ, caligæ follicantes. *Hieron. ad Eustoch. Brache gonfie alla Tedesca.*

Fomento, as, &c. *Fomentare, applicar fomenti.* 1. *a.* Caput oleo fomentare. *Cel. Aur. Acut.* 1. Caput fomentando vaporare. *Veget.* 2. 8.

Foramino p. b. as, &c. *Pertugiare.* 1. *a.* Foraminatus paries. *Sidon.* 2. 2.

For, faris, V. Faris.

Forcillo, as, &c. *Depravare.* 1. *a.* Tu fidem meam forcillas. *Plaut. Verbo dubbio.* V. Floccillo.

Forem, es, et, *& plur.* forent: *lo stesso che* essem, es, et &c. Quàm verè de eo foret judicatum. *Nip. Lysandr.* 3. Vellem, ut hæc, quæ scribo, vana forent. *Sall. Jug.* Mihi dubium non erat, quin ille jam, jamque foret in Apulia. *Cic. Att.* 8. Hoc modo viator benè vestitus, causa foret, cur à grassatore spoliaretur. *Id. de Fat.*

Forio, is, ivi, itum p. l. *Andar liquido. n. ass. Un Interpr. ant. di Gioven. Sat.* 3.

Formico p. l. as, &c. *Formicolare. n. ass.* In sole, donec formicet cutis, tolerandæ sunt. *Plin.* 30. 13. Venarum inæquali, aut formicante percussu. *Id.* 7. 51.

Formido p. l. as, &c. *Temer forte, ò fortemente, aver gran paura.* 1. *a. ò 'l nè al sub. ò l' infin.* Formido morbum, mortem. *Plau.* Iracundiam alicujus. *Cic. Att.* 8. *ep. ult.* Formido herum nimis malè. *Plaut.* Verbera succincti formidavere Luperci. *Stat.* 5. *Syl.* Unus inventus est, qui id auderet, quod omnium fugisset, & formidasset audacia, *Cic. Phil.* 2. Neque priùs formidare desinam, quàm &c. *Id. Fam.* Intus paveo, formido foris. *Plau. Cist.* 4. 2. Meus formidat animus, illum huc non redire. *Id.* Malè formido, nè vapulem. *Id. Temo forte d' esser frustato, ò bastonato.* Fac meà fide, si isti formidas credere. *Id. Pseud.* 1. 3. Cervi formidantes [i. timidi]. *Ovid.* Formidata Parthis Roma. *Hor. ep. l.* 2. Nautis formidatus Apollo. *Virg. En.* 3. Quò etiam satietas formidanda est magis. *Cic. Or.*

2 *Tal volta è della* 3. *n.* Fòrmido mihi. *Plau. Amph. Temo non m' intervenga male.* Formidat auro senex. *Id. Teme il vecchio, non gli si rubi l' oro.*

Formo, as, &c. *Formare, figurare.* 1. *a. ed abl. con in, ò acc. con in, ò ad.* Quò majus est animal, tantò diutiùs formatur in utero. *Plin.* Utcumq; temperatus sit aër, ità pueros orientes animari, atque formari. *Cic. Div.* Atomi formare, figurare, animare non possunt. *Id. Nat.* Ignem, qui moveat terram, quæ ab eo formetur. *Id. Ac.* 4. Formare signum, *seu* statuam è marmore. *Ovid. Met.* Comam in gradus. *Id.* Lignum in figuram, habitumque muliebrem. *Cic. Ver.* Characterem ad exemplum alterius. *Sen.* Corpora ad flexus quosdam membrorum. *Quint.* Formabat in Ida Enæas classem. *Virg. En.* 9. *Fabbricava &c.* Verba sicuti mollissimam ceram formamus, & fingimus. *Cic. de Or.* Verba rectè formare. *Quint.* 1. 12. *Proferire distintamente &c.* Epistolas, orationesque, & edicta alieno formabat ingenio. *Suet. Domit.* 20. *Servivasi dell' altrui opera, in comporre.* Si audes personam formare novam. *Hor. Art. Se vuoi introdurre nella scena un nuovo personaggio &c.* Formare gaudia mente. *Ovid. Am.* 3. 6.

Am. 3.6. *Immaginarsi &c.* Formatus *part. pass.* Quæ nunquam vidimus, ea tamen formata in animo habemus. *Cic. de Div.* Herba formata in offam. *Col.* 6. 25. Formata in animis nostris Dei notio. *Cic. Nat. Impresso &c.* Et modò formatis operitur fructibus arbor. *Ovid. Fast.* 1. *Non per anche maturi &c. Così* Libellus formatus. *Plin. lib.* 7. *ep.* 12. *Libro già finito, mà non ripulito*. Exercitatione, ac stylo formanda nobis oratio est. *Cic.* 3. *de Or.* Capuæ, imaginis formandæ causà, Duumviratum gerebat &c. *Id. pro Sest. Per adattare al suo sembiante le fattezze d'antico Filosofo &c.*

2 *Per ammaestrare, instruire*, 1. *a. ed acc. con ad, ò in*. Formare puerum ad exemplum patris. *Sen.* Ignarum dictis. *Ovid. Met.* 3. Quid morem juventutis, quam principaliter formas? *Plin. paneg.* Formare juventutem, *seu* militem ab effusa licentia ad militarem disciplinam. *Liv. Avvezzare, e ridurre alla disciplina militare una gioventù licenziosa*. Vitulos ad studium, atque usum agrestem. *Virg. Georg.* 3. *Ammaestrare all' esercizio di coltivare i campi*. Se in mores alterius, *vel* aliquem in suos mores. *Liv. Accommodarsi, od imitare i costumi altrui: over ammaestrar altri al suo stile*. Animos judicum in eum habitum, quem volumus. *Quint. Disporre gli animi de' giudici à quello stato che vogliamo*. Formata manus. *Id. Mano regolata nel gestire*. Teneræ mentes formandæ studiis. *Hor.* 2. *od.* 25.

Fornico p. b. as, &c. *Far in volta, formare ad arco, od à cupola*. 1. *a.* Populus contra omnia inferiora panditur, palma è contrario fornicatur [i. sursum]. *Plin. l.* 16. 42. *La palma, gravata dal peso, si piega in sù*. Parietem directum ad communem parietem adjungere, vel solidum, vel fornicatum. *Cic. Top.* Fornicato ambitu. *Plin.* 12. 5.

Fornicor, aris, atus. *Usar con meretrice. d. ass. Passer. Verb. Eccles.*

Foro, as, &c. *Forare, pertugiare*. 1. *a.* Forare aurem. *Macrob. Satur.* 7. 3. Forabunt te per vias stimulis. *Plau. Most.* 1. 1. Amygdala si parùm ferax erit, foratà arbore, lapidem adigito. *Col.* 5. 9.

Fortesco, is, s. p. *Divenir forte. n. ass.* Fortescunt vires. *Nev. ap. Gell.* 19. 7. *è antico*.

Fortifico p. b. as, &c. *Fortificare, rinforzare*. 1. *a.* Fortifica animum. *Plau. Rincuorati, prendi animo*. Vina sufficientia fortificare. *Cel. Aur. Acut.* 2. 30. *Il testo sopracitato di Plau. è dubbio*.

Fortuno p. l. as, &c. *Felicitare, prosperare*. 1. 3. *a.* Eum honorem tibi Deos fortunare volo. *Cic. Fam.* 15. 7. Tibi patrimonium Dii fortunent. *Id. ibid.* 2. 2. Quamcumque Deus tibi fortunaverit horam. *Hor.* 1. *ep.* 11. Fortunatus exitus illius. *Cic. cl. Or.* Nusquam fortunatiorem, quàm Præneste, fortunam esse. *Id. Div.* Nihil est nobis fortunatius. *Id. Fam.* 2. 14. Fortunatissimo decertare prælio. *Velle.* 2. 12. Deos, ut fortunati sint, precor. *Afran. Propizj &c.*

Fosso, as, &c. *Lo stesso, che* Fodio. 1. *a.* Decretum est fossare corpora telis. *Enn. ap. Var. L. L.* 6.

Foveo, es, fovi, fotum. *Tener caldo, scaldare, ò confortare*. 1. *a.* Fovere filium gremio. *Virg.* Semianimemque sinu germanam amplexa fovebat. *Id. En.* 4. Fœtus rigentes, apprimendo pectori, fovent &c. *Plin.* 8. *c.* 36.

Fovere vulnus lymphà. *Virg. En.* 12. *Confortare la ferita con acqua calda.* Epulas foculis ferventibus. *Plau.* Senectutem suam in balneis. *Id.*

2 *Per covare, coprire, tenere in seno, od abbracciare.* 1. *a.* Aves fovent ova. *Ovid.* Apes nidos. *Virg. Georg.* 4. Aves pullos fovent pennis, nè frigore lædantur. *Cic. Nat.* Inimicum meum sic in manibus habebant, sic fovebant, sic osculabantur. *Id. Fam.* Fovere aliquid in pectore. *Plau. Bacch.* 4. 10. *Considerare seco stesso &c.*

3 *Per nutrire, ò nodrire, fomentare, caldeggiare, favorire, custodire, conservare, promuovere.* 1. *a.* Fovere pueros lacte suo. *Plau.* Spem inanem. *Virg.* e *Marz.* 9. Foveri spe. *Liv.* Fovere voluntatem alicuius, arma &c. *Id. Ovid.* Famamque fovemus inanem. *Virg. En.* 4. Credula vitam spes fovet. *Tibul.* 2. 7. *Mi conserva in vita &c.* Ego tela dedi, fovique cupidine bella. *Virg. En.* 10. Fovebam dolores meos. *Cic. Att.* 12. 18. Scribis de summo Cæsaris in nos amore; hunc tu fovebis. *Id. Q. Fr.* 3. 1. Mecumque fovebit Romanos rerum dominos. *Virg. En.* 1. *Promoverà &c.* Illum non modo fovit, sed & pecuniam illi dedit &c. *Cic. Att.* 11. Fovere castra. *Vir. En.* 9. *Difendere &c.* Partes Reip. *Tac. hist.* 1. Rem Romanam. *Liv. Proteggere la Rep. &c.* Fovere aliquem in suam gloriam. *Quint.* 1. 1. Fotus *part. pass.* Pulli à matribus exclusi, fotique. *Cic. de Nat.* 2. Honoribus fotum aliquem suscipere. *Arnob. l.* 1. Fovendus *part. fut. pass.* Gubernacula Reip. petas, fovendis hominum sensibus, & deliniendis animis &c.? *Cic. p. Mur.* Hortensius per Pomponium tibi fovendus est. *Id. Q. Fr. Ti è d' uopo servirti di Pomponio Attico per conservare, e riscaldare la benevolenza di Ortensio.*

Fraceo, es, *vel* Fracesco, is, fracui, s. s. *Marcire, corrompersi, putrefarsi: overo frollarsi, infrollirsi. n. ass.* Olea diuturnitate fracescit. *Var.* Ut ibi mediocriter fracescat. *Id. R. R.* 2. Oleum, quod minùs provenit, si congelatur, fracescet. *Col.* 1. 6. Fracebunt, *pro* Displicebunt. *Fest.*

Fræno, as, v. Freno, *perochè così dee scriversi secondo Aldo Manuzio.*

Frageo, es, *vel* Fragesco, is, s. p. *Frangersi, fiaccarsi, indebolirsi. n. assol.* Neque fera hominum pectora fragescunt, donec vim persenserint imperii. *Azzio ap. Non.* 2. Fragescit animus miseriis. *Pacuv. Al.* Fragiscit.

Fragro, as, &c. *Olezare, olire, gettare, ò spirare odore, render odore. n. ass. ò* 4. *n.* Fragrat odor suavis, *vel* gravis. *Val. Fl.* Fragrat vestis, domus odore Assyrio. *Virg. Cat.* Nè gravis hesterno fragres, Fescennia, vino &c. *Marz.* 1. 87. Redolentque thymo fragrantia mella *Virg. En.* 1. Castitatis fragrantissimū incensū in thuribulis cordis adolere. *Sidon.* 8. *ep.* 14.

Frango, is, fregi, fractum. *Spezzare, rompere, fiaccare, frangere, sfracellare, fare in pezzi.* 1. 3. *a. ed acc. con in.* Frangere ovum. *Cic. Nat.* Fores, glebas, cornua. *Plau. Ovid.* Ollas in caput alterius. *Plau.* Thus in micas. *Plin.* Aliquid ad saxum. *Virg. En.* 3. Frangere duritiem ferri. *Cat.* Frange manu telum. *Virg. En.* 11. Perfidus ensis frangitur. *Ib.* 12. Anulus, quem habebat, fractus, & comminutus est. *Cic. Ver.* 6. Frangere molis hordeum. *Plin.* 18. 7. *Macinare &c.* Frangere cervices. *Strozzare &c.* Fregisti cervices in carcere ipsi Vectio. *Cic. in Vat.* Prætorem

torem tu accusas? frange cervicem. *Id. Ver.* 7. Cervices in carcere frangebantur Civium Romanorum. *Id. ibid.* Frangere crus. *Plin. Rom. per una gamba*. Excusavit Vespa Terentius, quòd eum brachium fregisse diceret. *Cic. de Or.* 2. Frangere fidem. *Id. p. Q. R.* Fœdus. *Id. in Pis. Mancar di parola, romper la tregua*. Imperium, *seu* mandata, *aut* leges alicujus. *Hor. e Lent. à Cic. Fam. Contravenire à gli ordini &c.* Frangere diem mero. *Hor.* 1. *od.* 7. *Guastare il digiuno &c.* Navem apud insulam. *Ter. Andr. Patir naufragio presso all' isola*. Quibus (scopulis) omnis (unda) ab alto frangitur. *Virg. En.* 1. *Rompe ne' scogli*. Frangat nucem, qui è nuce nucleum esse vult (*prov.*) *Plau. Curc.* 1. 1. *Prima fatichi, chi vuol godere*. Frangere capillum. *Sen.* Comam in gradus. *Quint.* 1. 6. *Arricciare i capelli &c.* Fractus *part.* Crus fractum. *Hor.* 1. *ep.* 17. *e Cic. Phil.* Quincti fratris domus primò fracta conjectu lapidum. *Cic. ad Att.* 4. In illo tumultu fracti fasces. *Id. in Pis.* Si fractis enatat expes navibus. *Hor. Art.* Voces fractæ ad litora. *Virg. En.* 2. *Ripercosse &c.* Frangendus *part. fut. pass.* Glebaque versis æternùm frangenda bidentibus. *Id. Georg.* 2. Frangendus misero gingivâ panis inermi. *Juven. Sat.* 10.

2 *Per debilitare, indebolire, infievolire*. 1. *a.* Frangere se laboribus. *Cic. p. Arch.* Paulisper requiesce, dum se calor frangit. *Id. de Or.* 1. *Finche rimetta il caldo*. Dum se frigus, ventus, tempestas frangat. *Plin. jun. Lucr. Finche il freddo s'addolcisca &c.* Frangere animum alicujus. *Cic. Plau. Discorar uno, farlo disanimare, ò accorarlo*. Nulla est tanta vis, quæ non debilitari, & frangi possit. *Cic. p. Marc.* Quà quidem re auditâ, fractum animum Annibalis scribit. *Cic. Off.* 3. Nec frangor animo. *Id. Phil.* Frangere sententiam adversarii. *Id. Fam.* 1. 4. *Confutare &c.* Civitas fracta malis. *Id. p. Dom.* Fractum, & debilitatum Græciæ nomen. *Id. p. Flac.* Fracti, flexique motus. *Id. Fin.* Fracti bello ductores Danaûm. *Virg. En.* 2. *Stracchi dalla guerra &c.* Fracta pronuntiatio. *Plin.* 2. *ep.* 14. Quid est tàm fractum, tàm minutum, tàm in ipsa concinnitate puerile? *Cic. in Brut. Molle, effeminato &c.* Quòd me, audis, fractiorem animo esse. *Id. Att.* 11. Spes amplificandæ fortunæ fractior, animus abjectior. *Id. de Amic.*

3 *Per vincere, domare, reprimere, rintuzzare, abbattere, disfare, distruggere*. 1. *a.* Frangere audaciam. *Cic. Phil.* Impetum hostis, consilia hominum perditorum, furorem, & petulantiam alicujus. *Id.* Opes inimicorum, vires, consilia. *Id.* Ortum repentè bellum Allobrogum præliis fregit, eosque domuit. *Id. de Prov.* Frangimur heu fatis. *Virg. En.* 7. *Siam vinti dal destino &c.* Morbum frangere abstinentià. *Plin.* 1. *ep.* 12. Doli demum frangentur inanes. *Virg. Georg.* 4. Frangit animos labor assiduus, & corda fortia dolor. *Sen. Doma gli spiriti la lunga fatica &c.* Mea tu moriens fregisti commoda frater. *Catul. Hai rovinato ogni mio bene &c.* Frangere cupiditates, *seu* contentiones alicujus. *Cic. de Or. Domar le voglie sfrenate &c.* Se ipsum. *Id. Mortificarsi*. Si te mala Reip. frangunt. *Id. Se i fieri accidenti della Rep. ti affliggono*. Sin te tanta mala frangunt. *Id. Fam.* Frangam ejus animum patientià. *Id. cl. Or. Guadagnerommi*

vincere l'animo suo &c. Frangit me Platonis auctoritas. *Id. Mi convince Platone con la mera autorità &c.* Frangi minis, luctibus, pudore, calamitate, bello, &c. *Stat. Virg. Sen.* Turpe esse viro, dolore frangi, debilitari, succumbere. *Cic. Fin.* 2. Non est consentaneum, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate. *Id. Off.* 1. Fractis Brutianis partibus. *Vell.* 2. 14. *Disfatti i partigiani di &c.* Aliquem judicio esse frangendum, vi superandum. *Cic. post Red.*

Fraterculo p. b. as, &c. *Sporgere, ò crescere le mammelle, ò tette a' putti. n. ass.* Tunc papillæ primitùs fraterculabant. *Plau. in Friv. ap. Fest.* V. Sororio.

Fratro, as, &c. *Lo stesso. n. ass. Festo. Dicesi pure* Fratrant spicæ, *vel* grana frumenti. *Secondo il Passer. Crescon del pari le granella della spiga.*

Fraudo, as, &c. *Fraudare, defraudare, ingannare, truffare.* 1. 5. *a.* Fraudare pupillum. *Cic. p. R. Com.* Socium, portitorem, publicanos, ereditores. *Id.* Fraudare vectigal. *Cæs.* Stipendium militum. *Id. B. C.* 3. *Defraudar la gabella &c.* Fremebant legiones, se fraudari stipendio. *Suet.* Is qui te in hæreditaria societate fraudârat. *Cic. p. Quin.* Nulla in re te fraudavit. *Id. p. S. R.* Quum multos minutis mutuationibus fraudasset. *Id. p. Flac.* Ungor olivo, non quo fraudatis immundus Natta lucernis. *Hor.* 1. *Sat.* 6. Uti nè propter te captus, fraudatusve sim. *Cic. Off.* 3. Fraudandi enim spe sublatâ, solvendi necessitas consequitur. *Id. ib.*

2 *Per privare, ò toglier cosa dovuta, defraudare.* 1. 5. *a.* Fraudare aliquem H-S LIII. *Cic. p. Q. R.* Nè grano quidem uno potest arator sine maxima pœna fraudare decumanum. *Id. Ver.* Quum Cæcilius à Vario magnâ pecuniâ fraudaretur. *Id. Att.* Fraudare aliquem regno. *Virg. En.* 4. Somno. *Ovid.* Nomine veteri. *Cic. Fin.* Se victu suo. *Liv. Negare il dovuto sostentamento alla vita.* Se, *vel* alterum voluptate. *Plin. jun.* Egomet me fraudavi, animumque meum, geniumque meum. *Plaut. Aul.* 4. 9. *Mi mortificai &c. Al.* Defraudavi. Puella fraudata conjugio. *Ovid.* Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti. *Marz.* 7. 24. *Privo dell'acrimonia &c.* Fraufus *part. pret. da* Fraudor. *dep. Che hà commesso frode.* Metuo, nè quam fraudem frausus sit. *Plau. Asin.* 2. 2. Qui capitalem fraudem frausi. *Liv.* 23. 14. Fraudassit, *pro* fraudaverit. *Plau. è ant.*

Fraxo, as, &c. *Visitar le sentinelle, rondare. n. ass. Fest. e Scalig. è ant.*

Fremo, is, fremui, fremitum p. b. *Fremere, romoreggiare, strepitare, fare strepito [proprio del mare in tempesta &c.] n. ass.* Fremit mare, unda, torrens, turba, populus. *Ovid. Claud. e Luc.* Equus, *Virg. En.* 11. Leo ore cruento. *Ib.* 9. Lupus cum fremit ad caulas. *Ib.* Furor intus fremet horridus ore cruento. *Ib.* 1. Ardentem oculis, animisque frementem. *Ib.* 9. Lætitiâ, ludisque viæ, plausuque fremebant. *Ib.* 8. Fremit bello Italia. *Id. En.* 4. Fremunt ubique bella. *Lattan.* Circum claustra (venti) fremunt. *Virg. En.* 1. Montes, undæque fremunt. *Stat. Theb.* 12. Pausam fecere fremendi. *Enn. ap. Var. L. L.* 6.

2 *Per mormorar con isdegno, ò gridare, schiamazzare, fremere. n. ass. ò l'infin. ò 4. n.* Fremant omnes licet, dicam quod sentio. *Cic. de Or.* 1. Cuncti simul ore fremebant Dardanidæ. *Virg. En.* 1. Omnes magno circùm

circùm clamore fremebant. *Ib.* 6. Fremebant legiones, se fraudari stipendio. *Suet.* Premit sibi ereptum consulatum. *Cic. Att.* 2. 7. Hæc fremit plebs. *Liv. Tutto ciò dice brontolando, e fremendo la plebe.* Arma amens Turnus fremit. *Virg. En.* 7. *Turno infuriato chiede à gran voci l'arme, ò grida all'armi.* Stabat acerba fremens Enæas. *Id. ib.* 12. Unoque omnes eadem clamore fremebant. *Ib.* 11. Hymenæum fremunt æquales. *Pacuv. I compagni invocano ad alta voce Imeneo.*

Frendeo, es, frendui, s. s. *Frangere, rompere, schiacciare.* 1. *a.* Frendère far, hordeum. *Var. onde* Fressus *part. pass.* Faba fressa. *Cato. ap. Fest.* e *Cels.* 5. 18. Cicera bubus, ervi loco, fressa datur. *Col.* 2. 11. *Al. leg.* Fresa *nell'uno, e l'altro testo.*

2 *Per battere i denti, fremer co' denti per collera, ò stizza, digrignare, inferirsi, ò far la voce del cinghiale. n. ass.* Frendebat dentibus. *Plau. Capt.* 4. 4. Frendet aper, *vel* leo, canis. *Ovid. Sil.* Nemæus leo frendens. *Cic. Tusc.* Et graviter frendens [vates] sic fatis ora resolvit. *Virg. Georg.* 4. *Fortemente schiamazzando, così &c.*

Frendo, is, frendi, fresum. *Lo stesso. infin.* Frèndere p. b. 1. *a.* ò *n. assol.* Saxo fruges frendam. *Azzio ap. Non. cap.* 5. Fruges frendo solas. *Pacuv.* Dentibus frendit miles. *Plau. Truc.* 2. 7.

Freno, as, &c. *Frenare, infrenare.* 1. *a.* Frenare equum, leones, dracones, canes &c. *Ovid.* Equites frenatis equis in stationibus disponit. *Cæs. B. G.* 8. Os equi frenatum. *Hor. lib.* 1. *od.* 15.

2 *Per arrestare, ritenere, raffrenare, reprimere, domare.* 1. *a.* Frenare cursus aquarum glacie. *Virg. Georg.* 4. Ventos vinclis, & carcere. *poet. Id. En.* 1. Justitià gentes frenare superbas. *Id. ib.* Frenare iras. *Sen. Trag.* Voluptates temperantià. *Liv.* Spes avidas. *Sil.* Clodii furores, quos nullis legibus frenare poteramus &c. *Cic. p. Mil.* Quum ejus animum non negligentia tardaret, sed conscientia sceleris frenaret &c. *Id. Ver.* 5. V. Fræno.

Frequento, as, &c. *Frequentare, continuare, usare spesso, andare, ò tornare spesso, visitar sovente.* 1. *a.* Frequentare domum alicujus. *Cic. Fam.* & *Sall. Catil.* Ludos. *Cic. Inv.* 1. Sacra. *Ovid.* Frequentatur illa ædes sacra. *Liv.* Fora frequentant. *Claud.* Arva tenebant, quæ bello clari secreta frequentant. *Virg. En.* 6. Frequentare aliquem. *Sall. Corteggiare &c.* Frequentare vocem aliquam. *Gell. Usar sovente &c.* Translatio instituta inopiæ causà, frequentata delectationis. *Cic. de Or.* 3. Tu primas quasque partes in animo frequenta. *Heren. Spesso ripensa &c.* Frequentare exequias usque ad rogum. *Suet. Accompagnar l'esequie.* Triumphum. *Liv. Celebrare il trionfo, accompagnarlo.* Pol, isthoc quidem nos pretio, est facilè frequentare tibi. *Plau. Cist.* 1. 1. *Ti è facile spesso ajutarci.*

2 *Per adunare, convocare, popolare, far numeroso, accrescere, aumentare.* 1. *a.* Urbes sine cœtu hominum nec ædificari, nec frequentari potuissent. *Cic. Off.* 2. Italiæ solitudinem frequentari posse, arbitrabar. *Id. Att.* 1. 14. Italiam triginta coloniarum numero frequentavit. *Suet. Aug.* 46. Quos quum casu hic dies ad ærarium frequentasset. *Cic. Cat.* 4.

Cat. 4. *Avendoli quel dì solenne radunati nell'Erario &c.* Aliud genus est non tàm sententiis frequentatum. *Id. el. Or. Non così carico di sentenze &c.* Distinguenda, & frequentanda est oratio luminibus verborum. *Id. de Or.* 3. Frequentare memoriam alicuius. *Sen. Far celebre la memoria d'alcuno, farne spesso menzione.* Musa, quibus numeris herbas, & arma frequentas. *Sulpic. in Sat. Celebri &c.* Ætneæ Cererem nurus frequentent. *Priap. carm.* 75. *Facciano plauso à Cerere &c.*

Frico, as, fricui, frictum. *Fregare, sfregare, stroppicciare, strofinare.* 1. 3. *a.* Fricare marmor pumice, dentes linteo. *Plin.* Corpus oleo. *Marz.* 4. 90. Sus fricat arbore costas. *Virg. Georg.* 3. Fricare mulos, *vel* equos. *Gell. Streggbiare muli.* Fricare genua alicujus, *vel* alicui. *Plau. Asin.* 3. 3. *Far vezzi amorosi ad uno, ò supplicarlo.* Lapis ille fricatur vento, & verberatur imbri. *Plin.* 36. 22. Frictus *partic. pret.* Si prurit frictus ocelli Angulus. *Juv. Sat.* 6. Cumini fricti tantum quòd oleat. *Cato. R. R. c.* 156. *Anticam. ebbe*, fricavi, fricatum: *onde* Fricatus *partic. usato da Macrob. mà non sono in uso.* Fricturus, *potrebbe dirsi; mà è più usato*, Fricaturus, *secondo il Manuel.*

Frigefacio, gèfacis p. b. feci p. l. factum. *Raffreddare, far freddo.* 1. *a. Verbo barbaro.*

Frigefacto, as, &c. *Rinfrescare.* 1. *a.* Os nunc frigefactas. *Plau. Pæn.* 3. 5.

Frigefio p, l. frigefis, p. b. factus sum. *Raffreddarsi. n. ass. ò* 6. *n. Verb. barb.*

Frigeo, es, frixi, s. s. *Aver freddo, esser freddo. n. ass.* Corpusque lavant frigentis, & ungunt. *Virg. En.* 6. Pedes attinge, manusque: non frigent. *Pers. Satyr.* 3. Frigens animis turba. *Sil. Gente timida, e sbigottita.* Frigente sanguine. *Curt. Raffreddandosi il sangue.*

2 *Per esser languido, rimesso, ozioso, pigro, non far avanzo, ò profitto. n. ass.* Frigentque effœtæ in corpore vires. *Virg. En.* 5. Planè jam, Brute, frigeo. *Cic. Fam.* 11. Nimirum hìc homines frigent. *Ter. Eun.* 2. 2. *Sono tutti poveri &c.* Frigent omnia in foro judicia. *Cic. Ver.* Ualde metuo, nè frigeas in hibernis. *Id. Fam.* Romæ à judiciis forum frixerat. *Id. Att.* 1. *Era mancato in Roma il fervor de' negozj, e de' giudicii.* Sine Cerere, & Baccho friget Venus. *Ter. Eun.* 4. 5. *Il digiuno, e l'astinenza domano la libidine.* Ubi friget, huc evasit. *Id. ib.* 3. 3. *Poiche non sà più che si dire &c.* Friguit *preter. lo riferisce Prisciano, e Donato; mà senza addurre verun esempio.*

Frigero p. b. as, &c. *Affreddare.* 1. *a. onde* Frigerans Aganippe. *Catul.* 62.

Frigesco, is, s. n. *Raffreddarsi, divenir freddo, ò languido. n. ass.* Ubi erit tàm crassum, quàm viscum, finito, frigescat. *Cato. R. R. c.* 6. Frigescebat vulnus *vel* sanguis. *Curt.* Frigescit opus. *Quint.* 6. 1. Nos hic frigore (i. otio) frigescimus. *Cel. à Cic. Fam. Noi quì ci moriamo di freddo: i. ci marciamo d'ozio.* Pulsus amor, segnique juvat frigescere luctu. *Val. Flac.* 3.

Frigidefacto, as, &c. *Raffreddare.* 1. *a. Plau. Rud.* 5. 2.

Frigido p. b. as. *Lo stesso, che* Frigefacio. Frigidare corpus tactu. *Cel. Aurel. Acut.* 3. 17. *L'usò anche Lucil.*

Frigo, is, frixi, frixum, & frictum. *Friggere*. 1. *a.* Frigunt hordeum madefactum, deinde molis frangunt. *Plin.* 18. 7. Si unctus cessas, & frigas in cute solem. *Pers. in Sat.* Ovum frictum ex oleo. *Plin.* Frictum cicer. *Hor. Art.* Frictæ nuces. *Plau. Pan.* 1. 2. *Abbrustolite &c.* Res eadem magis alit assa, quam frixa. *Cels.* 1. 18.

2 *Per saltare, balzarsi. n. ass. ed abl. con de.* Illa pavitans de lecto frigit. *Afran.* Frigit ex oculis æstas, fulgens rubore flammeo. *Azzio.* *Per ispinger sù, far risaltare.* 1. *a.* Corpus aërium abstrusum frigit lapidem obstantem. *Id. è antico.*

Frigoro p. b. as, &c. *Rinfrescare.* 1. *a.* Frigorare corpus. *Cel. Aurel. Tard.* 4. 4. Frigorandos ait cholericos. *Id. Acut.* 3. 21.

Frigulo p. b. as, &c. *Scatteggiare, e fare il suono della scotta, ò gracchio, ò cornacchia. n. ass.* Graculus at frigulat. *Aut. Filom.*

Frigutio, gùtis p. l. ivi, itum p. l. *Tremar di freddo, scuotersi tutto: ò garrir sottilmente, e con voce tremolante. n. ass.* Hæc anus admodum frigùtit, nimirum se sauciavit flore Liberi. *Enn.* Nam quid frigutis? *Plau. Cas. Si trova pure scritto anticam.* Friguttio, friguttis. Friguttire dicitur subtiliter adgarrire. *Fulgen. de serm. pris.*

Fringultio, is, ivi, itum p. l. *Lo stesso. n. ass. ò 4. n.* Merulæ in remotis tesquis fringultiunt. *Apul.* Fringultientes passerum susurri. *Id.* Puer ille vix singulas syllabas fringultit. *Id. Apol. Proferisce con voce tremola, ò cinguettando.*

Fringutio, gùtis, ivi, itum p. l. *Far la voce del fringuello. n. ass. Var. e Fest. ap. Non.*

Frio, as, &c. *Stritolare, sfarinare, macinare.* 1. *a.* Terra levis facilè friatur. *Var. R. R.* Friantur glebæ. *Lucr.* In Æthiopia friatur hæc, & farinæ modo spissatur in panem. *Plin.* 13. 4.

Fritinnio, is, ivi, itum p. l. *Far la voce della rondine, ò della cicala.* Fritinnit rauca cicada. *Aut. Filom.* Ejusdem Ennii ab hirundine, Nefrende, fritinni suaviter. *Varr. L. L.* 6. *Per metaf. l'usò l' Aut. dell' epig.* 8. *appo Sen. per esprimer la voce de' bambini.* Sic dulci Marcus, qui nunc sermone fritinnit. *Per saltellare strepitando, n. ass.* Fritinniunt tesseræ in fritillo. *de Lauren. I dadi sul tavoliere saltellando cricchiano.*

Frondeo, es, frondui, s. s. *Frondeggiare, far frondi, ò foglie. n. ass.* Frondet vitis. *Col.* Nunc frondent sylvæ. *Virg. Ecl.* 3. Nemorumque Jovi quæ maxima frondet Æsculus. *Id. Georg.* 2. Arbuta frondentia. *Ib.* 3. Frondenti tempora ramo implicat. *Id. En.* 7.

Frondesco, is, frondui, s. s. *Lo stesso: overo infrondarsi, divenir fronzuto. n. ass.* Paucis frondescit pampinis hæc vitis. *Col.* Coelum nitescere, arbores frondescere. *Cic. Tusc.* Alia verno tempore tepefacta frondescunt. *Id. ibid.* Simili frondescit virga metallo. *Virg. En.* 6.

Frondo, as, &c. *Sfrondare, brucare, sfogliare.* 4. *n. Passer. Verb. barb.*

Fructifico p. b. as, &c. *Fruttare, far frutto. n. ass.* Laurus fructificat. *Calfurn. in Bucol. L'usò anche Tertul. de resur. car.* 52. *& de Prescript.* 36.

Fruiscor, isceris p. b. s. p. *Lo stesso, che* Fruor. 7. *d. ed antic.* 3. *d.* Ego neque

que aquà, neque igni careo, sed summà glorià fruiscor. *Metel. ad Dom. ap. Gell.* 17. 2. Multis fruisci honoribus. *Sophocl. Electr. ap. Heins.* Hinc tu, nisi malum, fruisci nil potes. *Plau. Rud.* 4. 3. *Al.* Frunisci.

Frumentor, aris, atus. *Raccogliere, caricar grano. d. ass.* Quum in propinquo agro frumentarentur Romani. *Liv.* 31. e 36. Neque solus sustinere poteris, ut frumentatum eas. *Pomp. à Domit. ap. Cic. Att.* 8.

Fruniscor, eris p. b. s. p. *Lo stesso, che* Fruor. 3. *d.* Hæc ego fruniscor, æque, ac tu. *Lucil. e Plau.* V. Fruiscor. *E' antico.*

Fruor, eris p. b. fruitus p. b. *Godere, ò goderſi, fruire, gioire, pigliar piacere, prendere, ò cavare frutto.* 7. *d. e anticam.* 3. *d.* Victorià quum posset uti, frui maluit. *Flor.* 2. 6. Nihil timeo, fruor dum licet. *Cic. Fam.* 9. Qui fruitur poenà ferus est. *Claud. pan. Mall. Chi si diletta &c.* Frui quiete, otio, regno, luce, somno, pace, amico, voluptatibus, gaudio falso, divitiis, agello, vità. *Ter. Cic. Virg. Plin. jun. Hor. Ovid.* Frigòribus, parto agricolæ plerumque fruuntur. *Virg. Geor.* 1. *Adoprano l'acquistato &c.* Fruiturque Deorum colloquio. *Id. En.* 7. Ut frueretur bonis cum filio. *Cic. Nat.* Ita me Dii ament, ut mihi liceat, quod amo, frui. *Ter. Phor.* 1. 3. Cur mihi non licet frui hoc ingenium? *pro* hoc ingenio. *Id.* Sine, me frui hanc. *Plau. è Arcaismo.* Fruens, entis, *non è molto usato.* Fructus *pro* fruitus *per sincope.* Sin ea, quæ fructus cumque es, periere profusa. *Lucr.* 3. *L' usò anche Velle.* 2. 104. Fruitus *pret.* Non meo nomine, sed suo fruitus est. *Ulp. l.* 29. Omnium rerum cognitione fruiti sumus. *Sen. ep.* 93. Fruiturus *part. fut.* Eum esse beatum, qui præsentibus voluptatibus frueretur, consideretque, se fruiturum &c. *Cic. Tusc.* 3. Fruendus *part. pass. Da goderſi &c.* Locare agrum fruendum. *Liv.* Præbere alicui fruendum ætatis florem. *Id.* Conficere pecuniam de vectigalibus non fruendis, sed alienandis. *Cic. in Rull.* Nobis hæc fruenda relinqueret. *Id. p. Mil.* Fruendos vos liberis date. *Sen. E ciò perchè anticam. si usò passivo: onde disse Catone* Ut res fruantur *sup.* à nobis. *Da* Fruor *deriva anche* Fretus *partic. pret. secondo 'l Doleto.*

Frusto, as, &c. *Dividere in parti.* 1. *a.* Quum Punicæ prædæ, omnibus promontoriis, insulisque, frustarentur, & fluitarent. *Flor.* 2. 2. *Al.* Frustrarentur. *i. Non potendo pigliar porto in niun Promontorio &c.*

Frustro, as, &c. *Ingannare, defraudare.* 1. *a.* Non frustrabo vos milites. *Cef. in fragm. ap. Diomed. l.* 1. Ego me frustro. *Plau.* Primùm à Fabio Maximo frustratus (Annibal), deinde &c. *Aurel. Vitt. vir. ill.* 42. *Al.* Fractus. Frustratus est ejus visus. *Paterc. Ei travidde, s'abbagliò.* Intellexit, frustratum esse visum suum. *Velle.* 2. 43. Frustratis custodibus. *Paterc.*

Frustror, aris, atus. *Lo stesso.* 3. *d.* Nè frustretur ipse se. *Ter. Che non s'inganni da se medesimo* Frustrari cùm alios, tùm etiam me ipsum velim. *Cic. Acad.* 4. Cocceius, vide, nè frustretur. *Id. Att.* 12. Nam qui lepidè postulat alterum frustrari, quem frustratur, frustra eum dicit, frustra esse &c. *Enn. in Sat. ap. Gell.* 18. 2. Frustrari expectationem alicujus, *vel* spes hominum. *Plin. jun.* Gaudia Parentum. *Cat.* Frustrata nos est fides tua. *Ter. Tu ci hai gabbato, mancando di fede.* Frustrata est me spes. *Id.*

Id. Andr. 2. 2. La speranza mi falì. Si Syriæ spes cum frustrata esset. *Cic. Fam.* Clœlia frustrata custodes. *Liv. 2. 13. Avendo ingannato &c.* Frustratus vincula. *Solin. c. 1. Rotti i legami &c.* Sagitta nunquam frustrata. *Stat. Che non diè mai in fallo.* O nunquam frustrata vocatus, hasta, meos. *Virg. En. 12.*

2 *Per render vano, ò inutile. 3. d.* Opera imprudenter facta frustrantur expensas. *Col. 1. 1.* Frustrari laborem. *Id. 1. in pref. e Plin.*

Fruticesco, is, s. p. *Lo stesso, che* Frutico. *n. ass.* Quia celeriter fruticescunt. *Plin. 17. 27.*

Frutico p. b. as, &c. *Germogliare, pullulare, mettere, gettar rampolli. n. ass.* Fruticat arbor è trunco. *Col.* Ubi triticum ex uno semine pluribus culmis fruticavit. *Id. 2. 9. Germogliò il grano da un solo seme più gambi.* E matre radi jubetur, nè fruticet. *Plin. l. 17.* Cernas ramosis palmas fruticare lacertis. *Sidon. Apoll.* Fruticante, pilo neglecta, & squallida barba. *Juven. Sat. 1.*

Fruticor p. b. aris, atus. *Lo stesso d. assol.* Excisa est arbor, non evulsa; itaque, quàm fruticetur, vides. *Cic. Fam. 15.*

Fuam, as, at, Fueret &c. V. Fuo.

Fuco, as, &c. *Colorire, ò colorare, tingere, ò imbellettare. 1. a.* Assyrio fucatur lana veneno [i. tingitur purpura]. *Virg. Georg. 2.* Formare, fucare, colorare non possent. *Cic. Nat. 1.* Genus orationis cum fucatur, atque prælinitur, præstigiosum fit. *Gell. 7. 14.* Mulier, *seu* facies fucata. *Luc.* Fucatus nitor orationis. *Id. cl. Or. Ornamento di fiori, e belletti.* Candor, & rubor fucatus. *Id. Or. Bianco, e rosso artificiale, non naturale.* Fucatus amor, *sive* amicitia, *aut* veritas. *Id. Am. Amore simulato, amicizia finta, verità apparente.* Vicinitas non fucata, non fallax, non erudita artificio simulationis. *Id. p. Planc.* Esse videtur versus Homeri simplicior, Virgilii autem, quodam quasi ferrumine fucatior. *Gell. 13. 25. Più ornato &c.*

Fugio, is, fugi, fugitum, p. b. *Fuggire, mettersi in fuga, scappare, correre, dileguarsi. n. ass. ed abl. con ex, ò de, ò ab, ed acc. con in, ò ad.* Fugisse enim ex prælio Mutinensi dicuntur notissimi latronum duces. *Cic. Fam. 10.* Ita erat nunciatum, fracto animo fugisse Antonium. *Ib. 11.* Non ille mihi fugisse à Mutina videtur &c. *Ib.* Fugiebam ex Italia. *Id. ad Brut.* Ultrà Sauromatas fugere hinc, libet, & glacialē Oceanum. *Juv. Sat. 2.* Fugere de cavea, è manibus, è conspectu, ab oculis. *Marz. Cic. Ter. Plau.* Fugit pudor ab ore. *Ovid.* Fumus in auras. *Virg.* Fugit navis, *vel* auis. *Id. Corre velocemente la nave, vola ratto l'uccello.* Dimissis manibus fugere. *Plau. Pseu. 3. 2.* Remigio, veloque. *Id. Asin. 1. 3. Fuggire rapidamente. Si usa anche per schivare:* Tetra res est, misera, detestabilis, omni contentione, velis, ut ita dicam, remisque fugienda. *Cic. Tusc. 3.* Iter fugere. *Cic. Viaggiare à gran fretta. Si usa anche assol.* Tendunt vela Noti, fugimus spumantibus undis. *Virg. En. 3. Navighiamo con corso &c.* Qui vinum fugiens vendat sciens. *Id. Off. 3. Venda vino, che non si conserva molto.* In bellum fugitur. *Luc.* Nemo erat adeo tardus, aut fugiens

laboris. *Cæſ. B. C.* 1. *Neſuno era cosi infingardo, ò poltrone &c.* Literæ fugientes. *Bud. Caratteri, che per l'antichità ſi vanno ſcolorendo, ò cancellando.*

2 *Per fuggire, ſchivare, sfuggire, ſchiſare, ſcanſare, abborrire, ò abbandonare.* 1. *a. od abl. con ab, e poſt. l'infin.* Fugere patriam, lucem, congreſſus hominum, ludum, laborem, damnum, infamiam &c. *Virg. Ter. Hor.* Heu fuge crudeles terras, fuge litus avarum. *Virg. En.* 3. Virtus eſt vitium fugere. *Hor.* 1. *ep.* 1. Nec quorum oculos offendebat, eorum ipſorum conſpectum fugere, auſus eſt. *Cic. de Leg. Agr.* Ab omni, quod abhorret ab ipſa oculorum, auriumque comprobatione, fugiamus. *Id. Off.* 1. Illum oculis fugio. *Id. in Piſ. Io procuro di nè pur mirarlo.* Quid ſit futurum cras, fuge quærere. *Hor.* 1. *od.* 9. *Non ti curare di ſapere quel che avverrà nel dì ſeguente.* Fugiturus *part. fut.* Remigiumque dedi, quo, me fugiturus, abires. *Ovid. Her.* 2. *L'uſò anche Plin.* Fugiendus *part. ò gerund.* Vitium longà animi proviſione fugiendum. *Cic. de Or.* Sentio, Judices, moderandum mihi eſſe &c. fugiendamque veſtram ſatietatem. *Id. Ver.* 5.

Fugit, ebat, fugit, s. s. *Eſſer naſcoſto, ò celato, non ſapere, non ricordarſi, cader di memoria.* 4. *imperſ.* Id neminem fugit. *Cic. Queſto lo sà ognuno.* Non me fugit. *Id. Fam. Lo sò, non m' è ignoto.* Nulla res eſt in uſu militari poſita, quæ hujus viri ſcientiam fugerit. *Id. p. Pomp. Egli è peritiſſimo della milizia.* Multa me fugiunt ejus crimina. *Id. Non mi ricordo di tutti &c.* Oculorum aciem tenuitas aëris fugit. *Id. Non può vederſi &c.* Quum me non fugiat, quanta ſit in Prætore auctoritas. *Id. Fam.* 13. Neque doctiſſimorum, quos ſemper coluiſti, præcepta te fugiunt. *Id. Fam.* 4. De Cæſare fugerat me, ad te ſcribere. *Id. à Q. Fr.* Cui rei fugerat me, reſcribere. *Id. Att.* 7.

Fugito p. b. as, &c. *Fuggire ſpeſſo, ò in diverſe parti.* n. *aſſ.* Huc, atque illuc fugitabat. *Apul.* Fugitando fugi, nè quis me cognoſceret. *Ter. Eun.*

2 *Per andar fuggendo, ſchivare, ſchiſare.* 1. *a.* Fugitare patrem, *vel* ejus conſpectum, *aut* oculos. *Ter. Plau.* Herum noſmet fugitare, cenſes? *Plau. Aſin.* Omnes fugitant hanc Provinciam. *Id.* Quæſtionem fugitare. *Cic. p. Seſt. Roſc. Guardarſi di non eſſer poſto à tormenti.* *Lucr. l.* 6. *L'uſò con l'infin.* Fugitans *part. preſ. ò nome.* Herus meus liberalis eſt, & fugitans litium. *Ter. Phorm.* 4. 3. *Non vuol brighe &c.*

3 *Per metter ſovente in fuga, far fuggire.* 1. *a. da* Fugo, as. Semper odiſtis malos, & lege, & legionibus hos fugitaſtis, Quirites. *Plau. Pſeu. in prol. così 'l Lamb. e lo conferma con l'autorità di Lucr. che diſſe* Decet, fugitare amoris ſimulacra, & ejus pabula abſterrere ſibi.

Fugo, as, &c. *Fugare, far fuggire, metter in fuga, cacciar via.* 1. *a.* Armatum civem qui lapidibus, qui ferro alios fugaret. *Cic. de Arnſp.* Armis repulit, fugavit, avertit. *Id. pro Cæc.* Sceleſtum fugare ex conſpectu hominum. *Lucr.* Ipſe ſe fugat à ſuo contuitu. *Plau. Egli non può veder ſe ſteſſo, e però ſi naſconde.* Sol fugat aſtra, noctem, tenebras. *Hor.* Claſſica pulſa fugant ſomnos. *Tib.* Stellas oriente fugârat clara dies. *Virg. En.* 5 Frigidus annus trans pontum (aves) fugat, *Ib.* 6. Latini fuſi, ac fugati

Cic.

Cic. Off. 3. Ab altaribus religiosissimis fugatus. *Id. de Ar.* Fugato equitatu. *Cæs. B. G.* 7. Alii, Cæsar, tibi sunt causà graviore fugati. *Ovid. Trist. Sbanditi &c. Così anche Lucr. l.* 3.

Fulcio, is, fulsi, fultum. *Sostenere, sostentare, puntellare, fortificare, rincalzare.* 1. 5. *a.* Fulcire domum columnis, trabibus &c. *Prop. Ovid.* Chrysippus fulcire putatur porticum Stoicorum. *Cic. Ac.* 4. Atlas, Cœlum qui vertice fulcit. *Virg. En.* 4. Quum labentem, & propè cadentem Remp. fulcire, cuperetis. *Cic. Phil.* Fulcire cibis vaccas fœtas. *Col.* 6. 24. *Ristorare &c.* Amicorum potentià fulciri. *Cic. ante Exil.* Principii amicitiis. *Plin. jun.* Horum Consulum ruinas vos, Consules, vestrà virtute fulsistis. *Cic. post Red. Riparaste col vostro valore &c.* Labentem fulsit re, fortunà, fide. *Id. p. R. P.* Thermum, ut scribis, creberrimis literis fulcio. *Id. Att.* 5. *Lo carico bene di &c.* Fultus *partic.* Fultum glorià imperium. *Cic.* Benevolentià. *Id. Off.* 3. Vitis, nisi fulta sit, ad terram fertur. *Id. de Sen.* Ille latus niveo molli fultus hyacintho. *Virg. Ecl.* 6. Fulciendus *part. fut.* Omnibus modis fulciendi sunt, qui ruunt. *Cic. Tusc. Il Tesoro mette* fulcivi, fulcitum; *mà senza autorità.*

Fulgeo, es, fulsi, s. s. *infin.* fulgère p. l. *Risplendere, rilucere, ò balenare. n. ass.* Æthere ab alto, aurora in roseis fulgebat lutea bigis. *Virg. En.* 7. Fulgent luces ex ore corusco. *Arat. ap. Cic.* Gratum nautis sydus fulgere Laconum. *Marz. spett.* 14. Fulget dies, aurum, fax, rosa, virtus. *Ovid. Hor.* Oculi fulgent. *Hor.* 2. *od.* 12. Arma. *Virg. En.* 12. Rex fulget auro, & purpurà. *Liv.* Qui nitent unguentis, qui fulgent purpurà. *Cic. Catil.* Aurato fulgebat Apolline puppis. *Virg. En.* 10. Phrygiis fulgebat in armis. *Ib.* 11. Fulgebat in adolescēte indoles virtutis. *Nip. Eum.* 1. Jupiter in cœlo fulgens. *Cic. Nat.* Fulgente Jove, cum populo agi, nefas erat. *Id. in Vat. Quand' ei balenava, non si potea far negozj &c.* Tecta ebore, & auro fulgentia. *Id. Par.* Gemmæ fulgentes. *Heren.* Fulgentes hostium gladios videbant Decii. *Cic. Tusc.* Imperio fulgens. *Hor.* 3. *od.* 16. Fulgentissimus juvenis. *Velle.* 2. 71. *Di bellissimo aspetto.*

Fulgesco, is, s. p. *Lo stesso. n. ass.* Solis radiatione fulgescere. *Jul. Firm.* 1. 4. Crebris nubes fulgescere flammis. *Ennio ap. Hessel.*

Fulgo, is, fulsi, s. s. *infin.* fulgere p. b. *Lo stesso. n. ass. mà è poet.* Illi, quos fulgere cernis in armis. *Virg. En.* 6. Fulgit item nubes. *Lucr.* 6. Tremulo tempestas impete fulgit. *Id. ib.* E cœlo fulgit propter lumen Lucifer. *Pomp.*

Fulget, ebat, fulsit, s. s. *Lampeggiare.* 1. *imp.* Si fulserit, si tonuerit. *Cic. Div.*

Fulguro, p. b. as, &c. *n. ass.* 3. 5. *n. vel* Fulgurat, abat, avit. 1. *imp. Folgorare, balenare.* Auro fulgurat domus. *Stat. Theb.* 1. Ignis oculis. *Sil.* Jove fulgurante &c. *Cic. Div.* 2. Fulgurat ex quatuor Cœli partibus. *Plin.* Fulgurat vis eloquentiæ. *Id.* Pericles ab Aristophane poeta fulgurare, tonare, permiscere Græciam dictus est. *Cic. Or.* Fulguratus locus. *Varr. L. L.* 4. *Percosso dal folgore.* Minore igne ad fulgurandum, quàm ad fulminandum opus est. *Sen.*

Fulgurio, is p. b. ivi, itum p. 1. *Mandar lampi*, *ò fulminare*. *n. aff.* *ò* 4. *n.* Sanè suo tonitru claro fulgurivit Juppiter. *Nev. ap. Non.* 2. *Al.* Fulgorivit. *Quindi* Fulguritus, *seu* fulgoritus p. 1. *Percosso dal fulmine*. Omnibus fulguritis odor sulphureus est. *Sen.* Fulguritus locus. *Fest.* *Tocco dal fulmine*. Fulguritæ sunt hic alternæ arbores. *Plau. Trin.* 2. 4. *così Lamb. e Giano Guglielmo*; *non già* Fulguritassunt, *come lessero il Tesor. e 'l Paster.*

Fulmino p. b. as, &c. *Fulminare*, *folgorare*, *saettare*, *colpir con folgore*, *ò saetta*, *n. afs. ò* 1. *a.* Fulminans Juppiter. *Hor.* Marte fulminante. *Plin.* Fulminat oculis. *Prop.* 4. *el.* 9. Cæsar dum magnus ad altum fulminat Euphratem. *Virg. Georg.* 4. Fulminat Ænæas armis. *Id. En.* 12. Annosas fulminat ornos. *Claud. in epigr.* Fulminatus *partic. pass.* Post ortus, obitusque fulminatos. *Stat. lib.* 2. *sylv.* Vulnera fulminatorum frigidiora. *Plin.* 2. 54. Fulminandus *partic. ò gerund.* Minore igne ad fulgurandum, quàm ad fulminandum, opus est. *Sen.* Fregimus quidquid fuit tibi fulminandum. *Sen. Trag. Herc. Oet. Corn. in Pers. Satyr.* 2. *l'usò pass.* Citiùs fulminentur arbores. *Paster. mette la prima voce*. Fulminor, &c.

Fumifico p. b. as, &c. *Suffumicare*, *profumare*, *incensare*. 3. *n.* Eique ut Arabico fumificem odore. *Plau. Mil.* 2. 5.

Fumigo p. b. as, &c. *Fumicare*, *ò fumigare*, *over profumare*. *n. afs. ò* 1. *a.* Verno tempore, & æstivo ter in mense mellarius inspicere debet, fumigans leniter. *Var. R. R.* 3. 16. Parietes fumigati. *Apul. Apol.*

Fumo, as, &c. *Fumare*, *far fumo*. *n. ast.* Summa procul villarum culmina fumant. *Virg. Ecl.* 1. Quum fumantes etiam nostras naves reliquissent. *Cic. Ver.* 7. Ita domus ipsa fumabat, ut &c. *Id. p. Sest.* Bissenos cui nostra dies altaria fumant. *Virg. Ecl.* 1. *In di cui onore si fanno sacrificj sei giorni &c.* Latè circum loca sulphure fumant. *Id. En.* 2. Aræ fumantes. *Cat.* Fumantem vivi nasum nè læseris ursi. *Marz.* 14. *Dell'orso che sbuffa*.

Fundito p. b. as, &c. *Spargere spesso*, *ò scialacquare*, *dissipare*. 1. *a.* Omni quòd modo, me rem, videret, funditare. *Plau. Merc. prol. Al.* Diffunditare. Is fœneratò funditat. *Id. Scialacqua dell'altrui*, *preso ad usura* (*allegor.*) *Sparla di me à suo gran costo*.

2 *Per colpir di fionda*, *ò frombola*. 1. *a.* In fundas indebant grandiculos globos; eò illos volantes jussi funditarier. *Plaut. Pæn.* 2. Tantula (fœmina) tanta verba funditat. *Id. ib.* 1. 2. *Una donnicciuola tanto piccina*, *scaglia addosso parole*, *così pesanti*, *e grevi*.

Fundo, as, &c. *Fondare*, *gettar fondamenti*, *stabilire*. 1. *a.* Arcem fundare. *Virg. En.* 4. Urbem. *Ib.* 7. Ericino in vertice sedes fundatur Veneri Idaliæ. *Ib.* 5. Dente tenaci anchora fundabat naves. *Ibid.* 6. *Teneva ferme le navi &c.* Civitatem fundare, *aut* Remp. legibus, Imperium magnis laboribus, familiam, *seu* domum paternis opibus. *Cic. Quint.* Illud maximè nostrum fundavit Imperium. *Id. p. Corn.* Primus qui legibus Urbem fundavit. *Virg. En.* 6. Fundatus *part. pass.* Saxo fundata vetusto urbs. *Id. ib.* 8. *Situata &c.* Resp. præclarè fundata. *Cic. Parad.* Fundatæ, atque optimè constitutæ opes. *Id. p. R. P.* Status Reip. qui fundatus videbatur. *Id. Att.* 1. Partis, ac fundatis amicitiis munitum esse opor-

oportet &c. *Id. de Pet.* Accuratè fundata disciplina. *Id. Fin.* Nitidis fundata pecunia villis. *Hor. 1. ep. 15. Impiegata &c.* Facile est, navem facere, ubi fundata, & constituta est. *Plau. Mil. 3. 3. Quando v' è già fatta la carina. E compar.* Quò fundatior erit ex arenato directura, eò firmior erit soliditas tectorii. *Vitruv. 7. 3. E superl.* Deflevi subitas fundatissimæ familiæ ruinas. *Cic. p. Dom.* Fundatissima imperia. *Arnob. l. 3.*

Fundo, is, fudi, fusum. *Fondere, liquefare, struggere i metalli.* 1. *a.* Fundere aurum, *vel* æs, statuam &c. *Quint. Fondere, ò far di getto una statua.* Theodorus, qui labyrinthum fecit Sami, ipse se ex ære fudit. *Plin.* 34. 8. Æs, aurum, argentum fusum. *Passer. Bronzo liquefatto, oro strutto, statua fatta di getto.* Quid sculptum infabre, quid fusum durius esset. *Hor. 2. Sat. 3.* Fusa, & candida corpora. *Liv. 38. Politi, senza rughe.*

2 *Per versare, spandere, spargere.* 1. *a.* Fundere aquam, sanguinem è patera, vina cadis. *Cic. Claud.* Lacrymas verba inter singula fundit. *Virg. En. 3.* Vinaque fundebat pateris. *Ib. 5.* Oleum fundes ardentibus extis. *Ib. 6.* Funditur ater ubique cruor. *Ib. 11.* De vertice visus Iuli fundere lumen apex. *Ib. 2.* Quà se plena per insertas fundebat luna fenestras. *Ib. 3.* Stipes fundere, *seu* nummos. *Suet.* Fruges in flumen. *Liv.* Unà undique circùm fundimur. *Virg. En. 3. Ci affolliamo d'intorno à lui.* Fundunt simul undique tela. *Ib. 11. Scagliano &c.* Crines fusi per colla. *Id.* Homines fusi per agros. *Cic. p. Sest.* Genus facetiarum in omni sermone fusum. *Id. de Or.*

3 *Per dilatare, ampliare, stendere, distendere.* 1. *a.* Funditur vitis in omnes partes. *Cic. de Sen. La vite si distende d'ogn'intorno.* Justitia se fundit in cæteras virtutes. *Id. Fin.* Se latiùs fundit Orator in tuis laudibus. *Id. Or.* Sæpè in amplificanda re funditur numerosè, & volubiliter oratio. *Id. ib.* Funditur in septem lacus Strymon, priusquàm dirigat cursum. *Plin. 4. c. 10.* Humor, & calor fusus in corpore. *Cic.* Fusa per gentes superstitio. *Id.* Membra fusa toro. *Ovid.* Bos fusus humi, *vel* per herbam. *Virg. Prosteso in sù la terra &c.* Fundere humi corpus hostis. *Id. En. 11. Battere à terra l' inimico.* Alvum fundere. *Cels. in praef. Sciogliere &c. onde* Alvus fusa. *Id. 1. 3.* Aër fusus, & extenuatus. *Cic. Nat. Aere dilatato, e sottile.* Jacuit toto corpore fusus humi. *Marz. 8. 75. Disteso &c.* Inter mensas largo jam nectare fusus. *Id. 9. 35. Ubriaco.* Græca lingua prolixior, fusiorque, quàm nostra. *Gell. 2. 26. Più copiosa &c.*

4 *Per produrre, generare, mandar fuori, proferire.* 1. *a.* Fundit terra fruges. *Virg.* Leones Africa. *Plin.* Fundit maximà largitate legumina terra. *Cic. Nat. 2.* Fundere fruges. *Id. de Sen.* Flores, fruges, baccas. *Id. Tusc.* Varios hìc, flumina circùm, fundit humus flores. *Virg. Ecl. 9.* Quibus (agricolis) fundit humo facilem victum justissima tellus. *Id. Georg. 2.* Versus fundere ex tempore. *Cic. de Or. 3. Improvisare, far versi all'improviso.* Carmen. *Id. Tusc.* Cantus ex gutture. *Id. Div. Cantare.* Extremam vocem cum sanguine. *Virg. En. Dar con la vita l'ultima voce.* Preces. *Id. ib. 5. Pregare, porger prieghi.* Talia fundebat lacrymans. *Ib. 3.* Fundere verba more poetarum. *Cic. Fin. 4.* Mendacia. *Teren. e Plau.*

Plau. Gittar via le parole, ò dir bugie. Oracula. *Cic. Div. & de Nat.* 1. *Pronunziare oracoli*.

5 *Per dissipare, sbaragliare, sbarattare*. 1. *a.* Fundere exercitum, copias, *vel* aciem in fugam. *Cic. Liv. Cef.* Murena magnas hostium copias fudit. *Cic. p. Mur.* Quum innumerabiles hostium copias in Italia fudisset. *Id. pro Rab.* Fusi, fugatique inimici. *Liv.* 2. Hostium exercitum cæsum, fusumque cognovi. *Cic. Phil.* 14. Hostes fusi, ac fugati, *Id. Off.*

Funero p. b. as, &c. *Seppellire, ò far il funerale, od esequie*. 1. *a.* Per vespillones exportatum nutrix in suburbano funeravit. *Suet. Domit.* 17. Cæcilius Claudius funerari se, jussit sestertiis undecim millibus. *Plin.* 33. 10. *Volle, che nel suo mortorio si spendesse &c. Si trova anche usato come depon.* Corpus ejus, quanto potuit honore, funeratus est. *Capitol. in Pertin. c.* 14. Funeratus *part. pass.* Propè funeratus arboris ictu. *Hor.* 3. *od.* 8. *Ebbe ad esser ucciso dall'arbore cadutogli addosso*.

Funesto, as, &c. *Funestare, contaminare, sporcare, violare*. 1. *a.* Funestare domum humano sanguine. *Plau. onde* Domus funestata. *Passer. Casa dov' è stato ucciso, od è morto alcuno*. Curiam inflammari, incendi, funestari. *Cic. pro Mil.* Galli humanis hostiis Deorum aras, & templa funestant. *Id. pro Font.* Funestari concionem contagione carnificis, veto. *Id. p. Rab. Resti contaminato l'Uditorio &c.* Se, suosque funestavit improbus. *Cat. Hà egli lo scelerato afflitto se stesso, e la sua famiglia, con omicidj &c.*

Fungor, geris p. b. functus. *Fare, esercitare uffizio, usare*. 7. *d. e antic.* 3. *d.* Aliquo fungi munere, magistratu, officiis civilibus. *Cef. Cic. Esercitar una carica &c.* Munere amici. *Hor.* Partibus judicis. *Plin. jun.* Justitiæ fungatur officiis. *Cic. Off.* 2. Fungi munus suum. *Plaut. e Ter.* Conturbatus oculus non est probè affectus ad suum munus fungendum. *Cic Tusc.* 3. Militare munus fungens. *Nip. Datam.* 1. Fungi vice alterius. *Hor.* Vicem alienam. *Liv. Far l'ufficio altrui, supplir per un'altro*. Fungi officio suo. *Ter.* Officium. *Liv.* 11. 38. *Far il suo dovere*. Prospera fungi fortunà. *Cic. cl. Or. Aver la fortuna favorevole*. Valetudine opus est, ut fungamur muneribus corporis. *Id. Am. Per le funzioni del corpo ci abbisogna la sanità*. Fundamenta pro fultura, & substructione fungentur. *Col.* 1. 5. *Serviranno di sostegno &c.* Morte quietà fungi. *Velle.* 2. 49. *Morire placidamente*. Fungi vità. *Papin. l. Fil. ff. de Castr.* Mago, quum imperium Pœnorum condidisset, diem fungitur, relictis duobus filiis. *Justin.* 19. 1. Pretia rerum non affectu, nec utilitate singulorum, sed comuniter funguntur. *Paul. l.* 63. *ff. ad L. Falc. Si stabiliscono secondo il ben pubblico.* Functus *part.* Vir functus virtute. *Hor.* 4. *od.* 15. *Uomo stato già valoroso*. Honore, *vel* legationibus functus. *Liv. Quint. Che hà esercitato cariche &c.* Functus dapibus, *vel* corpus functum cibo. *Ovid. Che hà finito di mangiare*. Laboribus functus. *Hor.* 2. *od.* 18. Periculis. *Virg. Che hà faticato molto, ò corso molti pericoli*. Militià functus. *Suet. Che hà dismesso il mestier dell' arme*. Nestor ter functus ævo. *Hor. Che visse trè età, ò 90, ò 300. anni*. Functus fato, *seu* morte. *Quint. Ovid. Già morto*. Legio functa stipendio. *Cef. B. G.* 8. *Legione emerita*. Omnia functa vides. *Stat.* 2. *Syl.* 1.

i. mor-

i. mortua. In omni munere candidatorio fungendo &c. *Cic. Att.* 1. *Nell'esercitare &c.*

Fuo, is, fui, futum. *Essere. n. ass. onde*. Fuam, as, at, *pro* sim, *aut* fuerim, *aut* fiam. Si fuat occasio. *Plaut.* Quid fuat me,nescio. *Id.* Ut qui aliis cibus est, aliis fuat acre venenum. *Lucr.* 4. Tros, Rutulusve fuat nullo discrimine agetur. *Virg. En.* 10. *Siasi Trojano, ò Rutulo &c.* Nè dividiæ fuant. *Plau. Non vi sieno discordie*. Metuo nè phœnix fuam. *Id. Bacch.* 1. 2. Caveto, mihi iratus fuas. *Id. Capt.* 2. 3. In dubio fueret, *pro* esset. *Lucr.* 3. *è antico*.

Furcillo, as, &c. *Puntellare*. 1. *a.* Væ tibi! tu inventus verò, qui meam furcilles fidem. *Plau. Pseu.* 2. 2. *Al. diversam.* V. Floccillo. V. Forcillo. Vallum dictum, quòd singula extrema bacilla furcillata habent figuram literæ V. *Var. L. L.* 4. *Biforcati &c.*

Furio, as, &c. *Infuriare, metter in furia*. 1. *a.* Quæ (libido) solet matres furiare equorum. *Hor.* 1. *od.* 25. Quum mentes hominum furiârit uterque. *Virg. in epigr.* Juventus furiata. *Sil.* Non tulit hanc speciem furiatà mente Chorœbus. *Virg. En.* 2.

Furo, is, s. p. *Infuriare, esser furioso, smaniare, matteggiare, imperversare, far pazzie. n. ass.* Ulysses fùrere se simulavit. *Cic. Off.* Pansa furere videtur de Clodio. *Id. Att.* 14. *Fà pazzie*. Furunt venti, flammæ, undæ, fretum, æstus. *Virg. Lucr. Curt.* In stipulis (ignis) incassum furit. *Virg. Georg.* 3. Furit mugitibus æther. *Ibid.* Æstus ad auras. *Ib.* 2. Tempestas sine more. *Id. En.* 5. Furere irà, dolore, libidine &c. *Cic. Ovid.* Catilinam furentem audacià &c. *Cic. Catil.* 2. Inflammatus, & furens libidinibus. *Id. Tusc.* Dulce mihi est furere, recepto amico. *Hor.* 2. *od.* 7. *Mi piace d'impazzar per gioja &c.* Destiti furere Inachià (i. ob Inachiam mulierem). *Id. Io non ispasimo più per Inachia*. Furere furorem. *Anacreon. Infuriar grandemente*.

2 *Per adirarsi forte, stizzarsi fieramente, arrabbiare. n. ass. e l'infin. ò l'acc. con in.* Furebat Clodius,à Racilio se contumaciter vexatum. *Cic. Q. Fr.* Furit ille,tam gavisos (esse) homines suum dolorem. *Cel. à Cic. Fam.* Furebat in Livium Octavia. *Suet.* Furens. *Furioso, infuriato, arrabbiato, forsennato*. Intra se furens exercitus. *Velle.* 2. 111. Furens, & exanguis interrogabat suos. *Cic. Q. Fr.* Quis belluarum cæde furentior? *Claud. in Fescen. Sedul. usò il pret.* Furuerunt jussa tyranni *l.* 1. *de Daniel.*

Furor, aris, atus. *Rubare di nascosto, involare*. 2. 3. 4. 6. *dep.* Verres solet hæc,quæ furatus est dicere,se emisse. *Cic. Ver.* 3. Qui cupiā furatur aliquid. *Id. Off.* Furari vasa ex templo. *Quint.* Ibi nemo furatur alteri. *Plin.* Si ego tuum ante legissem, furatum me abs te esse, diceres. *Cic. Att.* 2. 1. Furantur aliquid ex iis, aut rapiunt. *Id. Nat.*

2 *Per acquistare, ò procacciar furtivamente, insinuarsi occultamente*. 3. 4. *dep.* Non enim furatus esse civitatem dicitur. *Cic. p. Balb.* Otium furari. *Gell. Rubare alquanto d'agio dalle fatiche*. Pone caput, fessosque oculos furare labori. *Virg. En.* 5. Furari personam, vultum, speciem, imaginem alicujus *poet. Prop. Rappresentar qualche persona &c.* Furatus *part. dep.*

dep. Prometheus sinceram mentem (i. animam puram) furatus Olympo. *Claud.* Patri quos [equos] Dædala Circe &c. furata, creavit. *Virg. En.* 7. *E passiv.* Partibus furatis. *Apul.* Furandus *gerund.* Si qua mihi detur furandæ copia noctis. *Prop.* i. occasio furandi noctem, *seu* lectum apud illam. *Plaut.usò* Furo, as, &c. *attiv.* An,quò furatum venias mox, vestigas loca? *Rud.* 1. 2. *Così il Faccial. al verbo* Furor *in fin.*

Furvesco, is, s. p. *Divenir nero. n. ass. Marzian. Capel.*

Fusco, as, &c. *Infoscare, imbrunire.* 1. *a.* Nubila fuscant diem, Sol colorem. *Ovid.* Fuscantur corpora campo. *Id. Art.* 1. Fuscat lanugo malas. *Luc.* Fuscati lumina Solis. *Alcim. Avit.* 4.

Fustigo p. l. as, &c. *Bastonare.* 1. *a. Cod. leg. ant. Verbo barbaro.*

Futio, is, ivi, itum p.l. *Mandar fuori, spandere.* 1. *a. Passer.mà senza autor.*

Futo, as, &c. *Riprendere.* 1. *a. Fest. è ant. Per essere, è farsi spesso da* Fuo. *n. ass. Cat. è antico.*

Futuo, is, tui, tutum p.l. *Usar carnalmente.* 1 *.a.*Vis futui, nec vis mecum, Laufella, lavari? *Marz.* 3. 72. Præcidère, puer, moneo, futuère puella. *Aut. Priap. carm.* 12. Fututus *part. pass. Marz.* 3. 87.

Futurus, v. Sum. Fuvi, isti, fuvit, *plur.* fuverint *con la prima lunga l' usò Plau. è antico.*

G.

GAleo, as, &c. *Armare d'elmo, metter l'elmetto.* 1. *a.* Milites in campo jubet galeari, & ad pugnam parari. *Hirt. B. Afr.* 5. Et barbati quidem Jovis, galeatæ Minervæ &c. *Cic. Nat.* 1. Quem præstare potest mulier galeata pudorem? *Juv. Sat.* 6. Galeatus prologus. *Turneb. Adv.* 3. *e Voss. instit. Orat.* 3. *Commune à più libri.*

Gallo, as, &c.*seu* Gallor, aris. *Far baccano, come i Galli, ò Coribanti. n. ass. ò dep. ass.* Deam,gallantes,vario retinebant studio. *Var. ap. Non.* 2.

Gallulasco, is, s. p. *Mutarsi la voce di soprano. n. ass.* Puer, cujus vox gallulascit. *Nev. ap. Non.* 2. *La cui voce divien fessa &c.*

Gannio, is, ivi, itum p. l. *Far voce di volpe, guajolare, gagnolare, ò sgagnolire (proprio del cane addogliato). n. ass.* Quid ille gannit? *Ter. Adel.* 4. 2. *Perche piange fintamente?* Gannire ad aurem. *Afran.* Stat contra ratio, & secretam gannit in aurem. *Pers.* 5. *Strepita contro lui la coscienza &c. Al. leggono* Garrit.

Gargaridio, as, &c. *Cianciare.* 1. *a.* Quinctiporis Clodiani forias, ac poemata ejus gargaridians &c. *Var. ap. Non.* 2. *Al.* Garriditans.

Gargarizo, as, &c. *Gargarizare, gargareggiare, sgargarizare, far gargarismi. n. ass. ò* 4. *n.* In vetusto capitis dolore communia sunt, sternutamenta excitare, inferiora vehementer refricare, gargarizare his, quæ salivam movent. *Cels.* 4.12. Et qui gargarizatur uvà tumente. *Plin.*20. 9. Sedat anginas gargarizatū. *Id.*20.17.Gargarizandus est liquor ille. *Id.*

Garridito p. b. as, &c. *Lo stesso, che* Garrio. *Var.* V. Gargaridio.

Garrio, is, ivi, itum p. l. *Garrire, cantare, proprio degli uccelli. n. ass. ò* 4. *n.* Garrit avis. *Plin.* Meliùsque ranæ garriant Ravennates. *Marz.* 3. 93. Luscinìæ canticum adolescentiæ garriunt, *Apul.Florid.* 3. *Per*

2 *Per cicalare, cianciare, ciarlare, chiacchierare*. In his gymnasiis garriunt Philosophi. *Cic. Or.* Garris in aurem semper omnibus, Cinna. *Marz.* 1. 74. Garris & illud quod &c. *Id. ib.* Garrire nugas. *Plau. Curc.* 5. 2. *Dir fanfaluche*. Garrit puer nomen patris, ore blæso. *Marz. Nomina spesso il padre balbettando*. Garrimus quicquid in buccam venit. *Cic. Att.* Cupiebam plura garrire. *Id. ibid.* 6.

Gaudeo, es, gavisus sum. *Allegrarsi, rallegrarsi, godere, gioire, esser allegro, e contento internamente à differenza di* Lætor. *n. ass. ò* 3. 4. 5. *n. ò l' infin.* Tibi gratulor, mihi gaudeo. *Cic. Fam.* 6. Ut confidere decet, timere non decet; sic quidem gaudere decet, lætari non decet. *Id. Tusc.* 3. Totus gaudeo. *Plau.* Gaudere ruinis inimicorum. *Liv.* Reip. vel salute, vel victoriâ gaudemus. *Cass. à Cic. Fam.* Tuis etiam minimis commodis, non modò tanto bono gaudeo. *Cic. Fam.* 12. Crede mihi, gaudebis facto. *Ter. Phorm.* De Bursa gaudere te, certò scio. *Cic. Fam.* 7. 2. Gaudere in rebus adversis, in molestia. *Cic. Fam.* Valdè ille gaudet in se. *Cat.* Salvum te advenisse, gaudeo. *Plau.* Oratorem meum à te tantopere probari, vehementer gaudeo. *Cic. Fam.* 6. Quod scribis te à Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo. *Id. Q. Fr.* Sanè gaudeo, quòd te interpellavi. *Id. Leg.* Gaudere in sinu. *Gioire fra se stesso senza dar segno esterno*. Quoniam hæc plausibilia non sunt, ut in sinu gaudeant, gloriosè loqui desinant. *Id. Tusc.* 3. Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu. *Tibul.* 4. 13. Tacitus mecum gaudeo. *Ter. Hecyr.* Gaude hero (*dat.*) *Cat. Rallegrati con il tuo padrone*. Gaudeo tuum gaudium. *Cel. à Cic. Fam.* 8. Dolorem tuum. *Ib. ib.* Quanta, & quæ gaudia gaudeat tuus vir! *Cat.* Hunc, scio, mea solidè solum gavisurum gaudia. *Ter. Andr.* Jam id gaudeo. *Id. ib.* Quum ei gratulatus essem, idque me gaudere, dixissem. *Cic. Fam.* 15. Istuc gaudeo. *Plau. Di questa cosa mi rallegro*. Gaudere animo. *Id.* Impendio magis animus gaudebat mihi, Deum sese in hominem convertisse &c. *Ter. Eun.* 3. 5. Quid istud? voti gaudeo. *Apul.* 1. *Godo, che tu abbia ottenuto l' intento*.

2 *Per dilettarsi, gustare, godere*. 5. *n. ò l' infin.* Gaudere carmine, ludo, cantu &c. *Virg. Hor.* Quum intellexero, te hoc scientiæ genere gaudere. *Cic. Off.* Verbosâ gaudet Venus loquelâ. *Catul.* Blandis gaudere magistri laudibus. *Virg. Georg.* 3. Acri gaudet equo. *Id. En.* 4. Jove Dardana pubes gaudet avo. *Ib.* 7. Numero Deus impare gaudet. *Virg. Ecl.* 8. Myrrha gaudet rastris. *Plin.* 12. *Alla mirra giova l' esser zappata*. Olea gaudet interradi. *Id.* 15. 1. *L' ulivo ama &c.* Astrum, quo segetes gauderent fructibus &c. *Virg. Ecl.* 9. *Fusser copiose di frutti &c.* Gaudens *part. pres.* Animo æquo, imò verò etiam gaudenti, ac libenti. *Cic. Att.* 2. Nunc quoque jam nimium gaudens popularibus auris. *Virg. Eneid.* 6. Gavisus *part. pret. Cel. à Cic. Fam.* 8. *Hor.* 2. *ep.* 1. *& Al.* Gavisurus *part. fut.* Cujus interitu quid gavisuri sumus, si &c.? *Brut. à Cic. L' usò anche Ter. Andr.* Gaudendus *part. fut. pass.* Gaudendos lugete triumphos. *Paulin. Petrocor. l.* 4. Ista pars gaudenda mihi potius est, quàm &c. *Simmac.* 3. *ep.* 29.

 Gela-

Gelasco, is, s. p. *Gelare, agghiacciare, congelarsi. n. ass.* Vina rarenter gelascunt. *Gell.* 17. 7. *e Plin.* 14. 21.

Gelo, as, &c. *Congelare, aggelare, agghiacciare*. 1. *a.* Nix gelat aquam, frigora gelant lacus, *vel* aquæ gelantur frigore. *Plin.* Alvearia fictilia gelantur hyemis vaporibus. *Col.* 9. 6. Timent, pavidoque gelantur pectore. *Juv. Sat.* 6. Gelatus *part. pass.* Lac gelatum. *Col.* 10. 38. *Latte rappreso*. Gelatus caseus. *Id.* 7. 8. Centum me tetigere manus aquilone gelatæ. *Marz.* 5. 9. *Agghiacciate &c.* Stetit ore gelato. *Claud. in Ruf.*

2 *Per aggelarsi, agghiacciarsi. n. ass.* [*si usa solo nelle terze persone*]. In Thurinis collibus non antè demetuntur uvæ, quàm gelaverit. *Plin.* 14. 3. *Ne' colli Turinesi non si vendemmiano l' uve, se prima non agghiaccia*. Si gelent frigora, quarto die premenda est oliva. *Id.* 15. 6. *Se sono i ghiacci, si prieman l'ulive il quarto giorno, da che si colsero*.

Gemino p. b. as, &c. *Addoppiare, raddoppiare*. 1. *a.* Geminare impensas, mercedem, annos, pericula. *Claud. Ovid. Virg. Tib.* Quid geminas, Erycina, meos sine fine dolores? *Ovid. Am.* 2. Geminatur enim (plausus) plebisque, patrumque. *Virg. Georg.* 2. Quum plenas alvos habent, & quum illas geminaverint. *Var. R. R.* 3. 16. Labor geminaverat æstum. *Ovid. Met.* 5. Persæpe ut parum tranans geminaverit orbem. *Arat. ap. Cic.* Geminabit, nisi caves. *Ter. Adel.* 2. 1. Geminatus *part.* Geminatus honor. *Liv.* Onus geminatum. *Quint.* Geminata victoria. *Liv.* 1. 25. Geminato sole. *Cic. Nat.* 2. Verba geminata, & duplicata. *Id. Partit.*

2 *Per accoppiare, congiungere*. 1. *a.* Serpentes avibus geminentur, tigribus agni. *Hor. Art.* Ebrietas geminata cupidine regnat. *Ovid. Met.* 12.

Gemisco, is, s. p. *Gemere. n. ass.* Feralè gemiscunt. *Claud. de Rapt. Pros.*

Gemmasco, is, s. p. *Cominciar à germogliare. n. ass.* Nux Græca prima gemmascit. *Col.* 5. 10. Ut gemmascere incipiet, ligetur calamus. *Plin.* 17. 15.

2 *Per indurirsi, rassodarsi come gemma, diventar gioja. n. ass.* Cerebrum, draconi viventi abscissum, gemmascit. *Plin.* 37. 10. *Al. leg.* Gemmescit.

Gemmaturio, maturis p. b. s. p. *Lo stesso, che* Gemmasco. *n. ass.* Jam jam gemmaturit ab illo rore. *Leon. Sant.*

Gemmesco, is, s. p. *Divenir gemma*. *Plin.* V. Gemmasco. 2.

Gemmo, as, &c. *Germogliare, gemmare, metter la gemma, ò l' occhio della vite. n. ass.* Nam gemmare vites, luxuriem esse in herbis &c. etiam rustici dicunt. *Cic. de Or.* 3. Vites gemmantes. *Plin.* Invitant herbæ gemmantes rore recenti. *Lucr.* 2. *Imperlate &c.* Miraris quoties gemmantes explicat [pavo] alas. *Marz.* 13. 70. *Ornate di varj colori à guisa di gemme*. *Quindi* Gemmatus. *Giojellato*. Gemmati anuli. *Liv.* 1. 11. Gemmata potoria. *Plin.* 37. 2. Gemmata monilia. *Ovid. Met.* 10. Super imposito moles gemmata colosso. *Stat. Syl.* 1. *Al.* Geminata.

Gemo, is, mui, mitum p. b. *Gemere, sospirare, lagnarsi, dolersi, rammaricarsi, piagnere. n. ass. ò l'infin. ò 4. n.* Hæc me species, cogitatioque perturbat, nè gemam. *Cic. Att.* 9. Gemere desiderio alicujus. *Id. in Pis.*

Pro

Pro aliquo. *Id. p. Plan.* Ille gemit, se servum esse. *Marz.* Arbor gemuit, sua robora (i. ramos) flagellari. *Ovid. Met.* 3. 2. Liber meus gemit (se) ostendi paucis. *Hor. Si duole d'esser letto da pochi.* Malū suum occultè gemere. *Cic. post Red.* Virtutem istam graviter gemes. *Id. Att.* 2. Nunc Amyci casum gemit &c. *Virg. En.* 1. Gemit area tonsis frugibus. *Virg. Georg.* 3. Gemuit Ætna mugitibus. *Claud.* Gemit impositis incudibus antrum. *Virg. En.* 8. *Si trova anche passivo.* Hic status, qui unà voce omnium gemitur. *Cic. Att.* 2. *Si deplora &c.* Gemens *part. pres.* Uxorem tuam neque gementem, neque plorantem nostrûm quisquam audivimus. *Plau. Amph.* Multà gemens, ignominiam, plagamque superbi victoris &c. *Virg. Georg.* 3. Gemendus *part. pass. Ovid. Met.* 13. 93. *secondo il Tesor.*

2 *Per cigolare, stridere, risentirsi per lo peso. n. ass.* Gemuit sub pondere cymba. *Virg. En.* 6. Gemunt antennæ, & malus. *Ovid.* Rota tractu gemens. *Virg. Georg.* 3. *Che stride tirandosi.* Nec plaustris cessant vectare gementibus ornos. *Id. En.* 11. Fertur plaustro præda gementi. *Sen. Trag. in Hipp.*

3 *Per fare il verso della colomba, ò tortora. n. ass.* Nec gemere aëria cessabit turtur ab ulmo. *Virg. Ecl.* 1.

Generasco, is, s. p. *Generarsi, nascere. n. ass.* Cur omnia membris ex ineunte ævo generascunt, ingenioque? *Lucr.* 3. *Al.* Ingenerascunt *attiv.*

Genero p. b. as, &c. *Generare, produrre, formare.* 1. *a.* Hominem generavit, & ornavit Deus. *Cic. Leg.* Discutiendum est, quemadmodum quisque generatus sit, quemadmodum educatus. *Id. Partit.* Ut fieret è gramine, quod in olea gene-atum esset. *Gell.* 5. 6. Et quæ non primo initio generare cœperit. *Plin.* 8. 45. Illi rudes solà mentis naturà ducti sunt, ut tàm multa generarent. *Quintil.* 10. 2. (*metaf.*) *Inventassero &c.* Tantus amor florum, & generandi gloria mellis. *Virg. Georg.* 4. *Di fabbricare.* Generatus *part.* Species arboris ex sua radice generatæ. *Curt.* 9. Trojà generatus Acestes. *Virg. En.* 5. Anchisà generate &c. *Ib.* 6.

Geniculo p. b. as, &c. *Inginocchiarsi. n. ass.* Geniculat. *Gloss. ant. Per produrre il gambo co' nodi, proprio del grano, farro &c. n. ass.* Antequam seges genicularet. *Plin.* 18. 16. Culmoque erecta geniculato, vaginis jam quasi pubescens includitur *Cic. de Sen. Intramezzato di molti nodi &c.*

Geno, is, genui, gènitum p. b. *Generare.* 1. *a.* Totum posse extra corpus durare, genique. *Lucr.* 3. Tùne ille, quem Venus Anchisæ genuit Simoentis ad undam? *Virg. En.* 1. De duris genuit te cautibus horrens Caucasus. *Ib.* 4. Sed quòd hæc loca aliquid genunt. *Var. in Andab.* Septimo mense genitis sæpenumero foramina aurium, & narium defuere. *Plin.* 11. 37. Diis genite, & geniture Deos. *Virg. En.* 9.

Germinasco, is, s. p. *Lo stesso, che* Germino. *n. ass. Passer. Verb. barb.*

Germino p. b. as, &c. *Germogliare, pullulare, mandar fuori il rampollo. n. ass.* & 4. *n.* Germinat arbor. *Plin.* Fæmina citra florem germinat. *Id.* 13. 4. Omnia velut germinant initio adolescentiæ. *Quintil.* Arbor germinat surculos, terra herbas, fœtus in utero germinat capillum. *Plin.* Quod [prunum] ramis pia germinat Damascus *Stat. Syl.* 1.

Gero, is, gessi, gestum. *Portare, recare*. 1. *a*. Bella manu, lethumque gero. *Virg. En.* 7. Gerere purpuram, vestem, vulnera, vincula, os, habitumque virginis, pharetram humero. *Plau. Virg. Ovid.* Quid hæc geritis tela irrita dextris? *Virg. En.* 11. Sceptrum quod gesserat olim. *Ib.* 1. Lyciam gerat ipsa pharetram. *Ib.* 7. Gerens in capite galeam venatoriam, dextera manu clavam. *Nip. Datam.* 3. Gerere ilia substricta. *Ovid. Met.* 3. Auratos gereres, Eriphyla, lacertos. *Prop.* l. 3. Et steriles platani malos gessere valentes. *Virg. Georg.* 2. *Amano l' innesto di melo &c.*

2 *Per avere, portar seco*. 1. *a*. Gerere animum laude dignum. *Cic. Par.* Vos etenim juvenes animum geritis muliebrem. *Id. Off.* 1. Gerere ingenium callidum. *Plau.* Animum infirmum. *Id.* Fidem fluxam. *Id. Cap.* 2. 3. *Esser di fede instabile*. In hominis figura, immanitatem gerere belluæ. *Cic. Off.* Quam pro me curam geris. *Virg. En.* 12. *Che tu hai &c.* Et nos aliquod nomenque, decusque gessimus. *Ib.* 2. *Ebbimo qualche buon grido &c.* Gerere pudorem. *Cic. Esser pudico*. Odium in aliquem. *Liv. Odiare alcuno*. Animos in aliquem. *Id. Aver spirito da offendere altri*. Gerere amicitiam. *Cic. Fam.* Inimicitias. *Id. p. Dejot.* Inimicitias graves cum aliquo. *Id. Ver.* 1. Simultatem cum aliquo. *Id. Attic.* 8. *Tenere amicizia, ò nimistà con alcuno &c.* Gerere iram in promptu. *Plau. Pseu.* 1. 5. *Montar di leggieri in collera*. Pueri inter se quam pro levibus noxis iras gerunt! *Ter. Hec.* 3. 1. Si quid peccatum est, plumbeas iras gerunt. *Plau. Pæn.* 3. 6. *Covano gravi rancori &c.* Gerere corpus onustum annis. *Id. Aver molti anni*. Annum gerens ætatis sexagesimum. [h. e. agens]. *Suet.* Adolescentiæ tempus tantâ inopiâ gessisse, fertur, ut &c. *Id. Dom.* 1. Gerere partum. *Plin. Esser gravida*. Sanguinem mitti junioribus, & fæminis uterum non gerentibus, vetus est. *Cels.* 2. 9. *Che non sono gravide &c.* Quos Oceano propior gerit India lucos. *Virg. Georg.* 2. *Selve, che sono nell' Indie*. Gerere speciem paternam. *Col. Somigliare al padre*. Similitudinem quamdam gerebant, speciemque sapientûm. *Cic. Off.* Speciem teli gerit. *Col. Hà foggia di saetta*. Præ se gerere quandam utilitatem. *Cic. Inv. Apparire cosa giovevole*. Affectionis ratio perspicuam solet præ se gerere conjecturam. *Id. ib.* 2.

3 *Per fare, esercitare, trattare, amministrare*. 1. 3. *a*. Ea per campos æquo dum marte geruntur. *Virg. En.* 7. Hoc geritur antequam &c. *Id. Georg.* 4. *Ciò si fà &c.* Scio, quam rem geras. *Plau.* Hæc dum Romæ geruntur. *Cic. p. Quint.* Quid negotii geritur? *Id. ib.* Vi geritur res. *Id. p. Mur.* Gerere rem palàm. *Id. Att.* 16. Privatim. *Id. Fin.* Aliquid ex voluntate alicujus. *Id. Fam.* Aliquid feliciter, & ex sententia. *Ib.* Ex auctoritate Senatûs. *Id. p. Dom.* Consilio alicujus. *Id. Att.* 13. Qui rem mandatam malitiosiùs gessisset. *Id. p. S. R.* Res, quæ libidine, non ratione geruntur. *Id. p. Q.* Gerere Remp. *Cic. p. R. Am.* Præturam, seu Prætorem. *Id. e Sall.* [*Governar la Rep., esercitar la Pretura &c.* Qui Duumvirum Capuæ gessit. *Cic. p. Sest.* Quum Consulatum magnificentissimè, atque optimè gesseris. *Id. Fam.* 4. Marius sextum jam Consulatum

latum gerens. *Id. p. Sest. Essendo Console per la sesta volta*. Gerere formam alicujus. *Plau. Rappresentare un altro*. Est proprium Magistratûs, intelligere, se gerere personam Civitatis. *Cic. Off.* 1. Res alias gerere. *Plau. Non stare attento à quel, che si dice*. Bellum gerere cum aliquo. *Cic. Far guerra con uno*. Tutelam januæ (*dat.*) *vel* pupillo. *Plau. Esser portinajo, ò tutore*. Morem alicui, *vel* sibi. *Plau. e Ter.* Animo suo. *Ter. Andr.* 4. 1. *Condescendere, compiacere, ubbidire à uno: ò sodisfare al senso, secondar le voglie*. Obsecuta est, de ea re gessit morem mihi. *Plau. Cist.* 1. 1. Geram tibi morem. *Cic. Tusc.* 1. Diligenter Sex. Nævii studio, & cupiditati morem gerunt. *Id.* Gestus est mos & voluntati, & dignitati tuæ. *Id. p. Mur.* Mos gerendus est Thaidi. *Ter. Eun.* 1. 2. Benè, *aut* honestè se gerere in re aliqua, *vel* turpiter, *seu* turpissimè, *aut* perditè. *Cic. Plin. jun. Dipottarsi bene, ò male in un affare &c.* Qui ita se gerunt, ut eorum probetur fides. *Cic. Am.* Quantò superiores sumus, tantò nos submissiùs geramus. *Id. Off.* 1. Gerere se pro Philosopho. *Id.* Procive. *Id. p. Arch.* Se ut hæredem. *Id. Far del filosofo, da Cittadino, mostrarsi erede. In questo senso si usa anche coll' accus.* Excidat Hector; gere captivum. *Sen. Trag. Troad.* Tu Civem, patremque geras. *Claud.* 4. *Cons. Hon.* Me, vosque in omnibus rebus juxtà geram. *Sall. Io in ogni cosa vi tratterò come me stesso*. Gerere rem. *Badare à se, a' fatti suoi*. Ego valeo rectè, & rem gero, & facio lucrum. *Plau. Pseu.* 4. 3. Homo rei malè gerens. *Id. Che governa male il suo, e quel d'altrui*. Homo sui negotii benè gerens. *Cic. pro Quint. Che sà bene il fatto suo*. Nostro more malè rem gerentibus partibus &c. *Id. Off.* Malè re gestà, quum vellem mittere operto me capite in fluvium. *Hor.* 2. *Sat.* 3. Resp. bene, & feliciter gesta. *Cic. Phil. Amministrata &c.* Lucullum, magnis rebus gestis, ab eo bello discedere. *Id. pro L. Man. Doppo grandi imprese &c.* Gesturus *part. fut. att.* Gesturus prælia. *Luc.* Gerendus *part. fut. pass.* Viri fortes, quorum opera eximia rebus gerendis fuit. *Cic. p. S. R.* Quanquam te ita gerere volo, quæ per exercitum gerenda sunt. *Id. Fam.* A rebus gerendis senectus abstrahit. *Id. de Sen. Da' negozj. Anticam. dicevasi anche* Gerundus. *Ter. Eun.* 1. 2. & *Al.* Gero *è d'altro senso da* Ago, *e* Facio. Imperator, qui dicitur res gerere, in eo neque agit, neque facit, sed gerit, idest sustinet. *Varr. L. L.* 5.

Gesticulor p. b aris, atus. *Atteggiare, giocolare, far gesti. d. ass. ò* 3. *d.* Jocularia in defectionis duces carmina, lascivèque modulata etiam gesticulatus est. *Suet. in Ner. Ballò su'l canto di canzoni motteggiose, e lascive*. Motus gesticulati. *Solin.* 27. *Gesti mimici*.

Gestio, is, ivi, itum p. l. *Gioire, giubilare, tripudiare, far festa. n. ass.* Quorum alter lætitiâ gestit, alter dolore cruciatur. *Cic. Fin.* 1. Qui nimiâ voluptate gestiunt. *Id. Off.* 1. Ni ita esset, cur non taurus equæ contrectatione gestiret? *Id. Nat.* 1. Elatus inani lætitiâ, exultans, temerè gestiens. *Id. Tusc.* Cùm & inaniter effusè animus exultans, tùm lætitiâ gestiens, vel nimià dici, potest. *Id. Tusc.*

2 *Per bramar grandemente, agognare. n. ass. e l'infin.* Gestio scire omnia.

omnia. *Cic. Att.* 4. Si in Capitolium invehi victor cum insigni laureà gestiret. *Id. de Prov.* Parietes hujus Curiæ tibi gratias agere, gestiunt. *Id. p. Marc.* Et studio incassum videas (olores) gestire lavandi. *Virg. Georg.* 1. Gestio dare veniam. *Plau.* Illum moveri, gestio. *Id.* Gestiunt mihi pugni. *Id. Amph.* 1. 1. *Hò gran voglia di dar de' pugni*. Gestiunt mihi scapulæ. *Id. Mi tremano le spalle, pensando alle busse, che mi sovrastano*. Gestibant, *pro* gestiebant. *Id. Per gestire, atteggiare, far gesti. n. ass. Gell.*

Gestito p. b. as, &c. *Portare spesso, ò andar portando, portar attorno*. 1. *a.* Mea hæc herilis gestitavit, non tua. *Plau. Cist.* 4. 3. Uvam sinistrà gestitat. *Ang. Gaz. in Jamb.* Vocem gestito raucam. *Plau. Sono spesso arrocato*.

Gesto, as, &c. *Portare*. 1. *a. ed abl. con in, ò puro*. Gestare annulum. *Plau.* Onus collo. *Id.* Arma humeris. *Liv.* Fœtum alvo, *aut* in alvo, *seu* in utero. *Plau.* Puerum in manibus. *Ter.* Prædonis caput gestari, jussit in pilo. *Cic. Phil.* Pars spicula gestat bina manu. *Virg. En.* 7. Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram. *Id. ib.* 1. Tu gestas animum meum, scis, quid acturus sim. *Plau. Tu sai il mio sentimento &c.* Gestare mentem sanam, *seu* sartam. *Id. Aver senno intero, non vacillar nel discorso*. Gestare crimina. *Id. Rapportar i falli altrui, divolgandoli*, (*onde* Gestor, oris *rapportatore*. *Id. Pseu.*) Non obtusa adeò gestamus pectora. *Virg. En.* 1. *Non siamo cotanto rozzi, e salvatichi*. Ferrum, & scopulos gestare in corde. *Ovid. Aver un cuor duro &c.* Gestans *part. pres. da Suet. fù usato in signif. passiv.* Aretinum Clementem in eadem, vel etiam in majore gratia habuit, quoad novissimè simul gestanti, inquit &c. *in Domit. c.* 11. *Mentre con esso era portato &c.* Gestatus *part. pass.* Quum mole sub illa gestatus bijugis Regulus esset equis. *Marz.* 1. 13. Gestandus. *Plau. e Ter. Adel. dove disse*: Hiccine non gestandus in sinu est? *Non è da amarsi teneramente?*

Gesturio, is p. b. *Gioire, ò bramare. n. ass.* Gesturientes barritum ciere vel maximum. *Ammian.* 16. 12. *Al.* Gestu terrentes.

Gigno, is, genui, genitum p. b. *Generare, ingenerare, produrre, creare, partorire, cagionare*. 1. 3. *a. ed acc. con ad, ò abl. con ex, ò de.* Terra gignit herbas, herba flores, thus Arabia, aurum India. *Cic. Plaut.* Genuit de cæspite florem. *Ovid.* Hercules, ex Latona quem Juppiter genuit. *Cic. Nat.* Poppæa ex Rufo Crispino filium genuerat. *Tac. An.* 13. 45. Quæ in terris gignuntur, ad usus hominum omnia creari. *Cic. Off.* 1. Pisces ova quùi genuerint &c. *Id. Nat.* Et quadrupedes ova gignunt. *Plin.* 10. 52. Ad majora nos genuit natura. *Cic. Fin.* Neronem quoque pedibus genitum, parens ejus scribit Agrippina. *Plin.* 7. *c.* 8. *Nato co' piedi avanti*. Animum ex sua mente, & divinitate genuit Deus. *Cic. Univ.* Multa nobis blandimenta natura genuit. *Id. p. Cel. La natura ci hà proveduto di molte cose dilettevoli*. Gignis nobis novas præceptiones. *Heren.* 4. *Tu c' inventi &c.* Qui non illustravit modò, sed etiam genuit in hac Urbe dicendi copiam. *Cic. cl. Or.* Gignere dolorem, fastidium alicui, certamen. *Lucr. Plin. Hor.* Morbus & agitatio ex totius corporis perturbatione gignuntur. *Cic. Tusc.* Pax, & concordia extraneis gignetur. *Id. ante Exil.* Te mihi adjutorem Dii genuere. *Plaut.* Gignier *pro* gigni. *Lucr.* 6.

Lucr. 6. Gignens *partic. pres. onde* Gignentia , tium , *gli alberi*, *le piante* , *e l'erbe* . *Sall. Jug.* Genitus *partic. pass.* Ex Iberis . *Marz.* Sanguine nostro . *Ovid.* Genitus ad superbiam . *Plin.* Genitus in servitio . *Id. Nato schiavo* . Geniti dentes in palato . *Id.* Geniturus *part. fut. att.* V. Geno . Seminis vis , quæ ad gignendum , procreandumque plurimùm valet . *Cic. Div.* In gignendo , in educando &c. *Id. Fin.*

Gingrio , is , ivi , itum . *Far la voce dell'oca* . *n. ass. Aldrov. Gian. Gugliel. e Fest.*

Glabreo , es , brui , s. s. *Esser senza pelo* , *ò pelato* . *n. ass.* Glabret ejus caput . *Egli è calvo* . Et locis glabrentibus sine ulla stirpe seminum areas reddit. *Col.* 2. 9. *Nè luoghi nudi , e sterili &c.*

Glabresco , is , s.p. [*overo* glabrui , *da* Glabreo] *Pelarsi*, *spennacchiarsi* , *farsi calvo* . *n. ass.* Atque ita glabrescit , & fit idonea seminibus area . *Col.* 2. 20. *Si spoglia d'erbe* .

Glabro , as , &c. *Pelare* , *dipelare* , *spiumare* . I. *a.* Sues mactati , vel aqua candente , vel tenuibus lignis flammulà factâ,glabrantur . *Col.* 12. 53.

Glacio , as , &c. *Ghiacciare* , *agghiacciare* , *addensare* . I. *a.* Boreas glaciat aquam . *Plin.* Et positas ut glaciet nives puro numine Jupiter . *Hor.* 3. *od.* 10. Humor glaciatur in gemmas . *Plin.* 8. *c.* 38. Unguentum illud æstate non glaciat . *Id. n. assol. La state non si rappiglia* . *Al. però legg.* Glaciatur . Glacians *part. pres. Val. Fl.* Glaciatus *part. pass.* Glaciatæ moles prodigii modo . *Plin.* 14. 21. *Ghiacciate &c.* Nec dubium , quin fisci ramulis glaciatus caseus jucundissimè sapiat . *Col.* 7. 8. *Rappigliato &c.*

Glacito p. b. as , &c. *Far la voce dell'oca* , *n. ass.* Hinc glacitat improbus anser . *Aut. Filom. Al. però legg. diversam.*

Glaucito p. b. as , &c. *Ghiattire* , *ò far la voce del cagnolino* . *n. ass.* Glaucitat & catulus , at lepores vagiunt . *Aut. Filom.*

Glisco, is , s. p. *Crescere* , *accrescersi* , *aumentarsi* , *avanzarsi* . *n. ass. ò* 3. *n.* Eadem ipsa ; quæ , crescente Lunà , gliscunt , deficiente contrà Lunà , deficiunt . *Gell.* 2. 7. Gliscit fama , infamia , clamor , discordia , prælium , adulatio , luxuria , invidia , periculum, malum, pestilentia , lues, pernicies , potestas , auctoritas . *Stat. Tac. Plau.* Ad juvenilem libidinem copia voluptatum gliscit , ut ignis oleo . *Cic. in Hort. secondo il Nizol.* Horrescit , & gliscit gaudium . *Pacuv. ap. Non.* Accenso gliscit violentia Turno . *Virg. En.* 12. Gliscens *part.* Ignis gliscens . *Lucr. l.* 1. Gliscente in dies seditione . *Liv.* 6. 54. Aucto mari , & vento gliscente . *Sall.* Gliscitur *depon. pro* gliscit , *l'usò Sempron. Asellione* Ut major invidia Lepido glisceretur . *appo Non. c.* 7. *da non usare* .

2 *Per ingrassarsi* . *n. ass.* Gliscit asinus paleis . *Col.* Stercorare terram conveniet , nàm eo quasi pabulo gliscit . *Id.* 2. Glisco gaudio. *Turpil.*

3 *Per desiderare ardentemente* , *bramare* . *n.ass. e l'infin.* Dum pellere leges , & consangineo , gliscis regnare superbus , exule . *Stat. Theb.* 3.

Globo , as , &c. *Ritondare* , *far rotondo* , *aggomitolare* . I. *a.* Dependentes aquarum guttæ parvis globantur orbibus . *Plin.* 2. 65. Rapa in rotunditatem globatur . *Id.* Formam mundi in speciem orbis globatam esse . *Id.* 2. *c.* 2. Globata vehementius properant, *Solin. c.* 11. Glo-

Glocido p. b. as, &c. *Gracidare, fare il verso della gallina, che cova. n. ass. Fest.*

Glocio, is, ivi, itum p. l. *Lo stesso. n. ass.* Ut ova quàm recentissima supponantur glocientibus. *Col.* 8. 5.

Glocito p. b. as, &c. *Far la voce del cervo, ò dell'asino salvatico. n. ass. Aut. Philom.*

Gloctoro p. b. as &c. *Fare il verso della cicogna. n. ass.* Gloctorat immenso de turre Ciconia rostro. *Aut. Filom. Al. leg.* Glotoro.

Glomero p. b. as, &c. *Aggomitolare, dipanare, ingbiomare, avviluppare.* 1. *a.* Lanam glomerabat in orbes. *Ovid. Met.* 6.

¶ *Per ammassare, raccorre, radunare.* 1. *a.* Ibi venæ, inter se implicatæ, glomerantur. *Cels.* Ad terram gurgite ab alto quàm multæ glomerantur aves. *Virg. En.* 6. Glomeratque sub antro fumiferam noctem. *Ib.* 8. Glomerantur nives, agmina cervorum: *vel* cervi fugientes glomerant agmina. *Virg. Sil.* Ventus glomerat incendia. *Virg. Geor.* 2. Saxa sub auras. *Id. En.* 3. Apes mistæ magnum glomerantur in orbem. *Id. Georg.* 4. *Insieme raggruppansi in un gran ruotolo.* Rex glomerat manum bello. *Id. En.* 2. *pro* ad bellum. *Egli ammassa una truppa di gente per combattere.* Legiones in testudinem glomerabantur. *Tac. hist.* 3. 31. Jam collecti Troes glomerantur eòdem. *Virg. En.* 9. Quem circùm glomerati hostes. *Ib.* Quem mille sequutæ hinc, atque hinc glomerantur Oreades. *Id. En.* 1. Succus Laudani glomeratur pulvere, incoquitur Sole. *Plin. Il sugo del Lodano si rappallottola con la polvere, e ricuocesi dal Sole.* Hìc subitam nigro glomerari pulvere nubem, prospiciunt. *Virg. En.* 9. Equitem Lapithæ docuere sub armis insultare solo, & gressus glomerare superbos. *Id. Georg.* 3. *I Lapiti (Popoli della Tessaglia) insegnarono al cavallo l'andar di portante.* Is glomerabat equo gyros. *Manil. Egli dava le volte al cavallo.* Equus glomerat vestigia, *disse Silio.* Glomerans annus. *Cic. Div. ex Poet. L'anno che gira.* Glomeratus *partic. Avviluppato &c.* Grandinem venti glomeratam in terras agunt. *Liv.* Clades vetusta sæclis glomerata horridis. *Cic. Tusc.* 2. Semina vocis ejiciuntur, & ore foras glomerata feruntur. *Lucr.* 3.

Glorifico p. b. as, &c. *Lodare, render glorioso.* 1. *a.* Glorificavit opus. *Coripp. l.* 4. Deus potiùs glorificetur. *Tert. de Idol. c.* 22.

Glorior, aris, atus. *Gloriarsi, vantarsi, millantarsi, pregiarsi, pavoneggiarsi.* 7. *d. ò d. ass. ed abl. con in, ò de; ò l'infin.* Gloriari nominibus veterum. *Cic. Or.* Factis egregiis. *Id. ante Exil.* Gloriari apud aliquem. *Id. Off.* 1. Ut tu in multis epistolis tuis ad amicos gloriaris. *Id. Ver.* 5. In virtute rectè gloriamur. *Id. Nat.* 3. Quibus rebus gloriemini in vobis, easdem &c. *Id. p. Lig.* Quis aut de misera vita possit gloriari, aut non de beata? *Id. Fin.* 3. De tuis divitiis intolerantissimè gloriaris. *Id. in Vat.* Gloriari contra aliquem. *Id. Tusc.* Quum quidam, omnes Provincias se peragrasse, gloriaretur. *Id. de Or.* Glorior, meruisse tribunus sub Cæsare. *Ovid. Si trova col dat.* Is mihi etiam gloriabitur, se omnes magistratus sine repulsa assecutum. *Cic. in Pis. E con l'accus.* Equidem posse vellem idem gloriari quod Cyrus. *Id. de Sen.* Ut de me aliquid, more senum, glorier.

rier. *Id. ib. Pervantarmi alquanto, come fanno i vecchi*. Quasi verò togatus, & non armatus, ea, quæ gloriaris, confeceris. *Sall. in Cic.* Glorians *part. præs.* Mali ædificii dominus glorians, se architectum non habuisse. *Cic. Nat.* 1. Eum hæc gloriantem &c. *Liv.* Gloriandus *part. ò gerund.* Beata vita glorianda, & prædicanda. *Cic. Tusc.* 5. Nec in misera vita quidquam est prædicabile, aut gloriandum. *Id. ibid.* At ipse de se nec mentitur in gloriando. *Id. cl. Or.* Defendendi causà hæc, non gloriandi, loquor. *Id. p. Cel.*

Glotoro p. b. as, &c. *Fare il verso della cicogna. n. ass.* V. Glostoro.

Glubo, is, glubi, glubitum p. b. *Scorticare, scorzare, scortecciare, sbucciare.* 1. *a.* Glubere pecus. *Fest.* Salictum suo tempore cædito, glubito, arctèque alligato. *Cato. R. R.* 31. Digitalium durities non solùm stringit baccam, sed etiam ramos glubit, & relinquit ad gelicidium detectos. *Var. R. R.* 1. 55. *Catul. car.* 58. *ad Celi. Usò in senso osceno.* Nunc in quadriviis, & angiportis glubit magnanimos Remi nepotes.

Glutino p. b. as, &c. *Incollare, congiungere, unire.* 1. *a.* Glutinare inter se metalla. *Plin. Rappiccare insieme i metalli.* Quo genere sistitur sanguis, & vulnus glutinatur. *Id.* 35. 15.

Glutio, is, ivi, itum p. l. *Inghiottire, trangugiare, ingojare, divorare.* 1. *a.* Glutire dapes. *Plau.* Quantas tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem? *Juven. Sat.* 4. Pessima eorum significatio, quum glutiunt vocem velut strangulati. *Plin.* 10. 12. *de corvis.* Ctesippus, qui glutivit patrimonia mille. *Tull. Bero. in Rust.*

Gnarigo p. b. as, &c. *Narrare.* 1. 3. *a. Liv. secondo Festo: è antico.*

Gnosco, is, gnovi, gnotum, *pro* Nosco. *Diomed. lib.* 1.

Gracilesco is, s. p. *Dimagrare, divenir magro. n. ass.* Quum aliàs festinatione pariendi gracilescat. *Plin. lib.* 17. *cap.* 22.

Gracillo, as, &c. *Far la voce della gallina, n. ass.* Gallina gracillat. *Aut. Fil.*

Gradior, deris p. b. gressus sum. *Andare, caminare, passeggiare. d. ass. ò* 3. *d.* Ipse comes Niso graditur. *Virg. En.* 9. Graditur comitatus Achate. *Ib.* 1. Ipse jugis Cynthi graditur. *Ib.* 4. Graditurque per æquor jam mediū. *Ib.* 3. Fidenti animo gradietur ad mortem. *Cic. Tusc.* 1. Post hinc ad naves graditur. *Virg. En.* 8. Graditur bellum ad crudele Camilla. *Ib.* 11. Is graditur viam. *Col.* Lentè gradiens asellus. *Ovid.* Serpentes quasdam esse gradientes. *Cic. Tusc.* Animalia alia gradiendo, alia serpendo ad pastum accedunt. *Id. Nat.* 2. Gressus *partic.* Pariter gressi per opaca viarum. *Virg. En.* 6. *Incaminatisi in compagnia &c.*

Græcisso, as, &c. *Imitare i Greci, ò la favella Greca. n. ass.* Hoc argumentum græcissat, tamen non atticissat. *Plau. Men. prol.*

Græcor, aris, atus. *Crapulare, sbevazzare. d. ass.* Si Romana fatiget militia assuetum græcari. *Hor.* 2. *Sat.* 2. *Lamb. spiega divers.*

Grandesco, is, s. p. *Divenir grande, crescere, avanzarsi. n. ass.* Grandescit seges. *Claud.* Frumentum. *Plin.* 18. *e Col.* 2. 12. Lentiscus triplici solita grandescere fœtu. *Cic. Div.* 1. Quemque sua de materia grandescere, alique. *Lucr.* 2.

Grandigro p. b. as, &c. *Caminare à gran passi. n. ass. Lucr. e Plin.* Abire hinc ni properè grandigras. *Plau. Truc. 2. 2. così il Tesor. e 'l Passer. mà Lamb. meglio leg.* Abire hinc, ni properas grandi gradu.

Grandinat, abat, avit. *Grandinare, tempestar gragnuola. 1. imperf.* Quæritur, quare hyeme ningat, non grandinet. *Sen. quæst. Nat. 4. 4.*

Grandio, is, ivi, itum p. l. *Aggrandire, far grande, ò largo, accrescere. 1. 3. a.* Ego tibi testudineum istum grandibo gradum *pro* grandiam. *Plaut. Aul. 1. 1.* Non potuimus nostros grandiùs grandire gradus. *Id. Amph.* Gradus condecet grandire. *Id. ib. secondo 'l Passer. e Ricciol. Prosod. Bisogna allungare il passo.* Mars Pater, frumenta, vineta, virgultaque grandiri finas. *Cato. R. R. 161. Che vengan sù, e maturino &c.*

Grassor, aris, atus. *Caminare à lunghi passi, scorrere con empito, ò andare semplicemente, caminare, incaminarsi. d. ass.* Animus grassatur ad gloriam, virtutis viâ. *Sall. Jug.* Ille rectâ grassatur viâ. *Nevio.* Juvenes consimili grassantur viâ. *Afran.* Sine, eam pedibus grassari. *Titin. ap. Non.* Se jure grassari, non vi. *Liv. 3. Farsi largo per via di giustizia.* Consilio grassandum, si nihil vires juvant. *Id. 10. 14. Se non giovano le forze, dobbiamo adoprare il senno, e la prudenza.*

2 *Per assaltare, investire, assassinare, usar fierezza, fare scempio. dep. ass.* Latrones grassantur in viatores, tyranni adversus Cives. *Ovid. e Suet.* Trecenti conjuravimus principes juventutis Romanæ, ut in te hac via grassaremur. *Liv. 2.* Certum est mori, quàm hunc pati, lenonem in me grassari. *Plau. Rud.* Marius cupidine, atque irà grassabatur [in Metellum]. *Sall. Jug.* Milites grassati sunt in possessionem agri. *Liv. Li soldati si sono à forza impadroniti &c.* Grassari obsequio. *Hor. 2. Sat. 5. Assalire i Grandi, e accattivarseli con ossequj.* Avaritia, & crudelitas in capta Urbe grassata est. *Curt. Fè scempio nella Città &c.* Grassatur pestis. *Bud. La peste và dilatandosi.* Grassante veneno. *Gell. Internandosi vie più &c.*

Grateoleo, es p. b. *Rendere odore grato. n. ass.* Civitas spirans odoribus, & grateolentibus cœnis. *Apul. de Mund.*

Gratificor p. b. aris, atus. *Gratificare, far cosa grata, far servigio, ò piacere, beneficare, favorire. 2. d. ò abl. con de, ò pro, ò accus.* Gratificari amicis, parentibus, patriæ. *Sall.* Pompejo se gratificari, putant. *Cic. Fam. 1.* Honestè gratificari cuipiam. *Id. Leg.* Nè quid altera pars gratificari pro Romanis posset. *Liv. 21. 9.* Pueri de eo, quod ipsis superat, aliis gratificari volunt. *Cic. Fin. 5.* Animo indulgens, non assentando, neque concupita præbendo perversam gratiam gratificans, sed &c. *Sall. de Rep. ord. 1. ad fin. Condiscendendo viziosamente &c.* Deus nihil gratificans. *Cic. Nat.* In utroque inest gratificandi liberalis voluntas. *Id. Off.*

2 *Per compiacere, donare per grazia, conceder per compiacenza. 4. d.* Potentiæ paucorum decus, atque libertatem suam gratificari. *Sall. Jug. Soggettare la sua libertà &c.* Cur tibi hoc non gratificer, nescio. *Cic. Fam. 1.*

Gratito p. b. as, &c. *Gracidare, far la voce dell'oca, ò crocidare, far la voce dello Smergo. n. ass.* Càcabat hinc perdix, hinc gratitat improbus anser. *Aut. Filom.*

Gra-

Grator, aris, atus. *Congratularsi, allegrarsi del bene, ò suo, ò d'altri.* 2. *dep.* ò *l'infin.* Gratari sibi, *vel* alicui. *Ovid.* Inveni, germana, viam, gratare sorori. *Virg.En.*4. Milites invicem inter se gratantur. *Liv.* Tiberius gratatur, eum fore incolumem. *Tac.* Gratantur senes, fata sibi prospera durasse. *Claud. Si trova pur con l'accus.* Gratatur reduces. *Virg. En.* 5. 40. Conveniunt illuc popularia flumina primùm nescia gratentur, consolenturne parentem. *Ovid. Met.* 1. *fab.* 10. *Per supplicare, ò render grazie.* Quisquis ades, castæque colis penetralia Vestæ, gratare, Iliacis thuraque pone focis. *Id. Fast.* 3. *Al. leg.* Cratera &c. Gratans *part. pres.* Versi in lætitiam, laudantes, gratantesque. *Tac. hist.* 2. 25.

Gratulor p. b. aris, atus. *Congratularsi, rallegrarsi &c.* 2. 3. 4. *d.* ò *abl. con de*, ò *in*, ò *puro: od accus. con apud*, ò *l'infin.* Gratulor tibi, mi Balbe, verèque gratulor. *Cic. Fam.* 6. Tibique gratulor, quòd &c. *Ib.* 15. Gratulor dolori tuo. *Quint.* Gratulari magis virtuti tuæ debeo, quàm consolari dolorem tuum. *Cic. Fam.* 3. Gratulor Bajis nostris &c. *Ib.* 9. Dolabellæ verò tuo, & gratulor, & gratias ago. *Ibid.* Ad cœnam vocant, adventum gratulantur. *Ter.Eun.* Ei voce maximà victoriam gratulatur. *Cic.Ver.* Atque ei recuperatam libertatem est gratulatus. *Id.Phil.* 2. Gratulor tibi affinitate viri medius fidiùs optimi. *Cel. à Cic.Fam.* 8. Mihi etiam gratulatus es illius diei celebritate. *Cic. Att.* 5. Qua in re gratulor tibi ita vehementer, ut te quoque mihi gratulari, quàm gratias agere, malim. *Id. Fam.*6.11. Quàm ut tibi absenti de reditu nostro gratularer. *Id. Att.* 4. Quod mihi de nostro statu, de Milonis familiaritate, de levitate, & imbecillitate Clodii gratularis, minimè miramur. *Id. Fam.* 1. Quum oppressum Sejanum apud eosdem gratularetur. *Suet. in Claud.* 6. Gratulor, me nunc natum esse. *Ovid.* Gratulor tibi devictos hostes. *Liv.* Gratulor, Oechaliam titulis accedere nostris. *Ovid. Her.* 9. *Dicesi anche* mihi gratulor, *vel* nobis *in senso di rallegrarsi come partecipe dell'altrui felicità.* Reip. gratulor, mihi etiam. *Cic. ad Brut.* Epistolam verò (tuam) osculatus, & ipse mihi gratulatus sum. *Id. Fam.* 3. Itaque tibi libenter gratulor, nec minùs etiàm nobis, quòd &c. *Trebon. à Cic. Fam.* 12. 16. In hoc ego mihi gratulor. *Marcel. à Cic.Fam.* 4. 11. *E con l'infin.* Gratulor nobis, Quintum filium exisse. *Cic. Att. secondo Nizol.* Totà mihi mente, tibique gratulor, ingenium non latuisse tuum. *Ovid. Trist.* 1. 8. 54.

2 *Per ringraziare del buon successo, ò esito.* 2. *dep.* Jupiter, tibi, summe, tandem bene re gestà gratulor. *Enn. in Hecub.* Triumphantes in Capitolium ascendebant Jovi Opt. Max. cæterisque Diis gratulaturi. *Liv.* Quod salvus venis, meliùsque est tibi, gratulor tibi. *Afran. in Ciner. E con l'infin.* Ohe! jam desine Deos, uxor, gratulando obtundere, tuam esse inventam gnatam &c. *Ter. Heaut.* 5. 1.

Gravesco, is, s. p. *Aggravarsi, farsi grave, divenir grave. n. ass.* Nec minùs interea fœtu nemus omne gravescit. *Virg. Georg.* 2. *Si carica di frutti.* Gravescere valetudo Augusti. *Tac. An.* 1. 5. Oculi cum dolore gravescunt [*sup.* ob humorem]. *Cels.* 6. Malis publicis in dies gravescentibus. *Tac.* 14.

2 *Per incignerſi, impregnare, divenir gravida. n. aſſ.* Cameli (*fœm.*) lac habent, donec iterum graveſcant. *Plin. l.* 11. *c.* 41.

Gravido, p. b. as, &c. *Impregnare, ingravidare.* 1.5.*a.* Terra gravidata ſeminibus, omnia parit, & fundit ex ſeſe, *Cic. de Nat.*2. Hujus [Adriani] uxor Sabina palam jactabat, elaboraſſe, nè ex eo humani generis pernicies gravidaretur. *Aurel. Vitt. c.* 14. *Non ſi concepiſſe da lui la rovina &c.* Per myſteria hic te inhoneſtè gravidavit probro. *Cecil, in Tyche, Ti caricò di villanie.*

Gravo, as &c. *Gravare, aggravare, caricare.* 1. 5. *a.* Poma gravant ramos. *Ovid.* Semperque gravata lentiſcus triplici ſolita grandeſcere fœtu. *Cic. Div.* 2. Altera die febri commotus eſt; tertiâ quum ſe gravari videret, M. Antonino Remp. comendavit. *Capit. in Pio* 12. *Vedendo, che peggiorava &c.* Signa febricitantis manantes lacrymæ, gravatum caput, oculi compreſſi. *Col.* 6, 9. Laſſove papavera collo demiſere caput, pluviâ quum fortè gravantur. *Virg. En,* 9. Rapit arma manu, nodiſque gravatum robur. *Ib.*8. Gravatus ſomno. *Ib.* 6. *e Curt.* 6. 11. Vino. *Plin.* 26. 1. Vulneribus. *Liv.* 40. *Oppreſſo dal ſonno, dal vino &c.*

2 *Per annojare, moleſtare, gravare, peſare.* 1. *a.* Nec me labor iſte gravabit. *Virg. En.* 2. Qui gravabantur militiâ, eos remiſit domos ſuas Annibal. *Liv. Per render più grave, e moleſto.* 1.*a.* At tu fortunam, cujus vocor exul ab ore, Nomine mendaci parce,gravare meam.*Ovid.Triſt.* 1.

Gravor, aris, atus. *Gravarſi, annojarſi, aver à male, far mal volentieri, ò con difficoltà. d. aſſ. e l'infin. ò* 7. *dep.* Ego non gravarer, ſi mihi ipſe confiderem. *Cic. de Am.* Valde jam lautus es, qui gravere literas ad me dare. *Id. Fam.* 7. Te rogo, nè gravere exædificare id opus, quod inſtituiſti. *Id. de Or.* 1. Non gravabor,dicere quid ſentiam. *Id. ib. Non avrò difficoltà,à dire il mio ſentimento.* Id facere non gravabor. *Plau. Il farò volentieri.* Quid ſi,quod voce gravaris (*ſup.* dare),mente dares? *Virg. En,* 10. Non eſſem tàm inhumanus, uti eo gravarer, quod vos cupere, ſentirem. *Cic. de Or.* Quanquam gravatus, acceſſi tamen. *Plau. Vi ſon venuto, benchè malvolentieri.* In ea non eſſe gravatos homines, prodire in campum. *Cic. pro Mur. Non aver ricuſato &c.*

2 *Per offenderſi, ſdegnare, aver in odio, ſopportar di mala voglia.* 3. *d.* Gravari aſpectum alicujus, *vel* novas leges, ædificia ſuperba &c. *Tac. Suet. Quint.* Romanos odère omnes, dominoſque gravantur. *Lucan.* 5. Matrem hactenus gravabatur, *Suet. Ner.*34. Matrem Liviam gravatus, *Id. in Tib.* 50. *ſecondo La Cerda.*

Graxo, *vel* Craxo, is, s. p. *Gridare. n. aſſ.* Age nunc reſide, cave modò, nè graxis. *Plaut. Aſin. prol. Al. legg.* Gratiis.

Grego, as &c. *Aggregare, aggreggiare, adunare.* 1. *a.* Nunc oves facti, duce te, gregantur Pacis in aulam. *Paulin. à Nicet, non è uſato.*

Groccio, is. *Far la voce del corvo n.aſſ.* Corvus groccire adortus.*Apul.Flor.*2.

Grumo, as, &c. *Dirizzare con la ſquadra.* 1. *a. Gloſſar. Non è in uſo.*

Grundio, is, ivi, itum p. l. *Grugnire, far la voce del porco. n. aſſ.* Grundibat graviter pecus ſuillum, *Claud. An.* 15. *Al.* Grunnibat *pro* grunniebat.

Grundibat ebrius (*pro* grundiebat). *Enn.* Scropha grundiens. *Laber. V. Non. c.* 2. 356. *& c.* 6. 46. *è antico*.

Grunnio, is, &c. *Lo stesso. n. ass.* Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis. *Juven. Sat.* 15. *Esser divenuto Majale*.

Gruo, is, grui, s.s. *Far la voce della grù. n. ass.* Grus gruit. *Aut. Fil. e Fest.*

Gryllo, as, &c. *Fare il verso del grillo. n. ass.* Et gryllus gryllat. *Aut. Filo.*

Guberno, as, &c. *Regger la nave.* 1. *a.* Ut si nautæ certarent, quis eorum potissimùm gubernaret. *Cic. Off.* 1. Eòque directiùs gubernant. *Id. Ac.* 1.

2 *Per governare, amministrare, tener cura.* 1. *a.* Gerere, regere, gubernare. *Cic. Att.* 16. Gubernare, regere, moderari. *Id. Par.* Te hortor, ut omnia gubernes, & moderere prudentiâ tuâ. *Id. Fam.* Hæc Deus aliquis gubernabit. *Id. Att.* 6. Gubernare vitam. *Id. Fin.* Remp. orbemque terrarum. *Id. p. S. R.* Fortunæ motum ratione quâdam. *Id. Att.* 13. Tormenta gubernat dolor. *Id. p. Syll.* Iter meum Resp. & rerum urbanarum ratio gubernabit. *Id. Fam.* Cæsarem meis consiliis adhuc gubernatum, quidam impulerunt &c. *Id. ad Brut.* 10.

Gummino p. b. as, &c. *Mandar fuori gomma. n. ass.* Prunus inserenda est, antequam gumminet, in se, aut in pyro. *Pallad.* 2. *tit.* 16.

Gusto, as, &c. *Gustare, assaggiare, far saggio, provare.* 1. *a.* Lèporem, & gallinam, & anserem gustare, fas non putant. *Cæs. B. G.* 5. Quum biduum ita jejunus fuissem, ut nè aquam quidem gustarem. *Cic. Fam.* 7. 26. Nihil quicquam juvat, quod edo domi, foris aliquantillum quod gusto, id beat. *Plau. Capt.* 1, 2. Cretes, quorum nemo gustavit unquam cubans. *Cic. p. Mur.* Capræ dictamum quærunt, quam quum gustaverint, sagittæ, quibus confixæ sunt, excidunt. *Id. Nat.* 2. Gustâras civilem sanguinem. *Id. Phil.* Gustare aliquam partem liquidæ voluptatis. *Id. Fin.* Philosophiam, eloquentiam, præcepta quædam de moribus &c. *Id. Apprendere alquanto di filosofia &c.* Primis labris scientiam aliquam. *Id. Nat.* 1. *Imparare i primi rudimenti d'una scienza, avere una leggier tintura d'essa*. Non modò qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ, & extremis, ut dicitur, digitis attigissent. *Id. p. Cel.* Gustare sermonem alicujus. *Plau. Most.* 5. 1. *Ascoltar di nascosto &c. Si trova assolut. per merendare*. Post solem plerumque frigidà lavabatur, gustabat, dormiebatque minimum. *Plin.* 3. *ep.* 5. Usus ille sole, mox frigidà, gustaverat jacens *Id.* 6. 16. *Avea fatta merenda stando à giacere*.

Gutto, as, &c. *Gocciare, gocciolare, stillare. n. ass.* Hujus folia ambustis utilia, guttantia astringunt. *Plin.* 20. 8. *Al.* Gustantium os astringunt.

Gypso, as. &c. *Ingessare, ò imbiancare di gesso.* 1. *a.* Vas, in quod uvas mittes, picari pariter, & gypsari facies. *Apic.* 1. 1. Vas gypsatum. *Col.* Pes gypsatus. *Tibul.* 3. *Piede incrostato di sesso (così gl'antichi schiavi, venuti d'oltremare, si distinguevano)*. *Onde Ovid.* Despice gypsati crimen inane pedis. *Amor.* 1. 8. *Del piede servile*. Quibus illa (Medæa) manibus gypsatissimis persuasit, nè &c. *Cic. Fam.* 7. 6. *Con inganni palliati &c.*

Gyro, as, &c. *Girare, circondare.* 1. *a.* Chlamys orbe gyrato laciniola. *Plin.* 5. *c.* 10. *Veste in forma rotonda*.

Ha-

H.

HAbeo, es, habui, habitum p. b. *Avere. Si usa assol. ò coll'adverb. ò l'infin. ò l'accus.* Bene habet, vicit disciplina militaris. *Liv. l.* 8. Bene habet, nil plus interrogo. *Juv. Sat.* 10. *Così stà bene &c.* Habet (*sup.* vulnus). *Donat. Hà avuto il colpo, è già ferito: così dicevasi de' gladiatori nell' Anfiteatro.* Habet, peractum est. *Sen. Agam. & Herc. Oet.* Hoc habet. *Virg. En.* 12. Certè Pamphilus captus est (amore): habet (*sup.* vulnus). *Ter. Andr.* 1. 1. *Si è innamorato senza dubbio.* Hoc habet, reperi quî senem ducerem. *Plau. Most. Questo partito è buono &c.* Habet, opinor. *Id. Mil.* Alienam gloriam in se transmovet, qui habet salem, quod in te est. T. habes. *Ter. Eun.* 3. 1. *Tu l'hai indovinata &c.* Bene res habet, *vel* se res habet. *Liv. & al. La cosa và bene.* Sic res habet, Judices. *Cic. p. R. Am.* Possum equidem dicere id, quod res habet. *Sall. Catil.* Ita se res habet. *Cic. Così và.* Quod ni ita se haberet, ut animi immortales essent &c. *Id. de Sen.* Aliter se res habet, ac videtur. *Id.* Sicut pleraque mortaliũ habentur. *Sall. Catil. Come suole avvenire &c.* Bene habent principia. *Ter. Phor.* 2. 3. *Si comincia bene.* Ego bene, *seu* bellè habeo. *Cic. Att.* 2. & 5. *Stò bene.* Malè ille habet, minùs bene, *seu* bellè. *Id.* Malè enim se res habet, quum &c. *Id. de Off.* Ille bene, *seu* bellè se habuit. *Id. Fam. S' è portato bene.* Omnino præclarè te habes. *Id. Ver.* Id malè habet virum. *Ter. Andr.* 2. 6. *Lo mette in pena.* Ægrè habuit, filium id pro parente ausum. *Liv.* 7. *Soffrì malvolentieri &c.* Satis habeas, nihil me tecum conqueri de &c. *Cic. Fam.* 5. *Ti basti &c.* Satin' habes, si &c.? *Plau.* Parùm habuit, hoc facere &c. *Sall. Non si contentò &c.* Susque deque habere aliquid. *Plau. Amph.* 3. 2. *Non si prender briga &c.* Non me clam haberet, quæ celasse, intelligo. *Ter. H. cyr. Non mi terrebbe occulte quelle cose, quali sò &c.* Spes me frustra habuit. *Sall. Mi fallì &c.* Is servum, & dominum frustra habet. *Plaut. Amph. arg.* 2. *Inganna &c.* Insuper habere aliquid. *Apul. A. A.* 4. *Non far conto.* Constantiam non insuper habendam, intelligit. *Gell.* 1. 19. In hoc omnem diligentiam si adhibueris, omnia à te habebo. *Cic. Fam.* 16. *Mi chiamerò pienamente contento.*

Co' nomi sostantivi per lo più hà signif. passiv. se il nominat. sia di cosa. Syllanus ager tantam habet invidiam, ut &c. *Cic. Agr.* 2. *E talmente mal veduto &c.* Quæ corporis sunt cognitionem habent faciliorem. *Id. Fin.* 5. *Possono più facilmente conoscersi.* Debet habere fidem nostra prædictio. *Id. Fam.* 6. *De' esser creduta.* Locus ille nihil habet religionis. *Id. Leg. E' del tutto profano.* Solemnis comitiorum precatio tantam habet in se vim, & religionem, ut &c. *Id. pro Mur. E' così efficace, e venerata che &c.* Consilium, quod habere potest obtrectationem. *Plan. à Cic. Fam.* 10. *Può esser censurato &c.* Pœna turpitudinem non habuit. *Cic. pro Dom. Non fù vergognosa.* Latrocinia nullam habent infamiam. *Cæs. B. G.* 6. *Non son vituperosi.* Omnes artes pergratam utilitatem habere debent. *Cic. p. Mur. Esser utili.* Habet præteriti doloris secura recordatio delectationem. *Id. Fam.* 5. *E' dilettevole &c.* Res dubitationem non habet. *Plan.*

Plan. Fam. 10. *E' certa*. Magnum habet dolorem, unde cum honore decesseris, eòdem cum ignominia reverti. *Cic. p. Mur. E' cosa spiacevole &c.* Habet res deliberationem. *Id. Att.* 7. *E' cosa da esaminarsi bene*. Habet Ædilitas ejus memoriam non ingratam. *Ib.* 4. *Se nè fà grata menzione &c.* Quæ cautionem non habebunt, de iis non ità valde laboro. *Id. Fam.* 11. *Non potranno schivarsi &c.* Beneficentia, & liberalitas habent multas cautiones. *Id. Off.* 1. *Han bisogno di molti riguardi*. Primus annus habuit de hac reprehensione plurimum sermonis. *Id. Q. Fr.* 1. *Il primo anno fù molto biasimato &c.* Hæc Civitas in Gallia maximam habet opinionem virtutis. *Cæs. B. G.* 7. *E' riputata assai valorosa*.

Si trova anche nello stesso signif. col nominat. di persona. Habere fidem apud aliquem. *Plin. Jun. & Al. Esser creduto*. Scaurus nonnullam habet invidiam, quòd &c. *Cic. Or. E' mal veduto &c. Per lo più però col nom. di persona hà signif. attiv.* Habere fidem verbis alicujus. *Plau. Prestar fede*. Habita est huic fides. *Id. Asin.* Fidem majorem tibi habui, quàm pene ipsi mihi. *Cic. Fam.* 5. Quorum si memoriam habere volumus. *Heren.* 3. *Se vogliamo ricordarci &c.* Mœstitià declaravit, quantum haberet odium servitutis. *Cic. Phil.* 5. *Quanto odiasse &c.* Odium habuit in equestrem ordinem. *Id. p. Clu.* Ad deliberationes, quas habebat domi de Rep. *Id. Phil.* 1. Romulus habuit opinionem, esse augurandi scientiam &c. *Id. Div. Fù di parere &c.* Falsam de illis habuit opinionem, malam de nobis. *Id. Ver. Mal si appose in formar concetto di quelli, fece di noi cattiva stima*. Druydes militiæ vacationem, omniumque rerum habent immunitatem. *Cæs. B. G.* 6. *Godono l'esenzione dalla milizia &c.* Habere timorem. *Nip.* 7. 3. *Temere*. Spem bonam. *Cic. Q. Fr. Concepir buona Speranza*. Spem aliquam de Rep. *Id. Fam.* 2. Tantum spei ad vivendũ, quantum &c. *Id. Att.* 15. Omnem spem tui diligenter curandi in Curio habeo. *Fam.* 16. Quam nunc spem habeat in manibus. *Id. Ver.* Quod quidem nulla habeo in spe. *Id. Att.* 8. Spem habemus, hæc aliquando meliora futura. *Id. Fam.* 5. Habere æs alienum. *Ib. Esser indebitato*. Habere molestiam, quòd &c. *Ib.* 16. *Sentir dispiacere &c.* Tu, cujus ille tanta habet merita, quanta nemo, præter me. *Planc. Fam.* 10. *Tu, cui quegli tanto deve, quanto &c.* Quæ rationem habent, præstant his, quæ sunt rationis expertia. *Cic. Leg.* 2. *Le cose ragionevoli &c.* Habere rationem salutis, valetudinis, honoris, dignitatis, rei familiaris, ætatis, loci, temporis, alicujus absentis &c. *Id. de Sen. Fam. Att. & al. Aver riguardo alla salute &c.* Majorem habeo rationem tuæ voluntatis, quàm ut &c. *Id. à Brut. Fò più conto &c.* Animadverti, te omnibus in rebus habuisse rationem, ut mihi consuleres. *Id. Fam.* 3. *Aver procurato di giovarmi &c.* Quid habet argumenti, aut rationis res, quam ob rem &c. *Id. Ver.* 4. *Qual ragione hà &c.* Non modò agendi rationem nullam habeo, sed nè cogitandi quidem &c. *Id. Fam.* 4. *Non hò modo di &c.* Ut habere rationem possis, quo loco me convenias. *Ib.* 3. *Tu possa ragguagliatamente sapere &c.* Quibus in rebus habenda est ratio diligenter, quos imitemur. *Id. de Or.* 1. *Si dee attentamente considerare &c.* Sum designatus Ædi-

Ædilis;habeo rationem quid à Pop. Rom. acceperim. *Id.Ver. 7. Rifletto alla carica*. Neque illud rationis habuisti, eam Provinciam ad summam stultitiam, nequitiamque venisse. *Ibid. Nè riflettesti &c.* Si esset habenda ratio præmiorum. *Id. p.Mil. Se dovesse tenersi conto &c.* Non tàm dicendi mihi ratio habenda fuit, quàm audiendi. *Id. Nat.5.Dovetti aver premura &c.* Non habui rationem pecuniæ, quantum &c. *Id. Ver.4. Non feci il conto &c.* Consules rationem agri habeant. *Id. Phil. 5. Soprantendano &c.* Deos piorum, & impiorum habere rationem. *Id. Leg. 2. Rendere il merito &c.* Habere rationem cum omnibus musis. *Id. Att. 2.* Commercium cum musis, idest cum humanitate, & doctrina &c. *Id. Tusc. 5.* Rationem cum terra. *Id. de Sen. Trattar con le muse &c. aver da fare con la terra.* Si habenda cum Antonii latrocinio pacis ratio fuit. *Id.Phil. 12. Se dovette introdursi trattato di pace con Antonio.*

Habere societatem, *vel* simultates cum aliquo. *Plin. e Cic. Stare in lega, ò discordia &c.* Controversiam cum aliquo. *Cic. Fam. 13.* Inimicitias cum Populi Rom. nomine. *Id. p. Font.* Negotia magna in Provincia. *Id. Fam.* Satis habeo negotii in vulneribus sanandis. *Id. Att. 5. Hò che fare à bastanza &c.* Quo ego regendo habeo negotii satis. *Ibid. 6.* Cum hoc genere Philosophiæ magnam habet orator societatem. *Id. de Nat. Hà di molta attinenza &c.* Habere socium suæ gloriæ. *Id. pro Marc.* Testem aliquem innocentiæ. *ante Exil.* Testimonium amoris. *Id. Fam. 10.* Quæ ego de te senserim, omnes, qui hæc solent animadvertere, testes habemus. *Ibid. 11.* Aliquod testimonium tuæ vocis habere voluissem. *Ibid. 5.* Habere annum plenum atque integrum ad evertendam Remp. *Id. p. Mil.* Isque annos jam viginti haberet. *p. Cat.* Temporis vix satis habui. *p. Quin.* Plura scribam, quum plus otii habuero. *Id. Fam. 10.* Non puto tàm expeditum negotium, ut non habeat aliquid moræ. *Id. Att. 13.* Habeo paulùm moræ, dum &c. *Id. Fam.* Morem hunc, *vel* hoc moris, *vel* pro more habeo. *Plau.* Habebat hoc moris. *Plin. 1. ep. 12.* Habebat hoc omnino Cæsar &c. *Cic. Phil. Aveva questo di proprio &c.* Habere bonum animum. *Plau.* Animum magnum. *Cic. Q. Fr. Star di buon animo &c.* Bonum animum de re aliqua. *Plau. Sperar bene.* Declaratio animi tui, quem haberes de Rep. quemque habiturus esses, mihi erat jucundissima. *Cic. Fam. 9.* Si aut quantam voluntatem habent ad hunc opprimendum, aut quantam ad maledicendum licentiam, tantum haberent, aut ad ementiendum animi, aut fingendum ingenii &c. *Id. pro Font.* Ex quo intellectum est, eos voluntatem semper eandem, libertatem eandem non semper habuisse. *Id. pro Sest.* Habere aliquid in animo. *Cel. e Cic. Fam. 10. Avere in pensiero &c.* Pater, filium exhæredare in animo habebat. *Cic. p. R. Am.* Habere aliquid in ore. *Id. Dir sovente una cosa.* Aliquid, *vel* aliquem in memoria. *Plau. Ricordarsi.* Quod habui, summum pretium, persolvi tibi. *So.* in memoria habeo. *Ter. Andr.* Habere curam alicujus rei; *vel* aliquid curæ (*dat.*) *Plau. Liv. & Al. Aver cura, e pensiero di &c.* Eos tibi, & rem de qua misi, velim curæ habeas. *Cel. Fam. 8.* Cohortatus est, ut petitionem suam curæ haberent. *Sall.* Si

quod

quod non æquo fœdere amantes curæ numen habet. *Virg. En.* 4. Si qua tui Corydonis habet te cura, venito. *Id. Ecl.* 7. *Se ami*. Quid ageret, quid curæ sibi haberet, certiorem faceret. *Nip. in Att. c.* 20. Habere aliquem, *vel* aliquid in sua potestate. *Cæs.* Puellam in matrimonio. *Cic.* Aliquem in manibus. *Id.* In deliciis. *Id. Att. 6. Accarezzarlo, amarlo teneramente.* Clodium sic amplexabantur, sic in manibus habebant, ut &c. *Id. Fam.* 1. Simia, quam Rex Molossorum in deliciis habebat. *Id. Div.* 1. Habebamus in manibus Antonii concionem. *Id. Att.* 7. *Leggevamo &c.* Est mihi utendum quibusdam rebus ex iis libris ad eos, quos in manibus habeo. *Ib.* 4. *Che ancor ripulisco*. Commutatus est [Quintus] totus scriptis meis, quæ in manibus habemus. *Ib.* 16. Multos jam dies epistolam in manibus habui, propter commorationem tabellariorum. *Id. Q. Fr. Tenni appresso di me senza spedirla, per la dimora de' Corrieri*.

Habere aliquid in promptu. *Id. Ac.* 2. *Tener all'ordine &c.* Iter expeditum in Urbem. *Cæs. Aver il camino sicuro*. Receptum ad Urbem, ad castra, ad suos, *vel* ad gratiam alicujus. *Id. e Tacit. Ritirarsi in Città &c. ritornare in grazia*. Nullum alium receptum Antonium habere, nisi in his partibus &c. *Planc. Fam.* 10. Aditum habere ad aliquem. *Cic. Aver entratura*. Tantùm peto, ut faciles aditus ad te habeat. *Id. Fam.* 13. Velim Fabium, si quem habes aditum, odorere &c. *Id. Att.* 4. Bilem habui, quòd non affuisti. *Sen. Son teco sdegnato &c.* Habere notitiam fœminæ. *Cæs. B. G.* 6. Commercium, *vel* rem cum aliqua. *Plaut. Pratticar carnalmente &c.* Sensit, me tecum quoque rem habere. *Ter. Eun.* Ego cum illo, quocum uno rem habebam tùm hospite, abii huc. *Id. ib.* Quis heri habuit Chrysidem? *Id. Andr.* 1. 1. *Chi si godè &c.*? Habere mandata, *vel* aliquid in mandatis. *Cæs. Aver qualche ordine, ò commissione*. A Dolabella mandata habeo. *Cic. Att.* 15. Quum abs te mandata haberet de omnibus rebus. *Id. Fam.* 4. A nobis id mandatum non habebas. *Id. Phil.*

Si usa anche con gli participj di tempo passato, overo addiettivi. Habeo statutum, vel constitutum. *Cic. Hò già stabilito*. Puto, te constitutum quid facturus esses, habere. *Cel. Fam.* 8. Si habes jam statutum, quid tibi agendum putes. *Cic. Fam.* 4. Velim ita statutum habeas. *Ib.* 6. Neque enim statuti quid in tanta perturbatione habere, potuisti. *Ibid.* 12. Si quid constitutum cum podagra habes, fac &c. *Ib.* 7. *Se hai pattuito &c.* Rescripsit, constitutum se cum eo habere. *Id. Att.* 2. Si habuisti statutum cum animo, ac deliberatum, omnes (Judices) rejicere &c. *Id. Ver.* 5. Domitius duodecim cohortes tribus in locis distributas habet. *Id. Att.* 8. Diis bellùm iste semper habuit indictum. *Id. Ver. Ebbe continua guerra*. Spes me falsum habuit. *Sall. La speranza mi tradì &c.* Paucos dies habebam reliquos annui muneris. *Cic. Att.* 6. *Mi restavano pochi dì &c.* Moriar, si præter te quenquam reliquum habeo, in quo possim &c. *Id. Fam.* 9. *Se mi rimane altri, fuori di te, con cui &c.* Ita largitionibus corruptus est, ut se, ac fortunas suas venales habeat. *Sall. in Cic. Faccia mercato di se, e degli averi*.

2 *Per possedere, tenere, serbare, conservare, trattenere*. Pessimum est, ha-

habuisse, & nihil habere. *Plau. Rud.* 5. 2. Respondit, se, quod in nummis haberet, nescire quo loci esset. *Cic. Att.* 8. *Non sapere lo stato del suo avere*. Habet in agro Volaterrano possessionem. *Id. Fam.* 3. Habere nos putamus [divitias]: habemur, *Sen. ep.* 8. Non voluptatem, sed ipsos voluptas habet. *Id. de vit. beat.* Animus incorruptus, æternus, rector humani generis, agit, atque habet cuncta, nec ipse habetur. *Sall. Jug. Esso però non è dominato*. Regna Tyri germanus habebat Pygmalion. *Virg. En.* 1. Hostis habet muros. *Ib.* 2. Habe tibi res tuas. *Plau. Amph.* 3. 2. *Apul. A.A.* 5. & *Al. Vattene con Dio (formola del ripudio)*. Ille suam illam suas res sibi habere, jussit. *Cic. Phil.* 6. Tibi istos habeas turtures, nummos &c. *Plau. Prendi, tienti per te &c.* Arma, quibus lætatus, habe tua. *Virg. En.* 10. Clamare cœperunt, sibi ut haberet hæreditatem. *Cic. Ver.* Habere aliquid occultum. *Sall. Tener celata una cosa*. Nemo dubitat, quin eò sit occisus, quòd habere clausa non potuerit sua consilia de Verre. *Cic. Ver.* 5. Habere aliquem in custodia. *Liv.* Aliquem in tenebris. *Celso. Tener prigione &c.* In custodiis haberentur. *Sall. Catil.* Habere regem in armis, *vel* in obsidione. *Liv. Tener in guerra, ò assediato un Rè*. Quæ res duos Reges magno, diuturnoque bello inter se habuit. *Sall. Jug. Tenne in lunga guerra &c.* Res mihi videtur habitura etiam vetustatem. *Cic. Att.* 15. *Sia per durare &c.* Me tecum habes. *Id. Son del tuo partito*. Me somnus habet. *Ovid. Mi addormento.* Terris animalia somnus habebat. *Virg. En.* 3. Habere aliquem anxium, solicitum, occupatum, exercitum. *Plau. & Al. Tener uno anzioso &c.* Quod non animum meum magis sollicitum haberet, quàm tuum. *Cic. Fam.* 2. Solicitum te habebat cogitatio tùm officii, tùm etiam periculi mei. *Ib.* 7. Quæ nunc te habet solicitudo? *Plau. Che cosa ti travaglia &c.* Habere aliquem suspectum. *Liv. Tener uno per sospetto*. Te suspectas habuisse domos Carthaginis altæ. *Virg. En.* 4. Usum in Rep. magnum jam habere, & debes, & potes. *Cic. Phil.* 10 *Avere una grand' esperienza &c.* Quia multarum rerum usum haberet. *Id. Am.* Quarum rerum ego maximè hæc documenta habeo, quòd &c. *Sall. Hò queste notizie &c.* Me ipsum sibi habeat documento &c. *Cic. in Rull. Si specchj in me*. Quæstui habere Remp. *Id. Off.* 2. *Governare con avarizia &c.* Sacerdotia, consulatus, & triumphos suos ostentantes, perinde quasi ea honori, non prædæ habeant. *Sall. Jug. Se ne facciano onore, e non rapina.* Habere gratiam, *vel* grates, *vel* maximas gratias alicui. *Plau. Cic. & Al. Restar con obbligo*. Diis pol'habeo gratias &c. *Ter. Andr.* 4. 5. Perfidiæ laudes, gratiasque habemus meritò magnas. *Plaut. Asin.* 3. 2. Si feceris, quòd ostendis, magnam habebo gratiam. *Cic. Fam.* 5.

3 *Per babitare, stare, soggiornare, dimorare. n.ass.* ò 4. *n.* Patri, avoque hujus, qui nunc hic habet. *Plaut. Aul.* Ille habet in his ædibus. *Id.* Qui Syracusis habet. *Id. Men. prol.* Qui in Salentinis, aut in Brutiis habent &c. *Cic. p. S.R.* Suram nostram, quæ modò erga ædes habet. *Plau. Truc.* 2. 4. *Abita presso &c.* Quæ loca, quive habeant homines. *Virg. En.* 7. Quæ Corinthum arcem altam habebant matronæ. *Cic. Fam.*

Che

Che abitavano in Corinto &c. Quum hic domicilium Romæ multos jam annos haberet. *Id.p.Arch.* Habere castra alicubi. *Id.* Stativa in agro Latino. *Liv.* 3. 2. *Accampare, far quartiere &c.* Is, qui sub terris habet. *Cic. Nat.* 3. *Dimora &c. Al.* habetur. Video jam, quò invidia transeat, & ubi sit habitura. *Id. Att.* 2. *Al. leg.* habitatura.

4 *Per fare.* Nihil in bello sine extis agunt, nihil sine auspiciis domi habent. *Cic. Div.* Habere iter, *aut* viam aliquò. *Plau. Andare &c.* Iter Capuam. *Cic. Att.* 8. In Sardiniam. *Id. Q. Fr.* Ad Larium regem. *Id. Fam.* 12. Iter ex aliquo loco. *Id. Att.* 2. *Partire da &c.* Ex Piceno ad me iter habebant. *Ib.* 8. Iter in Urbem. *Plaut.* Ad Legiones. *Cæs.* Hic habet rectam viam ad meas ædes. *Plau. Nè và à dirittura à casa mia.* Habere concionem, sermonem &c. *Plau. e Cic.* Sermonem cum aliquo. *Cic. Fam.* 16. De aliquo. *Ibid.* Orationem cum aliquo. *Ibid.* 8. *Raggionare.* De voluptatibus. *Id.Tusc.* 5. Orationem in Senatu. *Id.Fam.* Apud populum. *Quint.* Verba cum aliquo. *Sall.* Colloquia inter se. *Id. e Cæs. B. C.* 3. *Parlamentare, recitare un orazione.* Multis verbis ultro, citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. *Cic. in Som.* Quos cum Pompejo dialogos de Rep. habuerimus &c. *Id. Att.* 5. Habere comitia. *Ib.* 2. & 4. Concilium, Senatũ &c. *Id. Far assemblea, tener corte, ò consiglio &c.* Quum per eos dies Senatus de annona haberetur. *Id. Att.* 4. Cal. Oct. habetur Senatus frequens. *Ibid.* Consilium summis Regni de rebus habebant. *Virg. En.* 9. Habere delectum militum. *Cæs.* In agro Piceno, & Gallico &c. *Id. e Cic. Cat.* 2. *Far leva di soldati &c.* Habere censum. *Cic. Ver. Far l'estimo &c.* Siculi quotannis ex censu tributa conferunt, & in censu habendo, potestas omnis æstimationis habendæ, summæque faciendæ censori permittitur. *Id. ib.* Iter, *vel* locum aliquem habere infestũ. *Liv. Infestare il camino &c.* Quum quæreretur ex eo, quo scelere compulsus, mare haberet infestum; eodem, inquit, quo tu orbem terræ. *Cic. de Rep.* 3. Magnum ille habet in literis processum. *Suet. Fà gran profitto.* Tantos progressus habebat in Stoicis, ut &c. *Cic. Nat.* 1. Habere querelas de aliquo. *Id. Querelarsi.* Vobis hanc habeo edictionem &c. *Plau. Pseu.* 1. 2. *V' intimo &c.* Habere quæstionem de aliquo, quæstiones in aliquem. *Cic. Tormentar uno, per cavar la verità.* Verberibus, ac tormentis quæstionem habuit pecuniæ publicæ. *Id. Phil.* 2. Mortis paternæ de servis paternis quæstionem habere filio non licet. *Id. p.R. Am.* Quæstio de viri morte habebatur. *Id.p.Clu. Si faceva processo &c.* Mulier, quum quæstionem habuisset Romæ, eàdem de re triennio post, in filii caput quæstionem habere, conata est. *Ibid.* Id nec dubium est, & si quid habet quæstionis, id tamen &c. *Id. cl. Or. E se v'è alcuna cosa da disputare &c.* Quæstio, quæ habetur de finibus bonorum. *Id. Fin.* 5. Nulla est altercatio, clamoribus unquam habita majoribus. *Id. cl. Or.* Habere gratulationem. *Id. p. Mil. Congratularsi.* Expurgationem. *Plau. Merc.* 5. 3. *Giustificarsi.* Honorem alicui. *Id. à Cic. Rispettare &c.* Nemini unquam Puteolani majores honores habuerunt, quàm M. Cælio. *Cic. p. Cæl.* Nonne satis fuit iis gratias agi? denique, ut perliberaliter ageretur, honoris

aliquid haberi? *Id. p. R. Am. Far loro qualche onore?* Curio misi, ut medico honos haberetur. *Id. Fam.* 16. *Si pagasse l'onorario &c.* Utrum studio id sibi habet, an laudi putat fore, si &c.? *Ter. Adel. Hà preso à far ciò per esercizio? ò &c.* Habere ætatem procul à Rep. *Sall. Cat. Passar la vita lungi da maneggi &c.*

5 *Per trattare*. Habere cum aliquo de Rep. *Cic. Ver.* Aliquem malè. *Ces. B. C.* 1. Miserè, acerbè, bene, dignè, comiter, indulgenter, liberaliter &c. *Plau. Liv. & Al.* Se parcè, ac duriter, *seu* molliter, ac delicatè. *Ter. Trattarsi meschinamente, ò delicatamente*. Nunquam secus habui illam, ac si ex me nata esset. *Id. Hec.* 2. 3. Ut is victu, cæterisque rebus quàm liberalissimè, commodissimèque habeatur. *Cic. in Ver.* Mater filium arctè, contentèque habet. *Plaut. Lo tratta con rigore*. Ea res me malè habet. *Id. Mi crucia*. Miserum te habebo pluribus modis. *Id. Ti strazierò &c.* Cur tu Apollonienses miseriores habes, quàm aut Mithrydates, aut etiam pater tuus habuerit unquam? *Cic. p. Flac.*

6 *Per intendere, capire, sapere, conoscere*. Habeo rem omnem. *Ter.* Habeo, quid agam. *Id.* Habèsne hominem? *Id. Eun.* 4. 4. *Conosci tu, chi sia costui?* De me sic habeto. *Cic. Fam. Intorno à me sappi, che &c.* Unum hoc sic habeto. *Ib.* 2. Illud velim sic habeas. *Ib.* 3. Sic habeto, neminem esse, qui &c. *Ib.* 16. *Tieni per fermo, che &c.* Tantùm habeto, Civem egregium esse Pompejum. *Ib.* 2. Sic habendum est, nullam in amicitia pestem esse majorem, quàm &c. *Id. Am. Dee stabilirsi &c.* Habes consilia nostra; nunc cognosce de Bruto. *Id. Att.* 5. Habes ad superiorem, nunc audi ad alteram. *Id.* Habes ad omnia. *Id. Att.* 6. Habere scientiam alicujus rei. *Id. Div.* 2. In aliqua re. *Id. Phil.* 2. Intelligentiam juris. *Ib.* 9. Habere ambiguum, *vel* dubium. *Plau.* In dubiis habere. *Quint. Dubitare &c.* Et dubium me quoque mentis habet. *Ovid. Fast.* 6. *Stò sospeso &c.* Ego tamen non habui ambiguum. *Cic. Fam.* 11. *Non ne feci dubbio*. Suspicionem nullam habebam, te Reip. causà, mare transiturum. *Id. Attic.* 8. 10. *Tenevo per certo &c.* Habere exploratum, compertum, perspectum, *vel* pro comperto, pro certo &c. *Id. Lib. e Al. Saper di certo &c.* Exploratam habere pacem. *Cic. Phil.* Nisi exploratum habeat, id neminem unquam suspicaturum. *Id. Off.* 3. Quum de Antonio exploratum habuero, faciam te certiorem. *Id. Fam.* Minus sæpè scribo, quòd certum non habeo, ubi sis. *Id. Att.* 4. Hoc verò certum habeto. *Id. Fam.* 10. Hyemem credo adhuc prohibuisse, quominus de te certum haberemus, quid ageres &c. *Ib.* 12. Neque de Cæsaris adventu quicquam adhuc certi habemus. *Ib.* 14. Neque nuntiabatur quicquam, quod pro certo haberemus. *ad Brut.* Pro certo jam habetur, Regem Alexandrinū mortuum. *Cel. à Cic. Fam.* 8.

7 *Per riputare, stimare, credere, giudicare, pensare*. Qui semper apud omnes sancti sunt habiti, atque dicti. *Cic. p. Arch.* Qui, se populares haberi, volunt. *Id. Catil.* Ut Deos æternos, & beatos haberemus. *Id. Nat.* 2. Ea semper habita est ejus soror. *Ter.* Jamque dies (ni fallor) adest, quem semper acerbum, semper honoratum, sic Dii voluistis, habebo.

bebo. *Virg. En.* 5. Quod nisi concedas, habeare insuavis, acerbus. *Hor.* 1. *Sat.* 3. Nec vir bonus, ac justus haberi debet, qui nè malum habeat, abstinet se ab injuria. *Cic. Fin.* 2. Habere aliquid in damno, *vel* pro munere. *Cic. Stimar perduta, ò guadagnata una cosa.* Aliquid in perditis, ac desperatis. *Id.* An hoc pro beneficio est habendum? *Brut. à Cic.* Intra annum vigesimum fœminæ notitiam habuisse, in turpissimis habent rebus. *Cæs. B. G.* 6. *Si recano à vituperio &c.* Ita fac ut habeas, nos quidem sic habemus. *Cic. Att.* 6. *Persuaditi senz'altro, così stà nel mio originale.* Omnes mortales sic habent, prosperitatem vitæ à Diis se habere. *Id. Nat.* Habitæ Grajis oracula quercus. *Virg. Georg.* 2. Consiliis habitus non futilis auctor. *Id. En.* 2. *Creduto un savio consigliere.*

8 *Per estimare, apprezzare, tenere, far conto, recarsi ad &c.* Habere aliquem plurimi, maximi, nauci, pili &c. *Cic. Ter. & Al.* Habetur hic pluris, quàm alius. *Cic. Phil.* 6. Pro nihilo habeo divitias omnes præ virtute. *Id.* Habere aliquem loco, *vel* in loco filii, in hostium numero. *Plau. e Cic.* Pro hoste. *Curt.* 6. 2. *Tener uno per figlio, ò da nemico.* Nihil pensi, *vel* nullo loco habere aliquem, *vel* aliquid. *Sall. e Cic. Stimar nulla &c.* Cur eum habes in loco patrui? *Cic. Phil.* Quid tàm alienum, quàm eum patris habere loco, qui &c. *Id. à Brut.* Is me habebat eodem loco, quo suum generum. *Id. de Prov.* Honestatē eo loco habet, ut sine ea jucundè putet, posse vivi. *Id. Fin.* Quo in numero hoc, & in quo loco illud haberi, conveniat. *Id. Inv.* Omnes uno ordine habetis Achivos. *Virg. En.* 2. *Fate l'istesso concetto &c.* Habere carum aliquem. *Cic. Fam.* 13. *Farne molta stima &c.* Remp. semper habui carissimam. *Ib.* 12. Habere opinionem justitiæ. *Id. Off.* Auctoritatem apud aliquem &c. *Id. Fam.* 10. *Esser tenuto in credito di giusto &c.* Aliquid pro non dicto. *Liv. Non ne far caso.* Jam istuc pro facto habeo. *Cic. Att.* 13. *L'hò per cosa fatta.* Habere aliquid despectui, contemptui &c. *Plau.* Ludibrio aliquem. *Ter. Hec. Disprezzare &c.* Quando tu me benemerentem tibi habes despicatui. *Plau. Men.* 4. 3. Quæ nos, nostramque adolescentiam habent despicatam. *Ter. Eun.* Si quis arborem suam, vineamque habuerit derelictui. *Gell.* 4. 12. Oppida, atque oram maritimam, illum pro derelicto habere. *Cic. Att.* 8. *Lasciare in abbandono &c.* Habere aliquid religioni. *Id. Div.* 1. *Farsi scrupolo &c.* Duritiem, *aut* asperam vitam voluptati. *Sall. Aver' à delizia la vita austera.* Aliquid honori, *vel* probro. *Plau. Recarsi ad onore, ò vergogna.* Aliquem in honore. *Cic. Att.* 7. *Farne stima.* Aliquid in maximis rebus, & maximè necessariis. *Ib.* 5. Potiora habere commoda publica privatis. *Cæs. B. C.* 1. *Tener più conto del ben pubblico, che del proprio.* Habere aliquid ratum. *Cic. Approvare &c.* Quis pater unquam filio tribuit, ut quodcumque retulisset, id ratum haberet? ratum habebit Roscius &c. *Id. p. R. Com.*

9 *Per potere, dovere, bisognare.* Tantùm habeo polliceri, me &c. *Cic. Fam.* 15. *Sol tanto posso promettere &c.* De Rep. nihil habeo ad te scribere. *Id. Att.* 2. *Non m'occorre &c.* Adhuc non habeo, quod te accusem. *Id. Fam.* 2. De quibus habeo, quid sentiam: non habeo autem, quid tibi

tibi assentiar. *Id. Nat.* Quid habes igitur dicere de &c.? *Id. pro C. B. Che puoi tu dire &c.?* Quid huic respondeas, non habebis. *Id. p. Mur.* Audire habeo, quid sentiat. *Id. Devo sentire il suo parere.* Quid habeo apud Deum precari, quàm ut &c. *Suet. Che altro devo, chiedere à Dio, che &c.* Hæc habui, de amicitia quæ dicerem. *Cic. Am. Non hò più che dire &c.* Hæc ferè dicere habui de natura Deorum. *Id. Nat.* 3. Satis jam habeo dictum. *Plau. Pers. Hò finito.* Habeo præcipiendum, respondendum, tolerandum &c. *Col. Tac. e Plin. Devo insegnare, rispondere &c.* Accepisse me caryotas optimas, quæ nunc cum ficis, & boletis certandum habent. *Plin.* 1. *ep.* 7. Eos habuit consolandos magis, quàm puniendos. *Suet. Ebbeli anzi à consolare, che à punire.*

10 Habens *part. pres.* Aut doluit miserans inopem, aut invidit habenti. *Virg. Georg.* 2. Habitus *part. pass.* Dalmatæ semper habiti bellicosi. *Cic. Fam. Stimati.* Quæstiones in Senatu habitæ. *Id. p. Marc. Tenute.* Ut patrem tuum vidi esse habitum. *Ter. Heaut.* 2. 4. 3. *Disposto &c.* Quisquis est corpore bene habito, ac strenuo. *Gell.* 3. *Ben complessionato.* Equum nimis strigosum, & malè habitum. *Id.* 4. 20. *Male incarnè. E compar.* Si qua habitior paulò. *Ter. Eun.* 2. 3. *Se di corpo ben formato.* Corpulentior, atque habitior. *Plau. Ep.* 1. 1. *E superl.* Equitem uberrimum, & habitissimum viderunt. *Gell. ib. Assai Corpulento.* Habiturus *part. fut.* Hæc ingressio mea aut reprehensionis aliquid, aut certè admirationis habitura est. *Cic. Or.* Quem mox quæ sint habitura Deorum concilia, incertum est. *Virg. Georg.* 1. *Trà quale assemblea de' Dei sarà ammesso &c.* Omnis Resp. in meo capite discrimen erat habitura. *Cic. Fam. Dovea pericolare &c.* Habendus *part. fut. pass.* Quæ secundum naturam fiunt, sunt habenda in bonis. *Id. Sen.* Quoniam hæc nobis est oratio habenda cum imperita multitudine. *Id. p. Mur.* Me famulam famulo Heleno transmisit habendam. *Virg. En.* 3. *Mi diè per moglie &c.* Et amor successit habendi. *Ib.* 8. *E gerund. pass.* Sed (tellus pinguis) picis in morem ad digitos lentescit habendo. *Id. Georg.* 2. *Essendo toccata &c.* Simul aptat habendo ensemque, clypeumque. *Id. En.* 12. *Cinge la spada &c. per farsi abile al cimento.* Habuvi p. l. & habuverit, *pro* habui &c. *Plaut. Asin. & ant.* Habessit *pro* habuerit [*fut.*] *vel* habeat. *Cic. de Leg.* 2. Separatim nemo habessit Deos.

Habito p. b. as, &c. *Abitare, stanziare, stanzare, stare, tener casa, soggiornare, n. ass. ò* 4. *n.* Commorandi natura diversorium nobis, non habitandi dedit. *Cic. de Sen.* Is Lilybei multos jam annos habitat. *Id. Ver.* 6. Samia mihi mater fuit, ea habitat Rhodi. *Ter. Eun.* Qui sub terra habitavissent bonis, & illustribus domiciliis. *Cic. Nat.* 2. Habitabant vallibus imis. *Virg. En.* 3. Alii curva hæc habitant ad litora. *Ibid.* In hac habitasse platea, dictum est, Chrysidem. *Ter. Andr.* Migrandum potiùs, quàm habitandum in ea Urbe, in qua &c. *Cic. p. Dom.* Apud M. Lepidum te habitare velle, dixisti. *Id. Cat.* Ut non modò prope me, sed planè mecum habitare posses. *Id. Fam.* 7. Stultè Aquinates, sed tamen in via habitabant, *Id. Phil.* 2. *Presso la strada*, Habitare triginta

ginta nummis aureis. *Id.p.Cel. Pagare* 30. *scudi di pigione*. Cujus hic in ædiculis habitet decem, ut opinor, millibus. *Id. ib.* Habitare laxè, & magnificè voluit. *Id. p. Dom.* Graviter increpuit, tanti Censorem habitare. *Plin.* 17. Si quis tanti habitet. *Paterc. Abbia Casa di sì gran prezzo, ò piggione*. Humiles habitare casas. *Virg. Ecl.* 2. Habitârunt Dii quoque sylvas. *Ib. Si trova anche passiv.* Coliturque ea pars, & habitatur frequentissimè. *Cic. Ver.* 6. Cuncta malis habitantur mænia Grajis. *Virg. En.* 3. Nobis habitabitur orbis ultimus. *Ovid. Trist.* 1. 1. Habitare in Foro. *Cic. p. Mur. Esercitarsi nella Curia*. In rostris. *Id. cl. Or. Declamare &c.* In bonis suis. *Id. de Or. Godersi, ò vivere del suo*. Quî potest igitur habitare in beata vita summi mali metus? *Id.Fin.* 2. *Come mai con la felicità può accoppiarsi timore di &c.* Hîc etiam fautores Antonii, quorum in vultu habitant oculi mei, tristiores videbam. *Id. Phil.* 12. *Il volto de' quali osservo sempre &c.* Habitare in oculis alicujus. *Id. Att.* 4. *Lasciarsi sempre vedere &c.* Feci, ut postea quotidie præsentem me viderent; habitavi in oculis. *Id. p. Planc.* Illi habitârunt in hac una ratione tractanda. *Id. de Or. Si trattennero &c.* Tecum habita, & nôris quàm sit tibi curta supellex (*prov.*) *Pers. Sat.* 4. *Considera la propria condizione, e 'l tuo poco valsente &c.* Habitans *part. pres.* Naturà castellũ munitum habitanti mihi prodesset. *Cic. Att.* 3. Lybicove habitantes litore Locros. *Virg. En.* 11. Habitatus, & Habitandus *part. pass.* Raris habitata mapalia tectis. *Id. Georg.* 3. Mænia consorti non habitanda Remo. *Tibul.* 2. *eleg.* 5. 24.

2 *Per aver spesso, tener sovente, freq. da* Habeo. 1. *a.* Hoc modo antiquos secundis rebus comas habitâsse. *Var.* 16. *Rer. Div. ap. Non.*

Habituo, as, &c. *Abituare*. 1. *a.* Ægrotantium vires fortitudine habituantur. *Cel. Aur. Tard.* 4. 8.

Habiturio, bituris p. b. &c. *Bramar di avere*. 1. *a.* Si arationes habituris. *Plau. Truc.* 1. 2.

Hæreo, es, hæsi, hæsum. *Appoggiarsi, attaccarsi, od essere strettamente congiunto, unito, attaccato*. 3. *n.* ò *n. ass. ed abl.* ò *acc. con in.* Hærent parietibus scalæ. *Virg. En.* 2. Ferrum hæsit in corpore. *Id. En.* 11. Tela hærent in scuto. *Liv.* Pugnus mihi hæsit in mala. *Ter. Mi diede un pugno*. In digito clavus mihi militis hæret. *Juv. Sat.* 3. Permanat in venas, & hæret in visceribus id malum. *Cic. Tusc.* Hærere clavo. *Plau. Amph.* 4. 12. *Governare il timone della nave*. Hærere in tergus hostis fugientis, *vel* in terga hostium. *Liv. Incalzar l'inimico, che fugge*. Nicia hæsit Cn. Pompejo, & C. Memmio. *Suet. de Gram. c.* 14. *Aderì &c.*

2 *Per fermarsi, rimanere, trattenersi, risedere, star fermo, ò fisso. n. ass. ed abl. con in, ò puro, ò* 3. *n.* Paulùm, aspectu conterritus, hæsit. *Virg. En.* 3. Quòd hærere in equo senex posset, admirari solebamus. *Cic. p. Dejot. Tenersi à cavallo &c.* Diu in Urbe hæreo. *Plin.* 1. *ep.* 22. *Mi trattengo &c.* Infixus animo hæret dolor. *Cic. Phil. Stà fisso &c.* Navis hæret litore, *aut* in litore. *Hor. Si arresta &c.* Fama adolescentis paulùm hæsit ad metas. *Cic. p. Cal.* Hectoris, Eneæque manu victoria Grajum hæsit. *Virg. En.* 11. *Indugiò per il valore di Hettore &c.* In te hæret omnis culpa. *Teren. Hec.*

Hæc. La colpa è tua &c. Ut peccatum hæreat, non in eo, qui monuerit, sed in eo, qui non obtemperavit. *Cic. Div.* In quo non modò crimen non hærebat, sed &c. *Id. p. Cel. Non solo non era colpevole &c.* Potest homini huic hærere peccatũ? *Id. p. Q. R.* Hærere in flagitiis. *Id. Abituarsi &c.* In iniquitatibus. *Id. Ver. 7.* Apud meretricem. *Plau. Epid.* Ille, ejus imago, *aut* amor hæret meo pectore. *Ovid. e Virg.* Mihi in medullis, ac visceribus. *Cic. Phil. Ei mi è molto à cuore.* Hærent infixi pectore vultus. *Virg. En. 4.* Vultibus illa tuis, tanquam præsentibus, hæret. *Ovid. Trist. 4. Stà fissa in contemplando &c.* Hoc mihi planè hæsit. *Cic. Att. 9. Mi s' impresse nell' animo.* Memoria tantorum periculorũ in omnium gentium sermonibus, ac mentibus semper hærebit. *Id. Catil. Si eternerà &c.* Attonitis hæsere animis. *Virg. En. 5. Rimasero sbalorditi.* Lingua hæret metu. *Ter. Mi s' attraversa la lingua in bocca pe'l timore.* Vox faucibus hæsit. *Virg. En. 2. Non potei formar parola.* Procliviùs currit oratio, venit ad extremum, hæret in salebra (*prov.*) *Cic. Fin. 5. Nel difficile s' arresta &c.*

3 *Per dubitare, star perplesso, vacillare, esser incerto, non sapere. n. ass.* Hærebat nebulo; quò se verteret, non habebat. *Cic. Phil. 2.* Valde in scribendo hæreo. *Id. Att. 13.* In multis enim nominibus hærebitis. *Id. Nat.* In quo etiam Democritus hæret. *Id. Fin.* Hæreo quid faciam. *Ter. Eun.* Hæc res hæret *Plau. Trin. 4. 2. E' assai dubbiosa.* Hæret negotium. *Id. Pseu. 1. 5.* In hac causa mihi aqua hæret. *Cic. Q. Fr. 2. 7. Non mi sò strigare &c.* Dicit ille (Epicurus) quidem multa multis locis: sed aqua hæret, ut ajunt. *Id. Off. 3. S' intriga, nè è coerente ne' suoi discorsi.* Hærens *part. pres.* Malè hærentes scalarum gradus. *Id. Fam. 6. Mal commessi.* Stomachus ad radices linguæ hærens. *Id. Nat. Unito &c.* Vitia in aliquo penitus hærentia. *Id. de Ar. Radicati.* Subvenies, si me hærentem videris. *Id. Fin. Dubbioso.* Hæsus *part. pass. Diomed. Gram. 1. da non imitare.* Hæsurus *part. fut. att.* Hæsuràque mihi tempus in omne fide. *Ovid. Trist. 3. 4. Per la fedeltà, di cui sempre avrò memoria.*

Hæresco, is, &c. *Stare attaccato. n. ass.* In terris hærescere. *Lucr. 2.*

Hæsito p. b. as, &c. *Stare, od essere impicciato, ò fitto, ed attaccato; od arrestarsi, fermarsi, n. ass.* In eodem luto hæsitas (*prov.*) *Ter. Phorm. 5. 2. Sei nella medesima creta, ò nel medesimo intrigo di prima.* Frumentum hæsitavit in vadis. *Liv. Il grano fermossi nel guado.* Sub terris ideo tremulum jubar hæsitat ignis. *Lucr. 5.*

2 *Per dubitare, star dubbioso, non saper che si dire, ò che risolvere. n. ass. ed abl. con in.* Hæsitabat reus. *Liv.* Quum hæsitaret, quum cunctaretur. *Cic. Catil.* Hæsitantem in majorum institutis, rudem in jure civili. *Id. de Or.* Dubitant, hæsitant &c. *Id. Ac. 4.*

3 *Per balbettare, tartagliare, impuntare spesso.* Sunt quidam ita linguà hæsitantes, aut ita voce absoni &c. *Cic. de Or. 1.* Hæsitantibus verbis aliquid dicere. *Id. p. Dom.* Hæsitatus *part. dep. Sen. 7. nat. quest. da non imitare.*

Halito p. b. as, &c. *Alitare, fiatare spesso. n. ass. ò 1. a.* Quadrupedantes flammam halitantes. *Ennio. Stuffando fiamme &c.*

Hallu-

Hallucinor p. b. aris, atus. *Inciampare, od abbagliare, e per metaf. ingannarsi, prender errore. dep. asf.* Nè fur, aut beſtia hallucinantem paſtorem decipiat. *Col.* 8. Suſpicor, hunc, ut ſolet, hallucinari. *Cic. Att.* 16. Epiſtolæ noſtræ debent interdum hallucinari. *Id. Q. Fr.* 2. 10. *Dare in inezie, sec. il Facciol.* Iſta à vobis tanquam dictata redduntur, quæ [*accuſ. com.*] Epicurus oſcitans hallucinatus eſt. *Id. de Nat. Nelle quali Epicuro hà sbagliato. Al.* Allucinor. *Al.* Alucinor.

Halo, as, &c. *Spirare, mandar fuori odore. n. asf. ò 4. n.* Invitent croceis halantes floribus horti. *Virg. Georg.* 4. Nardi florem, nectar qui naribus halat. *Lucr.* 2. Nimios prior hora vapores halat. *Marz.* 10. 44. *Nell' ora antecedente le terme son calde più del dovere &c.* Literæ tuæ Platonicum halantes nectar. *Simm.* 9. 79.

Hamaxor, aris, atus. *Metter i buoi sotto il carro, ò tirar la carretta.* Ut ego, me Ruri hamaxari mavelim, patalem bovem. *Plaut. Truc.* 2. 2.

Hamo, as, &c. *Piegare, torcere à guiſa d'amo.* 1. *a.* Flexilis inductis hamatur lamina membris. *Claud.* 2. *in Ruff. Al.* Animatur. Hamatus *pa t. ò più tosto addiett. Pieno di ami, ò torto à guiſa d'amo.* Hamatis, uncinatiſque corpuſculis. *Cic. Ac.* 4. Hamatiſque viri laniaverat unguibus ora. *Ovid. Met.* 12. Hamatæ tegulæ. *Vitr.* 7. 4. Hos ego viſcatis, hamatiſque muneribus, non ſua promere, puto, ſed aliena corripere. *Plin.* 9. *ep.* 30. *Con donativi, che traggono à se altri maggiori.*

2 *Per pigliare all'amo.* 1. *a.* Artis ſeveræ ſi quis hamat effectus. *Petron. in Sat. Al. però leggono* Amat *ſenza b.*

Hariolor p. b. aris, atus. *Indovinare, profetare, predire. d. aff. e l'infin. ò 3. dep.* Hariolantur illi quæſtùs causà. *Cic. Div.* 1. Hariolor, magnum eſſe malum *Plau.* Hariolari vera. *Id. Aſin.* Quid tibi patiundum ſit, ferè hariolor. *Id. Amph.* Hariolans *part. pres.* Non hariolans, ut illa, cui nemo credidit, ſed conjecturà proſpiciens. *Cic. Att.* 8.

Harpago p. b. as, &c. *Rapire, rubare.* 1. 3. *a.* Hei miſero mihi, aurum mihi intus harpagatum eſt. *Plaut. Aul.* 2. 2. Nihil dum harpagavit. *Id. Pſeu.* 2. 4. *secondo il Paſser.*

Haurio, is, hauſi, hauſtum. *Attignere, ò attingere, cavar liquore, ò altro, trar fuori.* 1. 6. *a. ed abl. con ex, ò de, ò puro.* Haurire vinum, aquam &c. *Ovid. & Al.* Ut ea à fontibus potiùs hauriant, quàm &c. *Cic. p. Ar.* Fontibus Stoicorum arbitrio noſtro quantum videbitur, hauriemus. *Id. Off.* 1. Tu quidem de fœce hauris. *Id. cl. Or.* Sumptum haurit ex ærario; ſuppeditat ſociis. *Id. in Rull.* Artes, quas domo haurire non poſſes, arceſſiviſti ex Urbe Athenarum. *Id. cl. Non potevi apprendere &c.* Hanc legem à natura ipſa arripuimus, hauſimus, expreſſimus. *Id. p. Mil. L' abbiamo imparata dalla steſſa natura &c.* Hauriendus, aut dandus eſt ſanguis. *Liv. O abbiamo à vincere, ò morire.*

2 *Per bere, ſorbire, tracannare, ingojare, inghiottire, aſsorbire, conſumare, divorare.* 1. *a.* Haurire potionem mulſi. *Plin. l.* 7. 53. Poculum. *Liv.* Ille impiger hauſit ſpumantem pateram. *Virg. En.* 1. Quia dentibus carent, aut lambunt cibos, aut integros hauriunt. *Col.* 8. 17.

Ductim haurire poculum. *Plaut. Bere tutto à un fiato.* Haurire patrias opes. *Marz. Consumare il patrimonio*, Quæ unquam Charybdis tantos haurire gurgites posset? *Cic. de Ar. Resp.* Flamma multos hausit, *vel* sylvam, domum, &c. *Liv.* Tam longi temporis opus incendium hausit. *Id.* 5. 7. Haustæ mari naves. *Id.* 33. *Navi sommerse dall'onde*. Haustæ in profundum arbores. *Id. B. P.* 10. *Sprofondati*. Medium Sol igneus orbem hauserat. *Virg. Georg.* 4. *Era già il meriggio*. In paludibus quidam conjecti, profundo limo cum ipsis equis hausti sunt. *Liv.* 1. *Furono assorbiti*.

3 *Per ricevere, cavare, sentire*. 1. 6. *a.* Haurire gaudium, lætitiã, voluptatem, luctum, *vel* laudem ex re aliqua. *Cic. Hor. Ricevere allegrezza, ò dolore &c. ò lode da qualche cosa*. Vidi, & illum hausi dolorem, vel acerbissimum in vita. *Cic. p. Cel.* Quot, quantas, quàm incredibiles hausit calamitates! *Id. Tusc.* Haurire oculis, & auribus gaudium. *Liv.* 7. *B.P.* Haurire aliquid animo. *Virg. En.* 12. *Intendere, ò star attento &c.* Animo spem inanem. *Id. Concepire speranza vana*. Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus [*poet.*] *Id. En.* 4. *Rimiri &c.* Haurire vocem auribus. *Ib. Udire*. Sermonem alicujus. *Sen. Ascoltare*. Cœlum. *Virg. En.* 10. *Fiatare, respirare*. Oscula. *Sen.* 3. *de cons. Trar baci*. Lucem. *Virg. Georg.* 2. *Nascere*.

4 *Per ferire, ò trapassare*. 1. *a.* Haurire pectus, latus, ventrem gladio. *Ovid. Virg. vel* ferrum, *seu* gladius haurit pectus, &c. *Virg. Passare il petto &c. con la spada*. Huic gladio &c. latus haurit apertum. *Id. En.* 12. Cognatumque latus Phlegeius hauserit ensis. *Ovid. Met.* 9. Exultantiaque haurit corda pavor pulsans. *Virg. Georg.* 3. *Ferisce, ò sgomenta il cuore &c.* Haustus *part. pass.* Aqua è puteo hausta. *Cic. Div.* Amor haustus. *Stat. Amore appreso, od imbevuto*, A qua haustos animos, & delibatos habemus. *Cic. Div.* 1. *Abbiamo ricevuto &c.* Hausturus, Hausurus, & Hauriturus. *part. fut. att.* Eodem fonte se hausturum intelligit laudes tuas, quo &c. *Id. Fam.* Hauritura cavis putei penetralibus undas. *Juvenc. in Joan.* 4. Spero equidem mediis, si &c. supplicia hausurum scopulis. *Virg. En.* 4. *Pagherà il fio &c.* Haurivi, *vel* haurii *pret.* Quum idem quoque haurierit. *Var. ap. Cic.* Hauritum *supin.* Lagena facilis hauritu. *Apul. A. A.* 2. Hauriendus *part.* Si potare velit, de dolio sibi hauriendum putet. *Cic. de cl. Or.*

Hausto, as, &c. *Attingere spesso*. 1. *a. Verbo barbaro*.

Hebeo, es, hebui, s. s. *Esser ottuso, rintuzzato, spuntato. n. ass.* Num ferrum hebet, aut dexteræ torpent? *Liv.* 23. 45. Tardante senectâ sanguis hebet. *Virg. En.* 5. *S'ingrossa il sangue ne' vecchi*. Hebent iræ. *Stat. Gli sdegni infievoliscono*.

Hebesco, is, s. p. *Divenir ottuso, ingrossarsi, stupidirsi, imbalordire, anneghittirsi. n. ass.* Mentis acies se ipsam intuens nonnunquam hebescit. *Cic. Tusc.* 1. At nos vigesimum jam diem patimur, hebescere aciem horum auctoritatis. *Id. Catil.* Postquam divitiæ honori esse cœpere &c. hebescere virtus cœpit. *Sall. Catil. Il valore cominciò à languire, ed impoltronirsi*. Hebescere, & languere in otio. *Cic. Acad.* Inter tela, siti, Mavortis, hebescere dextras. *Sil.* 8. *Indebolirsi per la sete*. He-

Hebetesco, is, s. p. *Rintuzzarsi, ingrossarsi. n.ass.* Certum est, aciem in cultris tonsorum hebetescere. *Plin.* 28. 7.

Hebeto p. b. as, &c. *Rintuzzare, ingrossare, offuscare, oscurare, ò stupidire.* 1. *a.* Hebetare aciem ferri *Plin.* Quum hastas aut perfregisse, aut hebetassent. *Liv.* 8. 10. Hebetare dentes herbis. *Sil.* Flammas. *Ovid.* Porrum oculorum aciem hebetat. *Plin.* 20. 6. Lunam, convenit, umbra terræ hebetari. *Id.* 2. 13. Psittacus pennis virides hebetat smaragdos. *Ovid. Am.* 2. *Le penne del pappagallo oscurano il verde degli smeraldi.* Speculorum fulgor aspectu ipso hebetatur. *Plin. l.* 7. Inguina torquati tardant, hebetantque palumbi. *Marz.* 13. 67. *Raffreddano la libidine.* Tela hebetata. *Sil.* Animo simul, & corpore hebetato, nulli muneri habilis erat. *Suet. Claud.* 2. *Indebolito di corpo, e di mente &c.* Reip. vires hebetatæ. *Justin.* 6. 8.

Heluor, *vel* Helluor, aris, atus. *Divorare, mangiar troppo, consumare.* 5. *d. ò d. ass.* An parùm helluatus est? *Catul. car.* 27. Quid? tu meo periculo gurges, ac vorago patrimonii, helluabere? *Cic. p. Sest.* Ille gurges helluatus est, simul tecum, Reip. sanguinem. *Id. pro Dom.*

Herbasco, is, s. p. *Produrre erbe, verdeggiare. n. ass.* Quin & ovillo fimo nominatim vti, quoniam aliud herbasceret. *Plin.* 19. 8. *Al.* Herbas creet.

Herbeo, es. *Lo stesso. n. ass.* Prata herbentia. *Apul. A. A.* 7.

Herbesco, is, s. p. *Erbeggiare, produrre erba, convertirsi in erba. n. ass.* Elicit herbescentem ex eo viriditatem. *Cic. de Sen.*

Herbido p. b. as, &c. *Fare erboso.* 1. *a.* Herbidare Terras *Martian. Capel. l.* 1.

Hercisco. V Ercisco.

Hiasco, is, s. p. *Aprirsi. n. ass.* Ubi primùm [nuces] incipiunt hiascere, tùm legi oportet. *Cato. R. R. c.* 17. *Subito che cominciano à sbucciarsi &c.*

Hiato p. l. *vel* Hieto, as, &c. *Aprirsi molto, ò spesso, ò sbadigliare. n. ass.* Si quæ fortè concio est, ubi hiatare nondum in mentem venit. *Plau.* Ubi dum hieto, Menæchmus se subterduxit nobis. *Id. Men.* 3. 1. Ille hiatans herbam moribundo ore momordit. *Azzio. Dal qual verso prese l'Autore motivo di credere, che la pen. di* Hiato *fusse breve, mà comunemente si stima lunga ricorrendo alla sineresi.* Tu mihi oscitans, hiatansque restas. *Cecil.* Hiatantur fores. *pass. Laber. ò antico.*

Hiberno, as, &c. *Vernare, svernare, invernare, passare il verno, far quartiere. n. ass.* Exercitus in vallibus hibernavit. *Liv.* Jam verò quomodo milites hibernent &c. *Cic. p. L. Man.* Mihi nunc Ligus ora intepet, hibernatque meum mare. *Pers. Sat.* 6. *Stà in calma, ò bonaccia, ò (come altri) stà in tempesta.* Hibernaturus *part. fut.* Ubi sis hibernaturus, & quà spe, aut conditione, scire velim. *Cic. Fam. Così si scrive questo verbo da moderni Eruditi, e non* Hyberno *con l' y.*

Hiemo p. b. as, &c. *Lo stesso. n. ass.* Legiones, quæ longiùs hiemabant, subsequi, jubet. *Cæs. B. C.* 1. Ubi piratæ quotannis hiemare solent. *Cic. in Vat.* Hostes hiemant in Chirestica. *Id. Att.* 5. Non spero, te istic libenter hiemare. *Ib.* 6. Pompejus hiemavit in Gallia. *Id. p. Font.* Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis. *Hor.* 1. *ep.* 16. Scribis, hiematu-

maturum te in Epiro. *Cic. Att.* 6. Ephesum hiematum exercitum traducit. *Nip. Agef.* 3. Aquæ hiemantes. *Sall. ap. Sen. ep* 114. *Agitate dalle tempeste*. Hiematus *part. pass. Aggelato, ò raffreddato*. Hiemato lacu, anguillæ, fluctibus glomeratæ, volvuntur. *Plin.* 9. 22. *sec. il Passer. mà il Dalecamp. chiosa così :* hiemato (i. velut tempestate, procellaque agitato). *Al. leg.* Hiemante lacu.

2 *Per esser molestato, afflitto dal verno, ò freddo. n. ass.* Quamvis parùm salubrem valetudini suæ Urbem experiretur, assiduèque in Urbe hiemaret. *Suet. Aug. c.* 72.

Hiemat, abat, avit. *Far inverno, freddo, ò tempestare*. 1. *imp.* Fidicula exoritur; hiemat, & pluit. *Col.* 11. 2. Deus, natura, Auster, sidus, dies hiemat. *Col. secondo il Passer.* Et atrum defendens pisces hiemat mare. *Hor.* 2. *Sat.* 2. *Impedisce il pescare con lo stare in tempesta*.

Hilaresco, is, s. p. *Rallegrarsi, farsi allegro. n. ass.* Cum amicorum domus fumat, hilaresco. *Var. ap. Non. c.* 2.

Hilaro p. b as, &c. *Rallegrare, dar allegrezza, dilettare, contentare*. 1. *a.* Hilarare oculum, aurem, animum, *aut* aliquem aspectu. *Catul. Ovid.* Omnem jucundum motum, quo sensus hilaretur. *Cic. Fin.* 2. Hos ubi facundo tua vox hilaraverit ore. *Ovid. Pont.* 4. Hilarans convivia multo mero, *seu* Baccho. *Virg. Ecl.* 5. Hilaratus *part. pass.* Accessus solis lætificat terram, ut cum Cœlo hilarata videatur. *Cic. Nat.* 2. Periclis suavitate maximè hilaratæ sunt Athenæ. *Id. cl. Or.*

Hinnilito p. b. as, &c. *Annitrire spesso. n. ass.* Hæc, inquam, rudet è rostris, atque hinnilitabit. *Lucil. ap. Var. L. L.* 6.

Hinnio, is, ivi, itum p. l. *Anitrire, annitrire, nitrire, proprio del cavallo. n. ass.* Jam nè balare quidem, aut hinnire fortiter, diceremus. *Quintil.* 1. 5. *L'usò anche Fest.*

Hio, as. &c. *Sbadigliare, spirare à bocca aperta, ò aprir la bocca, ò parlare. n. ass. ò* 4. *n.* Perdices hiantes per id tempus, exertà linguà, æstuant. *Plin.* 10. 33. Corvum deludet hiantem. *Hor.* 2. *Sat.* 5. Gaudet hians immanè (*sup.* leo). *Virg. En.* 10. Hiat tantùm, ceu pullus hirundinis. *Juv. Sat.* 10. *Apre solo la bocca &c.* Oratio hians. *Quint.* 8. *Ragionamento mal concatenato*. Crebri concursus vocalium, hiantem orationem reddunt. *Heren.* 4. Disjuncti, atque hiantes concursus literarum. *Cic. Part.* Mutila quædam, & hiantia locuti sunt. *Id. Or.* Ut versum facerent, sæpè hiabant, ut Nævius. *Ib. Scolpi ano tutte le vocali &c.* Incœptus clamor frustratur hiantes [i. Manes] *Virg. En.* 6. *Aprendo la bocca per gridare, no 'l poterono per difetto d'organi*. Capripedes calamo Panes hiante canent. *Prop.* 3. *el.* 16. *Con la zampogna, che suona à tutto fiato*. Carmen hiare Lirà. *Id.* 2. 31. *Cantare &c.*

2 *Per aprirsi, ò da se, ò per forza. n. ass.* Hiat terra æstu. *Col.* Hiavit humus multa, vasta, & profunda. *Sall. ap. Non. c.* 4. Nec flos ullus hiat pratis. *Prop.* 4. 2. *Sbuccia &c.* Venas adstringit hiantes. *Virg. Georg.* 1. *Vene, ò meati della terra aperti*. Hiantibus oculis directus. *Plau. Crocifisso cogli occhi aperti*. *Per esser chiaro, manifesto*. Patent artes tuæ, Rufine, fraudes hiant &c. *Apul. Apol.*

3 *Per*

3 *Per maravigliarsi, stupirsi. n. ass.* Hunc hiantem corripuit plausus per cuneos. *Virg. Georg.* 2. (i. mirans, ac stupens ille trahitur plausu spectatorum.) *Venne applaudito con suo stupore &c.*

4 *Per aspirare, bramare, n. ass.* Canis quidquid accipit, protinus devorat, & semper ad spem futuri, hiat. *Sen. ep.* 72. Emptor hians. *Hor.* 1. *Sat.* 2. *onde* Cupiditas hians. *Tac.* Avaritia hians. *Cic. Ver.*

Hippaco p. b. as, &c. *Anelare, ansare. Festo.*

Hirquitallio, is, s. p. *Divenir simile al becco nella voce, odore &c. n. ass.* Vocem crassiorem, & inæquabilem fieri, quod antiqui nostri hirquitallire, & inde ipsos putant hirquitallos appellari, quod tùm corpus hircum olere incipiat, *Censorin. c.* 14.

Hirrio, is, ivi, itum p. l. *Digrignare, ò fare il suono del cane arrabbiato. n. ass.* Veluti est canibus innatum, ut, etsi non latrant, tamen hirriant. *Sidon.* 7. *ep.* 3. *Al. leg.* Irrio.

Hisco, is, s. p. *Aprir la bocca per favellare, ò parlar trepidando, incespare: over dubitare, esser perplesso. n. ass. ò 4. n.* Responderène ad hæc, aut omnino hiscere audebis? *Cic. Phil.* 2. Nè hiscere quidem, audet. *Plau. Ne pur osa fiatare.* Raris turbatus vocibus hisco. *Virg. En.* 3. *Favello &c.* Hiscere nervis Reges, & Regum facta. *Prop. Riferire, ò cantar su la lira i Rè, e le loro prodezze.* Nec hiscere quicquam, audet. *Ovid. Met.* 13. *Non s'arrischia di proferir parola.* Hiscit, dubius est quid agat. *Nevio. Egli stà in forse, nè sà che si fare.*

2 *Per aprirsi. n. ass.* Hiscere nempe tibi terra roganda foret. *Ovid. ep.* 6. Tace; ædes hiscunt. *Plaut. Pseu.* 4. 1. *Fan pelo &c.*

Hispido p. b. as, &c. *Rendere irsuto, pungente &c.* 1. *a.* Folium aculeatum spinosis fastigiis hispidatur. *Solin. c.* 59.

Hittio, *ò secondo altri* Hitto, as, &c. *Squittire, jattire, proprio de' bracchi quando levano la fiera. n. ass. Operar. in Plau. part.* 1. *pag.* 684. *e Fest.*

Hiulco, as, &c. *Aprire, fendere.* 1. *a.* Æstus hiulcat agros. *Catul. carm.* 69.

Honesto, as, &c. *Onorare, far onore, ornare, adornare.* 1. 5. *a.* Te vultus, *seu* vestis honestat. *Claud.* Ut acta tui Tribunatùs, hominis dignitate honestes. *Cic. p. Dom.* Ætas quoque, vix tantis matura rebus, omnia ejus opera honestabat. *Curt.* 3. 6. Honestare beneficium. *Cic. Inv.* Mortem alicujus imagine. *Id. p. Rab.* Cur me tanto honore honestas? *Plau. Capt.* 2. 2. *secondo il Passer.* Saturnini sanguine non modò se non contaminaverunt, sed etiam honestârunt. *Cic. Catil.* Tanta laus, quantà vos me vestris decretis honestavistis &c. *Ib.* Si interdum ad forum deducimur, si uno spatio honestamur. *Id. p. Mur.* Quòd indignos homines honore honestatos videbam. *Sall. Cat.* A quo sæpè magnificentissimis decretis sumus honestati. *Cic. post Red.* Non domo dominus, sed domino domus honestanda est. *Id. Off.* 1. Omnes rationes honestandæ elocutionis collegimus. *Heren.* 4. *Di ornare &c.* Quæcumque homines homini tribuunt, ad eum augendum, atque honestandum. *Cic. Off.*

Honorifico p. b. as, &c. *Onorare, far onore.* 1. *a.* Ut adorent, & honorificent Regem magnum. *Lattan.* 7. 24.

Honoro p. 1. as, &c. *Onorare, far onore, stimare*. 1. 5. a. Amphiaraum sic honoravit fama Græciæ, ut &c. *Cic. Div.* Nemo tùm virtutem non honorabat. *Id. Phil.* Hic me non solùm meis laudibus ornat, sed etiam honorat alienis. *Id. ib. Mi loda &c.* Populum congiariis honoravit. *Velle.* 2. 129. *Premiò &c.* Cum donis honoramur. *Curt.* 7. 1. Honoratus equestri statuà. *Velle.* 2. 61. Vetus, & honorata familia. *Suet. Tib.* 3. *Decorosa &c.* Beati, qui honorati sunt, videntur. *Cic. Off.* Honoratior apud plebem. [*compar.*] *Liv.* 4. 35. Vir honoratissimæ imaginis. (*superl.*) *Id.* 3. 58. Eundem ordinem tenebo viris fortibus honorandis. *Cic. Phil.* Mortem ejus non luctu publico solùm, sed etiam monumentis esse honorandam, puto. *Id. ibid.*

Horreo, es, horrui, s. 3. *Aver orrore, tremare di paura, spaventarsi, inorridire, raccapricciare, arricciarsi. n. ass. ò l'infin.* Horret corpus, cor salit. *Plau.* Totus tremo, horreoque, postquam hunc aspexi. *Ter. Eun.* 1. *Tremo da capo à piedi &c.* Horrere animo. *Cic. p. Dom.* Horrent crines, *vel* comæ. *Ovid. Si arricciano li capelli per la paura.* Sæpè horrere sacros, doluit Latona, capillos. *Tibul.* 2. 3. Villis horrentibus leo. *Plin.* Horret animus cogitatione rei. *Curt.* Quod sacrificium nemo unquam vir aspicere, non horruit. *Cic. Arus.* Quanquam animus meminisse, horret &c. *Virg. En.* 2. Hæc dominatio quorsum eruptura sit, horremus. *Cic. Attic.* 2. *Stiamo à vedere con gran paura dove vada à terminare &c.* Id quemadmodum accepturi sitis, horreo. *Id. Phil. Temo fortemente &c.*

2 *Per tremar di freddo, aver ribrezzo. n. ass.* Horrenti tunicam non reddere servo. *Juv. Sat.* 1. Sunt quædam loca, quæ solstitiis minùs concalescunt, sed frigoribus intolerabiliter horrent. *Col.* 1. 4. *Sono soggetti ad un freddo intolerabile.*

3. *Per esser aspro, od orrido.* Horret corpus setis. *Ovid.* Serpens squamis rigidis. *Virg. En.* 11. Horret ager hastis. *Id. ib.* Strictisque seges mucronibus horret ferrea. *Ib.* 12. Sparsus hastis longis campus splendet, & horret. *Ennio.* Namque aliæ [apes] turpes horrent. *Virg. Georg.* 4. Romuleoque recens horrebat regia culmo. *Id. En.* 8. Horrent situ campi. *Claud. Sono inculti, ed insalvatichiti.* Uno tempore florere, deinde vicissim horrere terram. *Cic. Nat.* Dies horruit imbre. *Valer. Flac. S' inasprì, si fè rigido &c.*

4 *Per aver in orrore, paventare, overo ammirare.* 4. *n.* Horrere arma, conspectum, mare iratum, pauperiem, periculum, mortem. *Liv. Hor. Virg.* Ingrati animi crimen horreo. *Cic. Att.* Horrere dolorem. *Id. Tusc.* Minas alicuius. *Id. Att.* Victoriam. *Id. Fam.* Nomen publicani. *Id. Q. Fr.* Nec vanos horret strepitus. *Virg. Georg.* 3. Impacatos à tergo horretis Iberos. *Ibid.* Quum esses impius, jam tùm judicium, & crimen horrebas. *Cic. Ver.* Quæ ego, cum à te tractantur in causis, horrere soleo. *Cic. de Or. Soglio ammirare &c.* Nemo jam parens filio, nisi fragilitatis humanæ vices horret. *Plin. pan. Teme forte non intravenga la morte al figliuolo.* Horrere divinum Numen. *Cic. Fin. Riverire con qualche sorte d'orrore la Maestà divina*, Horrens, & Horrendus, *Formidabile, spavente-*

ventevole. Horrenti nemus umbrâ, *Virg. En.* 1. Cautibus horrens Caucasus. *Ib.* 4. Nihil habet mors, quod sit horrendum. *Cic. Tusc.* Horrendæque procul secreta Sybillæ &c. *Virg. En.* 6.

Horresco, is, horrui, s. s. *Spaventarsi, raccapricciarsi, tremar di paura, sentir ribrezzo, divenir orrido, inasprirsi, ò farsi orribile. n. ass.* Horresco (id) referens. *Virg. En.* 2. Horrescit visu subito. *Id. ib.* 6. Horrescunt corda agricolis. *Ib.* 12. Qui sibi injecto terrore mortis, horrescunt. *Cic. de Fin.* Horrescit strictis seges ensibus. *Virg. En.* 7. Segetes, campique natantes lenibus horrescunt flabris. *Id. Georg.* 3. *S'increspano, ed ondeggiano pe' venticelli &c.* Cœpit corpus horrescere setis, *seu* villis nigris. *Ovid. Met.* Tempestas horrescit nimbis. *Sil.*

2 *Per paventare, aver in orrore.* 4. *n.* Horrescere tyrannum, mortem. *Claud. Stat.* Nec tu mensarsi morsus horresce futuros. *Virg. En.* 3.

Horrifico p. b. as, &c. *Far paura, metter orrore, spaventare.* 1. *a.* Multaque præterea vatum prædicta priorum terribili monitu horrificant (*sup.* Didonem) *Virg. En.* 4. Horrificant mentes, cæsorum ostenta luporum. *Claud.* (i. terrent animos.)

2 *Per inasprire, far orrido, e spaventevole.* 1. *a.* Carcer, catenæ, fuga, exilium horrificaverant dignitatem. *Flor.* 3. 21. Zephyrus matutino flatu horrificat mare placidum. *Catul. Increspa il mar tranquillo.* Horrificare galeas rictu ferarum. *Stat. Por visaggi di fiere su gli elmi per ispaurire*

Horripilo p. b. as, &c. *Aver peli folti, e ritti, esser setoloso. n. ass.* Aures immodicis horripilant auctibus. *Apul. l.* 3.

Hortor, aris, atus. *Esortare, confortare, rincorare, persuadere, incitare.* 3. *d. ed acc. con ad, ò in, ò abl. con de, ò l'ut, ò nè al sub. e di rado l'infin. in fresa.* Hortari aliquem ad pacem, ad bellandum &c. *Cic.* Rex hortatur Cives de custodia, & defensione Urbis. *Cæs.* Pacem quidem hortari non desino. *Cic. Att.* 7. 14. Iisdem de rebus te hortor, quibus superioribus literis hortatus sum. *Id. Fam.* 4. 9. Hortari milites ad laudem. *Id. de Prov.* Te hortor, currentem quidem, ut spero &c. *Id. Fin.* Paribus Messapum in prælia dictis hortatur. *Virg. En.* 11. Hortabatur illos spes dominationis, *vel* cupido animi ad &c. *Sall.* Quare quid est, quòd ego te horter ut dignitati, & gloriæ servias? *Id. Fam.* 9. Hæc eò spectant, ut te horter, & suadeam. *Id. Fam.* Hortantur socii Cretam, proavosque petamus. *Virg. En.* 3. Hortatur veniat, *vel* uti veniat. *Sall.* Quod te jamdiu hortor. *Cic. Cat. Il che gran tempo ti persuado.* Hortari canes, *vel* equos. *Ovid. Met. Aissare i cani, incitare i cavalli.* Hortaris Grajas fulcire ruinas. *Claud.* Ille hortatur, te fieri patrem. *Marz.* Quum à Rege Philippo munera magnæ pecuniæ repudiaret, legatique hortarentur accipere. *Nip. in Phoc. c.* 1. Qui sit, fari, quo sanguine cretus, hortamur, quæ deinde agitet fortuna, fateri. *Virg. En.* 3.

2 *Per esser esortato.* 1. *passiv.* Ab amicis hortaretur. *Var.* Expromit sententiam, qua hortaretur Claudius, Octaviam despondere Domitio. *Tac. An.* 12. *Al.* Oraretur. *Nel pres. e fut. non de' usarsi passiv.* Hortans *part. pres.* Hortante Deo. *Tib.* Multis hortantibus. *Sall.* Hortatus *part. dep.*

Pauca

Pauca milites hortatus. *Sall.* Hortandus *part. fut.* Illa hortanda fuit. *Ovid. Alcuni ammettono* Horto, as. *citando esempj di Plau. e Cic. i quali però sono incerti: onde non dee adoprarsi.*

Hospitor p. b. aris, atus. *Albergare, alloggiare, ricettare, raccogliere, ricevere ad albergo.* 3. *dep. Passer. e 'l Tesoro, mà senza Autore in tal signif.*

2 *Per albergare, od alloggiare* [*in signif. neutro*] *i. fermarsi nell'albergo, od osteria. d. ass.* Quid enim est, cur illis bonum locum invideat? veniant, hospitentur. *Sen. de vit. beat. c.* 23. Spiritus, *vel* animus hospitatur in corpore. *Id.* Castanea translata hospitari nescit. *Plin.* 17. 20. *Il castagno non alligna in terreno stranio.* Ubi primùm molles planities contingat, in quodam lacu hospitari, inde lenem fluere (*sup.* Gangem). *Id. l.* 6. *Il Gange fermarsi, ò posare alquanto in un lago, indi &c.*

Hostio, as, &c. *Fornire di vittime.* 1. *a. mà non è in uso che il part. pret.* Æquiùs, vos erat candidatas venire, hostiatasque ad hoc fanum. *Plaut. Rud.* 1. 5. *Provedute di vittime.*

Hostio, is, ivi, itum p. l. *Ricompensare, contracambiare, render la pariglia. n. ass.* Si malam(*seu* genam mihi)pugno percusseris,promitto quidem hostire contrà, ut merueris. *Plau. Asin.* 2. 2.

2 *Per reprimere, rintuzzare.* 1. *a.* Nisi coercuero protervitatem, atque hostiero ferociam? *Pacuv. Teucr. ap. Fest.*

3 *Per ferire, offendere.* 1. *a.* Quem mea cominus machæra, atque hasta hostivit è manu. *Enn. ap. Fest.* Nunc id mihi molestum est, quod hostit voluntatem tuam. *Pacuv. Erot.* 2. *ap. Non. è antico.*

Humecto, as, &c. *Inumidire, far umido, bagnare, umettare.* 1. *a.* Quà niger humectat flaventia culta Galesus. *Virg. Georg.* 4. Os agni diductum debet pressis humectari papillis. *Col.* 7. 3. Et lacrymis salsis humectent ora, genasque. *Lucr.* 1. Guttisque humectat grandibus ora. *Virg. En.* 11. Largoque humectat flumine vultum. *Ib.* 1. *Piange dirottamente &c.* Humectatus *part. pass.* Eoque (pulmone) satis humectato. *Gell.* 17. 11. Statque humectata Vomano Adria. *Sil. l.* 8.

Humeo, es, humui, s. s. *Esser umido, ò bagnato. n. ass.* Humet aër, capillus, oculus. *Ovid. Tib.* Lacrymisque [arbor] cadentibus humet. *Ovid. Met.* 10. Lacrymis humet arena meis. *Id. Her.* 15. Humentes terræ. *Plin. Paneg.* 30. Humentemque aurora polo dimoverat umbram. *Virg. En.* 4. Frigida pugnabant calidis, humentia siccis. *Ovid. Met.* 1. 1. Fodere (terram) humentem. *Col.* 3. 11.

Humesco, is, humui, s. s. *Inumidirsi, divenir umido, bagnarsi. n. ass.* Oculi humescentes. *Plin. jun. paneg.* Humescunt spumis (equi) flatuque sequentum. *Virg. Georg.* 2.

Humido p. b. as, &c. *Inumidire, umettare.* 1. *a.* Humidant autem corpus labor minor, quàm ex consuetudine, frequens balneum, cibus plenior &c. *Cels.* 1. 3. *Al.* Humidum autem corpus reddit &c.

Humifico p. b. as. *Lo stesso.* 1. *a.* Sementem Notus humificet, sit bruma nivalis. *Auson. Idyll.* 8.

Humigo, as, &c. *Lo stesso.* 1. *a.* Cæspes libamine humigatus. *Apul. Flor.* 1.

Humi-

Humilifico p. b. as, &c. *Lo stesso, che* Humilio. 1. *a.* Exomologesis prosternendi, & humilificandi disciplina est. *Tertul. de Pæn.* 9.

Humilio, as, &c. *Abbassare, umiliare.* 1. *a.* Resurget corpus, quod humiliatur in passionibus. *Tertul. in Marc.* 5. 20. Ad humiliandum celsitudinem potestatis. *Ammian.* 30. 10. Atque etiam alia (animalia) humiliata, ut cibum terrestrem rostris facilè contingant. *Cic. Nat.* 2. *Altri però leg. communemente.* Atque etiam aliorum ea est humilitas, ut &c. *V. Voss. de Vit. serm. l.* 1. *c.* 23.

Humo, as, &c. *Seppellire, sotterrare, interrare.* 1. *a.* Simonides quendam mortuum vidit, eumque humavit. *Cic. Div.* Quos quum humare vellent non potuerunt obtritos internoscere. *Id. de Or.* In terram cadentibus corporibus, hisque humo tectis, ex quo dictum est humari &c. *Id. Tusc.* 1. Sepultus intelligitur quoquo modo conditus: humatus verò humo contectus. *Plin.* 7. 54. Quod nunc in omnibus sepulchris ponitur, ut humati dicantur, id erat proprium tùm in iis, quos humus injecta contegeret. *Cic. Leg.* 2. 22. In sui pueri sepulchro humatus est. *Gell.* 7. 8. Quidquid solamen humandi est. *Virg. En.* 10. Sociis dare tempus humandis. *Ibid.* 11. Corpus humandum. *Ib.* 6. *Per piantare l'usò Col.* Humare taleas. *l.* 5. *c.* 9.

Hymnio, is, ivi, itum p. l. *Cantar inni di lode. n. ass.* State nunc, hymnite, matres, pro receptis parvulis. *Pruden. pass. Calagur. in fin.*

J.

JAceo, es, jacui, jacitum p. b. *Giacere, esser, ò star coricato, stare buttato in terra, od esser morto, ò sepolto. n. ass.* Jacère humi, in luto, in strato, in toro, in tumulo, in sepulchro. *Liv. Plau. Ovid.* Jacet ille ad quartam. *Hor.* 1. *Sat.* 6. *Egli stà à letto fino alle quattr'ore del dì.* Silenum pueri somno videre jacentem. *Virg. Ecl.* 6. Stratisque jacebat velleribus. *Id. En.* 7. Inter lora, rotasque, viros, simul arma, jacere, vina simul. *Id. ib.* 9. Placidà quum nocte jaceres. *Ib.* 7. Serta procul capiti delapsa jacebant. *Id. Ecl.* 6. Strata jacent passim sua quæque sub arbore poma. *Ib.* 7. Mulier tota jacet in fermento. *Plau. Men.* 5. 3. *Stà ella forte incollerita.* Spes atque opes vitæ meæ jacent sepultæ in pectore. *Id. Amph. Le mie speranze di vita son morte.* Jacet ille telo. *Virg. Egli è morto di lancia.* Ille jacet, lætæ paci, quem prætulit orbis. *Lucan.* 8. Istic nunc metuende, jace. *Virg. En.* 10. Hesperiam metire jacens. *Ib.* 12. Nudus in ignota Palinure, jacebis arena. *Ib.* 5. Jacere in oblivione. *Cic. Ver.* 3. In silentio. *Id. de Or. Essere affatto dimenticato.* In sordibus, ac luctu. *Id. in Pis.* In mærore. *Id. Att.* 10. *Stare in lutto &c.* Mihi ad pedes misera jacuit. *Id. Ver.* 7. Supplex ante pedes. *Ovid. Mi si buttò a' piedi &c.* Quorum sæpè, ac diu ad pedes jacui stratus. *Cic. p. Quin.*

2 *Per esser infermo. n. ass.* Dura in regione jacet. *Ovid.* Jacere graviter. *Plin. jun. Star infermo gravemente.* Sed non mors lenta jacentis excedit puerile decus. *Stat.* 2. *Syl.* 1. Quum pater Curio mœrens jaceret in lecto,

lecto. *Cic. Phil.* Rationes jacent. *metaf. Plau. Amph. Non hor forza.*

3 *Per estendersi, esser situato, ò collocato in piano, od in luogo basso. n.ass.* In medio campus jacet. *Sall.* Quem locum volo, tibi esse notum: jacet inter Appenninum, & Alpes. *Brut. à Cic.* Innumeri montes inter me, teque, viæque, fluminaque, & campi, nec freta pauca jacent. *Ovid. Trist.* 4. 7. Atque alio patriam quærant sub sole jacentem. *Virg. Geor.* 2. Terræ jacentes ad Hesperum. *Plin.* 18. 25. *Che riguardano à Ponente.*

4 *Per esser spregiato, vilipeso, abbietto, in poca stima; over languire. n. ass.* Maximas verò virtutes jacere necesse est, voluptate dominante. *Cic. Fin.* 2. Perculsa, & prostrata fœdissimo bello, jacent omnia. *Id. Fam.* 4. Leges nihil valebant, judicia jacebant &c. *Id. Parad.* Jacet oratio. *Quint.* 9. *Lo stile è languido.* Jacet igitur tota conclusio. *Cic. Div. Non hà veruna forza.* Jacens animus. *Id. Att. Dimesso.* At, credo, mea numina tandem fessa jacent. *Virg. En.* 7. Cneus noster [ò rem miseram, & incredibilem!] ut totus jacet! *Cic. Att.* 7. *Come s' è avvilito!* In pace jacere, quam in bello vigere, maluit. *Id. Phil.* 10. Marius quum à spe Consulatus longè abesset, & septimum annum post Præturam jaceret. *Id. Off.* 3. In occulto jacebis ob tuam ignaviam. *Plau. Non sarai punto stimato &c.* Jacent pretia prædiorum. *Cic. p. R. Com. I prezzi son troppo bassi.* Quomodo tibi tanta pecunia extraordinaria jacet? *Id. ibid. Perche mai una partita sì importante stà registrata nel giornale alla rinfusa?* Quomodo, quum omnes, qui tabulas conficiant, menstruas pene rationes in tabulas transferant, tu hoc nomen triennium amplius in adversariis jacere, pateris? *Ib.* Cur tandiu jacet hoc nomen in adversariis? *Ib. Perche tal debito dorme sì gran tempo nel libro di memoria, senza esser trasportato nel libro di scrittura?* Jacet mare *Val. Flac.* 3. *e Lucan.* 3. *Stà in bonaccia.* Bona jacentia. *Papin. D.* 28. *tit.* 3. *vel* Jacens res. *Ulp. l.* 43. *ff. de furt. Roba, ò cosa, di cui non si sà il padrone.* Jaciturus *part. fut. Stat.* 7. *Theb.* Nudus jaciture sepulchro. *Secondo Ricciol. prosod.*

Jacio, is, jeci, jactum. *Lanciare, tirare, gittare, buttare, avventare, t. a. abl. con de, ò acc. con in.* Scuta jacere, fugereque hostes. *Plau. Trin.* 4. 3. Purpureosque jacit flores. *Virg. En.* 5. *Sparge &c.* Jacere se, *vel* alium in præceps. *Tac.* Lapides, saxa, sagittas, tela in aliquem. *Cic. Tib.* Ignes in tecta. *Sall.* Anchoram ante portum. *Liv.* Anchora de prora jacitur. *Virg. En.* 3. Jecissem me potiùs in profundum, quam &c. *Cic. p. Sest.* In quem scyphum de manu jacere conatus est. *Id. Ver.* 6. Fluctibus an se jaciat mediis. *Virg. En.* 10. Seque jacit vivens è summo culmine turris. *Ovid. Met.* 2. Ferro præfixum robur acuto in Pallanta jacit. *Virg. Eneid.* 10. Rivoq; fluenti, transque caput (cineres) jace. *Id. Ecl.* 8. Jacere fundamenta, *seu* fundamina. *Cic. Ovid. Gittar le fondamenta.* In area Capitolina novæ domûs fundamenta jecit. *Suet. in Cajo.* Quis prohibet muros jacere, & dare Civibus Urbem? *Virg. En.* 5. In quo templo, quantum in me fuit, jeci fundamenta pacis. *metaf. Cic. Phil.* 1. *Diedi principio &c.* Nisi forte, cui causæ fundamenta jaciuntur, non videtis. *Id. p. Flac.* Nonnullos interdum jacit igniculos viriles. *Id. Att.* 15.

Sca-

Scaglia lampi d'ingegno &c. Jacere oscula. *Tac. hist.* 1. *Far baciamani &c.* V. Jacto. 1. *verso 'l fine*. Jacere aggerem. *Lucil. Far un argine*. Ridicula. *Cic. Or. Dir delle buele*. Suspicionem. *Id. p. Mur. Indur sospetto*. Probra in aliquem. *Liv. Dir dell'ingiurie à uno*. In quem tu nullam contumeliam jacere potueris. *Cic. p. Syll.* Quas insidiarū sibi minas per ambages jaceret. *Liv.* 2. 12. *Quali insidie minacciasse &c.* Taliaque illacrymans mutæ jacē verba favillæ. *Prop.* 2. 1. Jacere terrores non mediocres. *Cic. Att. Spaventare*. Fulmen in medium mare. *Id. Div. Scagliare un fulmine &c.* Jacere talos. *Plau. Asin.* 4. *Giocare a' dadi*. Talos in medium. *Quint.* 6. 1. Ita jacere talum, ut assistat. *Cic. Fin.* 3. Jacta est alea. *Cæs. E' buttato il dado, io già mi son posto in ripentaglio*. Omnem aleam jacere. *Suet. Arrischiar tutto*. Omnis in hac certam regio jacit arte salutem. *Virg. En.* 4. *In quest'arte ripone tutta la sua salvezza*. Tu in me ardentes mali montes jamdudum jacis. *Plau. Mi avventi un mondo di sciagure*. Multasque, neç dubias significationes jecit, se, eum ordinem (senatorium) sublaturum. *Suet. in Ner.* 37. *secondo il Passer. Diè molti contrasegni di volere &c.*

2 *Per divolgare, spargere per tutto, andar dicendo*. 1. *a.* Quædam de habitu, cultuque, & institutis ejus jecerat. *Tac.* 1. Neque rarò, neque apud paucos talia jaciebat. *Id. l.* 4. Vera, an falsa jaceret. *Liv.* Jugurtha inter alias res jacit, oportere, &c. *Sall.* Jacis crimina ficta de me. *Prop.* Jaciens *part. pres.* Tela manu jaciens. *Virg. En.* 10. Antiqua exempla jaciens. *Tac.* Jactus *part. pass.* Jactis in altum molibus. *Hor.* Hunc quasi gradum quendam, atque aditum ad cætera jactum, intelligetis. *Cic. Rul.* 1. Jacti lapides. *Virg. Ecl.* 6. Seminibus jactis se sustulit arbos. *Id. Georg.* 2. Conditionum jacta mentio. *Velle.* 2. 65.

Jacto, as, &c. *Lanciare spesso, gittar sovente*. 1. *a.* Jactare lapides in orbem. *Virg. Georg.* 1. Voces ad sidera. *Id.* Quum ardentes faces in vicinos jactas. *Cic. Arus.* Jactare hastas leniter. *Id. de Or.* Tela manu miseri jactabant irrita Teucri. *Virg. En.* 2. Flammas ad culmina jactant. *Ib.* Jactare semen. *Var. R. R. Seminare*. Rete. *Cels. Gittar la rete*. Convicia, *seu* probra in aliquem. *Liv. Ingiuriare &c.* Dicta jocosa in adversarios. *Id.* 4. *Pungere con facezie &c.* Minæ jactentur, pericula intendantur. *Cic. p. Q.* Et, si non alium latè jactaret odorem, laurus erat. *Virg. Georg.* 2. *Se non mandasse fuori odore diverso &c.* A facie jactare manus. *Juv.* 3. *Baciarsi la mano, e stenderla in atto di rispetto*. Manum ad os refert, deinde eam jactat, & porrigit, postquam osculatus est. *Salmas*. Blandaque devexæ jactaret basia Rhedæ. *Juv.* 4. *Facesse baciamani à chi passava in cocchio &c.* Jactare pecuniam suam. *Paul.* 25. *ff. de prob. & præs. Spregare &c. Per far con diligenza, affaticarsi*. Republicà nihil mihi est carius, in qua tu non valde te jactas. *Cic. Fam.* 2. 15. Curionem video, se dupliciter jactaturum. *Cel. à Cic. Fam.* 8. 10. Hæc tu, Eruci, tot & tanta si nactus esses in reo, quādiu diceres? quomodo te ja[illegible]ares? *Cic. p. R. Am.*

2 *Per agitare, muovere, sbattere, crollare*. 1. *a. ed abl. ò acc. con in*, Jactare membra in toto lecto. *Luc.* Jactare caput, collum, cervicem, ocu-

oculos, brachia. *Tib. Ovid. Crollare il capo &c.* Tamènne putamus, patronum tuum in hoc crimine cerviculam jactaturum? *Cic. Ver.* 5. Qui se nisi suo more jactavisset, hodie te istic muscæ comedissent. *Id. Brut.* Jactari ventis, *seu* fluctibus in mari. *Virg.* In tantum maris [i. in magnum mare]. *Prop.* Ventis dubius jactabar, & undis. *Ovid. Trist.* 3. 2. Æquora jactantur ventis. *Id. ib.* 4. 4. Ita jactantur fluctibus, ut nunquam abluantur. *Cic. p. R. Am.* Quum nautæ adversà tempestate in alto jactarentur. *Id. Inv.* Dispersi jactamur gurgite vasto. *Virg. En.* 3. Nostrum est, qui in hac tempestate populi jactemur, ac fluctibus. *allegor. Cic. pro Planc.* Jactamur invicem varietate fortunæ. *Curt.* Tuus libellus sæpè jactatur in scamno. *Prop. E spesso letto.* Haud unquam manibus jactata [tellus] satiscit. *Virg. Georg.* 3. *Maneggiata &c.* Postea verò pervulgata, atque in manibus jactata, & excussa &c. *Cic. p. Mur. Trattata, esaminata bene &c.* Sæpius jactatà in Senatu re. *Liv.* 22. 23. Vir in opere declamatorio jactatus. *Cic. de Or.* 1. *Uomo esercitato nel declamare.* Illis temporibus nummus jactabatur. *Id. Off.* 3. *In quei tempi si mutava spesso la valuta del denaro.*

3 *Per affannare, molestare, travagliare, tormentare, strapazzare.* 1. *a.* Jactari morbo. *Hor.* Homines ægri morbo gravi, quum æstu, febrique jactantur. *Cic. Cat.* Jactatur domi suæ vir primarius, & homo honestissimus. *Id. Ver.* 2. Qui patrem regno expulit, bello persequutus est, exulem toto orbe jactavit. *Lattan.* 5. Posteaquam Pompejus clamore, convicioque jactatus est. *Cic. Fam.* 1. *Fu rigettato à forza di &c.* Multis vexatus contumeliis, plurimis jactatus injuriis. *Id. p. Quint.* Æquitas multis injuriis jactata, atque agitata. *Ib.*

4 *Per vantare, ò vantarsi, gloriarsi, millantare, ò parlar vanamente.* 1. *a.* Jactare se in re aliqua. *Cic. p. Flac.* Rem aliquam, ingenium, virtutem, familiam, genus, proavos, &c. *Quint. Ovid.* Jactat se jamdudum de Calidio. *Cic. Ver.* 6. Exultare, immoderatèque jactari. *Id. Div.* 1. Se insperatis pecuniis sumptuosiùs, insolentiùsque jactant. *Id. Cat.* Nec Romula quondam ullo se tantùm tellus jactabit alumno. *Virg. En.* 6. *E con l'infin.* In eoque se in concione jactasset, nihil ei novi accidisse &c. *Cic. Att.* 2. 1.

5 *Per dire, ò andar dicendo, ò spargendo.* 1. *a.* Nolebat eas res jactare, præsentibus multis. *Cæs.* Jactatur hoc vulgò. *Cel.* Haud falsò hæc jactantur. *Curt.* Talia jactabam. *Virg. En.* 2. Jactantur enim voces, quæ perveniunt ad aures meas. *Cic. Cat.* Neque hæc incerta quidem, tamen vulgò jactantur. *Cel. Fam.* 8. Ibi hæc incondita solus montibus, & sylvis studio jactabat inani. *Virg. ecl.* 2. Fama jactatur, descendisse Ducem ab Alpibus. *Sil. Corre fama, che &c.* Jactans *part. pres.* Cymbæ instabiles fluctu jactante saburram. *Virg. Georg.* 4. Illum tales jactantem pectore curas. *Id. En.* 11. *Che rivolgea per la mente &c.* Homo jactans sui. *Quint.* 11. *c. Millantatore.* Jactantes, & gloriosæ epistolæ. *Plin.* 3. *ep.* 9. *E compar.* Jactantior hic paulò est. *Hor.* 1. *Sat.* 3. Sequitur jactantior Ancus. *Virg. En.* 6. *E superl.* Jactantissimus amator. *Spartian. Hadr.* 17. Jactatus,

ctatus, & Jactandus *part. pass.* Jactatos æquore toto Troas. *Virg. En.* 1. Multùm ille, & terris jactatus, & alto. *Ib. Travagliato &c.* Fessaque jactati corporis ossa dolent. *Ovid. Trist.* 4. 3. Talis enim jactatis &c. *Suet. Aug.* 71. *Gittati i dadi &c.* Pugiles jactandis cæstibus ingemiscunt. *Cic. Tusc. Trovasi anche* Jactor, *come depon.* Quidquid in antiquum jactata est fabula crimen. *Corn. Sever.*

Jactito p. b. as, &c. *Lanciare spesso, vantare, andar dicendo.* 1. *a.* Ipsa inter se, more antiquo, ridicula, intexta versibus jactitare cœpit. *Liv.* 7. 2.

Jaculo, as, &c. *Saettare.* *n. ass.* ò 1. *a.* Latis jaculabat in arvis. *Claud. mà il testo è sospetto.*

Jaculor p. b. aris, atus. *Tirare, lanciare, scagliare, avventare.* 3. *d.* Jaculari saxa, tela, imbres lapidum &c. *Ovid. & Al.* Qui fera terribili jaculatur fulmina dextrà. *Ovid. Met.* 2. Quantas jaculetur Monychus ornos. *Juv. Sat.* 1. Jaculari sententias vibrantibus digitis. *Quint.* Cometæ jaculantur crines vagos. *Claud. Spargon le chiome.* More avium sese jaculatur in auras. *Id.* In confertissima se hostium tela jaculatus. *Flor.* 1. 14. Magnam laudem consequebare equitando, jaculando, omnia tolerando. *Cic. de Off.*

2 *Per saettare, balestrare.* *d. ass.* ò 3. *d.* Jaculari in locum aliquem. *Liv.* Jaculari aves, *vel* sagittis cervos fugientes. *Ovid.* Probris in ipsum jaculati sunt. *Liv.* 5. 2. *Lo caricaron d'ingiurie.* Quid brevi nos ævo multa jaculamur. *Hor.* 2. *od.* 16. *Perche in una vita sì corta appetiamo acquistar più cose?* Jaculans *part. pres.* Quis est, qui totum diem jaculans, non aliquando collineet? *Cic. Div.* 2. Jaculatus *part. pret.* Ipsa Jovis rapidum jaculata è nubibus ignem. *Virg. En.* 1. Danaum Phrygios jaculatus puppibus [*dat. pro* in puppes] ignes. *Ib.* 2. Dexterà sacras jaculatus arces. *Hor.* 1. *od.* 2.

Ico, is, ici, ictum. *Battere, percuotere, ferire, cogliere, investire, colpire.* 1. *a.* Corpus propellit, & icit. *Lucr.* 3. Icere aliquem, *aut* ejus caput lapide fulmine, *vel* arborem ferro. *Cat. Plin. Hor.* Si unquam quisquam vidit, quem catapulta, aut balista icerit. *Cecil.* Quum Ptolemæus in prælio telo venenato ictus esset. *Cic. Div.* 2. Arborum manu satarum, receptarumque in domos, fulmine laurus sola non icitur. *Plin.* 16. 30. Quæ hæc res est? hei! colaphum icit. *Plau. Pers.* 5. 2. *Dà uno schiaffo.* Icere fœdus cum aliquo *Cic. p. C. B. Far lega, ò tregua &c.* Tu fœdus, quod meo sanguine in pactione Provinciarum, iceras, frangere voluisti. *Id. in Pis.* Iciens *pro* Icens *part. pres.* *Paul. Manut. in Adag.* Ictus *part. pass.* Fœdus ictum. *Virg. En.* 12. Fœdus meo sanguine ictum sanciri posse, dicebant. *Cic. p. Sest.* Vos me primum ictum pro vobis, fumantemque, vidistis. *Id. Arusp. Investito &c.* Ibi in turba ictus Remus cecidit. *Liv.* 1. A bestiis ictus, morsus, impetitus. *Cic. Off.* Jovis ignibus ictus. *Ovid. Trist.* 1. *Fulminato.* Caput ictum vino. *Hor. Ubriaco.* Plebs icta metu orbitatis. *Liv. Intimorita &c.* Icti cladibus. *Id.* 6. Icti responso novo. *Id.* 4. 7. Petulantià mulieris, & pecuniæ magnitudine ictus Demosthenes. *Gell.* 1. 18.

Iduo

Iduo, as, &c. *Dividere, partire* 1. *a. non è in uso.*

Jejuno p. l. as, &c. *Astenersi dal cibo. n. ass. ò 6. n. Tertul. Verb. Eccles.*

Jento, as, &c. *Far colezione, asciolvere. n. ass.* Quod pulli jentent. *Var. ap. Non. c. 2.* Jentare nulla invitat. *Afran. ibid.*

Ignavesco, is, s. p. *Impigrirsi. n. ass.* Anima nec quiescit, nec ignavescit. *Tertul. de Anima c.* 43.

Ignavio, àvis, s. p. *Far impigrire, od impoltronire, render pigro.* 1. *a.* Sæpè ignavit fortem in spe expectatio. *Azzio ap. Non. c. 2. è ant.*

Ignesco, is, s. p. *Infocarsi, diventar fuoco, infiammarsi, ardere. n. ass.* Ut ad extremum omnis mundus ignesceret. *Cic. Nat.* 2. Amor ignescit menti, sævitque medullis. *Col.* 10. Rutulo muros, & castra tuenti ignescunt iræ. *Virg. En.* 9. Tristes ignescunt sanguine vultus. *Stat.* 3. *Theb.* Ignescens color. *Plin. Colore fiammeggiante.* Odia ignescentia, *Stat.* Ignescitur *pro* ignescit. *Laber. ap. Non.* 7. *è antico.*

Ignio, is, ivi, itum p. l. *Infocare, incendere.* 1. *a.* Acus minutas ingerunt fornacibus, his membra pergunt urere, ut igniverint. *Prud. Rom.* 1077. Ignitus *part. pass.* Inflammatus, atque ignitus furor. *Cic. p. Dom.* Igniti dentis morsu. *Sidon.* 1. *ep.* 11. Vinum naturà ignitius. *Gell.* 17. 8. *Più vigoroso &c.*

Ignominio, as, &c. *Scornare, svergognare.* 1. *a.* Quibus modis ignominiatus, tractatusque sit à C. Cæsare Laberius poeta. *Gell.* 9. *c. ult. Al. vogliono, che non sia di Gellio. Non è da imitare.*

Ignoro p. l. as, &c. *Ignorare, non sapere, non conoscere.* 1. *a.* An verò vos soli ignoratis &c.? *Cic. p. Mil.* Erras, si id credis, & me ignoras, Clinia. *Ter. Heaut.* 1. 1. *Non mi conosci &c.* Istam voluptatem Epicurus ignorat? *Cic. Fin.* Mène salis placidi vultum, fluctusque quietos ignorare jubes? *Virg. En.* 5. *Vuoi tu, ch' io non discerna &c.?* Ignorat is nomen suum. *Plau. Cap.* Ignoras te. *Hor. Tu non conosci te stesso.* Domitius ignorat de filio. *Cic. Att.* 8. Quod tu non ignoras. *Id. Or. Il che tu lo sai.* Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis. *Hor.* 1. *ep.* 7. Ignoratur enim quæ sit natura animai. *Lucr.* 1. Ignoratur ars. *Plaut.* Quia egens relicta est misera, ignoratur parens. *Ter. Phor.* 2. 3. Ignoraretur forsitan ista fides. *Ovid. Trist.* 1. 4. Ignorabat, se decipi. *Liv.* Ignorans *part. pres.* Ignorante Rege uter eorum esset Pylades, Orestes &c. *Cic. de Am.* Hæc igitur, & horum similia jura ignorantem, vagari celsum, & erectum &c.? *Id. Ver.* Ignoratus *part. pass.* Octavii eloquentia ante Consulatum ignorata. *Id. cl.* Cujus ego ignoratum ab Syracusanis indagavi sepulchrum. *Id. Tusc.* 5. Nocturnis, & aviis itineribus ignoratus, Romanos aggreditur. *Sall. Jug.* Ignorandus est mille modis Amor. *Plau.*

Ignosco, is, ignovi, ignotum p. l. *Perdonare, condonare, dimettere, rimetter l'ingiurie.* 3. *n.* Ignosco tibi, *vel* tuis delictis, tuæ adolescentiæ &c. *Cic. Plau.* Ignoscas velim huic festinationi meæ. *Cic. Fam.* Velim mihi ignoscas, quòd ad te scribo tàm multa toties. *Id. Att.* 7. Quam Deam iste idcirco Bonam ducit, quòd in tanto sibi scelere ignoverit. *Id. de Ar. Si usa anche impers.* Illi, quibus ignotum non est. *Id. Att.* 11. Quibus in simili

ſimili excuſatione non ſit ignotum. *Id. Inv.* Si tali de cauſa aliis quoque ignotum ſit. *Heren.* Ignoturus *part. fut. Cic. e Cato. ap. Priſc.* 10. Ignoſciturus. *Piſon. in Annal. da non uſare.*

2 *Si trova pure con l'accuſ. ò commune, ò proprio mà più di rado.* Hæc ignoſcant Dii immortales velim & Populo Rom. & huic ordini. *Cic. Phil.* Abs te peto, ut mihi hoc ignoſcas. *Id. Att.* 1. Ignoſcas hoc mihi quæſo. *Plau. Mil.* 2. 6. Ignoſcimus nobis omnia, nihil aliis remittimus. *Vell.* Orant, ignoſcamus peccatum ſuum. *Plaut. Amph.* 1. 1. Jupiter ignoſco priſtina furta tua. *Prop.* 2. 2. *Al.* Ignoro. *E paſſivam.* Eſt, quod à te mihi gnoſci, pervelim. *Cic. Att. quindi* Ignoſcendus *paſſ.* Sed hæc, & alia ignoſcenda Virgilio. *Macrob.* 2. *Sat. c.* 13. Incautum dementia cœpit amantem, ignoſcenda quidem, ſcirent ſi ignoſcere manes. *Virg. Georg.* 3.

3 *Per ſaper bene, conoſcere, imparare.* 1.6.*a.* Adeſte, adeſte; quæ feram, à me ignoſcite, domum ut feratis è theatro literas. *Var. Al. leg.* quæ feramque ignoſcite &c. *Al.* agnoſcite.

4 *Per non ſapere, non conoſcere.* 1. *a.* Contra Patriam (inquit Cicero) arma ſumenda non ſunt, hoc nemo ignovit. *Gell.* 1. *Al.* ignoravit. Tum quid legerint, ignoverunt. *Lattan. l.* 5. *Quindi* Ignotus *part. paſſ.* Ignoti nova forma viri. *Virg. En.* 3. Res in vulgus ignota. *Cic. Att.* Ille tibi non ignotus curſus animi mei. *Id. Att.* 5. *Si trova anche in ſenſo attivo.* Simulacra corporis ignotis nota faciebant. *Cic. Fam.* 12. *A quei, che non conoſcevano &c.* Ignoti, faciem ejus quum intuerentur, contemnebant: qui autem virtutes ejus noverant, non poterant admirari ſatis. *Nip. in Ageſ.* 8. *Si trova anche il compar. e ſuperl. in ſignif. paſſ.* Longinqua, eòque ignotior gens erat. *Liv.* 5. 32. Dubitatis, quin ab hoc ignotiſſimo Phryge nobiliſſimum Civem vindicetis? *Cic. pro Flac.* Inter Avernales haud ignotiſſima nymphas. *Ovid. Faſt.* 5.

Illabefacio, is, p. b. feci p.l. factum. *Conſervare illeſo.* 1. *a.* Quæ ſemper maneant illabefacta, precor. *Ovid. de Pont.* 4. 8.

Illabor p. l. laberis p. b. lapſus. *Scorrer dentro, traſcorrere, ſdrucciolare, od influire, inſpirare. d. aſs. ed acc. con in, ò ad, ò* 2. 3. *d.* Ad decimum à Mileto ſtadium lenis [Mæander fluvius] illabitur mari. *Plin.* 5. *c.* 29. In ſtomachum illabuntur ea, quæ accepta ſunt ore. *Cic. Nat.* 2. Voluptas ad ſenſus cum ſuavitate afluit, & illabitur. *Id. Fin.* 1. Mediæque minans (moles equi) illabitur urbi. *Virg. En.* 2. Serpens illabitur antennæ. *Claud.* Da, Pater, augurium, atque animis illabere noſtris. *Virg. En.* 3. *Inſpiraci &c.* Illapſus *part. dep.* Senſit, medios illapſus in hoſtes. *Id. ib.* 2. Me, truncus illapſus cerebro (i. in cerebrum) ſuſtulerat, niſi &c. *Hor.* 2. *od.* 17. *Cadutomi in teſta.* Pernicies illapſa civium animos. *Cic. de Leg.* 2.

Illaboro p. l. as, &c. *Faticar dentro, ò ſopra qualche coſa. n. aſs. ò* 3. *n.* Venari beatius, arbitrantur, quàm ingemere agris, illaborare domibus. *Tac. de German.* Illaboratus *part. paſſ. Fatto ſenza fatica.* Tum interim hæc omnia, quæ vix ſingula quiſquam intenſiſſimà curà conſequi poſſet, fluunt illaborata. *Quint.* 10. 3. Terra illaborata. *Sen. Ep.* 90. *Non coltivata.*

Illacesso, is, ivi, itum p. l. *Non provocare*. 1. *a*. Ut nulla Britanniæ nova pars illacessita transierit. *Tac. Agr. c.* 20.

Illacrymo p. b. as, &c. *Lagrimare, piangere intorno ad alcuna cosa*. *n. ass.* ò 3. *n*. Illacrymare ærumnis, dolori cujuspiam. *Ovid. Piangere le sciagure, ò per le sciagure &c.* Illacrymasse dicitur, partim gaudio &c. *Liv.* 25. Qui morti innocentis, qui meo infelici errori unus illacrymasti. *Id.* 10. *B. M.* Perge aude, nate, illacryma patris pestibus. *Cic. Tusc. ex poet.* Neq; cæde cujusquam unquam lætatus, justis suppliciis illacrymavit etiam, & ingemuit. *Suet. Aug.* 15. Illacrymansque dixit. *Cic. de Sen.* Sic ait illacrymans. *Virg. En.* 9.

2 *Per risudare, mandar liquore, distillare*. *n. ass.* Illacrymat mœstum templis ebur, æraque sudant. *Virg. Georg.* 2.

Illacrymor, aris, atus. *Lo stesso d. ass.* ò 2. *d.* Quid dicam de Socrate? cujus morti illacrymari soleo, Platonem legens. *Cic. Nat.* 3.

Illædo, p. l. is, læsi, æsum, p. l. *Non offendere*. 1. *a*. *E solo in uso il partic. pass.* Gallinam conspicui candoris, sedenti aquila ex alto abjecit in gremiū illæsam. *Plin.* 15. 30. Illæsum timidis unguibus hæsit onus. *Marz.* 1.

Illævigo, p. b. as, &c. *Polir poco*. 1. *a*. Sonus illævigatus. *Diomed.* 3. *Suono ingrato ad udirsi &c.*

Illaqueo, as, &c. *Allacciare, accalappiare, pigliare al laccio*. 1. 5. *a*. Callidus illaqueat volucres, aut pedicis dolus, aut maculis. *Prud. Cathem.* 3. Sævos illaqueant duces. *Hor. secondo il Ricciol.* Illaqueatus omnium legum periculis. *Cic. de Arusp.*

Illatebro p. b. as, &c. *Asconder dentro*. 1. *a*. Arma plerique abjiciunt, atque inermes illatebrant sese. *Qu. Claud. An.* 5. *ap. Gell.* 17. 2.

Illatro p. b. as, &c. *Abbajare*. 3. *n*. Illatrat jejunis faucibus Orcus. *Sil.* 13. Manibus illatrat, Regnique silentia rumpit. *Lucan.* 6.

Illecto, as, &c. *Allettar sovente*. 1. *a*. *Passer. mà senza Autore.*

Illego p. b. legis, legi p. l. lectum. *Non leggere*. 1. *a*. *quindi* Illectus *part. pass.* Si non accipiat scriptum, illectumque remittat. *Ovid. Art.* 1. *Significa anche non raccolto*. Stipula illecta, sunt spicæ in messe dejectæ. *Cajo Jurec. l. ult. ff. de verb. signif.*

Illibo p. l. as, &c. *Non corrompere*. 1. *a*. Ex proximo terræ, integro, illibatoque succo aluntur. *Col.* 3. 10. Illibatum imperium. *Liv.* 3. 61. Illibata virginitas. *Val. Mass.* 6. 1. *Non è in uso, che nel solo part. pret.*

Illicio, illicis p. b. lexi, lectum. *Allettare, adescare, lusingare, indurre*. 1. *a*. Illicere adolescentulos in fraudem, in vitia &c. *Ter. Andr.* 5. 4. *Ingannare &c.* Nihil est, quod ad se rem ullam tam illiciat, & tam attrahat. *Id. de Am.* Qui non sat habet, conjugem illexisse in stuprum. *Id. de Nat.* Me illiciebas ad te blandè. *Plau. Asin.* Me ad illam illexit. *Id. Aul.*

2 *Per allacciare, por lacciuoli*. 1. *a*. Illicere saltus, *seu* sylvas ad volucres, *seu* feras capiendas. *Nevio*. Illectus *partic.* Quum libido ad id, quod bonum videtur, illecta, & inflammata rapiatur. *Cic. Tusc.* 4. Illexe *prò* illexisse *Plau.*

Illido p. l. is, lisi, lisum p. l. *Rompere, ò frangere urtando, battere, ò sbattere contro*

contro qualche cosa. 1. 3. *a*. Illidere navem saxis. *Plin.* Caput parieti. *Suet.* Dentes alicui, *onde* dentes illisi. *Plaut. Amph.* Fluctus illiduntur scopulis. *Quint.* Vi subitæ tempestatis, tota cum classe vicinis Deæ litoribus illisus est. *Val. Maß.* 1. Effractoque illisit in ossa cerebro. *Vig. En.* 5. (*sup.* cæstus, *per Ippallage*) h.e. Fractis ossibus illisit cæstus in cerebrum: *Così La Cerda*. Illidimur alter in alterum. *Sen. de Conf.* Et fragili quærens illidere dentem, offendit solido. *Hor.* 2. *Sat.* 1. *Volendo dar de' morsi, addentare &c.* Serpens compressa, atque illisa. *Cic. de Ar. Serpe schiacciata*. Scopulis illisa æquora. *Virg. Georg.* 3. Illisaque prora pependit. *Id. En.* 5. *La prora spinta &c. restò incagliata*.

Illigo p. b. as, &c. *Legare, avviluppare, attaccare, impicciare, impacciare*. 1. 3. 5. *a*. Illigare manus post terga. *Liv.* Jugum, *vel* aratrum juvencis. *Hor.* Eamque illigari opertam stramentis, jubet. *Plin.* 17. 14. Illigare sententiam verbis. *Cic. de Or. Rinchiudere il sentimento &c.* Emblemata in aureis poculis. *Id. Ver.* 6. *Ornar le tazze di figure &c.* Illigari alicui amicitià familiari. *Liv.* 32. *Stringere amistà con uno*. Pæan commodissimè in solutam orationem illigatur. *Cic. Or.* In exornativo dicendi genere illgantur omnes verborum, & sententiarum lepores. *Id. ib. Tutta la bellezza della lingua si racchiude nel genere esornativo*. Illigare aliquem conscientià. *Tac. Farlo complice nel delitto*. Neque velle illigari Romano bello. *Liv.* 32. *Non volersi ingerire &c.* Illigare se bello alieno. *Id.* 4. 6. Cæsaris actis illigatus tenetur. *Cic. p. Dom.* Vix illigatum te triformi Pegasus expediet Chimeræ. *Hor.* 1. *od.* 27. *Intrigato in amori profani*. Inutilis, inqueligatus. *Virg. En.* 10. *per Tmesi*.

Illinio, illinis p. b. ivi, itum p. l. *Ungere, impiastrare, fregar dolcemente*. 1. *a*. Cornicis carnes esse, & nidum illinire, in longissimis morbis utilissimum. *Plin.* 30. 11. *secondo il Passer.* Psyllion illinitum fronti. *Id.* 25. 12. Tum cervix aquà frigidà defricanda, & spumà argentea illinienda est. *Col.* 6. 14.

Illino p. b. is, illini p. l. lèvi, lìvi, illitum p. b. *Ugnere, od ungere, impiastrare*. 1. 3. 5. *a*. Illinere lippis oculis collyrium. *Hor. Porre un empiastro à gli occhi cisposi*. Aves viscum plumis omnibus illinunt. *Sen.* 3. *de Ira* 16. *Invischiano le piume*. Illinere aurum tectis. *Id. ep.* 120. *Indorare &c.* Et quodcumque semel chartis illèverit. *Hor.* 1. *Sat.* 4. *Qualunque componimento abbia egli scarabocchiato &c.* Idq; (albumen) in linteolum illinere &c. *Cels.* 6. 6. *Stenderlo sopra un pannolino &c.* Illitus *part. pass.* Illitum veneno donum. *Liv.* 5. 2. *Avvelenato*. Color non sanguine diffusus, sed fuco illitus. *Cic. de Or. Colore artificioso*. Aurum vestibus illitum. *Hor.* 4. *od.* 9. *Vesti ricamate d'oro*.

Illiquefacio, quefacis p. b. fèci p. l. factum. *Liquefare in qualche cosa, scolar dentro*. 1. *a*. Ad perfundendum animum tanquam illiquefactæ voluptates. *Cic. Tusc.* 4. *Al.* Liquefactæ.

Illubrico p. b. as, &c. *Render lubrico*. 1. *a*. Membra sua leniter illubricans. *Apul. Met.* 2.

Illuceo, luces, luxi, s.s. *Rilucere, risplendere, spiccare, apparire*. *n.ass.* b 3. *n*.

Tuo quæ [pix] capiti illuceat. *Plau. Curc.* Comitatem in maximis ingeniis illucere. *Cic. Fin.* 4. Quum Populi Romani vox, & auctoritas Confulis, repentè in tantis tenebris illuxerit. *Id. Rull.* Illuxit clariffimũ Homeri ingenium. *Velle. Venne alla luce, spuntò &c.*

Illucefco, is, luxi, s. s. *Divenir lucido, e risplendente, aggiornare, farsi giorno. n. aff. ò 3. n. ò imperf.* Illucefcet aliquando ille dies, quum &c. *Cic. pro Mil.* Ut mortalibus illucefcas (nox) clara, & candida. *Plau. Amph. vedi il num. 2.* Quum tertio die fol illuxiffet. *Cic. Nat.* Qui dies, poft occafum noftrum, Reip. primus illuxit. *Id. in Pif.* Quæ non infequens hora antecedente calamitofior Populo Rom. illuxit? *Id.* Quum lætiffimus ille Civitati dies illuxiffet. *Id. Att.* 11. Peffimus mihi dies hodie illuxit. *Plau.* Ea nocte, cui illuxit dies cædis. *Suet. Cæf.* 81. *Cui succedette il dì &c.* Ubi illuxit, recepere claffem. *Liv. B. P. Subito che si aggiornò &c.*

2 *Per illuminare, render lucido, ò spargersopra luce.* 1. *a.* Qui folem cum cæteris fideribus illuxit. *Lottan. l.* 7. Ut mortales illucefcas luce clarà, & candidà. *Plau. Amph.* 1. 3. *Al. leg.* illucifcas. *Al.* Ut mortalibus illucefcas clara &c. Vulcanus, Sol, dies, Luna, Dii quatuor, fcelefliorem nullum illuxere alterum. *Id. Bacb. secondo il Passer. Non v' ebbe nel mondo uomo piu ribaldo di questo.*

Illuctor, aris, atus. *Lottare contra, sforzarsi.* 2. *d.* Et teneris meditans verba illuctantia labris. *Stat. Teb.* 4.

Illudo p. l. is, lufi, lufum p. l. *Beffare, beffeggiare, ò beffarsi, farsi beffe, schernire, ò burlare, ridere, scherzare.* 3. *n.* ò 1. *a.* ò *n. aff. ed acc. ò abl. con in.* Illuferas heri inter fcyphos, quòd dixeram &c. *Cic. Fam.* 6. Hic non illudit auctoritati horum omnium? *Id. p. Dom.* Certantque illudere capto. *Virg. En.* 2. Noftris illuferit advena regnis? *Ib.* 4. Miferos illudi, nolunt, nifi &c. *Cic. de Or.* 2. Ipfa verò præcepta fic illudere folebat. *Ib.* 1. Quum illud nimium acumen illuderes. *Ib.* Illudere in aliquem. *Ib.* Ut nè impunè in nos illuferis. *Ter. Eun.* 5. 4. Adeon' videmur vobis effe idonei, in quibus fic illudatis? *Id. Andr.* 4. 4. Tanquam in fumma abundantia pecuniæ illdere. *Tac. hist.* 2. 94. *Dissipare &c.* Ubi quid datur otj, illudo chartis. *Hor.* 1. *Sat.* 4. *Mi diverto in comporre &c.*

2 *Per nuocere giuocando, oltraggiare, infestare, guastare ruzzando. n. aff.* ò 3. 4. *n.* Tum variæ illudunt peftes. *Virg. Georg.* 1. Cui [frondi] fuper indignas hyemes, folemque potentem, fylveftres Uri affiduè, Capreæq; fequaces illudunt. *Ib.* 2. Illius miferi fortunis, ac dignitati illufit. *Cic. p. R. Am.* Dum ftudeo obfequi tibi, pene illufi vitam filiæ. *Ter. Andr.* 5. 1. *Hò quasi rovinata la mia figlia &c.* Vari corpus illufiffe, dicebatur. *Tac. An.* 1. 71. Illudere mulieri, *vel* corpori mulieris. *Curt. e Suet. Stuprare &c.* Illufiffe pueritiæ Britannici Neronem. *Tac. An.* 13. 17. Etiam matri ejus illufit. *Ib.* 15. 72. Matrimoniis illudens nobilibus. *Aur. Vitt. in Calig.* Fœminarum quoque, & quidem illuftrium, capitibus, quantopere folitus fit illudere, evidentiffimè apparuit. *Suet. in Tib.* 45. Illufus *part. pass. Schernito.* Afperis fæpè facetiis illufus. *Tac. An.* 15. 68. Vadimoniis

dimoniis

dimoniis desertis, sæpè illusi, ac destituti. *Cic. p. Quin.* Illusasque auro vestes. *Virg. Georg. 2. Intessute di oro.* Illusa pictæ vestis inania. *Prud. in Agnet. Ricamo rabescato in seta, od oro &c.* Illudendus *part. fut. pass. Stat.*

Illumino p. b. as, &c. *Illuminare, alluminare, illustrare, rallustrare, dar lume, stenebrare.* 1. *a.* Igne vias illuminare. *Stat. Theb.* 12. Puteumque ejus experimenti gratiâ factum, totum illuminari. *Plin.* 2. *c.* 73. Illuminavit Thebas os Pindari. *Vell.* Hujus perfidia illius fidem illuminavit. *Id.* 12. 18. *L'infedeltà di questo fè chiara la fedeltà di colui.* Ille dies virtutem Catonis illuminavit. *Id.* 2. 35. *Quel dì rese chiaro il valore di Catone.* Quod tanquam stellis quibusdam notat, & illuminat orationem. *Cic. de Or. Adorna.* Corona aurea fulgentibus gemmis illuminata. *Aut. ad Her.* 4. Luna à Sole illuminata, graviditates, & partus affert. *Cic. Nat.* 2. *La Luna investita dal Sole cagiona &c.*

Illustro, as, &c. *Illustrare, illuminare, dar luce, ò chiarezza.* 1. *a.* Sol cuncta suà luce illustrat, & complet. *Cic. Somn.* Ergastulum angustis illustratum fenestris. *Col.* 1. Auri fulgore templum illustrari. *Cic. Ver.* Translata verba, quasi stellæ, illustrant orationem. *Id. Or.*

2 *Per nobilitare, illustrare, far famoso, celebre, ò adornare, abbellire.* 1. 5. *a.* Illustrabit tuam amplitudinem hominum injuria. *Cic. Fam.* 1. Sulpitii eloquentiam accusatio illustravit. *Id. Off.* Illustratus est bello Italico Sylla. *Vell.* Quo factum est, ut brevi tempore illustraretur. *Nep. Temist.* 1. Qui libri Populi Rom. nomen illustrant. *Cic. pro Arch.* In isto tuo maledicto probrum non modò mihi nullum objectas, sed etiam laudes illustras meas. *Id. p. Dom.* Illustrare artes oratione. *Id. de Or.* Facinus aliquod latinis versibus. *Lucr.* Aliquem laudibus. *Cic. Fam. Lodare, celebrare alcuno, ingrandirlo cogli Encomj.*

3 *Per dichiarare, manifestare, rischiarare.* 1. *a.* Patefacere, & illustrare obscura. *Cic. de Or.* Veritatem. *Id. Am.* Ut ea consilia, quæ clam essent inita contra salutem urbis, illustrentur. *Id. Cat.* Philosophiam veterem illam à Socrate ortam latinis literis illustrare. *Id. Ac.* 1. Quæ in Senatu illustrata, patefacta, compertaque sunt per me. *Id. Cat.* 3.

Imagino p. b. as, &c. *Formare, ò rappresentare la sembianza d'alcuno.* 1. *a.* Ut speculum in loco certo positum nihil imaginat, aliorsum translatum facit imagines. *Gell.* 16. 18. Sed terram digitis suis imaginatam metuant, & adorent. *Lactan.* 5. 13. *Dotata d'umana figura &c.*

Imaginor p. b. aris, atus. *Imaginare, imaginarsi, figurarsi.* 3. *d.* ò *d. ass. e l' infin.* Quærere, imaginari, & fingere oratorem. *Quint.* Imaginari fercula triumphi. *Plin.* 9. *c.* 35. Imaginor, qui concursus, quæ admiratio te maneat. *Plin.* 2. *ep.* 10. *Per sognare:* Calpurnia uxor imaginata est, collabi fastigium domûs. *Suet. in Cæs.* 81. Visus est sibi C. Fannius per nocturnam quietem &c. mox imaginatus est, venisse Neronem &c. *Plin.* 5. *ep.* 5. Venerem crebrò per somnia imaginantibus. *Plin.* 20. *c.* 13.

Imbarbesco, is, s. p. *Metter barba.* *n. ass. Festo.* *è antico.*

Imbibo p. b. is, bibi, bibitum p. b. *Bere, sorbire, imbevere, succhiare, attrarre.* 1. *a.* Imbibitur ad Serpentium ictus decoctum. *Plin.* 20. *c.* 14

Is nidor per infundibulum imbibitur in vetere tuffi. *Id.* 24. 15. Imbibere humorem. *Id. Inzupparsi.* Lana candida imbibit florem purpuræ. *Lambin. Concepisce lo scarlatto più vivo.*

2 *Per apprendere, concepire, imprimersi.* 1. *a.* Nisi de vobis malam opinionem animo imbibisset. *Cic. Verr.* 2. Tantum certamen animis imbiberat. *Liv.* 2. *ab Urb.*

3 *Per persuadersi, indursi nell'animo, determinare, risolversi. n. ass. e l'infin.* Qui petere à populo fasces, sævasque secures, imbibit. *Lucr.* 3. Quod si facere nolit, atque imbiberit, ejusmodi rationibus illum ad suas conditiones perducere. *Cic. p. Quint.* Pœnas capere imbibat acres. *Lucr.*

Imbito p. l. is, biti, s. s. *Venir dentro, entrare. n. ass. ò* 4. *n.* Meam domum nè imbitas. *Plau. Epid.* 1. 2. Si viam imbiteris. *Al.* Imbito p. b. *à ant.*

Imbrico p. b. as, &c. *Imbricare, integolare, coprir di tegole.* 1. *a.* Præcepit ut tegulis interjacentibus imbricarentur. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2.

2 *Per scanalare, formare à foggia d'embrice, ò congiungere, ò commettere come gli embrici.* 1. *a.* Supernè tantùm imbricatis flexilibus vertebris. *Plin.* 11. 1. Cæmenta inter se imbricata. *Vitruv.* 2. 8. *Pietre commesse insieme à guisa di tegole.*

Imbubino p. l. as, &c. *Imbrattar di mesti uo donnesco.* 1. *a.* Hæc te imbubinat, & contra hic te imbulbitat. *Lucil. ap. Non.*

Imbulbito p. b. as, &c. *Sporcar di sterco di fanciullo.* 1. *a.* Hic te imbulbitat. *Lucil. ap. Non.* Imbulbitatà cum manu terant pultem. *Jul. Cæs. Scalig. Maneggiando la pasta con mano poco pulita.*

Imbuo, is, imbui, imbutum p. l. *Tingere, inzuppare, imbevere, immergere, od empiere.* 1. 5. *a.* Imbuere vestem, terram, ferrum, manus sanguine. *Ovid. Cic.* Via Appia latronis sanguine imbuta est. *Cic. p. Mil.* Quibus liquoribus mundam lanam imbuere, oportebit. *Col.* 10. *Tingere &c.* Tepidos tunc hostia cultros imbuet. *Calfur. Si sacrificherà un agnello.* Illius aram sæpè tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. *Virg. Ecl.* 1. Phaselus imbuit remos, *seu* palmulas in æquore. *Catul. Il brigantino diè de' remi in acqua.* Imbuere gladium scelere. *Cic. Phil.* Aliquem formidine. *Hor. Empirlo di timori.* Aures sermonibus. *Tac.* Imbui prædà. *Id. Caricarsi di spoglie.* Ejus animum tenerum, his opinionibus imbuas, ut nè quas inimicitias residere in familiis nostris, arbitretur. *Cic. Att.* 14. *Impressionalo talmente, che &c.* Omnium hominum mentes imbuit Deorum opinio. *Id. Tusc. In ogn'uomo hà la natura impressa la cognizione di Dio.* Imbui, *vel* imbuere se sacramento. *Tac. Giurare, onde* Sacramento imbutus. *Id. Obbligato con giuramento.* Imbuo *appo i Latini hà forza d' incominciare.* Ubi sanguine bellum imbuit. *Virg. En.* 7. *Doppo che cominciò, à fare spargere il primo sangue.* Sanguis novus imbuit arma. *Id. ib. Già si comincia à far sangue.* Mea potiùs cæde imbuite manus. *Tac. An.* 1. *Cominciate più tosto la stragge da me.* Primoque imbutas sanguine gentes. *Stat. Theb.* 3. *Intrise la prima volta di sangue.* Quo semel est imbuta recens servabit odorem testa diu. *Hor.* 1. *ep.* 2. *Riterrà l' odore del primo liquore, che cominciò à ricevere.* Imbutus *part. pass.* Imbuti sanguine gladii. *Cic. Phil.* 14. *Intrisi di sangue.*

gue. Imbutaque tela veneno. *Ovid. Trist.* 4. 1. *Dardi avvelenati*. Munus tabo imbutum. *Hor. epod.* 5. Imbutus amore. *Stat. Pieno di amore*. Crudelitate. *Cic. Phil.* Erroribus. *Id. Tusc.* Superstitione. *Id. Nat. Infettato di errori, superstizioni &c.* Bellum nefarium, & omni odio imbutum. *Id. p. Dom. Guerra ripiena d'odj &c.*

2 *Per instituire, ammaestrare, instruire, introdurre nell'arti &c.* 1. 5. *a*. Imbuere se, *vel* aliquem literis Græcis, *seu* Latinis, disciplinis &c. *Cic. Hor.* Animum, *vel* ingenium artibus, doctrinâ &c. *Plaut.* Quibus ille studiis ab ineunte ætate se imbuerat. *Cic. p. Dejot.* Plerumque autem parentum præceptis imbuti, ad eorum consuetudinem, moresque deducimur. *Id. Off.* 1. Cognitiones verborum, quibus imbuti sumus. *Id. Fin.* Per annum imbutus est gentis illius alloquio. *Plin. Apprese un' anno la lingua di quel paese*. Imbutus dialecticis. *Cic. Tusc. Instruito &c.* Literulis græcis imbutus. *Hor.* 2. *ep.* 2. Animi consuetudine imbuti. *Id. Nat.* Hetrusci religione imbuti. *Id. Div. Instruiti nel culto &c.* Itaque puer imbuendus est bonis moribus. *Id. de Or. Si trova pur coll' insin.* Nec quicquam prius imbuuntur, quàm contemnere Deos. *Tac. hist.* 5. 5. *Anche in questo signif.* Imbuo *hà forza di cominciare*. Utinam pater meus voluisset, te sapientùm præceptis erudiri potiùs, quàm imbui. *Sen. de cons. ad Helv. Che tu fussi pienamente ammaestrato, anzichè superficialmente cominciato a dirozzare*. Ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus. *Cic. p. Mil. Mà l'abbiamo imparata da' primi dettami della natura*. Novitas successoris, quæ noscendis potiùs, quàm agendis rebus imbuenda sit. *Liv.* 41. *Si dee cominciare ad esercitare più tosto in &c.* Doctrinâ liberaliter institutus, atque aliquo jam imbutus usu. *Cic. de Or.* Illa rudes animos per noctes conscia primas imbuit. *Prop. l.* 3. *el.* 14. *Dà li primi insegnamenti &c.* Imbuis exemplum primæ tu, Romule, palmæ hujus. *Id.* 4. 11. *Inventi la prima idea di questo trionfo*.

Imitor p. b. aris, atus. *Imitare, contrafare, rifare, rappresentare*. 3. *d.* Imitari stylum, versus, vocem, incessum, mores, *seu* gesta alicujus. *Cic. Lucr. Prop. vel* Aliquem voce, gestu &c. *Plau. Cic.* Quem Cotta cùm verbis, tum sono ipso subrustico imitabatur. *Cic. cl. Or.* Imitari aliquem in persona alicujus. *Id. p. Q. R.* Mecum unà in sylvis imitabere Pana canendo. *Virg. Ecl.* 2. Psittacus imitatur sermones hominis. *Plin.* Imitari chirographum alterius. *Suet. Contrafare la mano d'un altro*. Chyrographum sex primorum imitatus est. *Cic. Nat.* 3. Et humor allapsus potest sudorem imitari. *Id. Div. E simile al sudore &c.* Hoc imitatur illud, sed non est ejusmodi. *Id. Inv. E' simile, non però è lo stesso*. Taciturnitas imitatur confessionem. *Ib. Si confessa col silenzio.* Coæ Veneris pulchritudinem imitari non potuerunt. *Id. Or. Non poterono rifare &c.* Pictor, quum summum illum luctum penicillo non posset imitari. *Ib. Non potendo esprimere &c.* Quanquam mœstitiam imitarentur, contumaciæ propiores. *Tac. l.* 1. *Benche s'infingessero mesti &c.* Difficile est imitari gaudia falsa. *Ovid. Trist. Fingere allegrezza*. Scipitibus ferrum, sudibusque imitantur obustis. *Virg. En.* 11. *Servonsi invece del ferro di &c.* Hic pocula læti fermento, atque

que acidis imitantur vitea sorbis. *Id. Georg.* 3. *Adoprano in luogo di vino &c.* Imitatus *part. dep.* Affuit huic turbæ metas imitata cupressus. *Ovid. Met.* 10. Vox auditur fractos sonitus imitata tubarum. *Virg. Georg.* 4. Ille fabricator tanti operis utrum sit imitatus exemplar. *Cic. Univ.* Domus Elæi Jovis imitata Cœlum. *Prop. Tempio fatto à volta.* Imitaturus *part. fut.* Credidit, eum, qui orationem bonorum imitaretur, facta quoque imitaturum. *Cic. p. Quin.* Imitandus &c. *gerund.* Vitiosa consectari imitando. *Id. de Or.* Oris pulchritudo reliqui corporis imitandi spem auferebat. *Id. Off.* Stultissimum puto, ad imitandum non optima quæque proponere. *Id. Fam.*

Imito, as, &c. *Lo stesso.* 1. *a. Varr. e Liv. Andr. onde* Imitatus, *&* Imitandus *part. paſ.* Quum autem ingressa est imitata, & efficta simulacra &c. *Cic. Univ.* Tu ipse tibi imitandus es. *Id. Or.* In adeundis periculis consuetudo imitanda medicorum est. *Id. Off.*

Immaculo p. b. as, &c. *Macchiare, sporcare.* 1. *a.* Nullus invidiæ livor immaculet. *Jul. Firmic.* 4. 16. Abscondat fortuna nefas, Romanaque tellus, immaculata sui servetur sanguine Magni. *Luc.* 2. *Non macchiata &c.*

Immadeo, es p. b. & Immadesco, is, madui, s. s. *Eſser umido, inumidirsi.* *n. aſs.* Lacrymis immaduere genæ. *Ovid.* Et quum à siccitate continua immaduerit imbre (*sup.* Terra). *Plin.* 17. *c.* 5. Fertilis immaduit terra. *Ovid. Met.* 6.

Immansuesco, is, evi, etum p. l. *Non dimesticarsi.* *n. aſs.* *mà non è in uso, che* Immansuetus *part.*, *ò più tosto addiett.* Nulla gens est, neque tàm immansueta, neque tam fera quæ &c. *Cic. Leg.* 1. *E compar.* Quid immansuetius? *Sen. de cons. ad Helv. E superl.* At tu, de rapidis, immansuetissime, ventis. *Ovid. Her.* 18. *Il più feroce di tutti i venti.*

Immarcesco, is, marcui, s. s. *Immarcirsi, corrompersi, putrefarsi dentro.* *n. aſs.* Nempe immarcescunt epulæ sine fine petitæ. *Hor.* 2. *Sat.* 7. *Fanno indigestione &c. Al. leg.* Inamarescunt.

Immedeor, eris p. l. s. p. *Medicar dentro, ò migliorare.* 2. 3. *d.* Totos palos immederi. *Col. secondo il Paſser. al verbo* Medeor.

Immedico p. b. as, &c. *Trascurare la cura, non medicare.* 1. *a.* Immedicatum os. *Apul. Apol. è solo in uso il part. pret. paſs.*

Immedito p. b. as, &c. *Non pensare.* 1. *a.* Immeditatus incessus. *Apul. Mil.* 2. *Non affettato &c.* Animalium immeditati sonores. *Id. Flor.* 3. *Si cita da alcuni l'esſempio di Cic. Off.* 2. *mà è dubbio.*

Immejo, mejis, minxi, mictum. *Imbrattar con orina, od orinar dentro.* *n. aſs. ed acc. con in: ò poet.* 3. *n.* Patritiæ immejat vulvæ. *Perſ. Sat.* 6. In matellam immejere (*prov.*) *Manut. Trattar vilmente le persone vili.*

Immemoro p. b. as, &c. *Non far menzione, paſsar sotto silenzio.* 1. *a. onde* Immemoratus *part. paſs.* Immemoratus eris. *Auſon. Par. epigr.* 20. Juvat immemorata ferentem ingeniis, oculisque legi, manibusque teneri. *Hor.* 1. *ep.* 19. *Cose inaudite &c.*

Immeo, as, &c. *Entrare, andar dentro.* *n. aſs. ed acc. con in, ò per, ò* 3. *n.* Spiritus immeant per arterias. *Plin.* 11. Delphini immeantes Nilo (*dat.*) *pro* in Nilum. *Id.* 8. 25.

Immereor, eris, eritus sum. *Non meritare. d.asſ. ò 3.d. sono in uso i suoi part. pref. e pret.* Immerentes, ut sceleratos occidunt. *Nip.* 10. 10. Multùm conquestus, eripi sibi vitam immerenti. *Suet. Vesp.* 10. Interdum immerentia quædam supremi fati titulum occupant. *Val. Max.* 9. 12. Postquam res Asiæ, Priamique evertere gentem immeritam, visum Superis. *Virg. En.* 3. Jamdudum, te omnes nos accusare, audio, immeritò, & me horum omnium immeritissimum. *Ter. Phorm.* 2. 1. *Al. leg.* Immeritissimò *adverb.*

Immergo, is, mersi, mersum. *Immergere, attuffare, intignere.* 1. *a. ed abl. con in, ò puro.* Alto se immersit. *Curt. Si tuffò al fondo del mare.*

2 *Per cacciare, ò spinger dentro, insinuare, inoltrare.* 1. *a.* Aut præceps Neptuno immerserit (apes) Eurus. *Virg. Georg.* 4. *O' l vento l' abbia spinte nell' acqua.* Immergere se in voluptates. *Liv.* 23. 18. Immersit aliquò sese, credo, in ganeum. *Plau. Men.* 5. 1. Is se blanditiis in illius consuetudinem penitus immersit. *Cic. p. Clu. S' insinuò nella dimestichezza.*

3 *Per sommergere.* 1. *a. ed acc. ò abl. con in, ò dat.* Immergere navem pelago. *Ovid.* Vastoque immergite ponto. *Virg. En.* 3. Inter saxa virum spumosà immerserat undà. *Id. ib.* 6. Sicubi flumini immerguntur. *Plin.* 9. 36. *Al.* Sicubi flumen immergitur. Immersus in flumen. *Cic. de Univ.* Stagnant immersa cruore corpora. *Claud.*

Immèto, as, &c. *Non misurare.* 1. *a.* Immètata quibus jugera liberas fruges, & Cererem ferunt. *Hor.* 3. *od.* 24.

Immigro p. b. as, &c. *Andare, ò venire, abitare, n. asſ.* Illò homo nequam immigrat. *Plaut. Most.* Nam paucis diebus, & in domum, & in hortos paternos immigrabit. *Cic. Phil.* 13. Deos in domum immigrare, voluisse. *Id. p. Dom.* Ex suis templis in ejus ædes immigrare, nolebant. *Ibid.* Quum animus repentè in tam insolitum, tamque perturbatum domicilium [h. e. corpus] immigravit. *Id. Tusc.* Avaritia, & luxuria immigravit in Remp. *Liv.* Ubi adolescens immigrat in ingenium suum, rem omnem, & semet corrumpit. *Plaut. Quand' ei comincia un giovanetto à vivere à suo talento, manda à male non meno se, che la roba.*

Immineo, immines, p. b. minui, s. s. *Soprastare, ò sovrastare, dominare, over osservare, appostare.* 3. *n. ò n. asſ. ed acc. con in, ò ad.* Hìc candida populus antro imminet. *Virg. Ecl.* 9. Collem, qui plurimus Urbi imminet. *Id. En.* 1. *Domina la Città per la sua altezza.* Nimis enim imminebat propter propinquitatem Ægina Piræo. *Cic. Off.* 1. Nonnulli sunt qui ea, quæ imminent, non videant. *Id. Cat.* Mors propter incertos casus quotidiè imminet. *Id. Tusc.* 1. Horrentique atrum nemus imminet umbrà. *Virg. En.* 1. Imminet mihi malum, periculum &c. *Plin. jun. & Al.* Imminet ab hostibus bellum atrox Italiæ &c. *Liv.* Bellum ab Tarquiniis imminere. *Id. l.* 1. *Minacciarsi la guerra da &c.* Imminere hosti. *Curt. Stare in procinto di assalire &c.* Muris iterum imminet hostis nascentis Trojæ. *Virg. En.* 10. Imminent duo Reges toti Asiæ. *Cic. p. L. Man.* Carthago excurrere ex Africa, & imminere Pop. Romano videtur. *Id. in Rull.* Imminet ejus morti tyrannus. *Sen Trag. Il tiranno è riso-*

risoluto d'ucciderlo. Imminere prædæ. *Cic.* Alieno. *Sen. ep. 2. Essere intento à predare, ò à togliere l'altrui*. Imminebat tuus furor omnium fortunis. *Cic. p. Dom.* Hujus mendicitas aviditati conjuncta in fortunas nostras imminebat. *Id. Phil.* Iste infestus in omnia maria, ex omnibus Siciliæ partibus, imminebat. *Id. Ver.* Imminent animis in spem propinquam victoriæ. *Liv. Sperano vicina la vittoria*. Imminent multi spei regni. *Curt. Sperano il reame*. Qui deditioni imminebant, portis apertis hostem recipiunt. *Id. Quei che inchinavano à rendersi &c.* Templis Deorum immortalium imminet hominum egentium, & perditorum spes. *Cic. Tusc. Sperano l'occasione di spogliare i templi &c.* Imminebat in occasionem, *vel* occasioni, ducis opprimendi, patrandæ cædis &c. *Liv. Attendea l'opportunità di &c.* Qui imminere jam cupiditate videntur in Tribunitiam potestatem. *Cic. p. Dom. Quali già pare, che attendino, ò sperino d'esser Tribuni*. Imminet exitio vir conjugis, illa mariti. *Ovid. Met. 1. Si procurano l'un l'altro la morte, ò rovina &c.* Quem tamen (equitem Rom.) quòd imminere emptioni publicanos, videbat, liberto suo addixit. *Suet. in Aug. Perche vedea i gabellieri intenti à tal compra &c.* Imminens *part. pref.* Imbres imminentes. *Hor. Che stan già già per cadere*. Imminens periculum. *Heren.* Homo hianti, atque imminenti avaritiâ. *Cic. Ver. D'avarizia insaziabile*. Homo imminens ad cædem. *Id. p. Dom. Pronto ad ogni omicidio. Benche* Immineo *assol. significhi star sopra, ammette nondimeno la prepos.* super *appo i poeti*. V. Superimmineo.

Imminuo, is, minui, minutum p. l. *Diminuire, sminuire, scemare. 1. 3. a. ò abl. con de*. Imminuere imperium, *vel* jus imperii, libertatem Civium. *Cic.* Metellus imminuit auctoritatem suam. *Id. Att. 1. 18.* Si copias quàm minimùm imminueris. *Id. Fam. 3.* Dum sic ergo habitat Centronius imminuit rem. *Juv. Sat. 14.* Imminuere pudicitiam virginis. *Plau. Cist. Violare una vergine*. Caput alteri. *Id. Rompere il capo à uno*. Imminuere aliquid de voluptate alicujus. *Cic. de Or. Scemare in parte il diletto &c.* Postquam se dolor imminuit. *Ovid. Her. 35.* Imminutus *part. pass.* Libertatis recuperandæ cupiditas imminuta, ac debilitata. *Cic. Phil. 12.* Bellum expectatione Pompei attenuatum, atque imminutum est. *Id. pro Pomp.* Unusquisque jus suum habeat imminutum. *Julian. Jurec. 6. ff. de divor. Ritenga il suo diritto intiero, e non diminuito punto*.

Immisceo, es, miscui, mistum. *Mescolare, mischiare, framischiare. 3. a. ò 1. a. ed abl. col cum*. Immiscere se mediis armis. *Virg. En. 10.* Aliorum colloquiis. *Liv. 21. 32.* Edocet, immiscetque preces. *Virg. En. 10.* Immiscere se rei alienæ. *Pompon. Impacciarsi nell'altrui roba*. Summis immiscuit ima. *Ovid. Met. 7. Mise sossopra ogni cosa*. Rex sortem omnem fortunæ, ac Regni cum rebus Romanis immiscuit. *Liv.* Quòd Fidenati bello se jam antea immiscuerant. *Id. l. 5.* Immiscentque manus manibus. *Virg. En. 5. Vengono alle prese*. Crabro imparibus se immiscuit armis. *Id. Georg. 4. Si azzuffò con armi, e forze disuguali*. Sic fatus, nocti se immiscuit atræ. *Id. En. 4. Disparve &c.* Sin maculæ incipient rutilo immiscerier igni. *Id. Georg. 1. pro* immisceri. Immistus, & Immixtus *part. pass.*

pass. Spiritus immiſtus nebulis. *Sen. Trag.* Vadimus immiſti Danais. *Virg. En.* 2. Immiſti turbæ militum togati. *Liv.* 3. 50. *Framiſchiati &c.* Potare immixtum ſueta, merumque merum. *Auſon. ep.* 20. *Vino puro senz' acqua fù la ſolita ſua bevanda &c.*

Immiſeror p. b. aris, atus. *Compaſſionare. dep. aſſ.* Boni immiſerantur, irrident mali. *Plaut. ap. Non. Al. leg. diverſamente.*

Immitto, is, miſi, miſſum. *Metter dentro, ò contro, mandare, ò gettare, ò cacciar dentro, intromettere.* 1. 3. *a. od acc. con in, ò ad.* Scinditur in ſolidum cuneis via, deinde feraces plantæ immittuntur. *Virg. Georg.* 2. In alteram caveam ſervos immiſiſti. *Cic. p. Dom.* Illic & lentum filis immititur aurum. *Ovid. Met.* 6. *Si meſcola &c.* Immittere ſe in voluptates. *Liv.* 23. *Immergerſi ne' piaceri.* Immittit ſylvis incendia paſtor. *Virg. Eneid.* 10. *Attacca fuoco &c.* Immittere in aures ſuas aliquid, fabulas &c. *Plau. Capt. & Epid. Aſcoltare.* Immittere feneſtram. *Paul. Jurec. Intro-dur lume, con aprire il muro.* Immittere corpus in undas, tela in hoſtes. *Ovid.* Se in medios hoſtes. *Id. e Cic. Tuſc.* Se armatum in hoſtium manus. *Cic. p. Font. Lanciarſi &c.* Nec quò ſe ardens immittere poſſit. *Virg. En.* 9. *Nè contro chi poſſa ſcagliarſi &c.* Quæ tela ex illius actionibus in meum corpus immiſſa ſunt. *Cic. p. Dom.* His autem perturbationibus, quas in vitam hominum ſtultitia, quaſi quaſdam furias immittit, atque incitat. *Id. Tuſc.* 3. Quæ vis Decium devovit, & immiſit in armatas hoſtium copias? *Cic. Parad.* Eò nè tu ſervos ad ſpoliandum fanum immittere auſus es? *Id. Ver. Spedire colà truppa di ſchiavi, per &c.* Quum fera Carthago Romanis arcibus olim exitium magnum, atque Alpes immittet apertas. *Virg. En.* 10. Immittere curas alicui. *Id. Ecl.* 4. *Porlo in affanni.* Jacere, & immittere injuriam in aliquem. *Cic. Parad. Ingiuriare alcuno.* Equos, *vel* canes. *Virg. Ovid. & Al. Dar la corſa a' cavalli, aiſſare i cani.* Mars immiſit fugam Teucris. *Virg. Poſe in fuga i Trojani.* Immittere habenas equis. *Id. Allentar la briglia &c.* Vela dare, & laxos jam jamque immittere funes. *Id. En.* 8. *Scioglier le ſarte.* Velis immitte rudentes. *Id. ib.* 10. *Spiega le vele &c.* Floribus Auſtrum perditus, & liquidis immiſi fontibus apros. *Id. Ecl.* 2. *prov. Hò nociuto à me ſteſſo, ò a' miei intereſſi.* Immittere vitem ad uvas pariendas. *Var. R.R.* 1. 31. *Laſciar molti capi alla vite, per farla copioſamente fruttare.* Immittere trabes, *vel* tigna. *L. Malum ff. de V. S. Stendere una trave verſo qualche muro, sù cui abbia l'appoggio.* Immiſſus *part. paſſ.* Non immiſſum à Deo dolorem, ſed conceptum à ſe ipſo continebat. *Cic. Nat.* Servi cum facibus in tecta noſtra immiſſi. *Id. p. Dom.* Veluti immiſſi diverſis partibus ignes arentem in ſylvam &c. *Virg. En.* 12. *Appiccati ad una ſelva &c.* Immiſſi alii in alios rami. *Liv.* 4. 10. *Intrecciati &c.* Immiſſa coma. *Ovid. Triſt.* 1. Barba. *Quint. Chioma, ò barba lunga.* Dira illuvies, immiſſaque barba. *Virg. Eneid.* 3. Immiſſæ rotæ. *Prop. Ruote, ò carrette in corſa.*

2 *Per ſubornare, tirare uno nella ſua volontà con aggiramento di parole.* 1. *a.* Alii, Tarquinium à Cicerone immiſſum, dicebant &c. *Sall. in Cat.*

Immolior, iris, itus. *Fabbricar dentro.* 3. *dep. onde* Immolitus *part. pret. paſſ.*

Quæ in loca publica, inædificata, immolitave privati habebant, intra dies triginta demoliti sunt. *Liv.* 39. 44.

Immolo p. b. as, &c. *Sacrificare, immolare*. 1.3.*a*. Lex erat, nè quis Dianæ vitulum immolaret. *Cic. Div.* Pythagoras musis bovem immolasse, dicitur. *Id. Nat.* Immolare hostias. *Id. Tusc.* Majores hostiæ ad præconem, & tibicinem immolabantur. *Id. in Rull. I sacrificj più solenni si celebravano à suon di tromba &c.* Viventes [juvenes] rapit, inferias quos immolet umbris. *Virg. En.* 10. *Si usa assol.* Quum Sylla immolaret in agro Nolano. *Cic. Div.* Nemo fuit, quin, quum de alia re immolaret &c. *Id. Fam. Che facendo sacrificj per altri fini &c. E impers.* Quum pluribus Diis immolatur, quî tandem evenit, ut &c. ? *Id. Div.* 2. Immolatus, & Immolandus *part. pass.* Avet (ara) immolato spargier agno. *Hor.* 4. *od.* 11. Eos retinere immanem illam, ac barbaram consuetudinem hominum immolandorum. *Cic. p. Font.*

2 *Per uccidere, scannare*. 1. *a.* Lausumque [sacerdotem] superstans immolat. *Virg. En.* 10. Pallas te hoc vulnere, Pallas immolat. *Ib.* 12. Immolat (Eneas Turnum) tanquam inferias illi (Pallanti) pro victima, non tanquam hostem &c. *Scalig.* 3. *Poet. c.* 12.

Immordeo, es, di, sum. *Mordere*. 1. *a. onde* Immorsus *part.* Labitur, immorsàque cadens, obmutuit, hastà. *Stat. Theb.* 2.

Immorior, moreris p. b. mortuus. *Morir su qualche cosa, ò dentro, ò su 'l fare &c.* 2. *d. ò d. ass. od abl. con in, ò puro.* Fortiter Euxinis immoriemur aquis. *Ovid. de Pont.* 3. Immori somno. *Plin. Morir dormendo*. Hastæ *Val. Fl. arg.* 6. Illa sorori immoritur. *Ovid. Casca morta sù la sorella*. Immoriar tuis manibus. *Sen. Trag.* Manus immoritur vulneri. *Id. La mano languisce sù la ferita fatta da se*. Immoritur studiis, & amore senescit habendi. *Hor.* 1. *ep.* 7. *Si consuma ne' studj &c.* Quum immortuus est (stellio) in vino &c. *Plin.* 29. 4. Immortuæ reliquiæ conjurationis. *Cic. Att.* 1. 14. *Già spente &c.*

Immoror p. b. aris, atus. *Dimorare, indugiare, soggiornare, trattenersi*. 7. *d.* Ut saturæ [gallinæ] studiosiùs nidis immorentur. *Col.* 8. 5. Immorari honestis cogitationibus. *Plin.* 1. *ep.* 8. Nè terrenis immorer. *Quint.* 2. 16. *Per non fermarmi solo nelle cose terrene &c.*

Immoveo, es p.b. movi p.l. motum p.l. *Non muovere*. 1. *a. onde* Immotus *part. ò addiett.* Mens immota manet. *Virg. En.* 4. Fixum, immotumq; animo. *Id. ib.* Dies immotus. *Tac. hist.* 1. 86. *Giorno sereno, e senza venti.*

Immugio, immugis p. l. ivi, itum p. l. *Muggbiare, muggire, ò rimbombare. n. ass.* Immugit bos, mare. *Sen. Trag.* Curvisque immugiit Ætna cavernis. *Virg. En.* 3. Mœstoque immugit regia luctu. *Id. ib.* 11. Immugit aris ignis. *Sen. Il fuoco strepita sù gli altari.*

Immulgeo, es, mulsi, mulsum. *Mugnere, ò mungere dentro, ovvero stillare*. 1. 3. *a.* Ubera eas infantium labris immulgere. *Plin.* 11. 39. Lac immulgeatur oculis. *Id.* Teneris immulgens ubera labris. *Virg. En.* 11.

Immunio, is p.l. ivi, itum p.l. *Fortificare al di dentro*. 1. *a.* Præsidium immunivit, *Tac, An,* 11, 19. *Al, leg.* Inde munivit, ò endomunivit. Immuni-

munitus *part. pass. Non fortificato, indifeso*. Si via ita sit immunita, jubet quà velit, agere jumentum. *Cic. p. Cæc.* Ut quibus oppida, castellaque immunita essent, hi in loca tuta commigrarent. *Liv. 22. 11.*

Immurmuro p. b. as, &c. *Mormorare. n. ass. ò 3. 4. n.* Totumque immurmurat agmen. *Ovid. Met. 3.* Lingua resecta tremens jam terræ immurmurat atræ. *Id. Mormora sù la terra.* Sylvis immurmurat Auster. *Virg. Georg. 4.* Illa (*accus.*) sibi introrsum, & sub lingua immurmurat. *Pers. Sat. 2. secondo il Passer. Al. però leg.* Murmurat.

Immutesco, is, mutui, s.s. *Divenir muto, ammutire, ò star cheto. n. ass.* Ruptis immutuit ore querelis. *Stat. Theb. 5. L'usò anche Quint. l. 10. c. 3.*

Immutilo p. b. as, &c. *Non diminuire. 1. a. Si usa solo il part. pret.* Omnia ad disceptationem litigii immutilata permaneant. *Cod. Theod. l. 4. tit. 22.*

Immuto p. l. as, &c. *Mutare, variare, cambiare, cangiare, trasformare. 1. 3. a. od abl. con in, ò de.* Quum successor aliquid immutat de institutis priorum. *Cic. p. Flac.* Si quibusdam in sententiis paulùm me immutassem. *Id. Fam.* Verborum ordinem immuta &c. *Id. Rull.* Immutare mores, figuram alicujus. *Ovid. & Al.* Vestitum. *Plaut. Amph.* Ingenium moribus. *Id. Guastare il buon naturale co' vizj.* Adeon' homines immutarier ex amore, ut &c.? *Ter. Eun. Cangiarsi talmente l'uomo per l'amore, che &c.* Quædam pestes hominum te à me alienârunt, & me aliquo modo immutarunt tibi. *Cic. Fam. 5. 8. Mi hanno raffreddato verso di te.* Immutatus *part. pass. Mutato &c.* Conversis rebus, & bonorum voluntatibus immutatis. *Id. ib. 1. 9. Significa pure non mutato.* Veritas est, per quam immutata ea, quæ sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. *Id. Inv. 2.* Mutavit id, quoniam me immutatum videt. *Ter. Andr. 1. 5.*

Impaco p. l. as, &c. *Non pacificare. 1. a.* Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. *Virg. Georg. 3. Non è in uso, che il part. pass.*

Impalleo, es, & Impallesco, is, pallui, s. s. *Impallidire, divenir pallido. n. ass. od abl. puro.* Eventu impalluit ipse secundo. *Stat. Theb. 6.* At te nocturnis juvat impallescere chartis. *Pers. Sat. 5. Intisichire sù i libri.*

Impancro, as, &c. *Assalire. n. ass. ed acc. con in.* In regiam arcam impancrârunt. *Varr. ap. Non. c. 1. è antico.*

Imparco, *vel* Imperco, is. *Perdonare. n. ass. e 3. n.* Imperce, quæso. *Plau. Amph. 1. 3.* Imperitæ huic impercito. *Id. Cas. 4. 4.*

Imparo p. b. as, &c. *contrario di* Paro. *E solo in uso il part. pret. pass.* Imparati sumus cùm à militibus, tùm à pecunia. *Cic. Att. 7. 15.* Imparatum Tribunum gladiis adoriuntur. *Id. p. Sest.* Imparatus in paratos inciderat. *Id. p. Mil.* Imparatus semper aggredi ad dicendum, videbatur. *Id. cl. Or.* Ego imparatis, quæ loquantur, suggeram. *Prud.* Pectus non imparatum ærumnis. *Sen. Hippol.* Imparatissimus omnibus rebus. *Cæs. B. C. 1.*

Impartio, tis, ivi, itum. V. Impertio.

Impasco, is, pavi, pastum. *Pascere. 1. a. vel* Impascor, eris p. b. pastus sum. *Pascersi in qualche luogo, ò dentro. d. ass. ed abl. puro.* In ea loca perducendi sunt, quibus nullum impascitur pecus. *Col. 6. 5.* Impastus *part. Non ancor pasciuto.* Impastus ceu plena leo per ovilia turbans. *Virg. En. 9.*

Impecto, is, xi, xum. *contrario di* Pecto. Comæ impexæ. *Ovid. Fast.* 1. 5. *Chiome non pettinate*. Antiquitas tristis, & impexa. *Tac. dial. de Or.* *Incolta*. Striaque impexis induruit horrida barbis. *Virg. Georg.* 3.

Impedico p. b. as, &c. *Inceppare*. 1. *a.* Si quem semel intra retia ceperint, cassibus mille impedicant. *Ammian.* 30. 4.

Impedio, impedis p. b. ivi, itum p. l. *Impedire, impicciare, ingombrare, inviluppare, avviluppare*. 1. 5. *a. ed acc. od abl. con in, ò puro.* Euryalum tenebræ ramorum, onerosaque præda impediunt. *Virg. En.* 9. Impedire se in plagas. *Plau. Mil.* 4. 9. *Dar nelle reti*. Sin illud dices &c. ipse te impedies. *Cic. Ver.* 4. *Non saprai sviluppartí*. Rem propè jam explicatam perturbare, atque impedire. *Id. de Prov.* Impedire se negotiis. *Id. Imbarazzarsi in molti affari*. Cedendum celeriter est, nè fortè qua in re impediar, atque alliger. *Id. Att.* 8. *ep. ult.* Me quotidie aliud ex alio impedit. *Id. Fam.* 9. Tot me impediunt curæ, amor, misericordia hujus &c. *Ter. Andr.* Viden', me tuis consiliis miserum impeditum esse? *Id. ib.* Illius viri mentio mentem dolore impedivit. *Cic. p. Cel. Mi tolse di sesto per lo dolore &c.* Impedire viam, *vel* exitum. *Ces. Intralciar la via, sbarrar l'uscita*. Frenis impediuntur equi. *Ovid. Fast.* 2. *S'imbrigliano &c.* Alternosque orbibus orbes impediunt. *Virg. En.* 5. *Intrecciano giri &c.* Impedire frontem, *seu* cornua &c. coronis, frondibus &c. *poet. Ovid. & Al. Inghirlandar la fronte &c.* Crinem mollibus impeditus ulmis. *Stat.* 4. *Sylv.* Ille reductâ loricam, clypeique ingens onus impedit hastâ. *Virg. En.* 10. *Trapassa coll'asta &c.* Impeditus *part. pass.* Animus amore, desiderio, cupiditate impeditus. *Cic. p. Cel. Affascinato dall'amore &c.* Te nolo, impeditum impedire. *Id. Att.* 15. Impeditus Reip. temporibus. *Id. in Pis.* Tempora Reip. impedita. *Id. ib. Tempi fastidiosi della Republica*. Longum, atque impeditum iter. *Ces. B. C.* 1. *Disastroso*. Impedita vallis. *Id.* 2. *Valle intralciata*. Impedita disceptatio. *Liv.* 4. 7. *Intrigata*. Impeditæ rationes. *contrar. di* Expeditæ. v. *Turneb. l.* 4. *c.* 5. *E compar.* Impeditior pugna. *Liv. B. P.* 4. Impeditiora loca. *Ces. B. G.* 3. *E superl.* Impeditissimæ sylvæ. *Id. ib.* 8. Impeditissima itinera. *Id. B. C.* 1. Impeditissimus ad iter faciendum. *Brut. à Cic. Fam.* 11. 13.

2 *Per ostare, impedire, ritardare, sturbare, turbare*. 1. 5. 6. *a. ò abl. con in, e l' infin. ò nè, ò quominus al sub.* Impedit ventus iter, *aut* navigationem. *Ces.* Impedire aliquem amplexu, *vel* ab amplexu &c. *Ovid. Plin.* Aliquem nuptiis. *Ter. Sturbar le nozze ad uno*. Impediri ab opere. *Plin.* 10. *c.* 63. Impediri in re aliqua. *Ces. B. G.* 1. Quum is Publicanorum causam stultissimis interrogationibus impediret. *Cic. de Ar.* Quòd eorum ædificationem meis literis impedîssem. *Id. Fam.* 3. Uxorem meam pudicitiâ impedivit. *Plau. Amph. Hà egli contaminato &c. Al. leg.* Impetivit. Impediri vinculis, pudore, fletu, occupationibus, studiis &c. *Cic. & Al.* Impedior verecundiâ, nè te pluribus verbis rogem. *Id. Fam.* 13. Non queo plura scribere, impedit mœror. *Ib.* 14. Lacrymæ impediunt loqui. *Ovid. Met.* 9. Horum ego sententiam nè laudem, impedior Cn. Pompeji triumphis. *Cic. p. Dom. I trionfi di Pompeo m' impedirono*

discono il lodare, &c. Impedior nonnullius officii religione, quominùs exponam &c. *Id. p. Sest. Un certo riguardo* &c. *mi ritarda dall' esporre* &c. Nè eos impedirem, quominus ante hyemem ædificarent. *Id. Fam.* 3. *Per non impedir loro il fabbricare, prima che* &c. Ætate, & morbo impeditus, venire non potuit. *Id. Ver.* At quæcumque queunt conturbari, imque-pediri. *Lucr.* 3. *per Tmesi*.

Impedo p. b. as, &c. *Palificare, metter pali alle viti*. 1. *a*, Vehementioribus statuminibus statim impedanda est. [*sup.* vitis]. *Col.* 4. 16.

Impello, is, impuli p. b. impulsum. *Spingere, incitare, spronare, stimolare, instigare*. 1. *a. ed acc. con ad*, *ò in*: *ò l'ut al sub. ò poeticamente con l' infin.* Impellere aliquem ad iram, ad scelus, ad bellum, ad injuriam faciendam. *Hor. Cic.* Ad quodvis maleficium homines impellit avaritia. *Heren.* 2. Quoniam libitum est vobis, me ad hæc impellere, hodierno sermone conficiam. *Cic. Leg.* 2. Impellere animum, *vel* aliquem in metum, in fugam &c. *Cic.* & *Al.* Mala mens, furorque vecors in tantam te culpam impulit. *Id.* Impellere in spem certissimam Consulatùs. *Id. ad Brut. Dar sicura speranza* &c. Promissis in fraudem impelli. *Id. p. Mil. Essere stimolato alle frodi* &c. Impellere in sermonem. *Id. de Or.* 2. *Stimolare al parlare*. Nisi eum Dii in eam mentem impulissent, ut &c. *Id. pro Mil. Non gli avessero messo in cuore* &c. Naturà impellimur, ut prodesse velimus. *Id. Fin.* 3. Nec solùm me ratio impulit, ut ita crederem, sed etiam auctoritas. *Id. de Sen.* Quæ mens tàm dira, miserrime conjux, impulit, his cingi telis? *Virg. Æn.* 2. Impulerat, ferro Argolicas fœdare latebras. *Id. ib.* Quidve dolens Regina Deûm, tot volvere casus, insignem pietate virum, tot adire labores, impulerit. *Id. ib.* 1.

2 *Per urtare, cacciare, smuovere, risospingere, dar la spinta*. 1. *a. ed acc. con in*. Præcipitantem igitur impellamus. *Cic. p. Clu.* Impellere januam digito. *Cic. Tusc.* 4. Morantes impulit ipsa manu portas. *Virg. Æn.* 7. Utque impulit arma. *Ib.* 8. *Scosse le armi in segno della guerra*. Date vela, impellite remos. *Ib.* 4. Infidum remis impellere marmor. *Id. Georg.* 1. *Remigare* &c. Triplici pubes quam (navem) Dardana versu impellunt. *Id. Æn.* 5. *La spingono à forza di remi* &c. Convellimus [turrim] altis sedibus, impulimusque. *Ib.* 2. Cavum conversà cuspide montem impulit in latus. *Ib.* 1. *Percosse il fianco del monte* &c. Impellere chordas, *vel* nervos pollice. *Ovid. Sonar l'arpa, ò cetera*. Iterum maternas impulit aures luctus Aristæi. *Virg. Georg.* 4. Arrectasque impulit aures confusæ sonus urbis &c. *Id. Æn.* 12. *Percosse l'orecchie, si fè sentire* &c.

Impellens *part. pres.* Qui, nullo impellente, fallebant, eos &c. *Cic. pro Flac. Ingannavano per propria malizia* &c. Zephyris primùm impellentibus undas. *Virg. Georg.* 4. *Increspando le onde* &c. Impellens nutantibus aëra pennis. *Catul. de com. Ber. Volando* &c. Impellens se in vulnus. *Velle. Spingendo il petto sù la punta della propria spada*. Impulsus *part. pass. Spinto, incitato, mosso, ò rovinato*. Causa, quà impulsum aliquem, id fecisse, dicet. *Cic. Inv.* Prælio graviter impulsi milites. *Velle.* 2. 51. Cassandræ impulsus furiis. *Virg. Æn.* 10. Nervo per nubem impulsa sagitta. Ib. 12.

Scoc-

Scoccata dall' arco &c. Impulsi tantùm quæ præmia belli auferat. *Lucan.* 5. *Della guerra già quasi finita*. Unde altior esset casus, & impulsæ præceps immane ruinæ. *Juv. Sat.* 10. *D' un' affrettata rovina*. Impulsurus *partic. fut.* Præterea est modestus homo, & frugi, quem nec utilitas videatur impulsura fuisse ad facinus. *Cic. Att.* 14. Impellendus *part. fut. pass.* Immenso, & Achaicæ victoriæ momento ad impellendos mores. *Plin.* 13. *c.* 11. *Per rovinare i buoni costumi &c.*

Impendeo, es, pendi, pensum, *infin.* impendère p. l. *Soprastare*, *pender sopra*, *esser vicino*, *ò presto à venire*. 3. *n. e dubl. con ab*, *ò n. ass. ed acc. con in*, *ò* 4. *n. mà di rado*. Gladium demitti jussit, ut impenderet illius beati cervicibus. *Cic. Tusc.* Accedit etiam mors, quæ quasi saxum Tantalo semper impendet. *Id. Fin.* 1. Impendet urbi mons altissimus. *Cæs. Giace la città alle falde di &c.* Impendet imber, *vel* pluvia, impendent nubes &c. *Plin. e Valla. Vuol piovere &c.* Impendet fames, incendium, direptio, belli timor, *vel* bellum magnum à Parthis. *Cic.* Nobis tempestas invidiæ, malorum ilias, fatum. *Id.* Multo ante prospexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella Reip. *Id. de Ar.* Ea contentio, quæ impendet. *Id. Att.* 2. *Che si farà frà brieve &c.* Impendet negotium. *Id. ib. E' già vicino ad effettuarsi &c.* Nullos à Superis impendere metus. *Id. Nat.* 1. *Nulla temersi dal Cielo*. Mercatoribus formidines à vestris magistratibus impendent. *Id. Ver.* In me terrores, & pericula impendent omnia. *Id. p. R. Am. A me sovrastano &c.* Impendent infiniti sumptus in hos exercitus. *Id. Brut. Han da farsi grossissime spese per questi eserciti*. Imparatum subitò tanta te impendent mala. *Ter. Phor.* 1. 4. *pro in te*. Impendens *part. pres.* Impendentium montium altitudines. *Cic. Nat.* Impendens tempestas. *Id. Att.* Ruina. *Ovid.* Ventus. *Virg. Georg.* 1. Pluvia. *Ib.* 4. *e Plin.* 18. *c.* 35.

Impendo, is, pendi, pensum, *infin.* impèndere p. b. *Spendere*, *consumare*, *impiegare*. 1. 3. *a. ed acc. con in*, *ò ad*, *ò abl. con in*. Posteaquam nescio quid impendit, & in commune contulit &c. *Cic. p. Quint.* Intelligebant, sese Verri serere, impendere, laborare. *Id. Ver.* In aquæductu Nicomedienses impenderunt H-S XXX.CCC.XXIX. *Plin.* 10. *ep.* 38. Impèndere laborem in fœdere faciendo, *vel* ad fœdus &c. *Cic. & Al.* Ad incertum casum, & eventum, certus quotannis labor, & certus sumptus impenditur. *Id. Ver.* 5. Ut operam, curam, pecuniam, impendant in eas res, quæ &c. *Id. ib.* 6. At nihil impendit per tot Telamonius annos sanguinis in socios. *Ovid. Met.* 13. Impendere laborem, tempus studiis, ludis, &c. *Plin. jun.* Studium, *aut* operam erudiendo alicui. *Quint.* Biennium componendæ historiæ. *Id.* Vitam famæ acquirendæ. *Stat. Impiegarè &c.* Sic, ut rosariis impenderet curam. *Col.* 1. *in pref.* Præcipuum jam inde à teneris impende laborem. *Virg. Georg.* 3. Impendere de suo, *vel* de alieno. *Liv. Spendere*, *od improntare del proprio*, *ò dell' altrui*. Ubi tandem istuc latet, quod tu de tua pecunia dicis impensum? *Cic. in Ver.* Impensus *part. pass. ò addiettiv.* Jumenta impenso parant pretio. *Cæs. B. G.* 4. 2. Luscinias soliti impenso [*sup.* pretio] prandere coemptas.

ptas. *Hor.* 2. *Sat.* 3. Impenso labore. *Tac. hist.* 1. *Con gran fatica*. Impensiore curà. *Ib. Con maggior sollecitudine*. Impensioribus verbis laudare. *Val. Max.* 4. 3. *Con parole assai magnifiche*. Ingrato homine nihil impensius est. *Plau. Bacch.* 3. 2. *Non v' è cosa più dispendiosa, che beneficare un' ingrato*. Væ misero illi, cujus cibo iste factus est impensior. *Id. Capt.* 4. 2. *Del cui cibo è più ripieno, e impinzato*. *Al. leg.* imperiosior. Preces impensissimæ. *Suet. Tib.* 13. *Premurosissime &c.* Impendendus *part. fut. pass.* Omnibus est labor impendendus. *Virg. Georg.* 2.

Imperco, is, persi, persum. V. Imparco.

Impermisceo, es, &c. *onde* Impermistus. *Lucil. ap. Non.* 2. *Non mescolato*.

Impermitto, is, misi, sum, *onde* Impermissus *part. Non permesso*. Cui donet impermissa raptim gaudia. *Hor.* 3. *od.* 6.

Impero p. b. as, &c. *Comandare, dar leggi, signoreggiare, dominare, governare, tener à freno, volere*. 1. 3. *a.* à 3. *n. e l'ut al sub.* : *à poet. l'infin.* Jubeo, cogo, atque impero. *Ter. Eun.* 2. 3. *D'onde inferì Donato, che* Impero *sia più di* Jubeo. Qui bene imperat, paruerit aliquando necesse est, & qui modestè paret, videtur, qui aliquando imperet, dignus esse. *Cic. Leg.* 3. Quin tu quicquid opus est audacter imperas? *Plau. Pseu.* Quidvis egestas imperat. *Id. Asin.* Omnibus gentibus, ac nationibus terrà, mariq; imperare. *Cic. p. L. Man.* Puerum vocabat, credo, cui cœnam imperaret. *Id. p. R. Am.* Rex imperavit Civitatibus, *vel* subditis tributum, frumentum, naves, arma, equites, munus, pecuniam ad, *vel* in belli sumptus &c. *Plau. Cæs. Cic. Il Rè impose tributi, per &c.* Cretensibus spem deditionis non ademit, obsidesque imperavit. *Cic. pro L. Man.* His plus frumenti imperabatur, quàm quantum exarârant. *Id. Ver.* Pecuniam in remiges imperavit. *Id. p. Flac.* Quum frumentum sibi in cellam imperavisset. *Id. Ver.* Imperare sibi silentium, *vel* alteri. *Plin. Imporre silenzio &c.* Imperare cupiditatibus, iræ, libidini, dolori, lacrymis. *Cic. de Am. Ovid. Plau. Resistere alle passioni &c.* Imperare animo nequeo, quin priusquam peream, cur periturus sim, sciam. *Liv.* 34. *Non posso contenermi dal richiedere per sapere il motivo &c.* Imperavi egomet mihi, omnia assentari. *Ter. Eun.* 2. 2. *Hò già risoluto di volere &c.* Dona imperat ad naves ferri. *Virg. En.* 3. Tolli miserabile corpus, imperat. *Ib.* 11. Flectere iter sociis, terræque advertere proras, imperat. *Ib.* 7. Animo jam nunc otioso esse, impero. *Ter. Andr.* 5. 2. *E passiv.* Hæc ego procurare, & idoneus imperor, & non invitus. *Hor.* 1. *ep.* 5. Apollo mihi ex oraculo imperat, ut ei oculos eruam. *Plau. Men.* Impero, auctorque sum, ut &c. *Id. Aul.* Ille liberis imperare nescit. *Ter. Egli non sà tenere in disciplina i figliuoli*. Sicut imperabatur, arma capiunt. *Sall.* Malo imperari, quàm &c. *Sen. Trag. Voglio anzi servire, che &c.* Imperans *part. pres.* Imperantis lenitas. *Tac. An.* 16. 28. Conditio imperantium. *Aur. Vitt. c.* 24. Imperatus *part. pass.* Mitto rationem exacti, imperatique frumenti. *Cic. in Pis.* Singulis Censoribus denarii trecenti ad statuam Imperatoris imperati sunt. *Id. Ver.* 4. Imperandus *gerund. ò part. pass.* Illam rationem in imperando sumptu Flaccus secutus est. *Cic. pro Flac.*

In tributis imperandis. *Id. Ver.* 4. *Nell'imporre &c.* Nunc ades ad imperandum, vel ad parendum potius. *Id. Fam.* 9. 25. *Vieni ad esser comandato, ò per parlar più chiaro, per ubbidire. Così Aldo Manutio.*

2 *Per esercitar molto ò sforzare.* 3. *n.* Exercetque frequens tellurem, atque imperat arvis. *Virg. Georg.* 1. Ut fertilibus agris non est imperandum, citò enim exhauriet illos, nunquam intermissa fœcunditas. *Sen. de Tran. c.* 15. Dum per continuos dies nimis imperat voci, veteris infirmitatis tussiculà admonitus &c. *Plin.* 5. *ep.* 19.

Imperito p. b. as, &c. *Comandare spesso, ò comandar semplicemente, governare.* 1. *a.* ò 3. *n.* Imperitare rem æquam. *Hor.* Quod antehac pro jure imperitabam meo. *Plau. Capt.* Olim qui magnis legionibus imperitârint. *Hor.* 1. *Sat.* 6. Quis pecori imperitet. *Virg. En.* 12. Qui Cœre, opulento tum oppido, imperitans. *Liv.* 1.

Impertio, *vel* Impartio, is, ivi, itum p. l. *Partire, ò spartire, compartire, ò scompartire, participare, communicare, far parte, ò partecipe, distribuire, dare.* 3. 5. *a.* ò *abl. con de*, ò *acc. con ad.* Oneris mei partem nemini impertio, gloriæ bonis omnibus. *Cic. p. Syll.* Sæpè idoneis hominibus indigentibus de re familiari impertiendum est. *Id. Off.* 2. Ignis omnibus rebus vitalem impertit calorem. *Cic. Nat. Il fuoco communica &c.* Impertire alicui laborem suum, sermones suos, consilium, tempus arti, *vel* studio, studium philosophiæ &c. *Id. & Al.* Ut aliquid impertias temporis huic quoque cogitationi. *Id. Att.* 9. *Spenda un qualche tempo in riflettere &c.* Meum laborem hominum periculis sublevandis impertio. *Id. pro Mur. Impiego &c.* Nil impertîsti tuæ prudentiæ ad salutem meam. *Id. Att.* 3. Dolorem suum nemini impertiebat. *Id. ib.* 2. *Non comunicava à veruno &c.* Impertire aliquem osculo. *Suet. in Ner. Baciare alcuno.* Salutem plurimam alicui, *vel* aliquem salute plurimà. *Plau. Cic. & Al. Salutar carissimamente &c.* Plurimà salute Parmenonem suum impertit Gnatho. *Ter. Eun.* 2. 2. Huic multa signa benevolentiæ à bonis impartiuntur. *Cic. Att.* 2. Deinde Prætores laudantur, atque etiam viro forti collegæ meo, laus impertitur. *Cic. Cat.* 3. *Vien'anche lodato il mio &c.* Imperti me (*accus. com. pro* mihi) quod commentus es. *Plau. Mil.* 2. 2. Impertitus *part. pass.* Nullà impertità morà. *Apul. Apol. Negato ogni indugio.* Et reliquerit eum nullo honore impertitum. *Suet. in Claud.* 4.

Impertior, iris, itus p. l. *Lo stesso.* 4. 5. *d.* Multis gratuitò civitatem impertiebantur. *Cic. p. Arch. Ammettevano alla Cittadinanza &c.* Lucullo tantum impertior laudis, quantum viro forti debetur. *Cic. p. Pomp.* Cum rogamur, ut misericordiam liberis ejus impertiamur. *Id. ad Brut.* 12. *Usiamo misericordia &c.* Impertiri aliquem malo quopiam. *Ter. Adel.* 3. *Far partecipe alcuno di qualche sciagura.*

Imperturbo, as, &c. *onde* Imperturbatus *part. Non perturbato.* Imperturbata publicis occupationibus quies. *Sen. ep.* 73. Imperturbato quod bibit ore reus. *Ovid. in Ibin.*

Impesco, is. 1. *a.* Est in lætam segetem pascendi gratià immittere. *Fest.*

Impeto p. b. is, ivi, itum p. l. *Assaltare*, 1. *a.* Impetere aliquem sagittis. *Sen.*

Sen. Trag. Saettare &c. Jurgiis me oppidò impetens. *Apul.* Itaque impetentes, à se ejiciunt fucos. *Varr. R. R. c.* 3. *Al. leg.* insectantes.

Impetro p. b. as, &c. *Impetrare, ottenere, conseguire.* 1. 6. *a. ò l'ut al sub.* Intrare æquum, *vel* rem æquam, veniam, salutem, pacem, civitatem à Prætore &c. *Liv. Hor. Cic.* Veniam tibi à patre impetravi. *Cic. Phil.* Fas esse non arbitror, quicquam me rogantem abs te non impetrare. *Id. Fam.* 5. 12. Impetrabis à Cæsare, ut tibi abesse liceat. *Id. Att.* 9. 2. Si, quàm facilè à te de me impetrare, possunt, ità &c. *Id. ib.* 15. Minùs honestè nunc quidem, quàm si olim de ratione habenda impetrasset. *Id. ibid.* 7. 13. *Sicche la cosa impetrata, ò per cui s' impetra riceve l'abl. col de.*
2 *Per effettuare, recare ad effetto, adempire, perfezionare.* 1. *a.* Videndum est, nè minus impetrem, quàm possim, propter hanc iram. *Ter. Mi bisogna veder, che l'ira non sia cagione di farmi far meno, &c.* Incipere multò est facilius, quàm impetrare. *Plau. Pæn.* 5. 2. (i. perficere). Impetrasso &c. *fut. ult. pro* impetravero &c. *Plau. Mil.* 4. 3. *e Cas.* 2. 3. *è ant.*

Impetro p. b. is, ivi, itum p. l. *Impetrare coll' augurio.* 1. 6. *a.* Ut nunc extis, sic tum avibus magnæ res impetriri, solebant. *Cic. Div.* Quî evenit ut is, qui impetrire velit, convenientem hostiam rebus suis immolet? *Id. ib.* 2. *(così Lambin.)*. Impetritum est, inauguratum 'st, quovis admittunt aves. *Plaut. Asin.* 2. 1. *è ant. Al. in vece di* Impetro, *scrivono* Impètrio, is, &c.

Impico p. b. as, &c. *Impegolare, impiastrare di pece.* 1. *a.* Eamque oblinito, & impicato diligenter. *Col.* 12. 29.

Impingo, is, pègi, pactum. *Urtare, spingere, cacciare, percuotere, sbattere, gittare, ò tirar contro, od in faccia.* 1. 3. *a. ò acc. con in.* Impingere caput parieti. *Plin. jun. Dar del capo nella parete.* Quid si filius meus fustem mihi impingere volet? *Cel. Fam.* 8. *Se mi vorrà dare una bastonata &c.?* Impingere colaphum alicui. *Plaut. Dar uno schiaffo.* Pugnum alicui in os. *Id. Rud.* 3. 4. Vulnus, *seu* venenum alicui. *Id. e Sen.* Jubere hic crassas compedes impingier. *Plau. Capt. Si mettesse ne' ceppi &c.* Impingere suavium, *aut* savium alicui. *Id. Dar un bacio.* Culpam in aliquem, *vel* falsum crimen alicui. *Id. Rovesciar la colpa in altri.* Aliquem in carcerem, *aut* in ergastulum. *Id. Cacciare in prigione.* Aliquem in magnam litem, ac molestiam. *Sen. Trag. Metter uno in gran contesa, ò briga.* Impingam tibi dicam grandem. *Ter. Phor.* 2. 3. *Ti accuserò di grave delitto.* Ventus impegit navem in arenam, *aut* in scopulos. *Quint. Il vento fè arrenar la nave.* Exanimata sequens impingeret agmina muris (*pro* in muros). *Virg. Eneid.* 5. *Spingendo Achille le navi Trojane, à battere ne' proprj muri.* Hoc tempore impingit mihi epistolam Scaptius Bruti. *Cic. Att.* 6. *Mi mette in mano una lettera di Bruto.* Impactus *part. pass.* Impactus saxo, *pro* in saxum. *Liv.* 8. 6. Impactus insulis Nilus. *Plin.* 3. Impacta navis in scopulum. *Ulp.* Impactus in carcerem. *Id. l. eos ff. de custod. &c.* Impactos fluctus in immensum elidit. *Plin.* 6. *ep.* 31. *Sbattuti &c.* Impingendus *partic. fut. pass.* Huic calix mulsi impingendus est, ut plorare desinat. *Cic. Tusc.* 3. *Hà da versarglisi in bocca una tazza di dolce &c.*

Impingo, is, pinxi, pictum *onde* Impictus *part. pass. Dipinto con varj colori*. Hic vitrum affabrè sigillatum, ibi crystallum impictum. *Apul. A. A. 2. Al.* impunctum. *Punteggiato*.

Impinguo, as, &c. *onde* Impinguatus *part. ò addiett. Ingrassato*. Cui cor impinguatum. *Tertul. de jejun. c. 6.*

Impio, as, &c. *Contaminare, macchiare. 1. a.* Impias, here, te, oratorem verberans. *Plau.* Si erga parentem, aut Deos me impiavi. *Id. Rud. 1. 3.* At qui coinquinatum vitiis cor impiavit. *Pruden.* Nè oculos istos omnibus salutares homo funebris impiaret. *Pacat. paneg. Theod.* Thalami impiati facinore. *Sen. Hippol.* Ut, me adhuc credam, cruore esse humano aspersum, atque impiatum. *Apul. 1. Si trova anche imperf.* Toties Romanis impiatum est, quoties triumphatum. *Minut. Fel. in Octav. 25. Si è contratta macchia &c.*

Implaco, as, *onde* Implacatus *part. Non placato*. Implacatæque vigebat flãma gulæ. *Ovid. Met. 8.*

Implago p. l. as, &c. *Incalappiare, allacciare. 1. a. ed acc. con in.* Vernaculis implicaturis, in retia sua præcipites implagabuntur. *Sidon. 9. ep. 9.*

Implano, as, &c. *Ingannare. 1. a. Barbos. e Ciprian. Verb. barbaro.*

Implecto, is, xi, xum. *Involtare, intrigare. 1. 3. a.* Implexæ crinibus angues. *Virg. Georg. 4.* Et quidem virorum crinibus aurum implexum. *Plin. 33. 1. E solo in uso il part. pret. pass.*

Impleo, es, plevi, p. l. pletum, p. l. *Empire, od empiere, saziare, satollare, ò compire, adempire. 1. 5. a.* Implere pateram mero. *Virg. En. 1.* Is vomens, frustis esculentis vinum redolentibus, gremium suum, & totum Tribunal implevit. *Cic. Phil. 2.* Implere aures sermonibus. *Ovid.* Auras, *seu* Cœlum questubus, *aut* clamoribus. *Virg. Lamentarsi, schiamazzare &c.* Scopulos lacrymosis vocibus implent. *Id. En. 11.* Implere diem sermonibus. *Ovid. Passare un dì ragionando.* Caput fustibus. *Plau. Aul. 3. Caricar di bastonate.* Ego te implebo flagris. *Id. Cas. 1.* Implere caput oleo. *Cels. 4. 2. Inzupparlo di &c.* Quum sese sociorum, ac Regum sanguine implerint &c. *Cic. in Rull. Essendosi già saziati di sangue &c.* Implere urbem terrore &c. *Sil.* Horror asper me implevit. *Id.* Implere animos superstitione, *seu* religione. *Liv.* Nationes famà sui nominis. *Id.* Nomen Aristonium Siculas impleverat urbes. *Ovid. Met. Si era sparso &c.* Vicem alterius implere. *Plin. jun.* Vices pro altero. *Claud. Far l'ufficio d'un altro.* Officium suum. *Plin. jun. Far il suo dovere.* Promissum. *Id. Attender la promessa.* Spem conceptam de nobis. *Id. Corrispondere alle speranze di noi concepute.* Fidem mortis peractæ. *Id. Confermare l'opinione creduta dell'occisione fatta.* Amorem alicujus osculis. *Virg.* Dolorem suum lacrymis. *Tac. Sodisfare all'amore, ò dolore &c.* Sortem, oraculum, fata, prodigium. *Curt. Liv. Plin. Render veritiero l'oracolo &c.* Nè, aut id profiteri videar, quod non possim implere, quod est impudentiæ, aut &c. *Cic. p. Clu. Non posso adempire &c.* Annos suos implere, *seu* vitæ cursum, *vel* annos centum &c. *Ovid. Plin. Compire i suoi anni.* Vestigia alicujus. *Plin. jun. Imitare.* Numeros Principis, Poë-

tæ &c. *Ovid. Adempir le parti di Principe &c.* Plancum Rubrius sic implevit, ut & ipse à Populo Rubrius vocaretur. *Solin. c. 5. Fù talmente simile &c.* Fœminam implere. *Col. et Al. Ingravidarla.* Jupiter implerit gemino Nictëida fœtu. *Ovid. Met. 6.* Canes implentur uno còitu. *Plin. 14.63.* Itaque quinquennis parùm habetur idoneus fœminis implendis. *Col. 7. 6.* Impletus *part. pass.* Spe impletus. *Justin. 22. 6.*

2 *Si trova pure ma di rado col genit. oltre l'accus.* Quando, ut video, æstimationes tuas vendere non potes, neque ollam denariorum implere. *Cic. Fam. 9.* Adolescentes suæ temeritatis implevit. *Liv. 1.* Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ. *Virg. En. 1.*

3 *Tal volta. 1. a. ed abl. con de.* Tamen non semper implet aures meas. *Cic. Or. Non sempre appaga &c.* De quibus volumina impleta sunt non à nostris solùm &c. *Id. Ac. 4.* Hos, nisi de fulva, loculos implere moneta, non decet. *Marz. 14. 12.* Implerât, implerit, implero, implesset &c. *pro* impleverat &c. *per sincope. Ovid. et Al.* Implessemque foros flammis. *Virg. En. 4.* Implesse *pro* implevisse. *Plin. in ep.*

Implicisco, is, s. p. *Lo stesso, che* Implico. 3. *a.* Ubi primùm tibi sensisti, mulier, implicíscier? *Plau. Amph. 2. 2. Dove ti accorgesti, ti si attaccasse &c.? Al. scrivono* Implicíscor. *depon. nello stesso significato.*

Implicito p. b. as, &c. *Avviluppare spesso. 1. a.* Varios orbes implicitat, expeditque. *Plin. 9. c. 33. Intreccia varj giri &c.*

Implico p. b. as, plicui, plicitum p. b. *vel* plicàvi, plicàtum p. l. *Intrigare, avviluppare, imbrogliare, impicciare, aggruppare, attaccare, intrecciare, annodare. 1. 5. a. ò abl. col cum.* Quod præmonui, fit, ut Cæsar te implicet. *Cic. Att. 8.* Quod malè implicuisti, solvas potiùs, quàm abrumpas. *Sen. ep. 22.* Implicuere inter se acies. *Virg. En. 11.* Dextræ se parvus Iulus implicuit. *Ib. 2. Mi prese per mano.* Huic [telo] natam libro, & sylvestri subere clausam implicat. *Ib. 11. A questo dardo egli lega la figlia &c.* Incendat reginam, atque ossibus implicet ignem. *Id. ib. 1. Attacchi fuoco d'amore &c.* Collum laqueo implicare. *Ovid. Incapestrare.* Implicuitque comam lævà. *Virg. En. 2. Afferrò &c.* Comas sertis implicare. *Tib. Inghilandare &c.* Fingit crinem, atque implicat auro. *Virg. En. 4.* Frondenti tempora ramo implicat. *Ib. 7.* Ad speculum illa caput implicat. *Plaut. S'accon ia il capo allo specchio.* Morbo implicari. *Liv. 1. 31.* In morbum. *Id. 23. Essere infermo &c.* Nunc huc, nunc huc incertos implicat orbes. *Virg. En. 12. Fà varj giri &c.* Aliquem sermonibus implicare. *Liv. 27. Imbrogliare, ingannare &c.* Implicari, *vel* implicare se novis amicitiis, litibus, controversiis, erroribus, molestiis, ac negotiis. *Cic. Imbarazzarsi, ingerirsi in negozj &c.* Se societate omnium implicare. *Id. Fin. 2.* Nisi te etiam muliebribus religionibus implicuisses. *Id. p. Dom.* Dii vim suam cum terræ cavernis includunt, tum hominum naturis implicant. *Id. Div. Comunicano la lor virtù &c.* Omnes Cæsaris familiares satis habeo implicatos consuetudine, & benevolentià. *Id. Fam. Mi sono amici stretti &c.* Avaritia criminibus omnibus implicata est. *Id. Tusc. E piena di tutti i vizj.* Ratio pecuniarum, quæ Romæ versatur, impli-

cata est cum illis Asiaticis, & cohæret. *Id. p. Pomp. E connessa &c.* Implicitus, *et* Implicatus *part. pass.* Limo implicitus. *Claud. Infangato*. Implicitam visco perdidit ille [ursus] fugam. *Marz. Spect.* 10. *Rimase invischiato*. Litibus implicitum eripere. *Hor. Sat. Imbarazzato in liti &c.* In morbum implicitus, decessit. *Nip. Ages. in fin. Ammalatosi, se ne morì*. Animi angoribus, & molestiis implicati. *Cic. Tusc.* Dion tyrannide implicatus. *Nip.* 10. 1. Obscurissima, & implicatissima quæstio. *Gell.* 6. 2. Impliciturus *part. fut.* Sertaque cœlestes implicitura comas. *Ovid. Fast.* 5. *è poetico, poiche in prosa è più da usarsi* Implicaturus *secondo il P. Manuel. l.* 1.

Imploro p. l. as, &c. *Implorare, invocare, chiamare, dimandare con voce compassionevole, chiedere ajuto, mercè, soccorso, supplicare.* 1. 6. *a.* Imploro Deum, Cæsarem, patrem, amicos, nobiles, populum, Remp., fidem, dignitatem, religionem, misericordiam Judicis, auxilium, *aut* opem amici, *vel* ab amico. *Cic. Ces. et Al.* Misericordiam ipse non implorat; ego autem, repugnante hoc, imploro, & exposco. *Cic. p. Mil.* Vos etiam atque etiam imploro, atque appello sanctissimæ Deæ. *Id. Ver.* Deos omnes imploro, atque obtestor. *Ibid.* Fidem vestram obtestor, misericordiam imploro. *Id. p. Mur.* Altera pars, Consulis auxilium implorat, & flagitat. *Id. p. Rab.* Vestram fidem, Superi, imploro. *Plau. Chieggo il vostro ajuto*. Implorans *part. pres.* Mater filii nomen implorans. *Cic. Ver.* Ruitque implorans nomine Turnum. *Virg. En.* 12. Questuque, cruentus [cervus], atque imploranti similis. *Ibid.* 7. Et Laterensis propè implorans obtestaretur. *Cic. Fam. Quasi piangendo etc.* Imploratus *partic. pass.* Implorata prece Castoris, & Pollucis [i. ope Castoris per preces]. *Catul.* Implorandus *part. fut. pass.* Cujus hominis fides imploranda? *Cic. p. Quint.*

Implumbo, as, &c. *Impiombare*. 1. *a.* Ferreos chodaces in capitibus scaporum implumbavit. *Vitruv.* 10. 6.

Impluo, is, plui, plùtum p. l. *n. ass.* 3. *n. over* Impluit, ebat, impluit. 1. *imperf. Piovere sopra, ò dentro qualche cosa*. Priusquàm impluerit. *Col.* 2. 8. Malum cùm impluit cæteris, mihi non impluat. *Plau. Scaricandosi basso, sopra degli altri, io vada esente etc.* In eum locum non impluit. *Plin. Non ci piove*. Implùtus *part. pass. Bagnato di pioggia*. *Nonio*. 16. 3. *secondo il Passer. alla voce* Impluviatus, *dove Al. leg.* impletus *in vece di* implutus. *V. Facciol. alla voce* Impluviatus.

Impolio, is, ivi, itum p. l. *onde* Impolitus *part. pass. Non polito*. Impolitæ res, & acerbæ, si erunt relictæ &c. *Cic. de Prov.* Genus hominum rude, & impolitum. *Id. de Or. Non dirozzato*.

Impolluo, is, &c. *onde* Impollutus *part. pass. Non contaminato, non violato*. Intemeratus, impollutus. *Tac. An.* 16. Virginitas impolluta. *Id. ib.* 14.

Impono p. l. is, posui, positum p. b. *Imporre, sopraporre, addossare, por sopra, ò dentro, mettere, commettere, comandare*. 1. 3. *a. e l'acc. ò abl. con in*. Imponere alicui sarcinam, coronam, diadema. *Cic. et Al.* Puppibus, & læti nautæ imposuere coronas. *Virg. Georg.* 1. Ter sunt conati imponere

Pelio

Pelio Offam. *Id. ibid.* Ergo age, pater, cervici imponere nostræ. *Id. En.* 2. Nomen, cognomen imponere &c. *Cic. et Al. Por nome &c.* Imponere legem, necessitatem, vim, silentium, stipendium, tributum, vectigal. *Cic. Plau. Claud. Plin. Promulgare una legge, indurre necessità &c.* Leges Civitati per vim imposuit. *Cic. Phil.* Nunquam iste plus militi laboris imposuit, quàm sibi sumpsit. *Id. p. Mur.* Partes has mihi Cæsar imposuit. *Id. Att.* 10. *Mi diè Cesare questa incombenza &c.* Sin agrum emimus, quem villicum imponeremus, non curamus? *Id. p. Pl. Non doviam considerare, à chi potrebbe darsene la cura &c.* ? Imponere finem bello, modum dolori, *aut* lacrymis. *Plin. jun. et Al.* Finem curis, *Virg. En.* 4. Labori. *Ib.* 2. *Por fine alla guerra &c.* Summam manum in re aliqua. *Quint.* Fastigium operi inchoato. *Cic. Off. Condurre à fine, ò à perfezione &c.* Extremam Saturnia bello imponit Regina manum. *Virg. En.* 7. Non equidem vellem, quoniam nocitura fuerunt, Pieridum sacris imposuisse manum. *Ovid. Trist.* 4. 1. *Vorrei non essermi mai dato alla Poesia*, Præsidium civitati, vel urbi. *Liv. e Curt. Metter guarnigione dentro una città.* Regem, *seu* dominum alicui regioni, *aut* populo. *Id. Farlo Rè contro il volere de' buoni*. Vendidit hic auro patriam, dominumque potentem imposuit. *Virg. En.* 6. Dona aris imponere. *Id. En.* 4. *Far sacrificj*. Aut supplex aris imponat honorem. *Ib.* 1. Summas, carpens media inter cornua setas, ignibus imponit sacris. *Ib.* 6. Et solida imponit taurorum viscera flammis. *Ibid. Sacrifica &c.* Vulnus alicui imponere. *Cic. Fin.* Plagam mortiferam Reip. *Id. p. Sest.* Injuriam alicui. *Id. p. Q. Ferire, od oltraggiare alcuno*. Quibus tu privatim injurias plurimas, contumeliasque imposuisti. *Id. Ver. Quali tu svillaneggiasti &c.* Imponere pretia rebus. *Id. Tassare il prezzo alle cose*. Consulatus imposuit Bruto ministerium capiendæ pœnæ de liberis. *Liv. La dignità consolare astrinse Bruto, à punire i suoi figliuoli*. Imposuit Tribunus plebis invidiam belli optimo Consuli Ciceroni. *Id. Il Trib. della plebe rovesciò l'odio di quella guerra &c.* Imponere personam improbam alicui. *Cic. Ver.* 4. *Farlo apparir ribaldo*. Vos mihi personam hanc imposuistis, ut eam tuerer. *Id. in Rull. Mi addossaste questa carica, affinche la sostenessi con onore &c.*

2 *Inoltre*. Imponere onus in aliquem. *Plau.* Quando mihi ab amico onus imponitur, ego quoque tibi imponam. *Cic. Fam.* Imposuistis in cervicibus nostris sempiternum dominum. *Id. Nat. Ci avete soggettati ad un eterno Signore*. Argentum in stipendium imponere. *Liv.* Aliquem in equum. *Id. Porre uno à cavallo*. In equuleum, in collum, in manum, in plaustrum &c. *Cic. Plaut, Liv.* Pedem in undas. *Plaut.* Metellum multi filii in rogum imposuere. *Cic. Fin.* Atque ita, quasi in currum universitatis imposuit. *Id. Univ.* Imponere merces, *vel* exercitum in naves. *Liv. Imbarcare &c.* Si Lentuli navis non erit, quò tibi placebit, imponito. *Cic. Att.* 1. Quum M. Crassus exercitum Brundusii imponeret. *Id. Div.* Expediti navem conscenderunt, quò major numerus militum imponi posset. *Cæs. B. C.* 3. 6. Cujus amicitia me in hanc perditam causam imposuit. *Cic. Fam. Mi costrinse ad intraprendere questa &c.*

3 Per

3 *Per ingannare, gabbare. n. ass. ò 3. n.* Spes mihi imposuit. *Quin.* Catoni egregiè imposuit Milo noster. *Cic. Q. Fr.* 2.6. Imposui, rus tibi vendo tuum. *Marz. l.* 4. 4. *E con l'accuf. com. oltre il dat.* Nimis callidè agebatur; ego tamen, si mihi aliquid imposuisset, quod pene fecit &c. *Cic. Att.* 15. *Se in verun conto quegli mi avesse ingannato &c.*

4 Impositus *part. pass.* Impositique rogis juvenes. *Virg. Georg.* 4. Vectigal impositum fructibus nostris. *Cic. p. Font.* Audacia, cujus partes Roscijs impositæ sunt. *Id. p. S. R.* Tanto imposito Reip. vulnere. *Id. Att.* 1. Inarime, Jovis imperiis, imposta (*pro* imposita *per sincope*) Typhæo. *Virg. En.* 9. Sobrius ad lites: at quum est imposta corona &c. *Prop.* 4. 2. Clitellæ bovi sunt impositæ. *prov. Cic. Att.* 5. 15. *E stato messo il basto al bue.* Impositurus *part. fut.* Impositurus jugum omnibus gentibus. *Curt.* Imponendus *part. fut. pass.* Quæ volebat in navem clam imponenda, occultè exportanda, curabat. *Cic. Ver.* V. Superimpono.

Imporco, as, &c. *Imporcare, far le porche, cioè monticelli di terra frà i solchi.* 1. *a.* Quum semen crudo solo ingesserimus, inarabimus, imporcatumq; occabimus. *Col.* 2. 10.

Importo, as, &c. *Portar dentro, ò apportare, arrecare.* 1. 3. *a. ed acc. con in, ò ad.* Sylvestribus, angustisque itineribus frumentum importare in oppidum instituit. *Cæs. B. G.* 8. Suevi nullam rem ad se importari, desiderant. *Id. ib.* 4. Importare alicui pestem miserrimam, periculum, odium, calamitatem, morbum, cladem, incommodum, rabiem, fœcunditatem &c. *Cic. Liv. Hor. Plin.* Hæc mala casus importat. *Cic. Tusc.* Motus aversi à ratione important ægritudines anxias. *Id. ib.* Nè suspicionem ei aliquam importaret. *Id. Fam.* Solicitudines à Diis immortalibus importari, putant. *Id. Fin.* Importatus *part. pass.* Jumentis Germani importatis non utuntur. *Cæs. B. G.* 4. *Non adoprano bestie straniere.* Modò enim huc ista sunt importata. *Cic. de Or.* Plura detrimenta publicis rebus, quam adjumenta per homines elegantissimos importata. *Id. ibid.* Importaturus *part. fut.* Hodierno die sententia tua, aut cum summo dedecore pestem importatura est regibus, aut incolumem famam cum salute. *Id. p. Dejot.*

Imprandeo, es, di, sum. *onde* Impransus *part. Che non hà pransato.* Verum hìc impransi mecum disquirite. *Hor.* 2. *Sat.* 2. *L'usò anche Plaut. in Stich.*

Imprecor p. b. aris; atus. *Pregar qualche male, augurare, ò disiar male, maledire, mandar maledizioni.* 4. *d.* Imprecari alicui morbos, pœnas, infortunium, calamitatem, diras, mortem. *Quint. Plin.* Litora literibus contraria, fluctibus undas imprecor. *Virg. En.* 4. Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis, ut facias illud, quod mala lingua facit. *Marz.* 7. 23. *Si prende anche in buona parte.* Solito sermone salutem ei fuerat imprecatus. *Apul. Met.* 9.

Imprimo p. b. is, pressi, pressum. *Imprimere, sigillare, bollare, stampare, segnare, notare, marcare, improntare, calcare.* 1. 3. *a. ed abl. ò acc. con in.* Imprimere ceram, chartam, sulcum, figuram monetæ. *Plau. et Al.* An imprimi, quasi ceram putamus, animum? *Cic. Tusc.* 1. Sus rostro humi A literam

teram impressit. *Id. Div.* Quid si in ejusmodi cera centum sigilla hoc anulo impressero? *Id. Ac.* 4. Aut pecori signum, aut numeros impressit acervis. *Virg. Georg.* 1. Imprimere ungues, *vel* dentes in corpus, *vel* in corpore. *Plin. et Al. Adugnare, ò addentare &c.* Vestigium in arena. *Cic. pro Cec. Stampar l'orme in sù l'arena.* Tu extra munitiones tuas, vestigium ubi imprimas, non habes. *Id. Phil. Non hai dove mettere un piede.* Horum flagitiorum iste vestigiis totam Italiam impressit. *Id. ib. metaf. Contaminò l'Italia tutta colle sue disonestà.* Dolorem alicui imprimere. *Sen. de cons. ad Pol. Affliggere &c.* Vulnus alicui. *Col.* 9. *Ferire.* Maculam laudibus alicujus. *Sen. Trag. Tacciare le altrui lodi.* Ut horum judicum lectione duplex imprimeretur Reip. dedecus. *Cic. Phil.* 5. *Si disonorasse maggiormente &c.* Quæ præcepta teneris imprimuntur ætatibus, altiùs descendunt. *Sen. de Cons. ad Helv. Precetti de' quali si imbeve l' età più tenera.* Imprimere aliquid in animo, ac mente. *Cic. et Al. Imprimer nell' animo &c.* Quum visa in animos imprimuntur. *Cic. Acad.* Quo è genere nobis notitiæ rerum imprimuntur. *Id. ib.* In omnium animis Deorum notitiam impressit ipsa natura. *Id. Nat.* Visum objectum imprimit, & quasi signat in animo suam speciem. *Id. de Fat.* Impressus *part. pass.* Signa in anulis impressa. *Cic. Ac. Effigiate &c.* Nullus est locus, in quo non extent hujus fortitudinis impressa vestigia. *Id. pro Cor.* Omnes motus in ipso Oratore impressi, atque inusti &c. *Id. de Or.* Cratera impressum signis. *Virg. En.* 5. *Tazza istoriata.* Et pede collo impresso. *Ib.* 12. *Calcando il collo col piede.* Impressoque genu nitens. *Ib.* Dixit, & os impressa toro &c. *Ib.* 4. *Gittatasi boccone nel letto &c.*

Improbo p. b. as, &c. *Riprovare, rigettare, dannare, annullare, ò biasimare, tacciare.* 1. *a.* Negas te posse nec approbare, nec improbare. *Cic. Acad.* Improbare judicium, opinionem, sententiam, quæstum aliquem, facta alicujus. *Cic. et Al.* Ego ista studia non improbo, moderata modò sint. *Cic. de Or.* 2. Jacentque ea semper, quæ apud quosque improbantur. *Id. Tusc.* Hæc improbantur à Peripateticis, à Stoicis defenduntur. *Id. Div.* Improbatum mihi est testamentum. *Plin. jun. Il testamento da me si tien per invalido.* Improbans *part. pres.* Curio utrumque improbans consilium. *Cæs. B. C.* 2. Improbatus *part. pass.* Falsum est ob probationem pretium datum, quum multa sint improbata. *Cic. p. Fon. Cose non provate. E superl.* Homo improbatissimus. *Gell.* 18. 3. *in tit.* Improbaturus *part. fut.* Precor per improbaturum hæc Jovem. *Hor. epod.* 5. Improbandus *gerund.* Sempèrne in oratore probando, aut improbando vulgi judicium, cum intelligentium judicio congruit? *Cic. cl. Or.*

Improbro p. b. as, &c. *Biasimare, vituperare, ò rinfacciare.* 1. 3. *a.* Qui bono sunt genere nati, si sunt ingenió malò, ingenium improbrant. *Plau. Merc.* 5. 4. *Al.* improbant. Rus tu mihi improbras? *Id. Truc.* 2. 2. *Al.* opprobras?

Improfiteor, eris, &c. *onde* Improfessus *part. pret. Che non hà dichiarata la sua condizione.* Ad quem deferebantur qui, vel improfessi, Judaicam intra Urbem viverent vitam, *Suet. in Domit.* 12. Si quis improfessus servus

vus fuerit. *Marzian. Jurec. Che non abbia manifestata la sua condizione servile &c.* De re improfessa apud Publicanos, & commissa. *Quint. in decl. Cosa non manifestata &c. secondo il Passer.*

Impropero p. b. as, &c. *Rimproverare, rinfacciare.* 1. 3. *a.* Etiam vim improperas flagitii flagrantia? *Plaut. Rud.* 3. 4. *Al.* Opprobras.

2 *Per entrar con fretta. n. ass. od acc. con in.* Labyrinthum inextricabilem: quò si quis improperaret sine glomere lini &c. *Plin.* 35. 13. Improperatus *part. pass. Non affrettato.* Haud aliter retro dubius vestigia Turnus improperata refert. *Virg. En.* 9.

Impropugno, as, &c. *onde* Impropugnatus *part. pass. Non difeso.* Impropugnata Civitas. *Ammian. l.* 29. *in fin.*

Improspicio, is, &c. *onde* Improspectus *part. Non veduto.* Vel quà liberrimus Ætna improspectus hiat. *Sever. in Ætn.*

Improtego p.b. is &c. *onde* Improtectus *part. Non difeso.* Nè qua in re, adversa, & repentina incursio imparatis, improtectisque nobis oboriatur. *Gell.* 13. 26. *L'usò anche Ammian.* 21. 25.

Impubesco, is, s. p. *onde* Impubescens *part. pres. ò addiett. Sbarbato.* Corticem ejus impubescentem (*metaf.*) *Plin.* 23. 7. *Al. leg.* Intumescentem.

Impudico p. l. as, &c. *Stuprare.* 1. *a. Lambin. in Anfitr.* Mulier impudicata. *Festo. E antico.*

Impugno, as, &c. *Impugnare, oppugnare, combatter contro, ò contradire, contrariare.* 1. *a.* Illis autem id tempus impugnandi detur, cum vitandi illorum impetus potestas adempta nobis erit. *Cic. p. Quin.* Impugnare terga hostium. *Liv.* Muros, arcem, patriam, fidem, dignitatem, sententiam, *aut* scripta alicujus, *vel* Philosophum aliquem, plebem &c. *Cic. Ces. Ovid. Hor.* Nullam, nè in tabellæ quidem latebra, fuisse absconditam malevolentiam, quæ te impugnare auderet. *Cic. Fam.* 3. Impugnatur morbus regius centaurèo majore poto. *Plin. Si cura il mal verde, bevendo la centaurèa maggiore.* Impugnatus *partic. pass. Non contradetto.* Turpe est rhetori, si quid in mala causa destitutum, atque impugnatum relinquat. *Gell.* 1. 6. *O vero combattuto, superato.* Primò hunc illi impugnatus cursum Taurus aufert. *Plin.* 5. *c.* 24. *Al.* in pugna. Impugnandus *part. fut. pass. ò gerund.* Ut in præsens sceleratos cives timore ab impugnãda patria deterrerem. *Cic. ad Brut.* 15.

Imputo p. b. as, &c. *Imputare, attribuire, apporre, accagionare.* 3. *a. ò* 3. *n.* Imputare cædem alicui. *Quint.* Nostris eam criminibus urgemus, culpamque nostram illi imputamus. *Plin.* 18. 1. Imputa nobis propitios ventos, & secundum mare. *Quint decl.* 18. Imputare divitiis incommoda. *Sen.* Fortunæ, *seu* militibus victoriam, consulatum &c. *Plin. jun.* Alicui imputare. *Sen. e Curt. Accagionare, od imputare alcuno.*

2 *Per mettere à conto, computare, calculare.* 1. 3. *a.* Hoc non imputo in solutum de tuo tibi. *Sen. ep.* 8. Longèque plus seminis imputant jacti, quàm quod severint. *Col.* 1. Stat super caput fatum, & pereuntes dies imputat. *Sen.* 3. *de ira.* Nobis pereunt (dies) & imputantur. *Marzial.* 5. 21. Quot Formianos imputat dies annus, negotiosis rebus Urbis hæren-

hærenti ? [*sup.* mihi]. *Id.* 10. 30. *Quanto pochi dì dell'anno mi godo il lido Formiano?* Non totam mihi, si vacabis, horam dones, & licet imputes, Severe. *Id.* 5.81. *E, se vuoi, mettila pure in conto per una intera, che mi contento, essertene debitore*. Imputat æthereos ortus hæc (dies) prima parenti. *Id.* 3. 6. *In questo dì nacque tuo padre &c.* Gaudent muneribus, sed nec data imputant, nec acceptis obligantur. *Tac. de Germ.* 21. *Nè rinfacciano i beneficj, che fanno ad altri, nè &c.* Copiam tui, non ut imputes, facis. *Plin. paneg.* Imputavit etiam, quòd non laqueo strangulatam in Gemonias abjecerit. *Suet. in Tib.* 53. *Rimproverogli ancora, che non avesse &c.* Ut facilè appareret [Pantheram] gratiam referre, & nihil invicem imputare. *Plin.* 8. 17. *E di non aver fatto nulla in ricompensa &c.*

3 *Per costare, valere.* 2. 3. *a.* Magno imputata est auctori suo rerum fides. *Sen. de Cons. ad Mar. Costò molto all'Autore la fede prestata &c. secondo il Passer.*

4 *Per imporre, tassare.* 3. *a.* Civitati imputata sunt terna millia. *Plin. jun. ap. il Passer. Per non potare.* 4. *n. mà si usa solo nel part. pret.* Et imputata floret usque vinea. *Hor. epod.* 16. Eadem lege, ex imputata vite libari vina Diis, nefas statuit. *Plin.* 14. *c.* 12.

Imputresco, is, putrui. s. s. *Putrefarsi, marcirsi dentro, imputridirsi. n. ass.* Et, quum imputruit, conteritur. *Col. lib.* 6. *cap.* 17.

Inabsolvo, is, &c. *onde* Inabsolutus *part. Non perfezionato*. Rerum formas inabsolutas. *Apul.* 1. *dogm. Plat.*

Inaccedo, is &c. *onde* Inaccessus *piùtosto addiett. che part. A cui non lice accostarsi.* Lucus inaccessus. *Virg. En.* 7. Regio à dextra maris scopulis inaccessa *Plin.* 12. 14.

Inaccuso, as, &c. *onde* Inaccusatus *part. pass.* (*che solo è in uso*). *Non accusato*. Inaccusati, & impuniti. *Tertul. Apol.* 49.

Inacesco, is, acui, s. s. *Inacetirsi, ò pungere, ò dispiacere &c. n. ass. ò* 3. *n.* Si tibi etiam, ut par est, inacuit nostra contumelia. *Apul. A. A.* 5. *Se dispiacque &c.*

Inacresco, is, s. p. *Inasprirsi. n. ass.* Nausea nominis inacrescit. *Tertul. Al. però leg.* inaccrescit *in significato di crescere*.

Inaduro p. l. is, &c. *onde* Inadustus *part. pass. Non bruciato*. Inadustis fratribus. *Prud. Apoth.* Jungis, & æripedes, inadusto corpore, tauros. *Ovid. Her.* 12.

Inædifico p. b. as, &c. *Fabbricare, edificar dentro*. 1. 3. *a.* Inædificare vicos, ac plateas. *Cæs. B. C.* 1. *Sbarrar le strade &c.* Inædificare in publicum. *Plutar. in Cato. Fabbricare in guisa, che sporga nella via pubblica*. Quæ in loca publica, inædificata, immolitave privati habebant &c. *Liv.* 39. 44. Inædificatus publico paries. *Id.* 53. Inædificatur nido lapis aëtites. *Plin.* 10. *c.* 3. *Si adatta nel nido &c.* Adolescens patiens laboris, quantumcumque imponere avunculus, &, ut ita dicam, inædificare, voluisset, laturus. *Sen. de cons. ad Mar.* 2. *Qualunque cosa gli avesse voluto per così dire addossare, & insinuare fino alle midolle &c.* A Sex. Serrano sanctissima sacella suffossa, incensa, inædificata, oppressa, summà deni-

que turpitudine fœdata esse, nescimus? *Cic. de Arus. Ingombri d' altre fabbriche profane: secondo il Paster. overo Diroccati secondo il Tesor. e Facciol.*

Inæquo, as, &c. *Spianare, appianare, pareggiare*. 1. *a*. Hæc levibus cratibus, terraque inæquat. *Cæs. B. C.* 1. Qualis inæquatum si quando onus urget utrimque. *Tibul.* 4. 1. *Peso eguale &c. meglio, che disuguale, come spiega il Facciolati alla voce* Inæquatus.

Inæstimo p. b. as, &c. *onde* Inæstimatus *part. pass. Non apprezzato*. Inæstimatus fundus. *Leg.* 75. *ff. de Jur. dot.* Inæstimata prædia. *Ib. l.* 10.

Inæstuo, as, &c. *Bollir dentro*. 1. *a*. Bilis inæstuat præcordiis. *Hor. Epod.* 11.

Inaffecto, as, &c. *Non affettare*. 1. *a*. *E solo in uso il part. pass.* Quia mirè simplicitas illa, & securitas inaffectatæ orationis tenues causas decet. *Quint.* 14. 1. *Del dire con naturalezza*.

Inagito, as, &c. *Non agitare*. 1. *a*. *Non si usa, che il part. pret.* Inagitati terroribus, incorrupti voluptatibus nec mortem horrebimus, nec &c. *Sen. Ep.* 75. *Non turbati da' spaventi &c.*

Inalbesco, is, albui s. s. *Imbiancarsi, divenir bianco*. *n. ass.* Totum corpus cum pallore inalbescit. *Cels.* 3. Venæ sub lingua inalbescunt. *Id.* 2. 7.

Inalbo, as, &c. *Imbiancare*. 1. *a*. Cerei nocturnas tenebras inalbant. *Apul. met.* 10. *Rischiarano &c.*

Inalgesco, is s. p. *Raffreddarsi*. *n. ass.* Ubi extremæ partes membrorum inalgescunt. *Cels. lib.* 3. *cap.* 3.

Inalieno, as, &c. *onde* Inalienatus *part. ò addiett. Non alienato*. Adjicitur propolis inalienatæ, sinceræ, bonæ selibra. *Scribon. Pura &c.*

Inaltero, as, &c. *Mescolare, unire*. 1. *a*. Quas non divisit, tacendo inalteravit. *Tert. de Virg. Vel. Comprese l'una dentro l'altra*.

Inalto, as, &c. *Inalzare*. 1. *a*. Inaltata est mundi rotunditas in modum sphæræ. *Apul. in Trismegist.*

Inamaresco, is, s. p. *Inamarire, amareggiarsi, divenir amaro, ò spiacevole*. *n. ass.* Inamarescunt epulæ sine fine petitæ. *Hor.* 2. *Sat.* 7. *Il troppo mangiare fà il mal prò*. V. Immarcesco.

Inambulo p. b. as, &c. *Passeggiare, spasseggiare*. *n. ass. ed abl. con in, od acc. con per &c.* Prætor quiescebat, illi inambulabant. *Cic. Ver.* Ante lucem inambulabam domi. *Id. Att.* 7. In viridi, opacaque ripa inambulare. *Id. Leg.* Quum Antonius inambularet cum Cotta in porticu. *Id. de Or.* Per muros inambulare. *Liv.* 23. 43. Romulus non longè à tuis ædibus inambulans. *Cic. Leg.* Inambulandum est mihi, vicissim supplicabunt. *Plau. Asin.* 3. 3. *Mi convien far lo spasseggio &c.*

Inamo, as, &c. *Non amare*. 1. *a*. Alifanus Iaccho non inamatus ager. *Sil.* 12. *è solo in uso il partic. pret. passiv.*

Inanefacio, is p. b. feci p. l. factum. *Annullare, render vano*. 1. *a*. Solutione chirographo inanefactà. *Ulp. ff. de sol.*

Inanesco, is s. p. *Votarsi, divenir vuoto, ò vano*. *n. ass.* Conchulæ, concussæ metu fulgurum, inanescunt. *Ammian.* 23. *cap. ult.*

Inanio, anis, ivi, itum p. l. *Votare, evacuare*. 1. *a*. Herbacea arefacta per se inanit alvum. *Plin.* 20. 3. Cortex remanet, hoc inanito, medulla cadit. *Id.* 25. 5. Inanitur spatium. *Lucr.* 6.

Inardeo, es, arsi, arsum. *Ardere, od accendersi sù qualche cosa, ò dentro. n. ass. ò dat.* Nec munus humeris efficacis Herculis inarsit æstuosiùs. *Hor. Epod.* 3. Flammam à sapiente faciliùs ore inardente opprimi. *Cic. de Or.* 2.

Inardesco, is, arsi, s. s. *Infiammarsi, accendersi. n. ass.* Qualis quum cærula nubes solis inardescit radiis, longèque refulget. *Virg. En.* 8. *E investita da' raggi solari &c.* Inardescant affectus oratoris. *Quint.*

Inarefacio, èfacis, fèci, factum. *Inaridire, seccare.* 1. *a. vel* Inarefio p.l. àrefis p. b. factus sum. *Diseccarsi. n.ass. ò 6.n.* Cinis inarefactus. *Plin.* 32.

Inaresco, is, arui, s. s. *Inaridire, inaridirsi, divenir secco. n. ass.* Nihil faciliùs inarescit, quàm lacrymæ. *Quint.* 6. 1. Ficus inarescit à rore. *Col. Si secca per la rugiada.* Ubi tectorium inaruerit. *Id.* 1. *Quando sarà rasciutto l'intonico.*

Inargento, as, &c. *Inargentare.* 1. *a.* Postquam è laminà æreà, tenui, inauratà, aut inargentatà, [corollæ] dabantur. *Plin.* 21. 2.

Inaro p. b. as, &c. *Arare.* 4. *n.* Inarari protinus solum opus est. *Plin.* 18. 14. Cineri ludos inarare bacillo. *Man. ap. Caval. Formar con la verga varj scherzi nella cenere.*

2 *Per coprir di terra, roversciata dall'aratro.* 4.*n.* Lupinum pro stercore inarare solent. *Var. R. R.* 1. 23. Arbores inarare. *Col.* 2. 2. Inaratus *vale talvolta lo stesso che* Non aratus. *Hor. & Ovid.* Nulla est inaratæ gratia terræ. *Virg. Georg.* 2. Haud inaratus ager. *Sil.* 12.

Inascendo, is. *onde* Inascensus *part. pass. Luogo, dove non può salirsi.* Inascensumque illum superbiæ principum locum tenere. *Plin. paneg.*

Inaspicio, is p. b. *onde* Inaspectus *part. pass. Non veduto.* Inaspectos Cœlo, radiisque Penates servantem &c. *Stat.* 1. *Theb.*

Inassero p. b. as, &c. *Intavolare.* 1. *a.* Ferroque figito, inasserato asseribus abiegnis fictilibus. *Inscriz. ant. ap. Gruter.* 207.

Inasso, as, &c. *Arrostire.* 1. *a.* Arietini pulmonis inassati sanies. *Plin.* 30.

Inassuesco, is &c. *onde* Inassuetus *part. ò addiett. Non consueto.* Cogit inassuetas sumere tela manus. *Ovid. in Ibin. L'usò anche Sil. l.* 3.

Inattamino p. b. as, &c. *Non contaminare.* 1.*a.* Serva Deo rem suam inattaminatam. *Tertul. de cor. mil. ò solo in uso il part. pass.*

Inattenuo, as, &c. *onde* Inattenuatus *part. Non estenuato.* Attenuârat opes, sed inattenuata manebat tum quoque dira fames. *Ovid. Met.* 8.

Inattestor, aris &c. *onde* Inattestatus *part. pass. Non citato in testimonio, ò in giudizio.* Hoccine pacto indemnatum, atque inattestatum me arripi? *Plau. Curc.* 5. 3. *Al.* Intestatum. *Al.* Inantestatum.

Inaudeo, es. *onde* Inausus *part. pret. ò addiett. Non attentato.* Nè quid inausum aut intentatum scelerisve, dolive fuisset. *Virg. En.* 8. Ac me innocentem faciat, & inausa audeat. *Sen. Trag. in Thyest.*

Inaudio, is, ivi, itum p. l. *Udire, intendere cosa non saputa, sentir dire.* 1. 6. *a. ò abl. con ex, ò de, ò l' infin.* Sororem hic esse, inaudivi. *Plaut. Mil.* Aquini consilia sunt inita de me, quæ te, video, inaudisse. *Cic. Fam.* 9. Nunquid de quo inaudisti? *Id. Att.* 6. Quorum erupit illa vox, de qua ego ex te primùm inaudieram. *Id. Fam. ap. Non.* Inauditus *part. pass.*

Non inteso, non udito. Sacra maribus invisa, & inaudita. *Cic. de Arusp.* Inaudita criminatione adversariorum. *Id. p. Quint. Si trova anche in senso attivo*. Quædam animalium aut cæca gignuntur, aut inora, aut Inaudita. *Gell. 8. 7. ap. Non. Privi d'udito. Al. però* inaurita.

Inauguro p. b. as, &c. *Consagrare, ordinare, creare, dedicare*. 1. *a*. Quid igitur cessas? cur non inaugurare? sume diem: vide, qui te inauguret. *Cic. Phil. 2.* Augures jussos adesse ad Regillum lacum, locumque inaugurari, ubi auspicatò cum populo agi, posset. *Liv. 3. Scieglierſi per augurio il luogo, nel quale &c.* Inauguratus *part. pret.* Augur in locum ejus inauguratus filius. *Id. 30. 26.* Recordabar, me inauguratum ab eodem. *Cic. de Cl. Or.* Templum inauguratum. *Id. pro Dom.*

2 *Per augurare, ò pigliar l'augurio, i. indovinar le cose avvenire dal garrir degli uccelli. n. ass.* Palatinum [collem] Romulus, Aventinum Remus ad inaugurandum capiunt. *Liv. 1. 7.* Age dum, inaugura, fierine possit, quod nunc ego mente concipio. *Id. ib. 36. Indovina, se si possa effettuare &c.* Impetritum, inauguratum est. *Plaut. Asin. 2. 1. E già stato preso, e consultato l'augurio.*

Inauro, as, &c. *Indorare, dorare, mettere à oro, coprir d'oro*. 1. *a*. Laquearia post Carthaginem eversam primò inaurata sunt in Capitolio. *Plin. 33. 3.* Qui [parietes] jam & ipsi tanquam vasa inaurantur. *Id. ib.* Qui tegulas æreas Capitolii inauraſſet primus. *Ib.* Inauratus *part. paſs.* Pellis inaurata arietis. *Cic. Tusc.* Columna extrinsecus inaurata. *Id. Div.* Non inauratâ statuâ decorari, sed aureâ. *Id. Ver. 4. E compar.* Omni patagio inauratior. *Tertul. de Pall. 3.*

2 *Per arricchire, far ricco*. 1. *a*. Puto, te malle à Cæsare consuli, quàm inaurari. *Cic. Fam. 3. Penso, che tu vorresti anzi essere da Cesare richiesto di consiglio, che arricchito*. Te cupio, ut liquidus fortunæ rivus inauret. *Hor. 1. ep. 12. Io desidero, che la fortuna ti colmi de' suoi tesori.*

Inauspico p. b. as &c. *onde* Inauspicatus *part. ò addiett. Malagurato*. Inauspicatorum animantium vice. *Plin. 18. 1.* Bibente convivà, mensam tolli, inauspicatissimum habetur. *Id. 28. 2.*

Incaco p. b. as, &c. *Cacar dentro. n. ass. od accus. con in.* In aureum vas incacat. *Manut. in prov.*

Incalesco, is, calui, s. s. *Riscaldarsi, divenir caldo. n. ass.* Anni tempore jam incalescente. *Col. 2. 4.* Incaluere animi. *Ovid.* Incaluerat vino. *Liv. 1. 57.* Hospitis igne duas incaluiſſe Deas. *Ovid. Trist. 2. Esserſi innamorate di &c.*

Incalfacio, calfacis p. b. feci p. l. factum. *Scaldare, riscaldare*. 1. *a*. Itaque conjectos incalfacit hostia cultros. *Ovid. Met. 15.* Quantum si culmos Titan incalfacit udos. *Id. Fast. 4.*

Incalo p. b. as, &c. *Invocare, chiamare*. 1. *a*. *Festo*. *Il Facciol. fà la* p. l.

Incandesco, is, candui, s. s. *Arroventire, infocarsi, infiammarsi. n. ass.* Ara incanduit ignibus. *Ovid.* Balearica plumbum funda jacit, volat hoc, atque incandescit eundo. *Id. Met. 12.* Coorta est tempestas, totoque autumni incanduit æstu. *Virg. Georg. 3.* Incanduit ore rubor. *Claud. Ei s' arrossì in viso.*

2 Per

3 *Per adirarsi forte. n. ass.* Alecto incanduit stimulis invidiæ. *Claud.*

Incandido p. b. as, &c. *Imbiancare*. 1. *a.* Maculas Christi sanguis incandidat. *Firmic. de error. reliq.*

Incanesco, is, canui, s. s. *Incanutire, imbiancare il pelo naturalmente*: & *biancheggiare, n. ass.* Ornusque incanuit albo flore pyri. *Virg. Georg.* 2. Spumis incanuit unda. *Catul. in Argon.*

Incanto, as, &c. *Incantare, fare incanti*. 1. *a.* Qui malum carmen incantasset. *Plin.* 28. 2. Vincla incantata, videres, excidere. *Hor.* 1, *Sat.* 8. - Passerem incantantem sæpiculæ consectatur arripere. *Apul. A. A.* 9. *Che cantava in una fratta &c.*

Incapistro, as, &c. *Avviluppare, intrigare*. 1. *a.* Quum me malis incapistrasset erroribus. *Apul. l.* 11.

Incarcero p. b. as, &c. *Imprigionare*. 1. *a. Sarisber.* 6. 18. *V. barb. onde* Incarceratus. *Liv.* & Incarceratio. *Plin. sec. alcuni, mà è incerto.*

Incastigo p. l. as, &c. *onde* Incastigatus *part. Impunito.* Nec me dimittes incastigatum. *Hor.* 1. *Ep.* 10.

Incavo p.b. as, &c. *Incavare*. 1. *a.* Quum retrahere quid debet, sinu utitur; quum allevare, scalpro; quum incavare, rostro. *Col.* 4. 25.

Incedo p. l. is, cessi, cessum. *Andar grave, caminar pompesamente, sfoggiare. n. ass.* Longo ordine bini incedunt Proceres. *Virg.* Nostris decoratus insignibus magnificè incedit. *Liv.* 2. Incedunt per ora vestra magnificè. *Sall. Jug.* Regina ad templum formà pulcherrima Dido incessit, magnà juvenum stipante catervà. *Virg. En.* 1. Tenero, & molli passu suspendimus gradus, non ambulamus, sed incedimus. *Sen. quest. nat.* 7. 31. *Al.* repimus. Simonem video cum Calliphone incedere. *Plau. Pseu.* 1. 3. *Passeggiare &c.*

2 *Per venire, accostarsi.* Nuntii incedunt undique. *Tac. An.* 11. 30. Ille incedit à foro. *Plau. Aul.* 3. 4. Meus sodalis huc incedit cum amica sua. *Id. Most.* 1. 3. Incedit huc audax. *Id. Capt.* 5. 3. Ubi crepusculum incesserit. *Col.* 2. 1. *Avvicinandosi l'aurora, ò la sera.*

3 *Per caminare, andare.* Quacumque incederet (bellua) omnia arbusta, virgulta, tecta pervertere. *Cic. Div.* 1. Phrygii comites, & lætus Iulus incedunt. *Virg. En.* 4. Alter, Dii boni, quàm teter incedebat, quàm truculentus, quàm terribilis aspectu! *Cic. p. Sest.* Cautè, fac ut incedas vià. *Plau. Curc.* 1. 1. Quando incedit per viam. *Id. Merc.* Druydes mediis incedunt sylvis (*pro* in sylvis). *Ovid.* Gressu gaudens incedit Iuli. *Vir. En.* 1. *Và col passo di &c.* Quum pedes incedit. *Ib.* 10. *Quando và à piedi.* Pedibus *disse Plin. paneg.* Neronemque etiamsi pedes incedat, memorabilem fore. *Liv.* 28. 9. Dives, & pauper eadem vestigia incessimus (*metaf.*) *Sen.* 6. *contr. Caminammo allo stesso modo.* Incedere segniter, passu tardo, *aut* inerti. *Liv. Ovid.* Gradu laborioso. *Marz. Caminare stentatamente.* Ut equiso doceat (equum) tolùtim incedere. *Var. ap. Non.* 1. *Andar di portante.* Incedit agmen, *vel* pedita tus ad Urbem. *Curt.* Faciliùs ad inventionem animus incedet, si pertractabit. *Cic. Inv. Ritroverà materia più facilmente &c.* Quum hæc audissem, repen-

repentè incessi omnibus lætitiis. *Id. Fam.* 2. 9. *Brillai d'allegrezza*. Perfidiæ lenonis contra incedam. *Plau. Rud.* 3. 3. *Mi opporrò &c.* Divûm incedo Regina Jovisq; & soror, & conjux. *Virg. En.* 1. *Sono tenuta &c.* Ausum illum esse, incedere tanquam tuum competitorem. *Cel. Fam. Di diportarsi come &c.* Incedis per ignem (*prov.*) *Hor. Ti ritrovi in un affare molto pericoloso*. Postquam pro modestia, ac pudore, timor & vis incedebat. *Tac. An.* 3. 26. *Poiche alla modestia sottentrava &c.* Incedens *part. pres.* A primo submissiùs, deinde pressiùs, post etiam sensim incedens exultavit audaciùs. *Cic. Or.* Mediâ socios incedens nave per ipsos, hortatur socios. *Virg. En.* 1.

Incelebro, as, &c. *onde* Incelebratus *part. Non pubblicato*. Ab aliis incelebrata. *Tac. An.* 6. 7.

Incendefacio, facis p. b. feci p. l. factum. *Incendere, abbruciare*. 1. *a.* Qui carraginem tantam nunc incendefecit. *Treb. Poll. in Claud.* 8. *Al.* incendi fecit. *Al.* incendio affecit.

Incendo, is, cendi, censum. *Accendere, incendere, ardere, abbruciare, infiammare, od incitare*. 1. *a.* Incendere thura, odores, agros, sylvas, urbem, domum, rogum, hominem, *vel* cadaver. *Virg. Cic. & Al.* Naves, quibus usus non est, omnes aut præcidisse, aut incendisse, dicunt. *Cic. Att.* 9. 6. Pietas me incendit id facere. *Enn. Mi stimola &c.* Ira me incendit, *vel* ego incendor irà. *Cic. Ter.* Tu me incendis irà. *Plau.* Amore. *Virg. Tu mi fai adirare, ò m'innamori*. Incendere judices. *Cic. de Or. Muovere à sdegno &c.* Animum dictis, amore, odio &c. *Cic. Virg.* Quum incendisset cupiditatem meam consuetudinis augendæ nostræ. *Cic. Fam.* 15. Corporis facibus inflammari, & incendi ad cupiditates. *Id. Tusc. Essere incitato &c.* Omnes incenduntur ad studia glorià. *Id. ib.* 1. Annonam incendere. *Var. R. R.* 3. 2. *Rincarire i prezzi del grano*. Edones Romam, ut turba annonam incendat. *Non.* Illam incendentem luctus. *Virg. En.* 9. *Che accresceva &c.* Nunc opus artificem incendit. *Id. L'opera rende più celebre l'artefice*. Hostes incendunt cœlum clamore. *Id. Alzano le grida al Cielo*. Incendi amore, *seu* studio alicujus, *vel* irà, odio, furiis, dolore, desiderio, cupiditate, glorià. *Cic. Virg. & Al.* Oratoria studia, quibus etiam te incendi, quanquam flagrantissimum acceperam. *Cic. de Fat.* Incendi ad aliquid faciendum. *Cic.* Incendi in aliquem. *Id. Adirarsi contro d'uno*. Cæsar à Crasso in me est incensus. *Id. Fam.* Desine, meque tuis incendere teque querelis. *Virg. En.* 4. Si istud conare, tuum incendes genus. *Plau. Trin.* 3. 2. *Rovinerai, disonorerai &c.* Incensus *part. pass.* Incensa Urbs. *Virg. En.* 2. *Arsa*. Classis Populi Rom. capta, atque incensa. *Cic. Verr.* Nec ante sepulchrum, quàm justa facta, & corpus incensum. *Id. de Leg.* Voluntas officio incensa. *Cic. Fam.* Incensum pectus amore. *Virg. En.* 3. Incensum ad Remp. bene gerendam. *Cic. de Prov.* Incensus pater. *Id. p. Rof. Adirato &c.* Phlægrà nobis incensior æther. *Claud.* 3. *Al. leg.* Insensior. Incensit, *pro* incenderit, *siccome* incepsit, *pro* inceperit *ant.* Incensurus *partic. fut. Marz.*

2 *Per illuminare, recar lume, ò splendere*, 1. *a.* Incendit ille clypeum,

peum, & galeam honoro sidere. *Stat. Li fà egli sfavillare con una stella d'oro rilucente.*

Incenseo, es, *onde* Incensus *part. pass. ò addiett. Non dato in nota*. Quum autem incensum vendit, hoc judicat &c. *Cic. pro Cec.* Censu perfecto, quem maturaverant metu legis de incensis latæ. *Liv.* 1. 44.

Incepto, as. V. Incœpto.

Incerno, is, crèvi, cretum p. l. *Crivellare, cernere*. 1. *a.* Et eo terram cribro incernito. *Cato. R. R.* 48. Furfures apponebat incretos. *Apul. A. A.* 7. *cosi Fest. Non cernuto*. Piper cum sale incretum. *Hor.* 2. *Sat.* 4. *Mescolato*.

Incero p. l. as, &c. *Incerare, coprir di cera*. 1. *a.* Incerare tabellam, telam, &c. *Cornut. in Pers.* Propter quæ fas est genua incerare Deorum. *Juven. Sat.* 10. *Attaccare voti di cera &c.* Inceratus *partic. pass.* Ex ferula facto canaliculo, eoque incerato. *Cels.* 8. 8.

Incerto, as, &c. *Far dubbio, tener dubbioso*. 1. *a.* Longa dies animum incertat meum. *Plau. Epid.* 4. 1. Incertat me dictio. *Pacuv.*

Incesso, is, cessi s. s. *Molestare, provocare, assalire, colpire*. 1. *a.* Illius gratiam malè incesso. *Plaut.* Bello aliquem incessero. *Stat.* 1. *Sylv.* Saxis, *vel* lapidum jactu, *vel* pilis hostem. *Liv. Ovid. Tirar de' sassi &c. al nemico per disfidarlo*. Jaculis incessere hostem. *Liv.* 8. 24. Incessere ora digitis. *Suet. in Calig. Percuotere il volto &c.* Jaculis incessitur index, *vel* arbor. *Ovid. L'albero è bersagliato*. Minis, *vel* dolis incessere aliquem. *Plau. Sil. Minacciare &c.* Ut potentissimum Consulem maledictis incesseres. *Lattan.* 3. Regina ut tectis venientem prospicit hostem, incessi muros, ignes ad tecta volare &c. *Virg. En.* 12. *Al. leg.* incendi. *Per accusare*. Levibus, aut frivolis, aut manifestò falsis reum incessere. *Quin.* 7. *E cosi genit.* Nequicquam taciturnitatis incessimur. *Simmac.* 1. *ep.* 5.

2 *Per sopraggiugnere, ò sopravenir con empito, assalire, n. ass.* Incesserunt tenebræ, pluviæ, procellæ, ventorum turbines. *Tac. Col.* Fames, & sterilitas annorum incessit hominibus. *Col.* Morbus in castra incessit, *vel* pestilentia in Romanos. *Liv.* Hic mos jam incessit. *Sal. de rep. S' è già introdotta questa usanza*. Quum Autumnus incesserit. *Col. Quando sarà entrato l' Autunno. Vedi* Incessit. Incessivi *pret. fù usato da Gell.* Objurgatione justà incessivit. *l.* 1. *c.* 2. *secondo il Facciolati. Paster. leg.* incessuit, *ammettendo insieme* incessivit *senz' altra autorità*. Incessitum *supino trovasi nel Facciol. senza però Autore veruno; onde non deono usarsi*.

Incessit, ebat, cessit, s. s. *Assaltare, sorprendere*. 3. 4. *imperf. ò assol.* In castris Curionis magnus omnium incessit timor. *Cæs. B. C.* 2. Incessit mihi, *aut* me, *vel* animum, metus, terror, spes, mœstitia, cupido, admiratio, cura. *Liv. Val. Max. & Al.* Timor deinde Patres incessit. *Liv.* Duobus regibus incessit magno discordia motu. *Virg. Georg.* 4. Incessit cives, *vel* civibus seditio, desperatio, religio, valetudo adversa, inopia, avaritia, superbia. *Ter. Tac. Sall. & Al.* Exercitui quidem omni tantus incessit, ex incommodo dolor, tantumque studium infamiæ sarciendæ &c. *Cæs. B. C.* 3. Quibus, pro rei magnitudine, belli timor tantus insolitus incesserat. *Sall.* Ipsum deinde cupido incessit Tarenti potiundi

tiundi. *Liv.* 24. *Gli venne voglia di &c.* Tanta commutatio nobilitatem, *vel* animos incessit, ut &c. *Sall. Si fè tanta gran mutazione nella nobiltà, ò ne gli animi, che &c.* Intelligo, unde nova religio in te isthæc incessit. *Ter. And.* 4. 3. *Non è in uso, che* Incessit *pret.* & incesserat.

Incesto as, &c. *Macchiare, contaminare, corrompere, violare, sfiorare.* 1. *a.* Incestare thalamum novercæ. *Virg. En.* 10. Gremium parentis. *Stat.* Puellam, meretricem, *aut* virginem Deo sacram. *Plau.* Triplici serie connexi invicem incestarent se coràm illo. *Suet. in Tib.* 43. Post quos Sex. Marius Hispaniarum ditissimus defertur incestasse filiam. *Tac. An.* 6. 19. Incestare viam, aram, *vel* templum sanguine. *Claud. Stat.* Pluto incestavit cœlum quadrigis tartareis. *Claud. Contaminò cò' suoi neri cavalli quest' aere.* Saga Thessala incestat venenis patriis jubar lunare. *Id. Fà impallidir la luna, ed ecclissarla.* Turpia nomina sæpè incestant fastos Latios. *Id. Son promosse à cariche onorevoli persone infami.* Milites verbis inverecundis aurium verecundiam incestant. *Sidon.* Totamque incestat funere classem. *Virg. En.* 6. *quindi* Domus incestata. *Poman. in Virg. Casa in cui v' è qualche morto, cui per anche non sia fatto il funerale.*

Inchoo, as, &c. *Incominciare, dar principio, por mano, abbozzare.* 1. *a.* Meos libros, quos expectas, inchoavi; sed conficere non possum his diebus. *Cic. cl.* Natura hominem inchoat, sapientia perficit. *Id. Fin.* Quum novum delubrum in Urbis clarissimo loco nefando quodam instituto inchoares. *Id. p. Dom.* Quod mihi nuper in Tusculano inchoasti de oratoribus, quando &c. *Id. cl.* Communis intelligentia nobis notas res effecit, easque in animis nostris inchoavit. *Id. Leg.* Inchoare spem longam, *seu* spes longas. *Hor. e Plin. jun. Tirar in lungo le speranze, sperar vita lunga &c.* Tunc Stygio Regi nocturnas inchoat aras. *Virg. En.* 6. *Perfeziona &c. secondo Servio. Si trova pure n. ass.* India ab Emodiis montibus inchoat. *Marz. Capell.* Scio, expectari à vobis literas meas, quia moris est, ut munus hujusmodi à proficiscentibus inchoet. *Simmac.* 7. *ep.* 75. Inchoatus *part. pass. Abbozzato, imperfetto.* Quæ pueris nobis inchoata, atque rudia exciderunt. *Cic. de Or.* 1. Hoc autem inchoati cujusdam officii est, non perfecti. *Id. Fin.* Perfecta anteponuntur inchoatis. *Id. Top.*

Incidit p. b. ebat, cidit p.b. s. s. *Avvenire, accadere, occorrere, intravenire, sopravenire alla sprovista.* 3. *imperf. ò acc. con in, ò ut, ò nè al sub. ed usasi pur nel plur.* Si casus inciderit, pro vobis mori non recusabo. *Cic. Fam.* Incidunt in sermone vario multa. *Id. ib.* Incidit terror exercitui. *Cæs.* Amori nostro calamitas. *Ter.* Navigiis violentior incidit Eurus. *Virg. Georg.* 2. *Sopravenne &c.* In segetem veluti quum flamma furentibus austris incidit. *Id. En.* 2. Faciesque me, in quem diem Romana incidunt mysteria, certiorem. *Cic. Att.* 5. *In qual giorno s' incontrino &c.* Quum in Cal. Januarias Compitaliorum dies incidissent. *Id. in Pis.* Incidunt sæpè tempora, *vel* sæpè incidit, ut &c. *Id. & Al. Occorre spesse volte, che &c.* Incidit mentio de uxoribus. *Liv.* E *con l'infin.* Regna profanis decertata odiis, fontesque evolvere Thebas, Pierius menti calor incidit. *Stat. Theb.* 1.

Incido p. b. is, incidi, incasum *poco usato*. *Cadere*, *cascare sopra*, *ò dentro*, *inciampare*, *incappare*, *incorrere*. *n. ass. ed acc. con in*, *ò ad*, *ò 3. n.* Incidere in foveam. *Cic. Phil.* In lapidem, in piratas, in manus hostis. *Var. Cic. Inciampare &c.* Saxum ex spelunca in crura ejus incidit. *Cic. de Fat.* Incidit ictus ingens ad terram duplicato poplite Turnus. *Virg. En. 12. Cade à terra &c.* Danaûm super agmina latè incidit. *Ib. 2.* Incidunt amnes flumini. *Liv. 54.* Decutit ense caput, quod protinus incidit aræ. *Ovid. Met. 5.* Sagunti ruinæ vestris capitibus incident. *Liv. 22.* M. Aurius captus in Q. Sergii manus incidit. *Cic. p. Clu. Diè nelle mani di &c.* Milites collocare, in quos, si qui ex acie fugerint, de improviso incidant. *Id. pro S. R.* Incidere in errorem, in vitium, in fraudem, in discrimen, in ærumnas, in varios sermones, in contentionem. *Quint. Cic. Plau.* Non omnes loci incidunt in omnem quæstionem. *Cic. Top. Non tutti si adattano &c.* In morbum, *vel* in febrim. *Id. Fam.* In furorem, & insaniam. *Id. in Pis. Ammalare*, *od impazzire*. In suspicionem regni. *Id. Cader in sospetto d'affettar il reame*. In amorem. *Id. Divenir amante*. In æs alienum. *Id. Divenir debitore*. Ei de repente tantus morbus incidit. *Plau. Una sì gran malattia gli è venuta tutta à un colpo*. Incidens portis exercitus. *Liv. 3. Fuggendo alle porte &c.* Deus bellator incidit animo. *Virg. En. 9. Marte gli accese alla battaglia &c.*

2 *Per incontrare*, *ò scontrare à caso*, *abbattersi*, *avvenirsi*, *venir à caso*. *n. ass. ed acc. con in*, *ò 3. n.* Quum hic in me incidit, complexus est. *Cic. pro Plan.* Ut haberes, quid diceres, si quando in vituperatores meos incidisses. *Id. Fam. 7.* Sanè homini præter opinionem improvisò incidi. *Id. Ver. Gli sopragiunsi &c.* Incidit huic &c. bellator filius Auni. *Virg. Eneid. 11.* Incidit sermo de te. *Plin. jun. vel* incidit mihi suspicio, *aut* suspectio de te. *Ter. Occorse far menzione di te: over entrai in sospetto della persona tua*. Incidit mihi in mentem tua sententia. *Id. Mi sovviene il tuo detto*. Quod cuique in mentem incidit. *Cic. Fin.* Non consultò, sed casu in eorum mentionem incidi. *Id. Ver. 1.* Quod in id Reip. tempus non incideris, sed veneris. *Id. Fam. Non ti sia à caso incontrato, mà &c.* Quorum ætas in eorum tempora, quos nominavi incidit. *Id. Or. Si trova* Incasurus *part.* Hæc video facta, quia incasura erant illa. *Plin. 1. c. 27. Perche doveano occorrere &c.*

Incido p. l. is, incìdi, incisum p. l. *Tagliare*, *troncare*, *mozzare*, *segare*, *intaccare*. *1. 3. a.* Incidere vites, faces, arbores &c. *Virg. Plin.* Vites incidere falce novellas. *Virg. Ecl. 5.* Literas proferri jussimus, linum incidimus. *Cic. Catil.* Incidere funem. *Virg. En. 3. Far vela*, *partire*. Festinare fugam, tortosque incidere funes. *Ib. 4.* Lingua inciditur ad deplorandam calamitatem. *Cic. ante Exil. Mi si impedisce il deplorare &c.* Incidere venam. *Tac. Aprir la vena*, *salassare*. Gulam. *Prop. Scannare*. Pennas alicui. *Cic. Att. 11. Troncare*, *ò (metaf.) abbassar l'ale ad alcuno*. Incidere sermonem, ludum, nervos virtutis, *seu* civitatis. *Liv. Hor. Cic. Troncar il discorso &c.* Lites novas quacumque viâ. *Virg. Ecl. 9. Tor via le risse per qualunque maniera si possa*. Inciditur enim omnis jam delibe-

 ratio,

ratio, si intelligitur non posse fieri. *Cic. de Or.* 2. *Si toglie &c.* Itaque spe incisa, priùs quàm prædicta dies adesset, Appius mortem sibi conscivit. *Liv.* 3. 58. *Perduta &c.* Incisa spe omni reditûs. *Id. Tolta ogni speranza di ritorno.*

2 *Per intagliare, scolpire.* 1. 3. *a. ed abl. ò acc. con in.* Incidebantur domi leges, quæ &c. *Cic. p. Mil.* Ut esset, quod in basi trophæorum incidi, inscribique posset. *Id. in Pis.* Quæ ille in æs incidit. *Id. Phil.* 1. Leges ligno incidere. *Hor.* Hæredes Staberi summam incidere sepulchro. *Id.* 2. *Sat.* 3. Quando non trabibus, aut fanis nomen tuum, sed monumentis æternæ laudis inciditur. *Plin. paneg.* Incidere verba ceris. *Ovid.* Tenerisque meos incidere amores arboribus. *Virg. Ecl.* 10. Notum est eius carmen incisum in sepulcro. *Cic. Somn.* Id non modò tum scripserunt, verùm etiam in ære incisum nobis tradiderunt. *Id. Ver.* 6. Leges in æs incisas in publico proposuerunt. *Liv.* 3. In quo fastos à se ordinatos, & marmoreo parieti incisos publicârat. *Suet. cl. Gram.*

Incieo, es, ivi, itum p. b. *Chiamare, commuovere, od ingravidare.* 1. *a.* Et Venus in sylvis inciebat corpora amantûm. *Lucr.* 5. *per sineresi. Al. leg.* incibat. Mulier inciens. *Fest. Arnob.* 7. *e Plin.* 20. *Vicina al parto.* Incitus p. b. *part. Incitato.* Valida vis incita venti perscindat nubem. *Lucr.* 6. *Significa anche, immobile, onde* ad incitas redigi. *Plaut. Trin. & Al. Ridursi in angustie. V. Facciol. alla voce* Incitus.

Incilo p. l. as, &c. *Riprendere, biasimare.* 1. *a.* Quis erit, qui me non spernat, incilans probris &c. *Azzio ap. Non.* 2. Jure, ut opinor, agat, jure increpet, inciletque. *Lucr.* 3.

Incinefacio, facis p. b. &c. *onde* Incinefactus *part. pass. Ridotto in cenere.* Tunc Babylon' meretrix erit incinefacta favillà. *Commod. instruct.* 41.

Incingo, is, cinxi, cinctum. *Cingere, ò legare intorno, circondare.* 1. 5. *a.* Incingere capillos frondibus. *Ovid.* Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes? *Id. Am.* 3. Incinctus cinctu Gabino &c. *Liv.* 8. Pampineasque gerunt incincti pellibus hastas. *Virg. En.* 7. Incinctæ igni incedunt *ap. Cic. Ac.* 4. Uxor preciosissimis zonis incincta. *Apul. A. A. l.* 7. Huc venit incinctus tunicà mercator. *Ovid. Fast.* 5. Illa levi mitrà canos incincta capillos. *Ib.* 3.

Incino p. b. is, cinui, centum. *Cantar dentro, ò cantare, e sonare con arte.* 4. *n. ò n. ass.* Varios incinit ore modos. *Prop.* 2. *el.* 22. Si modulis levibus tibicen incinat. *Gell.* 4. 13. *Suono con artificio, e delicatezza.*

Incio, is, ivi, itum p. l. *Vedi* Incieo.

Incipero p. b. as, &c. *Comandare. n. ass. ò* 4. *n. Plaut. Truc.* 3. 2. *mà è dub.*

Incipesso. *Plau. Capt. Trinum, & Mil.* 2. 2. 8. 2. V. Incipisso.

Incipio, cipis p. b. cèpi, ceptum, *vel* cœpi, cœptum. *Cominciare, incominciare, principiare. n. ass. e l'inf. ò* 4. *n.* Incipiam. *Virg. En.* 2. Suscipere, incipere, ordiri. *Cic. Acad.* Ut incipiendi ratio fuit, ita sit desinendi modus. *Id. de Offic.* Incipit ver, æstas, annus vigesimus: *vel* annus incipit à frigoribus, incipit febris &c. *Cic. Plau. Ovid.* Vix prima incœperat æstas. *Virg. En.* 3. Ut ab Homero, atque Virgilio lectio inciperet. *Quint.*

Quint. 2. 8. Tu incipis esse probus: me tædere incipit laboris: incipit fieri res. *Passer.* Misceri murmure Cœlum incipit. *Virg. En.* 4. Incipere amicitiam, cursuram, iter, sermonem, opus, facinus. *Ter. Plau. Virg.* Neque quod principium incipiam ad placandum scio. *Ter. Heaut.* 5. Bella gerere nostri duces incipiunt. *Cic. Nat.* Vincere incipit timorem dolor. *Id. Att.* 2. Huic, incipio, Sententiæ diffidere. *Id. Tusc.* Quum pontem legati ingredi inciperent. *Id. Cat.* 3. *Si trova anche pass.* Armatos, cum ab neutris bellum incipitur, nox oppressit. *Liv. l.* 9. Bellum incipitur. *Sall. Jug. sec. il Passer. E impers. pass.* Optimè incipitur à longis. *Quint. l.* 6. Incipiens *part. pres.* Quam, incipiente febriculà, scripseras. *Cic. Att.* 7. Sic incipiens, hortatur ovantes. *Virg. En.* 11. Inceptus *part. pass.* Duobus inceptis verbis, ejus impetum compressi. *Cic. Arus.* Inceptis de te subtexam carmina chartis. *Tibul.* 4. Incipiendus *part. fut. pass.* Qui [annus] meliùs per ver incipiendus erat. *Ovid. Fast.* 1. A tantis princeps incipiendus erat, *pro* incipiendum erat principi &c. *Id. Dovea egli cominciare da cose sì gloriose.*

Incipisso, is, s. p. *Incominciare*. 4. *n. ò l'infin.* Nugas, ineptiasque incipisso. *Plau. Capt.* 3. 3. Incipissam dicere. *Id.* Incipesso, *pro* incipisso, *è scorrezzione*. *V. l'Antiquario*; *mà è verbo antico*.

Incito p. b. as, &c. *Incitare*, *instigare*, *stimolare*, *spronare*, *spingere*, *animare*, *rincorare*, *stuzzicare*, *attizzare*. 1. 3. *a. ed acc. con ad*, *ò in*. Incitare aliquem ad bellum, ad scribendum, ad studium, *vel* in studia, &c. *Ces. Cic. & Al.* Loquuntur cum doctis, quorum sedare animos malunt, quàm incitare. *Cic.* Neque enim desunt, qui istos in me, atq; in optimum quemque incitent. *Id. p. Flac.* Incitare sitim, metum, aviditatem alicujus, *vel* alicui; mentem, *vel* animum &c. *Ovid. Plin. & Al.* Nec ulla res majorem in cibis aviditatem incitat. *Plin.* 20. 7. Stimulis haud mollibus incitat iras. *Virg. En.* 11. Facilius est, currentem, ut ajunt, incitare, quàm commovere languentem (*prov.*) *Cic. de Or. Dar di sprone à chi tuttavia corre.* Incitari naturà, voluptate &c. *Id.* Stellarum motus tum incitatur, tum retardatur. *Id. Nat. Il moto delle Stelle si affretta, e si ritarda.* Ex castris se [milites] incitant. *Ces. B. C.* 2. *Escono in fretta &c.* Scaphæ, signo dato, se in hostes incitaverunt. *Id. ib.* 3. Pœnas incitare. *Tac. An.* 3. *Accrescere &c.* Incitatus *part. pass.* Populum incitatum mitigare. *Cic. de Or.* 1. Exclamant, quasi mente incitati. *Id. Ac.* 4. Te verò monui, cùm beneficiis tuis, tum amore incitatus meo. *Id. Fam.* 1. Alter incitatior fertur. *Id. Or.* Hic verò tantus est totius mundi incitatissimà conversione sonitus &c. *Id. in Somn.*

Inclamito p. b. as, &c. *Chiamare spesso*, *ò sgridar sovente*. 1. *a.* Etiam inclamitor, quasi servus. *Plau. Epid. Io sono spesso ripreso, e sgridato &c.*

Inclamo p. l. as, &c. *Chiamare ad alta voce*, *ò chiamare dentro*. 1. *a.* Ille perterritus tàm tetro viso, servos inclamavit. *Val. Mass.* 1. Turbam nomine inclamat. *Liv.* 26. Comitem illum suum inclamavit semel, ac sæpiùs. *Cic. Inv.* Ita te para, ut si inclamâro, advoles. *Id. Att.* 2. 18. Inclamatque suos. *Ovid. Fast.* 3. Inclamatus (delphinus) à puero, eximo advolabat. *Plin.* 9. *c.* 8.

2 *Per gridar forte, ò ad alta voce, n. ass.* 33. *n.* Nemo patronorum inclamavit. *Cic. de Or.* Albanus exercitus inclamat Curiatiis, uti opem ferant fratri. *Liv. l.* 1.

3 *Per sgridare, riprender gridando*. 1. *a. Plau.* Nolito acriter eum inclamare. *Id. Cist.* Tuos inclama, tui delinquunt. *Id. stich.* 2. 3. *Dicesi pure* inclamare contra aliquem. *Id. & Aur. Vittor.*

Inclareo, inclares p. l. *vel* inclaresco, is, clarui, s. s. *Divenir chiaro, ò famoso, segnalarsi. n. ass.* Hac arte, is maximè inclaruit. *Plin. jun.* Inclaruit ejus doctrina, virtus, gloria &c. *Tac. & Al.* Docendi genere inclaruit. *Suet. de ill. gram.* Inclaruit maximè discipulo Niceà Atheniensi, qui diligentissimè mulieres pinxit. *Plin.* 35. 11.

Inclino p. l. as, &c. *Chinare, inchinare, piegare*. 1. *a. od acc. con ad*. Inclinare caput, cervicem, corpus. *Quint.* Sol se inclinat. *Liv.* 9. *Il Sole s'avvicina all'occaso*. Hæc dicta inclinant meum animum ad consilia belli, *vel* ut bellum geram. *Liv.* Hæc animum inclinant, ut credam &c. *Id.* 29. 33. *M'inducono à credere &c.* Ad quæ jam sua sponte animum inclinasset. *Id.* 40. Se fortuna inclinavit ad causam plebis. *Cic. La fortuna voltò in favor della plebe*. Ut Hostius cecidit, confestim Romana inclinatur acies, *Liv.* 1. *Cominciò à cedere, mettersi in volta &c.* Qui ut me paulùm inclinari timore, viderunt &c. *Cic. Att.* 3. *Poiche mi viddero alquanto avvilito &c.* Vellem, ut te ad Stoicos inclinasses. *Id. Fin. Avessi imitato &c.* Inclinare nomen aliquod in casus. *Gell.* 4. 9. *Declinare un nome &c.* Culpam in aliquem inclinare. *Liv. l.* 5. *Rovesciar la colpa addosso ad alcuno*. Spes in salutem inclinatur. *Id. Si spera sanità*. Inclinare omnia ad suæ causæ commodum, *Cic. Inv. Adattare ogni cosa al vantaggio &c.* Aliquem inclinare. *Juv. Sat.* 9. & 10. *in senso osceno*. Inclinata res est. *Cic. Fam.* 1. *e Liv.* 42. *E ridotta à cattivo partito*. Inclinato jam in postmeridianum tempus die. *Cic. de Or.* 3. *Passato già il meriggio*. Inclinata fortuna, & propè jacens. *Id. Fam.* 2. 16. Vires inclinatæ. *Liv. Le forze indebolite*. Morbus inclinatus. *Cels. e Plin.* 23. 4. *Che stà su'l mancare*. Copiæ inclinatæ. *Nip. in Pelop. Volte in fuga*. Nostra acies inclinata. *Cic. Tusc.* Ut jam inclinato (judici) reliqua incumbat oratio. *Id. de Or. Giudice già commosso &c.* Inclinata, ululantique voce canere. *Id. Or. Con voce flebile, e stridula*. Præcipuè nunc jam inclinata victoria. *Dolab. à Cic. Fam.* 9. *Avendo di già piegato la vittoria à favore &c.* Plebs ante inclinatior ad Pœnos fuerat. *Liv.* 23. 46. *Più affezionata &c.*

2 *Per chinarsi, piegarsi. n. ass.* Inclinare meridiem, sentis. *Hor.* 3. *od.* 28. *Farsi sera &c.* Fata ducum inclinant. *Lucan.* 3. Inclinat animus, ut arbitrer &c. *Liv.* 7. 9. *L'animo inchina, à giudicare &c.* Multorum eò inclinabant sententiæ, ut &c. *Id.* 27. 46. *Il parere di molti era, che &c.* Quòcunq; vestræ mentes inclinant, atque sententiæ, statuendum vobis ante noctem est. *Cic. in Cat.* Inclino in hoc, *sive* ad hoc consilium &c. *Id. Liv. & Al.* Quum sententia Senatùs inclinaret ad pacem faciendam &c. *Cic. de Sen.* Inclinat in fugam exercitus. *Liv. l.* 34. Adolescens in vitium. *Plin.* Hic flos ad crocum inclinat, *vel* ad luteum colorem.

rem. *Plin. Questo fiore è molto simile nel colore &c.* Tum demum impulsi Latini, perculsaque inclinavit acies. *Liv. 2. pro* inclinata est. *Si mise in fuga &c.*

Includo p. l. is, clusi, clusum p. b. *Inchiudere, rinserrare, chiudere, ò serrar dentro. 1. a. ed acc. od abl. con in, ò puro, e poet. col dat.* Includere se domi. *Cic. Serrarsi in casa.* Aliquem in carcere, *vel* in carcerem. *Id.* Aliquem in custodias. *Id. Ver. 7. Imprigionare &c.* Nondum omne animal in mundo intus incluserat. *Id. Univ.* Viriditas herbescens vaginis jam quasi pubescens includitur. *Id. de Sen.* In hujus me consilii societate, tanquam in equum Trojanum includi cum principibus, non recuso. *Id. Phil. Non rifiuto d'esser annoverato &c.* Includere gemmas auro, *vel* in poculis aureis. *Id. Lucr. & Al. Incastrar gemme in oro &c.* Tu illa ita aptè in aureis scyphis includebas, ut &c. *Cic. Ver. 6.* Phidias sui similem imaginem inclusit in clypeo. *Id. Tusc.* Includere viam. *Liv. Serrare il passo.* Hostem urbi, *pro* in urbem. *Virg. En. 9.* Delecta virûm sortiti corpora furtim includunt cæco lateri. *Id. ib. 2.* Includi temporis angustiis. *Liv. Essere ristretto da scarsezza di tempo.* Tellus includitur undis. *Tibul. E circondata dall'acque &c.* Et jam purpureo suras include cothurno. *Liv. Andron. Calzati i stivaletti &c.* Suras incluserat auro hinc atque hinc. *Virg. En. 12. Aveva nell'una, e l'altra gamba i borzacchini.* Verba versu includere. *Cic. de Or. Comporre in verso.* Includere in dialogos. *Id. Att. 13. Introdurre à parlare &c.* Penè orationem in epistolam inclusi. *Id. ib. 1.* Quam [loci descriptionem] postulas includam orationi meæ. *Id. ib. La inserirò &c.* Inclusus *part. pass.* Intus inclusum periculum est. *Id. in Cat.* Dum sumus in his inclusi compagibus corporis &c. *Id. de Sen.* Consule in carcere incluso. *Id. Att.* Quæ mihi sunt inclusa medullis &c. *Id. ib. 15. Nè hò viva memoria &c.*

2 *Per impedire, ritenere. 1. 3. a.* Admiratio mihi vocem inclusit. *Liv. Non mi lascia proferir parola &c.* Sed me dolor debilitat, includitque vocem. *Cic. p. R. P.* Dolor inclusit lacrymas. *Stat.* Et udæ vocis iter, tenuemque inclusit [vulnus] sanguine vitam. *Virg. En. 7.*

Incœno, as, &c. *Cenar dentro. n. ass.* Incœnante eo, complura, & ingentia saxa fortuitò supernè delapsa sunt. *Suet. in Tib. 39.* Incœnatus *part. Che non hà cenato.* Bibat aquam mulsam, cubet incœnatus. *Cato. R. R.*

Incœpto, as, &c. *Cominciare, intraprendere. 4. a. ò n. ass. ò l'infin.* Incœptare facinus. *Ter. Heaut. 3. 3.* Fabulam. *Id. Andr. 5. 4.* Ille incœptat insanire. *Plaut. Men.* Si cum illo incœptas homine, sudabis satis. *Ter. Avrai che fare, se ti metti à litigar con lui.* Incœptas facinus facere. *Plaut. Curc.* Tibicines inter exercitum positi canere incœptabant. *Gell. 1. 11.* Turpe, *vel* fœdum incœptu. *Ter. Liv. Cosa brutta, è disonorevole ad intraprendersi, ò cominciarsi.* Incœpto *così scrivesi da* cœpi. *Al. però* Incepto *senza diftton. da* Capio.

Incogito p. b. as, &c. *Pensare, machinare. 1. 3. a.* Non fraudem socio, puerove incogitat ullam. *Hor. 1. ep. 1.* Incogitans. *Che non pensa, Sconsiderato &c.* Quod nisi fuissem incogitans, ita eum expectarem, ut par fuit

fuit. *Ter. Phor.* 1. 3. Incogitatus *part. Non pensato*. Alacritas incogitata, & injussa. *Sen. ep.* 58. *Significa anche, che non pensa, ò inconsiderato*. Petulans protervo, iracundo animo, indomito, incogitato, sine modo, & modestia sum. *Plaut. Bacch.* 4. 3. Incogitandus mœror. *Id. Stich.* 1. 1. *Da non pensarsi &c.*

Incognosco, is, ovi p. l. itum p. b. *Conoscere*. 1. *a.* Propiùs accessit, ut penitus incognosceret. *Apul. Florid.* 4. Incognitus *part. pass. Non conosciuto*. Nè incognita, pro cognitis habeamus. *Cic. Off.* Dum incognità re, judicare voluit. *Id. p. Cæc.* Natura rerum incognita. *Id. de Or.* Condemnare aliquem, causà incognità. *Id. Nat. Non esaminata &c.* Illi fratrem mihi incognitum, qualis futurus esset, dederunt. *Id. post Red. Di cui non potea formarsi concetto, qual dovesse essere &c.*

Incogo p. l. is, &c. *onde* Incoactus *part. pass. Non forzato*. Incoactam voluntatem esse in amicitiis contrahendis. *Valer.* 4. 7. *E Sen. ep.* 66.

Incohibesco, is, s. p. *Non ritenere, non ristringere. n. ass.* Aere qui credas posse hanc cohiberier ullo, corpore qui nostro rarus magis incohibescit? *Lucr.* 3. *Così Aldo, e li MMSS. più accreditati, benche Al. leg. divers.*

Incolo p. b. is, colui, cultum. *Abitare, stanziare*. 4. *n.* ò *n. ass.* Neptunus, qui salsis locis incolit. *Plau. Rud.* 4. 2. Euganei inter mare, & Alpes incolebant. *Liv.* Qui terras incolunt. *Cic. Nat.* Qui Delum incolebant. *Id. Ver.* Qui sedem Capitolii in saxo incolitis constitutam. *Id. ante Exil.* Incolere vitam. *Ter. Heaut.* 1. 1. *Vivere*. *Al. leg.* Colere. *E passiv.* Omnis terra quæ incolitur. *Cic. Div.* Loca, quæ à quibusque incoluntur. *Id. ib. L'usò anche Virg. En.* 8. 478. *quindi* Incultus *part. pass.* ò *addiett.* Terræ regio inhabitabilis, atque inculta. *Cic. Nat.* Serere in inculto, & derelicto solo. *Id. cl. Terreno non coltivato &c.*

Incomitio, as, &c. *Villaneggiare, ò commetter cosa, per cui possa uno esser citato à comparir ne' comitj*. Adolescens, quæso, nè me incomities. L. licètne inforare, si incomitiare non licet? *Plau. Curc.* 3. 1.

Incomito p. b. as &c. *onde* Incomitatus *part. pass. Abbandonato*. Cujus artem quum indotatam esse, atque incomitatam videres. *Cic. de Or.* Externis virtus incomitata bonis. *Ovid. de Pont.* 2. *Scompagnata &c. E solo in uso il part. pret. pass.*

Incommendo, as, &c. *onde* Incommendatus *part. pass.* [*Che solo è in uso*]. *Non raccomandato*. Non illis (ventis) vetitum; incommendataque tellus omnis, & omne fretum. *Ovid. Met.* 11.

Incommodo p. b. as, &c. *Incommodare, scommodare, dar incomodo, ò disagio, nojare, nuocere, danneggiare, offendere*. 3. *n.* Quum ipsi nihil alteri scientes incommodârint &c. *Cic. p. Quin.* Magis id adeo, mihi ut incommodet, quàm ut obsequatur gnato. *Ter. Andr.* 1. 1. Nihil à te mihi potest incommodari. *Gell.* 7. *Tu non mi puoi nuocere in nulla*. Si incommodatur ad usum manus. *Ulp. Se la mano si rende inutile &c.*

Incomperio, is p. b. *onde* Incompertus *part. pass. Non trovato, non conosciuto*. Cætera vetustate incomperta. *Liv.* 4. 23. Origo, atque natura ejus incomperta est mihi. *Plin.* 34. 13.

Incom-

Incompleo, es, &c. *onde* Incompletus *part. pass. Non perfezionato*. Et qui semper imperfecta, incompletaque consilia sua derelinquant. *Jul. Firmic. 5. Abbandonino le loro idee, senza condurle à fine*.

Incompono p. l. is &c. *onde* Incompositus *part. pass. Non ornato, non ordinato*. Agmen incompositum. *Liv. 5. 28.* Tempanii oratio incomposita fuisse, dicitur. *Id. 4. Battaglione disordinato: Orazione scomposta*.

Incomprehendo, is, &c. *Non comprendere, 1. a.* Quæ nos incomprehensa, & non percepta dicimus. *Cic. Acad. 4. è solo in uso il part. pass.*

Inconcedo p. l. is, &c. *onde* Inconcessus *part. pass. Non concesso, non permesso.* Juvat inconcessa voluptas. *Ovid. Am. 3. 4.* Pergama quum peteret, inconcessosque hymenæos. *Virg. En. 5. Nozze illecite*.

Inconcieo, es. &c. *onde* Inconcitus p. b. *part. Non affrettato*. Leni, & inconcito gradu. *Ammian. 24. 23. Non si usa, che nel part. pass.*

Inconcilio, as, &c. *Stuzzicare, alienare, inimicare, metter in discordia. 1. a.* Accuratum habuit, quod posset mali facere in me, inconciliare copias omnes meas. *Plau. Bacch.* Nè inconciliare quid nos porrò postules. *Id. Most. 3. 1. Metterci in dissenzione*.

2 *Per ingannar con frode, 1. a.* Inconciliasti eum, qui mandatu 'st tibi? *Plaut. Trin. 1. 2.* (i. per dolum decepisti &c.? *Lamb. e Fest.*)

Inconcutio, is, p. b. cussi, cussum. *Non iscuotere, mantenere &c. 1. a.* Inconcussum otium. *Sen. ep. 67.* Florebant hilares, inconcussique Penates. *Stat. 5. Syl. 1. Di questo, e simili verbi non si usa, che il part. ò addiett.*

Incondo, is &c. *onde* Inconditus p. b. *part. ò addiett. Non riposto*. Inconditum fructum mercantibus vendere. *Col. 3. 2.* Incondita corpora. *Luca. 6. Non sepolti*. Incondita turba hominum. *Liv. 22. Senz' ordine*. In eum milites carmina incondita æquantes cum Romulo, canere. *Id. 4. 20. Canzoni mal composte, e grossolane &c.*

Inconficio, ficis p. b. *onde* Inconfectus. *Non consumato, indigesto*. Intestinorum lævitas, quà continere nihil possunt, & quidquid assumptum, inconfectum protinus reddunt. *Cels. 4. 19. Al.* imperfectum.

Inconfiteor, eris p. l. *onde* Inconfessus *part. dep. Che non manifesta &c.* Servandum dederat, sed enim inconfessa, quid esset. *Ovid. Met. 2.*

Inconfundo, is, &c. *onde* Inconfusus. *Non confuso.* Vir bonus officia sua exequitur intrepidus, inconfususque. *Sen. 3. quæst. nat.*

Incongruo, is, *onde* Incongruens. *Disconveniente*. Illam alteram dissolutam, atque incongruentem vocant. *Plin. 4. ep. 9.*

Inconnecto, is, *onde* Inconnexus, *Non intrigato*. Cura exigua est, & fastiditur; inconnexa, & implicatur. *Auson. Idyll. 12.*

Inconniveo, es, p. l. *onde* Inconnivens. *Che non muove le palpebre degli occhi*. A summo lucis ortu ad solem alterum orientem inconnivens. *Gell. 2. 1.* Inconnivens justitiæ oculus. [*metaf.*] *Ammian. 39. 16. Vigilante &c.*

Inconscribo is, &c. *onde* Inconscriptus. *Non scritto*. *Servio ap. Virg. Ecl. 2.*

Inconsero p. b. is, &c. *onde* Inconsitus. *Non coltivato*. *Varr. L. L. 4.*

Inconsidero p. b. as, &c. *onde* Inconsiderans, & Inconsideratus. *Che non considera*. Ita leves, atque inconsiderantes sumus &c. *Cic. Div. 2. Al.* inconsi-

considerati. Inconsiderantissime Marcion. *Tertul. in Marc.* 2. O cupiditem inconsideratam! *Cic. p. Q.* Plenus inconsideratissimæ temeritatis. *Id. Arus.* Inconsideratior insecunda, quam in adversa fortuna. *Nip. in Comm.* 6. *Men provido, e consigliato.*

Inconspicio, is, p. b. *onde* Inconspectus. *Non considerato.* Nè in sermonibus inconspectum aliquid temerè diceremus. *Gell.* 17. 21.

Inconsuesco, is, *onde* Inconsuetus. *Non assuefatto.* Stupet inconsuetus opimæ, Sidonius mensæ miles. *Sil.* 11.

Inconsulo p. b. is &c. *onde* Inconsultus *part. pass.* *Non richiesto di consiglio.* Inscio, atque inconsulto domino. *Var. R. R.* 1. Inconsulti abeunt. *Virg. En.* 3. *Senza risposta dell'Oracolo &c.* Inconsulto se. *Suet. in Tib.*

Inconsummo, as, &c. *onde* Inconsummatus. *Non perfezionato.* Ut erat inconsummatus, & rudis. *Ammian.* 31. 42.

Inconsumo, p. l. is, *onde* Inconsumptus. *Non consumato.* Inque manu thuris pars incompsumpta reperta est. *Ovid. Met.* 7. e 4. 17.

Incontamino p. b. as, &c. *onde* Incontaminatus. *Non contaminato.* Nè quid synceri, nè quid incontaminati fit. *Liv.* 4. 2.

Incontendo, is, *onde* Incontentus. *Non tirato.* Ut in fidibus, si nulla earum, ita contenta numeris sit, ut concentum servare possit, omnes æquè incontentæ sint. *Cic. Fin.* 4.

Incontroverto, is, *onde* Incontroversus. *Non contradetto.* Licet impunè oratori omnem hanc partem juris incontroversi ignorare. *Cic. de Or.* 1. *Al.* in controversiis.

Inconvolvo, is &c. *onde* Inconvolutus. *Intrigato.* Post inconvolutos multiplices casus. *Ammian.* 29. 16.

Incoprio, as, &c. *Imbrattar di sterco, e metaf. svillaneggiare.* 1. a. Incopriat Cives hic detestabilis omnes. *Commodian. Istruz.* 19.

Incoquo p. b. is, coxi, coctum. *Cuocere dentro à qualche cosa, ò insieme.* 1. a. *ed abl. puro, ò col cum.* Incoquere ova pastillis esculentis. *Plin.* Far ordeaceum cum aqua. *Col.* Erucas virides, inulis ego primus amaris monstravi incoquere. *Hor.* 2. *Sat.* 8. Hujus odorato radices incoque Baccho. *Virg. Georg.* 4. Viperinus cruo: incoctus herbis. *Hor. Epod.* 3.

2 *Per cuocere semplicemente, ò ricuocere.* 1. a. Saga succos atros incoquit aheno. *Ovid.* Succus incoquitur Sole. *Plin. Il sugo si ricuoce al Sole, ò dal Sole.* Incoctus *part. pass.* Candorem autem ei pro creta lactis incocti mistura confert. *Plin.* 18. 11. Incocti corpora Mauri. *Sil.* 17. *Abbronzati dal Sole.* Mulier incocta. *Fest. Usa ad arricciare i capelli co' caldamistri.* Incoctum generosum pectùs honesto. *Pers. Sat.* 2. *Imbevuto di onesti sentimenti.* *Significa anche non cotto.* Incocta caro. *Gell.* 10. 15. Incoctum non expromit, bene coctum dabit. *Plau. Mil.* 2. 2.

3 *Per impiombare, stagnare, inargentare, indorare, struggendo il piombo, stagno &c. al fuoco.* 1. a. Incoquere plumbum ære, *seu* vasis æreis. *Plin.* *Impiombare un vaso di rame.* Et eo, quæ volunt incoquunt. *Id.* 34. Deinde, & argentum incoquere simili modo cœpere equorum maximè ornamentis, jumentorumque jugis. *Id. ib.* Vellera mutentur Tyrios incocta rubores. *Virg. Georg.* 3. *Lane tinte di porpora.*

Incor-

Incordio, as, &c. *Mettere nel cuore*. 1. *a*. Eum tamen incordies. *Plaut. Cist*. 1. 1. *Al. però leg*. Mihi cordi est tamen.

Incorono p. l. as, &c. *onde* Incoronatus. *Non coronato*. Simulacra incoronata, & aræ viduæ frigido cinere fœdatæ. *Apul. A. A*. 4.

Incorporo p. b. as, &c. *Incorporare, mescolare più corpi insieme, confondendoli*. 1. *a*. Variæ animalium effigies incorporantur. *Solin*. 25. Ducem salutis cœlitus incorporatum gignere. *Pruden. Cath*. 12.

Incorrigo p. b. is, *onde* Incorrectus. *Non corretto*. Nunc incorrectum populi pervenit ad ora. *Ovid. Trist*. 3. 14.

Incorrumpo, is, &c. *onde* Incorruptus. *Non corrotto, sincero*. Quoniam incorrupta etiam in aquis durat. *Plin*. 13. 9. Consuetudinem vitiosam, & corruptam, purà, & incorruptà consuetudine emendat. *Cic. cl. Or*. Animus incorruptus, suique similis. *Id. Tusc*. 1. *Animo immortale*. Integer, atque incorruptus testis. *Id. Fin*. 1. *Non subornato*. Incorruptior sermo. *Gell. pref. Più puro*. Custos incorruptissimus. *Hor*. 1. *Sat*.6. *Fedelissimo &c*.

Incoxo, as, &c. *Accosciarsi, accoccolarsi, sedere, ò posar su le cosce*. *n. ass*. Adeo incoxanti mihi pes obstupuerat. *Pacuv*. Neque interim cacandi causà unquam incoxavi nates. *Pomp. ap. Non. c*. 1.

Increbresco, is, crebrui, & increbui, s. s. *Crescere, aumentarsi, rinforzarsi, dilatarsi, divolgarsi*. *n.ass*. Mores deteriores increbrescunt in dies. *Plau. Merc*. 5. 1. Increbrescit fama, *seu* rumor apud plebem, sermo populi, ventus, undæ, prælium. *Liv. Cic. Cat. Sil*. Nemorum increbrescere murmur. *Virg. Georg*. 1. Latè Latio increbrescere nomen. *Id.En*. 8. Si increbuit aura. *Hor*.2.*Sat*.5. Increbruisse eam funerum magnificentiã, quæ nunc ferè Romæ est. *Cic. de Leg*. Hac consuetudine, quæ increbruit. *Id.Phil*. 14. Apud oratores ipse numerus increbuit. *Id. cl. E cresciuto il numero &c. E con l'infin*. Quum increbresceret rumor, bellum in Sicilia esse. *Liv*. 4. *B.P*. Quum hoc nescio quomodo apud eos increbruisset, me in causis majoribus solere versari. *Cic. de Or*. Increbuit res proverbio. *Liv. La cosa è ita in proverbio*. *Al. scrivono* Increbesco.

Increbro p. l. as, &c. *Fare spesso, frequentare, iterare*. *n. ass*. Sin adolescens increbravit, ipsus gaudet, res perit. *Plau. Truc*. 1. 1. *sec. Lamb. Camer. & Antiquar. Al. però leg*. Crebravit. *Al*. increpavit.

Incredo, is, *onde* Increditus *part. pass*. *Non creduto*. Incredita vaticinia Cassandræ. *Apul. de Deo Socr*. Increditam adhuc inertiam miratus est. *Sen*. 5. *Contr*. Incredendæ potentiæ. *Apul. Florid*. 2. *Da non potersi credere*. Incredenda fabula. *Id. A. A*. 2.

Incremo p. b. as, &c. *onde* Incrematus *part. pass*. *Abbruciato*. Viginti centurionibus incrematis, hoc velut sacramento sumpserant bellum. *Flor*. 4.

Increo, as, &c. *onde* Increatus. *Non creato*. Unus Deus, qui solus principatur, isque amplissimus, increatus &c. *Lattan*. 1.

Increpito p. b. as, &c. *Riprender sovente, bravare, dir villanie, rimproverare*. 1. 2. 3. *a*. ò *n. ass*. ò 3. *n*. Quamvis increpitent socii. *Virg. En*. 3. Hostis amare, quid increpitas? *Id. ib*. 10. Increpitare, atque incusare reliquos

liquos Belgas. *Cæs. B. G.* 2. Lausum increpitat, Lausoque minatur. *Virg. En.* 10. Æstatem increpitans seram, Zephyrosque morantes. *Id. Georg.* 4. *Rimproverando alla State &c. la sua lentezza &c.* Increpitare aliquem moræ, *vel* socordiæ. *Sil. Ital.* Et tibi præ invidia Nereides increpitarent. *Prop. l.* 2. *el.* 26. Increpitansque Agrigentinis ignaviam, ac timiditatem. *Val. Max.* 3. 3. 2.

Increpo p. b. as, crepui, crepitum p. b. *Strepitare, fare strepito, romoreggiare, risonare, ò far risonare, chiamare, cantare, ò percuotere, ferire. n. ass. &* 4. *n.* Primo concursu increpuere arma. *Liv.* 1. Corvorum increpuit densis exercitus alis. *Virg. Georg.* 1. Similisque tenenti increpuit (Umber) malis. *Id. En.* 2. *Battè i denti per afferrare la fiera &c.* Increpuit suspicio tumultus. *Cic. p. Mur. Si buccinò con sospetto di tumulto.* Si quid terroris inde increpet (i. ex ea urbe). *Liv. Se qualche strepito d'armi si farà sentir di colà.* Quidquid increpuerit, Catilinam timeri, non est ferendum. *Cic. Catil. Ad ogni minimo strepito, doversi temere di Catilina &c.* At tuba terribilem sonitum procul ære canoro increpuit. *Virg. En.* 9. *Rimbombò &c.* Martius ille æris rauci canor increpat. *Id. Georg.* 4. Sed sonitus aures meas pedum pulsu increpat. *Ennio ap. Non.* Totus tremo, ita me increpuit Jupiter. *Plau. Amph. Mi spaventò col tuono.* Increpare lyram digitis (*poet.*) *Ovid. Sonar la lira.* Annuit Alcides, increpuitque lyrà. *Id. Fast.* 6. Unda increpat latus carinæ, *Id. Percuote con empito &c.* Auriga equos ictu verberis. *Id.* Aut stimulo tardos increpuisse boves. *Tibul.* 1. 1. Sabella pectus increpant carmina. *Hor.* 2. *Epod.* 17. *Gli incanti perturbano l'animo &c.* Increpui hibernum, & fluctus movi maritimos. *Plaut. Rud. prol. Eccitai tempeste &c.* Aspice quàm sævas increpet aura minas. *Prop.* 117. *Quanto il vento stridendo fortemente minacci &c.* Age tu Hymenæum increpa [i. ingemina, *seu* cane]. *Turpil. Sù via intona, canta Imeneo.* Progne increpat Itym absumptum. *Prop. Progne si lagna del suo figliuolo Iti morto.* Cornix crocitu gravi pluviam increpat morantem (i. accersit). *Polit.*

2 *Per riprender, biasimare, sgridare, garrire, rimproverare.* 1. 2. *a.* Aliquem increpare, *aut* alicujus avaritiam, *vel* aliquem perfidiæ &c. *Suet. Plau. & Al.* Quum illius in me perfidiam increparet. *Cic. Q. Fr.* Superbi nimis ferociter legatos nostros increpant. *Plau. Amph.* 1. Quem Turnus cursu, teloque secutus increpat his victor. *Virg. En.* 9. Increpor à cunctis. *Ovid. Met.* 13. Modò avaritiæ singulos increpans. *Suet. Calig.* 39. Hæc Aricinus in Regem Romanum increpans. *Liv.* 1. 51. *Rimproverando queste cose al Rè &c.* Ut gloriosissimas victorias (filii) ceu damnosas Reip. increparet. *Suet. in Tib.* An illa, quæ paulò ante hoc bellum in Cn. Pompeium, victoriamque Syllanam increpabantur, oblivio abstulit? *Sall. de Rep.* 1. *Coll'inf.* Increpat filium vixisse inhonestè. *Prop.* Increpitus, & Increpatus *part. pass.* Fraude increpatà. *Prud. Cathem.* Segnitia ducum increpita. *Tac.* Increpita fortuna, quòd &c. *Velle.* 2. 55. Præfecti graviter increpiti. *Liv.* 23. 26. Increpitus inconstantiæ. *Apul.* Increpandus *part. fut. pass. ò gerundiv.* Omnem orationem converti in increpandam Cæpionis fugam. *Cic. de Or. sec. il Nizol.* In-

Incresco is, crevi, cretum p. l. *Crescere, aumentarsi, prender aumento. n. ass.* Increscit barba, valetudo, morbus. *Lucan. Cels. & Al.* Ut dolor increvit. *Ovid. Met.* 9. Magis, ac magis gratia, & cura artis increvit. *Suet. cl. gram.* Hoc genus increscit, ac fit manifestius. *Quint.* 8. 4. *Vid più vassi avanzando &c.* Ad terrorem increscentis audaciæ. *Liv.* 1. 33.

Increto p. l. as, &c. *Incretare.* 1. a. Incretare faciem. *Petron. in Sat.*

Icrispo, as, &c. *Increspare.* 1. a. Incrispare ornamenta parietibus. *Tertul. de Idol.* 8. *Al. leg.* Incrustare.

Incrudesco, is, crudui, s. s. *Inasprirsi, infierirsi. n. ass.* Dolores alii super alios innumeri incruduerunt. *Interpr. Apollon.*

Incruento, as. &c. *onde* Incruentatus *part.* (*che solo è in uso*). *Non macchiato di sangue.* Manet imperfossus ab omni, inque cruentatus Cœneus Elatejus ictu. *Ovid. Met.* 12. *per Tmesi.*

Incrusto, as, &c. *Incrostare, arricciare, intonicare, fare, ò metter la crosta.* 1. a. Ut ollam cum foraminibus incrustent sapà, & farre. *Var. R. R.* 3. 14. At nos virtutes ipsas invertimus, atque sincerum cupimus vas incrustare. *Hor.* 1. *Sat.* 3. (*allegor.*) *Calunniare la vera virtù, come vizio.*

Incubito p. b. as, &c, *Coricarsi, od appoggiarsi spesso, ò covar sovente. n. ass.* Cellas, in quibus incubitant, siccissimas esse oportet. *Col.* 8. 14. *Per istuprare.* 1. a. *onde* Incubitatus. *Plau. Pers.* 2. 4.

Incubaturio, *seu* Incubiturio, is p. b. s. p. *Abbioccare, aver voglia di covare, proprio della gallina. n. ass. Verbo barbaro.*

Incubo p. b. as, cubui, cubitum p. b. *Esser coricato, star sopra, appoggiarsi sopra, distendersi. n. ass. ò* 3. 4. *n.* Quò puriùs, & molliùs incubent. *Col.* 8. Qui in morbo suo, imo in lecto incubat. *Plau. Cas.* Incubat ægrotus in fano Æsculapii. *Id. Curc.* Incubat super torum, *seu* lanam. *Sen.* Stratisque relictis incubat. *Virg. En.* 4. Incubuitque toro. *Id. ib.* Incubare stramentis, herbæ, delphino &c. *Hor. Liv. & Al.* Corpore corpus incubare. *Plau. Amph. hà senso osceno.* Ponto nox incubat atra. *Virg. En.* 1. *Ingombra tutto 'l mare.* Venti incubuere mari. *Id. ib.* Te incubare satius fuerat Jovi, qui tibi auxilio in jurejurando fuit. *Plau. Curc. Ti era meglio dormire nel Campidoglio, per avere in sogno gli oracoli, e le risposte di Giove, Nello stesso senso l'usò Virg.* Pellibus incubuit stratis, somnosque petivit. *En.* 7. Incubare publicis thesauris. *Liv.* 8. *Bramare i denari &c.* Qui illi pecuniæ, quam condiderat, spe jam, atque animo incubaret. *Cic. pro Cluen.* Aureos folles incubabat. *Apul. Met.* 3. *Dormiva sù i sacchi pieni di oro, i. li custodiva attentamente.* Defossoque incubat auro. *Virg. Georg.* 2. Divitiis soli incubuere repertis. *Id. En.* 6. Incubuit mens ægra dolori. *Ovid. Trist.* 4. *L'animo afflitto s'internò fisso nella tristezza.* Ingens incubat mœstæ dolor. *Sen. Trag. E molto afflitta &c.* Ilion incubuit sibi. *Id. Troja è già rovinata. Per covare. n. ass. ò* 3. *n. ò* 1. *a.* Gallinæ incubare cupiunt ab Idibus Januarii. *Col.* 8. 9. Et ciborum expertes incubant ovis. *Lattan. de Opif.* Negant plus vigintiquinque ova incubare. *Var. R. R.* 3. *E passiv.* Ova incubari, infra decem dies edita, utilissimum. *Plin.* 10. 54. Ova triduo incubita tolluntur. *Id.* 29. 3. Velut thesauris clausis incubabit (*metaf.*) *Quint.* 10.

 2 *Per*

2 *Per possedere, abitare*. 4. *n.* Tabernulam quandam, vitatis maris fluctibus, incubabat. *Apul. met. 6. Significa anche possedere ingiustamente, e con mala fede*. Quasi jam probaverit, possessorem esse eum, qui incubabit. *Ascon.* Nec adimere tibi licet possessionem incubanti, nec &c. *Id. Si trova* incubavi *pret. ap. Plin.* Nam, nisi incubavere, favos lividos faciunt. *l. 11. c. 16. quindi* Incubandus *part. fut. pass.* Ova incubanda. *Id.*

Incudo p. l. is, &c. *onde* Incusus *part. pass.* (*che solo è in uso*). *Improntato, coniato &c.* Incusaque pingui auro dona feram. *Pers. Sat. 2.* Lapidemque revertens incusum, aut atræ massam picis urbe reportat. *Virg. Georg. 1. Macina ritoccata con la martellina*.

Jnculco, as. &c. *Calcare, od infaccare, cacciar dentro*. 1. *a.* Area molari lapide condensetur, & rursus subjectis paleis inculcetur. *Col. 2. 20.* Lana succida canis rabiosi morsibus inculcata. *Plin. 29. 2. Messa à guisa di tasta nella ferita lasciata dal morso &c.*

2 *Per inculcare, ripetere spesso il medesimo, ingerir spesso*. 1. 3. *a. e l'ut al sub.* Inculcamus sæpè per imprudentiam etiam minùs usitatos versus. *Cic. Or.* Græca verba inculcantes. *Id. Off.* 1. Quid attinet inculcare fatum? *Id. de Fat.* Animis aliquid inculcare. *Id. Nat. 1. Imprimer negli animi &c.* Qui se inculcant auribus nostris. *Id. de Or. Ci rompono le orecchie &c.* Beneficia quibusdam offeram, quibusdam etiam inculcabo. *Sen. de vita beat. 24. Certi altri poi forzerolli à ricevere &c.* Inculcasti etiam, ut se Pisonem nominaret. *Cic. in Vat.* Inculcatum est Metello, te aratores evertisse. *Id. Ver.* Inculcatus *part. pass.* Misi archetypum ipsum crebris locis inculcatum, & refectum. *Id. Att. 6. 3. Ritoccato*. Inculcata persuasio. *Quintil.*

Inculpo, as, &c. *onde* Inculpatus *part. pass. ò più tosto addiett. Non incolpato, senza colpa*. Sed vita, fidesque inculpata fuit. *Ovid. Met. 9.* Vita inculpatissima. *Gell. 14. 2.*

Incumbo, is, cubui, cubitum p. b. *Appoggiarsi, ò posarsi, aggravarsi, addossarsi*. 3. *ò* 4. *n. ò n. ass. ed acc. con in*. Incumbere baculo, toro, *seu* lecto, pulvino, cubito &c. *Virg. Ovid. & Al.* In scuta. *Liv.* Incumbens tereti Damon sic cœpit olivæ. *Virg. Ecl. 8.* At tua centenis incumbunt tecta columnis. *Marz. 5. 13.* Incumbere ferro. *Ovid. Met. 4. Gittarsi sopra la punta della spada*. Ajax gladio incubuit. *Aut. ad Her.* Gladium incumbam. *Plau. Cas. 2. 4.* Ille autem, qui in gladium incubuerat. *Cic. Inv.* Incubuit in eum, à quo tenebatur. *Curt. S'appoggiò sopra colui &c.* Incumbere in iras. *Sen. Trag. Sdegnarsi forte*. Spes successionis uni incumbebat. *Suet. in Tib. A lui solo si attenzva la speranza &c.* Officio tutoris incumbit. *Ulp. l. 1. ff. de tutel. Tocca al tutore &c.* Tibi incumbit amici defensio. *Id.* Cætera invidiam movent, quæ quidem infra tuam magnitudinem jacent, sed mihi incumbunt. *Tac. l. 14. A me però pesano molto*. Fuit hoc sive meum, sive Reip. fatum, ut etiam in me unum omnis illa inclinatio communium temporum incumberet. *Cic. p. C. B. La sinistra piega delle communi sciagure venisse à scaricarsi sopra di me &c.* Impelli primo leviter judex debet, ut jam inclinato reliqua incumbat oratio. *Id. de Or. Affinche il resto del*

del discorso s'indrizzi à guadagnare il giudice di già commosso, e disposto &c. Respondit, Ajacem suum (i. tragœdiam) in spongiam incubuisse. *Suet. in Aug. La sua tragedia, Ajace, esser perita sotto la spugna, cioè, esser di già stata cancellata &c.*

2 *Per attendere, applicarsi, affaticarsi, metter cura, ò studio, esser inteso, od intento. 3. n. ò più spesso n. ass. ed acc. con ad, ò in.* Incumbere studiis literarum, virtuti, labori &c. *Plin. jun. & Al.* Tempus humo tegere, & jamdudum incumbere aratris. *Virg. Georg. 1. Attendere à lavorare &c.* Remis incumbere. *Id. En. 5. Remigare &c.* Dolori. *Sen. Darsi tutto alla tristezza.* Quum me universa Resp. cunctis ordinibus, hominibusque incumbentibus, omnibus denique suis viribus, recuperâsset. *Cic. Fam. 1. Affaticandovisi tutti &c.* Hæc doce, hæc profer, huc incumbe. *Id. pro Planc. A ciò applicati di proposito &c.* At illi ocyus incubuere omnes. *Virg. En. 8. Si diedero con gran fervore al lavoro.* Incumbere ad, *vel* in studia, ad *vel* in bellum, ad *vel* in perniciem alicujus, in curam rei cujuspiam, in Remp., *vel* ad salutem Reip., *vel* ad eam defendendam &c. toto animo cunctis nervis, omni studio &c. *Cic. Ovid.* Pergite, ut facitis, & in id studium, in quo estis, incumbite. *Cic. de Or.* Ad gloriam toto pectore incumbe. *Id. Fam. 10.* Utinam ipse Varro incumbat in causam. *Id. Att. Si impegni alla difesa &c.* De Provinciis incubuisse cum Senatu Pompejus videtur, ut &c. *Cel. Fam. 8. E con l'infin.* Crispus propriâ vi incubuerat, delatorem fratris sui pervertere. *Tac. hist. 2. 10.* Acrius omnes incumbent generis lapsi fulcire ruinas. *Virg. Georg. 4.* Dicitque [Pompejus] se perfecturum, ut in illo (Milone) Cæsar incumbat. *Cic. Q. Fr. 3. Che per quegli s' impegni Cesare.*

3 *Per inchinare, ò piegare verso una parte. n. ass. ed acc. con ad.* Prona [silex] jugo lævum incumbebat ad amnem. *Virg. En. 8.* Ad levitatem, ambitionemque incumbunt mores. *Cic. Q. Fr. 1. 1.* Ut eos inclinatos, quòcumque incubuerint, possit impellere. *Id. Or.* Volunt id omnes ordines, eòdem incumbunt municipia. *Id. Phil. 6.*

4 *Per lanciarsi, scagliarsi, investire, ò sopravenire. n. ass. ed acc. con in, ò 3. n.* Sequiturque incumbens eminus hastâ. *Virg. En. 11.* Alexander incumbit Persis. *Claud.* Magna vis venti mari incubuit. *Quint.* Venti incubuere mari. *Virg. En. 1.* Venti undique incumbunt simul. *Sen.* Tempestas à vertice sylvis incubuit. *Virg. Georg. 2.* Ingens mare in litus incumbit. *Curt. Batte, ò si stende al lido.* Cur ab eo, qui hos dimovit potiùs, quàm ab iis, qui in te ipsum incubuerunt, te depulsum putas? *Cic. pro Planc. Da coloro, che urtarono te &c.*

Incuro p. 1. as, &c. *onde* Incuratus *part. pass. Non curato.* Neque quidquam vir fortis reliquit, quod aut imperfectum videretur, aut incuratum. *Vopisc. in Aur.* Stultorum incurata pudor malus ulcera celat. *Hor. 1. ep. 16. Si usa solamente il partic. pass.*

Incurro, is, curri, cursum. *Correr sopra, over addosso, avventarsi contro, ò cacciarsi dentro. n. ass. ed acc. con in, ò 3. 4. n.* Conversis inimica in prælia tauri frontibus incurrunt. *Virg. En. 12.* Consequimur cuncti, & densis

densis incurrimus armis. *Id. ib.* 2. In confertissimos hostes incurrit. *Sall. in Cat.* Pectore nec nudo strictos incurris in enses. *Marz.* 1. 9. *Nè ti cacci trà le spade per infilzarti.* Utrinque à cornibus positos [equites] quum jam pelleretur media peditum suorum acies, ita incurrisse à lateribus, ferunt. *Liv.* 1. Iraque magis, quàm consilio in Romanos incurrunt. *Id.* 5. Ursi incurrunt armentis. *Ovid.* Eum accuso, qui in me incurrit, atque incidit. *Cic. p. Plan. Che mi urta, e mi cade addosso.* Nè incurrat in alterius damnum, atque famam. *Id. p. Cel. Non danneggi altrui, ed intacchi la riputazione &c.* In quos tantâ libertate verborum incurreret. *Treb. Fam.* 12. *Contro de' quali si scagliasse con tanta libertà &c.* Nec tantùm in alios cæco impetu (cupiditates) incurrunt, sed &c. *Cic. Fin.* 1. Dux à latere mauros incurrit. *Sall.* Torrens incurrit in flumen. *Curt. Corre &c.* Agros, qui in publicum Campanum incurrebant. *Cic. in Rull. Si stendevano, ò dilatavano &c.* Incurrunt languidiùs prævisa. *Sen. de Cons. Il mal preveduto, è meno possente ad offenderci.*

2 *Per incontrarsi à caso, rincontrarsi, abbattersi, avvenirsi.* In me tabellarius à te missus incurrit. *Cic.* Ut in eum non invasisse, sed incurrisse, videamini. *Id. p. Sest.* Me in ea, in quibus nonnumquam aliquid efficere videor, usu solere in dicendo, vel casu potiùs incurrere. *Id. de Or.* 2. Sive tu similitudine illius divini ingenii in eadem incurris vestigia. *Id. ib. Ti uniformi ad esso senza studio.* Sol incurrit in oculos. *Quint.* Oculis. *Sen. Batte sù gli occhi.* In oculos incurrunt ii, quos videre non possum. *Cic. Att. Mi abbatto in quei &c.* Incurrit hæc nostra laurus non solùm in oculos, sed etiam in voculas malevolorum. *Id. Fam. Non solo è malveduta, mà di più motteggiata &c.* Ejus in adolescentiam transversa incurrit misera fortuna Reip. *Id. cl. S'abbatte nella di lui giovanezza &c.* Incurrens natalis Circensibus. *Suet. Incontrandosi il dì natalizio &c.* Tua [quartana] quem in diem incurrat, nescio. *Cic. Att.* 7. 7. *Non sò in qual dì debba ritoccarti la febbre.* Navigatio incurrebat in ipsos etesias. *Id. Fam.* 15. 11. *Si incontrava appunto ne' dì più caldi &c.*

3 *Per incorrere, cascare.* Quis est, qui nihil offendat, nusquam incurrat? *Cic. Fam.* 9. 2. *Non inciampi &c.* Incurrere in morbum. *Id. Fin.* 1. *Ammalarsi &c.* Incurrere in reprehensionem, in fraudem, in damna, in dedecora, in tempora aspera. *Id. & Al. Essere biasimato &c.* Ii quæstus, qui in odia hominum incurrunt. *Id. Off.* 1. *Sono odiati.* Incurro in crimen hominis nimiùm grati. *Id. p. Pl.* Nihil constitui potest, quod non incurrat aliquam difficultatem. *Id. Fam.* 4. *Che non incontri &c.* Crimen loquacitatis incurrere. *Lattan. Esser tacciato di loquace &c.* In milites gravissimè animadvertit, si fortè incurrerent aliquid, quod videretur injustum. *Lamprid. in Al. Sev.* 12. *Se à caso commettessero alcuna cosa, che ingiusta sembrasse.*

4 *Per fare scorrerie, dare il guasto.* 4. *n.* Vastet ea loca, quæ incurrerit. *Cic. Fam.* 11. 10. *quindi* Incursionem facere. *Liv.* 1. 11. *Cæs. & Al.* Incursurus *part. fut.* Quum in hanc navim armatæ tot classes incursuræ viderentur. *Cic. p. Sest.*

Incur-

Incursito p. b. as, &c. *Andar correndo, discorrendo contro, od urtare spesso. n. ass.* Totâ vitâ incursitamus. *Sen. in ep.* Properanti, in multos incursitandum est. *Id. de Ira* 3. 35. *Chi và in fretta, urta in parecchi.*

Incurso, as, &c. *Correr sopra, assaltare, investire, urtare, scontrare. n. ass. ed accus. con in, ò* 1. *a. ò* 3. *n.* Taurus, sive aries incursat in hominem. *Plin.* Incursabit in te dolor meus. *Cic. Att.* 12. In Civium fortunas incursare. *Aut. ad Her.* 4. *Tentar di togliere i beni altrui.* Equitatus aciem incursat. *Tac.* 19. Boves mortui vivos homines incursant. *Plau. Asin.* 1. 5. *I nervi de' buoi morti battono gli huomini vivi.* Incursare cornibus, pugnis, calcibus. *Plau. Cozzare, dar de' pugni.* In lana ovis nigræ, cui nullus alius color incursaverit. *Plin.* 28. 8. *Nella quale non si scontri verun bioccolo d'altro colore.* Res, quæ oculis, *vel* auribus incursant. *Quint.* Natura oculos lubricos composuit propter incursantia. *Plin.* 11. 37.

2 *Per fare scorreria.* 1, *n.* Ultro agros Romanos incursare *Liv.* 5. Agmen Romanum impunè incursatum ab equitibus hostium fuerat. *Id.* 24. 41. *Investito da spesse scorrerie. &c.*

Incurvesco, is, s. p. *Incurvarsi, inarcarsi, torcersi, divenir torto, aggobbare. n. ass.* Ramos baccarum ubertate incurvescere. *Cic. de Or.* 3. *Pacuv. disse.* Incurvisco.

Incurvo, as, &c. *Incurvare, torcere, inarcare.* 1. *a.* Tum validis flexos incurvant viribus arcus. *Virg. En.* 5. Rami incurvantur. *Plin.* Non est magnus animus, quem incurvat injuria. *Sen. L' avvilisce &c.* Incurvatus *part. pass.* Bacillum aliud est inflexum, & incurvatum de industria, aliud ita natum. *Cic. Fin.* 2. Incurvata dolore membra. *Ovid. Met.* 6.

Incuso p. l. as, &c. *Biasimare, riprendere, querelarsi, accusare, accagionare.* 1. 2. *a.* Incusare fortunam, intemperiem Cœli, amicum, publicanos, centuriones &c. *Stat. Tac. Plau. Cæs.* Qui alterũ incusat probri, eum ipsum se intueri, oportet. *Plau. Truc.* 1. 2. Quid me incusas, Clitipho? *Teren. Heaut.* 5. 2. Quem non incusavi amens hominumque, Deorumque? *Virg. En.* 2. Multaque (*pro* multùm) se incusat, qui non acceperit &c. *Id. ib.* 11. *Cornuto appo il Paster, l'usò per scoprire, ciò che era occulto.*

Incustodio, is, ivi, itum p. l. *Non custodire.* 1. *a.* Incustoditæ Pylios memorantur in agros processisse boves. *Ovid. Met.* 2. Incustoditæ diripiuntur opes. *Id. Trist.* 3. 10. *Non è in uso, che il part. pret. pass.*

Incutio, incutis p. b. cussi, cussum. *Gettar con impeto, sbattere contro, scaricare addosso, percuotere.* 1. 3. *a. ò acc. con in.* Incutere Scipionem in caput alterius. *Liv.* Hic tignum capiti incutit, ille metretam. *Juv. Sat.* 3. Nos colaphum incutimus lambenti crustula servo. *Id. Sat.* 9. *Diamo uno schiaffo &c.* Pedem terræ incutere. *Quint. Batter col piè la terra.* Egrediens cubiculo incussit pollicem limini. *Plin. Uscendo di camera percosse il dito grosso del piede nella soglia dell'uscio.*

2 *Per mettere, ò cacciar dentro, imprimere, cagionare, arrecare.* 3. *a.* Alicui timorem incutere, terrorẽ, pavorem, tremorem, dolorem. *Liv. Lucr. Cic. Far paura ad alcuno, spaventarlo &c.* Timor incutitur ex periculis. *Cic. de Or.* Sanè quam multis incutit magnum metum. *Id. Fam.* 8.

Rectè

Rectè faciendi omnibus aut incussa voluntas, aut imposita necessitas. *Velle*. 2. 12. Religionem incutere. *Liv. Metterli scrupolo*. Pudorem, desiderium rei cujuspiam. *Hor. Metter vergogna &c.* Pigritiam. *Liv. Far impigrire*. Errorem. *Cic. Univ. Cagionar errore*. Morbum, *vel* pallorem. *Plau. Cagionar un male &c.* Bellum. *Hor.* 2. *Sat.* 1. *Muover guerra*. Fœdum nuntium. *Liv.* 2. *Recar trista novella*. Minas rigidas. *Ovid. Trist.* 1. 10. *Minacciar bravamente*. Tristes curas. *Id. Recar sollecitudini*. Incute vim ventis. *Virg. En.* 1. *Dà forza a' venti, rinforzali*. Nè fortè negotj incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum. *Hor.* 2. *Sat.* 1. *Affinche l'ignoranza delle leggi non ti arrechi verun' incommodo &c.* Phœbus incussit mihi in pectus amorem Musarum. *Lucr.* Incussus *part. pass.* Incussæ trabes perfregere. *Tac. hist.* 4. 30. Medetur contusis, incussisque. *Plin.* 24. 14. *A quei che hanno avuto qualche percossa &c.*

Indago p. l. as, &c. *Rintracciare, investigare, spiare, ricercare, cercar con diligenza*. 1. *a.* Canis natus ad indagandum. *Cic. Fin.* 3. Indagare furem, *vel* homicidam, voluntatem, *sive* animum alicujus, veritatem, thesaurum abstrusum, naturæ arcana, &c. *Cic. Plau. et Al.* Tu quid indagaris de Rep. facito, ut sciam. *Cic. Att.* 2. Initia communis exitii indagavi, patefeci, protuli. *Id. p. Mil.* Insusitatas vias indagare, tritas relinquere. *Id. Or.* Res à natura occultas, ac latentes indagare ratio potest. *Cic. Fin.* 5. Res omnibus vestigiis indagata. *Id. Att.* 2. *Cosa spiata per tutte le vie*. *Trovasi anche usato* Indagor *come dep.* 3. Vestigator à vestigiis ferarum, quas indagatur &c. *Var. L. L.* 4.

Indecet p. b. ebat, decuit s. s. *Disconvenire, disdire, esser indecente, ò disdicevole*. 4. *imperf. ed hà il plur.* Juvenes adhuc confusa quædam, & quasi turbata non indecent. *Plin. jun.* 3. *ep.* 1.

Indeclino p. l. as, *onde* Indeclinatus *part. ò addiett. Non vacillante, costante*. Indeclinata amicitia. *Ovid. Trist.* 4. Qui perstas indeclinatus amico. *Id. Pont.* 4. *Perseveri saldo nell'amicizia*.

Indecoro p. l. as, &c. *Disonorare, infamare*. 1. *a.* Me spernens, incilans probris, sermone indecorans. *Azzio ap. Non. c.* 2.

Indefatigo p. l. as, &c. *onde* Indefatigatus *part.* [*che solo è in uso*]. *Non affatigato*. Intratura es Urbem indefatigata cœlestium officia volventem. *Sen. de cons. ad Marc.*

Indefendo, is, &c. *onde* Indefensus. *Non difeso, abbandonato*. Hic præbituri vos telis hostium estis indefensi, inulti? *Liv.* 4. 28.

Indeficio, is p. b. &c. *onde* Indeficiens, *et* Indefectus *più tosto addiettiv. che partic. Che non manca, indeficiente*. Lumen indeficiens. *Lattan.* 4. 8. Decor indeficiens. *Tert. in Jud.* 14. Vivacitas æterna, & indefecta. *Apul. de Deo Socr.*

Indefinio, is p. l. *onde* Indefinitus *part. ò addiett. Non limitato, infinito*. Indefinitus, inexplicabilisque sermo fiet. *Gell.* 16. 4.

Indeflecto, is, *onde* Indeflexus. *Non piegato*. Indeflexo cursu. *Apul. de Deo Socr.* Ad hoc ætatis indeflexa maturitas. *Plin. Paneg.*

Indefleo, es, *onde* Indefletus. *Non pianto da veruno*. Indefletæque vagantur natorum, matrumque animæ. *Ovid. Met.* 7.

Inde-

Indejicio, is, *onde* Indejectus. *Non abbattuto*. Si qua domus mansit, potuitque resistere tanto indejecta malo. *Ovid. Met. 1. Al.* Indisjecta.

Indelasso, as, &c. *onde* Indelassatus. *Indefesso*. Indelassato properantia corda labore. *Manil. 5.*

Indelecto, as, &c. *seu* Indelector, aris, *onde* Indelectatus. *Non dilettato*. At ille non indelectatus nequitiâ meâ. *Petron. in Sat. Compiacciutosi &c.*

Indelibo p. l. as, &c. *onde* Indelibatus. *Non contaminato*. Indelibata Virgo. *Sil. 15.* Indelibatas cuncta sequuntur opes. *Ovid. Trist. 1. Ricchezze non ancor tocche, ben custodite &c.*

Indemno, as &c. *onde* Indemnatus *part. pass. (che solo è in uso). Non condannato*. Indemnatum Civem interimere. *Vell. 2. 45.* Lex, quæ erat contra omnes leges indemnati Civis, atque integri capitis. *Cic. in Pis.* Quum bona indemnatorum Civium funestâ illâ auctione suâ venderet. *Id. in Rull.*

Indenuntio, as, &c. *onde* Indenuntiatus. *Non denunziato, non intimato*. Indenuntiatâ morte perire. *Sen. Suas. 2.* Arma indenuntiata. *Id. ib. 5.*

Indepiscor, eris, &c. *Vedi* Indipiscor.

Indeploro p. l. as, &c. *onde* Indeploratus. *Non pianto*. Indeploratum barbara terra teget. *Ovid. Trist. 3. 3. Non è in uso, che il part. pass.*

Indepravo p. l. as, &c. *onde* Indepravatus. *Non guasto*. Si vita indepravata virtus est. *Sen. ep. 77.*

Indeprehendo, is, &c. *onde* Indeprehensus. *Non capito*. Falleret indeprensus [*poet. pro* indeprehensus], & irremeabilis error. *Virg. En. 5.*

Indepto, as, &c. *Conseguire. 1. a.* Indeptare hæreditatem. *Var. sec. alc. V. bar.*

Indesero, is, *onde* Indesertus. *Non abbandonato*. Indeserta meo pectore regna gere. *Ovid. Am. 2.*

Indespicio, is p. b. *onde* Indespectus. *Non veduto*. Indespecta tenet vobis, qui Tartara. *Lucan. 6.*

Indetondeo, es, *onde* Indetonsus. *Non tosato*. Additur his Nisus, indetonsusque Thyoneus. *Ovid. Met. 4.*

Indetero, is, p. b. *onde* Indetritus p. l. *Non logorato*. Indetrita vestimenta. *Tertul. de resurrect. carn. 58.*

Indevito, as, &c. *onde* Indevitatus. *Non schivato*. Indevitato trajecit pectora telo. *Ovid. Met. 2. Di tutti questi verbi però & altri simili non hanno uso, che i soli part. pret. pass.*

Indico p. b. as, &c. *Additare, mostrare, palesare, manifestare, far sapere, insegnare, dar indizio. 1. 3. a. ò abl. con de, ò l' infin.* Celatum amorem indicare. *Ter. Andr. 1. 1.* Iter alicui. *Liv.* Nam quòd antea te calumniatus sum, indicabo malitiam meam. *Cic. Fam. 9.* Puer rem omnem dominæ indicavit. *Id. pro Cluen.* Sed tamen quis tibi de epistolis indicavit? *Id. p. Flac.* Vultus indicat mores. *Id. Leg. Dal viso si scorge il naturale.* Res ipsa indicat, illum alieno animo à nobis esse. *Ter. La stessa sperienza ci dimostra, che &c.* Rubor in ore signum pudoris indicat. *Id.* Rem in vulgus indicare. *Cic. Univ. Divolgare una cosa.* Indicassis *pro* indicaveris. *Plaut. è antico.*

2 *Per accusare, discoprire*. 1. 3. *a. è abl. con de*. Reum indicare. *Ulp.* Perpessus est omnia potiùs, quam conscios delendæ tyrannidis indicaret. *Cic. Tusc.* 3. Eodem tempore signum Jovis collocabatur, quo conjuratio indicabatur. *Id. Div.* Si quis indicâsset de conjuratione, quæ contra Remp. facta erat, *Sall. in Catil.*

3 *Per apprezzare, stimare, tassare il prezzo alle merci, proprio del venditore*. 1. 2. *a.* Mercator indicavit equum centum nummis, ichthyopòla pisces caros, *seu* magno &c. *Apul. e Plau.* Quum postulâsset, ut sibi fundus, cujus emptor erat, semel indicaretur. *Cic. Off.* 3. Indica, qui sis rem minimo daturus. *Plau. Dimmi sù l' ultimo prezzo*. Indica, fac pretium. *Id. Pers.* Hanc eme. D. modò ut sciam, quanti indicet. *Id. ib.* 4. 4. Indicatus smaragdus sex aureis denariis. *Plin.* 31. 1. Eâdem ex causa emi lienem vituli, quanti indicatus sit, jubent Magi, nullâ pretii contatione. *Id.* 28. 13. *Vogliono, si paghi quanto nè sia domandato &c.*

Indico p. l. is, dixi, dictum. *Intimare, denunziare, bandire, promulgare, imporre, ordinare, comandare*. 1. 3. *a.* Bellum Populo Rom. indixit Annibal, *Liv. Protestò la guerra* Hoc & tum Æneadis indicere bella Latinus more jubebatur. *Virg. En.* 7. Nullum bellum esse justum, nisi quod aut rebus repetitis geratur, aut denunciatum ante sit, & indictum. *Cic. Off.* 1. Indicere cœnam, prandium, nuptias, choros, ludos, spectacula, exercitum, diem pugnæ, ferias, supplicationes, jejunia, leges, inimicitias, silentium, tributum populo, mortem, &c. *Liv. Suet. Cic. & Al.* Ipsum, qui consilium indixerat, non adesse. *Liv.* 1. Indici deinde finitimis spectaculum, jubet. *Id. ib.* Justitium indici, delectum omnis generis hominum haberi, jubet. *Id.* 10. *Che s' intimi il silenzio à Tribunali &c.* Justitium indici, dico, oportere. *Cic. Phil.* 5. Indicitque forum, & Patribus dat jura vocatis. *Virg. En.* 5. *Assegna il dì, e 'l luogo da tener corte &c.* Ergo iter ad Regem, pollutâ pace, Latinum indicit primis juvenum. *Id. ib.* 7. *Intima il viaggio &c.* Divûm templis indicit honorem. *Ib. Intima il Sacrifizio &c.* Indicere bellum sibi, *aut* ventri. *Cic. Hor. Mortificarsi &c.* Nè omninò bellum videar indixisse voluptati. *Cic. de Sen. Aver già dato bando a' piaceri*. Legem sibi indicunt innocentiæ, continentiæ, virtutum omnium, qui ab altero rationem vitæ reposcunt. *Id. Ver.* 5. *Risolvonsi di esser casti, ed innocenti, quei, che &c.* Indicens *part. pres. Che non dice, stà cheto*. Nam & duo boni Consules, etiam indicente me, omnia è Rep. faceretis. *Liv.* 22. 39. *Al.* Etiam me tacente. Indictus *part. pass. Intimato, pubblicato &c.* Tanto mercatu Prætoris indicto, concurritur undique ad istum Syracusas. *Cic. Ver.* Tamen id suo jure indictum esse, dicebant. *Cic. p. Dom.* Tacitæ magis, & occultæ inimicitiæ timendæ sunt, quàm indictæ, & apertæ. *Id. Dichiarate &c.* Si vir es, indictas exige dotis opes. *Ovid. Fast.* 6. *Promesse in dote &c.* *Vale talvolta* Indictus *lo stesso, che* non dictus. Quod dictum, indictum est. *Ter. Phor.* Nec tu carminibus nostris indictus abibis. *Virg. En.* 7. *quindi* Damnari indictâ causâ. *Cic. Liv. et Al. Esser condannato senza processo, ò senza udire le difese del reo*. Indictâ causâ Civem Rom. capitis condemnari,

ri, coegit. *Cic. p. Rab.* Ut, quem vellet, indictâ causâ, impunè posset occidere. *Id. Leg.* Indicendus *part. fut. pass. ò gerund.* Quum omnes adessent, cœptum est referri, de indicendo Senatûs Consulto. *Id. p. Pomp. Intorno al pubblicarsi, ò nò &c.*

Indigeo, indiges p. b. digui, s. s. *Abbisognare, bisognare, aver bisogno, esser bisognoso, patir d'alcuna cosa. 2. 5. n.* Indigeo tui, *vel* amicorum, consilii, auxilii, defensionis, ingenii, rerum omnium: *vel* amicis, consolatione, ope, adjumento, pecuniâ, &c. *Cic.* Jam illa non tàm artis indigent, quàm &c. *Id. de Or. 1.* Tùm hoc bellum indiget celeritatis. *Id. Phil. 6.* Amalthea mea te expectat, & indiget tui. *Id. Att. 2. 1.* Quorum indiget usus. *Virg. Ecl. 2.* Commisi, ut, me vivo, aliis indigeres. *Cic. Q. Fr.* Precibus nostris, & cohortatione non indiges. *Id. Att. 2. Si trova anche coll'infin.* Sed hoc planè indigeo addiscere, quid sit penus. *Gell. 4. 1. Hò necessità di sapere &c. E imp. pass.* Nunquam conspectis, nisi quum præsidio earum indigetur. *Plin. 10. Se non quando v'è bisogno &c. Significa anche bramare &c.* Contemnere omnes libidines, non auri, non argenti, non cæterarum rerum indigere. *Cic. p. Syll.* Indigens *part. pres. ò addiett.* Aut operà benignè fit indigentibus, aut pecuniâ. *Id. Off.* Quid? Africanus erat indigens mei? *Id. de Am.* Quum opem indigentibus, salutemque ferres. *Id. Fin. 2.*

Indigeto, *vel* Indigito p. b. as, &c. *Chiamare, nominare, additare, od invocare. 1. a.* Nam virgines Vestales ita (Apollinem) indigetant, Apollo Medice, Apollo Pæan. *Macrob. Sat. 1. 17.* Nam ita ab incolis indigetantur. *Id.* Qui Patrocles Thurius scriptorum in titulis indigitatur. *Arnob. 4. E cognominato &c. Al.* indicatur. L. Annæus Florus; ita enim indigitare cum priscis libris malim, quàm Iulum. *Lips. 2. elect. c. 5.* Quum aret annus, Magistratus purpuras ponunt, precem indigitant, hostiam instaurant. *Tertul. de jejun. 16. Intimano &c.*

Indignor, aris, atus. *Sdegnarsi, adirarsi, corrucciarsi, montar in collera. d. acc. ò l'inf. ò 3. d.* Indignamur, quòd nobis hoc primis acciderit. *Cic. Inv. 1.* Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrum interiit, aut occisus est. *Sulp. Fam. 4. 5.* Quod si indignaris, ausos esse id facere &c. *Brut. Fam. 11.* Quod Venus audaci Nymphæ indignata licere &c. *Virg. En. 12.* Et casum insontis mecum indignabar amici. *Id. ib. 2. Mi doleva trà me stesso della disgrazia &c.* In quibus, indignor, si tibi cella fuit. *Marz. 9. 75. Possa morire se &c. così il Passer. et al. Altri però spiegano divers.*

2 *Per isdegnare, avere à sdegno, schifare.* Indignari preces alicujus, longam pacem &c. *Stat. et Al.* Et dicere, ea, quæ indignantur adversarii, tibi quoque indigna videri. *Cic. Inv. 1.* Quidam indignantur imperia. *Quint. 1. 3.* Hi proprium decus, & partum indignantur honorem, ni teneant. *Virg. En. 5.* Indignamur, nos rogari. *Liv. 34.* Non indignabor, vinci à tanto viro. *Ovid. Si trova anche, mà di rado, col dat.* Qui matrimonium suum contemnit, quique contaminationi (adulterii) non indignatur. *Ulp. l. 2. ff. ad L. Jul. E con l'abl. con de.* Nimiùm citò, ait, me indignari de tabulis. *Cic. p. R. Com. Al. però* indagare.

gare. Indignans *part. pres.* Illi (venti) indignantes. *Virg. En.* 1. Indignantem, tali quòd sola careret munere. *Ib.* 5. Genus servitutis indignantissimum. *Col.* 8. 17. Indignatus *part. dep.* Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras. *Virg. En.* 12. Pontem indignatus Araxes. *Ib.* 8. Aliquem, indignatus, ab umbris mortalem infernis ad lumina surgere vitæ. *Ib.* 7. Indignandus *part. fut. pass. ò gerund.* Vestis non indignanda pauperi. *Ovid.* Qui (loci) aut misericordiæ captandæ, aut facti indignandi causà sumuntur. *Cic. de Inv.*

Indimitto, is, &c. *onde* Indimissus. *Non ripudiato.* Illicitè dimissam uxorem, pro indimissa docens adulter est. *Tertul. in Marc. l.* 4. *c.* 34.

Indipisco, is, s. p. *Conseguire, acquistare, guadagnare.* 1. 3. 6. *a.* Neque partem tibi ab eo indipisces. *Plau. Aul.* Nunquam ædepol quadrigis albis indipiscet postea. *Id. Asin.* 2. 2. *è amico.*

Indipiscor, isceris p. b. indeptus. *Lo stesso.* 3. *d.* Largiter mercedis indipiscar. *Plaut. Rud.* 5. 2. Multum in cogitando dolorem indipiscor. *Id. Sento molto affanno in pensandoci.* Conabamur, memoriæ vegetandæ gratià, indipisci animo, ac recensere, quæ scripta essent &c. *Liv.* 17. 2. *Mandare à memoria &c.*

2 *Per cominciare, dar principio.* 3. *d.* Achæos, Homerus pugnam indipisci, ait non fidicularum, tibiarumque concentu, verùm &c. *Gell.* 1. *sec. il Passer.* Familiam indipisci. *Plin. Fondar casa &c.* Indeptus *part. pret. dep. Che hà conseguito.* Quam quis indeptus navem erat. *Liv.* 26. 39. *E passiv. Acquistato.* Honoribus indeptis gaudens. *Plin. hist. in pref.* Honor dignitatis indeptæ. *Cod. l.* 12. *tit.* 24. *l.* 14.

Indirigo p. b. is, &c. *onde* Indirectus. *Disordinato.* Indirecta ferè, atque, ut sic dicam, clamosa est actio. *Quint.* 5. 13.

Indiripio, is p. b. &c. *onde* Indireptus. *Non dirubato.* Sic Capitolium clausis foribus indefensum, & indireptum conflagravit. *Tac. hist.* 3. 71.

Indiscerno, is, &c. *onde* Indiscretus. *Non differenziato.* Simillima proles indiscreta suis. *Virg. En.* 10. Imagines adeò similitudinis indiscretæ pinxit. *Plin.* 35. 10.

Indiscutio, is, p. b. cussi, cussum. *Non esaminare.* 1. *a.* Illud indiscussum restat. *Claud. Mamert.* 3. *de statu animæ.* *E solo in uso il part. pass.*

Indispenso, as, &c. *onde* Indispensatus *più tosto addiett. che part. Smoderato.* Indispensato lassantem corpora nisu. *Sil. l.* 16.

Indispono, p. l. is, &c. *onde* Indispositus. *Non disposto, confuso.* Apud Vitellium omnia indisposita, temulenta &c. *Tac. hist.* 2. 68.

Indissolvo, is, &c. *onde* Indissolutus. *Non isciolto, legato.* Hæc sunt indissoluta, me invito. *Cic. Univ. Al.* Non sunt dissoluta.

Indistinguo, is, *onde* Indistinctus. *Non distinto, confuso.* Indistinctæ corollæ. *Catul.* Neque inordinata, neque indistincta. *Quint.* 8. 2.

Indistringo, is, &c. *onde* Indistrictus. *Non offeso.* Tamen indistrictus abibo. *Ovid. Met.* 12. *H. insf. leg.* Indestrictus.

Individo, is, p. b. *onde* Indivisus, *Indiviso.* Equorum, qui ungulas indivisas habent &c. *Var. R. R.* 2. 7. *Di tutti questi verbi non si usa, che il part. pret. passiv. ò addiett.*

Indo, is, indidi p. b. inditum p. b. *Imporre, ò metter dentro, tramischiare*. 1. 3. *a. ò acc. con in*. Indere ignem in aram, salem in aquam, æs, *aut* stannum in nummum argenteum, cibos in patinas. *Plau. Ulp. et Al.* Ut statim supino, ac per somnum hianti pinna in os inderetur ad exonerandum stomachum. *Suet. in Claud.* Si ego in os meum vini guttam indidi. *Plau. Cas.* 2. 3. Venenum potioni indere. *Suet. in Ner.* Titulos libris. *Gell. l. ult.* Indidissem ejus verba huic commentario. *Id. l.* 1. *Avrei inserito &c.* Fugitivis servis indunt compedes. *Plau. Men.* 1. 1. *Inceppano &c.* His indito catenas. *Id. Capt.* 1. 2. Qui sæpè ante in nostras scapulas cicatrices indiderunt. *Id. Asin.* 3. 2. *Ci vergaron più volte le spalle &c.* Huic urbi nomen Epidamno inditum est. *Id. Men. Fù nominata &c.* Pægnium vocitatus est, post vos nomen indidistis Tyndaro. *Plau. Capt.* 5. 3. A celeritate, quà defluit, Tigris nomen est inditum. *Curt.* 4. 9. Inditus *part. pass.* Venenum potioni inditum. *Id.* 10. 10. Urbs monti indita. *Flor.* 3. 1. *Situata sopra un monte*.

Indoleo, indoles p. b. *vel* Indolesco, is, dolui, s. s. *Dolersi grandemente, sentir gran pena, affliggersi molto. n. ass. e l'infin. ò* 5. *n.* Quis, qui non indoluerit, tàm serò se, quem hominem secutus esset, cognoscere? *Cic. Phil.* 2. Tanta intentione oculorum opus est, ut indolescant. *Plin.* 31. 3. Tartareum, dicunt, indoluisse Deum. *Ovid. Trist.* 1. Indoluit facto. *Id. Met.* 4. Multos indoluisse malis. *Id. Trist.* 2. *E col genit.* Successorumque Minervæ indoluit. *Id. Met.* 2. *pro* successis, *per Ellenismo*. Id ipsum (*accus. com.*) indoluit Juno. *Id.*

2 *Per addogliare, recar dolore*. 1. *a.* Nè ferrum indolesceret vulnera hominum. *Justin. da non usare*.

Indolo p. l. as, &c. *onde* Indolàtus. *Non piallato, non ripulito*. Lapis indolatus, & asper. *Arnob. l.* 7.

Indomo p. b. as, &c. *onde* Indòmitus *part.* [*che solo è in uso*]. *Non domato*. Neque equus indomitus, quamvis &c. idoneus potest esse ad eas utilitates, quæ desiderantur ab equo. *Aut. ad Her.* 4. Indomitæ animi cupiditates ad hoc scelus hominem impulerunt. *Cic. p. S. R.* Indomitæ, atque effrenatæ cupiditates. *Id. Ver.*

Indono p. l. as, &c. *onde* Indonatus *part. Non rimunerato*. Nec quemquam facilè indonatum relinquebat. *Lamprid. in Heliog. cap.* 28.

Indormio, is, ivi, itum p. l. *Dormir sopra qualche cosa, tenervi fisso il cuore*. 3. *n.* Indormire cubili molli. *Hor.* Congestis undique saccis indormis inhians. *Id.* 1. *Sat.* 1. Hominem longæ desidiæ, *vel* voluptatibus indormientem excitavit. *Plin. jun. Destò un uomo impoltronito ne' piaceri del senso*. Desidiam, dissolutionemque segnis animi indormientis sibi. *Sen. de vit. beat.* 10. *Che bada solo à se stesso*.

2 *Per esser pigro, e negligente, trascurare, non gli calère. n. ass. ed abl. con in, ò* 3. *n.* Qui in isto homine colendo tàm indormivi diu. *Cic. Q. Fr.* 2. An tibi faces admovendæ sunt, quæ te excitent, tantæ causæ indormientem? *Id. Phil.* 2. *Che tratti sì lentamente un negozio tanto importante?* Plerique indormiunt malis suis. *Curt.*

Indoto p. I. as, &c. *Non dotare*. 1. *a*. Indotata mihi soror est. *Hor*. 1. *ep*. 17. Cujus artem, quum & indotatam esse, & incomptam, videres &c. *Cic. de Or*. 1. *Senz' ornamento &c*. Indotata defunctorum corpora. *Ovid. Met*. 7. *Privi di esequie &c. è solo in uso il part. pret. pass*.

Indubito p. b. as &c. *Dubitare*, *non fidarsi*. 3. *n*. Absiste precando, viribus indubitare tuis. *Virg. En*. 8. Sed ingratus, qui plura adnecto, tuisque moribus indubito. *Stat*. 3. *Syl. ult*. Indubitatus *part. pass. Certo*, *di cui non si può dubitare*. In iis, quæ indubitata sunt. *Quint*. 9. 4. Indubitata spes. *Plin*. 31. 3. Indubitandus *part. fut. pass*. Ut veritas indubitanda persistat. *S. Augustin. ep*. 19. 2.

Induco p. l. is, duxi, ductum. *Introdurre*, *intromettere*, *metter dentro*, *far entrare*. 3. *a*. *ò acc. con in*. Inducere servum in ædes, *vel* domum. *Plau*. Inducere equites, *vel* cohortes in pugnam, *seu* prælium; *vel* exercitũ, *seu* copias in hostem. *Liv. et Al. Far avanzar la cavalleria*, *ò l'esercito contro l'inimico*, *e combatterlo*. Inducere exercitum in agrum. *Id. l*. 8. Inducere equites, jubet, dextrà. *Plau. Amph*. 1. 1. Inducere armenta in rura. *Var. R. R*. 1. 2. *Far entrare &c*. Quum flavis messorem induceret arvis agricola. *Virg. Georg*. 1. Inducere testem in Senatu. *Suet. in Claud*. 40. *Presentare un testimonio &c*. Quosdam majestatis reos in Curiam induxerat. *Id. in Dom*. 11. Induxit & unum ex nomenclatoribus suis, sicut erat togatus. *Id. in Claud*. 34. *Espose lo al combattimento delle fiere &c*. Inducere novum morem in Remp. *Cic. p. Rab*. *Introdurre nuove usanze &c*. Rem perniciosissimam in civitatem inducunt, seditionem, atque discordiam. *Id. Off*. 1. Ut inexpiabiles religiones in Remp. inducerentur. *Id. Phil*. 1. Qui hoc primus in nostros mores induxit. *Id. de Or*. 2. Quod verbum omninò nullum in lingua Latina est, id propter tuam divinam pietatem novum inducis. *Id. Phil*. 13. Inducere sermonem. *Id. p. Dom*. *Metter fuori un discorso*. Hominem, *seu* personam loquentem, lamentantem &c. *Id. & Al. Rappresentare alcuno &c*. Tyresiam poetæ nunquam inducunt deplorantem cæcitatem suam. *Id. Tusc*. 5. Sapiens ab Epicuro beatus semper inducitur. *Id. Fin*. 1. Qui & irà inflammatos, & libidine furentes induxerunt Deos. *Id. Nat*. 1. Inducta est & Afranii togata [*sup*. fabula] *Suet. in Ner*. 11. *Fù rappresentata &c*. Inducere aliquem in viam, in iter &c. *Var. R. R*. 3. 2. *Quint*. 8. *in pref*. *Istradare &c*. Animum jacentem in spem, cogitationemque meliorem. *Cic. de Am*. *Fargli concepire miglior speranza &c*. Inducere aliquem in memoriam suarum miseriarum, &c. *Plau. Far ricordare ad uno le sue sciagure*. In Spem regni &c. *Cic. & Al. Mettere in isperanza &c*. Quæ te, malum, ratio in istam spem induxit, ut &c. *Id. Off*. 2. Magno in metu meo subitò inducor in spem, vos &c. *Id. p. Plan*. *Entro in isperanza &c*. Inducere calceos. *Suet. in Aug*. *Calzarsi*. Ei damnato statim soleæ ligneæ pedibus inductæ sunt. *Heren*. 1. *Fù messo in ceppi &c*. Quidam judicatus est, parentem occidisse, & statim ligneæ soleæ in pedes inductæ sunt. *Cic. Inv*. 2. Inducere novercam filiæ. *Plin*. 6. *ep*. 33. *Passare alle seconde nozze*, *avendo una figlia dalle prime*. Inducere funus. *Cic. Leg*. *Accompagnare il mortorio*.

2 Per

2 *Per apportare, arrecare, addurre, introdurre.* 1. 3. *a.* Inducere moram, soporem, stuporem. *Plaut.* Novam formam membris, tenebras terris. *Ovid.* Cuti nitorem. *Plin.* Huic picturæ quater colorem induxit. *Id.* 35. 10. *Diè quattro volte il colore &c.* Post ubi nona suos auroras induxerat ortus. *Virg. Georg.* 4. *Venuto il nono giorno &c.* Nec fructum, nec lætam frondem olea inducet. *Col.* 5. 9. *Nè farà frutto, nè &c.* Senectus inducit rugas. *Tibul. Rende grinzoso &c.* Vesper noctes induxit amaras. *Prop. Arrecò &c.* Deinde satis [i. segetibus] fluvium inducit, rivosque sequentes. *Virg. Geor.* 1. *Diriva, od introduce ne' seminati l'acque &c.*

3 *Per coprire, incrostare, impiastrare.* 5. ò 3. *a.* Inducere parietes marmore. *Sen.* Tædas sulphure. *Ovid.* Scuta pellibus induxerunt. *Cæs. B. G.* 1. Parietem inducere. *Vitruv.* 7. 3. *Far l'intonico &c.* Ex qua tantùm tectorium vetus deletum sit, & novum inductum. *Cic. Ver.* 3. Inducere fontes umbrâ. *Virg. Ecl.* 9. *Adombrare &c.* Inducite fontibus umbram pastores. *Id. ib.* 5. Inducere vestem atram laureatis foribus. *Sen. de cons. ad Polyb. Ricoprire di nere gramaglie &c.* Consurgit senior, tunicàque inducitur artus. *Virg. En.* 8. *Si veste &c.* Humano capiti cervicem pictor equinam jungere si velit, & varias inducere plumas. *Hor. Art. Adattargli intorno varie piume &c.* Lignum pice inductum. *Plau. Impegolato.* Et nitet inducto candida barba gelu. *Ovid. Trist.* 3. 10. *Barba ricoperta di ghiaccio &c.*

4 *Per persuadere, indurre, muovere, instigare, allettare, over ingannare, sedurre.* 1. *a.* ed acc. con ad, ò in: ò l'ut, ò ne al sub. ò l'infin. Numquam me hodie induces, ut tibi credam hoc argentum. *Plaut.* Quem ego, ut mentiatur, inducere possum; ut pejeret, exorare non potero? *Cic. pro Cluen.* Induxerit eum Saturnini familiaritas, ut amicitiam Patriæ præponeret &c. *Id. p. Rab.* Inducere aliquem ad misericordiam &c. *vel* aliquem promissis, pretio, gratia, argumentis &c. *vel* induci emolumento ad aliquid agendum. *Id. & Al.* Ego Patres Conscriptos ad parricidium induxi. *Id. ad Octav.* Gaudet audiens multitudo, dolet &c. ad misericordiam inducitur, ad pudendum, ad pigendum &c. *Id. cl. Or.* Idque ut facerem, & orationibus inducebar tuis, & versibus. *Id. Leg.* 2. Animum inducere non potui, ut viderem &c. *Id. Att.* 3. *Non mi diede l'animo di vedere &c.* Qui potuit animum inducere, ut filium exhæredaret? *Cic. p. S. R. Come mai potè indursi à diseredare? &c.* Quoniam semel induxit animum, sibi licere quod vellet. *Id. Att.* 14. *Si diè à credere, che &c.* Inducant animum, illa, quorum splendore capiuntur, vires, divitias, opes &c. contemnere. *Id. Tusc.* 5. *Mettansi pure in cuore il disprezzo di &c.* Si meà voce ire in exilium animum induxeris &c. *Id. in Catil. Se da me instigato, ti risolverai di &c.* Et id, quod animum induxerat paulisper, non tenuit, sed citò ad se rediit. *Id. Att.* 7. 3. *Non si fisò molto in ciò, che si era persuaso &c.* Inducere animum ad meretricem. *Ter. Hec.* 4. 4. *Innamorarsi di &c.* Possum animum inducere nè, *vel* ut nè ægrè id patiar. *Plau. Posso lasciarmi indurre à sofferir ciò.* Nè animum inducas, me id facturum. *Id. Non ti dar' à credere, che &c.* Si istuc animum induxti (*pro* induxi-

duxisti) esse utile &c. *Ter. Andr.* Deinde induc in animum, ita simulandum esse. *Cic. de Pet. Persuaditi pure, che &c.* Et in animum inducam, cujus ferrum nuper retuderim &c. ejusdem nunc causam, vitamque defendere? *Id. p. Syll. Possa lasciarmi indurre, à difendere &c.* Eum esse quæstum in animum induxi, maximũ, quam maximè servire vestris commodis. *Ter. Heaut. prol. Stimai mio sommo vantaggio il servire &c.* Inducere aliquem in errorem, in amorem &c. *Cic. cl. e Catul. Far errare, ed innamorare alcuno.* Multos induxit in peccatum pecuniæ spes. *Heren. 2.* Aliquem inducere. *Cic. et Al. Ingannare alcuno.* Homines honestissimos inducit, decipit, destituit, *Id. p. S. R.* Si hoc non est, emptorem pati ruere, & per errorem alterum inducere. *Id. Off. 3.*

5 *Per cancellare, cassare, dipennare, od invalidare, annullare.* 1. a. Delet, inducit, superscribit. *Suet. in Ner.* Etsi nomina jam facta sunt, tamen vel induci, vel mutari possunt. *Cic. Att.* 13. 14. Ut induceretur locatio, postulaverunt, *Ib.* 1. 12. Inducto priore decreto. *Suet. in Cæs. Abolito &c.* De iis, quæ in testamento delentur, & inducuntur, *Titul. Digest.* Quæ in testamento legi possunt, ea inconsultò deleta, & inducta. *Ulp.* 1. *ff. de his quæ &c.*

6 *Per apprezzare, stimare, ò far costare, mettere in conto.* 2. 3. a. Agrum tibi magno pretio, *vel* carò inducam. *Cic. Io ti farò pagar caro questo campo.* Hic ager quoquo pretio coemptus erit, tamen ingenti pecunià vobis inducetur. *Id. in Rull. 2. Sarà registrato nelle pubbliche scritture, essere à voi costato ben caro.* Tutores pecuniam Prætori, si pupillæ nomine dedissent, grandem præsertim, quemadmodum in rationem inducerent, non videbant. *Id. Ver. 3. In qual modo potessero mettere in partita &c.* Inductus *part. pass.* Inducti per simulationem comœdi. *Suet. in Claud. 34. Introdotti sotto pretesto &c.* Neque enim conjecturà eget, quid sermone patrio exprimere possis, quum hoc insititio, & inducto tàm præclara opera perfeceris. *Plin. 4. ep. 3. Avendo tu sì ben composto in idioma straniero, qual'è il greco.* Quum ea, quæ pressiùs, & adstrictiùs scripsi &c. possint videri accersita, & inducta, *Id. 3. ep. 18.* Rursusque ita inducto solo, ut &c. *Plin. 2. c. 80. Spianato, e rammarginato il terreno &c.* Quum tibi vana quædam, falsà spe inductus, pollicebar. *Cic. p. Plan. Indotto, instigato &c.* Inducendus *part. fut. pass.* Loci communes rarò inducendi, *Id. Inv.* Inducenda rota est. *Marz. 14. 168. De' darsi la spinta &c. Al. divers.*

Indugredior, eris p. b. gressus, *Lo stesso, che* ingredior. 3. *d.* Viamque indùgredi sceleris. *Lucr.* 1. *Al. leg.* endogredi *nello stesso significato.*

Indulco, as, &c. *Addolcire.* 1. *a.* Quo Moyses aquam amaram indulcavit. *Tertul. in Jud.* 13.

Indulgeo, es, dulsi, dultum. *Condescendere, compiacere, contentare, secondare, acconsentire, tollerare, lasciar fare.* 3. *n.* Indulgere filio. *Ter.* Cives Rom. coluit, his indulsit. *Cic. Ver. 5.* Indulgere precibus alicuius. *Plin. 10. ep. 2.* Dolori. *Id. 5. ep. 9.* Gaudio. *Id. ib.* Desiderio alicujus. *Id.* Indulgere sibi. *Cic. e Juv. Sat. 6. et Al.* Animo suo. *Ovid.* Genio. *Sen. ep. 8. Secondare le proprie voglie, darsi bel tempo.* Indulge genio: carpamus dulcia.

dulcia. *Pers. Sat.* 5. Tu cujus & annis, & generi fatum indulget. *Virg. En.* 8. *Alla di cui età, e prosapia favorisce il destino &c.* Hactenus indulsisse vacat. *Ib.* 10. *Sol di tanto posso compiacerti &c.*

2 *Trovasi anche coll' accus.* Nimis me indulgeo. *Ter. Eun.* 2. 1. *Troppo mi accarezzo.* Iram indulges nimis. *Lucil. l.* 3. *Secondi fuori del dovere &c. E col dat. oltre l'accus.* Improbæ tigres indulgent patientiam flagello. *Marz.* 1. 105. *Non si risentono alle percosse. E con l'abl.* Quod nec concubitu indulgent [*sup.* apes]. *Virg. Georg.* 4. *se pure non disse* concubitu, *pro* concubitui. *V. Facciol. Si trova anche passiv.* Quando animus eorum, interstitione aliquà negotiorum datà, laxari, indulgerique, potuisset. *Gell. in pref. Sarrebbesi potuto ristorare, e ricreare &c. Usasi pure con l'abl. con in oltre il dat.* Ætati tuæ, mi Tiberi, noli in hac re indulgere. *Aug. ap. Suet. in Aug.*

3 *Per attendere, applicarsi, darsi tutto, allentare la briglia.* 3. *n.* Indulgere studiis, lusibus, nugis, ludo, aleæ. *Sen. Suet. & Al.* Choreis. *Virg. En.* 9. *Danzar quanto si può.* Dolori, lacrymis. *Ovid.* Iræ. *Liv. Seguire i movimenti della collera &c.* Amori. *Id. Darsi in preda all'amore.* Luxuriæ, abdomini, gulæ &c. *Suet. & Al.* Spernere veteres amicitias, & novis indulgere. *Cic. de Am. Procacciarsi nuovi amici.* Indulge valetudini tuæ. *Id. à Tiron. Tieni cura della tua sanità.* Fusique per herbam indulgent vino. *Virg. En.* 9. Quid tantum insano juvat indulgere labori? *Id. ib.* 2. Indulge hospitio. *Ib.* 4. *Accarezza l'ospite &c.*

4 *Per concedere, permettere.* 1. 3. *a.* Prætor indulget petitionem hæreditatis. *Ulp.* Rex usum pecuniæ (*sup.* militibus). *Suet.* Ornamenta Consularia etiam procuratoribus indulsit. *Id. in Claud.* 24. Acceptà rude, quam indulgebant gladiatoribus veteranis &c. *Lips. Saturn.* 2. 23. Quidam Oratoris nomen malis moribus indulgent. *Quint. Alcuni accordano il nome d'Oratore à quei, che vivon male.* Indulgent astra vim cœptis. *Stat.* Ille indulsit se videndum tibi. *Id.* Mulier indulget sese patritiis. *Juven. Colei dà copia di se a' nobili. E con l'infin.* Balneum fieri, indulsit. *Plin. ep. l.* 10. Indulgens *part. pres. ò nome.* Peccatis indulgens, præcipitem amicum ferri, finit. *Cic. de Am.* Qui nuper indulgens in patrem, idem acerbus in filium. *Id. Off.* 3. Indulgens spei. *Curt. Che troppo confida &c. E compar.* Nutricem indulgentiorem esse, quàm matrem, sæpè convenit. *Plin.* 17. 6. Ipsum nomen amantius, indulgentiusque maternum. *Cic. p. Clu. E superl.* Indulgentissime Imperator. *Plin. paneg. Clementissimo &c. Significa anche quello, cui si condiscende.* Fili indulgentissime. *Quint. in decl.* 10. *Quindi significa pure venusto, avvenente.* Si filio obtigerit indulgentior facies. *Id. ib.* 18. Indulturus *part. fut. Ulp.*

Induo, is, indui, indutum p. l. *Vestire, metter sopra, coprire.* 1. 3. *ò* 5. *a.* Induere vestem, arma &c. *Cic. Virg. & Al. Vestirsi, armarsi.* Qui quum Centauri sanguine tinctam tunicam induisset. *Cic. Off.* Anchises magnum cratera coronà induit. *Virg. En.* 3. *Inghirlandò &c.* Induere lugubria. *Ovid. Vestire à bruno.* Se veste. *Ter.* Depositâ veste, quam habebat, Arabicà induitur. *Curt.* 7. 2. Induere sibi vestem. *Plau.* Si mane sibi

 cal-

calceus perperam, ac finister pro dextro induceretur. *Suet. in Aug. Se gli si calzasse male una scarpa &c.* Induere anulum digitis. *Plin.* 33. Quem (anulum) ut detraxit, ipse induit. *Cic. Off. Se lo mise al dito.* Ex ejus spoliis sibi & torquem, & cognomen induit. *Id. Fin.* 2. Induere animum bonis artibus. *Tac. An.* 15. 45. *Adornarlo di virtù.* Induitur terra segetibus. *Plin. jun. Si ricuopre, abbonda di &c.* Induere soleas jumentis. *Plin. Ferrare le bestie.* Induere novum ingenium. *Liv.* 3. *Mutar costumi, ò naturale.* Mores pudicos, & severos, *Plin. Divenir casto, e maturo.* Natura induit nobis amorem nostri. *Gell. C' inserì &c.* Induere vultum severum. *Marz. Mostrar cera brusca.* Hostilia adversus aliquem. *Tac. An.* 12. 40. *Divenir crudele contro di &c.* Induere personam philosophi. *Cic. Tuf.* Imaginem, *aut* speciem alterius. *Liv. & Al. Rappresentare, ò contrafare il personaggio di &c.* Munia ducis. *Tac. An.* 1. 69. *Far le parti di capitano.* Ponit enim personam amici, quum induit judicis. *Cic. Off.* Notos pueri puer indue vultus. *Virg. En.* 1. *Prendi le fattezze di &c.* Juvenis longè alius ingenio, quam cujus similitudinem induerat. *Liv. l.* 1. *Di naturale assai diverso da quello, di cui aveva simili le fattezze &c.* More gentico diversa induère. *Tac, An.* 6. 33. *Si persuasero chi d'una, chi d'un' altra cosa.* Indue mente patrem. *Claud. de* 3. *conf. Hon.* Arbor induit frondes. *Ovid.* Se frondibus, *aut* in frondes, *vel* induit ramis sua munera &c. *Id. Virg. & Al. Si veste di frondi, si carica di frutti &c.* Ita se induunt uvis, ut nequeant capere maturitatem. *Col.* 4. 24. Quum se nux plurima sylvis induet in florem. *Virg. Georg.* 1. *S' infiorerà &c.* Quum autem [terræ anhelitus] se in nubem induerint. *Cic. Div.* 2. *Le esalazioni si saran convertite in nuvole &c.* Quos hominum ex facie &c. Induerat Circe in vultus, ac terga ferarum. *Virg. En.* 7. *Li avea trasformati in sembianze di fiere &c.* Induere seditionem. *Tac. An.* 2. 15. *Muover tumulti.* Quare talaria induamus (*prov.*) *Cic. Att.* 14. 23. *Prepariamoci alla fuga.* Nè induant sæcula tantum crimen. *Stat.* (i. committant). *Si usa anche come verbo della* 4. *a. mà in passiv. da Poeti, ed Istorici.* Induor vestem, galeam &c. *Ovid. & Al.* Itaque revocatus vestem patris induitur. *Curt. l.* 10. Clypeumque, auroque trilicem loricam induitur. *Virg. En.* 7. Androgei galeam, clypeique insigne decorum induitur. *Id. ib.* 2. *quindi* Indutus *con l' accus.* Thoracem indutus procedit ad milites. *Curt.* 7. 5. Redit exuvias indutus Achillis. *Virg. En.* 2. Cui vultus induta pares. *Sil.* 2. Matrona induta census nepotum. *Prop. Donna, che porta indosso tutto 'l valsente &c.*

2. *Per avviluppare, inviluppare, intrigare, allacciare, ferire.* 1. 5. *a. ed acc. con in.* Videte, ut dum expedire sese vult, induat. *Cic. Ver.* Videte, in quot laqueos se induerit. *Id. ib.* 4. In idipsum se induit, quod timebat. *Id. Ac.* 4. *Diè in quei stessi lacci, ch' ei procurava schivare.* Induere se Rep. *Sen. de clem. Applicarsi negli affari della Rep.* Indui in fraudem. *Lucr. Lasciarsi ingannare.* Suà confessione induatur, ac juguletur. *Cic. Ver.* 7. *Sia convinto con le sue stesse parole &c.* Se ipsi stimulis inopinantes induebant. *Cæs. Si ferivano essi da se &c.* Se ipsi acutissimis vallis induebant. *Id. B. G.* 7. 73. An se mucrone, ob tantum dedecus, amens induat.

induat. *Virg. En.* 10. *Se debba uccidersi da se stesso*. Habes mortem paratam, pectus in tela indue. *Sen. in Her. Fur.* 4. Lethale ferrum pectori impressum induam. *Id. ib.* 5. Indutus *part. pass. Vestito &c.* Vir indutus muliebri vestitu. *Cic. Att.* 1. Feræ quædam illæ formâ hominum indutæ extiterunt. *Id. p. Syl. Furon fiere in sembianze umane*. Tune hinc spoliis indute meorum eripiare mihi? *Virg. En.* 12. Tegmen torquens immane leonis terribili impexum setà cum dentibus albis indutus capiti. [*abl. pro* capite] *Id. ib.* 7. *Vedi La Cerda*. Hesterni capite induto subiere Quirites. *Pers. Sat.* 3. *Cittadini novelli col pileo in capo &c.*

Indupedio, dupedis p. b. ivi, itum p. l. *Impedire*. 1. *a.* Quantò minùs indupediri pauca queunt. *Lucr.* 4. Inter se nexu magis aut minus indupedita. *Id.* 1. Indupedita suis perplexis ipsa figuris. *Id.* 2. Indupedita suis fatalibus omnia vinclis. *Id.* 5. *Al.* Endopedio, & Endopeditus. *l ant.*

Induro p. l. as, &c. *Indurare, indurire, addurare, far duro*. Punica, aquà marinà fervente indurari, oportet. *Plin.* 15. 17. Indurat Boreas nivem. *Ovid. Trist.* 3. Indurat (homines) infelicitas. *Sen. de consl. ad Hel.* Induratus *part. pass.* Robora indurata. *Stat. Theb.* 4. Induratus præter spem resistendo hostium timor. *Liv.* 30. 18. Germanis quid induratius ad omnem patientiam? *Sen.* 1. *de ira* 11.

2 *Per indurarsi &c. n. ass.* Induravit ætas. *Celso secondo il Passer.*

Induresco, is, durui, s. s. *Indurarsi, indurirsi, farsi duro. n. ass.* Antequam ex toto grana indurescant. *Col.* 2. 21. Stiriaque impexis induruit horrida barbis. *Virg. Georg.* 3. Ipso vexatum (corpus) induruit usu. *Ovid. Trist.* 5. Frangas citiùs, quàm corrigas, quæ in pravum induruerunt. *Quint.* 1. 3.

Inebrio, as, &c. *Imbriacare, ubbriacare, inebbriare*. 1. *a.* Palma, quæ vocatur Adipsos, vescentes inebriat. *Plin.* 12. 22. Miseram vinosus inebriet aurem. *Juv. Sat.* 9. *Con alito puzzolente di vino infetti l' orecchie di ciance*. Inebriati nautæ potu salis. *S. Paolin. ap. Smet.*

Ineffigio, as, &c. *onde* Ineffigiatus. *Che non hà impressa veruna effigie*. Ut illa bestia fœtum ederet ineffigiatum. *Gell. l.* 17. *c.* 10.

Inelaboro, as, &c. *onde* Inelaboratus [*che solo è in uso*]. *Non ripulito*. Sed sæpè simplici, atque inelaboratæ similis. *Quint.* 4. 1. Inelaborata oratio. *Sen. de tranq. c.* 1.

Inemo, is, *onde* Inemptus *part. pass. Non comprato*. Dapibus mensas onerabat inemptis. *Virg. Georg.* 4. *Non si usa, che il part. pret. pass.*

Inemorior, moreris p. b. mortuus. *Morire in qualche impresa, ò lavoro. dep. ass.* ò 7. *d.* Quò posset infossus puer longo die bis, terve mutatæ dapis inemori spectaculo. *Hor. epod.* 5.

Ineo, inis, ivi, initum p. b. *Entrare, ò andar dentro, od incominciare, intraprendere*. 4. *n.* Inire domum, Urbem, Curiam, cubile alterius, *seu* thalamum, cœlum, *vel* sedes lucidas. *Plaut. Cic. Ovid. Hor.* Nè quis castra Imperatoris iniret. *Cic. p. Balb.* Hostis ut hospes init penetralia Collatini. *Ovid. Fast.* 2. Inire viam. *Id. Prop. Cic. Mettersi in via, ò trovar modo, prender partito*. Inire pericula, convivia. *Suet. in Claud.* 35.

Dapes cum aliquo. *Stat. 1. Syl. 6. Banchettare, od andare à banchetto*. Sæpè levi somnum suadebit inire susurro. *Virg. Ecl. 1. T' inviterà à prender sonno &c.* Inire bellum. *Id. En. 7.* Prælium. *Cic. Fin. Cominciar la battaglia*. Ut caveat nè prælium ineat. *Id. Off. 1.* Continuò pugnas ineant. *Virg. En. 11.* Inde alios ineunt cursus. *Id. ib. 5. Imprendono altre carriere*. Inire Consulatum, Præturam &c. *Cic. Cæs. & Al. Entrare in possesso di &c.* Quoad Magistratum iniret. *Cic. Phil. 5.* Inire limen vitæ. *poet. Lucr. Esser generato, nascere*. Imperia alicujus. *Stat. 1. Achil. Eseguir gli ordini, servire &c.* Pœnam. *Ovid. Prendere il gastigo*. Sorte ipsà obruebantur inopes, nexumque inibant. *Liv. 7. Eran messi in catene*. Ipse ego paulisper pro te tua munera inibo. *Virg. En. 5. Farò le tue parti &c.* Inire fœdus, pacem, societatem cum aliquo &c. *Prop. Cic. & Al.* Inducias. *Plin. paneg. Far lega, pace, amicizia, ò tregua &c.* Negotiationem. *L. si negot. ff. de negot. Negoziare*. Consilia cum aliquo contra aliquem. *Cic. p. S. R.* Consilium facinoris contra vitam alicujus. *Id. p. Dejot.* Consilia Reip. liberandæ. *Id. ad Brut. Consultare, ò trattare con alcuno intorno &c.* Nisi intra parietes meos de mea pernicie consilia inirentur. *Id. Att. 3.* Inire numerum, *seu* rationem. *Liv. Cato. R. R. Calcolare, fare il conto &c.* Ineatur ratio quæstùs de vestra pecunia. *Cic. in Rull.* Numerus interfectorum haud facilè iniri potuit. *Liv. 38. 23. Non potè raccogliersi il numero preciso &c.* Inire æstimationem alicujus rei. *Sen. 5. de Benef. 8. Far la stima, apprezzare &c.* Mensuras agrorum. *Col. 5. 3. Misurare i campi &c.* Initur æstimatio. *Ulp. Si fà la stima, ò computo &c.* Ut rationem ineo, quo die prælium Pansa commisit, eodem &c. *Asin. Fam. 10. 33. Secondo il conto, ch' io fò &c.* Nonnullarum cupiditatum nè causam quidem, aut rationem inire possum. *Liv. 4. B. M. Ritrovar cagione, nè modo &c.* Inire rationem, *seu* viam, quà, *vel* quemadmodum res agatur. *Cic. Fam. 13. & Al. Trovar modo, ò maniera di &c.* Inita à me ratio est, ut &c. *Id. ib. 5.* Quum Consules inirent rationem de commodis militum augendis. *Id. Phil. Pensando i Consoli al modo di &c.* Vix possum rationem inire, utrum ille doctior, an ego ditior sim. *Liv. Non posso ben divisare s'egli più dotto, od io mi sia più ricco*. Inire suffragia. *Liv. Rendere i suffragi, pallottare*. Inire gratiam ab aliquo. *Cic. de Ar. vel* solidam, & magnam, *vel* maximam, *aut* summam gratiam: *vel* inire gratiam (*senza caso*) *Plau. Cic. & Al. Far piacere, ò grado, ò beneficio ad uno, guadagnarsi la benevolenza d' uno*. Jam cum bonis omnibus summam ineant gratiam. *Cic. Att. 7. 9.* Plures ineuntur gratiæ, si uno tempore dicas pro pluribus. *Id. cl. Or.* Inire gratiam apud aliquem. *Liv. Entrar in grazia ad uno*. Falsam inire gratiam. *Ter. Acquistar finti amici. Si trova anche assol. per cominciare*. Decus hoc ævi te Consule, inibit, Pollio. *Virg. Ecl. 4.*

2 *Per coprire la femina, usar con essa. 1. a. ò n. ass.* Quid te mutavit? quod Reginam ineo? uxor mea est. *Suet. in Aug.* Tu solam Drusillam inis? &c. *Id. ib.* Et coegisset matrem inire. *Var. R. R. 2. 7.* Primos quoque mares pariunt: in cæteris alternant, si ineant opportuno, & recto mense: ineuntur à partu sexto mense. *Plin. l. 10. c. 63.* Iniens, eun-

euntis *part. pref. Che principia*. Ineunte vere. *Cic. p. Pomp.* Æstate. *Id. Att.* Ineunte mense, anno &c. *Id. Suet. & Al.* Magnum certamen iniens. *Cic. Fin.* In his exercitationibus ineunte ætate fuimus. *Id. cl. Dal bel principio della vita*. Ab ineunte ætate, adolescentia &c. *Id. & Al.* Initus *part. pass.* Inita æstate. *Cæs. B. G. 2. Entrata &c.* Nondum initis seditiosis Tribunis Plebis. *Cic. Leg. Non per anche creati &c.* Post Sacerdotium initum. *Id. p. Dom.* Inita potentiæ societas. *Velle. 2. 65.* Initâ subductâque ratione. *Cic. Nat. Fatti i conti &c.* Ut beneficium verbis initum dudum, nunc re comprobes. *Ter. Andr. 5. 1. Adempia il favore di già promessomi &c.* Ineundus *part. fut. pass.* Mihimet ineunda ratio, & reperienda via est. *Cic. Ver.* Ratio de integro ineunda est mihi. *Teren. Heaut. 4. 2. Si usa anche* inii, *pret. od* inj *mà poetic.* Iniit te unquam febris? *Plaut. ap. Fest.* Et lamentabile matris connubium gavisus inj, noctemque nefandam sæpè tuli &c. *Stat. Theb. 1.*

Ineptio, is, ivi, itum p. l. *Dire, ò fare cose sconcie, ò sconvenevoli, vaneggiare, bamboleggiare. n. ass.* Ineptis. *Ter. Phorm. 2. 3.* Sed libet ineptire, quoniam cum inepto agimus. *Lattan. de Opif.*

Inequito p. b. as, &c. *Cavalcar sopra, od insultare. n. ass. ò 3. n.* Aurora commodum inequitante. *Apul. met. 6.* Quæ ergo (Medicina) conjicit de carne lutulenta, audet inequitare Philosophiæ, de incorporeis, & verè divinis tractanti? *Macrob. Satur. 7. 15.*

Inermo, as, &c. *Disarmare. 1. a. Festo. Non è in uso.*

Inerro, as, &c. *Vagare in qualche luogo, ò scorrere quà, e là. n. ass. od abl.* Non magis Dianam montibus, quàm Minervam inerrare. *Plin. 1. ep. 6.* Ignis inerrat ædibus. *Stat. 1. Sylv.* Quòd tibi si versus noster &c. summo vel inerret in ore. *Tibul. 4. 1. secondo il Passer. Al. però* Summo vel mœret in ore. Inerrans *part. pres. Vale lo stesso, che* Non errans. Sequitur stellarum inerrantium maxima multitudo. *Cic. Nat. 2.* Nec verò eæ stellæ, quæ inerrantes vocantur, significant &c. *Id. ib. Stelle fisse &c.*

Inesco, as, &c. *Adescare, prender all' esca, od ingannare, gabbare. 1. a.* Nescis inescare homines. *Ter. Adel. 2. 2.* Credere velut inescatam temeritatem ferocioris Consulis. *Liv. 22. 41.*

Inveho, is, *onde* Inevectus. *Trasportato, sollevato.* Cur aliquis propriæ fortunæ munere dives tendit inevectus Cœlum super? *Virg. in Culic.*

Inevolvo, is, *onde* Inevolutus. *Non rivoltato, non letto.* Vadas, & redeas inevolutus. *Marz. 11. epigr. 1. ad librum.*

Inexamino p. b. as, &c. *onde* Inexaminatus. *Non esaminato.* Inexaminatæ partis allegationes. *Firmic. lib. 1. cap. 2.*

Inexcio, is, &c. *onde* Inexcitus p. l. *Non stimolato, non incitato.* Ardet, inexcita Ausonia, atque immobilis ante. *Virg. En. 7.*

Inexcogito p. b. as, &c. *onde* Inexcogitatus. *Non pensato.* Novum, & inexcogitatum remedium invenit ille Rex. *Plin. 36. 15.*

Inexcolo p. b. is, &c. *onde* Inexcultus. *Non coltivato.* Villas suas inexcultas, & rudes &c. fuisse, dicit. *Gell. 13. 22.*

Inexedo, is, p. b. &c. *onde* Inexesus p. l. *Non consumato.* Pœnale illud incendium

dium non damnis ardentium pascitur, sed inexesà corporum laceratione nutritur. *Minut. Felic. in Octav.*

Inexerceo, es. &c. *onde* Inexercitus. *Non esercitato*. Asclepiadem ferunt non ignobilem, nec inexercitum philosophum. *Cic. Tusc.* 5. *Al. leg. divers.* Disarium nostrum inexercitum non relinquo. *Macrob. Sat.* 7. 8.

Inexercito p. b. as, &c. *onde* Inexercitatus. *Non esercitato*. Nec tanquam inexercitati histriones, in extremo actu corruisse. *Cic. de Sen.*

Inexhaurio, is, *onde* Inexhaustus. *Non vuotato*. Insula inexhaustis chalybum generosa metallis. *Virg. En.* 8. Aviditas inexhausta. *metaf. Cic. Fin.* 3.

Inexoro p. l. as, &c. *onde* Inexoratus. *Non ricercato*. Hoc est proprium Dei, inexorata beneficia præbere. *Arnob.* 3.

Inexpergiscor, eris, *onde* Inexperrectus. *Non isvegliato*. In tanto fremitu cunctis sine fine jacebat sopitus venis, & inexperrectus Aphydnas. *Ovid.* 12. *Met.*

Inexperior, iris p. l. *onde* Inexpertus. *Non provato*. Nè quid inexpertum frustra moritura relinquat. *Virg. En.* 4. Genus quæstionis inexpertum. *Plin.* 8. *ep.* 14. Legiones civili bello inexpertæ. *Tac.* 2. *Hist.* Exercitus bonis inexpertus, atque insuetus. *Liv.* 23. Animus ad contumeliam inexpertus. *Id. l.* 6. *Non assuefatto &c.*

Inexplano p. l. as, &c. *onde* Inexplanatus. *Impedito*. Metellum Pontificem linguæ adeo inexplanatæ fuisse, accipimus. *Plin.* 11. 37.

Inexpleo, es, &c. *onde* Inexpletus. *Non compito*. Cædes inexpletæ. *Stat.* 8. *Theb.* Inexpletùm lacrymans. *Virg. En.* 8. *avverb. Senza fine*.

Inexplico p. b. as, &c. *onde* Inexplicatus, & Inexplicitus. *Non dichiarato*. Inexplicatum aliquid, & intactum relinquere. *Arnob. l.* 7. Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas. *Marz.* 9. 48.

Inexploro, as, &c. *onde* Inexploratus. *Non indagato*. Non altitudo mænium, non inexplorata Stagni vada. *Liv.* 26. 48. Inexploratæ adhuc inventionis mihi. *Plin.* 35. 6. *Incognita*.

Inexpugno, as, &c. *onde* Inexpugnatus. *Non vinto*. Voluntas sanctis operibus, & pio ministratu inexpugnata. *Paul. Nolan. ep.* 18. *ad Victor.*

Inexspecto, as, &c. *onde* Inexspectatus. *Non aspettato*. Nihil insolitum, nihil inexspectatum est. *Sen. ep.* 107. Inexspectatus in armis hostis adest. *Ovid. Met.* 12. Vis inexspectata, & repentina. *Cic. de Or.*

Inexstinguo is, *onde* Inexstinctus, *Non estinto*. Ignis inexstinctus Templo celatur in illo. *Ovid. Fast.* 6.

Infabrico p. b. as, &c. *onde* Infabricatus. *Non pulito*. Frondentesque ferunt ramos, & robora sylvis infabricata fugæ studio. *Virg. En.* 4. *Di tutti questi verbi, ed altri simili non è uso che il solo part. pret. pass. Se pure molti di essi non sono addietr.*

Infæco, as, &c. *Macchiar di feccia*. 1. *a.* Animam concretione carnis infæcat. *Tertul. de Anima cap.* 53.

Infamo p. l. as, &c. *Infamare, diffamare, svergognare*. 1. 2. *a.* Infamare aliquem, *vel* ejus sapientiam, ingenium, fidem. *Plin. Quint.* Ut tua moderatio, & gravitas aliorum infamet injuriam. *Cic. Fam.* 9. 12.

Define

Desine nuitem animum vano infamare timoro. *Ovid. Pont.* 3. 6. Funera infamant bellum. *Stat.* Non vos (nymphæ) quæ culpà decus infamastis aquarum, sollicitare juvat. *Id.* 1. *Sylv.* 5. Infamare aliquem parricidii. *Quint. decl.* 8. Ferrum veneno. *Sil.* 3. *Avvelenare &c.* Ita fit, ut & actor, & familia peccent, & ager sæpiùs infametur. *Col.* 1. 7. *Sì diserti il campo, ò rendasi infame, imputandosi à lui l'eccesso, ò danno del suo padrone &c.*

2 *Per divulgare, pubblicare.* 1. *a.* Infamandæ rei causà, januam obserare jubet. *Liv.* 40. 7. *Per mettere in cattivo concetto la cosa, fà serrar la porta.* Infamatus *part. pass.* Hunc infamatum à plerisque, tres historici laudibus extulerunt. *Nip. in Alcib.* 11. Infamatæque relinquunt tecta Deæ. *Ovid. Met.* 14. *Della Dea diffamata.*

Infanto, as, avi, atum. *Nutrire* 1. *a.* Lactis, & mellis societatem, quà suos infantat. *Tertul. in Marc. lib.* 1. *cap.* 14.

Infarcio, *vel* Infercio, is, si, tum. *Empire, riempire, insaccare, ricalcare, rinzaffare.* 1. 5. *a. od acc. con in.* Infarcire cibum in os. *Tranquil.* Iufarcire parietem saxis, & fragminibus. *Plin.* Et maximè in eas partes, quibus ossa relicta sunt, largum salem infarcito. *Col.* 12. 53. Neque infarciens verba, quasi rimas expleat. *Cic. Or. Nè ammassando vocaboli alla rinfusa &c. Nizol. leg.* inserciens. Infarsus, *od* Infersus *part. pass. Tert. de Pall.* 4. *& in Marc.* 3. 10. Infarciverat *pro* infarserat. *Porfir. in Hor.* 1 *Sat.* 8. *da non imitare per difetto di autorità.*

Infastidio, is, &c. *onde* Infastiditus. *Che non da fastidio.* Infastiditum fers ipse ad busta cadaver. *Sidon. carm.* 16. *secondo che spiega il Facciol.*

Infatuo, as, &c. *Far impazzire, render sciocco, stupido, balordo, over incantare.* 1. *a.* Infatuat nos adulatio. *Sen.* Neminem quidem adeò infatuare potuit, ut ei nummum ullum crederet. *Cic. p. Flac.* Ut hominem stultum magis etiam infatuet mercede publicà. *Id. Phil.* 3. Infatuata mulier, *seu* vir. *Passer. Donna invasata, uomo spiritato.*

Infelicito p. b. as, &c. *Infelicitare, far infelice, ò misero.* 1. *a.* Dii me, & te infelicitent. *Plau. Cas.* 2. 3. *E così in Merc.* 2. 3. *Pan.* 2. 1. *Al. però leg.* infelicare, *nello stesso senso.*

Infenso, as, &c. *Corrucciarsi aspramente, esser adirato, ò sdegnato. n. ass.* Ut quasi, infensantibus Diis, exitio tradi crederetur. *Tac. An.* 13. 4. *V. Facc.*

2 *Per infestare, danneggiare.* 1. *a.* Adequitare castris, infensare pabula. *Tac. An.* 6. 34. Sed palàm infensare Armeniam. *Id. ib. l.* 13.

Infercio, is. V. Infarcio.

Infero p. b. fers, intuli p. b. illàtum. *Portare, ò metter dentro, ò addosso.* 1. 3. *a. ò acc. con in.* Inferre statuas in domum suam, corpus in ignem, *vel* se flammis. *Cic. Ces. Vell.* Quà saxa rotantia latè intulerat torrens. *Virg. En.* 10. Inferre cibum avibus. *Col.* Faces tectis. *Cic. & Al. Portare il cibo &c. attaccar fuoco &c.* Qui non solùm vestris domiciliis, atque tectis, sed etiam Deorum templis, atque delubris, sunt, funestos, ac nefarios ignes inferre, conati. *Id. in Catil.* Inferre se, pedem, gradum &c. *Id. Liv. & Al. Caminare, andare; ò scagliarsi contro per investire.* Vidèn igna-

vum

vum,ut sese inferat? *Plau. Mil.* 4. 2. *Come nè vada pomposo &c.* Quà juvenis gressus inferret. *Virg. Georg.* 4. *Per dovunque ei n' andasse &c.* Quum pedem intulero, atque in possessionem vestigium fecero. *Cic. pro Cæc. Quand' io abbia messo piede, preso possesso &c.* Atque etiam se ipse inferebat, & intrudebat. *Id. ib.* Æneas foribus sese intulit altis. *Virg. En.* 11. *Entrò &c.* Quum in Templum Castoris te cum tuis furiis funestum intulisti. *Cic. Ver. Ti cacciasti nel tempio &c.* Inferentibusque sese magno impetu Romanis, terga vertit. *Liv. B. P. Scagliandosi contro i Romani per attaccarsi &c.* Inferre se per medios hostes. *Id.* Se in discrimen pro Patria. *Cic. p. Cor. B. Lanciarsi in mezzo à nemici; mettersi in ripentaglio &c.* Campo sese arduus infert. *Virg. En.* 9. An sese medios moriturus in hostes inferat. *Id. ib.* Inferre arma, signa &c. *Id. Liv. Cic. p. Flac. & Al. Attaccare la battaglia, od accostare l'esercito per attaccarla.* Cætera, quà jùsso, mecum manus inferat arma. *Virg. En.* 11. Ille furens infesta jam Patriæ signa Brundusio inferebat. *Cic. Phil.* 5. Quibus cogitas arma inferre? *Id. ad Octav.* Arcadas insuetos acies inferre pedestres. *Virg. En.* 10. *Non usi à combattere à piedi.* Inferre bellum alicui, *vel* contra aliquem. *Id. Liv. Cic. & Al. Muovere, ò far guerra &c.* Sive Getis inferre manu lacrymabile bellum, Hircanisve, Arabisve parant &c. *Virg. En.* 7. Bellum Italiæ terrà, marique inferamus. *Cic. Att.* 9. 1. Ænean hominum quisquam, Divûmque subegit, bella sequi, aut hostem Regi se inferre Latino? *Virg. En.* 10. *A dichiararsi nemico &c.* Inferre manus in aliquem, *vel* vim, & manus alicui. *Ovid. Cic. & Al. Metter le mani addosso, far violenza &c.* Æquè peccare se, si privatis, ac si Magistratibus manus inferantur. *Cic. Parad.* Inferre oculos in aliquem. *Id. Dare un' occhiata &c.* Inferte oculos in Curiam. *Id. p. Font.* Inferre sermonem de re aliqua, *vel* mentionem. *Id. Liv. Introdurre un ragionamento &c. far menzione &c.* Turpe est in re severa, convivio dignum, aut delicatum aliquem inferre sermonem. *Cic. Off.* 3. Inferre rationes falsas. *Id. pro Flac.* Aliquid rationibus. *Col.* 1. 7. *Dar conti falsi: mettere à conto &c.* Quum accepisset pecuniam à Varino Prætore, celavit suos Cives, ultròque iis sumptum intulit. *Cic. p. Flac. Spese à conto loro, ò mise loro in conto di speso &c. E anche verbo proprio de' funerali. Per seppellire.* Inferre reliquias tumulo. *Sen.* De sepulchris nihil est apud Solonem amplius, quàm nè quis ea deleat, nève alienum inferat. *Cic. Leg.* 2. *Per offerir doni &c.* Inferimus tepido spumantia cymbia lacte, sanguinis & pateras. *Virg. En.* 3. Vinum liquens paterarum effusionibus inferamus. *Arnob. l.* 6.

2 *Per apportare, recare, arrecare, cagionare.* 1. 3. *a. ò acc. con in.* Inferre alicui abortum. *Plin. Far abortire.* Calamitatem, cæcitatem, detrimentum, dolorem, fraudem, famem, ignominiam, injuriam, moram, mortem, necem, mæstitiam, metum, terrorem, periculum, vastitatem, verecundiam, suspicionem, spem, &c. *Cæs. Liv. Cic. Plin. & Al.* Vulnera alicui. *Cic. Ferire &c.* Infamiam bonis, probrum castis, labem integris. *Id. p. Cel. Infamare &c.* Turpitudinem, *seu* stuprum alicui, *vel* in aliquem; injuriam stupri in aliquem &c. *Id. Phil. & Al. Svergognare,*

gognare, *stuprare &c.* Pulvinaribus Bonæ Deæ stuprum intulit. *Id. Arusp. Contaminò di sue laidezze vergini &c.* Quamcumque in domum stuprum intulerit. *Id. Parad.* Inferre aliquem in pauperiem. *Plaut. Truc.* 2. 7. *Ridurre in povertà &c.* Litem alicui, *vel* in aliquem, litem capitis in aliquem, *vel* periculum capitis alicui. *Cic. p. Clu. Papin. l.* 2. *Dig. & Al. Muovere una lite, dar querela criminale contro d'alcuno &c.* Crimen proditionis alicui. *Cic. Ver.* 7. *Imputare &c.* Ut nè in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. *Id. de Am.* Inferre varias causas &c. *Ces. Recar varie scuse &c.* Quod clarum fiet exemplo, quod inferemus. *Lattan. l.* 1. *Che soggiungeremo &c.*

3 *Per inferire, concludere.* 1. *a.* Inferre unum ex alio. *Cic.* Quum argumentis, quod proposuerat, intulisset. *Sen.* Illatus *part. Portato.* Interiora, nisi lumine illato, obscura sunt. *Curt. l.* 8. Parmenionis cum honore mentio illata. *Id. ib. Fatta &c.*

Infervefacio, facis p. b. feci, p. l. factum. *Far bollire dentro*, *riscaldare.* 1. *a.* Liquatumque acetum infervefaciant. *Col.* 12. 17. Omnia eadem æquis ponderibus in unum lævigata, & fictili vase cum Amindo vino infervefacta. *Id.* 9. 13.

Infervefio, fis p. b. *Lo stesso, che* Infervesco. *n. pass. ass.* Tertio die, quum infervefiunt. *Scribon. Larg. comp. ult.*

Inferveo, es, ferbui, s. s. *Bollire, riscaldarsi. n. ass.* Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis. *Hor.* 2. *Sat.* 4. Facito, bis, aut ter inferveat. *Cato. c.* 108.

Infervesco, is, ferbui, s. s. *Ribollire, riscaldarsi forte. n. ass.* Et fabæ tertia pars, ut infervescat. *Cato. c.* 90. Obtendensque manum, solem infervescere fronti, arcet. *Sil. l.* 13. *Ripara il Sole, che non dia in faccia.*

Infesto, as, &c. *Infestare, molestare, travagliare, dar fastidio, e noja.* 1. *a.* Quos à gruibus infestari Homerus quoque prodidit. *Plin.* 7. *c.* 2. Mare infestare piraticis sceleribus. *Velle.* 2. 73. Rudes ille animos superstitione infestabat. *Col.* Infestatus est bello civili. *Suet.* Latrociniis, ac prædationibus infestatum mare. *Velle.* 2. 73.

2 *Per guastare, magagnare, corrompere.* 1. *a.* Arborem ipsam fertilitate consumi, musco præterea rubro infestari. *Plin.* 15. Vineta infestantur Austris, & Euris. *Col. l.* 3.

Infibulo p. b. *& per sinc.* Infiblo, as, &c. *Affibbiare, allacciare.* 1. *a.* Chartà præcludes, & infiblabis. *Apic.* 8. 7. Infibulare quoque adolescentulos interdum valetudinis causà quidam consuêrunt. *Cels.* 7. 25. h. e. mentulæ glandi æneum anulum inserere, *per motivo di sanità, ò di conservare la voce, quindi* Infibulare equas. *ex Cels. Metter l'anello al sesso delle cavalle.*

Inficio, inficis p. b. feci, p. l. fectum. *Tingere, ò tignere, colorire, macchiare, imbrattare.* 1. 5. *a.* Inficere lanam, *seu* capillos nigro, *vel* rubro colore. *Plin. & Al.* Gladium sanguine. *Hor.* Sanguis inficit aquam, pallor os, rubor genas, cortex nucis inficit manus. *Ovid. Hor. Liv.* Omnes se Britanni glasto inficiunt. *Ces. B. G.* 5. Iris inficit Cœlum longo curvamine. *Ovid. Colorisce &c.* Senecta infecit caput. *Tib. La vecchiaja mi fè canuto,*

nuto. Qui teneros, & rudes quum acceperint, inficiunt, ac flectunt &c. *Cic. Leg. Gli imbevono, ed instruiscono &c.* Puer infici debet bonis artibus &c. *Id. Fin. Dee ricevere la prima impressione &c.*

2 *Per corrompere, guastare, infettare*. 1. 5. *a.* Pocula si quando sævæ infecère novercæ. *Virg. Georg.* 2. *Avvelenarono le bevande &c.* Inficere animum deliciis, luxu, otio, languore, desidià, pravis, *seu* peregrinis moribus, opinionum pravitate &c. *Cic. Liv.* Cupiditatibus Principum, & vitiis infici solet Civitas. *Id. Leg.* 3. Infectus *part. pass. Tinto, macchiato &c.* Mulieribus etiam palpebræ infectæ quodammodo: tanta est decoris affectatio, ut tingantur oculi quoque. *Plin.* 11. 37. Infectus sanguine. *Stat. Theb.* 9. Superstitione. *Tac. An.* 2. 85. Quibus mox à Claudio demersis, infecta maria traduntur. *Suet. Calig.*

3 *Per non fare, ò non perfezionare &c.* 1. *a. mà solo sono in uso i partic. pres. & pret.* Nec ipsæ sunt inficientes, necnon oderunt inertes. *Varr. R.R.* 3. 16. Dicimus, qui aliquid agit, non esse inficientem. *Id. L.L.* 5. Infectà pace ultrò ad eam venies. *Ter. Eun.* 1. 1. *Non conclusa &c.* Argenti infecti tulit in ærarium quatuordecim millia pondo septingenta triginta duo. *Liv.* 34. *D' argento non coniato &c.* Infecta dona facere. *Plau. Most.* 1. 3. *Disdire la promessa.* Factum, infectum fieri, nequit. *Ter. Phor.* 5. 8. *Quelche è fatto, è fatto. i. è senza rimedio.*

Inficio, as, &c. *Lo stesso, che* Inficior. 1. *a. Plau. Cist.* 4. 1. *mà è dubbio.*

Inficior, aris, atus. *Negare, disdire, rinegare.* 3. *d. ò l'infin.* Inficiari furtum, crimen, dictum aliquod, pretium, quod debetur &c. *Cic. Ovid.* Aliquem amicum, *vel* affinem, *aut* amicitiam alicujus. *Ovid. Curt. Negar, che gli sia amico &c.* Nam, quum id posset inficiari, repentè præter opinionem confessus est. *Cic. Catil.* Qui quæ facta inficiare &c. *Plaut. Amph.* 2. 2. An ego poteram inficiari, me esse hominem? *Cic. Ver. quindi* Inficias ire. *Negare.* V. Eo *n.* 2. Inficiandus *partic. pass.* Amor inficiandus. *Ovid.* Fama Pelasgiades subito pervenit ad Urbes decolor, & factis inficianda tuis. *Id. Her.* 9. *Da negarsi da te come falsa &c.* Tu es gloria non inficianda patriæ. *Marz.* Varro Sophocleo non inficiande cothurno. *Id.* 5. 31. (i. admittendus inter egregios Tragicos). *Al. scrivono.* Infitior *da* in & Fateor. *V. Facciol.*

Infigo, *p. l.* is, fixi, fixum. *Ficcar dentro, piantar dentro.* 1. 3. *a. ed accus. ò abl. con in, ò puro.* Timidè fortasse signifer evellebat, quod fidenter infixerat. *Cic. Div.* Africanus gladium hosti in pectus infixit. *Id. Tusc.* 4. Infigere telum hosti in pectore. *Liv.* Dentes in vulnere. *Curt.* Sagitta infigitur arbore. *Virg.* Hasta infigitur portæ. *Id.* Præcipuè illa infigat animis. *Quintil.* 1. 8. *S'imprima bene nella mente &c.* Infixus *part. pass.* Telum infixum. *Ovid.* Lancea pectori infixa. *Curt.* Infixus animo hæret dolor. *Cic. Phil. Il dolore m' è penetrato fino all' intimo.* Infixa sunt animo, *vel* imis medullis tua dicta, *seu* gesta. *Quint. Ovid. Io tengo fitti nella mente i tuoi detti, ò fatti.* Infit, se rem vetustate obliteratam, cæterùm suæ memoriæ infixam, afferre. *Liv. l.* 3. Dum memoria Consulatùs mei vestris erit infixa mentibus. *Cic. p. Mil.* Hæc cura erit infixa animo meo sem-

sempiterna. *Id. post Red.* Infixa animis religio. *Liv. Pietà radicata negli animi*. Infixus in patriæ charitate animus. *Cic. ad Brut. Animo tutto inteso all'amor della patria*. Hærent infixi pectore vultus. *Virg. En.* 4. *Le fattezze le stanno impresse nell'animo*. Sidera infixa Cœlo, *vel* certis sedibus *Cic. Univ. Stelle fisse*.

Infilo p. l. as, &c. *Velare, bendare, coprire*. 1. 5. *a. Festo è antico*.

Infimo p. b. as, &c. *Abbassare, deprimere* 1. *a.* Manes sublimare, Deos infimare *Apul. Mil.* 1. Ingenia ad miserias infimata. *Id. de Deo Socr.*

Infindo, is, infidi p. b. infissum. *Fendere, solcare*. 1. 3. *a.* Infindere sulcos telluri, *pro* tellurem sulcis. *Virg. Ecl.* 4. *Arare, cavare i solchi dentro la terra*. Nautæ infindunt pariter sulcos (*supp.* mari). *Id. Vogano del pari*. Navis, *seu* carina infindit salum. *Val. Fl. Per apparentare*. Quum homines humiliores in alienum ejusdem nominis infinderentur genus (*metaf.*) *Cic. Brut. Al.* Infunderentur.

Infirmo, as, &c. *Indebolire, debilitare, snervare, far men gagliardo, levare, ò togliere le forze, ò confutare*. 1. *a.* Infirmat hominem, *vel* vires morbus. *Cels.* Nè ex latere nova munimenta madore infirmarentur. *Sall. frag. hist.* 3. Infirmare argumenta, & rationes adversarii. *Cic. Confutare &c.* Res tàm leves quà ratione infirmem, ac diluam, non reperio. *Id. pro S. R.* Quanta verò illa sunt, quæ vos infirmatis, & tollitis? *Id. Nat.* Infirmare legem. *Liv.* 34. *e Quint.* 7. 2. *Scemare l'autorità alla legge*. Veritatem. *Cic. Contradire alla verità*. Testes, *vel* fidem testis ad Judicem. *Id. Confutare i Testimonj, farli credere al Giudice per falsi*. Dubitans utrum morem gerat Leptæ, an fidem infirmet Silio. *Id. Att.* 15. Infirmatus *part. pass.* Infirmatæ fauces. *Suet.* Infirmato imperii robore. *Ammian.* 17. 5. Sententia infirmata. *Cic. p. Cæc.* Infirmatus conscientià scelerum. *Id. in Pis. Sgomentatò, ed avvilito &c.* Infirmandus *part. fut. pass.* Contrariis infirmandis, & tuis confirmandis. *Id. de Or.* Quæ pro adversariis sunt, infirmanda esse, atque frangenda. *Id. ib.*

Infiscor, aris, atus sum. *Confiscarsi, applicarsi alla Camera, ò Fisco regio*. 1. *pass. Flodoar. e Passer. Verbo barbaro*.

Infit *verbo difettivo, di cui non v' è altro tempo, ò voce*. *Comincia, ò dice*. *n. ass. e può aver l'infin.* Tum ita Tullus infit. *Liv.* Talibus, *vel* his vocibus infit. *Virg.* Infit ibi postulare plorans, ejulas. *Plau. Aul.* 2. 4. Ibi infit, annum se tertium, & nonagesimum agere. *Liv.* 1. *Trovasi ap. alcune antiche Glose* infe *imperat. da non imitare*.

Infiteor, eris p. l. fessus. *Non confessare, over negare*. 3. *d. Festo è ant.*

Inflabello, as &c. *Introdurre soffiando*. 1. *a.* Ignis inflabellatus est omnibus elementis, & corporibus. *Tertul. in Valent. c.* 23.

Inflacceo, es, flaccui s. s. *Infiacchire, venir meno*. *n. ass.* Conditiones inflaccebunt. *Enn. ap. Non. c.* 2.

Inflagro p. b. as, &c. *Arder dentro*. *n. ass.* Sarmenta, licet viridia, ignem spontè concipiunt, & nullo inflagrante halitu, ab ipso numine fit accendium. *Solin.* 5. *de Sicilia*.

Inflammo, as, &c. *Infiammare, accendere, incendere, avvampare, appiccar*

 fuoco.

fuoco. 1. *a*. Inflammare naves, fanum, templum &c. *Cic. & Al.* Classem pulcherrimam Populi Rom. in litus expulsam, & ejectam inflammari, incendique, jussit. *Id. Ver*, 7. Dicitur inflammâsse tædas iis ignibus, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. *Id. ib.* 5. *Aver accese le fiaccole &c.* Quum eàdem lucernà epistolam scripsissem, quà inflammâram tuam, *Id. Att.* 8. *Con cui aveva io bruciato &c.* Inflammare animum, *vel* aliquem amore, *Virg. Innamorare &c.* Inflammari cupiditate honorum, *vel* habendi aliquid. *Cic. Arder di voglia, bramar di conseguire*. Incendiis cupiditatum, libidinibus, rabie, furore. *Id. & Al.* Spe vincendi, *vel* potiendi. *Id. Sperare ardentemente la vittoria, ò la conquista*.

2 *Per accrescere, aumentare, attizzare*. 1. *a*. Quum sint parati, qui concionibus, & legibus hanc invidiam Senatûs inflammare, conentur. *Cic. Ver.* 1. Inflammare animum alicujus in alterum. *Id. Muovere alcuno à sdegno contro d'un altro*. Qui possit languentem populum inflammare in improbos. *Id. de Or.* 1. Dictis ad rem, inflammabat amorem pugnæ. *Claud.* (*supp.* in militibus.)

3 *Per confortare, incitare, stimolare*. 1. *a. ed acc. con ad*. Inflammare animum alicujus ad gloriam, ad honores. *Cic.* Hæc scripsi, non inflammandi tui causa, sed testificandi amoris mei. *Id. Fam.* Inflammatus magno amore in patriam. *Id. de Or.* Inflammatus ad gloriam. *Id. Fam.* 1. Inflammata semel nescit mitescere virtus. *Claud.* Mentes inflammatæ in aliquem. *Cic. p. Dom.* Inflammata invidia. *Id. Leg.* 3. Manus inflammata pretio. *Claud. Mano subornata &c.* Inflammandus *part. fut. pass.* Patriam non servandam ad reditum nostrum, sed diripiendam, inflammandamque relinquimus. *Cic. Att.* 8.

Inflecto, is, exi, exum. *Piegare, torcere, ò storcere, chinare, inchinare, declinare*. 1. *a. ed acc. con ad, ò in*. Ferrum se inflexit. *Cæs.* Inflectere caput, *aut* collum ad dexteram, *vel* sinistram. *Cat. Prop.* Virgas, *seu* surculos in orbem. *Col.* Radices in nodum. *Id.* 5. 6. Digitos. *Claud.* Genu, *vel* genua. *Prop.* Inflectere aliquem lacrymis. *Stat. Theb.* 8. *Intenerire, commuovere &c.* Inflector precibus. *Virg.* Mulierum luctus immanem eorum animum inflexit. *Curt.* Inflectere sensus humanos. *Claud.* Tandem nostris inflectere pœnis. *Id. Muoviti à pietà &c.* Solùm hic inflexit sensus, animumque labantem impulit. *Virg. En.* 4. *Mi fè cangiar parere &c.* Inflectere ad se oculos omnium. *Cic. Trarre à se gli occhi di tutti*. Frater erat unus, qui suo squallore vestros oculos inflecteret. *Id. post Red. Tirasse à se i vostri sguardi, e vi movesse à compassione*. Inflectere cursum. *Plin. Divertire il corso*. Stellæ nunquam cursûs sui vestigium inflectunt. *Cic. Nat.* Ubi primùm ex alto sinus ad Urbem ab littore inflectitur. *Id. Ver.* 7. *Ritorcere &c.* Voces inflectere cantu. *Tibul.* 2. 7. *Cantare &c.* Magnitudinem animi tui nè unquam inflectat cujusquam injuria. *Cic. Fam.* 1. *Mai abbatta la tua costanza &c.* Jus Civile neque inflecti gratià, neque perfringi potentià &c. potest. *Id. p. Cæc. Nè può alterarsi talora per favore &c.* Hic primus inflexit orationem, & eam mollem, teneramque reddidit. *Id. cl. Or.* Inflexus *part. pass.* Cornu, & aratrum inflexum, *Virg.*

Virg. Incurvum, & leviter à summo inflexum bacillum. *Cic. Div.* 1. Inflexa ad miserabilem sonum voce dicere. *Id. de Or.* 2. Inflectendus *part. fut. pass.* Ut leviter inflectendus potiùs, quàm corrigendus esse, videaris. *Id. pro Mur. Debba essere più presto dolcemente piegato, che punito.*

Infligo p. I. is, ixi, ictum. *Dar con impeto, scaricare, menar forte, lanciare, imporre.* 1. 3. *a.* Infligere colaphum. *Plin.* 8. *c.* 36. *Menare un schiaffo.* Vulnus alicui. *Cic. Ferire alcuno.* Si hanc quoque mortiferam plagam inflixisses Auguratùs tui. *Id. in Vat.* Quæ discessus meus Reip. vulnera inflixit? *Id. in Pis.* Mihi illa omnia immortalem gloriam dederunt, tibi sempiternam turpitudinem inflixerunt. *Id. ib. Ti svergognarono per sempre.* Graviores inflixit usuras creditor. *Paul.* Inflictum vulnus. *Cic. Phil.* Puppis inflicta vadis. *Virg. En.* 10. *Nave incagliata.* Tympana inflicta sonant. *Val. Flac. Li tamburri percossi fanno strepito.*

Inflo, as, &c. *Enfiare, gonfiare, far insuperbire: soffiar dentro, ò soffiando cacciar dentro.* 1. 3. *a.* Inflare utrem, venas, &c. *Hor. Virg. et Al.* Inflatur carbasus Austro. *Virg. En.* 3. *La vela prende vento, si gonfia &c.* Fabà venter inflatur. *Cic. Div.* Quin Juppiter ambas iratus buccas inflet. *Hor.* 1. *Sat.* 1. *Gonfi ambe le gote, i. si adiri forte &c.* Inflare aquam, *seu* vinum ex ore suo in os alterius. *Cato. Sbruffar dell'acqua, ò vino dentro alla bocca d'uno.* Inflare tibiam, tubam, classicum, calamos, buxum, ebur. *Var. Cic. Virg. Sonar il piffero, ò flauto, la tromba &c.* Quum eò venisset cum Viola, & citharà, & cantare esset jussus, buccinam inflavit. *Var. R. R.* 3. 13. Qui inflaret celeritèr eum sonum, quo &c. *Cic. de Or.* 3. *Facesse un suono tale &c.* Simul ac inflavit tibicen, à perito carmen agnoscitur. *Id. Acad.* Inflare spem alicujus mendaciis, *vel* aliquem vanà spe. *Liv.* 35. *e Curt.* 3. 2. *Accrescer ad uno la speranza &c. ò pascerlo di vana speranza.* Judicem glorià. *Quint. Lodar soverchiamente &c.* Quum tibi spe falsà animos rumor inflasset &c. *Cic. in Pis. Avendoti quella diceria fatto insuperbire &c.* Fannii autem ætate conjunctus Antipater paulò inflavit vehementius. *Id. Leg.* 1. *Imbaldansi, ò fecesi sentire con più alto stile &c.* Inflare locationem. *Paul. Jurec.* 9. *Dig. Crescer l'affitto.* Inflatus *part. pass.* Si tibiæ inflatæ, non referant sonum. *Cic. Brut.* Silenus venas inflatus Iaccho. *Virg. Ecl.* 6. *Ubbriaco.* Serpens inflato collo, tumidis cervicibus. *Cic. Ver.* Inflati lætitià, atque insolentià impii Cives. *Id. Phil.* 14. *Gonfi, ed insuperbiti &c.* Sic igitur inflatus, & tumens animus in vitio est. *Id. Tusc.* 3. Spe, atque animis inflatus. *Id. p. Mur.* Inflatus errore. *Id. Acad.* Opinionibus. *Id. ib.* Verba inflata, atque anhelata graviùs. *Id. de Or. Parole gonfie &c.* Gravis oratio sæpè imperitis videtur ea, quæ turget, & inflata est. *Heren.* 4. *E compar.* Juvenis inflatior redierat. *Liv.* 39. 53. Vestis inflatior. *Tertul. de Pal.* 4. *Più ampia, e spaziosa.*

Infloreo, *vel* Infloresco, is, ui, s. s. *Fiorire in alcun luogo.* *n. ass.* Pristina Romuleis infloruit arcibus ætas. *Claud. in* 2. *Cons. Stil.*

Influo, is, uxi, uxum. *Scorrer dentro, scolar dentro.* *n. ass. ed acc. con in, ò* 3. *n.* In quem sanguis à jecore per venam illam cavam influit. *Cic. Nat.* 2. Apud Hypanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit. *Id. Tusc.* 1.

Tusc. 1. Nihil tàm facilè in animos teneros, ac molles influere, quàm &c. *Id. Leg. Niente più agevolmente insinuarsi &c.* Ut in universorum animos tanquam influere, possimus. *Id. Off.* Quibus blanditiis C. Papirius nuper influebat in aures concionis. *Id. de Am. Si conciliava l'udienza &c.* Dolor influit menti. *Ovid.* Peneus influit sylvis. *Id.* Influens &c. *part. pref.* Amnis influens. *Curt.* 8. 9. Ex illa lenitate ad hanc vim influat aliquid oportet, & ex hac vi aliquid influendum est illi lenitati. *Cic. de Or. Di quella piacevolezza qualche parte trascorra in questa violenza &c.*

2 *Per influire, derivare &c.* 3. *n.* ò *n. ass.* Influunt nobis è Cœlo bona omnia. *Sen.* Fortunæ influentis dona. *Sen. Trag. Della sorte favorevole &c.*

3 *Per inondar dentro, entrar con impeto. n. ass.* Quo non alius per pinguia culta in mare purpureum violentior influit amnis. *Virg. Georg.* 4. Atque in amnes mare influxerit. *Cic. Div.* 1. Marius influentes in Italiam Gallorum copias repressit. *Id. de Prov.* Influentia negotia. *Plin. paneg. Calca di negozj &c.*

Infodio, infodis p. b. fodi, fossum. *Cavare, incavare, zappare in dentro.* 1. *a.* Campestris locus altè duos pedes infodiendus est. *Col.* 4. Infodere sulcum. *Id. Cavare un solco.* Infossa cerebro vulnera. *Stat. Theb.* 8.

2 *Per sotterrare, coprir di terra.* 1. *a. ed acc. con in,* ò 3. *a.* Quam lætum infodias vitis genus. *Virg. Georg.* 2. Infodere corpora terræ. *Id. En.* 11. Corpus procul ab eo loco infoderunt, in quo erat mortuus. *Nip. in Paus. Seppellirono &c.* Uniones à nonnullis infodiuntur corpori. *Plin. Le perle da taluno s'infondono nel corpo.* Infossus puer. *Hor. Epod.* 5. *Seppellito &c.*

Informo, as, &c. *Formare rozzamente, fare il primo schizzo, ò prima bozza, abbozzare; digrossare, od informare, descrivere, delineare.* 1. *a. ed acc. con in.* Informare statuam, vas, gladium, effigiem. *Virg. Sil. et Al.* Areas. *Col.* 11. 3. *Far le porche degli orti.* Ingentem clypeum informant. *Virg. En.* 8. Velut funis informabitur in eam crassitudinem. *Col.* 2. 2. Informari non potest virtus, si quicquam, nisi quod honestum sit, numeretur. *Cic. Fin.* Etiam nunc de judicando dubitat: informat adhuc adumbratum judicium filii. *Id. p. Syl.* Deos nè conjecturà quidem informare possumus. *Id. Nat. Nè pur concepirne l'idèa col pensiero.* Informare oratorem. *Quint.* Atque ego in summo oratore fingendo, talem informabo, qualis fortasse nemo fuit. *Cic. Or. Lo descriverò tale &c.* Informatus *part. pass.* His informatum manibus jam parte polita, fulmen erat. *Virg. En.* 8. *Non per anche ben dirozzato.* Peritorum hæc est adhuc informata cogitatio. *Cic. Att.* 1. 1. *Imperfetta &c.* In animis nostris informatas Deorum esse notiones. *Id. Nat. Esser innata in noi la cognizione di Dio &c.*

2 *Per instruire, ammaestrare, formare.* 1. 5. *a.* ò *acc. con ad.* Ab his artibus, quibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet. *Cic. pro Arch.* Ut nemini parère animus bene à natura informatus, velit &c. *Id. Off.* 1. Quem volumus eàdem eloquentià informandum, quam in nullo cognovit Antonius. *Id. Or.*

Inforo p. b. as, &c. *Forar dentro, pertugiare.* 1. *a.* Timebant prisci truncum findere, mox inforare eum medio. *Plin.* 17. 14. *Harduin. leg.* imperare.

-rare . *Per accusare uno al Pretore, querelarlo*. Licètne inforare, si inco-
-itiare non licet? *Plaut. Curc.* 3. 1. V. Incomitio.
-emo p. b. is, fremui, fremitum p. b. *Fremere, stridere. n. ass.* Infremuit
per inter retia. *Virg. En.* 10.
2 *Per rintronare, ò spaventare. n. ass.* Nullum bellum acriùs infre-
muit Trojano bello. *Sil. l.* 3.
-rendeo, es, frendui, s. s. *Digrignare i denti, sbatterli per rabbia, ruggire,
fremere. n. ass.* Dentibus infrendens gemitu (Polyphemus). *Virg. En.* 3.
Infrendens hosti, *pro* in hostem. *Stat. Tertul. l'usò della* 3. *conjug.* Infren-
dite, inspumate &c. *in Apol. c.* 12.
-freno p. l. as, &c. *Infrenare, frenare, metter il freno*. 1. *a.* Pauci stabant
impavidi equi, eos ipsos non sternere, non infrenare, aut ascendere fa-
cilè poterant. *Liv.* 37. 20.
2 *Per rattenere, reprimere, raffrenare*. 1. *a.* Statim pluribus ancho-
ris navigia infrenant. *Plin.* 9. *c.* 31. Infrenare iram, *seu* libidinem. *Az-
zio*. Infrenat impetus, & domat mundi rabiem. *Plin.* 32. 1. Infrenatus
part. pass. Vale lo stesso, che non frenatus. Generosissimarum gentium equi-
tes frenatos, & infrenatos, video. *Liv.* 21. 44. *Cavalieri con cavalli
frenati, e senza freno*. Undique nudi assiliunt frenis, infrenatique mani-
pli. *Sil. l.* 4. *Alle volte* Infrenatus *significa lo stesso, che* Frenatus. Non
stratos, non infrenatos magna pars habebant equos. *Liv.* 37. 20. *Al.*
Non stratos, & infrenatos. *Al. scrivono* Infræno *col ditton.*
Infrico p. b. as, fricui, frictum, *vel* atum. *Fregare, stroppicciare, od impia-
strare fregando*. 1. 3. *a.* Cinerem ex aceto infricare. *Plin.* 30. 3. Et
pondo quadrantem amphoris singulis infricato, & oblinito. *Col.* 12. 30.
Infricatus, *et* Infrictus *part. pass.* Muscæ infricatæ digito medico. *Plin.*
30. 12. Infrictus naribus. *Marcel. Empir. c.* 10. Infricaturus *part. fut. e
non* Infricturus. *P. Emman.* Infricandus *part. fut. pass. Varr.*
Infrigeo, es, *vel* Infrigesco, is, xi, s. s. *Raffreddarsi. n. ass.* Infervetque
donec crassitudinem sordium habeat: quum infrixit, catapotia ex eo
fiunt. *Cels.* 5. 25.
Infrigido p. b. as, &c. *Rinfrescare*. 1. *a. Teod. Prisc. de Diæta c.* 1. *et* 2.
Infrigo p. l. is, frixi, frictum. *Friggere insieme, ò dentro*. 1. *a.* Dederunt
& cum bitumine infrictam [rutam] potioni propter anhelitum. *Plin.*
20. 13. *Al.* infractam. *Al.* infriatam.
Infringo, is, fregi, fractum. *Rompere, spezzare, fragnere, infragnere, fiacca-
re, fare in pezzi, fracassare*. 1. *a.* Infringere ramum, *seu* virgam. *Plin.*
Lilia, & vestes. *Ovid.* Lumbos fustibus. *Hor.* Cornua tauri, *vel* populi
Claud. Fiaccar le corna, ò Postinazione &c. Conatus adversariorum, furo-
rem, *vel* audaciam alicujus, gloriam alicujus, florem dignitatis &c.
Cic. et Al. Reprimer gli attentati &c. Ut primus excursus, visque militum
infringeretur. *Cæs. B. C.* 3. Infringere aliquem, animum, *vel* animos
alicujus. *Cic. e Liv. Abbattere alcuno, rintuzzar la baldanza &c.* Spes in-
fringitur. *Cic. de Or.* 1. *Si toglie la speranza &c.* Infringere decreta Se-
natùs. *Id.* Jus. *Tac. An.* 4. *Violare &c.* Humilis Divos infringe precatu.
Stat. 1. *Achil. Placa con preghiere &c.* 2 *Per*

2 *Per dar con impeto, sbattere, lanciare*. 1. 3. *a.* Plus quingentos colaphos infregit mihi. *Ter. Adel.* 2.1. *Mi diede più di &c.* Infringere digitos lyræ. *Stat. Assuefar la mano à toccar l'arpa &c.* Infractus *part. pass. Vale tal volta lo stesso, che* non fractus. *Non abbattuto, invitto*. Fractæ opes, infractos animos repererunt. *Simmac.* 1. *ep.* 3. *Per lo più però significa rotto, abbattuto &c.* Tu autem, te negas infracto remo, commoveri. *Cic. Ac.* 4. Infractus furor tuus inanes faciebat impetus. *Id. p. Dom.* Turnus ut infractos adverso marte Latinos defecisse, videt. *Virg. En.* 12. Non modo non infracto animo erat, verùm etiam confirmato, & renovato. *Cic. post Red. Non solo non avvilito &c.* Non scilicet jam integrà re, sed minus infractà. *Id. Att.* 9. *Meno precipitata, non affatto disperata*. Oratio fuit summissa, & infracta. *Liv.* 28. *Umile &c.* Pericles oratione nulla ex parte infractiore concionatus est. *Val. Mass.* 5. 10. Vox infracta. *Gell.* 3.5. *Molle, femminile*. Aures infractæ. *Plin.* 8. *c.* 20. *Dimesse &c.* Infringendus *part. fut. pass. ò gerund.* Ad ejus non salutem modò extinguendam, sed etiam gloriam per tales viros infringendam. *Cic. p. Mil.*

Infrio p. b. as, &c. *Tritolare, ò stritolare, sminuzzar dentro*. 1. 3. *a. ò accus. con in*. Eos melle ungito, papaver infriato. *Cato. R. R.* 7. Atque ita paulum triti salis vulneribus infriatur. *Col.* 8. 5. Infriatus *part. pass.* Superfusoque aceto, vel æris ærugine infriata. *Id.* 7. 5.

Infuco p. l. as, &c. *Imbellettare, e [metaf.] celare, coprire, dissimulare*. 1. *a.* Animi judicio etiam magis infucata vitia noscuntur. *Cic. de Or.* 3. Nunc pol ego metuo nè quid infucaverit. *Plau. Mil.* 2. 6. *Abbia tramato qualche trappola in modo, che non possa agevolmente discoprirsi*. *Al. però leg.* infuscaverit. Infucare merum. *Id. Cist.* 1. 1. *Innacquare il vino*. *Al. leg. divers.* V. Infusco.

Infugio, fugis p.b. fūgi, p.l. fugitum p. b. *Fuggir dentro, rifuggire*. *n. ass. od accus. con in*. Nè in Tribunatùs portum infugeret. *Cic. p. Sest. sec. il Niz.*

Infulcio, is, fulsi, fultum. *Imbottire, cacciar dentro à forza*. 1. 3. *a.* Mori inedià destinanti, per vim ore diducto, infulciri cibum jussit. *Suet. in Tib.* 53. Non desinit omnibus locis hoc verbum infulcire. *Sen. ep.* 115.

Infulgeo, es, si, s. s. *Risplendere, farsi chiaro*. *n. ass.* Infulsit prætera nomen Severi, quum illius nullà cognatione tangeretur. *Capit. in Opil. Macrin.* 5. Sæpè Pater Divûm templo infulgente revisens &c. *Catul. in arg. Al.* in fulgente.

Infumo p. l. as, &c. *Seccare al fumo, affumicare*. 1. *a.* Carnes infumatæ. *Plau.* Infumata pilis oculorum medetur. *Plin.* 28. 9. *Si usa solo il part. pass.*

Infundo, is, fudi p. l. fūsum. *Infondere, spandere, ò gettar dentro*. 1. 3. *a. ed abl. od acc. con in, ò per*. Tanquam in aliquod vas ea, quæ meminimus, infundantur. *Cic. Tusc.* Infundere faucibus. *Col.* 6. 6. Per nares. *Id.* 6. 5. Cum vino conteras, & in naribus infundas. *Id.* 6. 4. Infundere ceram tabellis rasis. *Ovid. Incerare le tavolette da scrivere*. Globos, *seu* lapides infundam. *Plau. Armar la fionda*. Orationem in aures alicujus. *Cic. de Or.* 2. *Favellare, far udir il suo ragionamento*, Vitiosi Principes vitia in Civitatem infundunt. *Id. Leg.* 3. *Spargono per la Città i lor vizj*. Civitati detri-

detrimenta. *Justin.* Humiliores homines in alienum ejusdem nominis genus infunduntur. *Cic. cl. Or. Si tramischiano sovente in famiglie straniere del nome stesso.*

2 *Per mescere, versar nel bicchiere*. 3. *a.* At hic nuper sororis filio infudit venenum, non dedit. *Cic. Phil.* 11. Infundere vinum cribro [*pro* in cribrum *prov.*] *Sen. Far la zuppa nel paniere.*

3 *Per versare sopra, spargere, o spruzzare addosso*. 3. *a.* Cygni gaudent largos humeris infundere rores. *Virg. Georg.* 1. Infusus *part. pass. Infuso, sparso*. Quod semel esset infusum, nunquam effluere posse. *Cic. de Or.* Tunc in Urbem nostram est infusa peregrinitas. *Id. Fam.* Infusa terræ maria. *Plin.* 32. 11. Sol infusus terris. *Virg. En.* 9. Mens infusa per artus. *Ib.* 6. Immensa agmina infusa in Græciam. *Curt.* 5. 6. Infusà Pallade (i. oleo) flamma solet (*sup.* reviviscere). *Ovid. Trist.* 4. Collo infusus amantis. *Id. Her.* 1. *Abbracciato l'amante &c.*

Infusco, as, &c. *Abbrunare, far bruno, o fosco, offuscare, oscurare, annerire, intorbidare, mischiare*. 1. *a.* Infuscare vellera. *Col.* 7. 3. Nè maculis infuscet vellera pullis. *Virg. Georg.* 3. Barba pædore horrida infuscat pectus. *ap. Cic. Tusc.* Infuscare merum. *Plau. Cist.* 1. 1. *Innacquare il vino.* V. Infuco. Quo naturalis sapor ejus infuscetur. *Col.* 12. 19. *Si alteri il sapore &c.* Nunc pol ego metuo, nè quid infuscaverit. *Plau. Mil.* 2. 6. [i. nè turbaverit sibi præcepta]. *Così Lamb.* V. Infuco. Infuscatus *part. pass.* Si jam infuscata, & nonnulla propemodum nigra fuerint. *Col.* 11. 2. Infuscatà aquà absconduntur. *Plin.* 9. *c.* 29. *Intorbidata &c.*

2 *Per macchiare, appannare*. 1. *a.* Summaque jejunà sanie infuscatur arena. *Virg. Georg.* 3. Nec eos aliqua barbaries domestica infuscaverat. *Cic. cl. Or.* Modulatus editur sonus, variatur, copulatur, infuscatur ex inopinato. *Plin.* 10. *c.* 29. *Si rende ottuso &c.* Retinens veterem illum officii morem, non infuscatà malevolentia, non assueta mendaciis, non fucata, non fallax. *Cic. p. Plan.*

Ingemino p. b. as, &c. *Addoppiare, raddoppiare, ridire, replicare, ripetere*. 1. *a.* Ingeminare voces. *Virg.* Hostiles ingeminavit opes. *Ovid. Fast.* 6. Me miserum! ingeminat. *Virg. En.* 7. *Ripete spesso, ohimè!* Tum liquidas corvi, presso ter gutture, voces, aut quater, ingeminant. *Id. Geor.* 1. Ingeminant plausum Tyrii. *Id. En.* 1. *Rinuovano gli applausi.* Ingeminatus *part. pass.* Ingeminata vox. *Virg. Georg.* 3. Maternos Cottas cui, Messalasque paternos Maxima nobilitas ingeminata dedit. *Ovid. Pont.* 4.

2 *Per addoppiarsi, raddoppiarsi*. *n. ass.* Ingeminat clamor. *Virg. En.* 5. Ingeminant Austri, & densissimus imber. *Id. Georg.* 1. [*pro* ingeminantur &c.] *come nota Servio.*

Ingemisco, is, gemui, s. s. *Lo stesso, che* Ingemo. *n. ass. o l' infin. o* 3. *n.* Pueri Spartiatæ non ingemiscunt, verberum dolore laniati. *Cic. Tusc.* In quo tu quoque ingemiscis. *Id. Att.* 7. Quum ingemuissent cæteri vehementiùs &c. *Id. Somn.* Quid ingemiscis, hostem Dolabellam (esse) judicatum? *Id. Phil.* Quem vidit nemo ulli ingemiscentem malo. *Id. Tusc.* 2. Clades ingemiscendæ [*part. fut. pass.*] *Amm. Marc.* 30. 7.

Ingemo p. b. is, gemui, gemitum p. b. *Gemere, sospirare, dolersi, piangere. n. ass.* Una illa in re Civitas, servitutis oblita, ingemuit. *Cic. Phil.* 5. Ingemit *sup.* Æneas. *Virg. En.* 1. Quæsivit Cœlo lucem, ingemuitque reperta. *Id. ib.* 4. Num fletu ingemuit nostro? *Id. ib. Forse pianse egli meco?* Ingemuit solum, limen, cymba &c. *Ovid. Si risentì, cigolò &c. E con l' accus.* Sodales ingemuere jacentem. *Stat.* Daphni, tuum Pœnos ingemuisse leones interitum. *Virg. Ecl.* 5. *E col dat.* Ingemuerunt conditioni suæ. *Liv.* 36. 28. Propriis ingemit ille malis. *Ovid.* Nemo ingemit morituro. *Sen. Trag.* Ingemere agris, *vel* bidenti. *Tac. è Lucr. Affannarsi nel lavoro de' campi.* Ligonibus duris humum exhauriebat ingemens laboribus. *Hor. Epod.* 5.

Ingenerasco, is, s. p. *Ingenerarsi, nascer dentro.* 1. *a.* Cur omnia membris ex ineunte ævo ingenerascunt, ingenioque? si non certa suo quia semine? *Lucr. l.* 3. *Al. leg.* Generascunt.

Ingenero p. b. as, &c. *Ingenerare, generare, ò produrre dentro, creare.* 1. 3. *a.* Ingeneravit natura societatem hominibus. *Liv.* 5. Ingeneratque (natura) in primis præcipuũ quemdam amorem in eos, qui procreati sunt. *Cic. Off.* 1. Homini soli ingeneratur cupiditas cognitionis, & scientiæ. *Id. Ac. ap. Non.* Ingenerantur hominibus mores tàm à stirpe generis, quàm ex iis rebus, quæ &c. *Id. in Rull.* Animus est ingeneratus à Deo. *Id. Leg.* Ingenerata familiæ tuæ frugalitas. *Id. p. Sest.* Si hæc astro ingenerata, & tradita essent, nulla res ea mutare posset. *Id. Div.*

Ingeniculo p. b. as, &c. *Inginocchiarsi. n. ass. ò* 1. *a.* Nudusque ingenicularet. *Lamprid. Helieg.* 5. Sed postquam Herculem tela defecerint, multitudine barbarorum, & inopià armorum defossum se ingeniculasse, multis jam vulneribus acceptis. *Hygin. Engonasin.*

Ingeno p. b. is, genui, nitum p. b. *Ingenerare,* 1. *a.* His etiam ingenitur visendi nota cupido. *Manil. l.* 5.

Ingero p. b. is, gessi, gestum. *Portar dentro, porre, ò gittar dentro,* 1. 3. *a, ò acc. con in.* Tu, qui urnam habes, aquam ingere. *Plau. Pseu.* 2. 2. Ingere ligna foco. *Tib.* 2. *el.* 1. Ingerere thura aris. *Plin.* Semen solo, *vel* terræ. *Col.* 2. 10. *Seminare.* Dicta in dolium pertusum, *vel* aquam in cribrum; *prov. Plau. Perder le parole, e gittar via la fatica.* Cibum, *vel* potionem ægroto. *Cels. Imboccar l' infermo, porgergli la bevanda.* Calices, *vel* pocula alicui. *Cat. Dare spesso à bere.* Osculum alicui. *Suet. de Cl. Gram. Dar un bacio alla sfuggita.* Se periculis. *Sil. Esporsi a' pericoli.* Præfectum Prætorii non ex ingerentibus [*sup.* se] sed ex subtrahentibus, legere. *Plin. paneg. Non di quei, che s' intrudono, od intromettono da se &c.*

2 *Per lanciare, gittare, ò buttar contro, avventare.* 1. *a.* Ingerere in hostem tela, saxa, lapides. *Liv. Plin.* Maledicta, probra &c. *Liv. e Ter.* Multa mala in aliquem. *Plaut. Bacch.* 4. 8. *Soprafar uno con ingiurie &c.* Pueris convicia nautæ ingerere. *Hor.* 1. *Sat.* 5. Modò quum dicta in me ingerebas. *Plau. Asin.* 5. 2. Vulnera alicui ingerere. *Tac. Ferire &c.* Pugnos in ventrem. *Ter. Phor.* 5. 7. *Dar de' pugni &c.* Fugientibus (*dat.*) ingerit hastas. *Virg. En.* 9. *et* 12. *Scaglia contro &c.*

3 *Per*

3 *Per ammucchiare, accumulare, od aggiungere, inculcare*. 1. *a*. Ingerere humum; *onde* humo ingestà contumulari. *Ovid.* Ingestis armis illam superobruit. *Prop.* Ingerere verba, voces, mendacia. *Liv. Cumulare, ò gridar molto &c.* Scelus sceleri ingerit. *Sen. Trag. in Tyest. Aggiunge &c.* Sed præterita ingero. *Cic. Att.* 11. 6. *Ripeto cose di già passate*. Auctorem suum ingerit, & inculcat. *Sen.* 1. *de Benef.* Quorum nomina priùs Parentes liberis suis ingerunt. *Tac. Or. c.* 7. *Inculcano &c. E con l' infin.* Quidam ingesserunt, licère oportère Senatoribus de Rep. loqui. *Suet. in Aug.* Ingerit, ita esse. *Prop. Replica &c.* Ingestus *part. pass.* Nomen Patris Patriæ Tyberius à populo sæpiùs ingestum, repudiavit. *Tac. An.* 1. 72. *Offertogli, e ripetutogli sovente contro sua voglia &c.* Inger *imperat. poet. pro* ingere. *Catul.*

Ingesto, as, &c. *Portare*. 1. *a*. Carbasus lintea votum ingestans progerebat. *Apul. Met.* 11.

Ingigno, is, genui, genitum p. b. *Ingenerare, generar dentro*. 1. 3. *a. ò abl. con in*. Sive major aliqua causa, atque divinior hanc vim ingenuit. *Cic. Fin.* 5. Eadem natura cupiditatem ingenuit homini veri inveniendi. *Id. ib.* 2. Tantam ingenuit in animantibus conservandi sui natura cupiditatem. *Id. Nat.* Ingenitus *part. pass. Innato, naturale*. Quidquid fixum, & ingenitum est, lenitur arte, non vincitur. *Sen. ep.* 11. Ingenità sterilitate laborantibus. *Col.* 3. 7. Ingenita nobilitas. *Ovid. ad Pis.* Ingenita naturæ virtus. *Cic. Leg.*

Inglomero p. b. as, &c. *Aggomitolare, ammassare*. 1. *a*. Sed plurimus auster inglomerat noctem. *Stat. Theb.* 1.

Ingramino, as, &c. *Coprirsi d'erba*. *n. ass.* Ager ingraminat. *Isid. Scalig.*

Ingrandesco, is, grandui, s. s. *Ingrandirsi, farsi grande, ò grosso, crescere*. *n. ass.* Quæ ut celeriter prodeat, & ingrandescat. *Col.* 2. 10. Licet porrum, si jam ingranduit, transferre. *Id.* 11. 3.

Ingravesco, is, s. p. *Aggravarsi, peggiorare, divenir più grave, ò pesante, ò più molesto*. *n. ass.* ò 3. *n.* Et corpora quidem defatigatione, & exercitatione ingravescunt. *Cic. de Sen.* Ingravescit in dies malum. *Id. ad Brut.* 10. Si hic morbus vehementiùs vivis ingravescit. *Id. Catil.* Iste ardet furore, nec remittit aliquid, sed in dies ingravescit. *Id. Att.* 10. Quum ingravesceret annona, ut jam fames timeretur. *Id. p. Dom. Incarendo di prezzo &c.* Etsi à prima ætate me omnis ars, & doctrina liberalis, & maxime Philosophia delectavit: tamen hoc studium quotidiè ingravescit. *Id. Fam.* 4. 4. *Mi diletta sempre più &c.* Ingravescens *part. pres.* Medicus morbum ingravescentem ratione providet. *Cic. Div.* Fames ingravescens. *Suet. in Aug.* Ætas jam ingravescens. *Cic. Fam. La vecchiaja*. *Per ingravidarsi, divenir gravida*. *n. ass. l'usò Lucr.* 4.

Ingravo p. b. as, &c. *Aggravare, far più grave*. 1. *a*. Gigas ille ingravat puppem. *Stat.* Ingravat hæc sævus Drances. *Virg. En.* 11. *Esaggera &c.* *Per aggravarsi, crescere*. *n. ass.* Si non sævitia hyemis ingravat. *Plin.* 19. 8.

Ingredior, grederis, p. b. gressus. *Entrare*. *d. ass.* ò 3. *d.* ò *acc. con in*, ò *ad*. Ingredi templum, forum, *vel* in forum in conspectum populi. *Prop. Plan. et Al.*

& Al. Ingredere, ò Teucrûm, atque Italûm fortissime ductor. *Virg. En.* 8. Tu ingredi illam domum ausus es? *Cic. Phil.* Ingredi iter. *Id. Or. et Phil.* 12. Viam pedibus, *vel* equo, *vel* in viam. *Liv. Plau. Pseu. Mettersi in viaggio, à piedi &c.* Quum ingressus iter pedibus sit. *Cic. de Sen.* Ingredi ad studium. *Id. de Or.* 1. Quum jam pontem cum magno comitatu legati Allobrogum ingredi inciperent. *Id. Catil.* Ingrediens intra finem ejus loci. *Id. pro Cec.* Ingredi pericula. *Id. p. Mur. Esporsi à pericoli.* In spem recuperandæ salutis. *Id. Venir in isperanza di &c.* Quo die primùm in spem libertatis ingressus sum. *Id. Fam.* 12. 25.

2 *Per caminare, andare.* Ingredi pleno gradu. *Cic. Fam.* 12. 16. *Caminar à passi lunghi, ed in fretta.* Qui in compedibus fuerunt, etiam quum soluti sunt, tardiùs ingrediuntur. *Id. Tusc.* Si dormis, expergiscere; si stas, ingredere; si ingrederis, curre; si curris, advola. *Id. Att.* 2. 23. Via lubrica, quà insistere, aut ingredi sine casu aliquo, aut prolapsione vix possis. *Id. p. Cel.* Eloquentia, quocumque ingredior, eodem est instructa comitatu. *Id. de Or.* Elephanti gregatim semper ingrediuntur. *Plin. Gli Elefanti vanno sempre in ischiera.* Ingredi vestigia alicujus. *Liv.* 47. *sec. il Paster. Seguir l'orme &c.* Vestigiis patris. *Cic. in Somn. Imitar l'esempio paterno.* Mox sese attollit in auras (fama) ingrediturque solo. *Virg. En.* 4. *Si sparge per tutto il mondo &c.*

3 *Per cominciare, imprendere, intraprendere, dar principio.* Ingredi causam, orationem, sermonem, disputationem, studia, consulatum, vitam honestam, &c. *Cic. Quint. et Al.* Magnâ spe ingredior in reliquam orationem. *Cic. Phil.* Difficile est, quod cum spe magnâ sis ingressus, id non exequi usque ad extremum. *Id. p. Rab.* Ut quam vitam ingrediar, definias. *Id. Ac. Qual tenor di vita io mi debba intraprendere.* In vitam paulò seriùs, tanquam in viam ingressus sum. *Id. Brut. Hò cominciato à vivere &c.* Decimum annum ingressus. *Velle.* 2. 6. *Entrato nell' anno decimo &c. E con l'infin.* Quanquam ingressus essem dicere, quid oportuisset. *Cic. Att.* 15. Majores nos res scribere ingressos. *Id. Top.* De divinatione ingressi sumus dicere. *Id. Div.* Ingrediens *part. pres.* Ascensu ingrediens arduo. *Id. de Or.* Ingredientibus (nobis opus) considerandum fuit, quid ageremus. *Id. Or.* Ingressus *part. pret. dep.* Atque hæc ingressis placido prior edidit ore. *Virg. En.* 7. Sic contra est ingressa Venus. *Id. ib.* 4. *Prese à ragionare &c.* Roma remis ingressa profundum. *Claud. Entrati i Romani in mare con navi.* Ingressus in sermonem. *Cic. Venuto in ragionamento &c.* Ingressurus *part. fut.* Quam quisque viam vivendi sit ingressurus. *Cic. Off. Sia per imprendere &c.* Ingrediendus *part. fut. pass. ò gerund.* Hunc video mihi principem, & ad suscipiendam, & ad ingrediendam rationem horum studiorum, extitisse. *Id. p. Arch.*

Ingruo, is, ingrui, s. s. *Assalire con empito, investire.* 3. *n. ò n. ass. od accus. con in.* Ingruit Æneas Italis, & prælia miscet. *Virg. En.* 12. Nostri contrà ingruunt, vicimus vi feroces. *Plau. Amph.* Ingruere infensos hostes. *Virg. En.* 11. Ferreus ingruit imber. *Id. ib.* 12. *Scoccasi un nembo di saette.* Universis gentibus ingruunt morbi. *Plin.* 7. *c.* 50. Morbi in agrestes ingruerant, *Liv.* 4. 30. 2 *Per*

2 *Per soprastare, esser di presso*. 3. *n. ò acc. con in*. Ingruit vobis periculum. *Liv. onde* Periculum ingruens. *Id. l.* 5. *Pericolo imminente*. Ingruit frigus. *Col.* 4, 29. Si bellum ingrueret, *Virg. En.* 8. Armorumque, ingruit horror. *Id. ib.* 2. In aliam partem terror ingens ingruerat. *Liv.* Bis vitibus ingruit umbra. *Virg. Georg.* 2. *L' ombra de' pampini ricuopre le viti, i. due volte le viti metton le foglie*. Ingruente fato. *Liv.* 4. 32.

Ingurgito p. b. as, &c. *Ingorgare, far gorgo, tenere in collo. n. ass.* Humor ex nivibus non universus ingurgitat. *Plin. sec. alcuni, mà è incerto*.

2 *Per trangugiare, ingojare, tracannare, crapolare*. 1. 5, *a.* Ingurgitare se cibis, vino, *aut* poculis ingentibus. *Gell. et Al. Empiersi à crepa corpo, avvinazzarsi &c.* Crudique postridie se rursus ingurgitant, *Cic. Fin.* 2. *E col dat.* Merum sævienti ventri tuo soles aviditer ingurgitare. *Apul. A. A.* 3. *E coll' accus. con in*. Tuum ut inanem ingurgitetur in ventrem cibus. *Scalig.* Ingurgitat se in merum. *Plau. Curc.* 1. 2. *Al.* in se merum.

3 *Per tuffare, attuffare, immergere*. 1. 5. *a. ed acc. con in*. Ingurgitare se in flagitia. *Cic. in Pis. Ingolfarsi &c.* Sus, quæ se cœno ingurgitat. *Lactan.* 4. *Si tuffa &c.* Quum in ejus copias se ingurgitasset, exultabat gaudio. *Cic. Phil. Impossessatosi de' beni di lui &c.* Qui degustandum ex Philosophia censet, non in eam ingurgitandum. *Gell.* 5. 16.

Ingusto, as, &c. *Dare ad assaggiare*. 1. 3. *a.* Jovi in media Urbe sanguis humanus ingustatur. *Tertul. in Gnost.* 7. Ingustatus *part. pass. Non gustato*. Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi. *Hor.* 1. *Sat.* 8. *Da me prima non mai assaggiati &c.*

Inhabito p. b. as, &c. *Abitare, ò dimorare in qualche luogo*. 4. *n. ò n. ass. ed abl. con in*. Inhabitat animus in oculis. *Plin.* 11. *c.* 37. Procul aberant vici, qui inhabitabantur. *Liv.* 24. 3. (*Al.* habitabantur). Varias indumentorum formas promulgaverunt, quarum pars gentilitûs inhabitantur. *Tertull. de Pall.* 3. *Si usano, e adoprano come proprie della nazione*.

Inhæreo, es, hæsi, hæsum. *Attaccarsi, appiccarsi, star fisso, tenersi attaccato*. 3. *n. ò abl. con in*. Cacumina deinde olivæ, sicut matri inhærent. *Col.* 3. Sidera suis sedibus inhærent. *Cic. Univ.* Animi corporibus non inhærent. *Id. Div.* Inhæsit in visceribus. *Id. Tusc.* Quæ sunt foris, neque inhærent in rei natura. *Id. de Or.* Accepitque manu, dextramque amplexus inhæsit. *Virg. En.* 8. *Glie la baciò. V. La Cerda*. Et corpore inhæret (*pro* in corpore filii extincti). *Id. ib.* 10. Tu inhæres pectori meo. *Ovid. Trist.* 1. *Mi stai sempre nel cuore*. Inhærebat oculis memoria imaginis. *Plin.* 7. *ep.* 27. *Mi stava sempre dinanzi agli occhi &c. Al.* inerrabat. Inhæret in mentibus, quasi sæculorum augurium futurorum. *Cic. Tusc.* 1. *Stà fisso negli animi &c.* Inhærere studio alicui. *Ovid. Trist.* 3. *Esser tutto dato &c.* Tergis fugientium hostium. *Curt. Incalzare il nemico, che fugge*. Vestigiis alicujus. *Col.* 9. 8. *Seguir l' orme altrui &c. Trovasi pur' assol. ed acc. con ad*. Quorum linguæ sic inhærent, ut loqui non possint &c. *Cic. Div.* Belluæ ad saxa nativis testis inhærentes. *Id. Nat. Che si attaccano a' sassi col guscio nativo*. Inhæsurus *part. fut. Ovid.*

Inhæresco, is, hæsi, s. 3. *Attaccarsi, od esser attaccato bene, star fisso. n. ass. ed*

ed abl. con in. Bestiolæ in sordibus aurium, tanquam in visco inhærescunt. *Cic. Nat.* 3. Poetæ leguntur, ediscuntur, & inhærescunt penitus in mentibus. *Id. Tusc.* 3. *S'imprimono &c.*

Inhalo p. l. as, &c. *Fiatare, spirar contro, esalare.* 3. *a.* Quum isto ore fœcido teterrimam nobis popinam inhalasses. *Cic. in Pis. Avendoci tu ammorbato coll'alito puzzolente, da cui esalava un intera cucina.*

Inhibeo, inhibes p. b. hibui, hibitum p. b. *Proibire, vietare, impedire, distogliere, trattenere, ritenere, arrestare, reprimere.* 1. 3. 6. *a. ò col nè al sub. ò l' infin.* Inhibere aliquem, nè, *vel* quin, *seu* quòminus ludat, &c. *Curt. Plin. et Al.* Inhibere fletus, fugam, spem, frenos &c. *Ovid. Curt. Liv. Rattenere le lacrime &c. tirar la briglia à se &c.* Cursusque inhibebat equorum. *Ovid. ad Liv. Moderava &c.* Inhibere dolores, nauseam, aviditatem &c. *Plin. et Al.* Profluvium sanguinis. *Plin.* 28. 2. *Stringere il corpo &c.* Candidis solvi alvos modicè, nigris inhiberi. *Id.* 19. 18. Inhibere mortem alicujus. *Sen.* Incendium. *Curt.* Mentem à turpi probro, *vel* scelere. *Cat. carm.* 89. *Distornar l'animo, ò la volontà da qualche misfatto.* Inhibere manum ferientis. *Curt. Trattenere il colpo &c.* Et vos tela inhibete, Latini. *Virg. En.* 12. *Desistete dallo scagliar frecce &c.* Inhibere imperium. *Sospendere, ed interdire l'uso della giurisdizione ad un magistrato. Così il Passer. citando l'esempio di Liv.* Magnis contentionibus certatum est, & imperia inhibita ultro citroque, & pignora capta, & multæ dictæ. *l.* 37. *c.* 51. *Facciol. però spiega Esercitare il comando: portando l'esempio dello stesso Liv.* Dum ego more Romano imperium inhibeam in deditos modò decreto suo, ante armis victos. *l.* 36. *c.* 28. Utrum Fontinali, an Libero imperium te inhibere mavis? *Plau. Stich. a.* 5. *sc.* 4. Sed tamen inhibet illis legibus spem nonnullam &c. *Cic. in Rull.* 3. *Pone qualche speranza in quelle leggi &c. Al.* habet in illis legibus &c. Ut ille Trebonium, & si posset, etiam Brutum discruciatos necaret, eademque inhiberet supplicia nobis. *Id. Phil.* 13. *Minacciasse &c.* Hoc mare ingressus, contrahit vela, inhibetque remos. *Quint.* 12. *in præf. Lascia di vogare &c.* Tyrii inhibentes remis ægrè evellere navem, quæ hærebat. *Curt.* 4. 4. *Vogando in contrario, siando &c.* Quum rostris concurrissent, neque retro navem inhiberent. *Liv. l.* 26. *Si trova pure assolut. Per rinculare, arretrare.* Quum divellere se ab hoste cupientes inhiberent Rhodii. *Liv.* 37. Ut concitato navigio, quum remiges inhibuerunt, retinet tamen ipsa navis motum, & cursum suum, intermisso impetu, pulsuque remorum, sic &c. *Cic.* 1. *de Or.* Ut quæque retro inhibita rostrata, onerariam hærentem unco trahebat. *Liv.* 30. *Tirata in dietro, battendo i remi in contrario. Vedi Cic. Att.* 13. 21. Inhibitus *part. pret. et* Inhibendus *part. fut. pass. Curt.*

Inhio, as, &c. *Star con la bocca aperta, aprir forte la bocca, sbavigliare. n. ass.* Tenuitque inhians tria Cerberus ora. *Virg. Georg.* 4. Attonitis inhians animis. *Id. En.* 7. Pecudumque reclusis pectoribus inhians spirantia consulit exta. *Id. ib.* 4. *Osserva sollecita, ed ansiosa &c.*

2 *Per bramare, desiar grandemente, aspirar con avidità,* 3. 4. *n. ò l' infin.*

infin. Nam illic homo tuam hæreditatem inhiat, quasi esuriens lupus. *Plau. Stic.* 4. 2. Nec [agricolæ] varios inhiant pulchrà testudine postes. *Virg. Georg.* 2. Inhiare aliquem. *Plau. Aspettarlo con ansietà*. Inhiare pecuniæ, gazis, fundo alicujus. *Sen. Trag. Tac. et Al.* His [rosis] inhians propiùs accessi. *Apul.* 11. Romulus parvus, atque lactens uberibus lupinis inhians. *Cic. Cat.* 3. Inhiat divellere vultum. *Ovid.*

Inhonesto, as, &c. *Disonorare, disonestare, infamare, svergognare*. 1. *a*. Nè cadat, & multas palmas inhonestet adeptas. *Ovid. Trist.* 4. *eleg.* 8.

Inhonoro p. l. as, &c. *Disonorare*. 1. *a. Tertul. de Resur. carn. c.* 9. *et de fuga in persecut. c.* 5. *quindi* Inhonoratus *part. pass. Disonorato, ovvero lasciato senza alcun' onore*. Inhonoratum quem dimittere. *Liv.* 37. 54. Multi inhonorati proferuntur. *Cic. Tusc.* Vita inhonorata. *Id. ib.* 3. Inhonoratior triumphus. *Liv.* 33. 23. Omnium Græciæ gentium inhonoratissimi. *Id.* 35. 12.

Inhorreo, es, horrui, s. s. *Inorridire, raccapricciarsi, arricciarsi i capelli, ò peli per timore, ò ribrezzo*. *n. ass.* Haud secus, quàm vallo septa, inhorruit acies. *Liv.* 8. 8. Infremuitque ferox [aper] & inhorruit armos (*acc. di parte pro* armis). *Virg. En.* 10. *Arrufsò gli omeri &c.*

Inhorresco, is, horrui, s. s. *Divenir orrido, e spaventoso, farsi aspro, inorridirsi*. *n. ass.* Inhorrescit aër nubibus: animus metu, *seu* visu monstri. *Ovid. et Al.* Inhorrescit mare. *Pacuv. ap. Cic. Div.* 1. Inhorruit unda tenebris. *Virg. En.* 3. Inhorrescunt edito ovo. *Plin.* 10. 41. Horum in severitatem dicitur inhorruisse primùm Civitas. *Cic.* 4. *de Rep. ap. Non. sec. il Nizol.* Spicea jam campis quum messis inhorruit. *Virg. Georg.* 1. *La biada si è fatta aspra. i. le spighe han già fatto le reste*.

Inhortor, aris, atus. *Esortare, stimolare*. 2. *dep.* Jubilationibus, & hujuscemodi vocibus nobis inhortantur. *Apul. A. A.* 8. Inhortatus *part. pass. Incitato, aizzato.* Canes pastoricios in eorum exitium inhortatos immitti præcepit. *Id. ib. l.* 9. *sub fin.*

Inhumigo p. b. as, &c. *Umettare, bagnare*. 1. *a*. Conflùges, ubi conventu campum totum inhumigant. *Liv. Andr. ap. Non. c.* 1. *n.* 311.

Inhumo p. b. as, &c. *Sotterrare, seppellire, coprir di terra*. 1. *a*. Non inhumare taleas, aut siccare priùs, quàm serantur, utilius compertum. *Plin.* 17. 18. Inhumatus *part. pret. pass. vale* non humatus. *Insepolto*. Diogenes jussit se projici inhumatum. *Cic. Tusc.* 1. Iique nec inhumati, nec dispersis bustis humili sepulturà cremati. *Id. Phil.* Is, quum esset projectus inhumatus, amica corpus ejus texit suo pallio. *Id. Div.*

Injecto, as, &c. *Gettar spesso dentro*. 1. 3. *a*. Jamque videbantur dextram injectare. *Sil. Ital.* 3. Ausus erat furto dextram injectare. *Stat. Theb.* 9.

Inigo p. b. is, ègi, actum. *Cacciar l'armento, ò l'bestiame dentro* 1. *a*. Nè si inegerint, ubi nascitur &c. *Var. R. R.* 3. 10. *Al.* si comederint. In nutricatu, quum parere cœperunt, inigunt in stabula ea, quæ habent ad eam rem seclusa. *Id. ib.* 2. 2. Apud alios [seges] exteritur grege jumentorum inacto, & ibi agitato perticis, quòd ungulis è spica exteruntur grana. *Id. ib.* 1. 52. Quum jacèret pater occisus, supra eum ut inigeret

geret carpentum,mulio jussit. *Var. L. L. 4. sec. il Paster. Che spingesse il cocchio sopra di &c. Al. però leg.* mitteret.

Injicio, injicis p. b. injeci, jectum. *Gettar dentro, ò sopra, buttare, metter dentro, apportare. 1. 3. a. ed acc. con in, ò ad.* Injicere aliquem in flammam, se in medios hostes, in medium agmen, se flammæ [*pro* in flammam] dextram foculo accenso &c. *Cic. Virg. Plin. Ovid. et Al.* Brachia collo. *Ovid. Abbracciare &c.* Quæ sese in ignem injicere, voluit. *Ter. Andr. 1. 1.* Decepta satellite dextra injecit sacris se peritura focis. *Marz. 1. 22.* Seseque haud nescia morti injicit. *Virg. En. 9. Si espone, và incontro &c.* Injecit sol radios in montes. *Prop. Il sole è di già uscito fuori dell'Orizonte.* Laneum pallium alicui injicere. *Cic. Nat. Mettergli in dosso un mantello &c.* Alicui vincula. *Id. Fin.* Catenas, laqueum &c. *Liv. e Plau. Legare, incatenare &c.* Injicite huic manicas mastigiæ. *Plau. Capt. Mettetegli le manette &c.* Aggressi (pueri Silenum) injiciunt ipsis ex vincula sertis. *Virg. Ecl. 6.* Telum injicere in aliquem. *Plau. et Al. Scagliare un dardo contro &c.* Et me, quem dudum non ulla injecta movebant tela &c. *Virg. En. 2.* Tragulam in te injicere adornat. *Plau. Epid. 5. 2. Medita gettarti addosso la rete. i. ingannarti.* Quam te securim, putas, injecisse petitioni tuæ? *Cic. p. Mur. Quanto stimi aver pregiudicato alla tua medesima petizione?* Et Capitolinis injecit sedibus ignes. *Ap. Cic. Div. 1. Appiccò il fuoco &c.* Nè temerè à me tantus tumultus Civitati injiceretur. *Cic. Catil. Non si eccitasse da me &c.* Injicere rixam. *Velle, Seminar discordie.* Voluptatem alicui. *Var. Dar piacere &c.* Alicui curam, fugam, periculum mortis &c. cogitationem de aliqua re. *Cic. et Al. Mettere alcuno in sollecitudine &c.* Quantam cupiditatem hominibus injiciat novitas. *Id. Fam. 11.* Jam pol ego huic aliquem in pectus injiciam metum. *Plau. Cas.* Timet, injeci scrupulum homini. *Ter. Adel. 2. 2. Gli feci scrupolo &c.* Quum Cotta Decemviris religionem injecisset. *Cic. p. Cae.* In hanc familiam frustrationem hodie injiciam maximam. *Plau. Empirò questa casa di false immaginazioni &c.* Frena, *seu* frenos injicere licentiæ, libidini, furori, &c. *Cic. Hor. et Al. Por freno alla dissolutezza &c.* Militibus alacritatem, & studium pugnandi. *Cæs. Infiammare i soldati alla battaglia &c.* Alicui suspicionem, *seu* spem inanem, *aut* spem de aliqua re &c. *Cic. et Al. Porre in sospetto, dare speranza &c.* Injecta mihi spes est, posse eum vinci. *Ter. Hò conceputo qualche speranza &c.* Cui primùm (Deorum ira) mentem injecit, ut lacessere fortissimum virum auderet. *Cic. pro Mil. Gli pose in pensiero di &c.* Injicere manum alicui, *seu* in aliquem: manum, *vel* manus in bona, in prædium, in servum &c. *Plau. Sen. Ulp. Paul. Jurec. &c. Fermare alcuno, arrestarlo, ò mettergli le mani addosso, fargli violenza; overo prenderſi roba, od altro à se dovuto, senza aspettare facoltà del Giudice.* Ipsa mihi veritas manum injecit, & paulisper consistere, coegit. *Cic. p. R. Com.* Injecère manum Parcæ (*sup.* Haleso *dat.*) *Virg. Eneid. 10.* Virgini venienti in forum minister Decemviri manum injecit. *Liv. 3. 44.* Ego te (*Al. leg.* in te) manum injiciam quadrupli venefica. *Plau. Truc. 4. 2.* Itaque & quieti ejus injeci manum, & exegi, ut

ut me in Bythynia consilio instrueret. (*metaf.*) *Plin. jun. l.* 10. Injicere terram, *seu* humum mortuo. *Virg. et Al.* *Gittar terra sopra il cadavere* (*obbligo degli antichi nello scontrare qualche cadavere insepolto*). Aut tu mihi terram injice, namque potes. *Virg. En.* 6. *V. La Cerda*. Dilaceranda feris dabor, alitibusque præda, nec injectâ tumulabor mortua arenâ. *Catul.* Si terram ignoto mortuo injeci, nullum habeo hujus officii debitorem, in publicum humanus. *Sen.* 5. *de Benef.* Inde injecta ab alienis humus. *Quint. decl.* 6. *L'usò anche Var. L. L.* 4. *e Cic. Leg.* 2. *Vedi Hor.* 1. *od.* 28. *e'l Lambin. Per dire, far intendere, dar motto di qualche cosa*. Sæpè alicui injicere de aliqua re. *Cic. Att.* 16. Quum mihi in sermone injecisset, se velle Asiam visere &c. *Trebon. Fam.* 12. 16. Injicio illud, quod &c. *Var. R. R.* 1. 18. *Al.* Mitto &c. Injectus *part. pass.* Se interfectum, in plaustrum à caupone esse conjectum, & supra stercus injectum. *Cic. Div.* Injectæ Turno catenæ. *Liv.* 1. Injectus hominibus scrupulus. *Cic. pro Clu.* Hominem pecuniosissimum, sine aliqua causa quæstûs, injectum ad tàm incredibile crimen. *Id. Ver. Indotto à commettere &c.* Injecturus *part. fut.* Sperârunt, se injecturos vobis causam deliberandi, & judicandi justam moram, & religionem. *Id. p. Cac.* Ubi quadruplator quempiam (*Al.* in quempiam) injexit manum. *Plaut. Perf.* 1. 2. *pro* injecerit.

Inimico p. l. as, &c. *Inimicare, far nemico.* 1. *a.* Id facinus nos inimicavit. *Sidon.* Ira, quæ procudit enses, & miseras inimicat Urbes. *Hor.* 4. *od.* 15.

Inimicor, aris, atus. *Inimicarsi, diventar inimico. d. aff.* Sin autem id neges, statim abalienant se, & inimicantur. *Q. Cic. de Pet. Così il Nizzol. et Al. Facciol. però leg.* Sin autem id neges, & certè abalienes, & statim, & plures. *Si vende perciò sospetto il testo di sopra*.

Iniquo p. l. as, &c. *Disagguagliare, od alterare, sconcertare, perturbare.* 1. *a.* Æquum animũ indignanti iniquat contumelia. *Laber. ap. Non. c.* 2. *l ant.*

Initio, as, &c. *Introdurre, instruire ne' primi rudimenti*. 1. 3. 5. *a.* Initiare aliquem geometriâ, musicis, &c. *Plin.* Magicis etiam cœnis eum initiaverat. *Id.* 30. 2. Neque enim sanctius esse sacris iisdem, quàm studiis initiari. *Quint.* 1. 3. Initiare pueros. *Var. ap. Non.* 2. *Divezzare i fanciulli, spopparli*. Ubi erit puero natalis dies: ubi initiabunt. *Ter. Phor.* 1. 1. *V. Facciol.* Initiatus *part. pass.* *Instruito &c.* Aliis enim chartis, aliis sum literis initiatus. *Plin.* 5. *ep.* 15. His cunabulis Præfectorum auctoritas initiata, in tantum augeri meruit, ut &c. *L. Breviter &c. ff. de off. Pref. Prat. Nata da questi principj l'autorità*.

2 *Per ordinare alle cose sacre, consacrare*. 1. 3. 5. *a.* Initienturque eo ritu Cereri, quo Romæ initiantur. *Cic. Leg.* 2. Mitto Eleusinam sanctam illam, & augustam, ubi initiantur gentes Terrarum ultimæ. *Id. Nat.* 1. Ob privilegium galeri Cereri initiantur. *Tertul. de Pal.* 4. Initiare munditiis munditianti Deo. *Plau. Cas.* 2. 3. *Sacrificare al Dio della nettezza &c. Al. divers.* Initiatus *part. pass.* *Consacrato, od erudito nelle cose sacre*. Sacra, quibus ipsi initiati sumus. *Cic. Leg.* Non initiati templum Cereris ingressi sunt. *Varr. L. L.* 4. Mida ab Orpheo sacrorum solemnibus initiatus, Phrygiam religionibus implevit. *Justin.* 11. *c.* 7.

Initiandus *gerund.* Scire velim, num censum impediant Tribuni diebus initiandis. *Cic. Att.* 4. 9. *Col consacrare i giorni &c. Manut. leg.* injiciendis. *Al.* vitiandis.

Initior, aris, atus. *Cominciare, principiare. d. ass.* Ver initiatur, quum primam Arietis partem Sol fuerit ingressus. *Jul. Firmic.* Ex his initiata sunt cætera. *Tertul. in Valen.* 15. *Al. vogliono, che questi esempj siano passivi di* Initio.

Inito p. b. as, &c. *Entrare, ò andare spesso.* 4. *n.* Loca arida initas. *Pacuv.*

Injubeo, es, &c. *onde* Injussus *part. pass. Non comandato.* Ut nunquam inducant animum cantare rogati, injussi nunquam desistant. *Hor.* 1. *Sat.* 3. Injussa virescunt gramina. *Virg. Georg.* 1. *Germogliano senz' esser piantate &c.*

Injudico p. b. as &c. *onde* Injudicatus. *Non giudicato.* Id injudicatum relinquo. *Quint.* 10. 1. Decem hominibus vitam eripis, indictâ causâ, injudicatis, indemnatis. *Gell.* 13. 23.

Injugo p.b. as, &c. *onde* Injugatus. *Non aggiogato.* Vinxit ad tauri latus injugati. *Sidon.* 1. *ep.ult. in carm. Non hà uso di questi verbi, che il part. pret. pass.*

Injungo, is, junxi, junctum. *Unire insieme, congiugner dentro, ò metter sopra, addossare, over aggiugnere, apportare.* 1. 3. *a.* Pingui terrâ singulis brachiis licebit bina injungere flagella. *Col.* 5. *A ciaschedun ramo unire due tralci. i. capi di vite &c.* Injungere amicitiam cum aliquo. *Plin. jun. de Vir. Ill. Stringere amicizia &c.* Injungere injuriam. *Liv.* 3. 65. Laborem alicui, *vel* sibi &c. *Quint. e Plin.* Interdum & pondus aliquod (bobus) injungitur, ut majore nisu laboris exploretur patientia. *Col.* 7. *Si addossa loro, ò aggiunge &c.* Nè quid detrimenti Reip. injungant, summa à nobis dabitur opera. *Brut. à Cic. Fam.* 11. 13. *Non possano nuocere alla Rep. &c.*

2 *Per ingiugnere, imporre, comandare, commettere.* 3. *a. ò l'infin. dopo, ò l'ut al sub.* Injungere alicui pœnam, tormentum, necessitatem &c. *Ulp. Plin. Sen. et Al.* Privatis id, seu æquum, seu iniquum onus injungendum esse. *Liv.* 16. *Doversi imporre questo carico &c.* Comitiorum illi habendorum munus consensu injungunt. *Id.* 3. 35. Et si quid subiti muneris injungendum esset, per libellos daret. *Suet. in Tib.* Injungere servitutem. *Liv.* 5. *e Cæs. B. G.* 8. *Mettere in servitù.* Querens, miseram, & onerosam injungi sibi servitutem, recepit imperium. *Suet. in Tib.* Injunctus *part. pass. Unito &c.* Injunctæ vineæ mœnibus. *Liv.* 5. Injunctus muro agger. *Id.* 53. Manus injunctæ pedibus. *Sen. in Tyest. Al.* injectæ. Scita plebis injuncta Patribus. *Liv.* 3. *Leggi della plebe imposte à Senatori &c. Vale tal volta lo stesso, che* non junctus. Fideles injuncti. *Tert. ad Uxor.* 2. 2. *Non uniti in matrimonio.*

Injurior, aris, atus. *Ingiuriare, danneggiare. d. ass. ò* 2. *d.* Omne fortuitum circa nos sævit, atque injuriatur. *Sen. de Const.* 9. *L' usò anche Tertul. in Gnost.* 6.

Inlargio, is, ìvi, itum. *Donar largamente.* 3. *a.* Pecuniam inlargibo tibi. *Cato. ap. Non. pro* inlargiam. *ò ant.*

Inlentesco, is, s. p. *Divenir pieghevole, ammollirsi. n. ass.* Paulùm aquâ maceratur, dum inlentescat. *Col.* 2. 11.

Inna-

Innaſcor, naſceris p. b. nàtus. *Naſcere dentro, ò inſieme, ingenerarſi, ò naſcere. 2. d. ò d. aſs. ed abl. con in.* In hac elatione, & magnitudine animi, facillimè pertinacia, & nimia cupiditas principatùs innaſcitur. *Cic. Off.* 1. Quum hæc domi innaſcantur. *Id. Att.* 1. 16. *Al.* naſcantur. Quibus innaſcitur ratio recta, conſtanſque. *Id. Nat. L'uſò anche Hor.* 1. *Sat.* 3. *v.* 37. Innatus *part. dep.* Non advenæ, ſed eodem innati ſolo, quod incolunt. *Juſtin.* 2. 6. Innatus liberalibus diſciplinis. i. inter diſciplinas. *Sen. Significa anche innato, naturale, ed è più toſto addiett. che part.* Inſitam quandam, vel potiùs innatam ſcientiæ cupiditatem habemus. *Cic. Fin.* 4. Innata homini probitas. *Id. ib. Tal volta* non natus. Materia, quam innatam volunt. *Tert. in Valen.* 15. *et Prud. in Apoth.*

Innato p. b. as, &c. *Notare, nuotar dentro, ò ſopranotare, galleggiare. n. aſſ. ed abl. puro, ò acc. con in, ò* 3. 4. *n.* Ubi non innatent, ſed ſemper ſint jure ſubmerſa. *Col.* 11. 4. Aſpicis ut ſummà cortex levis innatat undà. *Ovid.* Quum piſciculi parvi in concham hiantem innataverunt. *Cic. Nat.* 2. Terræ innatant fluvii. *Plin.* Nam lactuca innatat acri poſt vinum ſtomacho. *Hor.* 2. *Sat.* 4. Nec non & torrentem undam levis innatat alnus. *Virg. Georg.* 2. *Nuota la barchetta, ò ſcorre sù pe'l fiume rapido.* Partim fluentium, & innatantium belluarum. *Cic. Nat.*

Innavigo p. b. as, &c. *Navigare in qualche luogo. n. aſſ.* Europa modò ſiniſtro latere innavigantium appoſita. *Pomp. Mela* 2. 1.

Innecto, is, nexui, nexum. *Legare, ò legar inſieme, ò intorno, aggroppare, intrecciare, inteſſere.* 1. 3. 5. *a.* Innectere tempora, *ſeu* comas ſertis. *Ovid. Virg. Inghirlandare la chioma &c.* Tum ramum innectit olivæ. *Virg. En.* 7. Fauces laqueo innectere. *Ovid. Met.* 10. *Allacciare la gola, ſtrozzare.* Tum lactea colla auro innectuntur. *Virg. En.* 8. *Sono riſtretti da collane d' oro.* Et paribus palmas amborum innexuit armis. *Id. ib.* 5. Innectere colla lacertis. *Ovid.* Brachia collo. *Stat.* 4. *Abbracciare &c.* Mentem alicui. *Sen. Trag. Tirare uno al ſuo volere.* Moras innectere. *Stat. Stare à bada.* Cauſaſque innecte morandi. *Virg. En.* 4. *Scuſa l'indugio.* Innexus *part. paſſ.* Mancipia compedibus innexa. *Col.* 11. Queis (vinculis) innexa (columba) pedem (*acc. di parte*) malo pendebat ab alto. *Virg. En.* 5. Diſcordia demens vipereum crinem vittis innexa cruentis. *Ib.* 6. Fraus innexa clienti. *Ib. Inganno tramato &c.* Alicui per affinitatem innexus. *Tac. An.* 6. 36. *Parente, od affine d'uno.*

Innitor p. l. niteris p. b. nixus, & niſus p. l. *Appoggiarſi, ſoſtenerſi.* 2. *d. ò abl. ed acc. con in.* Inniti baculo, haſtæ, ſceptro, ſcuto, homini cuipiam &c. *Ovid. Stat. Tac. e Liv.* Arte aliquà, *ſeu* virtute. *Hor. Tenerſi fermo sù qualche arte &c.* Innixus *part. pret. dep.* (*che per lo più è in uſo*) *Appoggiato &c.* Horà diei ſecundà in Panſam fratrem innixus obiit. *Plin.* 7. *c.* 53. Ipsà haſtà innixus ſeſe in pedes excipit. *Liv.* 4. Cubito innixa. *Virg. En.* 4. Vix hæc innixa in omnium noſtrûm humeris cohærebunt. *Cic. Aruſp.* Omnia curæ, tutelæque unius innixa. *Quint.* 6. 2.

Inno, as, &c. *Notare, ò nuotar dentro, ò ſcorrer dentro, valicare, navigare. n. aſſ. ed abl. ò* 3. 4. *n.* Innare parans, infantis amore tardatur. *Virg. En.* 11.

En. 11. Innabant pariter, fluctusque secabant. *Ib.* 10. Fluvios innare rapaces. *Id. Georg.* 3. Innare paludem. *Id. En.* 6. *Passare à nuoto, valicare &c.* Classis innat mare. *Sen. Trag. Il navilio naviga 'l mare*. Pelago credas innare revulsas Cycladas. [*pro* in pelago, *seu* per pelagus]. *Virg. En.* 8. Scuta virûm fluvio, pictasque innare carinas. *Ib.* Dummodo innare aquæ, & capere onera (milites) possent. *Liv.* 21. 26. Innans *part. pres.* Innantem Maricæ litoribus tenuisse Lirim. *Hor.* 3. *od.* 17. *Aver posseduto il fiume Liri, che scorre dentro a' lidi della ninfa Marica*.

Innobilito p. b. as, &c. *onde* Innobilitatus (*che solo è in uso*). *Non nobilitato*. Quæ nobilitatos maritos non habuerant, innobilitatæ remanerent. *Lamprid. in Heliog. cap.* 4.

Innodo p. l. as, &c. *Stringer con nodo*. 1. *a.* Spiris categoricis lubricas quæstiones innodare. *Sidon.* 9. *ep.* 9. Innodato gutture laquei nexibus interire. *Ammian.* 28. Causa multis ambagibus innodata. [*metaf.*] *L. fin. Cod. de compens. Intrigata &c.*

Innotesco, is, notui, s. s. *Farsi noto, palese, celebre, venire in notizia, esser conosciuto. n. ass. ò* 3. *n.* Sceleribus innotescere. *Val. Mass.* 8. 14. 3. An nostris innotuit illa libellis? *Ovid. Am.* 3. 12. Ctesilochus Apellis discipulus petulanti picturâ innotuit. *Plin.* 34. 11. Innotuerunt vulgo ea carmina. *Suet. in Ner. Si divolgarono &c.*

Innovo p. b. as, &c. *Rinovare, rifare*. 1. *a.* Innovare mores, legem, metum, terrorem. *Liv.* Te ad tuam intemperantiam innovasti. *Cic. in Pis. Tu ritornasti all' antica tua intemperanza*.

Innubilo p. b. as, &c. *Oscurare, offuscare*. 1. *a.* Orbiculi lapillorum ruso colore innubilantur. *Solin. c.* 66.

Innubo p. l. is, nupsi, nuptum. *Maritarsi, andare à marito, ò à casa del marito*, 3. *n. ò n. ass. ò acc. con in.* Innupsit Tànaquil Lucumòni: *vel* in familiam illustrem virgo. *Lucil. e Fest. v. Pastor.* Nè patiare, meis illam thalamis innubere. *Ovid. Al.* incumbere. Ea quum innupsisset. *Liv.* 1. 34. Circùm pueri, innuptæque puellæ Sacra canunt. *Virg. En.* 2. *Vergini*. Quà tempestate Paris Helenam innuptis junxit nuptiis. *ap. Cic.* 3. *de Or. Con nozze illecite &c.*

Innuo, is, innui, s. s. *Accennare, far cenno col capo, ò con gli occhi, significare, far cenno di sì, ò di nò. n. ass. ò* 3. *n. e l'infin. ò* 3. *a.* Modò negas, modò innuis. *Marz.* Ille abiens mihi innuit. *Ter. Eun.* 4. 5. Aditum ad tuam cognitionem huic patefacio, & innuo. *Cic. Fam. Al.* munio. Quid si iste suos hospites rogasset: imo innuisset modò. *Ad Her.* Non se purgavit, sed indicavit, atque innuit. *Cic. p. Mur. Simili testi però di Cic. sono dubbj. Il Facciol. mette il supino* innutum, *senza veruna autorità*.

Innuto, as, p. l. &c. *Accennar sovente. n. ass. e l' ut al sub. ò* 3. *n. Plaut. Merc. Mà il testo è dubbio*.

Innutrio, tris p. l. ivi, itum p. l. *Nutrire, ò nodrir dentro*. 1. *a. ed abl. puro, ò* 5. *a.* Certis ingeniis immorari, atque innutriri oportet, si velis aliquid trahere. *Sen. Ep.* 2. Donec homines innutritos mari subiret timendi pavor. *Plin. in Ep.* Innutritus amplis opibus. *Suet. Aug.* 3. Animus liberalibus

ralibus disciplinis innutritus. *Sen. de Conf. ad Polyb.* 21. *Si trova anche per esser digiuno.* Ægrotantem innutritum relinquere. *Cel. Aur. Acut.* 1. 17. *Lasciar l'infermo digiuno.*

Inobaudio, is, &c. *Disubbidire.* 3. *n. Tertull. in Marc. lib.* 3. *cap.* 16.

Inoblector, aris, &c. *Dilettarsi. dep. ass. od abl. con in.* Inoblectabatur in filiis hominum. *Tertull. adv. Hermog. cap.* 18.

Inoblitero, as, &c. *Non cancellare.* 1. *a.* Scientia inobliterata *(metaf.) Tertull. de Anima cap.* 24. *Non è in uso, che il part. pret. pass.*

Inoblivifcor, eris p. b. itus p. l. *Ricordarsi per sempre. d. ass.* Semper inoblità repetam tua munera mente. *Ovid. Pont.* 4. 15. *Non hà uso, che il solo part.*

Inobruo, ruis, rui, rutum p.b. *onde* Inobrutus p.b. [*che solo è in uso*]. *Non oppresso.* Deucalionèas effùgit inobrutus undas. *Ovid. Met.* 7. 356.

Inobscuro p. l. as, &c. *Oscurare, offuscare.* 1. *a.* Nulla ejus legationis posteritatem inobscurabit oblivio. *Cic. Phil.* 9.

Inobsepio, is, p. l. &c. *onde* Inobseptus *part. pass. Non assiepato.* Aurium foramina inobsepta. *Lattan. de opif. cap.* 8.

Inobsequor p. b. eris. *Disubbidire.* 2. *dep.* Inobsequentes protinus frænis equi rapuere currum. *Sen. Trag. Hippol. E solo in uso il part. pres. ò addiett.*

Inobservo, as, &c. *Non guardare, non custodire.* 1. *a.* Inobservata sidera. *Ovid. Fast.* 3. Luserat hos casus, nisi inobservata maneret. *Mart. l.* 8. Quod si inobservantes homines sub aere deprehendant &c. *Pallad.* 1. *c.* 25. *Uomini non soliti di osservare &c. Si trovano usati i solò part. pres. e pret.*

Inobsoleo, es, *onde* Inobsoletus p. l. (*che solo è in uso*), *Non invecchiato.* Vestimenta inobsoleta, & indetrita. *Tertull. de resur. carn.* 58.

Inocco, as, &c. *Coprire la semenza, erpicare il campo, arpegar la terra.* 4. *n.* ò 1. *a.* Semen, quod sicco solo ingestum, etiam inoccatum est. *Col.* 2. 8.

Inoculo p. b. as, &c. *Innestare à occhio, incalmare, inserir per entro.* 1. 3. *a.* His quidem diebus arbores ficorum inoculantur. *Col.* 11. 2. Inoculatus bullis aureis. *Apul. A. A. l.* 8. *Ornato &c.* Ad hunc justitiæ affectum pectoribus inoculandum [*metaf.*] *Macrob. in Somn. Scip.* 1. 1. *Per insinuare negli animi &c.*

Inodoro p. l. as, &c. *Dar odore, far sentir odore.* 1. *a.* Neque mandent ium halitus inodorare. *Col.* 11. 3.

Inodoror p. l. aris, atus. *Indagare, spiare. d. ass.* ò 3. *d.* Mirabiliter enim inodoratus est, sicut nosti &c. *Cic. Att.* 2. *sec. Manut. Al.* moratus est &c.

Inoffendo, is, &c. *onde* Inoffensus. *Non offeso, non danniggiato.* Ut omnia ferè vitæ suæ tempora à valetudine inoffensa vixerit. *Gell.* 2. 1. Detur inoffensæ vitæ tibi tangere metam. *Ovid. Trist.* 1. 8. Inoffensum retuleritque pedem. *Tibul.* 1. 7. Inoffensa copulatio vocum. *Quint.* 1. 10. 4. *Che non offende l'udito &c.*

Inoleo, oles p.b. *vel* Inolesco, is, evi, etum p. l. *Crescere, aggrandirsi, farsi grande, andar crescendo. n. ass.* ò 3. *n.* Et ita librum arboris inolescere finito. *Col.* 5. Udoque docent inolescere libro. *Virg. Georg.* 2. Vitiis (tuis) inolevit imago. *Claud. Porti teco stesso l' immagine de' tuoi vizj.* Roma inolevit tibi penitus totis medullis. *Id. Ti si è radicato l'amor di Roma &c.* Inoleverat illi hæc vox, *Gell.* 20.

2 *Per*

2 *Persar crescere*, *inserire*. 1. 3. *a*. Natura induit nobis, inolevitque in ipsis statim principiis, quibus nati sumus, amorem nostri, & caritatem. *Gell.* 12. 5. In moribus inolescendis magnam ferè partem ingenium altricis, & natura lactis habet. *Id. ib. c.* 1. Inolens *part. pres. vale* non olens. *Che non hà odore*. Inolentis olivi naturam, nullam quod mittat naribus auram. *Lucr.* 2. Inoletum *supino non hà esempio di antichi*, *come nota Manuel.* inolui, inolitum *è posto dal Tesor*, *Passer.* e *Facciol. senza veruna autorità*. Inolitus *trovasi in La Cerda in Virg. En.* 6. *al verso* 738.

Inomino p. b. as, &c. *onde* Inominatus (*che solo è in uso*). *Sfortunato*. Mollis, & expers inominata perprimat cubilia. *Hor. Epod.* 16.

Inopaco p. l. as, &c. *Adombrare*, *ombreggiare*, *oscurare*. 1. *a*. Quæ inopacant avium receptacula. *Col.* 8. 15.

Inoperio, is, &c. *onde* Inopertus. *Scoperto*. Capite inoperto. *Sen. de vita beata c.* 13. Inoperta, ac confessa veritas. *Id. de ot. Sap.* 10. *Manifesta &c.*

Inoperor p. b. aris, &c. *onde* Inoperatus. *Che non opera*, *ozioso*. Nec natura inoperatam debuit continuisse bonitatem. *Tertul. in Marc.* 2. 11.

Inopinor p. l. aris, atus. *Non considerare*, *non immaginarsi*. *d. ass.* Multos in agris inopinantes deprehendit. *Cæs. B. G.* 6. *L'usò anche Liv. l.* 27. *c.* 48. Inopinatus *part. pass. Non pensato*. Quum hoc illi improvisum, atq; inopinatum accidisset. *Cic. Ver.* 4. *Sono in uso i soli partic.*

Inoppido p. b. as, &c. *onde* Inoppidatus. *Privo di abitazione &c.* Singulos Gabalitanos sparsos, inoppidatos, nunc inauditis indictionum generibus exhaurit, nunc &c. *Sidon.* 5. *ep.* 13. *Si usa solo il part. pass. ò più tosto addiet.*

Inopto, as, &c. *onde* Inoptatus (*che solo è in uso*). *Non desiderato*. Lacryma est indicium inoptatæ rei. *Sen. Excerpt. l.* 8. *Di cosa che dispiace &c.*

Inordino p. b. as, &c. *onde* Inordinatus. *Disordinato*, *confuso*. Inordinati, & incompositi milites. *Liv.* 22. 50. Idque ex inordinato in ordinem adduxit. *Cic. de Univ. c.* 3. Inordinatissimi pili. *Plin.* 22. 22.

Inorior, oreris p. b. & oriris p. l. ortus. *Nascere*, *ò nascer dentro*. *dep. ass.* Quid, si memoria eorum inoriretur? *Tac. An.* 12. 23. *Da alcuni però questo testo si tien per sospetto*.

Inorno, as, &c. *onde* Inornatus *part. pass.* (*che solo è in uso*). *Non adornato*, *non lodato*. Non ego te meis chartis inornatum sileri, patiar. *Hor.* 4. *od.* 9. Non quòd tenuis sit, & inornatus, sed quòd nihil habeat insolens, & ineptum. *Cic. Or.* Inornata mulier, incompta oratio. *Id. de Leg.* Nuda, atque inornata inventio. *Aut. ad Her.* Non ego inornata, & dominantia nomina solùm &c. *Hor. Art.*

Inoro p. l. as, &c. *Non pregare*, *non esporre*. 1. *a*. Legati Ameriam, re inoratà, reverterunt. *Cic. p. S. R. In questo senso è solo in uso il part. pass. Per adornare l'estremità*, *od orlo*, *di qualche cosa*. Calix de coronis quoque potatoris sui inorabitur. *Tertul. de resur. carn. c.* 16.

Inquæro, is, &c. *onde* Inquæsitus. *Lo stesso*, *che* quæsitus. *Ricercato*. Inquæsita ergo, sed non erepta, probatur. *Tertul. in Marc.* 5. 3. *E solo in uso il part. pass.*

Inquieto p. l. as, &c. *Inquietare*, *sturbare*, *travagliare*, *molestare*. 1. *a*. Inquie-

quietare victoriam. *Tac. hist.* 3. 84. Nè incubantes (aves) ab aliis avibus inquietarentur. *Col.* 8. 5. Nè quem officii causâ inquietaret. *Suet. in Aug.* 53. Inquietatus fremitu. *Id. Calig.* Inquietatos umbris. *Id. ib.*

Inquino p. b. as, &c. *Imbrattare, lordare, bruttare, macchiare, contaminare.* 1. 5. *a.* Inquinare manus cruore, vestem luto &c. *Plau. Ovid. et Al.* Si quid merdis caput inquiner albis corvorum. *Hor.* 1. *Sat.* 8. Idem casus illum ignarum istius impurissimæ pecudis sordibus inquinavit. *Cic. in Pis.* Parricidio se inquinare. *Id. Tusc.* Se libidinibus. *Id. ib.* Se vitiis, atque flagitiis. *Ib.* Splendorem honestatis, *Id. Fin.* Officiosam amicitiam nomine criminoso, *Id. p. Planc.* Famam alicujus. *Liv.* 29. 37. Ut domesticà tuà inhumanitate nostræ Civitatis humanitatem inquinares. *Cic. p. Dejot.* Reus inquinare innoxios conabatur. *Curt. Incolpare gl' innocenti &c.* Vellus murice inquinare. *(poet.) Marz. Dargli colore di porpora, ò scarlatto.* Inquinatus *part. pass.* Quum aquam turbidam, & cadaveribus inquinatam bibisset &c. *Cic. Tusc.* 5. Ore, linguà, manu, vitâ omni inquinatum. *Id. Off.* Versus inquinatus. *Id. de Or. E compar.* Nihil hoc homine egentius, nihil inquinatius. *Id. p. Flac.* Quis in voluptatibus inquinatior? *Id. p. Cec. sec. il Nizol. E superl.* Quæ sordidissima quidem est ratio, & inquinatissima. *Id. Off.* 2.

Inquio, is, *seu* Inquam, is, it &c. *(verbo defett.) Dire. n. ass. ò 3. n.* Mane, inquio puellæ. *Catul. carm. v.* 27. Inquam *è spesso usato da Cic. et elegantemente con la fig. di Repet.* Hunc unum diem, hunc unum, inquam, hodiernum diem defende, si potes. *in Phil.* Resp. quam vos universam vestris humeris, vestris, inquam, humeris sustinetis. *Id. p. Flac.* Inquis inquit, inquiunt, inquisti, & inquiit. *Si trovano frequentemente in uso ap. Cicer. Juven. Pers. Catul. et Altri.* Inquies, inquiet *sono pur usati da Cic.* Ubi igitur, inquies, philosophia tua? *in Ep. Fam.* Ergo, inquiet aliquis &c. *Id. in Ver.* Inquimus. *Hor.* Communi sensu planè caret, inquimus. *lib.* 1. *Sat.* 3. Inquiebat, & Inquibat. *Cic. Top. et Al.* Inquitis. *Arnob.* Inquito *fut. dell' Imperat. disse Plau. Aul.* 4. 10. Inque *pres. dell' Imperat. Id. Pseud.* 1. 5. *e Ter. Heaut.* 4. 7. Inquiat *modo poten. Aut. ad Her.* Quid amor? inquiat quispiam. *l.* 4. *c.* 3. Inquam, inquis, inquit *han la loro eleganza posti dopo una, ò due parole. Così Nip. Hannib. c.* 2. Pater inquit, meus Hamilcar. *Si adopra anche* Inquam, *in espressione di sdegno. Cic. p. Planc. e Lucr. l.* 2. *dove disse* Unde est hæc, inquam, fatis avulsa voluntas?

Inquiro p. l. is, quisivi, situm p. l. *Cercare, investigare, informarsi, far informazione, od inquisizione, esaminar con tortura.* 1. 6. *a. ò abl. con de, ò acc. con in.* Inquirere veritatem, vitia alicujus, de moribus alienis &c. *Cic. & Al.* Nihil, præter suum negotium agere, nihil de alieno inquirere. *Id. Off.* 1. Inquirere studiosè in aliquem. *Id. p. Mur.* In patrimonium, & vasa alicujus. *Sen. Prendere informazione di alcuno, ò del valsente &c.* Nimirum didici etiam, dum in illum inquiro, artificum nomina. *Cic. Ver.* 6. Nimis diligenter inquirere in ea, quæ memoriæ sunt prodita. *Id. Leg.* Filius ante diem patrios inquirit in annos. *Ovid. Met.* 1. *Esplora prima del tempo l'età del padre, e se pur stia in senno, ò quanto mai possa esservi per*

la di lui morte &c. Desinat inquiri auctor. *Id. Non più si cerchi &c. Usasi pure col congiun.* Tum autem inquirunt, aut consultant conducat id, nec nè. *Cic. Off.* 1. Atque in eo quid agat, quemadmodum vivat, inquiritur. *Id. Amsp.* Inquirens *part. pres.* Nimium inquirens in sese, atque ipse se observans. *Id. cl.* Inquisitus *part. pass.* Inquisita, & comperta res. *Liv.* 10. 40. *Ricercata &c. Vale tal volta* non quæsitus. *Non cercato*. Istam rem inquisitam, certum est, non amittere. *Plau. Amph.* 2. 2. Quæstionem inquisitam amittere. *Id. ib.* 4. 1.

Inrado p. l. is, si, sum. *Raschiare, mondare*, 1. *a.* Silphium inradito. *Cato. R. R. c.* 157. Laserpitium inrasum. *Id. ib.*

Inrimor p. l. aris, atus. *Rintracciar dentro, ricercar à dentro. d. ass.* Incultos pervestigans inrimare sinus. *Pacuv. ap. Non. c.* 4.

Insaluto p. l. as, & c *onde* Insalutatus *part. pass.* (*che solo è in uso*). *Non salutato*. Annis jam multis insalutatus. *Sidon.* 4. *ep.* 10. Inque salutatum linquo (*per Tmesi*). *Virg. En.* 9.

Insanio, insanis p. l. ivi, itum p. l. *Impazzire, ammattire, matteggiare, uscir di cervello, ò di mente, od operare à sproposito, parlar da sciocco. n. ass. ò* 4. *n. od acc. con in*. Omnes insipientes igitur insaniunt. *Cic. Tusc.* 3. Inter eos, qui ipsi quoque insaniunt, insanissimus. *Id. p. S. R.* Insanire, ac furere videris. *Id. Ver.* Nisi ego insanio, stultè omnia, & incautè agi judico. *Id. Att.* 7. *Se io non vaneggio &c.* Amore alicujus insanire. *Plin. & Hor. Invaghirsi fuor di modo.* Insanit ille amores meos. [i. meã puellã] *Prop. Impazza per lei*. Insanire insaniam hilarem. *Sen. de vita beat.* Huic ego, vulgum, errori similem, cunctum insanire, docebo. *Hor.* 2. *Sat.* 3. *Farò vedere, che tutto il volgo commette un errore simile à questo*. Insanire tibi videris, quòd imitere verborum meorum, ut scribis, fulmina: tum insanires, si consequi non posses. *Cic. Fam.* 9. 21. *Ti sembra di operare fuor di ragione nell' imitare &c.* In alienos insanus insanisti. *Id. Orat.* Galle quid insanis? *Virg. Ecl.* 10. Insanire libet quoniam tibi. *Id. ib.* 3. *Giacche scioccamente pretendi meco improvisare*. Insaniens *part. pres. ò addiett. Che impazzisce, od opera da matto*. Leviorem esse morbum, cum risu, quàm seriò, insanientium. *Cels.* 3. Insanientis sapientiæ consultus. *Hor.* 1. *od.* 34. *Esperto nelle massime Epicuree*. Insanientem navita Bosphorum tentabo. *Id.* 3. *od.* 4. *Tempestoso &c.* Insaniturus *part. fut.* Insanituris audeat ire fretis. *Rutil. Gallic. L' usò anche Cic.* Othonem vincas volo, nec tamen insaniturum illum, puto. *Att.* 13. 29.

Insatio, as, &c. *onde* Insatiatus *part. pass.* (*che solo è in uso*). *Non saziato, non sazio*. Insatiatus ardor eundi. *Stat. Theb.* 6.

Insaturo, p. b. as, &c. *onde* Insaturatus. *Lo stesso*. Noverca insaturata odiis. *Avien. Madregna, à cui non pare di odiare à bastanza*.

Inscalpo, is, &c. *onde* Inscalptus. *Scolpito*. Sunt certè etiamnum in columnarum spiris inscalpta, nominum eorum argumento, rana, atque lacerta. *Plin.* 36. 5.

Inscendo, is, scendi, scensum. *Ascendere, montar sù*. 4. *n. ò n. ass. od acc. con in*. Quadrigas si nunc inscendas Jovis. *Plau. Amph.* Inscendere in cur-

currum. *Idem Men.* 5. 1. *Passivo*. Haud unquam se ab alio inscindi nisi à Rege, passus (*Buceph.*) est. *Gell.* 5. 2. *Non mai sofferì di esser cavalcato da altri, che &c.* Inscindere *assol. per imbarcarsi. Plaut. Mill.* 2. 1.

Inscribo p. l. is, scripsi, scriptum. *Inscrivere, scrivere in qualche cosa, soprascrivere*. Ipsi illi Philosophi, etiam in illis libellis, quos de contemnenda gloria scribunt, nomen suum inscribunt. *Cic. pro Arch. Scrivere dentro, ed anche aggiungere*. Ea inscribam brevi, quæ te puto potissimùm ex meis litteris velle cognoscere. *Id. ad Attic.* 4. *Aggiugnerò brevemente*. Inscribere alicui Epistolam. *Fare la soprascritta della Lettera ad Uno*. Tu fasciculum, qui est M. Curioni inscriptus, velim cures ad eum perferendum. *Idem Attic.* 8. Legit Epistolam inscriptam patri suo. *Idem ibid.* 6. *Diretta a suo Padre*. Inscribere Ædes venales, seu locandas. *Plaut. Trin.* 1. 2. *& Terent. Heaut.* 1. 1. *Affiggere il prezzo alla Casa da vendersi, porvi Locanda*. Inscripsi illicò Ædes. *Terent. ibid. Intagliare ne Trofei, ò soprascrivere il nome*. *Cic. Plin. & Curt.* Primum in Statua, quam posuit in Rostris, inscripsit, Parenti optimè merito. *Cic. Famil.* 12. Ut esset, quod in basi tropheorum incidi, inscribique posset. *Idem Pis. Coll' infinito*: inscripsit tumulo septem scelerata Virorum, se fecisse, Chloe. *Mart.* 9. 16. Aurum, vel argentum inscribere figurâ, seu imagine Regis. *Claud. Improntar moneta*.

Intitolare, nomen imponere. *Libro intitolato Lelio*: Liber qui inscribitur Lælius. *Cic.* Librum etiam ederet, qui Sosus inscribitur. *Idem Acad.* 2. Quod sunt ferè inscripti de rebus notis, & illustribus. *Id. de Or.* 2. Oratorem meum (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendavi. *Idem Famil.* 15. *Così lo intitolai*. Deos vitiis inscribere. *Sen. Mettere nel Ruolo de' Viziosi anche i Dei*. Inscripsere Deos sceleri. *Ovid. Metam.* 15. *Fecero autori della scelleraggine i Dei*. Sua quemque inscribit facies. *Idem ibid.* 6. *La faccia è specchio, indizio dell' Anima*. Inscribit Sapientiam vitiis suis. *Senec. de Vita beat. Inorpella i suoi vizj col Nome di prudenza*. Inscribere Orationem in animo. *Cic. de Or.* 2. *Imprimere nella mente*. Inscribere *appresso i Giureconsulti significa anco accusare*. *Cod. de Injur. leg. ult. Prendesi ancora per fare, lasciare segno, ò à guisa di solco*, v. g. Versa pulvis inscribitur hastâ. *Virg. Eneid.* 1. *ò in altro modo* ex. gr. *con lividure*. Corpus tuum Virgis vulneris inscribam. *Plaut. in fragm.* Mares etiam apud Dacos, & Sarmatas corpora sua inscribunt. *Plin.* 22. 1. *Segnano i loro corpi*. Quattuor inscripti portabant vile cadaver. *Martial.* 8. 74. *Bollati ad uso servile*. Inscriptus *particip pass. Inscritto, inciso &c.* Ut si quæ essent incisæ, aut inscriptæ litteræ. *Cic. pro Dom.* & Hya flos habet inscriptum. *Ovid. Met.* Dic, quibus in terris inscripti nomina [pro nominibus] Regum nascantur flores. *Virg. Ecl.* 3. Libri falsò inscripti. *Quintilian.* 1. c. 24. *Talora* inscriptus *significa non scritto*. Alia esse scripta, alia non scripta. *Id.* 3. 8. Maleficium inscriptum. *Id. declam.* 252. *Sen.* 5. *Controv.* 1. *e Turneb.* 10. 6. *Delitto non espresso nella Legge, ò à cui non è stabilita la pena*. Merces inscriptæ. *Non bollate, di contrabando*. Greges ovium ad Publica

num profitentur, ne si inscriptum pecus paverint, lege censoriâ committunt. *Varro. l. 2. R. R. c.* 1. Inscriptito, as. *Scriver dentro spesso, incidere sovente. Gazeo.*

Inscribor p. l. aris, atus, *Ricercare dentro, investigare.* Si Homeri latentem prudentiam inscruteris altiùs. *Macrob. l.* 7. *Saturnal. c.* 1.

Insculpo, is, scu psi, sculptum. *Scolpire, intagliare.* 1. *a. ed ablat. con in, ò senza, ò* 3. *a.* Insculpere Nomen, vel factum aliquod in Columna, in argento; vel columna, argento, publicis monumentis. *Plin. Florid. Per traslazione, imprimere altamente nell' animo.* Omnibus enim innatum est, & in animo quasi inculptum &c. *Cic. de Nat. D.* 2. Itaque ut litteris consignamus quæ monumentis mandare volumus, sic ille in animo res insculptas habebat. *Idem* 4. *Acad.* 6.

Inseco p. b. as, secui, sectum. *Tagliare, intaccare, ò tagliar dentro.* 1. *a.* Insecare Vineam, Olivam, cibum dentibus, corpus, aut ventrem. *Cic. Gellius.* Quidam olivam non contundunt, sed acutâ arundine insecant. *Colum. l.* 12. *c.* 47. Interdum insecta cute, ubi latior, quam altior plaga est, etiam gloriosiùs se pugnare putent. *Liv. de bello Maced.* 8. Articuli alarum insecti. *Plin. Intaccati i nodi delle ale.*

Insector, aris, atus *freq. Perseguitar molto, nojare, vessare.* 3. *d. C.* Aquila insectatur, & agitat alias aves. *Cic.* Insector ultrò, atque insto accusatori Judices: insector inquam, ac flagito testes. *Id. pro Fronteio. Incalzo.* Hominem insectarer lapidibus nequissimum. *Plaut. Rud.* 20. 5. Qui maledictis insectantur eos, qui de veritate dissentiunt. *Cic.* 2. *de finib. Caricar di villanie, d'imprecazioni.* Terram insectari rastris. *Virg.* 1. *Georg.* 31. *Sarchiar sovente il terreno.* Insectari injuriam nobis, vel alteri factam. *Prendersela contro l' ingiuria fatta &c.* Quam ejus injuriam, non insector. *Cic. ad Attic. l.* 1. Insectatus *partic. pass.* Insectandus *partic.* Non sunt insectandi inimicorum amici. *Cic.*

Insecto, as &c. *Lo stesso.* 1. *a.* Nos insectabit lapidibus. *Plaut. Capt.* 11. *mà è antico.*

Insemino p. b. as &c. *Cagionare dentro, ingenerare.* 1. 3. *a.* Aqua nivalis pota tabem, & morbos Visceribus inseminat. *Gell.* Res omnes Deus inseminat, progenerat, nutrit, &c. *Macrob.*

Insenesco, is, senui, s. s. *Invecchiarsi in qualche cosa: impiegarvi molto tempo.* 3. *n.* Horatius: insenuit libris, & curis. *Così può dirsi.* Insenescere studiis, historiæ scribendæ &c. *Tacit. Quintil.*

Inseque, *penult. br. (imperativo)* pro inque, dic. *Enn.* Insexit, pro dixit. *Fest.* & insecendus, sive insequendus, pro dicendus, seu narrandus. *Cato ex Passerat.* da insequo, is, idest narro, seu commemoro *sono antichi.*

Insequor p. b. sequeris, secutus. *Seguire, ò segu tar tosto, tener dietro, seguire appresso.* 3. *d.* Insequitur clamorque Virûm, stridorque rudentum. *Virgil.* Morbum est mors insecuta. *Cic.* Hora horam insequitur. *Id.* Platonem Aristoteles. *Id.* Improborum facta primò insequitur suspicio, deinde sermo. *Idem Coll' Infinito* Lentum convellere vimen insequor. *Virg. Pruovo di nuovo, à svellere, Spesso val per seguitare.* Cum tu illum in

Foro

Foro, spectante Pop. Rom., gladio stricto insecutus es. *Cic. 2. Philip.* Insequitur ille hostem in sylvas. *Sallust. Và contro, dà la caccia, incalza.* *Dicesi* insequi aliquem clamore, ac minis, vel contumelia. *Bravare, minacciare, dir villanie ad alcuno.*

Insecutus (*partic. depon.*) *che ha seguito, ò perseguitato.* Insecutis mensibus. *Plin. Ne' Mesi seguenti.* Dies, vel annus insequens. *Liv. Giorno &c. segoente.* Insequendus. V. Inseque.

Insero p. b. is, insevi, insitum p. b. *Seminare, ò piantare. 4. n., ò 3. a. c.* Inserere frumentum arboribus. *Col. Seminar grano frà gli arbori.* Inserere pyros, vitem &c. *Virg. Col.*

2 *Per innestare, incalmare, insitare, insertare. 4. n. ed accus. con in. 3. a. C.* In quamcumque arborem aliam poteris inserere, si e usdem generis est. *Col. Sopra ogni arbore si può far l' Innesto &c.* Omnis surculus omni arbori inseri potest. *Id. Con traslazione significa ingenerare, introdurre.* Num qua tibi vitiorum inseverit olim Natura, aut etiam consuetudo mala. *Horat. l. 1. Sat. 3. Se altri vizj ti abbia ingenerati la Natura, altri introdotti la mala assuefazione.* Insiturus (*partic. fut.*) Cum insiturus es Vitem. *Col.* Insitus pen. br. (*Part. pret. pass.*) *Piantato, seminato, innestato, innato, ingenerato, C.* Vitis insito. *Col.* Insitus menti amor cognitionis. *Cic. è naturale all' Uomo il desiderio di sapere.* Insita in animis nostris est notio. *Id.* Insitum in Natura malum. *Id. E' un male, che nasce coll' Uomo.* Insitus vitio genti mos. *Liv. In quella Nazione il vizio di rubare si è fatto costume, ò ha ingenerato il costume.*

Insero, is, serui (*trisillab.*) sertum. *Inserire, intromettere, incastrare, frammettere, frammischiare. 1. 3. a. e all' ablat. od acc. con in, ò dat.* Inserere gemmam annulo, pilulam faucibus, cibum in os pueri, vel puero. *Curt. Col. Cic. Imboccare il fanciullo.* Inserere caput in tentorium, seu cubiculum. *Liv. Affacciarsi.* Collum in laqueum. *Cic. 6. Verr.* Caput laqueo. *Ovid. Porsi un capestro al collo.* Manum in peram, aut in sinum alicui. *Ter. Haut. 3. Por la mano ad alcuno in ta cà &c. S. D.* Inserere novas opiniones, *cioè introdurre &c.* Falsa veris, fabulam historiæ, jocos seriis. *Liv. Ovid. Frammischiare le cose falsè &c.* Se negotiis alienis inserere. *Plin. Liv. Ingerirsi negli affari altrui.* Aliquem Poetis, Oratoribus, Superis &c. inserere, *annoverare, arruolare alcuno frà Poeti &c.* Inserere stellis aliquem, *immortalar con lodi.* Aliquem vitæ (*poetic.*) *Stat. Metter un al Mondo.* Inseri familiæ per adoptionem. *Suet. Essere adottato.* Utinam possem oculos inserere in pectore. *Ovid. Oh se potessi penetrar dentro al cuore.* Insertus (*partic. preter.*) C. Inserta per nares penna. *Plin.* Per fenestras insertas se fundebat luna. *Virg.* [i. per rimas earum se inserebat] *per le fissure penetrate dal lume della Luna.* Inserendus (*part. fut.*) Inserendum est consilium illud. *Plaut. Deesi aggiugnere quell' altro partito.*

Inserpo, is, serpsi, serptum. *Entrare pian piano, strisciarsi, ò serpeggiare dentro, n. ass., ed accus. con in, ò per, overo 3. 4. n. Come* Meror, vel amor inserpsit per, aut in viscerem, (*e poet.*) Inserpsit viscera, seu medullas.

las. Somnus inserpit curis. *Stat.* Raucum bibulis inserpit murmur arenis. *Claud.* Maris murmur.

Inserto, as &c. *Por dentro sovente*, *intromettere*. Insertare sinistram Clypeo. *Virg. Imbracciare lo Scudo*. Dextras catenis. *Stat. Lasciarsi por le manette*. Mentem Cœlo. *Idem*. *Entrar col pensiero nel Cielo*. Arbor nubibus insertans caput. *Sil.*

Inservio, is, ivi, itum. 3. *n. Servire*, *far servigio*, *e piacere*, *ajutare*. Inservire amico. *Terent. Essere per alcuno premuroso*, *ossequioso*, *servizievole*. A quo enim plurimùm, sperant, etiamsi ille his non eget, tamen ei potissimùm inserviunt. *Cic. Traslatamente si prende*, *Per attendere applicarsi*. Aut plures cæteris artibus inservire. *Cic. Si dice ancora*, commodis, honoribus, famæ, valetudini. *Cic. e Tac. Badare à suoi vantaggi &c. Aversi cura*.

Per temporeggiare. Tempori inservire, *ex Tac. Per affaticarsi*, *essere sollecito à conseguire*. V. gr. Nominis immortalitati inservire, *ex Cic.* Inservitum *impersonalmente*. Nihil à me est inservitum temporis causa. *Cic.* Inservituṙus [*partic.*) *Idem*. *Inservire coll'accus.* 4. *n. l'ha Plauto Mostel.* 1. Inservire amantem; *mà da non imitare: è antic.*

Inservo, as &c. *Conservar dentro*. Serbare, inservare volucres. *Stat.* 8. *Thebaid. Così ben dicesi*. Servare, vel inservare vinum cadis &c.

Insibilo p. b. as, &c. *Fischiare dentro*, *spirare*, *soffiare*. *n. ass.* Trux insibilat Eurus. *Ovid. Metam.* Membris insibilat ignis. *Sil.* Corvus in os adversarii pugnans insibilat &c. *Gell.*

Insideo, insides p. b. insedi, insessum (*infin.* insidère) *Sedere sopra*, *ò dentro*. *Cosi*, insidère toro. *Ovid.* Equo. *Liv. Star à Cavallo*, *n. ass. col ablat. senza in*, *ò coll' in*, *ò* 3. 4. *n. come* in Sellà aureà, vel Curuli. *Plin.* Insidère clunibus Equi, *ex Liv. Ingroppa*.

2 *Per istar ferma*, *ò fissa una cosa*. Quod magis in animo ejus insederit. *Cic. ad Attic.* In animis omnium penitùs insederit (oratio). *Idem pro Corn. Balbo.* Ipsius in mente insidebat species pulchritudinis eximia. *Id. in Orat.* Insidet in memoria mea penitùs. *Id.* 2. *de Orat.* Insidet in ejus vultu quædam gravitas, *ex Eod. In volto mostra una certa gravità*. Insidet pedibus dolor. *Plin. Il dolor stà fisso ne piedi*. In tuo nomine insedit penitùs, atque inveteravit pigritiæ macula. *Plin. Sei in fermo concetto di gran poltrone*. Pallas insedit arces. *Virg. Si è fermata*, *assisa sulle Rocche*. Cineres patriæ insedisse Supremos. *Idem*. Insidens p.b. [*partic.*] Insidens cura. *Liv.* Mala insidentia. *Cic.*

3 *Per occupare*, *ò sorprendere un luogo*, *prendere il posto*, *per assaltare alcuno*, *ò assediare*. Insidère Collem. *Liv.* Insidère itinera. *Idem*. *Occupar le strade*. Viæ omnes præsidiis hostium insidentur. *Id. Col dativo*. *Virg.* Sylvis insedit iniquis. *Tese insidie*, *aspettò nelle selve*. Saltus insessus ab hoste. *Liv.*

Insidior, aris, atus. *Insidiare*, *appostare*, *porre aguati*, *tendere insidie*, *ò lacciuoli*. 2. *d. ò d. ass. C.* Insidiari apris. *Mart.* Lupus Ovili. *Virg. S.D.* Insidiari alicui, vel vitæ, aut saluti alicujus. *Cic. Sall.* Somno inimici, bonis,

nis, seu fortunis divitum. *Cic.* Tempori, seu temporibus. *Vell. Spiare, od osservare il tempo. In questo senso, anche Cic. de Or.* Quod neque precibus umquam, nec insidiando (osservando), nec speculando assequi potui; *e Liv. l.* 23. Insidiandum est tempori. Natura, seu fortuna insidians. *Prop.* Insidiatus (*partic. dep.*) *Liv. e Virg.*

Insido p. l. sidis, sedi, sessum (*inf.* insidere p. b.) *Posarsi, fermarsi, assidersi n. ass. ò* 3. 4. *n.* Apes æstate serenà floribus insidunt variis. *Virg.* Dum illa verba fabricentur, & memoriæ insidant. *Quintil.* Insidunt penitùs vitia pectoribus. *Sen. e Lattan. Impersonalmente* Tænarus, [vel Olympus] tantùm festis insiditur astris. *Stat. Solamente le Stelle si posano sù que' Monti altissimi.*

Insignio, is, ivi, itum. *Segnalare, segnare, distinguere con note, bollare, marcare, ò fregiare, ornare, ricamare.* 1. 5. *a. C.* Mulli barbà geminà insigniuntur inferiore labro. *Plin. I Pesci barbioni hanno doppia barba nel labbro di sotto. S. D.* Insignire aliquem. *Plin. jun. Marcare alcuno.* Insignire annum Cladibus tempora calamitatibus. *Tac. Suet. Far celebre, e famoso l' anno &c.* Aliquem exemplis virtutum, seu vitiorum. *Plin. jun. Farlo noto al Mondo.* Telam variis figuris, Clypeum auro, caput coronà, animum virtutibus, vultum, seu terga vibicibus. *Virg.* Vestem insignire acu. *Claud. Ricamare.* Insignibat, pro insigniebat. *Virg.* Insignitus (*partic.*) *Segnalato, marcato, adorno, chiaro, abbellito. C.* Imagines insignitæ. *Cic.* Puer insignitus. (*Plaut.*) vel insignitus aliqua corporis labe. *Gell. Fanciullo difettoso nel corpo.*

Insilio, silis p. b. silui, vel silii, sultum. *Saltar sù, ò dentro, assalire. n. ass. ed accus. con in, ò* 3. 4. *n. C.* Insilire è Navi in scapham. *Plaut. Saltar dentro il battello.* In Equum. *Liv. Montar di lancio, ò saltar à Cavallo.* Metuo ne maximum in malum, & cruciatum insiliam. *Plaut. Temo di precipitare in qualche gran male, disavventu a &c. Accusat. senza preposiz.* Insilire tauros. *Ovid.* 12. *Metam. V.* 345. Tergo. (*Dativo*). *Ovid.* Puppi. *Luc.* Undis, vadis. *Stat.* (pro in tergum &c.) Equa insilitur ab admissario. *Ex Suet.*

Insimulo, p. b. as, &c. *Accusare, imputare, incolpare, apporre, ò biasimare, riprendere, rinfacciare.* 1. 2. *a. ò l' inf. doppo. C.* Falsò me insimulas, vel falsis criminibus. *Cic. Ovid. Si dice* insimulare aliquem avaritiæ, flagitii, propudii, probri, fraudis &c. *Cic. Plaut. Liv. Quintil.* Vel crimine aliquo. *Ovid.* Tu insimulas me falsum facinus. *Plaut.* (Supp. me admisisse, vel me, pro in me, vel facinus, pro facinoris, *ex Lamb.*) *Tu riprendi, rinfacci un falso fallo mio.* Hoc ille insimulatur. *Cic. Egli è incolpato di questa cosa.* Insimulabant, eos petere Consulatum. *Liv.* Insimulatus [*partic. pass.*] *Plaut.* Insimulaturus (*partic. fut.*) *Idem.*

Pe simulare, fingere, infignersi. 1. *a. e l' inf. doppo.* Furere insimulavit. *Cic.* 3. *Off.* Insimulat, illos discessisse. *Id. Finge, che coloro sian partiti.*

Insinuo, as, &c. *Porre, ò gittar in seno, ò dentro, insinuare, introdurre di nascosto.* 1. 3. *a. ed accus. con in, ò ad.* Manibus insinuatis. *Hermal. & Apul.*

Colle

Attendere ad ordir frodi. Mente, & animo in rem aliquam, v. gr. bellum. *Cæf. Por tutto il penſiero nella guerra*. Inſiſte viam domandi vitulos. *Virg. Studia bene à domarli*.

4 *Per far pauſa, arreſtarſi, impuntare, ò calcare, imprimere. n. aſſ.* ò 3. 4. *n.* C. Inſiſtere via, *ſeu* in via. *Cic. Fermarſi*. Stellæ ſæpè inſiſtunt. *Idem*. Inſiſtere limen domûs. *Virg. Porre il piè ſu la ſoglia per entrare*. Viam aliquam, aut iter ſuum. *Incaminarſi per una via, ſeguitare il ſuo camino*.

5 *Per fermarſi &c.* Inſiſtere plantis. *Virg.* ò in veſtigio. *Cic. Reggerſi sù i piedi*.

6 *Per ſeguire, imitare, non deſiſtere &c.* Inſiſtere veſtigiis alienis. *Plin. Seguir le orme altrui*. Veſtigiis laudum ſuarum. *Liv. Proſeguire à far coſe degne del ſuo credito*. Inſiſtens (*particip.*) Ille in tanta gloria inſiſtens, reliquos omnes deſpicit. *Cic. Trovandoſi in sì alto poſto di gloria &c.*

7 *Per non trapaſſare i termini, ò ſtar ſulle moſſe*. Inſiſtere lineæ.

Inſoleſco, is, s. p. *Inſolentire, diventar inſolente, ò altiero. n. aſſ.* Ne Romani, Perſâ quoque Rege victo, ad ſuperbiam, ferociamque, & immodicum modum inſoleſcerent. *Cato. ap. Gell.*

Inſolo p. l. as, &c. *Seccare al Sole*. 1. *a.* C. Inſolare Oleas, &c. *Col.* Hortorum humus inſoletur. *Id. Sia eſpoſta al Sole*. Uva inſolata. *Id. Battuta dal Sole*. Dies inſolati. *Id. Dì ſereni*.

Inſono, p. b. as, ſonui, ſonitum. *Sonare, ò ſonar dentro, rimbombare. n. aſſ.* ò 4. *n.* C. Inſonuere tubæ, vel cavernæ. *Luc. Virg.* Inſonuit vento Nemus. *Ovid.* Inſonat paſtor calamis &c. *Id.* Inſonuit Auriga flagello. *Virg.* Alecto inſonuit verbera. *Id.* (*pro* verberibus.) *Scoſſe in aria la Sferza*.

Inſpero p. l. as, &c. *Non iſperare, ò diſperare*. 4. *n. Enn.* Unde inſperans, & inſperatos. *Cic.*

Inſpecto, as, &c. *Mirar con diligenza, attentamente, ſtar à vedere*. 1. *a.* C. Inſpectare de tegulis, vel per impluvium, aliquem, *vel* aliquid, v. gr. Pugnam. *Plaut.* Inſpectante Populo. *Gell. Alla preſenza del Pop.* Inſpectare Principem. *Suet. Cuſtodire, ò ſtare alla guardia del Prencipe, e diceſi de loro Miniſtri di guardia*. *Mà il Facciol. avviſa, che le migliori Edizioni hanno* Sectantium, *in vece d'* Inſpectantium, *e leggendo* Sectantium *non ſi ha la ſignificazione ſudetta, di cuſtodire*. Inſpectare.

Inſpergo, gis, ſperſi, ſperſum. *Spargere dentro, ò ſopra, ò aſpergere*. 3. 5. *a.* C. Inſpergere molam victimæ Vinum torribus, aut igni. *Cic. Spargere ſopra la vittima la ſalſa di farro (Rito gentileſco), il Vino ſopra i tizzoni &c.* Inſpergere fimum oleribus. *Col. Spargere lo ſtabbio ſopra l'Ortaglia*. Anguis inſperſit eum linguâ, *ad Heren. La Serpe avvelenollo col morſo*. Inſperſus [*partic.*] v. gr. Nævi inſperſi egregio corpore. *Horat.* Inſpergendus (*partic.*) *Colum.*

Inſpicio, picis, p. b. ſpexi, ſpectum. *Guardare, ò mirar dentro*. 1. *a.* C. Inſpicere marſupium. *Plaut.* Se in ſpeculum. *Id. & Ter. Specchiarſi*. Inſpicere in urcam, *Guardar dentro la Caſſa*, In Chartam, *Leggere*.

Per

Insternere torum pellibus vaccinis, Solum tapetis, vel frondibus, aut floribus. *Plin. e Virg.*, *che disse*: Ego insternor pelle leonis. Insternere tabulas super Navem. *Ces. Far un palco di tavole, ò la piazza alla Nave.* Insternere Equum. *Plin. Por la Sella, ò gualdrappa al Cavallo.* Unde Equus instratus speciosè. *Liv.* Vel ornatu regio. *Plin. Caval sellato, ed abbigliato vagamente, ò alla reale.* Insterni terrà. *Stat. Esser sepolto. Nel Tesoro* è terræ, *per errore di stampa.*

Instigo p. l. as, &c. *Instigare, incitare, sollecitare, stimolare, spignere, sommuovere, aissare*, 1. *a. Si dice* Instigare aliquem in alterum. *Liv.* Instigari sermonibus alicujus. *Col.* Venator variis instigat vocibus Molossum, Dux milites. *Virg. Il Cacciatore aissa il Cane, l' incita à mordere &c.* Mea domus ardebat, non casu aliquo, sed instigante te. *Cic. in Pison. Per tua istigazione si era messo fuoco alla mia Casa.*

Instillo, as, &c. *Instillare, stillar dentro, ò sopra, gocciolare, lambiccare*, 1. 3. *a.*, *ed accus. con in C.* Guttæ saxum assiduæ instillant. *Cic. Cadono le gocciole sopra il sasso &c.* Foliorum succus cum aceto auribus instillatur. *Plin. Stillasi il sugo dentro le orecchie. S. D.* Instillare oleum lumini, vel oleribus. *Cic. e Horazio.* Merum in ignes. *Virg.* Præceptum, seù consilium auribus. aut auriculis. *Hor. Suggerire, ò dir piano all' orecchio &c.* Instillare oleum in auriculam (*proverb.*) *Grattar l'orecchio, cioè dir cose gradite.* Instillare pietatem, ac religionem pueris, *ex Cic.* Tuæ litteræ mihi quiddam, quo starem, instillarunt. *Cic. La tua lettera mi ha instillato un certo vigore, onde io mi reggo in piedi.* Humor sensim instillatus. *Quintil.* Sic instillata doctrina, pietas &c.

Instimulo p. b. as, &c. *Stimolare, incitare*, 1. *a.* Latias Saturnia Bacchas instimulat fictis insidiosa sonis. *Ovid. Stimola colle sue parole &c.* Instimulatus [*partic. pass.*] *Marcell.*

Instinguo, is, stinxi, stinctum. *Incitare, commuovere, spingere, stimolare*, 1. *a.* (*verbo disusato, come dice il Tesoro della lingua latina*) *L' ha adoperato Gellio l.* 17. *c.* 20. Hæc admonitio non modò non repressit, sed instinxit Nos ad elegantiam affectandam. Instinctus [*partic. pass.*] *Spinto, stimolato &c. L' ha usato Liv.* His vocibus instincti Milites, *e Cic.* Quodam furore, & audacia instinctum. *Pro Domo sua.* Mens instincta furore. *Luc.* Achaja in bellum instincta. *Justin.*

Instipulor p. b. aris, atus. *Rogare, ò fare il Rogito, cioè interrogare uno con precise parole, se vuol dare, ò fare una cosa, il che proprio è del Notajo.* 6. *Depon.* Ille instipulatus est à me viginti minas. *Plaut. Mi ha domandato giuridicamente, se voglio pagare i dugento scudi.*

Essere interrogato, 1. *pass.* Is dolo malo instipulatus est [supple ab illo.] *Plaut. Egli è stato ingannato, ò frandato nel contrattare.*

Instituo, is, stitui, stitutum. *Instituire, cioè proporre, deliberare, ordinare, ò mettere, fare*, 1. 3. *a. e l' Infin. dopo, ò l' ut al subiunt.* Institui in eos animadvertere. *Cic. Deliberai di punirli.* Ille instituit, ut &c. *Idem. Ordinò, che &c. Si dice*, instituere hæredem ex asse, vel omnibus bonis. *Plin. jun. Far uno Erede universale.* Instituere tutorem pupillis. *Cic.* Ludos.

dos. *Ovid.* Pœnam in aliquem, legem æquam, vel iniquam. *Cic.* Instituere in animo. *Terent. Delibebrar seco stesso, far pensiero, metterſi à cuore, ò nell' animo*. Sapienter vitam instituere. *Id. Ordinar bene la vita*. Instituere sibi certamen cum aliquo. *Cic. Proporſi di contendere, ò combattere con uno*. Instituere delectum militum. *Ces. Far la scelta de' Soldati*. Instituere Templa Deo, vel Divis. *Virg. Ergere*. Instituere sibi amicos. *Cic. in Verr. Farſi degli amici*.

2 *Per instituire, cioè cominciare, intraprendere, 1. a., e anche coll' Inf. dopo*. Prius quam id opus institueram. *Plin.* Verum ut institui dicere. *Cic. in Ver.* Sicuti facere instituistis. *Id. pro Cluent.* Ità ut facere Instituit. *Ter. in Prol.* Curru sebnectere tigres instituit. *Virg. in Bucol.* Instituere sermonem cum aliquo. *Cic. Cominciar à discorrere*. Instituere amicitiam. *Principiare l'amicizia*. Posteaquam amicitiam vobiscum institui. *Liv. de bello Maced.* Historia institui nisi præparato otio non potest, nec exiguo tempore absolvi. *Cic. 1. de Leg. Non ſi può cominciare à ſcrivere &c.* Non avaritia ab instituto cursu ad prædam aliquam revocavit. *Id. pro Lege Man. Non lo ritirò dalla intrapresa, ò cominciata carriera*. Iter institutum rumpere. *Hor, 3. Carm. Ode 27.* Viam Iter instituere. *Cic. Prendere la strada, il viaggio*.

3 *Per fondare*. An instituendum putes Collegium fabrorum. *Plin.* Regnum magnum instituam. *Plaut. Rud.* Instituere Sacra, Sacrum Ordinem. *Plaut.*

4 *Per essere autore, inventare*. Instituere fallaciam, aut astutiam. *Plaut. Inventare una furberia*.

5 *Per piantare*. Instituere Vitem, seu Vineam. *Suet. Cic. Piantare una Vite &c.*

6 *Per apparecchiare, apprestare*. Ex. gr. Instituere Naves Legionibus. *Ces. Preparar le Navi per l' armata*. Instituere dapes, vel epulas. *Virg. Sil. Apprestar le Vivande*.

7 *Per procacciare*. V. gr. Instituere sibi amicos, vel quæstum. *Cic. Procacciarſi amici, ò guadagno*.

8 *Per instruire, ammaestrare, 1. 5. a.* Instituere aliquem ad scenam, vel ad dicendum. *Cic. Ammaestrare per il Teatro, ò nell'arte del dire*. Aliquem litteris græcis, doctrinà &c. *Id. & Quintil.*

Si dice, instituere accusationem, sive actionem. *Ulpian. e Cic. Formare il Processo, mettere in forma, ò in ordine l' accusa*. Instituere accusatores, & testes. *Cic. Subornare accusatori, e falsi testimonj*. Servus frugi ita se debet instituere, ut &c. *Plaut. Un buon servidore, ò schiavo, dee accommodarſi, ò formarſi in maniera, che &c.* Instituere opus aliquod V. gr. Statuam, Signum, Negotium &c. *Hor. Plaut. Lavorare, ò far lavorare una Statua, introdurre un negozio*. Instituere officinam. *Aprir Bottega*. Institutus (*partic. paſs.*) *Deliberato, ordinato, cominciato, ammaestrato*. *Cic.* Instituendus [*partic. fut.*] *Idem*.

Insto, as, institi, institum p. b. *Instare, far instanza, insistere, sollecitare*. *3. n. ò n. aſs. e l'ut alſubiunt., ò l' Inf. ò 4. n.* Instat Hortensius, ut eas

in

In consilium. *Cic. pro Quinctio. Ti sollecita, insiste Ortensio, che &c.* Insto tibi, ut negotium perficias. *Idem.* Instat illa ne mihi detur dos. *Plaut.* Instare operi. *Virg. Sollecitare un opera, ò lavoro, sopraintendervi, acciò riesca.* Funeri. *Plin. Sollecitare il Mortorio.*

Per attendere, essere applicato. Instare furto, vel prælio. *Virg. Attendere à rubare &c.*

Per seguitare dappresso. Instare vestigiis alterius. *Plin. jun.* Instare viam aliquam. *Plaut. Incaminarsi per qualche luogo.* Rectam instas viam. *Id. Tu sei sulla buona strada, (e per metaf.) Tu non isbagli: così è come dici.*

Per proseguire. Is ad amicum ire instat. *Plaut. Proseguisce nell' andare all' amico, ò continua.* Ille instat factum. *Ter. Siegue à dire, che la cosa stà così, ò è stata così.*

Per essere imminente, ò vicino. n. assol. ò 3. 4. n. Instat, nox, dies, imber, tempestas, partus, periculum, bellum, senectus, mors, cædes, ac supplicium miseris. *Sall. Cic. Hor. Virg.* Instabat agmen Cæsaris, atque Universum imminebat. *Cæs. 1. bel. Civ. Era vicino lo Squadrone di Cesare, e tutto sovrastava.* Instant à me tibi bona proximum est ut ego te divitem faciam. *Plin. Son vicini i Beni, che averai da me frà poco ti farò ricco.*

Per incalzare, perseguitare. Ferocitèr instat victis. *Liv. 7. Bel. Pun. Incalza con gran ferocia i Venti: tien loro alle spalle.* Instare vi, ferro, armis, &c. *Virg. Cic.*

Per essere d' importanza, di premura. Nunc quod instat, agere oportet. *Cic. Egli è d' uopo far ora quello, che ci preme.*

Si dice: Animus majoribus instat. *Ovid. L'animo mio aspira, mi sprona à cose maggiori, di maggior rilievo.* Instare famæ. *Tacit. Seguir la gloria, ò procurare onorevol Nome.* Instituturus [*partic. fut.*] *meglio che* Instaturus.

Instito p. b. as, &c. *Contrastare spesso, opporsi sovente. n. ass. ò 3. n.* Rursus institare, & prælium redintegrare cœperunt. *Cæs. l. 1. Non l'userei, perche il Tesoro della Lingua latina dice, che altri Codici hanno* Instare, *e il Paster. stima, che in vece d'* Instare *sia sbaglio di Stampa* Institare.

Instrepo p. b. is, strepui, strepitum. *n. ass. Fare strepito, ò grande strepito, far mormorio sopra qualche cosa.* Instrerit axis, pro stridet. *Virg.* Instrepunt apes floribus. *Id. Strepitan sopra i fiori. Vi è anco l'* Instrepito *frequ. Lactan. n. ass.* Floribus instrepitans avis.

Instringo, is, strinxi, strictum. 1. 3. *a. Strigner forte, ò strigner dentro.* Jacet inter vincula, quibus instringat adhuc recentem pirata captivum. *Quint.*

Per reprimere, ò frenar l' interno. Quin te animo obfirmas, teque instringisque, reducisque. *Catul.* translatè. *Perche non ti fai cuore, e reprimi, freni te stesso? Taluno però legge quivi:* Teque isthinc usque erducis. *ed altri altrimenti; ed è varia anche la spiegazione degli Interpreti.* Instrictus (*partic.*) Mentes naturà duce instrictæ. *Apul.*

Instruo, is, struxi, structum. 1. 3. 5. *a. Apparecchiare, mettere all' ordine.* Mensas instruxere epulis. *Ovid.* Cœna pomis, oleribusque instructa.

Gell. Instruere cibos alicui. *Sen. Trag. Per fornire, guernire.* Igitur domum instruam, agrum; ædes, mancipia, Navibus indè Mercaturam faciam. *Plaut. Rud.* Non enim te instruere domum tuam voluerunt. *Cic.* 6. *Verr.* Fuit enim tam copiosus, ut amplissimos Hortos, eodem, quo emerat, die instruxerit plurimis, & antiquissimis Statuis. *Plin. Epist.* 171.

Per schierare, squadronare. Cic. Ille aciem instruit. *Egli schiera in campo l' Esercito.* Instruximus Legiones. *Plaut.*

Per insidie macbinare. Insidias mihi instruens. *Cic.* Instruere locum insidiis. *Liv. Dispor aguati.*

Per corredare, ò armare le Navi. Nonnulli fabricant Navigia, nec consummata perindè instruunt armamentis, Ministrisque. *Col. Non forniscono i Navigli di armi, e Marinaj.*

Per ordire trappole, inganni, calunnie. Instruere dolos, fraudes, calumnias alicui. *Plaut. Liv. Ulpian.*

Per farsi strada. Instruere iter ad bonam famam. *Plin. jun. Farsi strada al buon Nome; Si dice* instruere accusationem, vel actionem, vel litem. *Cic. Formare il Processo, mettere in ordine i testimonj, ed il resto necessario per l'accusa, per la Lite.* Instruere Socios armis. *Virg. Armare i Compagni.* Instruere aliquem notitia rerum. *Quintil. Informare* Ignorantiam instruere. *Plin. Ammaestrare.* Instruit eos certis notis. *Liv. Insegnò loro certi contrasegni.* Instruere studiosos. *Quintil. Insegnare à gli Attenti &c.* Instruere consiliis idoneis ad negotium, vel ad omne officii munus, ad cædem, ad vitium. *Cic. Liv. Ovid. Dar buoni consigli insegnare tutte le buone maniere di trattare, e compire &c.* Instructus (*partic.*) Hortus instructus, Navis instructa, & parata. *Cic. Orto fornito. Nave proveduta delle cose necessarie.* Convivium instructum, & paratum omnibus rebus. *Idem.* Instructa mihi sunt in corde consilia omnia. *Terent. Hò già nella mia mente deliberato ciò, che ho da fare.* Pulchrè is est ad aliorum perniciem instructus. *Id. Egli è ben amma strato ad altrui danno.* Orator omnibus ingenuis artibus instructus. *Cic.* Homo instructus à philosophia, & ab historia. *Id. Intendente di Filosofia, e d'Istoria.* Instructus à Naturà, & Fortunà. *Id. Dotato di belle qualità, e grandi ricchezze.*

Instupeo, instupes, p. b. stupui, s. s. *n. assol. Esser molto stupido, od intormentito.* Instupente membro, ille nequibat ambulare. *Plin.*

Insucco, as, &c. 1. *a. Bagnare, inzuppare.* Insuccare lanam aqua &c. Unde lana insuccata oleo, aut vino. *Col.*

Insudo p. l. as &c. 3. *n. Sudar sopra, ò faticar molto sopra una cosa. Come,* insudare labori. *Calphurnius.*

Insuesco, is, suevi, suetum. *Assuefarsi, avvezzarsi. n. assol. e l' inf. dopo ò 3. n.* Servus insuevit mentiri. *Ter.* Insuevit Æqua partui. *Col.* Imperare insuevi. *Plaut.* Insuescere frui parta victoria. *Liv.*

Si prende anche in significazione attiva. 1. *a.*, *e l' ut al subiunt. C.* Insuevit me Pater, ut hoc fugerem vitium. *Hor. Mi ha avvezzato mio Padre à fuggir questo vizio.* Insuesci *passivo.* Insuesci debent, *Col. Devono essere* avvez-

avvezzati. Insuetus *particip. Non avvezzo, col Dativo*. Insuetus moribus barbaris. *Liv. Non avvezzo à barbareschi, e fieri costumi; ò col genit.* Insuetus laboris. *Ces.* Moris alicujus. *Liv.* *O' coll' Infin.* Insuetus vera audire. *Liv.* *O' col Gerund. come*, Insuetus navigandi. *Ces.* Insuetus *adiettivo*. Insuetum per iter. *Virg. Per via insolitaria.* Mori hoc insueto, & novo. *Cic. ad Attic. Disusato*.

Insuefacio, suefacis p. b. feci, factum. 1. 3. *a. Assuefare, accostumare.* Hinc insuefactus. *Ces. Avvezzo*.

Insulo, as, p. b. *Isolare, far Isola*. 1. *a. E' verbo nuovo usato da Apul.*

Insulto, as, &c. *Assalire con empito, scagliarsi contro; frequentativo da* Insilio 1. *a.* ò 3. *n.* Multos à pueritia bonos insultaverat. *Sallust. Dalla fanciullezza se l'era presa gagliardemente contro &c.* Insultare fores calcibus. *Ter. Batter l'uscio co' calci*. Floribus insultant hædi. *Virg. Fanno oltraggio à i fiori*. Insultat Æquus solo, seu terræ. *Idem*.

Per beffeggiare, schernire, burlare, dileggiare &c. Insultare patientiam, vel segnitiam alicujus. *Tac. Schernire la patienza &c.* Insultare jacenti, vel Ossibus, aut Busto Inimici. *Ovid. Prop. Strapazzare, oltraggiare. Mettesi anche coll' accus. con in.* V. gr. In Rempublicam, in miserias alicujus. *Cic. Oltraggiar la Republica, schernire taluno nelle sue miserie.* Insultare in omnes. *Cic.* Insultare *assol.* Cernis ut insultent Rutoli? *Virgil.*

Insum, ines, insui s. s. *Essere in qualche cosa, ò dentro, ritrovarsi. n. assol. ed abl. con in.* C. In isto aurum inest Marsupio. *Plaut.* In amore hæc omnia insunt vitia: injuriæ, *ex Ter.* In vita nihil inest, nisi miseria. *Cic.*

Per avere in se, star dentro. 3. *n.* Inest amoris macula huic homini in Pectore. *Plaut.* Inest mihi spes, tibi cum mei, vel pudor, invidia &c. *Id. Ovid. & Plin. jun.*

Insumo p. l. sumis, sumpsi, sumptum. *Consumare, logorare &c.* 1. *a. ed accus. con in, ò ad.* Operam frustrà insumere. *Liv. Faticare, logorarsi indarno.* Omnis ergo cura ad speculandum hoc malum insumitur. *Plin.* Insumere nummos, pecuniam, sumptum, tempus, in amicos, in ludos, in studia &c. *Cic. Spendere danari per gli Amici, per i Giuochi &c.* Operam insumpta. *Cic. Fatica impiegata*.

Per i[illegible]ar dentro. 1. *a.* Insumere animum pugnandi. *Tac. Prender coraggiò di combattere.*

Insuo, is, sui, sutum. *Cucir dentro, ò in qualche cosa.* 1. *a. ed abl. puro, od accus. con in.* Culeo insutum in mare abjici jussit. *Val. Max. Comandò, che cucito dentro un sacco fosse gettato in Mare.* Quoniam Smyrnæ duos Missios insuisses in culeum. *Cic.* Plumbum corio insutum. *Virg.* Aurum Vestibus insutum. *Ovid. Broccato di Oro.*

Per mescolare, unire, attaccare. 3. *a. Traslatamente.* Privatamque publicæ rei impensam insuerat. *Luc. de bel. Maced.*

Insuperhabeo, perhabes p. b. habui, habitum. *Trascurare, trasandare, non ne far conto.* 1. *a.* Eorum constantiam, confidentiamque non insuperhabendam intelligit. *Gell. l. 1. c. 19.*

Insur-

Insurgo, is, surrexi, surrectum. *Levarsi sù, ò contro, opporsi, inalzarsi.* Ac tenebras insurgere Campis. *Virg. Veggono, che levatasi sù una folta nuvola di polvere oscura i Campi.* Regno alicujus insurgere. *Ovid. Levarsi contro, combattere &c.* Hæc etiam crescere solet verbis omnibus altiùs, atque altiùs insurgentibus. *Quintil. L'Orazione suole anco inalzarsi colle parole seguenti, che superano in peso le precedenti.* Insurgit vastiùs decimæ Undæ impetus. *Ovid. Maggior s' inalza l'empito del flutto decumano.*

Si dice: Nunc, nunc insurgite remis. *Virg. Vogate ora gagliardamente.* Insurgens, & contra remedia effervesceris dolor. *Sene. a. Dolor, che si oppone à i rimedj.*

Insusurro, as, &c. *Parlar sotto voce, mormorar frà denti, dir all' orecchio, susurrare, soffiar leggermente. 3. a., ò accus. con in, ò l' infin. dopo.* Insusurrare aliquid amico: aliquid in aurem, vel ad aurem alterius. *Cic.* Insusurrare crebrò cantilenam suam alteri. *Id. Ripetere ad uno la stessa canzone.* Favonius ipse insusurrat, navigandi nobis tempus esse &c. *Id.* Insusurratum est eo &c. *Id.* Insusurrans [*partic.*] *Idem.*

Intabesco is, tabui, s. s. *Infracidare, marcirsi, consumarsi, intisichire, ò liquefarsi, struggersi. n. ass.* Sic intabescit, ut nullis deinceps impensis recreari possit. *Colum. Così della Vite novella, se non è coltivata.* Diuturno morbo intabescere. *Cic. Intisichire per lunga malatia.* Cera intabescit igne, pruina Sole. *Ovid. Si strugge.* Invidia intabescit vidèndo successus hominum. *Id. Consumasi l' Invidia &c.* Intabuerunt pupulæ fame. *Hor. Le pupille sonosi seccate per la lunga fame.*

Intego p. b. is, texi, tectum. *Coprire, riparaŕo, difendere. 5. a.* Integebantur porticus lignis &c. *Cæs. Così dicesi.* Integere domum tabulis, vel tegulis, tecta stramento, Crines casside. *Cæs. Liv. Stat.* Miles integitur Scuto, seù Vallo. *Liv. E' difeso dallo Scudo &c.* Intectus (*partic.*) *Coperto.* Stramento intecta omnia. *Liv. Significa anche scoperto.* Tegumen omnibus Sagum: cætera intecti. *Tacit. Nel rimanente scoperti.*

Integrasco, is, s. p. *Rinnovarsi, rinfrescarsi, tornare allo stato primiero. n. assol.* Hoc malum integrascit. *Terent. Mi si rinfrescan le piaghe* (*allegor.*)

Integro, p. b. as &c. *Rinovare, reintegrare, ricominciare, rinfrescare. 1. 3. a.* Miserabile carmen integrat. *Virg. Rinova il doloroso canto.* Integravere cædem. *Liv. Rinovarono la uccisione.* Integrant seditionem. *Id.* Integrabat lacrymas. *Id. Ricominciava il pianto.* Vulnera Rector integrare jubes. *Stat. Vuoi, che io rinovi le piaghe.*

Per ricreare. Defessus audiendo, admiratione integratur. *Cic. 1. de Invent. Si ricrea l' animo stracco &c. si ristora.*

Intelligo p. b. is, tellexi, intellectum. *Intendere, conoscere, capire, comprendere, apprendere. 1. 6. a. ò abl. con ex, ò de, ò l' Inf. dopo.* Si semel tuum animum intellexerit. *Terent. Se conoscerà una volta la tua intenzione, la tua risoluzione.* Sensi filio meo te esse amicum, & illum intellexi tibi. *Plaut. Ho provato &c., e ho compreso &c.* De gestu intelligo quid respondeas. *Cic. in Vatin. Dal gesto comprendo la tua risposta.* Intelligere ex aliorum contentione, *Cic. de Nat. Deo.* Intellexi ex tuis litteris, te decessisse

ſiſſe ex Provincià. *Idem*. Ex quo intelligitur, fugiendum eſſe vitium. *Id*. Intellecturus (*partic.*) Nullus in hac terra &c. cujus intellecturis auribus utar, adeſt. *Non vi ha qui veruno, che capiſcami, quando parlo*.

Per accorgerſi, avvederſi. a. aſs., e l'Inſin. Intelligo, frater, tibi ab homine iſto cavendum eſſe. *Terent.* Intellexiſtin' pro intellexiſti ne? *Id.* Intellexes pro intellexiſſes. *Plaut.*

Intendo, is, tendi, tentum, vel tenſum. *Tendere, ſtirare, tirare, ò accreſcere, aumentare &c.* 1. *a.* Intendere vincula, vel funem. *Plaut.* Arcum, vela, carbaſa, tabernacula, latera, fauces, linguam. *Virg. Cic.* Intendete nervos, vel chordas. *Quintil.* (unde cithara omnibus nervis intenta. *Id. Accordata bene*). Intendetur ſocordia. *Tac. Si aumenterà la pigrizia. Così anche ſi dice* Intendere formidinem, gloriam, cupiditates &c. *Id. Accreſcere la paura &c.* Intendere ſævitiam. *Plaut.* Studium, laborem. *Plin. jun.* Intendere officia. *Salluſt. Far ſervigj, ò compimenti d' avvantaggio.* Intendunt ſe tenebræ. *Liv. Si addenſa, creſce il bujo.* Intendere ſe ſpiſſæ nubes. *Curt. Si addenſarono le nuvole.*

Per legare, ſtringere. 1. 3. *a.* Intendunt vincula collo. *Virg. Lo legano pel collo per tirarlo.* Intenditque pyram Sertis. *Id. Cinge intorno di ghirlande la Cataſta.*

Per dirizzare, indirizzare, ſtendere, tirare. 1. 3. *a. ed acc. con in, ò ad.* Intendere in aliquem baliſtam, arcum, tela bellum. *Plaut. Cic. Liv.* Digitum in aliquem, vel ad aliquid. *Plaut. Accennar col dito &c.* Intendere aciem aliquo, vel in omnes partes. *Cic.* Oculos in Cœlum. *Gell. Mirare, ò fiſſar lo ſguardo in un luogo &c.* Intendere iter aliquò, vel ad aliquem. *Liv. Incaminarſi verſo alcun luogo &c.* Fugam ad mænia. *Lucr.* Fallaciam, vel crimen in aliquem. *Ter. Liv. Tender lacci ad uno ordir un inganno, od incolparlo.* Intendere injuriam alicui. *Vell. Far torto.* Periculum mortis &c., vel ſupplicium. *Cic. Minacciare, ò macchinare la morte &c.*

Per applicare, por mente. 3. *a. ò accuſ. con ad, ò in.* Intendere animum lectione librorum, argutiis &c. *Cic.* Animum ad ſcribendum. *Liv. Applicar l' animo &c. Si dice* Intendere animum Studiis. *Hor.* Aures ad verba alicujus. *Ovid. Badar bene à ciò, che uno dice.* Totam curam in rem aliquam, vel rei alicui. *Liv. Plin. Applicare davvero, mettere tutto il penſiero &c. Colla* 3. *de Neutri, ò Neutro aſſol.* Intendere ſpectaculo, vel Præceptori. *Plin. jun.* Intendere animo (*abl.*) in ſpectaculum, in bellum, &c. *Liv. Stare attento &c.* In ſpectaculum animo intenduntur. *Id. Son tutti inteſi &c.*

Per tenere applicato, ed attento. 3. *a.*, *ò accuſ. con ad, ò in.* Ut Studium omnium, laboremque, & tamquam exactor intenderes, & tamquam particeps, Sociuſque relevares. *Plin. in Paneg.*

Per intendere, pretendere, aver intenzione, aver mira, ò fine. 1. *a.*, *ò l' Inſin. dopo.* Is intendit animo vincere. *Tac. Pretende, ò preteſe di vincere.* Quod animo intenderat perficere non potuit. *Cic. Non potè effettuare ciò, che avea diſegnato ſecondo la ſua intenzione.* Facilè perſpicio quid inten-

intendat adverſarius, vel quo ille animum intendat. *Cic. Qual intenzione abbia, qual mira, qual fine.*

Per isforzarſi. Intendit ut Orator fiat. *Quintil. Sforzaſi di divenire Oratore.* Intendere animum in Regnum alicujus. *Salluſt. Tentare, sforzarſi di torre il Regno altrui.* Intendere nervos omnes. *Cic. Sbracciarſi, fare ogni sforzo.*

Per intentar lite &c. Intendere litem, vel actionem alicui. *Cic. Muovere, intentare &c.* Intendere actionem perduellionis. *Id. Accuſar di ribellione.* Intendere ſe adverſarium in aliquem, vel in ejus dignitatem. *Cœlius. Dichiararſi contrario, opporſi &c.* Intentus, vel intenſus [*partic.*] Intentus arcus. *Plin. Arco teſo.* Intentus animus. *Cic. Animo attento.* Intenta vox, vel chorda. *Id. Voce gagliarda, corda teſa.* Intentus oculis contemplari. *Id.* In omnes occaſiones rei gerendæ intentus. *Liv. Attento à tutte le occaſioni &c.* Orationem principia ne ſint elatis intenſa verbis. *Cic. Non ſiano gli Eſordj di ſtile tronfio.*

Intento, as, &c. *frequentativo da* Intendo. *Stendere ſpeſſo.* 1. 3. *a.*, *ò acc. con in.* Intentare manus in aliquem, vel alicui. *Liv. Tac. Stendere le mani contro qualcheduno.* Intentare voces alicui. *Tac. Chiamar uno, e ſovente implorarlo.* Manus in oculos alicujus. *Senec. Avventarſi à gli occhi.*

Per minacciare, ò vibrare, impugnar contro. 3. *a. Come*, intentare alicui mortem angues, faces, arma, bellum, vim, clavam, ferrum, Sicam, vel Sicarios. *Virg. Liv. Cic.* Intentare gladium alicui. *Cic. Appuntare ad uno la ſpada.* Hinc gladius intentatus. *Liv. Spada appuntata contro taluno. Significa talora, quanto* Non tentatus. Ex. gr. Nil intentatum linquere. *Hor. Tentar tutto, far pruova di ogni coſa.*

Intepeo, es, pen. br. s. s. *Intepidire, divenir tepido. n. aſs.* Lacus Umber (Lacus Vadimonii. *Lago di Baſsanello*) intepet æſtivis aguis. *Propert.* Ligus ora intepet. *Perſ. E' dolce l'aria della Riviera Ligure.*

Intepeſco, is, intepui, s. s. *Vale lo ſteſso. n. aſsol.* Intepuere aquæ radiis ſolaribus. *Ovid. Il Sole ha riſcaldate le acque.*

Interlabico, p. b. as, &c. *Biancheggiare frà più colori, ò tendere al bianco. n. aſs. Plin.*

Interareſcô, is, arui, s. s. *Seccarſi affatto. n. aſsol. Cic.*

Interbibo p. b. is, bibi, bibitum, *Bere tutto, eſaurire.* 1. 3. *a. Plaut.*

Interbito p. l. is, biti, s. s. [*inf.* Interbitere p. b.] *n. aſsol. Perire.* Hìc ego tibi præſidebo, ne interbitat quæſtio. *Plin. Acciò non rieſca inutile l'eſame, non paſsi ſenza eſame la tortura. E' verbo antico compoſto da* beto is, *che ſignifica andare.* V. Beto. Interbitet *leggono il Paſserat.*, *il Ricciol.*, *il Teſoro da* ito, as; *mà il Facciolat.*, *come quì l'Aut. ha* interbitat, *e ſpiega anch' Egli* interbitere *per perire, non come il Teſor. &c. per intervenire.*

Intercalo p. b. as, &c. *Intraporre, framettere, far biſeſto.* 1. *a. ò n. aſsol.* Jul. Cæſar inſtituit, ut unus dies quarto quoque anno, Februario Menſe, intercalaretur. *Macrob.* 12. annis continuis non intercalatum eſt. *Plin.*

Plin. Per 12. anni continui non corse il Bisesto. Habenda est ratio intercalandi. *Cic.*

Per differire, prorogare, prolungare. 1. *a. Dicesi,* intercalare pœnam aliquam, aut supplicium. *Cic.* Unde pœna intercalata. *Liv.* Quotidiè vota facimus; ne intercaletur. *Acciò non segua qualche soprersede, cioè qualche proroga de giudizj. Ben avvertisce il Facciolati sull'* intercalatum sit, nec ne, *e* ne intercaletur, *di Cic. Potersi spiegare per frapporre, intraporre qualche spazio.*

Intercedo p. l. is, cessi, cessum. *Interporsi, intramettersi, intravenire, esser frà due, n. ass. ed abl. con in, ò cum, ò 3. n. C.* Intercedebat Silva inter utrumque agmen. *Cæs. Era in mezzo frà l'uno, e l'altro Squadrone.* Vix annus unus intercesserat, cum ea. *Scorso appena era di mezzo un anno &c.* Sæpè in bello parvis momentis magni casus intercedunt. *Idem. Intravengon.* Intercessit ægritudo huic gaudio. *Ter. Al mio godimento si è frapposto un travaglio, attraversato un disturbo.*

Per essere, passare frà Persone amicizia, ò nimicizia, odio, affinità, controversia, società, dissensione. Veteres mihi necessitudines cum his omnibus intercedunt. *Cic. Con tutti questi da gran tempo hò stretta amicizia.* Quæ ratio tibi cum illo intercedit? *Cic. Quai negozj, ò conti hai tu con lui.*

Per dar sicurtà, ò promettere di pagar per alcuno, entrar mallevadore per uno, n. ass. ò 4. n. Intercedere pro alio. *Cic.* Intercessi pro filio magnam pecuniam. *Idem. In questi luoghi non si ha à spiegare per impetrare, ottenere, come han fatto alcuni.* Accersivit ad se, promisit, intercessit; dedit. *Cic. Att. Chiamò à se, promise, diè sicurtà &c.*

Per opporsi, ostare, ripugnare, ò vietare. 3. *n.* Intercessit Tribunus. *Plin.* Illi Sententiæ, Senatus consulto, Legi votis alicujus &c. *Liv. Gell.* Intercedo, *mi oppongo. Liv. (così dicea il Tribuno della Plebe in Roma]* Intercessum est auctoritati Consulis. *Cic. Fù fatta opposizione all' auttorità del Console.* Remora tot Remigum viribus intercesserat. *Plin. La Remora avea fatta resistenza &c.* Non intercedo imaginibus. *Tac. Non vieto l'uso delle Statue.* Tibi non intercedo, quominùs tuâ utaris potestate. *Gell. Io non t'impedisco, ò non divieto, che tu ti valga &c.*

Intercido p. l. is, cidi, cisum. *Tagliare, ò segare per mezzo, dividere.* 1. *a.* Intercidere venas, nervos, Pontem, Montem. *Plin. Cæs. Cic.* Unde Pons, seu Mons intercisus. *Idem.* Hostia intercisa. *Macrob. Vittima divisa per mezzo.* Dies intercisus. *Id. Giorno. parte feriato, e parte nò.* Dies intercisa. *Claudian. Discortato, e tronco (come avvenne nella morte di Cristo)* Intercisæ pactiones mercedum in patrociniis. *Cic. Mercedi pattuite per la metà.*

Intercido is p. b. intercidi, intercisum. *Perire, perdersi, smarrirsi, svanire, andare à male, morire n. ass. ò 3. n.* Pereant amici, dum una inimici intercidat. *Cic. (Detto di Domizio). Si dice:* intercidit apud illum gratia beneficii, & ejusdem memoria. *Sen. Egli è stato ingrato, e dimentico del beneficio.* Intercidit nomen, vel honos longis annis. *Ovid. Sil.* Interciderunt tot Veterum libri. *Plin. Si son smarriti &c.* Ejus gesta exci-

ciderunt memoria. *Liv. Vennero in dimenticanza &c.* Factum, vel dictum mihi jam intercidit. *Hor. Mi è uscito di mente.* Intercidit Legatum morte Legatarii. *Modest.*

Per cadere. n. ass. Vix ullum telum in Naves vanum intercidit. *Liv.*

Intercino p. b. is, cinui, centum. *Cantar frà due, ò nel mezzo di una cosa.* Chorus ne quid medios intercinat actus, quod non proposito conducat. *Hor. art. poet. E vuol dire: non fraponga, non mescoli il Componitore quello, che non faccia à proposito.*

Intercipio, intercipis p. b. cepi, ceptum. *Sorprendere, tor di mezzo, non lasciar andare avanti nel viaggio.* 1. *a.* Si me hostes interceperint, tùm redimes me. *Plaut.* Si me fata interceperint. *Quintil. Se morrò per via, ò prima del tempo. Si dice:* Intercipere Literas, vel Epistolam. *Cic.* Ferculum, seu poculum. *Idem.* Intercipere iter. *Liv. Impedire il viaggio, occupando prima i Passi.* Intercipere Regnum Pupilli, vel victoriam alieno labore quæsitam. *Plin. jun. Torre il Regno prima, che il Pupillo n' entri in possesso &c.* Intercipere medium sermonem, *Quintil. Interrompere il Discorso.* Nè res ejus gestas intercipiat oblivio &c. *Plin. jun. Acciò non cadano in oblio.* Intercipi morbo, vel morte &c. *Col. e Plin. jun. Esser sorpreso, ò prevenuto dalla morte.* Interceptus (*partic.*) Literæ interceptæ. *Cic.* Interceptus fato adolescens. *Quint. Morto immaturamente.*

Intercludo p. l. clusi, clusum. *Serrare il Passo, tracchiudere, chiudere intorno, od impedire, abbarrare.* 1. 3. 5. 6. *a. Si dice:* intercludere aditũ ad aliquem, vel omnes aditus ad locum aliquem, vel vias omnes ad seditionem &c. *Cic.* Alicui fugam, aut libertatem, &c. *Id. Impedir la fuga &c.* Intercludere iter inimicis, vel inimicos itinere. *Cæs. Serrare il Passo al Nemico.* Commentum hostibus, seù spem commentûs, vel eos commentu, & frumento. *Plaut. Liv. Cæs. Impedire la Vettova glia &c.* Hostes ab Oppido, & Ponte. *Liv.* Intercludere animam alicui. *Tac. Affogare, strangolare.* Interclusit illos hiems aspera. *Virg. Il rigor dell' Inverno li trattenne, ò impedì.* Intercludi dolore. *Cic. Essere impedito dal dolore.* Interclusurus. *Liv.* Interclusus, & Intercludendus. *Cic.* Via frondibus, ac virgultis interclusa. *Id.* In suis ipse insidiis est interclusus. *Id.*

Interconcilio, as &c. *Conciliare, mettere amicizia frà due.* 1. *a. Quintil.* Interconciliandi videtur præstare officium.

Interculco, as, &c. *Calpestar frà due. Col.* 1. *a.* Ità distantes, ut interculcari possint vinacea.

Intercurro, is, curri, cursum. *Trascorrere, correre in mezzo, correr frà due. n. ass.* ò 3. 4. *n.* Ipse Dux Urbem, vel Aciem intercurrit. *Liv.* Freta intercurrentia vicinas turres. *Hor. Stretti di mare frà le vicine Torri.*

Per framischiarsi. Quibus Smaragdis intercurrit umbra, vel intercurrunt maculæ. *Plin. Framischiasi dell' ombra &c.*

Per intravenire, ò sopravenire. 3. *n.* His laboriosis exercitationibus, & dolor intercurrit. *Cic.*

Intercurso, as, &c. *Scorrere sovente in mezzo. n. ass.* Pellis est nigra, albis inter-

intercursantibus respersa maculis. *Plin. Qui è l'intercurso, come sopra l'intercurro traslatamente, ed è frequentativo da* Intercurro; *onde si spiega, con macchie bianche spesso framischiate.* Intercursantibus Barbaris. *Liv. Scorrendo in mezzo spesso i Barbari.*

Interdico p. l. is, dixi, dictum. *Vietare, proibire, interdire.* 3. *a.* Interdicere lusum pueris, Scenam Histrionibus, Vinum fœminis. *Suet. Liv.* Interdico tibi domum meam. *Ces. Io ti vieto l'entrare in casa mia.*

Usasi meglio 3. *n.*; *ed abl. puro, ò con de, ò l'Inf. dopo, ò il ne al Subiunt.* Interdicere alicui commercio aliorum. *Liv. Scommunicarlo.* Interdicere Urbe, Domo, Provincia. *Suet. Cef.* Prisco in biennium Italià interdictum est. *Plin. jun. Fù Prisco esiliato per due anni dall'Italia.* Interdicere alicui bonis patriis. *Cic. Torgli l'amministrazione della roba. S. D.* Ego interdicor aquà, & igni [*coll'il Tesor.*] vel aqua, & ignis interdicitur, sive interdicuntur mihi. *Io son bandito, overo son scommunicato. Usasi anche impersonalmente.* Illis aquà, & igni interdicitur, vel interdictum est. *Cic. Inoltre*: interdico tibi de vi facienda &c. *Id. Ti proibisco l'usar violenza.* Interdico fieri rem istam. *Suet. Ter.* Interdicit mihi, ne domo exirem. *Plaut.* Interdixit, ut Servus restitueretur. *Cic.*

Per ostare, opporsi, contradire, impedire, 3. *n.* Tribuno improbo nemo interdicere audet. *Cic.* Dum pereas, nihil interdico dicant vivere. *Plaut. Non m' importa, se dicano, che sei vivo.* Interdictus (*particip.*) V. gr. Voluptas interdicta. *Hor.* Urbs interdicta. *Suet.* Interdixem, pro interdixissem. *Qu. Catulus.*

Interdo, as, terdedi, terdatum. *Dare frà mezzo, di tempo in tempo.* 1. 3. *a.* Nec requies interdatur ulla fluendi. *Lucr.* Cibus interdatus creat vires. *Id.* L' Interduim pro interdederim *di Plauto è antico.*

Intereo, interis p. b. ivi, & ii, interitum p. b. *Morire affatto, perdersi. n. ass.* Interii oppido, vel interii decidi. *Plaut. Son rovinato, son morto.* Interit corpus dolore. *Cic. Il dolore uccide.* Interierunt tabulæ, literæ, Naves. *Id. & Cef. Sonosi perdute &c. S. D.* Interire fame, naufragio &c. *Cic. Cef.* Interire ab aliquo. *Cic. Essere ucciso da qualcheduno.* Interiit ignis, æstas, seges, ira. *Cic. Hor. Virg. Ovid. Si spense il fuoco, finì la State &c., mitigossi lo sdegno.* Interiturus (*particip.*) V. gr. Spes interitura. *Hor. Speranza, che mancherà.* Interitus (*partic. passivo*) *Ucciso è antico.* Interiet pro interibit, (*da non usare.*)

Interequito p. b. as, &c. *Cavalcar trà mezzo, ò pel mezzo, n. ass. Cef. Liv. Curt.* Ordines interequitans. *Liv.* Duces interequitans alloquebatur. *Curt.*

Intererro, erras, &c. *Andar vagando per mezzo, n. ass., ò* 4. *n.* Utinam intererrem nuda Leones. *Hor. ex Lambin.* Non splendor intererrat. *Prud. Non vi è splendore, che scorra per mezzo.*

Interest, intererat p. b. interfuit s. s. *Appartenere, importare &c.* 2. *ò* 5. *Imperson., e l' inf. dopo, ò l' ut al subiunt.* Hoc vehementèr interest Reipublicæ. *Cic. Qui col genitivo.* Magni ad honorem nostrum interest quamprimum ad Urbem me venire. *Id. Quì l' accus. coll' ad, e l' infin. in luo-*

go del Nominativo, come anco altrove: Quis enim est hodie, cujus interfit hanc legem manere. *Id. 2. Phil. Si può dire* cu a *abl. mà è più usato il genit.* Cujus. *Si mette co gli ablativi.* Intereſt mea, tua, ſua, noſtra, te valere, *Cic.* [*come ſe diceſſe*, in re meâ eſt &c.] *Di più, oltre il Genitivo proprio, ò altro caſo in vece del Genit. Si uſano anche i Genitivi communi,* Magni, parvi, tanti, quanti. *Cic.* (*dirado* tantùm, quantùm. *Plin. Cic.*) Utriuſq; noſtrum magni intereſt, ut priùs te conveniam quam decedas. *Cic.* Magni meà intereſt hoc tuos omnes ſcire. *Si dice anche:* intereſt multum plùs, plurimùm, vehementèr, parùm, paulùm, aliquantùm, aliquid, nihil, magis, minùs, maximè, minimè. *Cic.* Permagni, permultum, magnoperè. *Idem. Si dice*, intereſt tua ipſius, vel tua ſolius, noſtrum, ſeu veſtrũ omnium, (non veſtra omnium. *Emman.*) Intereſt magni ad noſtram laudem, ad meam rem id fieri. *Cic. Giova molto all'onor noſtro, ſpetta al mio intereſſe &c.* [*e così con altri Nomi inanimati.*] Ad rem nihil intereſt, utrum maneas, an non. *Cic. O reſti, ò nò, nulla importa. Trovaſi anche ſenza caſo dopo.* Non tam intereſt quo animo ſcribatur, quam quo accipiatur. *Cic.*

Per eſſere differente, ò eſſervi differenza, 1. Imperſon., ed accuſ. con inter, ò abl. con ab. Inter hominem, & bellvam hoc maximè intereſt. *Cic. Vi è queſta grandiſſima differenza.* Hoc inter me, & illos intereſt, quod &c. *Idem.* Hæc à falſis parùm intereſſe cenſeo. *Cic.*

Si dice anche Hoc Pater, ac Dominus intereſt. *Ter. Vi è queſta differenza trà 'l Padre, e 'l Padrone.* Interfuturus [*partic.*] Vide quantùm interfuturum ſit inter meam, & tuam accuſationem. *Cic. Quanto ſia per eſſervi di differenza &c.* V. Interſum.

Interfacio, terfacis p. b. feci, factum. *Fare in mezzo, ò frà qualche ſpazio di tempo. 1. a.* Dum murum interfacerent, præſidium reliquit. *Liv.*

Interfaris p. l. fatur, fatus ſum. *Interrompere il ragionamento, inframetterſi à parlare, dep. aſſ. ò 3. dep.* Medio ſic interfata dolore. *Virg.* Sic ille loquentem interfatur. *Liv.* Interfans [*partic.*] v. g. Interfante Decio. *Idem.* Interfatus (*partic. dep.*) *Idem.*

Interficio, terficis p. b. feci, fectum. *Uccidere, far morire, ò diſtruggere. 1. a.* Interficere feras. *Lucr.* Aliquem omni ſupplicio. *Cic. Far morire à forza di tormenti.* Interficere meſſes igne. *Virg.* (*è poetico.*) *Abbruciar il ſeminato: è però anche di Cic. l'uſar l'* interfici *parlando dell' Erbe.* Herbæ faciliùs poſſunt creſcere, & interfici, *poſſono creſcere, e diſeccarſi.* Torris eſt interfectus, *Attius. Si conſumò, ed inceneri.* Rubigo ferrum interficit. *Gell. Conſuma.* Interfecturus. *Curt.* Interficiendus. *Cic.*

Interfio p. l. interfis, fectus ſum. *Eſſere ucciſo, ò conſumato, diſtrutto. n. paſſ. anom.* Aut flammis interfit, maliſve ferarum. *Lucr.* Vellem ut mali mores poſſent interfieri. *Plaut. Che i Vizj ſi diſtruggeſſero.* Interfectus (*partic.*) *Ucciſo, ò diſtrutto. Plaut. Cic.*

Interfluo, is, fluxi, fluxum, *Scorrere, ò paſſare per mezzo. n. aſs. ò 4. n.* Flumen interfluit Urbem, vel medium Oppidum, *Plaut. Liv.* Interfluuntur Inſulæ. *Apul.*

Interfodio, terfodis. p. b. fodi, fossum. 1. *a. Cavare, ò scavare in mezzo. L' adoperò Lucrezio.*

Interfringo, is, fregi, fractum. *Rompere, frangere, frongare.* 1. *a.* Ramos, vel arbores ventus interfregit. *Cato. Plin.*

Interfugio, terfugis p. b. fugi, fugitum. *Fuggire in mezzo, ò per mezzo. n. ass.* Inter enim fugit hàc latro &c. *Lucr.* (prò interfugit enim) *per la figura, Tmesi.*

Interfundo, is, fudi, fusum. *Spargere di mezzo, spandere per mezzo.* 1. *a.* Sicilia interfuso mari, avvulsa est agro Brutio. *Plin.* Interfusa genas maculis. *Virg.* Æquora interfusa Cycladas. *Hor. Cioè Mare steso frà le Isole Cicladi.*

Interfuro p. b. is sine præter. *Interfuriare di mezzo, ò trà due. n. ass.* ò 4. *n.* Alternum Mavors interfurit Orbem (vel Agmen). *Stat.*

Intergarrio, is, ivi, itum. *Garrire, ò cianciar di mezzo. n. ass. Apul.*

Intergero p. b. is, gessi, gestum. *Framezzare, porre frà mezzo.* 1. *a. Vesto alla voce* intergerum.

Interjaceo, interjicis, p. b. jeci, ictum. *Giacer frà due. n. ass.* ò 3. 4. *n.* Interjacet Campus, Vallis, Via. *Liv. Plin.* Campus interjacens Tiberi, ac Mænibus Romanis. *Liv. Campo steso frà 'l Tevere &c.* Regio, quæ duas Syrtes interjacet. *Plin. & Liv.*

Intejicio, terjicis, p. b. jeci, ictum. *Interporre, tramezzare, mettere in mezzo.* 1. 3. *a.* Dux inter Equites interjecit Sagittarios. *Cæs.* Aër interjectus inter Mare, & Cœlum. *Cic.* Vallis interjecta Collibus. *Id.* Paucis diebus interjectis. *Liv. Posti di mezzo pochi dì.*

Interimo, is, p. b. emi, emptum. *Uccidere.* 1. *a.* Interimere aliquem. *Cic.* Se, vel seipse interemit. *Plaut. Cic. Uccisesi da se.* Interimit me hæc Oratio, vel vox. *Plaut. Cic. Mi tormenta &c.* Dilatione interemptà, ad Regnum illicò evectus est. *Ulp. Tolta via ogni dimora, fù egli &c.* Interimendus *(partic.) Cic.*

Per privare. 5. *a.* Ille se vita interimit. *Plaut.*

Interjungo, jungis, junxi, junctum. *Disgiungere, discoppiare, scior dal giogo.* 1. *a.* Interjungere Equos, vel boves. *Mart.* Et cum currere debeas Bovillas, interjungere quæris ad Camænas. *Idest. Dovendo tu giugnere col carro à Babucca (Città del Lazio) procuri disciorre i Cavalli, e fermarti per Via al Tempio delle Muse. Per metaf.* Interjungere. *Cessar dall' Opera.* Quidam interjunxerunt, & lævio is Operæ studium in pomeridianas horas distulerunt. *Sen.* [supp. Equos]. *Alcuni posarono dallo studio &c.* Equi interjuncti. *Scalig. Sciolti dal carro.*

Per congiungere insieme. 1. *a.* Interjungere dextras. *Liv.* [jungere dextram dextræ, *disse Virg.*]

Interlabor p. l. laberis p. b. lapsus. *Scorrere in mezzo, ò dentro. d. ass.* Interlabuntur aquæ. *Virg. Georg.*

Interlego p. b. is, legi, lectum. *Cogliere per quà, e per là, ò trà molte cose.* 1. *a. Pallad.* Si spissa poma ramos ornabunt, interlegenda sunt &c.

Per leggere di mezzo, ò nel mezzo. 1. *a. Tertul.*

Interligo p. b. as, &c. *Legar nel mezzo, ò di tanto in tanto*. 1. *a*. Alterno maculas interligat ostro. *Stat.*

Interlino p. b. is, lini p. l. livi, levi, interlitum p. b. *Scancellare, cassare in quà, e in là*. 1. *a*. Ille interlevit Testamentum, tabulas publicas, rationes. *Cic. Ulp.* Unde tabulæ interlitæ. *Cic. Scritture sgorbiate, ò scassate in più parti*.

Per incollare, calcinare, impiastrar nel mezzo. Saxa interlita luto, vel calce. *Liv.*

Interloquor p. b. loqueris, locutus. *Rompere il ragionamento altrui, interrompere chi parla*. 2. *d*. Sæpè mihi interloqueris. *Ter. Spesso m'interrompi*.

Per dar qualche sentenza, non definitiva, mentre si litiga. *d. aff.* Judex in eadem causà sæpè interloquitur. *Gell. Spesso pronunzia la Interlocutoria*.

Interluceo, terluces, luxi, s. s. *Tralucere, risplendere trà due*. *n. aff.* Interlucet Stella, seu Sol. *Liv.* Interlucet spes aliqua. *Id. Qui è traslazione, come dove dice:* Quibus inter gradus dignitatis, fortunæque aliquid interlucet; *e dove canta Virg.* Interlucetque corona non tam spissa Viris. *Apparisce, si vede frà gli altri un Cerchio di poca gente d'armi*.

Interluco p. l. as, &c. *Sbrancare gli arbori, diramare, tagliar quà, e là i rami inutili*. 4. *n*. Interlucare vites, vel arbores. *Plin. che dice l.* 17. *c.* 23. Pariter interlucatà ramorum densitate, qui sint supervacui. *Par che l'*interlucare *sia derivato* à luce, *perche si dà più luce alle piante*. *Tesor.*

Interludo p. l. is, lusi, lusum. *Giocare in mezzo*. 4. *n*. Define anus, funeri propior, interludere Virgines. *Hor. ex Lambin.* Interludentes examina lubrica Pisces. *Auson. I guizzanti Pesci, che in mezzo scherzavano*.

Interluo, is, lui, lutum. *Bagnare in mezzo, scorrere in mezzo bagnando*. 1. *a*. Utrumque montem, vel ambas Urbes interluit mare. *Virg. Claud. Liv.*

Per lavar frattanto. 1. *a*. Manus interluito, posteà vinum sumito. *Cato.*

Intermaneo, termanes p. b. mansi, mansum. *n. aff. Stare, ò dimorare nel mezzo*. Dux mediis intermanet agris (seu medio campo). *Lucan.*

Intermeo, as. *Scorrere per mezzo*. 4. *a*. Flumen intermeat Urbem. *Plin.*

Intermico p. b. as, termicui, s. s. *Risplendere in mezzo*. *n. aff.* Squamis intermicat aurum. *Claud. ò* 4. *n*. Tenebras, nimbosque intermicat ignis. *Val. Fl. Cioè, il folgore lampeggia frà le tenebre*.

Interminor p. b. aris, atus. *Minacciar grandemente, vietar con minaccie*. 4. *d.*, *e l' Infin. dopo, ò il ne al subjun.* Interminari alicui, ne quid fac at. *Ter.* Mihi, tibique interminatus est (Herus) nos futuros ulmeos [idest ulmeis virgis opertum iri]. *Plaut. Hà minacciato di darci un carico di Baccbettate*. Interminari vita alicui. *Id. Minacciar la morte ad alcuno*.

Intermino p. b. as, &c. *Lo stesso*. 1. 3. *a*. Quis homo interminat? *Plaut.* (*è ant.*) Interminatus (*partic. pass.*) *Vietato, proibito*. Interminato cum semel fixæ cibo intabuissent pupulæ. *Hor. Epod.* 5. *Essendosi disseccate, indebolite le pupille per la fame, per la proibizione del cibo*.

Intermisceo, es, miscui, mistum. *Tramischiare, mescolar di mezzo*. 1. 3. *a*. *Come* intermiscere bonos improbis, dignos indignis, Stamnum Auro. *Liv.*

Liv. Intermistus, & intermiscendus (*partic. pass.*) Milites intermisti hostibus. *Idem*. Intermiscendum erit illis semen saturejæ. *Plin. Dovrà tramischiarsi la semenza della Santoreggia*.

Intermitto, is, misi, missum. *Tralasciare, intermettere, tramezzare, interrompere, lasciare per qualche tempo, far vacanza*. 1. *a.* *ò l'Infin. dopo*. *Come* intermittere consuetudinem, opus, iter, studia, curam rerum, prælium, dolorem. *Cic. Cef. Tac. Quintil.* Nunquam intermittit diem, quin scribat. *Plaut. Non lasciar passare ne pure un giorno senza scrivere*. Ut reliquum tempus à labore intermitteretur. *Cef. Acciò si riposasse alquanto dalla fatica*. Hæc arbor non intermittit suo tempore frondescere. *Cic. Non lascia di frondeggiare à suo tempo*. Intermisit hostis dare Obsides. *Cef Differì il dare gli Ostaggi*. Intemissus [*partic.*] Bella diù intermissa. *Hor. Guerre tralasciate*. Verba ab usu quotidiani sermonis jam intermissa. *Cic. Vocaboli dismessi, non più usati*. Intermisso Spiritu. *Id. Con rifiatare* [*contrario*] Continenti Spiritu. *Id. Senza prender fiato, ò lena*.

Intermorior, moreris p. b. mortuus. *Morire affatto, ò nel mezzo dell' opera, perire, ò venir meno. d. aff.* Intermoritur arbor, si distinguatur. *Cato. Seccasi l' arbore, se &c.* Ille jacuit penè intermortuus. *Suet.* Reliquiæ Conjurationis, seù belli intermortuæ. *Cic. Le Reliquie della Congiura quasi estinte*. Hìc boni mores sunt intermortui. *Plaut. Le Virtù sono mancate, sono spente in questo Paese*. Renovare alicujus memoriam intermortuam. *Cic. Memoria già perduta*. Nullum officium tuum apud me intermoriturum existimes. *Cic. Niun de tuoi benefizj mi si cancellarà mai dalla memoria*.

Internascor, nasceris, p. b. natus. *Nascere in mezzo. d. aff.* Herbæ internascentes. *Plin.* Virgulta internata. *Liv.* Stirpes, & herbæ internatæ Saxis. *Tac.*

Interneco p. b. as, necui, nectum, (*non trovandosi, secondo l' Emman.* internecavi, internecatum *presso buoni Autori, benche si vegga nel Tesoro &c.*) 1. *a.* Internecti homines notâ testamenta, credo, subjiciunt. *Cicer. Phil.* 14. *Si ha in Plaut. nell' Anfitr.* Inernecatis hostibus, *come mette il Lambino, e il Facciol., mà il Passerat. legge ivi* internectis, *il che però guasta il verso Jambico tetrametro di Plauto*.

Internecto, is, nexui, nexum. *Legare insieme*. 1. *a.* Internectere vulnera. *Stat. Fasciar le ferite.* Et astlantes libet internectere plagas. 8. *Thebaid.*

Internidifico p. b. as, &c. *Far il nido frà due, ò in mezzo*. *Plin.* Ripas excavant, atque ità internidificant.

Interniteo, ternites, p. b. nitui, s. s. *Risplendere tra le altre cose. n. assol.* Si qua sidera internitebant. *Curt. Se vi erano Stelle, che tralucessero*. Fulgor armorum internitentium. *Idem*.

Internosco, is, novi, notum. *Discernere, conoscere frà gli altri*. 1. 6. *a.* Ruinâ obtritos internoscere non potuerunt. *Cic. Non poterono ravvisare gli Schiacciati dalla Rovina*. Amicus verus internosci potest, adhibitâ diligentiâ. *Id.* Internoscere vera à falsis. *Id.* Internosse, pro internovisse. *Plaut.*

Internuntio, as, &c. *Inviar Messaggere l' uno all' altro. n. ass.* Dum illi internuntiant, cunctatio fuit. *Liv.*

Intero p. b. teris, trivi, tritum. *Tritare, sminuzzare dentro.* 1. 3. *a.* Interere panem in lacte, vel lacti (*dat.*) *Varr.* Tute [ideft tu] hoc intristi, tibi omne est exedendum (*Prov.*) *Ter.* *Tu hai preparata questa Torta: à te tocca il mangiarla tutta. Tu ne sei in colpa, tu portane la pena.*

Interpartio, is, ivi, itum. *Partire, scompartire, dividere frà se.* 1. 3. *a.* Bona mea Cognati interpartiunt. *Plaut. Mil. glor. ex Lambino.*

Interpateo, pates p. b. tui, s. s. *Aprirsi nel mezzo.. n. assol.* Pulmo plurimis rimis interpatet. *Macrob.* *Il Polmone apresi in molte fenditure.*

Interpedio, terpedis, ivi, itum. *Impedire.* 1. *a. Macrob.*

Interpello, as, &c. *Interrompere, rompere il ragionamento di uno.* 1. *a.* Ne me dicentem interpelles. *Plaut.* Nihil te interpellabo. *Cic.* Interpellandi locus hic erat. *Flor.*

Per disturbare, impedire, trattenere. 1. *a.* Latro, dum furabatur, Lictorum adventu interpellatus profugit. *Cæs.* *Dicesi* Interpellare partam victoriam, triumphum Comitia, furtum, cædem, stuprum &c. *Liv. Vellejus. Disturbare &c.*

Per domandare, pregare. 1. *a.* Ille sæpè interpellatus assentiri noluit. *Val. Max.* Interpellare aliquem de negotio. V. gr. de Nuptiis. *Sen.* *Far prattica, richiedere alcuno di far le Nozze.* Interpellare Matronam de stupro. *Jurisconf.* *Sollecitare &c.*

Per citare in giudizio, affiggere. 2. *a.* Interpellare aliquem pecuniæ creditæ, vel trajectitiæ. *Pompon.* *Richiedere ad uno il danaro depositato, ò la moneta trasportata oltre Mare.*

Interplico, p. b. plicas, plicui, plicitum, vel avi, atum. *Trapiegare, intrecciare.* 1. *a.* Alba insula cristas puniceas interplicat. *Stat.* *La fascia bianca intreccia &c.*

Interpolo p. b. as, &c. *Rinnovare, racconciare, restaurare, rifare, riformare.* 1. 3. *a.* *Si dice*: interpolare vestimenta, togam, pallium, picturam, Statuam, Capillos, Vultum, boves. *Cic. Plaut.* Mancipia interpolata. *Schiavi raffazzonati.* *Ex Ulpiano*, qui ait: Venalitiarii interpolant veteratores, & pro Novitiis vendunt. *I Mercanti de Schiavi rabbellisc ono i Vecchi, e vendongli per Giovani.* Alexandriæ thura interpolantur. *Plin.* *L' incenso in Alessandria si ripulisce.* Interpolantur albaria tectoriorum. *Idem.* *Si rimbiancano i luoghi intonacati.* Interpolabo tibi os. *Plaut.* *Ti riformerò il Viso à forza di pugni.*

Interpono p. l. ponis, posui, positum. *Interporre, framettere, tramezzare, tramischiare, inserire, porre in mezzo.* 1. 3. *a. ed acc. ò abl. con in.* *Si dice:* interponere spatium, seu locum, diem, noctem. *Cic.* Auctoritatem suam interponere. *Idem.* Iusjurandum. *Liv.* *Affermar con giuramento.* Interponere dies intercalares mensibus. *Id.* *Inserire giorni &c.* Judicium suum in re aliqua. *Cic.* *Approvare col suo giudizio, ò sentenza.* Interponere operam suam pro aliquo, vel studium, & laborem. *Id.* *Impiegarsi à favore di Uno.* Interponere consilium suum consilio alterius. *Liv.*

Liv. Se alicui rei, vel in rem aliquam. *Cic. Ingerirsi in qualche affare*. Interponere fidem suam alicui, vel in rem aliquam. *Cæs Cic. Assicurare con impegnar la sua parola, obbligarsi con promessa à qualche cosa*. Moram interponere. *Cic. Differire, indugiare*. Interponere Accusatorem. *Id. Apporre, ò subornare un Accusatore*. In jurejurando Deus tum Judex, tum Testis interponitur. *Id.* Interpositus *(partic.)* V. gr. Interposito spatio. *Cic.*

Per opporre, resistere. 3. *a.* Interponere se audaciæ, & furori alicujus. *Cic.* Tribuni se interposuere. *Liv. Si oppesero*.

Interpremo, p. b. is, pressi, pressum. *Rinchiudere, premere frà due*. 1. 3. *a.* Inrerpremere fauces alicui, vel alicujus. *Plaut. Strozzar uno*.

Interpretor p. b. aris, atus. *Interpretare, esporre, dichiarare, chiosare, indovinare*. 3. 4. *dep.* Interpretatione explicare, rem obscuram explanare. Nec quicquam aliud est Philosophia, si interpretari velis, quam Studium Sapientiæ. *Cic. Si dice*: interpretari somnium aliquod alicui, monstra, fulgura: vel legem, Auctores, vim verborum. *Idem*. Interpretari memoriæ (*dat.*) alicujus, *Plaut. Suggerire alla memoria di uno ciò, che non si ricorda*.

Per giudicare, stimare. 3. *dep. ò abl. con de, ò ex, ò l' Inf. dopo. Si dice*. interpretari aliquid, vel de re aliqua, rectè, vel perperam, seu perversè, in diversum; beniguè, vel grato animo, aut in mitiorem partem. *Cic. Liv. Plaut. Giudicar bene, ò male &c.* Mitiorem in partem interpretare (*imper.*) *Cic. Prendi in buona parte, ò dalla parte più favorevole*. Interpretor id Oppidum non satis abesse abItalia. *Cic. Stimo, mi figuro, che non sia molto discosto &c.* Interpretatur is, verbis illis violari suam dignitatem &c. *Plin. jun.* Interpretans, & Interpretaturus [*partic.*] *Cic.*

Per essere interpretato, ò dichiarato. 1. 3. *pass. onde* Interpretatus *(partic. pass.) Cic. e Sall. che disse*: ex libris Punicis interpretatum nobis est. Interpretandus [*partic.*] V. gr. Doctores interpretandi. *Cic.*

Interpungo, gis, punxi, punctum. *Puntare, appuntare, punteggiare, distinguere con Punti, e Virgole, ò Come*. 1. *a.* Interpungere consuevimus, cum scribimus (supple Scripturam). *Sen.* Hinc interpuncta Oratio, interpunctus Sermo. *Parlare appuntato*. Clausulæ interpunctæ in Orationibus. *Cic. Orat.* Narratio interpuncta sermonibus. *Id. Racconto distinto, e variato con diversi parlari, ò con Etopeje*.

Interpurgo, as, &c. *Purgare, ò nettare, di qua, e di là levando il soverchio*. 1. *a.* Interpurgare ficus, &c. *Plin.*

Interputo p. b. as, &c. *Rimondare i Rami degli Arbori*. 4. *n.* Interputare rosam, &c. *Col. Cato.* Ficos interputato, de re rust.

Interqueror p. b. quereris, questus sum. *Querelarsi, lamentarsi*. *D. assol.* Interqueror quòd malè mecum actum sit. *Liv. Lamentomi di essere stato mal trattato*.

Interquiesco, is, quievi, quietum. *Riposare qualche volta, cessare alquanto*. *n. ass.* Cum paululùm interquievissem. *Cic. De Clar. &c.*

Interrado p. l. radis, rasi, rasum. *Radere d' ogn' intorno, rimondar d' ogni parte.* 1. *a.* *Come*, interradere arbores, oleas, vites. *Colum. Plin.* Oleæ gaudent interradi. *Plin. Gli Ulivi amano di esser rimondati, diradati.*

Per limare, raschiare, ripulire, od intagliare in diverse parti. 1. *a.* Interradunt mensarum latera ad sustinenda Obsonia. *Plin.* Marmor interrasum. *Id. Marmo ripulito.*

Interraro p. l. as, &c. *Diradar nel mezzo.* 1. *a. Col.*

Interrepto, as, &c. *Rampicare, ò strisciarsi in mezzo.* 4. *n.* Interreptare Silvas, aut Montes. *Hor.*

Interrigo p. b. as &c. *Bagnare in mezzo.* 1. *a. Rutil.*

Interrogo p. b. as, &c. *Interrogare, dimandar per sapere, ricercare, richiedere.* 1. 4. *a.*, *ò abl. con de.* Interrogo te quædam geometrica, vel te de hac re. *Cic.* Id te interrogo. *Plaut. Si dice.* Interrogare sententiam alicujus. *Liv. Dimandare ad uno del suo parere.* Interrogo te, qui scias hoc, vel num scias id, nec ne. *Plau. Cic. Se sai qu sto, ò nò.* An id audieris, an videris. *Plin. jun.* Si venerit Amicus. *Plaut.* Interrogare lege, vel legibus aliquem apud Prætorem. *Cic. Interrogare legittimamente avanti al Pretore, ò Podestà, se Uno ha commesso alcun delitto.* Interrogari legibus. *Liv. Esser fatto reo, accusato, querelato.* Interrogassit pro interrogaverit (*fut. ult.*) *Cic. è antico.*

Interrumpo, is, rupi, ruptum. *Rompere per mezzo, fracassare, guastare.* 1. *a.* Interrumpere Pontem ferro, vel igni. *Liv.*

Per interrompere, rompere, turbare, impedire: Come, interrumpere Somnos, Ordinem, Colloquium, Sermonem, Cursum. *Plin. Colum. Plaut.* Interrumpere iter amoris, & officii. *Cic. Impedire il progresso dell' amore, e dell' ossequio.* Interrupta consuetudo. *Cic.* Interruptæ, atque morientes voces. *Id. Voci interrotte, che van mancando à poco, à poco.* Pendent opera interrupta. *Virg. Restano imperfette, e non ancor finite le fabriche &c.*

Interscindo, terscidis p. b. scidi, scissum. *Fendere, tagliare ò squarciare per mezzo.* 1. *a.* A tergo Pontem interscindi jussit. *Cic.* Interscindere papyrum, vestem. *Gell.* Urbs illa freto interscinditur (ab Insula). *Liv.*

Interscribo p. l. is, scripsi, scriptum. *Scrivere di mezzo, ò tra le righe.* 1. *a.* Poteris alia interscribere, alia rescribere. *Plin. l.* 17. *Epist.*

Intersemino p. b. as, &c. *Seminare in mezzo.* 4. *n.* Unde interseminatus (*partic.*) *Apul.*

Intersepio, tersepis p. l. sepsi, septum. *Assiepare in mezzo, attraversare, abbarrare.* 1. 3. 5. *a.* Intersepire exercitum, vel hostes Equitatu, aut Sagittariis, Urbem Vallo. *Liv. Trincerar la Città.* Collis intersepsit militibus conspectum hostis fugientis. *Id. Il Colle tolse à Soldati la Vista del Nemico &c.* Intersepire iter alicui ad honores, ad præmia &c. *Id. Serrare ad uno il passo à gli onori &c.* Hinc iter interseptum. *Id.* Foramina Sabulo intersepta. *Cic. Buchi turati con Sabbia.*

Inter-

Interfero p. b. feris, fevi, tersitum p. b. *Seminare, ò piantare in mezzo*. 4. *n. ò* 3. *a*. Malleolus ordinariis vitibus interferendus est. *Colum. de re rust*. Myrtus intersita. *Idem*. Omnia intersita sunt pomis. *Lucr*.

Interfero p. b. ferui (tryfill.) fertum. *Framettere, interporre, tramezzare*. 1. 3. *a*. *Come*, Munera verbis interferere. *Ex Ovidio*. *Traslat*. *Framettere alle parole i Regali*. Hinc interfertus *partic*. *Plin. jun*.

Interfisto, fistis, interstiti, interstitum. *Fermarsi nel mezzo, trattenersi, arrestarsi, impuntare, far pausa*. *n. ass*. Orator fatigatus interfistit. *Quintil*. Clausulæ interfistentes. *Idem*.

Interspergo, is, spersi, spersum. *Spargere in mezzo*. 1. 5. *a*. Spargere per intervalla, *quà, e là*. Interspersus rarà canitie. *Apul*.

Interspiro p. l. as, &c. *Respirare, rifiatare, ò sfiatare, svaporare*. *n. assol*. Dolium per foramen interspirat. *Cato*. *La Botte svapora &c*.

Intersterno, sternis, stravi, stratum. *Interporre, distendere nel mezzo*. 1. *a*. Intermiscere. Murumque Urbi cocto latere circumdedit, arenà, pice, bitumine interstrato. *Justinus l. 1. c. 2*. Assulis interstratis. *Plin. l. 29. c. 2*. *Con Assicelle framezzate*.

Interstinguo, guis, stinxi, stinctum. *Distinguere, separare*. 1. *a*. Spatia interstincta columnis. *Stat*. Lapis interstinctus aureis guttis. *Plin*. *Pietra che variata è da macchie d'oro*. V. Intertingo.

Per estinguere, spegnere, ammorzare. Ignis Vestæ si quando interstinctus esset, &c. *Fest*. Translatè *per uccidere*. Oblisis faucibus interstingnere. *Apul*. *Strozzare uno*.

Interstrepo p. b. is, strepui, strepitum. *Strepitare fra gli altri*. *n. ass*. ò 4. *n*. Argutos interstrepit Anser Olores. *Virg*. *L'Oca frà Cigni gracchia*. Cybele medias interstrepit urbes. *Claud*.

Interstringo, is strinxi, strictum. *Stringere, serrare, comprimere*. 1. 3. *a*. Ibo intrò, atque illi Socienno tuo jam interstringam gulam. *Plaut*. *Strozzerò quel tuo Compagno, l'affogherò*.

Interstruo p. b. is, struxi, structum. *Comporre, commettere, ordinare insieme*. 1. *a*. Telesinus ad ossa illiso saxo, quà Spina interstruit artus, occumbit. *Sil. Ital. l. 10*. *Muore Telesino colpito dove la Spina nel mezzo del dorso connette le Membra*.

Intersum, interes p. b. interfui. s. s. *Esser presente, intervenire, assistere*. 3. *n. ò abl. con in*. Interesse ludo, spectaculo, publicis consiliis, Sermoni alicujus, rebus divinis, vel Sacro [*udir Messa*] *Lucius*, *Cic*. *Cæs*. Interesse in convivio, in spectaculo, in negotiis publicis. *Cic*. *Trovarsi al Convito &c*. Is interfuit Posteritati suæ. *Sen. jun*. *Ei sopravisse nella fama alla sua morte, fù, rimase glorioso*.

Per essere nel mezzo, ò tra due, framezarsi. *n. ass*. Interest Amnis, Campus, Triduum. *Liv*. *Plaut*. *Scorre tra mezzo un Fiume &c*. Interfuerunt decem anni inter utramque victoriam. *Cic*. *Passarono dieci anni tra l'una, e l'altra vittoria*. Interest duos amnes Oppidum. *Plin*. *E posto fra due fiumi &c*. In hac re Principis auctoritas interfuit. *Cic*. *Vi si frapose &c*. Interfuturus *particip*. V. gr. Interfuturi Convivio. *Val. Max*. V. Interest.

Inter-

Intertalco, as, &c. *Dividere in due parti eguali*. 1. a. *Varr. E' Verbo ant.*

Intertingo, is, tinxi, tinctum. *Tingere, macchiare, ò spruzzare nel mezzo, ò in varie parti*. 1. a. Lapis intertinctus aureis guttis. *Plin. Altri legge* interstinctus. *V. Sopra*.

Intertraho, is, traxi, tractum. *Rapire, tor via, votare affatto*. 3. a. Intertrahere animam alicui, aquam puteo. *Plaut. Amphitr. Votare il Pozzo*.

Interturbo, as, &c. *Disturbare, scompigliare, confondere*, 1. a. Ille interturbat omnia. *Ter. Scompiglia ogni cosa*. Intertubare aliquem. *Plaut.*

Intervaco p. b. as, &c. *Essere, ò restar vuoto in mezzo*. n. *ass. Col.* Spatium intervacàns. *Idem*.

Intervello, is, velli, vulsum. *Stirpare, ò svellere di mezzo*. 1. 3. a. E. g. Intevellere lolium è tritico. *Svellere il Loglio di mezzo al grano*. Omnia poma intervelli melius est. *Plin.* Intervellere alas volucri, vel voci. *Plaut. Tarpare le ale all' Uccello, non lasciar scappare la voce*.

Intervenio, tervenis, p. b. veni, ventum. *Sopravenire, sopragiugnere, Sorprendere, cogliere*. n. *ass.* ò 3. n. Nam ut numerabatur fortè argentum, intervenit homo de improviso, *Ter. Adel.* Novum intervenit vitium, & calamitas. *Id. in Prol. Hecy.* Sponsæ Pater intervenit. *Liv. Così n. ass.* ò 3. n. *Intervenire, ò accadere*. Mirificus quidam casus intervenit, *Cic. Occorse &c.* Intervenerunt inter illos inimicitiæ. *Sveton. Accaddero fra essi, &c.* In magna parte Vitæ dolore interveniente. *Cic.*

2 *Trovasi presente, assistere*. Id non esset factum, si ipse intervenissem. *Cic. Se mi fossi trovato io presente*. Intervenire Oranti, negotiis publicis. *Cic. Assistere al discorso, à publici affari*.

3 *Intervenire, concorrere*. Nulla intervenit fraus, vel culpa &c. *Cic. Non vi è intervenuta veruna frode &c.*

Per fraporsi, tramezzarsi, scorrere in mezzo. n. *ass.* ò 4. n. Dies quatuor ludos illos interveniunt. *Tac.* Interveniente flumine. *Plin. Cioè scorrendo di mezzo*. Interveniéntibus desertis. *Id. Cioè situati di mezzo*. Interjectis.

Interverto, is, verti, versum. *Togliere con astuzia, rubare con inganno, defraudare*. 1. 5. a. Unde sumam? Quem intervortam? *Plauto Chi ingannerò? A chi torrò con astuzia il danaro? Si dice anche* intervertere aliquem re aliqua, v. gr. possessione, pecunià depositâ &c. Qui fundo, quem conduxerat, vendito, possessione ejus Dominum intervertisset. *Gell. ed* intervertere aliquid v. gr. Argentum &c. Promissum, & receptum intervertit, ad seq; transtulit. *Cic. Phil.* 2. Hinc interversus, ut Candelabrum interversum, interversa Ædilitas. *Cic. Edilità tolta con inganno*. Intervorto *è antico*.

Per sovvertire, distruggere, consumare. 1. a. Publica Jura interverti non constat. *Paul. Jurisc.* Novies millies Sestertium paucissimis Mensibus intervertisse creditur. *Tacit. Avere consumato, spregato &c.*

Per essere distolto, traviato, l' usò Seneca traslatamente. Neque enim recta ingenia, qualem in adolescentiam Spem sui fecerant, usque in Senectu-

nectutem pertulerunt, sed interversa plerumque sunt. *Per lo più sono traviati.*

Intervigilo p. b. as &c. *Dormire interrottamente, ò fino alla metà, ò interrompere il sonno col vegliare. n. ass.* Dormientibus cunctis, solo tantùm Imperatore intervigilante, visus est. *Lamprid. in Alexandro.*

Intervireo, tervires, p. b. virui s. s. *Verdeggiar nel mezzo. n. ass.* Lectisque minax interviret herbis Anguis. *Stat. Usa lo stesso Verbo Claud. de rapt. Proserp. l. 2. v. 100. de Tride.*

Interviso p. l. is, visi, visum. *Visitare qualche volta, andare à vedere, ò visitare, mentre si lavora.* Urbanam expolitionem crebrò interviso. *Cic. Qu. Fr. Ep. 7.* Nunc interviso, jam ne à portu advenerit. *Plaut.* Imò intervisam prius domum. *Idem. Anzi anderò, ò tornerò à visitar la Casa.*

Intervomo p. b. is, vomui, vomitum. *Vomitar tal volta, od in mezzo. 1. a.* Quod dulces inter salsas intervomit Undas. *Traslato di Lucrez. Qual Mare sparge delle aque dolci frà le salse.*

Intexo, is, texui, textum. *Intessere, tessere tra mezzo, ò dentro, contessere. inserire, framettere. 1. 3. 5. a. Come* intexere aulæis equites, volucres, arbores. *Virg. Effigiare nella tessitura degli Arazzi Uomini à Cavallo &c.* Intexunt abiete costas. *Idem.* Frondes canis intexere filis. *Ovid.* Intexere chartis facta alicujus. *Tibul. Inserire, descrivere ne fogli i fatti di alcuno.* Intexere aliquem. *Cic. Inserire il Nome di alcuno, farne memoria.* Scis me antea Orationes, aut aliquid id genus solitum scribere, ut numquam Varronem intexere possem. *Cic. In guisa che non aveto luogo à far menzion di Varrone, ad introdurlo à ragionare.*

Per intrecciare, tramischiare. 1. 3. 5. a. Hedera intexit arborem. *Ovid.* Intexere lilia rosis, hastas foliis, ulmos vitibus &c. *Virg.* Læta tristibus, incredibilia propabilibus inteximus. *Cic.* Venæ, & arteriæ toto corpore intexuntur. *Id.* Intextus *partic.* Vestis variis coloribus intexta. *Id.* Venæ toto corpore intextæ. *Id.* Puer intextus panno. *Virg. Figura di un fanciullo intessuta nel panno.*

Intimo p. b. as, &c. *Denunziare, intimare. 3. a. Come* intimare alicui, vel auribus alicujus, ut &c. *Apul. e Capella.*

Per insinuare. Intimum reddere, vel efficere. Ex. gr. Intimare actis, aut legibus aliquid. *Inserire negli Atti.* Nilus cum Mari intimatur. *Solin.* Oceani gurgitibus intimatur. *Ammian. S' interna. Mà ben osserva il Facciol., che questo Verbo è usato solamente da Scrittori della cadente Latinità.*

Intingo, is, tinxi, tinctum. *Intignere, bagnare, tuffar leggermente. 1. a. ed accus. con in.* Intingere calamum. *Quintil.* Panem, vel piscem in acetum. *Cato.* Opus arte intinctum. *Cic. Opera, ò Componimento artificioso.* Intixti, pro intinxisti. *Plaut.*

Intondeo, es, tondi, tonsum. *Tosar d' intorno. 1. 3. a.* Fibrarum summas partes intonde. *Colum. de Porro loquens.* Intonsus. *Non tosato.* Caput intonsum. *Ovid.* Crinis intonsus, Silva intonsa. *Tibul. Ovid.*

Intono p. b. as, tonui, tonitum. *Tonare, far tumore, risonare. n. ass.* Intonuit

nuit Deus, Jupiter, Cœlum. *Cic.* Intonuere poli, vel Silve. *Virg.* Alecto intonat ore. *Id.* Intonuit Canis ingenti latratu. *Plin. Abbajò come se tonasse.* Intonuit vox perniciosa Tribuni plebis. *Cic.* Echo intonat Nomen augustum. *Claud.* idest, personat.

Per intonare, cantare, ò dire ad alta voce. 4. *n.* Chelys intonet acre quid, magnumque modis altis. *Sen. Trag.* Jovis bella non intonet Callimachus pectore angusto. *Propert.*

Per bravare, parlar con isdegno, ed arroganza. Cum hæc intonuisset plenus iræ. *Liv.* Intonare minas. *Ovid. Minacciar fieramente.* Intonatus [*partic. pass.*] *Come* hiems, vel tempestas eois intonata fluctibus, *cioè* concitata, *ex Bondo. La tempesta fremente per l' Onde.* Intonaturus (*particip. fut.*) L'Emman. V. Tono.

Intorqueo, es, torsi, tortum. *Contorcere, ritorcere.* 1. *a.* Intorquere fila, funes, capillos, mentum, caudam. *Ovid. Sil. Cic. Plaut.*

Per ravvolgere intorno. Intorquere paludamentum circa lævum brachium. *Liv.*

Per dislogare, ò storcersi il piede &c. Intorquere pedem, talum, manum &c. *Hirt.* Hinc talus intortus. *Idem.* Intortus vertex. *Plin.* Intorti capilli. *Mart. Capelli inanellati.* Intorta oratio. *Plaut. Parlare oscuro, ed ambiguo, overo ingergo.*

Per lanciare, avventare, scagliare, trarre con impeto. 1. *a. ed accus. con in.* Intorquere in aliquem telum, jaculum, sagittas, lapides, fulmina, contumelias. *Cic. Virg.* Intorsit hastam tergo (*dat.* pro in tergum) *Virg.* Proteus ardentes oculos intorsit lumine glauco. *Id. Mirò con biecosguardo.* Intortum telum, seu fulmen. *Virg. Dardo &c. scagliato.*

Intremo p. b. is, tremui s. s. *Tremare, ò tremolare. n. ass. Come*, intremuere genua, pedes, undæ, arbor &c. *Ovid. Virg.*

Per temer forte, paventare. 4. *n.* Annibalem intremuit Senectus, vel Roma. *Sil.* [*e poetico.*]

Intremisco, is, tremui s. s. *n. ass.* Intremiscit terra. *Plin. La terra trema.* Manus stabilis, nec unquam intremiscens. *Cel. Mano ben ferma.*

Intrico, p. l. as, &c. *Intrigare, invilluppare, impacciare.* 1. *a. Si dice*, intricare aliquem. *Plaut.* Hinc intricatus homo. *Id. Uomo ingarbugliato.*

Intro, as, &c. *Entrare, ed insinuarsi. n. ass., ed accus. con in, ò* 4. *n.* Intrare domum, Ædem, Urbem, portum, vel in Ædem &c. *Cic. Suet. Virg.* Intrant Ursos venabula. *Mart. Gli Spiedi da caccia infilzano, traffiggono gli Orsi.* Manes intrarunt leges infernas. *Prop. Sono soggetti alle Leggi infern. Dicesi*: intrare in familiaritatem alicujus. *Cic. Insinuarsi &c.* Intrare insidias. *Ces. Dar negli aguati.* Intravit mentem suspicio. *Ovid.* Animum metus, aut cupido gloriæ. *Tac.* Calor medullas. *Virg.* Intrandum est in rerum naturam. *Cic. Deesi penetrare la Natura delle cose.* Intratus (*partic. pass.*) Rursus Sylvæ intratæ. *Liv.* pro intratum est in sylvas. Intraturus (*particip.*) *Mart.* Intrarunt, intraràñt, intrant intraro, intrasse *Sinc.* (pro intraverunt &c.) *Ovid. & Virg.*

Intro-

Introcludo p. l. is, clusi, clusum. *Rinchiudere*, 1. a. Domi introclusu otiabatur. *Sen.*

Introdo p. l. as, trodedi, datum p. b. *Intromettere*, *cacciar dentro*. 1. 3. a. *Portasi l'esempio di Cic.* Se introdabat alienis negotiis; *mà leggendo il Nizol., ed il Manut.* intrudebat, *lascia dico, questo* Introdo, *e vedi* Intrudo.

Introduco p. l. is, duxi, ductum. *Introdurre*, *menar dentro*. 1. a. Introducere præsidium, vel copias in Oppidum. *Cef.* Milites in domos. *Cic.* Ambitionem in Senatum, personas in Scenas. *Idem.*

Per porre innanzi, *rappresentare*, *proporre*, *esporre*, *od instituire*. 1. a. *à l' inf. dopo.* Introduxerunt suas controuersias ad Cæsarem. *Cef.* Introduxit Carneades, summum bonum esse frui rebus hisce. *Cic. Pose fuori Carneade &c.*

Introeo, introeis, p. b. ivi, introitum p. b. *Entrare*. n. *aff.* à 4. n. Introire in Ædes, in Urbem, vel ad Amicum, ad hospitem &c. *Plaut. Ter.* Introire in Vitam. *Cic. Nascere*. Eò introitur cum periculo. *Varr.* Introjens [*partic.*] & introeundi &c. (*gerund.*) *Sallust.*

Introfero p. b. fers, tuli, introlatum. *Portar dentro*. 1. 3. a. Introferre cibum, vestitumque Pauperi ægrotanti. *Cic.* Introferri lecticâ in Curiam, sive in Senatum. *Suet.* Undè introlatus (*partic.*) *Idem. Si dice*, introferri ad aliquem. *Cic.*

Introgredior, grederis, p. b. gressus. *Entrare*, *d. aff. Virg.*

Intromitto, is, misi, missum. *Intromettere*, *metter dentro*, *ammettere*, *lasciar*, *far entrare*. 1. 3. a. Cave, quemquam alienum in Ædes intromiseris. *Plaut. Qui l' accus. con in*; *e si usa anche con ad*. Intromittere reum ad bestias in arenam. *Ter. Dove trovasi in coll' abl. in Plauto*, in Ædibus, *altri non l' ammettono*, *e leggono* in Ædes. *Così il Lambino*. Intromissus (*partic.*) *Cic.*

Introrumpo, pis, rupi, ruptum. *Entrar con furia*. n. *aff.* Introrumpam in Ædes. *Plaut.*, *il quale nell' Anfitr. disse* in Ædis, *all' antica* pro Ædes, *mà non* in Ædibus, *come cita il Tesoro*. Cerva emissa in cubiculum Sertoris introrupit. *Gell.* Introruptus [*partic.*] *Idem.*

Introspicio, trospicis p. b. spexi, spectum. *Riguardar dentro*, *guardare*, *rimirare dentro*, *notomizare*. 1. a. Introspicere mentes, seu voluntates aliorum. *Cic. Tac. Esplorare*, *procurar di penetrare*, *qual sia la intenzione*. Introspicere causas rerum. *Cic. Considerar bene le cause &c.* Penitùs introspicere in omnes Reipublicæ partes. *Cic.* Introspice in mentem tuam ipse. *Idem. Considera bene*, *qual sia la tua intenzione*, *il tuo disegno*.

Introvoco p. b. as, &c. *Chiamar dentro*. 1. a. *Come*, introvocare ad se filium. *Cic.* Tribus, seu Centurias ad suffragium. *Liv.*

Intrudo p. l. is, trusi, trusum. *Spigner dentro*, *ingerire importunamente*. 1. 3. a. Intrudere se in Magistratum, vel dignitatem. *Cic.* Ipse se intrudebat alienis negotiis. *Id. Da se ingerivasi negli altrui affari*.

Intueo, es, tui, tuitum. *Mirar*. 1. a. Intuerant oculi. *Varr. è antico*.

Intueor, tueris, p. l. tuitus p. b. *Guardare*, *mirar fisso*, *contemplare*. 3. d. *à accus. con in*. *Si dice*, intueri aliquem, vel in aliquem, aliquid, vel

in

in aliquid. *Cic.* Cum Oculis Solem deficientem intueretur. *Cic.* Intueri huc, atque illuc. *Id.* Intueri aliquem inimico vultu. *Plaut.* Sereno vultu. *Sen. Trag.*

Per considerare, osservare (traslatamente) 3. *d.* Intueri, vel animo intueri veritatem, mores alicujus. *Cic.* Intueri studiosè, vel acri, & intento animo rerum Naturam, &c. *Idem.* Intueri seipsum. *Plaut.* *Considerarse stesso, riflettere sopra se.* Intuens (*partic.*) Pueri ad nutum illius intuentes diligenter ministrabant. *Cic.* Intuendus (*partic. pass.*) *Idem.* Intuendi sunt nobis Veterani &c. *Id.* V. Intuor.

Intumeo, intumes p.b. tumui s.s. *Gonfiarsi. n. ass. Paster. e Thesaur. ling. lat.*

Intumesco, is, tumui s. s. *Enfiarsi, intumidire, ingrassare, rigonfiare, ringorgare. n. ass.* Intumescit fluctus, mare, flumen. *Plin. Curt.* Tagus intumescat auro. *Claud.* Intumescit Corpus ulceribus. *Curt.*

Per crescere, avvanzarsi. n. ass. Intumuit bilis sub pectore. *Pers.* Intumuit Militum virtus. *Claud. Si rinvigorì il valore &c.*

Per insuperbire, invanirsi (transl.) n. ass. Jure quodam potestatis intumescebat. *Quint.*

Per adirarsi, sdegnarsi. n. ass. ò 3. n. Jupiter intumuit, quaque est non usà modestè, eripit huic linguam. *Ovid.* 2. *Fast.* Ignoscite si quid intumuit pietas. *Claud. Se si è un poco stizzata.*

Serve ancora Intumesco *à significare un luogo alto*. Ex. gr. Loco tamen ipso paululùm intumescente. *Colum. Rilevato un poco, come sono certi Poggetti.*

Intuor, tueris p. b. tutus, & tuitus sum. *Guardare.* 3. *d.* Nullam equidem illic cornicem intuor. *Plaut. Questo* Intuor, (*è lo stesso, che* Intueor) *l'usa anche Turpilio, e Seneca Trag. E' poetico.*

Invado p. l. vadis, vasi, vasum. *Assalire, dar l'assalto, venire addosso, lanciarsi contro, avventarsi, investire.* 1. *a. ò n. ass. ed accus. con in, ò* 3. *n. Si dice*, invadere Urbem, vel in Urbem; Oppidum, vel in Oppidum; aliquem, vel in aliquem, ferro &c. *Virg. & Cic.* Invadere pecunias alicujus, vel in pecunias. *Cic. Rapire ad uno i suoi danari.* Invadere in Nomen alicujus. *Idem. Toglier la fama.* Invadere in Collum, in oculos alicujus. *Cic. & Plaut. Saltare al collo, avventarsi à gli occhi.* Invadere capillos. *Propert. Attaccarsi à Capegli.* Invasit eum [*di rado ei*] febris, morbus, pestis, dolor, furor, fames, terror, Senectus, libido, seu cupido eundi &c. *Cic. Ter. Plin. Col.* Invasit in corpus vis morbi. *Liv.* Morbus bonos mores. *Plaut. I buoni costumi son magagnati.* In animum vis avaritiæ. *Sallust.* In Remp. grave malum. *Cic.* Invasit ventus in nubes. *Lucr.* Soleo invadi ab invidis. *Cic. E' cosa solita, che mi attacchino gl' Invidiosi.*

Per entrare, occupare, impadronirsi. 1. *a. ò n. assol. ed accus. con in.* Ex. gr. Invadere Urbem, vel in Urbem vi. *Cic.* 3. *Verr. Occupar per forza una Città.*

Si dice anche, invadere pugnam, aut prælium. *Virg. Mart. Imprendere la battaglia.* Invadere viam, *Virg. Metterfi in istrada.* Invadere

Con-

Consultum. *Plin. jun. Occupare la Dignità di Console*. Invadere in arcem causæ. *Cic. Entrare nel forte di una Causa, cioè confutare il punto principale di essa*. Lassitudine me invaserunt miserum in genua flegmina (seu flemina) *Plaut. Flusso di Sangue alle ginocchia*. Invasurus. *Curt.* Invasus (*partic. pass.*) *Alcim.* Invadendus. *Sallust.*

Invaleo, invales, p. b. valui, valitum. *Prevalere, aver gran forza*. *n. ass. Thesaur. ling.*

Invalesco, is, valui, s. s. *Corroborarsi, prevalere, rinforzare, ingagliardire*. *n. assol.* Ille in agone, vel in rixa invaluit. *Plaut. E' rimasto, è riuscito vincitore*. Valdè ipse opibus, conatuque invaluit. *Cic. Si dice*: invaluit consuetudo, mos, usus. *Plin. jun.* Hæc consuetudo quotidiè magis invalescit. *Quintil. Si corrobora ogni dì più*.

Inveho p. b. is, vexi, vectum. *Portar dentro, arrecare*. 1. 3. *a.*, *ed accus. con in, ò puro*. *Come*, invehere pecuniam in Ærarium, merces in Navim, bella in Pontum. *Cic. Plin.* Invexit se acies. *Liv. L'Esercito si cacciò dentro à Nemici*. Quemcumque casum fortuna invexerit. *Cic.* Invehi Equo, Curru, Navi, Flumine, vel ex alto in Portum. *Liv. Cic. Virg.* Invexit Classe Legiones Oceano [*dat.* pro in Oceanum] *Tac.* Dux invehitur Ordinibus (pro in Ordines) *Curt. Si avvanza dentro le Schiere*. Invectus est Portum, vel Urbem [pro in Portum &c.] *Plin. Liv.* Invehens pro invectus; Triton pingitur natantibus invehens belvis. *Cic.* [rarò imitandus] Invectus *part. pass.* Cæsar invectus Romana mænia triplici triumpho. *Virgil.*

Invehor, veheris, p. b. vectus. *Scagliarsi contro, pigliarla contro, perseguitare oltraggiar di parole, far invettive*, *dep. ass.*, *ed accus. con in*. Insectari, & invehi in aliquem. *Cic. Quintil.* Acerbè, contumeliosè, asperè, aut asperiùs, graviter, vehementèr, aut vehementiùs invehi in aliquem, vel in aliquod Vitium. *Cic.* Invehens (*partic.*) Cæsar in Senatu apertè in te invehens, questitus est. *Idem. Riscaldandosi contro di te &c.* Invectus (*partic. dep.*) Ille in Pompejo petulante invectus est. *Id.*

Trovasi anche coll'accus. comune. Cum nonnulla inveheretur in Timoleonta, Nepos. *Cap. 5. Timol. Scagliandosi in alcune cose contra &c.*

Invenio, invenis, p. b. veni, ventum. *Trovare, ritrovare, rinvenire (propriam. cosa cercata) buscare*. 1. 3. *a. ò l'infin. dopo*. *Come*, invenire Amicum quæsitum, Servum fugitivum. *Plaut.* Invenire aditum ad rem aliquam. *Liv.* Aurum, aut argentum alicui. *Teren. Si dice*, invenire initium, exitum, finem, viam, venas argenti, remedium alicui rei infortunium, gratiam, veniam, salutem fugâ. *Ter. Liv. Plin. Plaut. Sil.* Invenio apud quosdam hoc anno pugnatum esse. *Liv.* Inveni rem ita esse. *Ter. Mi son chiarito del vero*. Invenitur hoc in Auctoribus, vel apud Auctores, in Monumentis, in Annalibus. *Plin.* Tu non inventa reperta es. *Ovid. Cercandoti, ò figlia, non ho potuto trovarti, or finalmente à caso ti ho ritrovata*. Invento est opus. *Plaut. Bisogna, che si trovi*. *Interrogandosi*: quis est? (vel fuit?) *Rispondesi*: inveneris (pro invenias. *Plaut. Trovalo tu: và, informati*. In culpa es inventus. *Ter. che disse*: arbitror, me inventurum in culpa Uxorem: *Penso, che la troverò colpevole*.

Per acquistare, procacciare. 3. *a*. Invenit ille sibi cognomem ex contumelia. *Cic*. Laudem, vel Nomen divinum ex eo facto. *Ter*. Invenire sibi, vel alteri perniciem. *Tac*. Latinum Nomen non invenit. *Plin. Non ha Nome particolare presso i Latini*. Serva quod labore invenit Pater. *Ter. La roba acquistata dal Padre con travaglio*.

Per inventare, specolare, pensare. 1. *a*. Invenire fallaciam. *Ter*. Viam aliquam, vel rationem, cur &c. *Id. & Cic*. Causam invenit, qua te expellat. *Ter. Ha trovato un pretesto di scacciarti*. Inveniendus (*partic. pass.*) *Ovid*.

Invergo, is, sine præt. *Roversciare, riversciare, spandere, versare*. 1. 3. *a*. Frontique (bovis) invergit vina Sacerdos. *Virg. Si dice*, invergere liquores in aliquem, Vinum in guttur. *Plaut*. Inverxi, inverctum, *secondo Diomede: mà non sono in uso*. V. Vergo.

Inverto, is, verti, versum. *Rivolgere, rivoltare, riversciare, ribaltare, volger sossopra, capovolgere*. 1. *a*. Et campum horrentem fractis invertere glebis. *Virg. Arare. Si dice*, invertere annulum, manum, pellem, ordinem, verba. *Cic. Ter*. Invertere virtutes alicujus. *Hor. Interpretare sinistramente le altrui virtù*. Invertere negotium. *Cic. Perturbare un negotio*. Invertere se. *Cic. Mutarsi di costumi*. Inversus *partic*. Inversa manus, vel consuetudo. *Plin. Quintil*. Inversum Mare. *Hor. Sconvolto*. Inversi mores. *Id. Stravolti costumi*.

Invesperascit, scebat, s. præt. *Farsi sera, ò notte, imbrunirsi l' aria*. 1. *impers. Liv*.

Investigo, p. l. as, &c. *Investigare, tracciare, andare in traccia, cercare, ò ritrovare cercando*. 1. *a. ò abl. con de*. Investigare feram: *questo dicesi propriamente, perche i Cacciatori*, Feras per vestigia quærendo inveniunt, *come osserva il Tesoro. Dicesi anche*, investigare animum, seu mentem alicujus, conjurationem, veritatem, seu verum, &c. *Cic. Plaut*. Investigare diligentèr de aliquo, aut de re aliqua. *Cic*. Investigare aliquid cum animo. *Plaut*. Dicens: nequeo cum animo certum investigare ubi sim. *Io non sò ben chiarirmi dove io sia*. Investigatus [*partic.*] *Rutil*. Investigabant, & perscrutabantur omnia. *Cic. Cercavano con diligenza*. Diligentia inimici investigatum est, quod latebat. *Id. Si è trovato &c.*

Investio, is, ivi, itum. *Vestire, adornare*. 5. *a*. Publicas porticus investivit pictura. *Plin*.

Invetero p. b. as, &c. *Conservare à lungo tempo, far durar molto, invecchiare*. 1. *a*. Vinum defendebant, inveterabantque. *Plin. Facevano invecchiare il vino*. Hinc Vinum inveteratum. *Id. Vino vecchio, Si dice*, inveteratum malum, inveteratus dolor, inveterata invidia. *Cic*.

Per corroborarsi, prender forza, e vigore. n. ass. Inveterare cæpit hæc opinio. *Cic*. Inveteravit in ea Provincia, vel Regione miles, aut Exercitus. *Cæs. Ivi rimase l'Esercito lungo tempo*.

Lattanzio usa l' inveterare pro abolere. *Scancellare*. Hoc versutia, & his artibus veram Dei notitiam apud omnes Gentes inveteraverunt.

Inve-

Inveterafco, is, avi, atum. *Invecchiarsi, divenir vecchio, farsi antico, ò corroborarsi. n. ass.* Inveteravit morbus, macula, opinio, nomen, honos, confuetudo. *Col. Cic. Cef.* Ulcus inveterafcit alendo. *Lucr.* Res à te geftæ literarum monumentis inveterafcent. *Cic.*

Invideo, invides, p. b. invidi p. l. invifum. *Invidiare, aver invidia, od astio, odiare. 3. n., ò l' infin. dopo.* Invidere divitibus, doctis, paribus. *Ter.* Paribus, aut inferioribus maximè invident homines: cum fe relictos fentiunt, illos dolent evolafse. *Cic.* Honori alicujus invidere. *Idem.* Novitati. *Id.* Nullus eft, qui non invideat rem fecundam obtingere. *Plaut.* Qui invident, egent: illi, quibus invidetur, rem habent. *E' meglio essere invidiato, che invidiare.* Malim mihi inimicos invidere, quam me inimicis. *Idem.*

Si usa anche 1. 3. *a.* Troadas invideo. *Ovid.* Inviderunt laudes fuas Mulieribus Viri Romani. *Liv.* Bacchus pampineas invidit Collibus Umbras. *Virg. Bacco hà spampinato le Viti de Colli, togliendo loro l'ombra.* Invidere alicui divitias, doctrinam, fapientiam, honorem. *Cic. Hor.* Fortuna te mihi invidit. *Virg. Mi ti ha tolto.* Invifus [*partic.*] *Odiato.* Diis, hominibufque invifus. *Cic.* Invidendus (*partic. pass.*) Quid invidendum Murenæ fit in hoc Confulatu, non video. *Cic.* Caret invidenda Sobrius aulâ. *Hor. Palagio magnifico, soggetto all' invidia.*

Per negare, non dare, &c. 3. *a.* Cereri Natura fatis gloriæ fecit in Meffibus, Oleum, ac Vinum invidit. *Plin. Non le diè l'Olio, ed il Vino.*

Si trova Invideo *con l'abl., e prep. in.* Nifi interdùm in hoc Crafso paulùm inviderem. *Cic. 2. de Or.*

Spesso anche imperfonalitèr. Invidetur enim commodis hominum ipforum. *Cic. In significazione passiva.* Ego cur, acquirere pauca fi poffum, invideor. *Hor.*

Talora è preso pro infpicio. Mihi pro vero conftat, omnium mortalium vitam Divino Numine invideri. *Sallust. Essere in vista, in considerazione alla Divinità. Talora anco* pro nolo. Sævis liburnis fcilicet invidens Privata deduci &c. *Hor. Non volendo Cleopatra &c.*

Invigilo p. b. as, &c. *Vegghiare, ò vegliare attentamente, star all' erta. n. assol.* Invigilate viri, tacito nam tempora grefsu diffugiunt. *Col.* Mens invigilat curis (*abl.*) *Sil. Per le cure.* Eger invigilat malis (*abl.*) *Ovid. Per i dolori.* Curæ invigilant animo. *Stat. L'animo è travagliato dalle sollecitudini.*

Per badare, star tutto immerso, invigilare. 3. *n.* Namque aliæ victu invigilant. *Virg. 4. Georg. Così* translatè *potrebbesi dire:* Invigilare ftudiis Philofophiæ &c.

Invifo p. l. is, vifi, vifum. *Visitare, ire à vedere, ò à visitare.* 1. *a., ò accus. con ad. Si dice*, invifere amicum, domum alicujus, hortos, Urbes. *Cic. Virg.* Invifere ad aliquem. *Plaut.* Dicens: ad meam filiam invifo domum. Invifens (*partic.*) Invifente novo prælia torva Viro. *Cat. Andando il novello Sposo alla guerra.*

Invito p. l. as, &c. *Invitare, convitare, ò chiamare.* 1. *a., ed accus. con ad, ò in, e poetic. l' infin.* Invitare aliquem domum. *Liv.* vel tecto, ac domo.

mo. *Cic.* Aliquem hospitio. *Id.* vel in hospitium. *Liv.* In, vel ad prædam, ad Cœnam, in hortos, &c. *Cic.* Invito eum per literas, ut apud me diversetur. *Id.* Invitat umbra decedere calori. *Virg.* Invitare aliquem poculis magnis, seu majoribus. *Plaut. Far brindisi, invitare à bere molto.* Majoribus poculis poscere. *Cic.* Invitare se largitèr, seu plusculum, aut dapsilius in Cœna, aut Convivio. *Suet. Plaut. Crapulare, imbriacarsi.*

Per allettare, incitare, 1. a. e l' ut al sub. C. Invitare aliquem præmiis ad studia. *Cic.* Animos amæno Visu. *Plin. Si dice*, invitare somnum. *Hor.* Appetitum animi. *Cic.* Vomitiones. *Plin. Provocare il vomito.* Invitat me fides, ut id faciam. *Plaut.* Spes lucri me invitat ad laborem. *Plin. Mi sprona a faticare.* Invitant horti halantes floribus. *Virg.* Præclara ingenia invitantur gloria. *Cic.* Invitassitis, prò invitaveritis. *Plaut. All' antica.* Invitare aliquem clavà. *Plaut. Dar delle mazzate ad uno.*

Inultus [*partic. pass.*] *Plaut. Anfitr. at. 4. sc. 4. Hor.*

Inumbro, as, &c. *Adombrare, ombreggiare, aduggiare, far ombra. 1. 5. a. C.* Vites inumbrant terram. *Col.* Amnis inumbratur silvis virentibus. *Quint.* Amnis multa riparum amænitate inumbratus. *Curt.*

Per coprire, ricoprire, bendare, offuscare. 5. a. Come, inumbrare caput coronà, Solum frondibus, myrto parietes. *Lucr. Virg.* Legatorum dignitas Imperatoris adventu inumbratur. *Plin. jun. La presenza dell' Imperadore oscura lo splendor de' Legati.*

Per proteggere, difendere, spalleggiare. 5. a. Principis te gratia, seu favor inumbrat. *Sipont. Ti difende.* Inumbrata Virtus, vel Religio &c. *Cels. Virtù apparente, Santità finta.*

Inunco, as, &c. *Arrampinare, trarre con uncino. 1. a. C.* Inuncare nummos, *Lucil.* Lana Ovium rubis inuncatur, velut hamis. *Col.*

Inundo, as, avi, atum. *Inondare, allagare, uscir del letto, ò riva, ò lido. n. ass.* Inundavit Nilus, seu Mare. *Plin.*

Per ricoprire affatto, allagando, ingombrare. 1. 5. a. Terram inundat aqua, seu mare. *Cic. Curt.* Inundaverat campos multitudo. *Curt. Si dice*: Campus inundatur hostium sanguine. *Liv.* Inundata est Europa Exercitibus. *Curt.* Inundor iracundià. *Diomed. Sono tutto pieno di stizza. e di sdegno.*

Per inondare, ò correre à guisa d' Onde, diffondersi, dilatarsi. n. ass. ed accus. con in, ò 5. n. Inundant hostes densi. *Virg.* Inundavit in Italiam bellum. *Liv.* Campus inundat sanguine. *Virg.*

Inungo, gis, unxi, unctum. *Ugnere, od ognere. 1. 5. a.* Inungere calamos visco, manus oleo &c. *Plin.* Inunctus (*partic.*) *Idem.*

Invoco, p. b. as, &c. *Chiamar dentro. 1. a.* Invocavit Mater puellum, Domina Ancillam. *Plaut.* dicens, Scorta invocantur. Invocare lucem. *Suet. Far entrare la luce.*

Per invocare, chiamar in ajuto, e soccorso. 1. 3. a., ed accus. con In, ò ad. Invocare Deum. *Plaut.* Invocare aliquem in auxilium, aut ad defendendum. *Quint. Cic.* Invocare subsidium alicujus. *Cic. Implorare l' ajuto &c.*

to &c. Implorare arma, vel auxilia libertati. *Sen. Trag. Tac.* Invocatus (*partic.*) *Chiamato dentro, ò invocato in ajuto*. Ex Ovid. *Mà quando è nome, vale, non chiamato, ò non invitato*. In convivio invocati. *Plaut. Non chiamati, non invitati*.

Involo, p. b. as, &c. (à volà volæ) *Involare, rubare, rapire, ghermire*. 1. *a*. Involare nummos, lintea, scripta, seu labores alicujus, artus, ossa. *Lucr. Plin.* Anchoræ involantur de Mari. *Calistr. Jurisconf. Son rapite*.

Per volar dentro [à volo, volas] *n. assol.* ò 3. *n.* Columbæ involant in Villam. *Varr.* Involant nidis (*pro* in nidos). *Col.*

Per lanciarsi, avventarsi, correre addosso con furia, assaltare. n. ass. ed accus. con in, ò 3. 4. *n.* Vix comprimor (aut vix me contineo) quin involem in Capillum, vel Unguibus tibi involem in Oculos. *Terent.* Involare in aliquem. *Plaut.* dicens: Equites ab dextra maximo involant cum clamore [supple in hostem.] Involare in possessionem alicujus. *Cic.* Animum involat cupido. *Tac. Assalta il desiderio*.

Involito p. b. as, &c. *Volare spesso dentro, ò sopra svolazzare, e sventolarsi. n. ass.* Comæ involitant humeris. *Hor. cioè* Diffunduntur. *Si spargono, svolazzano sulle spalle*.

Involvo, is, volvi (trisillab.), volutum. *Involgere, rivolgere, ravvolgere, avviluppare, intrigare*. 1. *a. C.* involvere filum, Pisces retibus &c. *Plin.*

Per circondare, cingere, coprire, ascondere, velare, ammantare, offuscare. 1. 5. *a. Come*, Meà me Virtute involvo. *Hor. Mi cingo intorno, mi guornisco, e fortifico colla mia Virtù: cioè stò contento col capitale interno della Virtù*. Involvere diem nimbi, seù nubes (pro involverunt) *Virg.* Involvere crinem Casside. *Sil. Coprire il capo colla Celata*. Involvere libellum membranà. *Tibul.* Terram, ac Cœlum umbrà. *Virg.* Involvere se literis, vel otio. *Cic. Plin. jun. Darsi tutto allo studio, ò tutto immergersi nell'ozio*. Ignis involvit flammis totum nemus. *Virg.* Fumo undique involvitur Phaeton. *Ovid.* Involvere aliquid silentio, *Val. Max. Tacere*. Involutus (*partic.*) *Nascosto*. Involutum caput. *Cic.* Involuta veritas. *Sen.* Involutum pacis nomine bellum. *Cic.*

Per rotolar sopra, gittar addosso rotolando. 1. *a.* Involvere saxa, ac trabes super aliquem. *Ovid.* Involvisse (*di 5. sillabe per dieresi*), *e così* involvi (*di 4. sill.*) *Ovid. E' poet.*

Inurgeo, es, ursi s. s. *Premere, urtare, spingere*. 1. *a.* Vitulus inurget cornibus, vix dum natis. *Lucr.*

Inurino p. l. as, &c. *Nuotar sott' acqua, far soppozzi nell'acqua. n. ass.* Aves inurinare solent Piscinis [*abl.*] *Col.*

Inuro p. l. is, ussi, ustum. *Marcare, bollare, segnare con ferro caldo, imprimere indelebilmente*. 1. 3. 5. *a.* Inurere stigma, seu notas, & nomina Vitulis, Equis, &c. *Virg. Si dice*, inurere aliquem nota censorià, vel alicui notam censoriam. *Cic.* (*& pass.*) Mihi inuritur nota, vel ego inuror nota. *Idem*. Inurere sibi, vel alteri labem, seu maculam, aut notam avaritiæ, flagitii &c. vel famam superbiæ &c. *Liv. Disonorare, ò svergognare se, ò altri tacciar di superbia &c.* Inurere infamiam, aut ignominiam alicui, vel ejus nomini, aut memoriæ. *Idem*, *& Velleius*. *Infamare*,

re, imaccare la fama, ò riputazione. Inurere maximum dolorem alicui, vel ejus animo. *Cic. Causar grandissimo dolore*. Inurere comam calamistro. *Quintil. Inanellar la chioma col ferro caldo* (unde Cæsaries inusta calamistris) Odium inustum animis hominum. *Cic. Odio impresso, e scolpito dentro &c.* Vulnera inusta Reip. *Idem*.

Per ismaltare, ò dipignere à smalto. 1. *a*. Inurere picturam, vel tabulam. *Plin.* (*Questa sorte di Pittura dicesi da Greci*, Encaustica, *perche fassi per opera del fuoco*.)

Invulgo, as &c. *Divulgare*. 1. *a*. *Onde* invulgatus, & invulgandus (*partic. pass.*) V.gr. invulgata Verba, (*cioè* Vulgata, *parole fatte notorie*. *Gell.*

Jocor, aris, atus. *Scherzare, burlare, buffoneggiare, matteggiare, piacevoleggiare. dep. aff. ò 3. dep. Si dice*, jocari cum aliquo. *Plaut. Scherzare*. Jocari in re aliqua, v. gr. In hoc Stoici mihi videntur jocari. *Cic. Mi par, che diano in Ciampanelle sù questa cosa*. Multa jocari in nasum, in gibbum alicujus. *Hor. Scherzar molto sopra il naso &c.* Carum nescio quid lubet mihi jocari tecum. *Cat. Mi piace di far certe burle piacevoli con esso teco*. Mimi obscæna jocantur. *Ovid. I Buffoni scherzano lascivamente, e con parole sconce*. Jocans, & jocatus (*partic. dep.*) *Cic. e Plaut. che pure usò* Joco, as (*neutro*); *mà è antic.*

Joculor, p. b. aris, atus. *Lo stesso dep. aff. ò 3. dep.* Incondita quædam militariter joculantes. *Liv.*

Irascor, asceris, p. b. iratus. *Adirarsi, corrucciarsi, montar in collera, stizzarsi, ò stizzirsi. d. aff. ò 2. dep.* Mulier facilè, & vehementer irascitur ob convicia. *Plaut.* Irascor tibi, vel tuis dictis [& non tecum.] *Cic. Quintil.* Istud dictum tibi irascor. *Plaut.* (*cioè per questo detto*). Irascor vicem tuam (idest ob vicem) *Liv. Mi crucio per la tua disgrazia*. Irascens, & iratus (*part.*) *Cic.* V. gr. Iratus Judex. *Id.* Iratum mare (*transl.*) &c. Iratus venter. *Hor.* Irati Venti. *Propert.* Iratis Diis natus. *Plaut. Hor. Uomo sventurato, ed infelice*. Iraturum esse. *Sen. mà Cic.* Iratum fore.

Irasco, is, s. pret. *n. aff. ò 3. n. Pompon. è antico*.

Irradio, as, &c. *Illuminare, illustrare, ò rallegrare*. 1. *a*. Hoc undique gemmæ irradiant. *Stat.* Sol irradiat montes. *Claud.* Parasiti irradiant Salibus mensam. *Plaut. Mettono in allegria il Convito co' loro scherzi, e giullerie*.

Per risplendere, mandar raggi, sfolgorare. n. ass. Come, Sol irradiat, Oculus, vultus, aurum irradiat, *ex Col. & Ovid.* Irradiat dies. *Sedul.*

Irrauceo, es, raucui s. s. *Esser roco, ò rauco. n. assol. Nizol. ex Cic.* V. Rauceo.

Irraucesco, is raucui s. s. *Arrocarsi, affiocarsi, farsi roco, ò fioco. n. ass.* Histrio, si paulùm irraucuerit, exploditur. *Cic.*, qui 1. *de Orat. art.* At Æsopum, sic paulùm irraucuerit, explodi.

Irraucio, is, rausi, rausum (*infin.* irraucire.) *Lo stesso. n. assol. Prician. ex Cic., in cui legge*, Si paulùm irrauserit.

Irrepo, p. l. is, repsi, reptum. *Entrare rampicando, e quasi strascinandosi, aggrapparsi, inarpicarsi segretamente, entrar pian piano, e di nascosto. n. assol. od accus. con in, ò 3. n.* Lues in Italiam irrepsit. *Plin.* Quæ dissimulatio maximè quasi irrepit in hominum mentes, *Cic.* Credulitas in optimi cujus-

cujusque mentem facillimè irrepit. *Plaut.* *La credulità cade di leggieri nell' animo di tutti gli Uomini dabbene*. In eorum municipiorum tabulas irrepserunt. *Cic. pro Archia*. Nihil novum spectantibus somnus irrepit. *Manut. Se nel Teatro non vedesi cosa nuova, ò curiosa gli Spettatori addormentansi*. Irrepere in gratiam alicujus. *Cic. Insinuarsi bel bello nell' amicizia di alcuno*. Aulici tentant irrepere Regis obsequio, seu gratiæ. *Claud.*

Irrepto, as, &c. *Sovente aggrapparsi, od insinuarsi occultamente*. *n. assol. Passer.* Hostilesque Mycenas squalidus irreptet. *Stat. Theb. Entri nella nemica Città di Micene &c. nascostamente*.

Irretio, irretis, p. l. ivi, itum. *Pigliare alla rete, ò con rete, allacciare, inviluppare*. 1. *a. Come*, irretire pisces, *ex Cic.* Quid enim ad illum, qui te captare vult, utrum tacentem irretitat te, an loquentem? *Cic. T' impicci, t' imbrogli, t' inviluppi*. *Si dice:* irretire aliquem corruptelarum illecebris, verborum cantiunculis, lenociniis &c. *Cic. Prendere con lusinghe*. Incautus adolescens his se irretierat erratis. *Id. Si era inviluppato con questi errori*. Irretitus laqueis disputationum, blanditiis mulierum, odio bonorum omnium. *Cic.*

Irrideo, irrides p. l. risi, risum. *Schernire, beffare, dileggiare, farsi beffe, dar la baja, ridersi, burlarsi*. 1. *a.* Irridere miseros, inopes, senes, lacrymas alicujus, astrologiam &c. *Plaut. Cic.* Vos ab illo irridemini. *Cic.* Hæc irrideri ab imperitis solent. *Id.* Irrisus [*partic.*] Indignis ego sum irrisus modis. *Ter.* Irridendus. Ut aliis miserandus, aliis irridendus videatur. *Cic.*

Per ridersi, burlare. *n. ass.* Tu irrides in re tantà. *Ter. Tu burli in cosa sì grande*. Multum irridentibus qui viderant. *Tac.*

Irrido p. l. is, risi, risum (*infin.*) irridere p. b. *Beffare*. 1. *a. è antico*.

Irrigo, as p. b. &c. *Irrigare, inaffiare, bagnare*. 4. *n. ò* 5. *a.* Ægyptum Nilus irrigat. *Cic.* Olitor irrigat hortum fontibus. *Id.* Irrigare Vino viscera. *Plaut.* Terram sanguine. *Plin.* Genas lacrymis. *Sen. Trag.* Sopor irrigat artus. *Virg.* Irrigaturus *partic. fut.* *Cic.* Irrigatus *partic. pass.* Ego te irrigatum plagis pistori dabo. *Plaut. Ti manderò ben frustato &c.*

Per infondere, spargere dentro. 1. 3. *a. Come*, irrigare aquam in areas. *Col.* Venus Ascanio (vel somnus puero) placidam per membra quietem irrigat. *Virg. Lucret.* Venæ omnibus membris vitalem sanguinem irrigant. *Pomey. Le Vene distribuiscono il sangue per tutte le parti del Corpo*.

Irripio, irripis, p. b. ripui, reptum. *Trarre, ò portar dentro à forza*. 1. *a.* Irripiunt eum in Ædes subitò. *Cic. ex Passer.*

Irrito, p. l. as, &c. *Provocare, stuzzicare, irritare, aizzare, incitare, stimolare &c.* 1. *a. ed accus. con ad. Come*, irritare Canes, Elephantos, Leones, Apros, lapidibus, telis &c. *Plaut. Curt. Virg.* Aliquem ad iram. *Ovid. Si dice:* irritare flammas, dolorem, luctum, ingenium, voluptatem, cupiditatem, libidinem, amorem, iram, bellum. *Ovid. Sen. Prop. Cic. Sallust.* Irritare crabrones (*Proverb.*) *Plaut. Stuzzicare il Vespajo, cioè, Chi ti può gravemente offendere*. Segnius irritant animos demissa

missa per aurem, quàm &c. *Hor. Meno muovono gli animi* &c. Irritans *partic.* Pocula irritantia luxum. *Sil.* Irritatus, *Stuzzicato, ò adirato. Cic. Ter.* Irritandus. *Curt.* Irritassit, pro irritaverit (*fut. ult.*) *Plaut. è antico*. Irritaturus. *Sen.*

Irrito, p. b. as, &c. pro improbare. *Annullare, invalidare*. Non est verbum latinum.

Irroboro p. b. as, &c. *Prender forza, divenir forte. n. ass.* Irroboravit, inveteravitque hæc opinio, vel hæc falsa verbi significatio. *Gell.*

Irrogo p. b. as, &c. *Dare, imporre.* 1. 3. *a.* Irrogare leges, seu privilegia. *Cic.* Tempus aliquod labori, aut studio. *Quintil.* Mulctam alicui irrogare. *Cic.* Irrogare alicui tributum, mulctam, exilium, calamitatem, mortem. *Plin. jun. Plaut. Tac.* Sibi pœnas, aut mortem, *Sen. Trag. Tac.* Pœnam peccatis. *Hor.* Irrogatus, & irrogandus *partic. pass. Cic. Quintil.* Irrogassit pro irrogaverit. *Cic. è antico*.

Irroro p. l. as, &c. *Irrugiadare, bagnare, ò sprazzar di rugiada, ò di altro liquore, arrorare, inaffiare.* 1. 3. 5. *a. cum accus.* Nilus irrorat Æthiopiam. *Claud.* Irrorat flatibus annum Zephirus. *Id. Accus. e dativ.* Irroravere liquores vestibus. *Ovid. Accus. & abl. sine præp.* Sumptis flumine crimen irroravit aquis. *Id.* Hinc dicitur irrorare aquam agro, & agrum aquà. *Si dice anco* absolutè. Noctibus autem labrum operire conveniet, ne irroretur. *Col.* Irroratus *partic.* Irroratis floribus. *Col.*

Irrorat, abat, avit. *Cader rugiada, ò gocciolar come rugiada.* 1. *imperf. Ovid.* dicens: Lacrymæ de corpore irrorant foliis (pro in folia) *Metam.* 9.

Irroresco, is, sine præt. *Bagnarsi di rugiada. n. ass. de Laur.*

Irroto, as, p. b. &c. 1. *n. Spignere in giro.* Testam super undas irrotare. *Minut. Fel. in Oct. de puerili quodam lusu*.

Irrubeo, irrubes p. b. rubui, s. s. *Rosseggiare. n. ass. Stat.* irrubuit Cœli plaga.

Irrubesco, scis, rubui, s. s. *Farsi rosso. n. ass.* Irrubuit mihi vultibus ignis. *Stat. Mi rosseggiò nel volto il fuoco*.

Irructo, as, &c. *Ruttar contra, rutteggiare. n. ass. ò* 3. *n.* Ille mihi in os irructavit. *Plaut.*

Irruso, as p. l. avi, atum. 1. *a. Dar colore rosso, che piega alquanto al biondo.* Lenticula defruto irrusata. *Tertull. Lente piccola col mosto cotto colorita*.

Irrugio, irrugis p. l. ivi, itum. *Ruggir molto. n. ass. Paser.*

Irrugo, p. l. as, &c. *Aggrinzare, increspare.* 1. *a.* Mare, vel æquor irrugatur ventis, facies annis. *Gell.*

Irrumpo, is, rupui, ruptum. *Entrar con impeto, con furia, overo à forza. n. ass. ed accus. con in, ò ad, ò* 4. *n. Come*, irrumpere in Castra, in Urbem, in Ærarium. *Cæs. Cic.* Vel irrumpere portas, fores, limen, Oppidum. *Virg. Luc. Cæs.* Nè sub ipsa profectione milites Oppidum irrumperent, portas obstruit &c. *Cæs. l.* 1. *bel. Civil.* Imagines quædam rerum, seu curæ irrumpunt in animos, aut in pectora. *Cic. Ovid.* Medi irrupere novum mare. *Cat.*, *cioè l'Armata de Medi passò per il Monte Atho fatto traforare da Serse, sicchè vi entrasse il Mare. Di questo traforamento scrive Erodoto l.* 7. *L'ha per falso Gioven. Sat.* 10. *v.* 174. Irrupit aurum fatale

tale Penates &c. *Stat. l. 4. Theb. L' Oro estugnò &c.* Milites ad Urbem spoliandam irruperunt. *Lattan. Quint.* Irrupit in ævum omne nefas, seu vitium. *Ovid.*

Per rompere affatto. 1. *a. Come*, irrumpere vinculum humanitatis. *Lattan. Passer.* Irrumpens ventus, vel fluvius. *Plin. Vento gagliardo, impetuoso: fiume, ch'entra, ò sbocca con furia.*

Irruo, is, irrui, irrutum p. b. *Avventarsi, ò lanciarsi con furia, correre addosso impetuosamente, assalir con furia. n. ass., ed accus. con in.* Irruere in Ædes, vel in possessiones alienas, in mediam aciem, in hostem, vel inimicum ferro &c. *Ter. Cic. Virg.* Irruere in odium, vel offensionem populi. *Cic. Farsi mal volere dal popolo.* Nonnulli in mala scientes irruunt. *Id. Alcuni vanno à precipitarsi nel male ad occhi aperti.* In te irruent montes mali. *Plaut. Reverscerassi sopra di te un Mondo di sciagure* (Moles molestiarum, *disse Cic.*)

Per cacciarsi dentro con furia, precipitar dentro. 1. *a.* Vide ne latro huc prorsus se irruat. *Ter. Che non venga il Ladro à ficcarsi quà dentro.* Irruiturus *partic.*, *non* irruturus. *Emman.*

Italicisso, as &c. *Imitar la favella Italiana. n. assol.*

Itero p. b. as, &c. *Replicare, ripetere, ridire, ò rifare, ricominciare.* 1. 3. *a. ò l' inf. dopo.* Iterare verba, vel dicta, nomen alicujus. *Cic. Col. Claud.* Echo iterat quod audit. *Ovid. Dicesi*, iterare pugnam, cursum, vulnera, malefacta. *Liv. Hor. Stat. Plaut.* Itera dum eadem ista mihi. *Cic. e Plaut. Dimmi di grazia lo stesso un'altra volta.* Ingens iterabimus æquor. *Hor. Torneremo à navigare.* Iterare campum, terram, agrum, *Colum. Far la seconda aratura.* Iterare vitam Morte, *ex Plin. Rinovar la vita colla morte.* Nautæ iterant, infidum esse Neptunum; seu Mare. *Plaut. Dicon sovente &c.* Iteratus *partic.* Sors nullis priorum iterata. *Ovid.* (pro à nullis.) Ire per Ortus iteratos (supple Solis.) *Propert.*

Itineror p. b. aris, atus. *Far viaggio. d. ass. Apul.* (*verbo da non usare.*)

Ito, as, &c. *Andare spesso, frequentare, bazzicare. n. assol. ed accus. con in ò ad, ò 4. n.* iterare in ludum literarium (*alla Scuola*) in Templum; ad legionem, ad Cœnam, ad Grammaticos. *Suet. Plaut. Gell.* Itare domum, viam, *ex Virg.*

Itito p. b. as, &c. *Andar bene spesso. n. ass., ò 4. n.* Exequias ititant, Nævius.

Jubeo, es, jussi, jussum. *Comandare, imporre, ordinare, obbligare, costringere.* 1. 3. *a.*, *e l'infinito dopo.* Jussit ille silentia dextra. *Luc.* Jussus sum adesse spectaculo. *Liv.* Sterilis hiems jubetur ferre autumnum. *Mart.* Jussit Rex perduellem obtruncari. *Plaut. Comandò, che al Ribelle fosse troncata la testa.* Pater me jussit. *Quintil. Di rado coll' Ut, ò Ne al Sub., e per lo più l' ut si tralascia. Ecco l'ut.* Dii, precor, hoc jubeant, ut euntibus Ordine fatis, ille meos oculos comprimat. *Ovid.* Jubet, sententiam ut dicant suam. *Plaut.* Jubetque, ut Senatus decernat. *Liv. Ecco senza l'ut.* Tu Servos jube, hanc ad me ferant. *Plaut.* Militibus suis jussit noqui eorum violarentur. *Cesar.*

Per volere, desiderare, pregare, esortare. 1. a. e l'Infin. dopo. Quid jubes fili? *ex Ter.* Jubeo te benè sperare, te habere bonum animum, vel esse bono animo; te esse sine cura de amico, vel de re illa. *Cic. Plaut. Ti esorto ad aver buona Speranza, ed à prender coraggio, à star senza sollecitudine &c.* Jubeo te salvere. *Plaut. Desidero, che sii sano, e salvo: overo, ti dò un saluto.* Dionysium velim salvere jubeas. *Cic. Salutami Dionisio.* Fide tuà esse jubes? *M'assi uri tu? Pomey.* V. Fidejubeo.

Per determinare, statuire, confermare, assegnare, creare. 1. 3. a. Come Populus jussit legem, fœdus, bellum, pacem. *Cic. Liv. Luc. Fece una Legge, ò confermolla &c.* Populus jussit ei Consuli Provinciam Numidiam. *Sall. Assegnò à Colui &c.* Lex jubet ea, quæ facienda sunt. *Cic.* Vel illos homines esse intestabiles. *Jurisc. La Legge determina, che coloro non possano far Testamento.* Jubere Consulem, Prætorem, Tribunos, Regem. *Cic. Liv. Eleggere, creare un Console &c. E per lo più dicesi del Popolo.* Jubens (*partic.*) *Claud.* Jussus (*partic. præter.*) *Liv.* Jussurus. *Cic.* Justi pro jussisti. *Ter. Cat.* Jusso pro jussero. *Virg.*

Jubilo p. b. as, &c. *Giubilare, gridar per allegrezza, far festa. n. ass.* Jubilare est rusticà voce inclamare. *Festus. E alzar la voce per allegrezza, come fanno gli Uomini di Villa.*

Per chiamar Uno, giubilando, facendo festa. 1. a. Quis me jubilat? *Actius.*

Judico p. b. as, &c. *Giudicare, far giudizio, reputare, stimare. 1. a., ò n. ass., ed ablat. con de, ò l'Infin. dopo. Come:* Judico te hostem. *Cic.* Rectè, vel perperàm judicas de me, aut de hac re. *Id. Giudichi bene, ò male della mia Persona &c.* Judicavi animo meo, te hominem esse maximi pretii. *Ter. Ti ho giudicato Uomo di molta stima.* Ita perspicuum id est, ut oculis judicare possis. *Cic.* Suo ex ingenio alios judicare. *Ter. Far giudizio degli altri dal proprio naturale.*

Per sentenziare, dar la sentenza, udita la Causa; decidere, ò condannare. 1. 2. 3. a., ò n. ass., ed abl. con de. Judicasti rem contra me: vel gravissimè de me judicasti, aut in rem meam. *Cic. Prop.* Judicare lites. *Plaut.* Rem judicatam judicare. *Id. Sentenziar sopra una causa rimessa à secondo giudizio.* Judico tibi perduellionem: vel tibi perduellionis, capitis, pecuniæ (supple pœnam) *Liv. Io ti dichiaro ribelle, ti condanno di ribellione, ò reo di lesa Maestà, della vita, della Moneta.* Vir judicatus debiti, vel pecuniæ. *Gell. Sentenziato debitore, ò condannato à pagare.* Judicatum facere. *Cic. Eseguire la sentenza data di pagare.* Judicatus, *cioè condannato. Liv.* Judicaturus. *Curt.* Judicandus. *Plaut.*

Jugio, is, jugi, jugitum (*come fugio.*) *Far la voce del Nibbio. n. ass.* (*infin.* jugere p. b.) *Varr.* V. Lipio.

Jugo, as, &c. *Congiungere, accoppiare insieme, aggiogare, legare. 1. 3. a.* Jugare boves. *Si dice,* jugare vineas, aut vites perticis. *Col. Por la Vite su le pertiche attraversate &c.* Jugare puellam juveni. *Virg. Sposare, ò dare à Marito.* Jugatus (*partic.*) Virtutes inter se jugatæ sunt. *Cic.* Jugandus (*partic.*) Fœminæ jugandæ. *Hor.*

Jugulo p. b. as &c. *Scannare, strozzare, ò ammazzare. 1. a.* Jugulare Ovem, Suem,

Suem, hominem. *Virg. Hor. Si dice*, jugulare aliquem suis verbis, suâ confessione, suis literis. *Ter. Cic. Convincere uno per colpevole co' suoi detti &c.* Jugulare hominem suo sibi gladio (*prov.*) *Ter. Ferir colui colle sue proprie armi, cioè intorcere il detto, ò l'argomento, ò l'inganno contro l'autore*. Quartana neminem jugulat. *Cels. Non ammazza*. Aquæ illum jugularunt. *Mart.* Scelus est jugulare falernum. *Id. L'attossicare il Vino buono, mescolandolo col cattivo, ò col veleno, è gran fallo*. Jugulare aliquem gladio plumbeo. *Cic. Convincer uno con fiacco, ò frivolo argomento*. Jugulari suo gladio, suoque telo. *Ter. Essere preso dalle sue parole, dal suo artifizio, ò inganno*. Jugulatus [*partic.*] Causa toties jugulata. *Cic. Philip.* 13. *La Causa affogata, cioè condannata con violenza*.

Jungo, is, junxi, junctum. *Congiungere, unire, accozzare, annodare, maritare*. 1. 3. *a. ò abl. col cum, ò accus. con ad*. Jungere dextras, vel dextram dextræ. *Virg. Impalmarsi*. Jungere vites ulmis. *Martial. Si dice* Jungere fœdera, vel jungi alicui fœdere, amore, amicitiâ, societate. *Liv. Ovid. Far triegua, farsi amico &c.* Jungere se ad aliquem, vel alicui. *Cic. Virg. Farsi amico, ò seguace*. Jungere amicitiam, vel affinitatem cum aliquo. *Liv. Far amicizia, ò parentela*. Jungere societatem alicui. *Id. Far lega*. Jungere socia arma alicui populo. *Id. Far guerra à favore di una Nazione*. Jungere puellam connubio. *Id. & Virg.* Te face solemni junget sibi. *Ovid. Ti sposerà*. Jungere nobilibus, vel Patribus animos Plebis. *Liv. Accordar la Plebe colla Nobiltà, ò col Senato*. Jungere dies, noctesque fletibus. *Ovid. Piagnere notte, e dì*. Jungere gradus. *Sil. Caminare insieme*. Fluvium ponte. *Curt. Far un Ponte sopra un fiume*.

Per accoppiare, appajare, aggiogare, accompagnare, attacare. 1. 3. *a.* Jungere Tauros, Equos, Vulpes. *Virg. Ovid.* Jungentur jam gryphes Equis. *Virg.* (*allegor.*) *cioè accaderanno cose impossibili*. Jungere Equos currui, aut ad currum, vel currum, seu rhedam Equis. *Virg. Suet. Cic. Attaccare i Cavalli alla Carrozza*. Junctus (*partic.*) Bellum proditione junctum. *Cic. Guerra fatta con tradimento*. Equus junctus. *Plaut. Cavallo di carrozza*. Juncto curru. *Virg.* Columbæ junctæ in amore. *Prop.*

Jurgo, as, &c. *Contendere di parole, contrastare, litigare, rissare*. *n. ass.*, *ed abl. col cum*. Jurgant inter se. *Cic.* Jurgabat ancilla cum servo. *Ter.* Jurgans [*partic.*] *Liv. Ter.*

Dice Orazio 2. *serm. sat.* 2. Jure Trasius istis jurgatur verbis. *Se prendi questo per Verbo Depon. significa contendere. Così il Tesor., il Paster. &c. Se prendi il* jurgatur *come passivo di* jurgo, *significa essere rimproverato, essere biasimato. Così secondo il Lambino, e 'l Biondi, ed altri stimo, così si ha à prendere*.

Juro, as, avi, (vel atus sum) juratum. *Giurare, far giuramento, ò Saramento*. *n. ass.*, *ed accus. col per, ò in, e l' infin. dopo: ò* 3. *n.*, *ò* 1. 3. *a.* Juro per Deum, per Cœlum, per Sidera, per caput meum, me facturum esse &c. Vel me esse Civem, neque me dicere falsum. (*Plaut. Dicesi anche*: juro Deum, Aras, Cœlum, Stellas, Maria. *Cic. Horat.* Jurare jusjurandum (verum, aut falsum. *Cic. Far un giuramento*. Jurare ex animi sententia. *Id. Giurar con sincerità, ciò, che Uno stima*. Jurare conceptis verbis. *Plaut. Giurar nella forma solita* (*la qual era*: ex animi mei sententiâ

ju-

juro.) *overo colle parole dettate da Chi obliga al giuramento*. Juravit ille in hæc verba, vel in verba mea. *Cas. Hor. Giurò in questa forma, ò in quella da me dettata*. Jurare alicui, vel in verba alterius, v. gr. Confulis, Prætoris, Magiftri. *Liv. Hor. Giurare in nome di uno, ò sopra le parole di uno, giurar di mantener le opinioni di alcun Maestro*. Jurare in Legem. *Cic.* vel in Acta Principis. *Suet. Giurare di osservar la Legge, &c.* Jurare in aliquem. *Ovid. Giurar di far male ad alcuno*. Jurare in fe (*accus.*) *Liv. Imprecarsi del male, se non dice la verità*. Jurare calumniam in aliquem, vel de calumnia. *Liv. Giurar di procedere senza calunnia, e sinceramente nell' accusar Uno*. Iurare morbum. *Cic. Giurar, che la malattia ha impedito*. Jurare in litem. *Cic.* (*cioè* litis caufa, vel ad litem obtinendam, *ex Manut.*] *Giurare per vincer la lite*. Jurarunt inter fe necare omnes. *Cato. Congiurarono insieme di uccider tutti*. Juratur Honorius abfens. *Claud.* Jurans (*partic.*) Falfa jurans. *Ovid.* Verba jurantia. *Id.* Juratus (*partic. pass.*) Bellum juratum. *Sil.* Numen juratum. *Ovid.* Quod juratum eft, fieri oportet. *Cic.* Juratus [*partic. depon.*] *Colui, che ha giurato, overo avendo giurato*. Ille juratus denegat. *Plaut.* Is mihi juratus eft, fe fe hodie argentum dare. *Id. Di quà*. Injuratus. *Cic. Colui che non ha giurato; cioè, che afferma, ò niega senza far giuramento*. Jurandus (*partic. pass.*) Aræ jurandæ. *Hor.*

Jurejuro, as, &c. *Giurare. n. ass.* Ambo in eadem verba jurejurarunt. *Liv.*

Juvenefco, is, s. p. *Farsi giovane, ò ringiovanire. n. ass.* Vites quotannis juvenefcunt. *Plin.* Vitulus juvenefcit herbis. *Hor. Farsi giovenco mangiando l'erba*. Pelius juvenefcere fperabat medicis herbis. *Ovid. Sperava ringiovanire &c.* Cogunt illi tela, feu fpicula attrito juvenefcere faxo. *Stat. Arruotano, od affilano, e lustrano &c.*

Juvenor p. b. aris, atus. *Giovaneggiare, procedere giovanilmente, parlare, od operare da giovane, scherzare, trescare. dep. ass.* Nimium teneris juvenentur verfibus umquam. *Hor.* Concionatores quidam dicteriis, & fcommatis juvenantur. *De Albert. Parlano inconsideratamente con motti pungenti*.

Juvo, as, juvi, adjutum. *Giovare, ajutare, aitare, soccorrere, ò beneficare, ò far prò. 1. a. ò accus. con ad.* Juvare aliquem apud Regem. *Cic.* Juvare aliquem confilio, opera, re, pecunia, auxilio. *Plaut. Cic.* Non me juvat quod edo domi. *Plaut. Non mi fà prò ciò, che magno in casa mia.* (*parole di un Parasito*) Eruditio juvat ad beatam vitam. *Cic. Giova per aver vita felice*. Juvare amicum in miferiis. *Id. Sovvenire nelle miserie*. Haud juvor. *Ovid. Non sono ajutato*. Valdè tuti fumus, fi mutuis juvamur officiis. *Sen. Se ci ajutiamo l'un l'altro*. Juvans (*partic.*) Deo juvante. *Cic.* Jutum *Supino non ha esempi. Vi era anticam.* juvavi, juvatum: *onde il particip.* juvaturus, *usato da Sall. Mà sono tutti antichi*.

Per dilettare, dar piacere. 1. a. Cantu, & numeris juvantur aures. *Cic. In questa significazione prendesi spesso impersonalm. come vedesi nel seguente*.

Juvat, abat, juvit s. s. *Piacere, dilettare, gustare, giovare, essere in grado, aggradire. 4. impers.* (*e si usa par nel plur.*) Non omnes arbufta juvant. *Virg.* Juvat indulgere labori. *Id.* Meminiffe juvabit. *Id.* Sunt quos juvat fuⁿdere. *Hor. Vi sono alcuni, à cui piace &c.*

FINIS TOMI PRIMI.